Bundel van de Politieke Avond van 29 mei 2018

Agenda bijlagen

Agenda Politieke Avond 29 mei 2018.pdf

A - RAADZAAL van het gemeentehuis

A.1 19.30 - 20.30 / Woningbouwprogramma Duiven 2018 en Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel - rondetafel voor inspraak

Bij de Politieke Avond van 10 april jl. kunt u de presentaties van die avond vinden.

Behandeladvies woningbouwprogramma.docx

1b. Raadsvoorstel Woningbpuwprogramma Duiven 2018-2027 - getekend.pdf

1c. bijlage - Notitie Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027.pdf

Behandeladvies Woningbouw Weidekervel.docx

2b. Initiatiefvoorstel Weidekervel.pdf

2c. Zienswijze notitie Initiatiefvoorstel Weidekervel.pdf

Bewoners - Lombokstraat Kruisboog - Brief aan gemeenteraad - proces - inspraak.pdf

Inspraakdocument 29 mei 2018.pdf

A.2 20.45 - 21.30 / Woningbouwprogramma Duiven 2018 en Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel - debattafel voor raadsfracties

A.2 Aansluitend - 21:30 uur Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel 87 - 97

Behandeladvies Woningbouw Weidekervel.docx

1a. Initiatiefvoorstel Weidekervel.docx

A.3 21.45 - 22.30 / Vaststelling Jaarrekening 2017 Duiven.

Dossier 191 voorblad

Behandeladvies jaarrekening 2017.docx

Raadsvoorstel Jaarstukken Gem. Duiven 2017 - getekend.pdf

Bijlage: Jaarstukken 2017.pdf

RV en concept RB Jaarstukken Duiven 2017 (201359976)

A.4 22.35 - 23.05 / Initiatief D66 Wijziging Reglement van Orde, wooneis fractieassistenten

Behandeladvies wijziging reglement van orde.docx

Initiatief voorste D66 Wijziging RvO, wooneis fractieassistenten .pdf

Advies griffier woonvereiste fractieassistent mei.doc

College van B&W - Beantw. brief inzake woonplaatsvereiste voor factieassistenten.pdf

A.100 Geluidsopnamen openbare Politieke Avond van 29 mei 2018 raadzaal.

B - PUBLIEKSRUIMTE van het gemeentehuis

B.1 19.30 - 20.30 / Nieuwe opdracht RSD 2018

Dossier 178 voorblad

Behandeladvies Nieuwe opdracht RSD 2018.docx

Raadsvoorstel Nieuwe opdracht RSD 2018 - 201359526

Concept Raadsbesluit Nieuwe opdracht RSD 2018 - 201359527

Bijlage 1: Businesscase RSD de Liemers - 201359528

Bijlage 2: Bijlagen Businesscase RSD de Liemers - 201359529

Bijlage 3: Factsheet RSD de Liemers - 201359530

Bijlage 4: Netwerksheet RSD de Liemers - 201359531

Advies van Cliëntenraad RSD over de Businesscase RSD.pdf

B.2 20.45 - 21.00 / Instemmingsverzoek statuten Stichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum'

Dossier 167 voorblad

Raadsvoorstel Instemmingsverzoek statuten Stg. Samenwerkingsbestuur LiemersNovum (201362098)

Concept Raadsbesluit Instemmingsverzoek statuten Stichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum' - 201357414

Bijlage 1: Brief St. Proles / SPO De Liemers d.d. 26 februari 2018 (201358520)

Behandeladvies Instemming statuten onderwijsstichting ‘LiemersNovum’.docx

B.3 21.15 - 21.45 / Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022

Dossier 175 voorblad

Behandeladvies Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022.docx

Raadsvoorstel Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022 - getekend - 201360771

Concept Raadsvoorstel en Raadsbesluit Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022 - 201359508

Bijlage 1: Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022 (aanbiedingsbrief) - 201359474

Bijlage 2: Programmabegroting 1Stroom 2019-2022 - 201359475

B.4 22.00 – 22.30 / Zienswijzen gemeenschappelijke regelingen.

Behandeladvies alle in te dienen zienswijzen bij gemeenschappelijke regelingen.docx

B.4.1 - Zienswijze concept jaarrekening 2017 en ontwerpbegroting 2019 GO regio Arnhem Nijmegen.

Concept Behandeladvies Zienswijze Begroting en Jaarstukken GO Arnhem-Nijmegen.

Raadsvoorstel Zienswijze concept jaarrekening 2017 en ontw.begroting 2019 GO regio AN - getekend.pdf

Concept Raadsbesluit Zienswijze concept jaarrekening 2017 en ontw.begroting 2019 GO regio AN.pdf

Bijlage 1: Aanbiedingsbrief Jaarrekening en begroting van Regio Arnhem Nijmegen (201359328)

Bijlage 2: Aanbiedingsbrief Ontwerpbegroting 2019 Regio (201359329)

Bijlage 3: Ontwerpbegroting 2019 (201359331)

Bijlage 4: Jaarrekening 2017 compleet-compressed (201359332)

Bijlage 5: Algemene financiele en beleidsmatige kaders 2019 (201359333)

Bijlage 6: Voorzittersbrief coalitievorming.pdf

B.4.2 - Zienswijze Jaarrekening 2017 en meerjarenbegroting 2019-2022 Samenwerking de Liemers (SdL).

Dossier 189 voorblad

Concept Behandeladvies Zienswijze begroting 2019-2022 en jaarrekening 2017 Samenwerking de Liemers.docx

RV Zienswijze Jaarrekening 2018 en meerjarenbegroting2019-2022 - getekend.pdf

Concept Raadsbesluit Zienswijze Jaarrekening 2017 en meerjarenbegroting 2019-2022 Samenwerking de Liemers (SdL)- 201359273

Bijlage 1: Aanbiedingsbrief SDL aan gemeentenraden - 201358326

Bijlage 2: Meerjarenbegroting SDL 2019-2022 - 201358328

Bijlage 3: Jaarrekening SDL 2017 - 201358327

B.4.3 - Zienswijze Gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf Bedrijven heeft op 26 maart 2018 de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018 aangeboden aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten met het verzoek over deze stukken het gevoelen te uiten.

Dossier 186 voorblad

Concept Behandeladvies Zienswijze gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven.docx

Raadsvoorstel Zienswijze Jaarstukken Presikhaaf 2017 en gewijzigde begroting 2018 - getekend.pdf

Concept Raadsbesluit Zienswijze Gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven - 201360392

Bijlage 1: Concept reactie - 201359466

Bijlage 2: Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2017 en gewijzigde begroting 2018 - 201355328

Bijlage 3: Concept jaarrekening 2017 Presikhaaf Bedrijven - 201360406

Bijlage 4: Concept gewijzigde begroting 2018 Presikhaaf Bedrijven - 201360408

Bijlage 5: Concept begroting 2019 Presikhaaf Bedrijven - 201360409

B.4.4 - Zienswijze begroting en jaarstukken Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).

Concept Behandeladvies Zienswijze begroting en jaarstukken Modulaire Gemeenschappelijke Regeling.docx

Raadsvoorstel Zienswijze MGR - getekend - 201358754

Concept Raadsvoorstel en raadsbesluit Zienswijze MGR.pdf

Bijlage 1: Nulmeting 2017 (0 meting module inkoop) - 201354590

Bijlage 2: Overdrachtsdocument MGR - 201354591

Bijlage 3: Jaarrekening 2017 MGR - 201354592

Bijlage 4: Controleverklaring MGR jaarrekening 2017 - 201354593

Bijlage 5: Accountantsverslag MGR 2017 - 201354594

Bijlage 6: Begroting 2018 - 201354595

Bijlage 7: Uitvoeringsprogramma 2019 MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland - 201354596

Bijlage 8: Meerjarenprogammabegroting 2019-2022 - 201356169

Bijlage 9: Bijlagen bij overdrachtsdossier - 201354619

Bijlage 10: Zienswijze Duiven MGR - 201355541

B.4.5 - Zienswijze begroting en jaarstukken VGGM.

Concept Behandeladvies Zienswijze begroting en Jaarstukken VGGM.docx

Raadsvoorstel Zienswijze Jaarverslag 2017 en Begroting 2019 VGGM - getekend - 201360787

Concept Raadsbesluit zienswijze jaarstukken VGGM - 201359647

Bijlage 1a: Jaarverslag 2017.pdf

Bijlage 1b: Aanbiedingsbrief college B&W consultatie jaarstukken 2017 en ontwerpbegroting 2019.cleaned.pdf

Bijlage 1c: Bestuursbegroting 2019 versie 29 maart 2019.cleaned.pdf

Bijlage 2: Uitgaande brief aan VGGM - 201358310

Bijlage - Brief Gemeente Zevenaar inzake Jaarstukken VGGM.pdf

B.4.6 - Zienswijze Meerjarenbegroting BVO-DRAN 2018-2022 (Doelgroepenvervoer AVAN).

Concept Behandeladvies Zienswijze Meerjarenbegroting 2018-2022 BVO DRAN (Doelgroepenvervoer AVAN).docx

Raadsvoorstel Zienswijze Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022 - getekend.pdf

Concept RB Zienswijze Meerjarenbegroting BVO DRAN.pdf

Bijlage 1 - Ontwerp Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018 - 2022.pdf

Bijlage 2 - Kennisgeving aan de gemeenteraad inzake stand van zaken doelgroepenvervoer _1.pdf

Bijlage 3 - Notitie analyse kostenontwikkeling AVAN.pdf

Bijlage 4 - Notitie evaluatie verdeelsleutel 171128.cleaned.pdf

Bijlage 6 - Brief Zienswijze gemeenteraad Duiven Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022.pdf

C.100.A Geluidsopnamen openbare Politieke Avond van 29 mei 2018 raadzaal.

C.100.B Geluidsopnamen openbare Politieke Avond van 29 mei 2018 publieksruimte.

Gemeente Duiven

Agenda Politieke Avond 29 mei 2018

Raadzaal	Publieksruimte
Tijdstip: **19.30 – 20.30** Onderwerp: • ***Woningbouwprogramma Duiven 2018 en Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel*** Rondetafel voor inspraak Portefeuillehouder: weth. Goossen Voorzitter: J.W. Egtberts	Tijdstip: **19.30 – 20.30** Onderwerp: • ***Nieuwe opdracht RSD 2018*** Ronde- debattafel Portefeuillehouder: weth. Knuiman Voorzitter: G.J. Schrijner
Tijdstip: **20.45 - 21.30** Onderwerp: • ***Woningbouwprogramma Duiven 2018 en Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel*** Debattafel voor raadsfracties Portefeuillehouder: weth. Goossen Voorzitter: J.W. Egtberts	Tijdstip: **20.45 – 21.00** Onderwerp: • ***Instemming statuten onderwijsstichting 'Liemers Novum'*** Ronde- debattafel Portefeuillehouder: weth. Knuiman Voorzitter: H.J.M. Albers
Tijdstip: **21.45 – 22.30** Onderwerp: • ***Vaststelling jaarrekening 2017 Duiven*** Ronde- debattafel Portefeuillehouder: weth. Goossen Voorzitter: H.J.M. Albers	Tijdstip: **21:15 - 21:45** Onderwerp: • ***Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022*** Ronde- debattafel Portefeuillehouder: burg. De Lange Voorzitter: P. Dijkstra
Tijdstip: **22.35 – 23.05** Onderwerp: • **Initiatief D66 Wijziging Reglement van Orde, wooneis fractieassistenten** Ronde- debattafel Portefeuillehouder: dhr. Egtberts Voorzitter: M. Holtus	Tijdstip: **22.00 – 22.30** Onderwerpen: • ***Zienswijze Begroting en Jaarstukken GO Arnhem-Nijmegen*** • ***Zienswijze begroting 2019-2022 en jaarrekening 2017 Samenwerking de Liemers*** • ***Zienswijze gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven*** • ***Zienswijze begroting en jaarstukken Modulaire Gemeenschappelijke Regeling*** • ***Zienswijze begroting en Jaarstukken VGGM*** • ***Zienswijze Meerjarenbegroting 2018-2022 BVO DRAN (Doelgroepenvervoer AVAN)*** Ronde- debattafel Portefeuillehouder: college Voorzitter: P. Dijkstra

Behandeladvies Inleiding en achtergrond

Onderwerp	**Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027**		
Registratienummer Z/18/034960	*Voorzitter* Hans Egtberts	*Griffier* Josien van Buren	*Portefeuillehouder*
Historie	Duiven heeft in 2015 een woonvisie 2015 opgesteld en in 2017 kwam de nieuwe woonbehoefteprognose voor de Liemerse gemeenten. Beiden zijn aanleiding om het woningprogramma voor Duiven te actualiseren.		
Termijn	Het woningbouwprogramma is gericht op de korte termijn 2018-2021 en de middellange termijn 2022-2027.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	De notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 vast te stellen. Het effect van het programma is om de kwantiteit en de kwaliteit van de nieuwbouw af te stemmen op de woonbehoefte. Met het vaststellen is er een beleidskader waarmee planvorming voor de locaties in gang kan worden gezet. - Is het initiatief raadsvoorstel Weidekervel voldoende verwerkt in de notitie? - Is het noodzakelijk /wenselijk dat over het initiatief raadsvoorstel Weidekervel een besluit genomen wordt? - Zijn de gewenste effecten voldoende gewaarborgd in de notitie? Nb. Het gaat niet om inhoudelijke plannen!		
Opbrengst van de tafel van 10 april 2018 **22 mei raad** **<u>29 mei 2018</u>** **Ronde tafel** **Inbreng inwoners** **Debattafel, debat fracties**	Er zijn heel veel vragen gesteld en beantwoord; Een inspreker heeft een presentatie gehouden. Het debat hierover zou plaats vinden op 15 mei op de Politiek avond. Dit raadsvoorstel is een maand aangehouden met verzoek om een procesvoorstel van het college. Deze is ontvangen en het rv is geagendeerd voor de politieke avond van 29 mei. De raad heeft het raadsvoorstel aangehouden en is akkoord met de behandeling op 29 mei.		
Raadsvergadering 12 juni 2018	Besluit: De notitie Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027 vast te stellen.		

ZFA54CC52BF

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Raadsvoorstel Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027

Zaak- & documentnr. : Z/18/034960
Portefeuillehouder : Sjef van Groningen

Opsteller : Luc Velhorst
Team : Ruimtelijke Ontwikkeling
Telefoonnr. 088-6953349

Samenvatting

De notitie woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 beschrijft hoeveel nieuwe woningen in de gemeente gebouwd kunnen worden om aan de woonbehoefte te kunnen voldoen. Het programma geeft aan in welke mate bestaande, reeds lopende plannen daaraan bijdragen. Daarnaast is geconstateerd dat er nieuwe plannen nodig zijn. Hiervoor zijn mogelijke locaties in beeld gebracht en getoetst op ruimtelijk- en volkshuisvestelijk beleid. Tenslotte bevat de notitie beleidsuitgangspunten voor VAB (vrijkomende agrarische bebouwing) en nieuwe mogelijkheden voor woningsplitsing in woonkernen en buitengebied.

Beslispunten

1. *De notitie Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027 vast te stellen.*

Aanleiding

In 2017 zijn nieuwe woonbehoefteprognoses voor de Liemerse gemeenten opgesteld en bestuurlijk vastgelegd in de Liemerse Woonagenda 2017-2027. De gemeente Duiven zelf had al eerder een nieuwe Woonvisie 2025 vastgesteld. Zowel de woonvisie alsmede de Liemerse woonagenda geven aanleiding om het bestaande woningbouwprogramma uit 2015 volledig te actualiseren.

Planning

Het programma is gericht op de korte termijn, de periode 2018-2021 en de middellange termijn, de periode 2022-2027.

Beoogd effect

Het belangrijkste beoogde effect van het woningbouwprogramma is om kwantiteit en kwaliteit van de nieuwbouw af te stemmen op de verwachte woonbehoeften. Daarnaast geeft het programma een ruimtelijk richtinggevend kader aan de woningbouwlocaties die de komende jaren in ontwikkeling komen. Dit alles om te voorzien in de vraaggerichte woonbehoefte voor de periode 2018-2027.

Argumenten

1. *Het programma sluit aan bij de actuele woonbehoefte, de Woonvisie 2025 en de Liemerse Woonagenda 2017-2027.*

2. *Het programma biedt zicht op voorkeurslocaties vanuit ruimtelijk en volkshuisvestelijk beleid.*
   Het betreft een beleidskader waarmee planvorming voor deze locaties in gang kan worden gezet.

Kanttekeningen

Uitvoering van het programma vraagt om organisatie breed gedeelde prioriteit en extra inspanningen van de organisatie bovenop lopende zaken.

1. *Er is tijdelijk, meerjarig extra capaciteit noodzakelijk van 2 fte voor de vakdisciplines ruimtelijke ontwikkeling, realisatie en beheer en omgevingszaken. Zie hieronder de financiële paragraaf.*
2. *De bouwsector kampt met capaciteitsproblemen en oplopende kosten. Dit kan de voortgang en financiële haalbaarheid nadelig beïnvloeden.*
   Dit risico is helaas in heel Nederland aanwezig en valt niet volledig te beheersen laat staan te elimineren.

Financiële paragraaf

De geraamde kosten van de tijdelijke inzet bedragen in 2018 € 143.000,- en vanaf 2019 € 285.000,- per jaar. De kosten kunnen in eerste instantie gedekt worden uit de bestaande "Bestemmingsreserve Betaalbare Woningbouw". Bij de verdere uitwerking van de plannen zullen de kosten waar mogelijk worden doorgerekend in de gemeentelijke grondexploitaties dan wel anterieure overeenkomsten met derden. Vervolgens kunnen de netto-baten weer worden teruggestort in de bestemmingsreserve. Dit krijgt een plek in de Voorjaarsnota 2018.

Communicatie

Bij de verdere ontwikkeling van de locaties is communicatie met direct belanghebbenden een belangrijk en vanzelfsprekend onderdeel van de ruimtelijke planvorming. Elke locatie is anders. Ook de communicatie en het toe te passen participatieniveau vraagt om maatwerk per plan.

Intergemeentelijke samenwerking

Voor het thema Wonen wordt binnen de regio Arnhem Nijmegen bestuurlijk en ambtelijk samengewerkt. Bestuurlijke afspraken tussen gemeenten en de Provincie Gelderland over de woonbehoeften en de daarop gestoelde opgaven worden gemaakt binnen de subregio's, in ons geval de subregio Liemers. Actueel geldt de Liemerse Woonagenda 2017-2027, door GS vastgesteld op 14 november 2017.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
burgemeester

Bijlagen

1. *Notitie Woningbouwprogramma gemeente Duiven 2018-2027 (documentnr. 201354945)*

WONINGBOUWPROGRAMMA GEMEENTE DUIVEN 2018-2027

Inleiding

In 2017 heeft uw raad de Woonvisie 2025 vastgesteld. Daarbij is de volgende ambitie uitgesproken: "*In de gemeente Duiven is er in 2025 voor iedereen die hier woont of wil wonen een passende woning in een vitaal, open, zorgzaam en duurzaam leefmilieu*."

Deze doelstelling wordt via meerdere sporen aangepakt. Een belangrijk onderdeel betreft het maken en uitvoeren van prestatieafspraken met woonstichting Vivare. Deze zijn onlangs vastgelegd en worden de komende tijd verder uitgevoerd.

Een ander spoor betreft het opstellen en uitvoeren van het woningbouwprogramma door planologische facilitering en actieve planontwikkeling. Dit spoor wordt in deze notitie opgepakt. Tevens worden in deze notitie de onderwerpen 'VAB-beleid' en 'woningsplitsing', aangesneden, zoals toegezegd bij de laatste begrotingsbehandeling over de moties over deze onderwerpen

Zoals te doen gebruikelijk wordt het gemeentelijk nieuwbouwprogramma afgestemd op de verwachte woonbehoefte. Hiertoe worden in de regio Arnhem Nijmegen regelmatig bevolkings- en huishoudensprognoses uitgevoerd. Duiven maakt onderdeel van de sub regio De Liemers. Wij hebben samen met onze buurgemeenten en de provincie Gelderland in 2017 nieuwe afspraken gemaakt die zijn gebaseerd op een gezamenlijk erkende behoefteprognose: Primos 2016, Gelderse variant.

De bestuurlijke afspraken zijn door het college van Gedeputeerde Staten 14 november 2017 bekrachtigd met de vaststelling van de '**Liemerse woonagenda 2017-2027'.** Deze komen in de plaats van de eerdere afspraken die golden tot 2020. In deze agenda zijn kwantitatieve én kwalitatieve uitgangspunten opgenomen. Deze gaan over meer nadruk op transformatie van bestaande gebouwen en locaties, prioriteit voor inbreiding, inzet op flexibiliteit en kleinschalige invullingen en maatwerk per woonkern.

Bij de laatste prognoses valt op dat het aantal huishoudens tot 2027 harder groeit dan eerder verwacht. De woonbehoefte is navenant groter geworden. Het huidige gemeentelijk woonprogramma is tot nu toe gebaseerd op eerdere prognoses, waarbij er geen noodzaak was om nieuwe plannen/nieuwe locaties in ontwikkeling te brengen. De afgelopen jaren is prioriteit gegeven aan doorontwikkeling van bestaande locaties, zoals de Ploen-Zuid. In dat plan heeft de gemeente met succes tientallen kavels uitgegeven. Ook op andere locaties, in het bijzonder Kloosterkamp/Heilweg is gebouwd. In totaal zijn er in de periode 2014 t/m 2017 in Duiven 123 woningen gebouwd. Ook is een aantal plannen gewijzigd (Welleveld en Westreenen) om beter aan te sluiten op de marktvraag.

Het bestaande beleid is nog gebaseerd op het raadsbesluit 2015 over het toenmalige woonprogramma. Dit beleid hield in afmaken/aanpassen van bestaande locaties en uiterste terughoudend is met nieuwe initiatieven boven al lopende plannen: dit was volgens de toenmalige behoefte-prognoses immers niet nodig.

Inmiddels is er weer volop dynamiek op woningmarkt en deze leidt op zichzelf al tot een verhoogde (inhaal)vraag voor de korte termijn. Daarbovenop zijn de actuele woonbehoefte-prognoses uit de Liemerse woonagenda toegenomen: er is volop aanleiding het bestaande woningbouwprogramma bij te stellen.

Woningbehoefte gemeente Duiven tot 2027

De gemeenten hebben afgesproken hun woonbehoeften te baseren op erkende prognoses van het verloop van de bevolking en het aantal huishoudens. Hiertoe hanteren alle gemeenten én de provincie dezelfde bron: Primos 2016- Gelderse variant,

Voor de gehele sub regio de Liemers en de individuele gemeenten zijn aldus in de Liemerse Woonagenda de woningbehoeften zijn vastgelegd. De woningbehoefte voor Duiven in de periode 2017-2027 komt uit op 366 woningen. Inmiddels zijn er in 2017 42 woningen opgeleverd **waarmee de opgave 2018-2027 uitkomt op 324 woningen.**

Onze gemeentelijke Woonvisie 2025 geeft met een bandbreedte de gewenste richting aan:

Middelde huur (€ 710,-- tot € 900,--)	0-50 woningen
Betaalbare koop tot € 180.000,--	25-100
Middelde Koop € 180.000,-- tot € 280.000,--	50-250
Dure koop boven € 280.000,--	25-50

Ten aanzien van de sociale huur, tot € 710,-- is in de Woonvisie geconcludeerd dat er op korte termijn nog een mismatch is tussen vraag en aanbod. Over een aantal jaren, rond 2025, wordt er evenwicht verwacht. Voor die tijd wordt ook nog realisatie het ‘sociale’ plan ‘Eltensestraat 17’ verwacht (zie tekst verder op).

De bestaande voorraad sociale huur hoeft dan ook niet nog verder te worden uitgebreid. Voor de korte termijn problematiek wordt in samenwerking met Vivare actief gezocht naar passende acties om vraag en aanbod beter bij elkaar te brengen.

In deze notitie zoomen wij verder in op de realisatie van de nieuwbouwopgave.

Allereerst verkennen wij de verwachte aantallen te bouwen woningen van al lopende bouwlocaties binnen bestaande plannen. Deze locaties zijn kritisch doorgelicht op de verwachte uitvoerbaarheid in programma en in termijn. Locaties die positief uitpakken zullen vanzelfsprekend deel uit blijven maken van ons woonprogramma.

Resteert een aanvullende behoefte waarin nieuwe plannen moeten gaan voorzien.

Daarvoor zijn meerdere bij ons bekende locaties beoordeeld. Deze zijn primair getoetst aan het beleid van de Woonvisie, de Liemerse woonagenda en de ruimtelijke inpasbaarheid in de omgeving. Daarnaast zijn voor deze locaties de haalbaarheid en de mogelijkheden voor een ‘win-win’ situatie een factor bij de uiteindelijke beoordeling van belang, zeker voor de geschiktheid voor het kunnen bouwen op korte termijn.

De uitkomst van deze afwegingen biedt een richtinggevend kader voor particuliere en gemeentelijke initiatieven gericht op nieuwbouw.

Gelet op de relatie met de woningbouw worden de onderwerpen VAB-beleid en Woningsplitsing ook in deze notitie beleidsmatig behandeld, conform de toezegging bij de behandeling van de begroting 2018-2021. Zie daartoe de laatste pagina’s.

VERWACHTE NIEUWBOUW BESTAANDE PLANNEN

Volgens de meest actuele screening van de haalbaarheid alle al lopende plannen worden in de periode 2018-2027 de bouw van 191 woningen verwacht.

Overzicht prognose nieuwbouw lopende plannen

	2018-2021	2022-2027
Vitaal Centrum Duiven		
- winkelhart	35	
- woonpark		50
Kloosterkamp-Heilweg	10	
Ploen-Zuid	17	
Westreenen, Loo	16	
Welleveld	15	
Achterste Hoek en Thuvinepark	pm	
Eltensestraat 17	23	
De Nieuweling	pm	
Buitengebied, incl. 'Vab'-locaties	9	
Individuele woningbouwplannen	16	
totaal	141	50

Hieronder volgt een korte toelichting van de status per plan.

Zie bijlage 1 voor een overzichtskaartje.

Vitaal Centrum Duiven

Deze locatie is op dit moment de belangrijkste woningbouwlocatie in de gemeente Duiven, zowel kwantitatief als kwalitatief. Bij de eerste fasen van het Vitaal Centrum stonden vooral de cultureel-maatschappelijke- en commerciële voorzieningen zoals horeca en winkels centraal. Bij de volgende fasen krijgt de woonfunctie een prominente rol. Er zijn twee te onderscheiden woningbouwplekken: het winkelhart en het woonpark (het gebied achter het gemeentehuis).

Midden in het hart van het centrum bevindt zich een zeer aantrekkelijke plek voor de bouw van appartementen in combinatie met andere centrumvoorzieningen.

De invulling van deze locatie is de fase 4 van het project Vitaal Centrum Duiven. Het gebied vormt zowel de afronding van het Remigiusplein evenals de verbinding met de bestaande winkelpassage, de Elshof.

De voorbereidingen voor deze fase zijn in volle gang. In 2018 wordt een tenderprocedure voorbereid. Uitgaande van een succesvolle afronding van deze tender kan in 2019 de nadere planuitwerking en vergunningsprocedure plaatsvinden, gevolgd door de start van de bouw in 2020. De bouwcapaciteit heeft een indicatieve bandbreedte van 30-40 woningen. Voor ons woningbouwprogramma houden we rekening met 35 op te leveren woningen. De invulling ligt nog open.

Daarnaast maakt de oostzijde van het gebied deel uit van het plan Vitaal Centrum, bekend onder de naam ‘woonpark’. Hiervoor zijn nog geen planuitwerkingen in voorbereiding. In de huidige woningbouwprogrammering stonden deze na 2020 gepland. De bijgestelde prognoses en de Liemerse woonagenda geven nu aanleiding om eerder prioriteit aan de planvoorbereiding te geven. Daarbij moet rekening worden gehouden met relevante ruimtelijke ontwikkelingen zoals de relatie met vrijkomend maatschappelijk vastgoed.

Voor de korte termijn houdt dit in dat het moment van de eerste oplevering van de bouw in het woonpark niet voor 2021 zal plaatsvinden. De geschatte capaciteit van het gehele woonpark bedraagt maximaal ca. 50 woningen. De opgave zal nog ruimtelijke en volkshuisvestelijk uitgewerkt moeten worden in aansluiting op onze woonbehoeften. Uit deze uitwerking moet ook nog blijken of het geraamde aantal passend is.

Kloosterkamp-Heilweg

In dit plangebied bestaat nog een bouwcapaciteit van 10 woningen, in de hoogste categorie duurder dan € 280.000,--. Deze zullen binnen afzienbare tijd opgeleverd worden.

Ploen-Zuid

Op de terpen 4 en 6 van de Ploen-Zuid is er nog een restcapaciteit van 17 woningen, tweekappers/vrijstaande woningen, uit de duurdere categorie. Deze zijn allemaal in aanbouw en/of verkocht.

Westreenen, Loo

Deze locatie heeft nog een restcapaciteit van 16 woningen uit de duurste categorie. Rekening houdend met de doorgevoerde verbeteringen van de verkaveling en een aantrekkende vraag schatten wij in dat volledige realisatie mogelijk is. Wel verwachten wij dat de feitelijke oplevering van de woningen meerdere jaren in beslag zal nemen.

Welleveld

Recent is een aangepast bestemmingsplan vastgesteld voor de nieuwbouw van 15 woningen, duurste segment. Deze zijn onlangs door de ontwikkelaar/bouwer op de markt aangeboden en inmiddels is er één verkocht en één in optie. Ook voor deze locatie schatten wij de kansen voor succesvolle invulling hoog in.

Achterste Hoek en Thuvinepark

Ook op deze locaties is bouwcapaciteit vastgelegd in de bestaande bestemmingsplannen. Wij hebben echter zorgen over de haalbaarheid van deze locaties met resp. een capaciteit

van 9 en 15 woningen. Deze locaties hebben al geruime tijd een planologische titel maar er zijn door of namens de eigenaren nog geen uitvoerbare bouwplannen ingediend.

Aangezien het nog steeds prima woonlocaties betreffen, is het aan te bevelen de gemeentelijke druk op te voeren. En daarbij ook het vooruitzicht van een voorzienbaarheidsprocedure in stelling te brengen. Tijdens zo'n procedure worden eigenaren in de gelegenheid gesteld binnen een termijn van ca. anderhalf jaar nog een haalbaar bouwplan in te dienen. Lukt dat niet, dan kan een planprocedure gestart worden om de woonbestemming eraf te halen, zonder vooruitzicht op planschade.

Voor de locatie Achterste Hoek heeft zich inmiddels een ontwikkelaar-bouwer tot ons gericht die interesse heeft getoond. Handicap is dat er bij de eigenaren sprake is van een faillissement Vanzelfsprekend wordt de interesse serieus genomen.

Gelet op de voortdurende onzekerheid verwachten wij niet dat binnen afzienbare tijd de plancapaciteit op beide locaties alsnog wordt ingevuld. In kwantitatief opzicht houden we vooralsnog voor beide locaties de '0' aan zodat het niet andere capaciteit blokkeert.

Eltensestraat 17

Voor deze locatie bestaat een herontwikkelingsplan voor de bouw 10 sociale huurappartementen voor jong volwassenen met autisme, gecombineerd met 13 sociale huurappartementen voor 1 en 2-persoonshuishoudens. Het plan moet nog door de initiatiefnemer verder worden uitgewerkt. Wij gaan er nu vanuit dat realisatie van dit plan voor 2021 haalbaar is.

De Nieuweling

In dit bestemmingsplan hebben wij nog een kleine wooncapaciteit beschikbaar in de vorm van 7 woon-werk eenheden. Voor de specifieke woon-werk combinatie blijkt tot nu toe geen concrete belangstelling. Wij achten de kans klein dat binnen afzienbare tijd dat dit alsnog gaat gebeuren. In de planning houden wij er nu rekening mee dat de wooncapaciteit niet wordt benut. Planologisch heeft dat geen gevolgen, omdat het gaat om een meervoudige bestemming waardoor uitgifte voor bedrijven wel mogelijk blijft.

Buitengebied, incl. 'Vab'locaties (vrijkomende agrarische bebouwing)

In het buitengebied zijn er nog in 9 woningen gepland, de meeste op grond van eerdere (Vab)besluiten die nog in uitvoering moeten komen.

Individuele woningbouwplannen in de kernen Duiven, Groessen en Loo

Tenslotte zijn er op meerdere plekken binnen de drie woonkernen bestaande lopende plannen met plancapaciteit voor enkele woningen. In de kern Duiven totaal houden wij rekening met nog 8 op te leveren woningen; in de kernen Groessen en Loo gaat het in totaal ook om een capaciteit van 8 woningen. Het gaat om koopwoningen uit het duurdere segment.

GEVOLGEN LOPENDE PLANNEN VOOR HET WONINGBOUWPROGRAMMA 2018-2027

In de gemeente Duiven gaat het in totaal 191 woningen in al bestaande, lopende plannen die naar verwachting de komen jaren, in 2018-2027 gebouwd zullen worden. De oplevering vindt echter niet in alle gevallen op de korte termijn plaats, de periode 2018-2021: ten aanzien van de laatste fase van het plan Vitaal Centrum, de 50 woningen van het Woonpark is al geconcludeerd dat oplevering van de bouw na 2021 in beeld komt. En voor de andere lopende plannen is het verstandig om er rekening mee te houden dat een deel van de woningen zal doorschuiven na 2021, vooralsnog geschat op 15%.

Realistische raming opleveringstermijn woningen lopende plannen

2018-2021	120
2022-2027	71
Totaal	191

Met dit verwachte aantal uit lopende plannen kan nog niet worden voorzien in de verwachte behoefte aan nieuwbouw van 324. **Voor de gehele periode 2018-2027 is dus aanvullende ruimte voor 133 woningen noodzakelijk.**

In kwalitatief opzicht valt op dat de categorie dure koopwoningen is oververtegenwoordigd ten opzicht tot de betaalbare en middelde categorieën. De plannen voor het Vitaal centrum Duiven moeten op dit punt nog worden ingevuld. Ook voor andere nog niet uitgewerkte plannen ligt de opdracht om vooral te voorzien in betaalbare en middelde woningen. En dan niet meer in hoofdzaak eengezinswoningen maar de focus op 1- en 2 persoonshuishoudens.

AANVULLENDE BEHOEFTE AAN NIEUWE LOCATIES

Gelet op de huidige (inhaal)vraag en de verwachte doorgroei op korte termijn van het aantal huishoudens dient deze opgave voor een groot deel, ca. 70% al de komende jaren al ingevuld te worden. Voor de periode 2018-2021 betekent dat behoefte aan 93 nieuwe woningen en voor de periode 2022-2027 nog 40 woningen met een totaal van 133.

Deze behoefte-benadering gaat ervan uit dat alle bestaande plannen ook daadwerkelijk tot uitvoering komen. In de praktijk is er vaak sprake is van enige ‘planuitval’ van woningen.

Als we rekening houden met een beperkt percentage van planuitval, gesteld op 10%, dan komt de **zoekbehoefte op 146 woningen (afgerond 100 woningen tot 2021 en 46 woningen 2022-2027) bovenop de 191 woningen die al gepland zijn.**

Reële behoefte aan wooncapaciteit in nieuwe locaties

2018-2021	100
2022-2027	46
Totaal	146

DE RUIMTELIJKE OPGAVE

De ruimtelijke opgave voor de gewenste nieuwbouw van 146 woningen is getalsmatig relatief beperkt. Ter vergelijk: de gemeente Duiven kent nu ca. 10.500 woningen. Eens te meer geldt daarvoor het adagium ‘de juiste woning op de juiste plaats’. De nieuwbouw dient goed aan te sluiten bij de kwalitatieve behoeften zoals in de Liemerse Woonagenda en de gemeentelijke Woonvisie. En in ruimtelijke zin moeten nieuwe locaties goed aansluiten bij de bestaande dan wel gewenste omgevingskwaliteit. Vanuit die bril is naar de geschiktheid van potentiële locaties gekeken.

Voorrang voor transformatie en inbreiding

In lijn met het vigerende beleid uit de Structuurvisie Duiven is in de Liemerse woonagenda als eerste uitgangspunt benoemd: de transformatie van bedrijfspanden, kantoren en maatschappelijk vastgoed in de nabijheid van voorzieningen.

Als tweede uitgangspunt geeft de Liemerse woonagenda aan te zoeken naar ruimte binnen de kernen: voorrang voor inbreidingslocaties, dus plekken in bestaande woongebieden. In Duiven is overigens in 2015 al drastisch het mes gezet in uitleglocaties: alleen een paar kleinere locaties direct aansluitend op de bebouwing zijn als zoekruimte voor wonen in de structuurvisie gehandhaafd en deze worden dan ook betrokken bij de woningbouw-programmering.

Gegeven deze uitgangspunten heeft nieuwbouw in het buitengebied niet de voorkeur. Het buitengebied in Duiven staat al behoorlijk onder druk met infrastructuur en bedrijvigheid. In dit licht valt verdere toename dan de al geplande bouw van woningen voor vrijkomende agrarische bebouwing dan ook af te raden. Zie verderop de paragraaf die specifiek over het vab-beleid gaat. Als enige uitzondering hierop geldt de specifieke leefbaarheidsproblematiek bij het buurtschap Helhoek. Dit bijzondere gebied wordt wel in de beoordeling meegenomen -zie verderop de passage die daaraan wordt gewijd.

Gelet op de accenten binnen de woonbehoeften (vergrijzing, dus meer geschikte woningen voor senioren, meer 1- en 2 persoonshoudens, starters) en de bovengenoemde uitgangspunten verdienen locaties in of zo dicht mogelijk bij het centrum vanuit de woonbehoeften en de ruimtelijke structuur sterk de voorkeur.

Bij onze zoektocht naar geschikte nieuwbouwmogelijkheden is gekeken naar locaties die in lijn zijn met bovengenoemde uitgangspunten. Ten aanzien van de haalbaarheid is meegenomen of locaties al in bezit zijn van de gemeente Duiven dan wel het locaties betreft waarvoor al particulier initiatief is genomen. De zoektocht is als volgt opgebouwd. Eerst komen aan de locaties rond het centrum van Duiven in beeld. Vervolgens beschouwen we de kansen op transformatie van (andere) vrijkomende vastgoed.

In bijlage 2 zijn alle mogelijke nieuwbouwlocaties op een kaart geprojecteerd.

Locaties rond het centrum van de kern Duiven

Rond het centrum van Duiven bevinden zich drie locaties met aanwezige nieuwbouwpotentie: Regina Pacis, het gebied tussen de Rijksweg en Lombokstraat en de strook ten oosten van de Broekstraat.

Regina Pacis

Na het vertrek van Mikado en de politie komt het (voormalige) kantoorpand binnenkort geheel leeg te staan. In het Ontwikkelperspectief Rijksweg is al geconcludeerd dat een transformatie van dit pand tot woningbouw kansrijk is. Er bestaat zelfs een mogelijkheid om een doelgroep te bereiken waarvoor op dit moment weinig keuzemogelijkheden zijn: de groep die niet in aanmerking komt voor sociale huur maar die ook geen koop kan permitteren: de middelde huursector, met huren tussen de € 700,-- en € 900,-- per maand.

Aangezien de gemeente zelf eigenaar is van het gebouw kan zij een stempel drukken op de ontwikkeling. Dat begint met het vaststellen van een programma van eisen bijv. Aangaande maximale huurprijzen. Overigens kan dat ook langs publiekrechtelijke weg in het te wijzigen bestemmingsplan.

Een herontwikkeling voor ca. 24 appartementen voor de middelde huur is haalbaar. Uit gesprekken met de provincie Gelderland is gebleken dat zij bereid is de kosten van herinrichting van het aanpalend openbaar gebied (een deel van Rijksweg) voor maximaal 50% te subsidiëren. Met als harde voorwaarde dat de herontwikkeling van Regina Pacis medio 2021 gereed is. Deze voorwaarde sluit geheel aan bij de gemeentelijke wensen tot spoedige realisatie. Wel heeft deze urgentie als consequentie dat maximale prioriteit moet worden geven aan planvorming, aanbesteding, procedures, bouwplanbegeleiding.

Lombokstraat-Rijksweg

Deze nog onbebouwde locatie is grotendeels in eigendom van particulieren en deels in eigendom van de gemeente. De particuliere eigenaren hebben via hun ontwikkelaar bij de gemeente een planconcept onder de aandacht gebracht. Ook is een formeel verzoek tot planologische medewerking bij het college ingediend.

Het planconcept gaat uit van het principe van een begijnhof: een relatief compacte en beschermde vorm van bewoning waar in het bijzonder senioren zich goed thuis voelen. Het programma staat nu nog niet vast en kan meerdere woonvormen en prijscategorieën herbergen. Het planconcept sluit goed aan bij de Woonvisie en Woonagenda. De vergrijzing gaat in Duiven onverminderd door en huisvesting van vitale ouderen in Duiven heeft extra aandacht nodig. Het concept borduurt in zekere zin ook voort op de bestaande bewoning aan de Lombokstraat is de locatie en het woonconcept in beginsel passend bij onze opgave. En de korte afstand tot het centrum is een groot voordeel.

De plancapaciteit biedt ruimte aan ca. 30-40 woningen. Verdere detaillering van het bouwplan, de stedenbouwkundige en architectonische invulling en de wijze van ontsluiting dient nog plaats te vinden. Dat ligt in eerste instantie bij de ontwikkelaar die vanzelfsprekend de planvoorbereiding goed afstemt met de buurt en de gemeente.

Broekstraat, Ploen-Noord

Het betreft de strook grond gelegen tussen Lommerweide, Oostsingel en de Broekstraat. Het stuk is in eigendom van de gemeente. De raad heeft In de Structuurvisie 2015 de strook als ‘zoekgebied wonen’ aangeduid en deze status is in 2016 benadrukt met de toewijzing als ‘MVA(materiele vaste activa) strategische grond’. De strook is relatief smal en de wijze van ontsluiting vormt een uitdaging. Ruimtelijk ligt een invulling met vrije kavels het meest voor de hand (2-kappers zijn in Duiven al oververtegenwoordigd).

De geschatte capaciteit bedraagt 17 vrijstaande woningen. In de planning kaveluitgifte gemeentelijke grondexploitatie wordt rekening gehouden met een gefaseerde uitgifte van de kavels in de periode 2020-2025. Feitelijke bouw en oplevering bouw vindt minimaal een jaar later plaats. In de voorliggende programmering wordt de Broekstraat in de planning 2022-2027 opgenomen. Om in 2020 de eerste kavels te kunnen uitgeven is het wel noodzakelijk uiterlijk in 2019 te starten met de planvoorbereiding. Aansluitend dient e.e.a. ook nog bouwrijp te worden gemaakt.

Vrijkomend maatschappelijk of bedrijfsmatig vastgoed

Naast Regina Pacis zijn er binnen de woonkernen objecten voor handen waarvan het de eerdere maatschappelijke/bedrijfsmatige functies zijn verdwenen of gaan nog verdwijnen en waarbij woningbouw een passende herbestemming zou zijn. Bij ons bekende transformatie-locaties worden hieronder besproken, gevolgd door een algemene beschrijving voor mogelijke nieuwe locaties die nu nog concreet zijn.

Weidekervel (voormalige kinderdagopvang)

De kwaliteiten van deze locatie zijn onlangs, op de politieke avond van 27 februari 2018 gedeeld en besproken. In de zienswijzenotitie heeft het college al geconcludeerd dat de locatie ruimtelijk geschikt is voor woningbouw en ook financieel haalbaar.

Invulling met een woonprogramma moet een waardevolle toevoeging ten opzichte van het woonmilieu van de (naaste) omgeving. Daarbij valt op dat deze omgeving nu een hoge woondichtheid kent, met veel twee-kappers en rijtjeswoningen. Toevoeging met nog meer rijtjeswoningen in het goedkopere segment is geen verbetering van het woon- en leefmilieu. Met een relatief kleine dichtheid is dat wel het geval. Te denken valt dan aan een invulling met ca. 5 vrijstaande woningen. Bijkomend voordeel is dat de revenuen ten goede kunnen komen aan het Fonds woningbouw waarmee elders, de (extra) kosten van betaalbare woningbouwplannen worden gedekt.

Voormalig peuterspeelzaal Touwslagerstraat

Op deze locatie bevond zich een peuterspeelzaal. Deze was tot voor enige jaren nog in gebruik als ‘kidsclub’. De kidsclubactiviteiten zijn inmiddels beëindigd en het gebouw is vervolgens gesloopt. Er is ook geen behoefte meer om aan de huidige bestemming ‘maatschappelijk’ invulling te geven. De grond is in eigendom van de gemeente. Herontwikkeling met woningbouw vormt een passende toevoeging in het gebied. Het betreft overigens een klein oppervlakte dat, gelet op de inpassing in de omgeving, maximaal ruimte biedt aan ca. 6 woningen.

Voormalige basisschool De Timp

Deze schoolgebouwen zijn sinds enkele jaren niet meer voor onderwijs in gebruik. Op dit moment wordt het vastgoed door de gemeente verpacht en gebruikt voor verschillende maatschappelijke en commerciële doeleinden. Hier is vanuit ruimtelijke overwegingen geen enkel bezwaar tegen.

Herontwikkeling tot woningbouw is op zichzelf mogelijk, maar zo lang er geen evidente programmatische noodzaak is, is voortzetting van het huidige gebruik, niet zijnde woningbouw passend.

Voormalig kantoor van Vivare

Deze voormalige bedrijfsruimte van Vivare staat al enige jaren leeg. Het ligt in een gebied direct tegen het spoor en grenst aan twee zijden aan drukke straten (Visserlaan en Vergertlaan). Het oostelijk deel van de spoorzone heeft destijds bewust bedrijfsmatige bestemmingen gekregen. Zolang op andere, beter gelegen locaties voldoende bouwcapaciteit beschikbaar komt, heeft herontwikkeling tot woningbouw hier niet de voorkeur. Overigens heeft Vivare zelf al berekend dat tijdelijke woningbouw niet haalbaar is.

Nieuwe objecten vrijkomend maatschappelijk of bedrijfsmatig vastgoed

De kans is reëel dat de komende jaren nog meer vastgoed voor transformatie tot woningbouw in aanmerking komt. Zo wordt bijvoorbeeld op dit moment nog gewerkt aan een visie op toekomstbestendige huisvesting voor het basisonderwijs. Het is niet uitgesloten dat daardoor nieuwe locaties voor transformatie beschikbaar komen. Deze zullen op dat moment op haalbaarheid moeten worden beoordeeld. Dat betekent dat deze categorie zeker voor de middellange termijn als optie perspectief biedt. Getalsmatig is het nog niet mogelijk om hiervan nu al een goede inschatting te geven.

Overige locaties buiten het centrum van Duiven

Hiervoor zijn de volgende locaties beoordeeld: de kavels uit de spoorzone, de kernen Groessen en Loo, een locatie in Lommerweide, locatie de het gebied bij de Helhoek en tenslotte de Ploen-Noord, omgeving Hogeweg.

Spoorzone

Op grond van het raadsbesluit uit 2016 betreffende het strategisch grondbezit zijn een 5-tal kavels binnen het westelijk deel van de spoorzone aangemerkt als 'MVA'(materiele vaste activa) strategische grond. Aan de zuidzijde van het spoor zijn de meest kansrijk te ontwikkelen locaties. Er ligt nog wel een opgave om een optimale verkaveling te onderzoeken. Er is zeker aanleiding om de ruimtelijk en financiële haalbaarheid van woningbouw in de spoorzone met prioriteit op te pakken. De locatie heeft voor de middellange termijn een bouwcapaciteit van 20-30 woningen.

De woonkernen Groessen en Loo

De Liemerse Woonagenda geeft aan dat voor de kleine kernen wordt gekozen voor maatwerk dat optimaal bijdraagt aan de woningvraag en leefbaarheid in de specifieke kern.

Dit is ook van toepassing op de kernen van Groessen en Loo. Daar geldt dat een groot deel van de voorraad in deze dorpen bestaat uit koopwoningen, die niet betaalbaar zijn voor jongeren/ jonge gezinnen. Nieuwbouw is overigens maar voor een klein deel de oplossing. Zeker in deze kernen biedt splitsing van de relatief grotere woningen uitkomst. Hiervoor is aanpassing van het beleid nodig. Zie daartoe de laatste paragraaf uit deze notitie.

In Groessen is een klein gebied in het dorpshart in de Structuurvisie aangewezen als zoeklocatie voor woningbouw in aansluiting op de beperkte behoefte aan nieuwbouw/woningsplitsing, totaal in orde-grootte 15-20, in hoofdzaak voor betaalbare en middelde woningen. De Dorpsraad van Groessen heeft het initiatief genomen om voorstellen te doen voor planvorming en –uitvoering. De ideevorming bij de werkgroep is nog in volle gang. Daarbij geldt als randvoorwaarde dat de woningbouw op een kleinschalige, dorpse en organische wijze dient te worden vormgegeven, gericht op de hiervoor beschreven woonbehoeften.

Ervan uitgaande dat in 2018 een passend en haalbaar plan gereed is en ook rijp voor besluitvorming en procedure, is realisatie voor 2022 mogelijk.

In Loo is de komende jaren zoals hiervoor beschreven eerst ruimte voor het realiseren van nieuwbouw van 16 woningen in de aangepaste plannen voor Westreenen. In aansluiting op deze fase is er op de middellange termijn behoefte aan passende, kleinschalige woningbouw die beter aansluit op de lokale woonbehoefte aan 10-15 betaalbare/middelde woningen. Als enig hiervoor geschikte locatie gaat het om een herontwikkeling van de voormalige tuinbouwkassen aan de Loostraat. Alle vooronderzoeken dienen nog opgestart te worden.

Lommerweide, Schapenweide-de Maatjes

Dit betreft een kleine potentiele nu nog onbebouwde inbreidingslocatie. Deze locatie laat zich stedenbouwkundig goed aansluiten op de naburige bebouwing. Het heeft een mogelijke bouwcapaciteit van ca. 10 woningen. Er heeft echter nog geen enkele locatie- of haalbaarheidsonderzoek plaatsgevonden waardoor het niet het meest geschikt is als locatie voor de korte termijn.

Buurtschap de Helhoek

Zoals hiervoor al beschreven is het noch noodzakelijk noch wenselijk dat nieuwe woonlocaties in het buitengebied gezocht worden. Betreffende het VAB-beleid wordt verwezen naar de desbetreffende paragraaf die daar specifiek op in gaat.

Voor één bijzonder gebied wordt een uitzondering gezien, mede gelet op de gemeentelijke notitie ‘’Ambities inpassing A15 Duiven’’, te weten het buurtschap Helhoek. Hier verdwijnen als gevolg van de doortrekking van de A15 een vijftal woningen.

De raad heeft op 23 november 2011 een motie aangenomen waarin wordt uitgesproken als compensatie voor de te slopen woningen in beginsel planologisch mee te werken om elders in de gemeente herbouwmogelijkheden te creëren. Hiervoor is op individueel perceel-niveau tot nu toe geen behoefte aan gebleken. Wel is geconstateerd dat in samenhang met de aanleg van de A15 in het gebied van het buurtschap Helhoek behoefte bestaat aan een impuls in het woon- en leefklimaat. In feite is dit ook verwoord in het hierboven genoemde gemeentelijke ambitiedocument. Concreet is het verzoek tot woningbouw in 2016 door onder andere het Bewonersoverleg Groessen A15 ter sprake gebracht. Vanaf dat moment is er contact geweest met een particuliere initiatienemer. Deze heeft op 13 maart 2018 zijn eerdere brief van 8 februari 2018 toegelicht tijdens een raadsvond. Vanuit het college is toegezegd om het gesprek met de initiatiefnemer voort te zetten en voor de zomer met een inhoudelijke reactie te komen.

De gemeente is momenteel in overleg met buurtschap Helhoek over het nut en de inhoud van een toekomstvisie voor de buurtschap. De inhoud van deze visie dient vanzelfsprekend aan te sluiten op de woonbehoeften en de manier waarop deze behoefte op een passende, kleinschalige wijze in het landschap te integreren is. Op dit moment houden we rekening met de mogelijke herbouw van de vijf woningen die als van de aanleg van de A15 gesloopt worden. Daarmee heeft eventuele medewerking getalsmatig geen invloed op het woningbouwprogramma, omdat door de benodigde sloop van de woningen geen netto toevoeging van het aantal woningen plaatsvindt. Uiteraard moeten ook in dit dossier afspraken worden gemaakt over het gemeentelijk kostenverhaal.

De Ploen-Noord, Hogeweg-Ploenstraat

In de Structuurvisie is van het voormalige grotere gebied de Ploen-Noord een ‘zoekgebied Wonen’ overgebleven ter hoogte van de Hogeweg-Ploenstraat, aansluitend op de Ploen-Zuid.

Qua oppervlakte is dit het grootste zoekgebied Wonen in de gemeente Duiven. De kans op snelle en succesvolle ontwikkeling wordt echter als laag ingeschat. Het gebied kent een groot aantal verschillende eigenaren en de gemeente heeft relatief kleine delen in eigendom. Ook de ontsluitingsopgave is complex, mede gezien de particuliere eigendomsrechten op de Hogeweg. Tot op heden is er geen concreet particulier initiatief voor nieuwbouw ingediend. Vanuit de woonbehoefte en de beschikbaarheid van andere locaties is het voor korte en middellange termijn niet noodzakelijk het gebied in ontwikkeling te brengen.

CONCLUSIES

Op grond van de beoordelingen kan een onderscheid gemaakt worden van voorkeurslocaties die als meest geschikt zijn beoordeeld voor resp. de eerste komende periode 2018-2021 en de daaropvolgende periode 2022-2027. Tenslotte is er een ‘reserve categorie’. Zie daartoe het volgende overzichten.

Voorkeurslocaties woningbouw 2018-2021

Regina Pacis	24
Lombokstraat-Rijksweg	30-40
Broekstraat	17
Groessen, centrum	15-20
Weidekervel	5
Touwslagerstraat	6
Totaal	97-112 (excl. evt. woningsplitsing)

Voorkeurslocaties woningbouw 2022-2027

Loo, Loostraat	10-15
Lommerweide	10
Spoorzone	20-30
Helhoek	netto 0 (5 sloop en 5 nieuwbouw)
Overige vrijvallend vastgoed	(nog onbekend)
Totaal	40-55

Reservelocaties

De Timp	pm
Kantoor Vivare	pm
Ploen-Noord, Hoge Weg	pm

Op basis van deze vooruitzichten zou de gemeente Duiven tegemoet kunnen komen aan de invulling van de woonbehoeften. Deze ambitie vraagt om aanzienlijke inspanningen van de organisatie.

Vrijkomende agrarische bebouwing

Inleiding
Conform het bestaande beleid uit de notitie woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020 is het functieveranderingsbeleid uit het ontwikkelingskader Buitengebied, onderdeel omzetting van agrarische opstallen naar woningen bevroren. Zie onderstaande tekst uit de notitie. De vraag is of dit beleid wel of niet dient te worden gewijzigd.

Reeds erkende zachte plannen in het buitengebied voor functieverandering tot woonbestemming gaan op groen; geen verdere toevoeging van nieuwe gevallen
De bouwplannen die gebaseerd zijn op het functieveranderingsbeleid voor vrijkomende agrarische bedrijven (VAB's) en waarvoor het college in beginsel heeft meegewerkt worden binnen de programmering tot 2020 als groen bestempeld. Dit zijn er 16 die nog door initiatiefnemers moeten worden uitgewerkt en daarna in procedure kunnen worden gebracht. Deze woningen moeten nog op de markt komen. De voorziene woonbehoeften laten echter niet meer toe dat nog meer gevallen worden toegevoegd. Ten eerste komen er de nodige aantallen op de markt op basis van eerdere besluiten. Ten tweede betreffen het doorgaans dure vrije sector woningen in het landelijk gebied waar slechts een beperkte vraag naar is en waarvoor in Duiven nu al een behoorlijk bestaand aanbod bestaat en er komen nog 16 nieuwe 'VAB'-woningen bij.
Dit vormt voldoende reden om verdere toename van het aanbod te voorkomen. Consequentie van deze keuze is dat voor dit onderdeel geen uitvoering meer zal worden gegeven aan het Ontwikkelingskader buitengebied, althans voor nieuwe woningbouwgevallen. Daarbij gaan we er nu van uit dat dit geldt tot 2020.

Visie op VAB 2018-2027
De nu in beeld gebrachte woonbehoefte is niet zodanig groot dat dat deze in het buitengebied moet worden opgevangen.
De 16 bestaande 'VAB'-woningen die de afgelopen jaren planologisch zijn vastgelegd en deels al zijn gerealiseerd, zijn allemaal dure woningen rondom Groessen/Loo. Dit terwijl de bestaande voorraad in dit gebied al voor de helft uit dure woningen bestaat en er vooral behoefte is aan meer betaalbare woningen. De behoefte aan nieuwe extra woningen in Groessen en Loo is gelet op de demografische ontwikkelingen zeer beperkt. Deze beperkte behoefte kan bovendien met passende, kleinschalige plannen met vooral betaalbare woningen binnen de kernen plaatsvinden. En ook de hierna voorgestelde extra mogelijkheden voor woningsplitsing zal soelaas bieden.

Conclusie
Er is geen noodzaak vanuit de woonvisie om het huidige VAB-beleid aan te passen. Aan nieuwe verzoeken kan geen medewerking worden verleend.
Dit laat onverlet dat het vraagstuk van (leegstaande) agrarische opstallen die hun functie hebben verloren aandacht blijft vragen, met als doel het voorkomen van achteruitgang van de ruimtelijke kwaliteit en om illegale activiteiten in het buitengebied tegen te gaan.
Dit vraagstuk zal bij de op te stellen Omgevingsvisie een plek krijgen.

Woningsplitsing

In het huidige bestemmingsplan Buitengebied is bij cultuurhistorisch waardevolle panden (erfgoedpanden) woningsplitsing toegestaan, als dit kan bijdragen aan het behoud van de voor het buitengebied kenmerkende (boerderij)gebouwen. Deze gebouwen zijn op de verbeelding van het bestemmingsplan met een aanduiding weergegeven.

De laatste jaren komen er steeds meer verzoeken van mensen die hun woning willen splitsen in twee of meer woningen. Zij willen graag met familieleden onder één dak wonen, zorg bieden aan familieleden of het huis is zo groot dat er nog een woning in gerealiseerd kan worden. Daarnaast zijn er vooral in Groessen en Loo meerdere grote woningen aanwezig die vanwege hun waarde onbereikbaar zijn voor een grote groep inwoners. De voorraad in beide dorpen bestaat voor het grootste deel uit dure woningen wat in feite niet overeenkomt met de gewenste voorraad in de toekomst. Door de mogelijkheid deze woningen te splitsen worden de woningen beter betaalbaar voor een grotere groep inwoners van de gemeente Duiven.

In de huidige bestemmingsplannen is woningsplitsing, anders dan in het Buitengebied voor karakteristieke woningen, niet mogelijk. Met het opstellen van beleidsregels voor woningsplitsing voor het buitengebied én de woonkernen kan een kader worden neergezet waarmee het mogelijk wordt om met een omgevingsvergunning af te wijken van het bestemmingsplan ten behoeve van woningsplitsing.

Als denkrichting voor de beleidsregels de volgende voorwaarden voor woningsplitsing:

- voor splitsing de woning een minimale oppervlakte (lees: voetprint) heeft van 100 m2 en in een aanvaardbaar woonklimaat kan voorzien;
  Met een oppervlakte van 100 m2 kan na splitsing in 2 eenheden van bv. 60 m2 en 40 m2 een goed woonoppervlak worden gerealiseerd. Woningen in de kernen bestaan vaak uit 2,5 verdiepingen. Daarmee kan een woonoppervlak van respectievelijk 150 m2 en 100 m2 worden gerealiseerd. Uitgaande van een woning met 1,5 woonlagen kan een woonoppervlak van respectievelijk 90 m2 en 60 m2 worden behaald. Dit zijn oppervlakten die aansluiten bij een starters- en/of seniorenwoning.
- maximaal twee inpandige wooneenheden ontstaan;
- de nieuwe woning voldoet aan de geldende geluidsnormering;
- de (agrarische) karakteristiek, met de daarbij behorende waardevolle cultuurhistorische elementen, gehandhaafd blijf (voor karakteristieke panden);
- er geen onevenredige aantasting plaatsvindt van de in de naaste omgeving aanwezige ruimtelijke functies en waarden;
- het maximum oppervlak aan bijbehorende bouwwerken per wooneenheid is afhankelijk van het bestemmingsplan waarin de te splitsen woning is gelegen. Binnen de kernen wordt aangesloten op de plansystematiek van Duiven-Noord en Duiven-Zuid en anders wordt aangesloten op het plan Buitengebied 2013.
- voor karakteristieke panden en of bijgebouwen met de aanduiding ‘CW’ op de verbeelding van het bestemmingsplan kan van bovenstaande voorwaarden worden afgeweken als dit de instandhouding ten goede komt c.q. recht doet aan de waarde van de locatie.

Verwachte nieuwbouw bestaande plannen

Mogelijk nieuwe woningbouwlocaties Duiven

Locaties:
1: Ploen-noord
2: Broekstraat
3: Lommerweide, Schapenweide-De Maatjes
4: Regina Pacis aan Rijksweg en Lombokstraat-Rijksweg
5: Touwslagerstraat
6: Spoorzone Duiven
7: Weidekervel
8: Voormalig kantoor Vivare (Visserlaan-Vergertlaan)
9: Voormalige basisschool De Timp - Walcherenstraat
10: Loostraat - Loo
11: Dorpstraat - Groessen

Behandeladvies

Onderwerp	**Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel 87-97**		
Registratienummer *zaaknummer*	*Voorzitter*	**Portefeuillehouder**	
Politieke Avond	*27 februari 2018* *10 april 2018* *29 mei 2018*	Rondetafel Tafel, niet behandeld Ronde tafel/debattafel	
Raadsvergadering	*12 juni 2018*		
Historie	Initiatief raadsvoorstel over bouwen van woningen op Weidekervel. Op 8 mei 2017 stelde de gemeenteraad de nieuwe Woonvisie vast. De kern van de Woonvisie en agenda wordt gevormd door een aantal pijlers. Eén van de pijlers is 'Meer passende woningen'. Voor wat betreft huurwoningen zijn op basis van de Woonvisie prestatie-afspraken gemaakt met Vivare en Woonzorg Nederland. Beiden zien geen ruimte en/of behoefte voor het toevoegen van extra woningen in het betaalbare segment. Dit mede gelet op de mogelijke behoefte op de langere termijn. Hierdoor blijft op de korte en middellange termijn een grote druk op de lokale huurwoningmarkt. Dit komt ook tot uiting in een langere wachttijd voor een sociale huurwoning. Met het voorliggende initiatiefvoorstel beogen de indieners het college te stimuleren dan wel te dwingen het woningbouwplan Weidekervel verder te ontwikkelen en in procedure te brengen. De locatie Weidekervel is opgenomen in het Woningbouwprogramma 2018-2027.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Kan dit raadsvoorstel samen met de notitie woningbouwprogramma 2018-2027 vastgesteld worden?		
Behandeladvies	Het raadsvoorstel behandelen in samenhang met de notitie Woningbouwprogramma 2018-2027.		
Opbrengst van de tafel 27 febr. 2018 **10 april** **22 mei** **<u>29 mei 2018</u>** **Ronde tafel** **Inbreng inwoners** **Debattafel, debat fracties**	Het voorstel gaat door naar de nieuwe raad voor de cyclus in april. In april kan het dan samen met de notitie woningbouwprogramma besproken worden. Dit raadsvoorstel is niet besproken op 10 april. Gaat door ter bespreking op 29 mei 2018; nadat eerst inwoners de gelegenheid krijgen voor hun inbreng. De raad heeft het raadsvoorstel aangehouden en is akkoord met de behandeling op 29 mei.		

Behandeladvies

Raadsvergadering	**Beslispunten** 1. In te stemmen met het bouwprogramma van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows; 1. Een voorbereidingsbesluit conform artikel 3.7 Wet ruimtelijke ordening te nemen en hierbij te verklaren dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor het plangebied, zoals aangegeven op de verbeelding met IMRO kenmerk NL.IMR0.0226.IVCDASPWEI87-VS01; 2. Een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor de bouw van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows conform de inliggende uitgangspunten; 3. Een eventueel tekort op de exploitatie te dekken uit de reserve Fonds betaalbare woningbouw en een eventueel positief resultaat te storten in dezelfde reserve. 4. In te stemmen met een gecoördineerd besluit voor 5 starterswoningen en 5 patiobungalows.

Initiatiefraadsvoorstel CDA, SP, D66 en PvdA

Indieners	: CDA	N.J. Stam
	SP	C. Veraart
Portefeuillehouder	: S. van Groningen	
Advisering college op	: 06 februari 2018	
Advisering politieke avond	: 27 februari 2018/rondetafel	
	: 10 april 2018/debattafel	
Besluitvorming gemeenteraad op	: 24 april 2018	
Voor vragen	: N.J. Stam en C. Veraart	
	Hansstam77@gmail.com en XXXX	
	06-48792289 en XXXX	

Onderwerp : Woningbouw Weidekervel 87 - 97

Beslispunten

1. In te stemmen met het bouwprogramma van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows;
2. Een voorbereidingsbesluit conform artikel 3.7 Wet ruimtelijke ordening te nemen en hierbij te verklaren dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor het plangebied, zoals aangegeven op de verbeelding met IMRO kenmerk NL.IMR0.0226.IVCDASPWEI87-VS01;
3. Een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor de bouw van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows conform de inliggende uitgangspunten;
4. Een eventueel tekort op de exploitatie te dekken uit de reserve Fonds betaalbare woningbouw en een eventueel positief resultaat te storten in dezelfde reserve.
5. In te stemmen met een gecoördineerd besluit voor 5 starterswoningen en 5 patiobungalows.

Inleiding

Op 8 mei 2017 stelde de gemeenteraad de nieuwe Woonvisie vast. De kern van de Woonvisie en agenda wordt gevormd door een aantal pijlers. Eén van de pijlers is ‘Meer passende woningen’.

Voor wat betreft huurwoningen zijn op basis van de Woonvisie prestatie-afspraken gemaakt met Vivare en Woonzorg Nederland. Beiden zien geen ruimte en/of behoefte voor het toevoegen van extra woningen in het betaalbare segment. Dit mede gelet op de mogelijke behoefte op de langere termijn. Hierdoor blijft op de korte en middellange termijn een grote druk op de lokale huurwoningmarkt. Dit komt ook tot uiting in een langere wachttijd voor een sociale huurwoning.

Op het gebied van koopwoningen zijn op de korte termijn geen acties voorzien van het college voor wat betreft de ontwikkeling van nieuwe woningbouwplannen. Ondanks veelvuldig vragen en meerdere toezeggingen aan de gemeenteraad is het niet mogelijk gebleken om nog voor de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 een Uitvoeringsagenda woningbouw voor te leggen. Hierdoor lijkt 2018 een jaar voor woningbouw te worden waarin slechts al bestaande plannen verder ontwikkeld of gerealiseerd worden. Dit ondanks dat de koopmarkt sterk aan trekt. Dit komt tot uiting in een halvering van het aantal te koop staande woningen naar net iets meer dan 100 (media januari 2018). Alle nieuwbouwlocaties binnen de gemeente Duiven zijn al in uitvoer en nieuwe locaties zijn niet (zichtbaar) in voorbereiding. Weliswaar staat in de Woningbouwprognose van januari 2017 (een recentere is ons niet bekend) dat in 2018 woningen in het winkelgebied opgeleverd moeten worden maar dat is gelet op de huidige stand van zaken ook niet meer haalbaar. Een mogelijke verklaring voor het niet in ontwikkeling nemen van nieuwe plannen kan gelegen zijn in de beperkte ambtelijke capaciteit. Mocht dit het geval zijn geweest dan hadden de initiatiefnemers graag een voorstel van het college gezien hoe hier mee om te gaan, bijvoorbeeld bij de behandeling van de begroting 2018. Om een dergelijke situatie bij het voorliggende plan te voorkomen, is in de exploitatieopzet rekening gehouden met een bedrag voor de inhuur van extra ambtelijke capaciteit (specifiek voor dit project).

Juni/juli 2016 is de bebouwing aan de Weidekervel 87 - 97 van de vroegere kinderopvang gesloopt. De betreffende grond (in totaal 1.649 m2) is eigendom van de gemeente Duiven en is derhalve op korte termijn beschikbaar voor woningbouw. Er zijn op dit moment nog geen andere plannen bekend voor deze locatie anders dan dat het ingezaaid is met gras. Het is niet als speelveld in gebruik (eerder als ‘poepveld’) aangezien het daarvoor onvoldoende geëgaliseerd is.

Het is nu tijd prioriteiten te heroverwegen en actie te ondernemen om in de huidige economische tijd en situatie op de woningbouwmarkt ruimte te creëren voor de ontwikkeling van nieuwe woningbouwplannen. Deze ruimte is er binnen de bestaande bouwplannen en aantallen woningen die de gemeente mag ontwikkelen en bouwen tot en met 2025. Temeer nu dat aantal in het najaar van 2017 is opgehoogd met ruim 100 woningen.

Met het voorliggende initiatiefvoorstel beogen de indieners het college te stimuleren dan wel te dwingen het woningbouwplan Weidekervel verder te ontwikkelen en in procedure te brengen. Het voorstel is er dan ook op gericht zo helder en duidelijk mogelijk de uitgangspunten en randvoorwaarden aan het college mee te geven.

Overleg omwonenden
De initiatiefnemers van het voorstel hechten veel waarde aan overleg met omwonenden[1]. Vandaar dat deze individueel worden uitgenodigd voor de behandeling van het voorstel tijdens de rondetafel. Daarna worden zij minimaal geïnformeerd over de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

Huidige bestemmingsplan
Binnen het huidige bestemmingsplan (Bestemmingsplan Duiven-Zuid) heeft het perceel de bestemming 'Maatschappelijk'. Daarbinnen zijn maatschappelijke voorzieningen. Dat zijn educatieve, sociaal-medische, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke voorzieningen, voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, zorgvoorzieningen, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen. Daaronder was ook de vroegere kinderopvang toegestaan. Het perceel mag voor een groot deel bebouwd worden. De gebouwen mogen geen grotere hoogte hebben dan 4 meter.

Bij de woningen in de directe omgeving mogen (op basis van het bestemmingsplan) een maximale bouwhoogte hebben van 10 meter. De woningen ten noorden van de Zilverschoon mogen een maximale bouwhoogte hebben van 11 meter met uitzondering van de seniorenwoningen. Daar is de maximale bouwhoogte 7 meter.

Door woningbouw gaat een terrein verloren waar maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd kunnen worden. Dit wordt niet als negatief beoordeeld door de indieners van het voorstel. In Duiven-Zuid zijn voldoende andere locaties aanwezig waar maatschappelijke voorzieningen een plek kunnen krijgen. Denk bijvoorbeeld aan het Eilandplein, Gezondzorgcluster Eltensestraat en de IKC's Het Klokhuis en Het Veer (en Groene Ring).

Doelgroep
Uit de woonvisie blijkt dat een grote behoefte aan woningen voor senioren en in minder mate voor starters. Voordeel van het realiseren van woningen voor senioren is dat daardoor een verhuisketen kan ontstaan. Daardoor krijgen anderen ook een kans op een woning.

De omgeving kenmerkt zich door een forse hoeveelheid aan (betaalbare) rijwoningen. In de directe omgeving zijn ook een aantal blokken grondgebonden seniorenwoningen te vinden in het betaalbare huursegment. Gelet op de al aanwezige woningtypes en de behoefte de komende jaren, is de locatie Weidekervel 87 - 97 het geschikt voor seniorenkoopwoningen (zogenaamde patiowoningen) en starterswoningen. Beiden kunnen profiteren van de nabijheid van voorzieningen op het Eilandplein en het station.

Stedenbouwkundige randvoorwaarden
- Goot- en bouwhoogte patiobungalows maximaal 6 meter (platte afdekking toegestaan)
- Goothoogte starterswoningen maximaal 3 meter en maximale bouwhoogte 10 meter

[1] Als omwonende worden in ieder geval alle direct aangrenzende eigenaren gezien alsmede alle mensen die direct zicht hebben op de locatie.

- Uitgangspunt bij het parkeren is dat de huidige, aanwezige, 13 parkeerplaatsen voldoende zijn voor de ontwikkeling. Dit naast het uitgangspunt dat in ieder geval bij de twee hoekwoningen woningen 2 parkeerplaatsen op eigen terrein worden gerealiseerd. Daarmee komt het aantal parkeerplaatsen op 17 voor 10 woningen
- Rooilijnen baseren op de bestaande woningen in de belendende straten
- De kaprichting is evenwijdig aan de Weidekervel
- Regeling bijbehorende bouwwerken conform de gemeentelijke standaard
- Voor wat betreft de welstand aansluiting zoeken bij het gebiedstypen 'Woonwijken' en toetsingsniveau 'soepel'

Duurzaamheidsaspecten
Door de verkaveling en kaprichting zijn de woningen uitermate geschikt voor zonnepanelen. Daardoor is het uitgangspunt dan ook dat het moet gaan om energieneutrale of 0-op-de-meter woningen. Mogelijk dat het plan zelfs duurzaamheidsmogelijkheden biedt voor de al aanwezige woningen in de omgeving voor bijvoorbeeld het collectief plaatsen van zonnepanelen of collectief gebruik maken van warm-koude opslag.

Realisatie
Voor beide onderdelen moet een bouwer/ontwikkelaar worden gezocht. Deze dient voor de starterswoningen binnen de maximale verkoopprijs van 170.000 euro een complete woningen te ontwikkelen. Voor de patiowoningen is een marktconforme prijs het uitgangspunt. Bij de keuze van de ontwikkelaar/bouwer is de snelheid van kunnen bouwen van groot dan wel doorslaggevend belang naast de duurzaamheidsaspecten.

Motivatie beslispunt 1
De motivatie voor beslispunt 1 is al verwerkt in de voorgaande tekst. Met het programma sluiten we aan bij de woningbehoefte. De patiowoningen werken daarnaast een verhuisketen in de hand waardoor meer mensen een passende woning kunnen vinden. Ook kunnen de starterswoningen, als de woningcorporatie dat wenst, alsnog als huurwoning uitgevoerd kunnen worden.

Motivatie beslispunt 2
Het voorbereidingsbesluit geldt voor het gebied met de bestemming 'maatschappelijk'. Met het voorbereidingsbesluit wordt het college onder druk gezet om tijdig met een ontwerpbestemmingsplan te komen. Als de woningen op een andere manier gerealiseerd kunnen worden (zie beslispunt 3) kan dat.

Motivatie beslispunt 3
Met een verklaring van geen bedenkingen (als bedoeld in artikel 6.5 Besluit omgevingsrecht) geeft de gemeenteraad het college toestemming om de procedure zelfstandig af te handelen binnen de gegeven kaders. Deze kaders staan in dit raadsvoorstel.

Motivatie beslispunt 4
Uit de grondexploitatie blijkt dat er meer inkomsten dan uitgaven zijn. Dit positieve saldo dient ten goede te komen aan het fonds … . Een eventueel tekort dient door het relatief grote aantal betaalbare woningen ook ten laste te komen van dit fonds. Vraag: ingeboekte bijdrage aan project uit fonds schrappen? Dan is er toch nog een positief resultaat.

Motivatie beslispunt 5
Met een gecoördineerd besluit wordt de procedure van het bestemmingsplan gecombineerd met die van de omgevingsvergunning. Anders lopen beide procedure na elkaar en is er 2 keer de mogelijkheid

om bezwaar en beroep aan te tekenen. Concreet wordt tegelijk met het ontwerpbestemmingsplan ook de ontwerp omgevingsvergunning ter inzage gelegd. Als het bestemmingsplan wordt vastgesteld door de raad wordt ook gelijk de omgevingsvergunning verleend door het college.

Financiële paragraaf
Uit de (vertrouwelijk bijgevoegde) grondexploitatie blijkt een kostendekkende grondexploitatie. Daarbij is ook rekening gehouden met de kosten van het bestemmingsplan alsmede de inhuur van extra ambtelijke capaciteit. Bij de opbrengsten is een realistische grondprijs voor de betaalbare woningen uitgangspunt naast een marktconforme prijs voor de patiowoningen.

Planning
Het college wordt opgedragen nog in juni 2018 een ontwerpbestemmingsplan voor de locatie ter inzage te leggen. Dit bestemmingsplan kan dan in september, uiterlijk oktober, 2018 worden behandeld door de gemeenteraad. Overigens kan het ontwerpbestemmingsplan ook gebruikt worden als ruimtelijke onderbouwing bij een eventuele uitgebreide omgevingsprocedure als bedoeld in artikel 2.12, lid 1, sub a onder 3 Wabo. Daarmee kan de bouw van één van beide onderdelen of beide onderdelen versneld worden mocht een gecoördineerd besluit als bedoeld in artikel XXXX niet haalbaar is gelet op de planning van het bestemmingsplan.

Duiven, 28 januari 2018.

Indienende Raadsleden

Hans Stam, *Carlo Veraart,* *Hans Egtberts,* *Jasper Walraven,*

Bijlagen:
1. Ligging locatie
2. Voorbeeld bouwplan starterskoopwoningen

Bijlage 1: Ligging plangebied

Bijlage 2: Voorbeeld starterskoopwoningen

Gemeente Duiven

Zienswijzenotitie college van B&W

Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel 87 – 97

Datum: 13 februari 2018

De fracties van het CDA en SP hebben een initiatief-voorstel aan de raad aangeboden betreffende 'Woningbouw Weidekervel 87-97". Dit voorstel is geagendeerd voor een politieke avond/ ronde tafel op 27 februari aanstaande.
Aan het college is door de agendacommissie gevraagd een zienswijze op het initiatiefvoorstel te geven. Deze treft u hieronder aan. Deze notitie met aandachtspunten en kanttekeningen kan input zijn om tijdens de politieke avond samen het gesprek aan te gaan met de initiatiefnemers.

Zienswijze op hoofdlijnen

De gemeente Duiven telt een behoefte aan 360 nieuwe woningen tot 2027. Het merendeel van deze woningen zijn al voorzien in bestaande plannen. Niettemin is er In deze periode is ook nog aanvullende behoefte aan nieuwe initiatieven en plannen. Deze ruimte is beperkt. Vanuit de Woonvisie 2017 hecht het college waarde aan het realiseren van kansen door de juiste woningen op de juiste plaats te realiseren. Een zorgvuldige en slimme afweging en uitwerking van die kansen krijgt binnenkort zijn beslag in de notitie 'Woningbouwprogramma Duiven 2018 – 2027'. Deze notitie bestrijkt de gehele gemeente. Dit is nodig om vervolgens ook vanuit een 'helicopterview' richting en prioriteit, met de gewenste snelheid en voortvarendheid plannen daadwerkelijk te realiseren.

Het college is op voorhand er niet van overtuigd dat nu een keuze maken voor het voorgestelde programma op deze locatie per se de beste oplossing is. Er zijn op andere locaties ook mogelijkheden voor deze woningen, die wellicht beter passen en bijdragen aan doelstellingen en belangen. Het maken van keuzes op basis van een volledig beeld en een zorgvuldige afweging van alle mogelijkheden en kansen binnen de gehele gemeente , vindt het college, op dit moment, belangrijker dan de beoogde snelheid en urgentie voor één specifieke locatie. Het college wil daarom de toegezegde uitwerking in het 'Woningbouwprogramma Duiven 2018 – 2027' binnen enkele weken afronden en aan de raad voorleggen. Er is voorhand geen noodzaak voor een individuele locatie eruit te lichten en tot ontwikkeling brengen. Bij de behandeling van de notitie vinden de afwegingen plaats en dan kan alsnog door uw raad bepaald worden of er wel of niet de noodzaak is en de mogelijkheden er zijn om versneld tot ontwikkeling van de Weidekervel te komen.

Het voorliggende initiatiefvoorstel en de uitkomsten van de politieke avond nemen wij graag mee in de aangekondigde notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027. Voor de bespreking op de politieke avond staan onze belangrijkste overwegingen en vraagpunten op uw initiatiefvoorstel verder uiteengezet in onderstaande notitie.

Notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018 2027

Beleid
In 2017 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2025 en de Woonagenda 2017-2022 vastgesteld. De focus ligt op het verbeteren van de kwaliteit van de bestaande woningvoorraad.

De behoefte aan nieuwbouw is zeker aanwezig maar is kwantitatief beperkt en vooral gericht op de behoefte van 1-2 persoonshuishoudens (o.a. senioren en de groeiende groep alleenwonenden) en aan betaalbare, particuliere (huur-)woningen. Initiatieven moeten aansluiten bij de vraag en verwachte behoeften.
Deze behoefte heeft zowel een tijdelijke als een structurele component, zoals in de woonvisie onderkend. Dit vraagt om verstandige beleidskeuzen in doelgroep en programma met als doel de juiste woning op de juiste plaats te realiseren. In de begroting is aangegeven hiervoor een notitie Woningbouwprogramma Duiven uit te werken. Daarin komen concrete locaties in beeld met kansen voor ontwikkeling op basis waarvan keuzes voor prioriteiten zijn te maken.

Eind 2017 zijn de regionale Woningbouwafspraken 2017- 2027 herijkt, op basis van de in 2017 beschikbare bevolkings- en huishoudensprognoses. In deze bestuurlijke afspraken met de regio-gemeenten en de provincie Gelderland is vastgelegd dat er in de gemeente Duiven behoefte is aan de bouw van 360 woningen tot 2027. Hiervan is in beginsel voor 260 woningen harde plancapaciteit beschikbaar. Al deze plannen worden op dit moment kritisch doorgelicht op verwachte haalbaarheid op korte dan wel lange termijn. Daarbovenop is er behoefte aan voor circa 100 woningen aan nieuwe initiatieven en plannen . In 2019 worden op basis van nieuwe prognoses en migratiecijfers, de verwachte behoefte weer bijgesteld.

Doel notitie is inzicht in afwegingen en mogelijkheden
Naast de analyse van de haalbaarheid van reeds beschikbare plancapaciteit zijn er diverse nieuwe potentiële woningbouwlocaties in beeld of te benoemen voor de komende jaren. Bekend is dat de potentie aan locaties en (lopende) initiatieven groter dan de verwachte woningbouwbehoefte en fasering voor Duiven tot 2027.

Bovenstaande vraagt naar onze mening om verstandige en zorgvuldige beleidskeuzen en afweging van aantallen, doelgroep, typologie en prijssegment in relatie tot potentiële locaties en nevendoelstellingen en kansen. Belangrijkste uitgangspunt is dat woningbouw met name bijdraagt aan de doelstellingen en behoefte uit de woonvisie en steeds minder wordt beschouwd als financieel vereveningsinstrument. Naast de juiste woning (lees doelgroep) op de juiste plek of het toevoegen/behouden van kwaliteit, ligt de opgave in het vinden van win-win-situaties. Of een locatie relatief eenvoudig is te ontwikkelen en te realiseren , kan in de afweging een rol spelen. De in voorbereiding zijnde notitie geeft inzicht in dergelijke afwegingen.

Regie en integrale afweging van kansen en wensen
De gemeente heeft naast de locatie Weidekervel diverse andere, min of meer vergelijkbare locaties geheel of gedeeltelijk in eigendom. Dat zijn bijvoorbeeld locaties aan de noord- en zuidzone van de Spoorzone, de strook ten westn van Broekstraat, het leegstaande pand aan de Rijksweg 56a (Regina Pacis). Ook komen wellicht op termijn nog meer school locaties in beeld.

De locatie Weidekervel is daarmee niet de enige unieke mogelijkheid. Al deze locaties dienen in de afwegingen te worden betrokken.
Daarnaast zijn woningbouwinitiatieven van derden aangehouden (bijvoorbeeld Rijksweg-Lombokstraat- overigens gedeeltelijk ook eigendom van de gemeente): ook deze locatie komt ter sprake in het bedoeld afwegingskader woningbouw.
Ons college hecht het college daarom zeer aan enige gemeentelijke regie, te baseren op een richtinggevend beleidskader van de raad. Dit ook met het oog op de noodzaak van goed vooroverleg en de juiste wederzijdse verwachtingen richting initiatiefnemers over haalbaarheid, programma, planning en inzet van middelen en de wijze van samenwerking die daarbij nodig is.

Bovendien heeft de gemeenteraad ons met 2 moties bij de begrotingsbehandeling verzocht om de mogelijkheden voor het VAB-beleid en voor woningsplitsing / mantelzorg in het Buitengebied, mee te nemen in de notitie Woningbouw**.** Wij hechten daarom waarde om eerst alle mogelijkheden die om woningbouw vragen in beeld te hebben en tot een integrale afweging te komen.

Planning en urgentie
Het college erkent de toenemende 'krapte en druk op de woningmarkt' en de noodzaak en urgentie om versneld en op korte termijn daarop te reageren. Gelet op de relatief beperkte aantallen gaat het dan wel om de juiste woning op de juiste plaats. Deze afweging krijgt beslag in de notitie "Woningbouwprogramma Duiven 2027". Deze wordt medio maart afgerond en wordt vervolgens aan uw raad voorgelegd. Volgens ons huidig inzicht in het vergaderschema van de raad verzoeken wij aan de Agendacommissie deze notitie vervolgens te bespreken op de politieke avond van 10 april.

Naast gerichte voorkeurs-keuzen in locaties is de notitie nodig om vervolgens tot een uitvoeringsstrategie en/of nadere prioriteitstelling te komen en de benodigde inzet en middelen nader af te wegen en voldoende te borgen. Dit is juist bedoeld om voortvarend en versneld, aan de slag te kunnen gaan. Daarbij tekenen wij nog aan dat de nieuwe potentiele nieuwbouwlocaties , zo ook de Weidekervel, in bestaand bebouwd gebied liggen. In alle gevallen zal goed overleg met de naast-omwonenden gewenst en noodzakelijk zijn.
Wij zeggen toe dat de locatie Weidekervel als volwaardige optie in beeld komt. Het initiatiefvoorstel en de te verkrijgen inzichten tijdens de politieke avond, zijn welkome input voor de nader te maken afwegingen.

Wij zien echter niet voldoende voordeel in tijdwinst of urgentie, om nu vooruitlopend op de notitie al een keuze te maken voor (versnelde) realisatie van één locatie, zoals Weidekervel. Hierbij ook nog opgemerkt onze verdere kanttekeningen bij de beoogde planning in het initiatiefvoorstel.

Inhoudelijke aandachtspunten en kanttekeningen bij het initiatiefvoorstel

Programma en locatie
Het beoogde programma sluit in het algemeen aan bij de aangegeven behoefte en focus in de Woonvisie. Wel kunnen kanttekeningen geplaatst worden bij het realiseren van betaalbare koopwoningen en de behoefte voor starters. Uit recente (verhuur-)cijfers (bijv. hoog % geweigerde woningen) kan worden afgeleid dat er niet per se sprake is van een tekort. Direct in de omgeving van de Weidekervel staan op dit moment woningen te koop, ook voor de prijs van € 167.000,-.
Betaalbare koop en de doelgroep starters is een te bediscussiëren combinatie. De prijs van de woning moet in verhouding zijn met de beoogde kwaliteit en type. Een (kunstmatig) te lagere prijs levert enkel een voordeel op voor de eerste koper. Andere instrumenten (starterslening) of

doorstroming bevorderen zijn mogelijk effectiever. Bouwen voor senioren (in een duurdere categorie, patiobungalow) kan inderdaad voldoen aan de (beperkte) behoefte. De vraag is dan of andere locaties daarvoor niet geschikter zijn, dichter bij voorzieningen of wenselijker vanuit die opbrengstpotentie.

Kijkend naar de ontwikkeling en de locatie zelf, is de vraag relevant wat de locatie en de omgeving ter plaatse zelf vraagt aan kwalitatieve invulling. De vraag is of de het voorgestelde aantal woningen het beste is voor deze locatie. De omgeving van deze locatie al relatief dicht bebouwd met veel rijjtjeswoningen.

(Financiële) haalbaarheid en kosten ambtelijke inzet en samenwerking
De locatie is eigendom van de gemeente. Bij het initiatiefvoorstel is een globale en heel summiere (grond)-exploitatieopzet bijgevoegd. De algemene conclusie wordt wel gedeeld dat op deze locatie een ontwikkeling mogelijk is met een positief financieel resultaat. Wel zijn diverse kanttekeningen of voorbehouden te noemen. Naast het programma zijn voor de haalbaarheid (financieel resultaat) het beoogde kwaliteitsniveau en overige na te streven (duurzaamheids-)doelstellingen. Bij winst is mogelijk ook de afdracht van vennootschapsbelasting van toepassing. Ook zijn risico's in onderzoek en verdere uitwerking niet benoemd (archeologie, geluid, bodem, planschade).

Grootste kanttekening is te plaatsen bij de benodigde planontwikkelingskosten. Dit is sterk afhankelijk van keuze in planproces (de mate van betrokkenheid buurtbewoners en participatieniveau) en waarbij ook de privaatrechtelijke uitwerking (aanbesteding richting realisatie, onderhandeling, bouwplanuitwerking, contractvorming etc.) meegerekend moet worden. Ook samenwerking en medeadvisering van meerdere ambtelijke disciplines is niet berekend.

Opgenomen is € 20.000,- voor (inhuur) ambtelijk capaciteit. Met een gemiddeld uurtarief van € 90,- per uur en uitgaande van een besteding van 8 uur per week, is de ambtelijk inzet voor 28 weken (ca. half jaar) geborgd.

Planproces, participatie omgeving, planning
In het initiatiefvoorstel wordt aangenomen om in juni 2018 een ontwerp-bestemmingsplan ter visie te leggen, teneinde uiterlijk oktober 2018 het bestemmingsplan vast te stellen, waarbij met toepassing van een coördinatiebesluit kort daarna de realisatie kan starten op basis van een vastgesteld, onherroepelijk bestemmingsplan, inclusief benodigde omgevingsvergunning(en).
Het college vindt dit een zeer opportunistische en niet reële planning en plaatst kanttekeningen bij de gevolgen of keuzes in uitgangspunten voor het planproces. Op zo korte termijn een ontwerp-bestemmingsplan ter visie leggen, betekent de minimaal-juridische vorm van inspraak (i.c. alleen zienswijzen en beroep). Los van de vraag of dit in praktische zin al haalbaar is (planuitwerking en onderzoek is er nog niet), is een andere vorm van planproces of mate van participatie van de buurt, dan niet mogelijk. Een echte keuze hierin vinden wij belangrijk. Het voorstel is naar onze mening hierover onvoldoende duidelijk.
Toepassing van de coördinatieregeling vereist dat de bouwplanontwikkeling (en daarmee de aanbesteding) gelijk oploopt met de planontwikkeling en bestemmingsplanprocedure. Op zich niet onmogelijk, maar stelt voorwaarden aan ontwikkelwijze/aanbesteding en de (extra) inzet van ambtelijke capaciteit. De vraag blijft daarbij of dit ook de bedoelde tijdswinst oplevert. Dit is ook afhankelijk van draagvlak in de buurt voor deze planontwikkeling.
Verder merkt het college op de nut en noodzaak van een voorgesteld voorbereidingsbesluit niet te zien. Immers versnelling van het planproces is geen doel of resultaat van dit instrument en de locatie is in eigendom van de gemeente. Het tegengaan van ongewenste ontwikkelingen is daarom niet nodig en om die reden geen noodzaak om binnen de termijn een ontwerp-plan ter visie te hebben. In deze situatie kan een voorbereidingsbesluit bovendien zonder gevolgen worden verlengd.

Tot slot merkt het college hierover op de bedoeling van dit beslispunt en voorstel te begrijpen en ook te onderschrijven. Echter wij vinden het zorgvuldig afwegen van alle mogelijkheden in de notitie Woningbouwprogramma Duiven 2018-2027 belangrijk, om vervolgens ook vanuit gezamenlijke richting en prioriteit, met voortvarendheid ontwikkelingen daadwerkelijk op te kunnen pakken.

13 februari 2018.

College van Burgemeester en Wethouders van Duiven

Behorend bij Z/18/033597/ADV/18/201350947

Aan de leden van de gemeente raad van de gemeente Duiven
27 mei 2018

Betreft: Woningbouwprogramma 2018-2027

Geachte leden van de raad,

Op 29 mei 2018 wordt kennelijk tijdens een politieke avond het onderwerp voorstel 'vervolgproces besluitvorming Woningbouwprogramma 2018-2027' besproken. Door middel van deze brief willen wij als omwonenden van de locatie Lombokstraat u het onderstaande in overweging geven.

Het voorliggende procesvoorstel van de gemeentesecretaris. De agendacommissie van de raad heeft een eerder voornemen het woningbouwprogramma te bespreken uitgesteld, omdat het inspraakproces niet afdoende is geweest en het politieke besluitvormingsproces in de raad gaat vertroebelen en vertragen. De gemeentesecretaris is verzocht een procesvoorstel te schrijven met als suggestie van de commissie om het woningbouwprogramma op te knippen in twee delen. Een deel met minder gevoelige woningbouwlocaties waar snel over besloten kan worden door de raad, en een deel met locaties waarvoor extra tijd nodig zal zijn. Het woningbouwprogramma is desondanks niet gewijzigd en er wordt niet of nauwelijks ingegaan op de suggesties. Daarmee negeert het procesvoorstel de agendacommissie ongemotiveerd. Naar onze mening zou dit niet acceptabel mogen zijn.

Burgerparticipatie. De agendacommissie heeft al geconstateerd dat inspraak onvoldoende is geweest. Wij mogen aannemen dat dit in het vervolg wel klopt. Dit is helaas volstrekt niet het geval. De interim-griffier geeft in haar memo weliswaar aan dat ten aanzien van de bespreking op 29 mei 2018 zoveel mogelijk inwoners de uitnodiging krijgen of deze zien. Echter, niets is minder waar. Alleen de heer Rietbergen heeft een uitnodiging gekregen, waarbij hij meermalen bij de griffier heeft aangegeven dat dit volstrekt onvoldoende is. De andere bewoners zijn wederom niet betrokken en moeten uit het bericht 'woningbouwprogramma en initiatiefvoorstel weidekervel 'in de Duivenpost raden dat de locatie Lombokstraat op de agenda staat. Uit de diverse documenten blijkt verder dat het de bedoeling is de inspraak tot het minimale te beperken. Deze handelswijze druist in tegen de burgerparticipatie die de gemeente zegt te willen nastreven en grenst aan onbehoorlijk bestuur. Een grens die overschreden wordt, wanneer in ieder geval de locatie Lombokstraat in het woningbouwprogramma blijft staan, zonder dat de bewoners hebben kunnen participeren.

Woonvisie en structuurvisie. Het procesvoorstel doet voorkomen dat de locatie-aanwijzingen in het woningbouwprogramma in beton zijn gegoten, omdat zij zijn gebaseerd op de woonvisie die door de raad is vastgesteld. Anderzijds staat in het coalitieakkoord letterlijk dat: "we onszelf de tijd gunnen om bij elke stap nog eens kritisch te bekijken of we op de juiste weg zitten van uitdaging naar oplossing". Naar onze mening is hier meer dan voldoende aanleiding voor, omdat de woonvisie een fundamenteel uitgangspunt negeert. Uit onderzoek blijkt dat er de komende jaren bevolkingskrimp wordt geprognosticeerd. Wanneer, anders dan nu, die lijn in de besluitvorming wordt betrokken dan ontstaat er juist een overschot aan woningen. Dit roept vragen op als: wat is het transformatiebeleid van leegstand naar geschikt maken voor betaalbaar wonen, wat zijn de nadelen van inbreiding, waarom huidige inwoners zo zwaar belasten en niet in Ploen-Noord bouwen, welke alternatieven zijn er, welke woonvormen zijn geschikt voor 75+? Allemaal vragen waaraan in de woonvisie voorbij wordt gegaan, maar die wel degelijk relevant zijn.

Wanneer de raad dit alles desondanks zou willen passeren, dan blijft over dat inbreiding op de locatie Lombokstraat in strijd is met de structuurvisie die ook pas recent is vastgesteld. Omwonenden mogen aan deze structuurvisie het gerechtvaardigd vertrouwen ontlenen dat de locatie Lombokstraat niet bebouwd wordt en bovendien als onderdeel van het zogenoemde 'historisch lint' daarvan ontzien wordt. Als de raad onverkort aan door haar vastgestelde visie wil vasthouden, dan kan het niet anders dan dat alleen al vanwege de structuurvisie de locatie Lombokstraat van het woningbouwprogramma wordt afgevoerd.

Woningbouwprogramma. Het doel van de gemeente is op korte termijn betaalbare woningen te realiseren. De plannen op de locatie Lombokstraat betekenen daarentegen woningen in het hoge segment. Ook eist de gemeente draagvlak bij particuliere initiatieven, zoals het geval is bij de locatie Lombokstraat. Wij kunnen u zeggen dat dit draagvlak er beslist niet is en de projectontwikkelaar nog geen enkele initiatief tot een gesprek heeft genomen. Tot slot staat deze locatie 'aangeslagen' voor 30-40 woningen. Dit is echter niet op basis van een haalbaarheidsstudie, maar is het aantal dat de projectontwikkelaar nodig heeft om aan het project te kunnen verdienen. Ook om deze redenen kan het niet anders dan dat de locatie Lombokstraat wordt afgevoerd van het woningbouwprogramma.

Status van deze brief. Als bewoners hebben wij volstrekt te weinig tijd gehad om het proces te doorgronden en alle documenten te bestuderen. De enorme en overigens niet gemotiveerde haast die ten aanzien van onze locatie Lombokstraat wordt gemaakt, betekent dat het proces gewoon niet fair en voor ons op onacceptabele wijze verloopt. Daarom mag deze brief worden opgevat als overwegingen die wij de raad willen meegeven, maar niet als welke vorm van inspraak dan ook. Dat geldt ook voor de bijeenkomst van 29 mei 2018. Behalve bovenstaande hebben wij veel meer tekortkomingen geconstateerd, waaronder juridische. Zo heeft de Raad van State bijvoorbeeld bepaald dat er een ontsnappingsclausule moet zijn. Ook willen wij weten welke afspraken er al (door het ambtelijke apparaat) zijn gemaakt met bijvoorbeeld de projectontwikkelaar. Het valt namelijk op dat diens belangen en ook teksten als een soort wervingstekst zijn opgenomen in het beleidsdocument, dat het woningbouwprogramma is. Met andere woorden, wij hebben veel meer tijd nodig om onze mening te vormen en zienswijze te geven dan de enkele dagen die ons nu zijn gegeven.

Ons verzoek. wij willen de raad verzoeken om in ieder geval de locatie Lombokstraat te schrappen uit het voorliggende woningbouwprogramma. Op deze wijze wordt tegemoet gekomen aan de suggesties van en de zorg geuit door de agendacommissie en ook aan in bovenstaande geconstateerde tekortkomingen met betrekking tot de locatie Lombokstraat.

Wij willen de raad ook vragen om het college op te dragen de eigen standaards met betrekking tot burgerparticipatie na te leven en ons als inwoners van ons mooie dorp serieus te nemen en werkelijk te betrekken. Anders dan men doet voorkomen zijn wij namelijk geen Nimby's, maar weldenkende mensen die bereid zijn om na te denken over oplossingen en alternatieven, waar we allemaal blij van worden. Op basis daarvan kan altijd nog worden geconcludeerd wat de beste invulling van de locatie is. Als omwonenden zijn wij ons daarom ook aan het verenigen om zodoende ook een goede gesprekspartner te kunnen zijn.

Met vriendelijke groet,

Arend Zwaga en Bob Rietbergen
Namens de bewoners.

STICHTING
DORPSRAAD GROESSEN

Inspraakdocument 29 mei 2018
Onderwerp: Woningbouw in Groessen

Geacht College en leden van de Raad, dames en heren

Mijn naam is Ton de Vlieger, betrokken Groessenaar en in deze woordvoerder van Dorpsraad Groessen

U gaat straks in debat over het woningbouwprogramma voor de periode 2018 – 2027.
Ons doel met deze inspraak is u argumenten aan te dragen over aantallen woningen en de prioritering van de plannen.

Laat ik beginnen met een soort noodkreet
ALS ER NU NIETS GEBEURT IS DE TOEKOMST VAN GROESSEN BINNEN DE KORTSTE TIJD ONZEKER

DE VRAAG DIE VANAVOND AAN DE ORDE IS IS WAAROM
De leefbaarheid van Groessen wordt voor een groot deel bepaald door de basisvoorzieningen die er zijn.
Veel is verdwenen en zal niet meer terugkomen.
Er is geen supermarkt. We hebben geen openbaar vervoer.
Groessenaren zetten de schouders er onder en lossen dat zelf of met elkaar op.

Groessen kent een rijk verenigingsleven.
Dat verenigingsleven wordt volledig bemand door honderden betrokken vrijwilligers. In een snel ouder wordende maatschappij is het van groot belang attent te zijn op de aanwas van nieuwe vrijwilligers. Ouderen haken om allerlei redenen af.

Groessen heeft een basisschool. Daar zijn we trots op, daar steunt de toekomst van Groessen op.
Om de school levensvatbaar te houden zijn er per jaar minimaal 15 geboortes nodig.
In 2016 waren dat er slechts 6. In 2017 waren het er 10
JONGE GEZINNEN AANTREKKEN IS DUS URGENT.
Het voortbestaan van de Joannesschool is voor de komende jaren gegarandeerd.
Maar je moet wel naar de lange termijn kijken.

VOOR WIE
In de Woonvisie, in 2017 door uw raad vastgesteld, staat op pagina 5 de ambitie die Duiven heeft.
Eén zin heeft me geraakt. Ik citeer

“Er zijn geschikte woningen voor jongeren die in hun eigen dorp willen blijven wonen.
De vergrijzing is op een goede manier gefaciliteerd, waardoor mensen die te maken krijgen met een beperking zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen in eigen woning en woonomgeving.”

Toen in januari 2017 de cijfers van het onderzoek voor de Woonvisie, gehouden door een extern bureau, werden gepresenteerd, heeft Dorpsraad Groessen direct laten weten zich niet in de resultaten voor Groessen te kunnen vinden.
Om een lang verhaal kort te maken. Het bureau heeft een onderzoek gehouden voor de gemeente Duiven en weinig of geen aandacht gehad voor de specifieke kenmerken van de dorpen Groessen en Loo.

Samen met de gemeente hebben we daarna aanvullend onderzoek opgetuigd. De resultaten van dit onderzoek liggen bij de gemeente. Deze resultaten maken géén deel uit van de Woonvisie. Ons is voorgehouden, dat de Woonvisie een levend document is. Onze resultaten van het aanvullend onderzoek kunnen ook in een later stadium worden toegevoegd. Ons is niet bekend in hoeverre dat al is verwerkt.

Twee punten uit dit onderzoek willen we hier noemen

1. Meer dan 100 inwoners van Groessen van 65 jaar en ouder hebben interesse in een kleine woning voor 1 of twee personen. Dit is 25% van het aantal inwoners van 65 jaar en ouder (412 personen)
2. 44% van de ondervraagde jongeren tussen 18 en 30 jaar geven aan in Groessen te willen blijven of terug te willen keren, mits er betaalbare (starters)woningen zijn. (236 personen)

WANNEER

De behoefte is groot. Regelmatig vragen mensen me naar de status van onze plannen. Natuurlijk moet er nogal wat gebeuren voor je aan het bouwen bent. Dorpsraad Groessen is hier al vanaf 2012 mee bezig.
In de toen ontwikkelde Dorpsvisie is de wens nadrukkelijk geuit. In het Kernplan Wonen en Zorg van 2014 is dit verder uitgewerkt.
Wachten zit niet zo in het karakter van de Groessenaar. In het kader van Burgerparticipatie is in 2016 het initiatief genomen om met de eigenaar van de door de Dorpsraad beoogde locatie het gesprek aan te gaan.

WAAR

In het dorpshart van Groessen ligt een weiland in het verlengde van het Schuttersplein en rond de woning van een particulier. Dit perceel is al jaren eigendom van een projectontwikkelaar. Er is regelmatig overlegd met belanghebbende partijen, waaronder de Schutterij en omwonenden. Schetsen zijn nog niet gepresenteerd, maar niemand in de omgeving zal door de plannen worden verrast.

WAT

De gesprekken met de projectontwikkelaar hebben geleid tot de conclusie dat er ruimte is voor ca 30 woningen. Nadere invulling moet nog plaats vinden. De Dorpsraad gaat voor uitsluitend woningen voor één en twee persoons huishoudens, koop en huur, maximale koopprijs € 180.000,00 of een huurprijs tussen € 715,00 en € 1.000,00. Betaalbaar bouwen in Groessen zal ook zorgen voor doorstroming. Er komen dan voldoende woningen beschikbaar voor mensen met een goed gevulde portemonnee. Er hoeven dus geen dure nieuwbouwplannen te worden opgetuigd.

In het kader van:

de burger neemt het initiatief en de gemeente faciliteert, is in alle gesprekken met de projectontwikkelaar een medewerker van de gemeente aangeschoven.

We zijn al vanaf januari 2018 toe aan een gesprek met de verantwoordelijken van de gemeente. Tot een afspraak is het tot onze grote teleurstelling nog niet gekomen.

Ik wil afsluiten met wat feiten

Groessen is een groot dorp met een kleine kern. Vele inwoners van Duiven wonen eigenlijk op Groessens grondgebied. Dat de gemeente zo af en toe onaangekondigd het naambord Duiven richting Groessen heeft opgeschoven heeft de Groessenaar over zich heen laten komen.
Vraag het hem en hij zal zeggen: O: je woont in Groessen Noord!"
Groessen heeft per 1 januari 2018 - 2046 inwoners.
33% behoort tot de doelgroep van onze woningplannen (18-30 en 65+) 670 mensen
In Groessen staan 733 woningen
89% is koopwoning,11% is huurwoning
70% van de koopwoningen is duurder dan € 220.000
Er staan op dit moment 10 woningen te koop in Groessen.
De goedkoopste is € 320.000, de duurste € 725.000
Het is al 15 jaar geleden, dat er in Groessen een bouwplan is ontwikkeld.

HET WONINGBOUWPROGRAMMA

Als we naar het voorliggende woningbouwprogramma kijken dan vallen ons en aantal zaken op.

1. De bandbreedte geeft aan 300 woningen bouwen met een prijs van € 180.000,00 en hoger en 150 woningen met een middelde huur en betaalbare koop.
   Als je alle berichten over woningbouw een beetje volgt, inclusief de verhoogde doelstelling van het rijk, dan lijken de cijfers van de Woonvisie (slechts twee jaar geleden) alweer achterhaald.
   Omdraaien van de hierboven genoemde bandbreedte zou voor de hand liggen.

   Want:
   Behaalde resultaten in het verleden geven geen garantie voor de toekomst.
2. Er wordt voor Groessen een behoefte genoemd van 15-20 woningen. We zijn benieuwd waar dit aantal vandaan komt.
3. De Dorpsraad gaat voor uitsluitend betaalbare koopwoningen onder de € 180.000,00 en middelde huur van rond de € 900,00
4. Lees bovenstaande beslist niet als Groessen eerst. Er staan andere projecten genoemd die minstens zo belangrijk zijn, zoals het project Regina Pacis

TOT SLOT NOG DIT

In Groessen is er een groot draagvlak voor onze plannen.
Met dit verhaal proberen we dit draagvlak ook te vinden in het gemeentebestuur.
Wij houden van Groessen.
ALS WIJ NIETS DOEN WIE DAN

Heb het lef om buiten de gebaande paden te treden. Laat ons niet in de steek.

Bedankt voor uw aandacht.

Bijlagen
1 Gedicht van de Groessenaar
2 Tekening ondergrond Plan Groessen
Zie www.dorpsraadgroessen.nl voor alle projectplannen

PERCEEL HOEDEMAKERS

SP Dorpsstraat Groessen

Ondergrond

N

Formaat: A1

Schaal: 1:500

0 5 10 15 20 25m

Opdrachtgever:	Hoedemakers Bouw en Ontwikkeling
Gemeente:	Duiven
Projectnummer:	171871
Getekend:	02-10-2017 S.K.

Compositie 5 stedenbouw bv

DORPSRAAD GROESSEN

3 DECEMBER 2014

Droom van Dé Groessenaar

Dé Groessenaar droomt niet.
Hij staat met beide benen op de grond.
Doe maar gewoon is zijn motto.
Hij heet gewoon Henk, Jan, Piet, Geert of Sjef.
Zij heet gewoon Mien, Dien, Truus, Thea of Bep

Hij is eigenwijs en doet graag zijn eigen ding.
Hij heeft niets met regels, maar legt zich er bij neer.
Hij doet wat hij wil, met oog voor zijn medemens.
Burgerparticipatie is voor hem hetzelfde als
"iets voor elkaar over hebben".
Dé Groessenaar laat zijn buurman niet alleen.

Hij houdt van Groessen.
Vaak woont hij er al zijn hele leven.
Hij wil er eigenlijk ook dood gaan

Maar Dé Groessenaar heeft een visie, een missie.
Hij heeft zorg voor de toekomst van zijn mooie dorp
Hij wil er oud worden.
Hij wil zijn kinderen en kleinkinderen hier zien opgroeien.
Hij wil dat zijn kleinkinderen hier ook met plezier oud kunnen worden.
Hij wil van zijn dorp blijven genieten.

Dé Groessenaar is één van de 50 mensen
die zich de afgelopen twee jaar hebben ingezet
om plannen te ontwikkelen.
Plannen die in de komende tien jaar Groessen toekomstbestendig maken.

Hij woont dan in een fraai, multi-functioneel zorg-appartementencomplex.
Samen met al die kleine kinderen om de natuur te verkennen.
Maar ook om sla en tomaten te verbouwen.

Vlakbij het nieuwe dorpshart,
dat een natuurlijk ontmoetingspunt is geworden.

Waar kerk en pastorie onderdeel van zijn,
met ieder hun eigen nieuwe functie.

Waar een bloeiende school staat,
als bewijs dat Groessen toekomstbestendig is.

Waar starters en bejaarden bij elkaar wonen.

Waar voldoende nieuwbouw de bevolkingsgroei garandeert.

Waar verkeersveiligheid gewaarborgd is,
door de juiste verkeersmaatregelen.

Hij droomt van wieken aan de molen,
maar accepteert dat de praktijk anders is.

Waar ondernemers een bloeiend bedrijf hebben,
in de verscheidenheid zoals Da's Groesse zal tonen.

Hij legt zich moe gestreden,
met bloedend hart,
neer bij de A15,
omdat de groene inpassing maximaal is gerealiseerd
,
Een overtollige schuur is binnengehaald,
om al die verenigingen te faciliteren.
Want zonder schoolgaande jeugd,
en een bloeiend verenigingsleven,
zal Groessen niet meer zijn zoals nu.

Dé Groessenaar is trots op zijn dorp.
Hij is inwoner van Duiven,
maar voelt weinig binding,
hij zal het zelf wel regelen.

Hij is trots op wat Groessen te weeg brengt,
op een kermis die in de wijde omtrek bekend is,
op een carnavalsoptocht die duizenden bezoekers trekt.

Hij is ook trots op zijn omgeving,
een ongekend mooie natuur
waar wandelen, struinen en fietsen een genot is.
Hij is trots Groessenaar te zijn

Behandeladvies

Onderwerp	**Initiatiefvoorstel Woningbouw Weidekervel 87-97**		
Registratienummer *zaaknummer*	*Voorzitter*	**Portefeuillehouder**	
Politieke Avond	*27 februari 2018* *10 april 2018* *29 mei 2018*	Rondetafel Tafel, niet behandeld Ronde tafel/debattafel	
Raadsvergadering	*12 juni 2018*		
Historie	Initiatief raadsvoorstel over bouwen van woningen op Weidekervel. Op 8 mei 2017 stelde de gemeenteraad de nieuwe Woonvisie vast. De kern van de Woonvisie en agenda wordt gevormd door een aantal pijlers. Eén van de pijlers is 'Meer passende woningen'. Voor wat betreft huurwoningen zijn op basis van de Woonvisie prestatie-afspraken gemaakt met Vivare en Woonzorg Nederland. Beiden zien geen ruimte en/of behoefte voor het toevoegen van extra woningen in het betaalbare segment. Dit mede gelet op de mogelijke behoefte op de langere termijn. Hierdoor blijft op de korte en middellange termijn een grote druk op de lokale huurwoningmarkt. Dit komt ook tot uiting in een langere wachttijd voor een sociale huurwoning. Met het voorliggende initiatiefvoorstel beogen de indieners het college te stimuleren dan wel te dwingen het woningbouwplan Weidekervel verder te ontwikkelen en in procedure te brengen. De locatie Weidekervel is opgenomen in het Woningbouwprogramma 2018-2027.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Kan dit raadsvoorstel samen met de notitie woningbouwprogramma 2018-2027 vastgesteld worden?		
Behandeladvies	Het raadsvoorstel behandelen in samenhang met de notitie Woningbouwprogramma 2018-2027.		
Opbrengst van de tafel 27 febr. 2018 **10 april** **22 mei** **<u>29 mei 2018</u>** **Ronde tafel** **Inbreng inwoners** **Debattafel, debat fracties**	Het voorstel gaat door naar de nieuwe raad voor de cyclus in april. In april kan het dan samen met de notitie woningbouwprogramma besproken worden. Dit raadsvoorstel is niet besproken op 10 april. Gaat door ter bespreking op 29 mei 2018; nadat eerst inwoners de gelegenheid krijgen voor hun inbreng. De raad heeft het raadsvoorstel aangehouden en is akkoord met de behandeling op 29 mei.		

Behandeladvies

Raadsvergadering	**Beslispunten** 1. In te stemmen met het bouwprogramma van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows; 1. Een voorbereidingsbesluit conform artikel 3.7 Wet ruimtelijke ordening te nemen en hierbij te verklaren dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor het plangebied, zoals aangegeven op de verbeelding met IMRO kenmerk NL.IMR0.0226.IVCDASPWEI87-VS01; 2. Een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor de bouw van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows conform de inliggende uitgangspunten; 3. Een eventueel tekort op de exploitatie te dekken uit de reserve Fonds betaalbare woningbouw en een eventueel positief resultaat te storten in dezelfde reserve. 4. In te stemmen met een gecoördineerd besluit voor 5 starterswoningen en 5 patiobungalows.

Initiatiefraadsvoorstel CDA, SP, PvdA en D66

Indieners	: CDA	N.J. Stam	SP	C. Veraart
	PvdA	J.S. Walraven	D66	J.W. Egtberts
Portefeuillehouder	: S. van Groningen			
Advisering college op	: 10 april 2018			
Advisering politieke avond	: 10 april 2018			
Besluitvorming gemeenteraad op	: 24 april 2018			

Voor vragen : N.J. Stam en C. Veraart
Hansstam77@gmail.com en XXXX
06-48792289 en XXXX

Onderwerp : Woningbouw Weidekervel 87 - 97

Beslispunten

1. In te stemmen met het bouwprogramma van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows;
2. Een voorbereidingsbesluit conform artikel 3.7 Wet ruimtelijke ordening te nemen en hierbij te verklaren dat een bestemmingsplan wordt voorbereid voor het plangebied, zoals aangegeven op de verbeelding met IMRO kenmerk NL.IMR0.0226.IVCDASPWEI87-VS01;
3. Een verklaring van geen bedenkingen af te geven voor de bouw van 5 starterswoningen en 5 patiobungalows conform de inliggende uitgangspunten;
4. Een eventueel tekort op de exploitatie te dekken uit de reserve Fonds betaalbare woningbouw en een eventueel positief resultaat te storten in dezelfde reserve.
5. In te stemmen met een gecoördineerd besluit voor 5 starterswoningen en 5 patiobungalows.

Inleiding

Op 8 mei 2017 stelde de gemeenteraad de nieuwe Woonvisie vast. De kern van de Woonvisie en agenda wordt gevormd door een aantal pijlers. Eén van de pijlers is ‘Meer passende woningen’.

Voor wat betreft huurwoningen zijn op basis van de Woonvisie prestatie-afspraken gemaakt met Vivare en Woonzorg Nederland. Beiden zien geen ruimte en/of behoefte voor het toevoegen van extra woningen in het betaalbare segment. Dit mede gelet op de mogelijke behoefte op de langere termijn. Hierdoor blijft op de korte en middellange termijn een grote druk op de lokale huurwoningmarkt. Dit komt ook tot uiting in een langere wachttijd voor een sociale huurwoning.

Op het gebied van koopwoningen zijn op de korte termijn geen acties voorzien van het college voor wat betreft de ontwikkeling van nieuwe woningbouwplannen. Ondanks veelvuldig vragen en meerdere toezeggingen aan de gemeenteraad is het niet mogelijk gebleken om nog voor de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018 een Uitvoeringsagenda woningbouw voor te leggen. Hierdoor lijkt 2018 een jaar voor woningbouw te worden waarin slechts al bestaande plannen verder ontwikkeld of gerealiseerd worden. Dit ondanks dat de koopmarkt sterk aan trekt. Dit komt tot uiting in een halvering van het aantal te koop staande woningen naar net iets meer dan 100 (media januari 2018). Alle nieuwbouwlocaties binnen de gemeente Duiven zijn al in uitvoer en nieuwe locaties zijn niet (zichtbaar) in voorbereiding. Weliswaar staat in de Woningbouwprognose van januari 2017 (een recentere is ons niet bekend) dat in 2018 woningen in het winkelgebied opgeleverd moeten worden maar dat is gelet op de huidige stand van zaken ook niet meer haalbaar. Een mogelijke verklaring voor het niet in ontwikkeling nemen van nieuwe plannen kan gelegen zijn in de beperkte ambtelijke capaciteit. Mocht dit het geval zijn geweest dan hadden de initiatiefnemers graag een voorstel van het college gezien hoe hier mee om te gaan, bijvoorbeeld bij de behandeling van de begroting 2018. Om een dergelijke situatie bij het voorliggende plan te voorkomen, is in de exploitatieopzet rekening gehouden met een bedrag voor de inhuur van extra ambtelijke capaciteit (specifiek voor dit project).

Juni/juli 2016 is de bebouwing aan de Weidekervel 87 - 97 van de vroegere kinderopvang gesloopt. De betreffende grond (in totaal 1.649 m2) is eigendom van de gemeente Duiven en is derhalve op korte termijn beschikbaar voor woningbouw. Er zijn op dit moment nog geen andere plannen bekend voor deze locatie anders dan dat het ingezaaid is met gras. Het is niet als speelveld in gebruik (eerder als ‘poepveld’) aangezien het daarvoor onvoldoende geëgaliseerd is.

Het is nu tijd prioriteiten te heroverwegen en actie te ondernemen om in de huidige economische tijd en situatie op de woningbouwmarkt ruimte te creëren voor de ontwikkeling van nieuwe woningbouwplannen. Deze ruimte is er binnen de bestaande bouwplannen en aantallen woningen die de gemeente mag ontwikkelen en bouwen tot en met 2025. Temeer nu dat aantal in het najaar van 2017 is opgehoogd met ruim 100 woningen.

Met het voorliggende initiatiefvoorstel beogen de indieners het college te stimuleren danwel te dwingen het woningbouwplan Weidekervel verder te ontwikkelen en in procedure te brengen. Het voorstel is er dan ook op gericht zo helder en duidelijk mogelijk de uitgangspunten en randvoorwaarden aan het college mee te geven.

Overleg omwonenden
De initiatiefnemers van het voorstel hechten veel waarde aan overleg met omwonenden[1]. Vandaar dat deze individueel worden uitgenodigd voor de behandeling van het voorstel tijdens de rondetafel. Daarna worden zij minimaal geïnformeerd over de terinzagelegging van het ontwerpbestemmingsplan.

Huidige bestemmingsplan
Binnen het huidige bestemmingsplan (Bestemmingsplan Duiven-Zuid) heeft het perceel de bestemming 'Maatschappelijk'. Daarbinnen zijn maatschappelijke voorzieningen. Dat zijn educatieve, sociaal-medische, sociaal-culturele en levensbeschouwelijke voorzieningen, voorzieningen ten behoeve van openbare dienstverlening, zorgvoorzieningen, alsook ondergeschikte detailhandel en horeca ten dienste van deze voorzieningen. Daaronder was ook de vroegere kinderopvang toegestaan. Het perceel mag voor een groot deel bebouwd worden. De gebouwen mogen geen grotere hoogte hebben dan 4 meter.

Bij de woningen in de directe omgeving mogen (op basis van het bestemmingsplan) een maximale bouwhoogte hebben van 10 meter. De woningen ten noorden van de Zilverschoon mogen een maximale bouwhoogte hebben van 11 meter met uitzondering van de seniorenwoningen. Daar is de maximale bouwhoogte 7 meter.

Door woningbouw gaat een terrein verloren waar maatschappelijke voorzieningen gerealiseerd kunnen worden. Dit wordt niet als negatief beoordeeld door de indieners van het voorstel. In Duiven-Zuid zijn voldoende andere locaties aanwezig waar maatschappelijke voorzieningen een plek kunnen krijgen. Denk bijvoorbeeld aan het Eilandplein, Gezondzorgcluster Eltensestraat en de IKC's Het Klokhuis en Het Veer (en Groene Ring).

Doelgroep
Uit de woonvisie blijkt dat een grote behoefte aan woningen voor senioren en in minder mate voor starters. Voordeel van het realiseren van woningen voor senioren is dat daardoor een verhuisketen kan ontstaan. Daardoor krijgen anderen ook een kans op een woning.

De omgeving kenmerkt zich door een forse hoeveelheid aan (betaalbare) rijwoningen. In de directe omgeving zijn ook een aantal blokken grondgebonden seniorenwoningen te vinden in het betaalbare huursegment. Gelet op de al aanwezige woningtypes en de behoefte de komende jaren, is de locatie Weidekervel 87 - 97 het geschikt voor seniorenkoopwoningen (zogenaamde patiowoningen) en

[1] Als omwonende worden in ieder geval alle direct aangrenzende eigenaren gezien alsmede alle mensen die direct zicht hebben op de locatie.

starterswoningen. Beiden kunnen profiteren van de nabijheid van voorzieningen op het Eilandplein en het station.

Stedenbouwkundige randvoorwaarden

- Goot- en bouwhoogte patiobungalows maximaal 6 meter (platte afdekking toegestaan)
- Goothoogte starterswoningen maximaal 3 meter en maximale bouwhoogte 10 meter
- Uitgangspunt bij het parkeren is dat de huidige, aanwezige, 13 parkeerplaatsen voldoende zijn voor de ontwikkeling. Dit naast het uitgangspunt dat in ieder geval bij de twee hoekwoningen woningen 2 parkeerplaatsen op eigen terrein worden gerealiseerd. Daarmee komt het aantal parkeerplaatsen op 17 voor 10 woningen
- Rooilijnen baseren op de bestaande woningen in de belendende straten
- De kaprichting is evenwijdig aan de Weidekervel
- Regeling bijbehorende bouwwerken conform de gemeentelijke standaard
- Voor wat betreft de welstand aansluiting zoeken bij het gebiedstypen 'Woonwijken' en toetsingsniveau 'soepel'

Duurzaamheidsaspecten

Door de verkaveling en kaprichting zijn de woningen uitermate geschikt voor zonnepanelen. Daardoor is het uitgangspunt dan ook dat het moet gaan om energieneutrale of 0-op-de-meter woningen. Mogelijk dat het plan zelfs duurzaamheidsmogelijkheden biedt voor de al aanwezige woningen in de omgeving voor bijvoorbeeld het collectief plaatsen van zonnepanelen of collectief gebruik maken van warm-koude opslag.

Realisatie

Voor beide onderdelen moet een bouwer/ontwikkelaar worden gezocht. Deze dient voor de starterswoningen binnen de maximale verkoopprijs van 170.000 euro een complete woningen te ontwikkelen. Voor de patiowoningen is een marktconforme prijs het uitgangspunt. Bij de keuze van de ontwikkelaar/bouwer is de snelheid van kunnen bouwen van groot danwel doorslaggevend belang naast de duurzaamheidsaspecten.

Motivatie beslispunt 1

De motivatie voor beslispunt 1 is al verwerkt in de voorgaande tekst. Met het programma sluiten we aan bij de woningbehoefte. De patiowoningen werken daarnaast een verhuisketen in de hand waardoor meer mensen een passende woning kunnen vinden. Ook kunnen de starterswoningen, als de woningcorporatie dat wenst, alsnog als huurwoning uitgevoerd kunnen worden.

Motivatie beslispunt 2

Het voorbereidingsbesluit geldt voor het gebied met de bestemming 'maatschappelijk'. Met het voorbereidingsbesluit wordt het college onder druk gezet om tijdig met een ontwerpbestemmingsplan te komen. Als de woningen op een andere manier gerealiseerd kunnen worden (zie beslispunt 3) kan dat.

Motivatie beslispunt 3

Met een verklaring van geen bedenkingen (als bedoeld in artikel 6.5 Besluit omgevingsrecht) geeft de gemeenteraad het college toestemming om de procedure zelfstandig af te handelen binnen de gegeven kaders. Deze kaders staan in dit raadsvoorstel.

CDA

SP

PvdA

Duiven
D66

Motivatie beslispunt 4
Uit de grondexploitatie blijkt dat er meer inkomsten dan uitgaven zijn. Dit positieve saldo dient ten goede te komen aan het fonds … . Een eventueel tekort dient door het relatief grote aantal betaalbare woningen ook ten laste te komen van dit fonds. Vraag: ingeboekte bijdrage aan project uit fonds schrappen? Dan is er toch nog een positief resultaat.

Motivatie beslispunt 5
Met een gecoördineerd besluit wordt de procedure van het bestemmingsplan gecombineerd met die van de omgevingsvergunning. Anders lopen beide procedure na elkaar en is er 2 keer de mogelijkheid om bezwaar en beroep aan te tekenen. Concreet wordt tegelijk met het ontwerpbestemmingsplan ook de ontwerpomgevingsvergunning ter inzage gelegd. Als het bestemmingsplan wordt vastgesteld door de raad wordt ook gelijk de omgevingsvergunning verleend door het college.

Financiële paragraaf
Uit de (vertrouwelijk bijgevoegde) grondexploitatie blijkt een kostendekkende grondexploitatie. Daarbij is ook rekening gehouden met de kosten van het bestemmingsplan alsmede de inhuur van extra ambtelijke capaciteit. Bij de opbrengsten is een realistische grondprijs voor de betaalbare woningen uitgangspunt naast een marktconforme prijs voor de patiowoningen.

Planning
Het college wordt opgedragen nog in juni 2018 een ontwerpbestemmingsplan voor de locatie ter inzage te leggen. Dit bestemmingsplan kan dan in september, uiterlijk oktober, 2018 worden behandeld door de gemeenteraad. Overigens kan het ontwerpbestemmingsplan ook gebruikt worden als ruimtelijke onderbouwing bij een eventuele uitgebreide omgevingsprocedure als bedoeld in artikel 2.12, lid 1, sub a onder 3 Wabo. Daarmee kan de bouw van één van beide onderdelen of beide onderdelen versneld worden mocht een gecoördineerd besluit als bedoeld in artikel XXXX niet haalbaar is gelet op de planning van het bestemmingsplan.

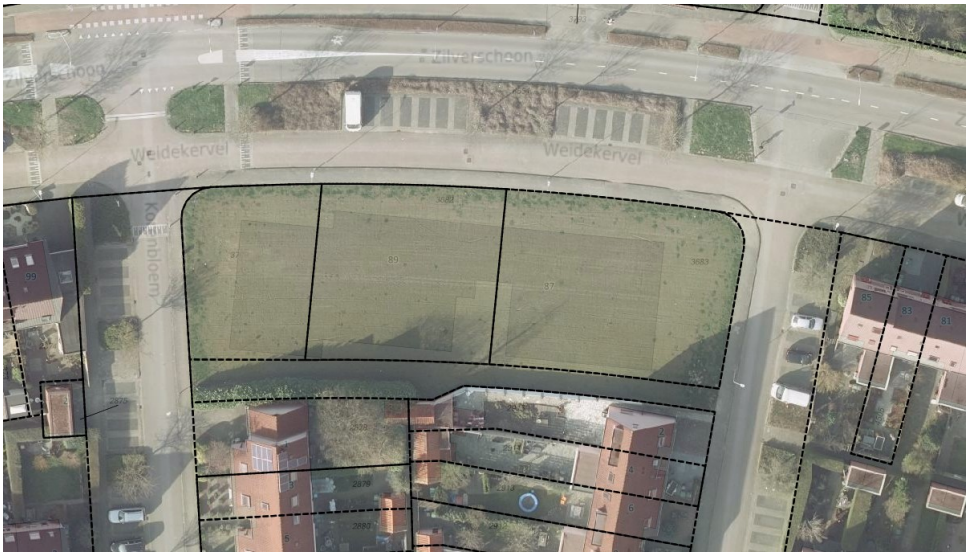
Duiven, 28 januari 2018.

Raadsleden Hans en Carlo,

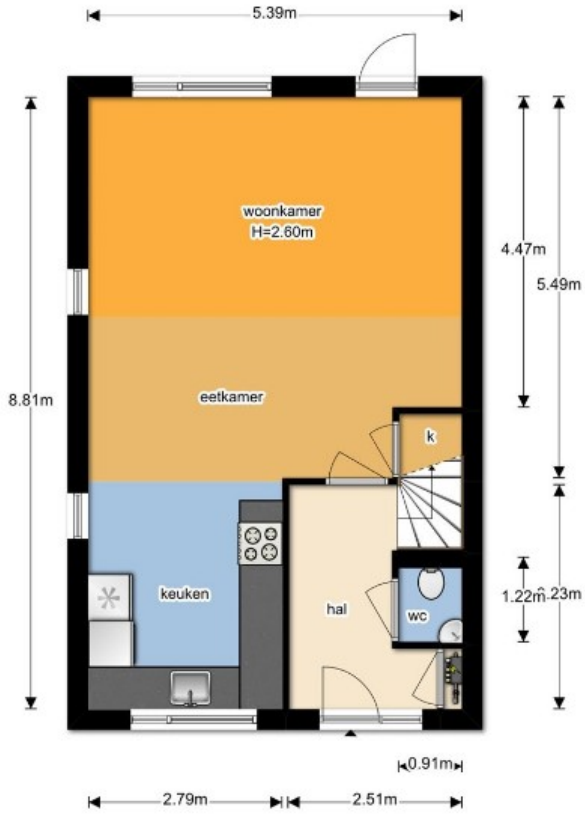
Bijlagen:
1. Ligging locatie
2. Voorbeeld bouwplan starterskoopwoningen

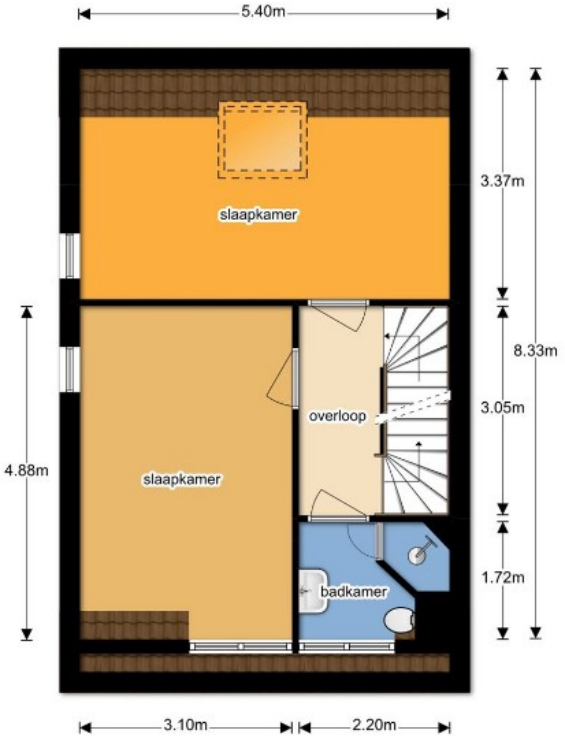
Bijlage 1: Ligging plangebied

Bijlage 2: Voorbeeld starterskoopwoningen

Gemeente Duiven

Politieke Avond

Dossiernummer	191
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 mei 2018
Agendapunt	A.3
Omschrijving	21.45 - 22.30 / Vaststelling Jaarrekening 2017 Duiven.

Geagendeerd	Vergaderdatum
Politieke Avond	**29 mei 2018**

Toelichting
Door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017. Het saldo na bestemming is € 5.543.684 positief. We stellen voor dit saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Behandeladvies Jaarrekening 2017

Onderwerp	Jaarrekening 2017		
Registratienummer	Z/18/035785	Portefeuillehouder	College van B&W
Historie	Programmabegroting 2017, vastgesteld in november 2016. Diverse tussenrapportages.		
Termijn	In artikel 200 van de Gemeentewet is bepaald dat het College een door de Gemeenteraad vastgestelde jaarrekening en jaarverslag dient te versturen naar Gedeputeerde Staten voor 15 juli van het jaar volgend op het begrotingsjaar.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Vaststellen van de jaarrekening 2017 Bestemmen van het rekeningsaldo		

Politieke Avond	29 mei 2017		**Ronde en debattafel 21.45 - 22.30**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
Henk Albers	G.J. van Buren	Raadzaal	Bestuur	45 minuten
Behandeladvies	De avond begint met de gelegenheid tot het stellen van vragen over de Jaarrekening 2017. Indien gewenst kan daarna het debat gevoerd worden of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de uitvoering van de programmabegroting en de bestemming van het rekeningsaldo. De jaarrekening wordt voorzien van een accountantsverklaring. De verwachting is dat deze verklaring eind mei beschikbaar is. Op 7 juni om 20.30u is er voor de raadsleden en fractieassistenten gelegenheid om met de accountant in gesprek te gaan over de verklaring.			
Spreekrecht publiek	Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen			

Opbrengst van de tafel	N.v.t.
Raadsvergadering	12 juni 2018

ZFB205D7531

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785
Portefeuillehouder : Wethouder Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financieel Advies
Telefoonnr. 3518

Samenvatting

Door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017. Het saldo na bestemming is € 5.543.684 positief. We stellen voor dit saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Beslispunten

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

Aanleiding

Voor u liggen de concept jaarstukken 2017. De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.
Kijkend naar het Sociaal Domein hebben we in het afgelopen jaar overal passende zorg verleend en zijn daarbij ook nog ruim binnen de daarvoor beschikbare budgetten gebleven. Ook als we de BUIG-gelden in die analyse meenemen komen we er positief uit. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 is er op het Sociaal Domein en de oude Wmo een voordeel te melden van ongeveer € 1.000.000.
Alle risico's zijn geactualiseerd en als we het positieve resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio geven ruim voldoende waarden aan.

Planning

De jaarstukken bestaan uit een programmarekening en een productenrekening. De jaarstukken zouden volgens de planning in de raadsvergadering van 12 juni worden behandeld. Wij voldoen hiermee aan art. 200 van de Gemeentewet die voorschrijft dat de vastgestelde jaarrekening inclusief jaarverslag voor 15 juli moet zijn verzonden aan Gedeputeerde Staten. Verzending voor 15 juli is een voorwaarde om voor de begroting voor repressief toezicht in aanmerking te komen.

Beoogd effect
Het college legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017.

Argumenten

1.1 Het resultaat is conform de voorschriften vastgesteld
Op grond van de voorschriften wordt er een resultaat voor en na bestemming gepresenteerd. Het positieve resultaat voor bestemming bedraagt € 5.352.767. De mutaties op de reserves (de resultaatbestemming) is per saldo € 190.917 positief, waardoor het resultaat van deze jaarrekening na bestemming € 5.543.684 positief wordt.

3.1 Er is een apart raadsbesluit nodig.
Het saldo is op grond van artikel 42 van het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (kortweg BBV) afzonderlijk op de balans opgenomen. De bestemming van het saldo vindt plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voor zowel de vaststelling als de bestemming zijn in de programmarekening afzonderlijke raadsbesluiten opgenomen.

3.2 Het resultaat storten in de Algemene Reserve.
Wij stellen voor het voordeel te storten in de Algemene Reserve. De stand van de Algemene Reserve na storting van het resultaat over 2017 wordt € 17.569.814. Inclusief beslispunt 5 komt het saldo dan op € 16.243.666. Daarmee komen we boven de bovengrens van € 12,3 miljoen. Hiermee hebben we een belangrijke doelstelling in het kader van financieel duurzaam beleid gehaald.

4.1 We willen voldoen aan de Gemeentewet.
De gemeenteraad moet de jaarstukken op grond van de Gemeentewet voor 15 juli 2018 vaststellen. Dit is een van de voorwaarden om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

5.1 De Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt extra gevoed.
Tijdens de accountantscontrole van de Jaarstukken 2016 heeft onze accountant vorig jaar geconstateerd dat wij bij verliesgevende complexen van de grondexploitatie ten onrechte afdrachten aan de reserves voor toekomstig onderhoud van wegen en andere voorzieningen meenamen in de Voorziening Verliesgevende complexen. De stand van die voorziening was daardoor ten onrechte te hoog en we hebben dat gecorrigeerd door de gelden vrij te laten vallen in de Algemene Reserve. Achteraf is gebleken dat een deel van deze gelden niet naar de Algemene Reserve hadden moeten vloeien maar naar de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Om dit te kunnen herstellen en de Bestemmingsreserve op het juiste niveau te krijgen doen wij daarom het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve is een beoogd dekkingsmiddel voor het project Rijksweg.

Kanttekeningen

1.1.1 De accountantscontrole is nog niet klaar.
Omdat de accountant nog geen verklaring heeft afgegeven zijn alle cijfers nog onder voorbehoud van goedkeuring. De rechtmatigheidscontrole op de cijfers van het Sociaal Domein is nog niet afgerond. Hierdoor is nog niet duidelijk of we binnen de onzekerheidsmarge blijven om zodoende een goedkeurende verklaring te kunnen krijgen. Zodra wij het accountantsrapport hebben ontvangen, zullen wij u dat toezenden. Overigens wordt ook een gesprek georganiseerd tussen de accountant en (een delegatie van) de gemeenteraad over de bevindingen van de accountant.

5.1.1 Het Weerstandsvermogen is op orde en de risico's zijn in beeld.
Als we het voordelig resultaat van 2017 hebben gestort in de Algemene Reserve komt deze op een saldo van € 17,6 miljoen. Daarmee komen we boven de in de begroting 2018 vastgestelde bovengrens van het weerstandsvermogen. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de randvoorwaarden van het door ons gevoerde duurzaam financieel beleid. Het hoge niveau van de Algemene Reserve moet echter geen vrijbrief worden voor allerlei onttrekkingen voor nieuwe beleidswensen in de toekomst. Het gaat hier om eenmalig geld waarmee geen structurele wensen kunnen worden gedekt. Bovendien blijft de kans aanwezig dat risico's zich daadwerkelijk voordoen of onvoorziene zaken financiële gevolgen hebben voor onze gemeente.

5.1.2 De Algemene Reserve is achtervang voor de Bestemmingsreserve Sociaal Domein.
Met het maximeren van de bestemmingsreserves voor het Sociaal Domein en de Wmo verdwijnen de overschotten niet in de algemene middelen. De Algemene Reserve blijft beschikbaar voor tegenvallers binnen het Sociaal Domein. De bestemmingsreserves zijn beschikbaar om tegenvallers in een bepaald jaar of extra kortingen vanuit het Rijk in het eerste jaar op te kunnen vangen. Indien het niet lukt beleidswijzigingen door te voeren om de kortingen van het Rijk te kunnen realiseren dan is de Algemene Reserve beschikbaar als achtervang.

6.1.1 De *Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt gebruikt als dekking.*
Indien niet wordt besloten om de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen te voeden met deze gelden valt de beoogde dekking uit het voorstel rondom de aanpassing van de Rijksweg weg. De dekking voor dat voorstel zal dan moeten komen vanuit de Algemene Reserve.

Financiële paragraaf
We stellen voor om het positieve resultaat van deze jaarrekening te storten in de Algemene Reserve. De Algemene Reserve komt daardoor boven de berekende bovengrens. In de begroting 2017 is al afgesproken dat het positieve resultaat, structureel en incidenteel, over 2017 aan de Algemene Reserve zal worden toegevoegd. Dit alles in het kader van duurzaam financieel beleid.

Communicatie

De jaarstukken zijn op de politieke avond behandeld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. *201362233 – Jaarstukken gemeente Duiven 2017*

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

Jaarstukken 2017

Inhoudsopgave

Inleiding 3
Jaarverslag - Programmaverantwoording 7
Programma 1 Bestuur 8
Programma 2 Maatschappij 19
Programma 3 Omgeving 33
Algemene Dekkingsmiddelen 45
Onvoorzien 47
Onzekerheden 48
Verplichte Indicatoren 49
Jaarverslag - Paragrafen 51
Paragraaf 1 Lokale heffingen 53
Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 63
Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen 71
Paragraaf 4 Financiering 77
Paragraaf 5 Bedrijfsvoering 83
Paragraaf 6 Verbonden partijen 87
Paragraaf 7 Grondbeleid 95
Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 107
Overzicht van baten en lasten per programma 109
Toelichting overzicht van baten en lasten 113
Inkomsten 121
Financiële positie 123
Jaarrekening - Balans 127
Activa 133
Passiva 137
Bijlagen behorende bij de jaarrekening 163
SISA 165
Baten en Lasten per Taakveld 170
Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening 173
Kerngegevens 174
Beleidsnota's per programma 176
Producten per programma 178
Geactiveerde kredieten 180
Controleverklaring en besluiten 185
Controleverklaring 187
Besluit tot vaststelling van de jaarrekening 189

Inleiding

Veel bereikt

Met deze jaarrekening kijken we niet alleen terug op het jaar 2017. Dit is ook de laatste jaarrekening van de collegeperiode 2014-2018. Een periode die we gestart zijn met flinke uitdagingen voor onze gemeente. Een forse bezuinigingsopgave, de transitie van het sociale domein met grote maatschappelijke opgave met bijbehorende forse budgetten en risico's.

Naast de kerntakendiscussie hebben we met het vaststellen in raad van de kadernota keuzes gemaakt hoe we vorm en inhoud wilden geven aan deze uitdagingen. Daarbij kwam ook naar voren dat we anders wilden gaan werken. Meer los te laten en meer uit te gaan en oog te hebben voor het probleemoplossend vermogen van de Duivense samenleving.

Schematisch hebben we dat gepresenteerd in de onderstaande driehoek die de afgelopen jaren in vrijwel alle documenten in de budgetcyclus is verschenen. Om toekomstbestendig te zijn en te blijven hebben we voortdurend gezocht naar de verbinding en samenhang tussen financieel duurzaam beleid, overheidsparticipatie en de decentralisaties. We hebben veel bereikt. We hebben bij de noodzakelijke keuzes ervaren dat de raad bereid was keuzes te maken en constructief met het college mee te denken. Het beeld dat we nu met deze jaarrekening aan de raad kunnen presenteren is dat we met trots kunnen stellen dat onze gemeente toekomstbestendig is. We nemen afscheid van de driehoek maar geven aan het nieuwe college mee dat de verbinding tussen de 3 hoofditems ook in de toekomst noodzakelijk blijft.

Kijkend naar het *sociale domein* kunnen we concluderen dat we passende zorg hebben verleend en grip hebben op de ontwikkelingen; dat we in control zijn. We hebben verder gewerkt aan het vormen van een basisnetwerk. Het basisnetwerk heeft op een vernieuwende manier een weg gevonden om snel veranderingen en resultaten te bereiken. Nieuwe vormen van ondersteuning, dichterbij de inwoner, preventief en gebruik makend van de mogelijkheden van de inwoner, zijn ingezet en verder ontwikkeld.

We hebben in 2017 samen met de regiogemeenten eindelijk keuzes kunnen maken die tot verbeteringen gaan leiden bij onze sociale werkvoorziening Presikhaaf bedrijven. Met de overdracht van de bedrijfsactiviteiten van Presikhaaf aan het Arnhemse werkbedrijf bieden we de kwetsbare groep die daar werkzaam is zekerheid. Maar het is ons zo ook gelukt een einde te maken aan de financiële onzekerheid en vele tegenvallers waar we telkens weer mee geconfronteerd werden.

Door de gunstige economische ontwikkelingen is gelukkig het aantal inwoners dat zonder werk zit en afhankelijk is van een werkeloosheids- of bijstandsuitkering verder gedaald. We hebben een gezamenlijke visie ontwikkeld met de Liemerse gemeenten hoe we in de toekomst met onze RSD en de participatiewet willen omgaan. De eerste stappen van een andere inrichting van dit werkveld zijn in 2017 gezet.

Op het vlak van accommodatiebeleid hebben we met GTS (Gebouwen/Tarieven/Subsidies) veel van onze doelen bereikt. Een redelijke bijdrage van verenigingen aan de kosten van accommodaties en het wegwerken van de behoorlijke verschillen die er op dit vlak waren ontstaan.

Het was een moeizame weg en zeker geen gemakkelijk proces. Er is veel over gesproken in de gemeenteraad, in de samenleving en ook in de pers. Maar we kunnen in onze ogen meer dan tevreden zijn over de besluiten die we als gemeente genomen hebben, de stappen die gezet zijn en de resultaten van dit project.

Bij het *fysieke domein* worden we de komende jaren ook geconfronteerd met een transformatie. Door de komst van de nieuwe omgevingswet zullen we dit domein op een andere wijze moeten inrichten. De eerste stappen zijn gezet voor een goede en bij Duiven passende wijze van invoeren en uitvoeren van deze wet per 2021.

Voor wat betreft de doortrekking van de A15 en de verbreding van de A12 hebben we wederom met een proactieve en constructieve grondhouding veel energie gestoken in een zo goed mogelijke inpassing. Dit heeft tot een aantal concrete resultaten geleid die we bij speerpunt 3.B.1. in programma 3 nader toelichten.

Het vitale centrum van onze gemeente heeft in 2017 verder vorm gekregen. Minder op het fysieke vlak maar meer op wat er gebeurd. De evenementen en ontmoetingen die er plaatsvinden. De toeloop en drukte die zich soms letterlijk vertaald in een volle, toch niet bepaald kleine, parkeerplaats. Optimale bezetting van met name de beschikbare winkelruimte in ons centrum blijft een aandachtspunt.

Er is hard gewerkt aan het stimuleren van de kaveluitgifte. Ook door de verbeterende economische omstandigheden hebben we daar in 2017 zeer veel bereikt. Door meer verkoop van kavels hebben we ook financieel gezien op dit vlak zeer goede resultaten geboekt.

In de directe leefomgeving van onze inwoners hebben we met goede resultaten gewerkt aan een veiligere woon- omgeving. Door het werken en opzetten van nog meer buurtpreventieteams dragen onze inwoners ook zelf bij aan een veiligere woonomgeving

Op het vlak van de *dienstverlening* zijn we blijven streven naar een professionele maar op de persoon gerichte houding. We zijn dan ook blij met het feit dat de dienstverlening van onze gemeente hoog gewaardeerd wordt. We hebben daarbij steeds vaker gebruik gemaakt van de mogelijkheden die de sociale media en andere digitale kanalen ons bieden.

In 2017 is veel tijd en energie gestoken in het vormgeven van de ambtelijke fusie met Westervoort. Wij zijn er van overtuigd dat deze ambtelijke fusie voor de toekomstbestendigheid van onze gemeente een goede keuze is. Na een intensieve periode van inrichten, bemensen en toerusten van deze nieuwe organisatie is het per 1 januari 2018 zo ver en is 1-Stroom daadwerkelijk van start gegaan.

Op het vlak van de verbinding tussen onze inwoners, de gemeenteraad en onze organisatie hebben we verder gewerkt aan het verder invoeren van een bestuursstijl die meer ruimte biedt voor participatie van onze inwoners. Een stijl waarbij we als gemeente meer gelijkwaardig in gesprek zijn met de inwoners. We hebben daarbij behoorlijk vooruitgang geboekt maar dit item blijft voortdurend vragen om aandacht.

Ook de gemeenteraad heeft in 2017 energie gestoken in een andere wijze van vergaderen die meer ruimte biedt aan inbreng en dialoog met de samenleving. Op diverse onderwerpen (b.v. BOSS en Stimuleringsbeleid) hebben we geëxperimenteerd met het op een andere wijze vormgeven van beleid. Ruimte geven aan initiatieven; klein met Kleur uw Buurt maar ook groot met bijvoorbeeld het realiseren van een blaashal bij Hockeyclub Westerduiven. Mooi om te zien dat onze Raadszaal een hierbij passende nieuwe inrichting en uitstraling heeft gekregen.

Bij het invullen en vormgeven van het nieuwe stimuleringsbeleid hebben we met succes gekozen voor een hele andere benadering die past bij een andere bestuursstijl. Zowel de verenigingen en de raad hebben we eerder betrokken bij te maken keuzes en het bedenken van oplossingen. Door de intensieve aanpak van de Duivense Dialoog en Doorpakweken (de DDWD) is er veel veranderd in de verbinding en contacten tussen verenigingen en organisaties en onze gemeente. Ook zijn er tussen verenigingen goede contacten ontstaan die zorgen voor meer verbinding en ruimte voor gezamenlijke oplossingen.

We sluiten 2017 af met een hoog positief resultaat van € 5.544.000. De gunstige ontwikkelingen binnen de grondexploitatie dragen hier in belangrijke mate aan bij. Daarnaast is het ons weer gelukt om binnen het sociaal domein (ook als we daar de BUIG-gelden in meenemen) passende zorg te verlenen en daarbij ook nog binnen de beschikbare budgetten te blijven. Het saldo van onze reservepositie is eind 2017 € 12,0 miljoen. Op basis van de actuele situatie van onze risico's is in 2017 een nieuwe ondergrens gesteld van € 6,9 miljoen. Door het storten van het financiële resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve komen we zelfs boven de vastgestelde bovengrens van € 12,3 miljoen uit op een bedrag van € 17.570.000.

We mogen dus zonder meer concluderen dat onze gemeente toekomstbestendig is. Toch vinden wij het gepast om behoedzaam om te gaan met de opgebouwde reservepositie. Zowel op economisch als op sociaal terrein maar ook voor wat betreft de inkomsten die we gaan ontvangen van het Rijk is de toekomst moeilijk te voorspellen en zijn de mogelijke uitschieters groot. Onze huidige positie biedt de mogelijkheid incidentele tegenvallers op te vangen en ombuigingen meer geleidelijk tot stand te brengen.

De afgelopen 4 jaar hebben we samen met de Raad de keuzes gemaakt die ten grondslag liggen aan deze goede financiële maar ook sociale positie. We hebben daarbij altijd gekozen om tegenvallers niet voor ons uit te schuiven denk hierbij aan waarde van vastgoed, de boekwaardes en wachtgelden. We hebben ruimte gevonden om flexibel en treffend in te stappen bij nieuwe ontwikkelingen en ook op dat vlak niets laten liggen.

De nieuwe raad en het nieuwe college kunnen gedeeltelijk door op de uitgezette koers maar er zijn ook nieuwe doelen en ambities gewenst om Duiven toekomstbestendig te houden.

Duiven, 15 mei 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

Jaarverslag - Programmaverantwoording

Programma 1	Bestuur
Programma 2	Maatschappij
Programma 3	Omgeving
	Algemene dekkingsmiddelen
	Onvoorzien

Programma 1 Bestuur

1.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een bestuur zijn dat niet over de gemeenschap gaat maar er midden in staat.

Toelichting
De samenleving is aan zet. De gemeente faciliteert inwoners, wijken, dorpen, ondernemers en organisaties om elkaar te helpen. Hiermee verschuift het accent van ‘zorgen voor’ naar ‘zorgen dat’. De gemeente zorgt dat er een basisniveau is en een vangnet is voor hen die er niet zelf of samen uitkomen.
Randvoorwaarde is continue bewustwording dat de samenleving zelf het initiatief kan en mag nemen. Wat daarnaast bijdraagt is een prettig/positief gevoel van veiligheid in de eigen omgeving. Daarom willen wij het positieve veiligheidsklimaat voor inwoners en ondernemers in Duiven vasthouden. Hiervoor dragen we samen de verantwoordelijkheid. Als gemeente versterken we de preventie en pro-activiteit.
Het werken aan een veilige gemeente is van oudsher een overheidstaak. Toch zijn initiatieven van inwoners waar dat kan leidend en is de gemeente volgend en faciliterend.

In onze dienstverlening zien we dit ook terug. De behoefte en de vraag van de klant staat centraal als het gaat om de inrichting van de dienstverlening. Dit betekent een integrale benadering van dienstverlening en eenduidige en kwalitatief hoogwaardige klantcontacten.

Hoofddoelen
Wij willen dit bereiken door te werken aan:
- Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.
- Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.
- Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening.

Externe ontwikkelingen
“Overheidsbrede dienstverlening 2020” en “Digitale overheid 2017”
In 2010 hebben de gezamenlijke overheden onder de benaming *'dienstverlening: samen doen*' een overheidsbrede visie op dienstverlening vastgesteld. Daarin zijn zes ambities geformuleerd waaraan hun dienstverlening in 2020 moet voldoen.
Het programma Digitaal 2017 draagt bij aan de zes ambities. Doelstelling van Digitaal 2017 is dat bedrijven en burgers uiterlijk in 2017 zaken die ze met de overheid doen digitaal kunnen afhandelen. Dit vraagt om integrale dienstverlening. De overheid richt zijn processen in op de (dienstverlenings-)vraag van burgers en bedrijven en voorkomt dat burgers en bedrijven steeds weer hun weg moeten vinden in het brede en complexe landschap van overheidsorganisaties. De overheid stelt geen overbodige vragen en zorgt ervoor dat burgers en bedrijven met minder regels en procedures te maken krijgen.
De focus ligt dus op de doorontwikkeling van onze digitale dienstverlening.

Wet aanpak woonoverlast
Het doel van het wetsvoorstel tot aanpassing van de gemeentewet is om woonoverlast aan te pakken. Het voorstel voorziet in de introductie van een gedragsaanwijzing die door de burgemeester aan veroorzakers van woonoverlast kan worden opgelegd.

Wet Verplichte geestelijke gezondheidszorg
De regering wil de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) vervangen door twee wetten: de Wet Verplichte Geestelijke Gezondheidszorg (WVGGZ) en de Wet Zorg en Dwang (WZD). Hiertoe zijn twee wetsvoorstellen ingediend. Binnen de huidige Wet

Bopz is alleen gedwongen opname mogelijk. Het voorstel voor de nieuwe Wet verplichte GGZ wil dit veranderen. In de nieuwe Wet verplichte GGZ kan gedwongen behandeling ook buiten een instelling opgelegd worden.

1.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. “Krachtige overheid”: Een (veer)krachtige ambtelijke organisatie die bijdraagt aan een samenleving waar het goed wonen en werken is.

Dit zijn de speerpunten:

1.A.1	**Ruimte geven aan de samenleving**
Doel	Ruimte bieden aan initiatieven en passende oplossingen.
Toelichting	De samenleving verandert voortdurend en daarmee verandert dat wat van de gemeente gevraagd wordt. Denk bijvoorbeeld aan de recente decentralisaties in het sociaal domein (programma maatschappij) en de komende decentralisatie in het fysieke domein (programma omgeving). We hebben steeds vaker de rol van partner in plaats van regisseur; een betrouwbare en betrokken partner in diverse netwerken. We acteren vanuit de overtuiging dat de samenleving alles in zich heeft om samenlevingsvraagstukken op te lossen en de gemeente alles in zich heeft om daar aan bij te dragen. Er komt een accentverschuiving van beleid naar proces, en van binnen naar buiten. Om ruimte te bieden zetten we verschillende bestuursstijlen in: burgerparticipatie bij gemeentelijke initiatieven, overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven en co-creatie.
Bereikt/niet-bereikt	Met de implementatie van het vastgestelde stimuleringsbeleid is de ontwikkeling van overheidsparticipatie bij maatschappelijke initiatieven volop in beweging. In 2017 heeft in het kader van de ontwikkeling van dit stimuleringsbeleid een uitgebreide dialoog met de samenleving plaatsgevonden. In het laatste kwartaal van 2017 is een start gemaakt met de uitrol van het nieuwe stimuleringsbeleid. Met alle verenigingen en stichtingen waarmee een subsidierelatie bestaat zijn gesprekken gevoerd. Dit krijgt een meer op inhoud gericht vervolg in 2018. Belangrijke lijnen van het stimuleringsbeleid betreffen het bieden van ruimte aan initiatieven uit de samenleving, het ondersteunen van allianties en de gemeente als partner. In het kader van de ambtelijke fusie is het team BinnensteBuiten geformeerd. Dit team gaat zich onder andere bezig houden met het stimuleren en ondersteunen van initiatieven uit de samenleving. Dit team gaat handelen vanuit de lijnen die vastgelegd zijn in het stimuleringsbeleid. Het team is recentelijk gestart en gaat vanaf 2018 dus pas ervaring opdoen. Binnen diverse taakvelden is vanuit de overheidsparticipatiegedachte samengewerkt met de samenleving. In de programma's 2 en 3 wordt hier nader op in gegaan.

1.A.2	**Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren**
Doel	De ambtelijke fusie moet ertoe leiden dat de organisatie: 1 Robuuster wordt (minder kwetsbaar) 2 Voldoende flexibel kan zijn om twee zelfstandige gemeenten te bedienen en om mee te bewegen met veranderende taken en rollen van de overheid (kracht) 3 Optimale dienstverlening biedt aan inwoners, organisaties en bedrijven alsook aan de raden en colleges (kwaliteit) 4 Interessante loopbaanperspectieven biedt aan medewerkers en door zijn robuustheid in staat is om strategische kansen te benutten (kansen) 5 Niet duurder en zo mogelijk goedkoper is dan de twee huidige organisaties gezamenlijk (kosten). Op basis van raadsbesluit juli 2016 geconcretiseerd tot een netto besparing van uiteindelijk € 600.000 in 2021.

1.A.2	Ambtelijke fusie Duiven-Westervoort per 1 januari 2018 realiseren
Toelichting	Op 6 juli 2016 heeft de raad besloten tot een ambtelijke fusie met Westervoort. Een projectorganisatie is hard aan het werk om de fusie vorm te geven en te implementeren. Deze projectorganisatie ontwerpt de nieuwe organisatie in al z'n facetten: structuur, besturingsfilosofie, waarden/cultuur, dienstverlening, huisvesting en ict, personeelsbeleid en planning/controlcyclus. Het ontwerp wordt ter advisering voorgelegd aan de ondernemingsraden en daarna ter definitieve vaststelling aan de colleges aangeboden. 2017 was het jaar van de implementatie en start met de werving van kwartiermakers van de nieuwe organisatie. De kwartiermakers verfijnen het ontwerp voor de nieuwe organisatie verder en nemen na advisering door de ondernemingsraden, de plaatsing van medewerkers in de nieuwe organisatie ter hand. Dat alles vraagt ook een sociaal plan dat in het Georganiseerd Overleg met de vakbonden overeen moet worden gekomen. Dit zijn stappen die de bevoegdheid van het college als werkgever van de organisatie betreffen. Conform afspraak, zullen de raden en een klankbordgroep uit de raden met enige regelmaat worden bijgepraat over het verloop van het proces. Voor de zomer van 2017 zal aan de raden een voorstel worden voorgelegd, waarbij wordt gevraagd in te stemmen met het aangaan van de gemeenschappelijke regeling door de colleges.
Bereikt/niet-bereikt	De ambtelijke fusie is gerealiseerd per 1 januari 2018 en daarmee is bereikt wat we ons hadden voorgenomen. In het personele spoor zijn alle medewerkers geplaatst en in dat proces van ongeveer 250 plaatsingen zijn 6 zienswijzen ingediend en is uiteindelijk 1 bezwaarschrift ingediend dat inmiddels niet ontvankelijk is verklaard. In december kon een akkoord worden bereikt met de vakbonden over het pakket arbeidsvoorwaarden. De integratie van systemen is ook voor het grootste deel afgerond, enkele losse eindjes moeten nog worden opgelost. Verhuizingen en inrichting van flexplekken is in december ook tijdig afgerond. Daarmee is de fusie niet afgerond, de integratie van de medewerkers in de teams en de integratie van de werkprocessen is in veel teams nog gaande.

1.A.3	Een duurzaam financieel beleid voeren.
Doel	Een begroting die structureel en reëel in evenwicht is. Waarbij de Algemene Reserve minimaal de ondergrens van de gekwantificeerde risico's heeft.
Toelichting	Duurzaam financieel beleid kenmerkt zich door een inhoudelijk goed gewogen en samenhangend (economisch) beleid. Een zakelijke benadering van alle beleidsterreinen is hier op z'n plaats. De uitgangspunten liggen in lijn met de eisen die de Provincie stelt om in aanmerking te komen voor repressief toezicht. Duurzaam betekent ook dat wij op langere termijn 'kapitaalgoederen' op een benoemd kwaliteitsniveau houden. Basis hiervoor vormen de actuele meerjarig opgestelde onderhoudsplannen.
Bereikt/niet-bereikt	De begroting, zoals behandeld in november 2017, liet in de jaren 2018-2021 een positief saldo zien. Voor alle jaren werd een structureel sluitende begroting gepresenteerd. In de afgelopen jaren zijn voor een aantal risico's reeds voorzieningen opgenomen. De Algemene Reserve is op peil. In de vastgestelde nota reserves en voorzieningen is bepaald dat de weerstandsratio tussen de 1,4 en 2,0 dient te liggen. Deze ratio bedraagt per ultimo 2017 1,85. Verder is het streven om een solvabiliteitsratio te behalen van 35%. Dit is de vergelijking van het eigen vermogen ten opzichte van het totaal vermogen. In 2018 wordt een solvabiliteitsratio verwacht van 30%. De ratio groeit naar verwachting in 2021 naar 36%. Voor het in stand houden van 'kapitaalgoederen' op het gewenste kwaliteitsniveau zijn middelen in daarvoor bestemde voorzieningen opgenomen. In 2017 is het watertakenplan geactualiseerd en zijn ook de voor de toekomst benodigde middelen in beeld gebracht.

1.A.4	Uitvoering Wet Banenafspraak
Doel	Het doel van de Wet Banenafspraak is mensen met een achterstand tot de arbeidsmarkt door een beperking aan de slag te helpen bij gewone werkgevers. De mensen waarom het gaat zijn opgenomen in een doelgroepenregister en bevatten de volgende groepen: 1 Wajongers met arbeidsvermogen 2 Mensen met WSW-indicatie 3 Mensen met een arbeidsbeperking die onder de Participatiewet vallen en die volgens UWV niet in staat zijn het wettelijk minimumloon te verdienen 4 Mensen met een WIW- of ID baan Het doel voor de gemeente Duiven is in 2023 6 à 7 banen voor mensen uit de doelgroepen te hebben gecreëerd. Dit zijn 5 banen van 25,5 uur per week (= 1fte) tot en met 2020, waarbij we vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan extra creëren.
Toelichting	In het Sociaal akkoord in 2013 hebben kabinet en sociale partners, in het verlengde van de Participatiewet, afgesproken dat werkgevers extra banen creëren voor mensen met een arbeidsbeperking, in totaal 125.000 banen (25.000 voor de overheid, 100.000 in de marktsector). Met de Participatiewet wil het kabinet bereiken dat alle mensen met een arbeidsbeperking die kunnen werken, aan het werk gaan (participeren) en zo mee doen in de samenleving. De gemeente Duiven onderschrijft het belang van deze wet en dit doel. Wij hebben vanuit ons motto ‘Duidelijk & Dichtbij’ (straks ‘Krachtig & Nabij’) in 2016 al krachtig ingezet op een van de sporen van de participatiewet. Wij hebben geïnvesteerd in het aanbieden van werkervaringsplaatsen voor mensen die een extra steun in de rug nodig hebben om toe te kunnen treden tot de arbeidsmarkt. De ervaringen hiermee zijn positief. Het verrijkt onze organisatie en ook de functies van betrokken medewerkers (zoals die van de medewerkers die zijn opgeleid tot participatiecoach). Het levert de organisatie veel op terwijl we tevens onze maatschappelijke rol (en plicht) oppakken. Het tweede spoor is het in de organisatie plaats creëren voor mensen uit de doelgroepen van de Wet Banenafspraak. Op dit moment is er reeds één medewerker aangetrokken voor de Buitendienst en we willen gedurende de komende 4 jaar nog eens 4 medewerkers uit de doelgroep aantrekken. Hiermee voldoen we aan onze maatschappelijke plicht, geven we het goede voorbeeld richting andere werkgevers en creëren we goodwill in onze omgeving. Het uitvoering geven aan de Wet Banenafspraak geeft ons de kans te laten zien wie we willen zijn als gemeente: een betrokken gemeente die aansluit bij haar omgeving, die dicht bij de burgers staat en die deze burgers daadwerkelijk laat meedoen.
Bereikt/niet-bereikt	De hierboven genoemde medewerker heeft begin 2017 een vaste aanstelling gekregen (1,4 fte in het kader van de Wet Banenafspraak). Ook is deze aanstelling gerealiseerd binnen de formatie. Verder zijn in 2017 nog twee medewerkers aangetrokken, in totaal voor 2,2 fte. Deze medewerkers zijn aangesteld voor sporthalbeheer(1,4 fte) en ter ondersteuning van het team Buiten (0,8 fte). Deze medewerkers zijn aangesteld voor een jaar. In 2018 hopen we dit te kunnen omzetten in vaste aanstellingen. Deze drie medewerkers komen uit groep 1, 2 en 3 van de Participatiewet (zie hierboven bij Doel). Het gestelde doel, om vanaf 2016 elk jaar 1 garantiebaan te realiseren, is met het aanstellen van twee extra medewerkers in 2017 dus bereikt.

B. Het vasthouden van het positieve veiligheidsklimaat voor bewoners en ondernemers.

Dit zijn de speerpunten:

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Doel	Voorkomen en bestrijden van activiteiten met betrekking tot hennepkwekerijen en hennepteelt.

1.B.1	Aanpak Hennepteelt
Toelichting	Hennepkwekerijen en hennepteelt kunnen leiden tot diverse vormen van overlast. Zoals brandgevaar, wateroverlast, stank en schade aan woningen/bedrijfspanden. Daarnaast is de georganiseerde criminaliteit veelal betrokken bij illegale hennepteelt. Illegale hennepteelt vindt ook in de gemeente Duiven plaats. In 2017 zijn er in de gemeente acht hennepkwekerijen ontmanteld. Op de bedrijventerreinen zijn ze soms zeer groot van omvang. In ons gebied moeten we bovendien alert zijn op overloop vanuit Noord-Brabant. Vanwege het ondermijnende effect is de aanpak van hennepteelt aangemerkt als prioriteit in het gemeentelijke Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019, net als in de Veiligheidsstrategie 2015-2018 voor Oost-Nederland. De aanpak bestaat uit het: • uitvoering geven aan het regionaal hennepconvenant. • opstellen van een communicatieplan aanpak hennep. • opstellen van beleidsregels artikel 13b Opiumwet. • uitvoeren van een gebiedsscan op bedrijventerreinen.
Bereikt/niet-bereikt	Wij hebben uitvoering gegeven aan het regionale Hennepconvenant. Eén van de punten daaruit is om beleidsregels artikel 13b Opiumwet op te stellen. Dit betekent dat de burgemeester panden tijdelijk kan sluiten als er hennepteelt is aangetroffen. Dit hebben we in Liemers verband opgepakt. De vier gemeenten hebben dezelfde regels opgesteld. In Duiven zijn ze in september 2017 vastgesteld. Het communicatieplan wordt een vervolg op de beleidsregels. In september 2017 heeft het Regionaal Informatie en ExpertiseCentrum (RIEC) voor Duiven een sessie gehouden om een ondermijningsbeeld op te kunnen stellen. Gemeente en politie hebben in deze sessie signalen over ondermijning gedeeld. Het vertrouwelijke ondermijningsbeeld is eind 2017 opgeleverd. In 2018 wordt een plan van aanpak gemaakt voor het oppakken van de signalen. Een gebiedsscan voor een deel van de bedrijventerreinen wordt daar in meegenomen.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Doel	Voldoende handhavingscapaciteit hebben voor de afdoening van meldingen en handhavingsverzoeken van inwoners en voor een goede uitvoering van de prioriteiten en aandachtspunten uit het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid 2016-2019.

1.B.2	Capaciteit toezicht openbare ruimte op orde brengen (structureel extra capaciteit BOA)
Toelichting	In de eerste helft van 2016 is een onderzoek uitgevoerd naar de formatie bij de taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving. Uit het onderzoek blijkt dat er voor het onderdeel Toezicht APV/Bijzondere wetten 534 uur benodigd is en voor het onderdeel Klachten en handhavingsverzoeken 1.361 uur. Thans is 0,3 Fte beschikbaar voor deze taken (411 uur). In totaal is er dus 1.484 aan extra uren nodig. Dat staat gelijk aan 1,08 Fte. Met de huidige 0,3 Fte kan slecht 25% van de klachten en meldingen worden afgedaan. In het formatie-onderzoek is alleen gekeken naar de afhandeling van klachten en het doen van gericht toezicht en handhaving; ofwel enkel reactief optreden. Het proactief/ preventief optreden c.q. de uren die de BOA (Buitengewoon Opsporingsambtenaar) op eigen initiatief invult (eigen waarneming) is niet onderzocht. Hier zit juist het raakvlak met het in april 2016 vastgestelde Integrale Veiligheidsbeleid. In het nieuwe Integrale Veiligheidsbeleid zijn namelijk vijf prioriteiten en enkele aandachtspunten vastgesteld, waarbij een BOA een belangrijke signalerende, optredende en handhavende rol heeft. Het gaat daarbij onder meer om: aanpak buurtergernissen, veilige stationsomgeving, monitoren jeugdoverlast, gevolgen afvalbeleid en veilige evenementen. Hier gaat het veelal om pro-actie en de eigen waarnemingen door de BOA tijdens surveillances. Gedachte vanuit het veiligheidsbeleid is dat de BOA veel fysiek en proactief in de openbare ruimte aanwezig moet zijn. Hij is de ogen en oren van de gemeente. Zijn zichtbare aanwezigheid in straten, buurten, buitengebied en bij evenementen werkt ook zeker preventief. Wij willen dat de werkwijze van de BOA er tevens op gericht is om mensen te wijzen op hun eigen verantwoordelijkheid en om inwoners (weer) met elkaar in gesprek te laten komen. Op die manier worden mensen gestimuleerd om samen hun problemen op te lossen en in het vervolg minder een beroep te doen op gemeente en/of politie. Dit past binnen de filosofie van overheidsparticipatie. De benodigde BOA-capaciteit voor de invulling van het veiligheidsbeleid was in het beleidsplan ingeschat op 1 Fte. Deze wens bestond al los van het formatie-onderzoek. Er zit echter wel een overlap. Wij verwachten dat de BOA voor de invulling van het veiligheidsbeleid een proactieve ‘vrije ruimte’ nodig heeft van 0,44 Fte. Die is als volgt opgebouwd: 2 dagdelen per week voor surveillances, 1 dagdeel per week voor de administratieve afhandeling daarvan en 1 dagdeel voor gericht contact met inwoners, partners en overleggen. Vier dagdelen van 4 uur beslaan 16 uur = 0,44 Fte. In totaal komt de structureel extra benodigde BOA-capaciteit uit op afgerond 1,50 Fte.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. Er zijn twee personen aangesteld als buitengewoon opsporingsambtenaar. Sinds 1 juni 2017 zijn ze beide als zodanig beëdigd. De positieve effecten van de capaciteitsuitbreiding zijn al merkbaar; waaronder de betere afdoening van meldingen.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Doel	Een zorgvuldige toetsing van aanvragen in het kader van de APV en bijzondere wetten met aandacht voor het inschatten en afdekken van risico’s en het bieden van een dienstverlening op maat in het vergunningentraject.

1.B.3	Capaciteit medewerker APV en bijzondere wetten (structureel)
Toelichting	Eerder is ingrijpend bezuinigd op de functie van medewerker APV en bijzondere wetten, ervan uitgaande dat een vergaande deregulering dit mogelijk maakt. De huidige capaciteit is 0,4 fte (14 uur). De deregulering is uitgevoerd. Uit het recente formatieonderzoek komt duidelijk naar voren dat op grond van de caseload zoals die feitelijk aan de orde is er een formatie van 0,8 fte noodzakelijk is (28 uur). De meeste benodigde uren zijn nodig voor de vergunningverlening (inclusief begeleiding en faciliteren van de aanvragers en evaluaties van vergunningtrajecten), maar er is ook ureninzet nodig voor toezicht (schouwen, locaties bezichtigen door vergunningverlener), advisering, projecten (informatie en vooroverleg) en administratie. De aan de orde zijnde openbare orde en veiligheidsaspecten spelen hierbij een rol. Het is belangrijk eventuele risico's (onder andere bibob en grote evenementen) goed te kunnen analyseren, beoordelen en afdekken. Daarom is de veiligheid rond evenementen ook een aandachtspunt in het vastgestelde integrale veiligheidsbeleid.
Bereikt/niet-bereikt	Dit speerpunt is afgehandeld. De urenuitbreiding is gerealiseerd.

C. Het verbeteren van de kwaliteit van onze dienstverlening, die aansluit op de verwachtingen van onze inwoners.

Dit zijn de speerpunten:

1.C.1	Digitale dienstverlening optimaliseren.
Doel	Optimalisering dienstverlening.
Toelichting	Steeds meer mensen willen online, 24/7, hun zaken kunnen regelen. Dit geldt ook voor de producten en diensten van de gemeente. Daarnaast nopen de landelijke ontwikkelingen, zoals “Digitale overheid 2017” en “Overheidsbrede dienstverlening 2020” tot het uitbreiden van de digitale mogelijkheden en toepassingen voor inwoners. Het is niet de vraag of maar hoe de gemeente hier bij aan moet haken. Te denken valt aan het verhogen van het aantal transactiemogelijkheden via de website en het versturen van de belastingaanslagen via de aansluiting op MijnOverheid.
Bereikt/niet-bereikt	De belastingaanslagen zijn dit jaar verstuurd via de berichtenbox van MijnOverheid, voor die inwoners die zich daar vooraf voor hebben aangemeld. In een Liemerse werkgroep e-formulieren worden via de agile-methode continu nieuwe e-formulieren ontwikkeld. Op die manier worden stapsgewijs steeds meer diensten volledig digitaal aangeboden. Op basis van de resultaten van het onderzoek digitale dienstverlening is de zoekfunctie op de website verbeterd en reageren we actiever op de statistische gegevens vanuit de website om informatie beter digitaal beschikbaar te maken of juist nieuwe informatie toe te voegen op de website. Ook de Raad voor Sociaal Domein is actief betrokken bij de verbetering van de toegankelijkheid van informatie op de website. Voorts ligt er inmiddels een uitvoeringsplan voor 2018 om verdere verbeteringen door te voeren op het gebied van digitale dienstverlening, met onder meer de invoering van e-herkenning voor bedrijven en de implementatie van het Besluit Digitale toegankelijkheid.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Doel	Professionalisering dienstverlening.

1.C.2	Dienstverlening moderniseren.
Toelichting	Het KCC is de ingang van onze gemeente en het eerste aanspreekpunt voor vragen vanuit de samenleving. Onze missie daarbij is om snel en eenduidig antwoord te geven op ten minste 60% van alle vragen, ongeacht het kanaal. Op dit moment zijn de kanalen telefoon, balie, e-mail en website ondergebracht bij het KCC. Steeds meer mensen zoeken contact met de gemeente via sociale media. Dienstverlening via sociale media is echter nog niet belegd bij het KCC. In de afgelopen periode is de inzet van sociale media binnen de gemeente Duiven ingericht en uitgevoerd vanuit het team Communicatie. Om nu de volgende stap te kunnen zetten naar meer stroomlijning in de beantwoording van de vragen die via alle kanalen binnenkomen, is het tijd om het KCC ook een rol te geven in de dienstverlening via sociale media. Naast het concreet beantwoorden van vragen via de sociale media heeft het KCC daarbij een signalerende functie als het gaat om actuele onderwerpen en kan zij pro-actief informatie via sociale media verzenden. De coördinatie van de inzet van sociale media blijft bij de communicatieadviseurs liggen. Om deze nieuwe taak binnen het KCC professioneel en binnen de afgesproken termijnen en werkwijzen uit te kunnen voeren is bij het KCC 0,7 FTE extra nodig. Binnen de bestaande capaciteit kan deze extra taak niet adequaat worden opgepakt.
Bereikt/niet-bereikt	Alle klantvragen komen op één punt binnen, bij het KCC. Dubbele vragen worden er tussenuit gehaald en op de makkelijkste manier in één keer afgehandeld. De gemiddelde reactiesnelheid via sociale media is flink omlaag is gegaan: van 4 uur naar minder dan 15 minuten. Dit betekent dat klanten sneller antwoord krijgen op hun vragen. Naast Twitter en Facebook hebben we begin november WhatsApp geïntroduceerd als nieuw klantkanaal. Via dit kanaal kwamen in de maanden november en december gemiddeld zo'n 40 vragen per week binnen. Dit aantal hebben we de eerste weken van 2018 zien groeien naar gemiddeld iets meer dan 60 berichten per week. Door de verschuiving van de eerstelijns beantwoording van vragen via sociale media naar het KCC is in het team Communicatie meer tijd en ruimte ontstaan om interne vakgebieden te helpen met het ontwikkelen van sociale media berichten, zoekopdrachten te verbeteren en sociale media accounts voor wethouder(s) en de burgemeester op te zetten c.q. te vernieuwen. Inmiddels hebben een aantal wethouders en de burgemeester een eigen "artiestenpagina", waarmee ze volgers eenvoudiger kunnen betrekken bij hun belevenissen in de gemeente Duiven. Ook is er bereikt dat het KCC nu trends in meldingen via telefoon, website en sociale media sneller en beter signaleert en dit doorgeeft aan team Communicatie, zodat zij actief en op maat gesneden informatie via sociale media kan uitzetten. Een voorbeeld hiervan is een situatie rondom de afvalinzameling. Er kwamen veel meldingen binnen over containers die niet geleegd waren. Het KCC nam contact op met SUEZ. Er bleek een wagen met pech te staan. Op basis van die informatie is er actief een bericht verstuurd over de oplossing en het alsnog ledigen van de containers.

Aanvullende punten

Vergroten veiligheid: Schuifpoort Brandweer-Afvalaanbiedstation (AAS)
In de begroting 2017 was als wens opgenomen de vervanging van de schuifpoort Brandweer/ afvalaanbiedstation (AAS) te Duiven. Deze vervanging is medio 2017 gerealiseerd en is op 21 november 2017 door burgemeester De Lange officieel geopend.
Hiermee is een belangrijke stap voorwaarts gezet als het gaat om het verkorten van de uitruktijd met 40 tot 60 seconden. De schuifpoort kan op afstand worden bediend door de centrale van de brandweer en sluit automatisch na het uitrukken. Dit komt de veiligheid op en rond het terrein van de gemeentewerf ten goede.
De totale kosten waren begroot op € 23.000 en zijn uiteindelijk lager uitgekomen (€ 20.000). Hiermee is de uitvoering op tijd en binnen budget afgerond.

1.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Bestuur

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	10.544	16.168	17.793	14.660	3.133
Baten	40.006	44.046	44.911	43.204	- 1.706
Gerealiseerde totaal saldo	**29.462**	**27.878**	**27.118**	**28.545**	**1.427**
Resultaatbestemming	- 17	- 246	358	398	41
Gerealiseerde resultaat	**29.445**	**27.632**	**27.475**	**28.943**	**1.468**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Bestuur bedraagt vóór bestemming € 1.427.000.

Directe kosten (€ 1.480.000)
Voordelen waren er bij de taakvelden: Bestuur (€ 133.000), Burgerzaken (€ 43.000), Beheer overige gebouwen en gronden (€ 88.000), Overhead (€ 280.000), Treasury (€ 370.000), OZB niet-woningen (€ 59.000), Algemene Uitkering (€ 434.000), Overige baten en lasten (€ 74.000), Crisisbeheer en brandweer (€ 9.000) en Openbare orde en veiligheid (€ 11.000). Een nadeel was er bij het taakveld OZB-woningen (€ 21.000).

Doorbelasting (- € 53.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 19.000 meer aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op dit programma geboekt. In totaal is er € 34.000 meer op dit programma geboekt.

Bestuur	133.000
Burgerzaken	43.000
Beheer overige gronden en gebouwen	88.000
Overhead	280.000
Treasury	370.000
OZB niet-woningen	59.000
Algemene Uitkering	434.000
Overige baten en lasten	74.000
Crisisbeheer en brandweer	9.000
Openbare orde en veiligheid	11.000
OZB woningen	- 21.000
Doorbelasting apparaatskosten	- 19.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 34.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.427.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is € 41.000. Het begrotingsresultaat en de resultaten van de tussenrapportages zijn niet aan de Algemene Reserve toegevoegd of onttrokken

(€ 400.000). Het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (€ 38.000). In het kader van de organisatieontwikkeling zijn kosten geboekt (€ 156.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 554.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.427.000**
Begroting/1e en 3e turap	400.000
Opheffen reserves en voorzieningen	38.000
Organisatieontwikkeling	156.000
Kredieten	- 554.000
Gerealiseerde resultaat	**1.468.000**

Bedragen in €

1.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Samenwerking de Liemers
Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Taak	Verrichten van beleidsvoorbereidende en uitvoerende taken met betrekking tot sociale dienst, ict en inkoop.
Beleidsrisico's	Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Afstemming in deze is georganiseerd middels periodieke overleggen op verschillende niveaus waarin afstemming met elkaar wordt gezocht.
Resultaat in 2017	Voor de RID is het gezamenlijke opgestelde informatiebeleidsplan richtinggevend. Het jaar 2017 heeft met name ook in het teken gestaan van het voorbereiden van de fusies van de deelnemende gemeenten en wat hiervoor ICT technisch voor geregeld moest worden. Convergentie is onder andere verder vormgegeven door de implementatie van een eenzelfde nieuw financieel systeem in de Liemers. De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Taak	In stand houden van een brandweer, in stand houden van een geneeskundige hulpverleningsorganisatie bij rampen (GHOR), voorzien in de meldkamerfunctie, aanschaffen en beheren van gemeenschappelijk materieel, het inventariseren van en adviseren over risico's, voorbereiden op de bestrijding van branden, het organiseren van de crisisbeheersing, het bevorderen van medisch milieukundige zorg, het bevorderen van technische hygiënezorg, het bevorderen van psychosociale hulp bij rampen, het geven van prenatale voorlichting aan aanstaande ouders, taken op het gebied van jeugdgezondheidszorg en ouderengezondheidszorg en algemene infectieziektenbestrijding.
Beleidsrisico's	Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.

	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden (VGGM)
Resultaat in 2017	VGGM heeft er samen met de gemeente aan bijgedragen dat de brandweer- en gezondheidstaken goed zijn uitgevoerd in onze gemeente. De positie van de brandweervrijwilligers was en blijft voor ons erg belangrijk. De voorbereiding op mogelijke crisissituaties is verder opgepakt. De organisatie Veilig Thuis is bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

	Streekarchief
Doel	Behartigen van de gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet.
Taak	Beheren van de archiefbescheiden van de deelnemers, adviseren over de archiefbewaarplaatsen en het verstrekken van informatie over de archiefbescheiden.
Beleidsrisico's	Niet van toepassing.
Resultaat in 2017	- De website is gereed. De site is in 2017 nog niet online gegaan vanwege met name omzetproblemen van de namendatabase. - Het opzetten van een documentatiecentrum is gekoppeld aan het in gebruik nemen van hal 12 in Zevenaar. Zodra het Liemers Museum daar is gevestigd en het archief nieuwe kantoren heeft, kan het documentatiecentrum van start gaan. - Het archiveren en digitaliseren van het Duivens archief is een voortdurend proces. Het archief is in 2017 op maandag opengesteld.

	Euregio
Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Taak	Grensoverschrijdende samenwerking van de deelnemers ondersteunen en coördineren. Zij voert hiertoe projecten uit. Zij vraagt aan en ontvangt financiële middelen van derden. Zij adviseert de deelnemers bij grensoverschrijdende activiteiten en problemen.
Beleidsrisico's	Beperkt. De Euregio voert nauwelijks eigen beleid.
Resultaat in 2017	Waar nodig is de Euregio ingeschakeld bij de uitvoering van beleid.

Programma 2 Maatschappij

2.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
Wij willen een waardevolle bijdrage leveren aan een vitale samenleving (veerkrachtig, flexibel, gezond en sociaal samenhangend) en een leefbare omgeving. We doen dat door de stevige basis van Duiven te benutten en waar nodig te versterken, waarmee de zelfredzaamheid en de samenredzaamheid van onze inwoners wordt verbeterd. We investeren in preventie en verbinding. Waar nodig organiseren wij een vangnet voor inwoners waarmee zij ondersteund worden om te kunnen participeren.

Toelichting
In Duiven zijn de meeste inwoners goed in staat om vanuit eigen kracht hun leven te organiseren. Zij organiseren zelf ondersteuning wanneer dat nodig is en bieden die ook aan anderen. Een kleine groep inwoners heeft (tijdelijk) behoefte aan extra ondersteuning bij zorg en participatie. Hiervoor is in de gemeente Duiven een sterke maatschappelijke basis aanwezig in de vorm van onze maatschappelijke partners en het verenigingsleven. Wij willen deze basis behouden, beter benutten en versterken. Wij stimuleren dat zij initiatieven nemen in de dialoog met elkaar en met de gemeente. Samen met deze partners bepalen we op welke wijze de gemeente faciliteert. We ondersteunen hiermee de samenleving in het bedenken en uitvoeren van hun eigen oplossingen. Zo maken we het samen voor iedereen mogelijk om in verbinding te zijn met de omgeving en mee te doen in de samenleving. Daarmee bieden we vooral ook ruimte om elk probleem en elke uitdaging zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen, wat er toe kan leiden dat we meer kunnen doen met minder geld.

We willen de preventieve voorzieningen in Duiven versterken om aan de voorkant lichte hulpvragen te kunnen beantwoorden. De vraag naar zwaardere zorg en maatwerkvoorzieningen kan hiermee worden voorkomen of in ieder geval uitgesteld. Daarnaast zijn deze voorzieningen in het preventieve veld dichter bij de inwoner en laagdrempeliger georganiseerd dan maatwerkvoorzieningen. Ook willen wij stimuleren dat professionals anderen, bijvoorbeeld vrijwilligers, leren hoe zij hulpvragen kunnen signaleren.

Er is een vangnet voor de inwoners die ondersteuning van derden nodig hebben om op eigen kracht het leven te organiseren en naar eigen kunnen te participeren. Voor deze kwetsbare inwoners behouden en versterken we de voorzieningen die het vangnet vormen. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die niet als algemene, voorliggende voorzieningen worden geboden. Het vangnet bestaat uit voorzieningen die van overheidswege worden georganiseerd. Daar waar specialistische zorg nodig is, wordt deze ook geboden.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
A. Het vergroten van verbinding en participatie.
B. Het versterken van het preventieve veld.
C. Het versterken van het vangnet.

Externe ontwikkelingen

Noodzaak tot samenwerking
Samenwerking en synergie is nodig. Omdat we beter willen inspelen op de vraag en om een passende oplossing voor de vraag te vinden. Samenwerking is ook nodig om het vangnet, de zorg en de leefbare omgeving betaalbaar te houden. Samenwerking met maatschappelijke partners, samenwerking in de regio Liemers en de regio Arnhem alsook samenwerking met minder voor de hand liggende partners. En ook zeker samenwerking met de inwoners. Bijvoorbeeld daar waar het gaat om doorontwikkelen van zorgproducten via het Integraal Aankoop Systeem (IAS). Innovatie

op zorg is een continue proces, waarbij iedere samenwerkende gemeente een productverandering kan starten en Duiven kansen kan pakken door bij de gewenste ontwikkelingen aan te schuiven.

Veranderende rol overheid en samenleving
Het verschuiven van taken en rollen tussen de overheid en de samenleving betekent dat inzet op preventie nog meer aandacht vergt. Het basisnetwerk is een manier van samenwerken van het krachtige maatschappelijke middenveld om vroegtijdig vragen uit de samenleving zoveel mogelijk met die samenleving op te pakken en adequaat te beantwoorden. Het is een manier om partners te faciliteren. Daar speelt het vraagstuk waar de grens ligt tussen de gemeentelijke zorgplicht en de zelfredzaamheid en samenredzaamheid. Waar het gaat om maatwerk en waar inwoners gebruikmaken van het vangnet om weer zelfredzaam te kunnen zijn, is de gemeente aan zet.

Inzet op vitaliteit
In onze samenleving zien we de ontwikkeling naar een meer en meer inactieve manier van leven. Uit onderzoek blijkt bijvoorbeeld dat jongeren gemiddeld 10 uur per dag zittend doorbrengen. Een gezonde leefstijl bevordert participatie. Een goed dagritme, voldoende bewegen en gezonde voeding helpen daarbij. Vitale mensen kunnen langer zelfstandig blijven wonen, actief participeren in de maatschappij en zo naar eigen kunnen een bijdrage leveren aan de samenleving.

Maatschappelijke verantwoordelijkheid in mondiale crisis
Gemeenten hebben, samen met het Rijk, de maatschappelijke verantwoordelijkheid om hun bijdrage te leveren aan (de oplossing van) de mondiale vluchtelingencrisis. Opvang van vluchtelingen en huisvesting van statushouders kunnen bijdragen aan de invulling van deze verantwoordelijkheid. Het Rijk heeft aangegeven extra middelen beschikbaar te willen stellen voor onder andere scholing en integratie van te huisvesten statushouders.

Druk op schaarser wordende middelen
Het verlenen van passende zorg is een lastige opgave. De middelen voor het bereiken van de doelen uit programma Maatschappij zijn schaars en de vraag om ondersteuning verandert. Het budget Jeugdwet zal tot en met 2018 jaarlijks significant worden gekort. Ook ligt er meer druk op het budget Wmo doordat meer mensen langer zelfstandig thuis wonen. Belangrijk daarbij is dat mensen zoveel als mogelijk zelfredzaam en samenredzaam zijn en dat goede zorg daarbij een grote rol speelt. Ruimte bieden aan inwoners, verenigingen en maatschappelijke partners is daarbij nodig om de vraag zo simpel en duurzaam mogelijk op te lossen.

2.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het vergroten van verbinding en participatie

Dit zijn de speerpunten:

2.A.1	**Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd**
Doel	Continuïteit van zorg in de overgang van Jeugdwet (18- jongeren) naar Wmo en aanpalende wetgeving (18+ jongeren).

2.A.1	Een sluitende aanpak van zorg en ondersteuning van jeugd
Toelichting	Op basis van de Jeugdwet hebben jongeren tot 18 jaar recht op bepaalde zorg en ondersteuning. Op het moment dat de jongere 18 wordt, valt deze onder volwassenen-wetgeving zoals Wmo en zorgverzekeringswet en dergelijke. Sommige vormen van hulp houden op te bestaan of komen volledig te vervallen. Er is geen goede verbinding tussen de rechten op zorg vanuit de Jeugdwet en de Wmo 2015. Hierdoor vallen jeugdigen tussen wal en schip en vindt er niet automatisch continuïteit van zorg plaats. Om die continuïteit beter te waarborgen passen we de uitkomsten van de regionale pilot, waar ze voor Duiven toegevoegde waarde hebben, toe. We kijken naar de mogelijkheid van nieuwe zorgvormen. Dit verbinden we met het sociale team Duiven, het eigen netwerk van de jongere en de maatschappelijke verenigingen en organisaties.
Bereikt/Niet-bereikt	In het geval dat de jeugdhulp voor een jongere eindigt wanneer deze 18 jaar wordt en er is noodzaak tot het voortzetten hiervan, dan is er de mogelijkheid van het inzetten van verlengde jeugdhulp. Deze zorgvorm is bekend bij de lokale toegang en wordt toegepast wanneer dit de meest passende oplossing is voor de jongere. Behalve informatie bieden
Bereikt/Niet-bereikt	we jongeren ook begeleiding, zoals het vroegtijdig inzetten en aanhouden van een vast contactpersoon voor een jongere in de vorm van cliëntondersteuning, waarmee aan de jongere continuïteit wordt geboden. Hiermee realiseren we een warme overdracht/ overgang van Jeugdwet naar Wmo. Het beeld van de groep jongeren om wie het gaat bij de sluitende aanpak van 18- naar 18+ is verduidelijkt. Er is een toename in de samenwerking gerealiseerd tussen de lokale toegang en de aanbieders die de zorg voor deze doelgroep bieden. Het tijdig opstellen van het toekomstplan maakt deel uit van gesprek tussen de zorgaanbieders en de gemeente, met als doel om samen met de jongere te anticiperen op verandering van en inzet op hulp. De resultaten van de regionale pilot doorgaande zorglijn hebben voor Duiven een handreiking opgeleverd die we kunnen gebruiken bij de integrale ondersteuning van de doelgroep, en waarvan de implementatie volgt in 2018. Hetzelfde geldt voor het betrekken van ouders en het toepassen van het toekomstplan door de medewerkers van de lokale toegang. Dit thema behoeft voortdurend aandacht en zorg in de reguliere setting waarbij het niet nodig is dit nog in een speerpunt te benoemen.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Doel	Het mogelijk maken van toegroeien naar werken met loonwaarde voor een kwetsbare doelgroep op het snijvlak van de Wmo en de Participatiewet en Jeugdwet.

2.A.2	Participatie van kwetsbare groepen
Toelichting	Een aantal kwetsbare mensen valt niet meer onder de regeling Beschut Werken. Verder is binnen de Wmo een aantal mensen aanwezig die in staat is om nog loonvormend te kunnen werken, plus schoolverlaters vanuit de Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO)- en Praktijk Onderwijs scholen, die niet direct aan het werk kunnen. Deze groepen participeren in deze samen in een vorm van activerend werk. Daarmee ontschotten de gedecentraliseerde wetten en budgetten meer en meer. Met de verbinding tussen (beschut) werk en (arbeidsmatige) dagbesteding (Wmo 2015) wordt de mogelijkheid om op termijn met loonwaarde werkzaam te zijn in een reguliere baan vergroot. Bovendien wordt inwoners de kans geboden om actief te participeren als werk nog niet mogelijk is.
Bereikt/Niet-bereikt	De gemeente Duiven heeft in 2017 een team geformeerd, bestaande uit zorgpartijen, partijen uit de re-integratie, de RSD, consulenten uit het WWZ loket en werkgevers. Dit, zogenaamde ‘Team Duiven’ is aan de slag gegaan met inwoners, die werden aangedragen vanuit de Wmo en vanuit de Participatiewet. Daarnaast zijn ook jongeren vanuit het speciaal onderwijs onderdeel van de aanpak. Met de RSD is een zogenaamde ‘linking-pin’ constructie gemaakt, zodat inwoners met een P-wet achtergrond en een grote afstand tot de arbeidsmarkt ook het Activerend Werk traject kunnen doen. Inmiddels zijn ongeveer 30 inwoners aan de slag gegaan met een oriëntatie traject Activerend Werk dat Team Duiven in eigen beheer uitvoert. Het doel is om (arbeidsmatige) dagbesteding trajecten langzamerhand om te klappen naar Activerend Werk, gericht op participatie, meedoen en mogelijke uitstroom naar regulier werk. Inmiddels wordt actief samengewerkt met het stimuleringsbeleid en de contacten worden benut om inwoners, in Duiven, te plaatsen op plekken waar zij actief kunnen meedoen en zich zo mogelijk kunnen ontwikkelen naar een situatie van zelfredzaamheid. De eerste trajecten zijn hoopgevend. Tevens wordt geïnvesteerd en actief geacquireerd in plekken bij werkgevers, organisaties en verenigingen. Dit om het lokale karakter vorm te geven. Zo wordt actief met het MKB Duiven gekeken naar mogelijkheden voor onze inwoners. Het Liemersbrede project Activerend Werk heeft tot resultaat gehad dat het instrument inmiddels actief wordt gebruikt in de respectievelijke Liemerse buurgemeenten. Waarbij moet worden aangetekend dat iedere gemeente zijn eigen invulling kiest en vorm geeft aan de plaatsgevonden mogelijkheden en ‘couleur locale’. Wat dat betreft is de implementatie van Activerend Werk in de Liemers geslaagd.
Bereikt/Niet-bereikt	In Duiven wordt de huidige situatie verder uitgebouwd en aansluiting gezocht bij gemeentelijke initiatieven en mogelijkheden. De ontschotting zal steeds verder vorm krijgen, wat de kansen voor de individuele inwoner aanmerkelijk zal vergroten.

2.A.3	Actief verbinden
Doel	De samenleving aan zet waar het gaat om Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spel

2.A.3	Actief verbinden
Toelichting	In 2016 is BOSS gestart met de uitvoerende fase. In 2015 is door de samenleving een doelstelling geformuleerd in de vorm van een BOSS-kompas: *Iedere Duivenaar wordt uitgedaagd en gestimuleerd om (samen) te bewegen, te ontmoeten, te sporten en te spelen en vind hierin op een laagdrempelige manier zijn weg.* De gemeente heeft zich geconformeerd aan deze doelstelling (en aan de subdoelen “de BOSS-routes”) en blijft als partij hierin opereren.
Bereikt/Niet-bereikt	BOSS is een coproductie van samenleving en gemeente. In deze coproductie zijn wij afhankelijk van de energie in de samenleving. Als gemeente hebben we binnen de Dialoog en doorpakweken een sportcafé georganiseerd. In de loop van 2017 hebben we dit omgezet in de vorm van het BOSS-cafe met als doel om meer verbindingen te leggen. Ook wordt ingespeeld op het stimuleringsbeleid en zetten we het BOSS-cafe in om met themabijeenkomsten sport versterken in de zoektocht/weg naar hun toekomstbestendigheid. Voorbeelden waarbij de energie uit de samenleving is benut zijn onder andere: • de realisering van de blaashal; • de totstandkoming van samenwerkingsverbanden voor realisering van beachvelden in Duiven en Groessen; • het uitgeven van een BOSS-krant met als doel meer bekendheid te genereren; • de opening van de Nationale Sportweek; • de ondersteuning voor sporten voor mensen met een beperking bij de Pigeons en AV de Liemers; • het op initiatief van de buurt opknappen van de speeltuin aan de Van der Goesstraat; • Het ondersteunen van Nationale en Internationale turnwedstrijden; • het faciliteren van een pilot voor racerunning, • het ondersteunen van Sjors Sportief en Sjors Creatief; • en het meedenken en mogelijk maken van upgraden van (sport)faciliteiten. Het proces om te ontmoeten en te verbinden en de energie in de samenleving goed te benutten begint wat vruchten af te werpen. Daarin zijn we nog zoekende naar de juiste rol om dit goed waar te kunnen maken. Daarbij streven we naar een duidelijke koppeling in de rol van de combinatiefunctionarissen. Met onze partners werken we dan ook aan de visievorming op en het versterking van inbreng en inzet van de combinatiefuncties. De hierboven benoemde BOSS-activiteiten passen in de 5 routes die eerder zijn benoemd als speerpunt. Daarvoor geldt dat daarin meer structuur en zichtbaarheid mag komen. BOSS is omvangrijk en krachtig, maar wel ‘versnipperd’ waarbij de focus nog teveel op incidentele initiatieven en te weinig op de gewenste integrale samenwerking. BOSS is in het kader van Basisnetwerk en Stimuleringsbeleid in een ander licht komen te staan, waarbij in 2017 nauwelijks stappen zijn gezet en BOSS vooral wordt gezien in de verhouding tot het Basisnetwerk, het Stimuleringbeleid en de zorg.

B. Het versterken van het preventieve veld

Dit zijn de speerpunten:

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Doel	Verbinding tussen vraag en aanbod op lokaal niveau en nieuw lokaal ondersteuningsaanbod gebaseerd op de vraag van de inwoners.

2.B.1	Basisnetwerk in opbouw
Toelichting	Het basisnetwerk is een netwerk van professionals en burgers dat erop gericht om vragen uit de samenleving met de samenleving te beantwoorden. Met zoveel mogelijk inzet van de maatschappelijke basis en preventieve voorzieningen. In 2016 is dit basisnetwerk tot stand gekomen. Dit cement in de samenleving wordt meer in haar kracht gezet.
Bereikt/Niet-bereikt	Stond 2016 in het teken van de opbouw van het 0e-lijns basisnetwerk van vrij toegankelijke vrijwilligersorganisaties, het jaar 2017 heeft vooral in het teken gestaan van de opbouw van het brede basisnetwerk van 1e- lijns-organisaties en professionals. Er is een samenwerkingsverband opgezet van zes partijen: Mikado, STMR, RIBW, MEE, VGGM en het loket WWZ van de gemeente. Dit netwerk heeft de volgende taken: het organiseren van lichte vormen van ondersteuning, verbindingen leggen met alle mogelijke partners, het ondersteunen, toerusten en mede opbouwen van de 0e-lijn en het ontwikkelen en innoveren op product, organisatie en vakmanschap. Het team bestaat uit 6 “verbinders” die rond inhoudelijke thema’s, slimme laagdrempelige oplossing met en voor inwoners ontwikkeld. Er wordt gewerkt met de methode Agile/ Scrum, dit is een zelfsturend team. In 2017 stonden de volgende thema’s centraal: (collectieve) voorzieningen in de 0e-lijn voor senioren, Herstel-netwerk voor & na de GGZ, innovatie van het maatschappelijk werk en activerend werk via burgerinitiatieven. Opvoedondersteuning, autisme op school, verbinden van de toegangen. Naast dit basisteam is ingezet op verdere versterking van het dienstencentrum. In 2017 zijn opleidingen en cursussen voor vrijwilligers samengebracht en beschikbaar voor alle vrijwilligers. Een aantal vrijwilligersorganisaties levert medewerkers voor het telefonisch spreekuur van het dienstencentrum. En Algemeen Maatschappelijk Werk, RIBW, MEE en loket WWZ zijn achterwacht voor vragen en hebben intervisie bijeenkomsten met mensen van het dienstencentrum. Hoewel binnen het dienstencentrum verbindingen gelegd worden tussen de verschillende vrijwilligersorganisaties, kan de samenwerking en afstemming tussen deze organisaties nog meer versterkt worden. Dit vraagt de komende jaar 2018 aandacht. Hoewel de cursussen ten behoeve van vrijwilligers beter zijn ontsloten voor een ieder, kan daar in de toekomst nog veel meer gebruik van gemaakt worden. Door extra te focussen op sociaal werk in de wijken zijn buurcontactteams tot stand gekomen die – niet alleen de sociale cohesie bevorderen- maar ook werk maken van signalering richting dienstencentrum en sociaal team.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Doel	Het versterken van preventieve opvoedingsondersteuning voor jeugd en hun ouders/ verzorgers.

2.B.2	Preventieve ondersteuning jeugd en hun ouders/verzorgers
Toelichting	Vanuit de samenleving is er behoefte aan een laagdrempelige en kortdurende professionele ondersteuning bij lichte vragen op specifieke aandachtsgebieden op het gebied van opvoeden. Het betreft hier minder complexe vragen waar geen maatwerkvoorziening voor nodig is. Op dit moment zijn niet alle aandachtgebieden in het preventieve veld geborgd. Deze aanvullende vorm van zorg vult het hiaat op tussen ondersteuning door vrijwilligers en schoolartsen en dergelijke en de geïndiceerde zorg.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is dit onderwerp door het basisteam opgepakt. Op basis van de vraag van ouders wordt samen met de ouders en met hulpverleners uit de nulde, eerste en tweede lijn bepaald wat voor deze ondersteuningsvraag de beste oplossing is voor de opvoedvragen. Waar voorheen mogelijk snel maatwerkvoorziening werden ingezet blijkt dat de oplossing nu vaak gevonden wordt in een samenstel van acties: benadering van school, ondersteuning van ouders in gezin en ondersteuning begeleiding van afzonderlijke kinderen. Ook ondersteuning in de relatie tussen ouders kan een oplossing zijn. Omdat deze aanpak nog erg nieuw is kunnen nog geen structurele conclusies getrokken worden. We hebben geen uitgewerkt plan opgesteld omdat we bij dit onderwerp juist ook gekozen hebben voor de scrum/agile methode waarbij samen met ouders en zorgaanbieders naar maatoplossingen wordt gezocht. (zie ook uitleg werkwijze van basisteam)

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Doel	Doorontwikkelen van en uitvoering geven aan het positief jeugdbeleid. Het doel is het beter aansluiten bij de huidige situatie na de transities, de transformatie, de vorming van het basisnetwerk en de ontwikkelingen in de samenleving waarin participatie, eigen kracht en zelfredzaamheid een grote rol is gaan spelen.

2.B.3	Doorontwikkeling van het positief jeugdbeleid
Toelichting	Het huidig vastgesteld positief jeugdbeleid dateert uit 2010. Er heeft al wel een eerste doorontwikkeling plaatsgevonden. Een groot deel is inmiddels geïntegreerd in de beleidsontwikkeling van het sociaal domein. Het in 2016 gerealiseerde basisnetwerk zorgt ervoor dat we het positief jeugdbeleid moeten herijken. Het basisnetwerk zal vanuit de samenleving de spil vormen van het geheel. Het beleid zal ruimte en ondersteuning geven aan het basisnetwerk en kleine en grote initiatieven vanuit de samenleving. Het positief jeugdbeleid zal zo veel mogelijk aansluiten bij dat wat er al is zoals de inzet van maatschappelijke stages en bestaande verbanden als de Jongerenraad en Hope XXL.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is diverse personen, netwerken, en organisaties gesproken om onderwerpen op te halen voor het positief jeugdbeleid. Het betrof partijen zoals het Candea College, basisscholen, Jongerenraad, Hope XXL, peuteropvang/kinderopvang, Raad voor sociaal domein, Rinoceros, de Mast, Ouderraad Candea College, Mikado, algemeen maatschappelijk werk en GGD. Via de media zoals Informeel en social media zijn mensen uitgenodigd ook nog input te geven. In december zijn gesprekken gevoerd met diverse klassen van het Candea College om ook van hen te horen wat hen bezig houdt en of er zaken zijn in de gemeente Duiven die gemist worden of beter kunnen. Waar mogelijk zijn al verbindingen gelegd tussen partijen en is ruimte gegeven aan initiatieven zoals bij BOSS in het kader van speeltuinen. In het kader van het stimuleringsbeleid is door de gemeente geïnvesteerd in het partnerschap/relatiebeheer met onder andere partijen op het gebied van jeugd. De agenda met de dan opgehaalde punten zal aan het einde van het proces aan het college worden voorgelegd. Partijen, individuen en andere groepen uit de samenleving zullen vervolgens aan de slag gaan om de diverse onderwerpen op te pakken. Waar nodig zal de gemeente hierin partner zijn. Conform het stimuleringsbeleid zal de rol van de gemeente afhangen van de specifieke behoefte vanuit de samenleving. Als blijkt dat er geen partner is in de samenleving voor een onderwerp zal het onderwerp niet worden opgepakt. De gemeente heeft dus geen initiërende rol. Het wordt een dynamische agenda, er komen onderwerpen bij en er gaan onderwerpen af. Via kennisgevingen is de gemeenteraad op de hoogte gehouden van het proces en heeft zij input kunnen leveren op het eindresultaat. Het is niet gelukt om dit proces volledig af te ronden in 2017. Begin 2018 zal nog een vervolg worden gegeven aan de overleggen met de jongeren. In het eerste kwartaal van 2018 zal het proces worden afgerond.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Doel	Het subsidiebeleid doorontwikkelen en innoveren en daarmee toekomstbestendig inrichten. Hiermee sluit het subsidiebeleid aan bij de veranderende rol van overheid en maatschappij.

2.B.4	Herijking subsidiebeleid
Toelichting	Het huidige subsidiebeleid is verouderd. De maatschappelijke omgeving verandert en de vraag naar andere vormen van subsidiëring spelen hierbij een rol. Welke effecten en doelen willen wij bereiken en wanneer zetten we subsidie als middel in en hoe benutten we de eigen kracht van inwoners, instellingen en vereniging maximaal? De transformatiedialoog speelt hierbij een belangrijke rol, alsook de verschillende manieren waarop een gemeente kan faciliteren, ondersteunen, financieren en dergelijke.

Bereikt/Niet-bereikt	• De organisatie van de Dialoog en Doorpakweken Duiven (DDWD): in tientallen sessies met verenigingen, instellingen, initiatieven en in gesprekken met honderden inwoners gedurende twee intensieve weken (van 27 januari tot en met 10 februari) is in een leeg winkelpand aan de Pastoriestraat het gesprek met de samenleving aangegaan.
	• Uit deze DDWD is samen met een ontwerpteam van verenigingen en raadsleden de rode draad uit het gesprek vertaald in “vijf lijnen”:
	  • Ontwikkelgericht ondersteunen
	  • Ondersteunen van allianties
	  • Gemeente als partner
	  • Helder samenspel met professionals
	  • Investeren in initiatieven
	• Deze vijf lijnen zijn in mei teruggelegd tijdens een tweede DDWD bij dezelfde gespreksgroepen om te checken of de lijnen herkenbaar en logisch waren. Het college heeft eind juni kunnen vaststellen dat dit zo was een heeft vervolgens het beleid in concept voorgelegd aan de raad.
	• Op 18 juli heeft de raad het nieuwe Stimuleringsbeleid vastgesteld.
	• Na de DDWD is een Doe-lijn opgestart. In deze Doe-lijn zijn we de dialoog als continu proces aan het organiseren, zijn we het vestigingsklimaat van initiatieven (breed) aan het versterken, zijn we aan het werk op de verschillende werkgebieden (zoals senioren, sport en muziek) en komen we tot allerlei ideeën en kennis om samen verder te ontwikkelen.
	• Na de zomer is het gesprek met alle 101 subsidiepartners gestart over het nieuwe Stimuleringsbeleid en het komen tot een meerjarenplan.
	• Uit de eerste gesprekken bleek dat de grootste uitdagingen voor veel instellingen liggen in het werven en binden van nieuwe leden, continuïteit van bestuur, financiën en communicatie/PR.
	• Op 24 november is een derde DDWD gehouden met diverse workshops om de subsidierelaties te ondersteunen en verder te helpen bij deze uitdagingen.
	• Dusver zijn er ongeveer twintig concept-meerjarenplannen aangeleverd, die als basis van gesprek dienen om in 2018 een ondersteuningsarrangement op maat vast te kunnen stellen voor 2019. De rest volgt nog.
	• Met de grote professionele relaties worden en zijn gesprekken gevoerd om het opdrachtgever /opdrachtnemerschap concreter in te vullen.
	• In december is de nieuwe Algemene Subsidieverordening 2018 unaniem door de raad vastgesteld.
	
	Wat hebben we niet bereikt?
	• Alles wat op dit punt is voorgenomen in 2017 is bereikt. Veel subsidierelaties wensen helderheid op individueel niveau in het ondersteuningsarrangement aan stimuleringsmiddelen voor de lange termijn. De dialoog daartoe is met iedere relatie gestart en zal eind 2018 uitmonden in de gewenste duidelijkheid namens de gemeente.
	• Het nieuwe stimuleringsbeleid vergt een nieuwe manier van werken die zowel voor de gemeente als voor het verenigingsleven nog even wennen is. De ambtenaren zullen zich meer op relatiebeheer moeten inrichten - het gaat tenslotte om de toekomstbestendigheid van de verenigingen. En deze laatste hebben wellicht nog zorgen of de gemeente zich wel daadwerkelijk als partner zal kunnen opstellen.
	• Beiden hebben echter wel de lange termijn al in het vizier.

C. Het versterken van het vangnet.

Dit zijn de speerpunten:

2.C.1	Maatschappelijke verantwoordelijkheid voor huisvesting en ondersteuning statushouders
Doel	Organiseren van vormen van opvang en/of huisvesting en een goede eerste begeleiding van statushouders.
Toelichting	Duiven heeft een maatschappelijke verantwoordelijkheid waar het gaat om huisvesting, opvang en/of ondersteuning van statushouders. We willen op een goede en verantwoorde manier voldoen aan de taakstelling voor de gemeente Duiven en zo als gemeente invulling geven aan onze verantwoordelijkheid op dit punt. We onderzoeken alle mogelijkheden en alternatieven die er zijn om dit te regelen.
Bereikt/Niet-bereikt	De Duivense taakstelling is binnen het bestaande aanbod van sociale huurwoningen gerealiseerd. Toch is in het kader van het eerder genoemde actieplan gezocht naar mogelijkheden om statushouders (tijdelijk) te huisvesten zowel binnen bestaand vastgoed als op nieuw te ontwikkelen locaties. Geconcludeerd is dat het benutten van bestaand vastgoed voor de opvang van statushouders enerzijds kostbaar is en anderzijds stuit op planologisch-juridische bezwaren. Het realiseren van tijdelijke woningen (maximaal 10 jaar) voor deze doelgroep maar ook voor andere doelgroepen is een mogelijkheid als zowel Vivare als de gemeente bereid zijn daar medewerking aan te verlenen. In de gemeentelijke woonvisie is voorgesteld om in gezamenlijkheid een onderzoek te doen naar haalbaarheid van tijdelijke woningen. Inmiddels is de procesregisseur integratie begonnen met een verkenning om te komen tot een samenhangende aanpak voor integratie van statushouders op het gebied van taal, werk en inburgering. Daarbij worden zaken als wonen, financiën, dagbesteding, sociaal netwerk, welzijn, zorg, onderwijs, gezondheid en maatschappelijke participatie meegenomen. Hiertoe wordt een lokaal integratieoverleg opgestart. Er wordt daarbij uitgegaan van de eigen kracht van de statushouder die zelf verantwoordelijk is om zich te ontwikkelen, waar partners ondersteuning bieden waar nodig.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Doel	Een voorraad aan vastgoed die passend is bij de maatschappelijk gestelde doelen. Zodat de inzet van accommodaties passend is bij de vraag van organisaties, verenigingen en lokale initiatieven.

2.C.2	Beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen
Toelichting	Een integrale beleidsmatige visie is nodig om voor zowel onderwijs als de overige maatschappelijke voorzieningen en de binnensport een duurzame invulling te geven. Met de besturen van de scholen voor primair onderwijs zijn we, onder andere vanwege de gevolgen van de leerlingenkrimp, een traject gestart om te komen tot een integraal huisvestingsplan, waarbij de “transitieatlas” als instrument wordt gebruikt. Voor maatschappelijk vastgoed geldt dat de vraag naar de inzet van vastgoed is veranderd. De “transitieatlas” die voor het primair onderwijs al wordt ingezet is bij uitstek een instrument om (de inzet van) voorzieningen in samenhang te optimaliseren. Het overige maatschappelijke vastgoed wordt daarin derhalve ook meegenomen (vooral als middel om doelen te kunnen bereiken). De visie op maatschappelijke voorzieningen geeft richting, de nota Vastgoed en het document GTS zijn daarbij randvoorwaardelijk. We gaan hierbij uit van de energie in de samenleving, daar waar partijen actief willen meedenken over het anders inzetten van een accommodatie, of binnen een accommodatie betere verbindingen naar bestaande of nieuwe (onverwachte) partners, acteren wij als gemeente in faciliterende zin.
Bereikt/Niet-bereikt	Een beleidsmatige visie op maatschappelijke voorzieningen is niet gerealiseerd. Voor wat betreft onderwijshuisvesting is er samen met onderwijsbesturen gewerkt aan de 1e contouren van een integraal huisvestingsplan primair onderwijs waarbij waar mogelijk koppelingen worden gelegd met ander maatschappelijk vastgoed. Het is een proces van relatie tussen onderwijskundige visie, bouwkundige staat/visie en de demografische ontwikkelingen, wat het complex maakt. Het integraal huisvestingsplan primair onderwijs zal naar verwachting in het 3de kwartaal 2018 aan de gemeenteraad ter vaststelling worden voorgelegd. Voor wat betreft het overige maatschappelijke vastgoed heeft het stimuleringsbeleid geleid tot een andere focus dan een integrale beleidsvisie op maatschappelijke voorzieningen. Deze andere focus, die beter passend is bij de vragen in de samenleving, heeft geleid tot gebiedsbrede bijdragen aan stimuleringsbeleid, zoals de pop-up locaties, uitgebreide gesprekken met verenigingen, privatisering, onderzoek naar beachlocaties voor sportverenigingen, het initiatief rondom de blaashal, etc. Waarbij het doel “een voorraad vastgoed die passend is bij de vraag” nog steeds voorop staat.

Aanvullende punten

Cultuur- en Erfgoedpact 2017-2020
In 2017 hebben de 4 Liemerse gemeenten besloten samen een nieuw Cultuur- en Erfgoedpact (2017-2020) af te sluiten: *Leven in de Liemers*. De gemeenten Westervoort, Duiven, Zevenaar en Rijnwaarden investeren de komende jaren samen met de Provincie Gelderland € 480.000 in nieuwe Liemerse culturele projecten. Er is een programma ontwikkeld bestaande uit zes projecten en een jaarlijks stimuleringsbudget. Elk project is een samenwerking tussen twee of meer lokale organisaties uit verschillende sectoren (cultuur, erfgoed, onderwijs, zorg en sociaal domein). De projecten zijn tot stand gekomen dankzij input van inwoners en organisaties uit de Liemers.
In 2017 heeft de Provincie Gelderland de jaarlijks beschikbare bijdrage van € 10.250 verhoogd naar € 15.000 per jaar. De 4 gemeenten hebben de matchingsgelden hiervoor gevonden. Duiven heeft de jaarlijkse dekking van € 15.000 gevonden in Programma 2: € 7.650 uit Fonds Culturele Activiteiten en € 7.350 uit Sociaal Domein.

2.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Maatschappij

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.087	1.024

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	7.605	6.967	7.391	7.507	116
Gerealiseerde totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.580**	**1.141**
Resultaatbestemming	10	96	315	210	- 105
Gerealiseerde resultaat	**- 24.187**	**- 24.016**	**- 24.406**	**- 23.370**	**1.036**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo
Het resultaat op het programma Maatschappij bedraagt vóór bestemming € 1.141.000.

Directe kosten (€ 626.000)
Voordelen waren er bij Onderwijshuisvesting (€ 84.000), Onderwijsbeleid (€ 43.000), Sportbeleid en activering (€ 38.000), Sportaccommodaties (€ 23.000), Cultuur (€ 2.000), Samenkracht en Burgerparticipatie (€ 266.000), Wijkteams (€ 53.000), Arbeidsparticipatie (€ 46.000), Maatwerkvoorziening (Wmo) (€ 115.000), Maatwerkdienstverlening 18- (€ 116.000) en Geescaleerde zorg 18- (€ 42.000). Nadelen waren er bij Openbaar groen en recreatie (€ 58.000), Inkomensregelingen (€ 1.000), Begeleide participatie (€ 73.000) en Maatwerkdienstverlening 18+ (€ 69.000). Diverse kleine verschillen leveren nog een nadeel op van € 1.000.

Doorbelasting (€ 515.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. Vanwege deze nieuwe systematiek is er € 522.000 minder aan salariskosten op programma 2 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 7.000 meer op dit programma geboekt.

Onderwijshuisvesting	84.000
Onderwijsbeleid	43.000
Sportbeleid en activering	38.000
Sportaccommodaties	23.000
Cultuur	2.000
Samenkracht en burgerparticipatie	266.000
Wijkteams	53.000
Arbeidsparticipatie	46.000
Maatwerkvoorziening Wmo	115.000
Maatwerkdienstverlening 18-	116.000
Geescaleerde zorg 18-	42.000
Openbaar groen en recreatie	- 58.000
Begeleide participatie	- 73.000
Inkomensregelingen	- 1.000
Maatwerkdienstverlening 18+	- 69.000
Diverse kleine verschillen	- 1.000
Doorbelasting apparaatskosten	522.000
Doorbelasting kapitaallasten	- 7.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.141.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 105.000. Er is meer dekking uit de BR Combinatiefuncties (€ 38.000). Er is niets onttrokken uit de BR Integratie en scholing (-€ 14.000) en de BR Serviceteams (-€ 50.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (-€ 79.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**1.141.000**
Onttrekking combinatiefuncties	38.000
Onttrekking BR Integratie en scholing	- 14.000
Onttrekking BR Serviceteams	-50.000
Overboeken kredieten	-79.000
Gerealiseerde resultaat	**1.036.000**

Bedragen in €

2.4 Welke verbonden partijen waren betrokken?

	Presikhaaf Bedrijven
Doel	Het bieden van (aangepast) werk aan inwoners van de 10 gemeenten in de regio midden Gelderland die een WSW-indicatie hebben op grond van hun arbeidshandicap. Daarbij streven naar zoveel mogelijk passende werkplekken bij reguliere bedrijven en tevens streven naar het maximaal benutten van de verdiencapaciteit van deze doelgroep. Daarbij intensief samenwerken met de werkgevers in de regio, het werkgeversservicepunt en de gemeenten.
Taak	Zorgen voor passende werkplekken. Begeleiding van de bij hun werkzame personen. Uitvoeren van de WSW-oud en zorgen voor betaling van deze personen conform de Cao WSW.
Beleidsrisico's	Presikhaaf bedrijven zit in een ingrijpend veranderingsproces door de in het zogenaamde BReSDo-rapport vastgelegde koerswijziging. Deze koerswijziging vraagt ook om een intensieve samenwerking en afstemming met het WSP (werkgeversservicepunt Midden Gelderland i.o.). Voornaamste beleidsrisico is dat de ingeschatte te bereiken financiële ombuigingen die de koerswijziging tot gevolg zou moeten hebben samen met de ambitieuze tijdsplanning tot te bereiken doelen worden verheven. Met het gevolg dat de beleidsdoelen die ten grondslag lagen aan de koerswijziging niet meer of onvoldoende gerealiseerd worden.
Resultaat in 2017	Samen met de andere Liemerse gemeenten zijn we intensief betrokken geweest bij het omvormen van Presikhaaf Bedrijven. Daarbij is onderzocht of het opstarten van een gezamenlijke social firm (GoedWerkt) een mogelijkheid was. Nadat dit alternatief onhaalbaar bleek heeft de gemeente Arnhem het voortouw genomen om een eigen werkbedrijf op te starten waarin alle Arnhemse WSW-ers een plek konden krijgen. Alle regiogemeenten en ook Duiven hebben eind 2017 besloten hun Wsw-ers onder te brengen bij het Arnhemse Werkbedrijf Scalabor. Scalabor is 1 januari 2018 van start gegaan. Alle activiteiten van Presikhaaf Bedrijven zijn overgedragen naar Scalabor. De verloning van de Wsw-ers vind nu nog plaats via de gemeenschappelijke regeling. Onderzocht wordt nog of dit onderdeel kan worden overgedragen aan de MGR.

	Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL)
Doel	Het adequaat en doelmatig inrichten van het voortgezet onderwijs in de Liemers en de kosten beheersbaar te houden.
Taak	Het zorgdragen voor een gevarieerd aanbod voortgezet onderwijs.
Beleidsrisico's	Doordat de GRHVOL geen rechtspersoonlijkheid heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico nihil.
Resultaat in 2017	De afrekening voor 2017 dient nog plaats te vinden. Het bewaken van een stabiele financiering van het voortgezet onderwijs in De Liemers wordt jaarlijks getoetst.

	Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)
Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en Coördinatiefunctie).
Taak	Het zorgdragen voor een adequate uitvoering van de Leerplichtwet en coördinatie volwasseneneducatie.
Beleidsrisico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen eigen besluiten kan nemen, is het risico relatief klein.
Resultaat in 2017	De intergemeentelijke samenwerking wordt verder vorm gegeven op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC. De GRO is per 1 januari 2018 via een module Onderwijszaken ondergebracht bij de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR) en opgeheven.

	Bedrijfsvoeringsorganisatie doelgroepenvervoer regio Arnhem-Nijmegen
Doel	Het aanbesteden en organiseren van doelgroepenvervoer in de regio.
Taak	Het zorgdragen voor de uitvoering van de gemeentelijk verplichting tot doelgroepenvervoer.
Beleidsrisico's	Doordat de organisatie een eigen begroting heeft en eigen besluiten kan nemen, kunnen wij achteraf met de gevolgen van deze besluiten worden geconfronteerd.
Resultaat in 2017	De aanbesteding heeft plaatsgevonden. Door AVAN wordt het passend vervoer voor de verschillende doelgroepen georganiseerd.

VGGM
Zie programma 1.

Programma 3 Omgeving

3.1 Wat hebben we bereikt?

Programmadoel
In Duiven is het goed leven en werken. Wij willen een aantrekkelijke werk- en leefomgeving die toekomstgericht en duurzaam is. Er is ruimte voor gerichte ontwikkeling, initiatief en innovatie.

Toelichting
We willen de bestaande economische structuur behouden en versterken op bedrijventerreinen en in winkelgebieden (het centrum). Hiermee zijn we in staat te zorgen voor behoud en uitbreiding van de lokale en regionale werkgelegenheid en het voorzieningenniveau. Wij willen de regionale vraag en aanbod op de arbeidsmarkt en het beroepsonderwijs op elkaar afstemmen. Wij willen potenties in de vrijetijdseconomie verder benutten. Voor een goed ondernemings- en vestigingsklimaat, zijn duurzaamheid en bereikbaarheid van Duiven belangrijke randvoorwaarden.

Wij willen een aantrekkelijke leefomgeving in Duiven, Groessen, Loo en het buitengebied. Hierbij gaat het in de basis om schoon, heel, veilig en gezond. De nadruk ligt op behoud van de bestaande kwaliteit van de leefomgeving en het daarbij passende voorzieningenniveau, het benutten van bestaande (natuur-)waarden en een (aanvullend) woonaanbod dat is gericht op maatschappelijke ontwikkelingen en behoefte.

Wij stimuleren en faciliteren en zijn hiervoor uitnodigend naar bewoners, ondernemers en bedrijven, bezoekers en andere partners in vele samenwerkingsverbanden binnen en buiten Duiven. Wij verbinden en doen mee. Zo maakt Duiven het waar. Wij zijn ons bewust van bestaande waarden, kwaliteiten en potenties van Duiven. Wij zorgen er samen voor dat deze evenwichtig worden benut óf worden beschermd.

Hoofddoelen
Daarom zetten we in op:
- Het versterken van goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
- Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.
- Het implementeren van nieuwe wetgeving die op ons afkomt.

Externe ontwikkelingen
(Beperkte) economische groei
Uit gegevens van het Centraal Planbureau blijkt dat er sprake is van een aantrekkende economie en een (beperkte) economische groei. De investeringsbereidheid bij bedrijven zal toenemen alsook de consumptieve bestedingen bij de inwoners. Er is daarom een toename van economische activiteit te verwachten. Vanuit dit perspectief blijft onze focus sterk gericht op het stimuleren van de kaveluitgifte voor onze bedrijventerreinen en de ontwikkeling en realisatie van een Vitaal Centrum Duiven. Deze ontwikkeling biedt ook kansen voor de vrijetijdseconomie.

Richting circulaire economie
‘Duurzaamheid’ en ‘energieneutraal’ zijn belangrijke mondiale en nationale thema’s. Een opvallende ontwikkeling is de verandering naar een ‘circulaire economie’. De noodzaak hiertoe groeit; grondstoffen dreigen snel schaars te worden door een groeiende bevolking en toenemende welvaart in de wereld. In een circulaire economie staat hergebruik van producten en grondstoffen centraal en worden afval en schadelijke emissies naar bodem, water en lucht zo veel mogelijk voorkomen. Het streven is om uiteindelijk alleen hernieuwbare energie te gebruiken en zo ook bij te dragen aan een schoner milieu. De verandering naar een werkelijke circulaire economie is een flinke gemeenschappelijke uitdaging. Het biedt ook economische kansen: de kans om minder afhankelijk te zijn van de import van schaarse grondstoffen en de kans om nieuwe markten, innovaties en samenwerkingen te creëren. Het is een flinke opgave om deze kansen te realiseren. Zo zijn investeringen en nieuwe allianties van bedrijven nodig. Ook vraagt dit iets van ons consumptiegedrag. Beleid en acties vanuit de gemeente zijn nodig om belemmeringen te

overwinnen en om allianties en innovaties te stimuleren. Voorbeeldgedrag is daarbij belangrijk. Ook wij zullen ons daarom steeds meer focussen op het samen creëren van verandering richting een circulaire economie.

Naar een nieuwe Omgevingswet
Op 1 juli 2015 heeft de Tweede Kamer de Omgevingswet aangenomen. De beoogde invoering is medio 2019. Deze omvangrijke stelselwijziging met geheel andere instrumenten, procedures, taakverdelingen en ICT, vraagt ook om een andere rol van de overheid en van partners. Deze transitie en de tijdige voorbereiding daarop is een stevige opgave. En raakt meerdere domeinen binnen het fysieke domein en de organisatie. We pakken dit samen met Westervoort op.

Gezondheid richtinggevend in beleid en ontwikkeling
Ook binnen het fysieke domein en specifieker binnen milieubeleid, zien we de trend om de kwaliteit van onze leefomgeving en ruimtelijke veranderingen af te zetten tegen een breder kader zoals gezondheid en de effecten daarop. Een schoon, heel, veilig én gezonde leefomgeving. Deze trend is zichtbaar in het in ontwikkeling zijnde beleid en de werkwijze van bijvoorbeeld de VGGM. Ook met de nieuwe Omgevingswet kan ‘gezondheid’ een meer richtinggevend kader zijn. In de voorbereiding op de Omgevingswet wordt een nadere oriëntatie op deze ontwikkeling meegenomen.

Doortrekking A15 en verbreding A12
Het project “ViA15” is een externe ontwikkeling, waarvan bekend is dat deze onherroepelijk op ons af komt. Het is een ontwikkeling die de komende jaren de grootste impact heeft op de leefomgevingskwaliteit van Duiven en waarover veel mensen zich zorgen maken. Een ontwikkeling met zo’n impact, blijft daarom continu aandacht vragen.

3.2 Wat hebben we daarvoor gedaan?

A. Het verstreken van een goed ondernemers- en vestigingsklimaat voor bedrijven.
Dit zijn de speerpunten:

3.A.1	**Continueren van het Programma Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitaties (SKKG)**
Doel	De verkoop van bedrijfs- en woonkavels en het verlagen van de kosten verbonden aan de grondexploitaties.
Toelichting	Met de inzet van een programmateam is een dynamisch actieplan in uitvoering. De extra inspanningen worden verricht door middel van specifieke promotie en marketing. Het ‘product Duiven’ wordt sterk in de markt gezet onder de noemer “Duiven maakt het waar”. Er wordt gewerkt aan herkenbare profielen, zoals ‘Seingraaf: Natuurlijk Slim’ en ‘Duurzaam InnoFase’. Sterke punten worden benadrukt. Relaties met het zittend bedrijfsleven worden tevens benut voor gezamenlijke promotie van het product bedrijventerreinen. Extra inzet wordt gepleegd met wervende en toegankelijke websites. Daarnaast blijft fysieke zichtbaarheid van belang. Een laagdrempelig Bedrijven Contacten Bureau zorgt voor korte externe en interne lijnen. Eventueel benodigde planologische inpassing wordt met voorrang gefaciliteerd.
Bereikt/Niet-bereikt	Er wordt volop uitvoering gegeven aan dit speerpunt. Er wordt stevig ingezet op social media en de eigen websites voor de terreinen. De uitgifte van de bedrijventerreinen verloopt volgens de planning in het meerjarenperspectief. Op Seingraaf en Graafstaete vinden diverse ontwikkelingen plaats. De uit te geven woningbouwkavels zijn inmiddels allemaal verkocht en nagenoeg allemaal notarieel getransporteerd.

3.A.2	**Een circulaire economie dichterbij brengen**
Doel	Het verduurzamen van de lokale economie en verstevigen van het vestigingsklimaat van Duiven.

3.A.2	Een circulaire economie dichterbij brengen
Toelichting	Uit het georganiseerde bedrijfsleven, LINDUS is het DEC ontstaan: het Duurzaamheid Expertise Centrum voor de Liemers. Het DEC heeft de gemeente uitgenodigd om gezamenlijk te helpen bouwen aan de circulaire economie. Ook de Stichting Groene Allianties, ontstaan op Centerpoort-Nieuwgraaf, heeft een soortgelijk verzoek gedaan met het oog op verduurzaming van bedrijventerreinen. Vanuit economisch oogpunt is het zaak om bij deze maatschappelijk initiatieven aan te sluiten. Het levert volop kansen voor nieuwe werkgelegenheid. Bovendien levert onze actieve houding een positieve bijdrage aan een gunstiger vestigingsklimaat, omdat bedrijven zelf het ook steeds belangrijker vinden om maatschappelijk verantwoord te ondernemen. Op InnoFase wordt al op deze wijze samengewerkt met bedrijven, mede in verbinding met andere circulaire hotspots in de regio Arnhem Nijmegen (‘Groene Hub’). De gemeente heeft in dit proces niet de rol als leider of regisseur, maar participeert als partner naast andere deelnemers. Ook kan de gemeente met haar eigen beleid of handelen, bijvoorbeeld als beheerder van gebouwen en de openbare ruimte, een impuls geven aan de circulaire economie. Ook kan de gemeente optreden als ‘launching customer’ door duurzaam in te kopen. Met dit speerpunt nemen wij de verantwoordelijkheid voor de opgaven die nodig zijn voor de energietransitie: een vraagstuk dat ons allen raakt. Hiervoor is visievorming en verdere programmering nodig: een logische plek voor dit thema is de nieuwe gemeentelijke omgevingsvisie in 2018 en de verschillende beleidsprogramma’s uit de Omgevingswet. Tegelijkertijd komt het vooral ook aan op concrete stappen die de circulaire economie dichterbij te brengen. Onze focus in 2017 ligt daarom vooralsnog aan te sluiten bij initiatieven die er zijn of komen.
Bereikt/Niet-bereikt	Ook in 2017 hebben we actief geparticipeerd in de Groene Hub en hebben we het voorzitterschap op ons genomen. Door onze participatie en omdat Innofase binnen de groene Hub is benoemd als één van de vijf regionale icoonprojecten, leverde dit voor Duiven de volgende resultaten op: • Innofase is in het kader van het Regionaal programma werklocaties (RPW) op ‘groen’ gezet en is verder buiten de “schrap”-discussie gehouden. • Voor een op te richten Innovatiewerkplaats op Innofase kon binnen de investeringsagenda Arnhem-Nijmegen € 250.000 subsidie worden ‘gereserveerd’. • Er is een high level business case uitgewerkt voor bio-LNG productie op Innofase. Verdere resultaten zijn: • In 2017 zijn we actief gaan participeren in Groene Allianties de Liemers (GAdL) en vervullen de trekkersrol binnen het thema ‘circulaire economie’. Er wordt ‘van onderop’ in nauwe samenwerking met betrokkenen toegewerkt aan verdere verduurzaming van de bedrijventerreinen in De Liemers. • Er is een workshop circulair inkopen in de grond-, weg- en waterbouw georganiseerd. De workshop werd goed bezocht en er was waardering voor programma en inhoud. • Er is een consortium gevormd dat een projectvoorstel heeft opgesteld om bedrijven te ondersteunen bij de grondstoffentransitie en reststromen-verwaarding. Voor het vervolg wordt gezocht naar financiële middelen. • Door samenwerking van alle gemeenten in de regio Arnhem Nijmegen zijn we erin geslaagd om gezamenlijk de inkoop te regelen van duurzame energie voor onze gemeentelijke electriciteitsbehoefte. Er is een start gemaakt met de bouw van een programmavoorstel Circulaire Economie. Daarbij wordt tussen de gemeente Duiven en Westervoort samengewerkt. Dit moet leiden tot een ambitiedocument eind 1e kwartaal 2018 dat vervolgens aan de gemeenteraden wordt voorgelegd. Het voorstel zal bestaan uit 2 sporen: enerzijds snel meters maken daar waar het kan en anderzijds bouwen aan de structuur daar waar het moet.

3.A.3	Realisatie van Vitaal Centrum Duiven
Doel	Het realiseren van een aantrekkelijk “Vitaal Centrum Duiven”.
Toelichting	In 2017 wordt een gestructureerd verkooptraject opgestart voor het nu nog in gemeentelijk eigendom zijnde gebouw 2 (onder andere OGtent). Voor zover nog aan de orde worden acquisitie en verhuur van dit gebouw verder voortgezet. Nadat in 2016 de openbare ruimte in het winkelgebied (grotendeels) opnieuw is aangelegd, wordt in 2017 de inrichting van de openbare ruimte aan de oostzijde van de Kastanjelaan afgerond. Alleen de omgeving van de nog te realiseren fase 4 moet dan nog worden aangelegd. Dit kan pas na de bouw van deze fase geschieden. De planvorming van fase 4 en de besluitvorming daarop, wordt in 2017 vormgegeven, een en ander afgestemd op de mogelijkheden die de markt hiervoor biedt. Het woonpark, achter het gemeentehuis, wordt voorzien na 2020. Hiervoor vindt tijdige en zorgvuldige voorbereidende plan- en besluitvorming plaats.
Bereikt/Niet-bereikt	De inrichting van de openbare ruimte in het centrum, inclusief Kastanjelaan en het parkeerterrein is afgerond. Ook de sloop van de voormalige apotheek en herinrichting van dit terrein heeft plaatsgevonden. De voorgenomen dispositie van gebouw 2 wordt overeenkomstig het door ons college in procedure gebrachte raadsvoorstel opgepakt. Parallel hieraan wordt de ontwikkeling van fase 4 ter hand genomen. Hiervoor wordt een tender voorbereid, waarvan de start is voorzien medio 2018. In vervolg op het voorbereidingsbesluit Supermarkten Centrum Duiven is een ontwerp-bestemmingsplan in procedure gebracht. De vaststelling van dit bestemmingsplan is voorzien in maart 2018.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Doel	Het versterken van de vrijetijdseconomie in Duiven en de Liemers levert een bijdrage aan een aantrekkelijke leef- en werkomgeving en het behouden van het voorzieningenniveau. Stimuleren en faciliteren van de verdere ontwikkeling van vrijetijdseconomie versterkt de economische structuur en levert een positieve bijdrage aan het creëren van werkgelegenheid.

3.A.4	Stimuleren en faciliteren Vrijetijdseconomie
Toelichting	We zien een toenemende vrijetijdsbesteding (in geld en tijd) bij mensen en ondernemers. Juist op dit terrein liggen er volop kansen om hierop verder in te zetten. Zo zijn er tal van initiatieven en activiteiten die kansen bieden om Duiven te promoten en op de kaart te zetten en die Duiven in meerder opzichten extra waarde geven. Daarnaast gaat het om het benutten en versterken van de potenties en de kracht die Duiven en de Liemers al bieden. Voorbeelden zijn: de vele bezoekers op de bedrijventerreinen, de aanwezige natuurwaarden en de mogelijkheden voor recreatieve ontwikkelingen en activiteiten in het Buitengebied en bijvoorbeeld de mogelijkheden voor evenementen in het Horsterpark. Wij willen de vrijetijdseconomie verder laten ontwikkelen, door ondernemers en andere participanten in de gelegenheid te stellen initiatieven te ondernemen. Ons accent ligt op het komen tot een (jaarlijkse) agenda vrijetijdseconomie hiervoor en het faciliteren van de uitvoering hiervan. Wij richten ons op het bundelen en verbinden van informatie en ondernemers en van initiatieven of evenementen. We haken aan bij regionale of Liemerse samenwerkingsverbanden. Tevens ligt er een nadrukkelijke relatie met bedrijvigheid en reeds gestart onderzoek om bezoekers van onze bedrijventerreinen met concrete acties naar het vernieuwde centrum te verleiden en te bewegen. In 2017 ligt het accent op: • Faciliteren van evenementen en activiteiten in het kader van Grenzland 2016/2017, waaronder Sail 2017 vaartocht met historische vaartuigen over het Pannerdensch Kanaal vanwege de herdenking van de teruggave van de Kleefse gebieden. • Route-portal en toeristisch aanbod op vvvdeliemers.nl: de website met fiets- en wandelroutes uitbreiden en aanvullen. • Camper- en recreatieplaatsen Groessen (De Waaij): in het kader van de uitvoering van de Dorpsvisie Groessen is een plan gemaakt voor een aantal camper- en recreatieplaatsen rondom De Waaij. De Provincie levert naar verwachting ook een bijdrage in de kosten.
Bereikt/Niet-bereikt	Wij richten ons op het faciliteren, ondersteunen en vooral het verbinden van informatie, ondernemers, initiatieven, activiteiten en evenementen. Hiermee hebben we de afgelopen periode vele relaties opgebouwd en initiatieven in gang gezet, waarop anderen verdere initiatieven ontplooien. Hierbij gebruiken we De Liemers Helemaal Goed om ook de Duivense initiatieven goed te promoten. In de regio wordt gewerkt aan een Liemerse uitvoeringsagenda vrijetijdseconomie. Hierop zijn wij aangehaakt. De inzet op promotie-activiteiten via “Duiven Maakt Het Waar” en daarvoor beschikbaar gemaakte website, hebben vooral ervoor gezorgd dat bijzondere plekken en activiteiten in Duiven (in beeld en tekst) zichtbaar zijn. Met dit concept en de site vervullen we echt een verbindende rol. Dit heeft geleid tot meer activiteiten en evenementen in het centrum en het Horsterpark. Ook blijven we werken aan ideeën om bezoekers van Nieuwgraaf naar het centrum van Duiven te bewegen. Een inventarisatie in de regio heeft plaatsgevonden over Grenzland/Sail 2017. Het idee is vooralsnog doorgeschoven naar 2018. Concreet bekeken wordt om de vvv-website aan te vullen met een onderdeel de Liemers met o.a. fiets- en wandelroutes. Deze actie vindt plaats in combinatie met onze website “Duiven Maakt Het Waar”. Het plan voor camper- en recreatieplaatsen bij De Waaij in Groessen, is concreet in uitvoering gebracht en hiervoor is cofinanciering vanuit de provincie ontvangen. Er is medewerking verleend aan het initiatief van de Dorpsraad Groessen om een herdenkingsmonument te verwezenlijken aan de Leuvensedijk. Het monument is geplaatst en op 4 mei 2017 publiekelijk onthuld.

B. Het waarborgen van een aantrekkelijke fysieke leefomgeving.

Dit zijn de speerpunten:

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
Doel	Een zo goed mogelijke inpassing van de A15 en A12 voor de gemeenschap van Duiven.
Toelichting	We zetten onze pro-actieve en constructieve grondhouding ook in de komende jaren voort. Begin 2017 lag er een Tracébesluit waar we formeel niet meer op kunnen reageren. Daarom blijven we ons samen met regiopartners (gemeenten Lingewaard, Overbetuwe en Zevenaar, waterschap Rijn en IJssel en provincie Gelderland) en het bewonersoverleg richting en in samenwerking met Rijkswaterstaat, hard maken voor maatwerkoplossingen. De planvormingsfase eindigt in 2017 en de (voorbereiding van de) aanbestedingsfase wordt dan opgestart. Hiervoor worden in 2017 ook de Uitwerkingsovereenkomsten afgerond die een belangrijk onderdeel in het aanbestedingscontract tussen Rijkswaterstaat en de aannemer gaat vormen. Daarnaast participeren wij in de commissie Ruimtelijke kwaliteit die de totstandkoming begeleidt van het esthetisch programma van eisen door de kunstwerken op het tracé. In de aanbesteding speelt deze commissie vervolgens een adviserende rol.
Bereikt/Niet-bereikt	Tracébesluit: Op 8 maart 2017 heeft de toenmalige minister van Infrastructuur & Milieu in het buurtschap Helhoek het Tracébesluit ondertekend. Er zijn 62 beroepschriften ingediend, waarvan één namens 54 ondertekenaars. Zoals bekend is in de beroepsprocedure ook de Programmatische Aanpak Stikstof ter discussie gesteld. De Raad van State heeft hierover in mei 2017 prejudiciële vragen gesteld aan het Europese Hof van Justitie te Luxemburg. Begin augustus 2017 werd bekend dat het Hof deze vragen met voorrang gaat behandelen. De Raad van State heeft laten weten dat de behandeling van de beroepen tegen het Tracébesluit ViA15 pas plaatsvindt nadat de reactie is ontvangen van het Europese Hof op de prejudiciële vragen. Een nadere tijdsaanduiding heeft de Raad van State niet gegeven. Wij verwachten dat de Raad van State niet eerder dan medio 2018 kan overgaan tot inhoudelijke behandeling. Snelfietsroute: Op 8 maart is ook de samenwerkingsovereenkomst voor een snelfietsroute langs de A15 ondertekend. Er is een ontwerp bestemmingsplan opgesteld dat tot doel heeft de ontbrekende schakels in deze route planologisch mogelijk te maken. In het vierde kwartaal van 2017 bleek dat er nog aanvullend onderzoek nodig was in verband met natuur. Uiteindelijk is besloten om het verlies van 270m² buitendijks grasland af te kopen. Een verdergaande optimalisatie van het tracé in onze gemeente lijkt niet mogelijk onder andere in verband met significante meerkosten ten opzichte van de tracéwinst. Het bestemmingsplan komt het tweede kwartaal van 2018 ter vaststelling in de gemeenteraad. Voor de SFR15 zijn we vanaf eind 2017 ook in gesprek met Rijkswaterstaat, provincie en de gemeente Lingewaard voor een addendum op de samenwerkingsovereenkomst. Deze is onder meer nodig, gelet op de discussie rondom verlichting van de route op de fietsbrug. Esthetisch Programma van Eisen ViA15 (EPvE): Het EPvE heeft eind 2017 ter visie gelegen. De ingediende zienswijzen zijn aanleiding geweest het EPvE gewijzigd vast te stellen (23 januari 2018). Dit programma van eisen fungeert als welstandskader en contractstuk in de aanbesteding en ligt momenteel ter visie voor de inspraak. Voor het zomerreces zijn de raads- en bewonersafvaardigingen van de betrokken gemeenten geïnformeerd over proces en inhoud van het EPvE. In december heeft de rondetafel over de vaststelling van het EPvE plaatsgevonden. Inmiddels is het EPvE door de raden van de gemeente Duiven, Zevenaar, Lingewaard en Overbetuwe vastgesteld. Plankosten Gasuniedossier: We hebben de eerder veiliggestelde plankosten in het Gasuniedossier ontvangen. De gelden zijn na aftrek van de interne legeskosten voor het verleggen van de hoofdtransportgasleidingen in de reserve A15 gestort. De raad heeft op 22 december 2017 bij vaststelling van de derde tussenrapportage besloten dat de bestemmingsreserve A15 ook kan worden gebruikt voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners.

3.B.1	Borgen inpassing doortrekking A15 en verbreding A12
	Uitvoeringsovereenkomst Staat-Duiven (UVO): We hebben de UVO niet in 2017 kunnen afronden. De UVO is een contractstuk in de aanbesteding en regelt hoe de aannemer straks moet omgaan met de noodzakelijke wijzigingen aan de gemeentelijke infrastructuur en andere openbare en/of tijdelijke voorzieningen. De ondertekening is nu het eerste kwartaal van 2018 voorzien. Het zelfde geldt voor de bestuursovereenkomst met Rijkwaterstaat, die de basis vormt voor de uitvoeringsovereenkomst en de grondverwerving door Rijkswaterstaat. In de overeenkomst leggen we ook afspraken vast rondom beheer en onderhoud zoals bijvoorbeeld van grondwatermonitoring bij de verdiepte ligging, de inrichting op en rondom de deksel Helhoek en de selectieve afsluiting ter voorkoming van sluipverkeer door de Helhoek. Bewonersoverleg Groessen A15: Over alle bovenstaande onderwerpen heeft ook overleg plaatsgevonden met het Bewonersoverleg Groessen A15 en/of een vertegenwoordiging hiervan.

3.B.2	Opstellen van een nieuwe Woonvisie
Doel	Het opstellen van een woonvisie die inzicht geeft in de woonvraagstukken en die benodigde beleidskeuzes weergeeft. Een visie 2017-2030 die vertaald wordt in een woonagenda (uitvoeringsparagraaf) die gericht is op een kortere periode, waar we samen met onze partners op het gebied van wonen concreet aan kunnen werken.
Toelichting	De Woonvisie 1999 biedt al lang geen antwoorden meer op de vragen van nu en de toekomst. De bevolkingsontwikkeling en de woningmarkt zijn sterk veranderd. Op het vlak van wonen, zorg en welzijn vindt een transformatie plaats met verstrekkende gevolgen voor bewoners en instellingen. Ook is de Woningwet in 2015 herzien en daarmee is ook de verhouding tussen gemeente en corporaties veranderd. Een nieuwe Woonvisie is daarom nodig om toekomstgericht in te kunnen spelen op ontwikkelingen en afspraken met de corporatie te kunnen maken. Hierbij komt ook de gewenste nieuwe rol van de gemeente en die van partners en de samenleving op dit beleidsterrein aan de orde. Het doel van de nieuwe woonvisie is om de kwantiteit en kwaliteit van de Duivense woningvoorraad en de huisvesting van doelgroepen van beleid en initiatieven en ontwikkelingen hiertoe vanuit de samenleving beter te laten aansluiten bij de hedendaagse behoefte en vraag. Dit draagt bij aan het behouden van een aantrekkelijke leef- en woonomgeving. In 2017 is de besluitvorming op de nieuwe woonvisie en woonagenda voorzien. Het accent verschuift daarna naar het met bewoners, corporatie en partners uitwerken en uitvoeren van de uitvoeringsagenda en gekozen speerpunten. Daarbij starten wij het proces met de woningbouwcorporatie om nieuwe prestatieafspraken te maken. De nieuwe Woonvisie dient in 2017 als input en verdere bouwsteen voor een integrale Omgevingsvisie in relatie met andere beleidsterreinen. In 2016 was € 15.000 beschikbaar. Deze middelen worden benut voor het uitvoeren van een bredere onderzoeksanalyse die als basis dient voor de Woonvisie en Woonagenda.
Bereikt/Niet-bereikt	Op 8 mei 2017 heeft de gemeenteraad de Woonvisie 2025 en de Woonagenda 2017-2022 vastgesteld. In deze Woonvisie “Van woonopgaven naar woonoplossingen” is samen met partners in de samenleving tot een ambitieuze woonagenda voor de toekomst gekomen. Met de vaststelling van de nieuwe Woonvisie is het speerpunt gerealiseerd. In december 2017 zijn mede op basis van de Woonvisie met Vivare en Woonzorg Nederland de prestatieafspraken 2018 gemaakt. Verder hebben eind 2017 de Woonvisie en de inzichten in de actuele woonbehoefte bijgedragen aan de totstandkoming van de nieuwe Liemerse Woonagenda 2017 -2027. Dit zal in het eerste kwartaal 2018 concreet worden vertaald naar een woningbouwprogramma voor Duiven met als doel om de “kansen voor ontwikkeling” in beeld te hebben.

C. Het implementeren van nieuwe wetgeving, de op ons afkomt.
Dit zijn de speerpunten:

3.C.1	Implementatie nieuwe Omgevingswet
Doel	Tijdige voorbereiding en implementatie van de Omgevingswet.
Toelichting	De Omgevingswet brengt een omvangrijke operatie met zich mee voor gemeenten en raakt alle domeinen binnen de fysieke leefomgeving en meerdere organisatieonderdelen. Naast een goede daarvoor ingerichte organisatie, de implementatie en toepassing van nieuwe instrumenten en procedures, is ook een belangrijk onderdeel dat elke gemeente over een Omgevingsvisie en een Omgevingsplan moet beschikken. Deze vervangen de huidige structuurvisie en bestemmingsplannen. Het gaat dan om het verder integreren van alle bestaande beleidskaders. De nieuwe Omgevingswet is veel meer dan een wetswijziging. Deze totale stelselwijziging in het fysieke domein, vanuit een ander besturingsfilosofie (eenvoudig beter en meer lokaal maatwerk en bestuurlijke afwegingsruimte) en die aansluit op onze gedachten bij overheidsparticipatie, vraagt om een goede voorbereiding op de implementatie. Dit gaan we samen met Westervoort doen. In 2016 is gestart om samen een startnotitie “Op weg naar de nieuwe Omgevingswet” op te stellen. De startnotitie omvat de voorlopige opdracht, impact nieuwe wet en proces op hoofdlijnen, keuze basishouding, beoogde projectorganisatie, benodigde middelen om in volgende fase tot een integraal projectplan te komen. De startnotitie wordt in gezamenlijke opdracht met Westervoort opgesteld door een extern ingehuurde procesmanager. De startnotitie is in de eerste helft 2017 gereed. In deze fase nemen wij ook de gemeenteraden mee in eerst de totale opgave en impact van de Omgevingswet (begin 2017). In een vervolg, tweede kwartaal 2017, wordt de raad op basis van de startnotitie om besluitvorming gevraagd op de basishouding en de benodigde middelen voor de volgende fase van de projectaanpak. De implementatie van de nieuwe Omgevingswet, vloeit voort uit wijziging van wetgeving en is in die zin geen keuze. Deze opgave vereist naar verwachting concernprioriteit en een stevige ambtelijke inzet en in de uitvoering de noodzakelijke (advies-, onderzoeks-, en andere implementatie-)kosten om bijvoorbeeld tot nieuwe beleidskaders en instrumenten te komen. De bestemmingsreserve “Ruimtelijke Plannen” zal hiervoor absoluut niet toereikend zijn. Op basis van de startnotitie en vervolgens een integraal projectplan voor het totale implementatieproces, zal de gemeenteraad in 2017 met aparte raadsvoorstellen onderbouwd, gevraagd worden de benodigde middelen beschikbaar te stellen en de bestemmingsreserve in benodigde mate aan te vullen.
Bereikt/Niet-bereikt	In 2017 is met betrokkenheid van de gemeenteraden van Duiven en Westervoort een koersdocument “Implementatie Omgevingswet” opgesteld. Dit startdocument heeft de raad op 11 juli 2017 vastgesteld. In het document staat de impact en de opgave verwoord en het beoogde proces op hoofdlijnen. Het ambitieniveau is geschetst als “de beweging van consoliderend naar vernieuwend”. Hiermee ligt het proces op koers en verloopt het volgens planning. Voor het vervolg zijn 6 thema’s of deelprocessen benoemd. In 2017 heeft de verdere voorbereiding plaatsgevonden om de thema’s procesmatig en inhoudelijk verder uit te werken tot een concrete opdracht. Dit kan leiden tot aanvullende raadsvoorstellen eerste helft 2018. Het doel is om in 2018 daadwerkelijk te kunnen starten om deze nieuwe planologische instrumenten daadwerkelijk op te stellen en inhoud te geven. Het gaat dan vooral om de Omgevingsvisie, het Omgevingsplan en de kaders voor de Omgevingsvergunning en de daarbij behorende ‘nieuwe processen en procedures’ (rol en houding van de gemeente).

3.C.2	Opstellen van een Omgevingsbeleidsplan
Doel	Het borgen van de kwaliteit van de gemeentelijke VTH-taken en inzicht in de daarbij te maken keuzes en prioriteiten.
Toelichting	De Wet Vergunning, Toezicht en Handhaving (VTH) stelt dat gemeenten en provincies kwaliteitseisen moeten vastleggen voor de uitvoering van deze VTH-taken. Te onderscheiden zijn daarbij de VTH-taken die door gemeente of provincie zelf worden uitgevoerd (thuistaken) en taken die door een omgevingsdienst worden uitgevoerd. Op grond van de Wet VTH dient de gemeente, voor de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdienst, bij verordening regels te stellen. De eisen aan de taken die worden uitgevoerd door de omgevingsdiensten, moeten per omgevingsdienst gelijk zijn. Voor de thuistaken geldt een zorgplicht om kwaliteit te borgen (inhoud en wijze van borging staan vrij). Hiertoe is door de gemeente een verordening vastgesteld waarin opgenomen is dat de omgevingsdienst dient te voldoen aan de eisen die de Kwaliteitscriteria 2.1 stellen aan de uitvoeringstaken VTH. Voor de thuistaken waar de zorgplicht voor geldt, kunnen deze geborgd worden door het opstellen van een omgevingsbeleidsplan. Dit is voorzien in 2017. Het gezamenlijk opstellen van dit beleid met Westervoort is zeer wenselijk, om de wettelijke basistaken op orde te hebben. Met een omgevingsbeleidsplan geeft de gemeente invulling aan de wettelijke verplichting om te laten zien op welke wijze, inclusief keuzes en prioriteringen, zij vergunningen afgeeft, toezicht houdt en handhaaft.
Bereikt/Niet-bereikt	In het 4e kwartaal van 2017 is een start gemaakt met het opstellen van het Omgevingsbeleidsplan. Duiven en Westervoort hebben al enkele sessies onder begeleiding van een extern bureau gehad om diverse toetsings- en toezichtsprotocollen op te stellen. Mede gelet op de ambtelijke fusie, is er voor gekozen om dit proces nader te faseren en deels door te schuiven naar het eerste kwartaal van 2018. Het omgevingsbeleidsplan kan op deze wijze beter vormgegeven worden zodat het een goed gedragen stuk is voor beide gemeente. Het op dezelfde wijze afgeven van vergunningen, toezicht houden en handhaven, geeft duidelijkheid en werkt efficiënt. Tevens kan goed aangesloten worden op de processen zoals deze voor de gehele VTH hun beslag zullen vinden in de nieuwe Squit omgeving. Tevens wordt het opstellen van omgevingsbeleid met een doorkijk naar de Omgevingswet gedaan. De verwachting is dat tweede kwartaal 2018 het omgevingsbeleidsplan voorgelegd zal worden aan beide raden.

Aanvullende punten

0,4 formatie voor toename sloop- en asbestmeldingen
Vanaf 2024 zijn asbestdaken in Nederland verboden. Oude daken kunnen door de jaren heen aangetast zijn door weer en wind. Daardoor kunnen asbestvezels vrijkomen. Deze vezels vormen een gevaar voor de volksgezondheid. Daarnaast hebben calamiteiten, en met name asbestbranden, een grote impact op de omgeving. Het verbod beschermt mens en milieu tegen de gevaren van blootstelling aan asbest. Voor de verwijdering van asbestdaken geldt per 1 januari 2016 de ‘Subsidieregeling verwijderen asbestdaken’. De regeling is voor particulieren, bedrijven, non-profitorganisaties en overheden. Daarnaast kunnen agrarische bedrijven gebruik maken van de ‘Subsidieregeling Asbest eraf, zonnepanelen erop’. Met deze nieuwe wetgeving en deze (rijks-)subsidieregelingen, zal het aantal sloop- en asbestmeldingen bij de gemeente toenemen. De (arbeidsintensieve) beoordeling van asbestinventarisatierapporten vraagt bovendien de nodige zorgvuldigheid en tijd. Binnen de bestaande formatie is geen ruimte deze nieuwe wettelijke taak uit te voeren de komende jaren. De toegekende middelen zijn in 2017 binnen het budget benut voor een inhuurkracht, waarmee ook de benodigde behandeling van sloop-/asbestmeldingen en -aanvragen volledig is geborgd.

Strategische uitwerking Ontwikkelperspectief Rijksweg

In 2016 zijn we gestart om te komen tot een ‘ontwikkelperspectief op de Rijksweg’. Deze eerste verkenning geeft inzicht in kansrijke mogelijkheden tot verbetering van de ruimtelijke kwaliteit van het gebied en de opwaardering van de Rijksweg als karaktervol historisch lint en als entree van het vernieuwde centrum. Directe aanleiding vormt de wens tot herinrichting van de Rijksweg (oostelijk deel) alsmede de uitdaging om de dreigende leegstand van markante en beeldbepalende panden aan te pakken. Er zijn lopende initiatieven bij particulieren en de gemeente zelf die het gehele gebied een nieuw perspectief kunnen bieden dat goed aansluit bij het vitaal centrum Duiven. De focus op dit gebied wordt daarom als meest belangrijk gezien. De verkenning geeft een beeld in welke mate en vorm een integrale aanpak mogelijk is. Ook is bekeken welke functies (wonen en anders) wenselijk en kansrijk zijn. Op 11 april 2017 zijn de resultaten van het ‘ontwikkelperspectief Rijksweg’ aan de raadscommissie gepresenteerd. Het ‘ontwikkelperspectief’ is vertaald naar een ‘strategische uitwerking Rijksweg’. Deze uitwerking voorziet in een integrale benadering door een visie- en kwaliteitskader (ruimtelijke richtlijnen voor de aanpak van de weg zelf alsmede de aangeduide panden en ontwikkellocaties). Uitgangspunt hierbij is een faciliterende rol richting particuliere initiatieven en eigen initiatief en regie richting gemeentelijke eigendommen. Tevens geeft de strategische uitwerking een indicatie van de haalbaarheid van dezen opgaven. Dit is ook nodig om mogelijk tot een gerichte en kansrijke provinciale subsidieaanvraag te komen. Hierop is verder ingezet. Desalniettemin is de verwachting dat de ontwikkelingen vragen om aanvullende financiële middelen. Het is niet gelukt in het najaar 2017 de ‘strategische uitwerking Rijksweg’ ter besluitvorming voor te leggen aan de raad. Met name het gesprek en voorbereiding om tot een kansrijke subsidieaanvraag te komen, speelde hierbij een rol. De planning is er nu op gericht dat in het 2e kwartaal van 2018 deze uitwerking ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd.

Herinrichten Rijksweg
Gelet op het belang en de uitstraling op de ontwikkeling van het Vitaal Centrum Duiven, is de wens om in aansluiting op de realisatie van het openbaar gebied in het centrum, zo snel mogelijk de herinrichting van dit deel van de Rijksweg op te pakken. Gelet op voornoemde wens van een strategische uitwerking op het gebied rondom de Rijksweg, is besloten de gevraagde kapitaallast per 2018 op te nemen. Bovenstaande strategische uitwerking voor de Rijksweg biedt de mogelijkheid om medio 2018 de afweging te maken om het gedeelte van de Rijksweg in aansluiting op het vernieuwde centrum, vooruitlopend te herinrichten. Nu die afweging doorschuift, zal de realisatie pas eerst in 2019 kunnen plaatsvinden.

Regionaal energieloket
In regio de Liemers zijn in 2016 de plannen uitgewerkt voor het regionale loket. In 2017 is dit energieloket ook gerealiseerd en operationeel gegaan. Het is vooral een basisloket, die voor burgers digitaal en telefonisch bereikbaar is voor informatie over de mogelijkheden van verduurzamen van de eigen woning.

3.3 Wat heeft het ons gekost?

Resultaat programma Omgeving

	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.095	2.307
Gerealiseerde totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**388**	**3.301**
Resultaatbestemming	149	- 716	- 156	- 417	- 261
Gerealiseerde resultaat	**- 2.464**	**- 3.211**	**- 3.070**	**- 29**	**3.041**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Het resultaat op het programma Omgeving bedraagt vóór bestemming € 3.301.000.

Directe kosten (€ 2.717.000)

Voordelen waren er bij de taakvelden Verkeer en vervoer (€ 211.000), Openbaar vervoer (€ 13.000), Fysieke bedrijfsinfrastructuur (€ 2.955.000), Economische promotie (€ 28.000), Milieubeheer (€ 58.000), Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen) (€ 146.000) en Ruimtelijke Ordening (€ 366.000). Nadelen waren er bij de taakvelden Bedrijvenloket (€ 4.000), Riolering (€ 406.000), Afval (€ 91.000), Begraafplaatsen (€ 15.000) en Wonen en bouwen (€ 545.000).

Doorbelasting (€ 584.000)
Dit was het eerste jaar waarin we geen ramingen per taakveld hebben opgenomen voor de doorbelasting van overheadkosten. Alle overheadkosten worden conform de nieuwe BBV-voorschriften geboekt op taakveld 0.4 in Programma 1. Van daaruit hebben we dit jaar de salariskosten voor de grondexploitatie doorbelast naar de verschillende complexen. In totaal is er € 359.000 minder aan salariskosten op programma 1 geboekt. Ook alle kapitaallasten worden sinds de introductie van de nieuwe BBV-voorschriften op programma 1 geboekt. In totaal is er € 225.000 meer op dit programma geboekt.

Verkeer en vervoer	211.000
Openbaar vervoer	13.000
Fysieke bedrijfsinfrastructuur	2.955.000
Economische promotie	28.000
Milieubeheer	58.000
Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	146.000
Ruimtelijke ordening	366.000
Bedrijvenloket	- 4.000
Riolering	- 406.000
Afval	- 91.000
Begraafplaatsen	- 15.000
Wonen en bouwen	- 545.000
Doorbelasting apparaatskosten	359.000
Doorbelasting kapitaallasten	225.000
Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.301.000**

Bedragen in €

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)
Het saldo op de resultaatbestemming op dit programma is -€ 261.000. Het saldo heeft betrekking op het raadsbesluit inzake de nieuwe nota reserves en voorzieningen (-€ 68.000). Er waren geen stortingen in de BR actualisatie bestemmingsplannen (€ 22.000). Er is een storting in de BR A15 (-€ 21.000) en vanuit complex Welleveld in de BR Sociale woningbouw (-€ 150.000) en BR Bovenwijkse voorzieningen (-€ 30.000). Er was een onttrekking voor onderhoud lichtmasten (€ 25.000) en geen onttrekking voor landschapsontwikkeling (- € 30.000). Er was meer onttrekking voor het opstellen van het omgevingsbeleidsplan (€ 19.000) en minder voor de implementatie van de Omgevingswet (-€ 32.000). Tenslotte zijn er nog kredieten waar op is geboekt of waarvan het saldo is overgeboekt naar 2018 omdat ze in 2017 nog niet zijn uitgegeven (€ 4.000).

Gerealiseerde totaal saldo van baten en lasten	**3.301.000**
Reserves en voorzieningen	- 68.000
Actualisatie bestemmingsplannen	22.000
A15	- 21.000
Stortingen vanuit complex Welleveld	- 180.000
Onderhoud lichtmasten	25.000

Landschapsontwikkeling	- 30.000
Omgevingsbeleidsplan	19.000
Implementatie Omgevingswet	- 32.000
Kredieten	4.000
Gerealiseerde resultaat	**3.041.000**

Bedragen in €

3.4 Welke verbonden partijen zijn betrokken?

	Omgevingsdienst Regio Arnhem
Doel	De gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers terzake van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Taak	Het uitvoeren van meerdere taken op het gebied van vergunningverlening, toezicht en handhaving in het omgevingsrecht voor gemeenten in de regio Arnhem en Provincie Gelderland. Ook is Omgevingsdienst Regio Arnhem voor deze overheden het aanspreekpunt voor milieuvraagstukken.
Beleidsrisico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Op 1 april 2013 is de ODRA gestart. Afgesproken is dat de ODRA de eerste vier jaar wordt gefinancierd volgens een inputmodel. Hierbij zijn de exploitatiekosten van de ODRA omgeslagen naar de uren die bij de start zijn ingebracht. Dit gaf de ODRA zekerheid over de inkomsten en de gemeente zekerheid over de uitgaven. In 2017 gaat de ODRA over naar een outputmodel. De ODRA zal dan op basis van geleverde prestaties en afgenomen producten worden gefinancierd. Om tegenvallers te voorkomen is het belangrijk hier goed regie op te voeren.

	Arnhem Nijmegen City Region (voormalige Stadsregio)
Doel	Verbeteren van het vestigingsklimaat voor inwoners en bedrijven in de regio Arnhem-Nijmegen, in zowel nationaal als internationaal perspectief.
Taak	Overleg te voeren gericht op afstemming van beleid op de terreinen wonen, mobiliteit, economie en duurzaamheid. Daarnaast wordt het Bureau Brussel (EU-lobby) op strategisch-inhoudelijk niveau aangestuurd.
Beleidsrisico's	Beperkt. Het orgaan is een afstemmingsplatform dat geen beslissingen kan nemen voor de afzonderlijke gemeenten. Beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Onze inzet in 2017	Wij nemen bestuurlijk en ambtelijk actief deel aan de hiervoor inmiddels ingestelde regionale overlegplatforms. Belangrijke thema's in 2017 zijn: opbouwen 'Economic Board', regionale afstemming woningbouwprogramma, regionale afstemming (over-)programmering werklocaties. Onze inzet is het borgen van ons woningbouwprogramma en onze uitgiftedoelstellingen voor onze bedrijventerreinen.

VGGM – Zie programma 1.

Algemene Dekkingsmiddelen

In de nieuwe opzet van onze programmabegroting zijn de diverse onderdelen van de Algemene Dekkingsmiddelen onder Programma 1 Bestuur opgenomen. Omdat de opsomming van Algemene Dekkingsmiddelen een verplicht onderdeel van de BBV is hebben we deze als aanvullend hoofdstuk in het Programmaplan opgenomen. Tevens zijn in dit hoofdstuk verplichte onderdelen over de post onvoorzien en de vennootschapsbelasting opgenomen.

Als Algemeen Dekkingsmiddel worden de volgende onderdelen aangemerkt:
- Belastingen.
- Uitkering uit het Gemeentefonds.
- Beleggingen.
- Overige Algemene Dekkingsmiddelen.

Belastingen

Hieronder vallen de gemeentelijke belastingen, voor zover zijnde Algemene Dekkingsmiddelen. In Duiven zijn dat de onroerende-zaakbelastingen, de toeristenbelasting, de precariobelasting, de reclamebelasting en de hondenbelasting. De toelichting op deze belastingen is opgenomen in de paragraaf Lokale Heffingen.

Uitkering uit het Gemeentefonds

De uitkering uit het Gemeentefonds bestaat uit de volgende onderdelen: de Algemene Uitkering, het Sociaal Domein, de Integratie-uitkeringen en de Decentralisatie-uitkeringen. De opbrengst van de uitkering uit het Gemeentefonds is ten opzichte van de 3e tussenrapportage afgerond € 434.000 hoger. Dat heeft voornamelijk te maken met de gevolgen van de correctie van de maatstaven, wat heeft geleid tot een nabetaling in december. Bovendien zijn de gevolgen van de decembercirculaire hierin verwerkt. Tenslotte zijn er ook nog afrekeningen van de jaren 2015 en 2016 geweest. Uitgangspunt voor de jaarrekening is de betaalspecificatie gemeentefonds van januari 2018.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.399	207
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**31.119**	**434**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds
Door met name de aanpassing van maatstaven komen de uitkeringen uit het Gemeentefonds per saldo € 434.000 hoger uit. In dit totaal zijn de aanpassingen van de maatstaven voor 2015 € 18.000 en 2016 € 167.000 ook verwerkt alsmede de gevolgen van de decembercirculaire.

Integratie-uitkering Wmo en decentralisatie-uitkeringen
De decentralisatie-uitkering is een variant op de integratie-uitkering. Het tijdstip van overheveling hoeft in het geval van een decentralisatie-uitkering nog niet bekend te zijn en daarnaast kan het ook om tijdelijke middelen gaan.

In 2017 heeft de gemeente Duiven een aantal uitkeringen ontvangen: de integratie-uitkering Wmo, de decentralisatie-uitkering Brede scholen Combinatiefuncties, de decentralisatie-uitkering Peuterspeelzaalwerk, de decentralisatie-uitkering voorschoolse voorziening peuters, de decentralisatie-uitkeringen voor Asiel partieel effect en participatie en integratie, de decentralisatie-uitkering Armoedebestrijding kinderen, de decentralisatie-uitkering vergoeding Tweede Kamerverkiezing en de integratie-uitkering voor VTH provinciale taken. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 zijn er geen wijzigingen opgetreden in deze uitkeringen.

Beleggingen

Het rendement van deelname in maatschappelijk kapitaal van instellingen en ondernemingen heeft in 2017 € 234.237 opgeleverd.

Overige Algemene Dekkingsmiddelen

Het gaat om de volgende producten:
- Algemene baten en lasten.
- Lasten van belastingheffing en uitvoering Wet WOZ.
- Rente interne financiering.

Vennootschapsbelasting

In het afgelopen jaar zijn we bezig geweest om een fiscale openingsbalans op te stellen. De ontwikkelingen rondom de belastingplicht voor lagere overheden hebben we hierbij gemonitord. De Belastingdienst is nog bezig om de juiste uitgangspunten te formuleren waaraan wij als belastingplichtige moeten voldoen. Tot het moment waarop die uitgangspunten duidelijk zijn voor ons blijven wij uitstel vragen voor het doen van onze aangifte. Onze adviseurs en zelfs de Belastingdienst adviseren ons hiertoe omdat we anders mogelijk een onjuiste aangifte zouden indienen. We hopen voor 1 juli onze eerste aangifte gereed te hebben en dan ook te weten hoe hoog onze eerste aanslag zal worden. Vooralsnog hebben we hiervoor geen last opgenomen.

Onvoorzien

Deze post dient ter dekking van de in de loop van het begrotingsjaar optredende onvoorziene, onvermijdbare en onuitstelbare niet geraamde uitgaven. Dit budget is niet per programma verdeeld, maar als totaalpost in de ramingen opgenomen. In totaal werden 25.377 inwoners x € 1,18 = € 29.945 in de begroting 2017 voor de post Onvoorzien opgenomen.

Begrotingswijzigingen Onvoorzien in 2017

Onderwerp	Begrotingswijziging	Bedrag
Begroting 2017 Primitieve raming	Nr: 0 (raad 14 november 2016)	29.945
Afboeken onvoorzien	3e tussenrapportage (20 december 2017)	- 29.945
Totaal		**0**

(- is een nadeel, + is een voordeel)

Wat heeft het gekost?

Resultaat Onvoorzien

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Lasten	0	30	0	0	0
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**
Resultaatbestemming	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Verklaring van het saldo

Er is in principe geen resultaat op Onvoorzien.

Saldo resultaatbestemming (mutaties reserves)

Er kan geen resultaatbestemming plaatsvinden op Onvoorzien.

Onzekerheden

Onzekerheid verantwoording jeugdzorg en Wmo

De verantwoorde lasten op Programma 2 Maatschappij in het Sociaal Domein kennen een aantal onzekerheden voor wat betreft de jeugdzorg en Wmo die wij aanvullend toelichten.

Op het gebied van jeugdzorg is het declaratie- en betalingsproces tussen de gemeenten en zorgaanbieders verbeterd ten opzichte van voorgaand jaar. Desondanks kunnen we van een aantal posten niet de juistheid en volledigheid vaststellen, vanwege:

- geen goedkeurende controleverklaringen bij de productieverantwoordingen zijn ontvangen waardoor het onzeker is of de gefactureerde zorg geleverd is;

- controleverklaringen die zijn ontvangen niet voldoen aan het geldende Algemeen accountantsprotocol financiële productieverantwoording Wmo en Jeugdwet 2017; en

- de in de jaarrekening opgenomen trekkingsrechten PGB van Sociale Verzekeringsbank (SVB) nog steeds schattingsposten zijn en de SVB geen goedkeurende controleverklaring kan overhandigen.

Sociaal domein / decentralisaties

Voor een juiste en volledige verantwoording van de lasten inzake Jeugdzorg en Wmo is de gemeente afhankelijk van informatie van derden te weten productieverantwoordingen met controleverklaringen van de accountant van de betreffende zorgverlener en de controleverklaring over de besteding van de PGB-budgetten van de auditdienst van de Sociale Verzekeringsbank (SVB).

De lasten en baten zoals verantwoord in de jaarrekening zijn als volgt:

- Zorg in natura (ZIN), Wmo begeleiding en Jeugdzorg € 6.421.997. Na ontvangst van actuele informatie van een zorgaanbieder, onderbouwd met een goedkeurende controleverklaring;
- Persoonsgebonden Budgetten (PGB) € 396.000; en
- Bijdragen CAK € 224.161.

Tot een bedrag van € 5.322.516 hebben wij van de zorgaanbieders goedkeurende accountantsverklaringen ontvangen. We merken daarbij op dat we voor € 1.099.482 geen (goedkeurende) verklaringen hebben ontvangen. We kunnen daarmee stellen dat 20,66% van de lasten als onzeker kan worden beschouwd.

Verplichte Indicatoren

Indicator	Duiven 1-8-2016	Nederland 1-8-2016	Duiven 23-4-2018	Nederland 23-4-2018
Formatie fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Bezetting fte per 1.000 inwoners	6	gegevens niet beschikbaar	6	gegevens niet beschikbaar
Apparaatskosten per inwoner	€ 529	gegevens niet beschikbaar	€ 482	gegevens niet beschikbaar
Externe inhuur als % van totale loonsom + inhuur externen	0,6%	gegevens niet beschikbaar	9,7%	gegevens niet beschikbaar
Overhead als % van totale lasten	10%	gegevens niet beschikbaar	11%	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten eenpersoonshuishouden	573	643	580	gegevens niet beschikbaar
Woonlasten meerpersoonshuishouden	726	716	740	721
WOZ-waarde woningen	203	206	224	223
Nieuwbouw woningen	8,6	6,6	1,5	6,4
Huishoudelijk restafval	218	205	100	gegevens niet beschikbaar
Hernieuwbare elektriciteit	108,2	8,7	118,4	12,6
Winkeldiefstal per 1.000 inwoners	1,4	2,4	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Geweldmisdrijven per 1.000 inwoners	3,5	5,4	2,2	5
Diefstal uit woning per 1.000 inwoners	3,5	3,9	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Vernieling en beschadiging per 1.000 inwoners	4,1	6,1	2,8	4,8
Verwijzingen HALT	153,2	139,7	68	137
Hardekern jongeren	0,5	1,3	0,5	1,3
Jongeren met delict voor rechter	1,59	2,57	0,87	1,45
Ziekenhuisopname nav verkeersongeval met een motorvoertuig	5	7	8	8
Ziekenhuis nsv vervoersongeval met een fietser	9	10	15	9
Demografische druk	49,4	53	68,8	69
Niet-sporters	47,5	49,9	45,7	48,7

Banen	868,2	721,7	978,6	758,2
Vestigingen	112	122,4	119,7	139,7
Netto arbeidsparticipatie	67,3	65,4	68	65,8
Bruto gemeentelijk product	100	100	gegevens niet beschikbaar	gegevens niet beschikbaar
Functiemenging	58,4	51,3	61	52,4
Bijstandsuitkeringen	281,2	405,1	29,8	41,9
Lopende re-integratievoorzieningen	110,9	311,9	16,4	27,1
Wmo-clienten met een maatwerkarrangement	7	569	gegevens niet beschikbaar	54
%kinderen in uitkeringsgezin	2,64	5,66	4,26	6,58
% achterstandsleerlingen	3,9	11,61	3,9	11,61
% werkloze jongeren	0,89	1,21	0,83	1,52
% Voortijdige schoolverlaters totaal (VO+MBO)	2,1	3,2	1	1,7
Absoluut verzuim	0	5	0	1,82
Relatief verzuim	27	60	21,88	26,58
Jongeren met jeugdhulp	10,8	10	9	8,8
Jongeren met jeugdreclassering	-	0,5	-	0,4
Jongeren met jeugdbescherming	0,8	1,2	0,5	1

Formatie 156,47, Inwoners 25.426, Loonsom € 12.257.673, Inhuur € 1.325.084.

Jaarverslag - Paragrafen

Paragraaf 1	Lokale heffingen
Paragraaf 2	Weerstandsvermogen
Paragraaf 3	Onderhoud kapitaalgoederen
Paragraaf 4	Financiering
Paragraaf 5	Bedrijfsvoering
Paragraaf 6	Verbonden partijen
Paragraaf 7	Grondbeleid

Paragraaf 1 Lokale heffingen

Algemeen

Deze paragraaf bevat informatie over gemeentelijke belastingen. De gemeentelijke belastingen zijn te onderscheiden in drie typen belastingen. De algemene belastingen, de bestemmingsheffingen en de retributies. Na de Algemene Uitkering uit het Gemeentefonds zijn dit de belangrijkste inkomstenbronnen van de gemeente. Het aandeel van de gemeentelijke belastingen in het totaal van de inkomsten is 19%.

Algemene belastingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten ten goede komen aan de algemene middelen van de gemeente. Dit betekent dat de opbrengsten van deze belastingen niet voor een specifiek en wettelijk bepaald doel maar voor alle gemeentelijke taken en voorzieningen mogen worden ingezet. De onroerende-zaakbelastingen (hierna: OZB), hondenbelasting, toeristenbelasting en precariobelasting behoren tot deze categorie. De reclamebelasting feitelijk ook maar daar is in de gemeente Duiven wel een specifiek doel aan gekoppeld.

Bestemmingsheffingen zijn belastingen waarvan de opbrengsten zijn bestemd voor specifieke voorzieningen met een duidelijk algemeen belang. Onder deze categorie vallen de afvalstoffenheffing en de rioolheffing.

Retributies zijn belastingen die worden geheven als er door of namens de gemeente een specifiek product of een specifieke dienst wordt verleend. De leges, lijkbezorgingsrechten en marktgelden behoren tot deze categorie.

Voor bestemmingsheffingen en retributies geldt dat er geen winst mag worden gemaakt. De opbrengst mag daarom niet hoger zijn dan de kosten die worden gemaakt om het product of de dienst te verlenen.

In de gemeente Duiven worden diverse belastingen geheven, te weten OZB, afvalstoffenheffing, rioolheffing, hondenbelasting, toeristenbelasting, reclamebelasting, precariobelasting en rechten (o.a. leges).

Financiële gegevens

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	- 15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bovenstaand overzicht vindt u ook terug in de programmarekening, maar dan als onderdeel van de totale inkomsten. Ten opzichte van de begroting na wijziging zijn de opbrengsten uit lokale heffingen afgerond € 158.000 lager.

De inwoners van de gemeente krijgen jaarlijks een aanslag gemeentelijke belastingen. Voor de beoordeling van de lastendruk zijn de tarieven dan ook van groot belang.

Naast volumeontwikkelingen (toename aantal woningen met 15) en kostenontwikkelingen (bijvoorbeeld inzameling- en verwerkingsprijzen afval) is uitgegaan van een indexering van de tarieven 2017 met 0,9% voor loon- en prijsontwikkelingen overeenkomstig het percentage BBP (Bruto Binnenlands Product) uit de septembercirculaire gemeentefonds 2016.

Verder is het uitgangspunt gehanteerd dat afvalstoffenheffing, rioolheffing, leges omgevingsvergunning en leges kostendekkend zijn. Voor lijkbezorgingsrechten en marktgelden is het uitgangspunt om zoveel mogelijk kosten te verhalen.

Hieronder zijn de belastingtarieven voor het jaar 2017 vermeld. De tarieven van de rechten, waaronder de leges en tarieven huur sportaccommodaties zijn divers. Daarom zijn deze tarieven niet opgenomen in het overzicht. De tarieven, met uitzondering van OZB, zijn in €.

Belastingsoort	**Tarief 2017**
OZB eigenarenbelasting:	
- woningen, % van vastgestelde waarde	0,1596
- niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1828
OZB gebruikersbelasting niet-woningen, % van vastgestelde waarde	0,1411
Afvalstoffenheffing vastrecht	165,40
Afvalstoffenheffing variabel:	
- per lediging 140 liter container restafval	2,01
- per lediging 240 liter container restafval	4,14
- per storting ondergrondse container	1,04
Rioolheffing, per m2	1,57
Hondenbelasting:	
- 1e hond	61,08
- 2e hond	112,16
Toeristenbelasting:	
- hotel, hostel, pension en B&B	1,85
- kampeerterrein en camperplaats	1,05
Reclamebelasting, Centrum Duiven	750,00
Precariobelasting, per strekkende meter	2,27

Gemeenten kennen een gesloten belastingstelsel. Dit betekent dat een gemeente een belasting alleen kan heffen als een wet daar nadrukkelijk de bevoegdheid toe geeft. Het beleid betreffende de gemeentelijke belastingen is opgenomen in landelijke wet- en regelgeving.

De belastingtarieven zijn opgenomen in onderstaande belastingverordeningen.
- "Verordening onroerende-zaakbelastingen 2017".
- "Verordening afvalstoffenheffing 2017".
- "Verordening rioolheffing 2017".
- "Verordening rioolaansluitrecht 2017".
- "Verordening hondenbelasting 2017".
- "Verordening toeristenbelasting 2017".
- "Verordening reclamebelasting 2017".
- "Verordening precariobelasting 2017".

- "Verordening lijkbezorgingsrechten 2017".
- "Verordening marktgelden 2017".
- "Verordening leges omgevingsvergunning 2017".
- "Legesverordening 2017".

In de verordeningen zijn verder bepalingen opgenomen ter uitvoering van de heffing en de invordering van gemeentelijke belastingen.

Belastingen

Onroerende-zaakbelastingen

Tarieven OZB 2017

	Woningen	Niet-woningen
Gebruiker		0,1411%
Eigenaar	0,1596%	0,1828%
Totaal	**0,1596%**	**0,3239%**

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen omdat er een inflatiecorrectie van 0,9% is toegepast.

Rekentarief
De inkomsten van de OZB worden door het Rijk gekort. Het Rijk rekent met de zogenaamde vaste rekentarieven. Voor 2017 bedroeg dat voor woningen 0,1054%, voor niet-woningen gebruikers 0,1259% en voor niet-woningen eigenaren 0,1562%.
De systematiek is als volgt:
OZB waarde woningen x 80% x 0,1054%.
OZB waarde niet-woningen gebruikers x 70% x 0,1259%.
OZB waarde niet-woningen eigenaren x 70% x 0,1562%.

Onroerende-zaakbelastingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
OZB gebruikers	798.844	823.482	823.482	819.012	- 4.470
OZB eigenaren	4.703.764	4.785.512	4.745.512	4.732.766	- 12.746
Totaal	**5.502.609**	**5.608.994**	**5.568.994**	**5.551.778**	**- 17.216**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

Bij het berekenen van de opbrengst OZB voor woningen en niet-woningen wordt uitgegaan van de cijfers van het CBS. Bij een interne controle is gebleken dat in de telling van het CBS objecten zijn meegenomen die in de administratie van de gemeente reeds beëindigd zijn vanwege splitsing, samenvoeging, sloop et cetera. Daarom is de vastgestelde OZB-waarde te hoog vastgesteld en blijft de opbrengst voor woningen achter bij de raming. Voor wat betreft niet-woningen zijn er ook nog diverse waardemutaties doorgevoerd na vaststelling van de raming waardoor deze opbrengst hoger is dan geraamd. De opbrengst van de OZB is in totaal € 17.216 lager dan geraamd.

In de gemeente Duiven is de gemiddelde waardestijging per 1 januari 2016 (waardepeildatum) ten opzichte van de waarden per peildatum 1 januari 2015 voor woningen 0,644%. De gemiddelde waardedaling voor niet-woningen eigenaren is 2,292% en de daling voor niet-woningen gebruikers is 2,458%. De vastgestelde landelijke waardestijging is 3,0% voor woningen en de vastgestelde landelijke waardedaling voor niet-woningen is 1,0%.

De WOZ-waarde 2017 is eind januari 2017 gelijktijdig met de aanslag gemeentelijke belastingen 2017 aan de burgers kenbaar gemaakt.

De bezwaren die worden ingediend tegen de WOZ-beschikkingen worden door Belastingen in eigen beheer afgehandeld. In 2017 zijn er 95 bezwaarschriften ontvangen. Dit is 0,78% van de door de gemeente Duiven verzonden WOZ-beschikkingen. Landelijk gezien is er tegen 1,40% van de beschikkingen bezwaar ingediend. Voor alle bezwaren is door de gemeente uitspraak gedaan. Voor 99% van de bezwaren is uitspraak gedaan vóór 1 juli 2017. Het aantal gegrond verklaarde bezwaren blijft binnen de door de Waarderingskamer gestelde norm. Tegen twee uitspraken die ongegrond zijn verklaard, is beroep ingesteld bij de rechtbank.

Hondenbelasting

Opbrengsten hondenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Totaal	**160.901**	**155.796**	**169.996**	**172.686**	**2.690**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel)

In juni 2017 is in een tweede gedeelte van de gemeente een huis-aan-huis controle op het houden van honden uitgevoerd. In 2018 wordt het derde en laatste gedeelte van de controle uitgevoerd.

Tarieven hondenbelasting 2017

	Tarief
1e hond	61,08
2e hond	112,16
3e hond	163,24

Bedragen in €

De tarieven zijn ten opzichte van het tarief 2016 gestegen. Er is een inflatiecorrectie van 0,9% toegepast.

Toeristenbelasting

Opbrengsten toeristenbelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Totaal	**129.237**	**141.018**	**155.018**	**174.179**	**19.161**

Bedragen in € , - is een nadeel, + is een voordeel

Het aantal overnachtingen in de hotels in Duiven is hoger dan verwacht. Dit is naar alle waarschijnlijkheid het resultaat van een aantrekkende economie. Daarom is de opbrengst € 19.161 hoger dan geraamd.

Precariobelasting

Opbrengsten precariobelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Totaal	**265.043**	**267.728**	**267.728**	**264.725**	**- 3.003**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Er is een wetsvoorstel ingediend tot afschaffing van de precariobelasting. In verband met de voorgenomen afschaffing heeft de landelijke overheid de gemeentelijke tarieven bevroren op de

hoogte van het tarief voor 2016. Gemeenten krijgen maximaal tien jaar de tijd om de effecten van de inkomensderving op te vangen. Er mag in die periode maximaal het tarief in rekening worden gebracht dat voor het belastingjaar 2016 gold. Het tarief voor 2017 is dan ook niet verhoogd.

Reclamebelasting

Opbrengsten reclamebelasting 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Totaal	**57.625**	**56.756**	**56.756**	**52.750**	**- 4.006**

Bedragen in €, - is een nadeel, + is een voordeel

Om het free-rider gedrag van een aantal ondernemers in het centrum van Duiven te voorkomen heeft de gemeente in 2015 een reclamebelasting ingevoerd. De gemeente is hiertoe overgegaan op verzoek van het bestuur van Ondernemingsvereniging Centrum Duiven (OCD). De opbrengst van de belasting wordt na aftrek van de gemeentelijke kosten als subsidie uitbetaald aan de OCD. In overleg met de ondernemers is een gelijkblijvend tarief voor de reclamebelasting bepaald.

Afvalstoffenheffing

Tarieven 2017

Afvalstoffenheffing is een kostendekkende heffing. Loon- en prijsstijgingen alsmede (vervangings)investeringen hebben invloed op de stijging van het tarief. In 2016 is een nieuwe vorm van afvalinzameling ingevoerd namelijk DIFTAR. Er wordt onderscheid gemaakt tussen grondgebonden huishoudens en hoogbouwaansluitingen.
Verder wordt er onderscheid gemaakt in een vastrecht en een variabel tarief. Het variabele tarief is een tarief dat per aanbieding van de container of per storting van een zak in een ondergrondse container moet worden betaald. De kosten van kwijtschelding zijn in de tarieven afvalstoffenheffing verdisconteerd. Ook alle aanbestedingsvoordelen zijn verwerkt in de tarieven. Er wordt uitgegaan van een gemiddelde van 15 aanbiedingen en 40 stortingen per jaar.

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per jaar
Afvalstoffenheffing vastrecht	€ 165,40

Tarieven afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Tarief per lediging/ storting
Afvalstoffenheffing lediging 140 liter container restafval	€ 2,01
Afvalstoffenheffing lediging 240 liter container restafval	€ 4,14
Afvalstoffenheffing storting ondergrondse container	€ 1,04

Opbrengsten Afvalstoffenheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Totaal	**1.974.370**	**2.095.084**	**2.049.912**	**1.993.648**	**- 56.264**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 is er een arrest gewezen met betrekking tot de afvalstoffenheffing van de gemeente Duiven. De gemeenteraad heeft daarna besloten om alle belastingplichtigen die een aanslag afvalstoffenheffing stortingen op een ondergrondse container 2016 hebben ontvangen, te

compenseren (verschil inhoud container/vuilniszak). Daarmee is een bedrag van € 8.624 gemoeid. De raad heeft ook tot deze compensatie besloten voor de stortingen 2017. Daarnaast wordt ook het GFT-aandeel in de storting gecompenseerd voor 2017. De compensatie 2017 bedraagt in totaliteit € 17.950. Voor 2017 zijn er minder ledigingen van containers en stortingen van vuilniszakken geweest dan geraamd. Dit levert een inkomstenderving van € 29.690 op.

Kostendekkendheid afvalstoffenheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz	Rekening 2017
Opbrengsten	2.049.912	1.993.648
Kosten	2.122.440	2.010.130
Kostendekkendheid	97**%**	99**%**

Bedragen in €

Er is een onderdekking van 1%. Voor het huis aan huis inzamelen zijn er minder verwerkingskosten voor het restafval. Daarentegen was er een stijging van de verwerkingskosten voor het GFT. Er was minder onderhoud nodig aan de de containers. De inzamel- en verwerkingskosten voor het *Plastic, Metaal en Drankkartons (PMD)* waren hoger echter daar staat een vergoeding tegen over van Nedvang. Er is een voordeel op het inzamelen van het glas. De verwerkingskosten op het afvalaanbiedstation zijn gestegen met name voor restafval, gft en hout. De opbrengst voor het oud papier, metaal en *AEEA (afgedankte elektrische en elektronische apparaten)* zijn licht gestegen. Ook het aantal bezoekers is licht gestegen. Er zijn minder uren besteed.

Rioolheffing

Tarieven 2017

Het tarief voor rioolheffing bedroeg in 2017 € 1,57 per m³. De tarieven zijn ten opzichte van 2016 verhoogd conform het Watertakenplan de Liemers 2017-2021 en 0,9% inflatiecorrectie.

Rioolheffing 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Totaal	**1.982.066**	**2.052.811**	**2.052.811**	**1.984.402**	**- 68.409**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Kostendekkendheid

De gerealiseerde opbrengst en de mate van kostendekkendheid is als volgt:

Kostendekkendheid Rioolheffing 2017

Soort heffing	Begroting 2017 na wijz.	Rekening 2017
Opbrengsten	2.052.811	1.984.402
Kosten	2.052.811	1.984.402
Kostendekkendheid	**100%**	**100%**

Bedragen in €

Op rekeningbasis zijn de kosten gelijk aan de opbrengsten. Het verschil tussen de kosten en de opbrengsten wordt gestort in de voorziening "riolering artikel 44 lid 2". Voor 2017 gaat het om een bedrag van € 946.816. Er was een storting van € 499.473 voorzien. De storting is € 447.343 hoger doordat er per saldo een voordeel op kapitaallasten is door uitstel van grote werkzaamheden en door minder inzet van capaciteit.

Kosten en opbrengstenontwikkeling
Het tarief rioolheffing is een kostendekkend tarief. Het tarief wordt geheven per m³ waterverbruik. De stijging in het tarief wordt veroorzaakt door de afspraken die zijn gemaakt in het in december 2016 door de raad vastgestelde Watertakenplan de Liemers 2017-2021. In het rioleringsplan zijn het met name de verscherpte milieueisen die leiden tot meer investeringen. Deze extra investeringen omvatten in grote lijnen ombouw van gescheiden rioolstelsels in woongebieden, verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum.
Ook worden er vervangingen en reparaties uitgevoerd van riolering en gemalen. Die investeringen worden gedekt uit de rioolheffing.
Daarom is bij vaststelling van het Watertakenplan besloten dat het tarief de komende jaren met 2,4% moet stijgen. De stijging bestaat uit de inflatiecorrectie (voor 2017 en 2018: 0,9%, voor 2019: 1,1% en voor 2020: 1,3%) en alle jaren 1,5% in verband met het Watertakenplan. Tevens zal inzet van de voorziening "Riolering artikel 44 lid 2" nodig zijn om de tariefstijgingen te matigen.

Rioolaansluitrecht
Tarieven 2017
Het tarief voor rioolaansluitrecht was in 2017 € 213. Ten opzichte van 2016 een stijging van 0,9%.

Opbrengsten Rioolaansluitrecht 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Totaal	**- 192**	**3.193**	**3.193**	**2.766**	**- 427**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Lijkbezorgingsrechten
Tarieven 2017
De tarieven Lijkbezorgingsrechten 2017 zijn gedifferentieerd. Ten opzichte van 2016 zijn de tarieven met 0,9% gestegen.

Kostendekkendheid

Lijkbezorgingsrechten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Kosten	133.393	107.370	72.370	90.923	-18.553
Kostendekkendheid	**48%**	**69%**	**97%**	**71%**	-28.760

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt op basis van de rekeningscijfers 71%. Met name de kosten zijn hoger dan geraamd. Dat komt doordat er meer uren zijn doorbelast door team Buiten en wat meer kosten voor het delven van de graven. De opbrengsten blijven achter omdat meer mensen kiezen voor een crematie in plaats van een begrafenis.

Marktgelden
Tarieven 2017
De tarieven 2017 zijn 0,9% gestegen ten opzichte van 2016.
Vaste standplaats: € 20,13 per m¹ per kwartaal met een minimum van € 80,50.
Losse standplaats: € 2,37 per m¹ per dag, met een minimum van € 9,50 per standplaats.

Marktgelden 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Opbrengsten	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Kosten	29.026	12.803	12.803	20.915	-8.112
Kostendekkendheid	**20%**	**63%**	**63%**	**26%**	-10.803

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het dekkingspercentage bedraagt slechts 26%. Dat komt voornamelijk door een hogere doorbelasting van apparaatskosten en lagere opbrengsten door de slechte bezetting van de markt.

Leges en retributies

Leges en retributies zijn vergoedingen die worden gevraagd voor het verrichten van bepaalde diensten. Uitgangspunt is dat de tarieven kostendekkend zijn.

Tarieven 2017
Leges bouwvergunningen: gedifferentieerd.
Overige legestarieven: gedifferentieerd.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Leges en retributies 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Leges omgevingsvergunning	605.537	652.920	652.920	593.402	- 59.518
Overige leges	605.601	580.360	614.660	658.974	44.314
Totaal	**1.211.138**	**1.233.280**	**1.267.580**	**1.252.376**	**- 15.204**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

In 2017 zijn meer identiteitskaarten en rijbewijzen aangevraagd en verstrekt. Dit komt door de gewijzigde wetgeving in 2011 en de periodieke stijging. Er zijn ook meer aanvragen geweest. Er waren ook meer aanvragen voor bestemmingsplanwijzigingen. Hierdoor ontstaat een voordeel van € 39.775.

In tegenstelling tot de verwachting zijn er een aantal minder grote plannen in 2017 ingediend. Daarentegen zijn er meer kleine en middelgrote aanvragen ingediend, waardoor het tekort op de leges voor een deel teniet is gedaan. Des al niet te min kunnen de extra hoeveelheid aanvragen klein en middelgrote aanvragen het tekort op de leges niet in zijn geheel compenseren. Het tekort is daarom beperkt tot € 59.518.

Sportaccommodaties

Tarieven 2017
Onoverdekte sportaccommodaties: gedifferentieerd.
Overdekte sportaccommodaties (gehele zaal): € 38,15 per uur.
Verhoging ten opzichte van de tarieven 2016: 0,9%.

Huuropbrengst sportaccommodaties 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e wijz.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Overdekte accommodaties	153.529	151.350	151.350	153.406	2.056
Onoverdekte accommodaties	65.917	69.539	69.539	64.697	- 4.842
Totaal	**219.446**	**220.889**	**220.889**	**218.103**	**- 2.786**

Bedragen in € , (- is een nadeel, + is een voordeel)

Ten opzichte van 2016 zijn de huuropbrengsten licht gedaald. De onoverdekte sportaccommodaties blijven iets achter op de raming.

Kwijtschelding en lastenverlichting

De gemeente is op grond van de Gemeentewet bevoegd om kwijtschelding van gemeentelijke heffingen te verlenen. In de gemeente Duiven kan door belastingplichtigen (particulieren en zzp'ers) kwijtschelding worden aangevraagd voor de afvalstoffenheffing en de hondenbelasting (1e hond). Kwijtschelding wordt verleend op basis van 100% van de bijstandsnorm, waarbij tevens een vermogenstoets plaatsvindt. Ligt het netto besteedbare inkomen op of onder het bijstandsniveau, dan wordt volledige kwijtschelding verleend. Bij een gering hoger inkomen kan sprake zijn van een gedeeltelijke kwijtschelding. In al deze gevallen zal het beschikbare vermogen beneden de toegestane norm moeten liggen. Na invoering van de maatregelen uit de Kadernota is in het kwijtscheldingsbeleid een prikkel opgenomen om minder te vervuilen. Zeer incidenteel wordt er ook kwijtschelding voor OZB verleend. In 2017 is voor een totaalbedrag van € 91.488 kwijtschelding verleend.

Kwijtschelding

Rekening 2013	Rekening 2014	Rekening 2015	Rekening 2016	Rekening 2017
96.283	**109.492**	**120.550**	**81.142**	**91.488**

Bedragen in €

Ontwikkeling van de lokale lastendruk

Voor het jaar 2017 zijn de tarieven OZB gestegen met 0,9%. Die stijging had betrekking op de inflatie. Via een amandement bij de begrotingsvergadering is hier een korting op gekomen van 0,7% waardoor de werkelijke stijging slechts 0,2% bedroeg. In onderstaande tabel is nog gerekend met de voor het amandement berekende percentages. Voor de rioolrechten zijn de tarieven verhoogd met 2,4%. De 2,4% is als volgt opgebouwd: 0,9% als inflatiecorrectie en 1,5% als dekking voor investeringen uit het Watertakenplan. De totale lastendruk ten opzichte van 2016 steeg op begrotingsbasis met 0,64%.
Het uitgangspunt van de gemeente Duiven voor de afvalstoffenheffing/reinigingsrechten, het rioolrecht en de lijkbezorgingsrechten blijft kostendekkendheid. Dat betekende voor de afvalstoffenheffing een daling van 1,95% en voor de rioolrechten een stijging van 2,61% (€ 1,57 per m³). Voor de andere heffingen werd een stijging wegens inflatiecorrectie voorzien. Deze was voor 2017 bepaald op 0,9%.
Aanname: waarde woning per 1 januari 2017: € 233.000 waterverbruik gezin (4 personen): 140 m³.
Onderstaand staatje is overgenomen uit de begroting 2017.

Ontwikkeling lastendruk 2017

Onderdeel	2016 (in €)	2017 (in €)	(stijging in %)
OZB-eigenaar	369	377	0,90%
Afvalstoffenheffing	202	198	- 1,95%
Rioolrecht	214	220	2,61%
Totaal	**785**	**795**	**0,64%**

Bedragen in €

In onderstaand overzicht is de lastendruk van de gemeente Duiven weergegeven in vergelijking tot een aantal andere Gelderse gemeenten. Hiervoor maken we gebruik van cijfers uit de Provinciale databank. Hierin wordt de gemiddelde totale belastingdruk per inwoner berekend. Om een vergelijk te kunnen maken zijn de cijfers voor 2016 ook weergegeven.

Vergelijking lokale lastendruk per inwoner 2017 met een aantal andere Gelderse gemeenten

Gemeente	2017	positie 2017	2016	positie 2016
Nijmegen	550	1	536	2
Arnhem	537	2	538	1
Doetinchem	397	16	397	13
Zevenaar	389	23	372	28
Duiven	**387**	**25**	**378**	**26**
Brummen	382	26	384	22
Doesburg	380	28	363	29
Rijnwaarden	374	33	362	30
Montferland	361	36	351	37
Rheden	357	39	350	39
Westervoort	340	44	349	40
Aalten	279	52	268	54

Bron: http://ftgelderland.databank.nl/

De gemeente Nijmegen is in dit vergelijk over 2017 en 2016 de duurste gemeente. De gemeente Duiven is op de lijst een plaats gestegen. Duiven blijft echter onder het Gelderse gemiddelde (€ 405) zitten. In de begroting 2017 was een lastendrukstijging van 0,64% voorzien.

Paragraaf 2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Stand van zaken

Het weerstandsvermogen van een gemeente bestaat uit de relatie tussen de componenten risico's en de weerstandscapaciteit. De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft aan hoe robuust het weerstandsvermogen is. Dit is van belang wanneer zich een financiële tegenvaller voordoet. Door een goed inzicht in het weerstandsvermogen kan worden voorkomen dat elke financiële tegenvaller onmiddellijk dwingt tot bezuinigingen. Het weerstandsvermogen kan betrekking hebben op een specifiek jaar. Men spreekt dan van het statische weerstandsvermogen. Er kan ook op een meer dynamische manier naar het weerstandsvermogen worden gekeken. De aandacht richt zich dan op de effecten op middellange termijn (dynamisch weerstandsvermogen). De gemeente Duiven kiest ervoor op dynamische wijze met het weerstandsvermogen om te gaan. Er wordt onderscheid gemaakt in de structurele en incidentele weerstandscapaciteit. De structurele weerstandscapaciteit bestaat uit de resterende belastingcapaciteit en de in de begroting opgenomen raming voor onvoorziene uitgaven. De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve, reserves waaraan de raad een bestemming heeft gegeven die nog veranderd kan worden en stille reserves.
Achtereenvolgens komen aan de orde: de onbenutte belastingcapaciteit, de stille reserves, de stand van de Algemene Reserve en de risico’s van het afgelopen jaar.

A. Structurele weerstandscapaciteit

Onbenutte belastingcapaciteit

De onbenutte belastingcapaciteit is te berekenen door de opbrengst die gegenereerd kan worden door het rekentarief te verminderen met de huidige opbrengst. Berekening van de onbenutte belastingcapaciteit kan beperkt blijven tot de onroerende-zaakbelastingen. Afvalstoffenheffing en rioolrecht zijn ook belangrijke heffingen, maar zijn in principe kostendekkend.
De maximum- en drempeltarieven van de onroerendezaakbelastingen zijn door het Rijk losgelaten. De stijging van tarieven is in principe onbeperkt. Als referentie voor berekening van de onbenutte belastingcapaciteit gebruiken we het artikel 12 tarief uit de Wet Financiële Verhoudingen. De Duivense tarieven liggen beneden het artikel 12 tarief. Op basis van deze vergelijking was er in 2017 een vrije ruimte van € 1.380.400. In 2016 was de vrije ruimte € 1.214.249. De Provincie gaat, in het kader van hun toezicht, ook uit van de artikel 12 Financiële Verhoudingswet tarieven.

Belastingtarieven

	Artikel 12 tarief 2017	Tarief Duiven 2017
OZB woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1596%
OZB niet-woningen (eigenaren)	0,1927%	0,1828%
OZB niet-woningen (gebruikers)	0,1927%	0,1411%

B. Incidentele weerstandscapaciteit

1. Stille reserves

Bij stille reserves moet worden gedacht aan bezittingen die beneden de marktwaarde in de boeken staan en die zonder bezwaar direct te verkopen zijn. De gemeente heeft geen panden of andere bezittingen waarop een stille reserve zit.
De gemeente bezit een klein aantal aandelen die voor de aanschaffingsprijs in de balans staan. Dat zijn aandelen van Vitens, de BNG en het netwerkbedrijf van Alliander. Deze aandelen mogen niet verkocht worden. De conclusie van het voorgaande is dat er geen stille reserves zijn.

2. Stand Algemene Reserve

	Stand

Stand per 31 december 2016	10.278
Stortingen 2017	2.084
Onttrekkingen 2017	336
Stand per 31 december 2017	12.026

Bedragen x € 1.000

De ondergrens van de Algemene Reserve is in de begroting 2018 bepaald op € 6,9 miljoen, de bovengrens op € 12,3 miljoen. De daling van ondergrens en bovengrens hangt samen met ontwikkelingen in de grondexploitatie. Ultimo 2017 komt de stand van de Algemene Reserve boven de ondergrens. De komende jaren zal de Algemene Reserve gevoed worden door de winsten vanuit de grondexploitatie en begrotingsoverschotten vanaf 2017. Zie hiervoor paragraaf 7 Grondbeleid. Overheveling van een surplus naar de meerjarenbeleidsreserve, wanneer de bovengrens wordt overschreden, komt dus steeds dichterbij.

3. Bestemmingsreserves
De bestemmingsreserves worden niet tot de beschikbare weerstandscapaciteit gerekend. De reserves zijn geoormerkt of geblokkeerd. Dit betekent dat de bestemmingsreserves niet voor het afdekken van risico's gebruikt kunnen worden zonder dat dit afbreuk doet aan het vastgestelde beleid en de lopende gemeentelijke explotatie.

Risico’s

In de Nota Weerstandsvermogen worden de risico’s onderverdeeld in vier categorieën:
1 Risico's van de bedrijfsvoering.
2 Risico op eigendommen.
3 Aansprakelijkheidsrisico’s.
4 Financiële risico’s.

Niet alle risico’s worden uitputtend behandeld. Een volledig overzicht staat in de begroting.

1. Risico's van de bedrijfsvoering
Apparaatskosten Grondexploitatie
In het geval van afnemende bedrijvigheid binnen de grondexploitatie neemt de hoeveelheid apparaatskosten die ten laste van de grondexploitatie komt af. Die afname van apparaatskosten zou vervolgens ten laste komen van de overige onderdelen van de gemeente-exploitatie.

Deskundigheid personeel
Er wordt binnen de organisatie van de gemeente Duiven bewust gewerkt aan de kwaliteit van het personeel. Jaarlijks worden er opleidingsfaciliteiten beschikbaar gesteld ter hoogte van 2% van de loonsom. Het probleem van de vergrijzing speelt op dit moment ook bij de gemeente Duiven. De grootste groepen personeel bevinden zich tussen 40 en 60 jaar. De problematiek zal de komende jaren gerichte aandacht krijgen door middel van het aantrekken van jongeren, gezondheidsmanagement en strategische personeelsplanning.

Wachtgelden bestuurders
Voor de pensioenvoorziening van wethouders is de rekenrente een belangrijke variabele. Bij de huidige lage rentestand kost het de gemeente Duiven meer geld om de voorziening op peil te houden. Bij de eerstvolgende verkiezingen kan de situatie zich voordoen dat er nieuwe wethouders worden benoemd. Ook dan zullen we er voor moeten zorgen dat de voorziening toereikend is. Zie ook de nota reserves en voorzieningen.

Algemene risico's
Bij de risico-inventarisatie gaat het om risico's met een materieel belang. Dat neemt niet weg dat veel kleine risico's samen toch een substantieel bedrag kunnen worden. Daarom is in de kwantificering een bedrag opgenomen voor algemene risico's. Daarbij wordt uitgegaan van de

norm van 6% van de Algemene Uitkering en de belastingcapaciteit die door de toezichthouder wordt gehanteerd voor de vrij aanwendbare reserve.

Renterisico
Het uitgangspunt voor de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen in een keer opnieuw moet worden afgesloten met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld. Uit de paragraaf financiering blijkt dat gemeente Duiven in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw had mogen afsluiten. In 2017 zijn geen nieuwe leningen afgesloten wel is er naast regulier aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost. Zie ook de paragraaf financiering.

2. Risico op eigendommen
Grondexploitatie
Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico’s verbonden. Afhankelijk van het stadium waarin de exploitatie c.q. uitvoering van het betreffende complex zich bevindt, zal het risico afnemen naarmate de einddatum van de grondexploitatie nadert.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico’s.
- Projectgebonden risico’s.

De risico’s die het exploiteren van gronden met zich meebrengt, zijn in de paragraaf Grondbeleid beschreven en gekwantificeerd. In onderstaand overzicht wordt de vertaling van de gewogen risico’s naar het gemeentelijk weerstandsvermogen weergegeven.

Risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	180.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715

Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Het gewogen maximum risico is afgenomen van € 7.593.869 naar € 6.283.918 met € 1.309.951 ten opzichte van de begroting 2017. Het gewogen gemiddeld risico is met € 654.976 afgenomen van € 3.796.935 naar € 3.141.959. De daling is in grote lijnen toe te rekenen aan de aantrekkende economie en het afwaarderen van de NIEGG (Niet In Exploitatie Genomen Gronden).

De cijfers in de tabel zijn louter een momentopname. In de begroting 2019 zullen we de consequenties van de nu gekwantificeerde risico's van de grondexploitatie geactualiseerd op basis van voortschrijdende inzichten voor zowel de ondergrens als de bovengrens van de Algemene Reserve verwerken. Uiteindelijk wordt dit verrekend met toekomstige (nog te realiseren) winsten vanuit de Grondexploitatie.

Bodemverontreiniging
Voor bekende verontreinigingen zijn de saneringskosten meegenomen in de kosten van de complexen van de Grondexploitatie.

3. Aansprakelijkheidsrisico's
Gewaarborgde geldleningen
In 2016 stond de gemeente Duiven garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.977.096. Het grootste gedeelte hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restantbedrag van € 2.000.206 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 511.643, we staan borg voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens voor een bedrag van € 140.299.

Schadeclaims
Het algemene beeld is dat de burgers de overheid vaker aansprakelijk stellen en schade claimen. De afgelopen vier jaar was er geen stijging in het aantal claims en ook geen stijging van het geclaimde bedrag. De gemeente is verzekerd voor wettelijke aansprakelijkheid en voor het eigen risico is in de begroting een budget opgenomen. Toch kunnen zich schadeclaims voordoen waar we niet voor verzekerd zijn.

Gemeenschappelijke regelingen
De gemeente Duiven participeert in een aantal gemeenschappelijke regelingen. Eventuele tekorten kunnen ten laste komen van de participerende gemeenten.

Presikhaaf Tot dusver is alleen rekening gehouden met de risico's van de normale bedrijfsvoering van Presikhaaf. Het is nog onduidelijk wat de risico's van de nieuwe ontwikkelingen omtrent het uittreden van de gemeente Arnhem en het opzetten van een nieuw werkbedrijf zullen zijn. In de begroting 2018 zullen de risico's opnieuw worden ingeschat.

4. Financiële risico's
Open-einde regelingen
Wij kennen de volgende open-einde regelingen:
- De drie grote decentralisatie's voor de Participatiewet, de AWBZ/Wmo en de Jeugdzorg. Voor een analyse zie programma 2.
- De ingecalculeerde risico's voor het Sociaal Domein, de Bijzondere Bijstand en de Wmo worden gedekt via de bestemmingsreserves. Deze reserves zijn voldoende om de eventuele tegenvallers op te vangen.
- Wet voorzieningen gehandicapten (WVG, onderdeel van de Wet maatschappelijke ondersteuning): voor analyse zie programma 2.
- De uitvoeringskosten door de RSD zijn hoger uitgevallen.

Algemene Uitkering

Het nominale accres ligt vast. In totaliteit was de uitkering uit het gemeentefonds € 434.000 hoger dan geraamd bij de derde tussenrapportage. Inbegrepen zijn ook de afrekeningen van voorgaande jaren, de integratie-uitkering Wmo en de bijstelling van de decentralisatie-uitkeringen.

Beleggingen
Hoewel veel bedrijven streven naar een stabiel dividendniveau kan het jaarlijkse dividend toch mee- of tegenvallen. Hierdoor zal het toekomstig risico op fluctuaties in de jaarlijkse dividenduitkeringen verminderen.

Dubieuze debiteuren
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. Het resultaat is dat de voorziening in 2017 met € 3.000 is toegenomen.

Kanstabel

Kans	Score	Kansscore
Komt gemiddeld meer malen per jaar voor	5	100%
Komt gemiddeld eenmaal per jaar voor	4	80%
Komt gemiddeld eenmaal per twee jaar voor	3	60%
Komt gemiddeld eenmaal per vijf jaar voor	2	40%
Komt gemiddeld minder dan eenmaal per vijf jaar voor	1	20%

De kans dat een risico zich voordoet, wordt voor een deel bepaald door de kwaliteit van de maatregelen die zijn genomen om risico's te beheersen. Naast de kans dat een risico zich voordoet, is het voor het berekenen van het risicoprofiel nodig een veronderstelling te maken over het financiële gevolg. Dat is per definitie een subjectieve beoordeling. Om die onzekerheid nadrukkelijk tot uitdrukking te brengen, zal worden gewerkt met een minimum- en een maximumwaarde. Wel is duidelijk geworden dat het werken met een risicomatrix waarin kans en schade moet worden aangegeven in de praktijk zeer lastig wordt gevonden.

Kwantificering risico's

Onderstaande tabel is ook in de begroting 2017 opgenomen, maar vooruitlopend op de actualisatie van deze tabel bij de komende begroting zijn de onderdelen Grondexploitatie aangepast.

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent de bedrijfsvoering							
Apparaatskosten grondexploitatie	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Deskundigheid personeel		10.000	50.000	20%	2.000	10.000	6.000
Wachtgeld ambtenaren	1fte-3fte	60.000	180.000	60%	36.000	108.000	72.000
Bovenformatieven	1fte	0	60.000	40%	0	24.000	12.000
Vennootschapsbelasting		0	1.000.000	20%	0	200.000	100.000
Algemeen risico	norm Gld 6% au / bel.cap.	1.105.000	1.105.000	100%	1.105.000	1.105.000	1.105.000
Renterisico	10 mln rente 0%-0,5%	0	50.000	80%	0	40.000	20.000
2e fase VCD		0	600.000	60%	0	360.000	180.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Risico's omtrent eigendommen							
Grondexploitatie rente	0-1%	0	1.622.047	80%	0	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen		0	1.721.418	80%	0	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025		0	9.837.135	20%	0	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025		0	475.161	80%	0	380.129	190.064
Ontoereikend plankostenbudget grex-complex		0	325.000	80%	0	260.000	130.000
Bodem-/ grondwaterverontreiniging/ archeologie		0	400.000	40%	0	160.000	80.000
Grondwaarde VCD fase 4 na herprogrammeren		0	519.950	80%	0	415.960	207.980
Grondwaarde VCD Woonpark na mogelijk herprogrammeren		0	245.250	80%	0	196.200	98.100
Waarde onroerend goed VCD		0	150.000	80%	0	120.000	60.000
Een jaar vertraging gronduitgifte VCD		0	136.787	80%	0	109.430	54.715
Bodemverontreiniging (onbekende)	1-5 saneringen	100.000	500.000	40%	40.000	200.000	120.000
Aansprakelijkheids risico's							
Gewaarborgde geldleningen		100.000	1.000.000	40%	40.000	400.000	220.000
Schadeclaims		10.000	1.000.000	40%	4.000	400.000	202.000
Gem. regelingen		25.000	1.000.000	60%	15.000	600.000	307.500
Financiële risico's							
Open-einde regelingen:							
-Sociaal Domein	1-10% budget	107.591	1.075.906	20%	21.518	215.181	118.350
-Bijzondere bijstand	1-10% budget	5.473	54.735	20%	1.095	10.947	6.021
-Leerlingenvervoer	1-10% budget	4.741	47.414	60%	2.845	28.447	15.647
-WVG	1-10% budget	6.130	61.300	80%	4.904	49.040	26.972
-Wmo	1-10% budget	13.630	136.302	20%	2.726	27.260	14.993
-RSD	50-100%	50.000	100.000	100%	50.000	100.000	75.000

	Basis	Min.	Max.	%	Risico minimum	Risico maximum	Risico gemiddeld
Algemene Uitkering		200.000	1.200.000	80%	160.000	960.000	560.000
Beleggingen	10-25% dividend	15.000	37.500	60%	9.000	22.500	15.750
Afvalinzameling		0	225.000	80%	0	180.000	90.000
Referendum		64.000	70.000	20%	12.800	14.000	13.400
Inburgering nieuwkomers		50.000	100.000	20%	10.000	20.000	15.000
						bovengrens	ondergrens
Totaal		**1.986.565**	**25.265.905**		**1.552.887**	**11.466.294**	**6.509.591**

Als alle risico's die we tot nu toe hebben gekwantificeerd zich ook daadwerkelijk zouden voordoen, dan zou er sprake zijn van minimaal € 2,0 miljoen en maximaal € 25,3 miljoen schade (ongewogen risico's). Maar de kans dat dit zich allemaal in één jaar voordoet, is zeer klein. Vandaar dat wordt uitgegaan van een gewogen risico: de kans dat een risico zich voordoet maal de hoogte van het bedrag dat daarmee gemoeid is. Deze kwantificering van risico's waarbij rekening is gehouden met de kans dat een risico zich voordoet, komt uit op een gemiddeld bedrag van afgerond € 6,5 miljoen. Het gaat om het gemiddelde van het gewogen minimumrisico (€ 1,6 miljoen) en het gewogen maximumrisico (€ 11,5 miljoen).

Ratio weerstandsvermogen

> 2	Uitstekend
1,4 < x < 2,0	Ruim voldoende
1,0 < x < 1,4	Voldoende
0,8 < x < 1,0	Matig
0,6 < x < 0,8	Onvoldoende
< 0,6	Ruim onvoldoende

De incidentele weerstandscapaciteit bestaat uit de Algemene Reserve en bedraagt op rekeningbasis per 31 december 2017 € 12.026.130. Hierin is het positieve resultaat over 2017 nog niet verwerkt. Wanneer we dit afzetten tegen de risico's dan blijkt dat de ratio bij zowel het maximale als het gemiddelde risico is afgenomen.
Het ratio is bij een maximaal risico: 12.026.130 / 11.466.294 = 1,05
Het ratio is bij een gemiddeld risico: 12.026.130 / 6.509.591 = 1,85
Bij een maximaal risico is de ratio voldoende. Bij een gemiddeld risico is de ratio ruim voldoende. Als we het positeve resultaat toevoegen aan de Algemene Reserve zouden deze ratio's respectievelijk ruim voldoende en uitstekend zijn.

Onder- en bovengrens Algemene Reserve
Op basis van de nota Weerstandsvermogen 2005 zijn de onder- en de bovengrens van de Algemene Reserve vastgesteld. Aan de hand van de herziening van de kwantificeringen kan een nieuwe onder- en bovengrens worden bepaald. Om schommelingen te voorkomen, zullen wij deze grenzen niet meteen aanpassen. Wel zullen we het vergelijk opnemen en bij grote verschillen de grenzen aanpassen. Bij de begroting 2018 is besloten om de onder- en bovengrens van de Algemene Reserve aan te passen, de ondergrens is verlaagd naar € 6,9 miljoen, de bovengrens naar € 12,3 miljoen. Bij de begroting 2019 zullen de effecten van de geactualiseerde gekwantificeerde risico's opnieuw worden verwerkt.

Berekende grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018

Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Vastgestelde grenzen	Begroting 2016	Begroting 2017	Begroting 2018
Ondergrens	5.800.000	7.000.000	6.900.000
Bovengrens	9.700.000	12.500.000	12.300.000

Kengetallen
In onderstaande tabel ziet u het verloop van de kengetallen zoals deze zijn voorgeschreven door de provinciale toezichthouder. Na vaststelling van de jaarrekening 2016 door de raad zal de toezichthouder opnieuw de kengetallen gaan beoordelen en een advies uitbrengen.

Verloop van de kengetallen	Jaarrekening 2016	Jaarrekening 2017	Begroting 2018
Netto schuldquote	95%	63,5%	61%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	49%	54,7%	39%
Solvabiliteitsratio	22%	25,3%	29,4%
Structurele exploitatieruimte	8,6%	10,5%	1,2%
Grondexploitatie	34%	40,3%	35,7%
Belastingcapaciteit	101,6%	118,6%	111,2%

De netto schuldquote zegt iets over de financiële vermogenspositie van de gemeente. Heeft een gemeente ruimte om te investeren of moet het juist voorzichtig zijn? Bij een score onder de 100% is er financiële ruimte, bij een score boven de 130% moet de gemeente voorzichtig zijn met haar financiën. Duiven scoort met een netto schuldquote van 63,4% goed. Er is een ruime verbetering ten opzicht van 2016.

Bij netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen worden schulden die de gemeente heeft gecorrigeerd met gelden die zijn doorgeleend aan scholen, woningstichtingen of verenigingen. Dit zorgt voor een beter beeld van de financiële vermogenpositie van de gemeente dan de ongecorrigeerde netto schuldquote omdat de gemeente schulden op de balans heeft staan waartegenover vorderingen staan op deze organisaties. Deze schulden hebben namelijk geen invloed op de beoordeling of de gemeente in staat is te investeren of dat ze juist moeten oppassen. De netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen is voor Duiven 54,5% in 2017 ten opzichte van 49% in 2016.

De solvabiliteitsratio is het eigen vermogen ten opzichte van het totale vermogen van de gemeente. Dit is voor gemeente Duiven gestegen naar 25,3%. Dit percentage is onvoldoende. Dit heeft te maken met het grote aantal verstrekte leningen aan andere organisaties zoals ook in de vorige alinea is beschreven. Zonder deze leningen zou de solvabiliteitsratio hoger uitvallen. Er is ten opzichte van 2015 wel een verbetering zichtbaar en verwacht wordt dat deze verbetering doorzet richting verdere jaren.

De structurele exploitatieruimte geeft aan hoeveel ruimte er is in de jaarrekening tussen structurele uitgaven en structurele inkomsten van gemeenten. Dit getal zegt iets over of de gemeente in staat zal zijn aan haar verplichtingen te voldoen. Dit is van 8,6% (goed) gestegen naar 10,5% (goed).

Het kengetal grondexploitatie is de verhouding tussen de bouwgronden in de balans en de totale baten van de gemeente. Deze ratio is van 34% in 2016 gestegen naar 40,3% in 2017.

De belastingscapaciteit is de verhouding tussen de belastingen die er geheven zijn in 2017 in de gemeente Duiven voor een gemiddeld gezin ten opzichte van het landelijk gemiddelde. De belastingcapaciteit is gestegen van 101,6% in 2016 naar 118,6% in 2017.

Paragraaf 3 Onderhoud kapitaalgoederen

Beleid en beheer van kapitaalgoederen is vastgelegd in negen nota's, die actueel worden gehouden.

Wegbeheer
In 2011 is het nieuwe beleidsplan onderhoud verhardingen vastgesteld. Hiermee is gekozen voor het scenario 'geen kapitaalvernietiging'. Dit betekent dat het asfalt op kwaliteitsniveau 'Basis' wordt onderhouden en de elementen verhardingen op 'Laag'. Afgezet tegen het vorige beleid, betekent dit dat onderhoud aan elementenverhardingen later zal plaatsvinden. Hierdoor zal het gemiddelde onderhoudsniveau de komende jaren omlaag gaan.
Vanwege gebrek aan capaciteit is het opstellen van een nieuw beleidsplan uitgesteld. Daarnaast willen we integraal het beleid van de gehele openbare ruimte benaderen. Dat is inmiddels opgestart onder de noemer Assetmanagement. Naar verwachting zal in 2019 integraal beleid worden opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.

Kwaliteit
In 2017 is volgens de tweejaarlijkse cyclus de laatste weginspectie uitgevoerd. 2016 was het eerste jaar dat we geen weginspectie uitvoerden. Begin 2019 zal een nieuwe weginspectie volgen. Het groot asfalt onderhoud van 2016 is doorgeschoven en gelijktijdig met dat van 2017 uitgevoerd. Daarnaast is er onder meer onderhoud gepleegd aan wegen (o.a. Heiliglandsestraat, Husselarijstraat, Loostraat, Rijksweg, Roelofshoeveweg, Rouvenenstraat), fietspaden (o.a. Engelstraat) en een aantal voetpaden.

Wegbeheer

	Begroting 2017	Rekening 2017
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.053
Onttrekking aan de voorziening	733	622
Saldo	**267**	**431**

bedragen x € 1.000

Groen
Gezien de financiële situatie is het uitgangspunt het sobere beeld vast te houden. Bij renovatie-werkzaamheden wordt daarom gekozen voor goedkopere en efficiëntere beheervormen, aansluitend op de systematiek van beeldgericht werken. Enkele locaties die meer onderhouds-achterstand hadden zijn opgeknapt zoals de Italiaanse Hoek. In het voorjaar zijn de rotondes opnieuw aangeplant en is het groen aan de Doornenburgallee/Hunneschansallee gerenoveerd. Het opstellen van een groenplan is verder in tijd naar achteren geschoven. Dit wordt meegenomen in het traject Asset Management. Naar verwachting wordt nieuw integraal beleid voor de openbare ruimte in 2019 opgesteld. Dit in samenhang met de ontwikkelingen rondom de omgevingswet.
De afgelopen jaren is er minder werk uitgevoerd aan bomenonderhoud. Dat kwam doordat we in Liemers verband een beheerpakket wilde aanschaffen. Het oude programma XEIZ werd niet meer ondersteund door de leverancier waardoor het beheren van data niet goed mogelijk was. In 2017 is het beheerpakket Kikker aangeschaft. De beheerdata uit Xeiz is overgezet naar dit pakket. We hebben zo op bomenonderhoud een flinke inhaalslag gemaakt.

Groen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.383	1.354
Totaal	**1.383**	**1.354**

bedragen x € 1.000

Civiele Kunstwerken
In 2017 is een inspectie uitgevoerd op 5 civiele kunstwerken. Aan de hand van deze inspectie is een geactualiseerd onderhoudsplan opgesteld voor de komende jaren. In het voorjaar van 2017 heeft een schouw plaatsgevonden van 28 kunstwerken. Een volgende inspectie en actualisatie van het onderhoudsplan vindt plaats in 2018. Met deze cyclus voldoen we aan een minimaal niveau zoals omschreven in de ‘handreiking constructieve veiligheid van bestaande bruggen en viaducten’ van de VROM-Inspectie. Gezien de kleinschaligheid van onze kunstwerken wordt dit aanvaardbaar geacht. De kosten voor groot onderhoud komen ten laste van de voorziening wegen.

Civiele Kunstwerken

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	24	17
Groot onderhoud	82	8
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**106**	**25**

bedragen x € 1.000

Openbare verlichting
Het beleidsplan openbare verlichting 2012-2017 is op 6 februari 2012 door de raad vastgesteld. In het beleidsplan is opgenomen dat in nieuwe situaties en vervangingen waar mogelijk led-verlichting wordt toegepast. Het beheerplan is opgesteld en door B&W goedgekeurd op 9 april 2013. De afgelopen jaren zijn er bezuinigingen op openbare verlichting doorgevoerd. Daardoor kan de vervanging op termijn niet meer worden betaald uit de Bestemmingsreserve. De Bestemmingsreserve zal bij het toepassen van led voor 2018 niet meer toereikend zijn. Vanaf dat moment wordt er jaarlijks afgeschreven.
De investering voor de aanschaf van led armaturen is hoger dan bij conventionele verlichting. Na enkele jaren worden deze meerkosten terugverdiend door o.a. minder energieverbruik.
Conform het armaturen-vervangplan zijn armaturen vervangen door led-armaturen. Op dit moment is in Duiven 40% van de verlichting uitgevoerd in LED. Dit percentage is bereikt door vervangingen en nieuwe plannen.

Openbare verlichting

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	233	223
Vervangingsinvesteringen	110	107
Totaal	**343**	**330**

bedragen x € 1.000

Riolering, gemalen en randvoorzieningen
De basis voor het onderhouden van het totale rioleringssysteem is te vinden in het Watertakenplan dat éénmaal in de vier tot zes jaar wordt geactualiseerd. Eind 2016 is het nieuwe Watertakenplan vastgesteld door de Raad. In 2017 is gestart met een grote rioolreconstructie/afkoppelproject zijnde ’t Buske, ’t Weike en de Van Schaikstraat. Naar verwachting zal dit project eind mei 2018 worden afgerond.

De focus voor 2018 ligt op de fusie en de samenwerking binnen de Liemerse gemeenten en Waterschap Rijn en IJssel. Het samenwerken heeft een hoge prioriteit omdat het een besparing zal opleveren welke vanuit het bestuursakkoord water opgedragen is.
Om invulling te kunnen geven aan de bezuinigingen in de Kadernota is in 2015 besloten om risico-gestuurd rioolbeheer in te voeren. In 2018 zal hier verdere invulling aan worden gegeven door middel van Asset Management.

Riolering, gemalen en randvoorzieningen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1.003	900
Vervangingsinvesteringen	1.080	560
Totaal	**2.083**	**1.460**

bedragen x € 1.000

Verkeersregelinstallaties (VRI)
Duiven kent nog twee verkeersregelinstallaties (VRI) geheel in eigen beheer. Het betreft de VRI Rivierweg/Nieuwgraaf/Driegaardensestraat en de VRI Rijksweg/Westsingel. Daarnaast zijn er de slagboom Jochemstraat en de dynamische afsluitingen in de Kastanjelaan, Pastoriestraat en doorgang Roelofshoeve/Centerpoort-Noord. Deze worden op basis van een programma preventief en tijdens storingen onderhouden en tijdig vervangen. Eind 2016 c.q. begin 2017 zijn de twee dynamische afsluitingen in het kader van het Vitaal Centrum aan de Pastoriestraat en Kastanjelaan vervangen en is één dynamische afsluiting toegevoegd ter hoogte van de Kastanjelaan/Elshofstraat. Voor deze drie installatie's is ook een nieuw onderhoudscontract met hosting voor camerabewaking afgesloten.
Daarnaast is de gemeente samen met de provincie eigenaar van drie installaties die door de provincie worden beheerd en onderhouden. De kosten worden verdeeld naar rato van het aantal aansluitende wegen.
In 2003 is de VRI Westsingel/Rijksweg vervangen. Rekening houdend met een afschrijvingstermijn van vijftien jaar betekent dat vervanging in 2018 zou moeten plaatsvinden. Op dit moment wordt deze installatie met een éénjarig contract onderhouden, dat jaarlijks wordt verlengd, totdat duidelijk is hoe dit kruispunt het best kan worden ingericht. De aanleg van de A15 heeft invloed op de keuze.

Verkeersregelinstallaties

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	47	32
Totaal	**47**	**32**

bedragen x € 1.000

Sportvelden
Duiven heeft de niet overdekte sportvelden in eigendom en beheer. Het beheer van de rest van de accommodaties is in handen van de sportverenigingen. De afspraken over beheer en onderhoud van de gehele sportaccommodaties zijn per vereniging geregeld in een privatiseringsovereenkomst en opstal- en gebruiksovereenkomst. Het veldonderhoud onder regie van de gemeente wordt voor de onderhoudsperiode 2013-2017 uitgevoerd op basis van een onderhoudsbestek.
In 2017 is een nieuw beheerplan opgesteld. Deze ligt ten grondslag aan de nieuwe aanbesteding van het onderhoud. Deze aanbesteding zal begin 2018 gereed zijn.
In 2017 is in overleg met verenigingen gekeken naar mogelijkheden voor renovatie van de sportvelden bij korfbalvereniging DUKO. In overleg is een renovatie in voorbereiding en word een beachvolleybalveld aangelegd. De uitvoering vindt plaats in 2018.
Westerduiven heeft een blaashal geplaatst in overleg met de gemeente Duiven. Deze hal draagt bij aan het mogelijk maken van een gewenste bezetting van de binnensportaccommodaties.
In de zomer van 2017 is de toplaagrenovatie van veld 4 in Groessen uitgevoerd.

Sportvelden

	Begroting 2017	Rekening 2017

Voorcalculaties	160	153
Totaal	**160**	**153**

bedragen x € 1.000

Speelterreinen
De speelterreinen worden volgens plan onderhouden. Twee keer per jaar worden de speelterreinen geïnspecteerd. Naar aanleiding van de inspectie worden er reparaties uitgevoerd. De huidige situatie is met minimale middelen in stand gehouden. BOSS (Bewegen, Ontmoeten, Sporten en Spelen) geeft geen concrete beleidsregels voor beheer en vervanging. Mocht uit de inspecties blijken dat toestellen niet meer voldoen dan worden deze verwijderd en niet vervangen. Dit jaar wordt de pilot voortgezet om te kijken welke initiatieven er van uit wijken komen. De buurtcoördinator speelt hierin een rol. Vervolgens bestaat er de mogelijkheid voor vervanging van toestellen of aanleg van nieuwe speelplekken.

Speelterreinen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	106	109
Vervangingsinvesteringen	20	0
Totaal	**171**	**109**

bedragen x € 1.000

Abri's
Met Outdoor Furniture Nederland BV is een overeenkomst gesloten voor de periode van vijf jaar, voor het onderhoud en schadeherstel van de 22 ABRI's. Het beheer, onderhoud en schadeherstel wordt door hen bekostigd middels de exploitatie van reclame.
In 2017 zou er nog één abri op Centerpoort Nieuwgraaf, nabij Alliander worden geplaatst. Dit is doorgeschoven naar 2018.

Abri's

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	1	0
Totaal	**1**	**0**

bedragen x € 1.000

Bewegwijzering
Nederland kent voor de bewegwijzering een nieuwe Dienst, namelijk De Nederlandse Bewegwijzeringsdienst (NBd). Deze dienst is samengesteld uit de volgende leden: Rijkswaterstaat, Provinciale Waterstaat, Unie van Waterschappen, de VNG. De ZNWB bewegwijzering is opgegaan in Rijkswaterstaat. De bewegwijzering is nu opgesplitst in een wettelijk en niet wettelijk deel.

Bewegwijzering, wettelijk deel
Met ingang van 1 januari 2015 valt een deel van de bewegwijzering onder het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990). Dit noemt men het wettelijke deel. De NBd heeft hierin de opdracht om met alle wegbeheerders onder meer de landelijke regiefunctie, kennisborging, ontwikkeling van bewegwijzering als ook de ontsluiting en het beheer van de landelijke database van bewegwijzering uit te voeren. Duiven kent zo'n 87 objecten.

Bewegwijzering, niet wettelijk deel
Daarnaast kan het regulier onderhoud en nieuwe projecten zelf worden aanbesteed en uitgevoerd. Tevens dienen de digitale gegevens dan aangeleverd te worden bij de NBd. De kosten (naast de jaarlijkse vaste wettelijke bijdrage) worden door de NBd in een vijfjarenoverzicht aangeleverd.

Bewegwijzering

	Begroting 2017	Rekening 2017
Voorcalculaties	15	8
Totaal	**15**	**8**

bedragen x € 1.000

Onderhoud gebouwen
Het planmatig Groot-Onderhoud-Gebouwen (GOG) geschiedt volgens de opzet en systematiek zoals omschreven in het Beleidsplan en vastgesteld door de Gemeenteraad op 16 april 2012.
Voor het planmatig Groot-onderhoud wordt onderscheid gemaakt in de volgende 2 categorieën:
- Groot-onderhoud met een cyclus van 2-25 jaar: te dekken uit de Voorziening;
- Groot-onderhoud met een cyclus van > 25 jaar: kapitaliseren; (rente en afschr.)

Uitgangspunt is dat Voorzieningen op peil gehouden worden met dotaties, een rentetoekenning (voor inflatie/prijsstijgingen) en dat met de onttrekkingen voor het gepland Groot-Onderhoud het niveau van de Voorziening over een periode van de (komende) 25 jaar niet onder de 0-grens komt.

Meerjarenonderhoudsplannen (MJOP)
Jaarlijks worden de individuele onderhoudsplannen (MJOP) van de gebouwen voor de komende vier jaar geactualiseerd en de consequenties/mutaties hiervan verwerkt. Momenteel wordt er gewerkt aan onderhoudsplannen per gebouw voor de langere termijn om zo de relatie tot de hoogte van de voorziening te kunnen bepalen.

De mutaties zijn samengevat het gevolg van:
- inmiddels uitgevoerd groot-onderhoud/renovatieonderhoud;
- wijzigingen van een onderhoudscomponent (b.v. materiaalkeuze);
- verwerking van schouw-/opnameresultaten;
- geplande onttrekking en gerealiseerde sloop van accommodaties;
- wijziging in onderhoudsverantwoordelijkheid (eigenaar-verhuurder/huurder-gebruiker).

Mutaties leiden veelal tot een gewijzigde dotatie in de Voorziening GOG en zijn als zodanig verwerkt in de voorcalculaties.
Bij de actualisatie van de MJOP's (per Jaarrekening 2015) blijkt dat met de voorgestelde dotaties en geplande onderhoudsactiviteiten het niveau van de 3 Voorzieningen GOG voor de komende periode van 25 jaar niet onder de 0-grens daalt.

Onderwijsaccommodaties
Per 1 Januari 2015 heeft een overheveling plaatsgevonden van het Groot-Onderhoud van de zogenaamde G-componenten van de Basisscholen naar de schoolbesturen.
De Gemeente blijft wel verantwoordelijk voor het Groot-Onderhoud (G-comp.) en de Functionele Verbeteringen van de gymzalen van de Joannesschool en de Bernadetteschool.

Vastgoedbeheer
In afwachting van een eventuele herbestemming zijn een aantal accommodaties toegevoegd aan de Vastgoedportefeuille van de Gemeente Duiven. Dit betreft:
- Voormalig OBS De Boomgaard, Schoolstraat 9 (tijdelijk verhuurd.)
- Voormalig Bibliotheek – Rijksweg 53 (leegstand in afwachting van visie op de Rijksweg en herbestemming)

Voor bovenstaande 2 accommodaties is de gemeente in vergaande onderhandeling tot verkoop van beide locaties medio 2018.
- Voormalig Basisschool De Timp, Walcherenstraat 5 (gedeeltelijk tijdelijk verhuurd in afwachting van herbestemming)
- Voormalig Peuterspeelzaal De Zandbak, a.d. Mondriaanstraat (leegstand)

- December 2017 is de huursituatie beëindigd van de (voormalige) artsenpraktijk Groessen aan de Tempelstraat. Momenteel is nog geen nieuwe bestemming bekend en is een principebesluit tot sloop genomen.

In afwachting van een herbestemming van de verschillende leegstaande accommodaties komen ook de kosten voor het onderhoud nu voor rekening van de gemeente. Hier is rekening mee gehouden in begroting.

Op basis van het adviesvoorstel (15BW0076) wordt voor deze accommodaties pas een MJOP opgesteld nadat een Visie op gebruik en herbestemming bekend is en wordt het bouwkundig- en installatie-onderhoud zoveel mogelijk uitgesteld en alleen uitgevoerd indien dit echt noodzakelijk is.

Voortgang Uitvoeringsprogramma GOG 2017
Onderstaand een overzicht van de voortgang en het uitgevoerd groot-onderhoud in 2017:

Gemeentehuis.
Uitgevoerd is het buitenschilderwerk aan diverse onderdelen. Verder is het geplande correctief onderhoud uitgevoerd aan de Elektrotechnische en werktuigkundige installaties uitgevoerd. In relatie tot het plan herinrichting raadzaal is in het kader van groot-onderhoud de vloerbedekking vervangen, het schilderwerk uitgevoerd en zijn werkzaamheden uitgevoerd aan de elektrotechnische- en verlichtingsinstallatie.

Regina Pacis
In afwachting van verdere herbestemming van het gebouw wordt vooralsnog voorgesteld geen Groot-onderhoudsactiviteiten uit te voeren anders dan de activiteiten die betrekking hebben op de (brand-)veiligheid, de waterdichtheid en de bedrijfszekerheid van de verwarmingsinstallatie.

Joannesschool / gymzaal.
Voor deze accommodaties is het ventilatiesysteem van de natte-ruimten aangepast en verbeterd.

Voormalig schoolgebouw De Boomgaard.
In verband met een gebrek aan de cv-ketels zijn deze in 2017 noodzakelijkerwijs nog vervangen.

Multifunctioneel gebouw Eilandplein:
In afwachting van een herbestemming is het geplande groot-onderhoud aan deze accommodatie niet uitgevoerd.

Verenigingsgebouw Visserlaan.
Ondanks en gedurende het lopende traject van privatisering was het in 2017 toch nog noodzakelijk om een aantal herstel- en vervangingswerkzaamheden aan de dakbedekkingsconstructie van de accommodatie uit te voeren.

Huis van Droo.
In het kader van groot-onderhoud zijn in 2017 de volgende geplande onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd:
- Het buitenschilderwerk van diverse onderdelen,
- Diverse binnenschilder- en sauswerk,
- Het realiseren van een lambrizering in de gang van de gymzaal.
- Het correctief onderhoud aan de Werktuigkundige en elektrotechnische installaties.

Groot onderhoud gebouwen

	Begroting 2017	Rekening 2017
Investeringen ten laste van de voorziening	89	53
Vervangingsinvesteringen	0	0
Totaal	**89**	**53**

bedragen x € 1.000

Paragraaf 4 Financiering

Algemeen

De treasuryfunctie ondersteunt de uitvoering van de programma's. De treasuryfunctie streeft naar een optimaal evenwicht tussen de uitgaven en inkomsten. Bij het uitzetten van gelden is met inachtneming van de regels het optimaliseren van het rendement het doel. Voor het aantrekken van geld is het doel andersom, namelijk het minimaliseren van de kosten. De uitvoering ervan vereist snelle beslissingen in een complexer geworden geld- en kapitaalmarkt. Er zijn aan de uitvoering van de treasuryfunctie budgettaire gevolgen verbonden, onder meer afhankelijk van het risicoprofiel. Het risico is inherent aan het rendement. Het laatste beleid hiervan is door de raad vastgelegd op 29 februari 2016 in het treasurystatuut van de gemeente Duiven. De publieke taak was reeds vastgesteld in de raad van 25 januari 2010. Opgenomen in de publieke taak zijn:

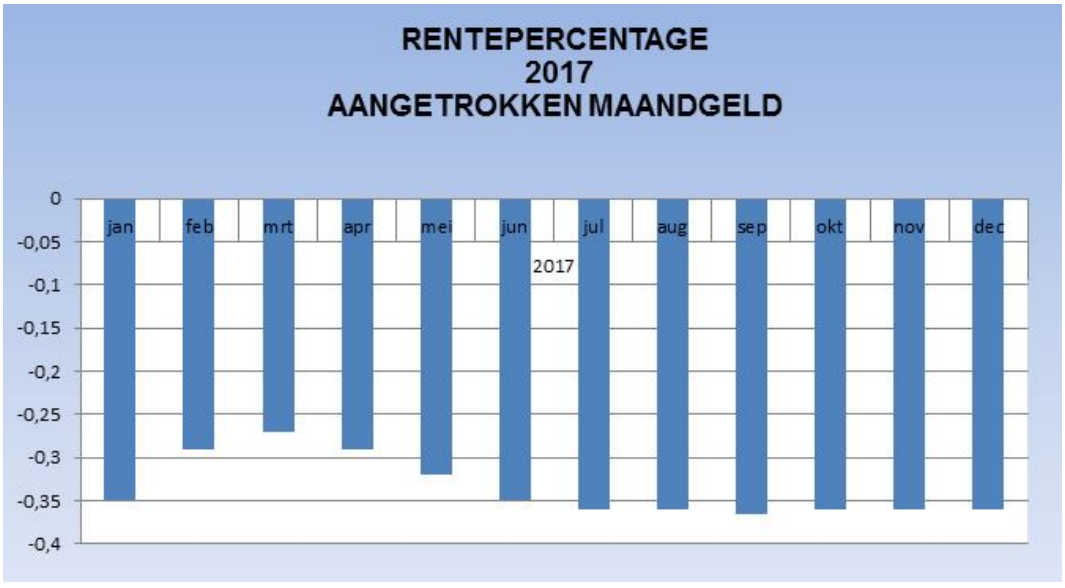
- Het verstrekken van garanties aan plaatselijke verenigingen en instellingen met het doel om met deze zekerheid geld te kunnen lenen bij reguliere banken en andere financieringsinstellingen.
- Het blijven verstrekken van waarborgen en geldleningen tot (her)financiering van sociale woningbouw conform het hiervoor reeds eerder (1997) genomen besluit Raamovereenkomst tot (her)financiering van de sociale woningbouw.

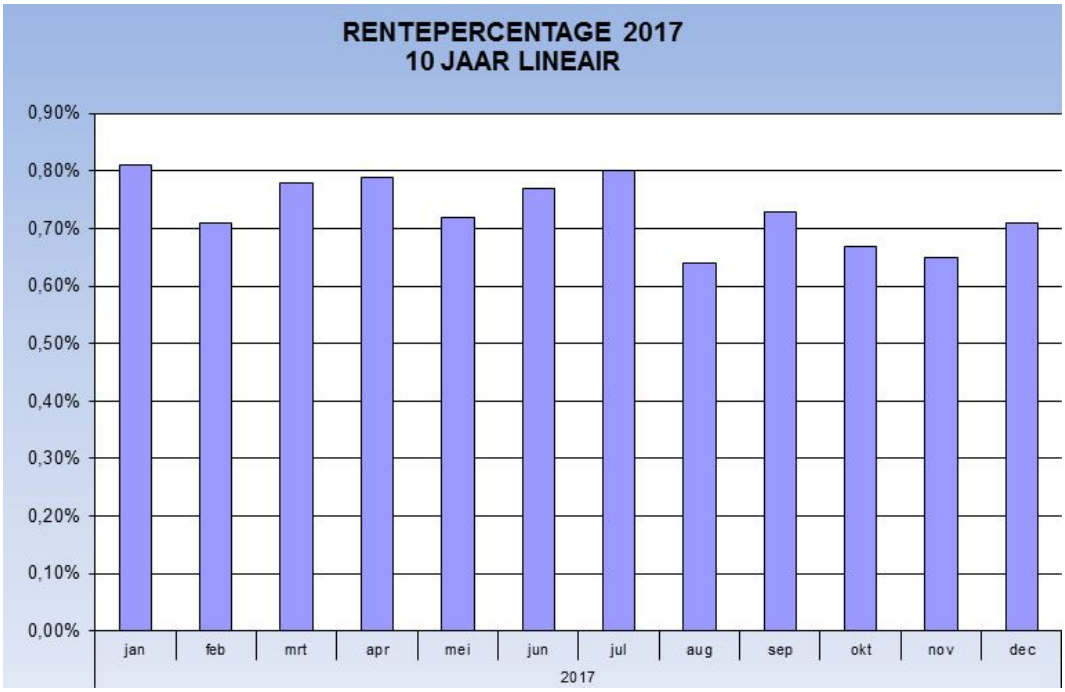
In het nieuwe treasurystatuut zijn de kaders opnieuw vastgelegd van financiële instellingen waarbij de gemeente Duiven geld kan lenen of uitzetten. Begin 2016 is het treasurystatuut opnieuw geactualiseerd en vastgesteld. Voor het aantrekken van geld is de rating verdwenen omdat de gemeente Duiven daar geen risico voor loopt. Het uitzetten van geld is niet meer toegestaan door de invoering van het schatkistbankieren. Wel is het nog toegestaan aan een andere decentrale overheid geld te lenen. Dit is alleen mogelijk als er geen verticale toezicht relatie bestaat tussen beide decentrale overheden.

Rentebeleid

In de financieringsparagraaf van de begroting 2017 is van een licht stijgende rente uitgegaan. De visie van een licht stijgende rente zoals die is uitgesproken in de begroting 2017 is niet terug te vinden in de onderstaande tabellen. De tienjarige lineaire lening is stabiel laag geweest. De korte rente is voor het eerst het hele jaar negatief geweest.

De gemeente Duiven heeft het hele jaar positief gestaan op de banken. Dit heeft geleid tot beperkte rentelasten in 2017 voor kort geld.

Renterisico's

De specifieke risico's die samenhangen met de uitvoering van de treasuryfunctie bestaan voornamelijk uit renterisico's, die worden getoetst aan twee normen.

1 De kasgeldlimiet. Deze geeft het maximale bedrag aan dat een gemeente aan vlottende financieringsmiddelen (looptijd korter dan een jaar) mag opnemen.
2 De renterisiconorm. Hiermee wordt bedoeld het renterisico dat gelopen wordt op toekomstige renteniveaus. Per jaar mag maximaal op 20% van de leningen renterisico worden gelopen.

1. Kasgeldlimiet

Het uitgangspunt van de kasgeldlimiet is het vermijden van grote fluctuaties in de rentelasten door een grens te stellen aan korte financiering (korter dan één jaar). Juist voor korte financiering kan het renterisico aanzienlijk zijn. De kasgeldlimiet wordt berekend als een percentage van de jaarbegroting en geldt voor het gehele begrotingsjaar.

Berekening kasgeldlimiet

	1 januari 2017
Omvang begroting	63.215
Toegestane kasgeldlimiet	8,5%
Toegestane kasgeldlimiet	5.300
Gemiddeld korte middelen 2017	11.500

Bedragen x € 1.000

Berekening kasgeldlimiet

Gemiddeld 2017 ruimte	16.800

Bedragen x € 1.000

Berekening ruimte t.o.v. kasgeldlimiet

2017	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal	gemiddeld

Gemiddelde vlottende middelen	8.2	13.9	15.8	8.3	11.5
Kasgeldlimiet per 1 januari 2017	5.3	5.3	5.3	5.3	5.3
Ruimte boven de limiet	13.5	19.2	21.1	13.6	16.8

Bedragen x € 1 miljoen

De gemeente Duiven is in 2017 in het gehele jaar ruim onder de kasgeldlimiet gebleven.

2. Renterisiconorm
Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op de langlopende schulden. Dit gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moet worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten. De renterisiconorm wordt berekend als percentage van de totale vaste schuld.

Berekening renterisiconorm

	2017
Stand van de vaste schuld 1 januari 2017	63.215
Renterisiconorm (in %)	20
Renterisiconorm (in €)	12.643

Bedragen x € 1.000.

Uit dit overzicht blijkt dat wij op grond van deze norm in 2017 € 12.648.000 aan leningen opnieuw hadden mogen afsluiten. In 2017 is er geen nieuwe lening afgesloten wel is er naast reguliere aflossingen, een lening van € 10.000.000 afgelost.

Kredietrisico
Naast bovengenoemd renterisico wordt door onze gemeente ook kredietrisico gelopen over de door ons uitgeleende gelden en de door ons aan plaatselijke verenigingen en instellingen, in het kader van onze publieke taak, gegarandeerde geldleningen. Het kredietrisico betreft het risico dat de leningen niet worden terugbetaald. In totaal is het saldo van de leningen verstrekt aan Woonstichting Vivare eind 2017 € 5.246.341.
Het saldo van de verstrekte hypotheken aan ambtenaren was op 31 december 2017 € 11.885.590. In 2017 is dat saldo afgenomen met € 4.232.778.

Gewaarborgde geldleningen
In 2017 stonden we garant voor het betalen van rente en aflossing voor een totaalbedrag van € 28.140.633. Het grootste deel hiervan, namelijk € 26.165.260 wordt gegarandeerd in de achtervang van het WSW (Waarborgfonds Sociale Woningbouw). Voor deze laatste groep leningen kan de gemeente Duiven voor 50% worden aangesproken. Van het restant van € 1.975.373 staat de gemeente borg voor verenigingen tot een bedrag van € 486.809 en voor leningen aan woningstichting Vivare € 1.348.264 en Vitens € 140.299.

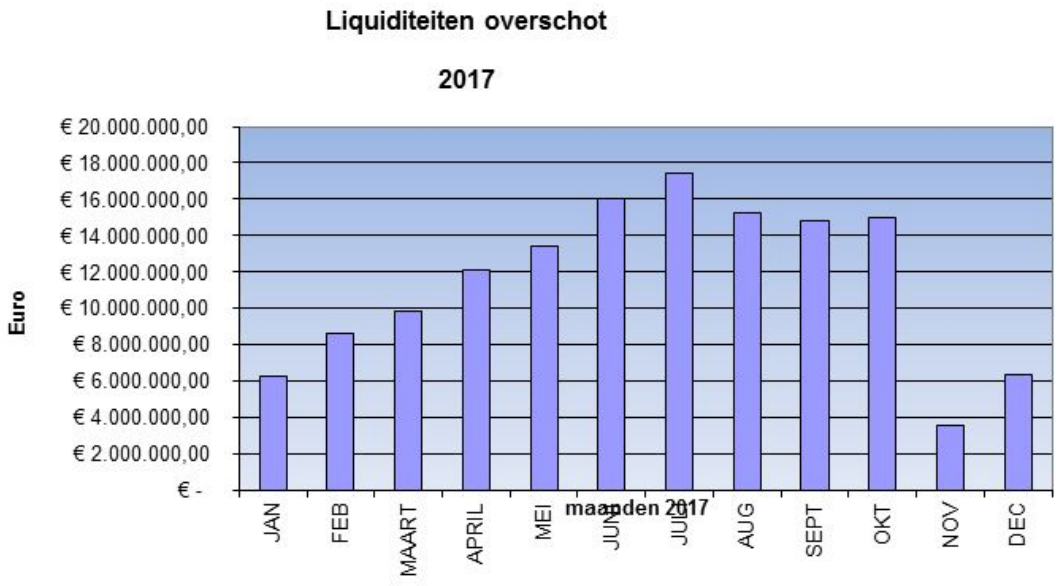
Interne financiering

Onder interne financiering wordt verstaan het gebruik maken van de eigen reserves en voorzieningen voor de financiering van de gemeente Duiven. Op 1 januari 2017 was het bedrag aan reserves € 29.481.016 en aan voorzieningen € 22.684.053. Totaal een bedrag van 52.165.069. Dit bedrag werd in 2017 gebruikt als financieringsmiddel voor de inkomsten en uitgaven van de gemeente Duiven.

Liquiditeit

Om te komen tot een goede en effectieve financiering voor de gemeente voor de korte en lange termijn is een goede en volledige liquiditeitsprognose noodzakelijk. De liquiditeitsprognose in de

begroting 2017 voorspelde een negatief saldo van € 4,9 miljoen eind 2017. In werkelijkheid was het saldo 6,4 miljoen positief.
Hieronder treft u de werkelijke liquiditeit aan van de gemeente Duiven per maand in 2017:

Conclusie
Eind 2017 was het werkelijke liquiditeitensaldo € 6,4 miljoen positief. De verwachting in de begroting 2017 was een negatief saldo van € 4,9 miljoen. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

a. Verschil in beginsaldo	11,3
b. Vervangingsinvesteringen/wensenlijst	1,7
c. Minder verkoop grondexploitatie	-9,4
d. Hypotheken	4,0
e. Regulier aflossing geldleningen	-0,8
f. Mutaties reserves	-0,4
g. Mutaties voorzieningen	-0,1
h. Winst saldo 2017	5,7
i. Diverse	-0,7
Totaal	11,3

Bedragen in miljoenen €

Toelichtingen:

a. In de prognose voor 2017 is uitgegaan van een beginstand van € 4,9 miljoen negatief. Werkelijk was het saldo € 6,4 miljoen positief. Een verschil van € 11,3 miljoen positief.

b. Totaal is er voor € 1,7 miljoen minder geïnvesteerd dan geraamd.

c. De grondexploitatie raamde een afname van de boekwaarde van € 8,0 miljoen. In werkelijkheid werd het een toename van de boekwaarde van € 1,5 miljoen. Een verschil van € 9,4 miljoen negatief.

d. Door de lage rentestand hebben veel ambtenaren de hypotheek net als in 2016 elders afgesloten. Dit levert een positief resultaat op van € 4,0 miljoen voor de liquiditeiten.

e. In 2017 is er voor € 800.000 meer regulier afgelost.

f. De reserves zijn € 400.000 minder toegenomen als verwacht.

g. De voorzieningen zijn met € 453.000 toegenomen. € 136.000 minder dan geraamd.

h. Het saldo van de jaarrekening is € 5.676.000.

i. Diverse heeft een saldo van € 0,7 miljoen.

Schatkistbankieren
Schatkistbankieren houdt in dat lagere overheden zoals gemeenten, provincies en waterschappen hun geld niet meer kunnen onderbrengen bij reguliere banken, maar verplicht zijn dit bij het Rijk dan wel medeoverheid te doen. Dit geldt vanaf 2013. Het tijdelijk uitzetten van geld bij derden is verleden tijd.
Alle overtollige middelen in de schatkist moeten we aanhouden. Er zijn vier uitzonderingen; nazorgfondsen zoals die zijn ingesteld op basis van de wet Milieubeheer, middelen op een geblokkeerde rekening bij de belastingdienst, bestaande beleggingen (peildatum 4 juni 2012) en een drempelbedrag. Het drempelbedrag is een minimumbedrag (dat gemiddeld buiten de schatkist mag worden gehouden. Het drempelbedrag voor onze omvang is 0,75% (dit percentage wordt gehanteerd bij een begrotingstotaal lager dan € 100 miljoen) van het begrotingstotaal (€ 62.604.000) € 470.000. Dagelijks wordt het overschot van onze liquide middelen gestort naar het Rijk middels een rekening-courantrekening. Voor 2017 zijn we niet binnen het drempelbedrag gebleven.In het 3e kwartaal is er een kleine overschrijding geweest.
Drempelbedrag 2017 (bedragen in € 1.000)

	1e kwartaal	2e kwartaal	3e kwartaal	4e kwartaal
Buiten schatkist aangehouden middelen	325	312	486	306
Drempelbedrag 2017	470	470	470	470
Overschrijding			16	
Onderschrijding	145	158		164

Debiteuren- en crediteurenbeheer

Onze organisatie is erop gericht dat haar vorderingen tijdig, dus uiterlijk op de vervaldatum, worden geïnd. Wanneer dit niet wordt gerealiseerd, worden kort na de vervaldatum, volgens een vaste procedure, de nodige invorderingsmaatregelen genomen. Zogenaamde dubieuze debiteuren worden op basis van een kosten/baten-analyse en op juridische haalbaarheid beoordeeld waarna óf verdere invordering via de gerechtsdeurwaarder plaatsvindt óf de vordering oninbaar wordt verklaard.

Debiteuren financieel beheer
Het grootste bedrag aan openstaande debiteuren op balansdatum is reeds in 2018 ontvangen. Er loopt een aantal invorderingsmaatregelen bij diverse debiteuren.

Debiteuren belastingen
De invordering van de belastingdebiteuren 2017 is reeds opgestart. Het totale saldo aan belastingdebiteuren bij de gerechtsdeurwaarder per 31 december 2017 bedraagt € 183.437. Het betreft 385 vorderingen. Deze zijn in behandeling bij het incassobureau dat de invordering verzorgt voor de gemeente.

De overige belastingdebiteuren komen binnen via een betalingsregeling.

Paragraaf 5 Bedrijfsvoering

Inleiding
Deze paragraaf besteedt aandacht aan de belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van de bedrijfsvoering van de gemeente Duiven. Hierbij komen diverse aspecten aan de orde, waaronder organisatieontwikkeling, informatiebeleid en personeelsbeleid en –formatie. Bedrijfsvoering betreft het sturen op de inzet van de (productie)middelen en processen bij de totstandkoming van producten. Dit is van belang voor het uitvoeren van de programma's en voor de continuïteit en daadkracht van de organisatie. De burger verwacht bovendien dat middelen doelmatig en doeltreffend worden ingezet. Dit vraagt om een kwalitatief goede bedrijfsvoering rondom de aspecten van planning, uitvoering, verantwoording, evaluatie en verbetering. Op grond van de Gemeentewet is de bedrijfsvoering primair een taak van het college.

Vastgestelde nota's
De volgende nota's op het gebied van bedrijfsvoering zijn vastgesteld:
- Duiven, duidelijk en dichtbij, *van droom naar realiteit* (2012).
- Besturingsfilosofie (2011).
- Informatiebeleidsplan 2013-2017 (2012).
- Functieboek (2013).
- Inkoop- en aanbestedingsbeleid Liemerse gemeenten 2012-2013.
- Mandaat-, volmacht- en machtigingenbesluit 2013.
- Richtlijn budgetbeheer 2015.

Organisatieontwikkeling: Duiven, duidelijk en dichtbij
In de begroting 2017 hebben we al geschreven dat in 2017 de aandacht steeds meer gericht zal zijn op het ontwerp van de nieuwe fusie-organisatie. In de praktijk is dat ook gebleken. En dat is eigenlijk nog sneller gegaan dan we hadden gedacht. Van nieuwe impulsen voor de organisatieontwikkeling in de oude organisatie is eigenlijk geen sprake meer geweest. We kunnen dat natuurlijk wel van verschillende kanten bekijken. Want met medewerkers praten over belangrijke waarden voor de nieuwe organisatie, leidt toch ook wel tot impulsen voor organisatieontwikkeling in het huidige. Verder is nog onderhoud gepleegd in het kader van het speerpunt "persoonlijk leiderschap".

Een mooie ontwikkeling is dat we interne trainers hebben opgeleid. Via een interne selectieprocedure hebben we medewerkers geworven en daarna opgeleid tot interne trainer. Deze trainers worden ingezet voor het waardenprogramma in de nieuwe organisatie, maar zijn in het afgelopen jaar ook ingezet voor het onderhoud van persoonlijk leiderschap. Verder kunnen zij interne workshops begeleiden.

Je kunt niet starten met een nieuwe organisatie, als je niet goed afscheid neemt van het oude. Daarom hebben we op 19 december een mooie kerst/afscheidsbijeenkomst gehad. Een bijeenkomst, waarin we met een lach en een traan afscheid hebben genomen van een organisatie, die bij velen warme gevoelens oproept en waarin we met veel plezier hebben gewerkt.

Intergemeentelijke samenwerking
Net zoals in de begroting 2017, zullen we hier rapporteren over de ontwikkelingen op de drie schaalniveaus Arnhem/Nijmegen, regio Arnhem en Liemers.

In de city region Arnhem-Nijmegen is een eerste evaluatie gehouden van het functioneren van het nieuwe regio-verband. Voor zover daar nu al iets over te zeggen viel, waren de resultaten licht positief. Maar er was ook reden tot het zetten van de puntjes op de i. Dat is gedaan en daarmee wordt de volgende stap in deze regionale samenwerking gezet. Een samenwerking die hard nodig is, om onze regio voldoende op de kaart te zetten.

In de regio Arnhem is hard gewerkt aan het verder opzetten van de MGR (modulaire gemeenschappelijke regeling) sociaal domein. Eind van het jaar is besloten ook het bureau leerplicht en het werkgeversservicepunt hier onder te brengen. De governancestructuur is

inmiddels ook rond en ook is besloten dat de MGR als thuisbasis een deel van het gemeentehuis van Westervoort krijgt. Deze MGR heeft als kenmerk dat het een lichte regeling heeft waarin de regiogemeenten elkaar verplichten tot het afnemen van een basispakket en daarnaast op vrijwillige basis andere samenwerkingen kunnen aangaan.

Op Liemerse schaal is onverminderd aandacht geweest voor afstemming van inhoudelijke portefeuilles om de Liemerse belangen in regionale overleggen goed te behartigen. Als het gaat om de samenwerkingsagenda, dan kunnen we stellen dat binnen de GR Samenwerking de Liemers een oriëntatie heeft plaats gevonden op de managementstructuur. Welke rol spelen de gemeentesecretarissen van de (per 2018) drie gemeenten nu precies in de SdL.
Belangrijke mijlpaal voor beide organisatieonderdelen (RSD en RID) was de verhuizing in het afgelopen jaar. Van de RSD naar het BAT-gebouw in Zevenaar en van de RID naar de voormalige bibliotheek (en inmiddels gemeentegebouw) Westervoort. Voor de RSD was de studie naar de toekomst van de taken in het kader van de Participatiewet van groot belang. De RID kon een hernieuwde uitkomst presenteren van een benchmark, waaruit blijkt dat de RID het goed doet tegen relatief lage kosten. Voor meer informatie verwijzen wij u naar de jaarrekening van de SdL.

Doelmatigheid en doeltreffendheid en rechtmatigheid
Op grond van het bepaalde in artikel 2 van de Verordening onderzoeken doelmatigheid en doeltreffendheid gemeente Duiven (ex. Artikel 213a Gemeentewet) onderzoekt het college de doelmatigheid en doeltreffendheid van de bedrijfsvoering. Hieraan wordt op verschillende manieren uitvoering gegeven.

Eén van de manieren is het (laten) uitvoeren van benchmarks, formatiescans en klantwaarderingsonderzoeken. In programma 1 is onder andere aangegeven welke stappen in 2017 gezet zijn op het vlak van dienstverlening. De inzet van digitale instrumenten en hulpmiddelen wordt daarbij steeds belangrijker. Mijn overheid, ingezet voor het versturen van belastingaanslagen, sociale media waaronder WhatsApp worden meer en meer toegepast teneinde de communicatie en dienstverlening aan de burger te moderniseren en optimaliseren. Doeltreffender en uiteindelijk ook doelmatiger.

2017 heeft voor een belangrijk deel ook in het teken gestaan van de voorbereidingen voor de ambtelijke fusie. De nieuwe organisatie is ingericht en doelstellingen zijn geformuleerd. Een optimale dienstverlening en een organisatie die niet duurder is en zo mogelijk goedkoper dan de twee huidige organisaties zijn daarbij belangrijke uitgangspunten.

Net als in voorgaande jaren zijn in 2017, op basis van een plan van aanpak, diverse onderzoeken uitgevoerd in het kader van de rechtmatigheidscontrole. De onderzoeken lagen op het vlak van de belangrijkste geldstromen binnen de begroting zoals inkoop, inkomensoverdrachten, sociaal domein en grondexploitatie. In het verslagjaar zijn stappen gezet om deze onderzoeken in de organisatie verder te structureren en professionaliseren. Deze onderzoeken zijn afgestemd met de accountant en vormen voor hen een belangrijke onderlegger voor de controle van de jaarrekening.

Integriteit
Integriteit is een inherent onderdeel van de cultuur waaraan wij in de organisatie werken. Persoonlijk leiderschap is belangrijk speerpunt voor management en medewerkers. Dat leidt ook tot openheid, elkaar aanspreken en geven van feed-back (of zoals wij zeggen, om er beter van te worden “feed-forward”). Binnen dit klimaat is voor alle medewerkers van de gemeente als kerncompetentie vastgesteld de competentie “zelfreflectie”. Wij merken dat binnen de cultuur die zo aan het ontstaan is, integriteitsvraagstukken waar medewerkers mee worden geconfronteerd, op een natuurlijke wijze aan de orde worden gesteld.
Naast deze algemene insteek, zijn er ook enkele specifieke maatregelen die telkens terugkeren. Ieder jaar houden we een middag voor nieuwe medewerkers. Naast een rondleiding door de gemeente, besteden we daarbij expliciet aandacht aan integriteit, waarbij wordt benadrukt dat transparantie van het grootste belang is. Daarnaast worden verzoeken van medewerkers om nevenwerkzaamheden te verrichten, scherp bekeken. Zo nodig worden voorwaarden verbonden aan toestemming, om elke schijn van belangenverstrengeling te vermijden.

Informatiebeleid

Projecten informatiebeleidsplan

Onder regie van de Regionale ICT dienst (hierna RID) hebben de vier samenwerkende gemeenten een informatiebeleidsplan opgesteld. Genoemd plan is te beschouwen als een doorkijk voor de periode 2013-2017 voor wat betreft informatievoorziening en ICT. De onderwerpen waar het in dit verband om gaat hebben betrekking op informatiearchitectuur, de organisatie van de informatievoorziening, applicaties, projecten etc.

Het informatiebeleidsplan met de bijbehorende projectenlijst is ingegeven door gemeentelijke ambities, maar ook door aan gemeenten opgelegde verplichtingen van rijkswege. Een ander streven is gericht op ‘convergentie’, hetgeen wil zeggen dat de gemeenten die deelnemen aan RID de Liemers van dezelfde software gebruik gaan maken. In 2017 is onder andere de gezamenlijke aanbesteding van nieuwe software voor het financiële systeem afgerond. Implementatie is voorbereid en de applicatie is per 1 januari 2018 in gebruik genomen. De aanbesteding voor de convergentie van software op het taakveld belastingen is gestart in 2018.

Veel inspanningen zijn ook verricht in het kader van de voorbereidingen voor het tot stand komen van de nieuwe fusie-organisatie 1Stroom. In dit traject zijn ook veelal kleinere applicaties hetzij gesaneerd hetzij op elkaar afgestemd. In de nieuwe organisatie worden ook de processen geharmoniseerd.

Informatiebeveiliging

De doelstelling van informatiebeveiliging is het beschermen van de beschikbaarheid, de integriteit en de vertrouwelijkheid van informatie (digitaal, analoog, kennis) van de gemeente. Daarbij spelen de kwaliteit van de techniek, de attitude van de mens en de inrichting van de organisatie een grote rol. Helaas mag informatiebeveiliging zich verheugen in een toenemende belangstelling. Hackers, ransomware, datalekken, nepnieuws, het zijn termen die we bijna dagelijks in de media hoorden en zagen.

In de Liemers werken de gemeentelijke beveiligingsfunctionarissen projectmatig nauw samen om de maatregelen uit de BIG (Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten) ingevoerd te krijgen. Scienta, ons ISMS (Information Security Management System) vormt de bron waarin beleid en protocollen te vinden zijn. In 2017 is met het oog op de ambtelijke fusie met Westervoort per 1 januari 2018 in 1Stroom de formatie van het team Informatiebeheer uitgebreid met een CISO (Chief Information Security Officer) en een FG (Functionaris Gegevensbescherming). In september 2017 is het gemeentelijk beleid opnieuw vastgesteld door het college gecombineerd met de opdracht het beleid in 2018 door 1Stroom te laten actualiseren.

Eind 2017 is het eindrapport van de Rekenkamercommissie Duiven over Privacy en Informatiebeveiliging en de reactie van het college daarop in de gemeenteraad voor kennisgeving aangenomen. In 2017 is ook gestart met de voorbereidingen voor de implementatie van de Europese Verordening AVG die op 25 mei 2018 in werking zal treden.

Op grond van de Wet Meldplicht Datalekken zijn in 2017 twee datalekken van beperkte omvang gemeld aan de Autoriteit Persoonsgegevens AP, die geen aanleiding heeft gezien tot verdere stappen.

In 2017 zijn goede resultaten te melden naar aanleiding van de audit 2016 DigiD en de zelfevaluaties BRP en PUN. In navolging daarop is landelijk ENSIA ingevoerd, een tool om de auditlast voor gemeenten te verminderen. Middels een uitgebreide zelfevaluatie in nauwe samenwerking met alle betrokken stakeholders in de eigen organisatie, de RID en de RSD de Liemers is de status per 31 december 2017 van de invoering van de BIG vastgelegd, aangevuld met zelfevaluaties voor de domeinen waarvoor extra maatregelen nodig zijn zoals de BRP, de PUN, de BAG, de BGT, de DigiD en het Suwinet. De resultaten daarvan worden in 2018 gehanteerd door de verschillende landelijke toezichthouders voor de verticale verantwoording. Op basis van die resultaten legt het college voortaan over de informatiebeveiliging aan de gemeenteraad verantwoording af in deze paragraaf Bedrijfsvoering.

Personele ontwikkelingen
In 2017 is door de medewerkers van onze organisatie weer veel werk verzet. Werk dat een voortzetting is van taken die we al jaren uitvoeren en werk als gevolg van de invulling van nieuw beleid. En ondertussen is in eigen beheer ook nog eens de ambtelijke fusie is vormgegeven, wat een omvangrijke operatie is.

De taken die we al jaren doen zijn uitgevoerd binnen de bestaande middelen die daarvoor beschikbaar zijn. Met het oog op de ambtelijke fusie is een aantal formatieplaatsen tijdelijk ingevuld en deels ook door inhuur. Daardoor is het salarisbudget onderschreden en het inhuurbudget overschreden. Maar in totaliteit is er een voordeel van € 129.000 op de salarisbudgetten. Dit voordeel zit vooral in minder uitgaven op de stelposten. Dit betekent ook dat de eenmalige uitkeringen die in december zijn gedaan als gevolg van de afspraken met de vakbonden over het vervallen van de uitloopschaal (waarover wij nog hebben gerapporteerd in de 3e tussenrapportage), binnen het bestaande budget konden worden gedekt.

De door de gemeenteraad toegekende extra bedragen in het kader van nieuw beleid om extra en/ of nieuwe taken uit te voeren zijn gebruikt om deze taken op te pakken:
- € 40.000 eenmalig om te voldoen aan de wet banenafspaak; eind 2017 had Duiven een bezetting van 3,6 fte van medewerkers die voldoen aan de criteria voor deze doelgroep. Dat is ruimschoots boven het aantal dat nu nodig is in het kader van de landelijke afspraken.
- € 75.000 structureel voor extra BOA-capaciteit van 1,5 fte; deze functies zijn ingevuld vanaf maart/april 2017.
- € 30.000 structureel voor sloopmeldingen ivm asbestwetgeving; dit bedrag is vooral gebruikt om zicht te krijgen op de problematiek in Duiven.
- € 17.500 structureel voor extra aandacht voor veiligheid bij vooral evenementenvergunningen; dit is ingevuld door een medewerker die met deze taken was belast een uitbreiding van uren te geven, waarmee dit adequaat is ingevuld.
- € 25.000 structureel voor vergroting inzet sociale media; een versterking van het KCC werd hierdoor mogelijk.

Conform de plannen daartoe die we in de begroting al beschreven, hebben wij daarnaast 4 fte extra menskracht ingezet voor versterking van VTH-taken (vergunningverlening/toezicht/ handhaving). De dekking voor deze extra inzet is voor 2017 incidenteel gevonden binnen bestaande budgetten. De structurele inpassing is een zaak voor 1Stroom.

Voor de ambtelijke fusie heeft onze organisatie in het afgelopen jaar veel werk verzet en daarbij is vrijwel alles zelf gedaan en zijn geen externe deskundigen ingehuurd. Wel hebben we op beperkte schaal menskracht ingehuurd om regulier werk over te nemen van onze medewerkers die substantieel met de ambtelijke fusie bezig waren. De kosten daarvan zijn gedekt uit het implementatiebudget voor de fusie.

De fusie heeft ook de schaduw vooruitgeworpen voor wat betreft de opleidingen. Vakopleidingen zijn gewoon doorgegaan, maar de organisatiebrede trainingen in het kader van de organisatieontwikkeling zijn als gevolg van de fusie niet of nauwelijks gehouden. Daardoor is een onderbesteding zichtbaar in de opleidingskosten van de organisatie van ca € 35.000.

2017 was voor veel medewerkers een spannend jaar met (grote) veranderingen in het verschiet. Gelukkig heeft dit zich niet geuit in een bovengemiddeld ziekteverzuim. Het ziekteverzuim over 2017 is met ongeveer 5,5% weliswaar niet laag en ook in de sector bovengemiddeld, maar past wel in het beeld van de afgelopen jaren waarin het verzuim continue tussen 5 en 6% schommelde. Ook in het afgelopen jaar was vooral het langdurig verzuim hier debet aan. Getuige ook de relatief lage verzuimfrequentie van ongeveer 1. De verzuimfrequentie is een goede maat voor de mate van kortdurend verzuim en een score van 1 is een mooi resultaat.
Uit de rapportage van de vertrouwenspersoon ongewenste omgangsvormen, is gebleken dat zich in 2017 niemand uit de kring van de medewerkers van de gemeente Duiven tot de vertrouwenspersoon heeft gemeld.

Paragraaf 6 Verbonden partijen

Inleiding

Verbonden partijen zijn gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen waarin de gemeente Duiven een bestuurlijk en financieel belang heeft.

Bestuurlijk belang
Betreft zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht.

Financieel belang
Betreft een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidelijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt. Bij deelname in een vennootschap betreft het financiële belang het bezit van aandelen en het ontvangen van bijbehorend dividend.

De gemeente Duiven maakt binnen de verbonden partijen onderscheid tussen gemeenschappelijke regelingen en deelnemingen. De gemeenschappelijke regelingen bestaan uit publieke partijen die samenwerken, vaak op basis van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) of Wgr-plus. In het algemeen geldt dat voor een gemeenschappelijke regeling wordt gekozen als een gemeente het voorgestane beleid niet zelf wenst uit te voeren, maar in samenwerking met andere gemeenten of instellingen. Bij deelnemingen heeft de gemeente een pakket van aandelen van een vennootschap in bezit. De deelname in het aandelenkapitaal vloeit vaak voort uit de van oudsher aanwezige maatschappelijke belangen, die door de vennootschappen werden of worden nagestreefd.

In onderstaand overzicht wordt een overzicht van de verbonden partijen voor de gemeente Duiven weergegeven, inclusief het financiële belang betreffende de jaarrekening 2016, de begroting 2017 en de jaarrekening 2017. Dit geeft inzicht in de risico's die de gemeente Duiven loopt door de betrokkenheid aan de verbonden partij. Vervolgens wordt elke verbonden partij nader toegelicht. Inhoudelijke beleidsinformatie over verbonden partijen is opgenomen in de relevante programma's.

Verbonden partij*	**Rekening 2016**	**Begroting 2017**	**Rekening 2017**
Gemeenschappelijke regelingen			
Samenwerking De Liemers (SDL)	2.100.684	2.089.659	2.261.490
Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)	1.096.400	1.112.778	1.104.278
Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL)	955.729	937.097	930.052
Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken (GRO)	63.544	63.544	61.783
Presikhaaf Bedrijven	2.474.000	2.127.179	2.237.000
Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD)	39.294	42.603	44.116
Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA)	141.085	119.000	128.929
Georganiseerd overleg Regio Arnhem Nijmegen	n.v.t.	38.175	38.156
Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN)	214.386	562.624	613.560
Euregio	6.650	6.700	n.n.b.
Deelnemingen (dividend)			
NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG)	3.580	2.000	5.756
Vitens N.V.	94.324	72.000	89.729
Alliander N.V. (voorheen Nuon)	102.280	82.500	115.187

* Alleen verbonden partijen met een financieel belang van meer dan € 10.000 worden vermeld

Gemeenschappelijke regelingen

Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen (opvolger van de stadsregio)

Doel	Als opvolger van de stadsregio is het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Arnhem Nijmegen opgericht. Deze richt zich op dezelfde terreinen als de stadsregio, te weten Wonen, Duurzaamheid, Mobiliteit en Economie. Gemeenten stemmen hun beleid op elkaar af. Hiervoor bestaan afzonderlijke portefeuillehoudersoverleggen. Bij wijze van algemeen bestuur komt het GO, het gemeenschappelijk orgaan, een aantal malen per jaar bijeen. Het orgaan heeft geen zelfstandige beleidsbevoegdheden.
Partijen	18 gemeenten nemen deel in het GO Arnhem-Nijmegen.
Bestuurlijk belang	Elke gemeente heeft één vertegenwoordiger in het algemeen bestuur van het GO.
Financieel belang	De jaarlijkse bijdrage aan het GO bedraagt € 1,50 per inwoner. Hiervan is € 0,50 bestemd voor secretariële ondersteuning en € 1,00 voor Bureau Brussel.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GO heeft geen vermogen.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	De risico's zijn nihil.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze overgelegd aan de gemeenten. De gemeente Westervoort beoordeelt voor de Liemerse gemeenten de rapportages op financieel vlak.
Ontwikkelingen	De behoefte aan regionale afstemming blijft onverminderd groot. Naast de formele momenten van bestuurlijk overleg zullen er ook meer momenten komen waarop raadsleden elkaar treffen.

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) gevestigd te Arnhem

Doel	Behartigen van de belangen van de deelnemers op de terreinen van brandweerzorg, ambulancezorg, publieke gezondheid, geneeskundige hulpverlening, crisisbeheersing en gemeenschappelijke meldkamer.
Partijen	16 gemeenten nemen deel in de VVGM: Arnhem, Barneveld, Doesburg, Duiven, Ede, Lingewaard, Nijkerk, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Scherpenzeel, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur kent 32 leden. Elke gemeente levert twee leden: de burgemeester en de wethouder volksgezondheid. De stemverhouding van Duiven is twee van de 32 oftewel 6,25%. In het Dagelijks Bestuur worden de Liemerse gemeenten vertegenwoordigd door de burgemeester van Westervoort.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven bestaat uit een brandweerdeel en een deel voor publieke gezondheid. De brandweerbijdrage is gebaseerd op de gemeentelijke bijdrage zoals die was voordat de brandweer werd geregionaliseerd. Voor 2017 was dat bedrag € 777.730. De bijdrage voor publieke gezondheid is gebaseerd op een bedrag per inwoner. Dat was in 2017 € 12,84 per inwoner en resulteert in een bijdrage á € 326.548.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 5.450.527 en per 31 december 2017 betrof het € 8.239.483. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 45.463.020 en per 31 december 2017 was dit € 37.035.595.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 2.875.983. Dit is het gerealiseerde resultaat. Er zijn nog enkele te besluiten resultaatmutaties die invloed kunnen hebben op het resultaat.
Risico's	De risico's zijn redelijk beperkt. Om de financiële en beleidsrisico's in beeld te hebben en te beperken is er een regionaal controllersoverleg actief dat regelmatig overlegt met VGGM over de financiële positie. Dat heeft de afgelopen jaren tot forse besparingen geleid en tot beleidsarme begrotingen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt in april aan de gemeenten aangeboden voor een consultatieronde. In de juni-vergadering van het Algemeen Bestuur wordt de jaarrekening vastgesteld.

Ontwikkelingen	De organisatie Veilig Thuis is in 2017 bij VGGM ondergebracht. Alle budgetten van VGGM zijn in 2017 (drie jaar na de regionalisering) tegen het licht gehouden. Dit heeft nog een besparing van € 300.000 structureel opgeleverd. Waar mogelijk waren ook al vóór 2017 budgetten naar beneden bijgesteld.

Samenwerking De Liemers (SDL) gevestigd te Duiven

Doel	Het vergroten van de gemeentelijke slagkracht (met behoud van bestuurlijke zelfstandigheid) door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.
Partijen	De gemeenten Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling bestaat uit de colleges van de vier deelnemende gemeenten. Elke gemeente had in 2017 in het bestuur één stem.
Financieel belang	Op basis van de afgesproken verdeelsleutels worden de kosten van de samenwerkingsorganisatie aan de vier gemeenten doorbelast. Voor de gemeente Duiven bedroeg de bijdrage voor het jaar 2017 € 2.261.490.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Samenwerking de Liemers heeft geen eigen vermogen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 13.448.279. Per 31 december 2017 was dit € 15.287.490.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Slechte financiële resultaten kunnen leiden tot een hogere bijdrage die de gemeente beschikbaar moet stellen.
Verantwoording	De begroting en rekening worden ter zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraden.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Gemeenschappelijke Regeling Huisvesting Voortgezet Onderwijs in de Liemers (GRHVOL) gevestigd te Zevenaar

Doel	De gemeenten Duiven, Zevenaar en Montferland werken sedert 1997 samen in de Gemeenschappelijke regeling huisvesting voortgezet onderwijs in de Liemers (GRHVOL). Binnen deze gemeenschappelijke regeling worden de kosten voor huisvesting, die door de samenwerkende gemeenten zijn geaccepteerd, verdeeld. Achterliggende gedachte bij de totstandkoming van deze regeling is geweest om het voortgezet onderwijs in het voedingsgebied De Liemers op een adequate wijze in te richten en de kosten beheersbaar te houden voor de deelnemende gemeenten.
Partijen	Gemeenten Duiven, Montferland en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Er is een Gemeenschappelijk Orgaan opgericht, bestaande uit de daartoe door de colleges van B&W aangewezen bestuurders. Voor Duiven is dat wethouder Knuiman. De stemverhouding van Duiven is 1 van de 3 (33,3%).
Financieel belang	De bijdrage van Duiven aan de GRHVOL is voor 2017 begroot op € 930.052. De gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen begroting en jaarrekening. Daardoor zijn er geen eigen baten en lasten. De baten en lasten komen voor de rekening van de deelnemende gemeenten. Aan het einde van het jaar vindt er een afrekening plaats tussen de deelnemende gemeenten. De gemeenten worden door het Rijk via de Algemene Uitkering van het Gemeentefonds gecompenseerd middels een bedrag per leerling. Ten bate van de GRHVOL wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door de deelnemende gemeenten. Deze reserve wordt aangehouden door de gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL en is ook zodanig opgenomen in de jaarrekening van de gemeente Zevenaar. Omdat de reserve niet aan te spreken is door de gemeente Duiven zonder medewerking van de overige deelnemende gemeenten is deze niet opgenomen in de balans van de gemeente Duiven. De afrekening en verantwoording van de GRHVOL over 2017 wordt in het eerste kwartaal 2018 opgesteld. In het jaar 2017 zijn geen extra investeringen gedaan. Wel is de gemeentelijke bijdrage aan/ ontvangst van de GRHVOL onderhevig aan schommelingen als gevolg van het wisselend leerlingenaantal.

Omvang eigen en vreemd vermogen	Het GRHVOL heeft geen eigen of vreemd vermogen. De kosten worden gedekt door de deelnemende gemeenten. Wel wordt er een gemeenschappelijke reserve aangehouden door gemeente Zevenaar ten bate van de GRHVOL.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	Doordat de GR geen eigen middelen heeft en geen rechtspersoonlijkheid heeft, is het risico klein. Een financieel risico voor de deelnemende gemeenten is wel dat het leerlingenaantal terugloopt en er dus minder inkomsten zijn, terwijl de kapitaallasten hetzelfde blijven.
Verantwoording	Het Gemeenschappelijk Orgaan stelt een informele begroting vast die is samengesteld uit de afzonderlijke begrotingen van de drie gemeenten. De samengestelde begroting en verantwoording worden ter instemming voorgelegd aan de deelnemende gemeenten.
Ontwikkelingen	Voor de komende jaren is de amovatie van de locatie Zonegge van het Liemers College voorzien.

Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken

Doel	Het vormgeven van een intergemeentelijke samenwerking op de gebieden volwasseneducatie, leerplicht en RMC (Regionale Meld- en coördinatiefunctie).
Partijen	Gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert één van de tien leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 2.000 voor het perceel Volwasseneducatie.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing.
Resultaat	Niet van toepassing.
Risico's	Doordat de GRO geen eigen begroting heeft en geen besluiten kan nemen is het risico relatief klein.
Verantwoording	Niet van toepassing.
Ontwikkelingen	De Gemeenschappelijke Regeling voor Onderwijszaken is per 1 januari 2018 vervallen en opgenomen in de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR).

Presikhaaf Bedrijven gevestigd te Arnhem

Doel	Het bieden van een passende werkplek en werkomgeving aan inwoners van Duiven met een arbeidsbeperking die onder de Wet Sociale Werkvoorziening vallen.
Partijen	Dit is een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten rondom Arnhem.
Bestuurlijk belang	De gemeente Duiven levert één vertegenwoordiger in het Algemeen Bestuur in de persoon van wethouder Knuiman.
Financieel belang	De bijdrage is gebaseerd op de kosten van verloning, de resultaten van de exploitatie en de kosten van begeleiding 3,36%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermorgen per 1 januari 2017 betrof € 851.000 en per 31 december 2017 betrof het € 0. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 16.336.000 en per 31 december 2017 was dit € 10.010.000.
Resultaat	€ 10.535.
Risico's	Er is sprake van een langdurig voortkomend risico op tekorten op de exploitatie.
Verantwoording	Alle financiële stukken worden voor het geven van een zienswijze voorgelegd aan de gemeenteraad.
Ontwikkelingen	Per 1 januari 2018 zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen aan Scalabor. Presikhaaf bevat daardoor alleen nog de verloning van WSW-ers en het afbouwen van de laatste verplichtingen waarna de gemeenschappelijke regeling geliquideerd zal worden.

Streekarchivariaat de Liemers en Doesburg (SALD) gevestigd te Doesburg

Doel	Behartigen van gemeenschappelijke belangen van de deelnemers ten aanzien van het beheer van hun archiefbescheiden conform de Archiefwet. Daarnaast het bevorderen van publicaties over de streek aan de hand van de aanwezige archiefbescheiden.
Partijen	De gemeenten Duiven, Doesburg, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar, de RID en de RSD.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert een van de vijf leden van het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 39.294 en is berekend op basis van het inwoneraantal en op basis van afgenomen uren.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend betreft het jaar 2017. De laatst bekende stand is onttrokken uit het jaarverslag 2016. Het eigen vermogen per 1 januari 2016 en 31 december 2016 is nihil. Het vreemd vermogen per 1 januari 2016 bedroeg € 46.996. Per 31 december 2016 was dit € 36.430.
Resultaat	Het resultaat over 2016 bedroeg € 0.
Risico's	Eventuele tekorten worden verhaald op de deelnemende gemeenten. De financiële omvang van de regeling is echter relatief klein en het risico wordt op nihil ingeschat.
Verantwoording	Begroting, jaarrekening alsmede het jaarverslag (inclusief inspectieverslagen) worden voorgelegd aan de deelnemende partijen.
Ontwikkelingen	Het onderhouden van een volwaardige website en verder werken aan een beeldbank voor het hele werkgebied. Het digitaal ontsluiten van alle archieven en het beter bekend maken van de archiefdienst bij aangesloten gemeenten en het publiek.

Omgevingsdienst Regio Arnhem (ODRA) gevestigd te Arnhem

Doel	De gemeenschappelijke regeling zorgt voor de behartiging van de belangen van de deelnemers inzake vergunningverlening, toezicht en handhaving in het kader van het omgevingsrecht. Middels de ODRA worden de krachten gebundeld zodat sprake is van minder versnippering, een grotere mate van deskundigheid en een meer efficiënte inzet van middelen.
Partijen	11 gemeenten en de Provincie Gelderland.
Bestuurlijk belang	Wethouder Spaargaren maakt onderdeel uit van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	Deze is gebaseerd op de inbreng van de taken in het kader van de Wet VTH (basistaken).
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 854.700. Per 13 december 2017 was dat € 801.600. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.364.400. Per 31 december 2017 was dit € 3.122.000.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedroeg € 0.
Risico's	De ODRA is een uitvoeringsorganisatie. De beleidsrisico's zijn derhalve zeer beperkt. Uitvoerend beleid wordt afgestemd, maar het blijft een zelfstandige gemeentelijke bevoegdheid om het resultaat van de afstemming over te nemen.
Verantwoording	De meerjarenbegroting en jaarrekening worden conform DVO ieder jaar opgeleverd.
Ontwikkelingen	Momenteel wordt een onderzoek uitgevoerd naar de (on)mogelijkheden van outputfinanciering door een extern bureau. Lopende 2018 zal er meer duidelijk komen omtrent dit onderzoek.

Vervoersorganisatie BVO DRAN (doelgroepenvervoer regio Arnhem Nijmegen)

Doel	Doelstelling is om te komen tot een goede en efficiënte regionale samenwerking op het gebied van doelgroepenvervoer in de stedelijke regio Arnhem Nijmegen, inclusief Druten, door de oprichting van de lichtste vorm van een gemeenschappelijke regeling; een bedrijfsvoeringsorganisatie. Artikel 4 van de regeling geeft aan: 1. De DRAN heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers. 2. De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de DRAN.
Partijen	Alle gemeenten van de regio Arnhem en Nijmegen en Druten (19 gemeenten).
Bestuurlijk belang	Deze regeling is vooral bedoeld voor de samenwerking tussen de betrokken gemeenten voor taken die geen zware bestuurlijke aansturing nodig hebben, maar waarvoor rechtspersoonlijkheid wel van belang is voor een efficiënte uitvoering. Dit was nodig vanwege de opheffing van de Stadsregio Arnhem Nijmegen. Elke gemeente levert één wethouder aan het Algemeen Bestuur van de GR.
Financieel belang	Door het bundelen van de verschillende vervoersstromen met een groot aantal gemeenten zou een efficiënter vervoerssysteem mogelijk worden gemaakt waardoor een betere beheersbaarheid van de vervoerskosten ontstaat. Hiermee kunnen de dreigende tekorten in het vervoer (door toename vervoer wegens vergrijzing, langer thuis wonen etc.) in de regio worden opgevangen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Niet van toepassing. De BVO wordt gedekt via voorschotten die iedere verbonden gemeente betaalt.
Resultaat	Nog niet bekend. De schatting is € 805.000.
Risico's	Het risico voor de gemeente Duiven is van financiële aard, als de beoogde efficiencyvoordelen niet worden behaald of als meerdere gemeenten uit deze regio vervoersstromen gaan onttrekken aan deze regeling.
Verantwoording	**Artikel 11 Informatie en verantwoordingsplicht (regeling bvo)** 1. Het Bestuur verstrekt een deelnemer halfjaarlijks een rapportage over de verrichte werkzaamheden en de verlangde inlichtingen. Een lid van het Bestuur geeft de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, mondeling of schriftelijk de door één of meer leden, overeenkomstig het reglement van orde van dat college, verlangde inlichtingen. 2. Een verzoek om inlichtingen kan schriftelijk worden ingediend bij het Bestuur. 3. Het Bestuur verstrekt de gevraagde inlichtingen schriftelijk of mondeling zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk binnen acht weken na ontvangst van het verzoek. 4. Een lid van het Bestuur voorziet de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, van alle informatie die, in relatie tot het door het gevoerde en te voeren beleid en de daarbij door het aangewezen lid ingenomen dan wel in te nemen standpunt, noodzakelijk is. 5. Een lid van het Bestuur is aan de deelnemer, die hij vertegenwoordigt, verantwoording verschuldigd voor de wijze waarop het lid de deelnemer in het Bestuur heeft vertegenwoordigd, naar de door de deelnemer, die hij vertegenwoordigt vastgestelde dan wel te stellen regels. 6. De leden 1 tot en met 5 zijn van overeenkomstige toepassing jegens de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten. 7. Het Bestuur stelt de Rekenkamer of rekenkamercommissie van de deelnemende gemeenten afzonderlijk en in gezamenlijkheid in staat om alle informatie te verkrijgen die voor de wettelijke uitoefening van de rekenkamer- of rekenkamercommissietaak nodig is.

Ontwikkelingen	Op 1 september 2016 is het vervoer aanbesteed en van start gegaan voor het vraagafhankelijke vervoer (Wmo) en leerlingenvervoer. In 2017 is geleidelijk het vervoer voor dagbesteding Jeugd en Wmo ingevoerd. Er zijn geen verdere ontwikkelingen.

Euregio

Doel	Grensoverschrijdende samenwerking tussen territoriale gemeenschappen in Nederland en Duitsland bevorderen.
Partijen	De Euregio bestaat uit 55 lidorganisaties uit de grensregio Nederland-Duitsland. Dat zijn gemeenten en andere publiekrechtelijke lichamen in het werkgebied Arnhem-Nijmegen, West-Veluwe, Zuid-West-Gelderland, delen van Noordoost-Brabant, het noordelijke deel van de provincie Limburg, de Kreis Kleve, de Kreis Wesel en de steden Duisburg en Düsseldorf. In dit werkgebied wonen 4,2 miljoen mensen.
Bestuurlijk belang	Gemeente Duiven levert drie leden in het Algemeen Bestuur.
Financieel belang	De bijdrage van de gemeente Duiven is € 6.700 en is berekend op basis van het inwoneraantal.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Nog niet bekend.
Resultaat	Nog niet bekend.
Risico's	Geen.
Verantwoording	De jaarrekening wordt aangeleverd voor de vergadering van de Euregioraad op 7 juni 2018.
Ontwikkelingen	Geen.

Deelnemingen

NV Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) gevestigd te Den Haag

Doel	De Bank Nederlandse Gemeenten (BNG) is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Partijen	Aandeelhouders zijn de Staat der Nederlanden, provincies, gemeenten, waterschappen en andere openbare lichamen.
Bestuurlijk belang	Stemrecht in de Algemene vergadering van aandeelhouders. Vertegenwoordiging door de verantwoordelijke portefeuillehouder binnen het college.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 3.510 aandelen à € 2,50 nominaal. Dit betekent een belang van € 8.775. Dat is 0,0063% van het totale vermogen.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 4.486 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.953 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 149.514 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 135.072 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 393 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	De gemeente ontvangt jaarlijks de jaarrekening met daarbij een uitnodiging voor de Algemene vergadering van aandeelhouders.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Vitens N.V. gevestigd te Zwolle

Doel	Het leveren van drinkwater en de instandhouding van het leidingnetwerk.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Vitens N.V. kent een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. Gemeente Duiven is één van de aandeelhouders.
Financieel belang	Gemeentelijke aandelenpakket van 26.705 aandelen. De verkrijgingsprijs van dit pakket bedraagt € 4.538.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 was € 489,1 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 533,7 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 1.249,2 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 1.194,4 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 64 miljoen.

Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag.
Verantwoording	Vitens presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Niet van toepassing.

Alliander N.V. gevestigd te Arnhem

Doel	Distributie van energie via energienetwerken.
Partijen	Provincies en gemeenten.
Bestuurlijk belang	Alliander heeft een Raad van bestuur en een Raad van commissarissen. De gemeente Duiven is een van de aandeelhouders en heeft stemrecht per aandeel.
Financieel belang	Gemeentelijk aandelenpakket van 151.801 aandelen op 1 januari 2015. 31.879 aandelen hiervan zijn verkocht aan Vattenfall conform het aandeelhoudersbesluit dat genomen is in april 2009. Op het totaal van de uitstaande en volgestorte aandelen is dat een belang van 0,001%.
Omvang eigen en vreemd vermogen	Het eigen vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.864 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 3.942 miljoen. Het vreemd vermogen per 1 januari 2017 bedroeg € 3.871 miljoen. Per 31 december 2017 was dit € 4.127 miljoen.
Resultaat	Het resultaat over 2017 bedraagt € 203 miljoen.
Risico's	Het risico beperkt zich tot het ingelegde bedrag. In de begroting is een dividenduitkering geraamd van € 82.500. De werkelijke uitkering bedroeg in zijn geheel € 115.187.
Verantwoording	Alliander presenteert na afloop van het jaar een jaarrekening.
Ontwikkelingen	Per 31 december 2015 bezit de gemeente Duiven geen aandelen meer in N.V. Nuon Energy. Het netwerkbedrijf N.V. Alliander wordt niet verkocht en blijft in handen van de huidige aandeelhouders. De energietransitie betekent een toename van zonnepanelen, warmtepompen, elektrisch vervoer en windmolens. Het aantal klanten in het verzorgingsgebied van Alliander dat zelf duurzame elektriciteit opwekt en teruglevert is in 2017 verder toegenomen naar 190.000 (2016: 144.000). Deze klanten kunnen samen duurzame energie produceren voor twee miljoen huishoudens. Voor 2018 heeft Alliander al circa 300 aanvragen voor de aansluiting van grootschalige zonneweides. Deze ontwikkelingen hebben grote impact op het elektriciteitsnet. Dat is niet aangelegd voor deze nieuwe ontwikkelingen en zal daarom fors uitgebreid moeten worden. Alliander probeert met technische innovaties en nieuwe marktmodellen de netinvesteringen en het bijbehorende extra werk zoveel mogelijk te verminderen. Zo is Alliander in 2017 een pilot begonnen met een buurtbatterij in Rijsenhout en recent is in Nijmegen met de organisatie van een flexibiliteitsmarkt begonnen waardoor bijvoorbeeld het leggen van een extra kabel de komende jaren wordt voorkomen.

Paragraaf 7 Grondbeleid

Aanleiding, opbouw en sturingsmogelijkheid van de paragraaf Grondbeleid

Inleiding
Jaarlijks rapporteren we in deze Paragraaf grondbeleid over de gemeentelijke -actieve- grondexploitatie: er wordt vooral inzicht gegeven in hoe de grondexploitatie zich financieel heeft ontwikkeld. Ook het actuele toekomstperspectief wordt gepresenteerd.
De gemeentelijke grondexploitatie is een instrument voor de ontwikkeling en realisatie van ruimtelijke plannen. Het is de financiële vertaling van het ruimtelijke plan en wordt in de initiatieffase gebruikt om de economische haalbaarheid van een plan te kunnen vaststellen. In het vervolg van het traject is de bestuurlijk vastgestelde grondexploitatieberekening het kader voor de uitvoering.
In de actieve grondexploitatie voert de gemeente de regie. Het is een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd door gronduitgifte worden terugverdiend. Aan de actieve grondexploitatie zijn substantiële risico's verbonden.

Kader
Het lokale kader waarbinnen wordt geopereerd is de Nota grondbeleid, vastgesteld bij raadsbesluit van 14 april 2008. De Nota kiest in beginsel voor "actief grondbeleid", maar biedt mogelijkheden voor een gemeentelijke faciliterende rol, waar het risico bij marktpartijen/initiatiefnemers ligt. Ons college staat een actualisatie van de Nota grondbeleid voor, waarbij ook de keuze voor een minder actieve en minder risicodragende rol van de gemeente meer invulling krijgt.
Daarnaast geldt de "Notitie grondexploitaties 2016" van de Commissie BBV.

Het Coalitieakkoord 2014-2018 stelt dat *"we willen investeren in de verkoop van (bedrijfs)gronden, daarbij op pakkende wijze laten zien waar Duiven sterk in is, wat we kunnen en kunnen bieden met name op de bedrijventerreinen".*
Om deze doelstelling te verwezelijken is binnen de gemeentelijke organisatie het project "Stimulering kaveluitgifte en kostenreductie grondexploitatie" (SKKG) opgestart. Met dit project wordt beoogd een impuls te geven aan marketing en promotie en acquisitie met als resultaat dat de bouwgronden worden uitgegeven. Dit gaat gepaard met extra inzet van onze medewerkers alsmede de inschakeling van een extern communicatiebureau en bedrijfsmakelaar(s). Onze ambtelijke organisatie heeft dit met verve opgepakt. De impuls leidt daadwerkelijk tot toename van belangstelling voor en uitgifte van bouwgronden. Louter uit cijfers in deze jaarrekening blijkt de kentering nog niet. Immers *contacten* zijn geen *contracten* en in die zin nu nog geen waarderingsgrondslag.

Actualiteit
Met de aanbieding van de begroting 2016 drieeneenhalf jaar geleden meldden wij dat een "broos herstel van de vastgoedmarkt zichtbaar was geworden". Nu, drieeneenhalf jaar later, blijkt dat het herstel daadwerkelijk is ingezet. Het beeld is ineens anders: alle direct uitgeefbare woningbouwkavels zijn verkocht en de belangstelling voor bedrijvenkavels is bemoedigend.

In 2017 zijn dertien kavels voor woningbouw in De Ploen-Zuid in eigendom overgedragen. De laatste drie kavels in de Ploen-Zuid worden in 2018 overgedragen, evenals de kavels in de complexen "Akkerwinde" en "Vergertlaan". De grondpositie in het complex Huize Welleveld is in december 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. In het complex Westreenen is één kavel in 2017 aan de gecontracteerde ontwikkelaar overgedragen. Per balansdatum zijn in Westreenen 5 kavels nog niet afgenomen; deze worden overgedragen zodra daarvoor een koper is gecontracteerd.

Op de bedrijventerreinen is in Graafstaete één kavel van 0,3 ha in 2017 overgedragen.
Wij verwachten nu op basis van contacten, opties en reserveringen, dat in 2018 ruim 6 ha bedrijvenkavels kan worden overgedragen.

Planning uitgifte woningbouwgronden.
In regionaal verband zijn afspraken gemaakt om het regionaal woningbouwprogramma in de lijn te krijgen met de huishoudenprognoses. De raad heeft 9 februari 2015 de afspraken bekrachtigd. De woningbouwtaakstelling voor Duiven van 2015 tot 2025 bedraagt 365 woningen. De raming uit 2016 gaat uit van een behoefte aan 295 woningen in de periode van 2016 tot en met 2025. Vertaald naar de gemeentelijke actieve grondexploitatie is het aandeel daarvan ongeveer 50%. De huidige uitgifteplanning en de -toekomstige- voorraad uitgeefbare bouwgronden passen binnen de regionale afspraken.

Inmiddels is eind 2017 een nieuwe Woonvisie door de raad vastgesteld. Vooralsnog heeft die nu nog geen concrete gevolgen voor de actieve gemeentelijke grondexploitatie per balansdatum van deze jaarrekening.

Planning uitgifte bedrijventerreinen.
Eind 2013 is de behoefte naar bedrijventerreinen in de provincie Gelderland uitgebreid in beeld gebracht. Vastgesteld is dat de vraag naar bedrijventerreinen in Duiven ligt op gemiddeld 2,5 ha per jaar tot 2026.

Momenteel wordt door de Provincie Gelderland de regionale programmering werklocaties herijkt. De gerede verwachting is dat de prognose uit dit onderzoek lager zal komen te liggen dan de eerdere prognoses. In afwachting van de besluitvorming hierop vinden wij het nu te prematuur onze planningen daarop aan te passen, mede gezien de huidige belangstelling voor de uitgifte van bedrijfsgronden, vooral het nu economisch weer voor de wind gaat. Vooralsnog houden wij nu nog vast aan de eerdere, hierna genoemde argumenten.

Segmentering: in de periode t/m 2025 is de gemiddelde uitgifte van terreinen voor de reguliere bedrijvigheid gemiddeld 1,7 ha/jaar, voor het gebied InnoFase gemiddeld 0,8 ha/jaar. InnoFase is een bedrijventerrein vanuit een aparte bestuursopdracht bovenregionaal in de hogere milieucategorieën met een duurzaamheidsaspect in de bedrijfsvoering en synergievoordelen met andere bedrijven in het gebied in de sfeer van energievoorziening en milieutechnologie en/of "biobased economy". InnoFase wijkt af van de reguliere bedrijvigheid.

Voor de periode 2026 t/m 2030 wordt uitgegaan van een gemiddelde uitgifte van 0,9 ha/jaar voor de reguliere bedrijvigheid en van 1,5 ha/jaar voor InnoFase.

Kwaliteit: ons standpunt is dat in het nieuwe onderzoek niet alleen het kwantitatieve aspect wordt meegewogen, maar nadrukkelijk het kwalitatieve aspect daarin wordt meegenomen. Het is algemeen bekend dat de Duivense bedrijventerreinen van oudsher goed scoren op kwalitatieve aspecten zoals ligging en ontsluiting, lokaal economisch beleid en vestigingsklimaat.

Marktvooruitzichten: na de mindere jaren is er een duidelijke kentering opgetreden. Er is in 2016 en 2017 totaal 2,7 ha verkocht en de belangstelling is duidelijk toegenomen.

Lokaal economisch beleid: ons college geeft volop prioriteit aan het lokaal economisch beleid. Dit heeft al geresulteerd in aanmerkelijke terugdringing van leegstand op de bestaande bedrijventerreinen en revitalisering van het gebied Centerpoort-Nieuwgraaf. Vervolgens wordt een impuls gegeven door de planmatige aanpak van de stimulering van kaveluitgifte met daarbij de instelling van een gemeentelijk Bedrijventeam dat gegadigden begeleidt bij de vestigingsvraag in Duiven, kortom de "maatwerkbenadering".

Het is niet met zekerheid te stellen dat alle maatregelen daadwerkelijk zullen resulteren in de geplande uitgifte. Daarom is in de risicoparagraaf het voorraadrisico van bedrijvenbouwgrond na 2025 als risico opgenomen.

Opbouw van de paragraaf Grondbeleid.

Allereerst wordt het financiële resultaat gekwantificeerd van de gezamenlijke grondexploitaties. Voor het bepalen van de vermogenspositie zijn twee zaken van belang. Ten eerste de uiteindelijke resultaten van de individuele complexen. De uitgangspunten voor de resultaatberekening worden verderop in deze paragraaf beschreven. Ten tweede de risico's van grondexploitatie. Ook hierop wordt verderop in deze paragraaf ingegaan. Er wordt een verschillenanalyse op hoofdlijnen gemaakt tussen de berekende exploitatieresultaten van 1 januari 2017 en van 1 januari 2018.

Sturingsmogelijkheid grondexploitaties

Op projectniveau

De bestuurlijk vastgestelde Grondexploitatie vormt het financiële kader voor de verdere ontwikkeling en uitvoering van het project. Immers de Grondexploitatie is de vertaling van het ruimtelijk plan in:

- Grond- en ruimtegebruik.
- Programma (woningdifferentiatie, segmentatie bedrijventerrein etc).
- Kwaliteit en kosten inrichting openbare ruimte.
- Planning en fasering van het uitvoeringsprogramma.
- Opbrengsten (marktconformiteit, functioneel prijsbeleid).
- Rekenparameters (rente, kosten- en opbrengstenstijging).

Wijzigingen van één of meerdere van deze uitgangspunten leiden direct tot wijziging van het geprognosticeerde exploitatieresultaat. Bij het maken van keuzes worden de financiële consequenties daarom altijd in de afweging betrokken. De financiële bewaking, eventuele (bij)sturing en rapportage vindt dus plaats op projectniveau (per complex).

Op jaarverslagniveau

De paragraaf Grondbeleid van het jaarverslag geeft onder andere integraal inzicht in de resultaten van de gezamenlijke grondexploitaties. De op projectniveau gemaakte keuzes zijn, zoals hiervoor is aangegeven, in deze paragraaf Grondbeleid opgenomen.
De eerder vastgestelde projectkaders c.q. uitgangspunten van de betreffende projecten worden in beginsel niet ingrijpend gewijzigd opgenomen in de grondexploitatie of de paragraaf Grondbeleid, zonder dat hier (op projectniveau) een geautoriseerd besluit toe is genomen.
De cijfermatige jaarlijkse actualisering van de exploitatiebegrotingen van alle complexen wordt voor de samenstelling van deze paragraaf Grondbeleid dienovereenkomstig gedaan. Allereerst worden de financiële mutaties over het verslagjaar in het rekenmodel verwerkt, actuele ontwikkelingen en inzichten financieel gekwantificeerd en vervolgens ingepland in de restantlooptijd van het complex. Dit resulteert in een geactualiseerd resultaat van het complex.

Financieel resultaat grondexploitaties

Opbouw en indeling grondexploitaties

De gemeentelijke grondexploitatie is een onderdeel van het Programma 3 Omgeving van de programmabegroting. De administratie vindt per complex plaats, verdeeld over twee producten:

- Bouwgrondexploitatie, woningbouw.
- Bouwgrondexploitatie, bedrijventerreinen.

Tot de producten “bouwgrondexploitatie woningbouw” en “bouwgrondexploitatie bedrijventerreinen” worden de in exploitatie genomen complexen gerekend waarin de gemeente de actieve grondexploitatie voert:

Woningbouwcomplexen:

- de Ploen-Zuid
- Westreenen
- Huize Welleveld
- Vitaal Centrum Duiven
- Vergertlaan

- Akkerwinde

Bedrijventerreinencomplexen:
- InnoFase
- Graafstaete
- Seingraaf
- De Nieuweling

De Ploen-Zuid omvat mede de bedrijvenlocatie op de hoek Rijksweg/Westsingel (terp 7). In de Nieuweling, van oorsprong een complex voor woningbouw en bedrijven, is de huidige voorraad uitgeefbare bouwgrond bestemd voor bedrijven, overigens op een aantal posities met mogelijkheid voor de bouw van een bedrijfswoning.

Voor alle genoemde complexen in exploitatie geldt dat er een onherroepelijk bestemmingsplan van kracht is en dat een voorraad direct uitgeefbare bouwgrond beschikbaar is.

Toekomstige ontwikkellocaties
Met het oog op mogelijke toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen bezit de gemeente een portefeuille strategisch grondbezit. Deze gronden zijn in 2016 overgeheveld van de grondexploitatie naar de materiële vaste activa (rbs. 9 mei 2016). Zes percelen die niet aangehouden hoeven te worden, zijn verkocht.

In de uitgifteplanning voor de bedrijventerreinen is aangenomen dat het gebied "Engsestraat" in de periode 2027 t/m 2030 wordt uitgegeven (4,0 ha).

Particuliere grondexploitaties
Door de gewijzigde BBV-regelgeving worden met ingang van 2016 particuliere grondexploitaties (onder het regime van een anterieure ontwikkelovereenkomst) niet meer verantwoord binnen de paragraaf Grondbeleid maar onder het programma Omgeving.

Afgesloten complexen
Bij het (administratief) afsluiten van een complex wordt zo nodig voor de nog te maken kosten en nog te realiseren opbrengsten vanuit het complex een storting gedaan in de “Voorziening afgewikkelde complexen”. Verantwoording en dekking van de nagekomen kosten en opbrengsten vindt daarna plaats binnen deze voorziening.
Per 31 december 2017 is het complex "Huize Welleveld" administratief afgesloten.

Programmatische uitgangspunten
Woningbouw
In onderstaande tabel staan de woningaantallen weergegeven die de komende jaren gepland staan in de *gemeentelijke* grondexploitaties. Het betreft het jaartal van de verwachte gronduitgifte waarvan is aangenomen dat deze samenvalt met de start van de bouw van de woningen.
De opgenomen aantallen woningen sluiten aan bij de gronduitgifte afgeleid van de recent berekende behoefteraming in Duiven in de periode t/m 2030 en de regionale afspraken over het woningbouwprogramma tot 2020 (rbs. 9 februari 2015). Ook de huidige bestemming van de bouwgronden is leidend. Ingeval de actualiteit leidt tot een gewijzigd bouwprogramma met nieuwe ruimtelijke kaders zal de gemeente binnen haar bevoegdheden van de Wro de gewijzigde invulling faciliteren (=herprogrammeren).

Tabel planning kaveluitgifte woningbouw gemeentelijke grondexploitatie

Complex/locatie	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Ploen-Zuid	3	3							
Nieuweling (bedrijfswoning)	7		1	1	1	1	1	1	1
VCD fase 4	27		13	14					
VCD woonpark	50				13	13	12	12	
Akkerwinde	2	2							

Vergertlaan	1	1							
(nog) Niet in exploitatie genomen complexen									
Ploen-Noord Broekstraat	17			1	2	2	2	5	5
Spoorzone Welleveldsestraat	1		1						
Spoorzone Parallelweg	4		2					2	
Totaal	112	6	17	16	16	16	15	20	6

In aantallen woningen

Niet opgenomen in deze tabel zijn de volgende complexen:

Westreenen: de gemeentelijke bouwgronden zijn in 2012 aan de gecontracteerde ontwikkelaar verkocht. De afname en het notarieel transport vinden gefaseerd plaats, afgestemd op de nog te realiseren verkopen. Per eind 2017 zijn de gemeentelijke bouwgronden voor vijf woningen nog niet afgenomen.

Vitaal Centrum Duiven, commerciële en maatschappelijke functies
Naast de gronduitgifte voor woningbouw is in het Vitaal Centrum Duiven sprake van gronduitgifte voor commerciële functies volgens onderstaande tabel:

Tabel gronduitgifte commerciële functies Vitaal Centrum Duiven (m² te realiseren bvo)

	2019
Vitaal Centrum Duiven fase 4	1.641
Totaal oppervlakte bvo in VCD	**1.641**

De oppervlakten te realiseren bvo zijn gebaseerd op de actuele inzichten voor fase 4 (massastudie).

Bedrijventerreinen
In de gezamenlijke grondexploitaties is opgenomen de uitgifteprognose van bedrijventerreinen in de periode 2018 t/m 2030 zoals hieronder aangegeven.

Tabel geplande uitgifte m² bedrijventerreinen per jaar

Complex	Totaal	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026 t/m 2030
InnoFase	147.830	0		25.000	0	25.000		25.000		72.830
Seingraaf	100.404	53.800	10.000	10.000	10.000	10.000	6.604	0	0	0
Graafstaete	29.203	4.000	4.000	4.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	3.203
Nieuweling	28.806	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	2.000	5.806
Engsestraat	40.000									40.000
Totaal	346.243	60.800	17.000	42.000	16.000	41.000	12.604	31.000	4.000	121.839

De gemiddelde geplande uitgifte in de periode 2017 t/m 2030 is 2,5 ha per jaar.

Per complex is de uitgifte afgestemd op de uitkomsten van het onderzoek uit begin 2017, waarbij is vastgesteld dat “de uitbreidingsvraag in Duiven uitkomt op gemiddeld 2,4 ha per jaar en de vervangingsvraag op gemiddeld circa 0,1 ha per jaar tot 2025”. De uitgifte van InnoFase is in de lijn van het uitgevoerde onderzoek niet meer gelijkmatig per jaar opgenomen maar vanaf 2020 in een ritme van 2,5 ha eens per twee jaren.

De geplande uitgifte in de periode vanaf 2026 omvat de restvoorraad van 7,3 ha in InnoFase en 0,9 ha voor reguliere bedrijvigheid in de overige complexen die nu al in exploitatie zijn, alsmede 4,0 ha. in het complex Engsestraat. Vooralsnog zien wij dit als restcapaciteit voor de periode vanaf 2026, waarvan nu de noodzaak/behoefte (nog) niet is onderbouwd. In afwachting van valide onderbouwing van de marktvraag na 2025 na de uitkomsten van het nu lopende provinciaal

onderzoek naar de regionale programmering van werklocaties is nu in de risicoparagraaf van het weerstandsvermogen een maatregel getroffen.

Uitgangspunten en parameters
In deze paragraaf worden de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de (actualisatie van de) grondexploitatieberekeningen van de complexen.

Rentepercentage
Er is gerekend met een rentepercentage van 1,40 over de gehele looptijd.

Parameter voor kostenstijging
In de berekeningen is de parameter voor kostenstijging gesteld op gemiddeld jaarlijks 1,75%. Dit sluit aan op het concernbrede gehanteerde percentage van de algemene uitkering voor de komende vier jaren.

Parameter voor opbrengstenstijging
Er is nu aangenomen dat in alle complexen gedurende de gehele looptijd geen ruimte is voor een jaarlijkse opbrengstenstijging.

Prijspeil
Uitgegaan is van het actuele prijspeil 1 januari 2018 voor alle kosten en opbrengsten.

Kostencalculaties
In de initiatieffase van plannen zijn de calculaties gebaseerd op samengestelde elementprijzen. Naarmate de voorbereiding en uitwerking vordert vindt op basis van definitief ontwerp een verfijning plaats op besteksniveau.

Planontwikkelingskosten
De opgenomen ramingen voor plan(ontwikkelings)kosten zijn afgestemd op het deel inzet van de gemeentelijke personeelsformatie die wordt ingezet voor de grondexploitatie zoals opgenomen in de gemeentelijke meerjarenbegroting en de te maken externe plan(ontwikkelings)kosten.

Gronduitgifteprijzen
Ingevolge de Nota grondbeleid worden uitgifteprijzen *“marktconform bij de toekomstige bestemming”* vastgesteld. Eind 2016 hebben wij wederom opdracht verstrekt tot het uitvoeren van een extern onderzoek naar bepaling en onderbouwing van marktconforme en realistische grondopbrengsten in een aantal complexen, uitgesplitst en gespecificeerd naar de verschillende typen vastgoed.
Bij de actualisatie van de complexen is nu gerekend met dezelfde uitgifteprijzen als in 2017 omdat is vastgesteld dat die nu ook representatief zijn.

R*eserveringen/fondsafdrachten*
Bij grondexploitaties wordt -als uitwerking van de Structuurvisie en de Nota grondbeleid rekening gehouden met fondsafdrachten. Het BBV is op dit punt aangepast. In tegenstelling tot voorheen worden de fondsafdrachten nu niet meer als kostenpost apart geraamd *in* de complexen. De fondsafdrachten zijn -voor zover nog niet gedaan- daarom in de toekomst bij het afsluiten van de indivuduele complexen een onderdeel van de resultaatbestemming.

In 2015 is een nieuwe Structuurvisie vastgesteld. Daarin is ook een nieuw regime van kostenverhaal/fondsafdrachten opgenomen. Dit nieuwe regime zal successievelijk worden toegepast in de nieuw vast te stellen grondexploitaties.

Voor uit te geven bedrijventerreinen is verplichte deelname aan *parkmanagement* voorgeschreven. Het parkmanagement wordt ondergebracht in aparte rechtspersonen. Vanuit de Grondexploitatie wordt hiervoor eenmalig € 1/m² gerealiseerde gronduitgifte als startkapitaal afgedragen.

Berekening financieel resultaat grondexploitaties
Inleiding

In de vorige paragraaf zijn de uitgangspunten en parameters beschreven die ten grondslag liggen aan de actualisatie van de exploitatieopzetten van de diverse complexen. Hierdoor zijn alle grondexploitaties op een uniforme manier geactualiseerd.

Boekwaarden
In onderstaande tabel is de ontwikkeling van de boekwaarden van de complexen in exploitatie in het verslagjaar weergegeven. Daaruit blijkt dat de boekwaarde van de investeringen per saldo met bijna € 1,1 mln. is afgenomen van € 24,6 mln. naar € 23,5 mln. In deze tabel is geen rekening gehouden met het afsluiten van en de resultaatuitname van het complex Huize Welleveld per balansdatum.

Complex in exploitatie in 2017	Boekwaarde 1-1-2017	mutatie 2017	Boekwaarde 1-1-2018
Woningbouw			
De Ploen Zuid	€ 4.177.084	-€ 1.312.389	€ 2.864.695
Vergertlaan	€ 189.210	€ 6.750	€ 195.960
Westreenen	€ 389.833	-€ 75.044	€ 314.789
Welleveld	€ 2.268.771	-€ 2.653.562	-€ 384.791
Vitaal Centrum Duiven	€ 1.294.843	€ 1.947.462	€ 3.242.305
Akkerwinde	€ 50.826	€ 4.753	€ 55.579
Subtotaal	€ 8.370.567	-€ 2.082.030	€ 6.228.537
Bedrijventerreinen			
De Nieuweling	-€ 2.180.900	€ 431.369	-€ 1.749.531
Graafstaete	€ 4.137.393	-€ 353.276	€ 3.784.122
InnoFase	€ 3.014.472	€ 217.387	€ 3.231.859
Seingraaf	€ 11.259.988	€ 716.441	€ 11.976.429
Subtotaal	€ 16.230.953	€ 1.011.921	€ 17.242.874
Totaal in exploitatie	€ 24.601.520	-€ 1.070.109	€ 23.531.411

Resultaten grondexploitatie complexen
Resultaat 2017 Er is resultaat van het per 31 december 2017 afgesloten complex Huize Welleveld. De verliesvoorziening en de voorziening afgewikkelde complexen worden op peil gebracht. Het voordelige resultaat van de grondexploitatie over 2017 is € 3.026.069.

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.678
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	-€ 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie 2017	**€ 3.026.004**
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht "Bovenwijks"	€ 30.000
* waarvan geoormerkt bestemming fondsafdracht Sociale woningbouw	€ 150.000

Vanuit het complex Huize Welleveld zijn er verplichtingen tot fondsafdrachten. Nu bij afsluiten van het complex worden deze fondsafdrachten bij de resultaatbestemming verwerkt.

Toekomstbeeld resultaten
In onderstaande tabel zijn per complex aangegeven de boekwaarde (saldo van reeds gemaakte kosten en opbrengsten per 1 januari 2018) en de te verwachten kosten en opbrengsten vanaf 2018. Dit resulteert in een saldo c.q. resultaat op eindwaarde, ofwel het voorgecalculeerde resultaat op de datum dat naar verwachting het totale complex gerealiseerd is. Aangezien de

individuele complexen verschillende einddata kennen, zijn de resultaten naar 1 januari 2018 contant gemaakt (= op startwaarde) om ze onderling vergelijkbaar te maken.

Tabel resultaten in exploitatie genomen complexen

			Nominaal		-=voordelig	+=nadelig
	Einddatum exploitatie	Boekwaarde 2018	Nog te realiseren		Resultaat 1-1-2018	
Woningbouw			kosten	opbrengster	Eindwaarde	startwaarde
de Ploen-Zuid	31-12-2021	2.864.695	813.348	772.675	3.086.614	2.919.648
Westreenen	31-12-2020	314.788	631.000	649.562	310.836	298.138
Vitaal Centrum Duiven	31-12-2026	3.242.305	1.510.405	4.967.450	-55361	-495
Vergertlaan	31-12-2018	195.960	34.500	151.000	81.391	80.267
Akkerwinde	31-12-2018	55.578	50.000	190.350	-86.163	-83.800
Subtotaal		6.673.326	3.039.253	6.731.037	3.392.124	3.213.758
Bedrijventerreinen						
InnoFase	31-12-2030	3.231.859	2.692.665	20.746.700	-15.352.215	-12.813.790
Seingraaf	31-12-2024	11.976.429	4.501.751	16.550.752	374.482	339.754
Graafstaete	31-12-2027	3.784.122	854.799	4.959.598	-66.982	-58.288
de Nieuweling	31-12-2028	-1.749.531	-680.000	3.133.784	-4.654.775	-3.994.672
Subtotaal		17.242.879	8.730.212	45.390.834	-19.699.489	-16.526.996
Totaal		**23.916.205**	**11.768.469**	**52.121.870**	**-16.307.373**	**-13.313.238**

Alle bedragen in €

In het resultaat staan de complexen de Ploen-Zuid, Westreenen, Vergertlaan en Seingraaf als verliesgevend opgenomen.

De resultaatpotentie van de totale grondexploitatie op lange termijn is nu berekend op een overschot van per saldo € 13,3 mln. (startwaarde). In het vorige jaarverslag was de vergelijkbare resultaatpotentie berekend op per saldo € 15,8 mln. In het hoofdstuk "verschillenanalyse" wordt dit nader geduid.

Verliesvoorziening
Voor exploitaties met een geraamd tekort wordt een voorziening (op eindwaarde) getroffen om de berekende toekomstige tekorten af te dekken. Dit is een wettelijk voorgeschreven maatregel.

Te treffen voorziening verliesgevende complexen

de Ploen Zuid	3.086.614
Westreenen	310.836
Vergertlaan	81.391
Seingraaf	374.482
Totaal benodigde voorziening	**3.853.322**
Te corrigeren met voorziening vorig jaarverslag	4.435.000
Vermindering voorziening per 31 december 2017	**581.678**

Alle bedragen in €

Niet in exploitatie genomen gronden

Met het vaststellen van de Structuurvisie Duiven 2015 is de ruimtelijke visie van de gemeente Duiven herzien. Ook is het BBV op het gebied van waardering van deze strategische gronden

aangescherpt. Bij raadsbesluit van 9 mei 2016 is de portefeuille strategische gronden overgeheveld van de grondexploitatie naar de categorie "Materieel vaste activa strategische gronden". Daarmee maken de strategische gronden geen onderdeel meer uit van de gemeentelijke actieve grondexploitatie. Zes percelen -waarvan is besloten niet langer in eigendom te houden- zijn in 2017 verkocht; twee percelen worden in 2018 verkocht.

Risicoanalyse Grondexploitaties

Inleiding
De actieve grondexploitatie is voor de gemeente een bedrijfsmatig proces, dat zich over de langere termijn voltrekt. Kenmerkend is het doen van omvangrijke voorinvesteringen die later in de tijd vooral door gronduitgifte worden terugverdiend. Gelet op de planperiode (einddatum van het langstlopende complex is ultimo 2030) en de geprognosticeerde omzetten zijn aan het exploiteren van gronden risico's verbonden.
Te onderscheiden zijn:
- Algemene economische risico's.
- Projectgebonden risico's.

Uitgangspunt is dat de risico's zoals nu gepresenteerd, worden meegenomen in het gemeentelijk weerstandsvermogen. Hierna worden deze "bedrijfsrisico's" beschreven en nader gekwantificeerd. Bij de kwantificering wordt ook betrokken de mate waarin zich een eventueel risico kan voordoen.

Algemene economische risico's
Vooral bij het in exploitatie nemen van redelijk omvangrijke uitleg- en uitbreidingslocaties loopt de gemeente vanwege de relatief lange looptijd en hoge omzetten financiële risico's.
In het algemeen zijn aan het exploiteren van ruimtelijke plannen de volgende risico's verbonden:
- De uitgifte van bouwgronden start later, terwijl de voorinvesteringen al wel (deels) zijn gedaan. De fasering van de investeringen en opbrengsten in de tijd verlopen niet volgens oorspronkelijke inschatting/planning waardoor er renteverliezen optreden.
- Er dient zich een rentestijging aan, die niet kan worden gecompenseerd door een verhoging van de opbrengsten uit grondverkoop.

Een deel van deze risico's (o.a. de rentebijschrijving op de boekwaarde) is niet of nauwelijks beïnvloedbaar. De overige risico's zijn enigszins beïnvloedbaar door het bepalen van de investering- en uitgiftemomenten.

Uit bedrijfseconomisch oogpunt is het verstandig om uit te gaan van een "reëel en behoedzaam scenario", dat zich kenmerkt door de volgende zaken:
- Een stijging van het rentepercentage met 1,0 procentpunt.
- Stagnering in de gronduitgifte met drie jaar in de bedrijventerreinen.

Voorraadrisico bedrijfsgronden na 2025
De provinciale raming voor de behoefte aan bedrijfsgrond in Duiven gedurende de periode 2016 t/m 2025 is 2,5 ha per jaar. De uitgifteplanning is daarmede in overeenstemming. De prognose wordt door de opsteller, de Provincie Gelderland als optimistisch gekenmerkt.

In de periode daarna van 2026 t/m 2030 is gepland de uitgifte van ruim 8 ha bedrijfsgrond in de complexen die nu al in exploitatie zijn genomen. De grondwaarde daarvan is ruim € 11 mln. De aanname dat deze opbrengst niet wordt gerealiseerd, is als risicocomponent opgenomen.

Voorraadrisico nog in exploitatie te nemen bedrijfsgronden na 2025
In de periode van 2026 t/m 2030 is de uitgifte gepland van 4 ha in een nog in exploitatie te nemen ingenomen strategische grondpositie. Louter voor de risicobepaling wordt nu verondersteld dat het risico bestaat dat de strategische grondpositie niet in exploitatie wordt genomen.

Projectgebonden risico's

Hierna worden de specifiek projectgebonden risico's van de in exploitatie genomen gronden nader toegelicht en waar mogelijk gekwantificeerd.

Toereikendheid plankostenbudgetten
Het is reëel te veronderstellen dat er een risico bestaat dat noodgedwongen programmawijzigingen optreden. Ook kan sprake zijn van langere doorlooptijden van de in exploitatie genomen complexen. De ervaring leert dat er hierdoor een reële kans is dat in de complexen geraamde plankostenbudgetten niet toereikend zijn.

Bodem- en/of grondwaterverontreiniging en archeologische bodemschatten
In het traject van het opstellen van een ontwerp-bestemmingsplan wordt uitvoerig onderzoek gedaan naar de kwaliteit van de bodem en het grondwater. Voor aangetroffen verontreinigingen worden de saneringskosten in de calculaties meegenomen. Er is echter bepaald geen zekerheid dat alle te saneren verontreinigingen bekend zijn. Hetzelfde geldt voor de mogelijke aanwezigheid van behoudenswaardige archeologische bodemschatten.

Vitaal Centrum Duiven
In het Vitaal Centrum Duiven zijn belangrijke vorderingen gemaakt.

Nu wordt ingeschat dat het realiseren van de geraamde grondwaarde voor fase 4 (commerciële - en woonfuncties) onder druk staat. Hetzelfde geldt voor het woonpark. De aanname nu is dat door mogelijk noodzakelijke herprogrammering een lagere grondwaarde wordt gerealiseerd.

Tabel risico's grondexploitatie

	Min. risico	Max. risico	Kans	Gewogen max. risico	Gewogen gem. risico
Algemene risico's					
Rentestijging (2,4% i.p.v. 1,4%)	0	1.622.047	80%	1.297.638	648.819
Drie jaar vertraging in uitgifte bedrijventerreinen	0	1.721.418	80%	1.377.134	688.567
Voorraadrisico bedrijfsgronden in exploitatie na 2025	0	9.837.135	20%	1.967.427	983.714
Voorraadrisico bedrijfsgronden nog niet in exploitatie na 2025	0	475.161	80%	380.128	190.064
Projectgebonden risico's					
Ontoereikend plankostenbudget grex-complexen	0	325.000	80%	260.000	130.000
Bodem-/grondwaterverontreiniging/ archeologie	0	400.000	40%	160.000	80.000
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven fase 4 na herprogrammeren	0	519.950	80%	415.960	207.980
Grondwaarde Vitaal Centrum Duiven Woonpark na mogelijk herprogrammeren	0	245.250	80%	196.200	98.100
Waarde onroerend goed Vitaal Centrum Duiven	0	150.000	80%	120.000	60.000
Eén jaar vertraging gronduitgifte Vitaal Centrum Duiven	0	136.787	80%	109.430	54.715
Totalen	**0**	**15.432.748**		**6.283.918**	**3.141.959**

Bedragen in €

Op grond van de BBV is bij de berekening van de verantwoord tussentijdse winstuitname per balansdatum uit de Nieuweling al volledig rekening gehouden met de risico's voor de Nieuweling.

Ter voorkoming van doublures zijn de in deze tabel gepresenteerde bedragen zonder de risico's voor de Nieuweling.

Bij het opstellen van de begroting 2019 wordt het risicoprofiel wederom geactualiseerd.

Verschillenanalyse actieve grondexploitatie ultimo 2016 met ultimo 2017

In de tabel hierna worden de verschillen van de uitkomsten van de paragraaf Grondbeleid 2017 vergeleken met het Jaarverslag 2016.

Tabel vergelijking resultaat per complex

	-=voordelig	+=nadelig	+1,40% index	- = nadelig + = voordelig
Complex	Resultaat 1-1-2018 (Jaarrekening 2017)		Resultaat (Jaarrekening 2016)	Verschil
	Eindwaarde	Startwaarde 2017	Startwaarde 2016	2016- 2017
Woningbouw				
de Ploen-Zuid	3.086.614	2.919.648	2.847.924	-71.723
Westreenen	310.836	298.138	304.629	6.491
Vitaal Centrum Duiven	-561	-495	-187.109	-186.614
Vergertlaan	81.391	80.267	75.405	-4.862
Akkerwinde	-86.163	-83.800	89.008	-5.208
Bedrijventerreinen				
InnoFase	-15.352.215	-12.813.790	-15.244.906	-2.431.115
Seingraaf	374.482	339.754	739.446	399.692
Graafstaete	-66.982	-58.288	-103.387	-45.100
Nieuweling	-4.654.775	-3.994.672	-4.384.417	-389.745
Totaal	**-16.307.373-**	**-13.313.238**	**-16.041.423**	**-2.728.185**

De verschillenanalyse vindt plaats tussen de grondexploitaties peildata 1 januari 2017 en 1 januari 2018. Om de resultaten onderling vergelijkbaar te maken, is het resultaat van het jaarverslag 2017 geïndexeerd met een jaar rentestijging van 1,4%.

Het eindresultaat op startwaarde bedraagt per saldo € 13.313.238 (positief) per 1 januari 2018. De afname van het totaalresultaat ten opzichte van vorig jaar is € 2.728.185.

De opgetreden wijzigingen zijn per complex:

de Ploen-Zuid: er is nu budget geraamd voor promotie en acquisitie voor "werkterp 7" en een budget voor de bestrijding en sanering van een invasieve exoot in bouwgronden.

Vitaal Centrum Duiven: de exploitatie wordt conform uitgangspunt van het raadsbesluit bij vaststelling nu wederom sluitend gepresenteerd. Bij de actualisatie van één jaar geleden is de op aanwijzing van de accountant doorgevoerde mutatie in de geraamde fondsafdrachten naar nu blijkt niet correct verwerkt. Daarom is er cijfermatig een verschil ten opzichte van één jaar geleden.

Vergertlaan en Akkerwinde: er zijn geringe nadelen opgetreden omdat de kaveluitgifte niet in 2017 maar in 2018 plaatsvindt.

InnoFase: op basis van nieuwe inzichten is nu voorzichtigheidshalve gerekend met lagere grondwaarden van uitgeeftbare bouwgronden.

Seingraaf: de verbetering van het resultaat is het gevolg van de versnelde uitgifte van bouwgrond ten opzichte van eerdere planningen.

Graafstaete: er is in 2017 minder uitgegeven dan gepland; ook is het budget voor promotie en acquisitie bijgesteld naar de planning en aangegane verplichtingen.

de Nieuweling: in 2017 is geen bouwgrond uitgegeven. Ook is de raming voor bouwrijpmaken verhoogd n.a.v de actuele inzichten.

Resultaatuitname Grondexploitatie boekjaar 2017

Naarmate de realisatie van de complexen van de grondexploitatie vordert, is het mogelijk te berekenen in hoeverre uitname van middelen aan de orde kan zijn. In de Nota Grondbeleid is de gedragslijn daarvoor vastgelegd. Kort samengevat is die:

“Indien het bedrijfsresultaat voldoende degelijk is en wanneer de negatieve boekwaarde van een complex groter is dan de betrouwbaar geraamde nog te maken kosten dan kan het meerdere tussentijds veilig als winst verantwoord worden.”

Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen. Nu is met die methode berekend dat uit het complex de Nieuweling per balansdatum € 2.240.000 tussentijds resultaat kan worden genomen. Vanuit behoedzaamheid is -zoals de cie BBV adviseert- rekening gehouden met risicos en onzekerheden conform de "risico's grondexploitatie" in de paragraaf weerstandsvermogen. Ter vergelijking: de berekening op basis van de gedragslijn uit de Nota grondbeleid Duiven geeft overigens een behoedzamere uitkomst.

Vennootschapsbelasting
De gemeente Duiven is belastingplichtig voor de heffing van Vennootschapsbelasting over winsten uit de grondexploitatie. De nu gepresenteerde cijfers van de grondexploitatie zijn resultaten "vóór belastingen". Hierin is *geen* rekening gehouden met de afdracht van deze belasting.

Winstbestemming
Resultaten uit de grondexploitatie vervallen aan de algemene middelen, i.c. de Algemene reserve, in voorkomende gevallen gecorrigeerd met de "fondsafdrachten".

Jaarrekening - Het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

1 Overzicht van baten en lasten per programma
2 Toelichting overzicht van baten en lasten per programma
3 Inkomsten
4 Financiële positie

Overzicht van baten en lasten per programma

In onderstaande overzichten presenteren wij eerst de lasten en baten per programma vóór bestemming, vervolgens de resultaatbestemming (mutaties in de reserves) en daarna een totaaloverzicht met de resultaten per programma na bestemming.

Lasten, baten en saldo per programma vóór bestemming

In onderstaande tabellen staan achtereenvolgens aangegeven de cijfers van de jaarrekening 2016, de begroting 2017 voor wijziging (primitieve begroting 2017, zoals deze is vastgesteld door de raad op 14 november 2016), de begroting 2017 na wijziging (begroting na alle verwerkte begrotingswijzigingen), de jaarrekening 2017 en het saldo 2017 (begroting 2017 na wijziging minus rekening 2017).

Bestuur	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	10.544	4.197	5.236	4.882	355
Baten	40.006	1.275	2.063	2.284	220
Gerealiseerd totaal saldo	**29.462**	**- 2.922**	**- 3.173**	**- 2.595**	**575**

(Bedragen x € 1.000)

Maatschappij	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	31.801	31.078	32.111	31.087	1.024
Baten	7.605	6.967	7.391	7.507	116
Gerealiseerd totaal saldo	**- 24.197**	**- 24.112**	**- 24.721**	**- 23.580**	**1.141**

(Bedragen x € 1.000)

Omgeving	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	16.470	13.912	14.702	13.707	995
Baten	13.858	11.417	11.788	14.095	2.307
Gerealiseerd totaal saldo	**- 2.613**	**- 2.495**	**- 2.914**	**388**	**3.301**

(Bedragen x € 1.000)

Algemene Dekkingsmiddelen	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	4.961	4.636	2.206	2.430
Baten	0	41.692	41.760	39.943	- 1.818
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**36.731**	**37.124**	**37.737**	**612**

(Bedragen x € 1.000)

Overhead	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	7.010	7.921	7.572	349
Baten	0	1.078	1.087	978	- 109
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 5.931**	**- 6.834**	**- 6.594**	**240**

(Bedragen x € 1.000)

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	0	30	0	0	0

Onvoorzien	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Baten	0	0	0	0	0
Gerealiseerd totaal saldo	**0**	**- 30**	**0**	**0**	**0**

(Bedragen x € 1.000)

Totaal	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Saldo
	2016	2017 v.w.	2017 n.w.	2017	2017
Lasten	58.827	61.158	64.606	59.453	5.153
Baten	61.480	62.429	64.089	64.806	716
Gerealiseerd totaal saldo	**2.653**	**1.271**	**- 516**	**5.353**	**5.869**

(Bedragen x € 1.000)

Begrotingsrechtmatigheid

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017.

Resultaatbestemming

In onderstaande tabel staat de Resultaatbestemming per programma. Dotaties zijn toevoegingen vanuit de exploitatie aan de reserves. Onttrekkingen zijn verminderingen van de reserves ten behoeve van de exploitatie. Voor een gedetailleerd overzicht wordt verwezen naar het onderdeel Reserves van de Balans.

Resultaatbestemming Programma Bestuur

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	1.237	235	- 1.002
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	7	0	- 7
Bestemmingsreserve protocol agressie	10	0	- 10
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	525	525
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	35	35
Algemene bestemmingsreserve	0	308	308
Bestemmingsreserve Digiservice	0	250	250
Meerjarenbeleidsreserve	0	32	32
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	269	269
Totaal programma Bestuur	**1.254**	**1.652**	**398**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Maatschappij

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Algemene Reserve	676	91	- 585
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	579	579
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50	50
Bestemmingsreserve Fonds beeldende kunst	0	48	48
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	0	15	15
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	47	47
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	55	55
Totaal programma Maatschappij	**676**	**885**	**209**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaatbestemming Programma Omgeving

Reserves	Dotaties	Onttrekkingen	Saldo
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	275	0	- 275
Bestemmingsreserve A-15	123	0	- 123
Bestemmingsreserve Groenfonds	7	38	31
Bestemmingsreserve betaalbare woningbouw	190	35	- 155
Bestemmingsreserve renovatie openbaar groen	104	55	- 49
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	9	0	- 9
Bestemmingsreserve Infrastructuur	4	0	- 4
Algemene Reserve	172	10	- 162
Bestemmingsreserve Erfgoed	1	0	- 1
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	77	77
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	0	122	122
Bestemmingsreserve vervanging lichtmasten	0	30	30
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100	100
Totaal programma Omgeving	**884**	**467**	**- 417**

*Bedragen * € 1.000*

Totaal Resultaatbestemming

	2.813	**3.004**	**191**

*Bedragen * € 1.000*

Resultaat per programma

In onderstaande tabel staat het gerealiseerde totaalsaldo van baten en lasten en het gerealiseerde resultaat weergegeven per programma. Het verschil tussen beide is de resultaatbestemming ofwel de mutaties reserves. Voor een overzicht van deze mutaties per programma zie het onderdeel Resultaatbestemming. Voor een overzicht per reserve zie het onderdeel Reserves van de Balans.

Saldo per programma 2017

Programma	Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	Mutaties reserves/ Resultaatbestemming	Gerealiseerd resultaat
Bestuur	- 2.598	398	- 2.200
Maatschappij	- 23.580	209	- 23.370
Omgeving	388	- 417	- 29
Overhead	- 6.594	0	- 6.594
Algemene dekkingsmiddelen	37.737	0	37.737
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**5.352**	**191**	**5.544**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

In onderstaande tabel staat het resultaat per programma na bestemming weergegeven:

Saldo per programma 2017

Programma	Begroting 2017 (na bestemming)	Rekening 2017 (na bestemming)	Saldo 2017 (na bestemming)
Bestuur	- 2.815	- 2.200	615
Maatschappij	- 24.406	- 23.370	1.036
Omgeving	- 3.070	- 29	3.041
Overhead	- 6.834	- 6.594	240
Algemene dekkingsmiddelen	37.124	37.737	613
Heffing VPB	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0
Totaal	**0**	**5.544**	**5.544**

Bedragen x € 1.000 (- is een nadeel, + is een voordeel)

Alle programma's sluiten met een positief saldo. Zie voor toelichting op de saldi bij de desbetreffende programma's. Samenvattend ontstaat het volgende beeld van het saldo:

Saldo 2017

Resultaat	
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	**5.352.767**
Resultaatbestemming (mutaties reserves)	**190.917**
Gerealiseerd resultaat 2017	**5.543.684**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het gerealiseerde resultaat is € 5.543.684 positief.

Toelichting overzicht van baten en lasten

Grote afwijkingen tussenrapportages 2017

Hieronder worden de grootste voor- en nadelen uit de tussenrapportages genoemd. Het begrote resultaat in de begroting 2017 was € 256.000. Het resultaat van de 1e tussenrapportage was € 539.000 positief. De beleidsinhoudelijk 2e tussenrapportage geeft geen resultaat en de 3e tussenrapportage geeft een negatief resultaat van € 223.000.

Het geraamde resultaat
Het geraamde resultaat komt daarmee op € 572.000.

1e tussenrapportage 2017
In onderstaand overzicht staan de afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 1e tussenrapportage 2017. Deze is op 11 juli 2017 door de gemeenteraad vastgesteld.

Grote afwijkingen 1e tussenrapportage 2017

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst verkoop NIEGG		135.000	135.000
Overhead loonkosten	35.000		35.000
Aanvulling inhuurbudget		268.000	268.000
Rente langlopende lening		180.000	180.000
Onderuitputting	- 75.000		- 75.000
Activerings- en afschrijvingsbeleid		145.000	145.000
Grondexploitatie		65.000	65.000
Algemene Uitkering		40.000	40.000
Samenkracht en Burgerparticipatie		- 28.000	- 28.000
Huis van Droo		- 20.000	- 20.000
Uitkeringen BUIG		84.000	84.000
Exploitatie RSD		- 21.000	- 21.000
WSW Presikhaaf		29.000	29.000
Seingraaf		- 100.000	- 100.000
Afwijkingen ≤ € 20.000		82.000	82.000
Mutaties reserves		- 280.000	- 280.000
Totaal resultaat na bestemming	**- 40.000**	**579.000**	**539.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

2e tussenrapportage 2017
De tweede tussenrapportage 2017 had een puur beleidsmatige inhoud. De raad heeft kennis genomen van de stand van zaken van alle speerpunten. Daar waren geen financiele gevolgen aan verbonden en dus is er ook geen begrotingswijziging vastgesteld.

3e tussenrapportage 2017
De afwijkingen groter of gelijk aan € 20.000 uit de 3e tussenrapportage staan in onderstaand overzicht vermeld. Deze is op 20 december 2017 vastgesteld door de gemeenteraad.

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Stadsregio Arnhem Nijmegen		88.000	88.000
Jaarverslaglegging		- 20.000	- 20.000
Opstalrealisatie VCD		- 225.000	- 225.000
Bijdrage RID		- 80.000	- 80.000
P&O Advies		25.000	25.000
Centrale faciliteiten	25.000	5.000	30.000
Extra werkgeverslast	- 18.000	- 2.000	- 20.000
Dividend		38.000	38.000

Afwijkingen ≥ € 20.000	Structureel	Incidenteel	Totaal
Opbrengst OZB		- 40.000	- 40.000
Onvoorzien		30.000	30.000
Uitkeringen gemeentefonds		- 292.000	- 292.000
Rijksbudget WSW		29.000	29.000
Leerlingenvervoer		- 100.000	- 100.000
Sportaccommodaties		- 26.000	- 26.000
VGGM		82.000	82.000
Openbare Gezondheidszorg		- 51.000	- 51.000
Jeugdgezondheidszorg		27.000	27.000
Kinderopvang		- 21.000	- 21.000
Uitkeringen BUIG		- 46.000	- 46.000
Bijdrage RSD		- 91.000	- 91.000
Vervoersvoorziening WVG		- 170.000	- 170.000
Woonvoorziening WVG		- 30.000	- 30.000
Project Activerend Werk		55.000	55.000
Hulp bij het huishouden		300.000	300.000
Openbare verlichting		20.000	20.000
Mobiliteitsplan		80.000	80.000
Renovatie groen		- 31.000	- 31.000
Afvalstoffenheffing		- 60.000	- 60.000
Lijkbezorging		35.000	35.000
A-15		101.000	101.000
Ruimtelijke ontwikkeling		300.000	300.000
Afwijkingen ≤ € 20.000	- 6.000	3.000	- 3.000
Onttrekking reserves		- 157.000	- 157.000
Totaal resultaat na bestemming	**1.000**	**- 224.000**	**- 223.000**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Verschillenanalyse Rekening 2017

Het resultaat van de Rekening 2017 bedraagt € 3.050.846 positief.

Ontwikkeling rekeningsaldo 2017

Rapportage	Resultaat
Primitieve begroting 2017	219.704
Saldo 1e tussenrapportage 2017	535.127
Saldo 2e tussenrapportage 2017	0
Saldo 3e kwartaalrapportage 2017	-222.707
Verwacht resultaat na de 3e tussenrapportage	**532.124**
Werkelijk rekeningresultaat 2017	**5.543.684**

Bedragen in € (- is een nadeel, + is een voordeel)

Het postieve of negatieve resultaat van de tussentijdse rapportages is conform de betreffende raadsbesluiten verwerkt als een bijdrage of onttrekking aan de Algemene Reserve. De 2e tussenrapportage 2017 was alleen beleidsmatig van aard, waardoor er geen saldo ontstaan is binnen de rapportage.

Het verwachte resultaat is € 532.124 positief. Het werkelijke rekeningresultaat na bestemming bedraagt € 5.543.684 positief. Het resultaat is dus beter. In het kader van de begrotingsrechtmatigheid zijn de grote overschrijdingen toegelicht bij de verschillenanalyse van de rekening 2017. Niet meegenomen zijn voordelen op investeringen die gedekt worden uit reserves. Per saldo zijn deze verschillen neutraal.

Voordelen en nadelen

Nr	Omschrijving voordelen	Voordeel	Structureel/incidenteel
1	Grondexploitatie	3.026.069	Incidenteel
2	Sociaal domein	1.031.940	Incidenteel
3	Algemene uitkering/overige uitkering	433.562	Incidenteel
4	Kapitaallasten	367.486	Incidenteel
5	Ambtelijk management	297.782	Incidenteel
6	Algemene baten en lasten	276.776	Incidenteel
7	Verkeer, wegen en verlichting	172.520	Incidenteel
8	Ondersteuning en bedrijfsvoering	128.757	Incidenteel
9	Wethouders	139.589	Incidenteel
10	Onderwijshuisvesting	84.306	Incidenteel
11	Gemeentelijke eigendommen	46.933	Incidenteel
12	OZB	42.438	Incidenteel
13	Onderwijs, Sport en Cultuur	37.341	Incidenteel
	Totaal	**6.085.499**	

Toelichting Voordelen

1. Grondexploitatie

Vermindering verliesvoorziening	€ 581.743
Toevoeging voorziening afgewikkelde complexen	- € 180.465
Afsluiten complex Huize Welleveld	€ 384.791
Tussentijdse winstuitname de Nieuweling	€ 2.240.000
Resultaat grondexploitatie	**€ 3.026.069**

2. Sociaal domein en Wmo-oud
Per saldo wordt een voordeel behaald op het sociaal domein inclusief Wmo-oud. Voordelen worden behaald op Wmo-oud (€ 800.627), Wmo/AWBZ (€ 414.351) en Jeugdzorg (€ 61.461). Een nadeel is er op de participatiewet á € 244.499. Specificaties per onderdeel zijn beschikbaar op de administratie.

3. Algemene uitkering/overige uitkering
In 2017 is er in totaal voor € 644.762 meer aan decentralisatie uitkeringen ontvangen dan geraamd. Daarentegen is er in totaal voor € 203.225 minder aan uitkeringen uit het rijksbudget ontvangen.

4. Kapitaallasten
Door onder andere uitgestelde investeringen en een aanpassing in de afschrijvingsmethodiek is er een voordeel ontstaan op de kapitaallasten.

5. Ambtelijk management
Het krediet dat beschikbaar is gesteld voor het fusietraject met de gemeente Westervoort is in 2017 niet volledig benut. Dat levert een voordeel op in 2017 á € 297.782. Het restant van het krediet is doorgeschoven naar 2018.

6. Algemene baten en lasten
Door vrijval op de voorziening culturele accommodaties, de voorziening algemene accommodaties en de voorziening afgewikkelde complexen is een voordeel behaald á € 219.326. Dit is onder meer het resultaat van het privatiseren van accommodaties en het niet meer uitvoeren van

desbetreffende onderhoudswerkzaamheden. De nog uit te voeren werkzaamheden op de afgewikkelde complexen zijn daarnaast goedkoper uitgevallen, waardoor er ook een voordeel behaald is.

7. Verkeer, wegen en verlichting
Het voordeel op verkeer, wegen en verlichting wordt grotendeels veroorzaakt door om diverse redenen uitgestelde investeringen (€ 40.300), de kosten omtrent energie en water lager zijn uitgevallen (€ 47.904), de bijdragen vanuit nutsbedrijven hoger uitgevallen zijn (€ 51.215) en de kosten voor het onderhoud aan wegen in eigen beheer lager zijn dan geraamd (€ 38.783).

8. Ondersteuning en bedrijfsvoering
In dit voordeel zit voor een groot gedeelte (€ 523.000) een voordeel op de directe salariskosten. Dat wordt teniet gedaan door een nadeel op inhuur personeel (€ 562.000). Dit alles heeft vooral te maken met de uitruil van salariskosten voor inhuur. De bijdrage van de SDL viel € 16.000 hoger uit en we hebben van een aantal gemeenten een bijdrage ontvangen voor het uitlenen van personeel die niet was geraamd (€ 138.000). Verder wordt een deel van de inhuurkosten gedekt uit de bestemmingsreserve Digiservice (€ 13.000). Per saldo dus een voordeel van € 129.000.

9. Wethouders
Door een vrijval uit het pensioenfonds Wethouders onstaat onder andere een voordeel á € 159.714. Dit is een resultante van een verhoging van de rekenrente.

11. Gemeentelijke eigendommen
Het voordeel op de gemeentelijke eigendommen wordt grotendeels veroorzaakt door een hogere huuropbrengst van de gemeentelijke gebouwen (€ 20.838). Dit is het resultaat van de verhuur van het voormalig schoolgebouw de Boomgaard aan Kerk voor Nu.

12. OZB
Per saldo is een voordeel op OZB behaald. De ontvangst op belastingen OZB woningen vielen lager uit dan geraamd (€ 44.875 nadelig), echter de ontvangsten op belastingen OZB niet woningen viel € 32.129 hoger uit. Dit inclusief een aantal kleinere voordelen zorgt voor een voordeel á € 42.438 op OZB. Een aantal nieuwe bedrijven waren niet meegenomen in de ramingen die uiteindelijk wel een aanslag hebben gekregen. Dat levert een extra opbrengst op, terwijl het er ook voor zorgt dat het aandeel bouwgronden afneemt waardoor daar weer minder opbrengsten voor ontvangen werden.

13. Combinatiefunctie
Door een onderschrijding op de uitvoeringskosten wordt een voordeel behaald á € 37.341. Gedurende 2017 is er voor een korte periode geen volledige invulling van alle formatie geweest.

Nr	Omschrijving nadelen	Nadeel	Structureel/incidenteel
1	Riool en afval	492.549	Incidenteel
2	Ruimtelijke ontwikkeling	419.061	Incidenteel
3	Openbaar groen	66.614	Incidenteel
4	Bestuurlijke ondersteuning	33.271	Incidenteel
5	Overige kleine nadelen	62.445	Incidenteel
	Totaal	**1.073.940**	

Toelichting nadelen

1. Riool en afval
Door een overschot rioolrechten is er € 946.816 gedoteerd aan de voorziening rioolrecht (de oude bestemmingsreserve). Echter was € 499.473 geraamd om te doteren. Dit resulteert in een nadeel á € 447.343. Daarnaast is de voorziening oninbare debiteuren aangevuld met € 45.206 vanuit het product afvalstoffenheffing.

2. Ruimtelijke ontwikkeling
Per saldo wordt een nadeel behaald op ruimtelijke ontwikkeling. Door de gewijzigde systematiek van rentetoedeling is er een nadeel op op Volkshuisvesting á € 480.537 en op Leges bouwvergunningen á € 59.518. Voordelen worden onder andere behaald op de A15 (€ 58.962) en de Omgevingswet (€ 62.032).

3. Openbaar groen
Het nadeel op Openbaar groen wordt grotendeels veroorzaakt doordat er meer uitgegeven is aan onderhoud bomen (€ 52.003). Dit is het resultaat van schade aan bomen en achterstallig onderhoud.

4. Bestuurlijke ondersteuning
Het nadeel is grotendeels ontstaan doordat er inhuur heeft plaatsgevonden binnen de griffie, welke niet voorzien was bij de begroting. Dit resulteert in een nadeel á € 31.674.

Overzicht incidentele baten en lasten in €

Lasten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	30.523
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	181.867
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	552.852
GOG Gemeentehuis	30.500	38.875	220.437
Bestemmingsreserve Actieplan veiligheidsbeleid	0	34.671	34.671
Bestemmingsreserve Vervanging interieur gemeentehuis	0	524.687	524.687
Bestemmingsreserve Bedrijfsvoering	0	268.000	268.870
Bestemmingsreserve Investeringen Digiservice	0	249.682	249.682
Bestemmingsreserve Meerjarenbeleid	0	31.751	31.751
Algemene bestemmingsreserves	0	307.577	307.577
Bestemmingsreserve Bouwfonds	367.406	367.406	367.406
Bestemmingsreserve Vitens	1.790.301	1.790.301	1.790.301
Programma 2			
Voorziening Dubieuze debiteuren RSD	0	0	3.384
GOG Mobilis	0	0	3.487
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	6.500	4.456
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	55.000	8.253
GOG Dorpshuis Groessen	0	0	40.000
GOG Wijkhuis van Droo	24.700	34.380	33.239
Bestemmingsreserve Combinatiefuncties	0	75.600	55.259
Bestemmingsreserve Fonds voor beeldende kunsten	0	47.813	47.813
Bestemmingsreserve Integratie en Scholing	0	46.804	46.804
Bestemmingsreserve Debiteuren RSD	0	578.900	578.900
Bestemmingsreserve WMO	0	168.537	168.537
Bestemmingsreserve Serviceteams	0	50.000	50.000
Bestemmingsreserve 3e kunstgrasveld hockey	15.133	15.133	15.133
Programma 3			

Voorziening Onderhoud wegen	0	0	621.639
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	0	623.434
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	51.595
Voorziening Afvalinzameling	0	0	35.127
Bestemmingsreserve Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf	0	100.000	100.000
Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	30.000	37.659
Bestemmingsreserve Vervanging lichtmasten	0	30.387	30.387
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	31.475	55.281
Bestemmingsreserve Horsterpark	0	76.500	76.500
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	16.500	16.500
Bestemmingsreserve Ruimtelijke planning	55.000	122.250	122.250
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	0	35.000
Totaal	**2.283.040**	**5.098.729**	**7.421.261**

Baten	**Begroting voor wijziging**	**Begroting na wijziging**	**Werkelijk**
Programma 1			
Voorziening Wachtgeld wethouders	0	0	491
Voorziening Pensioenen wethouders	0	0	74.006
Voorziening Dubieuze debiteuren	0	0	67.390
GOG Gemeentehuis	0	0	81.036
GOG Gebouw gemeentewerken	0	0	5.947
GOG Brandweergarage	0	0	4.578
GOG Regina Pacis	0	0	17.664
GOG Woonhuis Dorth tot Medlerstraat	0	0	1.299
Bestemmingsreserve Protocol agressie	0	10.000	10.000
Bestemmingsreserve Nuon Vattenfall	2.157.707	2.157.707	2.157.707
Programma 2			
GOG Sportcentrum Triominos	0	0	146.704
GOG Multifunctioneel gebouw Eilandplein	0	0	16.480
GOG Verenigingsgebouw Visserlaan	0	0	5.996
GOG Ouderenruimte Palet	0	0	873
GOG PSZ de Wip Wap	0	0	1.041
GOG Voormalig kleutergebouw Groessen	0	0	2.211
GOG Wijkhuis van Droo	0	0	60.885
Bestemmingsreserve Sociaal Domein	0	168.537	168.537
Programma 3			
Voorziening Onderhoud wegen	0	0	1.155.063
Voorziening Riolering art 44 lid 2 BBV	0	0	946.816
Voorziening Verliesgevende complexen grondexploitatie	0	100.000	41.692
Voorziening Afwikkeling complexen	0	0	206.841
Voorziening Afvalinzameling	0	0	26.074

Bestemmingsreserve Het Groenfonds	0	6.696	6.691
Bestemmingsreserve ontwikkeling A15	0	101.424	122.782
Bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	0	245.215	275.215
Bestemmingsreserve Groen onderhoud en vervanging	0	103.900	103.900
Bestemmingsreserve Erfgoed- en archeologiefonds	0	800	800
Bestemmingsreserve Infrastructuur	0	4.000	4.000
Bestemmingsreserve Kwaliteit openbare ruimte	0	8.800	8.800
Bestemmingsreserve Betaalbare woningbouw	0	40.000	190.000
Bestemmingsreserve Stimuleringsfonds	0	0	6.889
Totaal	**2.157.707**	**2.947.079**	**5.918.408**

Inkomsten

Inkomstenverdeling 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Gemeentefonds	31.881	30.503	30.685	31.119	434
Specifieke uitkeringen	6.046	5.909	6.451	6.620	169
Lokale heffingen	11.572	11.918	11.895	11.737	- 158
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Overige inkomsten	11.982	6.580	15.179	15.330	151
Totaal	**64.181**	**55.190**	**68.046**	**67.810**	**- 236**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Gemeentefonds

Zie voor een uitgebreid overzicht plus analyse het onderdeel Algemene Dekkingsmiddelen in het Jaarverslag. Hieronder een overzicht van de uitkering uit het Gemeentefonds.

Uitkering Gemeentefonds 2017

	Rekening2016	Begroting2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Algemene Uitkering	18.706	18.643	18.392	18.385	- 7
Integratie-uitkering Wmo	1.626	1.680	1.757	1.756	- 1
Overige Integratie-uitkeringen	0	0	0	0	0
Decentralisatie-uitkeringen	499	215	344	578	234
Integratie-uitkering Sociaal Domein	11.050	9.965	10.192	10.399	207
Totaal	**31.881**	**30.503**	**30.685**	**31.119**	**434**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Specifieke Uitkeringen

In onderstaande tabel is een overzicht van alle specifieke uitkeringen van de gemeente Duiven weergegeven.

Specifieke uitkeringen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Maatschappelijke Zorg	6.046	5.909	6.451	6.620	169
Volksgezondheid	0	0	0	0	0
Totaal	**6.046**	**5.909**	**6.451**	**6.620**	**169**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Lokale heffingen

In onderstaande tabel staan de lokale heffingen uitgesplitst. Voor een analyse van de lokale heffingen wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen in het Jaarverslag.

Lokale heffingen 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 na 1e w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017

OZB	5.502.609	5.608.994	5.568.994	5.551.778	- 17.216
Afvalstoffenheffing	1.974.370	2.095.084	2.049.912	1.993.648	- 56.264
Rioolheffing	1.982.066	2.052.811	2.052.811	1.984.402	- 68.409
Rioolaansluitrecht	- 192	3.193	3.193	2.766	- 427
Hondenbelasting	160.901	155.796	169.996	172.686	2.690
Toeristenbelasting	129.237	141.018	155.018	174.179	19.161
Precariobelasting	265.043	267.728	267.728	264.725	- 3.003
Reclamebelasting	57.625	56.756	56.756	52.750	- 4.006
Sportaccommodaties	219.446	220.889	220.889	218.103	- 2.786
Lijkbezorgingsrechten	64.176	74.410	74.410	64.203	- 10.207
Marktgelden	5.873	8.120	8.120	5.429	- 2.691
Leges	1.211.138	1.233.280	1.267.580	1.252.376	15.204
Totaal	**11.572.292**	**11.918.079**	**11.895.407**	**11.737.044**	**- 158.363**

Bijdrage reserves

Onderstaand overzicht geeft de bijdragen uit de reserves aan.

Bijdrage reserves 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage reserves	2.700	280	3.836	3.004	- 832
Totaal	**2.700**	**280**	**3.836**	**3.004**	**- 832**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Er is bijna € 0,9 miljoen minder onttrokken aan de reserves dan geraamd. Dit verschil wordt grotendeels veroorzaakt doordat de resultaten van de tussenrapportages niet daadwerkelijk zijn gestort/onttrokken aan de Algemene Reserve. Zie voor een specificatie het overzicht van de reserves en voorzieningen en de bijbehorende toelichtingen (onderdeel balans).

Overige inkomsten

Overige inkomsten 2017

	Rekening 2016	Begroting 2017 v.w.	Begroting 2017 n.w.	Rekening 2017	Saldo 2017
Bijdrage voorzieningen	440	26	41	371	330
Rente verstrekte leningen	907	1.081	1.081	0	- 1.081
Huuropbrengsten	546	828	615	661	46
Beleggingen	270	194	232	234	2
Vergoedingen	112	76	76	121	45
Omzet Grondexploitatie	5.048	- 1.558	4.795	7.190	2.395
Diversen	4.659	5.933	8.339	6.764	- 1.575
Totaal	**11.982**	**6.580**	**15.179**	**15.341**	**162**

*Bedragen * € 1.000, (- is een nadeel, + is een voordeel)*

Ten opzichte van de begroting na wijziging een daling van deze inkomsten. Dit heeft grotendeels te maken met extra opbrengsten grondexploitaties en minder diverse overige ontvangsten.

Financiële positie

Reserves

Per saldo was in 2017 een afname van de reserves voorzien van € 516.000. Per saldo was er echter een afname van € 191.000. Dit geeft verschil van -€ 325.000. De belangrijkste verschillen zijn:

Mutaties reservepositie

Mutatie	**Bedrag**
1. Fusie Duiven-Westervoort	156.000
2. Serviceteams	- 50.000
3. Beeld Centrum	48.000
4. Implementatie Omgevingswet	- 62.000
5. Welleveld Sociale woningbouw	- 150.000
6. Mutatie saldo begroting en turaps	400.000
7. Nota Reserves en Voorzieningen	- 68.000
Overige afwijkingen < € 50.000	- 599.000
Totaal	- 325.000

Bedragen in €

Ad 1. In het kader van de fusie Duiven-Westervoort zou een onttrekking worden gedaan aan de Algemene Reserve. Deze uitgaven zijn in 2017 nog niet gedaan. De onttrekking is daarom doorgeschoven naar 2018.

Ad 2. De geraamde onttrekking in 2017 aan de Bestemmingsreserve is vanuit de Algemene Reserve gedaan.

Ad 3. De onttrekking voor het Beeld in het Centrum is vanuit het overgeboekte krediet betaald.

Ad 4. De geraamde onttrekking voor de implementatie van de Omgevingswet is maar gedeeltelijk gedaan. De rest is doorgeschoven naar 2018.

Ad 5. Bij het afsluiten van het complex Welleveld is een bedrag gestort in de Bestemmingsreserve Sociale Woningbouw. De afsluiting van het complex was niet geraamd.

Ad 6. De primitieve begroting en tussentijdse rapportages over 2017 hadden per saldo een positief resultaat ad € 400.000. Daadwerkelijke storting in de Algemene Reserve heeft niet plaatsgevonden.

Ad 7. In 2017 is de nieuwe Nota Reserves en Voorzieningen vastgesteld. Hierin is besloten tot een grote opschoningsactie in het reservebestand. Deze actie levert ten opzichte van de ramingen een nadeel op van € 68.000.

Zie ook de toelichting bij de reserves (zie balans).

Voorzieningen

De voorzieningen zijn per saldo met ruim € 450.000 toegenomen. Uit de voorziening wachtgeld wethouders zijn in 2017 de laatste verplichtingen betaald. In de voorziening voor pensioenverplichtingen wethouders is een storting gedaan van € 74.000 vanwege de nieuwe berekening van de hoogte van de pensioenen. Verder werd hier de pensioenverplichting voor 2017 uit betaald. De voorziening dubieuze debiteuren werd aangevuld met € 67.000. Er is voor € 553.000 aan oninbaarverklaringen op afgeboekt. De voorziening groot onderhoud algemene accommodaties werd gevoed met € 111.000. Er werd voor € 220.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening Dubieuze debiteuren RSD is met € 3.000 afgenomen. De voorziening groot onderhoud sportaccommodaties werd gevoed met € 146.000 en er werd voor € 3.000 onttrokken voor onderhoudskosten. De voorziening onderhoud wegen is toegenomen met € 533.000 doordat de bijdrage uit de exploitatie hoger was dan de onderhoudskosten in 2017. Aan de voorziening Riolering artikel 44 lid 2 BBV is toegevoegd de storting over het jaar 2017

ad € 947.000. De vrijval uit de voorziening voor verliesgevende complexen bedraagt € 582.000. Aan de voorziening Afgewikkelde complexen is per saldo 155.000 toegevoegd. De voorziening afvalinzameling is met € 9.000 afgenomen.
Zie ook de toelichting bij de voorzieningen (zie Balans).

Conclusie

Er was voor het jaar 2017 na de derde tussenrapportage een positief resultaat van € 532.000 verwacht. Het resultaat is € 5.011.684 hoger dan was verwacht en komt uit op € 5.544.000 positief.

De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.

De reservepositie is in 2017 afgenomen met € 191.000. We hadden verwacht dat reservepositie gelijk zou blijven. Door aanscherping van de controleregels is de tariefsegalisatiereserve rioolrechten in 2016 omgezet in een voorziening. De destijds nog geplande storting in de bestemmingsreserve is daardoor in de voorziening gestort. Bovendien zijn een aantal kredieten overgeboekt naar 2018.

De stand van de Algemene Reserve ligt boven de in de begroting 2017 vastgestelde minimumgrens van € 7 mln. Het saldo per 31 december 2017 is € 12,0 mln. In dat saldo is nog geen rekening gehouden met het rekeningresultaat 2017. Door onze provinciale toezichthouder zijn we er steeds op gewezen dat aanvulling van de Algemene Reserve tot de minimumgrens een hoge prioriteit dient te hebben. Dat is nu gelukt.
In de begroting 2018 is deze minimumgrens naar beneden bijgesteld (€ 6,9 mln) en bij de beoordeling voor deze jaarrekening is vastgesteld dat het gewogen risico € 6,5 mln groot is (zie paragraaf 2). In de begroting 2019 zullen deze grenzen worden bijgesteld naar aanleiding van de geactualiseerde risico's.

In aansluiting op het oordeel in de paragraaf Weerstandsvermogen zijn er belangrijke risico's en onzekerheden te melden met eventuele structurele gevolgen. Te noemen zijn in dat kader de risico's met betrekking tot het Sociaal Domein, de Grondexploitatie, onze vastgoedportefeuille en diverse gemeenschappelijke regelingen en overige risico's benoemd in de betreffende paragraaf.

Inmiddels is de belastingplicht van onze gemeente voor de vennootschapsbelasting ingegaan. In de loop van 2018 zullen we onze eerste aangifte moeten doen. Die belastingplicht zorgt ervoor dat we over de fiscale winsten die vanaf nu in de grondexploitatie worden gerealiseerd 25% vennootschapsbelasting moeten betalen. Een exacte inschatting van deze belastingplicht is nog moeilijk te geven. In de paragraaf Weerstandsvermogen wordt hier echter al wel rekening mee gehouden.

Steeds meer gebouwen waar eerder scholen, peuterspeelzalen of ouderen in waren gehuisvest komen leeg te staan en vallen onder de verantwoordelijkheid van de gemeente. Dat betekent dat ook de kosten voor rekening van de gemeente komen. Financiele risico's zullen ook zo goed mogelijk worden ingeschat.

Binnen het Sociaal Domein zijn we de afgelopen jaren volop bezig geweest de dienstverlening zo goed mogelijk te verzorgen. Passende zorg verlenen is daarbij de belangrijkste voorwaarde. Ook het kostenplaatje wordt nauwkeurig gemonitord omdat de door het Rijk beschikbare gelden beperkt zijn. Opnieuw zijn er overschotten op het Sociaal Domein. Die worden voornamelijk

veroorzaakt doordat we de transformatie van de "oude" Wmo tijdig hebben ingezet. Op de "nieuwe" Wmo hebben we ook een voordeel net als op de Jeugdzorg. Alleen op het het onderdeel Participatie leggen we geld toe. In de komende jaren zal het verdeelmodel van de Rijksgelden veranderen omdat de integratie-uitkering in de Algemene Uitkering wordt opgenomen. Ook als we de BUIG-gelden zouden meetellen in het resultaat van het Sociaal Domein blijft het resultaat positief. Het blijft van groot belang de kosten goed te monitoren en innovatie binnen het zorggebied te stimuleren.

Op begrotingsbasis was door het duurzame en verantwoorde financiële beleid in de afgelopen jaren financieel ruimte ontstaan. In combinatie met een aantrekkende grondexploitatie zorgt dat voor het grote overschot in deze jaarrekening. We kunnen in deze jaarrekening een positief resultaat presenteren van € 5.544.000. Als we dit bedrag in onze Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Daarmee zijn alle opgesomde risico's voldoende gedekt. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio naderen de streefwaarden. Daarmee is onze financiële situatie op orde.

Jaarrekening - Balans

Activa	31-12-2016	31-12-2017
VASTE ACTIVA (A)		
- Immateriële vaste activa (A1)		
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen	9	5
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	454
- Materiële vaste activa (A2)		
Investeringen met een economisch nut	41.814	40.114
Investeringen waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	10.889	11.239
Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	2.880
- Financiële vaste activa (A3)		
Kapitaalverstrekkingen	361	368
Lening aan woningbouwcorporatie	11.409	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	12.363
Totaal vaste activa	**83.966**	**72.669**
VLOTTENDE ACTIVA (B)		
- Voorraad bouwgronden in exploitatie (B1)	20.366	22.400
- Uitzettingen (B2)	11.143	9.312
- Liquide middelen (B3)	2.518	7.844
- Overlopende activa (B4)	2.769	2.955
Totaal vlottende activa	**36.796**	**42.511**
Totaal activa	**120.762**	**115.180**

Passiva	31-12-2016	31-12-2017
VASTE PASSIVA (C)		
Eigen vermogen		
- Reserves (C1)	26.686	29.290
- Gerealiseerd jaarresultaat (C2)	2.795	5.544
Voorzieningen (C3)	15.132	16.655
Vaste schulden		
- Binnenlandse banken en waarborgsommen (C4)	65.834	47.075
Totaal vaste passiva	**110.447**	**98.564**
VLOTTENDE PASSIVA (D)		
- Netto vlottende schulden (D1)	5.083	4.037
- Banksaldi(D2)	2.193	7.900
- Overlopende passiva (D3)	3.039	4.679
Totaal vlottende passiva	**10.315**	**16.616**
Totaal passiva	**120.762**	**115.180**

Bedragen x € 1.000

Niet in de balans opgenomen zaken	31-12-2016	31-12-2017
- Gewaarborgde geldleningen voor woningen	180.000	180.000
- Gewaarborgde geldleningen toegelaten instellingen en sportverenigingen	28.977	28.141
Totaal niet in de balans opgenomen zaken	208.977	208.141

Bedragen x € 1.000

Toelichting op de balans

Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening

In 2017 is de nieuwe Nota Activerings- en afschrijvingsbeleid vastgesteld. In de Notitie materiele vaste activa van december 2017 (Commissie BBV) worden drie mogelijkheden geboden ten aanzien van hoe omgegaan dient te worden met het startmoment van afschrijven.
Voor de start van het moment van afschrijven wordt met ingang van boekjaar 2017 gekozen om af te schrijven vanaf het boekjaar volgend op het jaar waarin het kapitaalgoed gereed komt/ verworven wordt. Dit betreft een schattingswijziging op de methodiek die eerder (vóór boekjaar 2017) werd gehanteerd en is in lijn met de Notitie materiële vaste activa van de Commissie BBV. Deze schattingswijziging levert voor boekjaar 2017 een incidenteel verminderde afschrijvingslast van € 128.000.
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.
De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.
Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsgerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopend vakantiegeld- en verlofaanspraken en dergelijke.
Voor arbeidskostengerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming, te weten vier jaar. Indien er sprake is van eenmalige schokeffecten (bijvoorbeeld reorganisaties) dient wel een verplichting opgenomen te worden.

Balans

Vaste activa

Immateriele vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd tegen de verkrijgings- c.q. vervaardigingsprijs verminderd met de afschrijvingen en de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn. De kosten van onderzoek en ontwikkeling worden in vijf jaar afgeschreven. De afschrijving van de geactiveerde kosten van onderzoek en ontwikkeling vangt aan bij ingebruikname van

het gerelateerde materiële vaste actief. Afsluitkosten van opgenomen geldleningen worden afgeschreven in de looptijd van de betrokken geldlening.

Materiële vaste activa met economisch nut

In erfpacht uitgegeven gronden

De in erfpacht uitgegeven percelen zijn gewaardeerd tegen de eerste uitgifteprijs (i.c. de waarde die bij eerste uitgifte als basis voor de canonberekening in aanmerking is genomen). Percelen waarvan de erfpacht eeuwigdurend is afgekocht, zijn tegen geringe registratiewaarde opgenomen.

Overige investeringen met economisch nut

Deze materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Specifieke investeringsbijdragen van derden worden op de desbetreffende investering in mindering gebracht; in die gevallen wordt op het saldo afgeschreven (*N.B. de keuze voor de netto-methode is facultatief; bruto verantwoording is ook mogelijk. De keuze is afhankelijk van de in de verordening ex art 212 Gemeentewet verplicht te formuleren regels voor waardering en afschrijving)*. Slijtende investeringen worden vanaf het moment van ingebruikneming lineair afgeschreven in de verwachte gebruiksduur, waarbij rekening wordt gehouden met eventuele restwaarde. Op grondbezit met economisch nut (buiten de openbare ruimte) wordt niet afgeschreven.

Gehanteerde afschrijvingstermijnen in jaren is op financiën aanwezig.

Vitaal Centrum Duiven

Het Vitaal Centrum Duiven wordt gewaardeerd tegen de actuele waarde.

Investeringen in de openbare ruimte met uitsluitend maatschappelijk nut

De waardering van een investering met economisch nut mag netto plaatsvinden en moet ook worden geactiveerd.

Financiële vaste activa

Kapitaalverstrekkingen aan gemeenschappelijke regelingen en leningen u/g zijn opgenomen tegen nominale waarde. Zo nodig is een voorziening voor verwachte oninbaarheid in mindering gebracht.

Participaties in het aandelenkapitaal van NV's en BV's (kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen in de zin van het BBV) zijn gewaardeerd tegen de verkrijgingsprijs van de aandelen. Indien de waarde van de aandelen onverhoopt structureel mocht dalen tot onder de verkrijgingsprijs zal afwaardering plaatsvinden. Tot dusver is een dergelijke afwaardering gelukkig niet noodzakelijk gebleken. De actuele waarde ligt ruim boven de verkrijgingsprijs.

De obligatieportefeuille is gewaardeerd tegen de verwachte aflossingswaarde. Het verschil met de betaalde verkrijgingsprijs is als transitorische (rente)post in de balans is opgenomen. Dit verschil wordt in het resultaat opgenomen in de (gemiddeld) resterende looptijd tot aflossing/uitloting.

Bijdragen aan activa aan derden worden geactiveerd als ze individueel een bedrag van € 50.000 te boven gaan. Dergelijke geactiveerde bijdragen zijn gewaardeerd tegen het bedrag van de verstrekte bijdragen, verminderd met afschrijvingen. De verleende bijdragen worden afgeschreven in de periode waarin het betrokken actief van de derde op basis van de door de gemeente gestelde voorwaarden moet bijdragen aan de publieke taak.

Het drempelbedrag voor het schatkistbankieren lag voor de gemeente Duiven op ongeveer € 435.000.

Van een deelneming is krachtens artikel 1 lid d BBV sprake als de gemeente participeert in het aandelenkapitaal van een NV of BV.

Vlottende activa

Waarderingsgrondslagen

Als waarderingsgrondslag is voor de Grondexploitaties het **toerekeningsbeginsel** gehanteerd. Dit houdt in dat baten en lasten alsmede risico's, die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden verwerkt in de jaarrekening van het begrotingsjaar. Voor **verliezen** wordt

een **voorziening** getroffen op het moment dat deze bekend zijn en **winsten** worden verwerkt zodra een complex geheel **gerealiseerd** is. Inmiddels is het BBV op dit punt aangepast en zijn we gehouden om tussentijdse winsten in de grondexploitatie volgens de "percentage of completion-methode" te bepalen.
Onderhanden werk is opgenomen tegen vervaardigingskosten inclusief de bijgeschreven rente en indirecte kosten. De overige balansposten zijn opgenomen voor de nominale waarde. De nominale waarde is voor de verantwoording in de rekening van baten en lasten als grondslag gehanteerd.
De in de toelichting op de balans per complex (voor in exploitatie zijnde complexen) vermelde nog te realiseren opbrengsten en nog uit te geven bedragen zijn ontleend aan de nacalculaties en kostprijsberekeningen.
De bepaling van verwachte resultaten geschiedt op basis van de **"contante-waarde methodiek".**
De opbrengsten voortvloeiende uit de reeds gesloten koopovereenkomsten voor woningbouw, die per 31 december nog niet notarieel waren verleden, worden in de jaarrekening opgenomen evenals de verplichtingen voortvloeiende uit reeds gegunde aannemingsovereenkomsten.

Voorraden

De nog niet in exploitatie genomen bouwgronden zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs, dan wel lagere marktwaarde. Er wordt geen rente bijgeschreven op de boekwaarde van deze voorraden.
De overige grond- en hulpstoffen (magazijnvoorraden) worden gewaardeerd tegen standaard verrekenprijzen die zijn gebaseerd op de gemiddeld betaalde inkoopprijs. Verschillen tussen de standaard verrekenprijs en betaalde inkoopprijs worden als resultaat verantwoord. Incourante voorraden worden afgewaardeerd naar marktwaarde.
De als onderhanden werken opgenomen bouwgronden in exploitatie zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingsprijs, dan wel de lagere marktwaarde. De vervaardigingsprijs omvat de kosten die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend (zoals grondaankopen en kosten van bouw- en woonrijp maken), alsmede een redelijk te achten aandeel in de rentekosten en de administratie- en beheerskosten. Winsten uit de grondexploitatie worden slechts genomen indien en voor zover die met voldoende mate van betrouwbaarheid als gerealiseerd aangemerkt kunnen worden. Zolang daarvan geen sprake is, worden de verkregen verkoopopbrengsten ten volle op de vervaardigingskosten in mindering gebracht.
Gerede producten worden gewaardeerd tegen de kostprijs of tegen de marktwaarde indien de marktwaarde lager is dan de kostprijs. Dat laatste doet zich met name voor indien voorraden incourant worden. De kostprijs bestaat uit de verrekenprijzen van grond- en hulpstoffen en de loon- en machinekosten die aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Vorderingen en overlopende activa

De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarden. Voor verwachte oninbaarheid is een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de geschatte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten

Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Voorzieningen

Voorzieningen worden gewaardeerd op het nominale bedrag van de betrokken verplichting c.q. het voorzienbare verlies. De pensioenverplichting ten behoeve van de wethouders is echter tegen de contante waarde van de (reeds opgebouwde) toekomstige uitkeringsverplichtingen gewaardeerd.
De onderhoudsegalisatie voorziening stoelt op een meerjarenraming van het uit te voeren groot onderhoud aan (een deel van) de gemeentelijke kapitaalgoederen, waarin rekening is gehouden met de kwaliteitseisen die ter zake geformuleerd zijn. In de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen die is opgenomen in het jaarverslag is het beleid ter zake nader uiteengezet.

Vaste schulden

Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

Verplichting voortvloeiend uit leasing

De waardering van de verplichting uit hoofde van de Financial leasing van de vervoermiddelen vindt plaats tegen de contante waarde van de contractueel verschuldigde leasetermijnen.

Vlottende passiva

De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Borg- en garantstellingen

Voor zover leningen door de gemeente gewaarborgd zijn, is buiten telling het totaalbedrag van de geborgde schuldrestanten per einde boekjaar opgenomen. Overigens is in de toelichting op de balans nadere informatie opgenomen.

Activa

A: Vaste Activa

A1: Immateriële vaste activa

Het totaal in de balans voor deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afschr.	inv.	31-12-2017
Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van agio en disagio	9	4	0	5
Kosten van onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief	0	0	0	0
Bijdrage aan activa in eigendom van derden	249	15	220	454
Totaal	258	19	220	459

Bedragen x € 1.000

Toelichting

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen: In 2005 is de rente van een geldlening omgezet naar 4,53%. De kosten van converteren zijn in 2005 ook geactiveerd en worden parallel aan de lening afgeschreven. In 2018 is de laatste afschrijving.

- Bijdrage aan activa in eigendom van derden: In 2017 is een bedrag betaald van € 220.000 als bijdrage in de opblaashal bij de hockeyvelden. Vanaf 2018 wordt er op de opblaashal afgeschreven. Op het totale geïnvesteerde bedrag is in 2017 € 14.885 afgeschreven.

A2: Materiële vaste activa

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
1.Investeringen met een economisch nut	43.923	698	735	1.663	0	0	42.223
2.Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.	10.889	670	0	320	0	0	11.239
3.Investeringen in openbare ruimte met een maatschappelijk nut	2.518	571	0	209	0	0	2.880
Totaal materiele vaste activa	57.330	1.939	735	2.192	0	0	56.342

Bedragen x € 1.000

1. Investeringen met een economisch nut

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Desinv.	Afschr.	Bijdrage derden	Verschuiving	31-12-2017
Gronden en terreinen	7.673		739	4	0	0	6.930
Bedrijfsgebouwen	30.884	76	26	1.026	0	0	29.908
Grond, weg en waterbouwkundige werken	1.595	33	0	169	0	0	1.459
Vervoermiddelen	158	160	0	54	0	0	264
Machines, apparaten en installaties	2.709	277	0	222	0	0	2.764
Overige materiele vaste activa	904	152	56	102	0	0	898

Totaal	**43.923**	698	821	1.577	0	**0**	42.223
Verrekening met voorziening vastgoed ontwikkeling							2.109
Totaal op balans							40.114

Bedragen x € 1.000

2: Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven	**10.889**	**670**	**320**	**11.239**

3:Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Omschrijving	31-12-2016	Inv.	Afschr.	31-12-2017
Grond weg en waterbouwkundige werken	2.445	376	197	2.624
Overige materiele vaste activa	73	195	12	256
Totaal	**2.518**	**571**	**209**	**2.880**

Bedragen x € 1.000

A3: Financiële vaste activa

Het totaal van deze activa kan als volgt worden onderscheiden:

Omschrijving	31-12-2016	afl.	afschr.	Inv.	31-12-2017
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	361		0	7	368
Leningen aan Vivare	11.409	6.163	0	0	5.246
Overige langlopende leningen	16.717	4.354	0	0	12.363
Totaal	**28.487**	**10.517**	**0**	**7**	**17.977**

Bedragen x € 1.000

B: Vlottende Activa

B1: Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bouwgronden in exploitatie	20.366	22.400
Totaal	**20.366**	**22.400**

Voorraad bouwgronden in exploitatie

Omschrijving	31-12-2016	Koster	Baten	Winst	31-12-2017	Voorziening Verlies Complexen	Balans
Ploen-Zuid	4.177	127	1.342		2.962	3.087	- 125
Nieuweling incl. bedrijventerrein	- 1.981	231	0	2.240	490	0	490
Locatie Vergertlaan	189	7	0		196	81	115
Westreenen	390	30	105		315	311	4

Welleveld	2.269	77	2.731	385	0	0	0
Vitaal Centrum Duiven	1.295	2.158	211		3.242	0	3.242
Akkerwinde	51	5	0		56	0	56
Bedrijventerrein InnoFase	3.014	223	6		3.232	0	3.232
Bedrijventerrein Seingraaf	11.260	926	209		11.976	374	11.602
Bedrijventerrein Graafstaete	4.137	179	533		3.784	0	3.784
Totaal	**24.801**	**3.963**	**5.137**	**2.625**	**26.253**	**3.853**	**22.400**
Nog te maken kosten							11.186
Nog te verwachten opbrengsten							52.122
Verwacht exploitatieresultaat (positief)							18.536

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het verloop van de boekwaarde wordt per complex bijgehouden en gespecificeerd in een zogenoemde P-staat. Deze boekwaarde is in feite een tussenstand van het complex. Pas bij afsluiting van een complex kan worden opgemaakt wat het resultaat is geweest. In bovenstaande boekwaardes is wel een aantal resultaten verwerkt. De analyse van de resultaten en de eventuele verschillen met voorgaande exploitaties worden in de paragraaf Grondbeleid behandeld.
Er zijn per 1 januari 2017 geen complexen in exploitatie genomen. Het complex Welleveld is afgesloten.
De voorziening Verliesgevende complexen is in bovenstaand overzicht al in mindering gebracht op de boekwaarde van de betreffende complexen zodat de juiste balanswaarde is weergegeven. De voorziening Verliesgevende complexen wordt daarom ook niet meer gepresenteerd op de balanspost voorzieningen (C3).

Voorraad bouwgronden niet in exploitatie

Toelichting
De Niet In Exploitatie Genomen Gronden (NIEGG) mogen conform de BBV-regels niet meer onder de vlottende activa worden verantwoord. In 2016 zijn conform een raadsbesluit de gronden gewaardeerd op economische waarde en overgeboekt naar de materiele vaste activa.

B2: Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar.

Uitzettingen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Uitzettingen	11.143	9.312
Totaal	**11.143**	**9.312**

Bedragen x € 1.000

Toelichtingen
De uitzettingen zijn opgenomen tegen de nominale waarde. Voor (eventuele) dubieuze debiteuren is een voorziening getroffen. Vanaf 2016 hebben we ook te maken gekregen met schatkistbankieren.

Uitzettingen

Omschrijving	Bedrag	Totaal
Debiteuren t/m 2016	75.118	
Debiteuren 2017	2.561.215	
Negatieve crediteuren	679.114	

Negatieve debiteuren	718.544	
Vorderingen op openbare lichamen	313.836	
Uitzettingen in de schatkist	4.066.158	
Voorziening oninbare debiteuren algemeen	-54.612	
Debiteuren SDL	975.693	
Voorziening debiteuren SDL	-464.247	
Debiteuren inningen publiekrechtelijk	29.766	
Debiteuren belastingen	411.823	
Totaal		**9.312.409**

Bedragen in €

B3: Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Liquide middelen

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Bank	2.514	7.840
Kas	4	4
Totaal	**2.518**	**7.844**

Bedragen x € 1.000

Toelichting

De specificatie van de banksaldi per 31 december 2017 is als volgt:

B4: Overlopende activa

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende activa	2.769	2.955
Totaal	**2.769**	**2.955**

Bedragen x € 1.000

Het grootste gedeelte van het bovenstaande bedrag is nog te ontvangen vanwege BCF namelijk: € 2.870.946.

Passiva

C: Vaste passiva

C1: Reserves

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Algemene Reserve	**10.277.901**	**1.748.229**	**12.026.130**
Bestemmingsreserves:			
• Actieplan veiligheidsbeleid	34.670	-34.670	0
• Vervanging interieur gemeentehuis	524.687	-524.687	0
• Bedrijfsvoering	268.870	-268.870	0
• Investeringen Digiservice	249.682	-249.682	0
• Protocol agressie	0	10.000	10.000
• Combinatiefuncties	96.768	-55.259	41.509
• Bijzondere bijstand	106.695	0	106.695
• De Uitdaging	20.000	0	20.000
• Bestemmingsreserve Sociaal Domein	1.163.668	168.537	1.332.205
• Fonds voor beeldende kunsten	47.813	-47.813	0
• Integratie en scholing	46.804	-46.804	0
• WMO	168.537	-168.537	0
• Serviceteams	50.000	-50.000	0
• Gevolgen grondwaterverontreiniging	381.124	-100.000	281.124
• Het Groenfonds	296.669	-30.968	265.701
• Ontwikkeling A15	42.596	122.782	165.378
• Fonds bovenwijkse voorzieningen	417.618	291.715	709.333
• Lichtmasten	30.387	-30.387	0
• Groenonderhoud en vervanging	146.585	48.619	195.204
• Horsterpark	76.500	-76.500	0
• Erfgoed- en archeologiefonds	2.500	800	3.300
• Infrastructuur	12.500	-12.500	0
• Kwaliteit openbare ruimte	27.500	8.800	36.300
• Actualisatie bestemmingsplannen	122.250	-122.250	0
• Betaalbare woningbouw	725.147	155.000	880.147
Totaal bestemmingsreserves	**5.059.570**	**-1.012.674**	**4.046.896**
Geblokkeerde reserves:			
• 3e kunstgrasveld hockeyvereniging	219.995	-15.132	204.863

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
• Debiteuren RSD	578.900	-578.900	0
• Stimuleringsfonds	340.529	6.889	347.418
• Meerjarenbeleidsreserve	31.751	-31.751	0
• Algemene bestemmingsreserve	307.577	-307.577	0
• Bouwfonds	367.406	-367.406	0
• Vitens	1.790.301	-1.790.301	0
• Nuon Vattenfall	10.507.086	-10.507.086	0
• Geblokkeerde reserves	0	12.664.793	12.664.793
Totaal geblokkeerde reserves	**14.143.545**	**-926.471**	**13.217.074**
Totaal reserves	**29.481.016**	**-190.916**	**29.290.100**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per reserve het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand van de reserve per 31 december 2017. In de beginstand van de Algemene Reserve is het positieve rekening saldo ad € 2.795.374 van 2016 meegenomen.

Algemene Reserve

Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De Algemene Reserve dient als weerstandsvermogen van de gemeente.
De risico's worden jaarlijks bij de begroting gekwantificeerd. Wijken de onder- en bovengrens op grond van deze kwantificering structureel af, dan zullen de onder- en bovengrens worden aangepast.
Bij de begroting 2017 is de ondergrens bepaald op € 7,0 en de bovengrens op € 12,5 mln. De beginstand 2017 is inclusief het positieve saldo van 2016 namelijk € 2.794.968.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.277.901**
Onttrekkingen 2017:		
Griffier	€	33.993
Organisatieontwikkeling	€	156.401
Investeringen Raadzaal	€	11.850
Uitbreiding fractieassistenten	€	9.928
Vormen BR Protocol agressie	€	10.000
Garantiebanen	€	12.500
DAS Groessen	€	91.378
Diverse afvaltaken	€	10.000
Stortingen 2017:		
Vrijval Bestemmingsreserve VIG	€	524.647
Verkoop ruilgronden 1e turap	€	157.274
Opheffen Alg. bestemmingsreserve	€	307.577
Opheffen BR Digiservice	€	215.531
Opheffen BR Meerjarenbeleid	€	31.751
Opheffen BR Debiteuren werk en inkomen	€	578.900
Opheffen BR Serviceteams	€	50.000
Opheffen BR Integratie en scholing	€	46.804
Opheffen BR Ruimtelijke planning	€	64.868
Opheffen BR Vervanging lichtmasten	€	30.387
Opheffen BR Horsterpark	€	76.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.026.130**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.482.929

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017.
Grotendeels veroorzaakt omdat de beginstand per 1 januari 2017 veel hoger was dan geraamd en er geen rekening was gehouden met het opheffen van veel bestemmingsreserves in 2017.

Besteding na 2017
De volgende budgetten uit de Algemene Reserve staan in 2018 geraamd:
Nieuw beleid begroting 2018 € 472.860
Budget gemeenschappelijke regeling Duiven/Westervoort € 251.825.

Bestemmingsreserves programma Bestuur

Bestemmingsreserve "Actieplan veiligheidsbeleid"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Bekostiging uitvoering Themanota Buurtpreventie en opvangen fluctuaties inzake uitgaven veiligheidsbeleid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**34.670**
Onttrekkingen 2017:		
Themanota Buurtpreventie	€	7.827
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	26.843
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.900

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vervanging interieur gemeentehuis"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/ Team Facilitaire Zaken

Doel
Het grootste deel van de inventaris van het gemeentehuis is vanaf 1989 in gebruik. Gezien de sterk verzwaarde eisen op ergonomisch gebied en op de hedendaagse functionele eisen, met alle daarbij behorende faciliteiten, zal op termijn vervanging noodzakelijk worden van een fors aantal werkplekken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**524.687**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	524.687
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	19.976

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bedrijfsvoering"
Beheerder: Directie

Doel
"Egaliseren" bedrijfsvoeringsgelden.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**268.870**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	268.870
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Investeringen Digiservice"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Betreft gelden die voorgaande jaren zijn vrijgemaakt voor investeringen Digiservice. Ook de niet bestede NUP-gelden zijn aan deze reserve toegevoegd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**249.682**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	215.531
Inhuurkosten	€	5.449
Kosten Digi Dossier	€	28.702
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve"Protocol agressie"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Het treffen van een voorziening voor raads-, collegeleden en fractieassistenten tegen eventuele niet gedekte kosten voor psychosociale ondersteuning en nazorg als gevolg van agressie.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Conform Raadsbesluit 17RB091	€	10.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**10.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Onbekend.

Bestemmingsreserves programma Maatschappij

Bestemmingsreserve Combinatiefuncties
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld om te bewerkstelligen dat er voldoende financiële middelen beschikbaar zijn voor het bereiken van de doelstelling van de combinatiefuncties.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**96.768**
Onttrekkingen 2017		
Exploitatiekosten	€	55.259
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**41.509**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	69.768

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met minder uitgaven in 2016 was de werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger dan opgenomen in de begroting 2017.
Daarnaast zijn de onttrekkingen voor 2017 ook hoger uitgevallen door in rekening gebrachte uitgaven over 2016.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve zal de komende jaren worden aangewend voor de dekking van kosten van de combinatiefunctionarissen.

Bestemmingsreserve "Bijzondere bijstand"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze bestemmingsreserve is bedoeld ter egalisatie van het exploitatieoverschot of -tekort van de rijksbijdrage ten opzichte van de uitgaven bijzondere bijstand.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**106.695**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**106.695**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	106.695

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is geen afwijking.

Besteding na 2017
De bestemmingsreserve is bestemd ter egalisatie van het exploitatie overschot of tekort.

Bestemmingsreserve De Uitdaging
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze bestemmingreserve is gereserveerd voor het werkgeversnetwerk De Duivense Uitdaging.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**20.000**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**20.000**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	20.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve dient ter dekking voor de uitgaven van de De Duivense Uitdaging.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijk toekomstige tekorten op budgetten Sociaal Domein en eventuele dekking incidentele beleidsinitiatieven.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.163.668**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bestemmingsreserve WMO	€	168.537
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.332.205**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.474.264

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve WMO, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
De gelden worden ingezet voor tegenvallers en ten behoeve van incidentele beleidsinitiatieven bij de transformatie van het Sociaal Domein.

Bestemmingsreserve "Fonds voor beeldende kunsten"
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze reserve is gevormd ten behoeve van financiering kunst in de openbare ruimte.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**47.813**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten kunstwerk Centrum Duiven	€	47.813
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In de begroting voor 2017 was geen rekening gehouden met een bijdrage aan het kunstwerk voor het Vitaal Centrum. In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Integratie en scholing" (voorheen Inburgeringsgelden nieuwkomers)
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
Deze reserve wordt gebruikt voor nog lopende kosten voor de integratie (scholingskosten).

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**46.804**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	46.804
Stortingen 2017:	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Wmo"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Opvangen mogelijke toekomstige tekorten op de WMO en voor het verder vormgeven van zogenaamde voorliggende voorzieningen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**168.537**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve kosten transformatie Sociaal Domein	€	168.537
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve kosten transformatie Sociaal Domein.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve Serviceteams
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze reserve was bedoeld om de continuering van het Serviceteam de Liemers na 2015 garanderen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**50.000**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	50.000
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is door de Raad besloten om deze reserve op te heffen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserves Omgeving

Bestemmingsreserve "Gevolgen grondwaterverontreiniging Nieuwgraaf"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze bestemmingsreserve dient ter dekking van de extra kosten in de toekomst bij de toepassing van bronbemaling bij werkzaamheden binnen het plangebied Nieuwgraaf en die direct te relateren zijn aan de in het eerste watervoerend pakket aanwezige verontreiniging afkomstig van

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**381.124**
Onttrekkingen 2017:		
Kosten Seingraaf	€	100.000
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**281.124**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	281.124

stortplaats Westervoort en/of de wasserij op de locatie Nieuwgraaf 19 te Duiven. Deze bestemmingsreserve is in 2003 ontstaan door samenvoeging van de reserves “Vuilstort Westervoort” (gevormd uit een ontvangen afkoopsom) en “Wasserij Nieuwgraaf 19”. Deze reserve is een verplichting uit hoofde van de tussen de Staat der Nederlanden, de Provincie Gelderland, Putman BV en de gemeenten Westervoort en Duiven gesloten overeenkomst inzake deze grondwaterverontreiniging.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In 2017 is een onttrekking gedaan van € 100.000 voor de kosten verband houdende met het bouwrijp maken van Seingraaf

Besteding na 2017
Aanwending van de reserve vindt naar behoefte plaats bij uitvoering van werken (o.a. riool vervangen, bouwrijp maken enz.).

Bestemmingsreserve "Het Groenfonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het Groenfonds is in 2002 in het leven geroepen ter financiering van projecten die een relatie hebben met natuur, landschap en milieu. De bestemmingsreserve is vanaf toen gevoed vanuit de Grondexploitatie, de opbrengst verkoop aandelen Bouwfonds, grondverkoop in Centerpoort-Zuid en bijdragen van Rijk en Provincie Gelderland.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**296.669**
Onttrekkingen 2017:		
Beplantingsprojecten	€	72.659
Stortingen 2017:		
subsidie	€	35.000
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Bijdrage windpark	€	5.891
Stand per 31-12-2017	**€**	**265.701**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	273.365

Daarnaast is er in 2009 een bedrag van € 300.000 van de Nederlandse Gasunie ontvangen ten behoeve van natuurcompenserende maatregelen in de nabijheid van het tracé Angerlo-Beuningen.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is uitvoering gegeven aan erfbeplantingsprojecten waarvoor ook subsidie is ontvangen.

Besteding na 2017
De resterende gelden worden conform raadsbesluit besteed aan het uitvoeren van projecten voortvloeiend uit het Uitvoeringsprogramma Landschapsontwikkelingsplan (LOP). Afhankelijk van de projectkansen die zich voordoen zal het bijbehorende bedrag worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de raad. De hoogte van het bedrag is jaarlijks fluctuerend en afhankelijk van de financiële projectgrootte en kansen ten aanzien van cofinanciering. Daarnaast zijn er nog de vaste uitgaven voor vrijwilligersorganisaties en het lopende project ‘gronden voor natuur’.

Bestemmingsreserve "Ontwikkeling A15"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Reserve is gevorm ter egalisatie van de kosten om proactief en constructief te kunnen participeren in de processen rondom het project ViA15. Hieronder vallen ook uitgaven voor (inpassings-) maatregelen ten gunste van bewoners. Het meerdere of mindere in de begroting opgenomen bedrag wordt dan wel toegevoegd of onttrokken aan deze reserve

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**42.596**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Saldo exploitatie	€	21.358
Aardgastransportleiding	€	101.424
Stand per 31-12-2017	**€**	**165.378**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.992

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen wordt jaarlijks het meerdere of mindere onttrokken dan wel toegevoegd aan deze reserve. Daarnaast is bij de begroting geen rekening gehouden met de extra storting van de ontvangsten in het kader van de aardgastransportleiding.

Besteding na 2017
Het saldo van deze reserve wordt aangewend om de komende jaren extra kosten voor extern advies en ondersteuning te kunnen dekken.

Bestemmingsreserve “Fonds bovenwijkse voorzieningen”
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Met de inwerkingtreding van de nieuwe Grondexploitatiewet per 1 juli 2008 ontstaat de mogelijkheid in de individuele grondexploitaties een kostencomponent “Bovenwijkse voorzieningen” op te nemen. Bij het administratief afsluiten van een complex wordt de bijdrage gestort in deze bestemmingsreserve.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**417.618**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	245.215
Bovenwijks Welleveld	€	30.000
Bestemmingsreserve Infrastructuur	€	16.500
Stand per 31-12-2017	**€**	**709.333**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	692.833

Het betreft een dekkingsmiddel in de aanlegkosten van voorzieningen die een functie hebben voor meerdere exploitatiegebieden. In beginsel worden individuele grondexploitaties belast met een afdracht van € 5 per m² uitgeefbaar terrein.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De diverse afdrachten in deze reserve waren niet voorzien. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen heeft er een storting plaats gevonden vanuit de bestemmingsreserve Infrastructuur, welke is samengevoegd met deze reserve.

Besteding na 2017
Parallel aan de vaststelling van de nieuwe Structuurvisie in 2015 wordt een meerjarenbegroting Fonds Bovenwijks opgesteld met de te ontvangen bijdragen uit ruimtelijke ontwikkelingen, alsmede een investeringsschema voor de uitvoering van voorgenomen en geplande projecten.

Bestemmingsreserve "Vervanging lichtmasten "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het vervangen van de openbare verlichting conform het vastgestelde beheer- en beleidsplan.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.387**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038		30.387
Stortingen 2017:		0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Groen onderhoud en vervanging "
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het in enig jaar kunnen renoveren van het groen ter egalisatie van kosten.

Stand per 1-1-2017	**€**	**146.585**
Onttrekkingen 2017:		
Groenrenovatie	€	55.281
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie	€	63.900
Bijdrage vanuit exploitatie	€	40.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**195.204**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	219.010

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er heeft omvorming van het groen plaatsgevonden op de Hunneschansallee/Spoorallee.
Deze reserve is gevormd door samenvoeging van de reserve" Renovatie Groen" en" Inboet bomen".

Besteding na 2017
Deze reserve wordt ingezet voor renovatieprojecten.

Bestemmingsreserve Horsterpark
Beheerder: Afdeling Beleid / Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Het Recreatieschap Arnhem-Liemers heeft het Horsterpark aan de gemeente Duiven overgedragen. De afkoopsom die daarvoor werd ontvangen hebben we in deze reserve gestort. Tekorten op het onderhoud van het park kunnen in de toekomst uit de reserve worden onttrokken.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**76.500**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	76.500
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Erfgoed en archeologiefonds"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het optimaal benutten en beleefbaar maken van de cultuurhistorie, erfgoed en archeologie om zo een bijdrage te leveren aan het versterken van de identiteit van Duiven als geheel en het woon-, leef- en ondernemingsklimaat in het bijzonder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	800
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Afhankelijk van projectkansen die zich voordoen zullen bedragen worden onttrokken aan deze reserve en middels rapportage worden verantwoord aan de Raad.

Bestemmingsreserve “Infrastructuur"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Middelen om te kunnen investeren in de kwaliteit, veiligheid en capaciteit van infrastructuur.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**12.500**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoeging reserve Fonds bovenwijkse voorzieningen	€	16.500
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	4.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet. Als gevolg van de nota reserves en voorzieningen is deze reserve samengevoegd met de bestemmingsreserve Fonds bovenwijkse voorzieningen.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve “Kwaliteit openbare ruimte"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Bekostigen van investeringen om de openbare ruimte aantrekkelijker, veiliger en aansprekender te maken. Dit komt ten nutte van het woon-, leef- en ondernemingsklimaat voor eenieder.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**27.500**
Onttrekkingen 2017:		
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	8.800
Stand per 31-12-2017	**€**	**36.300**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Bij het opmaken van de begroting 2017 bestond deze reserve niet.

Besteding na 2017
Jaarlijks vindt in dit kader een herprioritering plaats van de gemeentelijke investeringen op basis van de fondsomvang.

Bestemmingsreserve “Ruimtelijke planning"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het actualiseren van de bestemmingsplannen conform de Wet Ruimtelijke Ordening.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.250**
Onttrekkingen 2017:		
Opstellen omgevingsbeleidsplan	€	19.415
Implementatie omgevingswet	€	37.967
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	64.868
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	156.287

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform het Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Betaalbare woningbouw"
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Aanvullend dekkingsmiddel voor het realiseren van projecten en activiteiten die voortkomen uit of bijdragen aan het woonbeleid en de woonagenda; in het bijzonder (of primair) het huisvesten van doelgroepen die aangewezen zijn op betaalbare (huur-) woningvoorraad.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**725.147**
Onttrekkingen 2017:		
Correctie betaalbare woningbouw	€	35.000
Stortingen 2017:		
Bijdrage anterieure ovk 3e tussenrapportage	€	40.000
Sociale Woningbouw Welleveld	€	150.000
Stand per 31-12-2017	**€**	**880.147**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	645.147

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Deze reserve is met terugwerkende kracht per 1 januari 2016 gevormd door samenvoeging van de voorziening "Betaalbare woningbouw" met de voorziening "Subsidiegelden woningbouw Stadsregio Arnhem-Nijmegen". Afhankelijk van woningbouwontwikkelingen en te sluiten overeenkomsten, in de lijn van het nieuwe woonbeleid, vinden stortingen in deze reserve plaats. De werkelijke beginstand per 1 januari 2017 hoger is dan in de begroting 2017 opgenomen. Daarnaast heeft er een storing van € 40.000 welke niet was begroot.

Besteding na 2017
Op basis van inhoudelijke plannen, activiteiten of initiatieven, die concreet bijdragen aan de woonagenda en waarbij aanvullende ("slimme") middelen gewenst zijn en voor zover de middelen reiken. Bij raadsbesluit van 8 mei 2017 is het college bevoegd deze middelen in te zetten voor de uitvoering van de woonagenda.

Geblokkeerde reserves

Bestemmingsreserve "3e kunstgrasveld hockeyvereniging" (geblokkeerd)
Beheerder: afdeling Beleid/Team Welzijn, Veiligheid en Milieu

Doel
Deze bestemmingsreserve is bestemd om de jaarlijkse kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld te dekken. De kapitaallasten van het 3e kunstgrashockeyveld worden gedurende 15 jaar betaald uit deze reserve. In 2025 is het veld afgeschreven en de bestemmingsreserve leeg.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**219.995**
Onttrekkingen 2017:		
Kapitaallasten	€	15.132
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**204.863**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	204.863

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing.

Besteding na 2017
Tot het jaar 2025 zullen de jaarlijkse kapitaallasten van deze investering in het 3e kunstgrasveld uit deze reserve worden gedekt.

Bestemmingsreserve "Debiteuren RSD" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Publiek/ Team Loket Zorg

Doel
De Regionale Sociale Dienst (RSD) is verantwoordelijk voor de uitvoering van de werkzaamheden in het kader van artikel 69 Participatiewet. De RSD actualiseert jaarlijks de haalbaarheid van inning van het openstaande debiteurensaldo. Op basis hiervan wordt de hoogte van deze reserve bepaald. De gemeente Duiven blijft risicodrager voor het openstaand saldo van deze debiteuren.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**578.900**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	578.900
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	462.034

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Stimuleringsfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Beleid/Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
In 2000 is besloten vanuit de opbrengst aandelenverkoop Avira/Bouwfonds een bedrag van € 226.890 te storten in Stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting (SVN). Vanuit dit fonds kan de gemeente subsidies verstrekken in de vorm van “zachte leningen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**340.529**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Saldo mutatie	€	6.889
Stand per 31-12-2017	**€**	**347.418**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	294.443

De zachte leningen kunnen alleen verstrekt worden aan volkshuisvestelijke projecten. Rente en aflossing vloeien terug in het fonds en kunnen weer voor andere projecten op dit terrein worden ingezet. De bestemmingsreserve wordt door derden beheerd en is derhalve een geblokkeerde reserve. De raad heeft in 2008 besloten om de beschikbare reserve volledig te bestemmen voor dekking van de "VROM startersregeling 2008".

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het saldo van het stimuleringsfonds is in 2017 aangegroeid tot € 347.418.

Besteding na 2017
In totaal staan er eind 2017 nog 13 startersleningen open met een totaal schuld bedrag van € 234.861. Ook staat er nog een bedrag van € 109.748 op de rekening courant bij de stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Bestemmingsreserve "Meerjarenbeleid"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
De reserve is bedoeld als algemene bestemmingsreserve voor nieuw beleid. Wanneer de Algemene Reserve haar maximum heeft bereikt, vloeit het meerdere automatisch over naar de bestemmingsreserve “Meerjarenbeleid”. Ook worden er middelen aan toegevoegd die bij de begroting worden vrijgemaakt en ingezet voor incidentele wensen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**31.751**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	31.751
Stortingen 2017	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	31.751

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017

Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Algemene Bestemmingsreserve"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Advies

Doel
Deze reserve wordt grotendeels gebruikt voor de herbestemming van de reserves en voorzieningen uit de begroting 2013.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**307.577**
Onttrekkingen 2017:		
Opheffen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	307.577
Stortingen 2017:		
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	276.570

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 opgeheven.

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Bouwfonds" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Rente
Toevoeging rente, die ten gunste van de exploitatie wordt gebracht ter compensatie van de dividendderving op product “Beleggingen”.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**367.406**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	367.406

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Vitens en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Vitens" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Ondersteuning

Doel
Opvangen wegvallen dividend.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.790.301**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.790.301

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Nuon Vattenfall in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing

Bestemmingsreserve "Nuon Vattenfall" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente Duiven heeft ingestemd met de verkoop van het productie- en leveringsbedrijf van Nuon aan Vattenfall. De totale verkoopopbrengst is verantwoord in 2009. Na aftrek van de kosten is de verkoopopbrengst voor Duiven € 10.507.086. Met de renteopbrengst wordt t/m 2016 de dividenduitkering gecompenseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**10.507.086**
Onttrekkingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	10.507.086

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Conform Raadsbesluit van 11 juli 2017 over de Nota reserves en voorzieningen is deze reserve per 31 december 2017 samengevoegd met de bestemmingsreserves Bouwfonds en Vitens in een nieuwe geblokkeerde bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserves".

Besteding na 2017
Niet van toepassing.

Bestemmingsreserve "Geblokkeerde reserve" (geblokkeerd)
Beheerder: Afdeling Ondersteuning/Team Bedrijfsvoering

Doel
Met deze reserve is voor een deel voorzien in de financieringsbehoefte van de gemeente. Daarnaast vormt de reserve een extra buffer.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**0**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	367.406
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	1.790.301
Samenvoegen reserve Raadsbesluit 17RB038	€	10.507.086
Stand per 31-12-2017	**€**	**12.664.793**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Niet van toepassing nieuw gevormde reserve.

Besteding na 2017
Vanaf 2017 wordt er geen rente meer berekend en toegevoegd aan deze bestemmingsreserve.

C2. Gerealiseerd jaarresultaat

Gerealiseerd jaarresultaat

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Gerealiseerd jaarresultaat	2.795	5.544
Totaal	2.795	5.544

Bedragen x € 1.000

Toelichting
Het gerealiseerde resultaat voor het jaar 2017 bedraagt € 5.543.684 positief.

C3. Voorzieningen

	Beginstand 1-1-2017	Mutaties 2017	Eindstand 31-12-2017
Programma Bestuur			
Wachtgelden wethouders	30.032	-30.032	0
Pensioenen wethouders	1.820.491	-107.861	1.712.630
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Groot onderhoud algemene accommodaties	446.631	-109.914	336.717
Subtotaal programma bestuur	**4.946.613**	**-733.269**	**4.213.344**
Programma Maatschappij			
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Groot onderhoud sportaccommodaties	624.687	143.217	767.904
Groot onderhoud culturele accommodaties	378.171	1.538	379.709
Subtotaal programma Maatschappij	**1.470.489**	**141.371**	**1.611.860**
Programma Omgeving			
Onderhoud wegen	5.098.020	533.424	5.631.444
Riolering artikel 44 lid 2	6.576.239	946.816	7.523.055
Verliesgevende complexen Grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Afwikkeling complexen	122.500	155.247	277.747
Afvalinzameling	35.127	-9.053	26.074
Subtotaal programma Omgeving	**16.266.951**	**1.044.691**	**17.311.642**
Totaal voorzieningen programma's	**22.684.053**	**452.793**	**23.136.846**
Vastgoed ontwikkeling	2.109.385	0	2.109.385
Dubieuze debiteuren	540.074	-485.462	54.612
Dubieuze debiteuren RSD	467.631	-3.384	464.247
Verliesgevende complexen grondexploitatie	4.435.065	-581.742	3.853.323
Totaal voorzieningen te verrekenen op balans	**7.552.155**	**-1.070.588**	**6.481.567**
Voorzieningen op balans	**15.131.898**	**1.523.382**	**16.655.279**

Bedragen in €

Toelichting
In de toelichting staat per voorziening het doel, de rente, een analyse tussen de werkelijke en begrote stand en de besteding na 2017 weergegeven. De financiële toelichting bestaat uit de werkelijke beginstand per 1 januari 2017, de onttrekkingen en stortingen in 2017 en de eindstand per 31 december 2017. De volgende voorzieningen worden volgens de voorschriften gecorrigeerd op de balans:
Voorziening Verliesgevende complexen Grondexploitatie wordt voor € 3.853.323 gecorrigeerd op voorraden gronden. Voorziening Dubieuze debiteuren RSD wordt voor € 464.247 gecorrigeerd op uitzettingen (debiteuren) en de voorziening dubieuze debiteuren voor € 54.612. De voorziening Vastgoed ontwikkeling is voor € 2.109.385 gecorrigeerd op de balanspost vaste activa.

Voorzieningen programma Bestuur

Voorziening "Wachtgelden wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
Deze voorziening is na de verkiezingen van 2006 tot stand gekomen om wachtgeldverplichtingen van voormalig wethouders een aantal jaren te kunnen betalen. De voorziening wordt ingezet ter dekking van wachtgeldverplichtingen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**30.032**
Onttrekkingen 2017:		
Wachtgelden 2017	€	30.523
Stortingen 2017:		
Aanvulling wachtgeld	€	491
Stand per 31-12-2017	**€**	**0**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.138

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Na de verkiezingen 2014 is de voorziening gevuld voor wethouders uit het college 2010-2014. Voor de verplichtingen in 2017 is de voorziening toereikend.

Bestedingen na 2017
Niet van toepassing

Voorziening "Pensioenen wethouders"
Beheerder: Afdeling Ondersteuning /Team Bedrijfsvoering

Doel
De gemeente is op grond van de voorschriften verplicht om een voorziening op te nemen voor de direct opeisbare verplichtingen toekomstige pensioenen van de wethouders. De storting is structureel en zal jaarlijks worden geactualiseerd.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**1.820.491**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval naar exploitatie	€	159.714
Uitbetaling pensioen	€	22.153
Stortingen 2017:		
Storting vanuit exploitatie	€	34.000
Pensioenpremie	€	40.006
Stand per 31-12-2017	**€**	**1.712.630**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	1.587.748

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De nieuwe berekeningen per 31 december 2016 van Raet/Deloitte zijn uitgegaan van een rekenrente van 1,648%.

Besteding na 2017
Er is rekening gehouden met de maximale verplichting.

Voorziening "Vastgoedontwikkeling"

Beheerder: Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Het college heeft de intentie uitgesproken om het vastgoed in het Vitaal Centrum de komende jaren te verkopen. Voor de waardering van dit vastgoed op onze balans per ultimo van het jaar betekent dit dat aangesloten moet worden bij de actuele waarde.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**2.109.385**
Onttrekkingen 2016:		
	€	0
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**2.109.385**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	500.000

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Voor de bepaling van deze actuele waarde is een taxatierapport opgesteld. De getaxeerde waarde is op de peildatum lager dan de vervaardigingskosten van het vastgoed. In de jaarrekening 2016 is de voorziening aangevuld met € 1.609.385.
Bij verkoop van het vastgoed kan deze voorziening worden aangesproken indien zich een boekverlies zou voordoen.

Besteding na 2017

Voorziening "Dubieuze debiteuren"
Beheerder: Ondersteuning / Team Bedrijfsvoering

Doel
In 2006 is deze voorziening gevormd voor het risico van oninbaarheid.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**540.074**
Onttrekkingen 2017:		
Oninbaar 2017	€	552.852
Stortingen 2017:		
Aanvulling vanuit exploitatie	€	67.390
Stand per 31-12-2017	**€**	**54.612**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	546.962

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De vorderingen zijn gecontroleerd op invorderbaarheid. De inschatting voor de belastingdebiteuren is gemaakt op basis van ervaringscijfers en de publieke debiteuren op basis van een ouderdomsanalyse. In de begroting was geen onttrekking opgenomen.
Onderbouwing stand per 31-12-2017
- oninbare debiteuren privaat en publiekrechtelijk € 4.388;
- oninbare debiteuren belastingen € 50.225.

Besteding na 2017
Wanneer blijkt dat deze voorziening te hoog of te laag is, wordt deze aangepast.

Voorziening "Groot onderhoud algemene accommodaties"
Beheerder: Beheer / Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) voor Gemeentehuis, gebouw Regina Pacis, Gemeentewerf inclusief Brandweergarage en de eigen woning aan de Burgemeester van Dorth tot Medlerstraat 15.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**446.631**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	65.437
vrijval	€	155.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	8.933
Dotatie	€	101.591
Stand per 31-12-2017	**€**	**336.717**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	440.280

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De werkzaamheden mbt Regina Pacis zijn niet uitgevoerd in afwachting van de bestemming. Daarnaast is er een vrijval van € 155.000

Besteding na 2017
De doorgeschoven werkzaamheden worden uitgevoerd. Daarnaast de werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorzieningen programma Maatschappij

Voorziening "Dubieuze debiteuren RSD"
Beheerder: Afdeling Publiek/Team Loket Zorg

Doel
De invorderbaarheid van de debiteuren in het kader van artikel 69 Participatiewet waarvan de uitvoering plaats vindt bij de RSD, worden jaarlijks beoordeeld op basis invorderbaarheid. Voor het gedeelte dat dubieus is, wordt een bedrag in deze voorziening opgenomen. Het daadwerkelijk oninbare gedeelte wordt dan uit deze voorziening betaald.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**467.631**
Onttrekkingen 2017:		
	€	3.384
Stortingen 2017:		
	€	0
Stand per 31-12-2017	**€**	**464.247**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	376.933

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Naar aanleiding van de debiteurenanalyse, aangeleverd door de RSD, is de invorderbaarheid van het cliëntenbestand beoordeeld. Dit heeft geleid tot een mutatie van € 3.384.

Besteding na 2017
Er vindt jaarlijks op basis van informatie van de RSD een berekening van de stand van de voorziening plaats. Bij de jaarrekening vindt vervolgens een boeking plaats om ervoor te zorgen dat de voorziening op peil is.

Voorziening "Groot onderhoud sportaccommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999) van de twee sporthallen en de turnhal.

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**624.687**
Onttrekkingen 2017:		
onderhoudsmaatregelen	€	3.487
Stortingen 2017:		
Rente	€	12.494
Bijdrage vanuit exploitatie	€	134.210
Stand per 31-12-2017	**€**	**767.904**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	765.891

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Er is een minimale afwijking.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting 2018.

Voorziening "Groot onderhoud culturele accommodaties"
Beheerder: Beheer/Team ATH

Doel
Ten laste van de voorziening worden gebracht de onderhoudscomponenten met een cyclus t/m 25 jaar (raadsbesluit 8 maart 1999).

Rente
Inflatiecorrectie 2%.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**378.171**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	45.948
Vrijval	€	40.000
Stortingen 2017:		
Rente	€	7.563
Bijdrage vanuit exploitatie	€	79.923
Stand per 31-12-2017	**€**	**379.709**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	369.177

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
In verband met de privatisering van het pand aan de Visserlaan zijn de werkzaamheden on-hold gezet Daarnaast heeft er een vrijval van € 40.000 plaats gevonden.

Besteding na 2017
De werkzaamheden conform de planning begroting

Voorzieningen programma Omgeving

Voorziening "Onderhoud wegen"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Het onderhouden van de wegen enz. conform het beleidsplan onderhoud wegen. De voorziening wordt jaarlijks vanuit de exploitatie gevoed, terwijl de geplande maatregelen op deze voorziening worden geboekt.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**5.098.020**
Onttrekkingen 2017:		
Onderhoudsmaatregelen	€	621.639
Stortingen 2017:		
Rente	€	101.960
Bijdrage vanuit exploitatie	€	1.053.103
Stand per 31-12-2017	**€**	**5.631.444**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.650.408

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Het groot asfalt onderhoud is doorgeschoven. Grotere werkzaamheden rondom de doortrekking van de A15 zijn uitgesteld tot hierover meer duidelijk is.
Daarnaast is er voor toekomstig onderhoud een bijdrage gestort in deze voorziening

Besteding na 2017

Voorziening wegbeheer	2018	2019	2020	2021
Toevoeging aan de voorziening	1.000	1.000	1.000	1.075
Onttrekking aan de voorziening	926	296	275	434
Saldo	74	7042	725	641

Voorziening "Riolering artikel 44 lid 2 BBV"
Beheerder: afdeling Beheer/Team Binnen

Doel
Deze voorziening is gevormd ten behoeve van groot onderhoud en lasten grootschalige investeringenin de toekomst. Met name ook bedoeld om lasten te "egaliseren".

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**6.576.239**
Onttrekkingen 2017:		
	€	0
Stortingen 2017:		
Bijdrage vanuit exploitatie 2017	€	946.816
Stand per 31-12-2017	**€**	**7.523.055**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	7.075.712

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door uitgestelde investeringen zijn er minder kapitaallasten, minder onderzoekskosten en uren is de toevoeging aan deze voorziening hoger.

Besteding na 2017
Deze voorziening zal worden ingezet om grootschalige vervangingen te kunnen bekostigen.

Voorziening "Verliesgevende complexen grondexploitaties"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is gevormd om de verwachte verliezen die uit de resultaatberekeningen van de in exploitatie zijnde complexen, van de Grondexploitatie komen, op te kunnen vangen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**4.435.065**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	623.434
Stortingen 2017:		
Diverse	€	41.692
Stand per 31-12-2017	**€**	**3.853.323**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	4.435.065

De herziene exploitatieberekening van de complexen Seingraaf, De Ploen-Zuid, Vergertlaan 2 en Westreenen geven een verlies op einddatum van in totaal € 3.853.323. Jaarlijks zal na herziening van de exploitatieberekeningen worden bekeken of de voorziening nog toereikend is.

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
De voorziening is aangevuld op basis van de geactualiseerde grondexploitaties

Besteding na 2017

In de voorziening is het volgende opgenomen:

Ploen-Zuid	3.086.614
Vergertlaan 2	81.391
Westreenen	310.836
Seingraaf	374.482
Totaal	3.853.323

Voorziening "Afwikkeling complexen"
Beheerder:Afdeling Beleid / Team Ruimte, Werk en Zorg

Doel
Deze voorziening is in het leven geroepen voor nog te maken kosten van reeds financieel afgewikkelde complexen. Het betreft investeringen voor relatief kleine afwikkelingen binnen het plangebied.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**122.500**
Onttrekkingen 2017:		
Diverse	€	51.595
Stortingen 2017:		
Diverse	€	206.841
Stand per 31-12-2017	**€**	**277.747**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	207.500

Analyse geraamde en werkelijke stand 31 december 2017
Er zijn kosten gemaakt inzake afwikkeling Droo-Zuid en Bergkristal en er is geld vrijgevallen omdat daar geen kosten meer voor werden verwacht.

Besteding na 2017
De voorziening zal toereikend zijn om de nagekomen kosten op enig moment te dekken. Bij afsluiten van complexen wordt zonodig geld in deze voorziening gestort.

Wrm/nazorg afgesloten complexen	20.000
Interne doorbelasting V&T afgesloten complexen	25.000
Procedurekosten planschadeverzoeken Wro	10.000
Diversen, onvoorzien en prijsstijgingen	5.000
Publiekrechtelijke heffingen	5.000
Studie bussinesscase CPN -/- provinciale subsidie	6.000
Welleveld: onderhoud villa	160.000
Welleveld grex 2018 t/m 2020	45.000

Bedragen in €

Voorziening "Afvalinzameling"
Beheerder: Afdeling Beheer/Team Buiten

Doel
Deze voorziening wordt ingezet om de kapitaallasten van uitgestelde investeringen te bekostigen.

Omvang en mutaties		
Stand per 1-1-2017	**€**	**35.127**
Onttrekkingen 2017:		
Vrijval kapitaallasten	€	35.127
Stortingen 2017:		
Diverse kapitaallasten	€	26.074
Stand per 31-12-2017	**€**	**26.074**
Geraamde stand per 31-12-2017	€	0

Analyse geraamde en werkelijke stand per 31 december 2017
Door het doorschuiven van een aantal investeringen zijn de kapitaallasten van de investeringen in deze voorziening gestort.

Besteding na 2017
Deze voorziening wordt ingezet ter dekking van de kapitaallasten van de uitgestelde investeringen.

C4 Vaste schulden en waarborgsommen

Vaste schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Onderhandse leningen van binnenlandse banken	65.809	47.047

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Waarborgsommen	25	28
Totaal	65.834	47.075

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onderhandse leningen
De totale rentelast voor 2017 is € 1.468.467. Gemiddeld heeft de gemeente Duiven in 2017 2,07% rente betaald voor de eigen financiering. In 2017 is er totaal € 18.762.071 afgelost. Dit laatste bedrag is inclusief aflossingen van leningen voor een totaal bedrag van € 6.142.570 die doorverstrekt waren aan Vivare.

Waarborgsommen
In 2017 is er een waarborgsom ontvangen van € 3.000 voor de huur van een kapperbedrijf. Eind 2016 was het saldo reeds € 25.000.

D: Vlottende passiva

D1: Netto vlottende schulden

Netto vlottende schulden

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Banksaldi	2.193	7.900
Crediteuren	5.083	4.037
Totaal	**7.276**	11.937

Bedragen x € 1.000

Toelichting

Crediteuren

Omschrijving	Bedrag
Crediteuren	2.639.623
Negatieve debiteuren	718.544
Negatieve crediteuren	679.114
Totaal	4.037.281

Bedragen in €

D2: Overlopende passiva

Overlopende passiva

Omschrijving	31-12-2016	31-12-2017
Overlopende passiva	3.039	4.679
Totaal	3.039	4.679

Bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onder het bovengenoemde bedrag valt € 775.760 voor vooruit ontvangen bedragen voor de fietstunnel van de Provincie Gelderland. Een bedrag aan nog te betalen loonbelasting van december 2017 van € 756.104 en een nog te betalen bedrag van € 1.759.908 voor Wmo 2017. Het restant bestaat uit een aantal kleinere bedragen bij elkaar.

Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen

Niet in de balans opgenomen verplichtingen

Soort instelling					Som
Culturele instellingen					garantie
Overige					garantie
Sportverenigingen					garantie
Woningcorporatie					garantie
Woningbouwcorporaties					0
					sprakelijk
Particulieren woning bezitters					0
					otheek
					ntie
Eindtotaal					**0**

De gemeente Duiven is in 2017 niet aangesproken inzake borg- en garantiestellingen.

Het BBV bepaalt dat in het jaarverslag een paragraaf moet worden opgenomen die informatie bevat over topinkomens, zoals bedoeld in de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT).
De wet normering topinkomens verbiedt dat bestuurders in de (semi)publieke sector meer verdienen dan het ministersalaris. De WNT-norm voor 2017 is € 181.000.
De WNT-norm is tot stand gekomen nadat er in de voorafgaande jaren een toenemende maatschappelijke verontwaardiging was ontstaan over de hoge salarissen (en ontslagvergoedingen) voor openbare bestuurders, vooral indien ook nog sprake was van slecht functionerende bestuurders.

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:

1. de leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;

2. de hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan en;

3. degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de gemeenteraad van de gemeente Duiven ontvangen een vergoeding van de gemeente Duiven.
Voorts zijn bij de gemeente Duiven in 2017 geen functies of dienstverbanden en uitkeringen in verband met beëindiging van het dienstverband geweest, die vermelding in dit verslag noodzakelijk maken.

WNT Gemeente Duiven 2017

Omschrijving/functie	Gemeentesecretaris		
Naam	M.C.M. Gijsbers		M. Pelgrim
Omvang dienstverband	1	fte	

Duur dienstverband	Heel 2017
Beloning	104.390
Onkostenvergoeding	5.855
Beloning betaalbaar op termijn(pensioen)	16.223
Totaal bedrag	**126.468**

Bijlagen behorende bij de jaarrekening

1 SISA
2 Baten en lasten per taakveld

SISA

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

nW	E3	**Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Subsidieregeling sanering verkeerslawaai** **Provincies, gemeenten en gemeenschappelijke regelingen (Wgr)**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 01*	Besteding (jaar T) ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 02*	Overige bestedingen (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 03*	Besteding (jaar T) door meerwerk dat o.b.v. art. 126 Wet geluidshinder ten laste van het Rijk komt *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 04*	Correctie over besteding t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 05*	Kosten ProRail (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 06*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			2						
			3						
				Kopie beschikkingsnummer *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 07*	Cumulatieve bestedingen ten laste van rijksmiddelen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 08*	Cumulatieve overige bestedingen tot en met (jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 09*	Cumulatieve Kosten ProRail tot en met (jaar T) als bedoeld in artikel 25 lid 4 van deze regeling ten laste van rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 10*	Correctie over besteding kosten ProRail t/m jaar T *Aard controle R* *Indicatornummer: E3 / 11*	Eindverantwoording Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: E3 / 12*
			1	2013/247044	€ 17.524	€ 0	€ 0	€ 0	Ja
			2						
			3						

SZW	G2	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_gemeentedeel 2017** **Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.**	Besteding (jaar T) algemene bijstand Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 01*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Gemeente I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 02*	Besteding (jaar T) IOAW Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 03*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Gemeente I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 04*	Besteding (jaar T) IOAZ Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 05*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Gemeente I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 07*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Gemeente I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 08*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Gemeente I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 09*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 10*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Gemeente I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2 / 11*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2 / 12*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	Nee
SZW	G2A	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_totaal 2016** **Gemeenten die uitvoering in (jaar T-1) geheel of gedeeltelijk hebben uitbesteed aan een Openbaar lichaam o.g.v. Wgr verantwoorden hier het totaal (jaar T-1). (Dus: deel Openbaar lichaam uit SiSa (jaar T-1) regeling G2B + deel gemeente uit (jaar T-1) regeling G2A)**	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 01*	Besteding (jaar T-1) algemene bijstand inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 02*	Baten (jaar T-1) algemene bijstand (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 03*	Besteding (jaar T-1) IOAW inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 04*	Baten (jaar T-1) IOAW (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 05*	Besteding (jaar T-1) IOAZ inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 06*
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 5.529.304	€ 116.424	€ 602.328	€ 8.612	€ 18.939
		2						
		3						

			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 07*	Baten (jaar T-1) IOAZ (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 08*	Besteding (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 09*	Baten (jaar T-1) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 10*	Baten (jaar T-1) WWIK (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 11*	Besteding (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 12*
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 0	€ 630	€ 0	€ 57.963
			2					
			3					
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij indicator G2A / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2A / 13*	Baten (jaar T-1) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2A / 14*				
			1 060226 Gemeente Duiven	€ 0				
			2					
			3					
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2017** **Besluit**	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 01*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 02*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 03*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 04*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 05*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 06*
			€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0
			Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 07*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3 / 08*	Volledig zelfstandige uitvoering Ja/Nee *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3 / 09*			
			€ 0	€ 0	Nee			

gel één) uit (jaar T-1) de kolommen sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 01*	Besteding (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 02*	Besteding (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 03*	Baten (jaar T-1) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 04*	Baten (jaar T-1) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 05*	Besteding (jaar T-1) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 06*
nte Duiven	€ 39.983	€ 0	€ 4.124	€ 33.024	€ 2.455

hijnt de) conform de t bij G3A / 01 hiernaast de sinformatie voor vullen *ard controle n.v.t.* *ummer: G3A / 07*	Besteding (jaar T-1) Bob inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 08*	Baten (jaar T-1) Bob (exclusief Rijk) inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 09*	Besteding (jaar T-1) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 inclusief geldstroom naar openbaar lichaam *Aard controle R* *Indicatornummer: G3A / 10*
nte Duiven	€ 0	€ 0	€ 0

Baten en Lasten per Taakveld

TV	Omschrijving	Baten	Lasten	Saldo
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	159.714	1.313.016	-1.153.302
02	Burgerzaken	516.649	593.478	- 76.829
03	Beheer overige gebouwen en gronden	1.573.312	1.544.203	29.109
04	Ondersteuning organisatie	978.252	7.572.120	- 6.593.867
05	Treasury	2.753.094	1.651.393	1.101.701
061	OZB-woningen	3.412.570	461.538	2.951.032
062	OZB-niet woningen	2.136.696	41.174	2.095.522
064	Belastingen overig	521.665	51.665	470.003
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	31.118.554	0	31.118.554
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	0	136.399	-136.399
09	Vennootschapsbelasting	0	0	0
11	Crisisbeheersing en brandweer	0	819.871	-819.871
12	Openbare orde en veiligheid	33.922	474.739	-440.816
Programma 1 Bestuur		43.204.432	14.659.595	28.544.837
41	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
42	Onderwijshuisvesting	21.749	1.441.103	-1.419.354
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	46.828	996.627	-949.799
51	Sportbeleid en activering	0	362.055	-362.055
52	Sportaccommodaties	276.592	1.185.491	-908.899
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	12.447	451.892	-439.445
54	Musea	0	22.546	-22.546
56	Openbare bibliotheek	0	282.907	-282.907
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	64.483	1.646.227	-1.581.744
61	Samenkracht en burgerparticipatie	183.321	3.121.592	-2.938.271
62	Wijkteams	0	138.267	-138.267
63	Inkomensregelingen	6.031.400	8.003.977	-1.972.577
64	Begeleide participatie	28.800	2.250.409	-2.221.609
65	Arbeidsparticipatie	563.965	1.291.704	-727.739
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	49.392	910.485	-861.094
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	227.790	3.332.615	-3.104.825
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	0	4.442.527	- 4.442.527
682	Geëscaleerde zorg 18-	0	827.603	-827.603
71	Volksgezondheid JGZ	0	378.672	-378.672
Programma 2 Maatschappij		7.506.767	31.086.699	-23.579.932
21	Verkeer en vervoer	465.249	3.093.959	-2.628.710
25	Openbaar vervoer	0	0	0
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	4.415.113	1.559.842	2.855.271
33	Bedrijfsloket en -regelingen	5.429	20.915	-15.486
34	Economische promotie	193.729	280.072	-86.343
72	Gemeentelijke rioleringsplan	2.002.377	1.733.651	268.726

73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	2.633.531	1.882.541	750.990
74	Milieubeheer	21.198	403.218	-382.019
75	Begraafplaatsen	64.283	90.923	-26.640
81	Ruimtelijke ordening	816.003	794.670	21.333
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	2.796.734	2.655.826	140.908
83	Wonen en bouwen	680.906	1.191.072	-510.166
Programma 3 Omgeving		13.709.761	13.706.690	387.863
010	Mutaties reserves	3.004.273	2.813.356	190.917
Totaal na bestemming		67.810.025	62.266.341	5.543.684

Bedragen in €

Bijlagen niet behorende tot de jaarrekening

1 Kerngegevens
2 Beleidsnota's per programma
3 Producten per programma
4 Geactiveerde kredieten

Kerngegevens

Sociale structuur	**1 januari 2017**	**1 januari 2018**
Inwoners:		
- < 20 jaar	6.010	5.857
- van 20 - 64 jaar	15.062	15.078
- van 65 jaar en ouder	4.348	4.491
Totaal	**25.420**	**25.426**
Bijstandsgerechtigden:		
- IOAW	45	47
- IOAZ	0	1
- BBZ	0	1
- WWB	422	399
Totaal	**467**	**448**
Fysieke structuur		
Oppervlakte gemeente (in ha)	3.516	3.516
Binnenwater (in ha)	126	126
Land (in ha)	3.390	3.390
Woningen	10.644	10.664
Bijzondere woongebouwen	14	14
Aantal woonruimten	**10.658**	**10.678**
Wegen, paden etc. binnen en buiten de bebouwde kom (in m² x 1.000)		
- Weg - gemiddeld belast	224	226
- Weg - licht belast	328	332
- Weg in woongebied	628	631
- Weg in verblijfsgebied	336	343
- Fietspaden	150	148
Openbaar groen (in m² x 1.000)	1.516	1.516
Sportcomplexen (in m² x 1.000)	185	185
Bermen (in m² x 1.000)	309	309
Bermen (in m¹ x 1.000)	125	125
Lichtmasten	5.714	5.650

Financiële structuur	**Jaarrekening 2016**		**Jaarrekening 2017**	
	Totaal	**per inwoner**	**Totaal**	**per inwoner**
Gewone uitgaven/inkomsten	63.954.7732	2.516	64.805.752	2.549
Opbrengsten belastingen/retributies	11.352.846	447	11.514.403	453
- OZB	5.502.609	216	5.551.778	218
- Hondenbelasting	160.901	6	172.686	7
- Afvalstoffenheffing/Reinigingsrechten	1.974.370	78	1.993.648	78
- Rioolrecht	1.982.066	78	1.984.402	78
- Rioolaansluitrecht	-192	0	2.766	0
- Toeristenbelasting	129.237	5	174.179	7

Financiële structuur	Jaarrekening 2016		Jaarrekening 2017	
- Precariobelasting	265.043	10	264.725	10
- Reclamebelasting	57.625	2	52.750	2
- Marktgelden	5.873	0	5.429	0
- Begraafrechten	64.176	3	64.203	3
- Leges bouwvergunningen	605.537	24	593.402	23
- Overige leges	605.601	24	654.435	26
Algemene Uitkering Gemeentefonds	20.831.000	819	20.719.168	815
Vaste schuld	65.808.628	2.589	47.046.557	1.850
- waarvan voor woningbouw	11.374.170	447	5.231.600	206
Eigen financieringsmiddelen	44.612.914	1.755	45.945.380	1.807
- Algemene Reserve	10.277.901	404	12.026.130	473
- Bestemmingsreserves	19.203.115	755	17.263.970	679
- Voorzieningen	15.131.898	595	16.655.280	655
Boekwaarde geactiveerde uitgaven	86.028.000	3.384	74.778.000	2.941
- waarvan voor woningbouw	11.409.000	449	5.246.000	206
Boekwaarde voorraad bouwgronden	20.366.000	801	22.400.000	881
Financieringstekort	4.027.542	158	4.186.063	165

Beleidsnota's per programma

Programma Bestuur
- Kaderstellende nota “Communicatie als beleid”.

Programma openbare orde en veiligheid
- Integraal Veiligheidsbeleid 2016-2019.
- Evenementenbeleid (2014).
- Regionaal crisisplan (2013).
- Reclamenota (2009).
- Bibob-beleid (2008).
- Horecasanctiebeleid (2005).
- Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw (2003).
- Prostitutiebeleid (2000).
- Coffeeshopbeleid (1998).

Programma Openbare Ruimte
- “Mobiliteitsplan Duiven” 2016 - 2026.
- Watertakenplan de Liemers (2016).
- Beleidsplan wegen – Miwegen (2011).
- Nota civiele kunstwerken (2002).
- Beleids- en beheerplan openbare verlichting (2011).
- Structuurvisie Duiven 2009.
- Groenbeleidsplan 2004 - 2013.

Programma Economische Zaken
- Nota Detailhandelsbeleid (2012).
- Structuurvisie Duiven (2015).
- Revitalisering bedrijventerrein Centerpoort Nieuwgraaf 2010.

Programma Onderwijs en Jeugd
- Verordening onderwijshuisvesting 2009.
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).

Programma Vrijetijdsbesteding
- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Cultuurnota 2002-2005.
- Kaderstellende nota vernieuwend sportbeleid 2005-2010 (2005).
- Duiven Pro Sport Eindmeting 2008 (2009).
- Nota Bewegen, Ontmoeten, Sport en Spelen (2016).
- Beelden uit Duiven (2007).

Programma Sociale voorziening en maatschappelijke dienstverlening
- Arbeidsmarktbeleid gemeente Duiven / Reïntegratie (2004).
- Debiteurenbeleidsplan WWB (2004).
- Regeling uitvoering langdurigheidtoeslag (2004).
- Nota “Oud worden in Duiven, Groessen en Loo” (2002).
- Nota “Snelbinder wonen, welzijn en zorg in de gemeente Duiven” (2003).
- Beleidsnota “Bijzondere bijstand” (2004).
- Regionale nota “Zorgen voor gezondheid” (2004).
- Kadernotitie “Wet maatschappelijke ondersteuning Duiven” (2005).
- Notitie “Indicatiestelling gemeente Duiven” (2006).
- Beslisnotitie “Het WWZ-loket in Duiven en Westervoort“ (2006).
- Beleidsnotitie “Maatschappelijke ondersteuning gemeente Duiven” (2006).
- Beleidskader “Wijkgericht werken 2003-2006” (2003).
- Nota “Accommodatiebeleid” (2001).
- Nota “Vrijwilligerscentrale en Welzijnskoepel” (2003).

- De Toekomstvisie “Duiven kiest voor kwaliteit” (2006).
- Actieve Inwoners, sterke regio! Nota arbeidsmarktbeleid Duiven-Zevenaar (2007).
- Reïntegratieverordening 2007.
- Beleidsagenda WMO (2008) 'Met elkaar en voor elkaar'.

Programma Milieu
- “Milieubeleidsplan Gemeente Duiven” (1998).
- Actief bodembeheer, bodembeheersplan met bijbehorende bodemkwaliteitskaarten (2000).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Milieu) “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- “Afvalstoffenplan Gemeente Duiven” (2006).
- Nota "Duivense Interne Milieuzorg 2008-2011" (2008).
- Nota "Klimaatbeleid 2008-2011" (2008).
- Nota "Geurbeleid" (2008).
- Nota bodembeheer gemeente Duiven 2011.
- Nota "Hondenbeleid" 2012-2015 (2011).
- Nota "Geluidsbeleid" 2010-2013 (2010).
- Beleidsvisie externe veiligheid.
- Beleidsregels t.b.v. verdeling geluid- en geurruimte bedrijventerrein Roelofshoeve (2008).

Programma Ruimte en Wonen
- ‘Beleidsregels planologische afwijkingsmogelijkheden”(‘kruimelgevallen’)
- "Landschapsontwikkelingsplan 2014.
- “Welstandsnota en daarbij door de raad vastgestelde Beeldkwaliteitsplannen” (2007).
- Alle vigerende bestemmingsplannen.
- “Brandveiligheidsbeleid bestaande bouw” (2003).
- Bouwbeleidsplan “Beter verantwoord, verantwoord beter” (2004).
- Professionalisering van de Handhavingorganisatie (Brandveiligheid) “Beter verantwoord, verantwoord beter”.
- Structuurvisie (2015).
- Handboek Archeologie (actualisatie 2014).
- Ontwikkelingskader Buitengebied (2012).
- Woningbouwopgave gemeente Duiven 2015-2020 e.v. (2015).
- "Addendum Welstandsnota licht en led" (2016).
- Nota Grondbeleid (2008).
- Detailhandelsnota (2012).

Producten per programma

TV	Omschrijving	Portefeuillehouder	Afdeling/Team	Wettelijk/Autonoom
Programma 1 Bestuur				
01	Gemeenteraad en (raads)commissies	Burgemeester	OS/ADV	Wettelijke taak
02	Burgerzaken	Burgemeester	PUB/BBR	Wettelijke taak
03	Beheer overige gebouwen en gronden	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
04	Ondersteuning organisatie	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
05	Treasury	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
061	OZB-woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
062	OZB-niet woningen	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
064	Belastingen overig	Wethouder Van Groningen	PUB/BBR	Autonoom
07	Algemene Uitkering en overige uitkeringen Gemeentefonds	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Wettelijke taak
08	Overige baten en lasten (excl. mutaties reserves)	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom
09	Vennootschapsbelasting	Wethouder Van Groningen	OS/ADV	Autonoom
11	Crisisbeheersing en brandweer	Burgemeester	BEL/WVM	Wettelijke taak
12	Openbare orde en veiligheid	Burgemeester	BEL/WVM	Autonoom
Programma 2 Maatschappij				
41	Openbaar basisonderwijs	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
42	Onderwijshuisvesting	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
43	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
51	Sportbeleid en activering	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
52	Sportaccommodaties	Wethouder Goossen	BEH/ATH	Autonoom
53	Cultuurpresentatie, -productie en participatie	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
54	Musea	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Autonoom
56	Openbare bibliotheek	Wethouder Goossen	BEL/WVM	Wettelijke taak
57	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
61	Samenkracht en burgerparticipatie	Wethouder Goossen	BEL/RWZ	Autonoom
62	Wijkteams	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
63	Inkomensregelingen	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
64	Begeleide participatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
65	Arbeidsparticipatie	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
66	Maatwerkvoorzieningen Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
671	Sociaal Domein: AWBZ naar Wmo	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
672	Sociaal Domein: Jeugdzorg	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
682	Geëscaleerde zorg 18-	Wethouder Knuiman	BEL/WVM	Wettelijke taak
71	Volksgezondheid JGZ	Wethouder Knuiman	BEL/RWZ	Wettelijke taak
Programma 3 Omgeving				
21	Verkeer en vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
25	Openbaar vervoer	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Autonoom
32	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	Wethouder Spaargaren	BEL/RWZ	Wettelijke taak
33	Bedrijfsloket en -regelingen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Autonoom

34	Economische promotie	Wethouder Van Groningen/Burgemeester	BEL/RWZ-WVM	Autonoom
72	Gemeentelijke rioleringsplan	Wethouder Spaargaren	BEH/BINNEN	Wettelijke taak
73	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	Wethouder Spaargaren	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
74	Milieubeheer	Wethouder Spaargaren	BEL/WVM	Wettelijke taak
75	Begraafplaatsen	Burgemeester	BEH/BUITEN	Wettelijke taak
81	Ruimtelijke ordening	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
82	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	Wethouder Van Groningen	BEL/RWZ	Wettelijke taak
83	Wonen en bouwen	Wethouder Van Groningen	PUB/OL	Wettelijke taak
010	Mutaties reserves	Wethouder Van Groningen	OS/BV	Autonoom

Geactiveerde kredieten

In onderstaande overzichten zijn de geactiveerde kredieten van 2017 per programma opgenomen. Per krediet is weergegeven of het krediet is afgewikkeld en indien het krediet wordt overgeheveld naar 2018 wat hiervan de reden is. Alle bedragen zijn vermeld in €.

Programma Bestuur

Schuifpoort brandweer 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	23.000	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	19.860	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.140	

Vervanging elektra wijkhuis van Droo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	22.083	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	22.083	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Tractiekosten Mitsubishi V-727-KFToyota D100-2013

Beschikbaar krediet 01-01-2017	49.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	53.984	
Saldo 31-12-2017	- 4.984	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	68.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	54.487	
Saldo 31-12-2017	13.513	

Tractiekosten Mitsubishi V-947-JV

Beschikbaar krediet 01-01-2017	48.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	51.972	
Saldo 31-12-2017	- 3.972	

Strooier Mitsubishi 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De wagen is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	27.825	
Saldo 31-12-2017	2.175	

Aanhangstrooier 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	9.230	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	9.296	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 66	

Styer 9086 met voorlader 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	25.611	De tractor is aangeschaft. Krediet is afgewikkeld.
Werkelijke uitgaven 2017	0	
Saldo 31-12-2017	25.611	

Aanhangers 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	19.000	De aanhangers zijn aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.629	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	- 1.629	

Aanhangstrooier Toyota 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	33.000	De aanhangwagen is aangeschaft. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	28.515	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	4.485	

Programma Maatschappij

Toplaagrenovatie DUKO veld 1

Beschikbaar krediet 01-01-2017	14.381	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	13.253	afgerond. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	1.128	

Verlichting DUKO

Beschikbaar krediet 01-01-2017	15.000	De werkzaamheden worden in het 2e/3e kwartaal
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitgevoerd. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	15.000	

Toplaagrenovatie Loo veld 1 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	30.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 4 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De werkzaamheden zijn uitgesteld naar 2018.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Toplaagrenovatie Loo handbalveld 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	17.500	De werkzaamheden worden in 2018 uitgevoerd
Werkelijke uitgaven 2017	0	ivm ombouw naar kunstgras. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	17.500	

Verenigingsgebouw Visserlaan: vervangen golfplaatconstructie 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	56.055	De werkzaamheden zijn opgedragen en in
Werkelijke uitgaven 2017	56.055	afwachting van het privatiseringstraject on hold
Saldo 31-12-2017	0	gezet. Bestelde materialen zijn gefactureerd.

Dakbeveiliging diverse schoolgebouwen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	30.000	Opstellen RI&E's is gereed. Voor uitv.
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorzieningen offerte ingediend. Gedeeltelijke
Saldo 31-12-2017	30.000	opdrachtverstrekking m.b.t. bouwdelen gymzalen volgt in 1e kw 2018 i.o.m. schoolbesturen. Krediet overboeken.

Toplaagrenovatie kunstgras DVV 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	26.000	Voorbereiding renovatie is uitgesteld naar 2018,
Werkelijke uitgaven 2017	0	uitvoering 2019. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	26.000	

Toplaagrenovatie Groessen veld 2 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	De werkzaamheden zijn uitgevoerd. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	20.328	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	19.672	

Programma Omgeving

Herinrichting v. Dorth tot Medler/Rijksweg/Eltensestraat

Beschikbaar krediet 01-01-2017	113.906	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	3.208	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	110.699	

Aanleg fietstunnel snelfietsroute

Beschikbaar krediet 01-01-2017	678.066	De raad heeft besloten om tot uitvoering over te
Werkelijke uitgaven 2017	3.658	gaan met een lager budget. De mogelijkheden
Saldo 31-12-2017	674.408	worden nu onderzocht. Krediet overboeken.

GRP 2014 verbetermaatregelen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	187.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	187.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

GRP 2014 verzakking Nieuwgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	955.100	Werk is nagenoeg gereed. Momenteel wordt de
Werkelijke uitgaven 2017	58.306	definitieve afrekening opgesteld. Dat kost meer
Saldo 31-12-2017	896.794	tijd. Dit mede in verband met financiering project vanuit verschillende disciplines en de subsidie. Krediet overboeken.

GRP 2014 vervanging onvoorziene huisaansluitingen

Beschikbaar krediet 01-01-2017	151.837	In verschillende projecten is tijdens de
Werkelijke uitgaven 2017	0	voorbereiding gebleken dat er oude
Saldo 31-12-2017	151.837	huisaansluitingen zitten. In project 't Weike, 't Buske en Van Schaijkstraat wordt dit ingezet. Uitvoering is gestart. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Groessen 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	360.000	Uit inspecties is gebleken dat het riool in de
Werkelijke uitgaven 2017	0	Tempelstraat en St. Josephstraat te Groessen
Saldo 31-12-2017	360.000	slecht is. Omdat de staat van het asfalt ook slecht is zal dit in combinatie worden opgepakt. Omdat na afweging risico's beheersbaar zijn is in verband met prioritering dit project verder uitgesteld. Naar verwachting wordt het project in 2018 opgepakt. Krediet overboeken.

Vervangen persleiding kruising Zuidsingel/Parallelweg 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Wordt meegenomen in project tunnel Zuidsingel.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Snelfietsroute SFR12 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	153.000	De route over en langs het bedrijventerrein
Werkelijke uitgaven 2017	318.819	Centerpoort-Nieuwgraaf is in uitvoering. De
Saldo 31-12-2017	- 165.819	overige tracedelen zijn in voorbereiding. Krediet overboeken.

Verbeteringsmaatregelen Vitaal Centrum 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	640.660	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	51.623	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	589.037	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Ombouw gescheiden stelsels GRP 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Dit budget wordt ingezet, als de gelegenheid zich
Werkelijke uitgaven 2017	0	voordoet, om verschillende rioolstelsels te kunnen
Saldo 31-12-2017	230.000	optimaliseren. Krediet overboeken.

Kruising Schapenweide-Vergertlaan

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	Er moeten nog werkzaamheden aan de bushalte
Werkelijke uitgaven 2017	0	gedaan worden. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	50.000	

Fietsvoorziening Dijkgraaf

Beschikbaar krediet 01-01-2017	40.000	Project is vanwege capacitaire redenen
Werkelijke uitgaven 2017	3.052	doorgeschoven naar 2018/2019. Krediet
Saldo 31-12-2017	36.948	overboeken.

Bebouwde kom Groessen/Loo

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	Project gaat nu alleen over het verplaatsen van de
Werkelijke uitgaven 2017	0	bebouwde kom in Loo en is uitgevoerd. Krediet is
Saldo 31-12-2017	10.000	afgewikkeld.

Vervanging armaturen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	140.387	De armaturen zijn vervangen. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	137.242	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	3.145	

VRI Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	91.425	Bijdrage t/m 2017 aan de Provincie is betaald
Werkelijke uitgaven 2017	57.519	restant is voor de overige jaren. Krediet
Saldo 31-12-2017	33.907	overboeken.

Vergroten capaciteit kruispunt Vergertlaan-Oostsingel 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.000	De financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.
Werkelijke uitgaven 2017	0	Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	10.000	

Fietsoversteken Duiven 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	50.000	De twee andere fietsoversteken (Visserlaan en
Werkelijke uitgaven 2017	36.980	Vlielandlaan) worden in 2018 opgepakt. Krediet
Saldo 31-12-2017	13.020	overboeken.

Speeltoestellen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	20.000	Dit budget zal worden ingezet bij initiatieven uit de
Werkelijke uitgaven 2017	0	samenleving. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	20.000	

Incidentele vervanging riolering 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	82.811	vervanging van riolen. Krediet is afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	17.189	

GRP verbetermaatregel Vitaal Centrum 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	650.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	439.803	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	210.197	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het
		hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

GRP ombouw gescheiden stelsels 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	230.000	Vervangen en afkoppelen 't Buske, 't Weike en
Werkelijke uitgaven 2017	0	de Van Schaijkstraat. De waterleiding en het riool
Saldo 31-12-2017	230.000	worden vervangen, dit biedt gelijk de kans om het hemelwater af te koppelen. Krediet overboeken.

Incidentele vervanging rioolgemalen 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	100.000	Dit budget is ingezet voor de incidentele
Werkelijke uitgaven 2017	37.406	vervanging van rioolgemalen. Krediet is
Saldo 31-12-2017	62.594	afgewikkeld.

Glasbakken 2008

Beschikbaar krediet 01-01-2017	35.948	In afwachting van het afvalbeleidsplan worden er
Werkelijke uitgaven 2017	28.952	bovengrondse containers vervangen. Daarnaast
Saldo 31-12-2017	6.996	wordt een aantal bovengrondse containers pas vervangen als de werkzaamheden rondom het centrumplan klaar zijn. Krediet overboeken.

Vervanging duobakken/papiercontainers 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	2.071	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	2.071	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Vervanging tussenschotten duobakken 2015

Beschikbaar krediet 01-01-2017	1.688	De werkzaamheden zijn afgerond. Krediet is
Werkelijke uitgaven 2017	1.688	afgewikkeld.
Saldo 31-12-2017	0	

Duopakken/papiercontainers 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	39.073	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	26.091	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	12.982	overboeken.

Vervanging afvalaanbiedstation 2016

Beschikbaar krediet 01-01-2017	58.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	46.975	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	11.025	

Vervanging afvalaanbiedstation 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	8.000	Dit budget wordt ingezet voor aanschaf containers
Werkelijke uitgaven 2017	0	afvalaanbiedstation. Krediet overboeken.
Saldo 31-12-2017	8.000	

Containers restafval/gft/papier 2017

Beschikbaar krediet 01-01-2017	10.441	Dit budget zal worden ingezet voor de aanschaf
Werkelijke uitgaven 2017	0	en vervanging van containers. Krediet
Saldo 31-12-2017	10.441	overboeken.

Controleverklaring en besluiten

1 Controleverklaring
2 Besluit tot vaststelling van de jaarrekening
3 Besluit tot vaststelling van het rekeningsaldo

Controleverklaring

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het college van Burgemeester en Wethouders van de gemeente Duiven

Besluit tot vaststelling van de jaarrekening

Nr. Z/18/035785/wethouder Goossen

Jaarstukken 2017.

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2017 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

b e s l u i t :

- De jaarstukken over het jaar 2017 na de laatste wijzigingen vast te stellen;
- Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief;
- Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven;
- Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve;
- In te stemmen met het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse Voorzieningen.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 12 juni 2018.

De raad van de gemeente Duiven,

griffier, voorzitter,

*ZFB205D753
1*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785
Portefeuillehouder : Wethouder Goossen

Opsteller : Mark Jordens
Team : Financieel Advies
Telefoonnr. 3518

Samenvatting

Door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 leggen we verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017. Het saldo na bestemming is € 5.543.684 positief. We stellen voor dit saldo toe te voegen aan de Algemene Reserve.

Beslispunten

1. Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief.
2. Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven.
3. Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve.
4. De Jaarstukken 2017 vast te stellen.
5. Een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen.

Aanleiding

Voor u liggen de concept jaarstukken 2017. De ontwikkelingen binnen de Grondexploitatie drukken een belangrijke stempel op de financiële situatie van de gemeente. Het al vaker besproken lichte economische herstel begint eindelijk zichtbaar te worden in de verkoop van bouwpercelen. Ook de inspanningen van de projectgroep Stimulering Kaveluitgifte en Kostenreductie Grondexploitatie hebben voor een positieve impuls gezorgd. Dat alles heeft ervoor gezorgd dat we in het afgelopen jaar onze grondpositie in het complex Welleveld konden overdragen. Tevens hebben we kavels kunnen verkopen op Westreenen en De Ploen-Zuid. Verder zijn alle exploitaties geactualiseerd en zijn de resultaten bijgesteld. Er is bijna € 0,6 mln vrijgevallen uit de voorziening Verliesgevende complexen. Er is een winstuitname van ongeveer € 2,2 miljoen uit het complex De Nieuweling. We proberen de positieve lijn door te zetten en de geprognosticeerde winsten ook daadwerkelijk te realiseren. Ook de risico's verliezen we niet uit het oog.
Kijkend naar het Sociaal Domein hebben we in het afgelopen jaar overal passende zorg verleend en zijn daarbij ook nog ruim binnen de daarvoor beschikbare budgetten gebleven. Ook als we de BUIG-gelden in die analyse meenemen komen we er positief uit. Ten opzichte van de derde tussenrapportage 2017 is er op het Sociaal Domein en de oude Wmo een voordeel te melden van ongeveer € 1.000.000.
Alle risico’s zijn geactualiseerd en als we het positieve resultaat van deze jaarrekening in de Algemene Reserve storten komen we boven de vastgestelde bovengrens uit. Ook de weerstandsratio en de solvabiliteitsratio geven ruim voldoende waarden aan.

Planning

De jaarstukken bestaan uit een programmarekening en een productenrekening. De jaarstukken zouden volgens de planning in de raadsvergadering van 12 juni worden behandeld. Wij voldoen hiermee aan art. 200 van de Gemeentewet die voorschrijft dat de vastgestelde jaarrekening inclusief jaarverslag voor 15 juli moet zijn verzonden aan Gedeputeerde Staten. Verzending voor 15 juli is een voorwaarde om voor de begroting voor repressief toezicht in aanmerking te komen.

Beoogd effect
Het college legt door middel van het jaarverslag en de jaarrekening 2017 verantwoording af over het gevoerde beleid in 2017.

Argumenten

1.1 Het resultaat is conform de voorschriften vastgesteld
Op grond van de voorschriften wordt er een resultaat voor en na bestemming gepresenteerd. Het positieve resultaat voor bestemming bedraagt € 5.352.767. De mutaties op de reserves (de resultaatbestemming) is per saldo € 190.917 positief, waardoor het resultaat van deze jaarrekening na bestemming € 5.543.684 positief wordt.

3.1 Er is een apart raadsbesluit nodig.
Het saldo is op grond van artikel 42 van het Besluit Begroting en Verantwoording voor provincies en gemeenten (kortweg BBV) afzonderlijk op de balans opgenomen. De bestemming van het saldo vindt plaats nadat de jaarrekening is vastgesteld. Voor zowel de vaststelling als de bestemming zijn in de programmarekening afzonderlijke raadsbesluiten opgenomen.

3.2 Het resultaat storten in de Algemene Reserve.
Wij stellen voor het voordeel te storten in de Algemene Reserve. De stand van de Algemene Reserve na storting van het resultaat over 2017 wordt € 17.569.814. Inclusief beslispunt 5 komt het saldo dan op € 16.243.666. Daarmee komen we boven de bovengrens van € 12,3 miljoen. Hiermee hebben we een belangrijke doelstelling in het kader van financieel duurzaam beleid gehaald.

4.1 We willen voldoen aan de Gemeentewet.
De gemeenteraad moet de jaarstukken op grond van de Gemeentewet voor 15 juli 2018 vaststellen. Dit is een van de voorwaarden om voor repressief toezicht in aanmerking te kunnen komen.

5.1 De Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt extra gevoed.
Tijdens de accountantscontrole van de Jaarstukken 2016 heeft onze accountant vorig jaar geconstateerd dat wij bij verliesgevende complexen van de grondexploitatie ten onrechte afdrachten aan de reserves voor toekomstig onderhoud van wegen en andere voorzieningen meenamen in de Voorziening Verliesgevende complexen. De stand van die voorziening was daardoor ten onrechte te hoog en we hebben dat gecorrigeerd door de gelden vrij te laten vallen in de Algemene Reserve. Achteraf is gebleken dat een deel van deze gelden niet naar de Algemene Reserve hadden moeten vloeien maar naar de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Om dit te kunnen herstellen en de Bestemmingsreserve op het juiste niveau te krijgen doen wij daarom het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen. Deze reserve is een beoogd dekkingsmiddel voor het project Rijksweg.

Kanttekeningen

1.1.1 De accountantscontrole is nog niet klaar.
Omdat de accountant nog geen verklaring heeft afgegeven zijn alle cijfers nog onder voorbehoud van goedkeuring. De rechtmatigheidscontrole op de cijfers van het Sociaal Domein is nog niet afgerond. Hierdoor is nog niet duidelijk of we binnen de onzekerheidsmarge blijven om zodoende een goedkeurende verklaring te kunnen krijgen. Zodra wij het accountantsrapport hebben ontvangen, zullen wij u dat toezenden. Overigens wordt ook een gesprek georganiseerd tussen de accountant en (een delegatie van) de gemeenteraad over de bevindingen van de accountant.

5.1.1 Het Weerstandsvermogen is op orde en de risico's zijn in beeld.
Als we het voordelig resultaat van 2017 hebben gestort in de Algemene Reserve komt deze op een saldo van € 17,6 miljoen. Daarmee komen we boven de in de begroting 2018 vastgestelde bovengrens van het weerstandsvermogen. Hiermee voldoen we ruimschoots aan de randvoorwaarden van het door ons gevoerde duurzaam financieel beleid. Het hoge niveau van de Algemene Reserve moet echter geen vrijbrief worden voor allerlei onttrekkingen voor nieuwe beleidswensen in de toekomst. Het gaat hier om eenmalig geld waarmee geen structurele wensen kunnen worden gedekt. Bovendien blijft de kans aanwezig dat risico's zich daadwerkelijk voordoen of onvoorziene zaken financiële gevolgen hebben voor onze gemeente.

5.1.2 De Algemene Reserve is achtervang voor de Bestemmingsreserve Sociaal Domein.
Met het maximeren van de bestemmingsreserves voor het Sociaal Domein en de Wmo verdwijnen de overschotten niet in de algemene middelen. De Algemene Reserve blijft beschikbaar voor tegenvallers binnen het Sociaal Domein. De bestemmingsreserves zijn beschikbaar om tegenvallers in een bepaald jaar of extra kortingen vanuit het Rijk in het eerste jaar op te kunnen vangen. Indien het niet lukt beleidswijzigingen door te voeren om de kortingen van het Rijk te kunnen realiseren dan is de Algemene Reserve beschikbaar als achtervang.

6.1.1 De *Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen wordt gebruikt als dekking.*
Indien niet wordt besloten om de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse voorzieningen te voeden met deze gelden valt de beoogde dekking uit het voorstel rondom de aanpassing van de Rijksweg weg. De dekking voor dat voorstel zal dan moeten komen vanuit de Algemene Reserve.

Financiële paragraaf
We stellen voor om het positieve resultaat van deze jaarrekening te storten in de Algemene Reserve. De Algemene Reserve komt daardoor boven de berekende bovengrens. In de begroting 2017 is al afgesproken dat het positieve resultaat, structureel en incidenteel, over 2017 aan de Algemene Reserve zal worden toegevoegd. Dit alles in het kader van duurzaam financieel beleid.

Communicatie

De jaarstukken zijn op de politieke avond behandeld.

Intergemeentelijke samenwerking

Niet van toepassing.

Bijlagen

1. *201362233 – Jaarstukken gemeente Duiven 2017*

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris	drs. H.B.I. (Rik) de Lange burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/035785

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp
Jaarstukken 2017: Jaarrekening en jaarverslag 2017.

Samenvatting

Gelezen de door Burgemeester en Wethouders opgestelde jaarstukken over 2017 en het verslag als bedoeld in artikel 213, tweede lid van de Gemeentewet, opgesteld door Stolwijk Kelderman Accountants. En gelet op de desbetreffende bepalingen in de Gemeentewet en het Besluit Begroting en Verantwoording.

De raad besluit

- De jaarstukken over het jaar 2017 na de laatste wijzigingen vast te stellen;
- Het saldo voor bestemming vast te stellen op € 5.352.767 positief;
- Een bedrag van gesaldeerd € 190.917 aan de reserves te onttrekken zoals onder mutaties reserves is aangegeven;
- Het daarna ontstane positieve saldo van € 5.543.684 te storten in de Algemene Reserve;
- In te stemmen met het voorstel om een bedrag van € 1.326.148 vanuit de Algemene Reserve te storten in de Bestemmingsreserve Fonds Bovenwijkse Voorzieningen.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de voornoemd d.d. 12 juni 2018,

de griffier, de voorzitter,

G.J. (Josien) van Buren -van den Berg drs. H.B.I (Rik) de Lange

Onderwerp	**Zienswijze initiatief RV Wijziging reglement van orde**		
Registratienummer:	Z/18/	Portefeuillehouder(s):	J.W. Egtberts
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	De eisen aan de fractieassistenten voor wat betreft het ingezetenevereiste (art. 5b, lid 3 jo art. 10, lid 1 Gemeentewet) te wijzigen, zodanig dat het ingezetenevereiste betreffende wethouders (art. 36a, lid 2 Gemeentewet) van overeenkomstige toepassing is op fractieassistenten.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Debat Tafel 22.35 – 23.05**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
Marco Holtus	Josien van Buren	Raadzaal	Bestuur	30 minuten.
Behandeladvies	- Bij het initiatief voorstel naast het collegeadvies tevens het advies van de griffier te betrekken. De griffier adviseert het reglement van orde niet te wijzigen zoals wordt voorgesteld. - Aandachtspunt, als blijkt dat er geen meerderheid is voor dit raadsvoorstel, dan kan dit voorstel alleen in de raadsvergadering verworpen worden. Een initiatief voorstel kan niet ingetrokken worden zoals wel kan bij een motie of amendement!			
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*			

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

Duiven
D66

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Datum: 1 mei 2018

Onderwerp: Wijziging Reglement van Orde 2017

Zaak- en documentnummer: …		**Opsteller**:	J.W. Egtberts/D66 Duiven
Portefeuillehouder:	J.W. Egtberts	**Team**:	Initiatiefvoorstel D66 Duiven
		Telefoonnr.:	0316 - 28 31 48

Samenvatting

Voorgesteld wordt om het Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2017 (verder: Reglement van Orde) voor wat betreft het ingezetenevereiste (art. 5b, lid 3 jo art. 10, lid 1 Gemeentewet) te wijzigen, zodanig dat het ingezetenevereiste betreffende wethouders (art. 36a, lid 2 Gemeentewet) van overeenkomstige toepassing is op fractieassistenten.

Beslispunten

Voorgesteld wordt om art. 5b, lid 3 Reglement van Orde als volgt te laten luiden:

3. *De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op fractieassistenten, met dien verstande dat het vereiste van ingezetenschap ex art. 10, lid 1 Gemeentewet niet van toepassing is op fractieassistenten binnen de gemeente Duiven. Wel is artikel 36a, lid 2 Gemeentewet van overeenkomstige toepassing op fractieassistenten.*

Aanleiding

Kandidaat-raadsleden dienen, indien zij op de dag van de kandidaatstelling niet woonachtig zijn in de gemeente waar zij zich kandidaat stellen, volgens de Kieswet een intentieverklaring ondertekenen dat zij bij eventuele benoeming in de gemeenteraad woonachtig zullen zijn in desbetreffende gemeente. Dit "ingezetenevereiste" is geregeld in art. 10, lid 1 Gemeentewet. In het Reglement van Orde is in art. 5b, lid 3 onder andere art. 10 Gemeentewet (onverkort) ook van toepassing verklaard voor fractieassistenten.

Een politieke partij kan, om moverende redenen, kandidaten op de kieslijst plaatsen en/of willen benoemen als fractieassistent, ook al zijn deze personen geen ingezetene van de gemeente Duiven. Deze personen kunnen echter wel een sterke persoonlijke sociale en/of economische band met de gemeente Duiven hebben en zich willen inzetten voor de gemeente Duiven. Tot fractieassistent kunnen wel personen worden benoemd die niet op de kandidatenlijst van de desbetreffende politieke partij gestaan hebben, maar op dit moment is benoeming als fractieassistent uitgesloten indien niet aan het ingezetenevereiste voldaan wordt.

Duiven
D66

Gemeente Duiven

Tot op zekere hoogte kan ten aanzien van de vervulling van de taak van fractieassistent aansluiting gezocht worden met de "wethouder van buiten de gemeente". Ook deze hoeft, om benoembaar te zijn, niet meteen te voldoen aan het ingezetenevereiste (art. 36a, lid 2 Gemeentewet). Deze functionaris dient echter wel voldoende binding te hebben met de gemeente Duiven en de bereidheid uitspreken om ingezetene van de gemeente Duiven te worden. De gemeenteraad verleent dan dispensatie met betrekking tot het ingezetenevereiste voor één jaar en kan deze dispensatie telkens met één jaar verlengen.

Planning

Aangezien dit voorstel uitsluitend de interne werkzaamheden van de gemeenteraad en fracties regelt is in onze optiek behandeling van het voorstel tijdens een ronde tafel en/of debattafel niet strikt noodzakelijk. Voorgesteld wordt om de wijziging in het Reglement van Orde, middels een amendement, vast te stellen in de raadsvergadering van 12 juni 2018.

Beoogd effect

Vanaf 12 juni 2018 zijn fractieassistenten benoembaar die op het moment van benoeming (nog) niet voldoen aan het ingezetenevereiste indien de gemeenteraad besluit tot dispensatie voor - in eerste instantie - één jaar. Deze dispensatie moet telkens opnieuw na een jaar verlengd worden door de gemeenteraad.

Argumenten

1. Voor fractieassistenten schrijft de Gemeentewet niet dwingend voor dat voldaan moet worden aan het ingezetenevereiste, maar kan de gemeenteraad een andere regeling treffen, bijvoorbeeld de regeling die is beschreven in art. 36a, lid 2 Gemeentewet. Er zijn geen gegronde redenen om onverkort vast te houden aan een identieke regeling voor raadsleden en fractieassistenten (art. 10, lid 1 Gemeentewet), voor fractieassistenten kan voor wat betreft het ingezetenevereiste een andere regeling getroffen worden.
2. Door ruimte te creëren voor fractieassistenten van buiten de gemeente kunnen personen met een sterke persoonlijke sociale en/of economische binding met de gemeente Duiven, bijvoorbeeld omdat zij jarenlang in Duiven gewoond hebben of de sterke wens hebben om zich op zo kort mogelijke termijn in Duiven te vestigen (familie- of sociale banden, werk etc.), toch benoemd worden als fractieassistent voor een politieke partij die in Duiven in de gemeenteraad actief is.

Kanttekeningen

De gemeenteraad zal, bij benoeming van een fractieassistent (m/v) die niet ingezetene van de gemeente Duiven is jaarlijks moeten beslissen of dispensatie wederom wordt verleend voor één jaar. Dispensatie is dus een discretionaire bevoegdheid die bij de gemeenteraad blijft liggen, wat "wildgroei" aan fractieassistenten van buiten de gemeente Duiven voorkomt.

Financiële paragraaf

Aan dit voorstel zijn geen financiële consequenties verbonden.

Communicatie

Na vaststelling van deze wijziging van het Reglement van Orde volstaat het de fracties die vertegenwoordigd zijn in de gemeenteraad van Duiven te informeren over deze wijziging.

Duiven
D66

Gemeente Duiven

Bijlagen

- Concept raadsbesluit "Wijziging Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2017" t.b.v. vergadering gemeenteraad Duiven d.d. 12 juni 2018

Namens de fractie van D66 Duiven,

J.W. Egtberts,

fractievoorzitter

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr.: …

Datum besluitvorming: 12 juni 2018

Onderwerp

Wijziging Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2017

De raad van de gemeente Duiven;

gelezen het initiatiefvoorstel "Wijziging Reglement van Orde gemeenteraad Duiven 2017";

gelet op artikel 107e van de Gemeentewet;

besluit vast te stellen:

Reglement van orde voor vergaderingen en andere werkzaamheden van de gemeenteraad van Duiven 2017

Artikel 5b

3. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op fractieassistenten, met dien verstande dat het vereiste van ingezetenschap ex art. 10, lid 1 Gemeentewet niet van toepassing is op fractieassistenten binnen de gemeente Duiven. Wel is artikel 36a, lid 2 Gemeentewet van overeenkomstige toepassing op fractieassistenten.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad voornoemd d.d.12 juni 2018,

de griffier,	de voorzitter,
G.J. (Josien) van Buren-van den Berg	drs. H.B.I. (Rik) de Lange

Advies griffier n.a.v. initiatief raadsvoorstel D66 woonvereiste fractieassistenten.

Behorende bij zaaknr.

Voorgesteld wordt om art. 5b, lid 3 Reglement van Orde als volgt te laten luiden:
3. De artikelen 10, 11, 12, 13 en 15 van de Gemeentewet zijn van overeenkomstige toepassing op fractieassistenten, met dien verstande dat het vereiste van ingezetenschap ex art. 10, lid 1 Gemeentewet niet van toepassing is op fractieassistenten binnen de gemeente Duiven. Wel is artikel 36a, lid 2 Gemeentewet van overeenkomstige toepassing op fractieassistenten.

Argumentatie van de indiener:

"Een politieke partij kan, om moverende redenen, kandidaten op de kieslijst plaatsen en/of willen benoemen als fractieassistent, ook al zijn deze personen geen ingezetene van de gemeente Duiven. Deze personen kunnen echter wel een sterke persoonlijke sociale en/of economische band met de gemeente Duiven hebben en zich willen inzetten voor de gemeente Duiven. Tot fractieassistent kunnen wel personen worden benoemd die niet op de kandidatenlijst van de desbetreffende politieke partij gestaan hebben, maar op dit moment is benoeming als fractieassistent uitgesloten indien niet aan het ingezetenevereiste voldaan wordt.
Tot op zekere hoogte kan ten aanzien van de vervulling van de taak van fractieassistent aansluiting gezocht worden met de "wethouder van buiten de gemeente". Ook deze hoeft, om benoembaar te zijn, niet meteen te voldoen aan het ingezetenevereiste (art. 36a, lid 2 Gemeentewet). Deze functionaris dient echter wel voldoende binding te hebben met de gemeente Duiven en de bereidheid uitspreken om ingezetene van de gemeente Duiven te worden. De gemeenteraad verleent dan dispensatie met betrekking tot het ingezetenevereiste voor één jaar en kan deze dispensatie telkens met één jaar verlengen."

Argumentatie griffier:

De kern van het democratisch bestel in Nederland.

De kern van het democratisch bestel is gelegen in het gegeven dat we volksvertegenwoordigers kiezen voor het zogenaamde 'algemene bestuur'. Dit geldt op alle niveaus en dus ook op lokaal niveau, de inwoners kiezen uit de eigen inwoners wie de inwoners vertegenwoordigt.

Met de invoering van het dualisme heeft de wetgever ervoor gekozen om het 'dagelijks bestuur' ook in principe uit de eigen inwoners te laten kiezen door de raad, maar is er een uitzondering gemaakt voor wethouders om 'tijdelijk' te mogen wonen in een andere gemeente. Dit geldt dus voor het 'dagelijks bestuur' en niet voor raadsleden.
Een fractieassistent is de assistent van het raadsfractie bij de uitvoering van de taken. De redenatie om een positie in het dagelijks bestuur te vergelijken met een positie in het algemeen bestuur is niet zuiver. Dit zijn twee wezenlijk verschillende posities. Een fractieassistent is onderdeel van de fractie en dus tevens assistent volksvertegenwoordiger. Voor een raadslid geldt de woonvereiste, wat ook geheel in lijn is met de bedoeling van de wet, het zijn van de vertegenwoordiger van de eigen inwoners.

Het is mogelijk om op een kieslijst te komen staan in elke gemeente waar men maar wil. Hiervoor zijn geen vereisten nodig. Men hoeft op dat moment niet te voldoen aan de eisen die gelden om raadslid te worden.

Er is gedacht door de overheid dat het wenselijk zou zijn om wel een verklaring te laten tekenen dat men aan de eisen zal voldoen mocht men gekozen worden als raadslid. Je kan deze verklaring vergelijken met een verklaring tekenen waarmee je zou aangeven dat als je gekozen wordt met voorkeurstemmen dat je dan van de benoeming afziet. Beide verklaringen hebben geen enkele rechtskracht. Bij de invulling van het formulier met de verklaring is door de desbetreffende ambtenaar de toelichting gegeven dat men moet voldoen aan alle eisen als het moment daar is, de facto dat men zich heeft gevestigd in de betreffende gemeente zodra de benoeming aan de orde is. Hierop zijn geen uitzonderingen mogelijk.

Het argument om af te wijken als men maar voldoende binding heeft is zeer subjectief en juridisch niet bruikbaar. Want hoe toon je aan of iemand voldoende binding heeft? Aangezien de bevoegdheid van de raad om fractieassistenten te benoemen niet meer dan marginaal kan zijn (voldoet de kandidaat aan de formele vereisten), zal elke voordracht leiden tot een benoeming tot fractieassistent. De gekozen formulering in het voorstel leidt ertoe dat iedereen die meent enige binding te hebben in beginsel tot fractieassistent benoemd kan worden.
Daarbij wordt in onze raad een fractieassistent beschouwd als lid van de fractie. Het zou niet congruent zijn om dan voor fractieassistenten andere regels te hanteren dan voor de gekozen leden van een fractie.

De aanleiding van het verzoek is dat een fractieassistent van een partij aan de raad vraagt om iemand te benoemen als fractieassistent, die momenteel (nog) niet in Duiven woont. Deze persoon kan daarom nu niet benoemd worden, maar wel zodra hij in de gemeente Duiven een woning heeft gekregen, zoals voor alle fractieassistenten geldt. Daarbij kan de partij in kwestie ieder ander wonende in de gemeente voordragen tot benoeming als fractieassistent. In Duiven hoeft een fractieassistent niet op een kieslijst te staan. Dit om juist ook nieuw talent de kans te geven om mee te kunnen doen als fractieassistent en niet alleen vast te zitten aan de personen op de kieslijst vier jaar lang.

Wetten en regels dienen te gaan om het algemeen belang; het algemeen belang is ermee gediend dat de lokale wetgeving voor een ieder helder en zonder aanziens des persoons is. Het algemeen belang wordt met de bestaande, al zeer ruime, regels goed gediend.

Conclusie: de voorgestelde aanpassing van het RvÒ is niet in het algemeen belang en daarmee niet wenselijk.

Gemeente Duiven

Aan de griffier van de gemeenteraad van Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

datum : 22 mei 2018
zaaknummer : Z/18/037367 /201362506
onderwerp : Beantwoording brief inzake woonplaatsvereiste voor fractieassistenten

Beste griffier,

Wij ontvingen uw brief van 15 mei 2018 waarin u ons college verzoekt om een zienswijze op het initiatiefvoorstel van de fractie van D66 inzake het woonplaatsvereiste voor fractieassistenten.

Graag voldoen wij aan dit verzoek, al merken wij daar direct bij op dat het ons college past om daarin terughoudend te zijn. Het gaat immers om een zaak die de benoeming van een fractieassistent betreft, en een fractieassistent zien wij als een vertegenwoordiger van de gemeenteraad, het hoogste orgaan in onze gemeente.

Wij zetten vraagtekens bij de redenering om voor fractieassistenten aan te sluiten bij de eisen voor wethouders. Een wethouder is een bestuurder van de gemeente en een fractieassistent een volksvertegenwoordiger, functies met totaal verschillende rollen. De redenering doet ons daarom nogal gekunsteld aan.

Verder hebben wij de indruk dat de mogelijkheden tot benoeming van fractieassistenten in de huidige situatie al ruim zijn in vergelijking met andere gemeenten. Tenslotte vragen wij ons af of een criterium “binding met de gemeente” niet te veel multi-interpretabel is.

Met vriendelijke groeten,

burgemeester en wethouders van Duiven

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
burgemeester

Gemeente Duiven

Politieke Avond

Dossiernummer	178
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 mei 2018
Agendapunt	B.1
Omschrijving	19.30 - 20.30 / Nieuwe opdracht RSD 2018

Geagendeerd	Vergaderdatum
Politieke Avond	**29 mei 2018**

Toelichting
De vigerende opdracht aan de Regionale Sociale Dienst (RSD) stamt uit 2014. De gewijzigde economische omstandigheden, de veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen nopen tot een nieuwe, ambitieuzere opdracht aan de RSD. De RSD moet meer bijstandsgerechtigden naar werk laten uitstromen, meer doelgroepen bedienen, een andere positie innemen in het participatieveld en sturen op vooraf geformuleerde resultaten.

Onderwerp	**Nieuwe opdracht RSD 2018**		
Registratienummer:	Z/18/036664	Portefeuillehouder(s):	Wethouder H.C.M. Knuiman
Historie	Vlak voor de invoering van de Participatiewet hebben de Liemerse gemeenteraden de opdracht aan de RSD onder die wet vastgesteld. Dat gebeurde in 2014. Sindsdien is de wereld veranderd. We moeten vaststellen dat de opdracht uit 2014 niet meer voldoet. De Liemerse gemeenten en de RSD hebben behoefte aan een nieuwe, eigentijdse opdracht.		
Termijn	Er is geen formele, wettelijke fatale termijn. Echter, hoe eerder de RSD een nieuwe opdracht krijgt, hoe eerder ze daarmee aan de slag kan.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. De nieuwe opdracht aan de RSD zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel vast te stellen met als belangrijkste punten: - Beperk de doelgroep niet langer tot bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, maar breng ook de mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar betaald werk; - Verbreed de doelgroep met statushouders en mensen met een arbeidsbeperking; - Vorm de RSD om tot een netwerkorganisatie voor werk en participatie; - Richt een 'unit werk' in en werf daarvoor medewerkers met competenties die passen bij de nieuwe werkwijze; - Ken uw bijstandsgerechtigden!; - Investeer in de nieuwe opdracht, investeer in onze mensen en verdien de investering terug; - Leg beleidsprioriteit bij het naar betaald werk brengen van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt; - Leg beleidsprioriteit bij statushouders en mensen met een arbeidsbeperking en bemiddel en plaats hen in een zo regulier mogelijke werkomgeving; 2. Bijlage 1 ('Businesscase RSD De Liemers: Naar een netwerkorganisatie voor participatie en werk') als onderlegger te beschouwen voor de opdracht aan de RSD.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel / Debat tafel** **19.30 - 20.30**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
G.J. Schrijner	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Werk en inkomen	60 minuten
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan over of de nieuwe opdracht bijdraagt aan het beoogde effect: 'meer mensen aan het werk'. Verder kan de nieuwe opdracht inhoudelijk besproken worden aan de hand van de genoemde punten (zie beslispunten). - Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking aan de ronde tafel kan bepaald worden of er aansluitend debat plaatsvindt. Aan de ronde tafel dient aan het einde van de behandeling te worden nagegaan of er fracties zijn die een debat willen over het raadsvoorstel. - Als er behoefte is aan debat kan dit aansluitend gevoerd worden. - Als er geen behoefte is aan debat dan kan het voorstel direct ter			

		politieke besluitvorming naar de Raad.
Spreekrecht publiek	-	*Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	12 Juni

*ZFB1E63F78
2*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Raadsvoorstel Nieuwe opdracht RSD 2018

Zaak- & documentnr. : Z/18/036664
Opsteller : Peter Breukers
Portefeuillehouder : wethouder Knuiman
Team : Directie

Samenvatting

De vigerende opdracht aan de Regionale Sociale Dienst (RSD) stamt uit 2014. De gewijzigde economische omstandigheden, de veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen nopen tot een nieuwe, ambitieuzere opdracht aan de RSD. De RSD moet meer bijstandsgerechtigden naar werk laten uitstromen, meer doelgroepen bedienen, een andere positie innemen in het participatieveld en sturen op vooraf geformuleerde resultaten.

Beslispunten

1. De nieuwe opdracht aan de RSD zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel vast te stellen met als belangrijkste punten:
    - Beperk de doelgroep niet langer tot bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, maar breng ook de mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar betaald werk;
    - Verbreed de doelgroep met statushouders en mensen met een arbeidsbeperking;
    - Vorm de RSD om tot een netwerkorganisatie voor werk en participatie;
    - Richt een ‘unit werk’ in en werf daarvoor medewerkers met competenties die passen bij de nieuwe werkwijze;
    - Ken uw bijstandsgerechtigden!;
    - Investeer in de nieuwe opdracht, investeer in onze mensen en verdien de investering terug;
    - Leg beleidsprioriteit bij het naar betaald werk brengen van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt;
    - Leg beleidsprioriteit bij statushouders en mensen met een arbeidsbeperking en bemiddel en plaats hen in een zo regulier mogelijke werkomgeving;
2. Bijlage 1 (‘Businesscase RSD De Liemers: Naar een netwerkorganisatie voor participatie en werk’) als onderlegger te beschouwen voor de opdracht aan de RSD.

Aanleiding

Vlak voor de invoering van de Participatiewet hebben de Liemerse gemeenteraden de opdracht aan de RSD onder die wet vastgesteld. Dat gebeurde in 2014. Sindsdien is de wereld veranderd. We moeten vaststellen dat de opdracht uit 2014 niet meer voldoet. De Liemerse gemeenten en de RSD hebben behoefte aan een nieuwe, eigentijdse opdracht.

Planning

Er is geen formele, wettelijke fatale termijn. Echter, hoe eerder de RSD een nieuwe opdracht krijgt, hoe eerder ze daarmee aan de slag kan.

Beoogd effect

Kort en bondig geformuleerd is het beoogde effect ‘meer mensen aan het werk’.

Argumenten
Onder het kopje Aanleiding werd gememoreerd dat de raden in 2014 de huidige opdracht van de RSD vaststelden. De economische omstandigheden waren toen slecht: de werkloosheid was erg hoog en het aantal bijstandsgerechtigden groeide. De opdracht aan de RSD was daarom: zet in op het laten uitstromen van de bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt (‘de kansrijken’).

Mensen met een korte afstand tot de arbeidsmarkt hadden destijds nog enige kans op het vinden van (nieuw) werk, mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt kwamen in die tijd maar heel moeilijk aan het werk. We zouden onze (teruglopende) middelen doelmatig noch doeltreffend hebben ingezet als we ons toen niet noodgedwongen hadden gericht op bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt.

Beperk de doelgroep niet langer tot bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, maar breng ook de mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar betaald werk
Inmiddels ziet de wereld er heel anders uit. De economie draait op volle toeren. Het CBS spreekt voor het eerst sinds 2007/2008 weer van ‘een relatief gespannen arbeidsmarkt’. Grote groepen bijstandsgerechtigden zijn dan ook al uitgestroomd. Zo heeft de RSD in 2017 een daling van het bestand met 4,86% gerealiseerd. De oude opdracht (‘richt je op werkzoekenden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt’) is ingehaald door de tijd: de bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt zijn al aan het werk. Het is nu zaak om de grote groep daaronder beet te pakken en hen te begeleiden naar betaalde arbeid.

Deze groep vraagt uiteraard een andere aanpak dan de groep met een korte afstand tot de arbeidsmarkt. Bijstandsgerechtigden met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt moeten eerst ‘werkfit’ gemaakt worden op een wijze die past bij de capaciteiten en eigenheden van de doelgroep alvorens ze uit kunnen stromen naar betaald werk. Bijstandsgerechtigden in deze groep ontvangen meestal al lange tijd een uitkering en zijn daaraan gewend geraakt; zowel qua inkomen als qua levenswijze. Ook zijn de eisen en behoeften van de arbeidsmarkt gestegen terwijl deze groep stil heeft gestaan in hun professionele ontwikkeling. Het verschil tussen de kennis en de competenties van deze doelgroep en de behoeften van de arbeidsmarkt is dan ook groot.

Deze groep bijstandsgerechtigden vraagt een andere en veel intensievere aanpak dan de groep bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt die de RSD de laatste jaren heeft bediend. Het werkfit maken van bijstandsgerechtigden met een grote(re) afstand tot de arbeidsmarkt en hen naar werk begeleiden is een nieuwe, forse opdracht voor de RSD. Daar moet de RSD op investeren en daarvoor moet ze een andere werkwijze kiezen en een andere positie innemen dan tot op heden. Zie daarvoor onder het kopje ‘Vorm de RSD om tot een netwerkorganisatie voor werk en participatie’.

In tegenstelling tot de vigerende opdracht aan de RSD, rekent de nieuwe opdracht ook de bijstandsgerechtigden met de grootste afstand tot de arbeidsmarkt tot de doelgroep. We streven ernaar alle bijstandsgerechtigden minstens naar de volgende fase richting arbeidsmarkt te begeleiden met een toegesneden aanpak die aansluit bij hun vermogens.

Ook oudere werkzoekenden vallen onder de verbreding van de opdracht aan de RSD. In de crisisjaren was het bijzonder moeilijk om 50 of 55-plussers aan een baan te helpen, maar inmiddels biedt de spanning op de arbeidsmarkt ook voor deze groep kansen. In veel

gevallen staan zij echter al een hele poos aan de kant. Het vereist dan ook een intensieve en gerichte aanpak om de afstand tot de arbeidsmarkt weer te verkleinen.

De werkwijze voor jongeren tot 27 veranderen we overigens niet. De aanpak via het Jongerenloket is succesvol, zowel qua beperking van de instroom als qua bevordering van de uitstroom.

De gemeenten zullen met de RSD prestatieafspraken maken over de uitstroomresultaten van deze doelgroep(en) en de RSD zal in rapportages daarover verantwoording afleggen.

Verbreed de doelgroep met statushouders en mensen met een arbeidsbeperking
In 2015 stroomde een grote groep vluchtelingen het land in. De Liemerse gemeenten vangen hun aandeel op in de vluchtelingen die een verblijfsstatus krijgen. Deze groep valt niet onder de groep kansrijken en vormt onder de vigerende opdracht geen doelgroep van de RSD.

Het is sociaal, maatschappelijk en financieel van groot belang dat deze groep integreert en participeert in onze samenleving. Zij vormen onder de nieuwe opdracht dan ook een nieuwe groep die de RSD naar werk moet begeleiden. De colleges zullen aparte resultaatafspraken maken met de RSD over de uitstroom van statushouders.

Dat laatste geldt ook voor de groep bijstandsgerechtigden met een arbeidsbeperking, bijvoorbeeld de voormalig Wajongers en Wsw-ers. Deze groepen vallen onder de Participatiewet onder onze verantwoordelijkheid en zijn dus een doelgroep van de RSD, zij het dat ze niet onder de vigerende opdracht vallen. Desalniettemin heeft de RSD met behulp van tijdelijke subsidies bijstandsgerechtigden met een arbeidsbeperking met een loonkostensubsidie naar werk gebracht. Omdat we niet willen dat het naar werk begeleiden van bijstandsgerechtigden met een arbeidsbeperking afhankelijk is van tijdelijke subsidies, scharen we deze groep onder de nieuwe opdracht waardoor het begeleiden van deze groep tot het ‘reguliere werk’ van de RSD gaat behoren.

Beide groepen –vluchtelingen en mensen met een arbeidsbeperking- zijn ingewikkelde groepen om te begeleiden. Zij vergen specifieke kennis en specifieke vaardigheden. De RSD zal in kennis en vaardigheden moeten (blijven) investeren om deze groepen goed te kunnen (laten) begeleiden naar werk en om resultaten te kunnen boeken.

Vorm de RSD om tot een netwerkorganisatie voor werk en participatie
Met de komst van de Participatiewet is veel veranderd in ‘het participatieveld’, zeker in de Liemers. Presikhaafbedrijven heeft zijn werkzaamheden overgedragen aan Scalabor, Westervoort boekt succes met het Deltahuis, het Werkgeversservicepunt (WSP) is opgericht, onder invloed van de andere decentralisaties ontstaan initiatieven op het grensvlak van werken en dagbesteding die we uit de Wmo kennen enzovoort. Een nieuw werkveld met nieuwe spelers vraagt om een nieuwe aanpak.

Onder de nieuwe opdracht positioneert de RSD zich daarom als *de* instantie waar inwoners, gemeenten, bedrijven en instellingen naar toe gaan voor begeleiding naar werk, een baan of een nieuwe collega. De RSD kent de werkzoekenden, kent de instanties die actief zijn in het participatieveld van nabij, kent het aanbod van alle organisaties om bijstandsgerechtigden dichter bij de arbeidsmarkt te brengen, weet welke werkgevers vacatures hebben, weet welke bijstandsgerechtigde(n) voldoet aan de functie-eisen en snapt hoe een potentiele werkgever benaderd en geholpen wil worden. Met behulp van haar gedegen kennis van de lokale arbeidsmarkt brengt de RSD vraag en aanbod bij elkaar om bijstandsgerechtigden klaar te maken voor de arbeidsmarkt en/of om hen aan een betaalde baan te helpen.

De RSD is de spin in het web van het participatieveld. Dat vraagt een andere manier van werken. Ook in de huidige werkwijze doet de RSD niet alles zelf; ook nu maken

bijstandsgerechtigden op aangeven van de RSD via werkervaringsplekken bij werkgevers, specifieke trajecten en door de inzet van partners (bijvoorbeeld Scalabor) stappen naar de arbeidsmarkt. De rol van de RSD bij het vinden van en bemiddelen naar het beste traject voor een bijstandsgerechtigde gaan we verder uitbouwen. De RSD vormt zich om tot een netwerkorganisatie die de juiste partners bij elkaar brengt en inschakelt om bijstandsgerechtigden richting arbeidsmarkt te brengen.

Dat doen we niet alleen met de klassieke partners als bijvoorbeeld Scalabor. In de huidige omstandigheden zijn ook bedrijven of onderwijsinstellingen bereid en in staat bijstandsgerechtigden werkfit te maken. De RSD organiseert en faciliteert daarom de samenwerking tussen scholen en werkgevers door samen met de gemeenten te investeren in publiek-private samenwerkingsverbanden.

De kansen die de huidige omstandigheden bieden, benutten we door bijstandsgerechtigden niet ‘bij ons’ te houden tot ze helemaal werkfit zijn, maar door een werkzoekende naar de voor hem of haar juiste plek te brengen om van daaruit stappen te zetten richting arbeidsmarkt.

Soms zijn dat hele voorzichtige stapjes via bijvoorbeeld dagbesteding, soms zijn dat grote(re) stappen via bijvoorbeeld een bedrijf. Maar in alle gevallen staat voorop en staat buiten kijf dat de RSD weet wat een werkzoekende nodig heeft, weet waar dat te halen valt en weet wat werkgevers willen.

Bovenstaande betekent ook dat de RSD breder kijkt dan strikt de Participatiewet. Ook de andere decentralisaties betrekken we bij het helpen van onze bijstandsgerechtigden. Ontschotting tussen de Jeugdwet, de Wmo en de Participatiewet is nodig om effectieve instrumenten te ontwikkelen om onze inwoners stappen te laten zetten in de richting van de arbeidsmarkt en om financieel voordeel te realiseren, bijvoorbeeld arbeidsmatige dagbesteding. Dat is noch dagbesteding uit de Wmo, noch arbeid uit de Participatiewet, maar een combinatie daarvan. Zulke innovatie werkwijzen zullen de RSD en de gemeenten meer moeten vinden in samenwerking met onze partners in het (zorg)veld. Zie ook de bijgevoegde relatiesheet voor de relatie van de RSD in het veld en tot de verschillende partners.

Richt een ‘unit werk’ in en werf daarvoor medewerkers met competenties die passen bij de nieuwe werkwijze

De RSD heeft grofweg twee taken: voorzie bijstandsgerechtigden van een inkomen en help ze aan betaald werk. De ‘inkomenspoot’ van de RSD is van uitstekende kwaliteit. Ook de ‘reïntegratiepoot’ scoort goede cijfers vergeleken bij de rest van het land, maar we zien daar ook kansen voor verdere verbetering.

Zowel ambtelijk als bestuurlijk bestaat de wens om met name de werkgeversbenadering en -ontzorging een impuls te geven. Het zijn uiteindelijk de werkgevers die bijstandsgerechtigden een baan moeten geven. Zo beschouwd zijn werkgevers de klanten van de RSD en niet bijstandsgerechtigden. De RSD zal samen met het WSP werkgevers moeten benaderen, aanspreken, helpen en verleiden op een wijze die voldoet aan de behoeften, wensen en verwachtingen van werkgevers. Daarbij richt de RSD zich niet alleen op grote bedrijven. Ook MKB-bedrijven komen nadrukkelijk in beeld, eens te meer omdat hun binding met de Liemers net als die van onze bijstandsgerechtigden groot is.

De RSD zal zich samen met de accountmanagers van het WSP dus meer op de werkgevers richten. Intercedenten van uitzendbureaus en accountmanagers van inhuurbureaus beschikken over competenties die tot een succesvolle werkgeversbenadering leiden. Deze meer commerciële competenties moeten medewerkers van de unit werk ook hebben of

krijgen. Dat is nodig om werkgevers succesvol te helpen aan de medewerkers die zij zoeken en om werkgevers te verleiden een bijstandsgerechtigde een kans te geven.

De RSD brengt momenteel samen met werkgeversvereniging Lindus in beeld welke competenties de medewerkers van de unit werk moeten hebben. Een Liemerse ondernemer heeft de opdracht gekregen een kwaliteitsscan uit te voeren op de in te richten unit werk die zich met name richt op voorwaarden waaronder de unit en haar mensen succesvol kunnen zijn in het benaderen van werkgevers. De aanbevelingen die deze scan oplevert, implementeren we bij de inrichting van deze unit.

Als huidige medewerkers van de RSD dat in zich hebben, zijn zij natuurlijk van harte welkom bij de unit werk. Maar het is cruciaal dat we nieuwe vaardigheden en competenties naar de RSD halen om de nieuwe aanpak succesvol vorm te geven. Het inroepen van de hulp van Lindus en ondernemers is een eerste, strategisch belangrijke stap in de nieuwe richting. Zoals we al eerder zeiden: een nieuwe opdracht vergt een nieuwe aanpak.

De unit werk bestaat uit twee teams: team activering en team bemiddeling. Het eerste team zoekt en vindt de beste manier om een bijstandsgerechtigde klaar te maken voor de arbeidsmarkt (werkfit maken). Dat werkfit maken doen we niet altijd zelf; veelal zal dat door een externe partij gebeuren.

Is een bijstandsgerechtigde eenmaal (bijna) werkfit, dan komt het team bemiddeling in actie om hem of haar bij een werkgever te plaatsen, al dan niet tijdelijk of op proef en al dan niet met loonkostensubsidie. Andersom gaat dit team samen met de accountmanagers van het WSP er op uit om werkgevers te benaderen met de vraag welke vacatures zij hebben of zien aankomen. Daar vinden zij vervolgens de juiste kandidaat voor. Daar hoeft een werkgever niets voor te doen.

Met andere woorden: het team bemiddeling vindt voor elke werkgever de juiste werknemer en voor elke werkfitte bijstandsgerechtigde een passende baan.

De unit werk bestaat uit ongeveer 15 fte onder aansturing van een teamleider. De resultaatafspraken die de gemeenten met de RSD maken over uitstroom zullen door deze unit gerealiseerd worden. Bij de wijze waarop we de unit werk vormgegeven en implementeren, betrekken we de portefeuillehouders.

Ken uw bijstandsgerechtigden!
Het komt voor dat een werkgever vraagt om bijvoorbeeld vijf werkzoekenden met een lasdiploma en dat de RSD daar geen gehoor aan kan geven omdat ze niet weet wie zo'n diploma heeft.
Er zijn allerlei redenen waarom dat zo is, maar we zijn het er snel over eens dat zoiets niet aanvaardbaar is. Als we meer mensen aan het werk willen helpen en als we werkgevers beter van dienst willen zijn, dan moeten we onze bijstandsgerechtigden veel beter kennen dan nu het geval is.

'Ken uw bijstandsgerechtigden!' is dan ook een belangrijk deel van de nieuwe opdracht. Als we de mensen, hun vaardigheden en hun kwalificaties niet kennen, kunnen we ze onmogelijk goed helpen. Een belangrijk deel van de investering in de RSD is bestemd om de *caseload* van klantmanagers te verkleinen waardoor zij hun klanten beter kennen en in beeld kunnen houden. Daarnaast is registratie van relevante klantgegevens en het beheer daarvan essentieel. Er lopen al initiatieven op dit terrein die we gaan intensiveren en versnellen.

Investeer in de nieuwe opdracht, investeer in onze mensen en verdien de investering terug
Om uitvoering te geven aan de nieuwe opdracht, moeten we investeren in de RSD. Investeren in kennis, investeren in competenties/vaardigheden, investeren in formatie en investeren in verbindingen binnen het sociaal domein en het economisch domein. Voor een deel doen we dat met een flexibele schil: als veel bijstandsgerechtigden conform verwachting uitstromen, dan hebben we minder mensen nodig.

Maar alleen investeren vinden we niet voldoende. De investering moet worden terugverdiend door een besparing op uitkeringen en aanpalende kosten (bijzondere bijstand, bijvoorbeeld). In jargon heet dat 'schadelastbeperking': als we er aan de ene kant geld instoppen, moet dat ertoe leiden dat er aan de uitkeringskant minder geld uitstroomt. We investeren immers niet om de RSD groter te maken, we investeren om mensen aan een baan te helpen.

De opdracht die is beschreven in dit raadsvoorstel vergt de komende 2,5 jaar een investering van de drie gemeenten van in totaal € 3,5 miljoen. De besparingen voor de drie gemeenten gezamenlijk ramen wij op € 0,3 miljoen in 2018, € 1,7 miljoen in 2019 en € 1,9 miljoen in 2020; opgeteld € 3,9 miljoen. De investering in de nieuwe opdracht van de RSD is meer dan dekkend: de schadelastbeperking is groter dan de investering. In de Financiële paragraaf treft u een gedetailleerde uitwerking hiervan aan.

Kanttekeningen
Vooruitlopend op de vaststelling van deze nieuwe opdracht heeft de RSD al voorgesorteerd en belangrijke stappen in de goede richting gezet. Dat doet echter geen afbreuk aan het feit dat we een forse opdracht op het bord van de RSD leggen waarvoor we ambtelijk en bestuurlijk alle zeilen bij zullen moeten zetten.

Financiële paragraaf
Hierboven beschreven we de financiële consequenties op hoofdlijnen. We investeren met de Liemerse gemeenten gezamenlijk € 3,5 miljoen in de periode 2018-2020 en dat leidt tot een schadelastbeperking in dezelfde periode van € 3,9 miljoen. Per saldo een Liemers voordeel van € 0,4 miljoen euro.

De investering die we de komende jaren moeten doen in de nieuwe opdracht betreffen met name het inkopen van trajecten om bijstandsgerechtigden werkfit te maken (€ 680.000,- in 2020), extra klantmanagers voor de werkgeversbenadering in de 'unit werk' (€ 180.000,- in 2020) en het op sterkte brengen van de organisatie van de RSD in verhouding tot het aantal bijstandsgerechtigden en de nieuwe opdracht, conform de door de portefeuillehouders gelastte formatiescan die BMC in 2016 heeft uitgevoerd (€ 406.000,- in 2020). Zoals eerder opgemerkt, richten we de organisatie van de RSD zo in dat een dalend aantal bijstandsgerechtigden leidt tot een daling in het personeelsbestand.

Meer gedetailleerd en uitgewerkt per gemeente zien de financiële consequenties er als volgt uit:

	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Uitkeringen per 1-10-2017	459	399	929	1787
Inwoneraantal	25433	15001	43135	83569
Voorlopige verdeelsleutel	**28,06%**	**20,14%**	**51,80%**	**100,00%**
Verwachte extra kosten per gemeente t.o.v. begroting 2018				
2018	**195.839**	**140.560**	**361.542**	**€ 697.941**
2019	**406.334**	**291.638**	**750.142**	**€ 1.448.114**
2020	**369.079**	**264.899**	**681.365**	**€ 1.315.344**
	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Verwachte schadelastbeperking op uitkeringen				
2018	**95.204**	**68.331**	**175.759**	**€ 339.294**
2019	**468.134**	**335.994**	**864.233**	**€ 1.668.361**
2020	**521.762**	**374.485**	**963.237**	**€ 1.859.484**
Budgetresultaat per gemeente 2018	-100.635	-72.229	-185.784	-358.647
Budgetresultaat per gemeente 2019	61.800	44.356	114.091	220.247
Budgetresultaat per gemeente 2020	152.683	109.585	281.872	544.141

Per saldo is het (voordelige) resultaat van de nieuwe opdracht aan de RSD per gemeente:

Financieel resultaat	Duiven		Westervoort		Zevenaar	
Investering 2018-2020	971.000	N	698.000	N	1.793.000	N
Schadelastbeperking 2018-2020	1.085.000	V	778.000	V	2.003.000	V
Saldo	**114.000**	**V**	**80.000**	**V**	**210.000**	**V**

Communicatie

Van gemeentelijke zijde beperkt de communicatie zich tot andere Liemerse gemeenten en de RSD. Het is in eerste instantie aan de RSD om haar nieuwe opdracht uit te dragen.

Intergemeentelijke samenwerking

Het betreft de RSD, dus is sprake van Liemerse samenwerking.

In goed overleg hebben de portefeuillehouders van de Liemerse gemeenten en de Netwerkdirectie nieuwe afspraken gemaakt over zowel de bestuurlijke als de ambtelijke aansturing van de RSD.

De gemeenten zullen met de RSD prestatieafspraken maken over de uitstroomresultaten van de doelgroep(en) en de RSD zal in rapportages daarover verantwoording afleggen. Eind 2019 evalueren we de nieuwe opdracht van de RSD.

Bijlagen

1. 201359528 Businesscase RSD de Liemers
2. 201359529 Bijlagen bij Businesscase RSD de Liemers
3. 201359530 Factsheet RSD de Liemers
4. 201359531 Netwerksheet RSD de Liemers

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

*ZFB1E64233
R*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/036664

Datum besluitvorming :

Onderwerp

Nieuwe opdracht RSD 2018

Samenvatting

De vigerende opdracht aan de Regionale Sociale Dienst (RSD) stamt uit 2014. De gewijzigde economische omstandigheden, de veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen nopen tot een nieuwe, ambitieuzere opdracht aan de RSD. De RSD moet meer bijstandsgerechtigden naar werk laten uitstromen, meer doelgroepen bedienen, een andere positie innemen in het participatieveld en sturen op vooraf geformuleerde resultaten.

De raad besluit

1. De nieuwe opdracht aan de RSD zoals uiteengezet in dit raadsvoorstel vast te stellen met als belangrijkste punten:
   - Beperk de doelgroep niet langer tot bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, maar breng ook de mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt naar betaald werk;
   - Verbreed de doelgroep met statushouders en mensen met een arbeidsbeperking;
   - Vorm de RSD om tot een netwerkorganisatie voor werk en participatie;
   - Richt een ‘unit werk’ in en werf daarvoor medewerkers met competenties die passen bij de nieuwe werkwijze;
   - Ken uw bijstandsgerechtigden!
   - Investeer in de nieuwe opdracht, investeer in onze mensen en verdien de investering terug;
   - Leg beleidsprioriteit bij het naar betaald werk brengen van mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt;
   - Leg beleidsprioriteit bij statushouders en mensen met een arbeidsbeperking en bemiddel en plaats hen in een zo regulier mogelijke werkomgeving;
2. Bijlage 1 (‘Businesscase RSD De Liemers: Naar een netwerkorganisatie voor participatie en werk’) als onderlegger te beschouwen voor de opdracht aan de RSD

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

BIJLAGE 3

‘Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie’

Onderlegger bij raadsvoorstel

Definitieve versie

Inhoud

A. Inleiding 3
B. Situatieschets 4
C. Ambitie 4
D. Proces en besluitvorming 5
E. Investeringen en Opbrengsten 5
F. Begroting 6
Uitwerking Businesscase *8*
1. Totstandkoming 8
2. Scope 8
3. Doelgroep 9
4. Dienstverlening 10
5. DNA RSD de Liemers: *Samen doen wat nodig is* 13
6. Modules of Dienstverleningsovereenkomsten 14
7. Onderzoek leerwerkcentrum 14
8. Maatschappelijke kosten en baten analyse (MKBA) 14
9. Risicoparagraaf 15
10. Governance en overlegstructuur 15
11. Bijlagen 16

Definitieve versie

Businesscase

'Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie'

Definitieve versie

A. Inleiding

De huidige opdracht aan de Regionale Sociale Dienst (RSD) stamt uit 2014. De gewijzigde economische omstandigheden, de veranderde maatschappelijke realiteit en aangescherpte politiek-bestuurlijke wensen nopen tot een nieuwe, ambitieuzere opdracht aan de RSD. Ondanks dat het onderdeel Inkomen van uitstekende kwaliteit is en het onderdeel Re-integratie goed scoort in vergelijking tot de rest van het land, moet de RSD meer bijstandsgerechtigden naar werk laten uitstromen, meer doelgroepen bedienen, een andere positie innemen in het participatieveld en sturen op vooraf geformuleerde resultaten. Onderliggende businesscase is een vervolgstap die nodig is om op succesvolle wijze uitvoering te geven aan het raadsvoorstel dat de basis is van de nieuwe opdracht van de RSD.

De RSD breidt haar dienstverlening uit en ontwikkelt zich tot een netwerkorganisatie op het terrein van werk en participatie. Een organisatie die in haar netwerk de verbindende schakel is in het brede sociale domein en in relatie tot de '3 O's', ondernemers, onderwijs en overheid (ook wel ' triple helix' genoemd).
De RSD is de spil binnen een inclusieve arbeidsmarkt voor deze sub-regio De Liemers, Montferland en Doesburg en levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkelagenda Economie en Werk door nauwe samenwerking met de afdelingen Economische Zaken van de deelnemende gemeenten.

De RSD zet ze zich naast de huidige doelgroep, bijstandsgerechtigden met een korte afstand tot de arbeidsmarkt, ook in voor statushouders en mensen met een arbeidsbeperking. De huidige arbeidsmarkt en conjunctuur bieden nu de ruimte om te investeren. Een investering die in de komende jaren kan worden terugverdiend en meer positieve maatschappelijke effecten heeft dan alleen de besparing op de uitkeringslasten, zoals afname bijzondere bijstand, zorgbehoefte en toename van vitaliteit en koopkracht.

Om de gewenste dienstverlening en resultaten te kunnen realiseren dient de organisatie te worden omgevormd met een Unit Werk als belangrijkste schakel om de mogelijkheden van de klanten goed in beeld te hebben en hen werkfit te maken en zo te kunnen bemiddelen naar een baan. De werkwijze van deze unit vraagt om specifieke kwaliteiten waarvoor de juiste mensen worden geworven binnen en buiten de organisatie.

Deze nieuwe opdracht met ambitieuze doelstellingen vragen een scherpe aansturing om een goed beeld te hebben van de gerealiseerde en nog te realiseren resultaten. De governance wordt daarop aangepast, zodat portefeuillehouders en netwerkdirectie voldoende 'in control' zijn en colleges en gemeenteraden voldoende kunnen worden geïnformeerd over de voortgang.

B. Situatieschets

Voor de crisis waren klantmanagers bij sociale diensten vooral regisseur van extern ingekochte trajecten. Toen de budgetten terug liepen werden re-integratie trajecten steeds meer in eigen beheer ontwikkeld en uitgevoerd. In die periode liepen ook de caseloads van de klantmanagers behoorlijk op. Tijdgebrek en de bestuurlijke opdracht om met name te focussen op klanten met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt hebben geresulteerd in minder aandacht voor klanten met een wat grotere afstand tot de arbeidsmarkt.
Inmiddels is Nederland uit het economische dal en trekt de arbeidsmarkt aan. In de crisisjaren konden werkgevers hoge eisen stellen aan sollicitanten. Voor een baan op MBO niveau werd HBO gevraagd.
Nu er schaarste op de arbeidsmarkt ontstaat, worden functie-eisen langzaam weer reëler en wordt er meer gekeken naar de competenties die de werkzoekende bezit. Hierdoor ontstaan er meer kansen voor lager opgeleide werkzoekenden en voor mensen met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt.

Steeds vaker krijgt de RSD de vraag waarom, ondanks de aantrekkende arbeidsmarkt, de bestanden van de RSD niet sneller teruglopen. Het antwoord hierop is tweeledig.
Het feit dat er meer werk is, maakt niet dat RSD de Liemers daardoor meteen ook meer werkfitte kandidaten heeft. Een grote groep klanten heeft in de loop der jaren een grote afstand tot de arbeidsmarkt ontwikkeld. Er moet geïnvesteerd worden om deze klanten weer werkfit te maken.
Verder is de werkgeversbenadering de afgelopen jaren regionaal belegd bij het WerkgeversServicePunt Midden Gelderland (WSP-MG) met als gevolg dat met name de grotere bedrijven werden ondersteund en minder focus op de kleinere MKB bedrijven in de subregio De Liemers en Doesburg. Juist deze kleinere bedrijven hebben nu personeelsbehoefte en behoefte aan de nodige ondersteuning die door de RSD en het WSP samen kan worden geleverd.
De nieuwe opdracht van de RSD en deze businesscase voorziet in een oplossing voor zowel het werkfit maken als een verbetering van de werkgeversbenadering in de subregio De Liemers e.o..

C. Ambitie

De RSD wil van de aantrekkende arbeidsmarkt gebruik maken door midden in de samenleving te staan en in samenwerking met (lokale) werkgevers en onderwijs de motor te zijn achter de doorontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.
Tevens wil de RSD de verbindende schakel zijn in het brede sociale domein en zo bijdragen aan de ontschotting van diensten en budgetten en samenwerking te vergroten tussen professionals op het terrein van WMO, Jeugdzorg en Participatiewet.

Dat doet de RSD door zich te ontwikkelen tot een netwerkorganisatie waarbinnen de vraag van (lokale) werkgevers en het ‘ken je klant principe’ centraal staan. Een netwerkorganisatie die steeds zorgvuldig bepaalt wat zij zelf moet doen en wanneer zij gebruik moet maken van de diensten van anderen, bijvoorbeeld in de vorm van co-creatie.
De RSD wil een betrouwbare en innovatieve partner zijn die economische ontwikkelingen en kansen voor ondernemers verbindt. In samenwerking met het Werkgevers ServicePunt Midden Gelderland wil de RSD binnen de regionale arbeidsmarkt de voorkeursleverancier van werknemers met een afstand tot de arbeidsmarkt.
Intensieve samenwerking met ondernemers en onderwijs moet daarbij ook kansen voor werknemers met een arbeidsbeperking opleveren. Voor deze doelgroepen zal de RSD in veel gevallen loonkostensubsidie en/of jobcoaching inzetten.

De RSD heeft haar klanten in beeld en weet welke klanten welke potentie hebben en heeft het vakmanschap in huis om klanten op maat te bedienen. Onze ambitie is om onze dienstverlening uit te breiden voor klanten met een grotere afstand tot de arbeidsmarkt. De focus van de RSD ligt op het werkfit maken en bemiddelen van klanten met een overbrugbare afstand tot de arbeidsmarkt. Dit gebeurt door de medewerkers van de nieuwe Unit Werk. Deze unit, met bestaande en nieuwe medewerkers, zorgt voor krachtige innovatieve trajecten en projecten die deels in eigen beheer en deels samen met bedrijven worden uitgevoerd.

Klanten die de stap naar de arbeidsmarkt niet kunnen maken zijn aangewezen op de RSD voor hun uitkering. De rol van de RSD bij het bemiddelen van deze klanten naar een zinvolle dagbesteding beperkt zich tot het verwijzen van de klant naar (maatschappelijke) organisaties die de klant daarbij kunnen helpen.

Voor de gemeenten blijft de RSD een stabiele factor die wendbaar is en inspeelt op de veranderende arbeidsmarkt, wet- en regelgeving en de ontwikkelingen binnen de samenleving.

definitieve versie

D. Proces en besluitvorming

Bij het proces dat heeft geleid tot deze businesscase heeft RSD de Liemers verschillende partijen betrokken. Naast adviseurs en de netwerkdirectie van de Liemerse gemeenten zijn de Cliëntenraad van de RSD, ondernemers en Radar Advies (Bert Otten) betrokken. Met de gemeenten Doesburg en Montferland is ook gesproken over de businesscase om een basis te leggen voor verdere onderlinge samenwerking in de komende jaren. Zo willen beide gemeenten participeren in het onderzoek naar een sub-regionaal Leerwerkcentrum naast de dienstverlening van Scalabor. Afspraken hieromtrent worden vastgelegd met daarin passages over te verwachten kosten, opbrengsten en juridische -en organisatorische kaders.

Besluit:
De colleges van Duiven, Westervoort en Zevenaar stemmen in met de businesscase en leggen deze ter besluitvorming voor aan hun gemeenteraden.

Bovenstaand besluit is genomen met inachtneming van de in de businesscase beschreven meerjarenbegroting, investeringen, opbrengsten, governancestructuur, sub-regionale samenwerking, alsmede de randvoorwaarden en risico's.

E. Investeringen en Opbrengsten

De RSD wil ook de komende jaren voor haar opdrachtgever een solide partner blijven met een gezond èn realistisch ambitieniveau. Dit komt onder andere tot uiting in onderstaande investeringen en opbrengsten:

Investeringen

- ✓ Oprichten Unit Werk binnen RSD de Liemers;
- ✓ Verbinding Liemers werkgeversnetwerk en WSP-MG;
- ✓ Versterking regierol in relatie met ondernemers en onderwijs;
- ✓ Uitbreiding samenwerking LMD gemeenten en RSD de Liemers;
- ✓ Versterken zichtbaarheid;
- ✓ Uitbreiden formatie;
- ✓ Toereikend P-budget;
- ✓ Maatschappelijke kosten-baten analyses.

Opbrengsten

- ✓ Bijstandsvolume 2018-2020 onder landelijk gemiddelde;
- ✓ Verwachte schadelastbeperking op uitkering in 2018 € 340.000,- en vanaf 2019 ruim 1,5 miljoen per jaar;
- ✓ Met werkgevers 10-15 projecten opstarten voor doelgroepen: 10% groei naar betaald werk;
- ✓ Versterking social return: In 2018 van 5% naar 10% en in 2019 naar 15% van het totale inkoopvolume van Liemerse gemeenten;
- ✓ Groei van aantal plaatsingen naar betaald werk;
- ✓ Effectiviteit is vergroot door samenwerking LMD gemeenten en RSD de Liemers;
- ✓ Binnenhalen van twee subsidies per jaar voor innovaties die inspelen op de veranderende arbeidsmarkt;
- ✓ Maatschappelijke opbrengsten zijn in beeld via MKBA met een verwachte positieve maatschappelijke factor van 10% per geïnvesteerde Euro.

Definitieve versie

F. Begroting

Om onze klanten zo goed mogelijk te kunnen bedienen, vraagt dit van de gemeenten om een investering die zich in de toekomst gaat terug verdienen. De reden waarom de kosten ieder jaar stijgen, heeft in belangrijke mate te maken met de intensieve begeleiding (jobcoaching) die nodig is om de klanten ook duurzaam aan het werk te houden. Deze begeleiding past bij de nieuwe groep klanten van de RSD die voorheen vielen onder de doelgroep SW en Wajong en is een logisch gevolg van de invoering van de Participatiewet.

Vastgestelde begroting 2018						
Personeelskosten RSD + Sociale Recherche	€	3.026.413				
ESF Subsidie 2017/2018 (inclusief 50% cofinanciering)	€	457.319				
P-budget RSD zeer beperkt beïnvloedbaar 2017	€	824.800	(bijv. bijdrage WSP + WIW-banen)			
P-budget RSD beïnvloedbaar 2017 (lopende projecten RSD)	€	970.009				
Totaal budget RSD 2018 voor personeel en re-integratie	€	5.278.541				
Extra investering t.o.v. vastgestelde begroting 2018		**2018**		**2019**		**2020**
Extra P-budget t.o.v. 1,8 mln P-budget 2017	€	290.000	€	680.000	€	680.000
Extra klantmanagement "Werkfit maken"	€	124.500	€	249.000	€	178.462
Uitbreiding interne organisatie (BMC formatiecalculatie + nieuwe opdracht)	€	203.441	€	469.114	€	406.882
Externe ondersteuning implementatieproject	€	30.000				
Onderzoek Leerwerkcentrum, PPS-constructies en MKBA	€	50.000	€	50.000	€	50.000
Totale extra exploitatiekosten	€	407.941	€	768.114	€	635.344
Totale extra investering	€	697.941	€	1.448.114	€	1.315.344
Verwachte resultaten		**2018**		**2019**		**2020**
besparing extra uitstroom regulier	€	227.500	€	1.296.750	€	1.387.750
besparing extra uitstroom doelgroeper	€	42.000	€	226.800	€	340.200
Social Return on Investment (MKBA)	€	69.794	€	144.811	€	131.534
Totale besparing	€	339.294	€	1.668.361	€	1.859.484
Budgetresultaat	**€**	**-358.647**	**€**	**220.247**	**€**	**544.141**

Toelichting begroting

Extra P-budget: Dit budget is nodig voor de inkoop van trajecten t.b.v. het werkfitmaken van onze klanten.

Extra klantmanagement "Unit Werk": Met deze middelen gaat de RSD actief op zoek naar nieuwe klantmanagers met het profiel dat passend is bij de opdracht.

Uitbeiding interne organisatie: In 2016 is er een formatiecalculatie uitgevoerd waaruit bleek dat de RSD fors formatie tekort kwam voor de uitvoering van haar taken. In 2017 en begin 2018 heeft de RSD, in afwachting van de nieuwe bestuursopdracht, hiervoor incidentele middelen ontvangen.

Externe ondersteuning implementatietraject: De RSD zal incidenteel op onderdelen externe ondersteuning nodig hebben.

definitieve versie

Onderzoek Leerwerkcentrum, PPS-constructies en MKBA: Ook hiervoor is externe expertise nodig, welke langzaam afgebouwd wordt door kennisoverdracht aan vaste medewerkers.

Besparing extra uitstroom regulier: De besparing op de uitkering van WWB-kandidaten is berekend op 50% van de jaarlijkse WWB- kosten van €14.000,-. Sommige kandidaten zullen niet fulltime gaan werken en nog een gedeeltelijke uitkering ontvangen, andere kandidaten zullen meerdere jaren blijven werken.
Gemiddeld is als besparing voor een WWB-kandidaat €7.000,- berekend voor het 1e jaar en dat voor het 2e jaar 15% geen werk meer heeft. In jaar 3 wordt er vanuit gegaan dat 30% van de 1e groep inmiddels geen werk meer heeft.

Besparing extra uitstroom klanten uit doelgroepregister: De besparing op de uitkering van klanten uit het doelgroepregister is berekend op 20% van de jaarlijkse WWB-kosten van €14.000,-. Sommige kandidaten zullen niet fulltime gaan werken en nog een gedeeltelijke uitkering ontvangen. Deze klanten worden vaak geplaatst met een loonkostensubsidie voor de werkgever. Om deze redenen wordt voor een klant uit het doelgroepregister €2.800,- berekend. Voor het 2e jaar wordt berekend dat 15% geen werk meer heeft. In jaar 3 wordt er vanuit gegaan dat 30% van de 1e groep inmiddels geen werk meer heeft.

G. Investeer in de nieuwe opdracht en verdien de investering terug

Om uitvoering te geven aan de nieuwe opdracht, moeten we investeren in de RSD. Investeren in kennis, investeren in competenties/vaardigheden, investeren in formatie en investeren in verbindingen binnen het sociaal domein en het economisch domein. Voor een deel doen we dat met een flexibele schil: als veel bijstandsgerechtigden conform verwachting uitstromen, dan hebben we minder mensen nodig.
Maar alleen investeren vinden we niet voldoende. De investering moet worden terugverdiend door een besparing op uitkeringen en aanpalende kosten (bijzondere bijstand, bijvoorbeeld). In jargon heet dat ‘schadelastbeperking’: als we er aan de ene kant geld instoppen, moet dat ertoe leiden dat er aan de uitkeringskant minder geld uitstroomt. We investeren immers niet om de RSD groter te maken, we investeren om mensen aan een baan te helpen.

Het is een gegeven dat het vinden van werk een positief maatschappelijk effect op meerdere terreinen, zoals zorggebruik, vitaliteit, schuldenproblematiek, inzet politie/justitie, etc. Door jaarlijks onderzoek te doen onder de doelgroepen van de RSD, bijvoorbeeld o.b.v. een aantal klantprofielen, worden de maatschappelijke effecten zichtbaar en kunnen deze in cijfers worden uitgedrukt.

Op basis van ervaringen op andere plekken in Nederland en gesprekken hierover met een gespecialiseerd bedrijf (Koster&Van Hooren) is de inschatting gemaakt dat per geïnvesteerde Euro zo’n 10% extra maatschappelijk effect kan worden behaald, onder andere in de vorm van afname bijzondere bijstand en zorgbehoefte van klanten die een baan vinden. Deze opbrengst hebben wij ondergebracht onder Social Return on Investment.

Definitieve versie

Uitwerking Businesscase

1. Totstandkoming

De bestuursopdracht om RSD de Liemers verder te ontwikkelen naar een netwerkorganisatie voor werk en participatie draagt bij aan een momentum om met gezonde ambitie en focus verder te werken aan een inclusieve Liemerse arbeidsmarkt en op rechtmatige wijze een uitkering te verstrekken aan diegene die (nog) niet tot betaalde arbeid in staat is. Dit vraagt om een sociale dienst die zowel sociaal als economisch over een netwerk beschikt op meerdere organisatieniveaus dat past bij de opdracht.

Om te komen tot een gedragen businesscase heeft RSD de Liemers verschillende gesprekken gevoerd, waaronder met

- De gemeenten in de Liemers, Doesburg en Montferland
- Radar Advies (Bert Otten)
- Een ondernemer in de Liemers
- Cliëntenraad RSD de Liemers
- Adviesbureau Koster&Van Hooren (MKBA)

Dit document bestaat naast de voorlegger en businesscase uit een aantal bijlagen. Samen geven zij weer welke dienstverlening RSD de Liemers samen met haar netwerkpartners biedt aan haar klanten en welke opbrengsten dit oplevert in de komende jaren.

2. Scope

De scope van deze businesscase wordt voor een belangrijk deel bepaald door de opdrachtformulering die door de directie van Samenwerking de Liemers en colleges van de Liemerse gemeenten is gegeven. (Bijlage 7) en welke is gebaseerd op het rapport van Radar Advies (Bijlage 8, met daarin een verdieping van Scenario 3 in hoofdstuk 7).

Deze businesscase voorziet in een beperkte dienstverlening voor klanten zonder arbeidsperspectief. Zij vallen onder de unit Uitkering. Deze Unit verstrekt deze klanten een uitkering en verwijzen hen naar lokale maatschappelijke partners als de sociale wijkteams en welzijnsorganisaties, zodat ze adequate ondersteuning krijgen en de mogelijkheid krijgen te participeren. (Bijlage 5)
Waar mogelijk kan deze groep klanten deelnemen aan maatschappelijke activiteiten als vrijwilligerswerk of activiteiten die vallen onder Activerend Werk, dat binnen de regio als vervanging van de dagbesteding is opgezet. De intensiteit van de verwijzing zal per klant verschillen en vraagt nauwe afstemming met maatschappelijk partners.

De Liemerse gemeenten, Montferland en Doesburg (LMD-gemeenten) willen binnen de kaders van de arbeidsmarktregio Gelderland Midden intensief samenwerken aan een inclusieve arbeidsmarkt in de subregio De Liemers. Dit vraagt van de gemeenten een gemeenschappelijke regierol waarbij samen met werkgevers en onderwijs invulling wordt gegeven aan deze arbeidsmarkt. Hierbij moeten kansen worden geboden voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, dan wel met een arbeidsbeperking.

passage uit rapport Radar Advies

definitieve versie

3. Doelgroep

De groep inwoners die een beroep doen op de RSD is zeer divers. De doelgroep van RSD bestaat uit inwoners die financiële ondersteuning nodig hebben om tot het sociaal minimum te komen. Een significant deel van de doelgroep leeft langere tijd in schaarste en ervaart chronische stress, zoals wordt bevestigd door onderzoek van Sendhil Mullainathan (Econoom - Harvard University) en Eldar Shafir (Psycholoog – Princeton University)

Onder deze inwoners bevinden zich arbeidsbeperkten, inwoners met multi problematiek, inwoners met een migratie achtergrond, tot ondernemers van wie hun bedrijf failliet is gegaan of inwoners op oudere leeftijd voor wie het moeilijk is om ander werk te vinden en hun maximale WW periode is doorlopen.
Sommige mensen hebben weinig problemen, maar geen onderscheidende of actuele kwalificaties, waardoor ze moeizaam uit deze afhankelijke situatie komen. De bijstand is altijd het laatste vangnet.

De doelgroep kenmerkt zich als een kwetsbare groep mensen met chronische stress. Chronische stress tast de executieve functies aan. Dit heeft gevolgen voor hun gedrag. Zo is het moeilijk om dingen te onthouden, verleidingen te weerstaan, focus te houden en de gevolgen van eigen gedrag te overzien. Dit betekent dat ze moeite hebben om langere termijn plannen te maken, weinig zelfredzaam zijn, vaak veel teleurstellingen achter de rug hebben, een klein sociaal netwerk hebben en andere belemmeringen hebben die ervoor zorgen dat zij meer begeleiding nodig hebben om aan het werk te komen. Een deel van deze doelgroep zal helemaal niet in aanmerking komen voor de arbeidsmarkt.

De RSD deelt haar klanten in op afstand tot de arbeidsmarkt. Een groot deel behoort tot de groep die arbeidsperspectief heeft, mits in hen wordt geïnvesteerd door inzet van specifieke trajecten, projecten en arrangementen die samen met bedrijfsleven worden opgezet. Een groot deel blijkt dan bemiddelbaar te zijn naar een betaalde baan, al dan niet met een bepaalde vorm van structurele begeleiding en loonkostensubsidie. Vaak blijkt namelijk dat deze ondersteuning (voorheen alleen beschikbaar voor mensen met een indicatie SW of Wajong) nodig is om duurzaam inzetbaar te zijn.

De RSD kent geen specifiek doelgroepenbeleid. Toch vragen twee groepen om specialistische kennis en vaardigheden van een klantmanager willen we deze inwoners goed bedienen.

Speciale klantmanager voor mensen met een arbeidshandicap
De mensen met een arbeidshandicap die onder de Participatiewet vallen, zijn niet in staat het wettelijk minimumloon te verdienen. De arbeidsbeperkingen bij inwoners zijn divers en varieert van lichamelijke, verstandelijke tot psychische beperking of een combinatie hiervan.
Voor de meesten moet een aanpassing op de werkplek gerealiseerd worden. Dit kan door vereenvoudiging van taken, aanpassing van tempo, of door fysieke aanpassingen van de werkplek zelf. Allen hebben behoefte aan een vorm van begeleiding op de werkplek.
De arbeidsgehandicapte heeft te maken met diverse behandelaren en/of begeleiders. De begeleiding van de RSD moet met al deze aspecten rekening houden. Het vraagt specialistische kennis van beperkingen en de gevolgen hiervan, andere methodieken voor werkfit maken, een uitgebreide sociale kaart, samenwerking met het (in)formele netwerk rondom de arbeidsbeperkte en specialistische kennis van de specifieke voorzieningen die er voor deze doelgroep zijn.

Mensen met een migratieachtergrond
Het arbeidsfit maken van mensen met een migratieachtergrond vraagt meer specialistische kennis en vaardigheden van de klantmanager dan het arbeidsfit maken van mensen met Nederlandse wortels. Het gaat hierbij zowel om mensen die nieuw zijn in Nederland als om mensen die soms al vele jaren in ons land wonen. Het aantal mensen met een migratieachtergrond blijft de komende jaren groeien. De taalachterstand, de vaak aanzienlijke culturele verschillen en de onduidelijkheid over de precieze waarde van buitenlandse diploma's en buitenlands werkervaring leiden ertoe dat de meeste van hen worden ingedeeld op trede 2 van de werkladder.

Om mensen met een migratieachtergrond effectief te kunnen begeleiden zet de RSD (externe) mensen in met uitgebreide kennis van de culturele achtergrond van deze groepen. Ook de inzet van tolken is noodzakelijk (meestal via de tolkentelefoon). Participatie in de Nederlandse samenleving versnelt het arbeidsfit worden aanzienlijk. De RSD werkt hierbij nauw samen met de sociale teams en met de welzijnsinstellingen. Uit eerdere golven van instroom van vluchtelingen hebben we geleerd dat het belangrijk is dat dit zo snel mogelijk gebeurt. Onderzoek heeft aangetoond dat dit het meest effectief is als deze ondersteuning parallel aan het inburgeringstraject plaatsvindt en ook daarna geruime tijd doorloopt.

definitieve versie

4. Dienstverlening

Netwerkorganisatie
De RSD ontwikkelt zich tot een netwerkorganisatie waarbinnen de vraag van (lokale) werkgevers en het 'ken je klant principe' centraal staan.
De RSD als een netwerkorganisatie die steeds zorgvuldig bepaalt wat zij zelf moet doen en wanneer zij gebruik moet maken van de diensten van anderen. Een netwerkorganisatie die midden in samenleving staat en die in samenwerking met (lokale) werkgevers de motor is achter de doorontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.
In samenwerking met het WSP-MG en de gemeentelijke afdelingen Economische Zaken wil de RSD binnen de regionale arbeidsmarkt de spilfunctie innemen die noodzakelijk is om kansen voor werknemers met een arbeidsbeperking te realiseren en dè betrouwbare en innovatieve partner zijn voor ondernemers.

Unit Werk
De dienstverlening die de RSD biedt is gericht op het ondersteunen van werkgevers met personeelsbehoefte en het vergroten van het perspectief van mensen op de arbeidsmarkt, zowel nu als in de toekomst.
Klanten die perspectief hebben, al dan niet met een arbeidsbeperking, vallen onder de nieuw op te zetten Unit Werk. Deze Unit Werk bestaat uit twee teams, Activering en Bemiddeling.
Het team Activering zorgt dat klanten weer klaar zijn voor de arbeidsmarkt (werkfit maken) door persoonlijke begeleiding, trainingen, trajecten en projecten. Dat werkfit maken doet de RSD niet altijd zelf. Veelal zal dat door externe partijen gebeuren in een samenwerking tussen RSD en haar brede netwerk van bedrijven, onderwijsinstellingen, WSP-MG, het regionaal LeerWerkLoket, e.a.. Samen worden werkfit trajecten ontwikkeld en worden mensen naar werk bemiddeld. Indien nodig wordt de werkgever ondersteund door instrumenten als vormen van loondispensatie, jobcoaching, proefplaatsingen, e.d..

Een belangrijke partner bij de het vinden en matchen van de juiste vacatures en kandidaten is het WSP-MG.
Anticiperend op de nieuwe opdracht is de RSD in gesprek gegaan met Lindus, WSP-MG, Doesburg en UWV, hetgeen heeft geleid tot afspraken over een sub-regionale dienstverlening binnen de Liemers e.o.
Met Montferland, dat onderdeel uitmaakt van een andere arbeidsmarktregio, vinden momenteel ook gesprekken plaats over samenwerkingsmogelijkheden.
Een belangrijk deel van de investering in de RSD is bestemd om een team Bemiddeling te formeren met medewerkers die beschikken over de juiste (commerciële) competenties en het verder verkleinen van de caseloads van medewerkers van de Unit Werk. Bij de samenstelling van het team wordt de informatie uit een kwaliteitsscan gebruikt, welke gezamenlijk door de RSD en een Liemerse ondernemer is uitgevoerd.
Met andere woorden: het team bemiddeling vindt voor elke werkgever de juiste werknemer en voor elke werkfitte bijstandsgerechtigde een passende baan.

De unit werk bestaat uit ongeveer 15 fte onder aansturing van een teamleider. De resultaatafspraken die de gemeenten met de RSD maken over uitstroom zullen door deze unit gerealiseerd worden.

Unit Uitkering
Het rechtmatig verstrekken van uitkeringen blijft een belangrijke taak van de RSD. De professionals in deze unit dragen zorg voor een snelle afhandeling van de uitkeringsaanvraag. Deze klantmanagers hebben kennis van en verwijzen naar voorliggende voorzieningen. Ze bekijken situaties vanuit een brede blik op het sociale domein waardoor de individuele situatie en niet alleen de rechtmatigheid voorop staat. Door het geven van voorlichtingen informeren zij klanten over rechten en plichten. Ze denken actief mee over oplossingen wanneer de situatie van de klant wijzigt. Deze proactieve blik geldt ook voor medewerkers die in het verlengde van een uitkeringsaanvraag werken zoals handhaving, sociale recherche en terugvordering en verhaal.
Klanten die de stap naar de arbeidsmarkt niet kunnen maken, zijn op de RSD aangewezen voor hun uitkering.
De rol van de RSD bij het bemiddelen van deze klanten naar een zinvolle dagbesteding, beperkt zich tot het verwijzen van de klant naar (maatschappelijke) organisaties die de klant daarbij kunnen helpen.

definitieve versie

Jongerenloket
De dienstverlening van het Jongerenpunt van de RSD aan jongeren t/m 26 jaar blijft ongewijzigd.
De dienstverlening is effectief en past goed bij het toenemend aantal jongeren met een arbeidsbeperking dat het gevolg is van de veranderingen in de Wajong, Sociale Werkvoorziening en Participatiewet. De samenwerking met het onderwijs (o.a. VSO-PRO) is goed en kan verder worden geïntensiveerd via projecten samen met werkgevers.

Ondernemersloket
Het ondernemersloket van de RSD helpt zelfstandig ondernemers met (tijdelijk) financiële problemen die het voortbestaan van hun bedrijf bedreigen. In bepaalde gevallen kan de ondernemer ondersteuning krijgen. Bijvoorbeeld door een renteloze lening of door een aanvulling op het inkomen tot bijstandsniveau.
Het ondernemersloket begeleidt ook klanten die d.m.v. het starten van een eigen onderneming (gedeeltelijk) uit de uitkering willen stromen.

Samen resultaat binnen 'de triple helix' van overheid, ondernemers en onderwijs
Het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) is een informele netwerkorganisatie binnen "de triple helix" van ondernemers, overheid en onderwijs, ook wel de 3 O's genoemd. De RSD heeft hierin een prominente rol.
Dit netwerk zal de komende periode actief worden ingezet om de ambities te realiseren.
Verder is door verschillende projecten met bedrijven en de inzet van de social return projectgroep een volgende stap gezet naar een meer regionaal netwerk. Deze successen worden gebruikt bij de verdere inrichting van de netwerkorganisatie.

De voorgestelde netwerkstructuur vraagt om een stevige verbinding met onderwijs en ondernemers, ook wel aangeduid als een triple helix structuur. Een triple helix structuur is gebaseerd op intensieve samenwerking tussen deze drie partijen en in verschillende regio's zien we dat door deze samenwerking innovatie en ondernemerschap bevordert wordt. Binnen de Liemers is o.a. met het POA een belangrijk netwerk aanwezig om deze structuur op het terrein van de Participatiewet verder inhoud te geven. In de agendasetting van het POA is de Participatiewet ook een belangrijk thema.

passage rapport Radar Advies

(Sub-)Regionale Werkgeversbenadering
Het MKB , binnen de gemeentegrenzen van Doesburg, Duiven, Rijnwaarden, Zevenaar en Westervoort met een sterke sub regionale oriëntatie (tot 20 werknemers) wordt bediend door een sub-regionale accountmanager, die verantwoordelijk is voor het MKB binnen het aan hem toegewezen rayon binnen de genoemde gemeenten.

Grotere bedrijven binnen het bedieningsgebied van het WSP-MG met meer dan 20 werknemers, of bedrijven die voor hun vacaturevervulling van een grotere regio afhankelijk zijn, worden bediend door de regionaal accountmanager (RA). De RA is verantwoordelijk voor de grotere bedrijven binnen het totale bedieningsgebied van het WSP-MG voor een specifieke branche. Hiermee ontstaat een matrixorganisatie die werkgevers op maat bedient.
Door de matrixorganisatie blijft enerzijds het solidariteitsbeginsel op basis waarvan gemeenten en UWV binnen het WSP samenwerken behouden. Anderzijds worden kansen voor klanten met een Participatiewet uitkering vergroot. Deze klanten zijn voor bemiddeling meer aangewezen op de eigen sub-regio.
De matrixorganisatie geeft een andere invulling aan de taken van het WSP-MG, zonder dat uitbreiding nodig is. Het is daarom een budget neutrale aanpassing.

Naast de ondersteuning van ondernemers bij de invulling van hun vacatures door bemiddeling van de doelgroep van de RSD, vindt er het gesprek plaats over innovatie die plaatsvindt in de verschillende branches, zoals de logistiek, die er voor zorgt dat de arbeidsmarkt met toenemende snelheid verandert. Zo kan worden geanticipeerd op kansen en bedreigingen waarvoor samen een oplossing wordt bedacht.

definitieve versie

Team Beleid & Kwaliteit
Het primaire proces dat de units Uitkering en Werk verrichten, wordt ondersteund door een team van medewerkers met complementaire taken: Juridische ondersteuning, kwaliteitszorg en privacy, finance & control, subsidies, beleidstaken, procesmanagement, inkoop- en contractbeheer (o.a. van werkfittrajecten) en projectmanagement.
In toenemende mate wordt een beroep gedaan op dit team dat beschikt over een brede kennis van het Sociaal Domein en ontwikkelingen op de huidige en toekomstige arbeidsmarkt. Door haar centrale functie is het team in staat op effectieve wijze de Liemerse gemeentelijke organisaties en colleges te ondersteunen. De projectleiding van de social return projectgroep valt hier ook onder.

Belangrijk is de rol die het team Beleid & Kwaliteit inneemt als een soort maatschappelijk regisseur die kennis deelt en partners verbindt in een breed netwerk van gemeenten, maatschappelijk partners en bedrijfsleven. Deze rol past bij de gewenste netwerkorganisatie en de veranderende participatiesamenleving en zal zich komende jaren verder ontwikkelen.

De gesprekken die met gemeente Doesburg zijn gevoerd in het kader van deze businesscase geven veel vertrouwen in een verdergaande sub-regionale samenwerking. Samen participeren in projecten, kennisdeling en een gezamenlijke beleids- en projectenagenda dragen bij aan de efficiency en effectiviteit van de dienstverlening.
Gelijk aan de Liemerse gemeenten heeft de gemeente Doesburg een aantal kleinschalige werkfitprojecten, zoals binnen de groenvoorziening.
Samenwerking lijkt daarom logisch en hierin is een belangrijke rol weggelegd voor het Team Beleid & Kwaliteit.

definitieve versie

5. DNA RSD de Liemers: *Samen doen wat nodig is*

Het DNA van de RSD is het uitgangspunt bij het opstellen van het beleid en is de basis van de dienstverlening. Het DNA is opgebouwd uit drie kernwaarden en is uitgewerkt in 10 uitgangspunten.

Missie
Vanuit onze verantwoordelijkheid voor de uitvoering van de participatiewet, werken wij integraal met partners in het sociaal domein en zijn wij de verbindende factor.
Als netwerkorganisatie zijn wij de regisseur van de (door)ontwikkeling van de inclusieve Liemerse arbeidsmarkt.

Kernwaarden
Ons DNA heeft 3 kernwaarden:

Perspectief: We zoeken samen met de inwoners naar een aantrekkelijk perspectief en doen een beroep op zelfstandigheid en eigen kracht.

Maatwerk: We onderzoeken gezamenlijk met de individuele inwoner en onze netwerkpartners de behoeften en de mogelijkheden van individuele inwoners en doen wat nodig is.

Vakmanschap: Wij zijn professionals. We werken methodisch en bieden continuïteit. Onze medewerkers zijn (zelf)kritisch, hebben een lerende houding en zoeken actief de samenwerking met de netwerkpartners.

Uitgangspunten DNA

Vakmanschap en houding
1. Wij hebben een lerende houding. We wachten niet af en bewegen mee wanneer de eisen die onze omgeving aan ons stelt veranderen.
2. We luisteren, staan naast inwoners en ketenpartners en werken op basis van vertrouwen.
3. Wij stimuleren autonome keuzes van inwoners en verleiden hen tot ander gedrag. Als dat nodig is, leggen we een maatregel op.
4. Wij zijn verbindend en zoeken de samenwerking in het brede sociale domein, benutten het informele netwerk van de inwoner en ons eigen netwerk.
5. We zijn kostenbewust en staan voor maximaal resultaat op de lange termijn.

Re-integratie
6. Ons doel is uitstroom naar betaald werk. Als dit niet haalbaar is, richten we ons op maximaal meedoen in de maatschappij.

Werkgeversdienstverlening
7. Wij zijn een proactieve en betrouwbare netwerkorganisatie voor werkgevers, maatschappelijke organisaties en andere netwerkpartners.
8. Wij zijn ook werkgever en hebben in die rol een voorbeeldfunctie.

Rechtmatigheid
9. Wij kijken naar werk en inkomen vanuit één sociaal domein en een zorgvuldig klantbeeld. Uitstroom uit de uitkering is niet altijd de beste oplossing.
10. Iedereen heeft recht op bijstand als laatste vangnet van ons stelsel van sociale zekerheid. Wij handhaven de voorwaarden en plichten die aan dit recht zijn gekoppeld.

definitieve versie

6. Modules of Dienstverleningsovereenkomsten

De dienstverlening van de RSD kan verder worden uitgebreid door aparte modules of dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) af te sluiten. Modules die de Liemerse gemeenten collectief afnemen, of aparte DVO's indien onderscheid wordt gemaakt in de extra dienstverlening. Bijvoorbeeld m.b.t. ondersteuning aan zorgklanten of speciale, op de gemeente afgestemde projecten. Of ondersteuning aan gemeente Doesburg met haar social return beleid.

Eventuele andere samenwerkingsafspraken, bijvoorbeeld m.b.t. het onderzoek naar een leerwerkcentrum, personele mobiliteit, kunnen in aparte overeenkomsten worden vastgelegd. Wanneer sprake is van dergelijke overeenkomsten zullen deze periodiek in een overzicht worden weergegeven, als onderdeel van de governance.

Als onderdeel van de opdracht van de RSD (Bijlage 7) zijn onderstaande twee onderdelen toegevoegd aan deze businesscase. Hierover wordt in 2018 en 2019 gerapporteerd naar de opdrachtgever.

7. Onderzoek leerwerkcentrum

Conform het raadsbesluit dat door de LMD gemeenten is genomen in 2017 zullen de mogelijkheden worden onderzocht om een LeerWerkCentrum (LWC) op te zetten met werkplekken voor arbeidsbeperkten.
Uitgangspunt is een hybride vorm van samenwerking tussen publieke en private partijen in de sub-regio door bedrijfsleven, de RSD, onderwijs, zorginstellingen en gemeentelijke afdelingen WMO en Jeugdzorg.
Het LWC dient in ieder geval te voorzien in werkplekken voor de doelgroep Nieuw Beschut Werk en draagt zo bij aan een inclusieve (sub-) regionale arbeidsmarkt.

De gemeenten Doesburg en Montferland willen graag participeren in dit onderzoek, dat halverwege 2018 wordt uitgevoerd, zodat er een sub-regionaal aanbod ligt naast de dienstverlening die door Scalabor in Arnhem wordt ontwikkeld. Onderlinge afspraken hierover, zoals onderzoeksopzet, looptijd en kosten, worden vastgelegd ineen samenwerkingsovereenkomst.

In een dergelijk centrum, dat ook via een netwerkinvulling ingericht kan worden in plaats van een gebouw, kunnen trainingen op het terrein van arbeidsontwikkeling gegeven worden en kan werk geboden worden in het kader van activerend en beschut werk. Daarnaast kan dit centrum voorzien in een 'tussenvoorziening' als werkplekken c.q. werkzaamheden voor de Participatiewet-doelgroepen (tijdelijk) vervallen bij reguliere werkgevers. In verschillende gemeenten bestaan een dergelijk Leerwerkcentrum die in een PPS-constructie ontwikkeld kan worden.

Passage rapport Radar Advies

8. Maatschappelijke kosten en baten analyse (MKBA)

Een MKBA probeert de (positieve en negatieve) effecten van een project (of beleidsoptie) op de welvaart van Nederland in te schatten. Het gaat hier niet alleen om financiële kosten en baten, maar ook om maatschappelijke effecten zoals effecten van een project op zorgbehoefte, veiligheidsgevoel, belasting justitieel apparaat, geluidsoverlast of de natuur, sociaal welzijn, etc. Subjectieve argumenten worden geobjectiveerd en zijn zo beter te vergelijken met andere initiatieven.

Een MKBA kan hulp bieden bij het beoordelen of het verstandig is om een project uit te voeren en het vergroten van begrip voor een project. Het draagt ook bij aan de transparantie en controleerbaarheid van de overheid, het prioriteren binnen een programma en het verbeteren van een project.

In navolging van enkele ministeries en gemeenten zal de RSD in 2018 verder investeren in kennis en toepassing van dit instrument om eind 2019 een MKBA uit te voeren op enkele projecten cq. onderdelen van de dienstverlening en hierover te rapporteren naar de opdrachtgever. Bij het opstellen van de businesscase is door de RSD ook gebruik gemaakt van de kennis van het adviesbureau Koster&Van Hooren.

9. Risicoparagraaf

De in deze businesscase beschreven investeringen en resultaten zijn afhankelijk van een aantal factoren die mede bepalen of de opdracht van de RSD succesvol kan worden uitgevoerd. In overleg met haar opdrachtgever heeft de RSD voorgesorteerd op de formalisering van haar nieuwe opdracht, die als fors mag worden betiteld en waarvoor ambtelijk en bestuurlijk alle zeilen moeten worden bijgezet.
Onderstaande factoren vallen grotendeels buiten de invloedsfeer van RSD de Liemers. Waar RSD de Liemers wel invloed heeft op deze factoren, zal ze deze aanwenden om de gevolgen van de risico's tot een minimum te beperken. De RSD zal de opdrachtgever zo tijdig mogelijk informeren over het voordoen van deze of andere risico's die van invloed zijn op het resultaat.

- Wanneer besluitvorming over de businesscase en het beschikbaar stellen van de benodigde middelen pas in 2018 plaatsvindt, dan lijdt dit tot vertraging van de implementatie en de geplande investeringen. Dit zal de resultaten negatief beïnvloeden in de periode 2018-2020;
- Veranderende Wetgeving, zoals het voornemen van het Kabinet Rutte III om de loonkostensubsidieregeling te wijzigen naar een loondispensatieregeling;
- Landelijke budgetverdeling;
- Daadkracht als netwerkorganisatie kan onder druk komen te staan door calculerend gedrag en bestuurlijke en ambtelijke afstemming tussen de gemeenten;
- Minder inkomsten uit ESF subsidie, die loopt t/m 2018. Vanaf 2019 is onzeker of er opnieuw subsidie kan worden aangevraagd;
- Negatieve Arbeidsmarktontwikkelingen cq. veranderende conjunctuur;
- Onjuiste aanname dat bedrijfsleven voldoende banen heeft voor doelgroepen van de RSD;
- Transformatievermogen betrokken organisaties;
- Politieke keuzes als gevolg van lokale verkiezingen;
- Aanhoudende druk op ambtelijke organisatie a.g.v. gemeentelijke herindeling en ambtelijke samenwerking.

Het bestuur en de beleidsregie vinden plaats vanuit de huidige gemeenschappelijke regeling RSD de Liemers. Doesburg en Montferland kunnen een DVO afsluiten met RSD de Liemers de Liemers voor uitvoering van diensten en kunnen als buitenlid mee participeren, c.q. adviseren in de beleidsvoorbereiding van het bestuur. Tevens kan onderzocht worden of er bereidheid bestaat tot aansluiting bij RSD de Liemers. Los van deze bereidheid is het verstandig bij de keuze voor dit scenario de bestaande governancestructuur van RSD de Liemers onder de loep te nemen vanwege een gewijzigde positionering van de organisatie.

passage uit rapport Radar Advies

10. Governance en overlegstructuur

De huidige structuur van ambtelijke en bestuurlijke afstemming binnen gemeenten en tussen de Liemerse gemeenten is complex en neemt veel tijd in beslag. Gezien de opdracht van de RSD om zich te ontwikkelen tot een netwerkorganisatie lijkt de huidige governance structuur ongeschikt om voldoende wendbaar en slagvaardig te zijn en nieuwe samenwerkingsverbanden met publieke en private partijen aan te gaan. Tegelijkertijd dienen portefeuillehouders voldoende in positie te worden gebracht om de RSD inhoudelijk aan te kunnen sturen en dient de manager van de RSD optimaal te worden ondersteund om de omvangrijke opdracht naar tevredenheid te kunnen uitvoeren.

Samen met de ambtelijke en bestuurlijke opdrachtgevers worden afspraken vastgelegd over de wijze waarop afstemming plaatsvindt met de opdrachtgever over beleidsontwikkelingen en -doelen en financiële verantwoording van investeringen en opbrengsten. Bijvoorbeeld door het structureel beleggen van portefeuillehoudersoverleggen waar de contactfunctionaris RSD en de manager van de RSD bij aanwezig zijn krijgt de RSD ambtelijk en bestuurlijk de aandacht die zij en haar opdracht verdienen.

11. Bijlagen

Bijlage 1 Uitgangspunten Dienstverlening ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Bijlage 2 Bandbreedte klantenaantal t.o.v. formatie..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Bijlage 3 Financiële doorrekening per gemeente..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Bijlage 4 Toelichting op DNA..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Bijlage 5 Dienstverlenging Zorgklanten..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

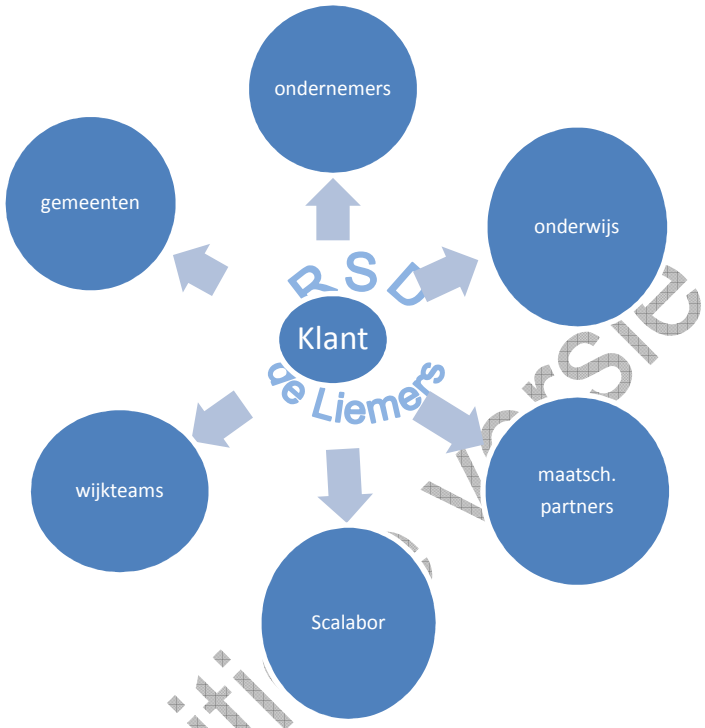
Bijlage 6 Integraal werken binnen het sociaal domein..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Bijlage 7 Opdrachtformulering..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Bijlage 8 Rapport Radar Advies ..... **Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.**

Definitieve versie

BIJLAGEN

Definitieve versie

Businesscase RSD de Liemers 'Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie'

Inhoud

Bijlage 1 Uitgangspunten Dienstverlening 3
Bijlage 2 Bandbreedte klantenaantal t.o.v. formatie 4
Bijlage 3 Financiële doorrekening per gemeente 5
Bijlage 4 Toelichting op DNA 6
Bijlage 5 Dienstverlenging Zorgklanten 7
Bijlage 6 Integraal werken binnen het sociaal domein 8
Bijlage 7 Opdrachtformulering 9
Bijlage 8 Rapport Radar Advies 10

Definitieve versie

Bijlage 1 Uitgangspunten Dienstverlening

Bij het opstellen van de begroting is rekening gehouden met de volgende uitgangspunten:

A	Afgestemd op het aantal klanten per 1-10-2017.
B	Voorstel voor bandbreedte benodigde formatie bij daling/stijging klantenbestand. (Bijlage 2)
C	Uitgevoerde formatiecalculatie BMC in 2016, waarbij ook invulling is gegeven aan de aanbevelingen van dit rapport.
D	De mogelijke financiële voordelen die voortvloeien uit de nauwere samenwerking met Doesburg en Montferland zijn hierin nog niet meegenomen.
E	De huidige dienstverleningsovereenkomsten (extra dienstverlening) met de gemeenten zijn hierin opgenomen.
F	De RSD levert 14 uur per week aansluiting bij de Sociale teams op basis van de huidige verdeelsleutel. Wanneer gemeenten meer uren wensen zal dit worden opgenomen in een dienstverleningsovereenkomst.

Definitieve versie

Bijlage 2 Bandbreedte klantenaantal t.o.v. formatie

Op basis van onze ervaringen wordt voorgesteld om afspraken te maken over de in te zetten formatie in relatie tot het klantenbestand. Binnen het primaire proces is dit bij bepaalde stijgingen/dalingen direct merkbaar. Dit om in de toekomst te voorkomen dat de RSD te ruime of te krappe formatie heeft.

Om tijdig bij te kunnen sturen wordt voorgesteld jaarlijks als peildatum 1 oktober te hanteren en de aanpassing per 1 januari daaropvolgend door te voeren.

Hieronder een staffeloverzicht met de verschillende onderdelen:

cluster	stijging/daling aantal klanten	FTE
Klantmanagement Inkomen	150	0,5
Klantmanagement Zorg	200	0,5
Unit Werk (activering en bemiddeling)	75	1
Jongerenloket	50	1
Backoffice	150	0,5

Definitieve versie

Bijlage 3 Financiële doorrekening per gemeente

	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Uitkeringen per 1-10-2017	459	399	929	1787
Inwoneraantal	25433	15001	43135	83569
Voorlopige verdeelsleutel	**28,06%**	**20,14%**	**51,80%**	**100,00%**
Verwachte extra kosten per gemeente t.o.v. begroting 2018				
2018	**195.839**	**140.560**	**361.542**	**€ 697.941**
2019	**406.334**	**291.638**	**750.142**	**€ 1.448.114**
2020	**369.079**	**264.899**	**681.365**	**€ 1.315.344**
	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Verwachte schadelastbeperking op uitkeringen				
2018	**95.204**	**68.331**	**175.759**	**€ 339.294**
2019	**468.134**	**335.994**	**864.233**	**€ 1.668.361**
2020	**521.762**	**374.485**	**963.237**	**€ 1.859.484**
Budgetresultaat per gemeente 2018	-100.635	-72.229	-185.784	-358.647
Budgetresultaat per gemeente 2019	61.800	44.356	114.091	220.247
Budgetresultaat per gemeente 2020	152.683	109.585	281.872	544.141

Definitieve versie

Bijlage 4 Toelichting op DNA

De wereld van sociale zekerheid is sterk in beweging. De RSD heeft zich na de transities geheroriënteerd op haar visie op de mens, inclusieve arbeidsmarkt, dienstverlening en handhaving.

De RSD wil handelen vanuit haar visie op het sociaal domein. Deze visie is samengevat in drie kernwaarden en 10 uitgangspunten en noemen we ons DNA. Dit DNA is de basis van ons beleid en uitvoering.

De RSD bedient en verbindt inwoners, werkgevers en maatschappelijke organisaties. Dat doen we vanuit het idee dat mensen gelijkwaardig zijn, ongeacht de situatie waarin ze verkeren en het gedrag dat mensen op dat moment vertonen. De inwoner die hulp behoeft is gelijkwaardig aan de professional en is de expert van zichzelf.

We vinden dat iedereen mee moet kunnen doen in de maatschappij, maar ook dat mensen daarin eigen keuzes mogen maken. We vinden dat de arbeidsmarkt zich open moet stellen voor alle inwoners. Als de reguliere functie eisen niet passen, dan willen we zorgen dat er functie eisen komen die wel passen. Zo willen we de ontwikkeling van inwoners, hoe klein die stapjes ook zijn, stimuleren. Voor jongeren vinden we een doorlopende leerlijn noodzakelijk. De RSD wil hierin haar bijdrage leveren.

De RSD gaat niet alleen over participeren in termen van re-integratie en arbeidsmarkt. Maar ook over het verstrekken van uitkeringen. We vinden het goed dat er een vangnet is waar iedereen die dat werkelijk nodig heeft een beroep op kan doen. Juist omdat bijstand het laatste vangnet is, willen we ook serieus kijken naar andere wegen. Zijn alle mogelijkheden benut? Is het rechtvaardig dat dit laatste vangnet gebruikt wordt? We vinden dat de inwoner moet krijgen wat hij nodig heeft, maar als de inwoner niets nodig heeft en toch een beroep doet op voorzieningen, dan schromen we niet om te handhaven. We benaderen een inwoner vanuit vertrouwen, maar wordt dit vertrouwen beschaamd, dan nemen we maatregelen.

De Participatiewet (PW) is een integraal onderdeel van het sociaal domein. Er is één sociaal domein. We vinden dat we met een brede blik naar de situatie van de inwoner moeten kijken en verder moeten kijken dan onze eigen uitvoeringstaak op de PW. We vinden het perspectief op de lange termijn belangrijker dan de korte termijn. Daarom kijken we naar het perspectief dat op de lange termijn behaald kan worden en maken daarbij een integrale afweging. We vinden het doel belangrijker dan de systemen.
Als dat nodig is, dan stappen we over loket-, financierings- en wettelijke grenzen heen om te doen wat nodig is (we noemen dat de omgekeerde toets). Hierbij zullen we andere partners nodig hebben. We kunnen het niet alleen en willen het ook niet alleen doen. We vinden dat de inwoner regie en eigenaarschap (naar vermogen) moet krijgen. We werken samen met het formele en informele netwerk van de inwoner en RSD. Alleen ga je sneller, maar samen kom je verder!

We vinden tijd, ruimte voor en aandacht aan de inwoner noodzakelijk om echt te kunnen werken aan perspectief. Zo kunnen we echt luisteren naar wat de vraag is en waar de mogelijkheden van de inwoner liggen. We houden rekening met het denkvermogen én het doenvermogen van de inwoner, zodat we wel een beroep doen op de eigen kracht en zelfredzaamheid zonder de inwoner te overvragen.
We vinden het noodzakelijk dat we continuïteit in onze dienstverlening bieden. Eenmaal in traject laten we niet meer los tot het doel is behaald.

Inwoners verdienen een professional die goed op de hoogte is van alle ontwikkelingen in ons werkveld en gebruik kan maken van de juiste interventies. Daarom vinden we voortdurend bijscholen essentieel en willen we een lerende organisatie zijn.

definitieve versie

Bijlage 5 Dienstverlening Zorgklanten

RSD de Liemers richt zich op het arbeidsfit maken van klanten. De klanten die zich naar alle waarschijnlijkheid nooit meer op de arbeidsmarkt zullen begeven zijn ingedeeld op trede 1 van de werkladder van de Programmaraad. Klanten op trede 1 worden veelal ontheven van de arbeidsverplichtingen omdat betaald werk niet haalbaar is. De RSD stuurt op participatie door actief te verwijzen naar welzijnsorganisaties en sociale teams. De betrokken klantmanagers zijn bekend met de sociale kaart en hebben warme contacten met de genoemde netwerkpartners.

De RSD voert geen actieve regie op deze klantgroep. De klanten worden niet structureel periodiek opgeroepen om te volgen hoe het gaat.
Klanten kunnen vertrouwen op de verstrekking van een uitkering die bij hun situatie past.
Vanwege deze uitkering, blijft er een natuurlijke verbinding tussen de klant en de RSD.
Klanten kunnen altijd bellen met vragen over zowel de uitkering als over participatie/re-integratie.

Trede 1 staat los van de mate waarin de trede 1 uitkeringsgerechtigde participeert. Dit kan op verschillende manieren. Zo is er sinds 2017 in de regio Activerend Werk in het leven geroepen (als vervanging van de dagbesteding) om mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt alsnog te laten participeren binnen hun mogelijkheden, op een zo regulier mogelijke plek.

Onder de trede 1 klanten bevindt een significante groep zich in een sociaal isolement. Het is een groep die zich kenmerkt door passiviteit en wantrouwen. Deze klanten zullen zich niet uit zichzelf melden bij een Welzijnsorganisatie of een sociaal team. Ook komt de klant niet in beweging na één of twee bezoekjes van een welzijnswerker. Deze inwoners hebben meerdere gesprekken en duwtjes in de rug nodig om de stap te nemen naar huisarts, sociaal team of welzijnsorganisatie.

De RSD kan hierin van grote waarde zijn. Zij is immers de verstrekker van de uitkering.
Klanten blijven in beeld door themacontroles. Deze controles richten zich vooral op de rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking, maar de RSD gebruikt het contactmoment ook om te onderzoeken of er mogelijkheden m.b.t. participatie en re-integratie zijn. Zien we mogelijkheden, dan wordt de klant uitgenodigd door een klantmanager Activering.

De RSD heeft jarenlange ervaring met het voeren van dergelijke motiverende gesprekken bij deze populatie. De rol die de RSD hierbij inneemt is die van vindplaats, motivator en verwijzer. Waarbij we warm overdragen en de eerste weken nog actief betrokken zijn.

Definitieve versie

Bijlage 6 Integraal werken binnen het sociaal domein

De huidige dienstverlening van de RSD past onvoldoende bij de nieuwe klantgroepen die de RSD sinds de transitie in het Sociaal Domein van landelijke overheid naar gemeenten heeft gekregen. Deze business case dient dan ook te worden bezien in het licht van deze transitie met de RSD als de uitvoerder van de Participatiewet.

De Participatiewet (PW) is één van de wetten in het sociaal domein waarvoor gemeenten verantwoordelijk zijn en de RSD ziet in de dagelijkse praktijk de noodzaak tot integraal werken met andere onderdelen binnen het sociaal domein. En ook daarbuiten, zoals met het domein Economie. Werk en participatie is van groot belang voor het welzijn en de (financiële) gezondheid van mensen. Ook bij RSD staat meedoen aan de maatschappij voorop.

De RSD zoekt dan ook intensief de samenwerking en afstemming met de partners in het sociaal domein. Zowel op beleidsmatig vlak als op de uitvoering. De RSD vindt deze afstemming noodzakelijk om tot een, voor de inwoner, integraal, goed en effectief uitvoerbaar plan te komen.
De plannen van PW versus WMO, Jeugd of onderwijs mogen niet tot dilemma's voor de inwoner leiden. Het moet elkaar juist versterken.

Het is dan ook van belang dat deze afstemming op meerdere niveaus tussen de RSD en gemeenten plaats vindt. Hiervoor ruimen we tijd en menskracht in.

Tegenstrijdige belangen
Binnen sociaal domein zijn soms tegenstrijdige belangen tussen enerzijds een tegenprestatie en anderzijds het vinden van betaald werk door mensen met een uitkering. Voorbeeld: Uit onderzoek blijkt dat vrijwilligerswerk de afstand tot regulier werk vergroot (het zogenoemde ' lock in' effect), terwijl gemeenten en maatschappelijk partners grote vraag naar vrijwilligers hebben en denken deze vacatures met de klanten van de RSD te kunnen vervullen.

Definitieve versie

Bijlage 7 Opdrachtformulering

Werk de propositie van de netwerkorganisatie zoals beschreven in het rapport 'Naar een nieuwe uitvoeringsstructuur voor de Participatiewet in De Liemers, Montferland en Doesburg' van Radar Advies uit, in een inrichtingsplan c.q. businessplan uit waarin de volgende aspecten uitgewerkt moeten worden:
- Borging van samenwerking op sub-regionaal niveau van Overheid, Onderwijs en Ondernemers
- Borging van het netwerk tussen RSD -WSP en het Werkbedrijf Arnhem
- De governance van de huidige RSD waaronder opdrachtgever-opdrachtnemerschap en regievoering
- De visie, missie en ambities van de nieuwe netwerkorganisatie (waaronder een social impactprogramma)
- De transformatie van RSD de Liemers naar een netwerkorganisatie voor werk en participatie: wat is in de bedrijfsvoering nodig om deze transformatie te kunnen maken?
- Een maatschappelijke kosten en baten analyse: uitwerking van benodigde investeringen en (maatschappelijke) opbrengsten
- Een risicoparagraaf
- Een haalbaarheidsonderzoek naar een leerwerkcentrum in de Liemers als onderdeel van de netwerkorganisatie.

Proces
- Zorg dat in het proces de stakeholders (onderwijs, ondernemers) nadrukkelijk worden meegenomen
- Zorg dat vertegenwoordigers van klanten in het proces worden meegenomen
- Zorg voor verbinding bij de uitvoering van de opdracht met de uitwerking van de ontwikkelagenda economie en werk

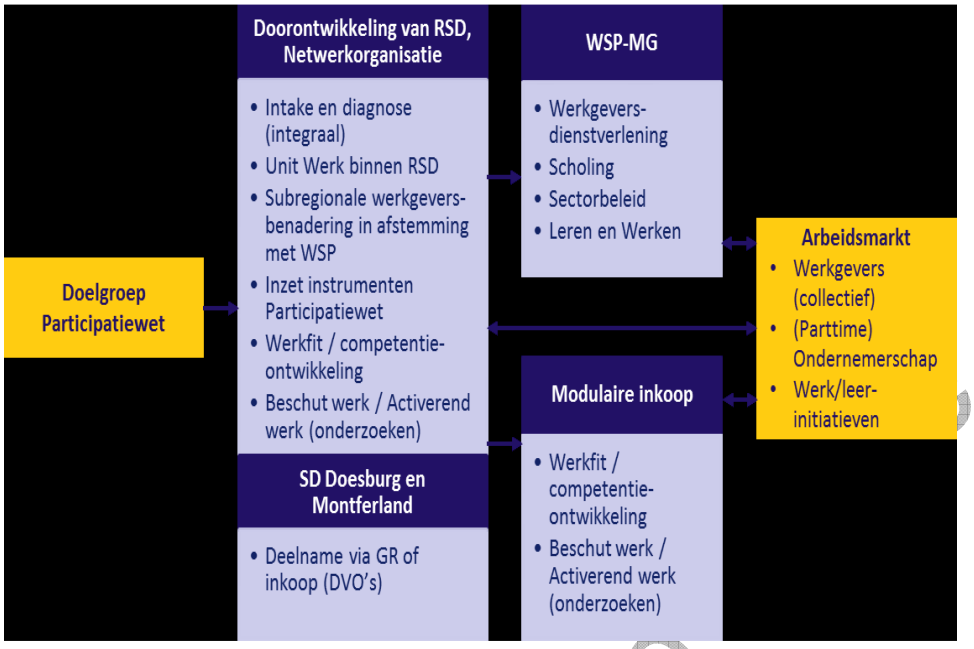
Opleverdatum van het product
- Het inrichtingsplan/businessplan moet aanvang oktober 2017 gepresenteerd worden in het bestuurlijk overleg waarna het op route gezet kan worden richting de betrokken gemeenteraden.

Definitieve versie

Bijlage 8 Rapport Radar Advies

passage Scenario 3: Netwerkorganisatie voor werk en participatie

'Naar een nieuwe uitvoeringsstructuur voor de Participatiewet in De Liemers, Montferland en Doesburg'

In dit scenario is een belangrijke rol weggelegd voor de doorontwikkeling van de huidige RSD naar een organisatie die met partners (privaat en publiek) een stelsel ontwikkelt waarin op subregionaal niveau samengewerkt wordt aan de duurzaam plaatsing van mensen op de arbeidsmarkt. Binnen RSD de Liemers wordt een unit opgericht die zich toegewijd bezig houdt met plaatsing van mensen op de arbeidsmarkt.

Vanuit de toegang tot de Participatiewet waarin verbinding wordt gemaakt met andere leefdomeinen, wordt in de subregio een netwerk ontwikkeld waarin naast RSD de Liemers, de subregionale werkgevers, onderwijs en het WSP de belangrijke kernpartners zijn.

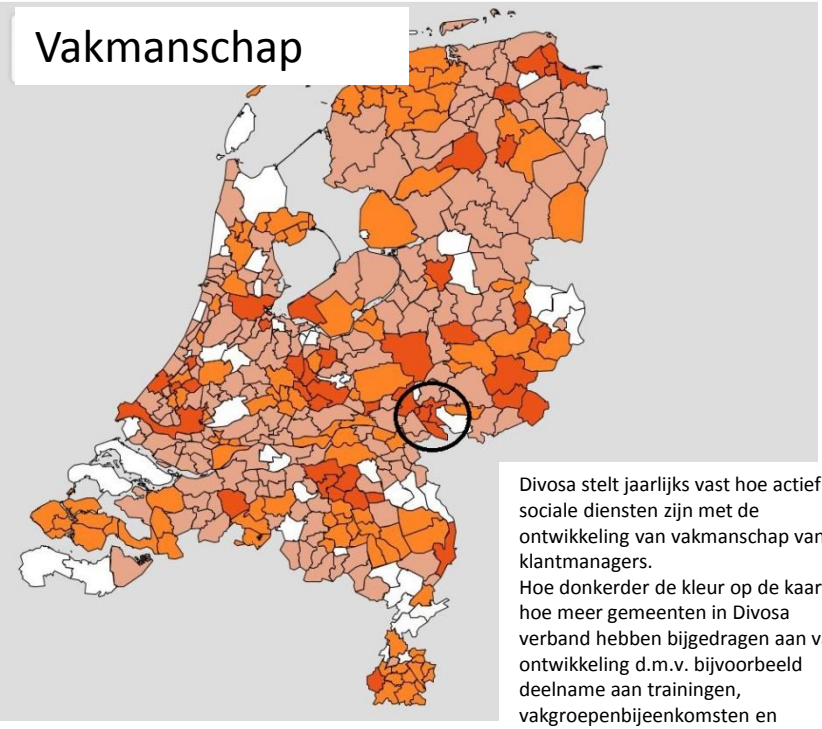
RSD de Liemers werkt nauw samen met het WSP Midden-Gelderland in de werkgeversbenadering om te voorkomen dat langs elkaar heen gewerkt wordt (1 loket aanpak).
Juist omdat niet uitgegaan wordt van het ontwikkelen van voorzieningen en diensten in eigen beheer is de verbinding met werkgevers in de regio van groot belang in dit scenario. Doel is te komen tot een privaat-publieke samenwerking met een netwerk (collectief) van werkgevers en onderwijsinstellingen die bereid zijn te investeren in sociaal c.q. inclusief ondernemerschap en leerwerkvoorzieningen.
In samenwerking met werkgevers wordt onderzocht wat de mogelijkheden zijn van een leerwerkcentrum in de Liemers voor mensen die (nog) niet in staat zijn te werken bij een reguliere werkgever en mensen te trainen voor een stap naar de arbeidsmarkt.
Diensten kunnen afzonderlijk of gemeenschappelijk modulair worden ingekocht zoals dat nu het geval is bij Activerend werk.

De netwerkorganisatie krijgt een brede uitvoeringsregierol op het gebied van werk en inkomen. De bestuurlijke kaders worden gezamenlijk bepaald door de participerende gemeenten. Doesburg en Montferland kunnen in deze nieuwe vorm van samenwerking participeren of, als alternatief, specifieke diensten inkopen.

Definitieve

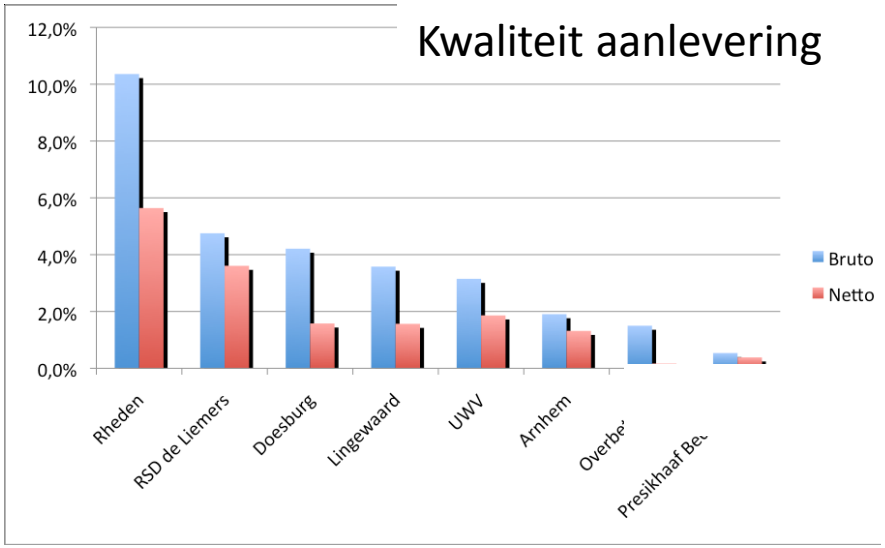
Bijlage 1: Factsheet RSD de Liemers 2017

Vakmanschap

Divosa stelt jaarlijks vast hoe actief sociale diensten zijn met de ontwikkeling van vakmanschap van klantmanagers.
Hoe donkerder de kleur op de kaart, hoe meer gemeenten in Divosa verband hebben bijgedragen aan vak ontwikkeling d.m.v. bijvoorbeeld deelname aan trainingen, vakgroepenbijeenkomsten en onderzoeksprogramma's.

Kwaliteit aanlevering

Het WSP meet jaarlijks het % geleverde kandidaten en de kwaliteit van aanlevering. De RSD levert na Rheden de meeste kandidaten aan. De verschillen tussen de bruto / netto aanlevering van kandidaten zijn groot. Een klein verschil tussen bruto en netto betekent dat de voorselectie goed is en veel kandidaten direct bij werkgevers kunnen worden aangeboden.

De RSD de Liemers scoort hier uitstekend.

Loonkostensubsidie

	Arnhem	De Liemers
Totaal bestand	8000	1742
Werkend met lookostensubsidie	47	58
%	0,59%	3,33%

Veel klanten met een arbeidsbeperking werken met een loonkostensubsidie.
Het aantal inzetten van een loonkostensubsidie laat zien hoe succesvol een sociale dienst is in het bemiddelen van klanten met een arbeidsbeperking.

Landelijk scoort de RSD op dit punt zeer hoog.
In de regio scoort de RSD als beste, met Arnhem als een goede tweede.

Bestandsontwikkeling

	1-1-2017	31-12-2017	#	%
De Liemers	1811	1723	88	-4,86%

Het aantal Nederlanders met een participatiewet uitkering stijgt nog steeds.
Arnhem is blij om over 2017 een bestandsdaling van 0,2% te noteren.
Er zijn 212 klanten volledig uitgestroomd naar werk!!!!

RSD De Liemers laat een bestandsdaling van 4,86% zien.

Bijlage 2

Netwerksheet RSD de Liemers

RSD de Liemers heeft een uitgebreid netwerk van private en publieke partijen. Deze samenwerkingspartners ondersteunen RSD de Liemers bij de uitvoering van haar dienstverlening en/of maken gebruik van de dienstverlening van RSD de Liemers. Onderstaand overzicht geeft een (limitatief) overzicht van het bestaande netwerk. In haar nieuwe rol zal RSD de Liemers haar netwerk intensiveren en verder uitbreiden en met focus op de sub regio.
Naast onderstaande overzicht heeft RSD de Liemers een netwerk van tientallen bedrijven waarmee wordt samengewerkt, veelal op projectbasis en samen met WSP-MG. Voorbeeld zijn de bedrijven die een inkooprelatie met een of meerdere Liemerse gemeenten hebben

	Samenwerkingverbanden	Huidige rol	Rol in netwerkorganisatie
1	**Werkgeversservicepunt Midden Gelderland (WSP-MG)**	Matching en bemiddeling	Sub regionale dienstverlening met vaste aanspreekpunten voor bedrijven en samenwerking op locatie RSD de Liemers
2	**Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) de Liemers**	Dagelijks Bestuur	Afhankelijk van de uitkomst van sub regionale Economische Agenda
3	**Lindus**	Lid	Afhankelijk van overleg portefeuillehouders, Economische Agenda en Lindus
4	Beroepsvereniging van klantmanagers (BVK)	Bestuurslid	Onveranderd
5	LeerWerkLoket Midden Gelderland	LeerWerkLoket Midden Gelderland	Onveranderd
6	Scalabor	*nieuw*	Projectmatig en afhankelijk van besluitvorming businesscase
7	Raad van Advies (Bvk)	Raadslid	Onveranderd
8	Commissie Vakmanschap (Divosa)	Commissielid	Onveranderd
9	Regionaal overleg arbeidsmarktbeleid	Ambtelijke deelname	Onveranderd
10	Landelijk overleg gemeenten UWV portaal (KING)	Vertegenwoordiger van de AMR	Onveranderd
11	Platform effectiviteit van werkfit trajecten (SBCM)	Expertgroep lid	Onveranderd
12	Kerngroep Schakelpunt	Kerngroeplid, vertegenwoordiging van gemeenten in de AMR.	Onveranderd
13	Taalhuis de Liemers	Kerngroeplid	Onveranderd
14	**Duitsland – project Grenzen bewegen**	Projectgroep	Voortzetting samenwerking
15	RID de Liemers	Projectgroep Social return	Voortzetting samenwerking
16	Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR)	Social return – Quick Scan	Ondersteuning Liemerse projectgroep
17	**B2B beurs de Liemers**	Programmacommissie	Bijdrage beurs: Workshop social return, ondersteuning standhouders
18	**Gemeente Doesburg**	Sociale Recherche	Samenwerking m.b.t. beleid, backoffice, social return, leerwerkcentrum, werkgeversbenadering
19	**Gemeente Montferland**	Grenzen bewegen	Uitwisseling moeilijk vervulbare vacatures
20	**Landelijke kenniskring Social Return**	deelnemer	Organisatie landelijke bijeenkomst in Zevenaar
21	**Liemerse gemeenten**	Collegiaal	Verstevigen samenwerking met EZ, WMO, Jeugdzorg, Fysiek Domein op alle organisatieniveaus d.m.v. beleid, projecten, etc.

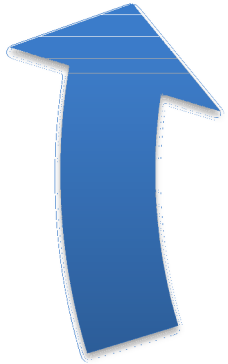
Bijlage 2

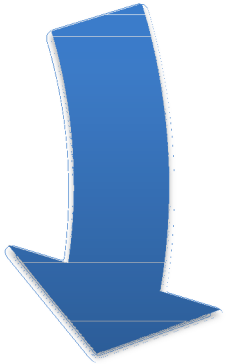

Overheid

REGIONALE SOCIALE DIENST RSD DE LIEMERS

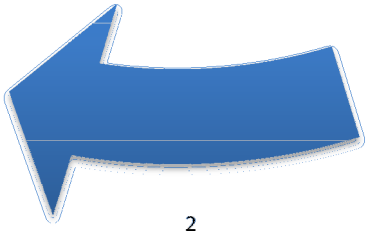
Stichting Hulp in Huis	Alsandair	Deltahuis	Candea College
Hulp in Gelderland	Avabel	MVO Solutions	ROC RijnIJssel
Thuiszorg Groot Gelre	Beaton Wonen	Van der Valk Duiven	Stichting Philadelphia
Zorg +	Actiris	van Gahlen	Tregallin
Stichtik Kelderman	Alexander	Meinfreight	Opus Coaching
De Liemers wegenbouw	KF Acties	Jumbo supermarkt	Mere Re-integratie
IWAR/ONE	SBPost	TNT	VLOWW Jobcoaching
Putman	Sight Landscaping	Meesterwerk	@Work
van Dorp Installaties	Alliander	JAZO	MJ23
ondernemersverenigingen	Wedeo	obcoach company	WerkWinkel De Liemers
Graafschapscollege	2Switch	MVO Solutions	Mikado
Symbion	Gemaal Oude Rijn	Van der Valk Duiven	Caleidoz
Koekfabriek Halsaf	Commanderij	von Gahlen	IMK
KUNSTWERK	Ikea	Candea College	De Klerk & Vis
Hoornbach Infra	Intratuin	Ausems en Kerkvliet	T&P cleaning
Infra Schagen	Kringloop de Liemers	InterPactum	Startsein
RSR	Makro	Lalique museum	Easy Plan
NTP Infra	Jobcoach connect	Jobcoach Company	ACE

Onderwijs

Ondernemers

Aan: Burgemeester en wethouders van de gemeente Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar en gemeenteraden

Van: Cliëntenraad RSD de Liemers

D.D.: 15 november 2017

Onderwerp: advies concept businesscase "Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie"

Geachte B&W, geachte gemeenteraden,

De cliëntenraad RSD de Liemers is gevraagd een advies uit te brengen over het concept businesscase "Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie".

De cliëntenraad heeft de businesscase besproken met de betrokken beleidsmedewerkers en gelegenheid gehad om vragen te stellen en opmerkingen te maken.

Twee opmerkingen:
1. We willen aandacht voor de groep mensen die niet, trede 1, of niet meer in het arbeidsproces terecht kunnen. Dit is een zeer kwetsbare groep die goed in beeld moet blijven. Onze zorg /vraag is: wie doet de registratie, wie blijft deze groep volgen en zo nodig ondersteunen?

2. Er wordt in het rapport over verschillende wegen naar werk gesproken. Hierbij is er het gevaar van verdringing van echte banen wij vinden dat hier kritisch naar gekeken. De cliëntenraad vindt dat er echte banen gecreëerd dienen te worden.

Ons advies: De cliëntenraad vindt in grote lijnen het een goed concept businesscase "Netwerkorganisatie voor Werk en Participatie" en geven een positief advies.
Wel horen we graag een reactie op onze eerste opmerking en willen graag op de hoogte gehouden worden over de voortgang.

Namens de Cliëntenraad RSD:

Harry Storms
Vice voorzitter

Gemeente Duiven

Politieke Avond

Dossiernummer	167
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 mei 2018
Agendapunt	B.2
Omschrijving	20.45 - 21.00 / Instemmingsverzoek statuten Stichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum'

Geagendeerd	Vergaderdatum
Politieke Avond	**29 mei 2018**

Toelichting
Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Duiven voor om akkoord te gaan met de fusie en de daarbij behorende statuten van de d.d. 1 augustus 2018 nieuw te vormen onderwijsstichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum'.

Gemeentelijk criterium is dat de nieuwe onderwijsstichting voldoende garantie biedt voor het aanbieden en behoud van voldoende openbaar primair onderwijs in de gemeente Duiven. De statuten van 'Liemers Novum' bieden deze garanties.

ZFA56C2A211

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Instemmingsverzoek statuten Stichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum'.

Zaak- & documentnr. : Z/18/034980
Portefeuillehouder : I. Knuiman

Opsteller: Marius-Jan Breugem
Team Sociaal Domein
Telefoonnr. 0316-279111

Samenvatting

Wij stellen uw raad voor om akkoord te gaan met de statuten van de d.d. 1 augustus 2018 nieuw te vormen onderwijsstichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum'.

Gemeentelijk criterium is dat de nieuwe onderwijsstichting garantie biedt voor het aanbieden en behoud van voldoende openbaar primair onderwijs in de gemeente Duiven. De statuten van 'Liemers Novum' bieden deze garanties.

Beslispunt

In te stemmen met de statuten van de nieuw te vormen Stichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum'.

Aanleiding

Bij brief d.d. 26 februari 2018 vragen de besturen van de 'St. Proles' én van de 'SPO De Liemers' ons college instemming voor de beoogde besturenfusie (en de daarbij behorende nieuwe statuten) van de nieuw te vormen Stichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum'.

De fusiestichting is een samenwerkingsstichting als bedoeld in artikel 17 van de Wet op het primair onderwijs (WPO).

Op grond van artikel 17 WPO is er een gemeentelijke (raad) instemming nodig, voordat een schoolbestuur tot een besturenfusie, waarbij zowel openbare als bijzondere scholen zijn betrokken, kan besluiten.

In feite geldt er één gemeentelijk criterium om goedkeuring te onthouden, namelijk wanneer 'de overheersende invloed van de overheid in het bestuur niet is verzekerd voor het openbaar onderwijs'.

Overigens hebben wij eerder een positief advies gegeven met betrekking tot de voorgenomen besturenfusie van de 'St. Proles' en 'SPO De Liemers'.

<u>Korte achtergrond bij de gewenste besturenfusie:</u>

1. Mede gelet op de 'krimpopgave' in 'De Liemers' zijn de afgelopen periode gesprekken gevoerd tussen 'St. Proles' en 'SPO De Liemers' met het oog op een verdergaande samenwerking tussen deze besturen;
2. Hierbij gaat 'SPO De Liemers' op in 'St. Proles' omdat 'St. Proles' zowel openbaar als bijzonder onderwijs aanbiedt;

3. Uiteindelijk heeft dit geleid tot een intentiebesluit om te gaan fuseren, waarmee besturen , medezeggenschapsraden en colleges akkoord zijn gegaan, alsmede DUO (marktpositie niet hoger dan 50 % van het totale onderwijsaanbod in de gemeenten);
4. De besturenfusie maakt de schoolbesturen op inhoud minder kwetsbaar;
5. De besturenfusie creëert meer mogelijkheden om het diverse onderwijsaanbod in de regio in stand te houden;
6. Door de grotere schaalgrootte van de onderwijsstichting zijn er meer (wettelijke) mogelijkheden om scholen, die onder de gemeentelijke opheffingsnorm komen te liggen, desondanks in stand te houden.

De Onderwijsstichting 'St. Proles' heeft 3 basisscholen in onze gemeente, namelijk OBS 'Het Klokhuis', OBS 'Toermalijn' en OBS 'Wereldwijzer'.

De Onderwijsstichting SPO 'De Liemers' heeft 2 basisscholen in onze gemeente, namelijk BBS 'Het Veer' en BBS 'De Wiekslag'.

Planning

De bovengenoemde besturenfusie is voorzien d.d. 1 augustus 2018. Om een en ander doorgang te kunnen laten vinden is een goedkeuring nodig van de betrokken gemeenteraden (Westervoort, Duiven, Zevenaar en Montferland).

Beoogd effect

Het (maatschappelijk) effect van de nieuw te vormen onderwijsstichting is (1) het bieden van extra garanties voor een liquide onderwijsstichting in De Liemers, (2) het bieden van extra garanties voor een gezonde diversiteit aan onderwijsaanbod in De Liemers en (3) het beschikbaar blijven van voldoende onderwijsvoorzieningen voor primair onderwijs in De Liemers.

Argumenten

1.1 De statuten van 'LiemersNovum' bieden voldoende garanties voor het beschikbaar zijn/blijven van openbaar primair onderwijs in de gemeente Duiven.
Statutair is in artikel 2 van de St. LiemersNovum óók het geven van openbaar onderwijs als doel benoemd. Bij eventuele wijziging van de statuten is instemming noodzakelijk van de raden van de gemeenten waarin de openbare scholen zijn gelegen.

1.2 De toezichthoudende rol van de gemeente Duiven is in de statuten van 'LiemersNovum' voldoende gewaarborgd.
In artikel 18 is benoemd dat het College van Bestuur van 'LiemersNovum' jaarlijks verslag uitbrengt aan de gemeenteraden waarin de stichting openbare scholen heeft, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.

Daarnaast vindt, voorafgaand aan de vaststelling van de begroting en de jaarrekening, overleg plaats met de gemeenteraden.

Verder kunnen de statuten van de stichting slechts worden gewijzigd na instemming van de gemeenteraad van de gemeente waarin de school waar openbaar onderwijs wordt gegeven, gevestigd is. Instemming kan slechts worden onthouden indien overheersende invloed van de overheid in het bestuur niet is verzekerd voor zover het openbaar onderwijs betreft.

1.3 De fusie heeft een positief maatschappelijk effect voor de gemeente Duiven tot gevolg.
Ons inziens is er, door de besturenfusie, uitsluitend sprake van een positief maatschappelijk effect voor het onderwijs in de gemeente Duiven. Door de besturenfusie, en de daarbij behorende grootschaligheid, kan de nieuwe Onderwijsstichting 'LiemersNovum' gebruik maken van de wettelijke uitzonderingsmogelijkheden om scholen, die onder de opheffingsnorm zitten, desondanks in stand te houden.

Verder biedt de fusie het nieuwe schoolbestuur de mogelijkheid om de scholen beter te profileren zonder last te hebben van onderlinge concurrentie en leerlingenkrimp.

Kanttekeningen

Van belang is om jaarlijks overleg tussen gemeente-LiemersNovum te houden, waar afstemming plaatsvindt over het onderwerp 'beschikbaar-zijn en blijven van voldoende openbaar primair onderwijs in de gemeente Duiven'.

Tevens is van belang om jaarlijks, vanuit het kader van het gemeentelijk Integraal Huisvestings Programma Onderwijs, als gemeente overleg te voeren met de Stichting Samenwerkingsbestuur 'LiemersNovum' over de onderwijsvoorzieningen in de gemeente Duiven. Een actueel IHP-Duiven is in de maak en wordt in het derde kwartaal van 2018 afgerond. Na het vaststellen van het IHP zullen we met alle schoolbesturen overleg blijven voeren over de spreiding van de scholen.

Financiële paragraaf

Dit voorstel heeft geen financiële consequenties.

Communicatie

Overeenkomstig voorstel zal uw besluit worden gecommuniceerd richting de aanvragende schoolbesturen 'St. Proles' en SPO 'De Liemers'. Het is een schoolbestuurlijke verantwoordelijkheid om vervolgens de betrokken ouders en medezeggenschapsraden te informeren over de fusie.

Intergemeentelijke samenwerking

Rest nog te vermelden dat over het onderhavige verzoek ambtelijke afstemming heeft plaatsgevonden tussen de gemeenten Westervoort, Duiven en Zevenaar. Een identiek raadsvoorstel zal de gemeenteraden worden aangeboden.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

Bijlagen

1. 201358520– brief St. Proles en SPO De Liemers

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/034980

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp
Instemming statuten gefuseerde onderwijsinstelling ‘LiemersNovum’.

Samenvatting

Het college van burgemeester en wethouders stelt de raad van de gemeente Duiven voor om in te stemmen met fusie en de daarbij behorende statuten van de d.d. 1 augustus 2018 nieuw te vormen onderwijsstichting Samenwerkingsbestuur ‘LiemersNovum’.

Gemeentelijk criterium is dat de nieuwe onderwijsstichting voldoende garantie biedt voor het aanbieden en behoud van voldoende openbaar primair onderwijs in de gemeente Duiven. De statuten van ‘Liemers Novum’ bieden deze garanties.

De raad besluit

In te stemmen met de fusie en de daarbij behorende statuten van de d.d. 1 augustus 2018 te fuseren onderwijsinstelling ‘LiemersNovum’.

de griffier,	de voorzitter,
E. (Els) Boers	drs. H.B.I (Rik) de Lange

College van burgemeester en wethouders gemeente Duiven
Mevrouw I. Knuiman
Postbus 6
6920 AA DUIVEN

Zevenaar, 26 februari 2018

Betreft : instemming met de statuten van LiemersNovum
Kader : - artikel 17, lid 6, WPO
- artikel 23 lid 2, statuten stichting Proles
Kenmerk : 2018-031-BB-CvB

Geacht college,

Met dit schrijven vragen we uw aandacht voor de door stichting Proles en SPO De Liemers beoogde besturenfusie. Zoals bekend is de insteek van beide besturen om de besturenfusie plaats te laten vinden door de huidige statuten van het samenwerkingsbestuur stichting Proles aan te passen en het bestuursnummer van Proles te handhaven. In de huidige statuten van stichting Proles is opgenomen dat bij wijzigingen de gemeenteraad[1] en de NKSR om instemming wordt gevraagd **(zie bijlage 1.A).**

Middels deze brief wordt u verzocht om uw gemeenteraad zo spoedig mogelijk het besluit voor te leggen met de gewijzigde statuten in te stemmen. Deze statuten zijn opgenomen in de bijlage van deze brief **(zie bijlage 1.B).**
Eerst wordt de aanleiding en context geschetst en toegelicht welke wijze stappen zijn gezet om te komen tot een zorgvuldige afweging van de effecten hiervan.

Vooraf
De beoogde fusie vindt plaats tussen stichting Proles en SPO De Liemers. Beide onderwijsinstellingen werken in een regio, die in de afgelopen en komende jaren te maken heeft (gehad) met een sterke krimp. Na een oproep onder de onderwijsinstellingen in deze regio, mede begeleid door de aangestelde 'krimpregisseur' en als gevolg van de ontwikkelde transitieatlas, zijn de bestuurders en intern toezichthouders gestart met gesprekken over een verdergaande bestuurlijke samenwerking, dan nu reeds het geval is. Op basis hiervan is besloten een nadere verkenning door Verus, de vereniging voor het katholiek en christelijk onderwijs. Verus concludeerde (1) dat de stichtingen sterke overeenkomsten vertonen, (2) dat bestuurlijk samengaan van de twee stichtingen kan bijdragen aan de met samenwerking gewenste doelen en (3) dat geen sprake lijkt van factoren die op voorhand bestuurlijk samengaan in de weg staan.

Besloten werd om een volgende stap in het samenwerkingsproces te zetten door het instellen van een onderzoek naar de haalbaarheid van een fusie en de gevolgen daarvan. Hiertoe is een intentieverklaring, met als bijlage een plan van aanpak, ondertekend. Op basis hiervan is:

[1] Wijziging van de statuten behoeft de instemming van de gemeenteraad van de gemeente waarin de openbare scholen die door de stichting in stand worden gehouden zijn gelegen: de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

- in de afgelopen periode het onderzoek afgerond;
- zijn (G)MR's (pro)actief en vroegtijdig betrokken;
- heeft informeel overleg plaats gevonden met de besturen en –ambtenaren van de (vooralsnog) vijf gemeenten;
- zijn medewerkers via nieuwsbrieven en via de directeuren geïnformeerd;
- heeft (in lijn met de SER-fusiegedragsregels) vroegtijdig overleg plaatsgevonden met de vakbonden;
- hebben de colleges van b. en w. van de betrokken gemeenten een advies gegeven;
- en hebben de betrokken medezeggenschapsraden ingestemd met het voorgenomen besluit van de besturen en de Fusie Effectrapportage (FER).

Daarna is een en ander nog voor het einde van 2017 ingediend bij DUO in het kader van een advies naar het ministerie van OCW. Inmiddels is DUO akkoord gegaan met de fusie **(zie bijlage 2).**

Huidige situatie betrokken besturen
Stichting Proles heeft, als samenwerkingsbestuur, het bevoegd gezag over totaal 11 openbare en katholieke scholen in Duiven, Westervoort en Zevenaar. Om de continuïteit te waarborgen van enkele scholen, is in een eerder stadium een samenwerkingsovereenkomst (art. 157 WPO) gesloten met de vereniging Algemeen Basisonderwijs Rijnwaarden. De hierdoor gecreëerde gemiddelde schoolgrootte blijkt echter op korte termijn niet meer voldoende te zijn. De continuïteit van de openbare Montessorischool te Westervoort komt in gevaar.

Daarnaast komt ook het zelfstandig voortbestaan van de Sterrenschool te Zevenaar in gevaar. Zo'n zeven jaar geleden zag het bestuur van stichting Proles mogelijkheden om een school op te richten op basis van het Sterrenschoolconcept. Het werd aannemelijk gemaakt dat de school binnen vijf jaar kon voldoen aan de stichtingsnormen. Op initiatief van stichting Proles werd een nieuwe stichting opgericht, waarvoor het bestuur van stichting Proles zich garant stelde. Een personele unie werd gevormd tussen de bestaande stichting Proles en de nieuwe Stichting ABOL (met één school voor algemeen bijzonder onderwijs: Sterrenschool Zevenaar). Recent is echter duidelijk geworden dat de Sterrenschool, ondanks de hoge leerling- en oudertevredenheid en stijgende leerlingaantallen, helaas onvoldoende tijd heeft om aan de stichtingsnormen te voldoen.

SPO De Liemers heeft het bevoegd gezag over 13 katholieke, protestants-christelijke en interconfessionele scholen in Duiven, Montferland en Zevenaar, die door ongeveer 2.900 leerlingen worden bezocht. Ook SPO De Liemers heeft in de afgelopen jaren te maken gehad met een forse krimp. Op basis van een met alle betrokkenen (o.a. (G)MR, directies) is beleid ontwikkeld, alsmede een overall plan van aanpak. Op basis hiervan zijn (en worden) door het bestuur scholen gefuseerd. De laatste school fuseert per 1-8-2018, waarna 12 zelfstandige scholen resteren binnen de stichting. Ook is er dan voldoende gemiddelde schoolgrootte gecreëerd voor de komende jaren.

De stichtingen werken nu reeds op tal van onderwerpen bestuurlijk samen. Zo maken ze deel uit van de vereniging van schoolbesturen voor primair onderwijs in Oost Nederland (PON). PON fungeert voor de scholen als kenniscentrum en dienstverlener op het terrein van werkgelegenheid, mobiliteit, vervanging en verzuim. Uitgangspunt van de samenwerking is de werkgelegenheid in de krimpende regio zoveel mogelijk te behouden.

Naast deze bestuurlijke samenwerking komen de bestuurders elkaar, in een aantal delen van het totale voedingsgebied, tegen als concurrenten en dat leidt tot een suboptimale situatie. Meer wenselijk is een situatie van profilering, waarbij een ruime keuzemogelijkheid voor leerlingen en hun ouders blijft gewaarborgd; zodat de ouders kunnen kiezen voor het thuisnabij onderwijs dat het beste past bij hun levensovertuiging, hun opvattingen over onderwijs, hun capaciteiten en hun ambities. Maar dat betekent wel dat het van belang is om de kwaliteit van het bijzonder en openbaar basisonderwijs aan de leerlingen op alle scholen van de beide stichtingen te handhaven en waar nodig te verbeteren. Ook is er steeds meer behoefte aan kinderopvang, die in of direct bij basisscholen wordt georganiseerd. Om aan deze behoefte te kunnen voldoen is het wenselijk kinderopvang in alle kernen en dorpen te organiseren. Het organiseren kan bij bestuurlijke samenwerking beter worden geborgd, dan in een situatie waar beide stichtingen eigenstandig handelen en eerder concurrent van elkaar zijn.

Proces
Medio 2016 namen de besturen het besluit om de gevolgen van een verder gaande samenwerking, een fusie tussen beide instellingen, te onderzoeken. Hoe zou de nieuwe organisatie eruit kunnen komen te zien? Wat betekent het voor de gebouwen, het onderwijs, het team en de kinderen? En wat zou het beste moment zijn om de organisaties daadwerkelijk samen te voegen?

Hiervoor werd een plan van aanpak ontwikkeld, waarop ook de zienswijze van de betrokken medezeggenschapsorganen is gevraagd en verkregen. Onder leiding van een stuurgroep zijn vervolgens de gevolgen door bestuurders, medewerkers bestuursbureau, directeuren, leden (G)MR's en externe adviseurs in kaart gebracht. Daarnaast is ook beoordeeld of er, en zo ja welke, alternatieven er zijn voor een fusie.

Naast de juridische aspecten van een fusie betekent het vooral de integratie van twee organisaties, teams, en vooral ook twee culturen. Iets dat van alle betrokkenen een inspanning heeft gevraagd, om samen een nieuwe organisatie vorm te geven. Het is daarmee een proces met een emotionele lading: medewerkers en andere betrokkenen worden geconfronteerd met het gegeven dat hun vertrouwde organisatie na verloop van tijd opgaat in een groter geheel, zonder dat direct duidelijk is wat daar voor in de plaats komt.

Feitelijk is daarmee betrokkenen gevraagd om bereid te zijn de eigenheid en de vertrouwde waarden van de eigen instelling los te laten en zich verantwoordelijk te gaan voelen voor iets nieuws. Dat betekent ook dat we mensen de kans dienen te- en hebben gegeven om in dat proces te groeien en dat verschillende geledingen actief in- en formeel zijn betrokken bij het proces.

De colleges van b. en w. adviseren, de gemeenteraden stemmen in
In artikel 10h van de Wet medezeggenschap op scholen (WMS) is omschreven dat een schoolbestuur de instemming van de betroken medezeggenschapsorganen nodig heeft bij een fusie. Onder die instemming is begrepen de fusie-effectrapportage.

Als gevolg van de verplichting dat er bij een fusie altijd een Fusie-Effectrapportage moet worden gemaakt, moet er conform artikel 64b, lid 2j WPO ook altijd: "*een advies zijn van het college van burgemeester en wethouders van de betrokken gemeenten over de wenselijkheid van de voorgestelde fusie*".

Hiermee wordt colleges van b. en w. niet zo zeer gevraagd een besluit te nemen ten aanzien van de besturenfusie zelf, noch om richtinggevende uitspraken te doen over de vorm waaronder deze plaatsvindt; wel om aan te geven of zij het wenselijk vinden dat de besturenfusie überhaupt plaats vindt. Van het betrokken medezeggenschapsorgaan wordt vervolgens gevraagd om dit advies mee te nemen in de eigen afwegingen alvorens te komen tot een instemmingsbesluit.

Van alle betrokken colleges van b. en w. is een dergelijk advies ontvangen, waarna de (G)MR's van betrokken instellingen hebben ingestemd met het voorgenomen besluit (onderbouwd door een Fusierapportage, waarin de uitkomsten van het onderzoek naar de haalbaarheid in brede zijn opgenomen) en de samenvattende 'Fusie-effectrapportage' (FER).

De leden van de GMR's van stichting Proles en SPO De Liemers zijn verder op de hoogte van het feit dat om te komen tot een besturenfusie, de bestaande statuten van stichting Proles aangepast dienen te worden. En dat deze gewijzigde statuten op hun beurt weer ter instemming worden voorgelegd aan de NKSR[2] en de betrokken gemeenteraden **(zie bijlage 3: instemming NKSR).**

De betrokkenheid van de gemeenteraad is (en blijft) zowel wettelijk als in de huidige statuten van stichting Proles verankerd. De gemeenteraad kan zijn goedkeuring slechts onthouden indien door de voorgenomen statutenwijziging de wettelijke vereiste invloed voor zover het openbaar onderwijs betreft niet langer verzekerd is. Door de wijzigingen in de statuten treden hierin geen veranderingen op.

Een invloed vanuit de gemeenteraad, voor zover het openbaar onderwijs betreft, blijft in de gewijzigde statuten geborgd; het was (en blijft) een zogenaamd samenwerkingsbestuur met een statutair verankerde scheiding van bestuur en intern toezicht. Zo ontbreekt het de gemeenteraad in de huidige en toekomstige statuten van het samenwerkingsbestuur weliswaar de bevoegdheid om de leden van het bestuur of het intern toezicht houdend orgaan te benoemen; de gemeenteraad heeft en houdt de bevoegdheid om een school (met een eigen Brin-nummer) te sluiten.

[2] Voluit: De Nederlandse Katholieke Schoolraad, welke de statuten heeft goedgekeurd.

Daarnaast is en blijft het in normale omstandigheden aan de gemeenteraad om toezicht uit te oefenen door goed kennis te nemen van het jaarverslag, de jaarrekening en de begroting. Als er financiële problemen zijn, zou dat uit (één van) deze documenten moeten blijken. De bedoeling is dat de gemeenteraad dan in overleg treedt met het stichtingsbestuur en/of de raad van toezicht en via deze weg tracht een en ander bij te sturen. In een uiterste geval is er sprake van een interventiebevoegdheid bij wanbeheer, alles voor zover het openbaar onderwijs betreft (artikel 17 lid 9 WPO). Voor een verdere juridische toelichting, **zie bijlage 4**.

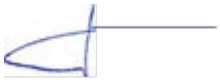
Verzoek
Ons verzoek is om uw gemeenteraad voor te stellen in te stemmen met de ontwerpstatuten van de Samenwerkingsstichting LiemersNovum.

Gezien de continuïteit van de hierboven genoemde openbare Montessorischool in het geding is zouden we het zeer op prijs stellen wanneer u uw besluit daartoe zo spoedig mogelijk wilt nemen.

Vanzelfsprekend zijn wij bereid eventuele vragen te beantwoorden en, indien gewenst, een toelichting te verzorgen voor uw gemeenteraad.

In afwachting van uw antwoord,

Stichting Proles

P.J. Buhler
directeur-bestuurder

SPO De Liemers

A. Geluk
voorzitter college van bestuur

BIJLAGE 1 DE HUIDIGE (1.A) EN DE GEWIJZIGDE STATUTEN (1.B)

MLD – 20151349
Statutenwijziging stichting

Vandaag, drie juni tweeduizend en zestien, verscheen voor mij, mr. Karen Astrid Verkerk, notaris te Arnhem:
mevrouw mr. Marèl Liesbeth Diane Baak, geboren te Eibergen op één maart negentienhonderd vijfenzeventig, kantooradres: Velperweg 1, 6824 BZ Arnhem.
De verschenen persoon verklaarde dat:

(A) **Stichting Proles, stichting voor openbaar en katholiek onderwijs**, een stichting met statutaire zetel te Duiven, kantoorhoudende Marketing 30 B te 6921 RE Duiven (de "**stichting**"), is ingeschreven in het handelsregister bij de Kamer van Koophandel onder nummer 41046206.

(B) De statuten van de stichting voor het laatst werden gewijzigd bij akte van statutenwijziging verleden op vijftien maart tweeduizend twaalf voor mij, notaris.

(C) Het bestuur op zesentwintig april tweeduizend en zestien heeft besloten tot wijziging van de statuten van de stichting.

(D) De gemeenteraden van Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar goedkeuring hebben verleend aan de onderhavige statutenwijziging, hetgeen blijkt uit vier aan deze akte gehechte documenten (**bijlage 1 tot en met 4**).

(E) De Nederlandse Katholieke Schoolraad op vijftien oktober tweeduizend en vijftien goedkeuring heeft verleend aan de onderhavige statutenwijziging, hetgeen blijkt uit een aan deze akte gehecht document (**bijlage 5**).

(F) De verschenen persoon bij gemeld bestuursbesluit werd gemachtigd om de statutenwijziging bij notariële akte vast te leggen.

(G) Van gemeld besluit tot statutenwijziging en gemelde machtiging blijkt uit een aan deze akte gehecht document (**bijlage 6**).

Ter uitvoering van het vorenstaande verklaarde de verschenen persoon bij deze de statuten van de stichting met ingang van vandaag te wijzigen als volgt:

STATUTEN

Artikel 1.

Naam, zetel en duur.

1. De stichting draagt de naam: **Stichting Proles, stichting voor openbaar en katholiek onderwijs**.
2. Zij heeft haar zetel in de gemeente Duiven.

3. De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd, doch voor ten minste vijf jaren.

Artikel 2.

Doel.

De Stichting stelt zich zonder winstoogmerk ten doel:

Het geven van katholiek en openbaar onderwijs in afzonderlijke scholen voor onderscheidenlijk openbaar en katholiek onderwijs conform artikel 17 van de Wet op het primair onderwijs.

Artikel 3.

Middelen.

Om het doel te verwezenlijken:

1. kan de stichting gebruik maken van alle wettelijke middelen die daaraan dienstbaar zijn;
2. houdt de stichting openbare en katholieke scholen voor primair onderwijs in stand. In geval van uitbreiding van het aantal scholen zal het bestuur binnen dertig dagen nadien kennis geven aan de Nederlandse Katholieke Schoolraad te Woerden en aan de Vereniging van Openbare Scholen te Woerden, met vermelding van denominatie respectievelijk het openbaar karakter van de nieuwe school en de gemeente waarin zij gelegen zijn, in combinatie met een opsomming van de direct na de fusie in stand te houden scholen;
3. sluit de stichting zich aan bij voor de in de stichting deelnemende richtingen relevante onderwijsorganisaties en de onderwijsorganisaties voor het openbaar onderwijs; voor wat het openbaar onderwijs betreft bij de Vereniging van Openbare Scholen te Woerden, voor wat het katholiek onderwijs betreft bij Verus, vereniging voor katholiek en christelijk onderwijs te Woerden.

Artikel 4.

Grondslag en openbaar karakter.

De stichting hanteert als uitgangspunten:

1. het onderwijs aan de openbare scholen draagt bij aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de betekenis van de verscheidenheid van die waarden;
2. openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensbeschouwing;
3. het onderwijs aan de katholieke scholen wordt gegeven vanuit de katholieke grondslag. De Stichting handelt daarbij volgens de regelingen voor het katholieke onderwijs die op grond van het gezamenlijk overleg

van de Nederlandse Katholieke Schoolraad zijn vastgesteld alsmede volgens het Algemeen Reglement voor het Katholiek Onderwijs.

Artikel 5.

Toegankelijkheid van de scholen.

1. De openbare scholen zijn algemeen toegankelijk zonder onderscheid naar godsdienst of levensbeschouwing van de leerling, hun ouders of verzorgers.
2. Bijzondere scholen zijn niet algemeen toegankelijk. De katholieke scholen staan open voor alle leerlingen waarvan hun ouders of hun verzorgers instemmen met de doelstellingen en de grondslag van de school.

Artikel 6.

Godsdienstige en levensbeschouwelijke zaken.

1. Het schoolplan en het lesrooster bieden ruimte voor godsdienstonderwijs en levensbeschouwelijk vormingsonderwijs.
2. Het in artikel 6 lid 1 gestelde zal tot uitdrukking komen in de respectieve schoolplannen:
   a. in het schoolplan van de openbare scholen wordt de grondslag zoals omschreven in artikel 4 nader uitgewerkt. Daarin wordt in ieder geval opgenomen dat de openbare scholen een openbaar karakter hebben en toegankelijk zijn voor alle kinderen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing en dat openbaar onderwijs wordt gegeven met eerbiediging van ieders godsdienst of levensbeschouwing, conform artikel 46 Wet op het primair onderwijs;
   b. in het schoolplan van de katholieke scholen wordt de katholieke identiteit nader uitgewerkt; hierbij zal worden gehandeld in overeenstemming met de regelingen, die zijn vastgesteld door de Nederlandse Katholieke Schoolraad en het Algemeen Reglement voor het Katholiek Onderwijs.
3. Het godsdienstonderwijs wordt voor wat betreft het katholiek onderwijs gegeven overeenkomstig hetgeen daaromtrent in het Algemeen Reglement voor het Katholiek Onderwijs is bepaald.
4. De uitvoering van de pastorale en catechetische aspecten van het katholiek onderwijs is gemandateerd aan de directies van scholen, onverminderd de verantwoordelijkheid van het gehele bestuur ter zake.
5. Het bestuur en de Nederlandse Katholieke Schoolraad sluiten een overeenkomst waarin zij uitwerken op welke wijze zij invulling geven aan de in het Algemeen Reglement voor het Katholiek onderwijs bepaalde normen voor katholiek onderwijs (artikel 1.2). Deze

overeenkomst mag niet in strijd met de statuten zijn.

Artikel 7.

Benoembaarheid inzake identiteit.

1. Bij de benoeming van het aan haar scholen te verbinden personeel zal de stichting zich ervan verzekeren dat het personeel dat te werk gesteld zal zijn aan een openbare school op gelijke voet benoembaar is en dat het personeel dat tewerk gesteld zal zijn aan een der katholieke scholen de grondslag van de school onderschrijft en loyaal zal meewerken aan de doelstellingen van de school zoals die in deze statuten en in het schoolplan, mede ten aanzien van de identiteit zijn omschreven.
2. Het personeel respecteert de wezenskenmerken en de grondslag van de school waar het te werk gesteld is.
3. Bij benoeming, overplaatsing en noodzakelijke vermindering van personeel aan een school zoekt de stichting zo veel mogelijk naar afstemming tussen de grondslag respectievelijk het openbaar karakter van de school en de levensbeschouwelijke overtuiging van het betrokken personeelslid.
4. Benoeming en ontslag van katholieke identiteitsbegeleiders aan onder het bevoegd gezag van de stichting staande scholen geschieden overeenkomstig de regelingen in het Algemeen Reglement voor het Katholiek Onderwijs.

Artikel 8.

Bestuur.

1. De stichting wordt bestuurd door een algemeen bestuur, bestaande uit een door het algemeen bestuur te bepalen aantal van tenminste zes (6) en ten hoogste negen (9) natuurlijke personen die het doel en de grondslag van de stichting onderschrijven. Tenminste een/derde van het aantal bestuursleden is katholiek.
2. Bestuursleden worden benoemd door het algemeen bestuur, met inachtneming van het bepaalde in de navolgende leden.
3. Het algemeen bestuur bestaat uit een toezichthoudend deel en uit een uitvoerend deel.

   Het algemeen bestuur wijst, in afwijking van het bepaalde in artikel 15 lid 2, eerste, tweede, derde en vierde volzin, lid 6, 7 en 8, met algemene stemmen (unanimiteit) in een vergadering waarin alle zittende bestuursleden aanwezig dan wel vertegenwoordigd zijn, uit het algemeen bestuur één persoon aan die het uitvoerend deel van het bestuur vormt. Dit uitvoerende lid van het algemeen bestuur vormt alleen het dagelijks bestuur van de stichting. De resterende leden vormen het toezichthoudende deel van het algemeen bestuur.

Het toezichthoudende deel van het algemeen bestuur oefent het intern toezicht uit als bedoeld in artikel 17a Wet op het primair onderwijs.

4. Benoeming tot bestuurslid geschiedt met inachtneming van door het algemeen bestuur opgestelde en openbaar gemaakte profielen. Zowel voor een uitvoerend lid van het algemeen bestuur als voor een toezichthoudend lid van het algemeen bestuur wordt een profielschets opgesteld en openbaar gemaakt.
5. Tot bestuursleden kunnen niet worden benoemd:
   - personen in dienstverband van de stichting dan wel personen die regelmatig in een aan de stichting verbonden instelling arbeid en/of andere prestaties verrichten, tenzij het betreft een uitvoerend lid van het algemeen bestuur;
   - leden van de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraden;
   - leerlingen van tot het bevoegd gezag van de stichting behorende scholen;
   - personen die lid zijn van een landelijke en/of regionale organisatie van ouders direct betrokken bij het primair onderwijs en medezeggenschap;
   - personen die als adviseur of gemachtigde werkzaam zijn voor derden tot het aangaan van overeenkomsten met de stichting;
   - personen die partner/echtgeno(o)t(e) of eerste- of tweedegraads bloed- of aanverwant zijn van een ander bestuurslid of een personeelslid van de stichting;
6. Het algemeen bestuur wordt, met inachtneming van het in de vorige leden bepaalde, bij voorkeur samengesteld uit meerderjarige inwoners van de gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar, zo mogelijk een gelijk aantal vrouwen en mannen. Tezamen beschikken zij over deskundigheid op de onderscheiden beleidsterreinen van onderwijs en identiteit, alsmede personele, financiële en materiële zaken.
7. De bestuursleden respecteren de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs en de grondslag van het katholiek onderwijs.
8. Een lid van het toezichthoudend deel van het algemeen bestuur kan niet zijn iemand die wegens de vervulling van een bestuurs- of toezichtfunctie bij een andere organisatie in dezelfde sector en dezelfde regio, met onverenigbare belangen kan worden geconfronteerd.
9. Iedere schijn van belangenverstrengeling tussen de stichting en het intern toezicht moet worden voorkomen. De leden van het toezichthoudende deel van het algemeen bestuur dienen zich ten opzichte van de andere leden en ieder deelbelang van de stichting onafhankelijk en kritisch te kunnen opstellen.

10. Indien in het algemeen bestuur, om welke reden dan ook, een of meer bestuursleden ontbreken, dan vormen de overblijvende bestuursleden niettemin een wettig bestuur.
11. Bij ontstentenis of belet van een of meer bestuursleden die het toezichthoudend deel van het bestuur vormen, doch niet alle, nemen de resterende dan wel neemt het resterende toezichthoudende lid van het algemeen bestuur de taken waar. Bij ontstentenis of belet van alle bestuursleden die het toezichthoudend deel van het bestuur vormen, worden de toezichthoudende taken van het algemeen bestuur waargenomen door een persoon die daartoe door de president van de rechtbank van het arrondissement waar de stichting haar zetel heeft, op verzoek van één of meer belanghebbende(n), is of wordt aangewezen. Indien deze laatste situatie aan de orde is, behoudt het uitvoerende lid van het algemeen bestuur alleen de taken en bevoegdheden die hem in die hoedanigheid zijn toegekend.
12. Bij defungeren, ontstentenis en/of belet van het lid van het dagelijks bestuur, kunnen de toezichthoudende leden van het algemeen bestuur iemand aanwijzen die de taken tijdelijk waarneemt, zonder dat hij daarbij deel uitmaakt van het algemeen bestuur.
13. Het lid van het dagelijks bestuur heeft recht op een bezoldiging. De arbeidsvoorwaarden van dit bestuurslid worden door het algemeen bestuur vastgesteld bij besluit dat wordt genomen zonder dat het lid van het dagelijks bestuur een stem uitbrengt.
    Toezichthoudende bestuursleden ontvangen geen bezoldiging. Zij hebben wel recht op vergoeding van door hen gemaakte kosten.

Artikel 9.

Zittingsperiode.

1. De toezichthoudende leden van het algemeen bestuur worden benoemd voor de duur van vier jaar. De leden kunnen na afloop van hun zittingsperiode terstond maximaal voor nog één periode van vier jaar worden herbenoemd.
2. Ten aanzien van het uitvoerende lid van het algemeen bestuur kan het algemeen bestuur bepalen dat de benoeming geschiedt voor onbepaalde tijd dan wel voor de duur van de arbeidsovereenkomst tussen de stichting en het uitvoerend lid van het algemeen bestuur.
2. In een vacature wordt zo spoedig mogelijk voorzien.
3. Een lid dat tussentijds is benoemd treedt af op het tijdstip waarop degene in wiens plaats hij is benoemd, zou hebben moeten aftreden.
4. Een rooster van aftreden regelt de zittingsduur van de benoemde bestuursleden.

5. Het algemeen bestuur draagt zorg voor tijdige opvolging van aftredende bestuursleden. Benoeming van nieuwe bestuursleden vindt plaats na overleg met de lokale vertegenwoordiger van het vicariaat Arnhem, alsmede de gemeenteraden van de gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Artikel 10.

Schorsing en ontslag.

1. Het algemeen bestuur kan een bestuurslid schorsen en ontslaan, mits daartoe wordt besloten met een meerderheid van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen in een speciaal daarvoor bijeengeroepen vergadering. Het betrokken bestuurslid heeft geen stemrecht ter zake, maar wordt in de gelegenheid gesteld zich in de betreffende vergadering te verantwoorden, al dan niet bijgestaan door een adviseur.
2. Voordat tot stemming over een voorgenomen schorsing of ontslag wordt overgegaan wordt het betrokken bestuurslid in de gelegenheid gesteld dienaangaande het woord te voeren.
3. De maximale schorsingstermijn bedraagt vier (4) maanden. De schorsing vervalt indien het algemeen bestuur niet binnen vier maanden na de datum van ingang van de schorsing besluit tot ontslag of tot opheffing van de schorsing.

Artikel 11.

Einde bestuurslidmaatschap.

Het lidmaatschap van het algemeen bestuur eindigt door:

a. indien van toepassing door het eindigen van de periode waarvoor een lid benoemd is zonder herbenoeming;
b. ontslag als bedoeld in artikel 10;
c. vrijwillig aftreden;
d. overlijden;
e. het niet meer voldoen aan de in artikel 8 gestelde kwaliteitseisen;
f. bij het einde van het dienstverband tussen het uitvoerend lid van het algemeen bestuur en de stichting;
g. zijn faillietverklaring of doordat de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen op hem - al dan niet voorlopig - van toepassing wordt verklaard;
h. door zijn onder curatelestelling;
i. doordat hem surseance van betaling wordt verleend;
j. doordat één of meer van zijn goederen onder meerderjarigenbewind, als bedoeld in titel 19 van Boek 1 van het Burgerlijk Wetboek, worden gesteld;
k. andere in de wet genoemde gevallen.

Artikel 12.

Taak en bevoegdheden van het algemeen bestuur.

1. Het algemeen bestuur is belast met het besturen van de stichting en fungeert als bevoegd gezag als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs. Bij het vervullen van zijn taak richt het algemeen bestuur zich naar het doel en het belang van de stichting, het belang van de scholen die door de stichting in stand worden gehouden en het belang van de samenleving.
2. Het dagelijks bestuur is belast met de algemene gang van zaken binnen de stichting, de dagelijkse leiding en de voorbereiding en/of uitvoering van besluiten van het algemeen bestuur.
   Het dagelijks bestuur dient de door het algemeen bestuur vastgestelde hoofdlijnen van het beleid op te volgen en dient verantwoording af te leggen aan het algemeen bestuur voor de opgedragen taken en bevoegdheden.
   Het algemeen bestuur wordt tijdig door het dagelijks bestuur geïnformeerd over alle zaken die voor een goed functioneren van het algemeen bestuur van belang zijn. Daarnaast vraagt het algemeen bestuur om gewenste informatie bij het dagelijks bestuur die zij nodig acht voor het vervullen van haar taken.
3. Het toezichthoudende deel van het algemeen bestuur houdt (intern) toezicht op het uitvoerende deel van het bestuur (het dagelijks bestuur) als bedoeld in artikel 17c Wet op het primair onderwijs, en staat dit met raad terzijde.
   Tot de toezichthoudende taken behoren onder meer:
   - de goedkeuring van de begroting, het jaarverslag en het meerjarenplan;
   - het toezien op de naleving door het dagelijkse bestuur van wettelijke verplichtingen, de code voor goed bestuur en afwijkingen daarvan;
   - het toezien op de rechtmatige verwerving, bestemming en aanwending van de financiële middelen;
   - het aanwijzen van een accountant van de stichting;
   - het jaarlijks afleggen van verantwoording over de uitvoering van de taken en de uitoefening van voormelde bevoegdheden in het jaarverslag.
4. Het algemeen bestuur kan bij reglement en met inachtneming van de collectieve bestuursverantwoordelijkheid een onderlinge taakverdeling tussen het uitvoerende en het toezichthoudende deel van het algemeen bestuur nader vaststellen.

5. Het algemeen bestuur is bevoegd tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding of bezwaring van registergoederen.
6. Het bestuur kan, voor zover dit noodzakelijk wordt geacht, reglementen, procedures en regelingen vaststellen, wijzigen of ontbinden.
7. Het algemeen bestuur benoemt uit haar midden een voorzitter. Deze voorzitter kan niet tevens tot het dagelijks bestuur behoren.

Artikel 13.
Vertegenwoordiging.

1. Het algemeen bestuur vertegenwoordigt de stichting. Deze bevoegdheid komt tevens toe aan het dagelijks bestuur.
2. Het algemeen bestuur kan besluiten tot het verlenen van volmacht aan één of meer personen die bij de stichting werkzaam zijn om - binnen de grenzen van de volmacht - de stichting vertegenwoordigen . Op het ontbreken van die volmacht kan tegen derden een beroep worden gedaan.

Artikel 14.
Vergaderingen.

1. Het algemeen bestuur vergadert minimaal zes maal per schooljaar en voorts zo dikwijls als door de voorzitter, danwel ten minste drie leden van het bestuur, nodig wordt geoordeeld.
2. De voorzitter draagt er zorg voor dat de oproepingen, spoedeisende gevallen uitgezonderd, ten minste vijf (5) werkdagen voor de vergadering aan de leden worden toegezonden.
3. De voorzitter draagt zorg voor openbare kennisgeving van die vergaderstukken die door hun openbare karakter daarvoor in aanmerking komen.
4. Ieder lid van het algemeen bestuur kan voorstellen een onderwerp aan de agenda toe te voegen. Het algemeen bestuur beslist of, en zo ja in hoeverre, aan dit voorstel gevolg wordt gegeven.
5 Het algemeen bestuur kan zich in de vergadering laten adviseren door een deskundige.

Artikel 15.
Stemmen.

1. De bestuursleden stemmen zonder last of ruggespraak.
2. Iedere bestuurder heeft het recht tot het uitbrengen van één stem.
   Een blanco uitgebrachte stem geldt als een niet uitgebrachte stem.
   Voor zover deze statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden bestuursbesluiten genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen in een vergadering waarin meer dan de helft van de bestuursleden aanwezig dan wel vertegenwoordigd zijn.
   Indien in een vergadering niet meer dan de helft van de stemgerechtigde

bestuursleden aanwezig dan wel vertegenwoordigd is, wordt een tweede vergadering bijeengeroepen, te houden binnen één maand na de eerste vergadering, waarin ongeacht het aantal aanwezige dan wel vertegenwoordigde stemgerechtigde bestuursleden kan worden besloten, mits het besluit wordt genomen met een volstrekte meerderheid van de uitgebrachte stemmen.

3. Als de voorzitter bij de behandeling van een onderwerp constateert dat één of meerdere bestuursleden en de stichting een tegenstrijdig belang hebben, dan neemt dit bestuurslid of nemen de betreffende bestuursleden geen deel aan de besluitvorming omtrent dit onderwerp.
4. Over personen wordt schriftelijk gestemd, over zaken mondeling.
5. Indien de stemmen staken bij een stemming, niet een benoeming betreffende, wordt het besluit tot een volgende vergadering uitgesteld, waarin de beraadslagingen kunnen worden heropend. Indien bij herstemming de stemmen staken, wordt het voorstel geacht te zijn verworpen.
6. Wordt bij stemming over personen, een benoeming betreffende, de vereiste meerderheid niet verkregen, dan vindt op een door de voorzitter te bepalen tijdstip herstemming plaats tussen de twee personen die de meeste stemmen op - zich verenigd hebben. Indien bij deze stemming de stemmen opnieuw staken, dan beslist de voorzitter.
7. Bestuursleden die ter vergadering afwezig zullen zijn kunnen hun stem indienen bij de voorzitter middels een ondertekende schriftelijke verklaring, die bij de stemming door de voorzitter openbaar moet worden gemaakt.
8. Het algemeen bestuur kan ook buiten vergadering besluiten, mits alle leden van het algemeen bestuur in de gelegenheid zijn gesteld hun stem uit te brengen en geen van hen zich tegen de wijze van besluitvorming verzet.

Artikel 16.

Openbaarheid van vergaderingen.

1. De vergaderingen van het algemeen bestuur zijn openbaar.
2. Wanneer de aard van onderwerpen met betrekking tot personen dit vereist, wordt er aangaande deze onderwerpen besloten vergaderd.
3. Van alle vergaderingen worden notulen gemaakt, die door het algemeen bestuur worden vastgesteld. Alleen de notulen betreffende het openbare karakter van de vergadering worden openbaar gemaakt. Over openbaarmaking van de notulen van de besloten vergaderingen beslist het bestuur.

Artikel 17.

Geheimhouding van stukken.

1. Het algemeen bestuur kan over het in de vergadering behandelde en over de inhoud van de stukken die aan hem zijn of worden voorgelegd, geheimhouding opleggen.
2. De ingevolge het vorengaande lid opgelegde geheimhouding nemen zowel diegenen in acht die bij de behandeling aanwezig zijn, als diegenen die op andere wijze van het behandelde en van de stukken kennis nemen, totdat het bestuur de geheimhouding opheft.
3. De voorzitter kan over de inhoud van stukken als bedoeld in lid 1 van dit artikel voorlopige geheimhouding opleggen. De verplichting tot voorlopige geheimhouding vervalt, indien het bestuur deze niet bekrachtigt in de eerstvolgende vergadering, waarin meer dan de helft van de leden aanwezig is.

Artikel 18.

Huishoudelijk reglement.

Het algemeen bestuur kan een huishoudelijk reglement vaststellen. Het huishoudelijk reglement regelt de interne aangelegenheden. Het huishoudelijk reglement mag geen bepalingen bevatten in strijd met deze statuten.

Artikel 19.

Archief.

Het algemeen bestuur draagt met inachtneming van de toepasselijke wettelijke bepalingen zorg voor de archiefbescheiden.

Artikel 20.

Commissies.

1. Het algemeen bestuur kan commissies instellen, die onder verantwoordelijkheid van het algemeen bestuur belast zijn met aangelegenheden die tot de bevoegdheid van het algemeen bestuur behoren.
2. De taken, werkwijze en de samenstelling van de commissies worden geregeld in een door het bestuur vast te stellen reglement of door het huishoudelijk reglement.

Artikel 21.

Jaarverslag

1. Het algemeen bestuur brengt jaarlijks verslag uit over zijn werkzaamheden. Het algemeen bestuur besteedt daarbij in ieder geval aandacht aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs.
2. Het verslag wordt bekendgemaakt. De gemeenteraden van de gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar ontvangen een exemplaar van het verslag.

Artikel 22.

Financiële verslaglegging.

1. Het boekjaar valt samen met het kalenderjaar.
2. Het algemeen bestuur biedt jaarlijks voor zover het openbaar onderwijs betreft vóór één november een ontwerp van de begroting met toelichting voor het komende jaar van de baten en de lasten van de activiteiten en vóór één mei een ontwerp van de jaarrekening van het afgelopen jaar van de stichting ter overleg aan de gemeenteraden van de gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar aan. De rekening gaat vergezeld van een verslag van een door het bestuur aangestelde registeraccountant dat, behalve de verklaring bij de rekening, bevindingen bevat over de vraag of de administratie en het beheer voldoen aan eisen van rechtmatigheid en doelmatigheid.
3. Na het overleg als bedoeld in het vorengaande lid stelt het algemeen bestuur de begroting en de jaarrekening vast.
4. Indien het bestuur voornemens is de begroting te wijzigen, wordt deze wijziging overeenkomstig de voorgaande leden van dit artikel ter overleg aan de gemeenteraden van de gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar voorgelegd.

Artikel 23.

Statutenwijziging.

1. Besluiten tot wijziging van artikel 1, artikel 4 lid 3, artikel 5 lid 2, artikel 6 lid 1, lid 2 onder b en lid 3 tot en met 5, artikel 7, artikel 8, artikel 23 en 25, alsmede het besluit tot ontbinding van de stichting en tot opheffing, samenvoeging en tot overdracht en oprichting van onder het bevoegd gezag van de stichting staande katholieke scholen en tot juridische fusie en juridische (af)splitsing, treden niet in werking dan nadat daarop de goedkeuring van het bestuur van de Nederlandse Katholieke Schoolraad te 's-Gravenhage is verkregen en van de statutenwijziging een notariële akte is opgemaakt.
2. De statuten kunnen slechts worden gewijzigd na goedkeuring van de gemeenteraden van de gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar. Goedkeuring kan slechts worden onthouden indien de overheersende invloed van de overheid in het bestuur niet is verzekerd voor zover het openbaar onderwijs betreft.
3. Het algemeen bestuur besluit tot statutenwijziging in een speciaal daarvoor bijeengeroepen vergadering waarin ten minste drie/vierde van het aantal bestuursleden aanwezig dan wel vertegenwoordigd is. Het algemeen bestuur besluit tot statutenwijziging met een meerderheid van tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.
4. Indien in een vergadering als in lid 3 bedoeld niet drie/vierde van de

stemgerechtigde bestuursleden aanwezig dan wel vertegenwoordigd is,— wordt een tweede vergadering bijeengeroepen, te houden binnen één— maand na de eerste vergadering, waarin ongeacht het aantal aanwezige— dan wel vertegenwoordigde stemgerechtigde bestuursleden , tot— statutenwijziging kan worden besloten, mits het besluit wordt genomen— met een meerderheid van tenminste twee/derde van de uitgebrachte— stemmen.—

Bij de oproeping tot bedoelde tweede vergadering dient te worden— medegedeeld dat het hier een tweede vergadering als vorenbedoeld— betreft.—

Artikel 24.—

Ontbinding.—

Het algemeen bestuur kan de stichting ontbinden in een speciaal daarvoor— bijeengeroepen vergadering waarin ten minste drie/vierde van het aantal— bestuurders aanwezig is en na goedkeuring door de gemeenteraden van de— gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar.—

Het algemeen bestuur besluit tot ontbinding met een meerderheid van— tenminste twee/derde van de geldig uitgebrachte stemmen.—

Het bepaalde in artikel 4 van het vorige artikel is van overeenkomstige— toepassing.—

Artikel 25.—

Vereffening.—

1. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan voor zover dit tot— vereffening van haar vermogen nodig is.—
2. Bij ontbinding van de stichting is het dagelijks bestuur met de— vereffening belast, tenzij het algemeen bestuur anders besluit.—
3. Gedurende de vereffening blijven deze statuten van kracht voor zover dat met de vereffening verenigbaar is.—
4. De vereffenaars doen aan de registers waar de stichting is ingeschreven— opgaaf van hun optreden als zodanig en van de gegevens over zichzelf— die van een bestuurder worden verlangd.—
5. De vereffenaars besteden hetgeen na voldoening der schuldeisers van het vermogen van de ontbonden stichting is overgebleven zo veel mogelijk— overeenkomstig het doel van de stichting, aan te wijzen door het— algemeen bestuur.—

Artikel 26.—

Slotbepalingen.—

1. De gemeenteraden van de gemeenten Rijnwaarden, Duiven, Westervoort en Zevenaar houden (extern) toezicht op het bestuur op de wijze zoals— geregeld in deze statuten.—

2. In gevallen waarin de statuten en de reglementen niet voorzien, beslist het algemeen bestuur.

Slot akte

De verschenen persoon is mij, notaris, bekend.

WAARVAN AKTE

is verleden te Arnhem op de datum in het begin van deze akte vermeld.

De inhoud van deze akte is aan de verschenen persoon zakelijk opgegeven en toegelicht. Hierbij is de verschenen persoon gewezen op de gevolgen die uit de akte voortvloeien.

De verschenen persoon heeft vervolgens verklaard kennis te hebben genomen van de inhoud van de akte en met de inhoud en beperkte voorlezing van deze akte in te stemmen.

Onmiddellijk na beperkte voorlezing is deze akte door de verschenen persoon en mij, notaris, ondertekend.

Volgt ondertekening.

UITGEGEVEN VOOR AFSCHRIFT

mr K.A. VERKERK NOTARIS te ARNHEM

Gemeente Duiven

Raadsbesluit

Besluitnr.: 15RB042
Zaaknr.: 15DV02071

Goedkeuring statutenwijziging van de Stichting Proles.

De raad van de gemeente Duiven;

overwegende dat het wenselijk is te komen tot een statutenwijziging van de Stichting Proles om een nieuwe bestuursvorm mogelijk te maken;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 22 september 2015;

gezien het verzoek van het bestuur van de Stichting Proles om te komen tot statutenwijziging van de stichting;

gezien het advies van de commissie Burger en Samenleving van 15 oktober 2015;

b e s l u i t :

in te stemmen met de statutenwijziging van de Stichting Proles om op deze wijze een nieuwe bestuursvorm mogelijk te maken.

Aldus besloten in zijn openbare vergadering van 2 november 2015.

De raad van de gemeente Duiven,

griffier,
M.P.M. (Mat) Gijsbers

voorzitter,
drs. H.B.I. (Rik) de Lange

15RB042/29-09-15

2

GEMEENTE Rijnwaarden

Raadsbesluit

Onderwerp	Statutenwijziging Proles
Voorstelnummer	2015-54

De raad van de gemeente Rijnwaarden,

- gelezen het bovengenoemde voorstel van burgemeester en wethouders van Rijnwaarden
- overwegende:

  - dat de raad met instemming van de statutenwijziging van Proles we hiermee Proles de mogelijkheid geven om het bestuur verder te professionaliseren;

  - de statutenwijzigingen voldoen aan de wettelijke eisen in de onderwijswetgeving;

  - de invloed van de gemeente op openbaar onderwijs overeind blijft na de statutenwijziging;

- gelet op artikel artikel 48, lid 7, Wet Primair Onderwijs (WPO)

besluit :

1. **Goedkeuring te verlenen aan het verzoek van het schoolbestuur Stichting Proles om de statuten te wijzigen.**

Aldus besloten in de openbare raadsvergadering van de raad van de gemeente Rijnwaarden, gehouden op 15 december 2015

De griffier

De voorzitter

3

gemeente Westervoort

Stichting Proles
Marketing 30b
6921 RE DUIVEN

Datum:
16 december 2015

Uw kenmerk:

Ons kenmerk:
Z-07932/UIT-1512455

Onderwerp:
Vastgestelde statutenwijziging Stichting Proles

Contactpersoon:
P. van Iperen / (026) 317 99 11

VERZONDEN 17 DEC. 2015

Geacht bestuur,

In uw brief van 15 september 2015 heeft u de gemeenteraad van de gemeente Westervoort verzocht in te stemmen met de statutenwijziging van Stichting Proles. Op 14 december 2015 heeft de raad het raadsvoorstel over de statutenwijziging behandeld.

Instemming met statutenwijziging
De gemeenteraad heeft op 14 december 2015 ingestemd met de gewijzigde statuten van Stichting Proles.

Wij gaan er vanuit u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
Burgemeester en wethouders,

P.J.E. Breukers
secretaris

drs. A.J. van Hout
burgemeester

Dorpsplein 1
Postbus 40, 6930 AA Westervoort
T (026) 317 99 11
F (026) 311 36 23
E gemeente@westervoort.nl
I www.westervoort.nl

ZFA1D9913E3

4

Z0075333683

Zevenaar

Gemeente Zevenaar
www.zevenaar.nl
(0316) 595 111
Kerkstraat 27 6901 AA Zevenaar
gemeente@zevenaar.nl
Postbus 10 6900 AA Zevenaar

Stichting Proles
Marketing 30B
6921 RE DUIVEN

datum	:	21 MAART 2016
uw brief van	:	15 september 2015
zaaknummer	:	Z/15/240302 / UIT/16/722984
onderwerp	:	Statutenwijziging Stichting Proles
contactpersoon	:	Rene Wijnbergen

Geacht Bestuur,

In de vergadering van 27 januari jl. heeft de gemeenteraad besloten in te stemmen met uw verzoek om de statuten van de Stichting Proles te wijzigen om een nieuwe bestuursvorm mogelijk te maken. Een kopie van het getekende raadsbesluit treft u als bijlage aan. We wensen u succes met de goede uitvoering van uw bestuurstaken in de nieuwe opzet.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Zevenaar,

mr. S.E.G. Wiersma
secretaris

drs. J.A. de Ruiter
burgemeester

Bijlage(n): 1
Getekend Raadsbesluit

IN15.01742

Zevenaar

RAADSBESLUIT

De raad van de gemeente Zevenaar;

overwegende dat voor de goede uitvoering van de bestuurstaak voor het openbaar onderwijs het gewenst is de statuten te wijzigen conform het verzoek van de Stichting Proles;

gelezen het verzoek van de Stichting Proles d.d. 13 juli en 15 september 2015;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van Zevenaar:

Onderwerp	Voorstelnummer
Statutenwijziging 2015 van de Stichting Proles	IN15.01741

Gelet op artikel artikel 48 van de Wet op het Primair Onderwijs;

b e s l u i t :

I. In te stemmen met de voorgestelde wijziging van de statuten van de Stichting Proles om een nieuwe bestuursvorm mogelijk te maken.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van de gemeente Zevenaar, gehouden op 27 januari 2016.

De griffier, De voorzitter,

Onderwerp	Voorstelnummer
Statutenwijziging 2015 van de Stichting Proles	IN15.01741

5

nksr | nederlandse katholieke schoolraad

Stichting Proles, stichting voor openbaar en katholiek onderwijs,
t.a.v. de heer R. Hartogh Heys, voorzitter bestuur
Marketing 30B
6921 RE Duiven

datum	15 oktober 2015	telefoon	0348 744 123
kenmerk	sj056/06592	contactpersoon	mw. mr. Th.F.M.A Penders
uw kenmerk	brief van 16 september 2015	e-mail	tpenders@verus.nl
bijlagen	1		
onderwerp	Statutenwijziging		

Geacht bestuur,

Bij brief van 16 september jl. verzocht de heer P. Kanters, namens de Stichting Proles, de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSR) goedkeuring te willen verlenen aan het besluit tot statutenwijziging in verband met de governancewetgeving.

Wij kunnen u berichten dat binnen de NKSR de gevraagde goedkeuring is verleend aan de bij de brief gevoegde conceptstatutenwijziging. Graag blijft de NKSR uw instelling erkennen als een voorziening voor katholiek onderwijs en verleent u het predikaat 'katholiek.'

De goedkeuring van de NKSR blijkt uit de handtekening op de laatste pagina van de concept-statutenwijziging van de Stichting Proles. De NKSR stelt er prijs op een kopie van de notariële akte van statutenwijziging te mogen ontvangen.

Van deze gelegenheid maken wij gebruik om de Week van het katholiek onderwijs onder uw aandacht te brengen.Deze zal worden gehouden in de week van 9 tot 13 november 2015. Meer informatie daarover treft u aan op de website van de NKSR (www.nksr.nl).

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de vereniging
de Nederlandse Katholieke Schoolraad,

de heer J.P.H.M. Wiertz,
secretaris/penningmeester

Mgr.dr. J.W.M. Hendriks
bisschopreferent / bestuurslid

Houtruilaan 5a
3447 GM Woerden
Postbus 481
3440 AL Woerden
0348 - 744 175
info@nksr.nl
www.nksr.nl

6

MLD - 20151349 / 1

Besluit van het bestuur van de stichting: **Stichting Proles, stichting voor openbaar en katholiek onderwijs** (de "**Stichting**"), met statutaire zetel in de gemeente Duiven.

ONDERGETEKENDEN

- R. Hartogh Heys van de Lier
- P.H.M. Kanters
- H.E. de Vroome
- J.W. Ankone
- W.G.M. Roording-Janssen

uitmakende het voltallige bestuur van de Stichting;

BESLUITEN HIERBIJ TOT:

Het wijzigen van de statuten van de Stichting, een en ander conform het door kantoor Dirkzwager te Arnhem opgestelde concept, waarbij het bestuurssamenstelling van de Stichting in die zin wordt gewijzigd dat het gaat bestaan uit een uitvoerend deel en een toezichthoudend deel.

De navolgende personen gaan behoren tot het toezichthoudend deel van het bestuur:

- R. Hartogh Heys van de Lier
- P.H.M. Kanters
- H.E. de Vroome
- J.W. Ankone
- W.G.M. Roording-Janssen

De navolgende persoon gaat behoren tot het uitvoerend deel van het bestuur:

- Mw K.J. Franken

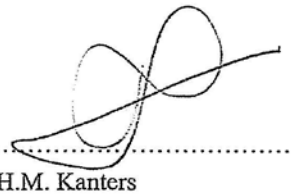
Deze wijziging in de bestuurssamenstelling gaat in per het van kracht worden van de statutenwijziging.

1

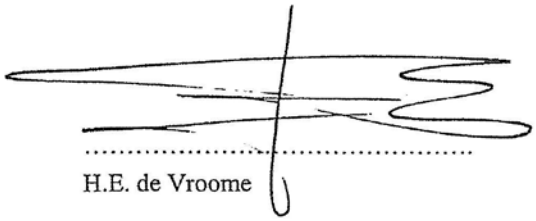
Tevens machtigen ondergetekenden met algemene stemmen:
iedere medewerker van kantoor Dirkzwager advocaten & notarissen N.V. te Arnhem,
om de statutenwijziging bij notariële akte vast te leggen, de benodigde formulieren voor de Kamer van Koophandel te tekenen en voorts al datgene te doen wat nuttig en nodig is ter uitvoering van vorenstaand besluit, met de macht van substitutie.

Getekend te Duiven op 26 april 2016

.....
W.G.M. Roording-Janssen

.....
P.H.M. Kanters

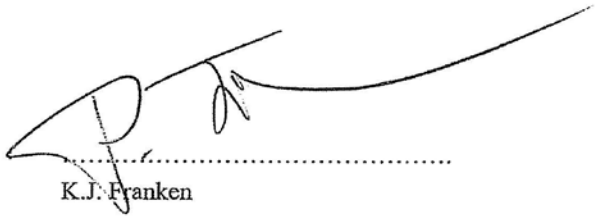
.....
H.E. de Vroome

J.W. Ankone

R. Hartogh Heys van de Lier

K.J. Franken

1.B GEWIJZIGDE STATUTEN

STICHTING SAMENWERKINGSBESTUUR LiemersNovum, *stichting voor openbaar, katholiek, protestants-christelijk, interconfessioneel en algemeen-bijzonder onderwijs*

STATUTEN
Begripsbepalingen
Artikel 0

1 In deze statuten wordt verstaan onder "schriftelijk": per post, per e-mail of via enig ander elektronisch communicatiemiddel, waarmee het mogelijk is een bericht te verzenden dat leesbaar en reproduceerbaar is, tenzij uitdrukkelijk anders is vermeld.
2 Tenzij anders blijkt of kennelijk anders is bedoeld, sluit een verwijzing naar een begrip of woord in het enkelvoud een verwijzing naar de meervoudsvorm van dit begrip of woord in en omgekeerd.
3 Tenzij anders blijkt of kennelijk anders is bedoeld, sluit een verwijzing naar het mannelijke geslacht een verwijzing naar het vrouwelijke geslacht in en omgekeerd.

Naam zetel en duur
Artikel 1

1 De stichting draagt de naam: Stichting Samenwerkingsbestuur **LiemersNovum, *stichting voor openbaar, katholiek, protestants-christelijk, interconfessioneel en algemeen-bijzonder onderwijs.*** Zij kan zich in en buiten rechte presenteren onder de naam Liemers Novum.
2 Zij is gevestigd te Zevenaar.
3 De stichting beoogt niet het maken van winst.
4 De stichting is opgericht voor onbepaalde tijd, doch ten minste voor vijf jaren.

Doel, grondslag en openbaar karakter
Artikel 2

1 De stichting heeft ten doel het geven van openbaar, katholiek, protestants-christelijk, interconfessioneel (katholiek/protestants-christelijk), en algemeen-bijzonder primair onderwijs in afzonderlijke scholen voor openbaar onderscheidenlijk katholiek, protestants-christelijk, interconfessioneel (katholiek/protestants-christelijk) en algemeen-bijzonder primair onderwijs[3] in De Liemers en omstreken.
2 Het onderwijs aan de openbare scholen wordt gegeven met inachtneming van artikel 46 van de Wet op het primair onderwijs. Openbare scholen en samenwerkingsscholen[4] zijn toegankelijk voor alle leerlingen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing.
3 Katholiek onderwijs op (mede) katholieke scholen wordt gegeven op katholieke grondslag. De stichting handelt daarbij ten aanzien van de (mede) katholieke scholen volgens de regelingen betreffende het katholiek onderwijs die op grond van het gezamenlijk overleg in de Nederlandse Katholieke Schoolraad zijn vastgesteld alsmede volgens het Algemeen Reglement voor het Katholiek Onderwijs. De katholieke scholen staan open voor alle leerlingen indien wordt voldaan aan het hetgeen wordt gesteld in het toelatingsbeleid, dat daarvoor binnen de stichting is vastgesteld door het college van bestuur met goedkeuring van de raad van toezicht.[5]
4 Wat de protestants-christelijke scholen betreft beoogt de stichting onderwijs te geven volgens de Bijbel als Gods Woord naar de opvattingen van de artikelen 2-7 van de Nederlandse Geloofsbelijdenis.
5 Het onderwijs aan de interconfessionele scholen gaat uit van de christelijke beginselen, met als richtsnoer het Evangelie van Jezus Christus, zoals dat tot ons komt vanuit de Bijbel en door de kerken wordt uitgedragen.
6 Wat het algemeen-bijzonder onderwijs betreft beoogt de stichting onderwijs te geven op neutrale grondslag waarbij er wel aandacht wordt gegeven aan de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de verscheidenheid van die waarden. Het algemeen-bijzonder onderwijs is toegankelijk voor alle leerlingen zonder onderscheid van godsdienst of levensbeschouwing.

[3] Artikel 17, lid 2, van de WPO. Dit artikel wijzigt niet a.g.v. de inwerkingtreding van de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool (Staatsblad 2017, 327), die naar verwachting per 1-1-2018 in werking treedt.
[4] Artikel 17d van de WPO zoals dat luidt na inwerkingtreding van de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool. De samenwerkingsschool is altijd een fusie.
[5] Het bijzonder onderwijs heeft de vrijheid eisen te stellen ten aanzien van het toelatingsbeleid. Het voorstel over het benoemingsbeleid is vooral procedureel. Wellicht is het dienstig hetzelfde te bepalen voor de protestants-christelijke en interconfessionele scholen. Suggestie voor een beleid: De katholieke, protestants-christelijke en interconfessionele scholen staan tevens open voor leerlingen van andere geloofsovertuigingen en gezindten, tenzij zij of hun ouders niet kunnen instemmen met doel en grondslag van de stichting.

7 De stichting beoogt onderwijs te (laten) geven, afgestemd op de voortgang in de ontwikkeling van de leerlingen.[6]
8 De stichting beoogt onderwijs te (laten) geven, gericht in elk geval op de emotionele en de verstandelijke ontwikkeling van het kind en op het ontwikkelen van creativiteit, op het verwerven van noodzakelijke kennis en van sociale, culturele en lichamelijke vaardigheden.[7]

Nadere uitwerking grondslag en openbaar karakter

Artikel 3

1 In het schoolplan en de schoolgids wordt per school aangegeven op welke wijze vorm en inhoud wordt gegeven aan het openbare karakter van de openbare scholen en de identiteit van de katholieke, interconfessionele, protestants-christelijke en algemeen-bijzondere scholen. In het schoolplan van de samenwerkingsschool wordt aangegeven op welke wijze door de in artikel 5, lid 2, genoemde identiteitscommissie samenwerkingsschool invulling wordt gegeven aan het openbare karakter onderscheidenlijk de identiteit voor zover het betreft een samenwerkingsschool.[8]
2 In het schoolplan van de openbare scholen wordt in ieder geval opgenomen dat de openbare scholen een openbaar karakter hebben en dat het onderwijs bijdraagt aan de ontwikkeling van de leerlingen met aandacht voor de godsdienstige, levensbeschouwelijke en maatschappelijke waarden, zoals die leven in de Nederlandse samenleving en met onderkenning van de verscheidenheid van die waarden.
3 Bij voldoende belangstelling bestaat voor leerlingen op de openbare scholen de gelegenheid, op de openbare scholen en op de samenwerkingsscholen[9], binnen de schooltijden, godsdienstonderwijs of levensbeschouwelijke vormingsonderwijs te ontvangen.[10]
4 Op de katholieke, interconfessionele en protestants-christelijke scholen wordt aandacht besteed aan de godsdienstige vorming, voor wat betreft het katholiek onderwijs overeenkomstig hetgeen daarover in Algemeen Reglement voor het Katholiek Onderwijs is bepaald; in het activiteitenplan van de katholieke, protestants-christelijke en interconfessionele scholen wordt voldoende ruimte ingebouwd voor godsdienstonderwijs.

Middelen

Artikel 4

De stichting tracht haar doel, te bereiken door:

1 het oprichten en in stand houden van een of meer openbare scholen[11] en een of meer scholen voor respectievelijk katholiek, protestants-christelijk, interconfessioneel en algemeen-bijzonder primair onderwijs en door het in stand houden van een of meer samenwerkingsscholen voor primair onderwijs in de zin van de wet. In een aan deze statuten te hechten bijlage die daarmee een onlosmakelijk geheel vormt, worden de namen opgenomen van de thans onder de stichting ressorterende scholen, onder vermelding van hun richting respectievelijk het openbare karakter;
2 het samenwerken met instellingen, die een gelijk of gelijksoortig doel nastreven als hierboven onder artikel 2 is omschreven;
3 het benutten van alle andere wettige middelen, die ter bereiking van het doel nuttig kunnen zijn.

Organisatie van de stichting

Artikel 5

1 De stichting kent twee organen:
a. het college van bestuur; en
b. de raad van toezicht.

Beide organen hebben in deze statuten afzonderlijke bevoegdheden toebedeeld gekregen.

2 De stichting kent een commissie identiteit samenwerkingsschool, indien de stichting een samenwerkingsschool als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs in stand houdt.[12]

College van bestuur; samenstelling, benoeming en arbeidsvoorwaarden

Artikel 6

---

[6] Hier wordt gedoeld op de doelstelling van het onderwijs die in de WPO is verwoord. Voorgesteld wordt om de tekst van de wet (artikel 8, lid 1, van de WPO) over te nemen.
[7] Zie opmerking onder noot 2. Het gaat hier om artikel 8, lid 2, van de WPO.
[8] Zie artikel 12 van de WPO zoals dat luidt bij inwerkingtreding van de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool.
[9] Zie noot 1. Samenhang met Wet van 6 juni 2017, houdende wijziging van de WPO en de WEC ten einde levensbeschouwelijk onderwijs en godsdienstonderwijs op openbare scholen te bekostigen, Staatsblad 2017, 289.

[10] Tekst van de wet (artikel 50 WPO). Wellicht ten overvloede wordt opgemerkt dat het voorstel in de statuten dat er ''voldoende belangstelling moet zijn'', niet in de wet is opgenomen.
[11] Sinds 1-1-2014 mag een samenwerkingsbestuur zelf een openbare school stichten volgens de wettelijke procedure.
[12] Zie artikel 17d, lid 5, van de WPO zoals dat artikel luidt bij inwerkingtreding van de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool.

1 Het college van bestuur bestaat uit maximaal drie leden. De raad van toezicht bepaalt het aantal leden van het college van bestuur. Slechts natuurlijke personen kunnen worden benoemd tot bestuursleden. De voorzitter van het college van bestuur wordt in functie benoemd.
2 De raad van toezicht benoemt de leden van het college van bestuur. De leden van het college van bestuur dienen in te stemmen met het doel, de grondslag en het openbaar karakter van de stichting en haar scholen en loyaal mee te werken aan het bewerkstelligen van de doelstellingen van de stichting en verklaren dit schriftelijk bij hun benoeming.
3 Indien het college van bestuur uit twee of drie leden bestaat, is ten minste één lid van het college van bestuur katholiek.
4 In afwijking van het elders in deze statuten bepaalde wordt een besluit tot benoeming en ontslag van een lid van het college van bestuur genomen met een gekwalificeerde meerderheid van twee derde van het aantal leden van de raad van toezicht in een vergadering waarin alle leden van de raad van toezicht aanwezig zijn.
5 De raad van toezicht stelt de leden van het college van bestuur in de gelegenheid advies uit te brengen over elk voorgenomen besluit van de raad van toezicht tot benoeming van een nieuw lid van het college van bestuur.
6 De raad van toezicht stelt de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad in de gelegenheid advies uit te brengen over voorgenomen benoeming van een lid van het college van bestuur.
7 Benoeming vindt plaats aan de hand van een kenbare selectieprocedure en openbare profielschetsen. De profielschets bevat de kwaliteiten en deskundigheden waaraan een lid van het college van bestuur dient te voldoen en kan deel uitmaken van het bestuursreglement. Bij het ontstaan van een vacature kan de profielschets door de raad van toezicht nader worden ingevuld.
8 Leden van het college van bestuur worden benoemd voor onbepaalde tijd, dan wel voor bepaalde tijd voor een door de raad van toezicht te bepalen termijn.
9 De procedure voor de benoeming van de leden van het college van bestuur wordt, met inachtneming van de relevante wettelijke[13] en statutaire bepalingen en daaruit voortvloeiende rechten voor de GMR nader geregeld in het bestuursreglement
10 In vacatures wordt zo spoedig mogelijk voorzien. Ingeval van vacatures behoudt het college van bestuur zijn bevoegdheden.
11 De vaststelling van het salaris en de regeling van de overige arbeidsvoorwaarden van de leden van het college van bestuur geschieden door de raad van toezicht. Leden van het college van bestuur zijn op basis van een arbeidsovereenkomst in dienst van de stichting. Bij de vaststelling van de bezoldiging en de arbeidsvoorwaarden wordt aangesloten bij de voor bestuurders in de sector(en) geldende wettelijke normen[14].
12 De leden van het college van bestuur worden periodiek beoordeeld door de raad van toezicht. De wijze waarop deze beoordeling plaatsvindt, kan worden uitgewerkt in een reglement.
13 In geval van ernstige taakverwaarlozing door het bestuur of functioneren in strijd met de wet, voor zover het openbaar onderwijs betreft, neemt de gemeenteraad van de gemeente waar de openbare school of samenwerkingsschool gevestigd is, de maatregelen die hij nodig acht om de continuïteit van het onderwijsproces te waarborgen voor zover het openbaar onderwijs betreft. De feitelijke samenwerking inzake de samenwerkingsschool wordt beëindigd op 1 augustus van het jaar na een daartoe door de gemeenteraad van de gemeente waar de samenwerkingsschool gevestigd is, en het bevoegd gezag van de samenwerkingsschool gezamenlijk genomen besluit.[15]

College van bestuur; schorsing, ontslag, defungeren en ontstentenis

Artikel 7

1 De raad van toezicht kan besluiten een lid van het college van bestuur te schorsen of te ontslaan:
    a. indien hij niet naar behoren functioneert;
    b. in alle gevallen wegens gedragingen waardoor de goede naam of belangen van de stichting worden geschaad. Voor een besluit tot schorsing of ontslag geldt het hiervoor in artikel 6 vermelde vereiste, met uitzondering van het advies van het lid over wiens schorsing en/of ontslag wordt beraadslaagd. Indien een lid van het college van bestuur is geschorst, dient de raad van toezicht binnen drie maanden na ingang van de schorsing te besluiten tot ontslag van het bestuurslid dan wel tot opheffing of handhaving van de schorsing. Bij gebreke van een besluit als bedoeld in de vorige zin, vervalt de schorsing. Een besluit tot handhaving van de schorsing kan slechts eenmaal worden genomen en de schorsing kan daarbij ten hoogste worden gehandhaafd voor drie maanden, ingaande op de dag waarop de raad van toezicht het besluit tot

[13] Bijvoorbeeld dat voor het benoemen van een bestuurder een sollicitatiecommissie ingesteld waarvan in elk geval deel uitmaken: a. een lid dat afkomstig is uit of namens het deel van de medezeggenschapsraad dat uit en door het personeel is gekozen, en b. een lid dat afkomstig is uit of namens het deel van de medezeggenschapsraad dat uit en door de ouders of de leerlingen is gekozen (ingevolge de Wet versterking bestuurskracht; artikel 10, lid 2, WMS).
[14] WNT, (bestuurders) cao.
[15] Artikel 17, lid 9, WPO. En voor de samenwerkingsschool artikel 17d, lid 11, van de WPO zoals dat artikel luidt bij inwerkingtreding van de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool.

handhaving heeft genomen. Een bestuurslid dat is geschorst, wordt in de gelegenheid gesteld zich in de vergadering van de raad van toezicht te verantwoorden en zich daarbij door een raadsman te laten bijstaan.

2 Een besluit tot ontslag wordt niet genomen dan nadat het bestuurslid over wiens ontslag wordt besloten vooraf de gelegenheid is geboden om te worden gehoord en zich daarbij door een raadsman kan laten bijstaan.

3 Een bestuurslid defungeert voorts:
   a. door zijn overlijden;
   b. doordat hij failliet wordt verklaard of hem surséance van betaling wordt verleend;
   c. door zijn onder curatelestelling;
   d. indien zijn vermogen (nagenoeg) geheel onder bewind wordt gesteld;
   e. door zijn vrijwillig of periodiek aftreden;
   f. door het verstrijken van de periode waarvoor hij is benoemd, behoudens zijn eventuele herbenoeming;
   g. door zijn ontslag door de rechtbank;
   h. wanneer een lid heeft opgehouden te voldoen aan de vereisten die in artikel 6, lid 2 en lid 3 aan dat bestuurslid zijn gesteld.

4 In geval van ontstentenis of belet van een of meer leden van het college van bestuur, berust het bestuur tijdelijk bij de overblijvende bestuursleden of het overblijvende bestuurslid. Ingeval van ontstentenis of belet van alle leden van het college van bestuur of het enige bestuurslid, berust het bestuur tijdelijk bij een persoon die daartoe door de raad van toezicht is of wordt aangewezen. Deze persoon kan niet tegelijkertijd lid van de raad van toezicht zijn. De raad van toezicht is bij ontstentenis of belet van alle leden van het college van bestuur verplicht zo spoedig mogelijk in het college van bestuur te voorzien. Als de raad van toezicht niet tot een zodanige benoeming overgaat, dan kan de rechtbank van het arrondissement waar de stichting statutair is gevestigd, op verzoek van één of meer belanghebbende(n) of het openbaar ministerie in de vervulling van college bestuur voorzien.

College van bestuur; taken en bevoegdheden

Artikel 8

1 Het college van bestuur is, onder toezicht van de raad van toezicht, belast met het besturen van de stichting en vormt het bevoegd gezag over de scholen die door de stichting in stand worden gehouden. Aan het college van bestuur komen in de stichting alle taken en bevoegdheden toe, die niet door de wet of de statuten aan andere organen zijn opgedragen.

2 Bij de vervulling van zijn taken en bevoegdheden richt het college van bestuur zich primair naar het doel en belang van de stichting. Het college van bestuur is zich bewust van de maatschappelijke functie van de stichting en maakt een evenwichtige afweging van de belangen van allen die bij de stichting betrokken zijn.

3 Het college van bestuur waarborgt de levensbeschouwing[16] onderscheidenlijk het openbare karakter van de onder zijn bestuur staande scholen. Hiertoe zal één lid van het college in het bijzonder met de levensbeschouwelijke aspecten van de bijzondere scholen en het openbare karakter van de openbare scholen en van het onderwijs worden belast. Het college van bestuur ziet onder meer in het kader van de integrale kwaliteitszorg er op toe dat op elke school onderwijs in overeenstemming met de levensbeschouwing onderscheidenlijk het openbare karakter van die school wordt gegeven en daartoe beleid voert.

4 Het college van bestuur is slechts met voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht bevoegd te besluiten tot het aangaan van overeenkomsten tot verkrijging, vervreemding en bezwaring van registergoederen, en tot het aangaan van overeenkomsten waarbij de stichting zich als borg of hoofdelijk medeschuldenaar verbindt, zich voor een derde sterk maakt of zich tot zekerheidsstelling voor een schuld van een ander verbindt. Op het ontbreken van de in dit lid bedoelde goedkeuring kan tegen derden geen beroep worden gedaan.

5 De voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht is verder vereist voor bestuursbesluiten tot:
   a. het aangaan van (subsidie- of investerings-)verplichtingen en het doen van bestedingen en investeringen die een bij bestuursreglement te bepalen bedrag te boven gaan en niet zijn voorzien in de begroting;
   b. het vaststellen van het (meerjaren)beleidsplan en bijbehorende (meerjaren)begroting;
   c. de vaststelling van de jaarrekening en het jaarverslag, met dien verstande dat deze goedkeuring niet wordt verleend voordat de raad van toezicht kennis heeft genomen van de bevindingen van de door hem aangewezen accountant;
   d. het aangaan, wijzigen en verbreken van duurzame samenwerking met een andere rechtspersoon of organisatie indien die samenwerking van ingrijpende betekenis is voor de stichting;
   e. het verkrijgen, wijzigen of beëindigen van een deelneming of zeggenschap in een andere rechtspersoon en het oprichten van een andere rechtspersoon, evenals de vaststelling en wijziging van diens statuten voor zover het college van bestuur daartoe bevoegd is;

[16] Het algemeen-bijzonder onderwijs is erkend als een levensbeschouwing in de zin van de wet.

f. het beëindigen van de dienstbetrekking en/of aanstellingen van een aanmerkelijk aantal werknemers tegelijkertijd of binnen een kort tijdsbestek, dan wel een ingrijpende wijziging in de arbeidsomstandigheden of voorwaarden;
g. het aanpassen van de arbeidsvoorwaarden van een aanmerkelijk aantal werknemers tegelijkertijd, tenzij de verplichting daartoe voortvloeit uit een collectieve arbeidsovereenkomst;
h. het benoemen en ontslaan van personen met een salaris of andere beloning waarvan het bruto bedrag meer bedraagt dan een door de raad van toezicht vastgesteld bedrag of betrekking heeft op een door de raad van toezicht te bepalen functieschaal;
i. het aanvragen van faillissement en surséance van betaling;
j. het vaststellen van reglementen als bedoeld in deze statuten;
k. de oprichting, opheffing, samenvoeging of bestuursoverdracht van een school, het aanvaarden van het bevoegd gezag over een school en de wijziging van de richting van een onder het bevoegd gezag van de stichting staande school;
l. het wijzigen van de statuten en het ontbinden van de stichting, waaronder begrepen de bestemming van het batig saldo;
m. een voorstel tot juridische fusie of juridische splitsing.

College van bestuur; vertegenwoordiging

Artikel 9

1 Uitgezonderd het bepaalde in het volgende lid wordt de stichting vertegenwoordigd door het college van bestuur dan wel door ieder bestuurslid afzonderlijk.
2 In alle gevallen waarin een lid van het college van bestuur naar het oordeel van de raad van toezicht een tegenstrijdig belang heeft met de stichting dan wel er sprake is van verstrengeling van belangen, wordt de stichting vertegenwoordigd door het overige bestuurslid/de overige bestuursleden. Indien het enige bestuurslid van de stichting of alle leden van het college van bestuur een met de stichting tegenstrijdig belang heeft of hebben dan wel er sprake is van verstrengeling van belangen, wordt de stichting vertegenwoordigd door twee gezamenlijk handelende leden van de raad van toezicht.
3 Krachtens besluit van het college van bestuur kan de stichting aan een of meer van de leden van het college van bestuur en ook aan andere personen een doorlopende volmacht verlenen om de stichting te vertegenwoordigen. De gevolmachtigde vertegenwoordigt de stichting met inachtneming van de grenzen van zijn volmacht.

College van bestuur; vergadering en besluitvorming

Artikel 10

1 Indien en voor zover het college van bestuur uit meer dan één lid bestaat, geldt het volgende:
    a. Het college van bestuur vergadert ten minste tien maal per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter of twee of meer leden van het college van bestuur dit wenselijk acht(en). In dat geval zal de secretaris binnen veertien dagen een vergadering beleggen.
    b. De oproeping tot de bestuursvergadering geschiedt schriftelijk aan ieder bestuurslid, door de voorzitter van het college van bestuur, al dan niet in opdracht van degene(n) die het houden van de vergadering heeft of hebben verlangd verzonden. De bijeenroeping vermeldt de plaats en het tijdstip van de vergadering en de in de vergadering te behandelen onderwerpen.
    c. De termijn van oproeping bedraagt ten minste één week, de dag van oproeping en die van vergadering niet meegerekend. In spoedeisende gevallen, zulks ter beoordeling van de voorzitter van het college van bestuur, kan de termijn van oproeping worden verkort tot één dag.
    d. De vergaderingen worden geleid door de voorzitter of bij diens ontstentenis of afwezigheid door zijn plaatsvervanger, die dan ad hoc door de vergadering en alleen voor die vergadering wordt benoemd.
    e. Een bestuurslid kan zich ter vergadering door een schriftelijk gevolmachtigd ander bestuurslid doen vertegenwoordigen.
    f. Voor zover de statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle besluiten van het college van bestuur genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen én de meerderheid van de stemmen (betreffende het bedoelde besluit) hebben uitgebracht. Staken de stemmen, dan wordt het voorgenomen voorstel geagendeerd voor de eerstvolgende vergadering. Staken de stemmen dan alsnog, dan wordt het voorgenomen besluit geacht te zijn verworpen.
    g. Geldige besluiten kunnen slechts worden genomen, indien alle leden van het college van bestuur met inachtneming van het hiervoor bepaalde zijn opgeroepen en meer dan de helft van alle leden van het college van bestuur ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Indien de voorschriften betreffende de oproeping niet in acht zijn genomen, kunnen niettemin geldige besluiten worden genomen met algemene stemmen in een bestuursvergadering, waarin alle leden van het college van bestuur aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

h. Besluiten van het college van bestuur kunnen ook buiten vergadering tot stand komen, mits dit schriftelijk geschiedt en alle leden van het college van bestuur zich voor het desbetreffende voorstel uitspreken. Zodanige besluiten, alsmede bescheiden waaruit het nemen van een zodanig besluit blijkt, worden aan de notulen toegevoegd.
i. De vergaderingen van het college van bestuur zijn in principe openbaar. De vergadering is besloten als het college van bestuur oordeelt dat de aard van de te behandelen zaak deze beslotenheid vergt.[17]

2 Indien het college van bestuur bestaat uit een persoon, kunnen besluiten rechtsgeldig buiten vergadering worden genomen. Alle belangrijke besluiten worden schriftelijk vastgelegd en in ieder geval eenmaal per kwartaal toegezonden ten behoeve van de vergadering van de raad van toezicht met inachtneming van het in deze statuten en de planning- en control cyclus bepaalde.

3 Ongeacht het aantal leden van het college van bestuur geldt voorts het volgende:
a. Ieder lid van het college van bestuur heeft recht op het uitbrengen van één stem.
b. De werkwijze en besluitvorming van het college van bestuur, alsmede de eventuele onderlinge verdeling van taken, geschiedt bij reglement dat wordt vastgesteld door het college van bestuur en de goedkeuring van de raad van toezicht behoeft.

Medewerkers

Artikel 11

1 Het college van bestuur benoemt, schorst en ontslaat de directeuren, onderwijsgevenden en overige medewerkers van de scholen en van de stichting.

2 Bij benoeming van de aan haar scholen te verbinden medewerkers, waaronder de directeuren, zal de stichting zich ervan verzekeren dat de medewerkers die te werk zijn gesteld op een openbare school en op een samenwerkingsschool, voor zover het betreft openbaar onderwijs, op gelijke voet benoembaar zijn en instemmen met het doel van de stichting en dat de medewerkers die te werk zijn gesteld aan een bijzondere school en de samenwerkingsschool, voor wat betreft het bijzonder onderwijs de grondslag van de school en het doel van de stichting onderschrijven en loyaal zullen meewerken aan de doelstellingen van het onderwijs, zoals die in de statuten en het schoolplan van de bijzondere school zijn omschreven, waaronder bepalingen over de vormgeving van de identiteit.

3 Bij de benoeming en het ontslag van personeel aan de samenwerkingsschool houdt het bestuur rekening met een evenwichtige spreiding naar richting en openbaar karakter.

4 Inzake het personeelsbeleid bij benoeming, overplaatsing en noodzakelijke vermindering van personeel, wordt zoveel mogelijk aansluiting gezocht bij de grondslag onderscheidenlijk het openbare karakter van de school en de levensbeschouwelijke overtuiging van het betrokken personeelslid.

5 Benoeming en ontslag van identiteitsbegeleiders aan onder het beheer van de stichting staande scholen geschieden conform het Algemeen Reglement voor het Katholiek Onderwijs.

Raad van toezicht; samenstelling en benoeming

Artikel 12

1 De raad van toezicht bestaat uit vijf tot zeven leden, waarbij de leden een afspiegeling vormen van de in de doelstelling genoemde richtingen en het openbaar karakter, waarbij ten minste de helft van het aantal leden van de raad katholiek is. Slechts natuurlijke personen kunnen worden benoemd tot lid.

2 De leden van de raad van toezicht worden door de raad van toezicht benoemd.

3 Benoeming van leden van de raad van toezicht vindt plaats aan de hand van een kenbare selectieprocedure en openbare profielschetsen. Deze profielschetsen bevatten de kwaliteiten en deskundigheden waaraan een lid van de raad van toezicht dient te voldoen en kunnen deel uitmaken van een reglement. Bij de benoeming van de leden van de raad van toezicht zal ernaar worden gestreefd de volgende kwaliteiten in de raad vertegenwoordigd te doen zijn: bestuurlijk, onderwijskundig, financieel en juridisch, conform het opgestelde profiel.

4 De in het vorige lid genoemde profielschets behoeft het advies van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.[18]

5 De gemeenschappelijke medezeggenschapsraad wordt in de gelegenheid gesteld een bindende voordracht te doen voor één zetel in de raad van toezicht met inachtneming van de door de raad van toezicht vastgestelde profielschets.

6 Eén lid van de raad van toezicht heeft als aandachtsgebied levensbeschouwing en openbaar karakter.

7 Personeelsleden van de stichting of degenen die zitting hebben in een geleding binnen de stichting worden uitgezonderd van het recht om benoemd te worden tot lid van de raad van toezicht.

8 De benoeming vindt plaats op basis van een voordracht van een benoemingsadviescommissie, met inachtneming van het in dit artikel bepaalde. Deze benoemingsadviescommissie bestaat uit:

[17] Bijv. openbaarheid is tegen het belang van de stichting of een ontoelaatbare inbreuk oplevert op de privacy van personen.
[18] Volgens artikel 11 lid 1, onder q, van de WMS.

a. twee leden van de GMR: een ouder- en een personeelslid;
b. twee leden uit de raad van toezicht;
c. één lid van het college van bestuur;

9 Voor een besluit tot benoeming is een twee derde meerderheid vereist in een vergadering waarin alle leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Indien in deze vergadering niet alle leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd zijn, zal binnen veertien dagen na het houden van de eerste vergadering een tweede vergadering worden bijeengeroepen, waarin met twee derde meerderheid van de uitgebrachte stemmen besluiten over een zodanig voorstel kunnen worden genomen. De raad van toezicht is zodanig samengesteld dat de leden ten opzichte van elkaar, het college van bestuur en welk deel- of zakelijk belang dan ook onafhankelijk en kritisch kunnen functioneren als goede toezichthouders en adviseurs.
10 De procedure voor de benoeming van de leden van de raad van toezicht wordt geregeld in een reglement, waarin ook de nadere werkwijze en besluitvorming wordt vastgelegd.
11 Een lid van de raad van toezicht treedt volgens rooster, doch uiterlijk vier jaar na zijn benoeming af. Een volgens dit lid aftredend lid van de raad van toezicht is éénmaal herbenoembaar volgens de procedure vastgelegd in een reglement.
12 Ingeval van vacatures behoudt de raad van toezicht zijn bevoegdheden onverminderd de verplichting om onverwijld maatregelen tot aanvulling van zijn ledental te nemen.
13 Leden van de raad van toezicht ontvangen als zodanig geen bezoldiging, noch middellijk noch onmiddellijk. Leden van de raad van toezicht hebben wel recht op een vergoeding voor gemaakte onkosten en een gebruikelijk vacatiegeld.
14 De leden van de raad van toezicht worden periodiek beoordeeld door de raad van toezicht.
15 Eén maal per jaar wordt het functioneren van de raad van toezicht als zodanig en met het college van bestuur geevalueerd. De wijze waarop deze beoordeling en evaluatie plaatsvinden, kan worden uitgewerkt in een reglement.

Raad van toezicht; schorsing, ontslag, defungeren en ontstentenis

Artikel 13

1 De raad van toezicht kan besluiten een lid van de raad van toezicht te schorsen of te ontslaan, indien:
a. hij niet naar behoren functioneert;
b. in alle gevallen wegens gedragingen waardoor de goede naam of belangen van de stichting worden geschaad. Voor een besluit tot schorsing of ontslag geldt het hiervoor in artikel 13 lid 2 vermelde vereiste.
2 Indien een lid van de raad van toezicht is geschorst, dient de raad van toezicht binnen drie maanden na ingang van de schorsing te besluiten tot ontslag van het lid dan wel tot opheffing of handhaving van de schorsing. Bij gebreke van een besluit als bedoeld in de vorige zin, vervalt de schorsing. Een besluit tot handhaving van de schorsing kan slechts eenmaal worden genomen en de schorsing kan daarbij ten hoogste worden gehandhaafd voor drie maanden, ingaande op de dag waarop de raad van toezicht het besluit tot handhaving heeft genomen.
3 Een besluit tot ontslag wordt niet genomen dan nadat het lid over wiens ontslag wordt besloten vooraf in de gelegenheid is gesteld zich in de vergadering van de raad van toezicht te verantwoorden en zich daarbij door een raadsman te laten bijstaan.
4 Een lid van de raad van toezicht defungeert voorts:
a. door zijn overlijden;
b. doordat hij failliet wordt verklaard of hem surséance van betaling wordt verleend dan wel de schuldsaneringsregeling natuurlijke personen - al dan niet voorlopig - op hem van toepassing wordt verklaard;
c. door zijn onder curatelestelling;
d. door zijn vrijwillig of periodiek aftreden;
e. wanneer een lid heeft opgehouden te voldoen aan de vereisten die in artikel 12 lid 5, vijfde volzin aan dat lid van de raad van toezicht zijn gesteld.
5 In geval van ontstentenis of belet van een of meer leden van de raad van toezicht blijft de raad van toezicht bevoegd.

Raad van toezicht; taken en bevoegdheden

Artikel 14

1 De raad van toezicht heeft tot taak integraal toezicht te houden op de verwezenlijking van de doelstelling van de stichting, het beleid van het college van bestuur en op de algemene gang van zaken in de stichting en de door hem in stand gehouden scholen.
2 De raad van toezicht staat het college van bestuur met raad terzijde, fungeert als klankbord en kan het college van bestuur gevraagd en ongevraagd adviseren.
3 Bij de vervulling van zijn taak richt de raad van toezicht zich naar het belang van de stichting en de door de stichting in stand gehouden scholen.

4 De taken en bevoegdheden van de raad van toezicht zijn zodanig dat de raad van toezicht een deugdelijk en onafhankelijk intern toezicht kan uitoefenen.
5 Onverminderd het overigens bij of krachtens deze statuten bepaalde, is de raad van toezicht belast met:
    a. het goedkeuren van de begroting en het jaarverslag en het strategisch meerjarenplan van de stichting en van de andere in deze statuten genoemde bestuursbesluiten;
    b. het toezien op het verwezenlijking van de grondslag en het openbaar karakter van de stichting het toezien op het functioneren van het college van bestuur en op het naleven door het college van bestuur van de voor de stichting geldende wettelijke verplichtingen, de statuten, de reglementen, de code voor goed bestuur als bedoeld in de wet en de eventuele afwijkingen van de code;
    c. het toezien op de rechtmatige verwerving en de doelmatige en rechtmatige bestemming en aanwending van middelen van de stichting verkregen op grond van de WPO;[19]
    d. het benoemen van de accountant als bedoeld in artikel 292, eerste lid, van Boek 2, van het Burgerlijk Wetboek, die gelijktijdig verslag uitbrengt aan de raad van toezicht en het college van bestuur;
    e. het jaarlijks in het bestuursverslag verantwoording afleggen over de uitvoering van de taken en bevoegdheden als bedoeld onder a. tot en met e.
6 Het college van bestuur verstrekt de raad van toezicht tijdig gevraagd en ongevraagd de voor de uitoefening van diens taken en bevoegdheden noodzakelijke gegevens en voorts aan ieder lid van de raad van toezicht alle inlichtingen betreffende de aangelegenheden van de stichting die deze mocht verlangen.
7 Met inachtneming de wet- en regelgeving op het gebied van de bescherming van privacy en persoonsgegevens,
    a. is de raad van toezicht bevoegd inzage te nemen en te doen nemen van alle boeken, bescheiden, overige gegevensdragers en correspondentie met de stichting;
    b. heeft de raad van toezicht of een of meer door de raad van toezicht gemachtigde leden na overleg met het college van bestuur en na een bepaaldelijk daartoe genomen besluit, toegang tot alle lokaliteiten van de stichting en het recht om te allen tijde inzage te krijgen in alle bescheiden en boeken van de stichting. De raad van toezicht kan ter zake nadere regels stellen.
8 De raad van toezicht overlegt ten minste één keer per jaar met de accountant.
9 De raad van toezicht pleegt ten minste tweemaal per jaar overleg met de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.20
10 De raad van toezicht benoemt uit zijn midden een voorzitter en een vicevoorzitter
11 De raad van toezicht zal met inachtneming van deze statuten een reglement raad van toezicht opstellen, waarin de verdeling van zijn taak over de verschillende leden wordt geregeld. Ook kan de raad van toezicht zijn werkzaamheden en al wat zijn functioneren betreft nader bij dit reglement regelen.
12 De raad van toezicht kan voor rekening van de stichting in de uitoefening van zijn taak zich doen bijstaan door een of meer deskundigen.
13 De raad van toezicht kan commissies instellen ter ondersteuning van zijn taken.

Raad van toezicht; vergadering en werkwijze

Artikel 15

1 De raad van toezicht vergadert ten minste vier keer per jaar en voorts zo dikwijls de voorzitter of twee of meer leden van de raad dit wenselijk acht(en).
2 De oproeping tot de vergadering van de raad van toezicht geschiedt schriftelijk aan ieder lid van de raad van toezicht, door het college van bestuur in opdracht van degene(n) die het houden van de vergadering heeft of hebben verlangd. De bijeenroeping vermeldt de plaats en het tijdstip van de vergadering en de in de vergadering te behandelen onderwerpen.
3 De termijn van oproeping bedraagt ten minste vijf dagen, de dag van oproeping en die van vergadering niet meegerekend. In spoedeisende gevallen, zulks ter beoordeling van de voorzitter van de raad van toezicht, kan de termijn van oproeping worden verkort tot één dag, die van oproeping en die van vergadering niet meegerekend.
4 De vergaderingen worden geleid door de voorzitter of bij diens ontstentenis of afwezigheid door zijn plaatsvervanger, die dan ad hoc door de vergadering en alleen voor die vergadering wordt benoemd.
5 Eén of meer leden van het college van bestuur wonen de vergadering van de raad van toezicht bij en hebben een adviserende stem. Ten minste één keer per jaar vergadert de raad van toezicht in afwezigheid van het college van bestuur. In deze vergadering komen het onderlinge functioneren van de raad van toezicht met het college van bestuur aan de orde, alsmede het functioneren van de individuele leden van het college van bestuur. De voorzitter doet verslag van de uitkomst van het onderling functioneren van de raad van toezicht en het college van bestuur

[19] Artikel 17c, lid 1, onderdeel c, van de WPO.
[20] Artikel 17c, lid 3, van de WPO.

aan het college van bestuur. Tevens doet de voorzitter schriftelijk verslag aan de individuele leden van het college van bestuur over het individuele functioneren.

6 De notulen van een vergadering worden in een volgende vergadering vastgesteld.

7 In de vergadering van de raad van toezicht heeft ieder lid recht op het uitbrengen van één stem. Voor zover de statuten geen grotere meerderheid voorschrijven worden alle besluiten van de raad van toezicht genomen met volstrekte meerderheid van de geldig uitgebrachte stemmen.

8 Geldige besluiten kunnen slechts worden genomen, indien alle leden van de raad van toezicht met inachtneming van het hiervoor bepaalde zijn opgeroepen en meer dan de helft van alle leden van de raad van toezicht ter vergadering aanwezig of vertegenwoordigd is. Indien de voorschriften omtrent de oproeping niet in acht zijn genomen, kunnen niettemin geldige besluiten worden genomen met algemene stemmen in een vergadering, waarin alle leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd zijn.

9 Besluiten van de raad van toezicht kunnen ook buiten vergadering tot stand komen, mits dit schriftelijk geschiedt en alle leden van de raad van toezicht zich voor deze wijze van besluitvorming uitspreken. Zodanige besluiten worden aan de notulen toegevoegd.

10 De vergaderingen van de raad van toezicht zijn in principe openbaar. De vergadering is besloten als de raad van toezicht oordeelt dat de aard van de te behandelen zaak deze beslotenheid vergt.

11 Een lid van de raad van toezicht kan ten hoogste één ander lid van de raad van toezicht bij volmacht vertegenwoordigen.

Onverenigbaarheden en tegenstrijdig belang

Artikel 16

1 Tenzij de raad van toezicht anders oordeelt, kunnen niet lid van de raad van toezicht zijn, personen die:
   a. bestuurder, toezichthouder of werknemer zijn van een organisatie van ouders en/of de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad verbonden aan de door de stichting in stand gehouden school;
   b. zitting hebben in het bestuur van een organisatie van ouders en/of de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad verbonden aan de door de stichting in stand gehouden school;
   c. als bestuurder verbonden zijn aan of in dienst van een organisatie welke pleegt betrokken te zijn bij de vaststelling van de arbeidsvoorwaarden van de medewerkers;
   d. lid zijn of zijn geweest van het college van bestuur van de stichting, dan wel een van haar rechtsvoorgangers, binnen drie jaar na het einde van dat lidmaatschap; of
   e. een zodanige andere functie bekleden dat het lidmaatschap van de raad van toezicht kan leiden tot onverenigbaarheid dan wel strijdigheid van deze functie met het belang van de stichting dan wel tot ongewenste vermenging van belangen.

2 Niet lid van de raad van toezicht kunnen worden benoemd personen - en hun bloed- en aanverwanten tot de tweede graad die (ex-) werknemer zijn van de stichting binnen drie jaar na het einde van het dienstverband.

3 Leden van het college van bestuur of de raad van toezicht evenals hun bloed-, en aanverwanten tot de tweede graad mogen geen enkel rechtstreeks of zijdelings persoonlijk voordeel genieten uit leveringen aan of overeenkomsten met de stichting. Zij melden hun nevenfuncties aan de raad van toezicht.

4 Indien en voor zover tussen (leden van) het college van bestuur of de raad van toezicht enerzijds en de stichting anderzijds een (potentieel) tegenstrijdig belang bestaat, onthoudt het betrokken lid zich van de beraadslaging en besluitvorming ter zake.

Geldmiddelen

Artikel 17

1 Het tot verwezenlijking van het doel van de stichting bestemde vermogen wordt onder meer gevormd door:
   a. overheidsbekostiging;
   b. middelen die krachtens bestuursoverdracht aan de stichting worden overgedragen;
   c. vergoedingen voor door de stichting verleende diensten;
   d. school- en cursusgelden;
   e. subsidies, giften en donaties;
   f. erfstellingen of legaten, met dien verstande dat erfstellingen slechts namens de stichting kunnen worden aanvaard onder het voorrecht van boedelbeschrijving;
   g. alle overige inkomsten, die kunnen bijdragen aan de verwezenlijking van de doelstelling.

Boekjaar en jaarstukken

Artikel 18

1 Het boekjaar van de stichting is gelijk aan het kalenderjaar.

2 Het college van bestuur is verplicht van de vermogenstoestand van de stichting zodanige aantekeningen te houden, dat daaruit te allen tijde haar rechten en verplichtingen kunnen worden gekend.

3 Per het einde van ieder boekjaar worden de boeken van de stichting afgesloten. Daaruit wordt door het college van bestuur een balans en een staat van baten en lasten over het afgelopen boekjaar opgemaakt welke jaarstukken vergezeld worden van een rapport van een accountant binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar.
4 De accountant wordt door de raad van toezicht benoemd en brengt gelijktijdig aan het college van bestuur en de raad van toezicht verslag uit over zijn bevindingen.
5 De jaarstukken worden binnen zes maanden na afloop van het boekjaar door het college van bestuur vastgesteld na voorafgaande goedkeuring van de raad van toezicht.
6 Voorafgaand aan de vaststelling van de begroting en jaarrekening vindt overleg plaats met de gemeenteraden waarin de door de stichting bestuurde openbare scholen zijn gelegen.
7 Het college van bestuur is verplicht de in de vorige leden van dit artikel bedoelde bescheiden ten minste zeven jaar lang te bewaren.
8 Het college van bestuur brengt jaarlijks verslag uit aan de gemeenteraad van de gemeente waarin de door de stichting bestuurde openbare scholen en samenwerkingsschool zijn gelegen over de werkzaamheden, waarbij in ieder geval aandacht wordt geschonken aan de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs. Dit verslag wordt bekendgemaakt en toegezonden aan de gemeente op wiens grondgebied een openbare school of samenwerkingsschool van de stichting is gelegen.

Commissies en reglementen

Artikel 19

1 Het college van bestuur kan besluiten tot de instelling en opheffing van één of meer (tijdelijke) commissies.
2 De taken en bevoegdheden van een commissie, alsmede haar samenstelling, en werkwijze, worden door het college van bestuur nader vastgelegd in een reglement.
3 Het college van bestuur is in aanvulling op de in deze statuten genoemde reglementen bevoegd één of meer reglementen vast te stellen waarin die onderwerpen worden geregeld, welke niet in deze statuten zijn vervat.
4 Het college van bestuur is te allen tijde bevoegd een dergelijk reglement te wijzigen of op te beëindigen.
5 Een reglement mag niet met de wet of deze statuten in strijd zijn.

Commissies identiteit samenwerkingsschool

Artikel 20

1 Indien de stichting een samenwerkingsschool bestuurt als bedoeld in de Wet op het primair onderwijs dan stelt het college van bestuur de in artikel 17d[21] van de Wet op het primair onderwijs bedoelde commissie identiteit samenwerkingsschool in.[22]
2 De commissie identiteit samenwerkingsschool brengt advies uit aan de directeur en het college van bestuur.
3 Onverminderd de verantwoordelijkheid van het bevoegd gezag en de gemeenteraad[23] waarin de samenwerkingsschool is gelegen, ter zake, geeft de commissie mede vorm aan het openbare karakter en de identiteit van de samenwerkingsschool als volgt:
    a. De commissie identiteit samenwerkingsschool adviseert het college van bestuur en de directeur gevraagd en ongevraagd over de feitelijke invulling van het openbare karakter en de identiteit op schoolniveau van de samenwerkingsschool, zoals over:
        i. De godsdienstige vorming van de leerlingen en het geven van levensbeschouwelijk vormingsonderwijs en de uitstraling naar de andere vak- en kennisgebieden;
        ii. het omgaan en aanbieden van feesten/vieringen, dagopeningen[24] en rituelen op de scholen.
    b. het voorstel in het schoolplan en in de schoolgids over de wijze waarop de commissie identiteit invulling geeft aan het openbaar karakter onderscheidenlijk de identiteit voor zover het betreft de samenwerkingsschool;
    c. het voorstel in het jaarverslag over de werkzaamheden die de wezenskenmerken van het openbaar onderwijs in de samenwerkingsschool betreffen;
4 De commissie kan tevens voorstellen doen over de in het derde lid genoemde aangelegenheden.
5 Bij de samenstelling van de identiteitscommissie is sprake van een evenwichtige verdeling tussen openbaar en bijzonder onderwijs:
    a. drie leden benoemd ten behoeve van het openbaar onderwijs in de samenwerkingsschool;
    b. drie leden benoemd ten behoeve van het bijzonder onderwijs in de samenwerkingsschool;

[21] Zie artikel 17d van de WPO zoals dat luidt bij inwerkingtreding van de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool.
[22] Deze commissie heeft een wettelijke taak.
[23] De in de wet genoemde verantwoordelijkheid van de gemeenteraad.
[24] Pragmatisch bijvoorbeeld: we zijn een samenwerkingsschool. We beginnen de dag met een dagopening voor alle leerlingen die een dagopening - met bijvoorbeeld de Bijbel erbij - willen hebben, terwijl de andere leerlingen dat niet doen.

6 De leden van de commissie zijn afkomstig uit de geledingen ouders en personeel van de samenwerkingsschool. Ze worden benoemd door het college van bestuur voor een periode van vier jaar en kunnen eenmaal herbenoemd worden.
7 De commissie kan de directeur, de adjunct-directeur of een lid van het college van bestuur uitnodigen de vergaderingen van de commissie bij te wonen. Zij hebben geen stemrecht.
8 Het lidmaatschap van de commissie is onverenigbaar met:
    a. het lidmaatschap van de medezeggenschapsraad of de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad;
    b. het hebben van een zodanige relatie of verwantschap met een aan de stichting verbonden persoon dat het functioneren in de commissie daardoor mogelijk wordt belemmerd.[25]
9 Het bevoegd gezag draagt zorg voor een geschillenregeling voor het beslechten van geschillen tussen het bevoegd gezag en de identiteitscommissie, waarbij uitsluitend beoordeeld wordt of het bevoegd gezag bij niet of niet geheel volgen van het advies van de commissie identiteit samenwerkingsschool bij afweging van de betrokken belangen niet in redelijkheid tot zijn voorstel heeft kunnen komen.
10 In het reglement op de commissie identiteit samenwerkingsschool wordt nadere uitwerking gegeven aan de benoeming, herbenoeming, duur van de benoeming, werkwijze, inrichtingen bevoegdheden van de commissie, met inachtneming van het in deze statuten en de Wet op het primair onderwijs bepaalde.

Vrijwaring en vrijtekening

Artikel 21

1 De stichting stelt iedere persoon die, vanwege het feit dat hij lid van het college van bestuur of van de raad van toezicht van de stichting is of was, als partij betrokken is of was of als een op diens betrokkenheid als partij uitlopende ontwikkeling aannemelijk is bij een op handen zijnde, aanhangige of beëindigde actie of procedure van welke aard dan ook, door of namens de stichting dan wel door derden ingesteld, schadeloos voor alle nadelige financiele gevolgen, daaronder begrepen kosten en boetes, die hij in werkelijkheid en redelijkerwijze heeft moeten dragen in verband met een dergelijke actie of procedure, mits hij heeft gehandeld op een wijze die hij redelijkerwijze kon beschouwen in het belang van of niet tegen de belangen van de stichting te zijn, en tenzij (en voor zover) het doen van een beroep op deze regeling in strijd zou zijn met de goede trouw, daarbij wordt het begrip goede trouw zo ruim uitgelegd als juridisch van tijd tot tijd mogelijk is.
2 Een schadeloosstelling door de stichting bedoeld in het vorige lid geschiedt na een vaststelling dat het lid van het college van bestuur of van de raad van toezicht voldaan heeft aan de van toepassing zijnde gedragsnorm genoemd in het vorige lid. Deze vaststelling geschiedt door de raad van toezicht in een voltallige vergadering.
3 Kosten gemaakt voor het voeren van verweer in een actie of procedure kunnen door de stichting worden voorgeschoten in afwachting van de einduitspraak in de actie of procedure en wel krachtens besluit van de raad van toezicht met betrekking tot het desbetreffende geval, na ontvangst van een schriftelijke toezegging door of namens het lid van het college van bestuur dan wel van de raad van toezicht om dit bedrag terug te betalen, tenzij uiteindelijk vastgesteld wordt dat hij het recht heeft door de stichting schadeloos gesteld te worden zoals in dit artikel bepaald.
4 De schadeloosstelling voorzien in dit artikel wordt niet geacht enig ander recht uit te sluiten, dat de betrokken persoon zou kunnen toekomen krachtens een reglement, (verzekerings-) overeenkomst of van de niet-belanghebbende bestuursleden of anderszins en zal blijven gelden voor een persoon die geen lid van het college van bestuur of van de raad van toezicht meer is en zal ook ten goede komen aan de rechtsopvolgers onder algemene titel van bedoelde betrokken persoon.

Statutenwijziging, juridische fusie en juridische splitsing

Artikel 22

1 Het college van bestuur is, na voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de raad van toezicht, bevoegd de statuten te wijzigen. Een besluit tot statutenwijziging moet met algemene stemmen worden genomen in een vergadering waarin twee derde van de leden van het college van bestuur aanwezig is. Indien het in de vorige volzin vereiste aantal leden van het college van bestuur niet aanwezig is, dan wordt een tweede vergadering bijeengeroepen, die gehouden zal worden niet eerder dan één maand na de eerste vergadering met inachtneming van het in dit lid, eerste en tweede volzin, vermelde.
2 Voor het besluit tot goedkeuring van statutenwijziging is een twee derde meerderheid vereist in een vergadering waarin alle leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd zijn. Indien in deze vergadering niet alle leden van de raad van toezicht aanwezig of vertegenwoordigd zijn, zal binnen veertien dagen na het houden van de eerste vergadering een tweede vergadering worden bijeengeroepen, waarin ongeacht het ter vergadering aanwezige of vertegenwoordigde aantal leden met een meerderheid van ten minste twee/derde van de uitgebrachte stemmen besluiten over een zodanig voorstel kunnen worden genomen.

[25] Geen directeur, geen lid college van bestuur, geen lid raad van toezicht.

3 Bij de oproeping tot de vergadering, waarin een voorstel tot goedkeuring van de statutenwijziging zal worden gedaan, dient zulks steeds te worden vermeld. Tevens dient een afschrift van het voorstel, bevattende de woordelijke tekst van de voorgestelde wijziging, bij de oproeping te worden gevoegd. De termijn van de oproeping bedraagt in dit geval ten minste twee weken.
4 Een statutenwijziging treedt eerst in werking nadat daarvan een notariële akte is opgemaakt. Ieder bestuurslid is afzonderlijk bevoegd gemelde notariële akte te (doen) verlijden. De leden van het college van bestuur zijn verplicht een authentiek afschrift van de wijziging en een volledige doorlopende tekst van de gewijzigde statuten neer te leggen bij het door de Kamer van Koophandel gehouden handelsregister.
5 Mutatis mutandis geldt het bepaalde in dit artikel voor het besluit tot juridische fusie of juridische splitsing.
6 Voor het nemen van besluiten over het oprichten van een katholieke school, over de opheffing, samenvoeging, overdracht of verandering van richting van een onder het bevoegd gezag van de stichting staande (mede)[26] katholieke school, alsmede juridische fusie, (af)splitsing of ontbinding van de stichting, is voorafgaande schriftelijk goedkeuring van het bestuur van de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSR) te Utrecht vereist.
7 Voor de wijziging van deze statuten behoeft de stichting de voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de NKSR voor zover het betreft de artikelen 1, 2, 3, 4, 6 derde lid, 7 derde lid, 8 derde lid, 11 tweede en derde lid, 12 eerste, tweede, vierde en vijfde lid, 13 derde lid onderdeel e, 14 tweede lid en 22 zesde en zevende lid.[27]
8 Wijziging van de statuten behoeft de instemming[28] van de gemeenteraad van de gemeente waarin de openbare scholen die door de stichting in stand worden gehouden zijn gelegen: de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. Instemming kan slechts worden onthouden als de overheersende invloed van de overheid in het bestuur niet is verzekerd voor zover het openbaar onderwijs betreft.
9 De wijziging van de statuten voor zover die statuten betrekking hebben op de regeling over de commissie identiteit samenwerkingsschool, is slechts mogelijk indien het college van bestuur en deze commissie daartoe gezamenlijk besluiten. Deze wijziging behoeft de goedkeuring van de raad van toezicht
10 Overdracht of fusie van de samenwerkingsschool is slechts mogelijk na instemming van de gemeenteraad van de gemeente waar de samenwerkingsschool gevestigd is.[29]

Ontbinding en vereffening

Artikel 23

1 Met betrekking tot het besluit tot ontbinding van de stichting is het bepaalde in het direct voorafgaande artikel van deze statuten van overeenkomstige toepassing.
2 Indien het college van bestuur besluit tot ontbinding dan wordt tevens de bestemming van het liquidatiesaldo vastgesteld, die in overeenstemming moet zijn met het doel van de stichting.
3 Het besluit tot ontbinding en de daarvan deel uitmakende bestemming van het liquidatiesaldo behoeft de voorafgaande schriftelijke goedkeuring van de raad van toezicht. In andere gevallen van ontbinding wordt de bestemming van het liquidatiesaldo door de vereffenaars vastgesteld.
4 Na ontbinding geschiedt de vereffening door de bestuurders, tenzij bij het besluit tot ontbinding anderen tot vereffenaars zijn aangewezen.
5 De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan, voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is.
6 Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk van kracht.
7 Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden stichting gedurende zeven jaar berusten onder degene die daartoe door de vereffenaar(s) is aangewezen.
8 Op de vereffening zijn de bepalingen van titel 1, boek 2 van het Burgerlijk Wetboek Van toepassing.

Onvoorziene gevallen

Artikel 24

In alle gevallen waarin zowel de wet als deze statuten niet voorzien, beslist het college van bestuur met inachtneming van de bevoegdheden van de raad van toezicht

Overgangsbepaling

Artikel 25[30]

Tenslotte verklaren de verschenen personen dat per de datum van de oprichting[31] van de stichting Samenwerkingsbestuur Liemers Novum

[26] Zoals een interconfessionele school of een samenwerkingsschool voor openbaar en katholiek onderwijs.
[27] Voorlopige bepalingen in verband met vernummering tijdens de besprekingen.
[28] Artikel 17, lid 6, van de WPO.
[29] Artikel 17d, lid 13, van de WPO, zoals dat luidt bij inwerkingtreding van de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool.
[30] Indien de in dit artikel genoemde personen niet voldoen aan het bepaalde in artikel x van de statuten dan kan worden bepaald dat in afwijking van het bepaalde in artikel x van de statuten, de RvT en het CvB bestaan uit de volgende personen.
[31] Of de statutenwijziging.

1 de raad van toezicht bestaat uit de volgende personen:
   a. Ankone, J.W.
   b. Goethart-van Sadelhoff, K.I.M.
   c. Gosselink, C.T.J.
   d. Haanepen-Witkamp, M.T.M.
   e. Hartogh Heys van de Lier, R.
   f. Kanters, P.H.M
   g. Klein Koerkamp, H.F.
   h. Roording-Janssen, W.G.M
   i. Stornebrink, J.F.M.
   j. Vroome, H.E. de

2 het college van bestuur bestaat uit twee leden, te weten:
   a. Buhler, P.J.A.
   b. Geluk, A.

BIJLAGE bij de statuten van LiemersNovum
Namenlijst scholen van de stichting per 1 augustus 2018

BRIN	**SCHOOL**	**RICHTING**	**PLAATS**
00DW	De Trompetter	RK	Angerlo
03QQ00	IKC Het Ravelijn	OB	Westervoort
03QQ01	Willibrordusschool (nevenvestiging Tragellijn)	RK	Spijk
05BU	Sprankel	RK	Herwen
05ZZ	De Tragelijn	RK	Lobith
06QF	Brede School St. Martinus	RK	Oud-Zevenaar
06VL00	IKC De Wiekslag	PC	Duiven
06VL01	Ds. Jonkersschool (nevenvestiging Wiekslag)	PC	Lathum
07QB	IKC De Expeditie	RK	Didam
07SI	't Scathe	RK	Pannerden
08FH	Montessorischool Westervoort	OB	Westervoort
08JY	Lindenhage	RK	Zevenaar
08XV	BS De Ontdekking	RK	Didam
09JU	IKC De Wissel	RK	Zevenaar
09VH	IKC De Toorts	RK	Didam
11DN	Daltonbasisschool St. Jozef	RK	Loil
11MW	IKC De Tamboerijn	IC	Zevenaar
12NF	Het Kofschip	OB	Zevenaar
13BF	IKC De Carrousel	OB	Zevenaar
23HE	IKC Het Klokhuis	OB	Duiven
24CN	IKC Het Veer	PC	Duiven
24MK00	Toermalijn	OB	Duiven
24MK01	De Wereldwijzer (nevenvestiging Toermalijn)	OB	Duiven
30FM	Daltonschool De Bem	RK	Zevenaar
30UX	Sterrenschool	AB	Zevenaar

BIJLAGE 2 BRIEF DUO AKKOORD BESTUURLIJKE FUSIE

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

SPO De Liemers
t.a.v. de heer A. Geluk
Voltastraat 21
6902 PT ZEVENAAR

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
Postbus 30205
2500 GE Den Haag

Doorkiesnummer
079-3232333 (po)

Bereikbaar op werkdagen
Van 9:00 - 13:00 (po)

Onze referentie
OND/ODS-2018/4328 M

Uw brief van
22 december 2017

ontvangen
26-02-2018

Datum 21 FEB. 2018
Betreft Bestuurlijke fusie 77235 en 61284

Geachte heer Geluk,

Op 27 december 2017 heb ik uw aanvraag voor goedkeuring van een bestuurlijke fusie tussen SPO De Liemers (hierna: De Liemers) en de Stichting Proles (hierna: Proles) ontvangen.

Op 1 oktober 2011 zijn de Wet fusietoets in het onderwijs (Stb. 2011, 95) en de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs (Stcrt. 2011, 13592) in werking getreden. Deze regeling is met ingang van 1 augustus 2017 vervangen door de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017 (Stcrt. 2017, 41402). In dit besluit wordt uw aanvraag getoetst aan de voorwaarden neergelegd in deze wet- en regelgeving.

De voorgenomen bestuurlijke fusie bestaat uit de bestuurlijke overdracht van het beheer van de basisscholen van De Liemers aan Proles. Aan de hand van de aanvraag en de fusie-effect rapportage stel ik vast dat het proces om te komen tot de bestuurlijke fusie zorgvuldig is doorlopen. Zowel de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad van De Liemers als de (gemeenschappelijke) medezeggenschapsraad van Proles stemmen in met de voorgenomen fusie. De colleges van burgermeester en wethouders van de betrokken gemeenten adviseren positief ten aanzien van deze fusie.

Uit de aanvraag is gebleken dat er sprake is van een bestuurlijke fusie in het basisonderwijs waarbij de ontstane rechtspersoon niet meer dan 30 basisscholen omvat en een marktpositie heeft die niet hoger is dan 50% van het totale onderwijsaanbod in de gemeenten waarin die rechtspersoon scholen in stand houdt. Hierdoor is, conform artikel 4, tweede lid, onder b, van de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017, voor de besluitvorming ten aanzien van de door u beoogde fusie geen advies ingewonnen bij de adviescommissie fusietoets in het onderwijs.

1503 002

Dienst Uitvoering Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

Rijnstraat 50
2515 XP Den Haag
Postbus 30205
2500 GE Den Haag

Doorkiesnummer
079-3232333 (po)

Bereikbaar op werkdagen
Van 9:00 - 13:00 (po)

Onze referentie
OND/ODS-2018/4328 M

Uw brief van
22 december 2017

Op grond van artikel 4, vierde lid, van de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017 is geen sprake van een significante belemmering van de daadwerkelijke variatie van het onderwijsaanbod, zowel in het opzicht van de richting en pedagogisch didactische aanpak, bedoeld in artikel 64c, eerste lid, van de Wet op het primair onderwijs.

BESLUIT
Gelet op de artikelen 64 tot en met 64d van de Wet op het primair onderwijs, het bepaalde in de Regeling en beleidsregels fusietoets in het onderwijs 2017 en daarbij alle feiten en omstandigheden in aanmerking nemende, verleen ik goedkeuring aan de bestuurlijke fusie tussen SPO De Liemers en de Stichting Proles.

Wanneer u aanvullende vragen heeft, vindt u op www.duo.nl/zakelijk meer informatie. Het Informatiecentrum onderwijs is op werkdagen van 09.00 tot 13.00 uur te bereiken via 079 - 32323 33 (po). U kunt ook een e-mail sturen naar ico@duo.nl.

De Minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media,
namens deze,
Manager OI/BKP/Productie 1

Rob Binda

Een belanghebbende kan tegen dit besluit binnen zes weken na de dag waarop het besluit hem is toegezonden schriftelijk bezwaar maken. De belanghebbende dient daartoe een bezwaarschrift in bij De minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap en/of De minister voor Basis- en Voortgezet Onderwijs en Media, onder vermelding van 'Bezwaar', ter attentie van DUO, postbus 30205, 2500 GE Den Haag. Meer informatie over het maken van bezwaar vindt u op www.duo.nl/zakelijk onder 'Oneens met DUO'.

1503 002

BIJLAGE 3 BRIEF NKSR AKKOORD STATUTENWIJZIGING

nksr nederlandse katholieke schoolraad

Ingekomen: 2/11/2017 | Paraaf CM

Kopie aan:

Stichting Proles, stichting voor openbaar en katholiek onderwijs,
t.a.v. de heer P.-J. Buhler, voorzitter CvB
SPO De Liemers,
t.a.v. de heer T. Geluk
p/a Voltastraat 21
6902 PT Zevenaar

datum	25 oktober 2017
kenmerk	sj036/06710
uw kenmerk	e-mail van 19 september 2017
bijlagen	1
Onderwerp	Statutenwijziging

Telefoon	0348 744 123
contactpersoon	mw. mr. Th.F.M.A Penders
e-mail	Th.penders@nksr.nl

Geachte heer Buhler,
Geachte heer Geluk,

Enige tijd geleden ontvingen wij het verzoek tot het verlenen van goedkeuring aan:

- de conceptstatutenwijziging van de Stichting Proles in verband met de overdracht aan de Stichting Proles van de door SPO De Liemers bestuurde scholen;
- de overdracht van de scholen van SPO De Liemers aan de Stichting Proles;
- voor zover vereist, goedkeuring aan het besluit tot ontbinding van de SPO De Liemers (waarbij de goedkeuring in werking treedt nadat de scholen zijn overgedragen).

Wij kunnen u berichten dat de Nederlandse Katholieke Schoolraad (NKSR) met instemming van de Aartsbisschop en na overleg met de bisschop-referent voor onderwijs, heeft besloten de gevraagde goedkeuringen te verlenen. Wij danken u en uw toezichthouders voor het gevoerde overleg en staan zonder meer positief tegenover de fusie van SPO De Liemers en de Stichting Proles.

Graag blijven wij de Stichting Proles dan ook erkennen als een voorziening voor (mede) katholiek onderwijs en verlenen u het predikaat 'katholiek'. De goedkeuring van de NKSR blijkt uit de handtekening op de laatste pagina van de bijgevoegde conceptstatutenwijziging, welk concept bij deze retour gaat. Wij stellen er prijs op een kopie van de notariële akte van statutenwijziging te mogen ontvangen.

Voor twee punten vragen wij uw aandacht. Het eerste punt betreft het personeelsbeleid. Van personeelsleden die (mede) katholiek onderwijs geven mag worden gevraagd dat zij een voldoende katechetische opleiding hebben genoten (artikel 11.2 ARKO). Dat wil zeggen dat zij in het bezit zijn van de akte godsdienst/levensbeschouwing of in de gelegenheid worden gesteld deze te behalen.

Voorts merken wij op, dat wij graag vernemen indien de teksten in de statuten over de mogelijkheid van een formele samenwerkingsschool nog wijziging ondergaat als gevolg van de op verzoek van de Tweede Kamer (motie) op te stellen Handreiking. In dat geval zullen wij in overleg met u naar een passende oplossing zoeken binnen het mogelijke.

Wij zijn er ons van bewust dat expliciete uitingen en opsommingen van waarden in statuten geenszins de dagelijkse christelijke en andere levensbeschouwelijke communicatie tussen leerlingen en docenten op zichzelf borgen. Wij hopen dan ook dat de statuten een spiegelbeeld zullen zijn van de schoolse werkelijkheid op de scholen. Dat juist bij leerlingen en hun ouders, bij de leerkrachten van de scho(o)l(en) en beleidsverantwoordelijken van de school dat vertrouwen mag groeien. De behoefte aan zo'n soort vertrouwen lijkt niet afgenomen. Uit de aard der zaak hecht het Aartsbisdom bijzonder belang aan de invulling van de (mede) katholieke identiteit. Mocht u nog daartoe nog informatie wensen, dan zijn wij daartoe natuurlijk zoals ook in het gesprek met u vermeld, graag bereid.

Wij wensen u alle goeds toe.

Met vriendelijke groet,
namens het bestuur van de vereniging
de Nederlandse Katholieke Schoolraad,

Diaken drs. T.G.W. Frankemölle
voorzitter

Mgr.dr. J.W.M. Hendriks,
bisschopreferent/bestuurslid.

4. Na ontbinding geschiedt de vereffening door de bestuurders, tenzij bij het besluit tot ontbinding anderen tot vereffenaars zijn aangewezen.
5. De stichting blijft na haar ontbinding voortbestaan, voor zover dit tot vereffening van haar vermogen nodig is.
6. Gedurende de vereffening blijven de bepalingen van deze statuten zoveel mogelijk van kracht.
7. Na afloop van de vereffening blijven de boeken en bescheiden van de ontbonden stichting gedurende zeven jaar berusten onder degene die daartoe door de vereffenaar(s) is aangewezen.
8. Op de vereffening zijn de bepalingen van titel 1, boek 2 van het Burgerlijk Wetboek Van toepassing.

Onvoorziene gevallen
Artikel 24
In alle gevallen waarin zowel de wet als deze statuten niet voorzien, beslist het college van bestuur met inachtneming van de bevoegdheden van de raad van toezicht

Overgangsbepaling
Artikel 25[28]
Tenslotte verklaren de verschenen personen dat per de datum van de oprichting[29] van de stichting Samenwerkingsbestuur Liemers Novum
1. de raad van toezicht bestaat uit de volgende personen:
   a. ...
   b. ...
   c. ..
   d. ...
   e. ...
   f. ...
   g. ...

2. het college van bestuur bestaat uit twee leden, te weten:
   1
   2

Bijlage
Namenlijst scholen van de stichting
brinnr. School richting/openbaar karakter plaats

nksr nederlandse katholieke schoolraad
Goedgekeurd d.d. 25 oktober 2017
Onder nummer I - U - 4800
Het bestuur van de Nederlandse Katholieke Schoolraad

[28] Indien de in dit artikel genoemde personen niet voldoen aan het bepaalde in artikel x van de statuten... dan kan worden bepaald dat in afwijking van het bepaalde in artikel x....van de statuten, de rvt en het cvb bestaan uit de volgende personen.
[29] Of de statutenwijziging.

BIJLAGE 4 NADERE UITLEG 'BESTUURSOVERDRACHT', 'SAMENWERKINGSBESTUUR' EN 'SAMENWERKINGS-SCHOOL'

Hieronder vindt nog een nadere juridische toelichting plaats op de begrippen 'bestuursoverdracht', 'samenwerkingsbestuur' en 'samenwerkingsschool' en hoe deze in de gewijzigde statuten zijn verwerkt.

Juridisch kader bestuursoverdracht
Na instemming door de gemeenteraden zijn SPO De Liemers en stichting Proles voornemens te komen tot een bestuursoverdracht als bedoeld in artikel 49 WPO in stand gehouden scholen op 1 augustus 2018. SPO de Liemers is daarbij te kwalificeren als 'overdragende stichting' en Stichting Proles zal fungeren als 'verkrijgende stichting'. Bij deze bestuursoverdracht wordt de instandhouding van de scholen overgedragen door Spo de Liemers aan stichting Proles.

Een bestuursoverdracht geschiedt bij notariële akte, omvat de overdracht en levering van de rechten ten aanzien van gebouwen en terreinen alsmede roerende zaken. Door de bestuursoverdracht treedt de verkrijgende stichting in alle uit de wet voortvloeiende rechten en verplichtingen die de overdragende stichting bezit in zijn hoedanigheid van bevoegd gezag.

Een dergelijke bestuursoverdracht is door de onderwijswetgever aangemerkt als een zogeheten 'bestuurlijke fusie' (artikel 64 lid 1 sub c WPO). Een bestuurlijke fusie is een fusie op het niveau van het bestuur van de betrokken scholen en vertoont enige gelijkenis met de juridische fusie in het rechtspersonenrecht, met dien verstande dat de onderwijswetgever voorschrijft dat de scholen middels een akte van bestuursoverdracht worden overgedragen (artikelen 49 en 56 WPO).

In dat verband bestaat het voornemen om direct voorafgaand aan de bestuursoverdracht de statuten van Stichting Proles te wijzigen en daarbij de naam van de verkrijgende stichting te wijzigen in Stichting LiemersNovum.

Samenwerkingsbestuur
Stichting Proles is destijds omgevormd van een stichting voor openbaar onderwijs naar een samenwerkingsbestuur. In die periode zijn de gemeenteraden hierover in ruime mate geïnformeerd. De statuten zijn met instemming van de gemeenteraden gewijzigd. Het verschil met de bestuursvorm stichting voor openbaar onderwijs (artikel 48 WPO) is dat de WPO niet voorschrijft dat het bestuur (of de raad van toezicht bij het bestuursmodel 'raad van toezicht') dient te worden benoemd door de gemeenteraad en dat bij een samenwerkingsstichting het personeel een arbeidsovereenkomst heeft in plaats van een ambtelijke aanstelling. Ook heeft de gemeenteraad bij een samenwerkingsstichting geen uit de wet volgend instemmings- of goedkeuringsrecht ten aanzien van de begroting of de jaarrekening maar alleen een wettelijk overlegrecht (artikel 17 lid 5 sub d WPO).

Een ander verschil met de stichting voor openbaar onderwijs is dat het in artikel 17 WPO ontbreekt aan een met artikel 48 lid 12 WPO vergelijkbaar artikellid, welk artikellid kort gezegd inhoudt dat bij aanwezigheid van een raad van toezicht geacht wordt dat de wettelijke en in de statuten op te nemen bepalingen ter zake het bestuur van de rechtspersoon van overeenkomstige toepassing zijn op de raad van toezicht. De achtergrond van dit onderscheid is dat (i) artikel 17c WPO (welk artikel een scheiding tussen de functies bestuur en intern toezicht verplicht) onverminderd van toepassing is op beide bestuursvormen en (ii) het opnemen van een dergelijke regeling niet noodzakelijk is nu de gemeenteraad bij een samenwerkingsstichting geen wettelijke benoemingsrechten of instemmingsrecht ter zake de begroting of de jaarrekening heeft.

Dat gezegd hebbende, wordt binnen de onderwijssector, algemeen aangenomen dat bij gebruikmaking door een samenwerkingsstichting van het raad van toezicht-model niet alleen de bepalingen uit artikel 17 lid 5 tot en met 8 WPO moeten worden gevolgd, maar dat de statuten van een samenwerkingsstichting in elk geval ook behoren te voorzien in een regeling omtrent:

- de samenstelling, werkwijze en inrichting van de raad van toezicht van de stichting,
- de wijze van benoeming, herbenoeming, schorsing en ontslag van de leden van de raad van
- toezicht,
- de termijn waarvoor de leden van de raad van toezicht worden benoemd.

Dit is ook het geval in de gewijzigde statuten.

Gebruikelijk is verder dat een besluit wordt genomen over het wel of niet in beginsel openbaar zijn van de vergaderingen van de raad van toezicht in aanvulling op de in beginsel openbare vergaderingen van het bestuur. Een wettelijk

verplichting tot vastlegging van het beginsel van openbaarheid van vergadering van de raad van toezicht ontbreekt en is ook niet af te leiden uit de wetsgeschiedenis. Hiervoor is niet gekozen.

Samenwerkingsschool
Met de Wet samen sterker door vereenvoudiging samenwerkingsschool zijn per 1 januari 2018 de mogelijkheden om een (formele) samenwerkingsschool te vormen vereenvoudigd. In een samenwerkingsschool wordt zowel openbaar als bijzonder onderwijs aangeboden. Een samenwerkingsschool kan ook onder de nieuwe wet uitsluitend tot stand komen door samenvoeging van één of meer openbare scholen met één of meer bijzondere scholen (scholenfusie) en moet voldoen aan de wettelijke voorwaarden. De voorwaarden waaronder een samenwerkingsschool kan worden gevormd zijn wél gewijzigd.

In de gewijzigde statuten is het mogelijk gemaakt om na verloop van tijd ook (formele) samenwerkingsscholen te gaan vormen. De wet schrijft voor dat er op dat moment wel een commissie identiteit moet worden verbonden aan de school. Deze commissie identiteit samenwerkingsschool heeft wettelijke bevoegdheden (dwingend recht). Het is niet dezelfde identiteitscommissie die nu al op vrijwillige basis aan bijzondere of openbare scholen kan worden verbonden.

Onderwerp	**Instemming statuten onderwijsstichting 'LiemersNovum'.**		
Registratienummer:	Z/18/034980	Portefeuillehouder(s):	Wethouder H.C.M. Knuiman
Historie	Op grond van artikel 17 WPO is er een gemeentelijke (raad)instemming nodig, voordat een schoolbestuur tot een besturenfusie, waarbij zowel openbare als bijzondere scholen zijn betrokken, kan besluiten.		
Termijn	De fusie is voorzien d.d. 1 augustus 2018. Voor doorgang is goedkeuring nodig van de betrokken gemeenteraden.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. In te stemmen met de fusie en de daarbij behorende statuten van de d.d. 1 augustus 2018 te fuseren onderwijsinstelling 'LiemersNovum'. Bespreekpunten zijn de mogelijke positieve effecten en mogelijke kanttekeningen van de fusie zoals genoemd in het raadsvoorstel waarbij ook de argumenten van het college ter overweging kunnen worden genomen.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel / Debat tafel** **20.45 - 21.00**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
H.J.M. Albers	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Onderwijs	15 minuten
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan over de mogelijke positieve effecten en mogelijke kanttekeningen zoals genoemd in het raadsvoorstel waarbij ook de argumenten van het college ter overweging kunnen worden genomen. - Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking aan de ronde tafel kan bepaald worden of er aansluitend debat plaatsvindt. Aan de ronde tafel dient aan het einde van de behandeling te worden nagegaan of er fracties zijn behoefte hebben aan debat. - Als er behoefte is aan debat kan dit aansluitend gevoerd worden. - Als er geen behoefte is aan debat dan kan het voorstel direct ter politieke besluitvorming naar de Raad.			
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*			

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	12 juni

Politieke Avond

Dossiernummer	175
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 mei 2018
Agendapunt	B.3
Omschrijving	21.15 - 21.45 / Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022

Geagendeerd	Vergaderdatum
Politieke Avond	**29 mei 2018**

Toelichting
Per 1 januari 2018 is de ambtelijke organisatie 1Stroom officieel werkzaam voor de gemeente Duiven en de gemeente Westervoort. In de vorm van een gemeenschappelijke regeling heeft 1Stroom jaarlijks de plicht om een programmabegroting op te stellen. De programmabegroting 2019-2022 wordt voor zienswijze aan de gemeenteraden van beide gemeenten voorgelegd.

Onderwerp	**Zienswijze programmabegroting 1stroom 2019-2022**		
Registratienummer:	Z/18/036652	Portefeuillehouder(s):	Burgemeester H.B.I. de Lange
Historie	Bij het instellen van de gemeenschappelijke regeling 1stroom is geregeld dat de deelnemende gemeenten de gelegenheid krijgen om voorafgaande aan de definitieve vaststelling van de programmabegroting een zienswijze kunnen indienen.		
Termijn	Vaststelling van de begroting 2019-2022 is voorzien in het Algemeen Bestuur van 14 juni. Vóór 15 augustus dient een vastgestelde begroting bij de Provincie te liggen.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Geen zienswijze in te dienen op de programmabegroting 2019-2022 van 1stroom. De discussie zal gaan of men het eens is met de stelling van het college dat er geen zienswijze ingediend hoeft te worden.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel 21.15 - 21.45**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Bestuur	30 minuten.
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan of men het eens is met de stelling van het college dat de programmabegroting geen specifieke zienswijze behoeft. - Dit vanwege het feit dat de begroting laat zien dat de netto taakstelling van €400.000 behaald is plus een extra bezuiniging van €70.000. Verder zijn alle afspraken, die door de gemeenten over de financiën zijn gemaakt, in de begroting verwerkt. - Wij adviseren om na de ronde tafel geen debattafel te houden, maar het stuk meteen mee te nemen voor politieke besluitvorming in de Raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*			

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

ZFB1E4DE847

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022

Zaak- & documentnr. : Z/18/036652
Portefeuillehouder :

Opsteller : Theo Bach
Team : Financieel Advies
Telefoonnr.

Samenvatting

Per 1 januari 2018 is de ambtelijke organisatie 1Stroom officieel werkzaam voor de gemeente Duiven en de gemeente Westervoort. In de vorm van een gemeenschappelijke regeling heeft 1Stroom jaarlijks de plicht om een programmabegroting op te stellen. De programmabegroting 2019-2022 wordt voor zienswijze aan de gemeenteraden van beide gemeenten voorgelegd.

Beslispunten

- Geen zienswijze indienen op de programmabegroting 2019-2022 van 1Stroom.

Aanleiding

De gemeente Duiven en gemeente Westervoort hebben hun ambtelijke diensten vanaf 1 januari 2018 ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. Jaarlijks stelt 1Stroom de financiële stukken op (jaarrekening en begroting) die voor zienswijze aan de gemeenteraden worden voorgelegd.

Planning

De behandeling van de zienswijze staat gepland voor de vergadering van de raad van 12 juni. Vaststelling van de begroting 2019-2022 is voorzien in het Algemeen Bestuur van 14 juni. Vóór 15 augustus dient een vastgestelde begroting bij de Provincie te liggen.

Beoogd effect

Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed te blijven houden op de financiën de taken en de te behalen doelstelling van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom.

Argumenten

In deze begroting is een nadere invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling. Ondanks de zeer korte tijd tussen het ontstaan van 1Stroom en het opmaken van deze begroting is 1Stroom erin geslaagd de netto-taakstelling voor 2019 (€ 400.000,-) geheel te realiseren. De bruto taakstelling voor 2019 bedraagt € 800.000,-. Conform de kaders die beide gemeenteraden hebben vastgesteld, is het verschil tussen bruto en netto taakstelling beschikbaar voor kwaliteit en kwetsbaarheid. Boven de netto taakstelling van € 400.000,- slagen wij er in om nog een bezuiniging te realiseren van € 70.000,-. Dit bedrag is dus in 2019 beschikbaar voor een kwaliteitsimpuls. Bovendien zet 1Stroom een betekenisvolle stap in het realiseren van de taakstelling voor de latere jaren. Dat geeft ons het vertrouwen dat we ook de taakstellingen in de komende jaren zullen realiseren. De taakstellingen staan los van

eventuele nieuwe wensen voor formatie-uitbreiding in de voorjaarsnota's van beide gemeenten.
Een onzekere factor in de programmabegroting 2019-2022 is nog steeds de btw. Er is reeds een voorstel gedaan aan de Belastingdienst hoe 1Stroom en beide gemeenten omgaan met de btw-component in de samenwerking. Dit voorstel leidt tot een minimale impact van een extra lastendruk omtrent de btw. Mocht dit voorstel afgewezen worden dan kan de extra jaarlijkse lastendruk omtrent de btw oplopen tot € 150.000,- voor beide gemeenten gezamenlijk. Deze last valt buiten de taakstelling en is verwoord in de risicoparagraaf van de begroting van beide gemeenten.

Omdat alle afspraken die de beide gemeenten gemaakt hebben over de financiën van 1Stroom conform die afspraken in de begroting zijn verwerkt, ligt het niet voor de hand om uw raad voor te stellen om een zienswijze kenbaar te maken. Voorgesteld wordt dan ook om geen zienswijze in te dienen.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Financiële paragraaf

Alle financiële consequenties zijn opgenomen in de financiële begroting van de programmabegroting 2019-2022. De kosten voor de bedrijfsvoering van de fusieorganisatie 1Stroom worden voor 63% ten laste gebracht van de gemeente Duiven en voor 37% ten laste gebracht van de gemeente Westervoort. De kosten voor de grondexploitaties en het afvalaanbiedstation van Duiven zijn hier een uitzondering op, deze komen volledig ten laste van Duiven.

Hieronder is de financiële meerjarenbegroting te zien:

	Bedragen in €				
Omschrijving	**Begroting 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Lasten					
Salariskosten	17.657.555	17.705.991	18.060.111	18.428.257	18.817.792
Overige personeelskosten	1.504.736	1.021.173	1.028.660	1.031.160	1.031.160
Huisvesting	1.071.187	1.101.249	1.099.845	1.099.814	1.099.814
Automatisering	2.860.299	2.913.885	2.911.722	2.927.036	2.942.345
Bureau- en organisatiekosten	965.634	1.028.654	1.010.468	1.035.932	1.010.720
Totale lasten	24.059.411	23.770.952	24.110.806	24.522.199	24.901.831
Baten					
Overige baten	726.485	263.340	263.340	263.340	263.340
Bijdrage gemeente Duiven	15.164.180	15.274.233	15.488.341	15.747.518	15.986.686
Bijdrage gemeente Westervoort	8.168.746	8.233.379	8.359.125	8.511.341	8.651.805
Totale baten	24.059.411	23.770.952	24.110.806	24.522.199	24.901.831
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0	0

Alle bedrijfsvoeringkosten zijn terug te voeren naar vijf categorieën (loonkosten, overige personele kosten, huisvesting, automatisering en bureau- en organisatiekosten). Voordat de totale lasten verdeeld worden naar de bijdragen van beide gemeenten worden hierop de overige baten in mindering gebracht, bijvoorbeeld de baten die wij ontvangen voor diensten aan de SDL en de MGR.

De bijdragen van de gemeenten worden bepaald door een vaste methodiek. De bijdrage voor 2019 wordt hieronder toegelicht aan de hand van de cijfers.

Totale lasten 1Stroom			**€ 23.770.952**
Totale overige baten		263.340	
Resterende lasten			**€ 23.507.612**
Doorbelasting afval aanbiedstation		€ 564.431	
Doorbelasting grondexploitatie		€ 690.804	
De te verdelen lasten			**€ 22.252.377**
63% ten laste van Duiven		€ 14.018.998	
37% ten laste van Westervoort		€ 8.233.379	
Saldo			**€ 0**

Nadat de overige baten in mindering zijn gebracht op de totale lasten van 1Stroom worden de lasten rondom het afval aanbiedstation en de grondexploitaties voor 100% doorbelast aan de gemeente Duiven. De bijdrage van de gemeente Duiven bedraagt € 15.274.233,- (zie hieronder):

Doorbelasting afval aanbiedstation		€ 564.431
Doorbelasting grondexploitatie		€ 690.804
63% ten laste van Duiven		€ 14.018.998
Doorbelasting Duiven		€ 15.274.233

De bijdrage voor de gemeente Westervoort is € 8.233.379,-. Er zijn verder geen aanvullingen op dit bedrag.

De bijdragen van de gemeenten aan 1Stroom worden door beide gemeenten verwerkt in hun meerjarenramingen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeenschappelijke regeling 1Stroom is een samenwerking met de gemeente Duiven.

Bijlagen

1. 201359474 _ Aanbiedingsbrief
2. 201359475 – Programmabegroting 1Stroom 2019-2022

Duiven, 1 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

*ZFB1E4DE84
7*

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze programmabegroting 1Stroom 2019-2022

Zaak- & documentnr. : Z/18/036652
Portefeuillehouder :

Opsteller : Theo Bach
Team : Financieel Advies
Telefoonnr.

Samenvatting

Per 1 januari 2018 is de ambtelijke organisatie 1Stroom officieel werkzaam voor de gemeente Duiven en de gemeente Westervoort. In de vorm van een gemeenschappelijke regeling heeft 1Stroom jaarlijks de plicht om een programmabegroting op te stellen. De programmabegroting 2019-2022 wordt voor zienswijze aan de gemeenteraden van beide gemeenten voorgelegd.

Beslispunten

- Geen zienswijze indienen op de programmabegroting 2019-2022 van 1Stroom.

Aanleiding

De gemeente Duiven en gemeente Westervoort hebben hun ambtelijke diensten vanaf 1 januari 2018 ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. Jaarlijks stelt 1Stroom de financiële stukken op (jaarrekening en begroting) die voor zienswijze aan de gemeenteraden worden voorgelegd.

Planning

De behandeling van de zienswijze staat gepland voor de vergadering van de raad van 12 juni. Vaststelling van de begroting 2019-2022 is voorzien in het Algemeen Bestuur van 14 juni. Vóór 15 augustus dient een vastgestelde begroting bij de Provincie te liggen.

Beoogd effect

Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed te blijven houden op de financiën de taken en de te behalen doelstelling van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom.

Argumenten

In deze begroting is een nadere invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling. Ondanks de zeer korte tijd tussen het ontstaan van 1Stroom en het opmaken van deze begroting is 1Stroom erin geslaagd de netto-taakstelling voor 2019 (€ 400.000,-) geheel te realiseren. De bruto taakstelling voor 2019 bedraagt € 800.000,-. Conform de kaders die beide gemeenteraden hebben vastgesteld, is het verschil tussen bruto en netto taakstelling beschikbaar voor kwaliteit en kwetsbaarheid. Boven de netto taakstelling van € 400.000,- slagen wij er in om nog een bezuiniging te realiseren van € 70.000,-. Dit bedrag is dus in 2019 beschikbaar voor een kwaliteitsimpuls. Bovendien zet 1Stroom een betekenisvolle stap in het realiseren van de taakstelling voor de latere jaren. Dat geeft ons het vertrouwen dat we ook de taakstellingen in de komende jaren zullen realiseren. De taakstellingen staan los van

eventuele nieuwe wensen voor formatie-uitbreiding in de voorjaarsnota's van beide gemeenten.
Een onzekere factor in de programmabegroting 2019-2022 is nog steeds de btw. Er is reeds een voorstel gedaan aan de Belastingdienst hoe 1Stroom en beide gemeenten omgaan met de btw-component in de samenwerking. Dit voorstel leidt tot een minimale impact van een extra lastendruk omtrent de btw. Mocht dit voorstel afgewezen worden dan kan de extra jaarlijkse lastendruk omtrent de btw oplopen tot € 150.000,- voor beide gemeenten gezamenlijk. Deze last valt buiten de taakstelling en is verwoord in de risicoparagraaf van de begroting van beide gemeenten.

Omdat alle afspraken die de beide gemeenten gemaakt hebben over de financiën van 1Stroom conform die afspraken in de begroting zijn verwerkt, ligt het niet voor de hand om uw raad voor te stellen om een zienswijze kenbaar te maken. Voorgesteld wordt dan ook om geen zienswijze in te dienen.

Kanttekeningen

Niet van toepassing.

Financiële paragraaf

Alle financiële consequenties zijn opgenomen in de financiële begroting van de programmabegroting 2019-2022. De kosten voor de bedrijfsvoering van de fusieorganisatie 1Stroom worden voor 63% ten laste gebracht van de gemeente Duiven en voor 37% ten laste gebracht van de gemeente Westervoort. De kosten voor de grondexploitaties en het afvalaanbiedstation van Duiven zijn hier een uitzondering op, deze komen volledig ten laste van Duiven.

Hieronder is de financiële meerjarenbegroting te zien:

	Bedragen in €				
Omschrijving	**Begroting 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Lasten					
Salariskosten	17.657.555	17.705.991	18.060.111	18.428.257	18.817.792
Overige personeelskosten	1.504.736	1.021.173	1.028.660	1.031.160	1.031.160
Huisvesting	1.071.187	1.101.249	1.099.845	1.099.814	1.099.814
Automatisering	2.860.299	2.913.885	2.911.722	2.927.036	2.942.345
Bureau- en organisatiekosten	965.634	1.028.654	1.010.468	1.035.932	1.010.720
Totale lasten	24.059.411	23.770.952	24.110.806	24.522.199	24.901.831
Baten					
Overige baten	726.485	263.340	263.340	263.340	263.340
Bijdrage gemeente Duiven	15.164.180	15.274.233	15.488.341	15.747.518	15.986.686
Bijdrage gemeente Westervoort	8.168.746	8.233.379	8.359.125	8.511.341	8.651.805
Totale baten	24.059.411	23.770.952	24.110.806	24.522.199	24.901.831
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0	0

Alle bedrijfsvoeringkosten zijn terug te voeren naar vijf categorieën (loonkosten, overige personele kosten, huisvesting, automatisering en bureau- en organisatiekosten). Voordat de totale lasten verdeeld worden naar de bijdragen van beide gemeenten worden hierop de overige baten in mindering gebracht, bijvoorbeeld de baten die wij ontvangen voor diensten aan de SDL en de MGR.

De bijdragen van de gemeenten worden bepaald door een vaste methodiek. De bijdrage voor 2019 wordt hieronder toegelicht aan de hand van de cijfers.

Totale lasten 1Stroom			**€ 23.770.952**
Totale overige baten		263.340	
Resterende lasten			**€ 23.507.612**
Doorbelasting afval aanbiedstation		€ 564.431	
Doorbelasting grondexploitatie		€ 690.804	
De te verdelen lasten			**€ 22.252.377**
63% ten laste van Duiven		€ 14.018.998	
37% ten laste van Westervoort		€ 8.233.379	
Saldo			**€ 0**

Nadat de overige baten in mindering zijn gebracht op de totale lasten van 1Stroom worden de lasten rondom het afval aanbiedstation en de grondexploitaties voor 100% doorbelast aan de gemeente Duiven. De bijdrage van de gemeente Duiven bedraagt € 15.274.233,- (zie hieronder):

Doorbelasting afval aanbiedstation		€ 564.431
Doorbelasting grondexploitatie		€ 690.804
63% ten laste van Duiven		€ 14.018.998
Doorbelasting Duiven		€ 15.274.233

De bijdrage voor de gemeente Westervoort is € 8.233.379,-. Er zijn verder geen aanvullingen op dit bedrag.

De bijdragen van de gemeenten aan 1Stroom worden door beide gemeenten verwerkt in hun meerjarenramingen.

Communicatie

Niet van toepassing.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeenschappelijke regeling 1Stroom is een samenwerking met de gemeente Duiven.

Bijlagen

1. 201359474 _ Aanbiedingsbrief
2. 201359475 – Programmabegroting 1Stroom 2019-2022

Duiven, 1 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes secretaris	drs. H.B.I (Rik) de Lange burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/036652

Datum besluitvorming :

Onderwerp

De raad van de gemeente Duiven;

overwegende dat het Dagelijks Bestuur van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom met haar brief van 17 april 2018 vraagt om een zienswijze op de programmabegroting 2019-2022;

gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 1 mei 2018;

De raad besluit

Geen zienswijze in te dienen op de programmabegroting 2019-2022 van 1Stroom.

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

1STROOM
DUIVEN & WESTERVOORT

1Stroom werkt voor de gemeente Duiven
en de gemeente Westervoort

onderwerp	:	Aanbiedingsbrief programmabegroting 1Stroom 2019-2022
datum	:	17 april 2018
deadline	:	
zaaknummer	:	ADV/18/201353567
van afdeling/team/ambtenaar	:	Financieel Advies
aan afdeling/team/B&W/raad	:	Gemeenteraad Duiven & Gemeenteraad Westervoort

Geachte Raad,

Bijgaand treft u de programmabegroting 2019-2022 van 1Stroom aan. 1Stroom is de gemeenschappelijke regeling die vanaf 1 januari 2018 werkzaam is voor de gemeente Duiven en de gemeente Westervoort.

Conform artikel 25 en 27 van de Gemeenschappelijke Regeling wordt u in de gelegenheid gesteld om uw zienswijze op deze ontwerpstukken kenbaar te maken.

In deze begroting is een nadere invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling. Ondanks de zeer korte tijd tussen het ontstaan van 1Stroom en het opmaken van deze begroting zijn we erin geslaagd de netto-taakstelling voor 2019 (€ 400.000) geheel te realiseren. De bruto taakstelling voor 2019 bedraagt € 800.000. Conform de kaders die beide gemeenteraden hebben vastgesteld, is het verschil tussen bruto en netto taakstelling beschikbaar voor kwaliteit en kwetsbaarheid. Boven de netto taakstelling van € 400.000 slagen wij er in om nog een bezuiniging te realiseren van € 70.000. Dit bedrag is dus in 2019 beschikbaar voor een kwaliteitsimpuls. Bovendien zetten we een betekenisvolle stap in het realiseren van de taakstelling voor de latere jaren. Dat geeft ons het vertrouwen dat we ook de taakstellingen in de komende jaren zullen realiseren. De taakstellingen staan los van eventuele nieuwe wensen voor formatie-uitbreiding in de voorjaarsnota's van beide gemeenten.

Een onzekere factor in de programmabegroting 2019-2022 is nog steeds de btw. Er is reeds een voorstel gedaan aan de Belastingdienst hoe 1Stroom en beide gemeenten omgaan met de btw-component in de samenwerking. Dit voorstel leidt tot een minimale impact van een extra lastendruk omtrent de btw. Mocht dit voorstel afgewezen worden kan de extra jaarlijkse lastendruk omtrent de btw oplopen tot € 150.000 voor beide gemeenten gezamenlijk. Deze last valt buiten de taakstelling en is verwoord in de risicoparagraaf van de begroting van beide gemeenten.

Wij verzoeken u om uiterlijk 14 juni te reageren.

Hoogachtend,

Dagelijks Bestuur 1Stroom

Secretaris,

C. Papjes

Voorzitter,

A. van Hout

1STROOM

Programmabegroting 2019-2022

1STROOM begroot...

Inleiding

1Stroom is de nieuwe organisatie die per 1 januari 2018 werkt voor de gemeenten Duiven en Westervoort. 1Stroom is een gemeenschappelijke regeling waarin het ambtelijke apparaat van de beide gemeenten is ondergebracht. De begroting van 1Stroom kent één programma, de dienstverlening naar de twee deelnemende gemeenten.

In juli 2016 hebben de gemeenteraden van Duiven en Westervoort een positief besluit genomen over de ambtelijke fusie tussen beide gemeenten. Vervolgens hebben beide gemeenteraden tijdens de raadsvergadering in juli 2017 toestemming verleend tot het aangaan van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom. Het college van B&W van de gemeente Duiven heeft op 24 juli 2017 besloten de gemeenschappelijke regeling 1Stroom definitief op te richten en in werking te laten treden met ingang van 1 januari 2018. Het college van B&W van de gemeente Westervoort heeft dit besloten op 5 september 2017. Het besluit stelt de gemeenten Duiven en Westervoort in staat zelf richting te blijven geven aan de toekomst en zelf regie te behouden in een tijd waarin er van de gemeente een andere rol wordt verwacht.

De eenmalige kosten voor het realiseren van de ambtelijke fusie zijn begroot op € 1.000.000. Deze kosten worden in vier jaar terugverdiend door de taakstellingen. De fusie leidt tot een financieel voordeel dat oploopt tot € 600.000 structureel voor beide gemeente gezamenlijk in 2021. De gemeenten Duiven en Westervoort hebben beide een krediet van € 500.000 beschikbaar gesteld om de eenmalige kosten te dekken.
In deze begroting wordt een nadere invulling gegeven aan de bezuinigingstaakstelling. Voor het jaar 2019 wordt de taakstelling gehaald. Structureel moet nog ruim € 100.000 aanvullend worden bezuinigd. Een nadere toelichting op de bezuinigingen is opgenomen in de paragraaf bedrijfsvoering.

De begroting van 1Stroom bevat alleen budgetten voor de bedrijfsvoering. De programmabudgetten blijven onderdeel vormen van de programmabegrotingen van beide gemeenten. De kosten voor de bedrijfsvoering van de fusieorganisatie 1Stroom worden voor 63% ten laste gebracht van de gemeente Duiven en voor 37% ten laste gebracht van de gemeente Westervoort. De kosten voor de grondexploitaties en het afvalaanbiedstation van Duiven zijn hier een uitzondering op, deze komen volledig ten laste van deze gemeente.

Een nieuwe organisatie: *waardengedreven…*

In de jaren voorafgaande aan de startdatum (01-01-2018) van 1Stroom is er veel tijd en energie gestoken in de bouw van de nieuwe organisatie. Een organisatie met de waarden *vertrouwen, aandacht* en *verantwoordelijkheid* als fundament. 1Stroom wil een veerkrachtige organisatie zijn die middenin de samenleving staat. Die samenleving vindt in 1Stroom een betrokken en betrouwbare partner, die mensen ondersteunt bij het nemen van verantwoordelijkheid voor hun welbevinden. Dat geldt niet alleen voor de inwoners van beide gemeenten, maar ook voor de medewerkers van 1Stroom. In onze missie beschrijven we hoe we met gebundelde energie en kundig vakmanschap oplossingen vinden voor de uitdagende vraagstukken van de twee gemeentebesturen.

…en doelgericht

In de vorm van 5 K's zijn vijf doelen bepaald die door de ambtelijke fusie gerealiseerd moeten worden:

- **K**wetsbaar: 1Stroom moet robuust zijn; minder kwetsbaar dan de twee losse organisaties.
- **K**racht: 1Stroom moet een flexibele organisatie zijn die twee zelfstandige gemeenten kan bedienen en mee kan bewegen met de veranderende taken en rollen van de overheid.
- **K**waliteit: 1Stroom biedt optimale dienstverlening.
- **K**ansen: 1Stroom biedt interessante loopbaanmogelijkheden en is in staat strategische kansen te benutten.
- **K**osten: de bedrijfsvoering van 1Stroom kost niet meer en zo mogelijk minder dan van de twee huidige ambtelijke organisaties samen. Op basis van een raadsbesluit is dit geconcretiseerd tot een netto besparing van € 600.000 in 2021.

Beleidsbegroting

1. Het programma dienstverlening

Het programma **dienstverlening** kent meerdere aspecten:

- de dienstverlening aan de samenleving: inwoners, bedrijven, organisaties, andere overheden)
- de dienstverlening aan de besturen: de colleges en de raden van Duiven en van Westervoort
- en aan elkaar (interne dienstverlening/bedrijfsvoering).

Om al die diensten te kunnen verlenen is bedrijfsvoering nodig. Dat is waar dit programma over gaat. Wat kost het om goede dienstverlening te kunnen bieden?

Wat willen we bereiken?

Programmadoelstelling

1Stroom wil een betrouwbare partner zijn die optimale en passende dienstverlening biedt aan twee gemeenten. Hiermee versterken we de positie van de gemeente als eerste overheid.

Wat gaan we daarvoor doen?

Doelstellingen

1Stroom verricht alle gemeentelijke taken voor zover die niet bij derden belegd zijn. De uitvoering bevat in ieder geval: het ontwikkelen en uitvoeren van beleid, publieke dienstverlening, toezicht en handhaving en het verrichten van bedrijfsvoeringstaken op het gebied van personeel en organisatie.

In het dagelijks werk laten we ons leiden door de kernwaarden vertrouwen, aandacht en verantwoordelijkheid.

- 1Stroom investeert in een krachtig bestuurlijk ambtelijk samenspel door de bestuurders professioneel te ondersteunen en (pro-)actief en helder te adviseren, rekening houdend met de couleur locale.
- 1Stroom investeert in het zijn van een volwaardige partner in de regio. We bieden professioneel tegenspel en medespel en leveren een proportioneel aandeel in regionale taken en werkzaamheden.
- 1Stroom faciliteert de samenleving bij het nemen van initiatieven en het bieden van ruimte hiervoor.
- 1Stroom faciliteert de medewerkers bij het ontwikkelen van de hiervoor benodigde vaardigheden, onder andere door het beschikbaar stellen van instrumenten en het bieden van ruimte om te experimenteren.
- 1Stroom investeert in de professionele groei van de medewerkers naar persoonlijk leiderschap en vakmanschap, zodat zij kunnen voldoen aan wat er van hen verwacht wordt in hun veranderende rol.
- 1Stroom investeert in de organisatieontwikkeling door het borgen van de kernwaarden en de missie & visie in de organisatie en het waarmaken van de besturingsfilosofie.
- 1Stroom waarborgt de kwaliteit van de dienstverlening door het opstellen van een dienstverleningsconcept. We meten de uitvoering hiervan met klanttevredenheids-onderzoeken. Conform afspraak hebben wij in 2017 een nulmeting uitgevoerd. U bent

geïnformeerd over de resultaten daarvan. Over twee en over vier jaar voeren we nieuwe metingen uit.

- 1Stroom zorgt voor informatievoorziening, huisvesting en voor de benodigde (ICT) apparatuur.

Wat mag het kosten?

De meerjarenbegroting inclusief de taakstelling ziet er in het kort als volgt uit:

	Bedragen in €				
Omschrijving	**Begroting 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Lasten					
Salariskosten	17.657.555	17.705.991	18.060.111	18.428.257	18.817.792
Overige lasten	6.401.856	6.064.962	6.050.694	6.093.943	6.084.040
Totale lasten	24.059.411	23.770.953	24.110.805	24.522.200	24.901.832
Baten					
Overige baten	726.485	263.340	263.340	263.340	263.340
Bijdragen gemeenten	23.332.926	23.507.613	23.847.465	24.258.860	24.638.492
Totale baten	24.059.411	23.770.953	24.110.805	24.522.200	24.901.832
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0	0

Een uitgebreidere meerjarenbegroting wordt beschreven in de financiële begroting (p.14 en verder).

2. Paragrafen

De paragrafen ‘Lokale heffingen’ en ‘Onderhoud kapitaalgoederen’ hoeven in de begroting 1Stroom niet opgenomen te worden. De gemeente Duiven en Westervoort blijven verantwoordelijk voor het opleggen van de lokale heffingen in eigen gemeente. De verantwoording en verwerking van de baten vinden rechtstreeks plaats in de administratie van beide gemeenten.

Op grond van het BBV (art. 12, lid 1) bevat de paragraaf onderhoud kapitaalgoederen in ieder geval de kapitaalgoederen wegen, riolering, water, groen en gebouwen. 1Stroom heeft geen van deze kapitaalgoederen, daarom wordt deze paragraaf ook niet opgenomen.

2.1 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de gemeenschappelijke regeling 1Stroom in staat is tegenvallers op te vangen.

1 januari 2018 is de organisatie 1Stroom officieel in werking getreden en op dat moment zijn er geen reserves gevormd. Artikel 24 uit de statuten van de gemeenschappelijke regeling 1Stroom stelt dat er wel reserves en voorzieningen gevormd kunnen worden gedurende de looptijd van 1Stroom.

Lopende het begrotingsjaar worden de ontwikkelingen met betrekking tot de kosten van de werkorganisatie periodiek en nauwgezet gemonitord teneinde tijdig te kunnen bijsturen. Dit gebeurt aan de hand van een tussentijdse rapportage. Wanneer sprake is van een financiële tegenvaller wordt beroep gedaan op het weerstandsvermogen van Duiven en Westervoort, waarbij het verdelingspercentage 63%-37% wordt gehanteerd. Beide gemeenten betrekken dit risico in de programmabegroting.

De wet- en regelgeving schrijft voor dat een zestal kengetallen in de begroting opgenomen dienen te worden. Deze kengetallen zijn echter niet van toepassing op 1Stroom. 1Stroom heeft namelijk geen eigen of vreemd vermogen, geen grondexploitaties en heft geen belastingen op bij burgers.

Ontwikkelingen Btw
1Stroom is als ambtelijke organisatie een voorbeeld van een samenwerkingsverband tussen gemeenten. In januari 2016 is de Btw-plicht afgeschaft voor samenwerkende gemeenten. Dit was het gevolg van een uitspraak van de Europese Commissie waarin een ruimere toepassing van de koepelvrijstelling beschreven werd. In september 2017 heeft het Europese Hof geoordeeld dat de Europese Btw-richtlijn niet toestaat dat de koepelvrijstelling wordt toegepast als de dienst van het samenwerkingsverband door een lid van het samenwerkingsverband ook wordt gebruikt voor zijn btw-belaste handelingen. Dit betekent dat de ruimere toepassing van de koepelvrijstelling in strijd is met de Europese Btw-richtlijn en moet worden beëindigd. De koepelvrijstelling is per 1 januari 2018 beëindigd. Deze uitspraak heeft invloed op de fusieorganisatie 1Stroom, aangezien een btw-kostenpost gaat ontstaan. Het maximale risico is gekwantificeerd op € 150.000.

Er ligt een voorstel bij de Belastingdienst voor de verwerking van de Btw binnen 1Stroom. Afhankelijk van de reactie op dit voorstel kan de hoogte van de Btw-kostenpost worden bepaald. Het is nog onduidelijk wanneer de Belastingdienst uitsluitsel geeft over het ingediende voorstel. Tot die tijd blijft de Btw een risico voor de eigenaren van 1Stroom, ofwel de beide gemeenten.

2.2 Paragraaf Financiering

De paragraaf financiering gaat over de manier waarop 1Stroom wordt gefinancierd en de risico's die daarbij aanwezig zijn. Het beleid omtrent financiering binnen 1Stroom is vastgelegd in de financiële verordening (art. 212 GW).

Financiering
De reguliere exploitatiekosten van 1Stroom worden gefinancierd door de deelnemende gemeenten, respectievelijk Duiven en Westervoort. Maandelijks wordt daarvoor een factuur vanuit 1Stroom naar beide gemeenten gestuurd. Voor de normale uitoefening van de door de gemeenten overgedragen taken beschikt 1Stroom dan over voldoende liquide middelen.

De hoogte van het maandelijks voorschot wordt afgestemd op de financieringsbehoefte van 1Stroom. Deze financieringsbehoefte is zeer inzichtelijk, aangezien het moment van het doen van de uitgaven voor het grootste gedeelte van de kosten zeker is. 75% van de kosten binnen 1Stroom bestaan uit loonkosten, welke op een maandelijks vast moment worden uitgekeerd.

De reguliere exploitatiekosten worden gefinancierd door de deelnemende gemeenten, waardoor 1Stroom in principe geen geldleningen nodig heeft anders dan voor de aanschaf van bedrijfsmiddelen met een meerjarig nut. Het aantrekken van geldleningen zal in de toekomst nodig zijn voor de aanschaf en vervanging van bedrijfsmiddelen. In geval van liquiditeitstekort wordt beoordeeld of het zinvol is om gebruik te maken van kortlopende of langlopende rekeningen.

Financieringsovereenkomst Bank Nederlandse Gemeenten
Met de Bank Nederlandse Gemeenten is in november 2017 een financieringsovereenkomst gesloten. In deze overeenkomst is een kredietarrangement opgenomen waarin onder andere de kredietlimiet in rekening courant is vastgesteld. Deze kredietlimiet komt overeen met de kasgeldlimiet van ongeveer € 2 miljoen.

Schatkistbankieren
Bij een (tijdelijk) overschot aan liquide middelen wordt dit in rekening courant aangehouden ten behoeve van het dagelijks betalingsverkeer. Boven een drempelbedrag worden overtollige middelen bij het Rijk gestald, dit betreft het schatkistbankieren.

Kasgeldlimiet
In de Wet Financiering Decentrale Overheden (FIDO) is een kasgeldlimiet vastgelegd om het renterisico bij decentrale overheden te beheersen door een grens te stellen aan de financiering op de korte termijn. Dit betekent dat de korte schuld voor maximaal 8,2% van het begrotingstotaal mag bedragen. Voor 1Stroom betekent dit dat de kasgeldlimiet bijna € 2 miljoen betreft.

Kasgeldlimiet 2019	*** € 1.000**
Begrotingstotaal (totale lasten)	€ 23.771
Percentage kasgeldlimiet	8,2%
Kasgeldlimiet	€ 1.949

Renterisiconorm

In de Wet FIDO is tevens een renterisiconorm voor decentrale overheden vastgesteld. Het uitgangspunt van de renterisiconorm is het beheersen van de renterisico's op langlopende schulden. Dit betreffen leningen met een looptijd langer dan één jaar. Het beheersen gebeurt door het aanbrengen van spreiding in de looptijden van de leningen. Hiermee wordt voorkomen dat een groot deel van de leningen tegelijk opnieuw moeten worden afgesloten, met het risico van snel oplopende rentelasten.

De renterisiconorm betreft 20% van het begrotingstotaal. Dit betekent dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en de renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal.

Renterisiconorm 2019	*** € 1.000**
Begrotingstotaal (totale lasten)	€ 23.771
Percentage renterisiconorm	20%
Renterisiconorm	€ 4.754

2.3 Paragraaf Bedrijfsvoering

De paragraaf bedrijfsvoering moet inzicht bieden in de beleidsvoornemens inzake bedrijfsvoering. Onder bedrijfsvoering rekenen we de inzet van (productie-)middelen en de toepassing van processen bij de totstandkoming van producten. De directie en haar managers zijn hiervoor integraal verantwoordelijk. Integraal management, projectmatig en procesmatig werken, goed facilitair beheer en een goed beheer van de middelen dienen te leiden tot het realiseren en vervolgens het in stand houden van het gewenste niveau van dienstverlening richting burger en tot een daadkrachtige en slagvaardige organisatie.

De directie van 1Stroom is integraal verantwoordelijk voor de bedrijfsvoering.

De volgende nota's inzake bedrijfsvoering zijn vastgesteld:

1. Missie en Visie 1Stroom;
2. Gemeenschappelijke regeling 1Stroom (2017).

De gemeente Westervoort en Duiven mandateren alle taken aan 1Stroom. 1Stroom staat daarmee in samenspel met beide colleges aan de lat om alle bestuurlijke ambities van zowel Westervoort als Duiven te realiseren. Deze opdrachten vormen ook gelijk het bestaansrecht voor 1Stroom. Om de taken en bestuurlijke ambities zo goed mogelijk te kunnen realiseren, heeft 1Stroom een missie en visie opgesteld. Deze vormen de strategische koers voor de organisatie. 1Stroom is een waarden gedreven organisatie en werkt vanuit de kernwaarden: Aandacht, Verantwoordelijkheid en Vertrouwen.

De missie van 1Stroom

Een veerkrachtige organisatie middenin een vitale samenleving.

Wij zijn een betrouwbare en betrokken partner die bijdraagt aan een samenleving waarin het goed leven en werken is. Wij ondersteunen mensen bij het nemen van verantwoordelijkheid voor hun

welbevinden. Met gebundelde energie, kennis én plezier vinden we oplossingen voor de uitdagende vraagstukken van de twee gemeentebesturen waarvoor wij werken.

1Stroom doet dit door:

- een actieve rol te vervullen in het publieke domein;
- in te spelen op de bewegingen in de samenleving;
- beleid, regels en werkafspraken dienend te laten zijn aan de leefwereld van de mensen;
- mensen met initiatieven met elkaar te verbinden;
- energie te steken in goede relaties vanuit een open houding;
- dingen mogelijk te maken (met aandacht, kennis, advies, dialoog, ruimte, geld);
- ruimte te bieden aan passende oplossingen;
- nieuwe samenwerkingsvormen te creëren;
- integer te handelen en zuinig te zijn met belastinggeld;
- te investeren in kennis en vakmanschap;
- aandacht te hebben voor de plaatselijke culturen.

Personeel

Vanaf 1 januari 2018 is al het personeel(met uitzondering van de griffie) overgegaan naar de nieuwe werkorganisatie **1Stroom.**

1Stroom	**2019**
Formatie	249,16 fte
Formatie (per 1.000 inw.)	6,23

Bezuinigingen

De beide gemeenteraden hebben 1Stroom bij de start een bezuinigingstaakstelling meegegeven. In het go / no-go document over de ambtelijke fusie Duiven-Westervoort heeft u de taakstelling als volgt bepaald:

	Taakstelling efficiency (bedragen x 1.000 euro)	2019	2020	2021	2022
A	Taakstelling terugverdienen werkbudget ambtelijke fusie	250	250	250	250
B	Taakstelling algemeen	150	250	350	350
C	Beschikbaar voor frictiekosten/taakstelling tbv investeringen in kwaliteit en kwetsbaarheid	400	400	400	400
D	**Efficiencytaakstelling 1Stroom (A+B+C)**	**800**	**900**	**1.000**	**1.000**
E	**Bezuiniging ten gunste van de gemeentebegrotingen (A+B)**	**400**	**500**	**600**	**600**

1Stroom heeft de opdracht structureel € 1.000.000 te bezuinigen. Dat noemen we de 'bruto-taakstelling'; die staat in regel D in de tabel hierboven. Van die bezuiniging vloeit € 600.000 terug naar de gemeentekassen (regel E). Dat noemen we de 'netto-taakstelling'. Dit is de primaire bezuinigingsopdracht: die moet 1Stroom altijd behalen.

In de begintijd van 1Stroom is sprake van frictiekosten omdat we enige tijd nodig hebben om de personeelsomvang in overeenstemming te brengen met de formatieomvang. Deze frictiekosten zijn geraamd in regel C in de tabel hierboven. Naar mate de tijd vordert, zullen de frictiekosten afnemen en komt geld beschikbaar om te investeren in het vergroten van de kwaliteit en het verminderen van

de kwetsbaarheid. Omdat de frictiekosten en de middelen om te investeren in kwaliteit en kwetsbaarheid communicerende vaten zijn, heeft 1Stroom er belang bij om de frictiekosten te beperken, zowel in omvang als in duur. Hoe sneller 1Stroom de frictiekosten afbouwt, hoe eerder (en hoe meer) geld beschikbaar komt voor investeringen in het vergroten van de kwaliteit en het verminderen van de kwetsbaarheid. Het verminderen van de frictiekosten vormt een aanvullende taakstelling voor 1Stroom bovenop de netto-taakstelling die ten gunste van de gemeenten komt.

Hieronder staat welke bezuinigingen in de begroting 2019 zijn verwerkt. Ondanks de zeer korte tijd tussen het ontstaan van 1Stroom en het opmaken van deze begroting zijn we erin geslaagd de netto-taakstelling voor 2019 geheel te realiseren. We bezuinigen zelfs iets meer waardoor een bescheiden bedrag beschikbaar is voor kwaliteit en kwetsbaarheid. Bovendien zetten we een betekenisvolle stap in het realiseren van de taakstelling voor de latere jaren. Dat geeft ons het vertrouwen dat we ook de taakstellingen in de komende jaren zullen realiseren.

Bezuinigingen 2019

Bezuinigingen 2019 (bedragen x 1.000 euro)	2019	2020	2021	2022
Daling formatie/bezuiniging op loonkosten	278	278	278	278
Bezuiniging op overige personeelskosten	81	81	81	81
Bezuiniging op huisvestingslasten	46	46	46	46
Bezuiniging op ICT-kosten	65	85	85	85
Bezuiniging	470	490	490	490

De taakstelling ten gunste van de gemeentebegrotingen (de netto-taakstelling) bedraagt in 2019 € 400.000. Het meerdere (€ 70.000) euro is beschikbaar voor kwaliteit en kwetsbaarheid. Hieronder lichten we de bezuinigingen 2019 toe.

Bezuiniging loonkosten
Op de loonkosten realiseren we een bezuiniging van € 278.000 omdat we het aantal formatieplaatsen kunnen laten dalen. Dit kunnen we doen door medewerkers die in 2018 met (vroeg)pensioen gaan niet te vervangen: hun taken worden door collega's overgenomen. Hiermee hadden we al rekening gehouden bij de inrichting van 1Stroom.

Een klein deel van de taakstelling konden we invullen door jongere medewerkers die starten op een lager salarisniveau aan te stellen op openstaande vacatures.

Bezuiniging overige personeelskosten
Op de overige personele kosten bezuinigen we € 81.000. Dat betreft onder andere de post werving en selectie, beloningsdifferentiatie, arbozorg en stagevergoedingen. Daar geven we (structureel) minder op uit.

Bezuiniging huisvesting
1Stroom maakt geen gebruik van de gemeentewerf in Westervoort. De werkzaamheden zijn verplaatst naar Duiven. De gemeente Westervoort zal de werf verkopen. Omdat 1Stroom de werf niet (meer) gebruikt, vervallen ook de exploitatielasten van € 46.000.

Bezuiniging ICT-kosten

We boeken een bezuiniging in van € 65.000 in 2019 oplopend naar € 85.000 structureel in 2020. Dit betreft deels al gerealiseerde en deels realistische ramingen van aanbestedingsvoordelen op het gebruik van applicaties voor belastingen en middelen.

Taakstelling versus realisatie

	Taakstelling vs realisatie (bedragen x 1.000 euro)	2019	2020	2021	2022
A	Efficiencytaakstelling 1Stroom	800	900	1.000	1.000
B	Bezuinigingen 2019	470	490	490	490
C	**Nog te realiseren bruto-taakstelling (A-B)**	**330**	**410**	**510**	**510**
D	Taakstelling ten gunste van de gemeentebegrotingen (netto-taakstelling)	400	500	600	600
E	**Nog te realiseren bezuiniging ten gunste van de gemeentebegrotingen (D-B)**	**-**	**10**	**110**	**110**
F	**Frictiekosten/nog te realiseren taakstelling voor kwaliteit en kwetsbaarheid (C-E)**	**330**	**400**	**400**	**400**

2019 Is het eerste jaar dat 1Stroom een bezuiniging moet realiseren die ten gunste komt van de gemeentebegrotingen (regel D in de tabel hierboven). Die taakstelling bedraagt € 400.000 en die realiseren we volledig. We bezuinigen zelfs iets meer: € 470.000 euro (regel B). Het meerdere (€ 70.000 euro) is in 2019 beschikbaar voor investeringen in kwaliteit en kwetsbaarheid.

De bezuiniging die we in 2019 realiseren is bijna groot genoeg om ook aan de netto-taakstelling in 2020 te voldoen: er rest nog € 10.000 (rij E). In de volgende begroting van 1Stroom zullen we ook de restantbezuiniging realiseren. We verwachten in 2020 ook een significant bedrag beschikbaar te krijgen voor investeringen in kwaliteit en kwetsbaarheid door meer te bezuinigen dan alleen de netto-taakstelling. Wij verwachten in de komende jaren de efficiencyvoordelen van de ambtelijke fusie te kunnen oogsten waardoor het aantal formatieplaatsen (verder) kan dalen.

Financiële begroting

3. Financiële begroting en toelichting

3.1 Financiële meerjarenbegroting

De financiële meerjarenbegroting ziet er als volgt uit:

	Bedragen in €				
Omschrijving	**Begroting 2018**	**Begroting 2019**	**Begroting 2020**	**Begroting 2021**	**Begroting 2022**
Lasten					
Salariskosten	17.657.555	17.705.991	18.060.111	18.428.257	18.817.792
Overige personeelskosten	1.504.736	1.021.173	1.028.660	1.031.160	1.031.160
Huisvesting	1.071.187	1.101.249	1.099.845	1.099.814	1.099.814
Automatisering	2.860.299	2.913.885	2.911.722	2.927.036	2.942.345
Bureau- en organisatiekosten	965.634	1.028.654	1.010.468	1.035.932	1.010.720
Totale lasten	24.059.411	23.770.952	24.110.806	24.522.199	24.901.831
Baten					
Overige baten	726.485	263.340	263.340	263.340	263.340
Bijdrage gemeente Duiven	15.164.180	15.274.233	15.488.341	15.747.518	15.986.686
Bijdrage gemeente Westervoort	8.168.746	8.233.379	8.359.125	8.511.341	8.651.805
Totale baten	24.059.411	23.770.952	24.110.806	24.522.199	24.901.831
Totaal saldo van baten en lasten	0	0	0	0	0
Resultaat	0	0	0	0	0

3. 2 Toelichting op de financiële meerjarenbegroting

Een belangrijk onderdeel in het samenwerkingstraject betreft de kosten die ondergebracht worden in de nieuwe organisatie en de manier waarop die kosten verdeeld worden over de twee deelnemende gemeenten. Niet de volledige begrotingen van de gemeenten Duiven en Westervoort worden samengevoegd, de programmabudgetten blijven bij de afzonderlijke gemeenten. Alle ambtelijke kosten en de kosten die daarmee samenhangen worden ondergebracht bij de gemeenschappelijke organisatie. Het gaat om de volgende kosten:

- Salariskosten
- Overige personeelskosten
- Huisvesting
- Automatisering
- Bureau- en organisatiekosten

Loonkosten

Van belang is om te vermelden dat de loonkosten van de griffie en het bestuur van beide gemeenten buiten beschouwing gelaten is. Deze kosten behoren toe aan de begrotingen van de gemeenten.

Aangezien er nog geen inzicht is in eventuele loonstijging vanuit de cao voor 2019 en verder, is in de bepaling van de jaarlijkse loonsom rekening gehouden met een stijging van 2%. Dit levert het volgende overzicht op (in de loonkosten 2018 is al rekening gehouden met een loonstijging):

	2018	2019	2020	2021	2022
Loonkosten	€ 17.657.555	€ 17.358.818	€ 17.705.991	€ 18.060.111	€ 18.428.257
Loonkosten + 2%		€ 17.705.991	€ 18.060.111	€ 18.428.257	€ 18.817.792

Overige personeelskosten
Dit zijn de overige kosten met betrekking tot het personeel. Het grootste budget binnen deze kostenpost zijn de studiekosten voor ruim € 354.000. Het uitgangspunt omtrent de studiekosten is dat dit budget 2% van de loonkosten betreft. Daarnaast zijn er onder andere budgetten voor inhuur, de arbodienst, reis- en verblijfkosten en stagevergoedingen.

Door voortschrijdend inzicht is gebleken dat en aantal posten in de begroting 2018 onterecht zijn meegenomen. Deze posten zijn weer overgeheveld naar de begrotingen van de gemeenten en worden ook voor de begroting 2018 gewijzigd. De grote veroorzaker van dit verschil is de post rentelasten hypothecaire leningen a € 384.000 afkomstig uit de Duivense begroting. Hiertegenover staan overigens ook de rentebaten hypothecaire leningen, welke gelijk zijn aan de lasten. Zie ook overige baten.

Op dit moment wordt er richting gegeven aan het budgetbeheer rondom de overige personeelskosten.

Huisvesting
Dit betreffen de kosten van beide gemeentehuizen en de gemeentewerven. Een aantal voorbeelden zijn schoonmaakkosten, onderhoudskosten en verzekeringskosten.

Aangezien er besloten is geen activa over te dragen van de gemeenten naar 1Stroom blijven beide gemeentehuizen en de gemeentewerf in Duiven als activa op de balans van de gemeenten staan. De bijbehorende kapitaallasten hebben logischerwijs ook betrekking op de administraties van beide gemeenten. 1Stroom draagt echter bij aan deze kapitaallasten door een bedrag te betalen aan de gemeenten, welke exact gelijk is aan de kapitaallasten.

Automatisering
Automatisering betreft kosten omtrent onderhoudsabonnementen en de bijdrage aan de Regionaal ICT en Inkoop Dienstencentrum (RID). Wat betreft de kapitaallasten van investeringen in automatisering, hiervoor wordt dezelfde werkwijze gebruikt als bij huisvesting. Eventuele nieuwe investeringen binnen automatisering komen wel op de balans van 1Stroom (investeringen vanaf 01-01-2018). Ten opzichte van 2018 stijgen de kosten licht door toename van de kosten bij de RID, maar ook door overheveling van softwarekosten die nog op de gemeentebegrotingen stonden.

Bureau- en organisatiekosten

Bureau- en organisatiekosten zijn in feite de overige kosten voor de bedrijfsvoering. Dit zijn bijvoorbeeld kosten omtrent literatuur, portobenodigdheden, schrijf- en bureaubehoeften, contributies en rechtskundige adviezen.

Overige baten
Naast de bijdragen die 1Stroom ontvangt van de gemeenten Duiven en Westervoort, ontvangt het ook een aantal overige baten. Dit zijn met name baten die worden ontvangen van Samenwerking de Liemers (SDL) voor door 1Stroom geleverde ondersteunende diensten. De overige baten worden in mindering gebracht op de kosten, waarna de kosten verdeeld worden over beide gemeenten.
Ten opzichte van de begroting 2018 zijn niet meer de baten van de hypothecaire leningen opgenomen. Zie ook hetgeen hierover onder overige personeelskosten is opgenomen.

Bijdrage gemeente Duiven
De verdeelsleutel 63% van de kosten 1Stroom voor de gemeente Duiven wordt toegepast nadat de kosten omtrent grondexploitaties en het afvalaanbiedstation voor 100% zijn doorbelast aan de gemeente Duiven.

Bijdrage gemeente Westervoort
De verdeelsleutel 37% van de kosten 1Stroom voor de gemeente Westervoort wordt toegepast nadat de kosten omtrent grondexploitaties en het afvalaanbiedstation voor 100% zijn doorbelast aan de gemeente Duiven.

De verdeelsleutel wordt elke drie jaar heroverwogen en eventueel bijgesteld, als de cijfers daar aanleiding toe geven.

Inflatie
Voor 2020 en volgende jaren is geen rekening gehouden met inflatie. In de begrotingen van Duiven en Westervoort zijn daarvoor stelposten opgenomen.

Vergelijking met bezuinigingen
De bezuinigingen zijn verwerkt in de meerjarenramingen. In meerjarenperspectief stijgen de kosten wel. Dat heeft dan met name te maken met de stelpost van 2% voor loonstijgingen.

3. 3 Toelichting op de bijdragen van de gemeenten

De bijdragen van de gemeenten worden bepaald door een vaste methodiek. De bijdrage voor 2019 wordt hieronder toegelicht aan de hand van de cijfers.

Totale lasten 1Stroom			**€ 23.770.952**
Totale overige baten		263.340	
Resterende lasten			**€ 23.507.612**
Doorbelasting afval aanbiedstation		€ 564.431	
Doorbelasting grondexploitatie		€ 690.804	
De te verdelen lasten			**€ 22.252.377**
63% ten laste van Duiven		€ 14.018.998	
37% ten laste van Westervoort		€ 8.233.379	
Saldo			**€ 0**

Nadat de overige baten in mindering zijn gebracht op de totale lasten van 1Stroom worden de lasten rondom het afval aanbiedstation en de grondexploitaties voor 100% doorbelast aan de gemeente Duiven. De bijdrage van de gemeente Duiven bedraagt € 15.274.233 (zie hieronder):

Doorbelasting afval aanbiedstation		€ 564.431
Doorbelasting grondexploitatie		€ 690.804
63% ten laste van Duiven		€ 14.018.998
Doorbelasting Duiven		€ 15.274.233

De bijdrage voor de gemeente Westervoort is € 8.233.379. Er zijn verder geen aanvullingen op dit bedrag.

De bijdragen van de gemeenten aan 1Stroom worden door beide gemeenten verwerkt in hun meerjarenramingen.

4. Vervangingsinvesteringen

In 2018 hebben vervangingsinvesteringen plaatsgevonden met betrekking tot het meubilair in de gemeentehuizen. De bijbehorende kosten zijn reeds verwerkt in de budgetten van deze begroting. Daarnaast is het voornemen om in 2019 vervangingsinvesteringen uit te voeren met betrekking tot tractie. Ook deze kosten zijn reeds verwerkt in de budgetten van deze begroting. In onderstaand overzicht is te zien waarin geïnvesteerd wordt:

Vervangingsinvesteringen	2018	2019	2020	2021	2022
Tractie					
Steyr m 9100		79.000			
MAN 98-BBD-1		215.000			
Electro 46- XSF-1		38.000			
Electro 25 km			34.500		
Fuso 3-vxt-80			55.000		
Fuso 9-VZF-20			58.000		
VW transporter		56.000			
Klepelmaaier			18.000		
Facilitair					
Bureaustoelen	215.000				
overig meubilair	200.000				

5. Bijlage 1: Baten en lasten per taakveld

Taakveld	Omschrijving	Begroting 2019		
		Baten	Lasten	Saldo
TV 0.1	Gemeenteraad- en (raads)commissies	72.126	72.126	0
TV 0.2	Burgerzaken	437.916	437.916	0
TV 0.3	Beheer overige gebouwen en gronden	146.604	146.604	0
TV 0.4	Ondersteuning organisatie	12.209.339	12.209.339	0
TV 0.5	Treasury	21.000	21.000	0
TV 0.61	OZB Woningen	256.823	256.823	0
TV 0.62	OZB-niet woningen	132.083	132.083	0
TV 0.64	Belastingen overig	74.933	74.933	0
TV 0.7	Algemene uitkering en overige uitk. Gemeentefonds	0	0	0
TV 0.8	Overige baten en lasten (excl. Mutatie reserves)	417.036	417.036	0
TV 0.9	vennootschapsbelasting	0	0	0
TV 1.1	Crisisbeheersing en Brandweer	9.397	9.397	0
TV 1.2	Openbare orde en veiligheid	348.465	348.465	0
TV 2.1	Verkeer en Vervoer	1.049.337	1.049.337	0
TV 2.2	Parkeren	0	0	0
TV 2.5	Openbaar vervoer	0	0	0
TV 3.1	Economische ontwikkeling	81.171	81.171	0
TV 3.2	Fysieke bedrijfsinfrastructuur	188.012	188.012	0
TV 3.3	Bedrijfsloket en -regelingen	11.931	11.931	0
TV 3.4	Economische promotie	171.350	171.350	0
TV 4.1	Openbaar basisonderwijs	0	0	0
TV 4.2	Onderwijshuisvesting	78.369	78.369	0
TV 4.3	Onderwijsbeleid en leerlingzaken	203.325	203.325	0
TV 5.1	Sportbeleid en activering	63.891	63.891	0
TV 5.2	Sportaccommodaties	239.696	239.696	0
TV 5.3	Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	48.088	48.088	0
TV 5.4	Musea	76.851	76.851	0
TV 5.5	Cultureel erfgoed	46.412	46.412	0
TV 5.6	Openbare bibliotheek	46.412	46.412	0
TV 5.7	Openbaar groen en (openlucht) recreatie	412.928	412.928	0
TV 6.1	Samenkracht en burgerparticipatie	742.450	742.450	0
TV 6.2	Wijkteams	209.452	209.452	0
TV 6.3	Inkomensregelingen	281.491	281.491	0
TV 6.4	Begeleide participatie	242.686	242.686	0
TV 6.5	Arbeidsparticipatie	338.061	338.061	0
TV 6.6	Maatwerkvoorzieningen WMO	447.825	447.825	0
TV 6.71	Sociaal Domein: AWBZ naar WMO	504.864	504.864	0
TV 6.72	Sociaal Domein: Jeugdzorg	471.778	471.778	0
TV 6.81	Geëscaleerde zorg 18+	191.431	191.431	0
TV 6.82	Geescaleerde zorg 18-	551.060	551.060	0
TV 7.1	Volksgezondheid JGZ (2)	266.557	266.557	0
TV 7.2	Gemeentelijk rioleringsplan	59.791	59.791	0
TV 7.3	Huishoudelijk afval huis aan huis inzamelen	335.891	335.891	0
TV 7.4	Milieubeheer	494.136	494.136	0
TV 7.5	Begraafplaatsen	148.159	148.159	0
TV 8.1	Ruimtelijke ordening	677.056	677.056	0
TV 8.2	Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	98.503	98.503	0
TV 8.3	Wonen en bouwen	866.267	866.267	0
Totaal		23.770.953	23.770.953	0

Taakveld 3.2 (fysieke bedrijfsinfrastructuur), taakveld 7.3 (afvalaanbiedstation) en taakveld 8.2 (grondexploitatie) komen volledig ten laste van de gemeente Duiven. De overige taakvelden worden verdeeld volgens de verdeelsleutel 63% Duiven, 37% Westervoort.

Onderwerp	**Wijze van behandeling van alle in te dienen zienswijzen bij gemeenschappelijke regelingen.**		
Registratienummer:		Portefeuillehouders:	Wethouder H.C.M. Knuiman & Burgemeester H.B.I. de Lange
Historie	De gemeente neemt deel in meerdere gemeenschappelijke regelingen waarbij jaarlijks in deze periode zienswijzen kunnen worden ingediend ten aanzien van de concept-jaarrekeningen en conceptbegrotingen.		
Termijn	De meeste zienswijzen moeten voor 1 of 15 juni 2018 2017 kenbaar worden gemaakt. Gelet op ons bestuurlijk proces zal dat dit jaar niet eerder kunnen dan in de raad van 12 juni 2018/ Het college van B&W heeft daarom bij sommige Gemeenschappelijke Regelingen al voorlopige zienswijzen ingediend onder voorbehoud dat de gemeenteraad deze bevestigt. Een eventueel afwijkend standpunt van de raad wordt aansluitend doorgegeven.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	Bij drie van de vijf gemeenschappelijke regelingen die nu voorliggen zijn er jaarstukken over 2017 en nieuwe begrotingen die passen binnen de financiële en beleidsmatige kaders van de gemeenschappelijke regeling. Het college legt de raad voor om hierover geen specifieke zienswijze te uiten. Het betreft: *Zienswijze begroting en jaarstukken GO Arnhem-Nijmegen* *Zienswijze begroting 2019-2022 en jaarrekening 2017 Samenwerking de Liemers.* *Zienswijze gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven.* Bij twee regelingen worden door het college, in de concept zienswijze, verwachtingen geuit en/of kritische vragen gesteld, te weten: *Zienswijze begroting en Jaarstukken VGGM* *Zienswijze begroting en jaarstukken Modulaire Gemeenschappelijke Regeling.* Bij één regeling wordt door het college gemeld dat zij de kostenontwikkeling zorgwekkend vinden en dat een concreet plan van aanpak voor kostenbeheersing noodzakelijk is. Te weten: *Zienswijze Meerjarenbegroting 2018-2022 BVO DRAN*		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel 22.00 – 22.30**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
C.A. Veraart	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Bestuur-budgetrecht	30 Minuten
Behandeladvies	Wij stellen voor om te starten met een behandeling van alle raadsvoorstellen over vaststelling van in te dienen zienswijzen voor Gemeenschappelijke Regelingen. Bij 3 voorstellen over zienswijzen betreft het beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel. Duur in totaal ongeveer 15 minuten. Wij adviseren te starten met deze voorstellen: 1. *Zienswijze begroting en jaarstukken GO Arnhem-Nijmegen* 2. *Zienswijze begroting 2019-2022 en jaarrekening 2017 Samenwerking de*			

	Liemers. 3. *Zienswijze gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven.* **Duur: 10 minuten.** Vervolgens de behandeling van twee voorstellen waarbij na de ronde tafel een kort debat mogelijk is over de voorgestelde kanttekeningen in de concept zienswijze van het college: 4. *Zienswijze begroting en jaarstukken Modulaire Gemeenschappelijke Regeling.* 5. *Zienswijze begroting en Jaarstukken VGGM* **Duur: 10 minuten.** Tot slot de behandeling van het stuk waarover na de ronde tafel mogelijk wat langer debat mogelijk is over de kanttekeningen van het college in de concept zienswijze: 6. *Zienswijze Meerjarenbegroting 2018-2022 BVO DRAN* **Duur: 10 minuten.** Afhankelijk van de uitkomst van de behandeling kan worden geconcludeerd dat: - Een voorstel direct na de ronde tafel ter besluitvorming naar de raad kan; of - Aansluitend een debattafel dient te worden gehouden. De fracties moeten altijd rekening houden met het feit dat er aansluitend debat kan worden gevoerd. **5 juni** is er een thema-avond voor Duiven & Westervoort over de gemeenschappelijke regelingen waarop beide gemeenteraden ook de ruimte hebben om zienswijzen, indien gewenst, op elkaar af te stemmen.
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

Onderwerp	**Zienswijze begroting en Jaarstukken GO Arnhem-Nijmegen**		
Registratienummer:	Z/18/036607	Portefeuillehouder(s):	Burgemeester H.B.I. de Lange
Historie	Bij het instellen van het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem Nijmegen is geregeld dat de deelnemende gemeenten de gelegenheid krijgen om voorafgaande aan de definitieve vaststelling van de concept jaarrekening en de ontwerpbegroting een zienswijze kunnen indienen.		
Termijn	Het GO wenst op 20 juni 2018 de jaarrekening 2017 en de begroting 2019 vast te stellen.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Geen zienswijze kenbaar te maken op de concept jaarrekening 2017 van het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen. 2. Geen zienswijze kenbaar te maken op de ontwerp begroting 2019 van het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen. Bespreekpunt: is men het eens met de stelling vanuit het college dat de jaarrekening en ontwerpbegroting geen aanleiding geven tot het indienen van een zienswijze.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel.**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Bestuur	3 Minuten
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan of men het eens is met de stelling van het college dat de jaarrekening en ontwerpbegroting geen aanleiding geven tot het indienen van een zienswijze. - Dit vanwege het feit dat de jaarrekening overzichtelijk is. Het financiële deel laat zien dat er in 2017 een bescheiden nadelig saldo is geweest dat is veroorzaakt door de kosten die gemaakt zijn voor de evaluatie naar het functioneren van het GO. Voor dit doel was in 2017 reeds het kleine overschot uit 2016 gereserveerd. - Wij adviseren om na de ronde tafel geen debattafel te houden, maar het stuk meteen mee te nemen voor politieke besluitvorming in de Raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*			

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

ZFB1D77DD05

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze concept-jaarrekening 2017 en ontwerp-begroting 2019 Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen

---

Zaak- & documentnr. : Z/18/036607
Portefeuillehouder : burgemeester

Opsteller : Luc Velhorst
Team : Ruimtelijke Ontwikkeling
Telefoonnr. 088-6953349

Samenvatting
In dit voorstel stellen wij u in de gelegenheid om zienswijzen kenbaar te maken bij de concept jaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019 van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen.

Beslispunten

1. Geen zienswijze kenbaar te maken op de concept jaarrekening 2017 van het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen.
2. Geen zienswijze kenbaar te maken op de ontwerp begroting 2019 van het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen.

Aanleiding

Op grond van artikelen 34b en 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen dienen de dagelijkse besturen van gemeenschappelijke regelingen de concept jaarrekening en de ontwerp begroting aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten te zenden. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze op dit voorstel naar voren brengen.

Planning

Het Gemeenschappelijk Orgaan wenst op 20 juni 2018 de jaarrekening 2017 en de begroting 2019 vast te stellen.

Beoogd effect

Desgewenst invloed uit te oefenen op de taken en financiën van de gemeenschappelijke regeling.

Argumenten

1.1 De concept jaarrekening geeft geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze.
De jaarrekening van het GO is erg overzichtelijk. Naast financieel inzicht biedt het een compact beeld van de werkzaamheden van het GO zelf alsmede de inhoudelijke opbrengsten van de vier regionaal afgestemde beleidsdomeinen wonen, duurzaamheid, economie en mobiliteit. In de jaarrekening is ook een beeldend verslag over 2017 van de prestaties van de Economic Board opgenomen.
Het financiële deel laat zien dat er in 2017 een bescheiden nadelig saldo is geweest. Dit is veroorzaakt door kosten die gemaakt zijn voor de evaluatie naar het functioneren van het

Gemeenschappelijk Orgaan. Voor dit doel was in 2017 reeds het kleine overschot uit 2016 gereserveerd.

In de bijlagen treft u een brief aan, waarin de algemene en financiële kaders voor de ontwerpbegroting 2019 worden toegelicht. In deze kaders worden de veranderingen op hoofdlijnen die afwijken van eerder gestelde beleids-, uitvoerings- of financiële kaders verstaan.

In 2017 is gemeld dat een mogelijke eerste aanleiding voor een herijking van de kaders gevonden zou kunnen worden in de evaluatie van de samenwerking. De evaluatie is in de eerste helft van 2017 afgerond. Het bestuur heeft op basis van deze evaluatie verbetervoorstellen gedaan.

In oktober 2017 heeft het bestuur zich gebogen over de gemeentelijke reacties op de gedane voorstellen. De wens om te beschikken over een gedragen visie werd breed onderschreven.

De Kring van Gemeentesecretarissen heeft zich ook ontfermd over de voorstellen. Er is gezocht naar structurele en evenwichtige oplossingen voor de ondersteuning van de ambtelijke en bestuurlijke processen in de regio. Een concreet voorstel vanuit deze Kopgroep is om de tijdinzet van de secretaris van de regionale samenwerking te vertalen in de begroting 2019 en daarmee de extra inzet door de gemeente Arnhem te beëindigen.

Een belangrijk ander thema is de functie-inhoud en financiering van de vier secretarissen van de PFO's. Ook hiervoor werkt de kring inmiddels aan voorstellen.

Daarnaast zijn er ontwikkelingen binnen de portefeuille overleggen (PFO). Er zijn afspraken gemaakt over ambities op de vier domeinen. Deze ambities zijn vertaald naar menskracht en middelen. Deze menskracht en middelen worden niet gevonden in de eigen begroting van de Regio, maar vraagt inbreng van de gemeenten. Concreet gaat het om meerjarig programmageld en ambtelijke capaciteit. De wethouders onderschrijven breed de noodzaak om de uitvoering van lokale taken op regionale schaal te voorzien van adequate middelen.

Het streven is in 2018 nieuwe afspraken te maken over financiën en ambtelijke inzet. Deze afspraken geven vorm aan de doorontwikkeling naar een slagvaardiger, evenwichtiger en effectiever samenwerking. Mocht het aan de orde zijn, dan zult u een aanvullend voorstel tegemoet zien.

2.2. De inwonersbijdrage 2019 wordt € 0.08 verhoogd naar € 1,58
Het Bestuurlijke Overleg heeft in zijn vergadering besloten om de inwonerbijdrage voor 2019 (ongewijzigd) op €1,50 vast te stellen, op basis van de toen beschikbare informatie zijn de voorzitter en vicevoorzitter gevraagd de begroting voor 2019 verder uit te werken. Door de Kring van gemeentesecretarissen is geadviseerd om de kosten verbonden aan de actuele inzet van de secretaris van de regio op te nemen in de begroting 2019. Dit leidt tot een voorgestelde bijdrage van €1,58 per inwoner. Wij erkennen het belang en de meerwaarde van regionale samenwerking. Dan is het ook logisch dat gemeenten als gelijkwaardige partners hierin deelnemen. Het feitelijk dragen van de kosten van de regiosecretaris is daarom een logisch en redelijk voorstel.

Kanttekeningen

1. In 2018 worden nieuwe afspraken gemaakt over de financiën en ambtelijke inzet
Deze afspraken geven vorm aan de doorontwikkeling naar een slagvaardiger, evenwichtiger en effectiever samenwerking. Mocht het aan de orde zijn, dan zult u een aanvullend voorstel tegemoet zien.

Financiële paragraaf

In de ontwerp begroting 2019 wordt voorgesteld om de inwonerbijdrage te verhogen van € 1,50 naar € 1,58 per inwoner. Dit is inclusief de bijdrage aan de Economic Board die op € 1,00 blijft gehandhaafd.
Voor de gemeente Duiven betekent dit een structurele verhoging van € 2.000,-.
De sectoraal gewenste bijdragen voor de vier beleidsdomeinen wonen, duurzaamheid, economie en mobiliteit worden separaat in de gemeentelijke Voorjaarsnota behandeld.

Communicatie

Uw beslissing/zienswijze zal aan de secretaris van het GO bekend worden gemaakt.

Bijlagen

1. 201359328 aanbiedingsbrief jaarrekening en jaarverslag 2017
2. 201359329 aanbiedingsbrief ontwerp begroting 2019
3. 201359331 ontwerpbegroting 2019
4. 201359332 concept jaarrekening en jaarverslag 2017
5. 201359333 algemene financiële en beleidsmatige kaders 2019
6. 201359333 voorzittersbrief coalitievorming
7. 201359565 concept raadsbesluit

Duiven, 1 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/036607

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp
De concept jaarrekening 2017 en de ontwerp begroting 2019 van het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen.

De raad besluit
1. Geen zienswijze kenbaar te maken op de concept jaarrekening 2017 van het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen.
2. Geen zienswijze kenbaar te maken op de ontwerp begroting 2019 van het Gemeenschappelijk Orgaan regio Arnhem Nijmegen

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

De gemeenteraden van 18 deelnemende gemeenten in het GO Regio Arnhem Nijmegen.

i.a.a. leden van het Bestuurlijk Overleg.

Datum	: 12 april 2018
Uw kenmerk	: -
Ons kenmerk	: Zaak245245
Contactpersoon	: Henk van den Berg
Telefoonnummer	: 06-46737374

Onderwerp: Voorlopige jaarrekening & jaarverslag 2017

Geachte voorzitter en leden,

Samenvatting

De gemeenteraden worden uitgenodigd een zienswijze over de jaarrekening 2017 van de Regio Arnhem Nijmegen naar voren te brengen voor 13 juni 2018.

Achtergrond

Op grond van artikel 10 van de regeling zendt het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan voor 15 april de voorlopige jaarrekening aan de raden van de deelnemende gemeenten. De raden kunnen hun zienswijze over de aangeboden jaarrekening naar voren brengen alvorens de begroting voor 1 juli wordt vastgesteld. Het Bestuurlijk Overleg stelt de begroting in haar vergadering van woensdag 20 juni 2018 vast. U wordt uitgenodigd voor woensdag 13 juni te reageren.

Jaarrekening 2017

De voorlopige jaarrekening, zoals deze door het Bestuurlijk Overleg van 28 februari jl. voorlopig is vastgesteld, sluit met een tekort van € 10.528,21. Dit tekort kan worden opgevangen door het overschot over het jaar 2016.

Onderdeel van de jaarrekening is verantwoording door de Stichting Economic Board van de inwonerbijdrage (€ 1,00) over 2017. De Stichting heeft het jaarverslag 2017 en de jaarrekening 2017 (met accountantsverklaring) aangeboden. Deze zijn in de jaarrekening opgenomen.

Slot

Mocht u naar aanleiding van deze brief nadere informatie of een toelichting wensen, dan kunt u zich wenden tot de secretaris (06-467373747 of info@regioan.nl)

Namens het Bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen,

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Henk van den Berg
secretaris

i.a.a.: griffiers & secretarissen deelnemende gemeenten, secretarissen PFO's (allen per mail) en intermediairs.

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
info@regioAN.nl | 06-46737374

De gemeenteraden van 18 deelnemende gemeenten in het GO Regio Arnhem Nijmegen

i.a.a. leden Bestuurlijk Overleg

Datum	: 12 april 2018
Uw kenmerk	: -
Ons kenmerk	: Zaak 246880
Contactpersoon	: Henk van den Berg
Telefoonnummer	: 06-46737374

Onderwerp: Conceptbegroting 2019 Regio Arnhem Nijmegen

Voorstel

De gemeenteraden worden uitgenodigd een zienswijze over de begroting 2019 van de Regio Arnhem Nijmegen naar voren te brengen voor 13 juni 2018.

Achtergrond

Op grond van artikel 35 van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) zendt het bestuur van het gemeenschappelijk orgaan acht weken voordat de begroting wordt vastgesteld deze aan de raden van de deelnemende gemeenten. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze over de aangeboden begroting naar voren brengen. Het Bestuurlijk Overleg zal de begroting in haar vergadering van woensdag 20 juni 2018 vaststellen. U wordt uitgenodigd voor woensdag 13 juni te reageren.

Separaat wordt u per brief geïnformeerd over de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor 2019 en de voorgestelde hoogte van de inwonerbijdrage.

De begroting 2019 is qua opbouw identiek aan de begrotingen van de 3 voorgaande jaren en is opgesteld conform de memo "Uitgangspunten en spelregels begrotingsopbouw Gemeenschappelijk Orgaan" (juli 2015).

Slot

Mocht u naar aanleiding van deze brief nadere informatie of een toelichting wensen, dan kunt u zich wenden tot de secretaris (06-46737374 of info@regioan.nl).

Namens het Bestuur van de Regio Arnhem Nijmegen,

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Henk van den Berg
secretaris

i.a.a. griffiers, gemeentesecretarissen @ intermediairs deelnemende gemeenten (per mail)

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
info@regioAN.nl 06-46737374

Ontwerpbegroting 2019

Gezonde groei

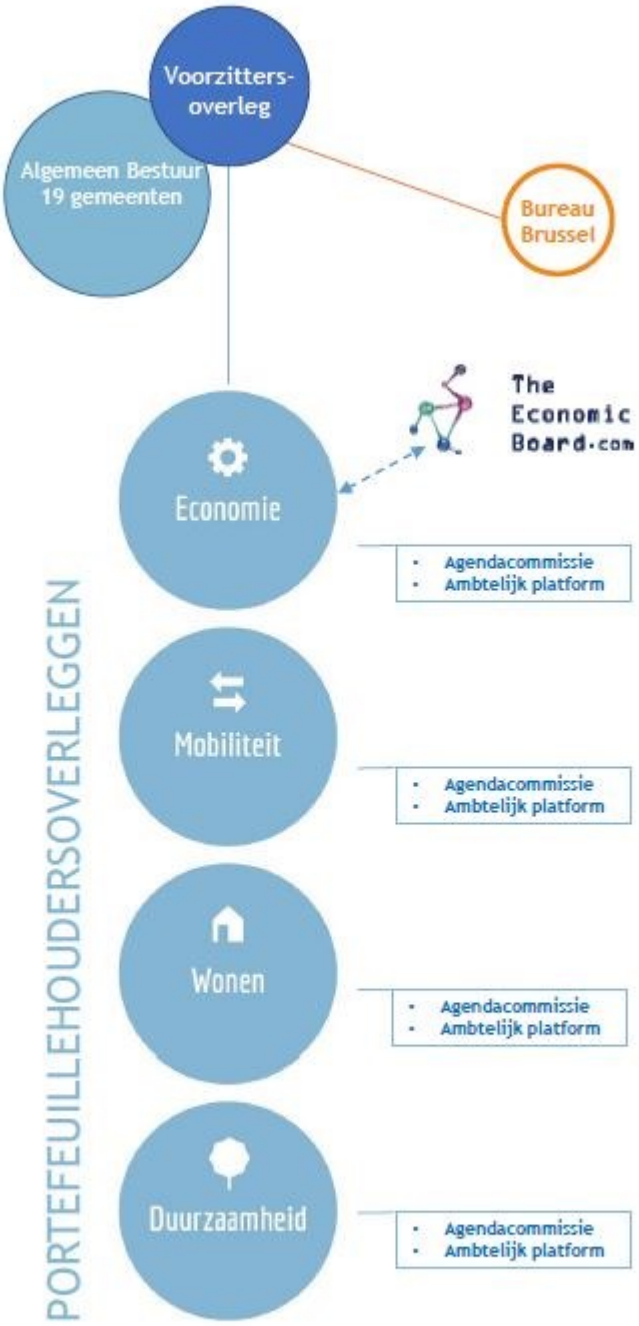
Vastgesteld Bestuurlijk Overleg …….

Inrichting van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen

Provincie

Rijk

Europa

Regio Arnhem Nijmegen

De regionale samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem-Nijmegen is geborgd in het Gemeenschappelijk Orgaan Arnhem Nijmegen City Region. De samenwerking wordt gevonden op 4 thema's: Economie, Duurzaamheid. Mobiliteit en Wonen. Met deze samenwerking worden kansen verzilverd die gemeenten individueel, niet of niet zo goed of snel kunnen pakken. Uitdagingen worden gepakt op een schaal die zich voor die uitdaging het beste leent.

Bij de start in 17 december 2015 is gekozen voor een lichte samenwerkingsstructuur. De samenwerking op het niveau van de colleges vormt een platform van overleg en afstemming. Het overleg op de 4 thema's vormen de ruggengraat van de samenwerking.

Het jaar 2019

De conceptbegroting voor het jaar 2019 is opgesteld in het eerste kwartaal van 2018. In dit kwartaal vond de laatste vergadering plaats van de 4 PFO's (28 februari 2018 in Zevenaar). Door de PFO's zijn toen de ambities vertaald naar menskracht en middelen voor de jaren 2018 en 2019. De gewenste en benodigde inzet is door de portefeuillehouders meegenomen naar de eigen gemeente. Veelal zijn deze ingebracht in het overdrachtsdossier vanwege de komende gemeenteraadsverkiezingen en aansluitende coalitieonderhandelingen.

Het bijeenbrengen van programmagelden is een bestuurlijke opdracht. De afgelopen jaren is gebleken dat het bijeenbrengen van programmafinanciering maar ook het mobiliseren van menskracht en juiste partners om projecten en activiteiten te realiseren, een grote uitdaging vormt en veel energie vergt. Vaak ten koste van de gewenste voortgang.

In dezelfde periode is door de Kring van gemeentesecretarissen ook verder invulling gegeven aan de in de evaluatie genoemde 'systeemverantwoordelijkheid'. Door de zgn. Kopgroep is gezocht naar structurele en evenwichtige oplossingen voor de ondersteuning van de ambtelijke en bestuurlijke processen in de regio. Hiermee wordt het proces tot inzet van ambtelijke capaciteit, zowel voor de ondersteuning van de 4 PFO's (secretarissen) als voor de ambtelijke inzet op projecten en activiteiten, meer dan voorheen een verantwoordelijkheid voor de gemeentesecretarissen. De eerste stappen zijn gezet. Belangrijk thema is de functie-inhoud en financiering van de 4 secretarissen van de 4 PFO's. Deze zijn tot op heden door 3 gemeenten (Arnhem, Nijmegen en Wijchen) beschikbaar gesteld.

Bovenstaande acties vinden voor een deel hun oorsprong in de in 2017 uitgevoerde evaluatie door het Kenniscentrum Publiek Zaak van de Hogeschool Arnhem Nijmegen. In het adviesrapport "Voorbij de startblokken" zijn een aantal aanbevelingen gedaan. Deze aanbevelingen hebben geleid tot drie concrete actiesporen. De deelnemende gemeenten hebben deze 3 sporen onderschreven (oktober 2017). De concrete uitwerking van deze maatregelen is gestart in 2017 en loopt door in 2018. Maar ook in 2019 zal de doorontwikkeling van de regionale samenwerking op het gebied van processen, menskracht & middelen en cultuur aandacht blijven vragen.

De inhoudelijke inzet van de portefeuillehoudersoverleggen op de 4 thema's vindt u niet in deze begroting. Gewerkt wordt met een strategische (jaar-)agenda. Deze worden periodiek geagendeerd in het Bestuurlijk Overleg en vormen daarmee samen de Dynamische jaaragenda van de Regio.

Bureau Brussel gaat in 2018 onverminderd door met het behartigen van de belangen van de regio in Europa. Zij doet dit door subsidieverwerving, lobby & netwerken, advisering, kennisdeling en profilering van de regio *(vastgelegd in Jaarplan 2018. Bestuurlijk Overleg 28 februari 2018)*.

Voor het jaar 2019 staat wederom de Regioreis op het programma. Het voornemen is deze in de eerste helft van 2019 te organiseren. De kosten van deze reis worden gedragen door de deelnemers.

Begroting

Opgesteld conform de Notitie Uitgangspunten en spelregels begrotingsopbouw Gemeenschappelijk Orgaan" (juli 2015).

Begroting 2019 Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen			
ONTVANGSTEN		UITGAVEN	
Gemeentelijke bijdrage (Bron aantal inwoners per 1-1-2018 x € 1,58 per inwoner)	€ 1.136.011,00	Stichting Economic Board*	€ 684.388,00
		Bureau Brussel	€ 298.000,00
		Bureau Regio	€ 131.760,00
		Regiodag	€ 11.000,00
		Communicatie	€ 6.000,00
		Overige kosten	€ 4.863,00
Totaal ontvangsten	€ 1.136.011,00	Totaal uitgaven	€1.136.011,00

kader: bedrag per inwoner	€	1,58
inwoneraantal 1-1-2018		778488

* De gemeenten Montferland, Westervoort en Zevenaar hebben voor 2019 (nog) geen inwonerbijdrage toegezegd voor Triple Helix samenwerking. Zij dragen derhalve in deze begroting € 0,58 bij voor het Gemeenschappelijk Orgaan.

Toelichting begroting

De inwonerbijdrage voor 2019 is gebaseerd op het inwoneraantal per 1 januari 2018 van de deelnemende gemeenten. Voor de gemeenten Zevenaar, Montferland en Westervoort is een inwonerbijdrage van € 0,58 opgenomen omdat zij bij de start van de samenwerking hebben besloten de bijdrage aan The Economic Board eerst voor 3 jaar (2016-2018) beschikbaar te willen stellen.

De inwonerbijdrage bedraagt € 1,58 per inwoner. De directe aanleiding is dat de salariskosten van de secretaris (0,8 fte) nu volledig in de begroting is opgenomen (was 0,4 fte). Door de Kring van gemeentesecretarissen is geadviseerd deze gegroeide situatie, gezien de conclusie uit de uitgevoerde evaluatie, met ingang van 2019 in de begroting te vertalen.

Aan de uitgavenkant is de bijdrage aan The Economic Board van 15 gemeenten opgenomen. De Stichting Economic Board biedt voor 1 oktober een vastgestelde begroting aan voor het komende jaar. Deze begroting is voorzien van een meerjarig perspectief. In het boekjaar wordt de bijdrage aan The Economic Board in twee termijnen uitbetaald.

De verdere uitgaven liggen vast in de volgende posten:

- Bureau Brussel (salaris, huur, lidmaatschappen, programmakosten).
  De kosten van Bureau Brussel zijn gebaseerd op een begroting van Bureau Brussel en bevinden zich op hetzelfde niveau als voor 2017. Door Bureau Brussel is op 28 februari 2018 het jaarprogramma 2018 gepresenteerd. De hierin opgenomen financiële doorkijk leidt niet tot wijzigingen in het kostenpatroon.

- Bureau Regio. Dit zijn de kosten voor de (parttime) secretarisfunctie. De secretaris ondersteunt in brede zin de publieke regionale samenwerking. Hij bereidt de verschillende bestuurlijke overleggen voor, is 1e aanspreekpunt van de regio en coördinatiepunt voor de 4 PFO's. De gemeente Arnhem ontvangt de salariskosten vanuit de gemeenschappelijke begroting. De gemeente Arnhem fungeert als gastheergemeente en levert de nodige administratieve, financiële en communicatieve ondersteuning.

Uitgangspunt van de samenwerking is dat de opgaven worden opgepakt met de ambtelijke capaciteit vanuit de deelnemende gemeenten. De salariskosten voor de 4 PFO-secretarissen zijn niet opgenomen in de begroting omdat bij de start is gekozen voor het uitgangspunt dat een voorzitter van een PFO zijn/haar eigen ondersteuning regelt. De afgelopen jaren is het secretariaatschap verzorgt door de gemeenten Arnhem, Nijmegen en Wijchen.

De wijze van invulling en organisatie van de functie van PFO-secretaris is thans onderwerp van gesprek in de Kring van gemeentesecretarissen. De financiële vertaling van eventuele nieuwe afspraken zijn niet meegenomen in deze begroting.

- Regiodag (jaarlijkse ontmoeting van de regio gericht op informeren, versterken betrokkenheid, verantwoording, presentatie). De kosten van de Regiodag, de ontmoeting voor raads- en collegeleden, is neerwaarts bijgesteld gelet op ervaring in de jaren 2016 en 2017.
- Communicatie. Deze post dekt de kosten van de website (beheer, onderhoud, toegankelijkheid) en verdere (digitale) communicatie uitingen zoals de periodieke nieuwsbrief. Hiermee wordt invulling gegeven aan de *actieve informatieopdracht* die in het reglement is vastgelegd. In 2018 is door het Algemeen bestuur ingestemd met een aantal concrete acties om de informatievoorziening naar gemeenteraadsleden te verbeteren. Eind 2017 is een project gestart om de informatiebehoefte van raadsleden in beeld te brengen. Het opgestelde adviesrapport vormde de basis voor het besluit van het Algemeen Bestuur van 28 februari 2018. Voor het faciliteren van de gemeenteraden wordt door de Regiobureau meer en meer de griffiers betrokken.
- De post “Overig” vormt de restantpost in deze begroting.

Bijlage 1

Brief inzake algemene financiële en beleidsmatige kaders voor 2019 is separaat aan de gemeenten aangeboden. Deze bijlage wordt in juni toegevoegd aan de definitieve begroting.

Bijlage 2 - inwoneraantallen

Regiogemeenten	Januari 2018
Arnhem	157243
Berg en Dal	34687
Beuningen	25802
Doesburg	11330
Druten	18740
Duiven	25447
Heumen	16462
Lingewaard	46368
Montferland	35655
Mook en Middelaar	7774
Nijmegen	175839
Overbetuwe	47493
Renkum	31291
Rheden	43511
Rozendaal	1581
Westervoort	15031
Wijchen	40820
Zevenaar	43414
Bron: CBS	**778488**

Regio Arnhem Nijmegen
Postbus 9029
6800 EL Arnhem
026-3773410
info@regioan.nl
www.regioan.nl
@regioAN

Arnhem Nijmegen City Region
Brussels Office
3 Avenue Palmerston, B-1000 Brussels
www.regioan.nl
@BureauBrussel
Arnout.smit@arnhemnijmegen.eu
+31 6 439 85 688

regio arnhem nijmegen

Cijfers en prestaties over 2017

Voorbij de startblokken

Voorlopige Jaarrekening & Jaarverslag

Inhoudsopgave

Cijfers en prestaties over 2017 1

Jaarrekening 2017 3

Toelichting 4

Visuele toelichting 5

Een terugblik op 2017 6

Regioreis 2017 6

Regiodag 2017 6

Communicatie 7

Bestuurlijk 7

PFO Economie 8

De kracht van samenwerken 8

Het vliegwiel van de regionale economie moet in beweging blijven 8

Klaar voor de toekomst met breedband 8

Richting geven aan regionale economische ontwikkeling 8

PFO Mobiliteit 9

Serieuze gesprekspartner voor majeure investeringen 9

Regionale prioriteiten zijn in 2017 bepaald 9

Regionale aanpak bereikbaarheid 2018-2021 10

PFO Wonen 10

PFO Duurzaamheid 11

Bureau Brussel in 2017 12

Bijlage 1 Organogram 13

Bijlage 2 Bemensing 14

Bijlage 3 Kosten regionale samenwerking 15

Bijlage 4 The Economic Board 16

Jaarrekening 2017

Baten		**Begroting**	**Realisatie**
Gemeenschappelijke bijdrage		€ 1.152.271,50	€ 1.152.271,50
Totaal baten		**€ 1.152.271,50**	**€ 1.152.271,50**
Lasten			
Economic Board		€ 768.181,00	€ 768.181,00
Bureau Brussel		€ 293.740,00	€ 280.381,33
Programmakosten		€ 61.560,00	€ 65.599,29
Evaluatie			€ 26.670,00
Regiodag 2017		€ 20.000,00	€ 7.446,51
Overig:		€ 8.790,50	
	Communicatie		€ 2.470,00
	Regiovisie		€ 9.071,01
	Overig		€ 2.980,57
Totaal lasten		**€ 1.152.271,50**	**€ 1.162.799,71**

Het negatieve resultaat over 2017 groot € 10.528,21 kan worden opgevangen uit het overschot van 2016 groot € 58.194,00.

Toelichting

Conform begroting is van alle 19 gemeenten de inwonerbijdrage, groot € 1,50, gebaseerd op het inwoneraantal per 1 januari 2016, ontvangen. Hiervan is € 1,00 per inwoner in twee termijnen, overgemaakt aan de Stichting Economic Board te Nijmegen.

De 'Programmakosten' zijn m.n. de kosten van de secretaris die door de gemeente Arnhem ter beschikking worden gesteld. De functie van secretaris is voor 0,4 fte in de begroting opgenomen.

De kosten voor Bureau Brussel zijn iets lager dan geraamd. Hier laten zich geen bijzonderheden zien.

De kosten van de bij de start van de samenwerking afgesproken evaluatie zijn niet in de in juni 2016 vastgestelde begroting 2017 opgenomen. De kosten betreffen de inschakeling van het Kenniscentrum Publieke Zaak van de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN).

De kosten van de jaarlijks Regiodag op 17 november 2017 in het Honig-complex in Nijmegen vallen lager uit dan begroot. Deels komt dat doordat een bedrag van ca. € 2.000,00 niet in de jaarrekening kon worden opgenomen. Verder geldt dat er gebruik is gemaakt van (evenementen-)expertise van de gemeente Arnhem waardoor de kosten konden worden beperkt.

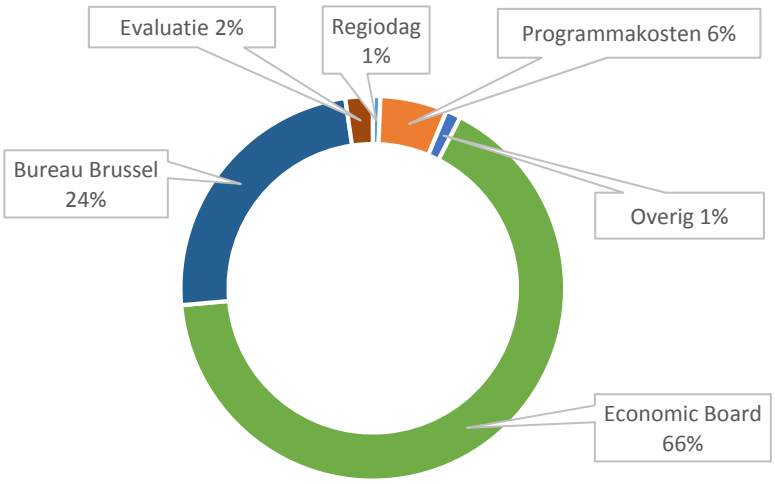
De Regiovisie is een traject, voortvloeiende uit de uitgevoerde evaluatie, dat in juni is gestart. Hiervoor zijn een aantal ontmoetingen met ambtenaren uit de samenwerkende gemeenten georganiseerd met inschakeling externe begeleiding. Ook deze kosten konden niet worden voorzien ten tijde van de vaststelling van de begroting 2017.

Het jaar sluit af met een tekort van € 10.528,21. Dit tekort kan ten laste worden gebracht van het overschot 2016 (€ 58.194,00) dat conform het besluit van het Algemeen Bestuur van 6 april 2017 bij de regio is gebleven.

Visuele toelichting

Realisatie Regio Arnhem Nijmegen

- 4 Bestuurlijke Overleggen, 4 Voorzittersoverleggen
- Regiodag 15 november
- Periodieke ontmoeting VO - college GS Gelderland op 3 oktober
- Uitvoering maatregelen

- 5 bestuurlijke bijeenkomsten en nieuwe voorzitter PFO: Titus Burgers
- Actualisatie regionale routekaart
- Afronding Europese aanbestedingen energie inkoop
- Deelname bestuurlijke tafel GEA
- Voorzetting energieloketten
- Deelname ABN Award circular economy

- Gezamenlijk onderzoek woningbehoefte in de regio
- Speerpunten wonen in de regio benoemd
- Overleg met gedeputeerde over de (knelpunten) woningbouwopgave, heeft geleid tot:
- De opstelling van (sub)regionale woonagenda's

- Per 1/9 nieuwe voorzitter: burgemeester Marcouch, gemeente Arnhem
- Vastellen begroting 2018
- Start Visietraject
- Regioreis Eindhoven/Leuven
- Nieuwsbrieven

- 6 bijeenkomsten PFO Economie
- Regionaal Programma Werklocaties (RPW)
- The Economic Board
- Investeringsagenda Stedelijk Netwerk Arnhem-Nijmegen
- Start strategische inhoudelijke agenda met centrale thema's: Iedereen aan het werk en Gezonde economische groei

- Nieuwe Regionale coördinator Doelgroepenvervoer
- Vastgestelde regionale bereikbaarheidsaanpak
- Gezamenlijke reactie op concessie OV 2023
- Korte termijn aanpak Slimme mobiliteit 2018
- Programmanager per 2018 van start voor uitwerking Regionaal Uitvoeringsprogramma

Een terugblik op 2017

Het jaar 2017 begon met de, bij de start afgesproken, evaluatie. De evaluatie is uitgevoerd door het Kenniscentrum Publieke Zaak van de Hogeschool Arnhem Nijmegen (HAN). Voor het eindrapport zijn een groot aantal interviews uitgevoerd. In haar vergadering van juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur het adviesrapport besproken, voorzien van een advies van het Voorzittersoverleg. In het rapport zijn de volgende kansen geformuleerd:

- Sluit aan bij wat goed gaat,
- Structureer de processen beter,
- Ontwikkel een gedragen visie voor de regio,
- Haak de samenwerking aan op alle niveaus,
- Maatwerk waar mogelijk.

De deelnemende gemeenten zijn vervolgens gevraagd te reageren op een pakket van acties om de prille samenwerking verder te ontwikkelen via drie sporen:

- opstellen visie;
- meer menskracht en middelen;
- verbetering van processen.

In haar vergadering van 26 oktober 2017 heeft het Algemeen Bestuur zich gebogen over de 19 gemeentelijke reacties. De wens om te beschikken over een gedragen visie werd breed onderschreven. De oproep om mensen en middelen beschikbaar te stellen werd positief ontvangen, zonder dat er vooralsnog concrete oplossingen werden aangedragen. De concrete voorstellen voor verbetering van processen ontvingen brede steun.

Medio 2017 werd een start gemaakt, ambtelijk ondersteund door Arnhem en Nijmegen, met het opstellen van de gewenste visie (werktitel: het pamflet). Gekozen is voor een bottom-up benadering. Medewerkers van de deelnemende gemeenten zijn uitgenodigd om in een aantal sessies mede inhoud te geven aan het profiel en de koers van de regio. Tijdens de Regiodag op 15 november kon aan de aanwezigen het resultaat van dit proces worden gepresenteerd.

Mede op initiatief van Bureau Brussel is een 2-daagse reis voor de gemeentesecretarissen naar Brussel georganiseerd, Tijdens dit bezoek stond ook de evaluatie op de agenda. Concrete afspraken zijn gemaakt om de verder invulling te geven aan de betrokkenheid van de gemeentesecretarissen bij de regionale samenwerking.

Regioreis 2017

De regioreis, van 7 t/m 9 september 2017, bracht een delegatie van 66 bestuurders van gemeenten, provincie, (kennis-)instellingen en ondernemingen voor een studiebezoek naar de Metropoolregio Eindhoven en Leuven. Het verslag van deze inspirerende reis is op de website geplaatst [lees hier].

Regiodag 2017

De jaarlijkse 'toogdag' vond dit keer plaats in Nijmegen. Ook dit jaar had een beperkt aantal van de kleine 500 raadsleden in de regio de weg gevonden naar het Honig-complex. Gastspreker was dit jaar Co Verdaas die in zijn keynote, met als titel "De Renaissance van de regio", de aanwezigen wees op het belang en noodzaak van regionaal samenwerking. Door de voorzitters van de 4 portefeuillehouders-overleggen werd verslag gedaan van de activiteiten van de PFO's. Raymond

Reesink presenteerde aldaar de het verhaal van de regio. de eerste proeve van een gezamenlijke gedragen visie. In de werksessies stond de vraag centraal: Welke stappen zet u?

Communicatie

Eén van de conclusies uit de evaluatie was dat er voor de nieuwe regionale samenwerking een belangrijke uitdaging ligt om de relatie met stakeholders te verbeteren. Met name werden de raadsleden van de deelnemende gemeenten genoemd. De betrokkenheid van de raadsleden met de aanpak van de lokale opgaven op regionaal niveau bleek zeer beperkt.

Met inschakeling van een trainee is een project gestart om de Informatievoorziening naar raadsleden te verbeteren. Naast interviews en oriëntatie bij andere regionale samenwerkingsverbandenzijn er 2 workshops georganiseerd voor raadsleden. Dit project heeft geresulteerd in het adviesrapport "Informatievoorziening raadsleden Regio Arnhem Nijmegen'. De daarin opgenomen acties zullen worden uitgewerkt in 2018.
Samen met de Stuurgroep Investeringsagenda Arnhem Nijmegen en The Economic Board is eind 2017 gestart met he project 'Verkiezingen'. Doel van deze samenwerking is voor en na de gemeenteraadsverkiezingen op 21 maart 2018 gezamenlijk informatie over de regionale samenwerkingsvormen in de regio Arnhem Nijmegen te presenteren.

Maandelijks brengt de regio een nieuwsbrief uit. Met deze nieuwsbrief, die zich richt op raadsleden en bestuurders, wordt actuele informatie gegeven over de vier domeinen waarop wordt samengewerkt maar ook over andere regionale ontwikkelingen.

Bestuurlijk

Op 1 september 2017 werd dhr. Marcouch burgemeester van Arnhem en daarmee voorzitter van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen. Tot die datum fungerende de vicevoorzitter, burgemeester Van Eert van Beuningen, als voorzitter. In samenspraak is besloten dat burgemeester Van Eert tot het einde van het jaar zijn rol als fungerend voorzitter voortzet.

Het Voorzittersoverleg (VO) werd in 2017 gevormd door de heren Velthuis (Wonen), Boone (Mobiliteit), Burgers (Duurzaamheid) en König (Economie) samen met de voorzitter en vicevoorzitter van het Algemeen Bestuur. Wethouder Burgers (Wijchen) nam in de eerste helft van 2017 de plaats in van wethouder Schaap vanwege haar benoeming als burgemeester van Renkum.

Op 3 oktober 2017 vond het periodieke overleg van het VO met Gedeputeerde Staten van Gelderland plaats. Dit op informatiedeling en afstemming gericht bestuurlijk overleg wordt door beide besturen zeer gewaardeerd.

PFO Economie

De kracht van samenwerken

De Regio Arnhem-Nijmegen staat er economisch goed voor en ook de toekomstverwachtingen zijn gunstig. De regio biedt kansen om de economie naar een hoger plan te tillen, concurrerend te blijven en perspectief te bieden aan mensen. De leden van het PFO Economie hebben zich in regionaal verband sterk gemaakt om dit gunstige klimaat te optimaliseren, onder meer door een goede samenwerking, afstemming en kennisdeling. Ook deed het PFO zijn voordeel met het werk van The Economic Board, die economische ontwikkeling aanjaagt en kennisinstellingen, overheden en bedrijfsleven, de zogenaamde 'Triple Helix' met elkaar verbindt. De drie pijlers wisten elkaar ook in 2017 goed te vinden in de regio. Er is derhalve groot draagvlak voor blijvende investering in de samenwerking. Dit is ook noodzakelijk om goed in te kunnen spelen op rijks- en provinciaal beleid dat vraagt om sterke regionale samenwerking.

Het vliegwiel van de regionale economie moet in beweging blijven

In de regio Arnhem-Nijmegen is sprake van een overaanbod van bedrijventerreinen, kantoren en locaties voor perifere detailhandel. Dit staat nieuwe, gewenste economische ontwikkelingen in de weg en heeft daardoor grote nadelige gevolgen voor de aantrekkingskracht van onze regio. Het jaar 2017 heeft in het teken gestaan van het uitwerken van nadere voorstellen in het Regionaal Programma Werklocaties (RPW) om het aanbod weer met de vraag in evenwicht te brengen. Beoogd doel van het RPW is het creëren van ruimte voor het ontwikkelen van nieuwe initiatieven door te zorgen voor een goed evenwicht tussen vraag en aanbod voor de werklocaties met maximaal rendement voor de werkgelegenheid. Door middel van een zorgvuldig en bestuurlijk gedragen proces is het RPW oktober 2017 aan de colleges en raden voor besluitvorming aangeboden. De besluitvorming in de gemeenteraden is in januari 2018 afgerond, waarna het RPW aan de provincie is aangeboden en vastgesteld op 6 februari jl. Het jaar 2018 zal in het teken staan van de uitwerking van het RPW, dit in nauwe samenwerking met de provincie.

Klaar voor de toekomst met breedband

Een goede, moderne ICT-infrastructuur draagt bij aan de economische ontwikkeling en de leefbaarheid in de regio. Het PFO stelt dat de beschikbaarheid van snel, stabiel, betaalbaar en toekomstbestendig internet in de hele regio één van de voorwaarden is voor economische groei. In (delen van) het buitengebied is onvoldoende dekking. Het PFO heeft zichzelf dan ook ten doel gesteld om de bestaande infrastructuur in het buitengebied te verbeteren. Digitale bereikbaarheid (breedband) is derhalve een van de nieuwe speerpunten in 2018 en is een 'Startnotitie Breedband' in voorbereiding.

Richting geven aan regionale economische ontwikkeling

Het PFO heeft zich in 2017 ten doel gesteld om de koers die het heeft bepaald voor de regionale economische ontwikkeling en samenwerking nader richting te geven in een uitvoeringsagenda met als centrale thema's: Iedereen aan het werk en Gezonde economische groei. De gemeenschappelijke economische opgaven worden nadrukkelijk in samenhang bezien met de thema's wonen, mobiliteit en duurzaamheid. De uitvoeringsagenda is in voorbereiding en wordt toegevoegd aan het overdrachtsdocument voor het eerstvolgende PFO van na de gemeenteraadsverkiezingen van 21 maart 2018.

PFO Mobiliteit

Serieuze gesprekspartner voor majeure investeringen

Bereikbaarheid is een absolute voorwaarde voor de **economische positie van de regio Arnhem Nijmegen** en het functioneren van de economische kerngebieden. Als regio Arnhem Nijmegen worden we steeds meer aangesproken. Wat zijn onze ambities en doelen, waar liggen onze prioriteiten en waar gaan we als regio voor? De provincie Gelderland ziet de regio als aanspreekpunt voor grote overkoepelende thema's als investeringen in spoor, openbaar vervoer, auto en fiets. Juist ook in aanloop naar de nieuwe concessie van het openbaar vervoer is een sterk en eensluidend regionaal geluid nodig! Ook andere partijen als het ministerie van I&W en VNO NCW zien de regio als aanspreekpunt.

Om dit waar te kunnen maken erkennen de bestuurders in de regio daarvoor middelen (menskracht en geld) nodig te hebben. Capaciteit om plannen te maken, financiën om meer slagkracht te hebben en om cofinanciering mogelijk te maken voor majeure projecten die de bereikbaarheid van de regio versterken. Deze ontbreken nu. Dit is een absoluut aandachtspunt voor het PFO Mobiliteit om zodoende een serieuze gesprekspartner te zijn.

Regionale prioriteiten zijn in 2017 bepaald

De samenwerkende gemeenten hebben in 2017 samengewerkt aan **de regionale Bereikbaarheidsagenda Mobiliteit**. Een proces waarbij van onderaf is geïnventariseerd wat er in de regio speelt en wat de bovenlokale belangen zijn. Vastgesteld is dat we in de regio verder werken aan 8 opgaven. Via de Colleges van de samenwerkende gemeenten is dit ook bij alle gemeenteraden bekend. We werken verder aan een robuust hoofdnetwerk, met extra aandacht voor duurzame mobiliteit en slimme mobiliteitsinvesteringen.

De regionale prioriteiten zijn letterlijk op de kaart gezet. Met de partners in de regio zijn vervolgens afspraken gemaakt hoe tot de uitwerking van deze opgaven te komen. Onder andere in samenhang

met de Gelderse Koersnotitie Slimme Mobiliteit en de afspraken die op landsdelig niveau worden gemaakt in het BO MIRT. 2018 vormt hiervoor een sleuteljaar!

Regionale aanpak bereikbaarheid 2018-2021

Meer inzet voor de regio is in het dynamische werkveld van mobiliteit nodig. Daarom zal in 2018 een voorstel worden gemaakt om een Regionaal Mobiliteitsfonds op te starten. Regionale financiën zijn nodig als multiplier op investeringen van de samenwerkende partijen. In samenhang met het regionaal mobiliteitsfonds waar ook Gelderland een bijdrage in doet, werkt de regio in 2018 een regionaal uitvoeringsprogramma mobiliteit uit. Hiervoor wordt in 2018 een regionaal programmamanager aangesteld.

In samenhang met de **regionale bereikbaarheidsagenda Mobiliteit** werkt de programmamanager aan het programma 'Slimme en duurzame' mobiliteit. Dit levert zowel een actieplan op voor 2018 met korte termijn acties als een regionaal uitvoeringsprogramma voor de periode 2019-2021. Hiervoor werkt de regio samen met de provincie Gelderland, het ministerie van I&W, de werkgevers en de kennisinstellingen en de vervoerders in de regio.

PFO Wonen

De wethouders Wonen uit de regio hebben in 2017 de speerpunten voor wonen in de regio benoemd:

> *Het is belangrijk dat de regio zich goed op de kaart zet als een gemêleerde en groene regio die aantrekkelijk is om te wonen en voor de diverse bedrijven om zich te vestigen. Economische groei is belangrijk voor de regio. De vraag is dan welke woningen nodig zijn en waar heb je die nodig in de regio om hierin ondersteunend te zijn. Zijn die woningen dan ook goed bereikbaar?*

De stap om hieraan invulling te geven is het opstellen van een regionale en subregionale woonagenda. De regionale woningmarkt bestaat uit drie subregio's: Nijmegen en de gemeenten ten zuiden van Waal; Arnhem met omliggende gemeenten en De Liemers (incl. Westervoort). Per subregio worden de speerpunten benoemd, zoals de gewenste kwaliteit van de woningen, de afstemming tussen gemeenten en provincie over de woningverdeling en -planning. In alle drie de regio's is volop gewerkt om de woonagenda vast te stellen. Met financiële ondersteuning van de provincie Gelderland was het mogelijk hierbij externe ondersteuning in te schakelen.
Bovenop de subregionale agenda's komt een strategische agenda voor de hele regio. De gemeenten werken hierin samen met de provincie onder leiding van een procesregisseur.
Een paar thema's die afgelopen jaar verder op agenda hebben gestaan:

- Uitwerking woningbehoefteonderzoek Woon 2015 voor de regio en de subregio's/gemeenten,
- Evaluatie regionale samenwerking en aanbevelingen,
- overleg met gedeputeerde J. Meijers over de woningbouwplanning en de ervaring spanning tussen de bouwmogelijkheden en de druk op de woningmarkt.

Voorts zijn in het afgelopen jaar door de Ruimtemeesters, in opdracht van het PFO, weer een aantal themabijeenkomsten georganiseerd voor stakeholders. Doel van deze bijeenkomsten is kennisdeling en het versterken van het netwerk.

PFO Duurzaamheid

Begin 2017 is gestart met de zoektocht naar regionale projecten op het gebied van de energietransitie. Als basis hiervoor diende de actualisatie van de regionale routekaart de Groene Kracht uit 2013 en deelname aan de bestuurlijke tafel 'regionale samenwerking' van het Gelders Energieakkoord.

In mei 2017 vertrok voorzitter PFO Duurzaamheid Agnes Schaap omdat zij burgemeester werd in Renkum. Zij werd vervangen door haar lokale opvolger Titus Burgers die op 8 juni als nieuwe voorzitter werd geïnstalleerd.

In de regio wordt al enige tijd samengewerkt op het gebied van de energietransitie. Denk hierbij aan het stimuleren en handhaven van bedrijven op het gebied van energie, het VNG energieloket en de inkoop van energie. Op 7 juli werd de eerste in regionaal verband uitgevoerde Europese aanbesteding voor de energie inkoop per 1 januari 2018, feestelijk afgerond. Het is een uniek en innovatief project omdat het de bedoeling is om 17 regiogemeenten binnen 5 jaren te voorzien van groene stroom die in de regio wordt opgewekt. Hiermee is veel publiciteit gegeneerd.

De leden van het PFO Duurzaamheid hebben in juni een brief opgesteld voor de gedeputeerde en de voorzitter van het Gelders Energie Akkoord (GEA). Hierin staan een aantal punten met betrekking tot de GEA die verbeterd kunnen worden.

De regio kent vele regionale projecten op het gebied van circulaire economie. Er is in het Rijk van Nijmegen een kwartiermaker actief. De regio A-N heeft daarom in het najaar deelgenomen aan de ABN AMRO Circulair Economie Award. De regio heeft niet gewonnen, maar naar aanleiding van het juryrapport wordt in 2018 een regionaal plan voor de circulaire economie opgesteld waarin de samenhang tussen deze projecten wordt verbeterd. Daarnaast wordt dit plan gebruikt om de financiering van deze projecten in Brussel en bij beleggers te organiseren

Het PFO Duurzaamheid leverde een bijdrage aan het formuleren van de ambitie op het gebied van duurzaamheid voor de nieuwe concessie voor het openbaar vervoer. De ontwikkelingen bij het verduurzamen in het doelgroepenvervoer worden gevolgd.

In december 2017 stemden de wethouders duurzaamheid in met de bestuurlijke samenvatting van de actualisatie regionale routekaart energie neutrale regio Arnhem Nijmegen. Deze notitie dient als basis voor de op te stellen regionale agenda en een uitvoeringsagenda. Het organiseren van ruimte ateliers is een onderdeel hiervan. Deze dienen de ruimtelijke gevolgen zichtbaar te maken van de regionale energie ambitie.

Bureau Brussel in 2017

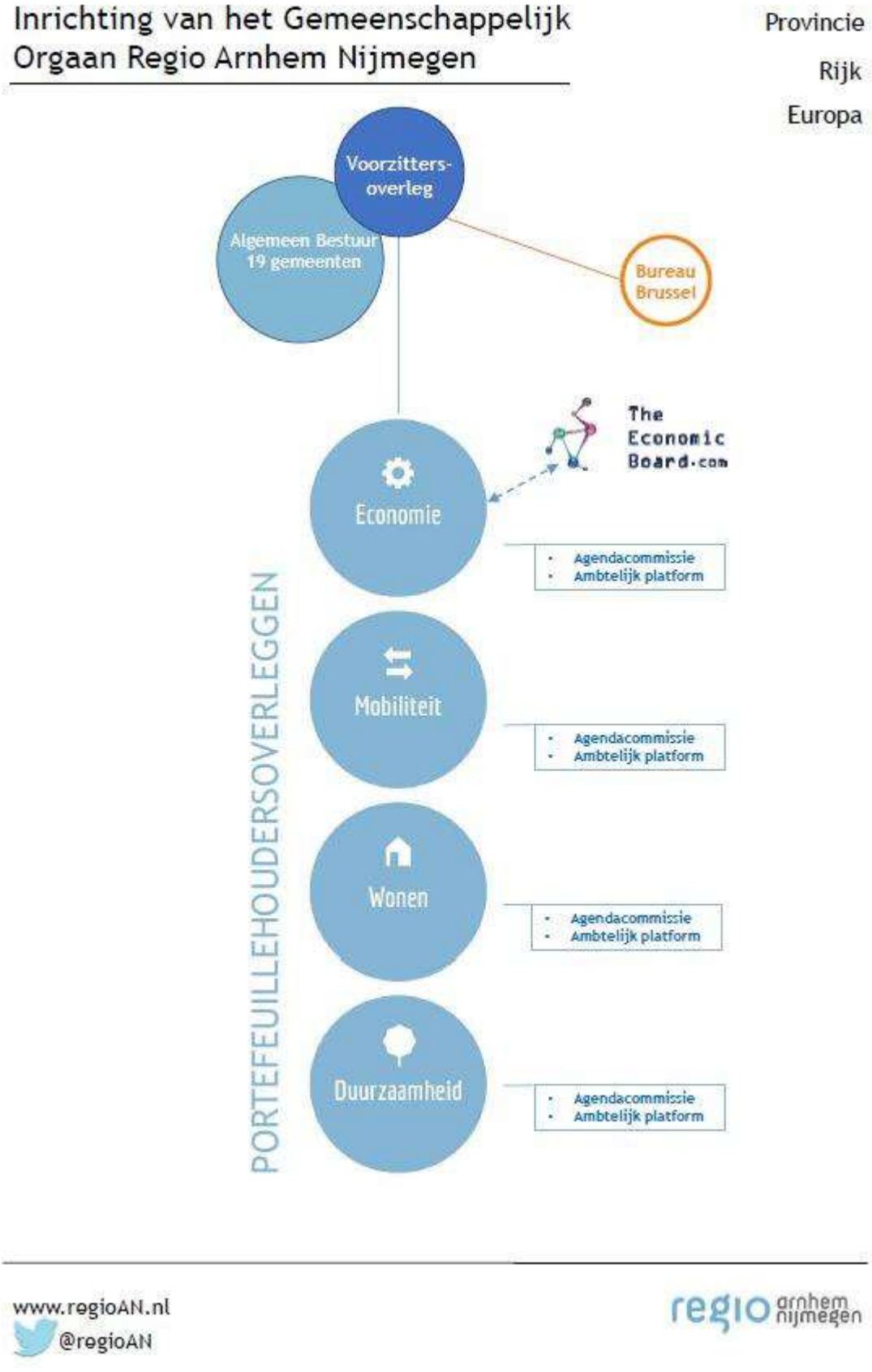
In 2017 heeft de Regio Arnhem Nijmegen zich nog steviger op de Europese kaart gezet en dit in veel gevallen weten om te zetten in concrete resultaten die in de regio zijn geland. Op de thema's Health, Energy, Duurzame Mobiliteit en ook steeds meer op Circulaire Economie raakt de regio als geheel en kennisinstellingen, ondernemers en overheden daarbinnen steeds verder verbonden met Europese ontwikkelingen. Vanuit de regio zijn projecten ingediend en goedgekeurd, profileringsactiviteiten georganiseerd, partnerschappen aangegaan, is aangesloten bij Europees beleid (policy) en is er gelobbyd voor evenementen en thema's op de Europese agenda (public affairs).

Bureau Brussel heeft dit jaar concrete verbindingen kunnen leggen tussen verschillende partijen binnen de regio en Europa. Om er een paar te noemen: Radboud Universiteit, NTP Infra, Health Valley, Hutspot Energy, het Clean Militie Center, Groene Allianties de Liemers. Hiernaast lukt het ook steeds meer om een Europese lobby in te richten voor de regio als geheel, samen met te Economic Board maar ook vanuit een betere aansluiting bij bijvoorbeeld PFO Mobiliteit en PFO Duurzaamheid. Dit heeft onderzeeër geresulteerd in een (succesvolle) deelname van 18 bestuurders aan de European Week of Region and Cities.

De internationale Velo-city2017 conferentie die plaatsvond van 13 t/m 16 juni was een zeer geslaagd en groots event in Arnhem en Nijmegen (1500 deelnemers uit meer dan 40 landen), met ook de internationale burgemeestersconferentie in het Arnhemse stadhuis in aanwezigheid van Eurocommissaris Bulc en enkele regionale burgemeesters. Tijdens deze week kwam de lobby voor meer duurzame mobiliteit in Europees beleid samen met een profilering van de regio op dit thema. Daarnaast is er een uitgebreide lijst met Europese projecten waarbij partners uit de regio zijn aangesloten en waarbij er financiële middelen vanuit Europa naar de regio stromen. Ook al heeft niet elk projectvoorstel geresulteerd in toegekende subsidies, we zien er wel een meer gerichte activiteit op de thema's Health, Energy, Duurzame Mobiliteit en Circulaire Economie in terug.
Dit leidt ook naar de plannen voor 2018 en daar voorbij: meer aan de hand van gerichte lobbythema's werken aan concrete doelen en activiteiten die daarvoor samen met overheden, kennisinstellingen en ondernemers binnen de regio georganiseerd kunnen worden.
In de nieuwsbrief "Brussels Lof" vindt u informatie over de werkzaamheden van Bureau Brussel. Om goed op de hoogte te blijven kunt u ons volgen via twitter: @bureaubrussel

Bijlage 1 Organogram

Bijlage 2 Bemensing

Henk van den Berg
Secretaris

Cécile de Boer
Bureau Brussel
Adviseur Europese Zaken

Arnout Smit
Bureau Brussel
Adviseur Europese Zaken

Rachel Drosterij
Managementassistent

Christiaan Stolk
Trainee

PFO-secretarissen 2017

Patrick Alemans
PFO Duurzaamheid

Nevin Tosun
PFO Economie

Gert van Putten
PFO Wonen

Alex Mulders
PFO Mobiliteit

Intermediairs

Margriet Snijders (Arnhem) | Claartje Sleyfer (Berg en Dal) | Hans Vincken (Beuningen) | Hester Salentijn (Doesburg) | H. van den Heuvel (Druten) | Luc Velhorst (Duiven) | Walter Elemans (Heumen) | Leen de Waal (Lingewaard) | Gerd van Leeuwen (Montferland) | Luc Berben (Mook en Middelaar) | Karin Heijligers (Nijmegen) | André Rutten (Overbetuwe) | Sandra Meullenbruck (Renkum) | Petra van der Laan (Rheden) | Willeke Pieterse (Rozendaal) | Lianne van Ampting (Westervoort) | Hanneke Nicolaes (Wijchen) | Emy Sloot (Zevenaar)

Bijlage 3 Kosten regionale samenwerking

Afgelopen jaren is er door de portefeuillehouders gewerkt aan de uitvoering van de programma's van de PFO's. Deze projecten hebben een bijdrage geleverd aan een mooie en sterke regio.
In deze bijlage is een overzicht weergeven van de financiële inzet in alle projecten die dit jaar tot stand zijn gekomen.

Per PFO is het totaal van de programmakosten aangegeven en hoe groot de bijdrage is geweest van gemeenten, provincie Gelderland en vanuit de liquidatie van de voormalige Stadsregio.

PFO	Uitgaven	Gemeenten	Bijdrage Provincie	Gelden Stadsregio
PFO Economie	€ 448.000	€ 340.000	€ 108.000	
PFO Duurzaamheid	€ 492.928	€ 192.928	€ 100.000	€ 200.000
PFO Wonen	€ 54.503	€ 54.503		
PFO Mobiliteit	€ 46.760			€ 80.000
Totale uitgaven PFO	€ 1.042.191	€ 587.431	€ 208.000	€ 280.000

Bijlage 4 The Economic Board

The Economic Board.com
Food, Health, Energy

Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen
T.a.v. Bestuurlijk Overleg
Postbus 9029
6800 EL Arnhem

Nijmegen, 05.04.2018

Betreft: jaarverslag en jaarrekening 2017

Geachte bestuurders,

Wij sturen u met genoegen de definitieve versies van het jaarverslag en de jaarrekening met accountantsverklaring. Het jaarverslag 2017 kent eenzelfde opbouw als het vorige jaarverslag. Wel is het jaarverslag uitgebreid met bijvoorbeeld een statusupdate van de doelstellingen, omdat The Economic Board zich vorig jaar in haar tweede levensjaar bevond.

De leden van The Economic Board hebben het jaarverslag en de jaarrekening goedgekeurd tijdens de boardvergadering van 29 maart.

Wij kiezen ervoor een ongetekende versie van de jaarrekening te versturen en te publiceren op onze website, om onrechtmatig gebruik van de handtekeningen te voorkomen. De getekende versie van het jaarverslag is in te zien op het kantoor van het projectbureau.

Wij verwachten u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Wij zijn u zeer erkentelijk voor het beschikbaar stellen van de financiële middelen. Wij verzoeken u, met het indienen van deze verantwoordingsdocumenten, de door ons ontvangen basisfinanciering over 2017 vast te stellen.

U ontvangt rond 1 oktober weer de halfjaarlijkse monitor en de begroting voor 2019-2020. Ook in 2018 werken wij graag met u *samen voor de regio*!

Met vriendelijke groet,

Sigrid Helbig

Drs. S. Helbig
Directeur
+31(0)651598632

samen voor de regio

Jaarverslag The Economic Board 2017
Regio Arnhem - Nijmegen, met Wageningen

inhoudsopgave

WOORD VOORAF **3**

1. RESULTATEN **4**
- Missie 5
- Terugblik 5
- Status doelstellingen 6
- Werkveld 10
- Projecten en activiteiten 13
- Vooruitblik 16

2. ORGANISATIE **17**
- De board 18
- Boardleden 19
- ANBI-status 20
- Structuurwijziging 20
- Projectbureau 21
- Huisvesting 22

3. FINANCIËN **23**
- Basisfinanciering 24
- In kind bijdragen 24
- ANBI-status en transparantieregeling 25
- Inkoop diensten en producten 25
- Financiële kerngegevens 26

woord vooraf

Volgens de christelijke leer is trots een van de zeven hoofdzonden. Toch is het een nuttig gevoel van euforie dat samenwerking en teamgeest bevordert. Als mensen mij vragen wat voor mij het hoogtepunt van 2017 is, kan ik niet anders dan onze virtualreality-experience noemen. In deze 360°-film laten spectaculaire beelden je ervaren wat onze regio allemaal te bieden heeft op het gebied van Food, Health en Energy. Tegelijk vlieg je als het ware over mooie groene landschappen met kronkelende rivieren. Een fantastische woon-, werk-, en leefomgeving!

De vr-experience werd gelanceerd tijdens de Mayors Session bij het internationale congres Velo-city 2017. Burgemeesters van Oslo tot Rio de Janeiro waren onder de indruk. De burgemeester van het Vlaamse Deinze, Jan Vermeulen, verwoordde het treffend: “Jullie regio fietst echt voorop”. Dan ben ik echt blij – blij met de innovatieve kracht van de regio, maar ook met het team van The Economic Board en alle andere betrokkenen die intensief hebben samengewerkt om dit mogelijk te maken.

Hoogtepunten zijn nodig om successen te kunnen vieren. Veel belangrijker nog in de weg naar succes is voor mij het continue spel van samenwerken. Niet voor niets zit ‘werken’ in dit woord. Gezamenlijk kansen zien, elkaar iets gunnen, het smeden van plannen en het vervolgens ‘*gewoon samen doen*’. Dat is veel alledaagser, helemaal niet groots. Het vergt geduld, langetermijnvisie en doorzettingsvermogen. Het zijn complexe processen waarin bedrijfsleven, kennisinstellingen en overheid in onze regio steeds beter leren om dezelfde taal te spreken, doelen te formuleren en er gezamenlijk voor te gaan om de regio als geheel nog beter te maken. Daar ben ik écht trots op.

Sigrid Helbig
Directeur

resultaten

In dit hoofdstuk staan wij stil bij de resultaten die het afgelopen jaar zijn geboekt. We zetten de belangrijkste gebeurtenissen weer op een tijdlijn. Ook lopen we de ondersteunde activiteiten en projecten langs. Het is echter na twee jaar ook tijd om te bezien wat de status is van de bij aanvang opgestelde doelstellingen.

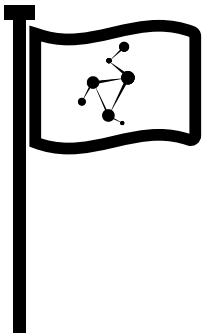
missie

Bij de oprichting van de stichting Economic Board is in de statuten als doelstelling geformuleerd:

"Het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennis-instellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten."

In het strategisch plan voor de periode 2016-2018 is de algemene doelstelling geconcretiseerd en is onze missie als volgt opgeschreven:

"In 2025 is de regio Arnhem-Nijmegen, met Wageningen the place to be voor Food, Health, Energy en de cross-overs daartussen!"

terugblik

Na het oprichtingsjaar 2016 was 2017 het jaar waarin de gemaakte strategische keuzes werden omgezet in concrete initiatieven en acties. Daarnaast kon optimaal gebruik worden gemaakt van de opgedane kennis en het opgebouwde netwerk. Niettemin leren ervaringen van al langer bestaande economic boards ons dat voor een succesvolle triplehelix-samenwerking een lange adem nodig is. Hoewel er in 2017 al volop kon worden geoogst, stond dat jaar voornamelijk in het teken van zaaien.

Wij hebben het afgelopen jaar gemerkt, en dat krijgen we ook terug van partners, dat er een verandering in doen en denken in gang is gezet. Zowel binnen als buiten de regio groeit het besef dat de regio veel te bieden heeft op de speersectoren en de cross-overs daartussen. De door ons ontwikkelde virtualreality-film en de WOW-sheet maken dat letterlijk zichtbaar.

status doelstellingen

In het strategisch plan zijn doelstellingen geformuleerd voor de periode 2016-2018. Na twee jaar is het goed om tussentijds de balans op te maken. Op de volgende pagina's ziet u wat de status van onze doelstellingen is en geven we enkele voorbeelden.

Hubert Bruls
Burgemeester gemeente Nijmegen
Voorzitter The Economic Board

"Het tweede jaar van The Economic Board stond in het teken van doorpakken. In onze regio kiezen we ervoor om economische ontwikkeling aan te jagen in drie sectoren. In de topsectoren food, health en energy zijn er verschillende cross-overs ontstaan die elkaar versterken. Je merkt dat de regio nog beter op de kaart staat! Voor het derde jaar hoop ik dat we als regio, als triple helix, nog meer met één stem naar buiten treden."

Ahmed Marcouch
Burgemeester gemeente Arnhem
Voorzitter Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen

"Door de prachtige natuur is de regio Arnhem-Nijmegen een fijne plek om te wonen. Door de goede bereikbaarheid in de nabijheid van randstad en Ruhrgebied een heel interessante regio om je bedrijf te vestigen. Kansen genoeg. Ik ben er van overtuigd dat we door onze samenwerking in de Regio Arnhem Nijmegen en The Economic Board waar ik me graag voor inzet, onze kansen nog veel beter kunnen benutten en meters kunnen maken in de verbetering van de economie, het bedenken van slimme oplossingen op gebied van duurzaamheid, het realiseren van een gevarieerd woningaanbod en het bereikbaar houden van onze regio."

communiceren

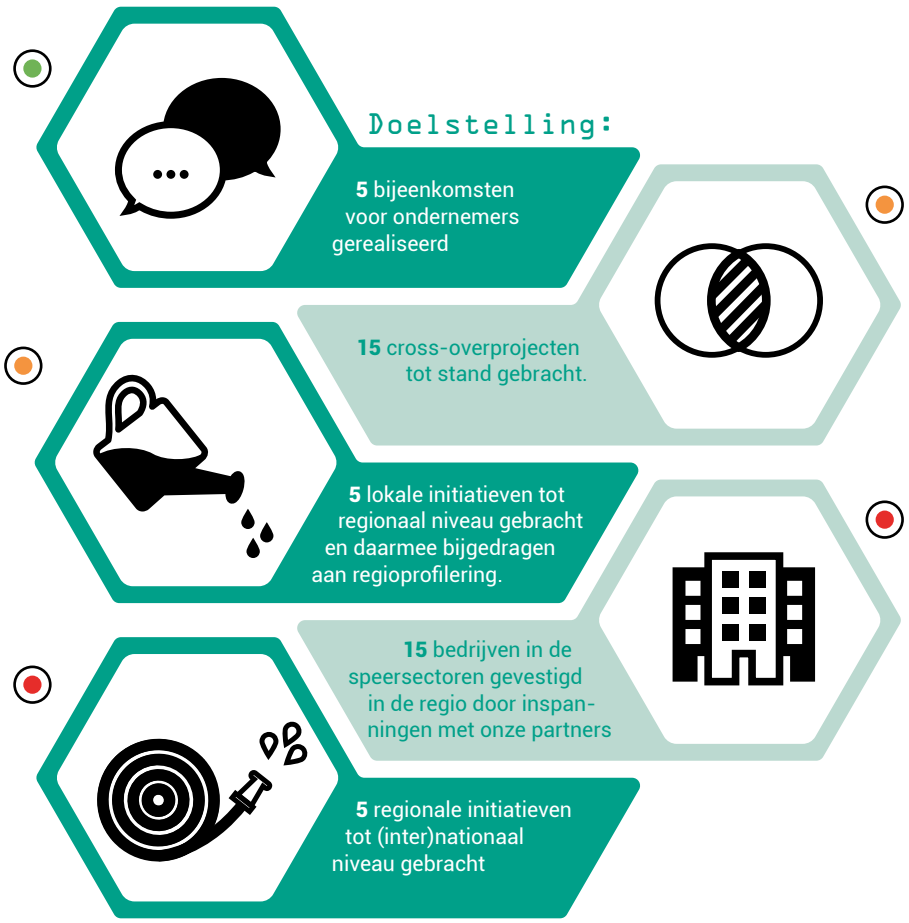

Instructie: Ga met de muis over de iconen heen voor meer informatie

Behaald Liggen op koers Mee bezig

verbinden

aanjagen

Instructie: Ga met de muis over de iconen heen voor meer informatie

Behaald Liggen op koers Mee bezig

200x
bezoekers event The Economic Board

7x
nieuwsbrieven verstuurd naar 265 inschrijvers

6x
nieuwe Parel-awards uitgereikt

30%
maandelijkse groei op Twitter in 1 jaar

196x
nieuwsberichten geplaatst op onze website

80x
ondernemers ontvangen tijdens bijeenkomst Road2Germany

3x
werklunches in de regio georganiseerd voor Eerste en Tweede Kamerleden

50
miljoen euro aan gelden in de Investeringsagenda Arnhem - Nijmegen

14x
de regio geprofileerd in de regionale media en vakinhoudelijke media

7x
boardleden (gedeeltelijk) laten deelnemen aan de regioreis naar Eindhoven en Leuven in samenwerking met de Regio Arnhem Nijmegen

werkveld

Onze activiteiten zijn onder te verdelen in drie categorieën: **communiceren, verbinden en aanjagen**.

- **Communiceren:** Een van de belangrijkste taken van The Economic Board is de regio als place to be op de kaart zetten. We vertellen en laten zien waar de regio in uitblinkt en waar kansen liggen;
- **Verbinden:** The Economic Board fungeert als matchmaker met een uitgebreid netwerk die partijen met elkaar in contact brengt en houdt. We stimuleren samenwerking tussen partijen, zodat kennis en ideeën met elkaar worden gedeeld;
- **Aanjagen:** The Economic Board is aanjager van nieuwe initiatieven en innovaties op de cross-overs. We agenderen en concretiseren kansen.

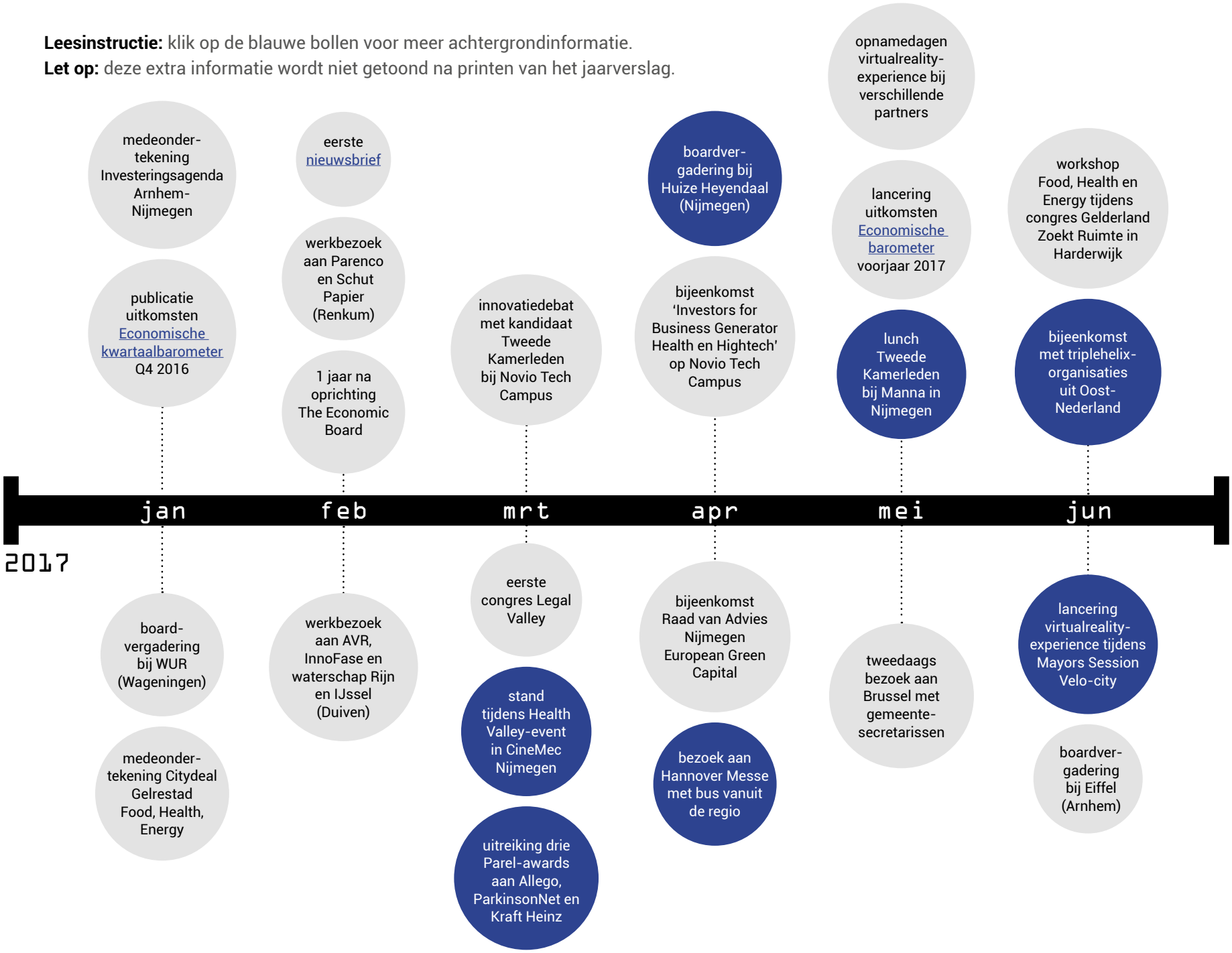
Op de volgende pagina's volgt een tijdlijn met gebeurtenissen die plaatsvonden tussen januari en december 2017. Het overzicht is niet uitputtend. Daarna belichten wij de activiteiten en projecten die een stempel hebben ontvangen en worden ondersteund door The Economic Board. Tot slot blikken wij vooruit op het eerste halfjaar van 2018.

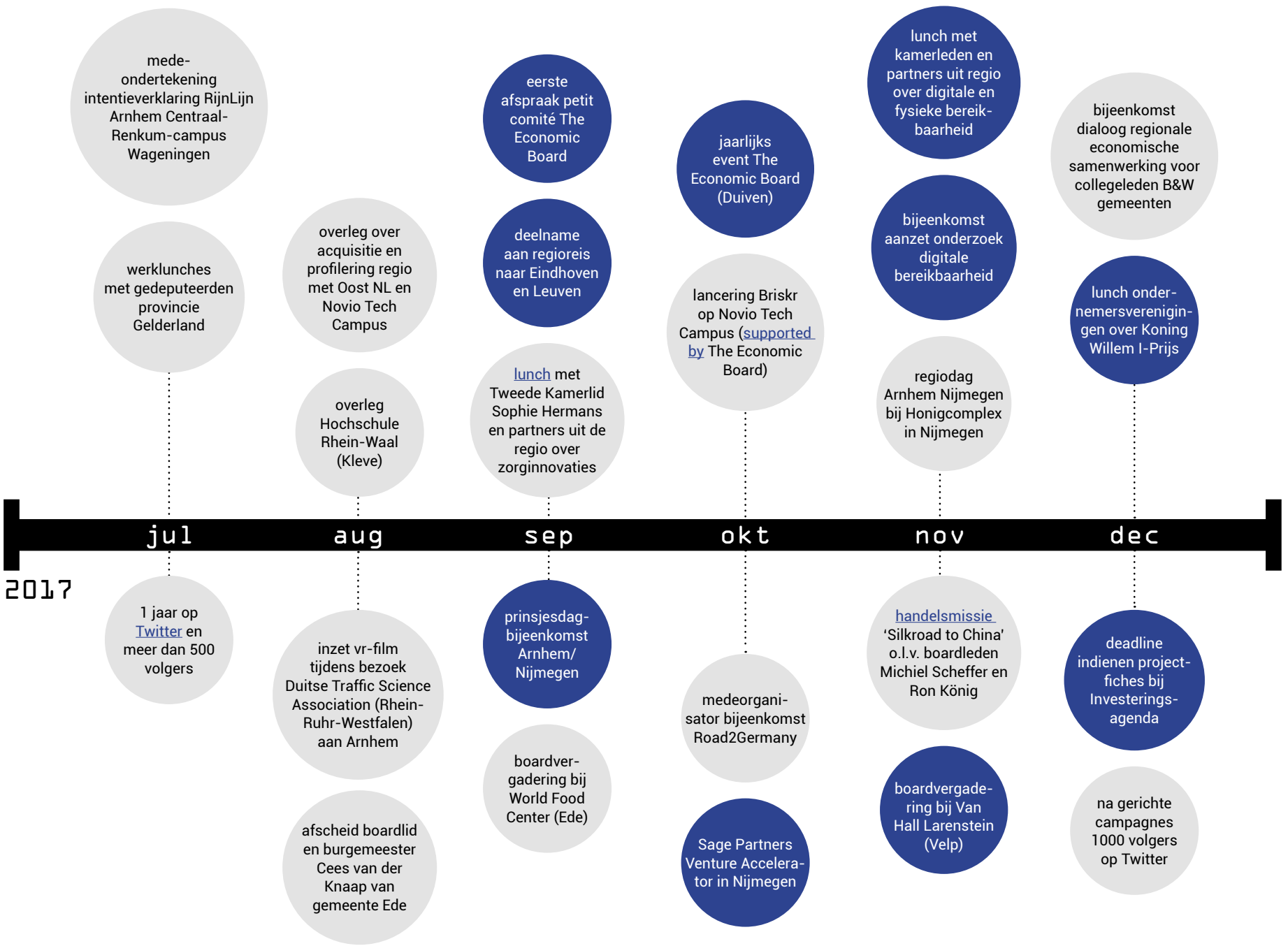

Rikus Wolbers
Directeur Novio Tech Campus (NTC)

"Novio Tech Campus staat voor kennis, ondernemerschap en innovatie in Nijmegen. The Economic Board zet zich in voor economische groei van regio Arnhem-Nijmegen-Wageningen. We vinden elkaar in Briskr: een samenwerkingsverband waarmee we onszelf als 'Health en High Tech' regio op de kaart zetten."

Leesinstructie: klik op de blauwe bollen voor meer achtergrondinformatie.
Let op: deze extra informatie wordt niet getoond na printen van het jaarverslag.

mede-ondertekening intentieverklaring RijnLijn Arnhem Centraal-Renkum-campus Wageningen
werklunches met gedeputeerden provincie Gelderland
overleg over acquisitie en profilering regio met Oost NL en Novio Tech Campus
overleg Hochschule Rhein-Waal (Kleve)
eerste afspraak petit comité The Economic Board
deelname aan regioreis naar Eindhoven en Leuven
lunch met Tweede Kamerlid Sophie Hermans en partners uit de regio over zorginnovaties
jaarlijks event The Economic Board (Duiven)
lancering Briskr op Novio Tech Campus (supported by The Economic Board)
lunch met kamerleden en partners uit regio over digitale en fysieke bereik-baarheid
bijeenkomst aanzet onderzoek digitale bereikbaarheid
regiodag Arnhem Nijmegen bij Honigcomplex in Nijmegen
bijeenkomst dialoog regionale economische samenwerking voor collegeleden B&W gemeenten
lunch onder-nemersverenigin-gen over Koning Willem I-Prijs
jul
aug
sep
okt
nov
dec
2017
1 jaar op Twitter en meer dan 500 volgers
inzet vr-film tijdens bezoek Duitse Traffic Science Association (Rhein-Ruhr-Westfalen) aan Arnhem
afscheid boardlid en burgemeester Cees van der Knaap van gemeente Ede
prinsjesdag-bijeenkomst Arnhem/ Nijmegen
boardver-gadering bij World Food Center (Ede)
medeorgani-sator bijeenkomst Road2Germany
Sage Partners Venture Accelera-tor in Nijmegen
handelsmissie 'Silkroad to China' o.l.v. boardleden Michiel Scheffer en Ron König
boardvergade-ring bij Van Hall Larenstein (Velp)
deadline indienen project-fiches bij Investerings-agenda
na gerichte campagnes 1000 volgers op Twitter

projecten en activiteiten

Projecten en activiteiten die The Economic Board een warm hart toedraagt of opzet en in de regio Arnhem – Nijmegen, met Wageningen worden uitgevoerd krijgen van ons een stempel. Met deze stempel krijgt een project of activiteit toegang tot een bepaald netwerk en relevante kennis, er wordt een podium geboden en de stempel kan een organisatie helpen om gelden los te krijgen. In 2017 is het onderscheid aangebracht tussen projecten en activiteiten, omdat bleek dat niet alle aangedragen projectvoorstellen daadwerkelijk onder de noemer projecten te scharen zijn. Wij hebben drie labels, die iets zeggen over de mate van betrokkenheid bij de projecten die wij ondersteunen. De labels zijn:

Kevin Rijke
Directeur Industriepark Kleefse Waard (IPKW)

"The Economic Board zorgt voor een steeds duidelijkere profilering van de regio, met Energy, Food en Health als krachten. Dat leidt tot het aantrekken én behouden van nieuwe bedrijven en mensen. Die volwassenheid van de regio moet worden verankerd."

- **Recommended:** Dit label gebruiken wij bij projecten en activiteiten die belangrijk zijn voor de regionale economie. Wij bieden deze projecten en activiteiten bijvoorbeeld een podium, dragen bij aan de profilering ervan en brengen het onder de aandacht van ons netwerk;
- **Supported:** Dit label gebruiken wij bij projecten en ideeën die wij actief ondersteunen, bijvoorbeeld door het vinden van procesgeld of projectgeld of het ter beschikking stellen van onze kennis of ons netwerk;
- **Approved:** Dit label gebruiken wij uitsluitend bij projecten waarvan The Economic Board penvoerder is en/of waarvan de uitvoering onder leiding van The Economic Board plaatsvindt.

Op de volgende pagina's volgt een overzicht van de ondersteunde projecten en activiteiten in 2017. Meer informatie hierover *(klik daarvoor op de titels)* vindt u op de website, net als een actueel overzicht.

- Heinz Productielijn Elst
- Informal Investors Network
- Economische Barometer
- Singularity University Nijmegen
- InScience
- Legal Valley

- State of Fashion

Joris Knoben, *projectleider Economische Barometer:*

"De Economische Barometer is de vinger aan de pols van de lokale economie. Het helpt ons om de sterke en zwakke punten van de lokale economie tijdig te signaleren en te adresseren. Door bedrijven te bevragen op hun relatie met (andere organisaties uit) de regio laat de barometer ook zien dat de regio verbinders zoals The Economic Board nodig heeft. Dankzij hen kunnen we de regio zowel nationaal als internationaal profileren en de economie hier stimuleren."

Johan van de Woestijne, *directeur InScience:*

"InScience, Dutch International Science Film Festival, laat de impact van wetenschap op de samenleving zien en ondersteunt daarmee de missie van The Economic Board: de regio profileren als kennisregio. The Economic Board ondersteunt InScience niet alleen door het label supported by The Economic Board toe te kennen, maar ook door zijn netwerk actief te benaderen. Dat opent deuren voor InScience, die anders voor ons gesloten zouden blijven."

- Diverzio
- Alliantie Voeding in de Zorg
- City Deal Gelrestad
- Greenhouse protein
- Investeringsagenda
- Nijmegen European Green Capital
- Food and Cognition
- Innovate
- Regionale digitale bereikbaarheid
- World Food Center
- Briskr
- NEXTgarden
- Healthy Brain

- Enzyre

- Zorgpact en Techniekpact

Paul Hospers, *projectleider NEXTgarden:*

"Er gebeurt veel bijzonders en innovatiefs bij NEXTgarden. The Economic Board helpt ons om dit onder de aandacht te brengen in de regio en ver daarbuiten. Bij projecten die binnen NEXTgarden tot stand komen, zoals Greenhouse Protein en Ingredient Farm, ondersteunt The Economic Board ons bij het verkrijgen van financiering."

Waander van Heerde, *oprichter en CSO Enzyre:*

"Met Enzyre zitten we in een fase waarin ons netwerk en de financiering van groot belang zijn. The Economic Board koppelt ons aan interessante partijen. Zo zitten we binnenkort om de tafel met een gerenommeerde club uit Sillicon Valley en Boston. Ook ondersteunt The Economic Board ons bij het vinden van gepaste financiering. We zijn in de verkennende fase om een EFRO-aanvraag in te dienen."

Pauline Reijnen, *procesregisseur Investeringsagenda:*

"De regio Arnhem-Nijmegen wil een van de sterkste regio's van dit land worden. Dat kan alleen bereikt worden door intensieve samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden. TEB pakt de verbindende rol van ondernemers naar overheid op!"

vooruitblik

Wij hebben een aantal partners uit de regio gevraagd wat voor hen hoogtepunten waren voor 2017 en welke ontwikkelingen zij in 2018 voorzien. Dit heeft geresulteerd in een aantal berichten op onze website. Wij focussen ons hier op de vooruitblikken.

Sigrid Helbig, *directeur van The Economic Board,* ziet voor 2018 onder andere kansen voor de regio vanwege de komst van de European Medicines Agency (EMA) naar Nederland. Bovendien wordt er met partners een tandje bijgezet op de Human Capital Agenda, omdat de arbeidsmarkt steeds krapper wordt. Daarnaast is er volop aandacht, onder andere vanwege de gemeenteraadsverkiezingen in maart, om de gemeenteraden mee te nemen in het belang en de noodzaak van regionale economische samenwerking.

Carol van Eert, *vice-voorzitter van het Gemeenschappelijk Orgaan Regio Arnhem Nijmegen en vanaf 2018 burgemeester van de gemeente Rheden,* ziet dat gemeenten en The Economic Board dezelfde agenda hebben op de speersectoren Food, Health en Energy. 2018 zal voor de gemeenten in het teken staan van het verduurzamen van hun gemeenten en van Nijmegen European Green Capital.

Bart Heuts, *projectmanager Business Angels bij Oost NL,* hoopt dat wij in 2018 met elkaar eraan gaan werken om ondernemers integraal te helpen. Daarbij maakt het niet uit vanuit welk netwerk die hulp komt, áls de ondernemers maar geholpen worden. Iedereen heeft immers hetzelfde doel: groei en zichtbaarheid van de regio.

Chris Doomernik, *directeur van Health Valley,* heeft de afgelopen jaren gezien dat netwerken en bedrijven elkaar steeds vaker opzoeken en vanuit een bredere strategische blik samenwerken. Dit valt ook landelijk op, waardoor diverse grote events in 2018 in de regio plaatsvinden: StartupDelta Summit op 19 april in Arnhem en Dutch Hacking Health in dezelfde maand. Uiteraard kijkt zij ook uit naar de jubileumeditie van het Health Valley Event op 15 maart, dat in tien jaar tijd is uitgegroeid tot een toonaangevend congres op het gebied van Health.

Jeroen Wouters, *van Food Valley NL en Sportcentrum Papendal,* verheugt zich erop om de in 2017 gestarte Food Valley Summits voort te zetten. In 2018 is de inzet om meer buitenlandse partijen aan te laten haken. Verder heeft de regio de afgelopen jaren aangetoond veel innovatiefs te kunnen bieden op het grensvlak tussen sport, gezondheid en voeding. Dit blijkt bijvoorbeeld uit het project Eat2Move. Om onze expertise in de regio te verstevigen, start de provincie Gelderland in 2018 een stimuleringsprogramma voor innovatieve cross-over projecten op het gebied van sport, gezondheid en voeding.

Uit de voorbeelden die onze partners aanhalen, blijkt dat er veel activiteiten op stapel staan in 2018. Ook zijn er (inter)nationale events waarbij wij de regio op de kaart kunnen zetten. De wens is hierin zoveel mogelijk gezamenlijk op te trekken. **Samen voor de regio.**

organisatie

The Economic Board is een jonge organisatie. De board bestond in februari 2017 één jaar, terwijl het projectbureau in maart die mijlpaal bereikte.

de board

De board is begin 2016 opgericht en bestaat uit vijftien leden die het regionale bedrijfsleven, de overheden en de kennisinstellingen vertegenwoordigen. De triplehelix-samenstelling over de sectoren heen zorgt voor slagkracht. De board heeft veel expertise op het gebied van Food, Health en Energy en is zeer ervaren in strategische vraagstukken. De kracht van de board zit met name in de kwaliteit en de samenstelling van de leden. Zij hebben allen een groot, veelal internationaal, netwerk. Zij hebben zich gecommitteerd aan de regio en hebben hun naam verbonden aan het succes van de board.

De board heeft haar rol in 2017 verder verstevigd en de boardleden weten elkaar steeds beter te vinden, ook buiten de vergaderingen om. Op de volgende pagina staat de samenstelling van de board in december 2017. De meest recente samenstelling vindt u op de website.

Ben Geerdink
Voorzitter College van Bestuur Rijn IJssel

"Op dit moment is ons portfolio gericht op wat we vooral doen in deze regio: Food, Health en Energy. Dit zijn ook de speerpunten van The Economic Board. Hoe meer de regio hiermee op de kaart staat, hoe beter het is voor de bedrijvigheid én voor de kans op werk voor onze studenten."

In 2017 is de samenstelling van de board om diverse redenen gewijzigd. **Bedrijfsleven:** Charles Smit (vanaf augustus) en Peter Molengraaf (vanaf september) hebben de board verlaten. Toni Versluijs, directeur NXP Nederland, is in januari 2018 toegetreden. De andere positie is nog vacant; **Kennisinstellingen:** Wilma de Koning (Radboud Universiteit) en Paul Smits (Radboudumc) hebben enkele maanden waargenomen in de board. Daniël Wigboldus, de nieuwe voorzitter College van Bestuur van de Radboud Universiteit, is in november toegetreden; **Overheden:** Cees van der Knaap heeft in de zomer afscheid genomen als burgemeester van Ede en daarmee ook als boardlid. Opvolger René Verhulst heeft vanaf september zitting genomen in de board, waarmee de verbinding met FoodValley is voortgezet.

Halverwege het jaar is een petit comité van The Economic Board samengesteld, dat voorafgaand aan de boardvergaderingen samenkomt. Dit comité bereidt de vergaderingen voor en draagt er zorg voor dat op de agenda van de vergaderingen onderwerpen komen die voor alledrie de geledingen interessant zijn. Daarom bestaat het comité uit vertegenwoordigers vanuit het bedrijfsleven (boardlid Marcel Hielkema), de kennisinstellingen (boardlid Peter van Dongen) en de overheden (boardlid Hubert Bruls), aangevuld met directeur Sigrid Helbig.

De samenstelling van de financiële auditcommissie is deels gewijzigd en bestaat uit de boardleden Toon van Asseldonk en Ben Geerdink, aangevuld met directeur Sigrid Helbig.

boardleden

Hubert Bruls
Burgemeester gemeente Nijmegen, voorzitter The Economic Board

René Verhulst
Burgemeester gemeente Ede, voorzitter triple helix / Regio FoodValley

Kees Boele
Voorzitter College van Bestuur Hogeschool van Arnhem en Nijmegen

Peter van Dongen
Voorzitter College van Bestuur Van Hall Larenstein University of Applied Sciences

Daniël Wigboldus
Voorzitter College van Bestuur Radboud Universiteit

Monique Noomen
Managing director Eiffel

Toon van Asseldonk
Burgemeester gemeente Overbetuwe

Leon van Halder
Voorzitter Raad van Bestuur Radboudumc

Ron König
Wethouder gemeente Arnhem

Marcel Hielkema
Voorzitter VNO-NCW Gelderland, managing director Dirkzwager advocaten & notarissen, vicevoorzitter The Economic Board

Michiel Scheffer
Gedeputeerde Provincie Gelderland

Ben Geerdink
Voorzitter College van Bestuur Rijn IJssel

Edwin de Rooij
Deputy CEO Synthon

ANBI-status

Stichting Economic Board Arnhem Nijmegen heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen. Hiervoor hebben wij de ANBI-status, Algemeen Nut Beogende Instelling, toegekend gekregen. De inspecteur van de Belastingdienst heeft hiertoe in augustus beschikt, waarbij de stichting met terugwerkende kracht per 1 januari 2017 is aangemerkt als ANBI. De ANBI-status heeft diverse voordelen; deze komen in het hoofdstuk financiën aan bod.

Marcel Hielkema
Voorzitter VNO-NCW Gelderland
Managing director Dirkzwager advocaten & notarissen

"In het afgelopen jaar hebben The Economic Board en VNO-NCW Arnhem Nijmegen in verschillende dossiers gezamenlijk opgetreden. Op die manier versterken wij elkaar en verbinden we bedrijfsleven aan overheid en onderwijs. Het meest tastbaar is de samenwerking ten aanzien van de gezamenlijke doelstelling om de ICE verbinding tussen Amsterdam - Arnhem - Frankfurt te versnellen."

structuurwijziging

Om aan de voorwaarden van de ANBI en het toepassen van de transparantieregeling (zie hoofdstuk financiën) te voldoen, was het noodzakelijk de structuur van de stichting te wijzigen. Eerder vormden alle boardleden tezamen het bestuur. In de nieuwe situatie bestaat het bestuur uit drie boardleden vanuit de overheden; in 2017 waren dit Toon van Asseldonk, Hubert Bruls en Ron König. De overige boardleden vormen een Raad van Advies. De Raad van Advies adviseert over onderwerpen en activiteiten, terwijl het bestuur de besluiten neemt. Het bestuur en de raad vormen samen de board.

De nieuwe structuur is vastgelegd in de gewijzigde statuten van de stichting van 15 juni 2017.

projectbureau

Het projectbureau faciliteert de board en geeft uitvoering aan de strategische agenda met de daaruit voortkomende activiteiten en projecten. De medewerkers komen uit de verschillende geledingen, hun talenten zijn complementair aan elkaar. Een aantal medewerkers is in kind beschikbaar gesteld door organisaties achter de leden van de board. Het bureau wordt aangestuurd door de directeur die haar wortels heeft in het bedrijfsleven. In- en extern is de directeur het boegbeeld van het bureau en in die hoedanigheid zichtbaar in de relevante private en publieke netwerken.

In 2017 is optimaal gebruik gemaakt van de opgedane kennis en het opgebouwde netwerk. De samenstelling van het team is nauwelijks gewijzigd; er is in de loop van het jaar alleen een aantal medewerkers bijgekomen. Eind 2017 waren er 11 personen werkzaam voor het projectbureau, gelijk aan 8,3 fte. Daarnaast zijn er in 2017 twee junior medewerkers (Ruben Barnhoorn en Luud Lemmens) na elkaar werkzaam geweest bij het projectbureau, beiden studenten van de Radboud Universiteit.

Sigrid Helbig
Director

Richard Dobbelmann
Business associate

Laelia Engelsman
Webredacteur

Anne Kregting
Content specialist
(sinds oktober)

Emina Joosten Beslagic
Program manager vanuit
Gemeente Nijmegen

Lucia Hendriks
Management- en
personal assistant

Ingeborg van den Heuvel
Advisor marketing and
communications (sinds
april), in kind bijdrage HAN

Pieter de Boer
Business representative
In kind bijdrage VNO-NCW
Midden, 1 dag per week

Luc Pennings
Civic entrepeneur invest-
ments (sinds augustus)
In kind bijdrage provincie
Gelderland (1 maand)

Matthijs Kop
Program manager
Vanuit gemeente Arnhem

Roos Lavrijsen
Marketing communications manager
In kind bijdrage Alliander

huisvesting

Het projectbureau van The Economic Board heeft zijn thuisbasis nog steeds in het gebouw Mercator II op Campus Heyendaal in Nijmegen. Dit is een herkenbare locatie, die met alle vervoersmiddelen goed bereikbaar is. Het is bovendien een laagdrempelige locatie waar kennisinstellingen, bedrijven en overheden elkaar makkelijk vinden. Het gebouw staat in een inspirerende omgeving waar studenten brainstormen en cross-overs en innovaties ontstaan. De transparante en open kantoorruimte stimuleert samenwerking, en biedt daarnaast schitterend uitzicht op de groene omgeving. Nabije buren zijn Radboud Innovation, de Hogeschool van Arnhem en Nijmegen, de Radboud Universiteit, het Radboudumc en ROC Nijmegen.
De Radboud Universiteit heeft de kantoorruimte voor het tweede jaar als in kind bijdrage ter beschikking gesteld.

financiën

Naast de basisfinanciering van de regiogemeenten leveren partners in kind bijdragen aan The Economic Board; dit laatste bedrag is fors gegroeid ten opzichte van 2017. De belangrijkste financiële kerngegevens zijn opgenomen in dit hoofdstuk, net als de financiële voordelen van de ANBI-status en het toepassen van de transparantieregeling.

basisfinanciering

De belangrijkste inkomsten van The Economic Board komen van de 19 deelnemende gemeenten (per 1 januari 2018: 18 gemeenten) in het Gemeenschappelijk Orgaan (GO) Regio Arnhem Nijmegen. Deze gemeenten hebben in 2015 besloten €1,- per inwoner via het GO beschikbaar te stellen aan The Economic Board. Dit heeft in 2017 geresulteerd in een bedrag van €768.181,-. De basisfinanciering voor The Economic Board is door de gemeenten toegezegd voor vijf jaar, met uitzondering van enkele gemeenten die zich voor een kortere periode hebben gecommitteerd. Een van die gemeenten heeft in 2017 haar bijdrage in de gemeentelijke meerjarenbegroting verlengd.

in kind bijdragen

Diverse partners hebben in kind bijdragen geleverd aan The Economic Board, bijvoorbeeld via het beschikbaar stellen van personeel, huisvesting, faciliteiten (zoals vergaderruimtes) en diensten (zoals de inzet van adviseurs). Het totale bedrag aan in kind bijdragen is – door gerichte inspanningen – fors toegenomen (+ € 93.395,32) ten opzichte van 2016. De in kind bijdragen zijn een uiting van het commitment van het bedrijfsleven en de kennisinstellingen aan The Economic Board. Hieronder staat een overzicht van de (grootste) bijdragen in 2017.

Bedrijf	Bedrag in euro's
Alliander	€ 78.000,00
VNO-NCW Midden	€ 23.040,00
Hogeschool van Arnhem en Nijmegen (HAN)	€ 30.600,00
Provincie Gelderland	€ 14.000,00
Radboud Universiteit	€ 46.999,92
Rabobank	€ 5.800,00
RvN@	€ 2.372,00
ArtEZ hogeschool voor de kunsten	€ 3.000,00
Totaal	**€ 203.811,92**

In kind bijdragen in 2017

ANBI-status en transparantieregeling

Zoals in het hoofdstuk organisatie is benoemd, is de stichting Economic Board Arnhem Nijmegen in 2017 aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Partijen die ons willen helpen bij onze doelstelling door middel van een donatie, kunnen deze gift aftrekken van de winst- of inkomstenbelasting.

Door een wijziging in de statuten heeft de stichting van de belastingdienst toestemming gekregen om de transparantieregeling te mogen toepassen. Dit betekent dat de deelnemende gemeenten de BTW die de stichting voor goederen en diensten betaalt gefinancierd vanuit de door hen opgebrachte bijdragen, kunnen terugvorderen via het BTW-compensatiefonds. De verdeling van de BTW-compensatie gebeurt naar rato van de hoogte van de bijdragen.

inkoop diensten en producten

Ons inkoopbeleid is erop gericht om zo veel mogelijk diensten en producten van partijen uit de regio af te nemen. Daarnaast wordt er prudent met de (overheids)gelden omgegaan. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de inrichting van onze kantoorruimte waar het kantoormeubilair in bruikleen is of tweedehands. Hieronder staat een overzicht van de belangrijkste ingekochte diensten en producten in 2017:

- **ICT:** Hallo Morgen uit Wijchen
- **Administratie:** De Administratiekamer uit Elst
- **Accountant:** Reith & Ten Böhmer uit Zetten-Andelst
- **Salarisadministratie:** Van Deelen uit Wijchen
- **Verzekeringen:** Smale Assurantiën uit Elst
- **Video's en foto's van activiteiten:** We Do Studio uit Nijmegen
- **Website:** LinkU uit Nijmegen, vanaf december Infocaster uit Arnhem
- **Vormgeving jaarverslag en halfjaarlijkse monitor:** Gloedcommunicatie uit Nijmegen
- **Drukwerk:** drukkerij Luxor uit Nijmegen
- **Productie virtualreality-experience:** VIEMR uit Groningen
- **Ondersteuning vertoningen virtualreality-experience:** VR-House uit Utrecht
- **Duurzame koffie en thee:** Peeze uit Arnhem
- **Bloemen:** Bloemensalon Flora uit Nijmegen
- **Locatie jaarlijks event:** Van der Valk Duiven
- **Conceptontwikkeling jaarlijks event:** Studio Hands uit Arnhem
- **Catering:** Radboud Universiteit uit Nijmegen

financiële kerngegevens

De jaarrekening 2017 van The Economic Board is te vinden op de website. Er zijn afspraken gemaakt over het benutten van de gelden die zijn overgebleven in het oprichtingsjaar 2016, in de periode 2017-2019. Een deel van deze gelden is, conform de vastgestelde begroting 2017-2019, het afgelopen jaar benut. Hierdoor is het stichtingskapitaal precies volgens afspraak het afgelopen jaar afgenomen. Voor een verdere toelichting op de cijfers zoals hieronder genoemd, verwijzen wij u naar de jaarrekening.

Balans per 31 december 2017 (na verwerking exploitatiebestemming)

Vaste activa	31-12-17	31-12-16
Materiële vaste activa	€ 25.030	€ 24.216
Vlottende activa		
Nog te ontvangen bedragen	€ 13.995	€ 0
Overige vorderingen	€ 17.705	€ 407
Liquide middelen	€ 249.004	€ 468.335
Totaal	**€ 305.734**	**€ 492.958**

Stichtingskapitaal	31-12-17	31-12-16
Continuïteitsreserve	€ 50.000	€ 50.000
Bestemmingsreserve	€ 224.425	€ 312.091
Totaal	**€ 274.425**	**€ 362.091**
Kortlopende schulden		
Crediteuren	€ 10.070	€ 108.759
Belastingen	€ 7.412	€ 10.079
Overige schulden	€ 13.827	€ 12.029
Totaal	**€ 305.734**	**€ 492.958**

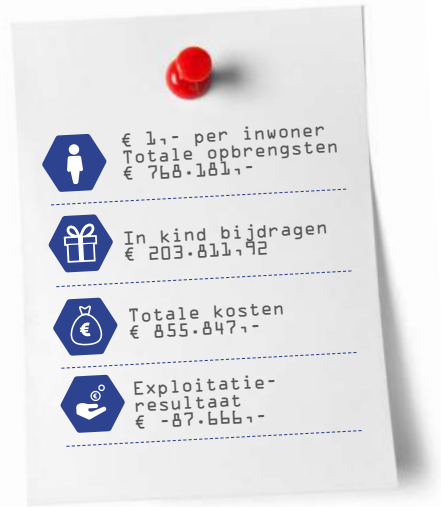
Staat van baten en lasten over 2017

	2017	2016
Baten	**€ 768.181**	**€ 765.365**
Personeels- en salariskosten	€ 464.883	€ 275.733
Huisvestingskosten	€ 1.436	€ 711
Reiskosten	€ 15.397	€ 9.159
Projectondersteuning	€ 160.148	€ 18.673
Communicatie/Media	€ 125.788	€ 71.112
Advieskosten	€ 13.880	€ 3.353
Administratiekosten	€ 11.908	€ 9.611
Afschrijvingskosten	€ 6.336	€ 3.515
Kantoorkosten	€ 15.236	€ 11.407
Onvoorzien	€ 40.835	€ 0
Totaal lasten	**€ 855.847**	**€ 403.274**
Exploitatieresultaat	**€ -87.666**	**€ 362.091**

Toon van Asseldonk
Burgemeester gemeente Overbetuwe
Voorzitter financiële auditcommissie

"Met genoegen constateer ik dat de bijdragen van 1€ per inwoner per jaar vanuit de regiogemeenten een solide basis biedt voor de financiering van de kerntaken van The Economic Board. Het jaar 2017 kan met een bevredigend resultaat afgesloten worden. Daarnaast zie ik met veel genoegen dat ook de in kind bijdragen door bedrijven en kennis-instellingen een stijgende lijn laten zien. Mooie tekenen van een groeiend draagvlak voor het werk van The Economic Board in en buiten de regio Arnhem-Nijmegen."

de administratiekamer
administraties & trainingen

JAARREKENING 2017

STICHTING ECONOMIC BOARD REGIO ARNHEM-NIJMEGEN

NIJMEGEN

De Administratiekamer BV * Industrieweg-Oost 13a * 6662 NE * ELST GLD * Telefoon: 0481-848840 * E-mail: info@de-administratiekamer.nl
www.de-administratiekamer.nl * Bankrekening: NL82INGB0006009634 * BTW-nummer: NL856988728B01 * KvK: 67434932 te ARNHEM

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

INHOUDSOPGAVE

RAPPORT

A.	Opdracht	pagina 3
B.	Samenstellingsverklaring	pagina 3
C.	Algemeen	pagina 4
D.	Resultaten	pagina 4
E.	Financiële positie	pagina 5

JAARREKENING

1.	Balans per 31 december 2017	pagina 6
2.	Staat van baten en lasten over 2017	pagina 8
3.	Kasstroomoverzicht 2017	pagina 9
4.	Grondslagen voor waardering en bepaling exploitatieresultaat	pagina 10
5.	Toelichting op de balans per 31 december 2017	pagina 12
6.	Toelichting op de staat van baten en lasten	pagina 14

Overige gegevens

1.	Ontbreken van de verklaring	pagina 17
2.	Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat	pagina 17

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen
Toernooiveld 300
6525 EC Nijmegen

Nijmegen, 26 maart 2018

Geacht bestuur,

A. Opdracht

Ingevolge uw opdracht hebben wij de jaarrekening 2017 van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen samengesteld.

Het bestuur van de stichting is op grond van wettelijke bepalingen verantwoordelijk voor de jaarrekening.

B. Samenstellingsverklaring

De jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen is door ons samengesteld op basis van de van u gekregen informatie. De jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de winst-en-verliesrekening over 2017 met de daarbij horende toelichting. In deze toelichting is onder andere een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving opgenomen.

Deze samenstellingsopdracht is door ons uitgevoerd volgens Nederlands recht. Op grond daarvan wordt van ons verwacht dat wij u ondersteunen bij het opstellen en presenteren van de jaarrekening in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek (BW). Wij hebben daarbij onze deskundigheid op het gebied van administratieve verwerking en financiële verslaggeving toegepast.

Bij een samenstellingsopdracht bent u er verantwoordelijk voor dat de informatie klopt en dat u ons alle relevante informatie aanlevert. Wij hebben onze werkzaamheden, in overeenstemming met de daarvoor geldende regelgeving, dan ook uitgevoerd vanuit de veronderstelling dat u aan deze verantwoordelijkheid heeft voldaan. Als slotstuk van onze werkzaamheden zijn wij door het lezen van de jaarrekening globaal nagegaan dat het beeld van de jaarrekening overeenkwam met onze kennis van de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen.

De aard en en omvang van onze werkzaamheden brengen met zich mee dat zij niet kunnen resulteren in zekerheid omtrent de getrouwheid van de jaarrekening, zoals die kan worden ontleend aan een controleverklaring of beoordelingsverklaring van een accountant.

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

C. Algemeen

Bedrijfsgegevens
De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstellingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

Directie
Per balansdatum wordt de directie gevoerd door mevrouw S.M. Helbig.

D. Resultaten

Het exploitatieresultaat over 2017 bedraagt € 87.666 negatief.
De vergelijking van de staat van baten en lasten ten opzichte van de begroting ziet er als volgt uit:

	Gerealiseerd		Begroot		Verschil
	€	%	€	%	€
Baten	**768.181**	**100,0**	**768.000**	**100,0**	**181**
Personeels- en salariskosten	464.883	60,5	486.000	63,3	-21.117
Huisvestingskosten	1.436	0,2	3.000	0,4	-1.564
Reiskosten	15.397	2,0	30.000	3,9	-14.603
Projectondersteuning	160.148	20,8	83.000	10,8	77.148
Communicatie / Media	125.788	16,4	137.000	17,8	-11.212
Advieskosten	13.880	1,8	35.000	4,6	-21.120
Administratiekosten	11.908	1,6	12.000	1,6	-92
Afschrijvingskosten	6.336	0,8	9.000	1,2	-2.664
Kantoorkosten	15.236	2,0	14.000	1,8	1.236
Onvoorzien	40.835	5,3	50.000	6,5	-9.165
Totaal Lasten	**855.847**	**111,4**	**859.000**	**111,8**	**-3.153**
Exploitatieresultaat	**-87.666**	**-11,4**	**-91.000**	**-11,8**	**3.334**

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

E. FINANCIËLE POSITIE

Het volgende overzicht geeft een beeld van de ontwikkeling van de financiële positie:

	31-12-2017	31-12-2016
Beschikbaar op lange termijn:	€	€
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Bestemmingsreserve	224.425	312.091
Vastgelegd op lange termijn		
Af: materiële vaste activa	25.030	24.216
Werkkapitaal	249.395	337.875
Als volgt aangewend:		
Vorderingen	31.700	407
Liquide middelen	249.004	468.335
Af: kortlopende schulden	31.309	130.867
	249.395	337.875

Tot het verstrekken van nadere toelichting zijn wij gaarne bereid.

Hoogachtend,
De Administratiekamer B.V.

De heer A.W.N. Wijers

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 49

1. BALANS PER 31 DECEMBER 2017
(na verwerking exploitatieresultaat)

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Vaste activa		
Materiële vaste activa	**25.030**	**24.216**
Vlottende activa		
Nog te ontvangen bedragen	13.995	0
Overige vorderingen	17.705	407
	31.700	**407**
Liquide middelen	**249.004**	**468.335**
Totaal	**305.734**	**492.958**

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 4[illegible]

	31-12-2017 €	31-12-2016 €
Stichtingskapitaal		
Continuïteitsreserve	50.000	50.000
Bestemmingsreserve	224.425	312.091
	274.425	**362.091**
Kortlopende schulden		
Crediteuren	10.070	108.759
Belastingen	7.412	10.079
Overige schulden	13.827	12.029
	31.309	**130.867**
Totaal	**305.734**	**492.958**

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

2. STAAT VAN BATEN EN LASTEN OVER 2017

	2017	2016
	€	€
Baten	**768.181**	**765.365**
Personeels- en salariskosten	464.883	275.733
Huisvestingskosten	1.436	711
Reiskosten	15.397	9.159
Projectondersteuning	160.148	18.673
Communicatie/Media	125.788	71.112
Advieskosten	13.880	3.353
Administratiekosten	11.908	9.611
Afschrijvingskosten	6.336	3.515
Kantoorkosten	15.236	11.407
Onvoorzien	40.835	0
Totaal Lasten	**855.847**	**403.274**
Exploitatieresultaat	**-87.666**	**362.091**

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 49

3. KASSTROOMOVERZICHT OVER 2017

Het kasstroomoverzicht is opgesteld volgens de indirecte methode.

	2017	
	€	€
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat	-87.666	
Aanpassingen voor:		
Afschrijvingen	6.336	
Veranderingen in het werkkapitaal:		
Mutatie vorderingen	-31.293	
Mutatie kortlopende schulden	-99.558	
Kasstroom uit bedrijfsoperaties		-212.181
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa		-7.150
		-219.331

Samenstelling geldmiddelen

	2017	
	€	€
Liquide middelen per 1 januari	468.335	
Mutatie liquide middelen boekjaar	-219.331	
Geldmiddelen per 31 december		249.004

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

4. GRONDSLAGEN VOOR WAARDERING EN BEPALING EXPLOITATIERESULTAAT

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen is feitelijk en statutair gevestigd op Korte Nieuwstraat 6, 6511 PP te Nijmegen en is ingeschreven bij het handelsregister onder nummer 65371992.

De stichting heeft ten doel het versterken van de samenwerking tussen ondernemers, kennisinstelleingen en overheden op de groeisectoren Health, Energy en Food en de cross-overs daartussen om daarmee de economische slagkracht van de regio Arnhem-Nijmegen verder te ontwikkelen en de regionale groeikansen te benutten met alle voor dat doel dienstige middelen.

De jaarrekening is opgesteld conform de bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Waarderingsgrondslagen voor de balans

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd tegen aanschaffingswaarde of vervaardigingskosten, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waarde-verminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de aanschaffings- of vervaardigingskosten, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikneming. Op terreinen wordt niet afgeschreven.

De materiële vaste activa waarvan de vennootschap krachtens een financiële lease-overeenkomst de economische eigendom heeft, worden geactiveerd. De uit de financiële lease-overeenkomst voortkomende verplichting wordt als schuld verantwoord. De in de toekomstige leasetermijnen begrepen interest wordt gedurende de looptijd van de financiële lease-overeenkomst ten laste van het resultaat gebracht.

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

Vorderingen

De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde, onder aftrek van de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van de vorderingen. Voor zover niet anders is vermeld hebben de vorderingen een looptijd van korter dan 1 jaar.

Liquide middelen

Liquide middelen bestaan uit kas, banktegoeden en deposito's met een looptijd korter dan twaalf maanden. Rekening-courantschulden bij banken zijn opgenomen onder schulden aan kredietinstellingen onder kortlopende schulden. Liquide middelen worden gewaardeeerd tegen nominale waarde.

Kortlopende schulden

Kortlopende schulden worden gewaardeerd tegen nominale waarde.

Waarderingsgrondslagen voor de staat van baten en lasten

Baten

De baten bestaan uit subsidiebijdragen van €1 per inwoner van de deelnemende gemeenten.

Overige bedrijfskosten

De kosten worden bepaald op historische basis en toegerekend aan het verslagjaar waarop zij betrekking hebben.

Afschrijvingen

De afschrijvingen op materiële vaste activa zijn berekend door middel van vaste percentages van de aanschaffingswaarde, op basis van economische levensduur. Boekwinsten en - verliezen bij verkoop van materiële vaste activa zijn begrepen onder de afschrijvingen, boekwinsten alleen voor zover deze niet in mindering zijn gebracht op vervangende investeringen.

Bestemming exploitatieresultaat 2017
Het exploitatieresultaat over 2017 bedraagt € 87.666 negatief.
De voorgestelde bestemming is opgenomen onder de toelichting op de balans.

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 49

5. TOELICHTING OP DE BALANS PER 31 DECEMBER 2017

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Materiële vaste activa		
Stand 1 januari	24.216	0
Investeringen	7.150	27.731
Afschrijving	6.336	3.515
Stand 31 december	25.030	24.216

Er wordt ultimo 2017 geen restwaarde gehanteerd voor de inventaris.

Nog te ontvangen bedragen		
Overlopende projecten	13.995	0
	13.995	0
Overige vorderingen		
Vooruitbetaalde kosten	17.705	407
	17.705	407
Liquide middelen		
Rabobank	199.003	168.335
Rabobank spaarrekeningen	50.001	300.000
	249.004	468.335

De liquide middelen staan ter vrije beschikking van de stichting.

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 48

	31-12-2017	31-12-2016
	€	€
Continuïteitsreserve		
Stand 1 januari	50.000	0
Dotatie boekjaar	0	50.000
Stand 31 december	50.000	50.000
Bestemmingsreserve		
Stand 1 januari	312.091	0
Resultaat boekjaar	-87.666	312.091
Stand 31 december	224.425	312.091

De bestemmingsreserve ultimo 2017 zal in 2018 worden aangewend voor diverse activiteiten die aansluiten bij de strategische doelstellingen van de Stichting zoals die zijn vastgelegd in het strategisch plan. De activiteiten hebben betrekking op de onderwerpen Food, Health en Energy.

Crediteuren		
Crediteuren	10.070	108.759
	10.070	108.759
Belastingen		
Loonheffingen	7.412	10.079
	7.412	10.079
Overige schulden		
Voorziening vakantiegeld	13.203	9.213
Rente en bankkosten	0	17
Overige te betalen kosten	624	2.799
	13.827	12.029

NIET UIT DE BALANS BLIJKENDE VERPLICHTINGEN

De stichting heeft per 15 juni 2017 een huurovereenkomst afgelosten voor de huur van een kelderopslagruimte. De huurverplichting bedraagt op jaarbasis € 829,08 exclusief btw. De looptijd van de verplichting is van 15 juni 2017 tot en met 1 april 2019.

Voorstel exploitatiebestemming

De directie stelt voor om € 87.666 van het exploitatieresultaat over 2017 in mindering te brengen op de continuïteitsreserve. Vooruitlopend op de vaststelling door de bestuursvergadering is dit voorstel reeds in de jaarrekening verwerkt.

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 49

6. TOELICHTING OP DE STAAT VAN BATEN EN LASTEN 2017

	2017	2016
	€	€
Baten		
Subsidie gemeenten	768.181	765.365
Overige baten	0	0
	768.181	765.365
Personeels- en salariskosten		
Loonkosten	408.698	239.450
Voorziening vakantiegeld	19.340	11.341
Sociale verzekeringen	27.553	13.875
Ziekengeldverzekering	4.612	2.782
Reiskostenvergoedingen	1.109	957
Werkkostenregeling vrije ruimte	829	968
Scholingskosten	2.742	1.712
Overige personeelskosten	0	4.648
	464.883	275.733
Huisvestingskosten		
Huur	751	0
Schoonmaakkosten	456	703
Overige huisvestingskosten	229	8
	1.436	711
Reiskosten		
Declaratie zakelijke kilometers	7.863	5.243
Reis- en verblijfkosten	5.214	2.764
Parkeerkosten	2.320	1.152
	15.397	9.159
Projectondersteuning		
Projectstimulering	69.082	0
Events	91.066	18.673
	160.148	18.673
Communicatie/Media		
Internet en automatiseringskosten	12.968	10.915
Telefoon	3.121	3.653
Content website	23.647	20.025
Communicatie	53.130	25.025
Advertentie- en reclamekosten	32.922	11.494
	125.788	71.112

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 49

	2017	2016
	€	€
Advieskosten		
Advieskosten	13.880	3.353
Administratiekosten		
Administratiekosten	10.527	8.772
Salarisadministratie	1.381	839
	11.908	9.611
Afschrijvingskosten		
Afschrijvingskosten	6.336	3.515
Kantoorkosten		
Kantoorartikelen	1.947	2.376
Verzekeringen	1.544	1.518
Kleine aanschaffingen	4.044	2.555
Contributies en abonnementen	2.151	797
Representatiekosten	5.379	2.798
Rente en bankkosten	171	132
Overige kantoorkosten	0	1.231
	15.236	11.407
Onvoorzien		
Uitgaven onvoorzien	40.835	0

Binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen waren over het boekjaar 2017 4,38 fte werkzaam (2016: 1,77 fte). Deze fte is verdeeld over 7 medewerkers.
De salarissen binnen de Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen voldoen voor 2017 aan de vereisten van de Wet normering topinkomens (WNT)

Er zijn diverse in kind bijdragen. Deze zijn opgenomen in het bestuurlijk verslag. De in kind bijdragen in 2017 bedragen € 203.812 (2016: € 110.417).

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 49

ONDERTEKENING BESTUUR VOOR AKKOORD

Nijmegen, …… 2018

Directeur:	Mevrouw S.M. Helbig
Voorzitter:	De heer H.M.F. Bruls
Voorzitter financiële auditcommissie:	De heer A.S.F. van Asseldonk
Bestuurder:	De heer R.C König

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 45

OVERIGE GEGEVENS

1. Ontbreken van de verklaring

Conform artikel 15.3 van de oprichtingsakte wordt de accountantsverklaring door de directie van de stichting aan deze jaarrekening toegevoegd.

2. Statutaire regeling bestemming exploitatieresultaat

In de statuten is geen vermelding over de bestemming van het exploitatieresultaat opgenomen. Echter in de vergadering is overeengekomen, dit resultaat mee te nemen naar een opvolgend jaar.

REITH & TEN BÖHMER
Accountants en Belastingadviseurs
Postbus 85
6670 AB ZETTEN
Tel. 0488 - 47 33 47
Fax 0488 - 47 33 4[illegible]

Reith & Ten Böhmer
Accountants en Belastingadviseurs

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Verklaring betreffende de jaarrekening

Wij hebben de in dit rapport op bladzijde 6 tot en met bladzijde 16 opgenomen jaarrekening van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen te Nijmegen, gecontroleerd. Deze jaarrekening bestaat uit de balans per 31 december 2017 en de staat van baten en lasten over 2017 met de toelichting, waarin zijn opgenomen een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor de financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

Verantwoordelijkheid van het bestuur

Buskesdries 13b
6673 DP Andelst
Postbus 85
6670 AB Zetten
T 0488 - 473347
F 0488 - 473348
E info@rentb.nl

Het bestuur van de stichting is verantwoordelijk voor het opmaken van de jaarrekening die het vermogen en het resultaat getrouw dient weer te geven, alsmede voor het opstellen van het jaarverslag, beide in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 van het in Nederland geldende Burgerlijk Wetboek (BW). Het bestuur is tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing als het noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening mogelijke te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fraude of fouten.

Verantwoordelijkheid van de accountant

Onze verantwoordelijkheid is het geven van een oordeel over de jaarrekening op basis van onze controle. Wij hebben onze controle verricht in overeenstemming met Nederlands recht, waaronder de Nederlandse controlestandaarden. Dit vereist dat wij voldoen aan de voor ons geldende ethische voorschriften en dat wij onze controle zodanig plannen en uitvoeren dat een redelijke mate van zekerheid wordt verkregen dat de jaarrekening geen afwijkingen van materieel belang bevat.

Een controle omvat het uitvoeren van werkzaamheden ter verkrijging van controle-informatie over de bedragen en de toelichtingen in de jaarrekening. De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door de accountant toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten.

Bij het maken van deze risico-inschattingen neemt de accountant de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden. Deze risico-inschattingen hebben echter niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing van de vennootschap. Een controle omvat tevens het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor de financiële verslaggeving en van de redelijkheid van de door het bestuur van de stichting gemaakte schattingen, alsmede een evaluatie van het algehele beeld van de jaarrekening.

Wij zijn van mening dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is om een onderbouwing voor ons oordeel te bieden.

Oordeel betreffende de jaarrekening

Naar ons oordeel geeft de jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Economic Board regio Arnhem-Nijmegen per 31 december 2017 en van het resultaat over 2017 in overeenstemming met Titel 9 Boek 2 BW.

Verklaring betreffende overige bij of krachtens de wet gestelde eisen

Ingevolge artikel 2:393 lid 5 onder e en f BW melden wij dat ons geen tekortkomingen zijn gebleken naar aanleiding van het onderzoek of het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, overeenkomstig Titel 9 Boek 2 BW is opgesteld, en of de in artikel 2:392 lid 1 onder b tot en met h BW vereiste gegevens zijn toegevoegd. Tevens vermelden wij dat het jaarverslag, voor zover wij dat kunnen beoordelen, verenigbaar is met de jaarrekening zoals vereist in artikel 2:391 lid 4 BW.

Andelst, 28 maart 2018
Reith & Ten Böhmer Accountants en Belastingadviseurs

N.H.M. Reith
Accountant-administratieconsulent

Regio Arnhem Nijmegen
Postbus 9029
6800 EL Arnhem
026-3773410
info@regioan.nl
www.regioan.nl
@regioAN

Arnhem Nijmegen City Region
Brussels Office
3 Avenue Palmerston, B-1000 Brussels
www.regioan.nl
@BureauBrussel

cecile.de.boer@arnhemnijmegen.eu
+31 6 214 93 637
arnout.smit@arnhemnijmegen.eu
+31 6 439 85 688

De gemeenteraden van 18 deelnemende gemeenten in het GO Regio Arnhem Nijmegen

i.a.a. leden van het Bestuurlijk Overleg

Datum	: 15 april 2018
Uw kenmerk	: -
Ons kenmerk	: Zaak 246880
Contactpersoon	: Henk van den Berg
Telefoonnummer	: 06-46737374

Onderwerp: Algemene financiële en beleidsmatige kaders 2019

Geachte voorzitter en leden,

Samenvatting

Inzicht in algemene financiële en beleidsmatige kaders voor 2019 en hoogte van de inwonerbijdrage 2019.

Kaders 2019

Conform de bepalingen uit de Wet gemeenschappelijk regelingen (art. 34b Wgr) zendt een gemeenschappelijk regeling voor 15 april de algemene financiële en beleidsmatige kaders voor het volgend begrotingsjaar aan de deelnemende gemeenten. Onder deze kaders worden verstaan de veranderingen op hoofdlijnen die afwijken van eerder gestelde beleids-, uitvoerings- of financiële kaders.

De regionale samenwerking is december 2015 formeel gestart op basis van de voorstellen van de Stuurgroep Regionale Samenwerking. Voor het jaar 2018 is gemeld dat een mogelijk eerste aanleiding voor een herijking van de kaders gevonden zou kunnen worden in de evaluatie van de samenwerking. De evaluatie is in de eerste helft van 2018 afgerond. Het bestuur onderschrijft de conclusie van het rapport dat de samenwerking voldoet aan de wensen en de verwachtingen van de betrokken partnergemeenten en meest vooraanstaande stakeholders en dat verdere doorontwikkeling op de gekozen koers mogelijk en wenselijk is.

In haar vergadering van 26 oktober 2017 heeft ons bestuur zich gebogen over de gemeentelijke reacties op de gedane voorstellen. De wens om te beschikken over een gedragen visie werd breed onderschreven. De concrete voorstellen voor verbetering van processen ontvingen brede steun. De oproep om mensen en middelen beschikbaar te stellen werd positief ontvangen, zonder dat er vooralsnog concrete oplossingen werden aangedragen.

De Kring van gemeentesecretarissen heeft zich ontfermd over de voorstellen. Door de zgn. Kopgroep is gezocht naar structurele en evenwichtige oplossingen voor de ondersteuning van de ambtelijke en bestuurlijke processen in de regio. Hiermee wordt het proces tot inzet van ambtelijke capaciteit voor zowel de ondersteuning van de 4 PFO's (secretarissen) als voor de ambtelijke inzet op projecten/activiteiten, meer dan voorheen een verantwoordelijkheid voor de gemeentesecretarissen. Een concreet voorstel vanuit de Kopgroep is om de tijdinzet van de secretaris van de regionale samenwerking te vertalen in de begroting 2019 en daarmee de extra inzet door de gemeente Arnhem te beëindigen.

Belangrijk thema is voorts de functie-inhoud en financiering van de 4 secretarissen van de 4 PFO's. Deze zijn tot op heden door 3 gemeenten (Arnhem, Nijmegen en Wijchen) beschikbaar gesteld. Ook hiervoor werkt de Kring inmiddels aan voorstellen.

Eusebiusbuitensingel 53 • Postbus 9029 • 6800 EL Arnhem
info@regioAN.nl | 06-46737374

Daarnaast zijn er ontwikkelingen binnen de portefeuillehoudersoverleggen (PFO). In de laatste vergadering van de bestuursperiode 2014-2018, op 28 februari 2018 te Zevenaar, zijn door de bestuurders afspraken gemaakt over de ambities op de 4 domeinen. Deze ambities zijn vertaald naar menskracht en middelen. Deze menskracht en middelen worden niet gevonden in de eigen begroting van de Regio, maar vraagt inbreng van de gemeenten. Concreet gaat het om meerjarig programmageld en ambtelijke capaciteit. De wethouders onderschrijven breed de noodzaak om de uitvoering van lokale taken op regionale schaal te voorzien van adequate middelen.

In de jaren 2016 en 2017 werd noodzakelijkerwijs gewerkt met de *zgn. collectezak-methode*. Het telkenmale vanuit een PFO bij de gemeenten ophalen van geld en capaciteit. De overtuiging is gegroeid dat deze manier van werken niet bevorderlijk is voor de slagkracht van de samenwerking. Het stelt de wethouders steeds voor de opgave om in eigen huis middelen te vinden. Zo is door het PFO Mobiliteit voorgesteld met ingang van 2018 een Bereikbaarheidsfonds in te stellen, te voeden door een bedrag per inwoner. Hiermee is het ook mogelijk effectief te reageren op de kansen op en eisen aan externe financiering.

Ook vraagt het afgesproken beleid om monitoring. De kosten hiervan is een collectieve last. Voor dit vraagstuk biedt de samenwerkingsvorm ook (nog) geen antwoord en ontstaat de situatie dat een beperkt aantal gemeenten (tijdelijk) verantwoordelijkheid nemen.

Voor een belangrijk deel is het beeld over de benodigde financiële inzet voor de jaren 2018 en 2019 bekend. Dit is via meerdere kanalen onder de aandacht gebracht van de colleges, mede in het licht van de gemeenteraadsverkiezingen en coalitieonderhandelingen. De betrokken wethouders binnen uw gemeenten kunnen u nader informeren.

Het streven is in 2018 nieuwe afspraken te maken over financiën en ambtelijke inzet. Deze afspraken geven vorm aan de doorontwikkeling naar een slagvaardiger, evenwichtiger en effectiever samenwerking.

Een nauwkeuriger (financieel) beeld is door ons bestuur thans niet te geven. Volstaan moet worden met het schetsen van de actuele afspraken en ontwikkelingen. Graag verwijzen wij ook naar de brief van 20 maart 2018 die de voorzitter en vicevoorzitter hebben gezonden aan de burgemeesters van de 18 gemeenten (bijgevoegd).

We kunnen constateren dat op de 4 domeinen onverminderd met veel energie door bestuurders, ambtelijke organisatie en externe partners wordt gewerkt aan de gezamenlijke ambitie.

Gezonde Groei

Vanuit het bestuur werken we in 2018 verder aan de afronding van de visie voor de regio, zoals deze in november 2017 tijdens de Regiodag in Nijmegen voor het eerst is gepresenteerd. De regio Arnhem-Nijmegen heeft een unieke combinatie van economische kracht met ruimte, groen, historie en cultuur. Dit geeft een hoge kwaliteit van werken, wonen en leven. Dit besef nodigt uit om samen verder te werken aan een *Gezonde Groei* van onze regio. Op dit moment wordt de laatste hand gelegd aan de verwoording en verbeelding van de visie.

Inwonerbijdrage 2019

Het Bestuurlijk Overleg heeft in haar vergadering besloten de inwonerbijdrage voor 2019 (ongewijzigd) op €1,50 vast te stellen, op basis van de toen beschikbare informatie en de voorzitter en vicevoorzitter gevraagd de begroting voor 2019 verder uit te werken.
Door de Kring van gemeentesecretarissen is geadviseerd de kosten verbonden aan de actuele inzet van de secretaris van de regio op te nemen in de begroting 2019. Dit leidt tot een voorgestelde inwonersbijdrage van € 1,58.

Hiermee wordt voldaan aan de verplichting zoals vastgelegd in de regeling om voor 1 mei de inwonerbijdrage voor het komende begrotingsjaar vast te stellen en aan de deelnemers ter kennis te brengen.

Begroting 2019

Separaat wordt u de ontwerpbegroting 2019 aangeboden. Conform de bepalingen van artikel 35 Wgr heeft de gemeenteraad de mogelijkheid zienswijzen in te brengen. Het Bestuurlijk Overleg is voornemens in haar vergadering van 20 juni 2018 de begroting 2019 vast te stellen.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd. Nadere informatie kunt u verkrijgen bij de secretaris, dhr. H. van den Berg.

Namens het Bestuur van het Gemeenschappelijk Orgaan van de Regio Arnhem Nijmegen.

Ahmed Marcouch
Voorzitter

Henk van den Berg
secretaris

i.a.a.: griffiers secretarissen & intermediairs van de deelnemende gemeenten, secretarissen PFO's (allen per mail).

de burgemeesters van 18 deelnemende
gemeenten in de Regio Arnhem Nijmegen

Datum	:	20 maart 2018
Uw kenmerk	:	-
Ons kenmerk	:	-
Zaaknummer	:	237549
Contactpersoon	:	Henk van den Berg
Telefoonnummer	:	026 3773410

Onderwerp: Samenwerking in de Regio Arnhem Nijmegen

Beste Collega's,

In bijgaande notitie wordt het belang van de regionale samenwerking in de Regio Arnhem Nijmegen, tussen overheden en met andere maatschappelijke partners, voor de komende periode benadrukt. Ik zou u allen willen vragen deze notitie toe te voegen in uw aanbevelingen aan de informerende partijen c.q. aan uw nieuwe gemeenteraad.
Daar voeg ik aan toe dat de ambities vanuit de 4 portefeuillehoudersoverleggen voor de komende jaren behalve inhoudelijk, ook materieel zijn onderbouwd. De noodzaak om onderstaande menskracht en middelen gezamenlijk met alle 18 gemeenten in te brengen, vraagt van uw nieuwe gemeenteraad en college nadrukkelijk aandacht in de begrotingen voor de periode 2018-2022.

	2018	**2019 e.v.**
- **Duurzaamheid**		
Routekaart Energietransitie 2050	€ 300.000	€ 300.000
(per inwoner)	€ 0,21	€ 0,21
- **Mobiliteit**		
Regionaal Bereikbaarheidsfonds	€1,00	€ 1,50
- **Wonen**		
Subregionale Woonagenda	€ 102.000	€ 40.000
(per inwoner)	€ 0,13	€ 0,05
- **Economie**		
Uitvoering RPW	max. 28 uur	idem
	€ 95.000	€ 95.000

De 4 portefeuillehoudersoverleggen werken met een (strategische) agenda voor de komende bestuursperiode. Uitvoering vraagt van de deelnemende gemeenten, naast bovenstaande claims, menskracht (ambtelijke capaciteit) en middelen (programmageld). Deze inzet vraagt ook nadrukkelijk de aandacht. Ik herinner u aan de inhoud van de brief van het Algemeen Bestuur van 16 juni 2017 naar aanleiding van de gehouden evaluatie.

Met vriendelijke groet,

Ahmed Marcouch en Carol van Eert
(vice)voorzitter(s) Regio Arnhem Nijmegen

Bijlage: notitie 'Samenwerking in de regio Arnhem-Nijmegen'.

Gemeente Duiven

Politieke Avond

Dossiernummer	189
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 mei 2018
Agendapunt	B.4.2
Omschrijving	- Zienswijze Jaarrekening 2017 en meerjarenbegroting 2019-2022 Samenwerking de Liemers (SdL).

Geagendeerd	Vergaderdatum
Politieke Avond	**29 mei 2018**

Toelichting
Conform artikel 25 en 27 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers wordt aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd hun zienswijze over de ontwerp jaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019-2022 van Samenwerking de Liemers kenbaar te maken.

Onderwerp	**Zienswijze begroting 2019-2022 en jaarrekening 2017 Samenwerking de Liemers**		
Registratienummer:	Z/18/036332	Portefeuillehouder:	Burgemeester H.B.I. de Lange
Historie	Bij het instellen van het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem Nijmegen is geregeld dat de deelnemende gemeenten de gelegenheid krijgen om voorafgaande aan de definitieve vaststelling van de ontwerp jaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019-2022 een zienswijze kunnen indienen.		
Termijn	De raad wordt gevraagd om vóór 15 juni de zienswijze kenbaar te maken.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Geen zienswijze kenbaar te maken bij de jaarrekening 2017 van Samenwerking de Liemers; 2. Geen zienswijze kenbaar te maken bij de meerjarenbegroting 2019-2022 van Samenwerking de Liemers. Bespreekpunt: is men het eens met de stelling vanuit het college dat de jaarrekening en ontwerpbegroting geen aanleiding geven tot het indienen van een zienswijze.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel.**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Bestuur	3 minuten
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan of men het eens is met de stelling dat er geen aanleiding is voor het indienen van een zienswijze omdat: 1. De concept-jaarrekening daar geen aanleiding voor geeft. 2. Het college de mening deelt dat structurele uitbreiding van formatie van SDL noodzakelijk is voor de informatiebeveiliging die aan strengere eisen moet voldoen. Wij adviseren om na de ronde tafel geen debattafel te houden, maar het stuk meteen mee te nemen voor politieke besluitvorming in de Raadsvergadering. **5 juni** is er een thema-avond voor Duiven & Westervoort over de gemeenschappelijke regelingen waarop beide gemeenteraden ook de ruimte hebben om zienswijzen, indien gewenst, op elkaar af te stemmen.			
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*			

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

ZFB1B1AF201

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : zienswijze jaarrekening 2017 en meerjarenbegroting 2019-2022 SDL

Zaak- & documentnr. : Z/18/036332
Opsteller : Lianne van Ampting
Portefeuillehouder : H.B.I. de Lange
Team : Ontwikkelmanagers

Samenvatting
Conform artikel 25 en 27 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers wordt aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd hun zienswijze over de ontwerp jaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019-2022 van Samenwerking de Liemers kenbaar te maken.

Beslispunten

1. Geen zienswijze kenbaar te maken bij de jaarrekening 2017 van Samenwerking de Liemers;
2. Geen zienswijze kenbaar te maken bij de meerjarenbegroting 2019-2022 van Samenwerking de Liemers.

Aanleiding
De gemeente Duiven is deelnemer in de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers. De raad krijgt jaarlijks de gelegenheid om zienswijzen in te dienen bij de concept begroting en de concept jaarrekening. Dit dient voor 15 juni te gebeuren.

Planning
De raad wordt gevraagd om vóór 15 juni 2018 de zienswijze kenbaar te maken.
Beoogd effect Middels zienswijze sturing geven aan gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers.

Argumenten
2.1 De conceptjaarrekening 2017 geeft geen aanleiding tot het indienen van een zienswijze.

In 2017 zijn twee tussenrapportages opgemaakt en voorgelegd, hierbij is al inzicht gegeven in de gewijzigde zaken. De eerste rapportage (juli 2017) liet zien dat er sprake was van een afwijking van € 919.000 negatief die het gevolg was van diverse factoren.

De tweede tussenrapportage november 2017, liet een nadelig saldo zien van € 205.000. Voor de helft betrof dit extra kosten in verband met beide fusies. Deze kosten worden door de gemeenten gedekt uit fusiebudgetten. Voor de andere helft betreft dit verschuivingen van kosten van de gemeentelijke begrotingen naar de begroting van SDL (applicatiekosten).

Zoals bijna ieder jaar, is ook nu gebleken dat SDL aan het einde van het jaar enkele meevallers heeft kunnen noteren. Na wijziging van de begroting als gevolg van tussenrapportages, heeft SDL een resultaat kunnen presenteren van €550.000 positief. Daarmee is een groot deel van de eerder vermelde tegenvaller van €919.000 gecompenseerd (zie ook de aanbiedingsbrief van het dagelijks bestuur van Samenwerking de Liemers).

De RID heeft een financieel voordeel doordat de werkelijke rente lager is dan de rekenrente voor de investeringen zoals vastgesteld in de waarderingsgrondslagen (€ 125.602,-). Daarnaast is er een incidenteel voordeel behaald van € 45.540,- en zijn er nog een paar kleinere verschillen. Per saldo geeft het bij de RID een voordeel van € 210.062,-.
Het voordeel bij de RSD is met name te danken aan het binnenhalen van subsidiebedragen, waardoor een deel van de exploitatiekosten wegvallen tegen deze subsidiebedragen. Al met al een voordeel voor de RSD van € 341.755,-.

Door de verlaging van de vergaderfrequentie van de netwerkdirectie is er een voordeel op de bestuurskosten. Ook de post onvoorzien is niet gebruikt. Inkoop heeft een kleine overschrijding.

2.2. De gevraagde structurele uitbreiding van formatie in de begroting 2019 van de SDL is nodig voor informatiebeveiliging.

In deze begroting is ook een aantal nieuwe wensen opgenomen. Het betreft met name uitbreidingen in het kader van informatiebeveiliging.

Er worden steeds hogere beveiligingseisen aan gemeenten worden gesteld, ook in de personele, fysieke, procedurele en organisatorische sfeer. Daarbij moeten colleges zich periodiek horizontaal en verticaal verantwoorden aan respectievelijk de gemeenteraad en het ministerie. Informatiebeveiliging is een structurele aangelegenheid geworden.
Anders: voor de lokale overheid is informatiebeveiliging 'A Way of Life' geworden.

Op het gebied van informatiebeveiliging hadden deelnemende gemeenten vooralsnog voor een periode van drie jaar (tot en met 2018) middelen beschikbaar gesteld aan SDL.

Het spreekt voor zich dat ook Samenwerking De Liemers (SDL) niet in structurele zin zonder beveiligingsprofessionals kan. Temeer omdat de SDL op het gebied van beveiliging ook het nodige coördineert voor de gemeenten; de RID speelt voor de gemeenten ook een belangrijke rol voor wat betreft de ICT-gerelateerde beveiliging, de RSD vooral op het vlak van SUWINET.
Overheden hebben ook te maken met de Algemene Verordening Gegevensbescherming en in dat kader zijn zij verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De Liemerse gemeenten hebben daartoe al de eerste stappen gezet. Echter: genoemde verplichting geldt niet alleen voor gemeenten, maar ook voor gemeenschappelijke regelingen waaronder de SDL. De SDL is qua omvang een grote organisatie waarin persoonsgegevens worden verwerkt. Het gaat bijvoorbeeld om cliëntgegevens bij de RSD in het kader van de Participatiewet. De RID heeft taken op het gebied van datadistributie, berichtenverkeer, het delen van basisgegevens etc. en heeft dus ook met veel persoonsgegevens van doen.

De ontwikkelingen rond beveiliging hebben personele gevolgen; beveiligingstaken kunnen bij de RID of SDL niet binnen de bestaande formatie worden opgevangen.
Concreet wordt gevraagd om in te stemmen met formatie-uitbreiding.
Dit resulteert in het advies voor :
1. Aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming bij Samenwerking De Liemers; 0,5 fte.
2. Aanstelling van een (Technische) Security Officer bij Samenwerking De Liemers; 1 fte.
3. Aanstelling van een 'centrale' CISO bij Samenwerking de Liemers; 0,5 fte.
4. Aanstelling van een Privacy Officer Suwinet/CISO bij Samenwerking De Liemers: 1 fte.

De financiële vertaling van dit advies is opgenomen in de Financiële paragraaf in dit voorstel.

Kanttekeningen

2.1 In de afzonderlijke gemeenten is er ook inzet op het gebied van informatiebeveiliging en privacy.

Deelnemende gemeenten en SDL hebben uiteraard bekeken hoe de inzet bij de RID zich verhoudt tot de inzet op het gebied van informatiebeveiliging en privacy bij de afzonderlijke gemeenten. We zijn tot de conclusie gekomen dat deze aanvullende formatie structureel nodig is om de informatieveiligheid van ons, maar ook de privacy vanuit SDL te waarborgen.

2.2 In de concept begroting 2019 is geen rekening gehouden met de ingediende 'Businesscase RSD de netwerkorganisatie voor Werk en Participatie'

Het besluitvormingstraject rondom de Bussinescase RSD de Liemers is vertraagd. Besluitvorming voor zowel Westervoort- als Duiven wordt in de maanden juni en juli verwacht. Vertraging levert een gewijzigde (herziene) begroting op.

Ondanks de economische groei, verwacht het ministerie van Binnenlandse Zaken dat het aantal bijstandsgerechtigden de komende jaren blijft toenemen. Dit heeft meerdere redenen:

- Stijging van het arbeidsaanbod
- Stijging van de arbeidsproductiviteit. Dit remt de vraag naar extra personeel.
- Polarisatie op de arbeidsmarkt

De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt is gebaseerd op:

1. 50% op basis van het aantal inwoners
2. 50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	Inwoners per 01-01-2017	Cliënten per 01-01-2017	Percentage
Duiven	25.398	467	28,08%
Westervoort	14.991	401	20,03%
Zevenaar	43.231	943	51,89%

Na besluitvorming omtrent de Businesscase RSD de Liemers zal de RSD een herziene begroting indienen.

Financiële paragraaf

<u>Regionale ICT en Inkoopdienst</u>

Deze begroting laat een stijging zien van ruim € 600.000,- ten opzichte van de bijgestelde begroting 2018. Kosten voor onderhoud applicaties en kapitaalslasten vallen ongeveer € 500.000,- hoger uit. Deze stijging vloeit met name voort het feit dat de RID voor een aantal belangrijke applicaties, zoals voor belastingen, middelen en omgevingsvergunningen als contractpartner namens de Liemerse gemeenten optreedt. Kosten die eerst bij de individuele gemeenten zaten worden via de RID begroting verantwoordt. Het gaat hier om verschuiving van middelen van de gemeentelijke/1Stroom begroting naar de SDL begroting.

Voor 2019 en verdere jaren zijn ook de kosten voor werkpleklicenties in de RID begroting opgenomen. Ten tijde van het schrijven van deze begroting lopen de gesprekken daarover. Naar verwachting stijgen de kosten hiervoor ten opzichte van de huidige situatie wel aanzienlijk.
Personele lasten stijgen als gevolg van verwachte cao afspraken met ongeveer 2%.

De gewenste uitbreiding van de formatie bij de Sdl brengt de volgende kosten met zich mee:

Bedragen in €	2019	2020	2021	2022
Strategisch adviseur infobeveiliging	87.605	87.605	87.605	87.605
Technisch security officer/CISSP	61.359	61.359	61.359	61.359
Security Officer Suwinet	76.500	76.500	76.500	76.500
Omzetten dienstverband trainees in vast dienstverband	18.000	18.000	18.000	18.000
Totaal	**243.464**	**243.464**	**243.464**	**243.464**

Aandeel voor de gemeente Duiven bedraagt € 74.000,- structureel. Dit bedrag is nog niet opgenomen in de cijfers van de concept-begroting SDL 2019 en zullen dus aanvullend zijn. Bij goedkeuring van deze beleidswens, zal SDL de financiële consequenties bij de 1e tussenrapportage in de SDL begroting verwerken en zullen wij deze wijziging in de eigen begroting worden verwerkt.

Regionale Sociale Dienst

In deze begroting is nog geen rekening gehouden met de ingediende businesscase "RSD de netwerkorganisatie voor Werk en Participatie", aangezien bij het opstellen van deze begroting de definitieve besluitvorming hierover nog niet heeft plaatsgevonden. Om die reden is deze begroting tekstueel beperkt aangepast t.o.v. de begroting 2018-2021, aangezien er binnen afzienbare tijd uitsluitsel wordt verwacht omtrent de ingediende businesscase. Na besluitvorming zal de RSD een herziene begroting indienen.

De investering voor Duiven van 2018 t/m 2020 is € 971.000,-, wat een voordeel oplevert van € 1.085.000,-. Een positief saldo van € 114.000,-.

	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Uitkeringen per 1-10-2017	459	399	929	1787
Inwoneraantal	25433	15001	43135	83569
Voorlopige verdeelsleutel	**28,06%**	**20,14%**	**51,80%**	**100,00%**
Verwachte extra kosten per gemeente t.o.v. begroting 2018				
2018	**195.839**	**140.560**	**361.542**	**€ 697.941**
2019	**406.334**	**291.638**	**750.142**	**€ 1.448.114**
2020	**369.079**	**264.899**	**681.365**	**€ 1.315.344**

	Duiven	Westervoort	Zevenaar	Totaal
Verwachte schadelastbeperking op uitkeringen				
2018	**95.204**	**68.331**	**175.759**	**€ 339.294**
2019	**468.134**	**335.994**	**864.233**	**€ 1.668.361**
2020	**521.762**	**374.485**	**963.237**	**€ 1.859.484**
Budgetresultaat per gemeente 2018	-100.635	-72.229	-185.784	-358.647
Budgetresultaat per gemeente 2019	61.800	44.356	114.091	220.247
Budgetresultaat per gemeente 2020	152.683	109.585	281.872	544.141

Financieel resultaat	Duiven		Westervoort		Zevenaar	
Investering 2018-2020	971.000	N	698.000	N	1.793.000	N
Schadelastbeperking 2018-2020	1.085.000	V	778.000	V	2.003.000	V
Saldo	114.000	V	80.000	V	210.000	V

Communicatie

Om raadsleden zo goed mogelijk te informeren over deze jaarrekening, de concept begroting en om meer inzicht te geven in het werk van SDL, organiseert SDL in het tweede kwartaal van 2018 een informatiebijeenkomst voor raadsleden uit Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar zijn samen deelnemer in Samenwerking de Liemers.

Bijlagen

1. 201358326 aanbiedingsbrief SDL aan gemeenteraden
2. 201358328 meerjarenbegroting SDL 2019-2022
3. 201358327 Jaarrekening SDL 2017
4. 201359273 Raadsbesluit

Duiven, 8 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I (Rik) de Lange
burgemeester

*ZFB1D27C45
⍙*

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/036332

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp
Zienswijze jaarrekening 2017 en meerjarenbegroting 2019-2022 Samenwerking de Liemers

Samenvatting

Conform artikel 25 en 27 van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers wordt aan de raden van de deelnemende gemeenten gevraagd hun zienswijze over de ontwerp jaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019-2022 van Samenwerking de Liemers kenbaar te maken.

De raad besluit

1. Geen zienswijze kenbaar te maken bij de jaarrekening 2017 van Samenwerking de Liemers;
2. Geen zienswijze kenbaar te maken bij de meerjaren begroting 2019-2022 van Samenwerking de Liemers.

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

Gemeente Duiven | gemeente Westervoort | Gemeente Zevenaar

Aan de gemeenteraden van
Samenwerking de Liemers

Samenwerking de Liemers
Postbus 45,
6920 AA Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1,
6921 ES Duiven
(0316) 27 94 11
(0316) 27 92 79
samenwerkingdeliemers@duiven.nl
Bankrelatie: B.N.G. 28 51 50 332
KvK-nr: 51459361
BTW-nr.: 823302490B01

Ons nummer: Z/18/302328/829823
Datum: 3 april 2018
Kopie aan: archief
Onderwerp: Zienswijze op Jaarrekening 2017 en Begroting 2019 Samenwerking de Liemers

Geachte leden van de raad,

Hierbij bieden we u de Jaarrekening 2017 en Begroting 2019 van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SdL) aan. Graag stellen wij u in de gelegenheid uw zienswijze kenbaar te maken op deze stukken.

Het is onze planning dat, rekening houdende met de zienswijzen, het algemeen bestuur van de SdL op 3 juli 2018 beide stukken zal vaststellen.

Jaarrekening: na eerdere tegenvaller, nu meevaller; totaal resultaat nog wel negatief
Bij brief van 14 juli 2017 heeft het Algemeen Bestuur van SdL u geïnformeerd over het financiële resultaat van de eerste tussenrapportage van 2017. Wij hebben u gemeld dat sprake was van een afwijking van € 919.000 negatief die het gevolg was van diverse factoren. We hebben ook aangegeven dat in de loop van het jaar meestal ook een aantal meevallers te noteren is. Het positieve resultaat van 2016 (€ 635.000 positief) is daar een voorbeeld van.

De tweede tussenrapportage die door het Algemeen Bestuur is vastgesteld op 14 november 2017, liet een nadelig saldo zien van € 205.000. Voor de helft zijn dit extra kosten in verband met beide fusies. Deze kosten worden door de gemeenten gedekt uit fusiebudgetten. Voor de andere helft betreft dit verschuivingen van kosten van de gemeentelijke begrotingen naar de begroting van SdL (applicatiekosten).

Zoals bijna ieder jaar, blijkt ook nu, dat we aan het eind van het jaar enkele meevallers kunnen noteren. Na wijziging van de begroting als gevolg van de tussenrapportages,

kunnen wij nu een resultaat presenteren van € 550.560 positief. Daarmee is een groot deel van de gemelde tegenvaller van € 919.000 gecompenseerd.
Het resultaat van de jaarrekening steunt met name op een rentevoordeel en subsidies die de Regionale Sociale Dienst (RSD) wist binnen te halen.

Per saldo laten de tussenrapportages en de jaarrekening een resultaat zien van € 574.000 negatief, met de volgende verklaring/gevolgen voor de gemeenten:

- € 205.000 fusiekosten en verschuiving applicatiekosten: dekking bij gemeenten is aanwezig
- € 369.000 vrijwel dit gehele bedrag kan worden verklaard door de in de brief van 14 juli 2017 gemelde rekenfout; zonder deze rekenfout was de primaire begroting al hoger geweest en was er geen sprake geweest van een negatief saldo; voor de gemeenten betekent dit nu een eenmalig nadeel.

***Begroting:** verhoging door verdere verschuiving kosten applicaties en informatieveiligheid*
De begroting voor 2019 valt € 670.000 hoger uit dan de begroting voor 2018. De twee belangrijkste wijzigingen zijn:

- Een verdere verschuiving van applicatiekosten en kapitaallasten van de gemeentelijke begrotingen (ongeveer € 500.000) naar de begroting van de Regionale ICT en inkoopdienst (RID).
  Na de gezamenlijke aanbesteding van enkele kernapplicaties, komen de lasten daarvan niet meer voor rekening van de gemeenten, maar van de RID.
- Een uitbreiding van de formatie als gevolg van het toenemende belang van informatiebeveiliging, strengere eisen op dit gebied en wetgeving. Er is al 1 fte beschikbaar bij de RID, maar de kosten van deze functionaris worden tot nu toe gedekt uit projectbudgetten. Structurele opname in de begroting is nodig. Een andere extra functionaris is nodig voor de informatiebeveiliging rond Suwinet, de applicatie van de RSD. Een applicatie met zeer gevoelige gegevens. Recent zijn de eisen waaraan gemeenten/sociale diensten moeten voldoen fors toegenomen. Een derde extra functionaris is nodig voor de technische kant van de informatiebeveiliging.

Wij kunnen ons voorstellen dat deze informatie nog de nodige vragen kan oproepen.
Wij hebben daarom het voornemen om in het tweede kwartaal een gezamenlijke informatieavond voor de drie gemeenteraden te organiseren.
Op deze avond zal een toelichting op deze jaarstukken kunnen worden gecombineerd met een nadere kennismaking met het werk van RID en RSD, zo stellen wij ons voor. Een nadere uitnodiging daarvoor kunt u tegemoet zien.

Overigens worden de raden in mei 2018 ook uitgenodigd door de RSD voor de presentatie van de businesscase “de netwerkorganisatie voor Werk en Participatie”, over de rol van de RSD in de komende periode.

Gemeente Duiven gemeente Westervoort GEMEENTE ZEVENAAR

Graag zien wij uw zienswijze op jaarrekening en begroting tegemoet.

Met vriendelijke groet

Het dagelijks bestuur van Samenwerking de Liemers

Michel Tromp,
Secretaris

Ella Schadd-de Boer,
voorzitter

Bijlagen:
1. 830001 Jaarrekening SdL 2017
2. 830007 Meerjarenbegroting 2019-2022

Meerjarenbegroting 2019 - 2022

Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers

Corsa-nr. SL18INK
Versie 1.0 Definitief
Datum 12-03-2018

Inhoud

Inleiding 4
Richtlijnen programmabegroting 2019 – 2022 6
Programmaplan 7
1. Programma Bestuur 8
1.1 Bestuur 8
1.1.1 Wat willen wij bereiken 8
1.1.2. Wat gaan we daarvoor doen? 8
1.1.3. Wanneer zijn we tevreden? 8
1.2. Ondernemingsraad 8
1.2.1. Wat willen wij bereiken? 8
1.2.2. Wat gaan we daarvoor doen? 9
1.2.3. Wanneer zijn we tevreden? 9
1.3. Wat mag het kosten? 9
2. Programma RID 10
2.1 Ontwikkelingen 2017/2018 10
2.2. Wat willen wij bereiken? 13
2.3. Wat gaan we ervoor doen? 15
2.4. Wanneer zijn wij tevreden? 22
2.5 Wat mag het kosten 22
3. Programma Inkoop 23
3.1. Ontwikkelingen 2017 / 2018 23
3.2. Wat willen wij bereiken? 24
3.4. Wanneer zijn we tevreden? 26
3.5 Wat mag het kosten 27
4. Programma RSD
4.1. Algemeen 28
4.2. Kerntaak, missie, visie en doelstellingen 28
4.3. Uitgangspunten begroting 2019-2022 30
4.4. Inhoud programma's 30
4.5 Exploitatiekosten RSD (bedrijfsvoering) 31
4.5.1 Ontwikkelingen 31
4.5.2 Wat willen we bereiken? 31
4.5.3 Wat gaan we daarvoor doen? 33
4.5.4 Wanneer zijn we tevreden? 34
4.5.5 Wat mag het kosten? 34

Paragrafen 35
5. Weerstandsvermogen en risicobeheersing 36
6. Onderhoud kapitaalgoederen 37
7. Financiering 37
8. Bedrijfsvoering 37
9. Verbonden partijen 39

Financiële begroting 40
10. Overzicht van baten en lasten 41
10.1 Programma Bestuur
10.2 Programma RID
10.3 Programma Inkoop 52
10.4 Programma RSD 53

Bijlagen

11. Programma Werk 55
11.1 Ontwikkelingen 55
11.1.1. Arbeidsmarktontwikkelingen 55
11.1.2. Politiek-bestuurlijke ontwikkelingen 55
11.1.3 Financiële kader 56
11.2 Wat willen we bereiken? 57
11.3 Wat gaan we daarvoor doen 57
11.4 Wanneer zijn we tevreden? 60
11.5 Wat mag het kosten? 60
12. Programma Inkomen 60
12.1 Ontwikkelingen 60
12.2 Wat willen we bereiken? 61
12.3 Wat gaan we daarvoor doen? 63
12.4 Wanneer zijn we tevreden? 63
12.5 Wat mag het kosten? 63
13. Programma Dienstverlening 64
13.1 Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen? 64
13.2 Wat willen we bereiken? 65
13.3 Wat gaan we daarvoor doen? 65
13.4 Wanneer zijn we tevreden? 65
13.5 Wat mag het kosten? 65

Inleiding

Voor u ligt de meerjarenbegroting van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers 2019 tot en met 2022.

De meerjaren begroting 2019 – 2022 van Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers bevat de begrotingsinformatie voor de samenwerking op het gebied van ICT, Inkoop en Sociale Zekerheid van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar.

Uitgangspunten voor de samenwerking zijn:
- Vermindert de kwetsbaarheid van de organisatie;
- Verbetert de kwaliteit van het werk en dus de dienstverlening aan de burgers;
- Kunnen zaken efficiënter worden uitgevoerd;
- Kunnen (wettelijke) ontwikkelingen sneller worden opgepakt.

De drie Liemerse gemeenten hebben een gedeelde bestuurlijke visie op samenwerking:
Samenwerking is het, met behoud van de huidige bestuurlijke zelfstandigheid, vergroten van de gemeentelijk slagkracht door bundeling van ambtelijke expertise op strategisch, tactisch en operationeel niveau met als resultaat verhoogde kwaliteit, continuïteit en efficiëntie.

Kortom: een versterkte positie voor de drie gemeenten in de Liemers gericht op gezamenlijke uitvoering (bedrijfsvoering) van diverse taken.

Beleidsbepaling – daar waar mogelijk op elkaar afgestemd – blijft bij de individuele gemeenten en de uitvoering en ontwikkeling van het beleid wordt door de samenwerking opgepakt. Gemeenten hebben wel aanvullend de mogelijkheid om diensten af te nemen.
Als er sprake is van beleid bij de individuele gemeenten en uitvoering door het samenwerkings-verband, is de juridische structuur (vorm) een hulpmiddel om deze uitgangspunten te borgen.
Als vorm voor de samenwerking is gekozen voor het treffen van een gemeenschappelijke regeling waarbij een openbaar lichaam wordt ingesteld. De samenwerking op alle drie de terreinen – ICT, Inkoop en Sociale Zaken - zijn onder de werking van de gemeenschappelijke regeling gebracht.

Deze begroting 2019 – 2022 bestaat uit een Programmaplan, dit plan bevat:
- de te realiseren programma's, met per programma de 'W'-vragen, de beleidsindicatoren en een overzicht van de baten en laten per programma;

Daarna volgen de paragrafen zoals Weerstandsvermogen en risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering en Verbonden partijen.

Tot slot is de Financiële begroting per programma opgenomen, waarin de financiële vertaling van het programmaplan heeft plaatsgevonden. Inclusief de meerjarenraming met geprognosticeerde begin- en eindbalans.

<u>Wijzigingen ten opzichte van andere jaren:</u>
BTW:
Met ingang van 01-01-2018 valt de SDL niet meer onder de koepelvrijstelling en de transparantieregeling. Dit houdt in dat de gehele SDL voor de BTW ondernemer is geworden.
De begroting gaat uit van de kosten exclusief BTW omdat deze voor de SDL terug te vorderen zijn. De bijdragen worden met BTW gefactureerd naar de deelnemende gemeenten. Bij de deelnemende gemeenten is deze BTW niet geheel terugvorderbaar c.q. verrekenbaar met BTW compensatie Fonds (BCF).
Dus de lasten in de gemeentelijke begroting voor deelname aan de SDL kunnen hoger zijn dan de hier weergegeven lasten, omdat er een deel kostprijsverhogende BTW is ontstaan. Dit zal per gemeente verschillen want dit is afhankelijk van het geldende mengpercentage per gemeente.

RSD:
Bij het opstellen van deze begroting heeft nog geen formele besluitvorming over de "Businesscase RSD" om zich om te vormen tot de netwerkorganisatie voor Werk en Participatie binnen de Liemers, plaatsgevonden. Om die reden heeft de RSD ervoor gekozen alleen de financiële wijzigingen in deze begroting op te nemen waarover formeel besluitvorming is genomen en de teksten zoveel mogelijk gelijk te laten aan de meerjaren begroting 2018-2022.

Op het moment dat er formele besluitvorming omtrent de businesscase heeft plaatsgevonden, zal de RSD een begrotingswijziging aanleveren op basis van de door de raden geaccordeerde businesscase.

Financiën

Deze begroting laat een stijging zien van ruim € 660.000,- ten opzichte van de bijgestelde begroting 2018. Grootste deel van deze stijging (€ 600.000,-) zit bij de RID. Kosten voor onderhoud applicaties en kapitaalslasten vallen ongeveer € 500.000,- hoger uit. Deze stijging vloeit met name voort het feit dat de RID voor een aantal belangrijke applicaties, zoals voor belastingen, middelen en omgevingsvergunningen als contractpartner namens de Liemerse gemeenten optreedt. Kosten die eerst bij de individuele gemeenten zaten worden via de RID begroting verantwoordt. Voor 2019 en verdere jaren zijn ook de kosten voor werkpleklicenties in de RID begroting opgenomen. Ten tijde van het schrijven van deze begroting lopen de gesprekken daarover. Naar verwachting stijgen de kosten hiervoor ten opzichte van de huidige situatie wel aanzienlijk.
Personele lasten stijgen als gevolg van verwachte cao afspraken met ongeveer 2%.

Nieuwe wensen/aanvullende middelen

In deze begroting zijn ook een aantal nieuwe wensen opgenomen. Het betreft met name uitbreidingen in het kader van informatiebeveiliging. In onderstaande tabel is opgenomen hoe de gewenste situatie in de Liemers er op dit gebied uit komt te zien.

Rollen/taken	**SDL**	**Zevenaar**	**1Stroom**
Informatiebeveiligingsfunctionaris	0 fte	0,5 fte	0,5 fte
Functionaris Gegevensbescherming (FG)	0,5 fte	0,5 fte	0,5 fte
CISO Advies/Intergemeentelijke Coördinatie BIG/AVG	0,5 fte	0 fte	0 fte
(Technische) Security Officer (CiSSP)	1 fte	0 fte	0 fte
Security Officer Suwinet, tevens belast met CISO-taken	1 fte	0 fte	0 fte
Totaal	**3 fte**	**1 fte**	**1 fte**

Bij de RID zijn de afgelopen 3 jaren een aantal trainees op tijdelijke basis werkzaam geweest. Voorstel is om deze nu vast in dienst te nemen. Voor een belangrijk deel kan deze uitbreiding worden gerealiseerd binnen het bestaande formatieplaatje. Voor het resterende bedrag van € 18.000 op jaarbasis wordt een uitbreiding van het budget gevraagd.

De gewenste uitbreiding van de formatie bij de Sdl brengt de volgende kosten met zich mee:

Bedragen in €	2019	2020	2021	2022
Strategisch adviseur infobeveiliging	87.605	87.605	87.605	87.605
Technisch security officer/CISSP	61.359	61.359	61.359	61.359
Security Officer Suwinet	76.500	76.500	76.500	76.500
Omzetten dienstverband trainees in vast dienstverband	18.000	18.000	18.000	18.000
Totaal	**243.464**	**243.464**	**243.464**	**243.464**

Richtlijnen programmabegroting 2019 – 2022

Personeelslasten
Bij bepaling van de loonkosten wordt rekening gehouden met bevorderingen naar de functieschaal en periodieke verhogingen waar per 1 januari 2019 recht op bestaat.
Voor 2019 wordt uitgegaan van een stijging van 2% (stijging gevolgen cao) de jaren daarna is aansluiting gezocht met de indexering van de septembercirculaire 2020 1,8%; 2021 en 2022 1,9%.

BTW
Met ingang van 01-01-2018 valt de SDL niet meer onder de koepelvrijstelling en de transparantieregeling. Dit houdt in dat de gehele SDL voor de BTW ondernemer is geworden.
De begroting gaat uit van de kosten exclusief BTW (conform de Wet op de Omzetbelasting 1968) doordat deze voor de SDL terug te vorderen zijn. De bijdragen worden met BTW gefactureerd naar de deelnemende gemeenten. Bij de deelnemende gemeenten is deze BTW niet geheel terugvorderbaar via de BTW-aangifte c.q. verrekenbaar met BTW -Compensatiefonds.
Dus de lasten in de gemeentelijke begroting voor deelname aan de SDL kunnen hoger zijn dan de hier weergegeven lasten, omdat er een deel kostprijsverhogende BTW is ontstaan. Dit zal per gemeente verschillen want dit is afhankelijk van het geldende mengpercentage per gemeente.

VPB
De uitvoeringstaken van de GR aan de deelnemende gemeenten valt onder de Objectvrijstelling Vpb voor samenwerkingsverbanden aangezien:
- De activiteiten verricht worden voor de in het samenwerkingsverband participerende overheidslichamen;
- De activiteiten onbelast zouden zijn als ze door de participant zelf zouden zijn verricht;
- De participanten naar evenredigheid van de afname van de activiteiten bijdragen aan het samenwerkingsverband.

De ontwikkelingen binnen de RID en RSD met betrekking tot de aparte dienstverlenings-overeenkomsten, omzetting RSD naar netwerkorganisatie vallen hier niet onder. Dus deze zullen apart getoetst moeten worden op de VPB-plicht.

Kapitaallasten
Kapitaallasten bestaan uit de afschrijvingslasten en rente toerekening.
De materiële vaste activa worden annuïtair afgeschreven in maximaal:
3 jaar: apparatuur t.b.v. de mobiele werkplek
4 jaar: overige automatiseringsapparatuur
4 jaar: hardware
4 jaar: ICT techniek voor centrale computerruimte
5 jaar: netwerk en bekabeling
5 jaar: apparatuur t.b.v. de decentrale vaste werkplek
7 jaar: software
10 jaar: software kernapplicaties
15 jaar: kantoormeubilair

Voor de toerekening van rente over de investeringen wordt gerekend met 3%.

Voor het gebruik van de glasvezelkabel is geparticipeerd in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk. Dit betreft geen eigendom maar een gebruiksrecht. Daarom is deze activa geclassificeerd als materiële vaste activa waarop lineair wordt afgeschreven in 15 jaar.

Investeringen die individueel onder een verkrijgingsprijs van minder dan € 10.000,= blijven worden niet geactiveerd, uitgezonderd gronden en terreinen. Deze laatst genoemden worden altijd geactiveerd. Maar deelinvesteringen lager dan € 10.000,= die onderdeel zijn van een totaalkrediet worden wel als zodanig geactiveerd.

Prijsstijgingen
In deze begroting zijn de overige kosten zo goed mogelijk ingeschat, daar waar dit niet mogelijk was is een inflatiecijfer zoals vermeld bij personeelslasten gehanteerd.

Beleidsbegroting

Programmaplan

1. Programma Bestuur

1.1 Bestuur

1.1.1 Wat willen wij bereiken

Leiding geven aan de gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers, waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

1.1.2. Wat gaan we daarvoor doen?

Het bestuur van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers (SDL) bestaat uit het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur wordt gevormd door de colleges van de drie aangesloten gemeenten. Het algemeen bestuur komt twee keer per jaar bijeen. In het midden van het jaar om jaarrekening en begroting vast te stellen, nadat de drie gemeenteraden gelegenheid hebben gehad hun zienswijzen in te dienen. En in het najaar om de tussenrapportage vast te stellen.

Het dagelijks bestuur wordt gekozen uit het algemeen bestuur en bestaat bij voorkeur uit de drie burgemeesters. Het dagelijks bestuur vergadert drie keer per jaar, twee daarvan zijn voorbereidend voor het algemeen bestuur, enige weken voorafgaande aan de vergadering van het AB. De derde vergadering is aan het einde van het eerste kwartaal om de begroting en jaarrekening voorlopig vast te stellen en voor zienswijze naar de raden te sturen.

De rol van voorzitter van AB en DB wordt bij toerbeurt ingevuld door een van de burgemeesters, telkens voor de duur van twee jaar. Per 1 januari 2019 wordt weer gewisseld. Dan is de burgemeester van Westervoort aan de beurt. De secretarisrol wordt vervuld door een van de gemeentesecretarissen.

De gemeentesecretarissen vormen met z'n drieën de netwerkdirectie, de directie van de organisatie. In 2017 hebben ze afgesproken hun werk in drie portefeuilles te verdelen: RSD, RID en planning&control. De noodzaak om regelmatig bij elkaar te komen is er niet en mede daarom is de functie van secretaris van de netwerkdirectie geschrapt. Dat levert een besparing op van € 10.000. De netwerkdirectie komt in ieder geval bijeen om de planning&control-documenten vast te stellen voor doorgeleiding naar het DB, dat betekent minimaal drie keer per jaar.

Twee leden van de netwerkdirectie fungeren als bestuurder voor de ondernemingsraad van de SdL. Dat zijn de leden met de portefeuilles RSD en RID.

Naast het bestuur heeft de SDL een ondernemingsraad. Deze raad vergadert ongeveer 5 keer per jaar.

1.1.3. Wanneer zijn we tevreden?

Gestreefd wordt naar een doelmatige en effectieve aansturing in samenspraak met de OR.

1.2. Ondernemingsraad

1.2.1. Wat willen wij bereiken?

De Ondernemingsraad wil fungeren als een betrouwbare, betrokken en transparante overlegpartner waarbij voortdurend gekeken wordt naar de balans tussen het collectieve belang van medewerkers en het organisatiebelang.
Ook in 2019 zal de organisatie zich volop met samenwerking en transformatie sociaal domein bezig houden. Dit heeft gevolgen voor het personeel. Daarom zullen ook in 2019 als belangrijkste speerpunten gelden: opleidings- en ontplooiingmogelijkheden, gevolgen voor personeel bij vormen van samenwerkingsverbanden en arbeidsomstandigheden.
De OR is een klankbord dat vanuit alle lagen van de organisatie meedenkt. Als OR spelen wij een actieve rol, die in goed gesprek met de bestuurder is. Met deze speerpunten willen we bereiken dat medewerkers actief met de veranderingen in het werkveld dan wel de organisatie aan de slag kunnen. Uiteindelijk draagt het werk van de OR bij aan een optimaal werkende GR waar medewerkers met plezier werken.

1.2.2. Wat gaan we daarvoor doen?

We nemen initiatief in het inbrengen van onderwerpen van gesprek met de bestuurder. Leggen ons oor te luisteren bij de medewerkers. We denken graag mee in processen en laten ons scholen. We nemen de tijd om te evalueren en van feedback te leren. We trekken samen op met de andere Liemerse (G)OR-en.

1.2.3. Wanneer zijn we tevreden?

Als ons werk bijdraagt aan continue verbetering van de organisatie, zodat we een optimaal werkende GR hebben waar medewerkers met plezier werken.

1.3. Wat mag het kosten?

Bestuur	Realisatie 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten	32.342	43.400	36.500	36.500	36.500	36.500
Baten	32.342	43.400	36.500	36.500	36.500	36.500
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

2. Programma RID

2.1 Ontwikkelingen 2019 en verder

In 2012 is het '*Informatiebeleidsplan gemeenten RID De Liemers 2013 – 2017*' opgeleverd. Voor de jaren 2014, 2015 en 2016 en 2017 zijn er vervolgnotities opgesteld: de zgn. 'werkplannen'. Deze werkplannen bevatten uitwerkingen van projecten die in het oorspronkelijke informatiebeleidsplan waren opgenomen.

Deze werkwijze is ook voor Informatiebeleidsplan 2018-2020 voorzien. De afgelopen 5 jaren zijn er in RID de Liemers al een flink aantal projecten uitgevoerd en opgeleverd, maar een aantal zullen ook nog in 2019 doorlopen. De redenen hiervoor liggen in vertragingen binnen projecten, het uitstellen van projecten door de gemeenten dan wel doordat de centrale overheid de implementatie van een project (denk Basisregistratie personen) een aantal malen laat verschuiven in de tijd.

Intussen wordt er door de landelijke overheid nieuwe wetgeving uitgerold. De wet generieke Digitale infrastructuur, als onderdeel van Digitaal 2017, verplicht gemeenten onder andere aan te sluiten op www.Mijnoverheid.nl. Het digitale portaal voor de burger, een plek waar alle overheidsdiensten op geconcentreerd worden.

Verder hebben alle gemeenten en samenwerkingsverbanden te maken met een veelheid aan digitale ontwikkelingen; Big Data, Internet of things, social media, drones, robotisering en nog veel meer. De snelheid van de digitale ontwikkelingen samen met nieuwe wetgeving zorgt er voor dat gemeentes hun visie op dienstverlening, bedrijfsvoering en informatie regelmatig tegen het licht moeten houden.

Vanuit de programma's Antwoord © en i-NUP zijn we nu bij de implementatie van digitale dienstverlening 2017 en digitale Agenda 2020 aanbeland. De ontwikkelingen binnen het programma Digitaal 2017 en de Digitale agenda 2020 worden door de meeste gemeentes opgepakt en als belangrijk fundament gezien voor de informatie-voorziening van de gemeente voor de toekomst. Voor de vorming van een e-overheid / Digitale Agenda 2017 / Agenda 2020 is een samenhangende informatiehuishouding nodig om klantgerichte en digitale diensten aan te bieden en de bedrijfsvoering beter te ondersteunen. De uitgangs-punten van het besluit VNG zijn

- "Massaal Digitaal, maatwerk lokaal,
- Werken als een efficiënte overheid en
- Open en transparant in de participatiesamenleving".

Dit vraagt om een planmatige aanpak waar een 'vertrekpunt' aan vooraf gaat.

De wetgeving die door de centrale overheid wordt ontwikkeld richt zich nu op de genoemde dienstverlening en agenda; dit zijn over het algemeen minder strak geregisseerde onderdelen dan de projecten die hieraan vooraf gingen (zoals i-NUP) maar dat wil niet zeggen dat de invoering daarom vrijblijvend is. De werkwijze en projecten in het Informatiebeleidsplan moeten richting geven aan deze implementatie waar dat nu mogelijk is.

Het Informatiebeleidsplan 2018-2020 is de opdracht van de samenwerkende gemeentes aan de RID om plaats te geven aan de ontwikkelingen in 2017 die al opgenomen zijn in de werkplannen, en een doorkijk geven voor de komende jaren 2018 en 2019 en 2020. Dit alles is de combinatie van wettelijke verplichtingen, autonome ontwikkelingen binnen RID de Liemers en de veranderingen in de vorm van fusie en ambtelijke fusie binnen de aangesloten gemeentes. In het Informatiebeleidsplan 2018-2020 worden de volgende thema's geadresseerd :

- Doorontwikkeling dienstverleningsconcept: Eén van de belangrijkste taken van de gemeente is het leveren van diensten en producten aan haar inwoners.
- Regievoering en ketensamenwerking: Gemeenten werken steeds meer samen in ketens en samenwerkingsverbanden.

- De datagedreven gemeente: Dit gaat over de gegevens die de gemeente creëert, gebruikt en over de toepassingen waarvoor die gegevens gebruikt kunnen worden.
- Doorontwikkeling bedrijfsvoering: Dit behandelt de gewenste bedrijfsvoering van de flexibele en innovatieve gemeente. Middelen, processen en werkwijzen staan centraal.
- De basis op orde: Een aantal basisvoorwaarden, zoals informatieveiligheid en het werken onder architectuur.

In lijn met de oprichtings statuten van de RID zetten de samenwerkende gemeenten en RSD – nog steeds- stevig in op standaardisatie van informatiestromen om het werken in de ketens efficiënter en effectiever te maken.

Het onderstaande overzicht laat de status zien van alle projecten van het Informatiebeleidsplan 2012-2017, opgedeeld in jaarlijkse werkplannen.

Projectcode	Projecten Informatie Beleidsplan 2013-2017	Status
IBP-Project 0	Strategische keuze	Klaar
IBP-Project 1	(Digitale) dienstverlening	Gaande
IBP-Project 2	Verplicht gebruik BAG-gegevens. Ook: BAG-WOZ-koppeling en aansluiting basisregistratie	Klaar
IBP-Project 3	Modernisering GBA (incl. RNI) en convergentie van het systeem van Burgerzaken	Klaar
IBP-Project 4	Convergentie personeels- en salarisadministratie	Klaar
IBP-Project 5	Convergentie beheersystemen	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2014	Status
IBP-project 6	Gegevensmagazijn en makelaar. En: geomagazijn	Gaande
IBP-project 7	Nieuw Handelsregister (NHR)	Klaar
IBP-project 8	Digikoppeling	Klaar
IBP-project 9	Digilevering	Gaande
IBP-project 10	Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)	Gaande
IBP-project 11	eHerkenning	In opstart
IBP-project 12	DigiD Machtigen	In opstart
IBP-project 13	DigiD audit	Klaar
IBP-project 14	Contractregistratie	Klaar
IBP-project 15	Het Nieuwe Werken (HNW)	Klaar
IBP-project 16	Convergentieplan/-notitie	Klaar
IBP-project 17	Antwoord voor bedrijven	In opstart
IBP-project 18	Basisregistratie kadaster	Klaar
IBP-project 19	Basisregistratie Topografie	Klaar
IBP-project 20	Basisregistratie Inkomen	Klaar
IBP-project 21	Basisregistratie WOZ	Klaar
IBP-project 22	Basisregistratie Voertuigen	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2015	Status
IBP-project 23	Decentralisaties : additionele verbeteringen	Klaar
IBP-project 24	Lokale uitvoeringsdienst : additionele verbeteringen	Klaar
IBP-project 25	Verbeteringen beveiliging	Klaar
IBP-project 26	Uitbreiding technische faciliteiten (storage e.d.)	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2016	Status
IBP-project 27	Decentralisaties: additionele verbeteringen 2016	Klaar
IBP-project 28	Convergentie Financiën	Gaande

IBP-project 29	Convergentie Belastingen	Gaande

Projectcode	Projecten Werkplan 2017 / 2018	Status
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer *) Betalen en invorderen *) Koppeling GWS – Decos Join	Op te starten in 2018
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer / Digitale Overheid *) Gebruik MijnOverheid.nl: WOZ-beschikkingen *) Brede inzet van e-formulieren *) eHerkenning, Ondernemersplein *) DigiD machtigen	Klaar : Aansluiting MijnOverheid.nl tbv WOZ beschikkingen In opstart
IBP-project 31	Convergentie/sanering datadistributiesysteem	Op te starten in 2019
IBP-project 32	Plan van Aanpak convergentie 'kleinere' toepassingen	Op te starten in 2018
IBP-project 33	Vernieuwing technische infrastructuur	Gaande
IBP-project 34	Single Sign On	Op te starten in 2018
IBP-project 35	Samenwerkende gemeenten (fusies)	In oplevering

Voor de projecten 1 tot en met 22 zijn hiervoor ook kapitaallasten geraamd en opgenomen in de RID begroting. De kosten voor het Werkplan 2015 zijn niet in de begroting opgenomen maar betreffen verschuivingen van de gemeenten naar RID c.q. moeten verhaald worden via kostenbesparingen op andere projecten. Specifiek voor de IBP projecten uit het Werkplan 2016 is afgesproken dat de huidige jaarlijkse lasten als basis gelden voor het projectbudget. En dat, conform de convergentie doelstellingen uit de Businesscase van de RID, een verlaging van 10% van de huidige ICT-lasten het uitgangspunt is.

Voor de projecten uit het Werkplan 2017 geldt dat de projecten hetzij budget neutraal, hetzij reeds dekking hebben uit de lopende begroting, hetzij incidenteel extra geld vragen.
Het laatste is van toepassing voor IBP 30: Doorontwikkeling procesbeheer/Digitale Overheid, onderdeel MijnOverheid.nl: WOZ-beschikkingen

Voor de periode 2018 -2020 is een nieuw Informatiebeleidsplan vastgesteld waarbij de constatering is dat :

- Diverse projecten nog overlopen / gaande zijn;
- Diverse projecten nog uitgesteld zijn tot nader orde;
- Er ook veel tijd op zal gaan aan de doorontwikkeling van zaakgericht werken en digitale dienstverlening (nu nog in het op te leveren project IBP 1 : Digitale Dienstverlening);
- De nieuwe Omgevingswet zijn gevolgen zal kennen, maar waarbij de eerste gesprekken met de gemeenten leren dat de gemeenten dit willen financieren vanuit eigen (niet-RID) middelen.
- De nieuwe gemeente Zevenaar en de GR Duiven/Westervoort van start zijn gegaan, en zich ongetwijfeld nog verder moeten zetten en ontwikkelen.

Dat betekent ook iets voor beschikbare capaciteit voor IBP projecten. Voorlopig wordt de insteek gehouden op noodzakelijke projecten :

- de wet Generieke Digitale Infrastructuur
- de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer
- de Bekendmakingswet
- Wetgeving eId-stelsel en Bekendmakingswet
- E-factureren (27 november 2018 moeten facturen alle facturen electronisch verwerkt kunnen worden.
- Invoering IPv6
- de Algemene verordening Gegevensbescherming (AVG) verplicht vanaf 25-5-218
- en de Europese standaard voor Toegankelijke ICT vervangt het huidige webrichtlijnenbeleid.
- eIDAS regelt grensoverschrijdend gebruik van elektronische identificatiemiddelen (vanaf 18 september 2018 geldt de verplichte erkenning van elektronische identificatiemiddelen uit andere lidstaten
- Omgevingswet

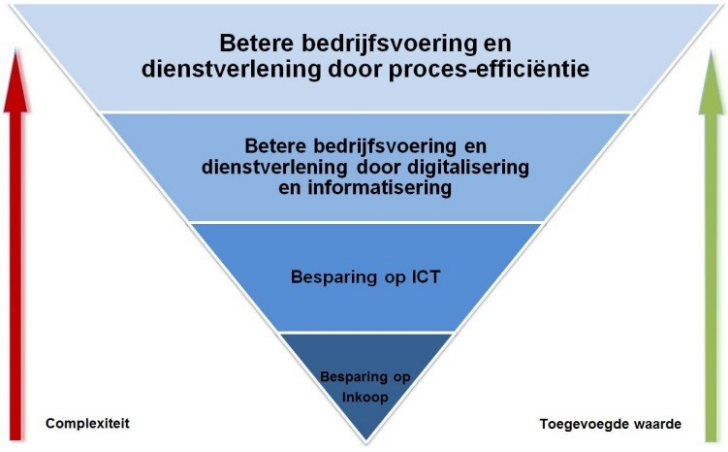
2.2. Wat willen wij bereiken?

RID de Liemers is als strategisch partner verbindend en versterkend voor de gemeenten en laat daarbij een goede performance en resultaten zien. Om klaar te zijn voor de toekomst, en continu toegevoegde waarde te kunnen bieden als strategisch partner, is een heroriëntatie geweest op de originele Missie en Visie. De wereld staat immers niet stil en de ijkpunten en ontwikkelingen in de afgelopen vijf jaar leiden wel naar de vraag: doen we nog de juiste dingen? Past de huidige dienstverlening nog bij de huidige behoefte? In hoeverre zijn de vastgestelde missie, visie en doelstellingen nog even actueel als in 2010? In hoeverre kan goed ingespeeld worden op eerdere lessen en ontwikkelingen? Zijn we goed toegerust voor de toekomst?

De heroriëntatie is al in 2015 ingezet en heeft in 2016 en 2017 meer vorm en inhoud gekregen. Een aantal ontwikkelingen ligt hieraan ten grondslag:

- Cloud komt op;
- Veranderende vraag vanuit de gemeenten;
- Meebewegen in de ontwikkeling van de gemeenten;
- Opdrachtgeverschap binnen de gemeenten moet verder ontwikkeld worden;
- Toenemend takenpakket bij gemeenten én RID;
- Gecentraliseerd onderbrengen van nieuwe taken bij de RID: procesbeheer, koppelingenbeheer, applicatiebeheer voor zaakgericht werken en digitale dienstverlening, Informatiebeveiliging;
- Ontstaan van Regierollen bij de RID;
- Evaluatie met de gemeentelijk opdrachtgevers over veranderende behoefte (groei naar informatiemanagement) en huidige construct.

Belangrijk voor RID de Liemers is continu toegevoegde waarde te bieden aan de gemeenten en RSD. Waar dit in 2010 nog lag op stabiele en betrouwbare kantoorautomatisering, is dit in 2015 gedraaid naar Informatisering. Voor 2020 zal de ICT bijdrage aan het bedrijfsproces nog veel nadrukkelijker zijn. Het onderstaande plaatje geeft de beoogde verandering weer.

De samenwerking op het vlak van ICT en Inkoop is geboren vanuit besparen op gezamenlijke inkoop, besparingen realiseren op ICT door het gezamenlijk te 'doen'. Het Businessplan, de missie en visie van de RID raakt deels de digitalisering (Informatisering). Maar willen we écht toegevoegde waarde bieden, die ook werkelijk zichtbaar is, dan moet de RID kijken waar ze haar dienstverlening kan verbeteren en zodanig kan inzetten dat verderop in de keten ook besparingen optreden. Daarvoor is een proactieve houding nodig waarin we dichter bij de business en samen met de business kijken hoe we ICT en Inkoop kunnen inzetten om (bedrijfsvoerings)
Processen te verbeteren en daarmee de (digitale) dienstverlening aan de burger/ Bedrijven kunnen garanderen en verbeteren (het toevoegen van waarde door ICT).

Nieuwe Missie

De RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op gebied van ICT en Inkoop.

Wij bieden moderne technologie en specialistische kennis die gericht is op de behoefte van vandaag, en innovatie voor morgen mogelijk maakt. Wij maken het mogelijk dat de gemeenten hun doelstellingen op het vlak van efficiënte bedrijfsvoering en hoogwaardige

dienstverlening behalen. Wij zorgen ervoor dat de gemeenten doelmatig en rechtmatig kunnen inkopen en optimaal gebruik kunnen maken van de kansen op de inkoopmarkt.

Nieuwe Visie

RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op de terreinen van ICT en Inkoop.

Als geen ander kennen en begrijpen wij de gemeenten en de doelen die zij willen bereiken. Als geen ander hebben wij specialistische kennis van ICT- en Inkoopontwikkelingen bij de centrale overheid, de gemeenten en de markt. Als geen ander zijn wij in staat om op het gebied van ICT en Inkoop proactief te adviseren en te begeleiden, regie te voeren en een informatieknooppunt te vormen. Daarmee bieden wij de gemeenten een uitstekende manier om de ambities en verantwoordelijkheid voor informatiemanagement, bedrijfsvoering, dienstverlening en inkoop dichtbij vorm te geven. Dit op een Liemerse schaal met hoge kwaliteit, efficiency, professionaliteit en flexibiliteit. Als strategisch partner van ICT diensten in eigen beheer, ontwikkelt RID de Liemers zich steeds meer naar ketenregisseur bij het organiseren van de ICT dienstverlening.

Samen met de gemeenten ontwikkelen en leveren we producten en diensten die bij hen passen. We zoeken een juiste balans tussen betrouwbaarheid en beheersbaarheid enerzijds, en klantwensen en behoeftes vanuit de gemeenten anderzijds. Wij brengen vraag en aanbod bij elkaar door een brug te slaan tussen de gemeenten en die leveranciers die het beste bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Hierbij staat het creëren van optimale waarde tegen aanvaardbare risico's centraal.

De verdere concrete uitwerking is nog gaande. Wel is duidelijk de volgende zaken minimaal vorm moeten krijgen in 2019 en verder:

- Meer adviserende kwaliteiten rondom informatisering
- Meer (focus op) pro-activiteit
- Meer regie rollen rondom automatisering
- Meer (focus op) procesbeheer om ICT ten dienst van het bedrijfsproces te stellen. Begrip en vertaling van het bedrijfsproces van de klant naar LEAN en Informatisering staat hierin centraal.
- Meer (focus op) digitale dienstverlening
- Meer (focus op) gegevens management: integrale informatie ontsluiting, SMART City concept, data gestuurde organisaties, block chain.
- Meer (focus op) digitiale duurzaamheid en de keuzes die de gemeentes maken richting een e-depot
- Meer (focus op) informatiemanagement binnen RID én gemeenten

2.3. Wat gaan we ervoor doen?

2.3.1 Brugfunctie tussen Business en ICT

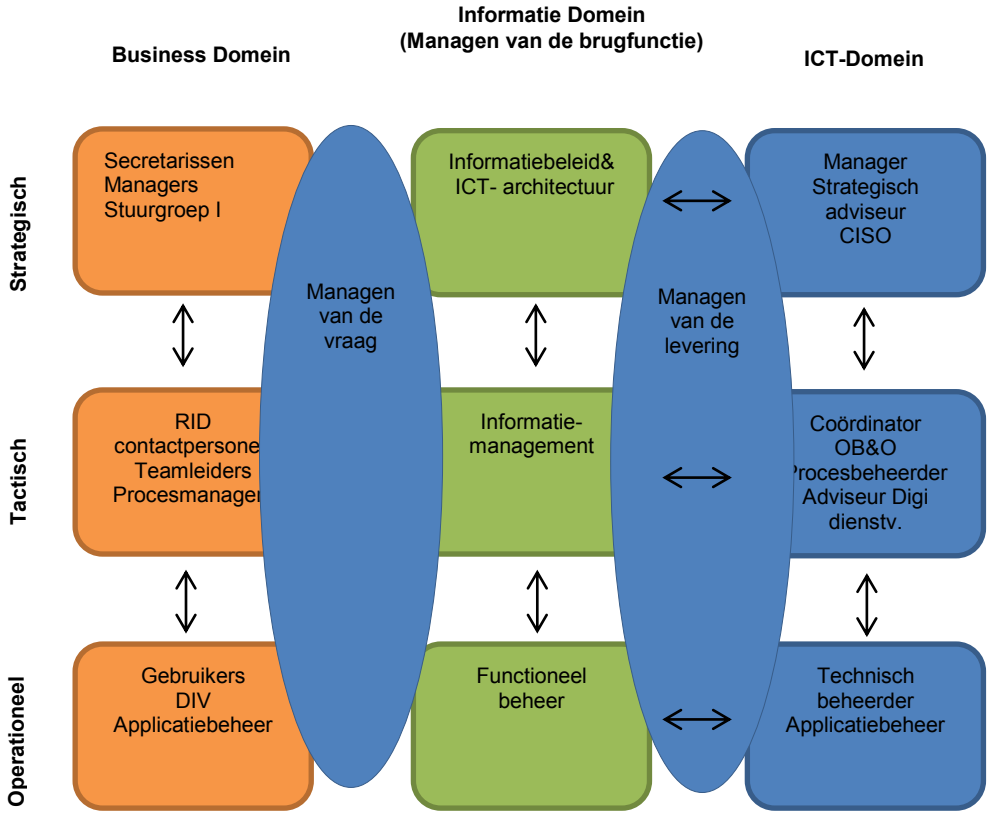
Systemen en gegevens overstijgen vakgebieden en afdelingen en er is brede kennis nodig van de processen die binnen de organisatie worden doorlopen. Dit maakt een ontwikkeling naar sectoraal, ketengericht beheer nodig, met als leidend principe: *eenmalig inwinnen en meervoudig gebruiken.* Het functioneel beheer kan niet meer bij slechts een vakgebied blijven en de verschillen tussen applicatiebeheer en functioneel beheer worden scherper, terwijl dat eerder vaak onder één noemer werd geschaard.

Dit brengt grote veranderingen met zich mee. Waar bij de inrichting van systemen eerder met enkele processen rekening moest worden gehouden, moet de ICT nu worden ingericht ten dienste van alle processen in de gehele organisatie die gebruik maken van de informatie. Daarbij is gekozen voor een uniforme inrichting van systemen in de Liemers. Voor de gebruikers kan deze overgangsfase lastig zijn omdat zij mogelijk op een andere (uniforme) manier moeten gaan werken.

Goede communicatie en afstemming tussen de gebruikersorganisaties en de RID is essentieel. Alleen met inspanning van alle partijen kan een situatie worden gecreëerd waarbij men elkaar kan vinden, dezelfde taal wordt gesproken en er uitwisseling ontstaat van behoeften, kennis en expertise. Alleen op die manier kan succesvolle informatievoorziening en een optimaal gebruik van de applicaties worden gerealiseerd.

2.3.2 Brugfunctie in de Liemers

Het Programma Front- en Midoffice heeft een aanjagende rol als het gaat om een goede, inhoudelijke, brug te slaan tussen Business en ICT. Het is zaak dezelfde taal te spreken, en over en weer helder te krijgen wat de behoeften en mogelijkheden zijn. Nu de beheer- en ontwikkelfase zich steeds meer aandient, is het belang steeds nadrukkelijker en voelbaar. Interessant in de nadere uitwerking zijn de rollen en verantwoordelijkheden van ieder domein (Business en ICT) en de noodzaak tot het gezamenlijk managen van de brugfunctie. Ieder heeft zijn rol en verantwoordelijkheid hierin, gemeente / RSD en RID.

De vertaalslag van het 9-vlaks model van Maes naar de Liemers levert een goed beeld op van benodigde verbindingen. Een analyse van de huidige verbindingen leert dat we het eigenlijk nog niet zo slecht doen (en daar dus al naar toe gegroeid zijn), maar op een aantal onderdelen het beter dan wel aanvullend moeten organiseren. Een betere verbinding is nodig op het Strategisch vlak van (Bepalen gedeelde visie). Dit is ook nodig op Tactisch vlak voor het vertalen van strategische doelstellingen naar concrete doelen en afstemming over wensen, behoeften, mogelijkheden

binnen de ICT. Deels is hier al naar toe gegroeid met voorbeelden als Stuurgroep I en afstemming binnen Redactieraad (domein Dienstverlening).

Naast de benodigde verbindingen, wordt ook een voorzet gedaan om efficiënte en effectieve afstemming plaats te laten vinden. Een opdeling naar domeinen (thema's en diensten van de gemeente) wordt geadviseerd. Ook hier valt een groei te constateren op het domein Dienstverlening en zijn er voorbeelden in de Liemers om de sturing op strategisch niveau te organiseren.

2.3.3. Informatiemanagement

De reeds ingezette groei op nieuwe functies en gecentraliseerd applicatiebeheer bij RID de Liemers dient nog explicieter te worden op het vlak van Informatiemanagement. Het gaat juist hier om het verzamelen, vertalen en afstemmen van informatie vanuit het business-domein en het ICT-domein. Dit gebeurt altijd ten dienste en onder verantwoordelijkheid van het bedrijfsdomein. De brugfunctie hier dient goed gemanaged te worden.

Vanuit de kant van de RID vraagt het van de strategisch adviseur een sturende en bewakende rol voor de realisatie van informatievoorziening en informatie architectuur. Dit naast het formuleren van een Liemers informatiebeleid en informatieplanning

Vanuit de kant van de gemeenten vraagt het deskundigheid om de informatie behoefte duidelijk te kunnen formuleren en prioriteiten te stellen en daarin goed eigenaarschap en opdrachtgeverschap te organiseren. De functie van 'RID-contactpersoon' zal in de nabije toekomst geëvalueerd worden. Ook gezien de ontwikkelingen in de informatievoorziening als ook de veranderingen binnen de 4 aangesloten gemeentes (fusie en ambtelijke fusie) is het van belang de rol te herijken om ook in de toekomst met de nieuwe situatie optimale afstemming en opdrachtgeverschap vorm te kunnen geven.

In de nieuwe structuur met in principe twee entiteiten: de gemeente Zevenaar en de samenwerking Duiven/Westervoort zou de invulling van de rol van twee Informatiemanagers de brug tussen ICT kunnen versterken en verbreden en het opdrachtgeverschap vanuit de samenwerkende organisaties meer inhoud kunnen geven. Bij het vormgeven van de organisaties zou dit als aandachtspunt meegenomen kunnen worden. Een aandachtspunt hierbij is dat het invullen van de rol van informatiemanager niet de heilige graal van de informatievoorziening zal zijn. Het is van belang deze functie vorm te geven maar daarnaast zullen in de verschillende onderdelen van de bedrijfsvoering nog steeds mensen invulling moeten geven aan de verbinding tussen de organisaties en het shared service centrum.

2.3.4 Informatiebeveiliging

Op 29 november 2013 hebben de Nederlandse gemeenten via de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) van 29 november 2013 hebben ingestemd met de resolutie *'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente*'. Daarbij werd tevens de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (hierna: BIG) als hét gemeentelijke basisnormenkader voor informatieveiligheid vastgesteld. De BIG is afgeleid van de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR) en voldoet aan de internationaal geaccepteerde beveiligingsstandaarden ISO 27001/27002'. Op basis van dit normenkader dienen gemeenten een aantal beveiligingsmaatregelen volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-principe te nemen. Ook in de Liemers zijn stappen gezet om de BIG te implementeren.

De implementatie van de BIG wordt in de Liemers collectief en projectmatig opgepakt. Een projectgroep/werkgroep is belast met de invoering. Thans zijn er al veel BIG-maatregelen genomen. Het intergemeentelijke BIG-project vordert dus, maar in 2017 zijn er wel wat vertragingen opgetreden. Dat is deels toe te schrijven aan de inzet van een Security Management System (ISMS), bedoeld om in de toekomst de BIG-beveiligingsactiviteiten op een efficiëntere wijze te starten en te bewaken.

De BIG staat niet op zichzelf. Al eerder is in dit kader ook gewezen op de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA), een nieuw opgezette verantwoordingssystematiek rond informatieveiligheid voor diverse deelgebieden. Inmiddels is het eerder genoemde BIG-project uitgebreid met ENSIA-afstemming en advies.

Met ENSIA wordt de verantwoordingssystematiek over BRP, PUN, Suwi, BAG, BGT en DigiD gebundeld. Bovendien sluit hiermee de horizontale verantwoording over informatieveiligheid aan op de gemeentelijke planning en control-cyclus. Hierdoor hebben de Liemerse gemeentebesturen meer overzicht over de informatieveiligheid van hun gemeente en kan het bestuur beter sturen en verantwoording afleggen aan de gemeenteraad. ENSIA structureert ook de verticale verantwoording richting de rijksoverheid, over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWInet).

RID De Liemers, RSD De Liemers en gemeenten hebben in de voorbereidingen rond ENSIA gezamenlijk opgetrokken; ENSIA werd geïntegreerd in het BIG-project. Midden 2017 heeft de werkgroep een Plan van Aanpak opgeleverd en vanaf dat moment heeft de projectgroep/werkgroep de beantwoording van de vragenlijsten van de ENSIA-zelfaudit gezamenlijk voorbereid; de deadline van 31 december 2017 werd gehaald.

In het voorjaar van 2018 vindt verantwoording aan de gemeenteraad en de verticale toezichthouders plaats. In verband met de verticale verantwoording is er in maart/april nog een extra audit voor de onderdelen Suwinet en DigiD.

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming (‘Verordening’ of ‘AVG’) rechtstreeks van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie. De Verordening is de opvolger van de Wet bescherming persoonsgegevens in Nederland. Het doel van de Verordening is om twee belangen te waarborgen: de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van hun gegevens en het vrije verkeer van persoonsgegevens binnen de Europese Unie (‘EU’). De AVG heeft dus alles te maken met ‘privacy’.

Waar gaat het om? De volgende opsomming, die voor zich spreekt.

- *Rechten van betrokkenen*. Onder de AVG krijgen betrokkenen (de mensen van wie persoonsgegevens worden verwerkt) meer en verbeterde privacyrechten.
- *Overzicht verwerkingen; aanleg van een register*. De gegevensverwerkingen moeten in kaart worden gebracht. Gemeenten en de SDL moeten aangeven welke persoonsgegevens men verwerkt en met welk doel dit wordt gedaan. En: waar deze gegevens vandaan komen en met wie ze worden gedeeld.
- *Privacy impact assessment (PIA).* Onder de AVG is de organisatie verplicht een zogeheten privacy impact assessment (PIA) uit te voeren voor beoogde verwerkingen. Op die manier kunnen mogelijke privacy-risico’s in kaart worden gebracht zodat er – indien nodig – extra maatregelen kunnen worden genomen.
- *De Liemerse gemeenten en de SDL moeten oog hebben voor de ‘AVG-uitgangspunten’ van ‘privacy by design’ en ‘privacy by default’.*
  Privacy by design houdt in dat men er al bij het ontwerpen van producten en diensten voor zorgt dat persoonsgegevens goed worden beschermd.
  Privacy by default houdt in dat men technische en organisatorische maatregelen moet nemen om ervoor te zorgen dat men, als standaard, alléén persoonsgegevens verwerkt die noodzakelijk zijn voor het specifieke doel dat men wilt bereiken.
- *Functionaris voor de gegevensbescherming.* Verplicht voor alle overheidsorganisaties; ook de gemeenschappelijke regelingen waaronder de SDL en iStroom vallen hieronder.

- *Verdere items: een meldplicht voor datalekken, de inzet van verwerkersovereenkomsten, toestemming van betrokkenen voor gegevensgebruik, vaststelling van een privacy-beleid en reglement e.d.*

De bovenstaande opsomming is niet volledig; we hebben ons beperkt tot de belangrijkste zaken.

In 2017 heeft de intergemeentelijke projectgroep/werkgroep, die zich o.a. bezig houdt met de invoering van de BIG en ENSIA veel energie gestoken in het 'AVG-proof' maken van de Liemerse gemeenten en de SDL.

Wat betekent dit alles voor 2019 en verder ?
Al in 2017, maar zeker in 2018 werd duidelijk dat informatiebeveiliging en privacybescherming nooit 'af' zijn; procedures en werkinstructies moeten onderhouden worden, loggings bestudeerd, werkwijzen gecontroleerd aan de hand van audits, incidenten en datalekken gemeld en tegen spam, hacks en virussen moet dagelijks strijd worden geleverd. Regelgeving schrijft ook een cyclisch proces voor. **Informatiebeveiliging is 'a way of life' geworden**. Dat brengt structurele gevolgen met zich mee.

De wereld van vandaag is niet meer dezelfde als 5 jaar terug, en zal dat ook nooit meer worden. Informatiebeveiliging staat dagelijks in de krant, en is niet meer weg te denken. Zo'n vijfentwintig jaar geleden konden computergebruikers via een besmette 'floppy' een virus oplopen, maar tegenwoordig zijn de risico's veel groter; de kans om met een beveiligingsincident te maken te krijgen is door vervlechting toegenomen en de gevolgen zijn doorgaans ernstiger. Tussen burgers, bedrijven, overheden en ketenpartners vindt voortdurend digitale gegevensuitwisseling plaats, een economie zonder mail en internet kunnen we ons niet meer voorstellen, bedreigingen nemen toe en computercriminelen worden steeds professioneler. Kortom: er is veel veranderd.

> Het idee dat computercriminaliteit een steeds groter probleem wordt, leeft overigens in de hele samenleving. Illustratief in dit verband zijn de opmerkingen van Openbaar Ministerie in Nieuwsuur: '*Cybercrime is mogelijk fietsendiefstal van toekomst*', aldus procureur-generaal Gerrit van der Burg van genoemd ministerie.[1] In toenemende mate zullen computers van instellingen, bedrijven en particulieren worden aangevallen door het gebruik van het internet door de georganiseerde misdaad.

Het voorafgaande betekent dat er hoge beveiligingseisen aan gemeenten worden gesteld, ook in de personele, fysieke, procedurele en organisatorische sfeer. Daarbij moeten colleges zich periodiek horizontaal en verticaal verantwoorden aan respectievelijk de gemeenteraad en het ministerie. Informatiebeveiliging is een structurele aangelegenheid geworden. Anders: voor de lokale overheid is informatiebeveiliging **'A Way of Life'** geworden. Voor de Liemerse gemeenten is dit aanleiding geweest om een vacature beveiligingsfunctionaris – of iets vergelijkbaars - open de stellen. Het spreekt voor zich dat ook Samenwerking De Liemers (SDL) niet zonder beveiligingsprofessionals kan. Temeer omdat de SDL op het gebied van beveiliging ook het nodige coördineert voor de gemeenten; de RID speelt voor de gemeenten ook een belangrijke rol voor wat betreft de ICT-gerelateerde beveiliging, de RSD vooral op het vlak van SUWINET.

Overheden hebben ook te maken met de Algemene Verordening Gegevensbescherming en in dat kader zijn zij verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De Liemerse gemeenten hebben daartoe al de eerste stappen gezet. Echter: genoemde verplichting geldt niet alleen voor gemeenten, maar ook voor gemeenschappelijke regelingen waaronder de SDL. Maar ook zonder die wettelijke verplichting zou een FG nodig zijn; de SDL is qua omvang een grote organisatie waarin persoonsgegevens worden verwerkt. Het gaat bijvoorbeeld om cliëntgegevens bij de RSD in het kader van de Participatiewet. De RID

[1] Zie: https://www.ed.nl/algemeen/om-cybercrime-is-mogelijk-fietsendiefstal-van-toekomst~ae575afd/

heeft taken op het gebied van datadistributie, berichtenverkeer, het delen van basisgegevens etc. en heeft dus ook met veel persoonsgegevens van doen.

> De ontwikkelingen rond beveiliging hebben personele gevolgen; beveiligingstaken kunnen bij de RID of SDL niet binnen de bestaande formatie worden opgevangen. Die is sowieso al aan de krappe kant – in ieder geval voor de RID - zoals uit de Benchmark Gemeenten 2017 blijkt als wordt ingegaan op de lagere personeelskosten en effectieve dienstverlening: '*De personeelskosten voor de ICT-functies van het RID liggen beneden het benchmark gemiddelde. Het aantal fte is lager dan het verwachte aantal fte voor het omvang van het RID*'.[2] En een stuk verder: '*Personeel informatiebeveiliging en informatiemanagement de grootste uitdaging….informatiebeveiliging en privacy is een nieuwe taak en vervangt geen andere kosten*'.[3]

De ICT Benchmark van 2017 is overigens al inclusief de kosten van de Strategisch Adviseur, specialisatie Informatiebeveiliging.

<u>En wat betekent dit nu ?</u>
Er is ambtelijke overeenstemming geweest over deze ontwikkelingen, en wat te doen met de huidige projectvorm. Dit heeft geleid tot de conclusie dat **<u>Informatiebeveiliging een</u>** **<u>Way of Life</u>** is geworden. Daarbij dienen een aantal functies structureel ingebed te worden. Het gaat om:

- Chief Information Security Officer (CISO, tevens ENSIA-adviseur).
- (Technische) Security Officer (Certified Information Systems Security Professional (CiSSP)
- Functionaris Gegevensbescherming (FG)
- Security Officer Suwinet, tevens belast met algemene beveiligingstaken/CISO-taken bij de RSD

Voor bovengenoemde functies dient formatie beschikbaar te komen.

Zoals we in het voorafgaande hebben gezien moet elke publiekrechtelijke juridische entiteit over een FG kunnen beschikken.

Ook de inzet van een (technische) Security Officer is nodig; jaarlijks komen er honderden, veelal technische meldingen bij de RID binnen. De vervolgacties achter meldingen nemen veel tijd in beslag en berekeningen rechtvaardigen de inzet van 1 fte hiervoor.

De functie van Chief Information Security Officer en Functionaris Gegevensbescherming (FG) kunnen – indien gewenst - in een persoon worden verenigd, maar dat hoeft niet; de meningen hierover zijn verdeeld. In ieder geval dient er aandacht voor te zijn dat het om twee verschillende rollen gaat. In totaal hoeven er voor de vier functies slechts 3 fte hoeven te worden ingezet, maar dat is wel afhankelijk van de positionering.

Mede omdat gemeenten en RSD een gemeenschappelijke ICT-infrastructuur gebruiken is het handig om de CISO ook coördinerende taken richting de gemeenten te geven – een centrale positie dus; het zou inefficiënt zijn om bijvoorbeeld ICT-gerelateerde beveiligingsprocedures per gemeente afzonderlijk te formuleren en te onderhouden. Uniformering is dus nodig. Daarnaast is het verstandig audits zoveel mogelijk in gezamenlijkheid te laten plaatsvinden. In de huidige projectstructuur blijkt deze opzet met centrale coördinatie en een centrale auditaanpak zijn vruchten af te werpen en naar verwachting zal dat in de beheerfase niet anders zijn.

[2] M&I/Partners, ICT-Benchmark Gemeenten 2017. RID De Liemers Gemeenten, 27-10-2017. Blz. 4.
[3] M&I/Partners, 27-10-2017. Blz. 11.

O.a. door de gemeenschappelijke ICT-infrastructuur lijkt positionering van een centrale CISO bij de RID dus voor de hand te liggen. Daarbij mag niet worden vergeten dat ook de RSD is te beschouwen als een 'ICT-afnemer' van de RID en dat betekent dat de RSD – net als gemeenten – moet kunnen beschikken over een medewerker die met CISO-taken is belast. Verder functioneert de RSD als de intergemeentelijke Suwinetbeheerder en – beveiliger, voert de RSD diverse wetten uit voor haar cliënten. Hierbij wordt veelal gebruik gemaakt van gevoelige informatie. De RSD heeft een breed netwerk waarbij delen van informatie van groot belang is. Reden om ook in de RSD de informatieveiligheid te borgen in de lijn, de processen en de cultuur.

Advies
Het bovenstaande is vastgelegd in een nader onderbouwend document : Informatiebeveiliging : A Way of Life !. Dit document is ontwikkeld door de gezamenlijke coördinatoren en adviseurs Informatiebeveiliging van de gemeenten, RID en RSD en kent daar ook draagvlak.

Dit resulteert in het advies voor :

1. Aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming bij Samenwerking De Liemers; 0,5 fte.
2. Aanstelling van een (Technische) Security Officer bij Samenwerking De Liemers; 1 fte.
3. Aanstelling van een 'centrale' CISO bij Samenwerking de Liemers; 0,5 fte.
4. Aanstelling van een Privacy Officer Suwinet/CISO bij Samenwerking De Liemers: 1 fte.

(zie voor financiële vertaling onderdeel financiële begroting onderdeel RID)

2.3.5 Structurele ICT continuïteitsvoorzieningen

Het spreekt voor zich dat RID De Liemers informatie- en automatiseringsvoorzieningen voor de toekomst minimaal op een niveau moet houden waarmee de deelnemers voldoende ondersteund worden om hun bedrijfsvoering adequaat voor deze tijd te kunnen uitvoeren . Het dagelijks beheer is daartoe niet voldoende. Apparatuur raakt immers verouderd en voldoet op een gegeven moment niet meer aan de eisen van de nieuwe technologische ontwikkelingen en bedrijfsvoeringseisen. Daarnaast: veranderingen in wet- en regelgeving verplichten gemeenten om nieuwe versies van de ondersteunende software aan te schaffen. Verder investeren softwareleveranciers continue in nieuwe systemen en beëindigen zij het onderhoud op de oude applicaties.
Investeringen zijn in dit verband niet eenmalig. Daarnaast zal rekening moeten worden gehouden met stijgende onderhoudskosten, kosten die gemoeid zijn met de inhuur van extra expertise etc. In de toekomstige begrotingen moet hier rekening mee worden gehouden.

2.3.6 RID Jaarplan 2018-2020

Plan RID 2018-2020

Doel	RID is hét ICT & Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten door hen in staat te stellen nu en in de toekomst efficiënt hoogwaardige diensten te verlenen.		
Doelstellingen	**Strategieën**	**Dashboard**	**Actieplan (wie en wanneer)**

- Klantperceptie op bestuurlijk/directie niveau (in welke mate hebben wij het beoogde imago?)
  - 2018
  - 2019
  - 2020
- Score in landelijke IT-benchmark voor gemeenten >x (waaronder IT-kosten per inwoner)
  - 2018
  - 2019
  - 2020
- Inkoopaandeel > x%
  - 2018
  - 2019
  - 2020
- Inkoopkosten per inwoner
  - 2018
  - 2019
  - 2020
	De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren	• Maverick buying boven drempel van x naar y
		• Tijdige inschakeling van x naar y
		• # relatiebeheergesprekken
		• x% projecten binnen tijd/budget
		• Klanttevredenheid van 7 → 8
			- Geschikte oplossingen voor gemeenten bieden door effectief leveranciersmanagement en door kennis van aanbodmarkt, wet- en regelgeving, vakgebied en gemeenten te ontsluiten
			- Weten wat er bij de klant speelt door actief relatiebeheer (brugfunctie)
			- Hoge klanttevredenheid door de klantvraag goed te begrijpen en mee te denken
			- Efficiënte en hoogwaardige diensten verlenen door te sturen op synergievoordelen (schaal, kennis en proces)

	Gemeenten ondersteunen bij realiseren van hun doelen en ambities door deze als uitgangspunt te nemen bij projecten en dienstverlening	• # doelgerichte aanbestedingen • Kwartaalrapport per gemeente van bijdrage aan beleidsdoelen	- Informatieplan en inkoopbeleid doelgerichter maken door analyse collegeprogramma's - Actueel houden beleidsuitvoering door actief overleg met bestuurders en beleidsmakers (brugfunctie) - Realisatie beleidsdoelen opvolgbaar maken door KPI's te monitoren - Doelgerichte PvE's opstellen door behoeftestellers hierin te trainen - Synergievoordelen vergroten door verbeteren ICT- en inkoop-governance
	Klant zoekt zelf RID op door het aantonen van onze toegevoegde waarde en zichtbaar te zijn	- # autonome verzoeken +x% tov voorgaand jaar - Klantervaring over toegevoegde waarde > x	- Marketing structureel vormgeven door een functionaris daarmee te belasten - Samenwerken met RID aantrekkelijk maken door klant 'in het zonnetje te zetten' - Inspireren van gemeenten door workshops/events te (laten) verzorgen door leveranciers en/of door RID zelf - Meerwaarde contractmanagement aantonen door een pilot uit te voeren
	Slagkracht gemeenten vergroten door in de samenwerking te sturen op verkorting van doorlooptijden	- Doorlooptijden verkorten met x	- Vlot acteren op klantvraag/incidenten door XXX - XXX door klant tijdig laten weten hij moet doen en hem daarop actief aan te spreken - Doorlooptijd projecten verkorten door projectmethodiek te verbeteren - Vroegtijdig inzicht in op stapel staande projecten door analyse investeringsplannen en hanteren aanbestedingskalender - Projecten beter in de steigers zetten door besturing van projecten te formaliseren
	RID is in staat om Objective te realiseren door professionalisering planmatig aan te pakken	- # uitgewerkte processen - Alle mdw 's getraind op geprioriteerde competenties	- Prestatievermogen vergroten door ITIL- een inkoopprocessen uit te werken en te implementeren - Vakkennis en competenties op het gebied van proactiviteit en regievoering versterken door opstellen en uitvoeren strategisch opleidingsplan - Lerende en zichzelf verbeterende organisatie door evaluaties van projecten en incidenten

2.4. Wanneer zijn wij tevreden?

Wij zijn tevreden als de deelnemende gemeenten ons herkennen in de onderstaande visie:

RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op de terreinen van ICT en Inkoop.

Als geen ander kennen en begrijpen wij de gemeenten en de doelen die zij willen bereiken. Als geen ander hebben wij specialistische kennis van ICT- en Inkoopontwikkelingen bij de centrale overheid, de gemeenten en de markt. Als geen ander zijn wij in staat om op het gebied van ICT en Inkoop proactief te adviseren en te begeleiden, regie te voeren en een informatieknooppunt te vormen. Daarmee bieden wij de gemeenten een uitstekende manier om de ambities en verantwoordelijkheid voor informatie management, bedrijfsvoering, dienstverlening en inkoop dichtbij vorm te geven. Dit op een Liemerse schaal met hoge kwaliteit, efficiency, professionaliteit en flexibiliteit. Als strategisch partner van ICT diensten in eigen beheer, ontwikkelt RID de Liemers zich steeds meer naar ketenregisseur bij het organiseren van de ICT dienstverlening.

Samen met de gemeenten ontwikkelen en leveren we producten en diensten die bij hen passen. We zoeken een juiste balans tussen betrouwbaarheid en beheersbaarheid enerzijds, en klantwensen en behoeftes vanuit de gemeenten anderzijds. Wij brengen vraag en aanbod bij elkaar door een brug te slaan tussen de gemeenten en die leveranciers die het beste bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Hierbij staat het creëren van optimale waarde tegen aanvaardbare risico's centraal.

2.5 Wat mag het kosten

RID Zonder Maatwerkprojecten	Realisatie 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten	3.857.751	4.264.011	4.856.768	4.906.032	4.990.862	5.032.398
Baten	3.857.751	4.264.011	4.856.768	4.906.032	4.990.862	5.032.398
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

3. Programma Inkoop

3.1. Ontwikkelingen 2019 en verder

Inkoopbeleid
Het huidige Liemerse inkoopbeleid is in verband met veranderende Europese wetgeving aangepast. Het beleid is begin 2017 bij de Liemerse gemeenten en Samenwerking de Liemers vastgesteld. Een aantal inkoopbeleidsthema's zullen dan worden verankerd in het nieuwe inkoopbeleid.

Regionale ondernemers
RID inkoop heeft bijeenkomsten georganiseerd met stakeholders om het beleid te herijken. Afgesproken is het beleid wat aan te scherpen zodat regionale ondernemers meer kans hebben mee te dingen naar opdrachten van de gemeenten. Een aantal interventies zullen dit ondersteunen: Liemerse Inkoop-app, borging kansen MKB in Inkoop protocol, actuelere rapportages over geboden kansen voor regionale ondernemers.

Duurzaamheid/Maatschappelijk verantwoord inkopen
Duurzaamheid is een thema dat ook opgenomen is in het Liemers Inkoopbeleid. Vanuit het Rijk is ook een Manifest opgesteld om meer aandacht voor Duurzaamheid en Circulaire Economie te vragen. Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) betekent dat er bij de inkoop van diensten en goederen (inclusief werken) in alle fasen van het inkoopproces rekening wordt gehouden met de sociale, ecologische en economische dimensies van duurzaamheid. Belangrijke thema's zijn biobased inkopen, circulair inkopen, klimaatbewust inkopen, innovatiegericht inkopen en internationale sociale voorwaarden.

Social return on Investment
Social return is het opnemen van voorwaarden in het inkooptraject ten behoeve van het sociale beleid van de gemeente. Samen met RSD is Liemers (inkoop)beleid rondom social return ontwikkeld. In alle gemeenten is het beleid vastgesteld en is in diverse aanbestedingen al met succes Social Return toegepast.

Spendanalyse
Om beeld en inzage te geven in het uitgavepatroon van de gemeenten wordt jaarlijks een Spend analyse uitgevoerd. De uitkomsten geven input voor het verbeteren van inkoop, zowel kwantitatief als kwalitatief en genereren sturingsinformatie over beleidsvoornemens (bijvoorbeeld hoeveel opdrachten door de gemeenten bij regionale ondernemers zijn verstrekt en het patroon hierin de laatste boekjaren).

Heroriëntatie op dienstenpakket Inkoop
Vanuit de Verbeteropgaaf van de RID, en opgenomen in het RID Jaarplan, is het ook zinvol om de huidige dienstverlening van de RID op het vlak van Inkoop te toetsen aan de wensen van de gemeenten, en een vergelijk te trekken met andere Inkoop samenwerkingen. Welke kansen liggen er nog? Welke behoeften liggen er los ? Denk hierbij aan een meer ondersteunende rol bij het inzichtelijk maken van de lopende uitgaven, of meer ondersteuning bij actief contractmanagement. Aan de hand van diverse interviews zal een nader plan uitgewerkt worden.

Van Contractbeheer naar Contractmanagement
RID Inkoop is als kartrekker het project Contractbeheer gestart gezamenlijk met de Liemerse gemeenten en SDL met als doel contractbeheer binnen de gemeenten en SDL te implementeren en te borgen, inzicht te krijgen in lopende contracten en de juiste contractuele afspraken door het voeren van een daarvoor bestemde administratie. Belangrijkste behaalde mijlpalen tot nu toe: aanschaf en implementatie van (tijdelijk) contractbeheersysteem, opstellen en vaststellen van Liemerse uitgangspunten voor Contractbeheer, inventariseren en opslaan contracten in het nieuwe systeem (*naast alle contracten die in het kader van het sociale domein zijn afgesloten, zijn inmiddels ook al veel andere contracten in het systeem*

geregistreerd, totaal ca.470), uitrol inrichting contractbeheer bij de gemeenten en SDL (vastleggen proces, bepalen taken en verantwoordelijkheden).

Actief contractmanagement gaat verder dan de registratie. Contractmanagement zorgt dat contractafspraken helder, meetbaar en controleerbaar zijn. Bovendien waarborgt het de daadwerkelijke controle. Daarbij is het van belang dat er overeengekomen doelstellingen (KPI's) zijn vastgesteld tussen klant en leverancier. Deze zorgen voor adequate oplossing van afwijkingen in de uitvoering van de dienstverlening. De doelstellingen dragen bovendien bij aan een continue kwaliteitsverbetering. RID de Liemers wil hierin ondersteunend zijn, de mate waarin wordt onderzocht.

3.2. Wat willen wij bereiken?

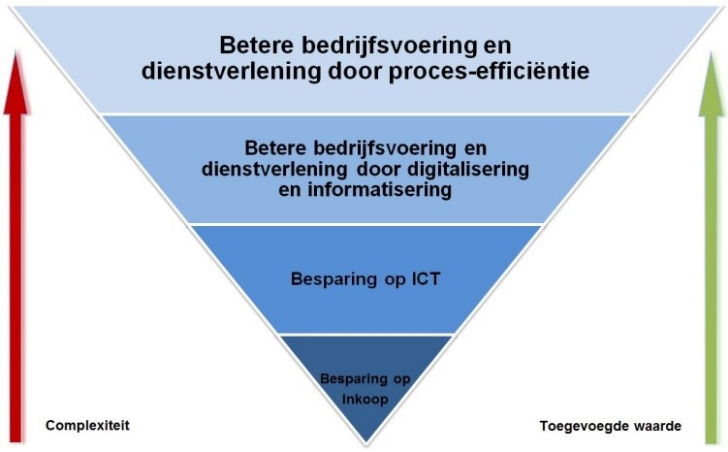
RID de Liemers is als strategisch partner verbindend en versterkend voor de gemeenten en laat daarbij een goede performance en resultaten zien. Om klaar te zijn voor de toekomst, en continu toegevoegde waarde te kunnen bieden als strategisch partner, is een heroriëntatie geweest op de originele Missie en Visie. De wereld staat immers niet stil en de ijkpunten en ontwikkelingen in de afgelopen vijf jaar leiden wel naar de vraag: doen we nog de juist dingen? Past de huidige dienstverlening nog bij de huidige behoefte? In hoeverre zijn de vastgestelde missie, visie en doelstellingen nog even actueel als in 2010? In hoeverre kan goed ingespeeld worden op eerdere lessen en ontwikkelingen? Zijn we goed toegerust voor de toekomst?

De heroriëntatie is al in 2015 ingezet en heeft in 2016 en 2017 meer vorm en inhoud gekregen. Een aantal ontwikkelingen ligt hieraan ten grondslag:

- Cloud komt op;
- Veranderende vraag vanuit de gemeenten;
- Meebewegen in de ontwikkeling van de gemeenten;
- Opdrachtgeverschap binnen de gemeenten moet verder ontwikkeld worden;
- Toenemend takenpakket bij gemeenten én RID;
- Gecentraliseerd onderbrengen van nieuwe taken bij de RID: procesbeheer, koppelingenbeheer, applicatiebeheer voor zaakgericht werken en digitale dienstverlening, Informatiebeveiliging;
- Ontstaan van Regierollen bij de RID;
- Evaluatie met de gemeentelijk opdrachtgevers over veranderende behoefte (groei naar informatiemanagement) en huidige construct.

Belangrijk voor RID de Liemers is continu toegevoegde waarde te bieden aan de gemeenten en RSD. Waar dit in 2010 nog lag op stabiele en betrouwbare kantoorautomatisering, is dit in 2015 gedraaid naar Informatisering. Voor 2020 zal de ICT bijdrage aan het bedrijfsproces nog veel nadrukkelijker zijn. Het onderstaande plaatje geeft de beoogde verandering weer.

De samenwerking op het vlak van ICT en Inkoop is geboren vanuit besparen op gezamenlijke inkoop, besparingen realiseren op ICT door het gezamenlijk te 'doen'. Het Businessplan, de missie en visie van de RID raakt deels de digitalisering (Informatisering). Maar willen we écht toegevoegde waarde bieden, die ook werkelijk zichtbaar is, dan moet de RID kijken waar ze haar dienstverlening kan verbeteren en zodanig kan inzetten dat verderop in de keten ook besparingen optreden. Daarvoor is een proactieve houding nodig waarin we dichter bij de

business en samen met de business kijken hoe we ICT en Inkoop kunnen inzetten om (bedrijfsvoerings-)processen te verbeteren en daarmee de (digitale) dienstverlening aan de burger/bedrijven kunnen garanderen en verbeteren (het toevoegen van waarde door ICT).

Nieuwe Missie
De RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op gebied van ICT en Inkoop.

Wij bieden moderne technologie en specialistische kennis die gericht is op de behoefte van vandaag, en innovatie voor morgen mogelijk maakt. Wij maken het mogelijk dat de gemeenten hun doelstellingen op het vlak van efficiënte bedrijfsvoering en hoogwaardige dienstverlening behalen. Wij zorgen ervoor dat de gemeenten doelmatig en rechtmatig kunnen inkopen en optimaal gebruik kunnen maken van de kansen op de inkoopmarkt.

Nieuwe Visie
RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op de terreinen van ICT en Inkoop.

Als geen ander kennen en begrijpen wij de gemeenten en de doelen die zij willen bereiken. Als geen ander hebben wij specialistische kennis van ICT- en Inkoopontwikkelingen bij de centrale overheid, de gemeenten en de markt. Als geen ander zijn wij in staat om op het gebied van ICT en Inkoop proactief te adviseren en te begeleiden, regie te voeren en een informatieknooppunt te vormen. Daarmee bieden wij de gemeenten een uitstekende manier om de ambities en verantwoordelijkheid voor informatiemanagement, bedrijfsvoering, dienstverlening en inkoop dichtbij vorm te geven. Dit op een Liemerse schaal met hoge kwaliteit, efficiency, professionaliteit en flexibiliteit. Als strategisch partner van ICT diensten in eigen beheer, ontwikkelt RID de Liemers zich steeds meer naar ketenregisseur bij het organiseren van de ICT dienstverlening.

Samen met de gemeenten ontwikkelen en leveren we producten en diensten die bij hen passen. We zoeken een juiste balans tussen betrouwbaarheid en beheersbaarheid enerzijds, en klantwensen en behoeftes vanuit de gemeenten anderzijds. Wij brengen vraag en aanbod bij elkaar door een brug te slaan tussen de gemeenten en die leveranciers die het beste bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Hierbij staat het creëren van optimale waarde tegen aanvaardbare risico's centraal.

De verdere concrete uitwerking is nog gaande. Wel is duidelijk de volgende zaken minimaal vorm moeten krijgen in 2019 en verder:

- Portfoliomanagement: Invulling geven en het nakomen van heldere afspraken met haar klanten/opdrachtgevers met betrekking tot: de producten en diensten die inkoop levert. Dit op basis van het vastgestelde Service Level Agreement;
- Conformering aan de vastgestelde Service Level Agreement van minimaal 90%;
- Verdere uitrol en vulling van het contractbeheersysteem;
- Ondersteuning bij actief contractmanagement
- Uitvoering van een efficiënt en effectief digitaal inkoopproces;
- Inkoopsamenwerking met de regio verdiepen;
- Deelname / ondersteuning aan positionering van Social Return in Inkoopbeleid;
- Deelname / ondersteuning aan positionering van Duurzaamheid in Inkoopbeleid;
- Contact onderhouden met lokale MKB organisaties in het kader van het Inkoopbeleid en kansen voor het lokale MKB. Inzet van digitale media zoals een Inkoop app om de contacten tussen budgethouders en MKB organisaties te vergemakkelijken en daarmee de kansen voor MKB organisaties te vergroten;

Toetsing wensen gemeenten aan huidige dienstenpallet RID Inkoop. Vertaalslag naar kansen en verbeteringen.

3.3. Wat gaan we daarvoor doen?

Plan RID 2018-2020

Doel	RID is hét ICT & Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten door hen in staat te stellen nu en in de toekomst efficiënt hoogwaardige diensten te verlenen.		
Doelstellingen	**Strategieën**	**Dashboard**	**Actieplan (wie en wanneer)**

- Klantperceptie op bestuurlijk/directie niveau (in welke mate hebben wij het beoogde imago?)
  - 2018
  - 2019
  - 2020
- Score in landelijke IT-benchmark voor gemeenten >x (waaronder IT-kosten per inwoner)
  - 2018
  - 2019
  - 2020
- Inkoopaandeel > x%
  - 2018
  - 2019
  - 2020
- Inkoopkosten per inwoner
  - 2018
  - 2019
  - 2020
	De beste match tussen vraag en aanbod realiseren door als geen ander in staat te zijn proactief te adviseren, te begeleiden en te realiseren	• Maverick buying boven drempel van x naar y
		• Tijdige inschakeling van x naar y
		• # relatiebeheergesprekken
		• x% projecten binnen tijd/budget
		• Klanttevredenheid van 7 → 8
			- Geschikte oplossingen voor gemeenten bieden door effectief leveranciersmanagement en door kennis van aanbodmarkt, wet- en regelgeving, vakgebied en gemeenten te ontsluiten
			- Weten wat er bij de klant speelt door actief relatiebeheer (brugfunctie)
			- Hoge klanttevredenheid door de klantvraag goed te begrijpen en mee te denken
			- Efficiënte en hoogwaardige diensten verlenen door te sturen op synergievoordelen (schaal, kennis en proces)

	Gemeenten ondersteunen bij realiseren van hun doelen en ambities door deze als uitgangspunt te nemen bij projecten en dienstverlening	• # doelgerichte aanbestedingen • Kwartaalrapport per gemeente van bijdrage aan beleidsdoelen	- Informatieplan en inkoopbeleid doelgerichter maken door analyse collegeprogramma's - Actueel houden beleidsuitvoering door actief overleg met bestuurders en beleidsmakers (brugfunctie) - Realisatie beleidsdoelen opvolgbaar maken door KPI's te monitoren - Doelgerichte PvE's opstellen door behoeftestellers hierin te trainen - Synergievoordelen vergroten door verbeteren ICT- en inkoop-governance
	Klant zoekt zelf RID op door het aantonen van onze toegevoegde waarde en zichtbaar te zijn	- # autonome verzoeken +x% tov voorgaand jaar - Klantervaring over toegevoegde waarde > x	- Marketing structureel vormgeven door een functionaris daarmee te belasten - Samenwerken met RID aantrekkelijk maken door klant 'in het zonnetje te zetten' - Inspireren van gemeenten door workshops/events te (laten) verzorgen door leveranciers en/of door RID zelf - Meerwaarde contractmanagement aantonen door een pilot uit te voeren
	Slagkracht gemeenten vergroten door in de samenwerking te sturen op verkorting van doorlooptijden	- Doorlooptijden verkorten met x	- Vlot acteren op klantvraag/incidenten door XXX - XXX door klant tijdig laten weten hij moet doen en hem daarop actief aan te spreken - Doorlooptijd projecten verkorten door projectmethodiek te verbeteren - Vroegtijdig inzicht in op stapel staande projecten door analyse investeringsplannen en hanteren aanbestedingskalender - Projecten beter in de steigers zetten door besturing van projecten te formaliseren
	RID is in staat om Objective te realiseren door professionalisering planmatig aan te pakken	- # uitgewerkte processen - Alle mdw's getraind op geprioriteerde competenties	- Prestatievermogen vergroten door ITIL- een inkoopprocessen uit te werken en te implementeren - Vakkennis en competenties op het gebied van proactiviteit en regievoering versterken door opstellen en uitvoeren strategisch opleidingsplan - Lerende en zichzelf verbeterende organisatie door evaluaties van projecten en incidenten

3.4. Wanneer zijn we tevreden?

Wij zijn tevreden als de deelnemende gemeenten ons herkennen in de onderstaande visie:

RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op de terreinen van ICT en Inkoop.

Als geen ander kennen en begrijpen wij de gemeenten en de doelen die zij willen bereiken. Als geen ander hebben wij specialistische kennis van ICT- en Inkoopontwikkelingen bij de centrale overheid, de gemeenten en de markt. Als geen ander zijn wij in staat om op het gebied van ICT en Inkoop proactief te adviseren en te begeleiden, regie te voeren en een informatieknooppunt te vormen. Daarmee bieden wij de gemeenten een uitstekende manier om de ambities en verantwoordelijkheid voor informatie management, bedrijfsvoering, dienstverlening en inkoop dichtbij vorm te geven. Dit op een Liemerse schaal met hoge kwaliteit, efficiency, professionaliteit en flexibiliteit. Als strategisch partner van ICT diensten in eigen beheer, ontwikkelt RID de Liemers zich steeds meer naar ketenregisseur bij het organiseren van de ICT dienstverlening.

Samen met de gemeenten ontwikkelen en leveren we producten en diensten die bij hen passen. We zoeken een juiste balans tussen betrouwbaarheid en beheersbaarheid enerzijds, en klantwensen en behoeftes vanuit de gemeenten anderzijds. Wij brengen vraag en aanbod bij elkaar door een brug te slaan tussen de gemeenten en die leveranciers die het beste bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Hierbij staat het creëren van optimale waarde tegen aanvaardbare risico's centraal.

3.5 Wat mag het kosten

Inkoop	Realisatie 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten	247.538	237.378	250.025	255.000	260.000	260.000
Baten	247.538	237.378	250.025	255.000	260.000	260.000
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

4. Programma RSD

4.1. Algemeen

Voor u ligt de meerjarenbegroting 2019-2022 van RSD de Liemers (RSD). In het jaar 2019 is de verwachting dat de RSD inmiddels volop bezig is met de ontwikkeling naar “de netwerkorganisatie voor Werk en Participatie” binnen de Liemers. Daarnaast zal het Werkgeversservicepunt Midden Gelderland (netwerkorganisatie van het Werkbedrijf) op volle sterkte gaan draaien en is de subregionale werkgeversdienstverlening verder bestendigd. De uitgaven en opbrengsten die zijn opgenomen, zijn gestoeld op de huidige opdracht die de RSD van de 3 gemeenten heeft gekregen. Blijvend doorontwikkelen van instrumenten voor de doelgroep binnen de Participatiewet en zoveel mogelijk klanten met een relatief korte afstand tot de arbeidsmarkt bemiddelen. Daarnaast extra aandacht voor jongeren en 45+.
In deze begroting is nog geen rekening gehouden met de ingediende businesscase “RSD de netwerkorganisatie voor Werk en Participatie”, aangezien bij het opstellen van deze begroting de definitieve besluitvorming hierover nog niet heeft plaatsgevonden. Om die reden is deze begroting tekstueel beperkt aangepast t.o.v. de begroting 2018-2021, aangezien er binnen afzienbare tijd uitsluitsel wordt verwacht omtrent de ingediende businesscase. Na besluitvorming zal de RSD een herziene begroting indienen.

4.2. Kerntaak, missie, visie en doelstellingen

De RSD maakt sinds 1 januari 2011 onderdeel uit van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking de Liemers. Dit is een samenwerkingsverband van de gemeenten Duiven, Westervoort en Zevenaar. De RSD voert voor deze gemeenten de sociale zekerheid uit.

De belangrijkste wettelijke taken, die de RSD uitvoert voor de vier gemeenten zijn:

- De Participatiewet (m.u.v. beschut oud);
- De Wet werk en bijstand (Wwb);
- De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (Ioaw);
- De Wet Inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (Ioaz);
- Het Besluit bijstand zelfstandigen (Bbz);
- De Wet kinderopvang;
- Toekomstige op het beleidsterrein van de sociale zekerheid tot stand komende wetten of regelingen;
- De Sociale Recherche.

We voeren daarnaast in opdracht van de deelnemende gemeenten de volgende taken uit:

- Uitbetaling bijzondere bijstand, minimaregelingen, voorzieningen WMO, Wmo-begeleiding en Jeugdzorg;
- Applicatiebeheer, Suwinetbeheer en interne controle bijzondere bijstand; minimaregelingen, voorzieningen WMO;
- Participatie binnen de sociale teams van een gemeente.

<u>De RSD werkt vanuit de volgende visie, missie en doelstellingen:</u>

Missie:
De RSD zet mensen naar vermogen in hun kracht

Visie:
We zijn gericht op het leveren van goede dienstverlening aan onze klanten. Hierbij streven we naar zelfredzaamheid en participatie van onze klanten, waarbij toeleiding naar regulier werk voor iedereen voorop staat. Aan degenen die geen werk hebben wordt, conform de wettelijke eisen, eventueel tijdelijk een uitkering verstrekt. We werken hierbij effectief en efficiënt en streven naar maximaal resultaat, waarbij medewerkers werken in een prettige omgeving waarbij talenten optimaal worden ontwikkeld en benut.

Doelstellingen:

- *Zo veel mogelijk mensen regulier aan het werk*.
  Het realiseren van een zo groot mogelijke arbeidsparticipatie staat centraal.
- *Iedereen doet mee en mag meedoen*.
  Het realiseren van een optimale maatschappelijke participatie van de doelgroep door bij te dragen aan de Liemerse lokale en regionale projecten, door scholing en persoonlijke ontwikkeling of door het verrichten van vrijwilligerswerk.
- *Doelgericht en efficiënt uitvoeren.*
  Het realiseren van een functionele en efficiënte ondersteuningsstructuur voor toeleiding naar en begeleiding van de doelgroep Participatiewet naar de werkplek.
- *Adequate handhaving en fraudebestrijding*.
  Uitvoering geven aan het ingevoerde handhavingsbeleid voor zowel uitkeringsverstrekking als meewerken aan re-integratie.

Ontwikkelingen op het gebied van Werk en Inkomen:
Bovengenoemde doelstellingen moeten gerealiseerd worden in een omgeving, waarin diverse ontwikkelingen mede van invloed zijn op de uitvoering van de taken op het terrein van werk en inkomen. Te noemen zijn:

- Een sterk veranderende arbeidsmarkt (economie,demografie en polarisatie).
- Een forse krimp op de beschikbare financiële middelen als gevolg van bezuinigingen door het Rijk.
- De regionale samenwerking (gemeenten regio Arnhem, UWV en Presikhaaf Bedrijven).
- De wijze waarop invulling wordt gegeven aan de transformatie van de 3 decentralisaties.
- De ontwikkeling van de sociale teams binnen de Liemers

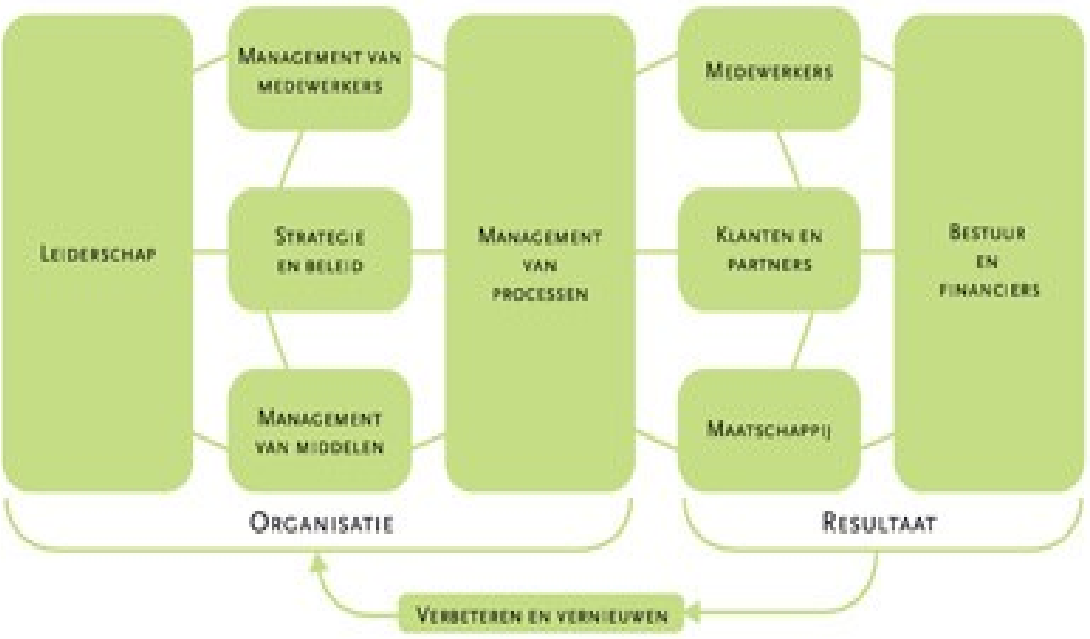
In de Programma's Werk en Inkomen gaan we hier nader op in.

Succes bepalende factoren:

- Goede samenwerking en afstemming met de Liemerse gemeenten, de gemeenten in de regio Arnhem, Werkbedrijf Scalabor en sociale partners binnen de Liemers.
- Doorontwikkeling van het Regionaal Werkgeversservicepunt MG.
- Verdere uitbouw van de lokale en regionale projecten en arrangementen.
- Deskundigheidsbevordering medewerkers / vakmanschap / ondernemerschap (leerregister klantmanagers).
- Actieve deelname in het Platform Onderwijs Arbeidsmarkt de Liemers.
- Gerichte aanpak jongeren en ouderen.
- Focus en afbakening op de opdracht.
- Goed werkende poortwachtersfunctie en professionele handhavings- en fraudeaanpak.
- Financiën direct in beeld en strakke financiële sturing.

A3-systematiek voor Jaarplan 2019
Werken aan een betere conditie van de organisatie lukt alleen als alle onderdelen op zichzelf en in samenhang in orde zijn. Het INK-managementmodel biedt een leidraad om aan de organisatie als geheel te werken. Dit, met het doel de prestaties te behalen die in de ogen van belanghebbenden en binnen de context van de ontwikkelingen in de maatschappij, nodig zijn. En die tevens passen bij wat de organisatie zelf als ambitie heeft neergezet en passend acht.

De activiteiten zijn overzichtelijk geordend in vijf organisatie-gebieden, de resultaten voor alle betrokkenen in vier resultaatgebieden. De verbinding tussen wat de RSD doet (de organisatie-gebieden) en wat dat oplevert (de resultaat-gebieden) is de basis voor ontwikkeling, verbetering en succes. Het tiende aandachtsgebied 'Verbeteren en vernieuwen' gaat erover hoe de RSD op basis van de ervaringen en prestaties naar nieuwe mogelijkheden zoekt om doelen te behalen. De samenhang tussen de tien aandachtsgebieden is heel belangrijk.
Ook voor 2019 zal de RSD een jaarplan opstellen middels de A3 systematiek. De A3 systematiek dient in één oogopslag zowel kwalitatieve als kwantitatieve activiteiten weer te geven, met als onderlegger het INK Management model, zowel de 'wat' als de 'hoe' activiteiten. Met het SMART maken van deze activiteiten is het mogelijk om een beknopte Managementrapportage op te stellen en bij te houden.

4.3. Uitgangspunten begroting 2019-2022

- De meerjarenbegroting 2019-2022 bestaat uit de programma's Werk, Inkomen en Dienstverlening. Deze worden vanuit de kostenplaats exploitatie gevoed.
- Voor de doorrekening naar de producten Werk en Inkomen is uitgegaan van 44,87 FTE (inclusief Sociale Recherche).
- In deze begroting 2019 is uitgegaan dat aan de RSD een bedrag van € 1.921.009,- van het totale Participatiebudget 2019 wordt toegekend voor het activeren, re-integreren en aan het werk helpen van haar klanten. Tevens is hierin de bijdrage aan het Regionaal Werkgeversservicepunt opgenomen voor een bedrag van € 478.908,-
- Voor de doorrekening naar het programma Dienstverlening is uitgegaan van de opgestelde dienstverleningsovereenkomsten 2018 met de deelnemende gemeenten. Dit is naar verwachting in totaal ongeveer 4,2 FTE.
- Voor de prijsindexatie (consumptieve bestedingen) is uitgegaan van het gemiddelde van de 4 deelnemende gemeenten (1,6%)
- Voor de salariskosten is uitgegaan van de opgave "begrote salariskosten 2019" van de afdeling P&O van de gemeente Duiven (inclusief 2% stijging).

Bij ieder programma geven we aan wat de ontwikkelingen zijn en waar we in 2018 en verder op zullen inzetten.

4.4. Inhoud programma's

De inspanningen op het gebied van Werk en Inkomen zijn erop gericht om inwoners zo actief mogelijk te laten deelnemen aan de samenleving. Dit vanuit de visie dat werken en actief meedoen goed is, goed voor de persoon zelf vanwege het inkomen, de ontplooiingsmogelijkheden en de sociale contacten en goed voor de samenleving als geheel. Een uitkering is daarom in beginsel tijdelijk en altijd ondersteunend aan het re-integratietraject. Met andere woorden: een uitkering is geen doel op zich.

De financiële condities voor de uitvoering van deze taken zijn de laatste jaren echter ingrijpend veranderd. De absolute focus vanuit de opdracht ligt bij directe plaatsing bij werkgevers en als dit tijdelijk nog niet kan bij plaatsing op de lokale en regionale projecten.
Voor management en medewerkers van de RSD de uitdaging om dit met minder middelen en beperkte formatieve omvang te realiseren. Dit vraagt visie en beweging van de organisatie, maar vergt het continue aanpassen en vernieuwen van processen en het op een juiste manier aanspreken en inspireren van medewerkers.

In het programma Exploitatiekosten RSD (bedrijfsvoering) staat de interne organisatie van de RSD centraal. Goed personeelsbeleid om uiteindelijk meer werk met minder middelen te kunnen uitvoeren.

In het programma Werk staat uitstroom naar werk en een activerend arbeidsmarktbeleid centraal. Daarbij hoort het blijven monitoren van de huidige projecten en re-integratie-instrumenten op effectiviteit, goed contractbeheer (Social Return) en een integrale aanpak.

In het programma Inkomen staat inkomensondersteuning en een adequate uitvoering van de poortwachtersfunctie en het handhavings- en fraudebeleid centraal.

In het programma Dienstverlening staat omschreven welke doelstellingen de RSD nastreeft bij extra ingekochte activiteiten door de deelnemende gemeenten.

Relatie met andere programma's
De programma's Werk en Inkomen hebben raakvlakken met de programma's Zorg en Welzijn ten aanzien van de brede doelstelling om de participatie van burgers te bevorderen. Ook zijn er raakvlakken met Onderwijs t.a.v. de aanpak van voortijdig schoolverlaters en de bestrijding van jeugdwerkloosheid. Tot slot zijn er ook raakvlakken met Economische Zaken vanwege het benutten van netwerken voor werkgeverscontacten.

4.5 Exploitatiekosten RSD (bedrijfsvoering)

4.5.1 Ontwikkelingen

De uitvoering van overheidstaken op het gebied van Werk en Inkomen is de afgelopen jaren behoorlijk aan wijzigingen onderhevig. Gemeenten zien steeds meer taken op zich afkomen. Door de invoering van de Participatiewet per 1 januari 2015 is de doelgroep van de RSD uitgebreid met de doelgroep arbeidsbeperkte jongeren (voormalig Wajong). De Liemerse raden zijn zich bij het opmaken van deze begroting nog aan het beraden welke taken er bij de RSD worden belegd.

Deze ontwikkelingen kunnen niet los gezien worden van deze paragraaf over de bedrijfsvoering van de RSD en de uitvoering van de taken op het gebied van Werk en Inkomen. Door de Liemerse gemeenten wordt onverminderd ingezet op het zo veel als mogelijk stimuleren van werk voor mensen met een uitkering. Echter, de financiële condities voor de uitvoering van deze taken zijn ingrijpend veranderd. De absolute focus ligt dus bij directe plaatsing bij werkgevers en als dit tijdelijk nog niet kan bijplaatsing op de regionale projecten.
Voor management en medewerkers van de RSD ligt hier een flinke uitdaging om dit met relatief minder middelen en beperkte formatieve omvang te realiseren. Dit vraagt visie en beweging van de organisatie, maar vergt (opnieuw) aanpassing en vernieuwing van processen en het op een juiste manier aanspreken en inspireren van medewerkers.

Aan de hand van de volgende onderwerpen gaan we hier nader op in:
1. Bedrijfsprocessen
2. Bedrijfscultuur
3. Personeelsbeleid
4. Communicatie
5. Middelen

4.5.2 Wat willen we bereiken?

Bedrijfsprocessen
We willen slim en uitstroomgericht processen organiseren en inrichten. We zetten daarbij werk (sollicitatieplicht) en de werkgevers centraal. Zij hebben immers de sleutel in handen om mensen regulier werk te geven. Het Regionaal Werkgeversservicepunt MG speelt hierin richting werkgevers een sleutelrol. Het is aan de RSD om te zorgen dat het klantenbestand optimaal in beeld is, zodat matching op vacatures soepel verloopt.

We blijven verbeteringen zoeken in onze processen, gericht op werkgeversdienstverlening, zelfstandigen (BBZ), inkomensvoorziening en re-integratie. We organiseren deze processen zonder dubbeling en zonder onnodige stappen (maximaal lean) en onderzoeken daarbij ook de mogelijkheden binnen de regionale samenwerking Arnhem.

Bedrijfscultuur
Bezuinigingen en veranderingen hebben impact op medewerkers. We hebben met minder kosten de processen en dienstverlening aan klanten optimaal ingericht. Door de beperkte hoeveelheid geld die

we tot onze beschikking hebben, blijven we scherp kijken of de trajecten die we inzetten wel effectief genoeg zijn. Het behalen van resultaat is nog belangrijker geworden. Daarnaast vraagt het aanspreken van klanten op hun eigen verantwoordelijkheid om een nieuwe manier klantenbenadering. Om dit te bereiken, blijven we investeren in vakmanschap. Begin 2018 is vanuit de Beroepsvereniging van Klantmanagers het leerregister van klantmanagers ingevoerd.

Om resultaten te halen zullen we moeten blijven samenwerken. Zowel met andere professionals als met maatschappelijke organisaties. Maar ook met andere afdelingen binnen onze eigen gemeenten. Alleen door samen te werken, kunnen we echt nog iets voor onze klanten blijven betekenen. We zullen de samenwerking zelf moeten opzoeken. Dit vraagt een proactieve houding van ons allemaal. De houding van een ondernemer.

Personeelsbeleid
Goed personeelsbeleid is een voorwaarde om de doelen, die we ons stellen te bereiken. Personeel krijgt de ruimte om binnen de geldende kaders en wettelijke regels te zoeken naar de meest effectieve/resultaatgerichte oplossing voor de klant. De RSD is een lerende organisatie. De RSD heeft er bewust voor gekozen dat iedere klantmanager is aangesloten bij de Beroepsvereniging voor Klantmanagers (BvK). Om aangesloten te mogen blijven, dient iedere klantmanager jaarlijks diverse vakgerichte scholingen te hebben gevolgd.

Onze medewerkers zijn het kapitaal van onze organisatie. Het is daarom belangrijk om als organisatie een aantrekkelijke werkgever te blijven. Hierin speelt de GR “Samenwerking de Liemers” een belangrijke rol.

De RSD kan hier aan bijdragen door:

- het realiseren van coachend leiderschap;
- zicht te hebben op de kwaliteiten van de medewerkers;
- het consequent toepassen van de Personele Jaarplancyclus;
- het bieden van opleidingsmogelijkheden conform het vastgestelde strategisch opleidingsplan Samenwerking de Liemers;
- het investeren in een prettig werkklimaat;
- uitvoering geven aan gezondheidsbeleid (arbo- en verzuimbeleid).

We vinden het belangrijk dat de visie, missie, doelstellingen en resultaten worden verbonden met het dagelijks werk van elke medewerker, om zo tot betere resultaatsturing te komen. Hiervoor biedt het jaarplan van de RSD de mogelijkheid.

Communicatie
Externe communicatie
We besteden veel aandacht aan heldere en begrijpelijke taal in onze folders, beleidsnotities, brieven en website. Wijzigingen in beleid of uitvoering, die van belang is voor onze klanten leggen we tijdig voor aan de cliëntenraad RSD. We maken gebruik van verschillende instrumenten, zoals persberichten, nieuwsbrieven, RSD app, flyers en internet. De mogelijkheden van de website wordt de komende jaren verder uitgebreid, waaronder het elektronisch aanvragen van bepaalde diensten. Klanten, die een uitkering aanvragen, ontvangen een uitgebreide informatiemap.

Interne communicatie
Het management zorgt voor optimale en transparante communicatie met de medewerkers, zodat zij goed op de hoogte zijn van alle ontwikkelingen en zich verbonden voelen met de organisatie. Zij hebben daarin een voorbeeldfunctie m.b.t. voorbeeldgedrag, nakomen van afspraken, integriteit, betrokkenheid en eigen verantwoordelijkheid.

Middelen
Belangrijke uitdaging voor 2019 en verder wordt om met de beschikbare middelen de bedrijfsdoelen te behalen. De RSD probeert steeds meer slim gebruik te maken van beschikbare subsidies om hiermee een extra impuls te kunnen geven aan bepaalde projecten.
Om te kunnen sturen is het cruciaal om de financiën in beeld te hebben en te houden. Een goede/heldere en transparante inrichting van de planning en controlcyclus en financiële administratie is daarbij van enorm belang. Dit geldt ook voor een goede afstemming en samenwerking met de ondersteunende dienst van de SDL en de individuele gemeenten.
Voor de ICT-infrastructuur geldt dat hier in samenwerking met de RID gezorgd moet worden voor een betrouwbaar en stabiel systeem, zodat de nieuwe wet- en regelgeving adequaat uitgevoerd kan worden, verantwoording aan het Rijk efficiënt en de dienstverlening aan de klanten optimaal kan gebeuren.
Op het gebied van kwaliteit en controle zullen we jaarlijks het kwaliteitsbeleid actualiseren. Daarbij zullen we gebruik maken van het Interne Controle Plan RSD. Via themacontroles en maandelijkse steekproeven achteraf wordt de kwaliteit gemeten.

4.5.3 Wat gaan we daarvoor doen?

1. *Bedrijfsprocessen:*
   - We zorgen dat onze uitgaven voldoen aan de rechtmatigheidsnormen van het Rijk.
   - Scherp blijven op het maximaal Lean houden van onze werkprocessen.

2. *Bedrijfscultuur:*
   - Elk kwartaal worden de ambities en resultaten in het MT/de afdelingen besproken.
   - Stimuleren van een klimaat, waarin het elkaar gevraagd en ongevraagd feedback geven en aanspreken op gedragspatronen normaal wordt.
   - We proberen eigen kosten te beperken en onnodige investeringen te voorkomen.

3. *Personeelsbeleid:*
   - Met iedere medewerker worden jaarlijks minimaal 3 HRM-gesprekken gevoerd (plannings-, voortgangs- en beoordelingsgesprek).
   - De RSD als lerende organisatie
   - Aanspreken volgens positief waarderende insteek waarbij het thema vakmanschap centraal blijft staan.
   - Het ziekteverzuim bedraagt < 5%.

4. *Communicatie:*
   - Bijsturingsacties worden gezamenlijk in het MT besproken.
   - Periodiek overleg met de ondersteunende dienst, de accountmanagers, de netwerkdirectie en de bestuurders..
   - 3-maal per jaar wordt een bestuursrapportage t.b.v. de accountmanagers, bestuurders en cliëntenraad opgesteld.
   - 3-maal per jaar wordt een financiële rapportage SDL (waaronder de jaarrekening) t.b.v. de netwerkdirectie opgesteld.
   - 2-wekelijkse nieuwsflits voor de medewerkers.
   - 4-maal per jaar een kwartaalbijeenkomst voor alle medewerkers.
   - Themabijeenkomsten voor alle medewerkers of bepaalde clusters.

5. Middelen:
- Financiën in beeld en via managementrapportages sturen op de budgetten.
- Actieve sturing op resultaten op alle niveaus van dienstverlening.

4.5.4 Wanneer zijn we tevreden?

De RSD is tevreden wanneer minimaal 85% van de beoogde resultaten in 2019 worden behaald. Zaken die niet zijn behaald, dienen goed beargumenteerd en onderbouwd te worden en tevens voorzien te zijn van een plan van aanpak met daarbij een SMART opgestelde planning hoe deze doelstelling wel behaald gaat worden.

De RSD binnen Divosa en de regio wordt gezien als een professionele en vooruitstrevende organisatie. Dit zal de RSD proberen te meten door eens per 2 jaar een klanttevredenheidsonderzoek uit te zetten bij onze partners.

4.5.5 Wat mag het kosten?

RSD excl Uitkeringen	Realisatie 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten	4.456.654	4.628.276	4.716.032	4.802.389	4.898.363	4.995.559
Baten	4.456.654	4.628.276	4.716.032	4.802.389	4.898.363	4.995.559
Saldo	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**	**-**

Toelichting RSD:

Zoals al eerder aangegeven heeft de RSD, op het moment van opstellen van deze begroting, een businesscase opgeleverd. Afhankelijk van de besluiten n.a.v. deze businesscase zal de begroting op onderdelen nog bijgesteld dient te worden.

Paragrafen

5. Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Weerstandscapaciteit
De deelnemende gemeenten staan garant voor de exploitatie tekorten. De Gemeenschappelijke regeling heeft geen eigen vermogen, geen reserves en voorzieningen. De financiële risico's worden door middel van de begroting en 2 tussenrapportage gemonitord.

Financieel risico op Inkomensdeel
De hoogte van het budget dat gemeenten krijgen voor het verstrekken van bijstandsuitkeringen wordt met ingang van 2017 vastgesteld met een nieuw verdeelmodel, dat is ontwikkeld door het Sociaal en Cultureel Planbureau. Met dit model kan het ministerie beter dan voorheen een inschatting maken van de noodzakelijke bijstandsuitgaven voor een gemeente.

Gemeenten die (incidenteel of meerjarig) een tekort hebben op het Inkomensdeel Wwb van meer dan 5% onder voorwaarden een beroep doen op de Vangnetregeling. Bij een tekort van 5% tot 12,5% worden de helft van de kosten vergoed. Boven de 12,5% worden alle kosten gecompenseerd, mits voldaan wordt aan de voorwaarden van de Vangnetregeling. Het maximale risico in financiële zin is dus 8,75% van het Inkomensdeel Wwb 2018.

Voorwaarden die gelden om in aanmerking te komen voor de Vangnetuitkering
Vooralsnog is de Vangnetregeling van kracht tot 1-1-2019. Voor alle gemeenten geldt dat een beroep op de vangnetregeling alleen in behandeling kan worden genomen als het tekort op het budget Inkomensdeel WWB meer bedraagt dan 5%.
Of een gemeente hieraan voldoet, wordt beoordeeld op basis van de prognose netto bijstandsuitkeringslasten van het betreffende jaar. Dat wil zeggen het verschil tussen de verwachte uitgaven inkomensdeel en de ontvangsten inkomensdeel. Op het moment dat dit het geval is dient er een plan van aanpak opgesteld te worden op welke wijze men denkt de tekorten te reduceren. Dit plan dient te worden voorgelegd aan de Raad en zij dienen aan te geven of dit plan voldoende draagvlak heeft om de te verwachte tekorten te reduceren.

Huisvesting RID en Inkoop
Met ingang van 1 mei 2017 zijn de RID en Inkoop gehuisvest in een gebouw van de Gemeente Westervoort. Mede door het gewijzigde BTW-regime voor de SDL per 1 januari 2018 is er nog geen definitief huurcontract opgesteld. Hierdoor zijn de exacte contractvoorwaarde op dit moment nog niet bekend, maar de structurele huisvestingskosten mogen niet hoger zijn dan de huisvesting op de vorige locatie (Scheefkelk).
Met toestemming van de NWD zijn wel extra kosten gemaakt voor de inrichting, dit brengt gemiddeld per jaar ongeveer € 12.000,= extra kapitaallasten met zich mee.

Huisvesting RSD
Per juli 2017 is de RSD gehuisvest in het BAT-gebouw te Zevenaar. De structurele huisvestingskosten (m2 prijs) is gelijk gebleven, de oppervlakte is 28 m2 groter waardoor de structurele lasten toenemen met € 3.000 per jaar. De servicelasten komen overeen met de begrotingsposten van de oude huisvesting. Met toestemming van de NWD zijn extra kosten gemaakt voor de inrichting, dit brengt gemiddeld per jaar ongeveer
€ 20.000,= extra kapitaallasten met zich mee.

Afhankelijkheid van het Werkgeversservicepunt Midden Gelderland (RWSP)
Met de oprichting van het WSP wordt beoogd de dienstverlening t.b.v. de werkgever te optimaliseren en de uitstroom van cliënten naar werk te verbeteren. Door de uitvoering op afstand te zetten, is de invloed op de uitvoering enigszins minder. Het is de bedoeling dat binnen het WSP gewerkt gaat worden met een Service Level Agreement (SLA) Deze SLA wordt periodiek binnen de bestuurlijke stuurgroep besproken. De manager van de RSD heeft zitting in deze stuurgroep en kan zo trachten de Liemerse bestuurders tijdig te informeren en eventueel bij te sturen.

Tabel kengetallen:

Begroting jaar 2019	Verloop van de kengetallen					
Kengetallen:	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Netto schuldquote	0	0	0	0	0	0
Netto schuldquote voor alle verstrekte leningen	0	0	0	0	0	0
Solvabiliteitsratio	0	0	0	0	0	0
Structurele exploitatieruimte	0	0	0	0	0	0
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt	nvt

Aangezien de Gemeenschappelijke regeling geen reserves en voorzieningen heeft en het resultaat direct verrekend wordt met de deelnemende gemeenten komen de kengetallen op 0.

6. Onderhoud kapitaalgoederen

Binnen de GR zijn geen kapitaalgoederen zoals benoemd in art. 12 van de BBV.

7. Financiering

De deelnemende gemeenten zullen er voor zorgdragen dat Samenwerking De Liemers over voldoende middelen beschikt om aan al zijn verplichtingen jegens derden te voldoen. Voor de organisatiekosten van de dienstverlening van het basispakket worden voorschotnota's aan de deelnemende gemeente opgemaakt. De basis hiervoor vormt de begroting van het betreffende jaar. Twee keer per jaar wordt een tussenrapportage opgemaakt waarbij wordt besloten of bijstelling van de bevoorschotting noodzakelijk is.

Lening
In 2012 is er een lening afgesloten bij de BNG bank om een aantal investeringen en de deelname in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk te bekostigen.
De lening is groot € 700.000,=, heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%.
Rente last voor 2019 is € 14.436,68
Afschrijvingslasten 2019 € 44.837,95

Kredietlimiet
Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank is een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlegd met telkens een jaar. De kredietlimiet is € 2.500.000,=.
Tot aan de limiet wordt 1 maand-Euribor plus 30 basispunten in rekening gebracht door de BNG bank.

Bankgarantie
De bankgaranties zijn vervallen.

8. Bedrijfsvoering

Bestuur

De gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers kent de bestuurscomponenten:
- Algemeen Bestuur
- Dagelijks Bestuur
- Netwerkdirectie

Binnen de gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers is een eigen Ondernemingsraad actief. De ambtelijk secretaris OR wordt geleverd door de Ondersteunende dienst. De kosten voor de ambtelijk secretaris en voor opleiding en training van de OR-leden wordt verantwoord onder Bestuurskosten.

De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden voor 25% toe gerekend aan Duiven en Westervoort en voor 50% aan Zevenaar.

Planning- en Controlcyclus

Voor de gemeenschappelijke regeling is een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld.
Naast de Begroting worden er 2 tussenrapportages opgesteld en de jaarstukken, bestaande uit het Jaarverslag en de Jaarrekening.
De begroting voor jaar T+1 wordt in maart aan de Netwerkdirectie voorgelegd.
De 1e tussenrapportage wordt in mei aan de Netwerkdirectie voorgelegd, de 2e in september.
Het jaarverslag en de jaarrekening worden als de Jaarstukken SDL na afloop van het boekjaar samen met de Meerjaren begroting t+1 in maart voorgelegd aan de Netwerkdirectie.
Alle stukken worden na de Netwerkdirectie voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur, het dagelijks bestuur vraagd de deelnemende gemeenten om hun zienswijze voordat de stukken worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Personeelsbeleid

GR Samenwerking De Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking De Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van burgers, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.
Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:

- SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat Centraal;
- SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, dit betekent maatwerk;
- SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn;
- SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn;
- SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie;
- SDL is resultaatgericht;
- met ingang van 2017 is HR 21 geïmplementeerd worden.

RID

De regionale ICT en Inkoop Dienstencentrum werkt via een SLA voor de deelnemende gemeenten.

De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten. Naast de deelnemende gemeente worden de diensten verleend aan de RSD. Daarnaast is er nog een DVO met het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland en de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling.

De toerekening van de ICT kosten aan de RSD bestaat uit 2 onderdelen:

1. De directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD plus
2. Een doorbelasting van de exploitatiekosten RID gebaseerd op een prijs per werkplek:
   a. De exploitatiekosten minus de post Onderhoud applicaties en Kosten ondersteuning
   b. Dit saldo wordt dan gedeeld door het totaal aantal werkplekken in beheer bij RID
   c. Deze Prijs per werkplek maal het aantal bij de RSD in gebruik zijnde werkplekken.

Deze RSD bijdrage en de DVO-ontvangsten in de RID begroting worden in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt m.i.v. 2018 aan de drie gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel, gebaseerd op de inwonersaantallen.
Voor deze begroting worden de laatst vastgestelde CBS-gegevens - per 31-12-2016 – gehanteerd.

Gemeente	Inwoners per 01-01-2017	Aandeel RID
Duiven	25.398	30,37
Westervoort	14.991	17,93
Zevenaar	43.231*	51,70

*de inwoneraantallen van gemeente Rijnwaarden en Zevenaar zijn bij elkaar geteld

Inkoop

De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is gebaseerd op het aantal toe te rekenen uren van de inkoopadviseur. Aan Duiven wordt 1/3 deel van de kosten doorbelast; aan Westervoort wordt 1/6 deel van de kosten doorbelast; aan Zevenaar 3/6 deel van de kosten.

RSD

De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt is gebaseerd op:

1. 50% op basis van het aantal inwoners
2. 50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	Inwoners per 01-01-2017	Cliënten per 01-01-2017	Percentage
Duiven	25.398	467	28,08
Westervoort	14.991	401	20,03
Zevenaar	43.231	943	51,89

Ook hier wordt voor de begroting 2019 - 2022 gebruik gemaakt van de meest recente gegevens, zijnde 01-01-2017.

9. Verbonden partijen

Met ´verbonden partijen´ worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan: een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stamrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen. Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk.
Doel van de deelneming is het ten behoeve van haar deelnemers (allen non-profit) in eigendom verwerven en/of beheren en/of exploiteren van een glasvezelinfrastructuur.
Eind 2010 is hiervoor een Intentieverklaring afgegeven. De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers is sinds 2011 een van de deelnemers.
De constructie is dusdanig dat bij groei van het aantal deelnemers de gezamenlijke lasten dalen en er mogelijkheden zijn voor restitutie van trekkingsrechten en correcties op investeringen.
Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. De periodieke kosten zijn ongeveer € 14.000,=.

Financiële begroting

10. Overzicht van baten en lasten

in de begroting en de toelichting

Consolidatie Exploitatiekosten **op kostensoort**

Lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Bestuurskosten	32.342	43.400	36.500	36.500	36.500	36.500
Personele kosten	5.229.766	5.878.134	6.037.019	6.089.477	6.209.146	6.326.052
Huisvestingskosten	412.327	430.200	471.111	479.104	485.754	493.962
Automatiseringskosten	345.231	336.386	300.654	307.697	315.898	322.604
Onderhoud applicaties	608.808	861.700	1.271.764	1.295.342	1.321.214	1.321.214
Facilitaire zaken	105.074	132.400	134.518	136.671	139.131	141.774
Advies en Controle	35.181	39.800	40.437	41.084	41.823	42.618
Sociale recherche	241.223	-	-	-	-	-
Ondersteunende dienst	178.260	154.519	147.107	149.743	152.581	154.866
Overige kosten	26.390	25.000	26.000	27.000	28.000	29.000
Kapitaallasten	667.892	916.526	1.024.324	1.065.549	1.075.081	1.067.430
Project ESF	409.000	-	-	-	-	-
Project Social Return	-	-	-	-	-	-
Project Vakmanschap	-	-	-	-	-	-
Incidenteel voordeel	-45.540	-	-	-	-	-
Totaal lasten	**8.245.954**	**8.818.065**	**9.489.434**	**9.628.167**	**9.805.128**	**9.936.020**

Baten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Bijdrage Gemeente Duiven	2.261.490	2.492.128	2.693.021	2.732.928	2.784.017	2.820.936
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	1.135.685	-	-	-	-	-
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.509.081	1.661.427	1.757.040	1.783.434	1.816.760	1.841.915
Bijdrage Gemeente Zevenaar	3.061.706	4.600.510	4.942.681	5.013.805	5.104.352	5.171.168
Bijdrage WSP MG	50.273	64.000	64.990	66.000	67.000	68.000
Bijdrage MGR	23.220	-	31.702	32.000	33.000	34.000
Bijdrage ESF	204.500					
Totaal Baten	**8.245.954**	**8.818.065**	**9.489.434**	**9.628.167**	**9.805.128**	**9.936.020**

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Programma 1: Bestuur	32.342	43.400	36.500	36.500	36.500	36.500
Programma 2: RID	3.857.751	4.264.011	4.856.768	4.906.032	4.990.862	5.032.398
Programma 3: Inkoop	247.538	237.378	250.025	255.000	260.000	260.000
Programma 4: RSD *	4.456.654	4.628.276	4.716.032	4.802.389	4.898.363	4.995.559
Eliminatie doorbelasting intern	-348.331	-355.000	-369.891	-371.754	-380.597	-388.437
Totaal lasten	**8.245.954**	**8.818.065**	**9.489.434**	**9.628.167**	**9.805.128**	**9.936.020**

Baten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Programma 1: Bestuur	32.342	43.400	36.500	36.500	36.500	36.500
Programma 2: RID	3.857.751	4.264.011	4.856.768	4.906.032	4.990.862	5.032.398
Programma 3: Inkoop	247.538	237.378	250.025	255.000	260.000	260.000
Programma 4: RSD *	4.456.654	4.628.276	4.716.032	4.802.389	4.898.363	4.995.559
Eliminatie doorbelasting intern	-348.331	-355.000	-369.891	-371.754	-380.597	-388.437
Totaal Baten	**8.245.954**	**8.818.065**	**9.489.434**	**9.628.167**	**9.805.128**	**9.936.020**

10.2 Programma Bestuur

Bestuurskosten

Lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Bestuurskosten	10.169	15.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Ondernemingsraad	22.173	23.400	30.000	30.000	30.000	30.000
Onvoorzien	-	5.000	1.500	1.500	1.500	1.500
		-				
Totaal lasten	**32.342**	**43.400**	**36.500**	**36.500**	**36.500**	**36.500**

Baten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Bijdrage Gemeente Duiven	8.086	10.850	9.125	9.125	9.125	9.125
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	8.085	-	-	-	-	-
Bijdrage Gemeente Westervoort	8.085	10.850	9.125	9.125	9.125	9.125
Bijdrage Gemeente Zevenaar	8.086	21.700	18.250	18.250	18.250	18.250
Totaal Baten	**32.342**	**43.400**	**36.500**	**36.500**	**36.500**	**36.500**

Bestuurskosten
De noodzaak om als netwerkdirectie regelmatig bij elkaar te komen is er niet en mede daarom is de functie van secretaris van de netwerkdirectie geschrapt. Dit levert een besparing op van € 10.000,-.

Ondernemingsraad
De uren van de secretaris van de ondernemingsraad zijn uitgebreid. De kosten voor de ondernemingsraad stijgen evenredig mee.

Onvoorzien
Gezien de uitgaven van de laatste jaren is de post onvoorzien naar beneden bijgesteld.

10.2 Programma RID

RID

Lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Personele kosten	2.014.960	1.877.399	1.948.370	1.919.081	1.955.442	1.992.474
Huisvestingskosten	173.551	178.000	215.276	219.575	222.004	225.676
Audits/Externe deskundigheid	47.571	55.000	61.000	63.000	65.000	67.000
Dir.kosten RSD	153.558	179.886	163.654	167.697	172.898	176.604
Datacomm.SSGA/Leasekst	128.736	101.500	76.000	77.000	78.000	79.000
Onderhoud applicaties	608.808	861.700	1.271.764	1.295.342	1.321.214	1.321.214
Overige kosten	26.390	25.000	26.000	27.000	28.000	29.000
Ondersteunende dienst	81.825	69.000	70.380	71.788	73.223	74.000
Kapitaallasten	667.892	916.526	1.024.324	1.065.549	1.075.081	1.067.430
Incidentieel voordeel	-45.540	-	-	-	-	-
Totaal lasten	**3.857.751**	**4.264.011**	**4.856.768**	**4.906.032**	**4.990.862**	**5.032.398**

Baten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Bijdrage Gemeente Duiven	1.043.598	1.170.173	1.333.436	1.347.436	1.369.908	1.379.535
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	445.906	-	-	-	-	-
Bijdrage Gemeente Westervoort	615.977	690.196	787.052	795.315	808.579	814.261
Bijdrage Gemeente Zevenaar	1.330.446	1.984.642	2.269.697	2.293.527	2.331.778	2.348.164
Bijdrage RSD	348.331	355.000	369.891	371.754	380.597	388.437
Bijdrage WSP MG	50.273	64.000	64.990	66.000	67.000	68.000
Bijdrage MGR	23.220	-	31.702	32.000	33.000	34.000
Totaal Baten	**3.857.751**	**4.264.011**	**4.856.768**	**4.906.032**	**4.990.862**	**5.032.398**

Personele kosten **€ 1.948.370**

Loonkosten: € 1.891.320
De salariskosten zijn bepaald o.b.v. de begrote salariskosten 2019 aangeleverd door de ondersteunende dienst verhoogd met 2,0% als inschatting voor een nieuw af te sluiten cao. Tevens inbegrepen zijn kosten voor salarisadministratie, bedrijfsgezond-heidsdienst en de kosten voor HR21.

De RID heeft 24,4 vaste formatieplaatsen.
De formatie bestaat uit de volgende functies:

- Manager 1,0 fte
- Strategisch adviseur 1,0 fte
- Projectleider/consulent 1,0 fte
- Coördinator operationeel beheer en ondersteuning 1,0 fte
- Senior ICT beheerder 5,0 fte
- ICT beheerder 1,0 fte
- Medewerker servicedesk 2,8 fte
- Informatiebeheerder 2,6 fte
- Procesbeheerder 1 fte
- Informatiebeheerder (Applicatie beheerder) 6 fte
- Informatiebeheerder (Koppelingen beheerder) 1 fte
- Adviseur Digitale Dienstverlening 1 fte

In lijn met besluitvorming in 2016 is deze formatie tijdelijk verruimd met drie (3) extra formatieplaatsen :

Tijdelijke ICT trainees (2):
Eind 2015 en bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2017 is toestemming verleend voor het aantrekken van twee ICT trainees voor een periode van 3 jaar, ingaande medio 2016. Dit om de ontwikkelingen die veel ICT capaciteit zullen vergen, zoals de herindeling en ambtelijke samenwerking binnen de Liemers, te kunnen uitvoeren.

Het advies destijds was ook om niet structureel 2 FTE toe te voegen aan de RID formatie, en tijdens de periode van drie jaar een evaluatie te doen van de benodigde formatie, en dat afgezet tegen de ontwikkelingen van die tijd. In 2019 loopt deze periode af. In de Bijlage treft u een samenvatting aan van de evaluatie.

Advies is om 1 ICT trainee in dienst te nemen als Servicedesk Medewerker ter ondersteuning van de extra taken en een efficiënte inzet van personeel.

Binnen de eigen formatie en middelen die al zijn toegekend is het mogelijk om dekking te vinden tot 0,5 FTE, gelijk aan Euro 26.000 salariskosten. Daarmee wordt dus 50% van de dekking gerealiseerd in FTE. In salariskosten dient rekening gehouden te worden met jaarlijkse loonkosten ad Euro 44.000.

Nieuwe wens/beleid

Voor de resterende formatie (0,5 FTE) wordt een uitbreiding van de RID formatie gevraagd. Dit betekent een resterend bedrag van Euro 18.000 waarvoor aanvullende dekking wordt gevraagd.

Strategisch Adviseur, specialisatie Informatiebeveiliging
In 2013 is er door RID De Liemers een informatiebeveiligingsplan opgesteld. Op basis van dat plan zijn er inmiddels vele maatregelen genomen. Op strategisch, tactisch en operationeel niveau zijn er dus al de nodige stappen gezet. Inmiddels hebben het rijk en VNG ook niet stil gezeten. Genoemde organisaties hebben de zgn. Baseline Informatiebeveiliging (BIG), als gemeentelijke basisnormenkader voor informatieveiligheid, ontwikkeld. Gemeenten hebben besloten zich aan de BIG te confirmeren.

Intussen heeft KING al het nodige voorwerk met betrekking tot de uitvoering van de BIG gedaan en een zgn. Tactische Baseline uitgebracht. Deze Tactische Baseline omvat ruim 300 actiepunten. Sommige actiepunten zijn binnen de gemeenten Duiven, Westervoort, Zevenaar en het Samenwerkingsverband De Liemers (hierna: SDL) al uitgevoerd; anderen nog niet en vragen dus de nodige aandacht. Hierbij mogen de gemeenten op onderdelen ook eigen risico-afwegingen maken; in beginsel geldt het ‘pas-toe-of-leg-uit’-principe.

Het traject is ingestoken vanuit een projectvorm, met de inzet van tijdelijke extra capaciteit voor de duur van het traject, ingeschat op 3 jaren. Gaandeweg dit project zijn aantal wettelijke, structurele, ontwikkelingen geweest, die de insteek als project hebben doen veranderen:

1. Introductie van een Liemersbreed ISMS systeem: Information Security Management System (ISMS). Dit niet alleen ter bewaking en borging van de BIG-activiteiten, maar ook vanwege de inbedding in de gemeentelijke PDCA-cyclus.
2. Uitbreiding van het project met ENSIA: ENSIA staat voor Eenduidige ‘Normatiek Single Information Audit’ en heeft tot doel het verantwoordingsproces over informatieveiligheid bij gemeenten verder te professionaliseren door het toezicht te bundelen en aan te sluiten op de gemeentelijke Planning & Control-cyclus. Hierdoor heeft het gemeentebestuur meer overzicht over de stand van zaken van de informatieveiligheid en kan het hier ook beter op sturen.
3. Uitbreiding van het project met AVG: Algemene Verordening Gegevensbescherming Iets ruimer: alle overheden dienen vanaf genoemde datum te werken volgens de AVG. De nieuwe regels leggen persoonsgegevens verwerkende organisaties een documentatieplicht op, evenals bewerkingsregels e.d. Ook moet er een Privacy Impact Analyse worden opgesteld voor ieder nieuw project. Ook voor de AVG geldt dat het om permanente werkzaamheden gaat. Privacy-taken en gegevensbescherming zijn structureel.
4. SUWINET beveiligingsnormen: Door de veranderende wet en regelgeving, de uitbreiding van het Suwinet normenkader, de toenemende hogere eisen en verplichte verantwoording, zijn de werkzaamheden rondom Suwinet het laatste jaar enorm zijn

toegenomen. Zo is er vanaf 2017 naast de zelfaudit ook een reguliere verplichte audit rond Suwinet nodig. Het enigszins “vrijblijvende” karakter heeft plaats moeten maken voor een structurele verplichte verantwoording.

Daarnaast zijn er ook grote ontwikkelingen in de omgeving. De wereld van vandaag is niet meer dezelfde als 5 jaar terug, en zal dat ook nooit meer worden. Informatiebeveiliging staat dagelijks in de krant, en is niet meer weg te denken. Zo’n vijfentwintig jaar geleden konden computergebruikers via een besmette ‘floppy’ een virus oplopen, maar tegenwoordig zijn de risico’s veel groter; de kans om met een beveiligingsincident te maken te krijgen is door vervlechting toegenomen en de gevolgen zijn doorgaans ernstiger. Tussen burgers, bedrijven, overheden en ketenpartners vindt voortdurend digitale gegevensuitwisseling plaats, een economie zonder mail en internet kunnen we ons niet meer voorstellen, bedreigingen nemen toe en computercriminelen worden steeds professioneler. Kortom: er is veel veranderd.

Het idee dat computercriminaliteit een steeds groter probleem wordt, leeft overigens in de hele samenleving. Illustratief in dit verband zijn de opmerkingen van Openbaar Ministerie in Nieuwsuur: ‘*Cybercrime is mogelijk fietsendiefstal van toekomst*’, aldus procureur-generaal Gerrit van der Burg van genoemd ministerie.[4] In toenemende mate zullen computers van instellingen, bedrijven en particulieren worden aangevallen door het gebruik van het internet door de georganiseerde misdaad.

Het voorafgaande betekent dat er hoge beveiligingseisen aan gemeenten worden gesteld, ook in de personele, fysieke, procedurele en organisatorische sfeer. Daarbij moeten colleges zich periodiek horizontaal en verticaal verantwoorden aan respectievelijk de gemeenteraad en het ministerie. Informatiebeveiliging is een structurele aangelegenheid geworden. Anders: voor de lokale overheid is informatiebeveiliging **‘A Way of Life’** geworden. Voor de Liemerse gemeenten is dit aanleiding geweest om een vacature beveiligingsfunctionaris – of iets vergelijkbaars - open de stellen. Het spreekt voor zich dat ook Samenwerking De Liemers (SDL) niet zonder beveiligingsprofessionals kan. Temeer omdat de SDL op het gebied van beveiliging ook het nodige coördineert voor de gemeenten; de RID speelt voor de gemeenten ook een belangrijke rol voor wat betreft de ICT-gerelateerde beveiliging, de RSD vooral op het vlak van SUWINET.

Overheden hebben ook te maken met de Algemene Verordening Gegevensbescherming en in dat kader zijn zij verplicht een Functionaris Gegevensbescherming (FG) aan te stellen. De Liemerse gemeenten hebben daartoe al de eerste stappen gezet. Echter: genoemde verplichting geldt niet alleen voor gemeenten, maar ook voor gemeenschappelijke regelingen waaronder de SDL. Maar ook zonder die wettelijke verplichting zou een FG nodig zijn; de SDL is qua omvang een grote organisatie waarin persoonsgegevens worden verwerkt. Het gaat bijvoorbeeld om cliëntgegevens bij de RSD in het kader van de Participatiewet. De RID heeft taken op het gebied van datadistributie, berichtenverkeer, het delen van basisgegevens etc. en heeft dus ook met veel persoonsgegevens van doen.

De ontwikkelingen rond beveiliging hebben personele gevolgen; beveiligingstaken kunnen bij de RID of SDL niet binnen de bestaande formatie worden opgevangen. Die is sowieso al aan de krappe kant – in ieder geval voor de RID - zoals uit de Benchmark Gemeenten 2017 blijkt als wordt ingegaan op de lagere personeelskosten en effectieve dienstverlening: ‘*De personeelskosten voor de ICT-functies van het RID liggen beneden het benchmark gemiddelde. Het aantal fte is lager dan het verwachte aantal fte voor het omvang van het RID*’.[5] En een stuk verder: ‘*Personeel informatiebeveiliging en informatiemanagement de grootste uitdaging….informatiebeveiliging en privacy is een nieuwe taak en vervangt geen andere kosten*’.[6]

[4] Zie: https://www.ed.nl/algemeen/om-cybercrime-is-mogelijk-fietsendiefstal-van-toekomst~ae575afd/
[5] M&I/Partners, ICT-Benchmark Gemeenten 2017. RID De Liemers Gemeenten, 27-10-2017. Blz. 4.
[6] M&I/Partners, 27-10-2017. Blz. 11.

De ICT Benchmark van 2017 is overigens al inclusief de kosten van de Strategisch Adviseur, specialisatie Informatiebeveiliging.

En wat betekent dit nu ?
Er is ambtelijke overeenstemming geweest over deze ontwikkelingen, en wat te doen met de huidige projectvorm. Dit heeft geleid tot de conclusie dat **Informatiebeveiliging een Way of Life** is geworden. Daarbij dienen een aantal functies structureel ingebed te worden. Het gaat om:

- Chief Information Security Officer (CISO, tevens ENSIA-adviseur).
- (Technische) Security Officer (Certified Information Systems Security Professional (CiSSP)
- Functionaris Gegevensbescherming (FG)
- Security Officer Suwinet, tevens belast met algemene beveiligingstaken/CISO-taken bij de RSD

Voor bovengenoemde functies dient formatie beschikbaar te komen.

Zoals we in het voorafgaande hebben gezien moet elke publiekrechtelijke juridische entiteit over een FG kunnen beschikken.

Ook de inzet van een (technische) Security Officer is nodig; jaarlijks komen er honderden, veelal technische meldingen bij de RID binnen. De vervolgacties achter meldingen nemen veel tijd in beslag en berekeningen rechtvaardigen de inzet van 1 fte hiervoor.

De functie van Chief Information Security Officer en Functionaris Gegevensbescherming (FG) kunnen – indien gewenst - in een persoon worden verenigd, maar dat hoeft niet; de meningen hierover zijn verdeeld. In ieder geval dient er aandacht voor te zijn dat het om twee verschillende rollen gaat. In totaal hoeven er voor de vier functies slechts 3 fte te worden ingezet, maar dat is wel afhankelijk van de positionering.

Mede omdat gemeenten en RSD een gemeenschappelijke ICT-infrastructuur gebruiken is het handig om de CISO ook coördinerende taken richting de gemeenten te geven – een centrale positie dus; het zou inefficiënt zijn om bijvoorbeeld ICT-gerelateerde beveiligingsprocedures per gemeente afzonderlijk te formuleren en te onderhouden. Uniformering is dus nodig. Daarnaast is het verstandig audits zoveel mogelijk in gezamenlijkheid te laten plaatsvinden. In de huidige projectstructuur blijkt deze opzet met centrale coördinatie en een centrale auditaanpak zijn vruchten af te werpen en naar verwachting zal dat in de beheerfase niet anders zijn.

O.a. door de gemeenschappelijke ICT-infrastructuur lijkt positionering van een centrale CISO bij de RID dus voor de hand te liggen. Daarbij mag niet worden vergeten dat ook de RSD is te beschouwen als een ‘ICT-afnemer’ van de RID en dat betekent dat de RSD – net als gemeenten – moet kunnen beschikken over een medewerker die met CISO-taken is belast. Verder functioneert de RSD als de intergemeentelijke Suwinetbeheerder en – beveiliger, voert de RSD diverse wetten uit voor haar cliënten. Hierbij wordt veelal gebruik gemaakt van gevoelige informatie. De RSD heeft een breed netwerk waarbij delen van informatie van groot belang is. Reden om ook in de RSD de informatieveiligheid te borgen in de lijn, de processen en de cultuur.

Advies
Het bovenstaande is vastgelegd in een nader onderbouwend document : Informatiebeveiliging: A Way of Life !. Dit document is ontwikkeld door de gezamenlijke coördinatoren en adviseurs Informatiebeveiliging van de gemeenten, RID en RSD en kent daar ook draagvlak.

Dit resulteert in het advies voor:

1. Aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming bij Samenwerking De Liemers; 0,5 fte.
2. Aanstelling van een (Technische) Security Officer bij Samenwerking De Liemers; 1 fte.
3. Aanstelling van een 'centrale' CISO bij Samenwerking de Liemers; 0,5 fte.
4. Aanstelling van een Privacy Officer Suwinet/CISO bij Samenwerking De Liemers: 1 fte.

De diverse taakvelden en taakverantwoordelijkheden worden in de Liemers dan als volgt verdeeld :

Rollen/taken	**SDL**	**Zevenaar**	**1Stroom**
Informatiebeveiligingsfunctionaris	0 fte	0,5 fte	0,5 fte
Functionaris Gegevensbescherming (FG)	0,5 fte	0,5 fte	0,5 fte
CISO Advies/Intergemeentelijke Coördinatie BIG/AVG	0,5 fte	0 fte	0 fte
(Technische) Security Officer (CiSSP)	1 fte	0 fte	0 fte
Security Officer Suwinet, tevens belast met CISO-taken	1 fte	0 fte	0 fte
Totaal	**3 fte**	**1 fte**	**1 fte**

Voor de RID formatie wordt een uitbreiding met 2 FTE gevraagd.

- 1 FTE in de functie van Strategisch Adviseur, specialisatie Informatiebeveiliging / gecertificeerd CISO. Deze functie is gewaardeerd in schaal 11, met jaarlijkse loonkosten ad Euro 87.605.
- 1 FTE in de functie van technisch Security Officer / CISSP. Deze functie wordt slim ingevuld door het vrijmaken van een senior systeembeheerder, en deze formatie in te vullen met een medewerker Technisch Beheer. Deze laatste functie is gewaardeerd in schaal 8, met jaarlijkse loonkosten ad Euro 61.359.

Nieuwe wensen/uitbreiding formatie

Bedragen in €	2019	2020	2021	2022
Strategisch adviseur infobeveiliging	87.605	87.605	87.605	87.605
Technisch security officer/CISSP	61.359	61.359	61.359	61.359
Totaal	**148.964**	**148.964**	**148.964**	**148.964**

Reis- en verblijfkosten: *€ 10.000*
Opleidingen: Voor opleidingen is 2% van de loonsom geraamd *€ 36.000*
Bedrijfsgezondheidsdienst: *€ 5.050*
Kosten salarisadministratie: *€ 6.000*

Overige kosten: € 26.000
Hieronder vallen de kosten van de Lidmaatschap gebruiksvereniging, VIAG, werving en selectie, abonnementen, contributies, beveiligingscertificaten, kleine reparaties etc.

Huisvesting € 215.276
Met de gemeente Westervoort is een principe akkoord voor de huisvesting van de RID. Dit dient begin 2018 nog geformaliseerd te worden.

Binnen de post verzekeringen worden verzekeringen voor computerapparatuur, brand etc in ondergebracht. Ook zijn hier de kosten van de auditor van toepassing.

Uitgesplitst naar:	*Bedrag per jaar*

Verzekeringen	14.200
Huur	54.000
Servicekosten	11.500
Schoonmaakkosten	8.000
Gebruik kantine/vergaderruimte	3.000
Huur computerruimte	63.000
Overige kosten huisvesting	27.500
Kapitaalslasten	34.076
Totaal	***215.276***

Automatisering **€ 224.654**

Audits uitwijkovereenkomst *€ 26.000*
RID en gemeenten hebben een eigen uitwijkoplossing op een tweede locatie van het datacenter Arnhem. Iedere gemeente heeft de eigen uitwijkovereenkomst daardoor kunnen opzeggen. Het budget van € 26.000 is bedoeld om externe audits te laten uitvoeren naar de zekerheid en betrouwbaarheid van de eigen uitwijkoplossing.

Externe deskundigheid: *€ 35.000*
Inhuur van vakspecialistische kennis ter ondersteuning. In 2015 is de formatie van de RID uitgebreid vanwege de centralisatie van applicatiebeheer Front- & Midoffice. Dit is medio 2017 ook uitgebreid met de centralisatie van applicatiebeheer op het Financieel systeem. Het is soms noodzakelijk om vakspecialistische kennis in te kunnen huren bij specialistische vraagstukken, complexe updates, opvang van capaciteit.

Kosten RSD *€ 163.654*
Deze kosten zijn gerelateerd aan de regionale sociale dienst en worden daarom één op één doorberekend.

Uitgesplitst naar:	*Bedrag per jaar*
Leasekosten Centric GWS	100.000
Pakket Stimulansz	5.200
Onderhoud Cognos	6.500
Kluwer en Liaan	20.000
SZ tool	7.000
App+website InSZicht huisbezoeken	1.700
Kapitaallasten	23.254
Totaal	***163.654***

De kosten voor ICT infrastructuur zijn door de migratie naar de Liemerse ICT omgeving vervallen. Daarvoor in de plaats worden de kapitaallasten die voortvloeien uit de vervanging van de werkplekken en de migratie doorbelast aan de RSD.

Datacommunicatie/ SSGA **€ 76.000**

Datacommunicatie: *€ 59.000*
Onder meer gezamenlijke Internet aansluiting, Gemnet aansluiting en abonnementen. Deze kosten zijn afgeraamd binnen de gemeentelijke begrotingen.

Beheer en onderhoudskosten SSGA: *€ 17.000*
De totale beheer-en onderhoudskosten van SSGA bedragen ongeveer € 175.000.Het aandeel voor de RID begroting bedraagt € 17.000.

Onderhoud applicaties **€ 1.271.764**

Betreft onderhoud op software vanuit :

- de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten (IBP), zowel afgerond als op te leveren in 2018 en 2019 met een onderhouds component,
- tussentijdse gezamenlijke projecten,
- software en contract convergenties,
- onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie.

Met de bestuurlijke en ambtelijke fusies zijn ook diverse contracten overgeheveld naar de begroting van RID de Liemers. Denk hierbij aan ondersteunende applicaties voor Burgerzaken / Publiekszaken, Vergunning / Handhaving / Toezicht. Naast overheveling is ook een kostenvoordeel behaald !

Er is dus sprake van een stijging van de kosten onderhoud applicaties, echter, deze kosten zijn ook afgeraamd binnen de gemeentelijke begrotingen.

Onderstaande tabel geeft de nieuwe onderhoudscomponenten weer, die conform de verdeelsleutel worden toegerekend :

IBP projecten / convergenties	*Bedrag per jaar*
Modernisering GBA	Komt te vervallen, was 75.000
Convergentie Beheer Openbare Ruimte	20.400
Nieuw Handelsregister	Komt te vervallen, was 5.000
E-herkenning	20.400
DigID Machtigen	5.100
Het nieuwe werken	Komt te vervallen, was 15.000
Antwoord voor bedrijven	10.200
Convergentie Financieel systeem	50.000
Convergentie Belastingen systeem	177.300
MijnOverheid	16.500
Tussentijdse gezamenlijke projecten	*Bedrag per jaar*
Meldingen Openbare Ruimte, FIXI	11.500
WSUS	4.100
Werkplek licenties[7]	260.000

Onderstaande tabel geeft de nieuwe onderhoudscomponenten weer, die conform een maatwerksleutel worden toegerekend:

Maatwerkprojecten MJB 2019	**Duiven**	**Westervoort**	**1Stroom**	**Zevenaar**
Onderhoud Civision Makelaar gegevens*	71.000	41.000	-	-
Project Cognos **	-	-	-	7.000
Onderhoud Bentley	7.387	-	-	7.613
Postcodetabel	750	-	-	750
BAG monitoringtool	3.000	3.000	-	-
Decentralisatie software Centric	-	-	-	35.000
Project Squit /VTH	-	-	86.000	76.000
GovRoam	1.500	1.500		3.000
Project applicatie burgerzaken	-	-	38.000	48.000
Totaal	**83.637**	**45.500**	**124.000**	**177.363**

* Civision Makelaar is aflopend 2020 de helft van de kosten 2019. Daarna geen kosten meer.
** De ontwikkeling van Cognos is nog niet bekend, dit is obv situatie 2017.

[7] Wordt verderop nader uitgewerkt

Werkplek licenties

Tot op heden zijn de decentrale voorzieningen (werkplekken en werkpleksoftware) ten laste van iedere individuele gemeente. Op veel van deze werkplek software zit verplicht onderhoud, naast de initiële aanschaf. Een deel van dit onderhoud is gaandeweg verlengd, deels binnen de RID begroting, deels door aanvullende dekking vanuit de gemeenten.

Voor in- en uitdienst tredende collega's is een constructie actief, waarbij eind van het jaar de balans wordt opgemaakt. De balans is een netto uitkomst van uitgetreden, en nieuw ingetreden collega's. Tot nu toe is jaarlijks nog een stijging te constateren, zowel in nieuwe collega's als in collega's die kunnen telewerken. Deze constructie voorziet in nieuwe, aanvullende werkplek software en licenties. Het onderhoud op de software en licenties wordt dan ook afgenomen, waar mogelijk voor meerdere jaren. Hierdoor ontstaat wel telkens een verschuivend verloop van onderhoudscontracten.

De huidige licentiestructuur die wordt afgenomen gaat uit van een netto aantal collega's die kunnen telewerken, en die niet kunnen telewerken. De licentiestructuur staat al enige tijd onder druk omdat steeds meer collega's deze mogelijkheid krijgen. Daarmee wordt de balans overschreden waar we jarenlang gunstig voordeel van hebben kunnen trekken.

De nieuwe licentie structuur is persoonsgebonden. Dat was werkplek gebonden. In de oude structuur kon een enkele werkplek gedeeld worden door meerdere personen. Het aantal licenties bleef beperkt tot die ene werkplek. In de nieuwe structuur worden licenties per persoon afgenomen. Dit gecombineerd met de groei van persoonsgebonden mobiele devices, betekent dat de huidige structuur niet meer te handhaven, en wordt de balans overschreden waar we jarenlang gunstig voordeel van hebben kunnen trekken.

Bovendien biedt het licentiemodel van diverse leveranciers van werkplek software de (koop)structuur niet meer, en zal op basis van huur een overeenkomst afgesloten moeten worden.

Deze ontwikkelingen leiden tot de volgende conclusie :

- Taakstelling aan de RID voor dekking van jaarlijkse kosten van werkplek licenties tot een bedrag ad Euro 54.000;
- Structurele verhoging van de bijdrage aan de RID begroting ad Euro 260.000

Hierbij dient aangetekend worden dat dit bedrag nog een richtbedrag is, afhankelijk van het resultaat van de lopende Europese aanbesteding én het exacte aantal netto geregistreerde accounts. In de voorlopige berekeningen is uitgegaan van 900 accounts / gebruikers. Dit staat wel enigszins op gespannen voet met de licentiemeting van medio 2018 aangezien er toen 1125 individuele accounts / gebruikers zijn vastgesteld. Het is dus zaak hier grip op te krijgen. Dit is een samenspel tussen gemeenten en RID.

Tevens zal op dit bedrag nog een correctie komen door de bijdrage van de RID, RSD, MGR en WGSP op de werkplek licenties.

Ambtelijk is hier medio en eind 2017 afstemming over geweest.

Ondersteunende diensten € 70.380

De ondersteunende diensten worden door 1Stroom verricht. Het betreft de financiële- en salarisadministratie, de werkzaamheden omtrent het personeel (P&O) en de facilitaire ondersteuning inclusief juridisch en communicatie. De kosten worden grotendeels verdeeld op basis van fte's . De RSD heeft ongeveer 60 fte's en de RID 24 fte's.
De verhouding is 2/3 ten laste van de RSD en 1/3 ten laste van de RID. Voor de RID bedragen de kosten € 70.380.

Kapitaallasten: **€ 1.024.324**
De kapitaallasten zijn zo goed mogelijk ingeschat op basis van de budgetten in het IBP 1 tot en met 33, het nieuwe IBP 2018-2020 en de overige ICT-projecten. De rekenrente bedraagt 3%.

Baten
Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD): € 374.000
De bijdrage van de RSD aan de begroting van de RID bestaat uit twee componenten:

- Directe kosten zoals software die gebruikt wordt door de RSD;
- Bijdrage op basis van aantal werkplekken bij de RSD, afgezet tegen het totaal aan werkplekken in de Liemers.

Deze verhouding wordt toegepast op de vaste exploitatie onderdelen van de RID, zoals personeelskosten, huisvestering etc.

Werkgevers Servicepunt Mdden Gelderland (WSP-MG): € 64.990
De bijdragen van het WGSP aan de begroting van de RID wordt gebaseerd op een afgesloten Dienstverlenings Overeenkomst (DVO). Hierbij wordt een vast bedrag per werkplek in rekening gebracht.

MGR, module Sociaal Domein € 31.702
De 12 samenwerkende gemeenten in de regio Centraal Gelderland hebben een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling opgericht. De eerste uitvoeringsorganisatie is de inkoop en het contractmanagement van de (boven)regionale zorg, die mede verantwoordelijk is voor het leveren van managementinformatie. Deze samenwerkingsmodule Inkoop is de eerste module die regionaal op of omstreeks 1 april 2017 is ingebracht bij de MGR Sociaal Domein CG. Het is de bedoeling dat in de nabije toekomst meer samenwerkingsmodules worden toegevoegd. Per 1 augustus 2017 is de RID ICT ondersteuning gaan leveren aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein CG. De ICT ondersteuning wordt geleverd op basis van standaard kantoor configuraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden.

De bijdragen van de MGR aan de begroting van de RID wordt gebaseerd op een afgesloten Dienstverlenings Overeenkomst (DVO). Hierbij wordt een vast bedrag per werkplek in rekening gebracht.

In totaal bedragen de baten van RSD, MGR en WGSP in 2019 **€ 470.692**

De bovengenoemde baten worden verrekend met de bijdrage per gemeente aan de begroting. Dit betekent dus een netto lagere bijdrage per gemeente aan de begroting.

10.3 Programma Inkoop

Inkoop

Lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Personele kosten	247.538	237.378	250.025	255.000	260.000	260.000
Totaal lasten	**247.538**	**237.378**	**250.025**	**255.000**	**260.000**	**260.000**

Baten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Bijdrage Gemeente Duiven	82.513	79.126	83.342	85.000	86.667	86.667
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	41.256	-	-	-	-	-
Bijdrage Gemeente Westervoort	41.256	39.563	41.671	42.500	43.333	43.333
Bijdrage Gemeente Zevenaar	82.513	118.689	125.013	127.500	130.000	130.000
		-				
Totaal Baten	**247.538**	**237.378**	**250.025**	**255.000**	**260.000**	**260.000**

Team inkoop wordt begroot op 3 fte.

10.4 Programma RSD

RSD

Lasten	Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Personele kosten	2.967.268	3.763.357	3.838.624	3.915.396	3.993.704	4.073.578
Huisvestingskosten	238.776	252.200	255.835	259.529	263.750	268.286
Automatiseringskosten	363.697	355.000	369.891	371.754	380.597	388.437
Facilitaire zaken	105.074	132.400	134.518	136.671	139.131	141.774
Advies en Controle	35.181	39.800	40.437	41.084	41.823	42.618
Sociale recherche	241.223					
Ondersteunende dienst	96.435	85.519	76.727	77.955	79.358	80.866
Project ESF	409.000					
Project Social Return						
Project Vakmanschap						
Totaal lasten	**4.456.654**	**4.628.276**	**4.716.032**	**4.802.389**	**4.898.363**	**4.995.559**

Baten		Rekening 2017	Begroting 2018 nw	Begroting 2019	Meerjaren begroting 2020	2021	2022
Duiven:	bijdrage exploitatie	964.662	1.183.185	1.218.324	1.242.573	1.269.523	1.296.816
	bijdrage projecten	113.837					
	bijdrage dienstverlening	48.794	48.794	48.794	48.794	48.794	48.794
Rijnwaarden:	bijdrage exploitatie	466.123					
	bijdrage projecten	55.006					
	bijdrage dienstverlening	119.308					
Westervoort:	bijdrage exploitatie	710.051	870.897	869.271	886.573	905.801	925.274
	bijdrage projecten	83.791					
	bijdrage dienstverlening	49.921	49.921	49.921	49.921	49.921	49.921
Zevenaar:	bijdrage exploitatie	1.325.050	2.196.926	2.251.168	2.295.975	2.345.771	2.396.201
	bijdrage projecten	156.366					
	bijdrage dienstverlening	159.245	278.553	278.553	278.553	278.553	278.553
ESF subsdie		204.500					
Totaal Baten		**4.456.654**	**4.628.276**	**4.716.032**	**4.802.389**	**4.898.363**	**4.995.559**

Personele lasten
De grootste post binnen de personele lasten zijn de salariskosten. De interne salariskosten zijn geraamd op € 3.383.163 op basis van 44,87 fte (inclusief Sociale Recherche 3 FTE en een deel van de dienstverleningsovereenkomsten). De salariskosten zijn bepaald o.b.v. de begrote salariskosten 2018, aangeleverd door de ondersteunende dienst. De inhuur /flexibele schil is geraamd op € 275.000.

De formatie bestaat uit de volgende functies:

Manager	1,0	fte
Teamleiders	1,94	fte
Managementondersteuning	0,78	fte
Arbeidscontactfunctionaris	1,0	fte
Beleidsmedewerkers (inclusief Financiën, IC en Beveiliging)	8,09	fte
Klantmanagers (incl jobhunters, Bbz en jongerenloket)	16,55	fte
Handhaving	3,0	fte
Applicatiebeheerders	2,89	fte
Medewerkers debiteurenadministratie	1,83	fte
Medewerkers uitkeringsadministratie	5,68	fte
Medewerkers receptie en facilitaire zaken	2,11	fte
Aantal formatieplaatsen RSD de Liemers	44,87	fte

Ondersteunende dienst
De kosten voor de ondersteunende dienst kunnen worden verlaagd omdat een deel van de administratieve werkzaamheden in eigen beheer wordt uitgevoerd.

Nieuw beleid/wensen
Bij het onderdeel RID is het onderwerp informatiebeveiliging uitgebreid aan de orde gekomen.

Dit resulteert in het advies voor:

1. Aanstelling van een Functionaris Gegevensbescherming bij Samenwerking De Liemers; 0,5 fte.
2. Aanstelling van een (Technische) Security Officer bij Samenwerking De Liemers; 1 fte.
3. Aanstelling van een 'centrale' CISO bij Samenwerking de Liemers; 0,5 fte.
4. Aanstelling van een Privacy Officer Suwinet/CISO bij Samenwerking De Liemers: 1 fte.

De diverse taakvelden en taakverantwoordelijkheden worden in de Liemers dan als volgt verdeeld :

Rollen/taken	**SDL**	**Zevenaar**	**1Stroom**
Informatiebeveiligingsfunctionaris	0 fte	0,5 fte	0,5 fte
Functionaris Gegevensbescherming (FG)	0,5 fte	0,5 fte	0,5 fte
CISO Advies/Intergemeentelijke Coördinatie BIG/AVG	0,5 fte	0 fte	0 fte
(Technische) Security Officer (CiSSP)	1 fte	0 fte	0 fte
Security Officer Suwinet, tevens belast met CISO-taken	1 fte	0 fte	0 fte
Totaal	**3 fte**	**1 fte**	**1 fte**

Voor de RsD formatie wordt een uitbreiding met FTE gevraagd.

- 1 FTE in de functie van Security Officer Suwinet. Verwachte jaarlijkse loonkosten € 76.500.

Nieuwe wensen/uitbreiding formatie

Bedragen in €	2019	2020	2021	2022
Security Officer Suwinet	76.500	76.500	76.500	76.500
Totaal	**76.500**	**76.500**	**76.500**	**76.500**

11. Programma Werk

11.1 Ontwikkelingen

11.1.1. Arbeidsmarktontwikkelingen

De afgelopen jaren is de economie sterk aangetrokken, zowel landelijk als in de Liemers. De daling van de werkloosheid is behoorlijk.

Ondanks de economische groei, verwacht het ministerie van Binnenlandse Zaken dat het aantal bijstandsgerechtigden de komende jaren blijft toenemen. Dit heeft meerdere redenen:
- Stijging van het arbeidsaanbod
- Stijging van de arbeidsproductiviteit. Dit remt de vraag naar extra personeel.
- Polarisatie op de arbeidsmarkt

De polarisatie op arbeidsmarkt is voor een belangrijk deel het gevolg van de verdergaande informatisering. Het aantal banen in het middensegment daalt en de lonen staan onder druk. Mensen die voorheen in midden-beroepen werkten, werken hierdoor steeds vaker in lager-betaalde banen aan de onderkant. Dit maakt het voor mensen met weinig kwalificaties of een laag opleidingsniveau extra moeilijk om aan het werk te komen. Bovendien staan hierdoor ook de lonen aan de onderkant onder druk. De groei van de werkgelegenheid en de lonen vindt vooral plaats aan de bovenkant van de arbeidsmarkt.

De verwachting is dat op langere termijn in De Liemers vooral het aantal banen in de sectoren zorg, welzijn en zakelijke dienstverlening zal toenemen. Tegelijkertijd blijven er ook vacatures in alle andere sectoren.

Om deze toekomstige krapte op de arbeidsmarkt het hoofd te bieden, is het belangrijk dat de partijen op de arbeidsmarkt een gezamenlijke arbeidsmarktagenda hebben. Verder is het noodzakelijk om de arbeidsparticipatie te verhogen en om onbenut personeel zoveel mogelijk in te schakelen.

Mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt kunnen echter niet voldoen aan de opleidingseisen die aan vacatures worden gesteld. Deze groep komt nog steeds moeilijk aan het werk. De landelijke baanafspraken voor mensen met een arbeidsbeperking, kunnen dit een positieve wending geven.

11.1.2. Politiek-bestuurlijke ontwikkelingen

Algemeen
Met ingang van 1 januari 2015 hebben gemeenten er een groot aantal taken en verantwoordelijkheden bij gekregen. Zowel op het terrein werk en inkomen als op de terreinen maatschappelijke ondersteuning en zorg. Door taken en verantwoordelijkheden op alle 3 deze terreinen bij gemeenten te leggen, hebben gemeenten nu de mogelijkheid om een integrale aanpak binnen het sociale domein te ontwikkelen. Ten tijden van het opstellen van deze begroting kan worden vastgesteld dat gemeenten druk zijn met de transformatie en de RSD probeert hier zo goed mogelijk op aan te haken en te anticiperen

Participatiewet
Gemeenten zijn met de Participatiewet verantwoordelijk geworden voor bijstandsgerechtigden uit de Wet werk en bijstand en voor alle groepen met een arbeidsbeperking (nieuwe instroom jonggehandicapten en alle Wsw-ers) die (enige) loonwaarde hebben.

AWBZ en Jeugdzorg
Ook de begeleiding, ondersteuning en verzorging uit de AWBZ ligt bij gemeenten, evenals de jeugdzorg. Het gaat hier om de provinciale jeugdzorg, de jeugdbescherming en -reclassering, de jeugd-ggz en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd.

Uitdaging en kansen
Op alle drie de terreinen zijn de budgetten aanzienlijk lager dan voorheen. Gemeenten moeten dus meer gaan doen met minder geld. De gemeenten zijn aan het tranformeren door meer collectieve en minder individuele voorzieningen aan te bieden, door de eigen kracht en de eigen netwerken van burgers aan te spreken en door integraal te gaan werken. Door integraal te gaan werken, willen gemeenten zowel de kwaliteit van de dienstverlening als de efficiency vergroten. De meeste gemeenten willen dit bereiken door te werken met sociale teams, door slimme dwarsverbanden te

leggen tussen de WMO, de Jeugdzorg en de Participatiewet en door overlappende dienstverlening te schrappen.

Taakvelden gemeenten
Binnen het sociale domein hebben gemeenten een verantwoordelijkheid om te zorgen voor:
- een goed functionerende arbeidsmarkt in de regio
- het versterken van de informele netwerken en daarmee de sociale samenhang binnen wijken en (dorps)kernen
- het organiseren van een breed scala aan lichte vormen van hulpverlening en ondersteuning dat voor iedereen eenvoudig toegankelijk is
- de beschikbaarheid van specialistisch zorg voor kwetsbare groepen
- de re-integratie naar werk van werkzoekenden met een uitkering op grond van de Participatiewet
- de mogelijkheden voor inwoners om te participeren in de samenleving
- de uitvoering van de wettelijke regelingen op het gebied van inkomensvoorziening

Liemerse aanpak
De Liemerse raden hebben de kaders van het Liemerse beleid voor het sociale domein bepaald. De raden hebben de volgende zes uitgangspunten vastgesteld:
1. Het beleid richt zich op iedereen
2. Mensen doen mee op basis van wat ze kunnen
3. Dienstverlening dicht bij de vindplaats
4. Eén gezin, één plan, één regisseur
5. Resultaatgerichtheid basis voor financiering
6. Gemeente integraal verantwoordelijk

Opdracht RSD
Voorafgaand aan de inwerkingtreding van de Participatiewet, hebben de Liemerse gemeenteraden besluiten genomen over de Participatiewet. De raden hebben besloten dat de RSD verantwoordelijk blijft voor de uitkeringsverstrekking en de re-integratie. De RSD heeft ook de opdracht gekregen om passende dienstverlening te ontwikkelen voor de nieuwe doelgroepen en om nauw samen te werken met andere instanties en afdelingen die betrokken zijn bij de decentralisaties.

In de Liemers is veel sociale infrastructuur aanwezig die past binnen de bewegingen binnen het sociale domein. Dit biedt volop kansen voor verdere doorontwikkeling. Het is aan de Liemerse gemeenten om de verschillende bouwstenen te ordenen en waar gewenst met elkaar te verbinden. De RSD wil hier de komende jaren graag aan bijdragen. De RSD zal hiertoe actief de samenwerking, met verschillende organisaties die binnen het sociale domein actief zijn, opzoeken.

De portefeuillehouders RSD hebben aangegeven in 2017/2018 de opdracht van de RSD te willen herijken. Dit kan mogelijk leiden tot een bijstelling van deze begroting.

11.1.3 Financiële kader

Participatiebudget
Om de participatie van de inwoners in de samenleving te bevorderen, ontvangen gemeenten Participatiebudget. Gemeenten kunnen dit budget inzetten voor alles dat met participatie te maken heeft (onder andere re-integratie naar werk en volwasseneneducatie).

De RSD de Liemers heeft voor 2017 en 2018 aparte afspraken gemaakt met de 4 Liemerse gemeenten. De gemeenten ontvangen namelijk met ingang van het jaar 2016 een zogenaamde integratie uitkering Sociaal Domein. Vanuit deze gelden dienen de re-integratiekosten te worden bekostigd. Voor de RSD ziet dit voor de 3 gemeenten als volgt uit.

Participatiebudget	Definitief	Voorlopig	Meerjarenbegroting			
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Duiven	446.834	524.632	526.432	526.432	526.432	526.432
Rijnwaarden	223.479	0	0	0	0	0
Westervoort	319.735	359.205	360.262	360.262	360.262	360.262
Zevenaar	744.761	948.906	951.924	951.924	951.924	951.924
Totaal De Liemers	**1.734.809**	**1.832.742**	**1.838.617**	**1.838.617**	**1.838.617**	**1.838.617**

Dit is inclusief bijdrage aan Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland

Inkomensdeel
Gemeenten ontvangen via het inkomensdeel middelen voor het betalen van de uitkeringen. Besparingen op het inkomensdeel mogen gemeenten houden en vrij besteden. Tekorten moeten ze vanuit de eigen middelen aanvullen.

De RSD zet daarom stevig in op uitstroom om een stabilisatie van het aantal uitkeringsgerechtigden te realiseren. Maar zelfs bij stabilisatie blijven de gevolgen voor het saldo van het I-deel onduidelijk. In het algemeen geldt dat wanneer de RSD beter presteert dan het landelijk gemiddelde het budget toereikend zou moeten zijn. Indien de RSD slechter presteert dan is de kans reëel dat er tekorten ontstaan. Het landelijke verdeelmodel is echter niet optimaal. Hierdoor blijft het lastig om het toekomstige saldo van het I-deel correct te ramen.

Relaties tussen de geldstromen
De verschillende geldstromen staan niet los van elkaar. Ze hebben invloed op elkaar:
- Het Participatiebudget beïnvloedt de andere uitgavenposten. Met het Participatiebudget financiert de gemeente haar re-integratie-inspanningen. Wanneer men een groot deel van het Participatiebudget beschikbaar stelt aan de RSD kunnen er meer re-integratieactiviteiten worden ingezet met als verwacht resultaat dat er meer klanten zullen uitstromen. Waardoor de druk op het Inkomensdeel wordt verminderd.
- Het Participatiebudget beïnvloedt ook de uitvoeringskosten. Een deel van de uitvoering (gericht op re-integratie) mag ten laste van het Participatiebudget worden gebracht. Deze kosten komen daarmee niet meer ten laste van de budgetten voor de uitvoeringskosten. Door het beperkte Participatiebudget t.b.v. de RSD zal hier nauwelijks gebruik van kunnen worden gemaakt.
- Tussen de uitvoeringskosten en het inkomensdeel bestaat een vergelijkbare relatie als tussen het Participatiebudget en het inkomensdeel. De uitvoeringskosten en de uitgaven ten laste van het inkomensdeel zijn in het algemeen positief met elkaar gecorreleerd. Meer geld voor de uitvoering kan leiden tot een kwalitatief betere uitvoering en daardoor minder mensen die afhankelijk zijn van een uitkering.

Tot slot
De forse vermindering van re-integratiemiddelen uit het Participatiebudget dwingt gemeenten om sterk op de financiën te sturen. Beperking van de uitkeringslasten blijft een belangrijk operationeel doel.

11.2 Wat willen we bereiken?

Op het gebied van werk en activering heeft de RSD 2 doelstellingen:

Doelstelling 1: zoveel mogelijk klanten regulier aan het werk.

De Liemerse raden hebben bepaald om de ondersteuningsmiddelen van de gemeente voor het aan het werk helpen van burgers zoveel mogelijk in te zetten voor mensen die zonder ondersteuning niet aan de slag zouden komen. waarbij prioriteit gegeven wordt aan jongeren, ouderen en mensen bij wie de kans hoog is dat re-integratie leidt tot uitstroom naar werk. Zoveel mogelijk klanten vanuit de nieuwe doelgroep uitkeringsonafhankelijk laten zijn door ze direct te bemiddelen naar werkgevers met de nieuwe vorm van loonkostensubsidie.

Doelstelling 2: zoveel mogelijk mensen maatschappelijk actief.

Deelname aan de samenleving is belangrijk. Zinvol bezig zijn in de samenleving geeft voldoening en versterkt bovendien de eigen sociale netwerken. Het hebben van sociale netwerken (familie, buren, vrienden en kennissen) is heel belangrijk voor de zelfredzaamheid van mensen. Mensen die kunnen terugvallen op sociale netwerken, maken over het algemeen minder gebruik van voorzieningen op het gebied van zorg en welzijn.

Het stimuleren van het hebben van sociale netwerken is daarom ook voor de gemeente belangrijk. De RSD stimuleert haar klanten heel nadrukkelijk om maatschappelijk actief te worden. De maatschappelijke organisaties in de Liemers spelen hierbij een belangrijke rol. Bovendien kan maatschappelijke participatie een eerste stap richting werk zijn.

11.3 Wat gaan we daarvoor doen

Doelstelling 1: Zoveel mogelijk klanten regulier aan het werk.

De ambitie is om het aantal bijstandsgerechtigden in de periode 2019 –2022 te verminderen.
Dat doen we door:

- Een (sub)regionale werkgeversbenadering
- Eigen kracht staat centraal en klanten goed in beeld
- Groepsgewijze intakes, workshops en trainingen
- Een uitstroomgericht uitvoeringsproces
- Dienstverlening voor mensen met een arbeidsbeperking
- Een scherp handhavingsbeleid (nadere uitwerking bij programma Inkomen)
- Invulling te geven aan Social Return
- Actieve bijdrage te leveren aan het Platform Onderwijs Arbeidsmarkt (POA)

(Sub)regionale werkgeversbenadering
De sleutel voor het behalen van deze doelstelling ligt bij de werkgevers. Werkgevers hebben immers de mogelijkheid om mensen in dienst te nemen of de kans te geven om relevante werkervaring op te doen.

Gemeenten in Midden-Gelderland en het UWV Werkbedrijf werken op het gebied van werkgeversdienstverlening samen in het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP). Door deze bundeling van krachten is het WSP in staat om werkgevers in de verschillende sectoren deskundig te adviseren op het gebied van personele vraagstukken. In 2018 is gestart met de subregionale werkgeversdienstverlening waardoor er lokaal accenten gelegd kunnen worden. Het WSP kan door de samenwerking putten uit een groter aantal potentiële kandidaten, zodat het mogelijk is om sneller en meer kandidaten aan werkgevers voor te stellen. Het team bemiddeling van de RSD werkt in nauw contact samen met het WSP.

Eigen kracht staat centraal
De klantmanagers van de RSD begeleiden hun klanten individueel. Eigen verantwoordelijkheid en eigen kracht van de klant zijn hierbij het uitgangspunt. Jongeren, ouderen (50+), klanten die nieuw instromen en klanten die er klaar voor zijn om bij een werkgever aan de slag te gaan, hebben prioriteit. Om een succesvolle match te realiseren met de vacatures en baanopeningen die het WSP binnenhaalt, is het belangrijk dat de RSD het eigen klantenbestand goed in beeld te heeft. De focus ligt zowel op voltijds werk als op deeltijd werk. Ieder gewerkt uur is er één.

De jongeren worden begeleid vanuit het jongerenloket “het Startblok”. Klanten onder de 27 die geen startkwalificatie hebben, worden zoveel mogelijk teruggeleid naar school of een opleiding. Kwetsbare jongeren worden extra ondersteund. Voor anderen geldt de kortste weg naar werk.

Groepsgewijze intakes, workshops en trainingen
Naast de individuele begeleiding organiseert de RSD ook groepsgewijze trainingen en workshops voor werkzoekenden. Hierbij gebruiken we het groepsproces om mensen in beweging te krijgen. Deelnemers motiveren elkaar, spreken elkaar aan op dingen, breiden hun netwerk uit en sluiten vriendschappen. Op deze manier profiteren deelnemers van elkaars input. De begeleiding wordt hierdoor effectiever. Groepsbegeleiding is ook efficiënt omdat meerdere klanten tegelijk kunnen worden opgepakt.

Uitstroomgericht uitvoeringsproces
Werk gaat voor deelname aan re-integratietrajecten. Vanuit dit werk, betaald of met behoud van uitkering wordt de klant verder geholpen om uit te stromen. De klant is hier zelf verantwoordelijk voor, de RSD ondersteunt op maat. Instrumenten die de RSD hierbij kan inzetten zijn werken met behoud van uitkering, loonkostensubsidies, jobcoaching, scholing en voorzieningen voor zelfstandigen.

Dienstverlening voor mensen met een arbeidsbeperking
De Liemerse raden hebben de RSD de opdracht gegeven om in de eerste anderhalf jaar na invoering van de Participatiewet expertise en ervaring op te doen met het ondersteunen en arbeidsfit maken van mensen met een arbeidsbeperking. De beleidsprioriteit is hierbij om arbeidsbeperkten bij reguliere werkgevers aan de slag te helpen. Dit wordt ondersteund doordat deze klanten op basis van loonwaarde kunnen worden geplaatst bij een werkgever. Het overige deel wordt door middel van een tijdelijke loonkosten subsidie ondersteund.

Scherp handhavingsbeleid
Fraude mag niet lonen, is het uitgangspunt. Een scherp handhavingsbeleid is noodzakelijk om het maatschappelijk draagvlak voor sociale voorzieningen overeind te houden. Daarnaast heeft de RSD ook een financieel belang om alleen uitkeringen te verstrekken aan mensen die hier ook echt recht op

hebben. Ook mag van uitkeringsgerechtigden verwacht worden dat ze zich maximaal inspannen om weer aan het werk te komen. Gebeurt dit niet dan kan de uitkering worden verlaagd.

Social Return
De door RID en RSD vastgestelde beleidsnotitie Social Return in de Liemers en de daarmee samenhangende pilot die door de RSD wordt getrokken, wordt halverwege 2016 geëvalueerd Bij het opstellen van deze begroting is deze evaluatie hiervan nog niet opgesteld. In deze begroting is dan ook nog geen rekening gehouden met het structureel toekennen van middelen t.b.v. Social Return. Wel ziet de RSD een toenemend enthousiasme dat past bij de noodzaak die afdelingen zien om meer mensen met afstand tot de arbeidsmarkt een bijdrage te laten leveren bij de uitvoering van gemeentelijke taken. Zo wordt een oplossing gevonden voor de disbalans tussen personele taakstellingen, vervangingsvraag en de quotumverplichting voor bedrijven en gemeenten om arbeidsgehandicapten in dienst te nemen. Dit alles in nauwe samenwerking met de inkoopadviseurs van RID de Liemers.

POA de Liemers
Het Platform Onderwijs en Arbeidsmarkt (POA) De Liemers is in 2007 van start gegaan. Veertien leden afkomstig uit de 3 O's (ondernemers, onderwijs en overheid) vormen gezamenlijk dit platform. Het platform fungeert als schakel tussen deze 3 O's. Het doel is om de arbeidsmarkt in de regio beter te laten functioneren en knelpunten op de arbeidsmarkt op te lossen. Vooral de aansluiting van het onderwijs op de personeelsvraag van de werkgevers in de regio heeft de aandacht. Het platform kijkt zowel naar de korte als naar de langere termijn.

Het POA heeft vooral een rol in het organiseren van regionale afstemming en het mogelijk maken van concrete projecten in een omgeving waarin partijen elkaar goed kennen. Belangrijke projecten zijn het Logistiek Expertise Centrum Liemers (LEC), Aan het werk in de Liemers (voor de leerlingen uit het Speciaal en Praktijkonderwijs)), Innovatiehubs, Laaggeletterdheid bij werknemers, Zorgtechnologie en zorgprofessional en het Banenoffensief techniek. Ook organiseert het POA jaarlijks een arbeidsmarktconferentie, waarin netwerken en kennisdeling centraal staan.

Het POA zoekt zoveel mogelijk de verbinding met de sectortafels van de Liemerse Economische Agenda (LEA).

<u>Doelstelling 2</u>: Zoveel mogelijk mensen maatschappelijk actief.

Vrijwilligerswerk
Mensen die vrijwilligerswerk verrichten, leveren een waardevolle bijdrage aan de samenleving, versterken hun sociale netwerk en ontwikkelen hun eigen competenties. Klanten met een loonwaarde van minder dan 40% waarvan de klantmanager inschat dat het verrichten van vrijwilligerswerk een positief effect kan hebben op de situatie van de cliënt, worden daarom doorverwezen naar de diverse Liemerse vrijwilligerswerkpunten.

Tegenprestatie
Een tegenprestatie is het verrichten van onbeloonde maatschappelijk nuttige werkzaamheden als wederdienst voor het ontvangen van een bijstandsuitkering. De tegenprestatie helpt bijstandsgerechtigden ook om een sociaal netwerk, arbeidsritme en regelmaat te behouden, daarmee worden tevens de kansen op de arbeidsmarkt vergroot.

Met de invoering van de Participatiewet zijn gemeenten verplicht om het beleid over de tegenprestatie vast te leggen in een verordening. De Liemerse raden hebben de volgende groepen vrijgesteld van het verrichten van een tegenprestatie:
- uitkeringsgerechtigden die parttime werken;
- uitkeringsgerechtigden die deelnemen aan een sociaal activeringstraject, het toekomstatelier of groepstrainingen;
- uitkeringsgerechtigden die mantelzorg of vrijwilligerswerk verrichten.

Bij klanten die niet tot één van deze groepen behoren wordt individueel afgewogen of een tegenprestatie in hun traject past, waarover indien zinvol wordt overlegd met het sociale team om tot een integrale afweging te komen.

Dagbesteding

Klanten met een loonwaarde van minder dan 40% komen niet in aanmerking voor voorzieningen als loonkostensubsidie en jobcoaching. Een deel van hen kan baat hebben bij dagbesteding. De RSD wil daarom met de gemeentelijke afdelingen WMO en met de zorgaanbieders dagbestedingsactiviteiten organiseren.

11.4 Wanneer zijn we tevreden?

We zijn tevreden als:

- 10% van de klanten met een PW-uitkering uitstroomt naar regulier werk (parttime of volledig). Dit betekent concreet (uitgaande van een geprognosticeerd bestandsvolume per 1 juli 2018):
  - Duiven 396 * 10%= 40 (BUIG 445)
  - Westervoort 339 * 10%= 34 (BUIG 368)
  - Zevenaar 809 * 10%= 81 (BUIG 900)
- 75% van de jongeren onder de 27 jaar wordt buiten de inkomensvoorziening gehouden.
- 20% van de mensen met een arbeidsbeperking die nieuw instromen worden met een loonkostensubsidie uitgeplaatst bij een werkgever.
- 75% van alle klanten maatschappelijk actief zijn

11.5 Wat mag het kosten?

Het doel is om het beschikbare Participatiebudget volledig te benutten en tegelijkertijd niet te overschrijden.

Participatiebudget	**Begroting 2019**		
2019	**RSD excl. WSP**	**WSP**	**RSD incl. WSP**
Duiven	404.942	121.490	526.432
Westervoort	288.925	71.337	360.262
Zevenaar	748.234	203.690	951.924
Totaal De Liemers	1.442.101	396.516	1.838.617

De budgetten voor 2019 en de verwachte budgetten voor de komende jaren 2019 -2022 zijn in het programma Werk nader uiteengezet.
Hieronder volgt een nadere specificatie naar de producten van het programma Werk.

12. Programma Inkomen

12.1 Ontwikkelingen

Door de invoering van de Participatiewet is de doelgroep van de RSD verder uitgebreid. Het heeft ook een andere denk- en werkwijze gevraagd van de medewerkers.

Daarnaast is het ministerie druk bezig met het introduceren van een nieuw verdeelmodel. Welke effecten dit zal hebben op de budgetten van de 3 Liemerse gemeenten is op dit moment nog lastig te voorspellen.

Met de invoering van bovenvermelde wetten wordt het volgende nagestreefd:

- Maximale productiviteit van de beroepsbevolking stimuleren;
- Het toenemend beroep op uitkeringen terugdringen;
- Een enorme bezuiniging realiseren;
- Terugdringen van bijstandsfraude;
- Uitstroom van arbeidsgehandicapten;

De omvangrijke bezuinigingen op het Participatiebudget die bij de invoering van de Fraudewet al zijn ingezet, worden verder doorgevoerd. In het Programma Werk zijn de effecten hiervan al nader beschreven.

Digitaliseren/ E-dienstverlening
De RSD heeft als doel om zoveel mogelijk te digitaliseren. Dat zal de komende jaren ook een speerpunt zijn. De website van de RSD is in 2015 vernieuwd. Dit is destijds in Liemers verband opgepakt. De nieuwe website heeft ervoor gezorgd dat de kwaliteit van de dienstverlening verbeterd

is. Klanten kunnen de informatie beter terugvinden en het is mogelijk om diverse producten met behulp van je DIGI-D op te vragen. Dit levert ook een besparing opgeleverd op het gebied van portokosten.

De aanvragen levensonderhoud (e-WWB formulieren) zullen via het UWV werkbedrijf blijven lopen. Daarom is het van belang om een goede samenwerking met het UWV-WERKbedrijf te onderhouden. De komende jaren zullen de mogelijkheden voor e-dienstverlening via werk.nl verder worden uitgebreid.

Binnen de RSD wordt er gedeeltelijk zaakgericht gewerkt. Het gedeelte van de niet-cliëntgerichte processen is volledig ingericht en in 2018 zal de verdere uitrol plaatsvinden naar de cliëntgerichte processen, zodat er binnen de RSD vanaf de tweede helft van 2018 volledig zaakgericht gewerkt wordt. In 2018 zal tevens de overgang van Corsa naar Decos Join plaatsvinden. Ook zal er worden ingespeeld op de vorming van een KCC. Hiervoor zullen intern diverse veranderingen plaatsvinden. Het is belangrijk om hier tijdig op in te spelen, door het proces in kaart te brengen, medewerkers op te leiden en nieuwe rollen toe te bedelen.

Hoogwaardig en activerend handhaven
Handhaving levert een belangrijke bijdrage aan het voorkomen van onterechte instroom c.q. voorkomt dat er een langer beroep dan noodzakelijk op uitkering wordt gedaan. Vandaar dat handhaving een belangrijke pijler is. Hierbij moet niet alleen gedacht worden aan rechtmatige verstrekking van de uitkering, maar ook dat nauwlettend in de gaten wordt gehouden of de arbeidsverplichtingen wel worden nagekomen. Indien dit niet het geval is zal er worden gesanctioneerd, voor zover er geen dringende redenen zijn om hiervan af te zien. Bij het schenden van de inlichtingenplicht zal er een boete worden opgelegd en de eventueel ten onrechte verstrekte bijstand wordt teruggevorderd. Alle mogelijkheden worden aangewend om de ten onrechte verstrekte bijstand in te vorderen.

Cliëntenparticipatie
De RSD heeft een eigen Cliëntenraad Werk en Inkomen, die actief en betrokken is. Zij volgen de nieuwe wet- en regelgeving nauwlettend, zijn betrokken bij de wijze waarop de RSD hiermee omgaat en op welke wijze wij communiceren met de cliënten en geven gevraagd en ongevraagd advies. Vanuit de RSD worden jaarlijks meerdere presentaties gegeven voor de leden van de Cliëntenraad om hen mee te nemen in actuele ontwikkelingen, zodat zij hun adviserende rol goed kunnen uitvoeren. Ook zelf doen zij er alles aan om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen. Juist ook door deze ontwikkelingen stellen zij zich zeer (pro)actief op.

12.2 Wat willen we bereiken?

Op het gebied van inkomen heeft de RSD vier doelstellingen:

Doelstelling 1: Beperken van de instroom door een actieve poortwachtersfunctie.

Doelstelling 2: Rechtmatige en tijdige inkomensondersteuning.

Doelstelling 3: Adequate uitvoering van het handhavings- en fraudebeleid.

Doelstelling 4: Activerend handhaven

Beperken van de instroom door een actieve poortwachtersfunctie.
Inwoners binnen de Liemers, die een beroep doen op ondersteuning bij het vinden van werk, vragen vaak om een (tijdelijke) uitkering. Het snel en zorgvuldig afhandelen van deze aanvragen blijft een belangrijk speerpunt van de RSD. Daarbij spelen handhavingsaspecten (poortwachtersfunctie) en re-integratieaspecten een grote rol. Vanuit het traject van Sociale Dienst naar Sociale Onderneming, zijn de mogelijkheden onderzocht om onze poortwachtersfunctie nog efficiënter uit te kunnen voeren. Dit betekent enerzijds inzet op preventie en goede voorlichting over rechten en plichten, het verhogen van de nalevingsbereidheid van cliënten door actieve controle bij het begin van het aanvraagproces. En anderzijds een belangrijke focus op directe bemiddeling aan de poort naar werk (bemiddeling op vacatures, work first, leerwerktrajecten, terugkeer naar school, participatiebanen etc.).
Deze huidige aanvraagprocedure loopt naar tevredenheid en werpt zijn vruchten af. Het heeft de preventiequote van de RSD verbeterd en gezorgd voor een lagere instroom.

Klanten wonen twee voorlichtingsbijeenkomsten bij alvorens zij een aanvraag kunnen indienen. Tijdens de eerste voorlichtingsbijeenkomst ligt de focus op het verkrijgen van werk. Naast voorlichting over de arbeidsverplichtingen krijgen de deelnemers opdrachten mee. Hierbij kan worden gedacht aan

het maken van een CV, inschrijven bij uitzendbureaus en het verrichten van sollicitaties. Tijdens de werkintake zal worden beoordeeld of de opdrachten naar behoren zijn uitgevoerd. Wanneer dit niet het geval is, kan dit als consequentie hebben dat de toe te kennen uitkering tijdelijk wordt verlaagd of dat de uitkering niet wordt ingezet (< 27). Tijdens de tweede voorlichtingsbijeenkomst worden de potentiële aanvragers geïnformeerd omtrent de rechten en verplichtingen die verbonden zijn aan het verkrijgen van een uitkering. Hierbij wordt extra aandacht besteed aan het tijdig en correct informeren van de RSD bij bijvoorbeeld het ontvangen van inkomsten en wijzigingen van de leefvorm. De consequenties bij het niet correct nakomen van de inlichtingenverplichting worden ook inzichtelijk gemaakt. Hierbij kan gedacht worden aan het terugvorderen van de ten onrechte verstrekte bijstand, het opleggen van een boete en uitsluiting van schuldhulpverleningstrajecten. Wanneer bij het eerste klantencontact wordt vastgesteld dat een potentiële uitkeringsgerechtigde niet in staat is om de voorlichtingsbijeenkomsten te volgen (denk hierbij aan de belemmeringen die de nieuwe doelgroepen kunnen hebben), zal hij/zij op individuele basis worden voorgelicht tijdens de werk- en uitkeringsintake.

Rechtmatige en tijdige inkomensondersteuning
Evenals in het verleden blijft de focus gericht op het bieden van een goed product, met een hoog dienstverleningsniveau en verantwoorde juridische kwaliteit. Daarnaast is onze ambitie dat voor al onze nieuwe klanten het recht op uitkering of inkomensvoorziening zo snel mogelijk wordt vastgesteld nadat eerst is gekeken of de betrokkene niet bemiddeld kan worden naar werk. Zo willen we de doorlooptijd kort houden en de klant- en servicegerichtheid verhogen. Uiteraard is onze klant hierin zelf ook leidend; d.w.z. dat zonder tijdige aanlevering van de noodzakelijke documenten door de klant deze ambitie niet haalbaar zal zijn. De huidige aanvraagprocedure heeft wel als gevolg dat de doorlooptijd wat wordt verlengd, omdat de aanvraag pas in behandeling wordt genomen nadat de voorlichtingsbijeenkomsten zijn gevolgd.

Adequate uitvoering van het handhavings- en fraudebeleid.
Binnen de RSD wordt er integraal gehandhaafd. Dit heeft ervoor gezorgd dat er meer samenspel is ontstaan tussen het nakomen van de inlichtingenverplichting, medewerkingsverplichting en de arbeidsverplichtingen. De fraude-alertheid onder de medewerkers is verder toegenomen en geborgd binnen de processen.

De klantmanagers Inkomen zijn samen met het handhavingsteam het aanspreekpunt op het gebied van een rechtmatige uitvoering van deze wetten. Zij kunnen diverse instrumenten op het gebied van handhaving en fraudebestrijding inzetten zoals een huisbezoek (indien er een reëel vermoeden is van misbruik). Worden er overtredingen geconstateerd, dan moet de rechtmatige situatie zo snel mogelijk worden hersteld en de overtreder met een passende boete en terugvordering worden geconfronteerd. Fraude mag immers nooit lonen!

- Bij de uitkeringsverstrekking wordt gericht onderzoek uitgevoerd. Dit gebeurt onder meer op basis van signalen en risicoanalyses.
- We voeren rechtmatigheidscontroles uit die tot aanpassing, beëindiging of terugvordering kunnen leiden.
- Ook worden bestandsvergelijkingen uitgevoerd. Door koppeling en vergelijking van gegevens in verschillende bestanden ontstaat zicht op het risico van fraude met uitkeringen. Koppelingen worden gelegd tussen de GBA, Suwinet, UWV, Sociale Verzekeringsbank, RDW, Kamer van Koophandel, DUO en Belastingdienst
- We zetten in op preventie
- We onderzoeken vermoedens van fraude en leggen waar nodig boetes op.
- We zetten in op goede communicatie en voorlichting over rechten en plichten en over de gevolgen het van niet nakomen van deze verplichtingen. Door een goede voorlichting aan de klanten proberen we te bewerkstelligen dat de klant zijn verplichtingen beter nakomt.
- Het uitvoeren van themacontroles

Activerend handhaven
Uitkeringsgerechtigden die niet meewerken aan hun re-integratie worden nadrukkelijk op hun arbeidsverplichtingen gewezen. Wanneer zij desondanks weigeren de op hen van toepassing zijnde arbeidsverplichtingen na te komen, wordt er gesanctioneerd. Het betreft hier niet alleen uitkeringsgerechtigden die kans hebben om uit te stromen naar een betaalde baan, maar ook uitkeringsgerechtigden waarbij sociale activering het hoogste haalbare is. Want ook voor deze laatste groep is het goed dat zij in beweging komen om weer een normaal leefritme te verkrijgen.

Het instrument tegenprestatie naar vermogen wordt ingezet om uitkeringsgerechtigden die niet actief zijn in beweging te krijgen met als doel hen onder de mensen de brengen door bijvoorbeeld vrijwilligerswerk te laten verrichten. Hierdoor worden zij uit het sociaal isolement gehaald.

12.3 Wat gaan we daarvoor doen?

Beperken instroom door een actieve poortwachtersfunctie.
- Het aantal nieuwe PW-uitkeringen door middel van goede informatieverstrekking, voorlichting, handhavings- en fraudepreventie vroeg in het aanvraagproces zoveel mogelijk beperken.
- Jongeren < 27 jaar buiten de uitkering gehouden door hen direct terug te leiden naar school en/of werk. De uitkering van jongeren < 27 jaar die wel zijn ingestroomd en die onvoldoende startkwalificatie hebben om succesvol deel te nemen aan de arbeidsmarkt, wordt beperkt tot het eerst volgende moment waarop zij weer aan een studie kunnen beginnen.

Rechtmatige en tijdige inkomensondersteuning.
- Uitkeringsaanvragen zo snel mogelijk, in ieder geval binnen de wettelijke termijn, afhandelen.
- Potentiële aanvragers stimuleren om via de E-intake een uitkering aan te vragen
- Door goede scholing van medewerkers de kwaliteit van de besluiten op peil houden

Adequate uitvoering van het handhavings- en fraudebeleid.
- Actief inzetten van fraudepreventie door de fraudealertheid van medewerkers en door gebruik te maken van signalen van het Inlichtingenbureau, Suwinet inkijk enz.
- Opsporen van fraude door preventief en repressief inzetten van het cluster handhaving.
- Terugvorderen van teveel betaalde bijstandsuitkeringen.
- Opleggen van een boetes bij misbruik en oneigenlijk gebruik
- Opleggen van maatregelen bij onvoldoende medewerking bij de inschakeling in het arbeidsproces.
- Actief invorderen van ten onrechte verstrekte bijstand en boetes

Activerend handhaven
- Sanctioneren bij het niet of onvoldoende nakomen van de arbeidsverplichtingen
- Gebruik maken van de activeringsprojecten. Ziekteverzuim binnen de trajecten actief oppakken.
- Actief gebruik maken van alle ter beschikking gestelde reïntegratieinstrumenten om klanten te laten participeren.
- De klant actief blijven volgen op zijn/haar arbeidsverplichtingen en indien nodig sanctioneren.
- Klanten die niet actief zijn een tegenprestatie naar vermogen te laten verrichten.

12.4 Wanneer zijn we tevreden?

We zijn tevreden als:
- Onze uitgaven voldoen aan de rechtmatigheidsnormen van het Rijk.
- De ontwikkeling van het bestandsvolume PW en IOAW van de RSD de Liemers procentueel minimaal onder het landelijk gemiddelde blijft
- Uitkeringsgerechtigden zodanig in beweging komen dat zij participeren.
- Aantal aan de bezwaarschriftencommissies voorgelegde bezwaarschiften, < 10% gemiddeld gegrond.
- De gemiddelde instroom niet toeneemt ten opzichte van voorgaande jaren
- De duur van de uitkering wordt beperkt
- De hoogte van de uitkering lager wordt door inkomsten uit deeltijd arbeid
- Als klanten die de arbeidsverplichting niet nakomen, daadwerkelijk gesanctioneerd worden
- Dat sanctioneren leidt tot een actieve opstelling van de klant

12.5 Wat mag het kosten?

Er zijn een aantal uitgangspunten opgenomen voor het berekenen van de verwachte ontwikkeling van de uitgaven voor bijstand over de periode 2019 tot en met 2022.
Deze uitgangspunten zijn:
- Voor de gebundelde budgetten Inkomensdeel 2019 wordt **niet** uitgegaan van het voorlopige gebundelde budget Inkomensdeel 2018 + 1%, maar de bijdrage die de gemeenten per voorschot aan de RSD dienen te betalen op basis van de verwachte uitgaven aan uitkeringen.

- De uitkeringskosten 2019 zijn berekend op basis van een verwachte uitkeringsaantallen 2018 en een prijsindexatie van 2% t.o.v. 1-1-2018.
- Voor de uitgaven I-deel is uitgegaan van de geprognosticeerde aantallen 2019 t/m 2022 het gemiddelde uitkeringsbedrag per maand per gemeente.
- Het gemiddelde uitkeringsbedrag per maand per gemeente is gebaseerd op het gemiddelde uitkeringsbedrag per gemeente berekend op basis van de werkelijke uitgaven over de periode januari tot en met november 2017.
- Zoals bij de inleiding van dit hoofdstuk al aangegeven, is het ministerie bezig met een nieuw verdeelmodel voor wat betreft de budgetten Inkomensdeel.
- Het maximale risico in financiële zin is 8,75% van het budget Inkomensdeel Wwb, mits wordt voldaan aan de criteria betreffende de Vangnetuitkering. Voor nadere toelichting zie risicoparagraaf H6.

Voor de verwachte Wwb-aantallen (incl. Ioaw, Ioaz en Bbz starters) is uitgegaan van de volgende uitgangspunten:
2019 een bestandsstijging van 0% t.o.v. 31-12-2018
2020 een bestandsstijging van 0% t.o.v. 31-12-2019
2021 een bestandsstijging van 0% t.o.v. 31-12-2020
2022 een bestandsstijging van 0% t.o.v. 31-12-2021

In een tabel vertaald ziet de verwachte ontwikkeling van de aantallen er als volgt uit:

Gemeente	Werkelijk 31-12-'14	Werkelijk 31-12-'15	Werkelijk 31-12-'16	Prognose 31-12-'17	Prognose 31-12-'18	Prognose 31-12-'19	Prognose 31-12-'20	Prognose 31-12-'21	Prognose 31-12-'22
Duiven	423	438	467	445	445	445	445	445	445
Rijnwaarden	232	238	256	233					
Westervoort	397	418	401	368	368	368	368	368	368
Zevenaar	655	649	687	667	900	900	900	900	900
RSD	**1.707**	**1.743**	**1.811**	**1.713**	**1.713**	**1.713**	**1.713**	**1.713**	**1.713**

Risico:
De ambitie is om het aantal uitkeringsgerechtigden in de periode 2019-2022 stabiel te houden (incl. Ioaw-Ioaz en Bbz starters). Bovenstaande aantallen zijn echter met de nodige onzekerheden 'omgeven':
- het is de vraag in hoeverre de gewenste bestandsreductie met bestaande middelen kan worden gerealiseerd. Het is een reëel risico dat de opgave tot bestandsreductie voor de RSD te groot is, als deze wordt afgezet tegen capaciteit en beschikbare middelen.
- ook de uitwerking van alle andere toekomstige veranderingen op het gebied van de sociale zekerheid (verbreding takenpakket met nieuwe doelgroepen, positie Sociale Werkvoorziening Presikhaaf Bedrijven, positie RSD, samenvoeging middelen voor Wwb, Wsw en Wajong in één ongedeeld re-integratiebudget, structurele kortingen op het budget, enorme tekorten op Wsw) heeft verregaande consequenties.
- de ontwikkelingen van de regionale arbeidsmarkt en ook de verwachtingen van het CPB dat het aantal bijstandsgerechtigden nog verder zal stijgen, maken het onzeker of deze bestandsreductie daadwerkelijk wordt gerealiseerd.

13. Programma Dienstverlening

13.1 Wat zijn de nieuwe ontwikkelingen?

De RSD voert op verzoek van gemeenten ook extra werkzaamheden uit die buiten de kerntaken vallen. Hiervoor werkt de RSD met dienstverleningsovereenkomsten.

Vanuit de Liemerse samenwerkingsagenda zal er in de loop van 2016 een besluit worden genomen om over te gaan op een Liemerse backoffice voor het sociale domein. De RSD is een van de opties om deze taak bij te beleggen. Wanneer het besluit wordt genomen dit bij de RSD te beleggen, zal dit een behoorlijk effect hebben op de dienstverleningsovereenkomsten met de gemeenten.

De kans bestaat dat de werkzaamheden op het gebied van de Interne controle vanaf 2018 door de gemeente Zevenaar wordt uitgevoerd. Dit in het kader van het vergroten van de efficiënte en effectiviteit van de dienstverlening. Dit zal gevolgen hebben voor de dienstverleningsovereenkomst.

Afhankelijk van de ontwikkelingen binnen de sociale teams in de Liemers kan er gevraagd worden om meer of minder inzet vanuit de RSD. Dit heeft gevolgen voor de omvang van de dienstverleningsovereenkomst.

Ook zal de functie van applicatiebeheer een andere invulling krijgen, meer adviesgericht. Dit betekent een verandering in de rol/functie van de applicatiebeheerders en tevens een uitbreiding van de dienstverleningsovereenkomst.

De samenwerkingsovereenkomst met de gemeente Doesburg en de GR Samenwerking de Liemers is op het gebied van Sociale Recherche gecontinueerd. De kans bestaat dat door de meer fraudegerichte aanpak van de gemeente de dienstverleningsovereenkomst verder wordt uitgebreid.

In de toekomst wordt er ook een uitbreiding van de dienstverleningsovereenkomst verwacht voor het uitvoeren van de adresonderzoeken door de handhavers.

De RSD oriënteert zich op de ontwikkelingen en op de mogelijkheden om de bestaande dienstverleningsovereenkomsten verder uit te breiden en onderzoekt de mogelijkheden voor eventuele samenwerking met andere gemeenten.

13.2 Wat willen we bereiken?

Wij rekenen het tot de taak van RSD de Liemers dat de klant (burger of deelnemende gemeente) zo optimaal mogelijk wordt bediend. Dit betekent dat de afgesproken werkzaamheden in de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten o.b.v. de voorwaarden van die overeenkomst efficiënt, effectief en tijdig worden geleverd.

De RSD plant vaste evaluatiemomenten in met de accountmanagers om naast het evalueren tevens vooruit te kijken naar de ontwikkelingen en gebruikt dit als input voor het jaarlijks opstellen van de dienstverleningsovereenkomsten. Er zal tijdens deze gesprekken goed gekeken worden naar eventuele uitbreidingsmogelijkheden.

13.3 Wat gaan we daarvoor doen?

De taken en activiteiten die in de dienstverleningsovereenkomst tussen de RSD de Liemers en de gemeente, efficiënt uitvoeren.
De taken zijn o.a.:

- Opmaak uitkeringsdossier, verzorging betalingen.
- Controle facturen.
- Afhandelen aanvragen kinderopvang
- Afhandelen aanvragen Bijzondere bijstand/Minimabeleid
- Uitvoeren van huisbezoeken in het kader van de Bijzondere bijstand.
- Verzorging debiteurenadministratie.
- Doorvoering van Gemeentelijke Basis Administratiemutaties in GWS4All.
- Levering van kengetallen per gemeentelijk budget.
- Uitvoering van interne controle en kwartaalverslag interne controle.
- Applicatiebeheer.
- Jaarlijkse evaluatie met de 4 gemeenten

13.4 Wanneer zijn we tevreden?

Wanneer de RSD de Liemers voldoet aan de uitvoering van de taken zoals omschreven in de dienstverleningsovereenkomst en dit ook blijkt uit de jaarlijks te voeren evaluatiegesprekken met de deelnemende gemeenten. In 2018 wil de RSD gaan werken met een Service Level Agreement (SLA).

13.5 Wat mag het kosten?

In de dienstverleningsovereenkomst zijn alle uit te voeren activiteiten in aantallen en tijd beschreven. Hieruit volgt een totale inschatting van de tijdsbesteding. Op grond van deze tijdsbesteding is een

voorcalculatorische kostprijs overeengekomen met de cliënt (gemeente). De RSD streeft ernaar dat de kosten binnen de kostprijs blijven, zonder daarbij te tornen aan de kwaliteit van de dienstverlening.

Bijdrage dienstverlening per gemeente Begroting 2019

Omschrijving	bijdrage Duiven	bijdrage Westervoort	bijdrage Zevenaar
Dienstverlening			
Bijzondere bijstand	9.975	13.138	58.493
Suwinet	2.974	2.898	5.796
Planning & Control werkzaamheden	10.366	7.830	18.616
Detachering medewerker Sociaal team	25.479	26.055	42.392
Hulp bij het huishouden			7.848
Vervoersvoorziening			3.356
Rolstoelvoorziening			3.356
Woonvoorziening			3.356
Wmo-begeleiding			65.387
Jeugdzorg			69.953
Bijdrage per gemeente	48.794	49.921	278.553

Duiven: Werk, Inkomen & dienstverlening	Realisatie 2016	Begroting 2017 primair	Begroting 2018 Primair	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2018	Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2018
Uitkeringen Inkomensdeel	6.082.867	6.080.480	6.433.713	6.171.969	6.270.721	6.383.594	6.504.882	445	445
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	5.291	83.000	69.000	20.221	20.545	20.915	21.312		
Uitgaven W-deel	283.659	260.000	342.855	534.854	543.411	553.193	563.703		
Uitgaven bijz.bijst./WKO (DVO)	96.015	75.500	75.500	85.564	86.934	88.498	90.180		
Uitgaven Duiven	6.467.832	6.498.980	6.921.068	6.812.609	6.921.611	7.046.200	7.180.077		
Bijdrage gemeente Duiven	6.467.832	6.498.980	-6.921.068	-6.812.609	-6.921.611	-7.046.200	-7.180.077		
verschil: kip/haags uitvoeringskosten		0							

Rijnwaarden: Werk, Inkomen & dienstverlening	Realisatie 2016	Begroting 2017 primair	Begroting 2018 Primair	Begroting 2022	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2017	Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2017
Uitkeringen Inkomensdeel	3.332.450	3.360.812	0	0	0	0	0		
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	38.340	43.500	0	0	0	0	0		
Uitgaven W-deel	143.491	240.000	0	0	0	0	0		
Uitgaven WMO	2.003.026	1.035.000	0	0	0	0	0		
Uitgaven bijz.bijstand	426.987	309.000	0	0	0	0	0		
Uitgaven Rijnwaarden	5.944.293	4.988.312	0	0	0	0	0		
Bijdrage gemeente Rijnwaarden	5.944.293	4.988.312	0	0	0	0	0		
verschil: kip/haags uitvoeringskosten		0							

Westervoort: Werk, Inkomen & dienstverlening	Realisatie 2016	Begroting 2017 primair	Begroting 2018 Primair	Begroting 2022	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2017	Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2017
Uitkeringen Inkomensdeel	5.223.344	5.765.671	5.636.769	4.952.635	5.031.877	5.122.451	5.219.778	368	368
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	-57.260	25.000	-18.000	16.151	16.410	16.705	17.023		
Uitgaven W-deel	237.928	300.000	262.634	366.025	371.881	378.575	385.768		
Uitgaven bijz.bijst./WKO (DVO)	79.941	53.500	53.500	126.154	128.172	130.479	132.958		
Uitgaven Westervoort	5.483.953	6.144.171	5.934.903	5.460.965	5.548.341	5.648.211	5.755.527		
Bijdrage gemeente Westervoort	5.483.953	6.144.171	-5.934.903	-5.460.965	-5.548.341	-5.648.211	-5.755.527		
verschil: kip/haags uitvoeringskosten		0							

Zevenaar: Werk, Inkomen & dienstverlening	Realisatie 2016	Begroting 2017 primair	Begroting 2018 Primair	Begroting 2022	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2017	Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2017
Uitkeringen Inkomensdeel	9.033.808	8.953.504	13.184.842	12.199.768	12.394.965	12.618.074	12.857.817	900	900
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	-9.481	103.000	68.500	10.933	11.108	11.308	11.523		
Uitgaven W-deel	615.398	500.000	836.612	967.155	982.629	1.000.316	1.019.322		
Uitgaven WMO	764.220	2.090.000	2.364.411	4.047.236	4.111.992	4.186.008	4.265.542		
Uitgaven bijz.bijstand	910.126	1.017.000	1.326.000	1.528.100	1.552.549	1.580.495	1.610.524		
Uitgaven WMO-begeleiding			1.200.000	3.406.140	3.460.638	3.522.930	3.589.865		
Uitgaven Jeugdzorg			1.500.000	7.510.089	7.630.251	7.767.595	7.915.179		
Uitgaven Zevenaar	11.314.072	12.663.504	20.480.365	29.669.421	30.144.132	30.686.726	31.269.774		
Bijdrage gemeente Zevenaar	11.314.072	11.663.504	-20.480.365	-29.669.421	-30.144.132	-30.686.726	-31.269.774		

Bijlagen

Geprognosticeerde meerjarenbalans

Geprognotiseerde meerjaren balans									
Activa	**31-12-2019**	**31-12-2020**	**31-12-2021**	**31-12-2022**	**Passiva**	**31-12-2019**	**31-12-2020**	**31-12-2021**	**31-12-2021**
Vaste activa					**Vaste passiva**				
Materiele vaste activa					Vaste schulden	413.469	367.218	319.511	270.302
- Economisch nut	3.942.887	3.489.235	3.387.982	4.109.719					
Financiele vaste activa	-	-	-						
Totale vaste activa	**3.942.887**	**3.489.235**	**3.387.982**	**4.109.719**	**Totale vaste passiva**	**413.469**	**367.219**	**319.511**	**270.302**
Vlottende activa					**Vlottende passiva**				
Uitzettingen SKB					Kasgeldlening	-	-	-	-
Overige vorderingen	200.000	200.000	200.000	200.000	Netto vlottende schulden	1.786.583	1.513.747	2.558.471	3.329.417
Liquide middelen	2.400.000	2.400.000	2.400.000	2.400.000	Liquide middelen	1.400.000	1.400.000	1.400.000	1.400.000
Overlopende activa	90.000	90.000	90.000	90.000	Overlopende passiva	2.000.000	1.900.000	1.800.000	1.800.000
Totale vlottende activa	**2.690.000**	**2.690.000**	**2.690.000**	**2.690.000**	**Totale vlottende passiva**	**5.186.583**	**4.813.747**	**5.758.471**	**6.529.417**
Totaal	**5.600.052**	**5.180.966**	**6.077.982**	**6.799.719**	**Totaal**	**5.600.052**	**5.180.966**	**6.077.982**	**6.799.719**

Bijlage : Evaluatie traineeships in relatie tot formatie

Eind 2015 en bij de vaststelling van de meerjarenbegroting 2017 is toestemming verleend voor het aantrekken van twee ICT trainees voor een periode van 3 jaar, ingaande medio 2016. Dit om de ontwikkelingen die veel ICT capaciteit zullen vergen, zoals de herindeling en ambtelijke samenwerking binnen de Liemers, te kunnen uitvoeren.

Het advies destijds was ook om niet structureel 2 FTE toe te voegen aan de RID formatie, en tijdens de periode van drie jaar een evaluatie te doen van de benodigde formatie, en dat afgezet tegen de ontwikkelingen van die tijd. In 2019 loopt deze periode af. In de Bijlage treft u een samenvatting aan van de evaluatie.

- Bij de oprichting van de RID werd verondersteld dat ondersteuning op locatie in uitzonderingsgevallen nodig was. Dit is in de praktijk niet haalbaar. Werkplek beheer vereist elke dag ondersteuning op locatie. Deze taak wordt nu uitgevoerd door één van de systeembeheerders. Bij de start van de RID waren er 7 senior systeembeheerders. Voor één van hen was dit te hoog gegrepen en deed hij in de praktijk al werkplek ondersteuning. Zijn functie is dan ook aangepast naar Beheerder ICT. Deze taak wordt uitgevoerd zonder formatie uitbreiding.
- De wereld van 2011 (oprichting RID) is niet meer de wereld van 2019 : Er zijn forse taken bij gekomen :
    - Informatie beveiliging,
    - Beheer telefoniecentrale,
    - Beheer Topdesk Facilitair,
    - Het Nieuwe Werken,
    - Centralisatie applicatiebeheer Front en Midoffice,
    - Centralisatie applicatie Financieel systeem
    - Projecten blijven aan de orde van de dag, en er ontstaat een nieuwe dimensie vanuit de Regierol.
- De ICT Benchmark laat een (zeer) positieve bedrijfsvoering van de RID zien : ICT kosten per inwoner, kosten van de personeelscomponent, kosten per ICT werkplek gerelateerd aan de formatie, opbouw personeelskosten, verhouding A-functies ten opzichte van I-functies. Niet alleen (zeer) positief, maar ook opvallend laag en als laagste op diverse onderdelen. Op zich goed, maar ook wel een onderbouwing voor de formatie krapte.De

ICT Benchmark van 2017 is overigens al inclusief de kosten van de twee tijdelijke ICT trainees.

- De functie van Coördinator Operationeel Beheer & Ondersteuning is ingevuld. Deze functie is echter ingevuld door een senior systeembeheerder als ‘meewerkend voorman’, en gaat netto ten koste van de systeembeheer capaciteit.
- Twee senior systeembeheerders besteden ieder circa 60% aan projectleiding werkzaamheden. Een voorbeeld van een nieuwe dimensie, namelijk de regierol. Hierdoor kan ook meer tempo gemaakt worden met de diverse projecten uit het Informatie Beleidsplan. Deze trend zal zeker uitbreiden.
- Het verleden heeft laten zien dat er structureel inhuur wordt gedaan van extra benodigde capaciteit. Daar waar het idee was dat dit in eerste instantie tijdelijk was, komt steeds meer het besef dat dit structureel is vanwege krapte informatie. In 2016 is de inhuur ‘vervangen’ door 2 ICT trainees.
- De toekomst biedt diverse mogelijkheden en beperkingen. De diverse Clouds hebben bieden zowel mogelijkheden als ook beperkingen. Nieuwe taken zullen blijven ontstaan.
- De komende jaren staan bol van allerlei projecten. De belasting op de aanwezige capaciteit zal groot zijn. Naar verwachting te groot waardoor inhuur nu de enige optie is.
- De vergrijzing van het ICT personeel van de RID is een zorgpunt.
- Vanuit actief verzuimbeleid valt weinig winst te behalen.
- De huidige formatie biedt geen ruimte voor invulling van extra fulltime functies.

Jaarstukken 2017

Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers

Corsa-nr: SI18ink…
Versie: 1.0 Definitief
Datum: 12-03-2018

INHOUD ..... **Error! Bookmark not defined.**

Inleiding 3
1. Programma Bestuur 4
1.1. Netwerkdirectie 4
1.1.1 Missie 4
1.1.2 Visie 4
1.2.1 Missie 4
1.2.2 Gespreksonderwerpen 4
1.3 Overige 5
1.4 Wat mag het kosten 5

2. Programma RID 6
2.1 Wat hebben we bereikt ? 6
2.1.1 Visie / ambities RID 6
2.1.2 Resultaten Informatiebeleidsplan 7
2.2 Projecten 8
2.2.1 Projecten uit Informatie Beleidsplan 9
2.2.2 ICT Projecten 11
2.2.3 Maatwerk projecten 12
2.3 Informatiebeveiliging 13
2.3.1 Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG) 13
2.3.2 Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA) 14
2.3.3 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG) 14
2.3.4 Informatiebeveiliging: a way of life! 15

3. Programma Inkoop 17
3.1 Wat hebben we bereikt ? 17
3.1.1 Visie / ambities Inkoop 17
3.2 Inkoop heeft bij de volgende niet-Europese aanbestedingen geadviseerd: 18
3.3 Overzicht afgeronde aanbestedingen inclusief resultaat 19

4. Programma RSD 23
4.1 Wat hebben we bereikt ? 23
4.1.1 Missie RSD 23
4.1.2 Visie / ambities RSD 23
4.1.3 A3-systematiek voor Jaarplan 2017 23
4.2 Wat mag het kosten 24
4.3 Werk, Inkomen &Dienstverlening 25

PARAGRAFEN 27
5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 28
5.2 Onderhoud Kapitaalgoederen 28
5.3 Financiering 28
5.4 Bedrijfsvoering 29
5.4.1 Personeelsbeleid 29
5.4.2 Planning – en controlcyclus 29
5.4.3 Rechtmatigheid 29
Overzicht van baten en lasten 32

6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 33

7. Toelichtingen op het overzicht van baten en lasten 35
7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 35
7.2 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector 35

Balans 37

8. Balans 38
8.1 Toelichting op de balans per 31-12-2017 38
8.2 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen. 41
8.3. Feiten en gebeurtenissen die na balansdatum bekend worden 41
8.4 Toelichting op de balans per 31-12-2017 41

9. Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2017 44
9.1 Bestuur 44
9.2 RID 45
9.4 RSD 49
9.5 Dienstverlening 51

Bijlage 1: Sisa- verantwoordingsinformatie 2017 52
Bijlage 2: KPI's RsD Jaarplan 2017-Realisatie 2017 53

Inleiding

Het jaar 2017 is beëindigd en hierover doen wij nu via deze jaarstukken de verantwoording. In deze jaarstukken geven wij inzicht over de gerealiseerde doelstellingen en de daarbij horende financiële verantwoording van de gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers.

In 2017 zijn twee tussenrapportages opgemaakt en voorgelegd, hierbij is al inzicht gegeven in de gewijzigde zaken.
Maar per saldo kan voor de gehele SDL een positief saldo van € 550.560,= vermeld worden ten opzichte van de laatst bijgestelde begroting.

De RID heeft een financieel voordeel doordat de werkelijke rente lager is dan de rekenrente voor de investeringen zoals vastgesteld in de waarderingsgrondslagen (€ 125.602,-). Daarnaast is er een incidenteel voordeel behaald van € 45.540,- en zijn er nog een paar kleinere verschillen. Per saldo geeft het bij de RID een voordeel van € 210.062,=.

Het voordeel bij de RSD is met name te danken aan het binnenhalen van subsidiebedragen, waardoor een deel van de exploitatiekosten wegvallen tegen deze subsidiebedragen. Al met al een voordeel voor de RSD van € 341.755,=.

Door de verlaging van de vergaderfrequentie van de netwerkdirectie is er een voordeel op de bestuurskosten. Ook de post onvoorzien is niet gebruikt. Inkoop heeft een kleine overschrijding.

Dit voordeel komt ten goede aan de participanten van de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking de Liemers zijnde:
- Gemeente Duiven
- Gemeente Rijnwaarden
- Gemeente Westervoort
- Gemeente Zevenaar

Deze jaarstukken zijn in lijn met het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De jaarstukken bestaan uit het jaarverslag en de jaarrekening en zijn ingedeeld in programma's:

Programma 1	Bestuur
Programma 2	RID
Programma 3	Inkoop
Programma 4	RSD

1. Programma Bestuur

1.1. Netwerkdirectie

1.1.1 Missie
Leiding geven aan de gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers, waarbij door samenwerking de dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen, aan de deelnemende gemeenten goed verzorgd en gegarandeerd wordt.

1.1.2 Visie
Een goede dienstverlening op ICT-gebied, inkoop en het terrein van werk en inkomen.

Het bestuur van de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers:
- Algemeen bestuur, bestaande uit leden van de colleges van de gemeenten, waaronder de voorzitter.
- Dagelijks bestuur bestaat uit 4 leden, bij voorkeur de burgemeesters; In 2017 waren dat burgemeester Schadd-de Boer van Rijnwaarden, burgemeester Staatsen van Zevenaar, burgemeester Van Hout van Westervoort en burgemeester De Lange van Duiven.
- De voorzitter van zowel het AB als het DB wordt door en uit het algemeen bestuur gekozen. In 2017 was dat mevrouw Schadd-de Boer.
  De netwerkdirectie bestond in 2017 uit de 4 gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeentes ondersteund door de netwerksecretaris.

Het Algemeen bestuur vergadert twee keer per jaar, het dagelijks bestuur drie keer.
Vanaf 2016 vergadert de netwerkdirectie 1 keer per maand. In 2017 heeft men dezelfde vergaderfrequentie gehanteerd.

Deze lagere vergaderfrequentie vertaalt zich in een lagere urenbesteding van de netwerksecretaris.
Ondernemingsraad

1.2.1 Missie
Er is een gemeenschappelijke ondernemingsraad waarin vertegenwoordigers van de RID en de RSD zitting hebben. De ondernemingsraad wil fungeren als een betrouwbare, betrokken en transparante overlegpartner waarbij voortdurend gekeken wordt naar de balans tussen het collectieve belang van medewerkers en het organisatiebelang.

1.2.2 Gespreksonderwerpen
Onderwerpen waar de ondernemingsraad veel over gesproken heeft zijn:
De knelpunten die ervaren worden binnen de samenwerking tussen Samenwerking de Liemers en de vier Liemerse Gemeenten als opdrachtgever.
De herindeling/samenwerking met de vier Liemerse gemeenten en de gevolgen hiervan voor de SDL
Werkdruk en ziekteverzuim
De huisvesting van de medewerkers van de Samenwerking de Liemers
De aanbesteding voor bedrijfsarts en de evaluatie van het Eigen Regiemodel
Het opleidingsplan
Het aanstellen van een vertrouwenspersoon

1.3 Overige

In de begroting is een post opgenomen van € 5.000,= voor Onvoorzien/overige kosten. In 2017 zijn hier geen kosten op geboekt. De bestuurskosten vielen ongeveer € 10.658,= lager uit.

1.4 Wat mag het kosten

Bestuur	Realisatie 2016	Begroting VW 2017	Begroting NW 2017	Realisatie 2017	Verschil
Lasten	31.881	43.000	43.000	32.342	(10.658)
Baten	31.881	43.000	43.000	32.342	(10.658)
Saldo	-	-	-	-	-

2. Programma RID

2.1 Wat hebben we bereikt ?

2.1.1 Visie / ambities RID

Een belangrijke ontwikkeling is de herijking van de missie, visie en strategieën in 2017. De heroriëntatie is al in 2015 ingezet en heeft in 2016 en 2017 meer vorm en inhoud gekregen. Een aantal ontwikkelingen ligt hieraan ten grondslag:
Cloud komt op;
Veranderende vraag vanuit de gemeenten;
Meebewegen in de ontwikkeling van de gemeenten;
Opdrachtgeverschap binnen de gemeenten moet verder ontwikkeld worden;
Toenemend takenpakket bij gemeenten én RID;
Evaluatie met de gemeentelijk opdrachtgevers over veranderende behoefte (groei naar informatiemanagement) en huidige construct.

Belangrijk voor RID de Liemers is continu toegevoegde waarde te bieden aan de gemeenten en RSD. Waar dit in 2010 nog lag op stabiele en betrouwbare kantoorautomatisering, is dit in 2015 gedraaid naar Informatisering. Voor 2020 zal de ICT bijdrage aan het bedrijfsproces nog veel nadrukkelijker zijn. Het onderstaande plaatje geeft de beoogde verandering weer.

De samenwerking op het vlak van ICT en Inkoop is geboren vanuit besparen op gezamenlijke inkoop, besparingen realiseren op ICT door het gezamenlijk te 'doen'. Het Businessplan, de missie en visie van de RID raakt deels de digitalisering (Informatisering). Maar willen we écht toegevoegde waarde bieden, die ook werkelijk zichtbaar is, dan moet de RID kijken waar ze haar dienstverlening kan verbeteren en zodanig kan inzetten dat verderop in de keten ook besparingen optreden. Daarvoor is een proactieve houding nodig waarin we dichter bij de business en samen met de business kijken hoe we ICT en Inkoop kunnen inzetten om (bedrijfsvoerings)processen te verbeteren en daarmee de (digitale) dienstverlening aan de burger/bedrijven kunnen garanderen en verbeteren (het toevoegen van waarde door ICT).

Missie
De RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op gebied van ICT en Inkoop.

Wij bieden moderne technologie en specialistische kennis die gericht is op de behoefte van vandaag, en innovatie voor morgen mogelijk maakt. Wij maken het mogelijk dat de gemeenten hun doelstellingen op het vlak van efficiënte bedrijfsvoering en hoogwaardige dienstverlening behalen. Wij zorgen ervoor dat de gemeenten doelmatig en rechtmatig kunnen inkopen en optimaal gebruik kunnen maken van de kansen op de inkoopmarkt.

Visie
RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op de terreinen van ICT en Inkoop.

Als geen ander kennen en begrijpen wij de gemeenten en de doelen die zij willen bereiken. Als geen ander hebben wij specialistische kennis van ICT- en Inkoopontwikkelingen bij de centrale overheid, de gemeenten en de markt. Als geen ander zijn wij in staat om op het gebied van ICT en Inkoop proactief te adviseren en te begeleiden, regie te voeren en een informatieknooppunt te vormen. Daarmee bieden wij de gemeenten een uitstekende manier om de ambities en verantwoordelijkheid voor informatiemanagement, bedrijfsvoering, dienstverlening en inkoop dichtbij vorm te geven. Dit op een Liemerse schaal met hoge kwaliteit, efficiency, professionaliteit en flexibiliteit. Als strategisch partner van ICT diensten in eigen beheer, ontwikkelt RID de Liemers zich steeds meer naar ketenregisseur bij het organiseren van de ICT dienstverlening.

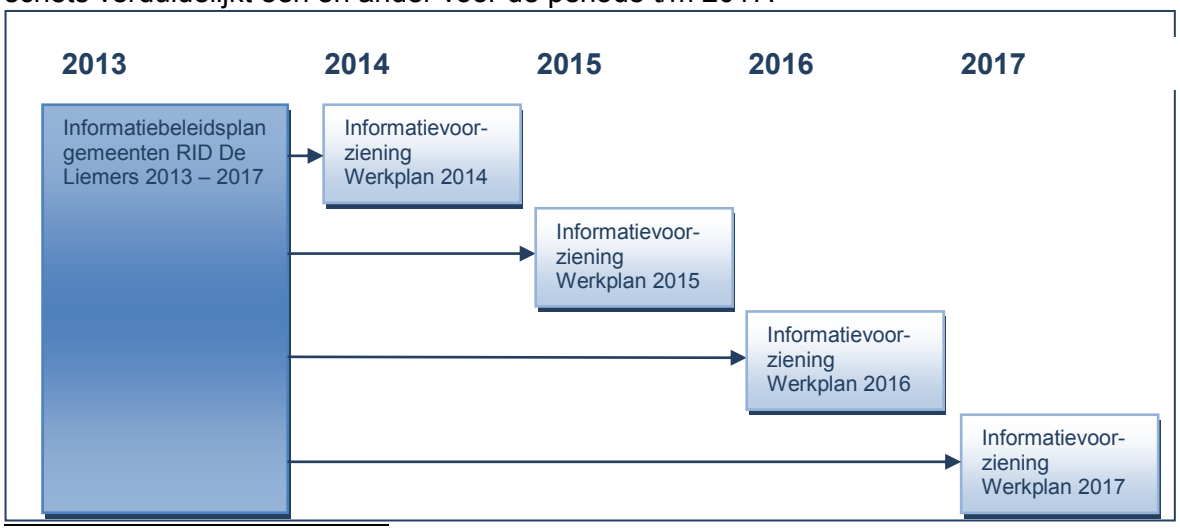
Samen met de gemeenten ontwikkelen en leveren we producten en diensten die bij hen passen. We zoeken een juiste balans tussen betrouwbaarheid en beheersbaarheid enerzijds, en klantwensen en behoeftes vanuit de gemeenten anderzijds. Wij brengen vraag en aanbod bij elkaar door een brug te slaan tussen de gemeenten en die leveranciers die het beste bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Hierbij staat het creëren van optimale waarde tegen aanvaardbare risico's centraal.

2.1.2 Resultaten Informatiebeleidsplan

In 2012 is het '*Informatiebeleidsplan gemeenten RID De Liemers 2013 – 2017*' opgeleverd.[1] In genoemd plan zijn rond de vijf-en twintig projecten genoemd die tot 2017 voor uitvoering in aanmerking komen. Zes daarvan zijn in 2013 opgepakt.

Voor de jaren 2014, 2015 en 2016 zijn er vervolgnoties opgesteld: de zgn. 'werkplannen'. Deze werkplannen bevatten uitwerkingen van projecten die in het oorspronkelijke informatiebeleidsplan waren opgenomen.[2]

Met andere woorden: het oorspronkelijke informatiebeleidsplan voor de periode 2013 – 2017 is vooral 'richtinggevend' geweest voor de daarop volgende werkplannen. De volgende schets verduidelijkt een en ander voor de periode t/m 2017.

[1] RID De Liemers, *Informatiebeleidsplan gemeenten RID De Liemers 2013 – 2017*, 1 juni 2012.
[2] Wellicht ten overvloede: wanneer we in dit schrijven over de Liemerse gemeenten spreken dan bedoelen we de gemeenten Duiven, Rijnwaarden, Westervoort en Zevenaar. Afhankelijk van de context, mag de Regionale Sociale Dienst De Liemers (RSD) ook als een 'soort van' gemeente worden beschouwd; soms bedoelen we met de Liemerse gemeenten de 'afnemers' van diensten die RID De Liemers produceert. In die zin mag 'Liemerse gemeenten' dus soms wat 'breder' worden opgevat.

Ook nu weer blijkt dat diverse projecten uit het oorspronkelijke informatiebeleidsplan en de latere werkplannen op dit moment nog in uitvoering zijn en een langere doorlooptijd kennen dan gedacht. Deze vertragingen zijn deels terug te voeren op gewijzigde omstandigheden. Zo hebben inspanningen op het gebied van de decentralisaties in het sociaal domein in termen van capaciteit een duidelijk verdringingseffect gehad richting de overige projecten. Genoemde decentralisaties zijn door het rijk ingezet; gemeenten hebben in een relatief kort tijdbestek met veel menskracht en energie de zaak moeten oppakken.

Daarnaast is in diverse situaties rijksregelgeving langzamer tot stand gekomen dan gehoopt. Enkele projecten zijn daardoor zelfs tijdelijk geparkeerd.[3] Een voorbeeld hiervan is de modernisering van het GBA; thans wordt gesproken over de Basisregistratie Personen (BRP). Het programma heeft – na wat problemen in de opstartfase - een doorstart gemaakt. De bedoeling is nu dat de gemeenten in 2017/2018 aansluiten en wellicht is dat ook wel wat te optimistisch ingeschat.

In een enkel geval zijn de ramingen inzake capaciteit en doorlooptijd te krap gebleken. Zo heeft programma 1 – ook wel: 'Programma Front- en Midoffice' – meer van de organisaties gevraagd dan gedacht.

2017 heeft sterk in het teken van de fusies van de gemeenten gestaan. Dit heeft een majeure impact gehad op de hernieuwde ICT inrichting. Een aanzienlijk deel van de capaciteit van de RID is hieraan besteed.

Tot slot hebben de Liemerse gemeenten – om diverse redenen – geplande convergentie-trajecten een jaar doorgeschoven. Dat geldt bijvoorbeeld voor de convergentietrajecten op het gebied van Financiën en Belastingen.

2.2 Projecten

De RID is naast een beheerorganisatie ook een projecten organisatie. Om dit goed te kunnen sturen en monitoren is projectmatig werken een voorwaarde. Daarbij wordt aangesloten bij de principes van Prince 2, dé standaard voor projectmatig werken. Het projectmatig werken is van belang, niet de volledige Prince 2 methodiek. De werkwijze van de RID is dan ook als volgt:

Project opstart en initiatie: Dit door middel van een vast te stellen Startnotitie, incl. op te leveren resultaten en financieel kader en dekking.
Project uitvoering: Actuele en 'levende' Actielijst, incl. Besluitenlijst, Risico-/Issuelog.
Project oplevering: Project opleveringsdocument.

Zowel de Startnotitie als de Projectoplevering zijn formele documenten die voorzien dienen te worden van een ondertekening door de RID contactpersonen ter akkoord. Indien het project niet opgenomen is binnen de begroting van de RID, zijn de gemeenten verantwoordelijk voor de dekking van dit project.

Deze werkwijze heeft ertoe geleid dat een flink aantal projecten, zowel op Automatisering als op Informatisering, uitgevoerd dan wel gaande zijn. Daarbij zijn de volgende typen projecten te benoemen:
Er zijn 4 soorten projecten:

[3] Bijvoorbeeld de modernisering van het GBA of de Basisregistratie Ondergrond.

Projecten uit het Informatie Beleidsplan: gezamenlijke projecten waar alle gemeenten in participeren. Projecten zijn benoemd in het vastgestelde Informatie Beleidsplan c.q. werkplan per jaar inclusief een financieel kader;
ICT-projecten: gezamenlijke projecten waar alle gemeente in participeren. Dit kunnen Automatiserings- en Informatiseringsprojecten zijn;
Maatwerk projecten: projecten waar niet alle gemeente in participeren. Dit kunnen Automatiserings- en Informatiseringsprojecten zijn.
Vervangingsinvesteringen: vervanging van hardware en software, dit op basis van vrijval van kapitaallasten.

Uit het merendeel van de projecten vloeien ook structurele onderhoudslasten. Bij de projecten uit het Informatie Beleidsplan zijn deze al opgenomen in de RID begroting. Voor ICT projecten en Maatwerk projecten geldt het volgende:
In het geval van ICT projecten worden de structurele lasten overgeheveld naar de RID begroting. Gezien de gezamenlijkheid binnen ICT projecten kan dit conform de normale verdeelsleutel.
In het geval van Maatwerk projecten is dit wisselend. Daar waar de RID als contractant naar de leverancier optreedt, zal de RID de betreffende onderhoudsbedragen voldoen. Afrekening met de deelnemende gemeenten vindt jaarlijks plaats op basis van de verdeelsleutel per maatwerk project.

2.2.1 Projecten uit Informatie Beleidsplan

In 2013 is het nieuwe, gezamenlijke Informatie Beleidsplan 2013-2017 bij alle gemeenten ambtelijk en bestuurlijk vastgesteld. Ook het Werkplan 2014 en Werkplan 2015 is ambtelijk en bestuurlijk bij alle gemeenten behandeld.
Onderdeel van het Informatie Beleidsplan is een projectenlijst; het gaat dan om projecten met prioriteit en projecten zonder. Deze is gebaseerd op het projectendashboard en de overige bevindingen. Daarnaast zijn er recent geformuleerde projecten toegevoegd.
Voor de projecten 1 tot en met 22 zijn hiervoor ook kapitaallasten geraamd en opgenomen in de RID begroting. De kosten voor het Werkplan 2015 zijn niet in de begroting opgenomen maar betreffen verschuivingen van de gemeenten naar RID c.q. moeten verhaald worden via kostenbesparingen op andere projecten. Specifiek voor de IBP projecten uit het Werkplan 2016 is afgesproken dat de huidige jaarlijkse lasten als basis gelden voor het projectbudget. En dat, conform de convergentie doelstellingen uit de Businesscase van de RID, een verlaging van 10% van de huidige ICT-lasten het uitgangspunt is.

Voor de projecten uit het Werkplan 2017 geldt dat de projecten hetzij budget neutraal, hetzij reeds dekking hebben uit de lopende begroting, hetzij incidenteel extra geld vragen.
Het laatste is van toepassing voor IBP 30: Doorontwikkeling procesbeheer/Digitale Overheid
*) Gebruik MijnOverheid.nl: WOZ-beschikkingen
*) Brede inzet van e-formulieren
*) eHerkenning, Ondernemersplein
*) DigiD machtigen

Hierbij is eenmalig € 40.000,= extra dekking gevraagd, en € 15.000,= structureel.
Aanvullend is met de gemeenten afgesproken dat IBP 30 reeds vanaf mei 2016 zijn aanvang zal krijgen. Dit om de eigen ambities rondom digitale dienstverlening en de doelstellingen van Digitale Overheid 2017 te kunnen halen.

Projectcode	Projecten Werkplan 2013	Status
IBP-Project 0	Strategische keuze	Klaar
IBP-Project 1	(Digitale) dienstverlening	Gaande
IBP-Project 2	Verplicht gebruik BAG-gegevens. Ook: BAG-WOZ-koppeling en aansluiting basisregistratie	Klaar
IBP-Project 3	Modernisering GBA (incl. RNI) en convergentie van het systeem van Burgerzaken	Klaar
IBP-Project 4	Convergentie personeels- en salarisadministratie	Klaar
IBP-Project 5	Convergentie beheersystemen	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2014	Status
IBP-project 6	Gegevensmagazijn en makelaar. En: geomagazijn	Gaande
IBP-project 7	Nieuw Handelsregister (NHR)	Klaar
IBP-project 8	Digikoppeling	Klaar
IBP-project 9	Digilevering	Gaande
IBP-project 10	Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT)	Gaande
IBP-project 11	eHerkenning	In opstart
IBP-project 12	DigiD Machtigen	In opstart
IBP-project 13	DigiD audit	Klaar
IBP-project 14	Contractregistratie	Klaar
IBP-project 15	Het Nieuwe Werken (HNW)	Klaar
IBP-project 16	Convergentieplan/-notitie	Klaar
IBP-project 17	Antwoord voor bedrijven	In opstart
IBP-project 18	Basisregistratie kadaster	Klaar
IBP-project 19	Basisregistratie Topografie	Klaar
IBP-project 20	Basisregistratie Inkomen	Klaar
IBP-project 21	Basisregistratie WOZ	Klaar
IBP-project 22	Basisregistratie Voertuigen	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2015	Status
IBP-project 23	Decentralisaties : additionele verbeteringen	Klaar
IBP-project 24	Lokale uitvoeringsdienst : additionele verbeteringen	Klaar
IBP-project 25	Verbeteringen beveiliging	Klaar
IBP-project 26	Uitbreiding technische faciliteiten (storage e.d.)	Klaar

Projectcode	Projecten Werkplan 2016	Status
IBP-project 27	Decentralisaties: additionele verbeteringen 2016	Klaar
IBP-project 28	Convergentie Financiën	Gaande
IBP-project 29	Convergentie Belastingen	Gaande

Projectcode	Projecten Werkplan 2017	Status
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer *) Betalen en invorderen *) Koppeling GWS – Decos Join	Op te starten in 2018
IBP-project 30	Doorontwikkeling procesbeheer / Digitale Overheid *) Gebruik MijnOverheid.nl: WOZ-beschikkingen *) Brede inzet van e-formulieren *) eHerkenning, Ondernemersplein *) DigiD machtigen	Klaar : Aansluiting MijnOverheid.nl tbv WOZ beschikkingen In opstart
IBP-project 31	Convergentie/sanering datadistributiesysteem	Op te starten in 2019
IBP-project 32	Plan van Aanpak convergentie 'kleinere' toepassingen	Op te starten in 2018
IBP-project 33	Vernieuwe technische infrastructuur	Gaande
IBP-project 34	Single Sign On	Op te starten in 2018
IBP-project 35	Samenwerkende gemeenten (fusies)	In oplevering

2.2.2 ICT Projecten

In het onderstaande overzicht worden de ICT projecten aangegeven die de volgende kenmerken hebben:
Alle gemeenten nemen deel.
Er is een project begroting opgesteld en geaccordeerd door de RID Contactpersonen. Dit door middel van een Startnotitie.
Projecten kennen incidentele investeringen, deze worden omgeslagen naar kapitaallasten.
Veelal vloeien uit projecten ook structurele onderhoudslasten. Deze worden geboekt op Activiteit 5130, Onderhoud software.
De projecten houden een overheveling in van het projectbudget naar de RID. Dit betekent dus een verhoging van de RID begroting. Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de dekking van deze verhoging.
De financiële verdeelsleutel is op basis van de geldende verdeelsleutel van de RID begroting, zijnde de inwoneraantallen per gemeente.
Projecten < € 10.000,= worden niet geactiveerd.

In 2017 zijn de onderstaande gezamenlijke tussentijdse ICT projecten opgestart en deels al klaar:

Tussentijdse ICT projecten	Status
Project Vervanging Oracle omgeving	Klaar
Project Topdesk Facilitair	Klaar
Huisvesting RID	Klaar
Meldingen Openbare Ruimte	In oplevering

2.2.3 Maatwerk projecten

Maatwerk projecten hebben de volgende kenmerken:
Niet alle gemeenten nemen deel.
Er is een project begroting opgesteld en geaccordeerd door de RID Contactpersonen. Dit door middel van een Startnotitie.
Projecten kennen incidentele investeringen, deze worden doorbelast aan de gemeenten en drukken niet op de RID begroting. Veelal vloeien uit projecten ook structurele onderhoudslasten. Deze worden geboekt op Activiteit 75xx, Onderhoud applicaties. De gemeenten die deel hebben genomen krijgen jaarlijks dit onderhoud doorbelast.
De financiële verdeelsleutel is op basis van een nader af te spreken verdeelsleutel per project

GOVROAM
Govroam ondersteunt samenwerking tussen overheidsorganisaties door een slimme oplossing te bieden voor het delen van internettoegang. Het is een authenticatie- en autorisatie-oplossing die gebruik maakt van bestaande toegangsnetwerken (zoals WiFi). Het biedt medewerkers toegang tot internet in de eigen organisatie én bij alle andere deelnemende overheidsorganisaties. Na één keer inloggen, kan een medewerker overal online. Voor de Liemerse gemeenten is het interessant dat de volgende organisatie deelnemen: Gemeente Arnhem, Provincie Gelderland, Uitvoeringsdienst ODRA. Met deze organisaties vindt al een actieve uitwisseling van personen plaats in het kader van regionale samenwerking, herindeling, fusies etc. Dat maakt toetreden tot GOVROAM zeer interessant.

2.3 Informatiebeveiliging

Al eerder is gewezen op het feit dat gemeenten verantwoordelijk zijn voor het op orde hebben van hun informatieveiligheid. En deze verantwoordelijkheid gaat verder dan de informatieveiligheid van de eigen organisatie; het gaat om de hele branche. Anders: gemeenten hebben er collectief belang bij dat de informatieveiligheid op orde is zoals past bij het gemeentelijk imago. Dit zullen en mogen burgers en bedrijven, maar ook de ketenpartners, van gemeenten verwachten.
Reden waarom gemeenten via de Buitengewone Algemene Ledenvergadering (BALV) van 29 november 2013 hebben ingestemd met de resolutie *'Informatieveiligheid, randvoorwaarde voor de professionele gemeente*'. Daarbij werd tevens de Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (hierna: BIG) als hét gemeentelijke basisnormenkader voor informatieveiligheid vastgesteld. De BIG is afgeleid van de Baseline Informatiebeveiliging Rijksdienst (BIR) en voldoet aan de internationaal geaccepteerde beveiligingsstandaarden ISO 27001/27002'. Op basis van dit normenkader dienen gemeenten een aantal beveiligingsmaatregelen volgens het 'pas-toe-of-leg-uit'-principe te nemen. Ook in de Liemers zijn stappen gezet om de BIG te implementeren. RID de Liemers werkt hierin – in projectvorm - samen met RSD De Liemers en de gemeenten. In paragraaf 2.3.1 staan we hier wat uitgebreider bij stil.

De BIG staat niet op zichzelf. Al eerder is in dit kader ook gewezen op de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA), een nieuw opgezette verantwoordingssystematiek rond informatieveiligheid voor diverse deelgebieden. Inmiddels is het eerder genoemde BIG-project uitgebreid met ENSIA-afstemming en advies. In paragraaf 2.3.2 is dit nader uitgewerkt.

Vanaf 25 mei 2018 is de Algemene Verordening Gegevensbescherming ('Verordening' of 'AVG') rechtstreeks van toepassing in alle lidstaten van de Europese Unie. De Verordening is de opvolger van de Wet bescherming persoonsgegevens in Nederland. Het doel van de Verordening is om twee belangen te waarborgen: de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van hun gegevens en het vrije verkeer van persoonsgegevens binnen de Europese Unie ('EU'). De AVG heeft dus alles te maken met 'privacy'. Ook gemeenten – waaronder de Liemerse gemeenten – moeten voldoen aan de AVG. Binnen de Liemerse Samenwerking is de invoering van de AVG eveneens in het eerder genoemde BIG-project opgepakt. Meer hierover treft u in paragraaf 2.3.3 aan.

Al in 2016, maar zeker in 2017 werd duidelijk dat informatiebeveiliging en privacybescherming nooit 'af' zijn; procedures en werkinstructies moeten onderhouden worden, loggings bestudeerd, werkwijzen gecontroleerd aan de hand van audits, incidenten en datalekken gemeld en tegen spam, hacks en virussen moet dagelijks strijd worden geleverd. Regelgeving schrijft ook een cyclisch proces voor. Informatiebeveiliging is 'a way of life' geworden. Dat brengt structurele gevolgen met zich mee. In paragraaf 2.3.4 komt dit uitgebreid aan de orde.

2.3.1 Baseline Informatiebeveiliging Gemeenten (BIG)

Voorafgaand aan BALV in november 2013 hadden de vier Liemerse gemeenten – thans gaat het om drie gemeenten - al informatiebeveiligingsbeleid vastgesteld. In 2016 is een en ander verder geïntegreerd in de BIG en in 2017 zijn de (gemeentelijke) informatiebeveiligingsplannen vernieuwd.

De implementatie van de BIG wordt in de Liemers collectief en projectmatig opgepakt. Een projectgroep/werkgroep is belast met de invoering. Thans zijn er al veel BIG-maatregelen genomen. Het intergemeentelijke BIG-project vordert dus, maar in 2017 zijn er wel wat vertragingen opgetreden. Dat is deels toe te schrijven aan de inzet van een Security Management System (ISMS), bedoeld om in de toekomst de BIG-beveiligingsactiviteiten op een efficiëntere wijze te starten en te bewaken. De implementatie van genoemd systeem heeft nogal wat tijd gevraagd, maar dit zal in de toekomst door de efficiencywinst worden terug verdiend.

Verder zijn ontwikkelingen rond ENSIA en de AVG van invloed geweest. Vooral in de tweede helft van 2017 is hier veel tijd in gaan zitten.

Naar verwacht zal het project zeker tot einde 2018 doorlopen, maar wellicht langer.

2.3.2 Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA)

2017 was ook het jaar van de ENSIA: de Eenduidige Normatiek Single Information Audit (ENSIA). Deze nieuwe systematiek maakt het beantwoorden van de uitvraag over informatieveiligheid gemakkelijker en efficiënter.
Met ENSIA wordt de verantwoordingssystematiek over BRP, PUN, Suwi, BAG, BGT en DigiD gebundeld. Bovendien sluit hiermee de horizontale verantwoording over informatieveiligheid aan op de gemeentelijke planning en control-cyclus. Hierdoor hebben de Liemerse gemeentebesturen meer overzicht over de informatieveiligheid van hun gemeente en kan het bestuur beter sturen en verantwoording afleggen aan de gemeenteraad. ENSIA structureert ook de verticale verantwoording richting de rijksoverheid, over de Basisregistratie Personen (BRP), Paspoortuitvoeringsregeling (PUN), Digitale persoonsidentificatie (DigiD), Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG), Basisregistratie Grootschalige Topografie (BGT) en de Structuur uitvoeringsorganisatie Werk en Inkomen (SUWInet).
RID De Liemers, RSD De Liemers en gemeenten hebben in de voorbereidingen rond ENSIA gezamenlijk opgetrokken; ENSIA werd geïntegreerd in het BIG-project. Midden 2017 heeft de werkgroep een Plan van Aanpak opgeleverd en vanaf dat moment heeft de projectgroep/werkgroep de beantwoording van de vragenlijsten van de ENSIA-zelfaudit gezamenlijk voorbereid; de deadline van 31 december 2017 werd gehaald.

In het voorjaar van 2018 vindt verantwoording aan de gemeenteraad en de verticale toezichthouders plaats. In verband met de verticale verantwoording is er in maart/april nog een extra audit voor de onderdelen Suwinet en DigiD.

Het is nog niet helemaal duidelijk hoe de ENSIA-audits voor 2018 en later er uit gaan zien, maar de verwachting is dat de druk op de gemeenten – en dus ook op de GR's die aan die gemeenten verbonden zijn – zal toenemen.

2.3.3 Algemene Verordening Gegevensbescherming (AVG)

Vanaf 25 mei 2018 moeten gemeenten voldoen aan Algemene Verordening Gegevensbescherming; de AVG. Het gaat daarbij om privacy. Dat is niet hetzelfde als informatiebeveiliging, maar er zijn wel raakvlakken – er is verwantschap.

Waar gaat het om? De volgende opsomming, die voor zich spreekt.

Rechten van betrokkenen. Onder de AVG krijgen betrokkenen (de mensen van wie persoonsgegevens worden verwerkt) meer en verbeterde privacyrechten.
Overzicht verwerkingen; aanleg van een register. De gegevensverwerkingen moeten in kaart worden gebracht. Gemeenten en de SDL moeten aangeven welke persoonsgegevens men verwerkt en met welk doel dit wordt gedaan. En: waar deze gegevens vandaan komen en met wie ze worden gedeeld.
Privacy impact assessment (PIA). Onder de AVG is de organisatie verplicht een zogeheten privacy impact assessment (PIA) uit te voeren voor beoogde verwerkingen. Op die manier kunnen mogelijke privacy-risico's in kaart worden gebracht zodat er – indien nodig – extra maatregelen kunnen worden genomen.
De Liemerse gemeenten en de SDL moeten oog hebben voor de 'AVG-uitgangspunten' van 'privacy by design' en 'privacy by default'.
Privacy by design houdt in dat men er al bij het ontwerpen van producten en diensten voor zorgt dat persoonsgegevens goed worden beschermd.
Privacy by default houdt in dat men technische en organisatorische maatregelen moet nemen om ervoor te zorgen dat men, als standaard, alléén persoonsgegevens verwerkt die noodzakelijk zijn voor het specifieke doel dat men wilt bereiken.
Functionaris voor de gegevensbescherming. Verplicht voor alle overheidsorganisaties; ook de gemeenschappelijke regelingen waaronder de SDL en iStroom vallen hieronder.
Verdere items: een meldplicht voor datalekken, de inzet van verwerkersovereenkomsten, toestemming van betrokkenen voor gegevensgebruik, vaststelling van een privacy-beleid en reglement e.d.

De bovenstaande opsomming is niet volledig; we hebben ons beperkt tot de belangrijkste zaken.

In 2017 heeft de intergemeentelijke projectgroep/werkgroep, die zich o.a. bezig houdt met de invoering van de BIG en ENSIA veel energie gestoken in het 'AVG-proof' maken van de Liemerse gemeenten en de SDL.

2.3.4 Informatiebeveiliging: a way of life!

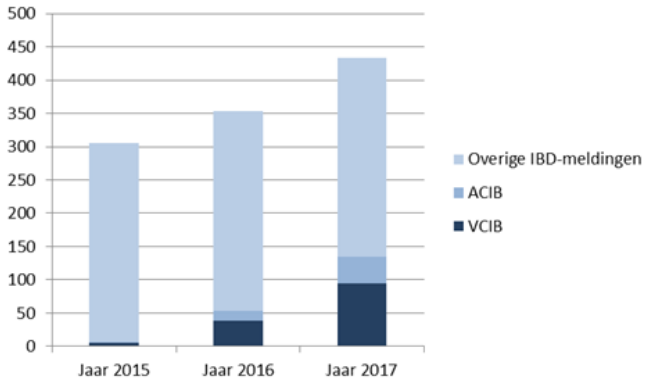
Ook het afgelopen jaar laat zien dat betrouwbare en vertrouwelijke gegevensuitwisseling geen vanzelfsprekendheid meer zijn. Bedreigingen en beveiligingsincidenten nemen explosief toe. Dat vraagt om extra inspanningen, ook in structurele zin.

Ter illustratie het volgende.

De Informatiebeveiligingsdienst voor gemeenten (IBD) is een gezamenlijk initiatief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) en het Kwaliteitsinstituut Nederlandse Gemeenten (KING) en actief sinds 1 januari 2013. De Liemerse gemeenten zijn aangesloten bij de IBD en maken gebruik van de diensten op het gebied van incidentpreventie, - detectie en –coördinatie. Om van deze diensten gebruik te kunnen maken, zijn er bij de RID De Liemers meerdere contactpersonen actief. Het gaat hierbij om twee rollen: de Algemene Contactpersoon Informatiebeveiliging (ACIB) en de Vertrouwde Contactpersoon Informatiebeveiliging (VCIB). Laatstgenoemde ontvangt de meer vertrouwelijke informatie van de IBD. Analoog aan de twee rollen zijn er twee soorten meldingen ACIB-meldingen en VCIB-meldingen.

Behalve VCIB- en AVCB-meldingen ontvangt de lokale overheid vanuit de IBD ook andere, meer technische meldingen. Over de periode juli, augustus en september 2017 zijn dat er 640, dus ongeveer 2500 per jaar. Ongeveer 300 van die 2500 meldingen komen jaarlijks bij RID De Liemers aan; aantal en soort hangt o.a. samen met het applicatielandschap van de Liemerse gemeenten.

De volgende kolomgrafiek laat de enorme groei van het aantal meldingen en dus ook van de daarmee verband houdende acties zien; het gaat om de jaren 2015, 2016 en 2017, waarbij we aantekenen dat bij het opstellen van het voor u liggende tekstdeel het jaar 2017 nog niet voorbij was; vanaf oktober zijn de cijfers voor november en december geëxtrapoleerd voor wat betreft de VCIB- en ACIB-meldingen. Voor de overige, meer technische IBD-meldingen is een jaarlijks gemiddelde van 300 aangehouden.

De hoeveelheid werk op beveiligingsgebied is enorm gegroeid. Begin jaren negentig van de vorige eeuw werden computergebruikers nogal eens lastig gevallen door virussen, opgelopen via een besmette 'floppy'. Tegenwoordig is de situatie veel complexer en de gevolgen kunnen groot zijn; we maken in deze tijd volop gebruik van internet, we hebben te maken met ketensamenwerking, computers zijn met elkaar gekoppeld etc. Er worden gerichte aanvallen uitgevoerd waarbij de vervolgschade groot is.

Maar het gaat in deze context niet alleen om het aantal meldingen en bedreigingen wat toeneemt. Het gaat ook om meer en hogere beveiligingseisen die de samenleving aan (overheids-)organisaties stelt, meer (Europese) regelgeving en om meer evaluatiemomenten. Procedures en protocollen moeten voortdurend - met aandacht voor de nieuwste inzichten - onderhouden worden, organisaties moeten periodiek verantwoording afleggen, bij aanbesteding en implementaties dienen beveiligings- en privacyaspecten te worden meegenomen etc.
Informatiebeveiliging en privacybescherming zijn nooit af. En de hoeveelheid werk die het met zich meeneemt neemt toe. Het jaar 2017 past in die zin volledig in de trend die we al een paar jaar waarnemen.

Wat mag het kosten

RID Zonder Maatwerkprojecten	**Realisatie 2016**	**Begroting VW 2017**	**Begroting NW 2017**	**Realisatie 2017**	**Verschil**
Lasten	3.522.367	3.653.365	4.067.813	3.857.751	(210.062)
Baten	3.522.367	3.653.365	4.067.813	3.857.751	(210.062)
Saldo	-	-	-	-	-

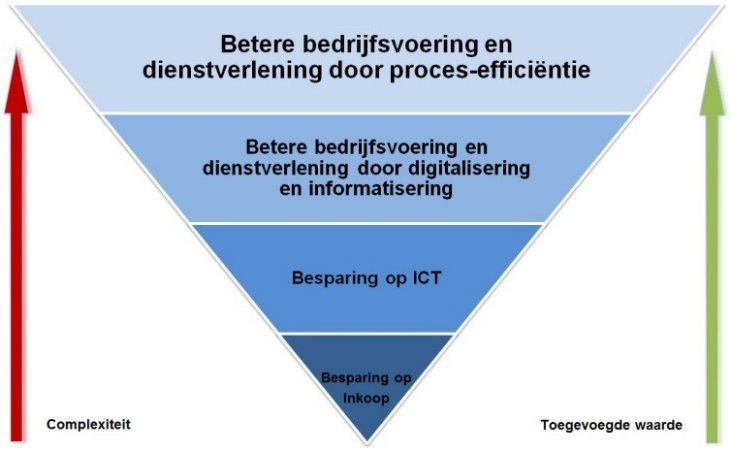
3. Programma Inkoop

3.1 Wat hebben we bereikt ?

3.1.1 Visie / ambities Inkoop

Een belangrijke ontwikkeling is de herijking van de missie, visie en strategieën in 2017. De heroriëntatie is al in 2015 ingezet en heeft in 2016 en 2017 meer vorm en inhoud gekregen. Een aantal ontwikkelingen ligt hieraan ten grondslag:
Cloud komt op;
Veranderende vraag vanuit de gemeenten;
Meebewegen in de ontwikkeling van de gemeenten;
Opdrachtgeverschap binnen de gemeenten moet verder ontwikkeld worden;
Toenemend takenpakket bij gemeenten én RID;
Evaluatie met de gemeentelijk opdrachtgevers over veranderende behoefte (groei naar informatiemanagement) en huidige construct.

Belangrijk voor RID de Liemers is continu toegevoegde waarde te bieden aan de gemeenten en RSD. Waar dit in 2010 nog lag op stabiele en betrouwbare kantoorautomatisering, is dit in 2015 gedraaid naar Informatisering. Voor 2020 zal de ICT bijdrage aan het bedrijfsproces nog veel nadrukkelijker zijn. Het onderstaande plaatje geeft de beoogde verandering weer.

De samenwerking op het vlak van ICT en Inkoop is geboren vanuit besparen op gezamenlijke inkoop, besparingen realiseren op ICT door het gezamenlijk te 'doen'. Het Businessplan, de missie en visie van de RID raakt deels de digitalisering (Informatisering). Maar willen we écht toegevoegde waarde bieden, die ook werkelijk zichtbaar is, dan moet de RID kijken waar ze haar dienstverlening kan verbeteren en zodanig kan inzetten dat verderop in de keten ook besparingen optreden. Daarvoor is een proactieve houding nodig waarin we dichter bij de business en samen met de business kijken hoe we ICT en Inkoop kunnen inzetten om (bedrijfsvoerings)processen te verbeteren en daarmee de (digitale) dienstverlening aan de burger/bedrijven kunnen garanderen en verbeteren (het toevoegen van waarde door ICT).

Missie
De RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op gebied van ICT en Inkoop.

Wij bieden moderne technologie en specialistische kennis die gericht is op de behoefte van vandaag, en innovatie voor morgen mogelijk maakt. Wij maken het mogelijk dat de gemeenten hun doelstellingen op het vlak van efficiënte bedrijfsvoering en hoogwaardige

dienstverlening behalen. Wij zorgen ervoor dat de gemeenten doelmatig en rechtmatig kunnen inkopen en optimaal gebruik kunnen maken van de kansen op de inkoopmarkt.

Visie
RID de Liemers is hét ICT en Inkoop Dienstencentrum van en voor de Liemerse gemeenten. Wij verbinden en versterken de gemeenten op de terreinen van ICT en Inkoop.

Als geen ander kennen en begrijpen wij de gemeenten en de doelen die zij willen bereiken. Als geen ander hebben wij specialistische kennis van ICT- en Inkoopontwikkelingen bij de centrale overheid, de gemeenten en de markt. Als geen ander zijn wij in staat om op het gebied van ICT en Inkoop proactief te adviseren en te begeleiden, regie te voeren en een informatieknooppunt te vormen. Daarmee bieden wij de gemeenten een uitstekende manier om de ambities en verantwoordelijkheid voor informatiemanagement, bedrijfsvoering, dienstverlening en inkoop dichtbij vorm te geven. Dit op een Liemerse schaal met hoge kwaliteit, efficiency, professionaliteit en flexibiliteit. Als strategisch partner van ICT diensten in eigen beheer, ontwikkelt RID de Liemers zich steeds meer naar ketenregisseur bij het organiseren van de ICT dienstverlening.

Samen met de gemeenten ontwikkelen en leveren we producten en diensten die bij hen passen. We zoeken een juiste balans tussen betrouwbaarheid en beheersbaarheid enerzijds, en klantwensen en behoeftes vanuit de gemeenten anderzijds. Wij brengen vraag en aanbod bij elkaar door een brug te slaan tussen de gemeenten en die leveranciers die het beste bijdragen aan de gemeentelijke doelstellingen. Hierbij staat het creëren van optimale waarde tegen aanvaardbare risico's centraal.

3.2 Inkoop heeft bij de volgende niet-Europese aanbestedingen geadviseerd:
Milieustraat Rijnwaarden
Vracht/werkauto's (Duiven)
Aanbesteding Post 2016
Deurwaardersdiensten 2017
Inkoop app
Financieel systeem
WIFI
Actualisatie bestemmingsplannen (R)
GT Mobiele Communicatie (Liemerse gemeenten/SDL)
Spendanalyse (2016)
Duurzame energie ism gemeente Nijmegen
Groot onderhoud Zevenaar
Brandstoffen Zevenaar
Taalscholing pedagogisch medewerkers VVE
ICT Hardware
Aanbesteding Licenties (RID)
Huisvesting RID
Huishoudelijke Hulp 2016
Aanbesteding Schoonmaak 2017
GT Vaste Communicatie (Liemerse gemeenten/SDL)
Aanbesteding herinrichting raadszaal Duiven
Aanbesteding Audiovisuele middelen raadzaal Duiven
Aanbesteding Vervangen deklagen 2017

Aanbesteding Woonrijp maken de Tol
Aanbesteding Verlichting onderhoud en vervanging
Aanbesteding sportvelden Duiven en Westervoort
Aanbesteding Werkplekken
Aanbesteding InnoFase onderzoek
Aanbesteding Woonrijp maken De Bem
Aanbesteding Arbo arts (D,R,W,Z)
IBP Project 14 : Contractbeheer
Aanbesteding Brandblusmiddelen (D,R,W,Z)
Templates & formats Inkoop (2016/2017)
Aanbesteding riolering en kolkenreiniging
Social Return
Aanbesteding Warme dranken D&W
Multifunctionals (RID)
Meubilair 1Stroom
Aanbesteding Parkeren Zevenaar

3.3 Overzicht afgeronde aanbestedingen inclusief resultaat

In 2017 is een fors beroep gedaan op de capaciteit van Inkoop. Ter illustratie :

- 2015 13 aanbestedingen (9 Europees)
- 2016 18 aanbestedingen (5 Europees)
- 2017 50 aanbestedingen (16 Europees)

Deze toename is te verklaren uit het steeds meer vinden en gebruiken van de inkoop advisering door de gemeenten. En deels ook uit de diverse aanbestedingen die vanuit de ambtelijke en bestuurlijke fusies zijn voortgekomen.

De onderstaande tabel laat zien dat er voordelen met elkaar behaald zijn :

- voordelen die zich ultimo vertalen naar een besparing op basis van contractwaarde. Het totaal voordeel bedraagt daarmee Euro 1.976.668.
- voordelen die zich laten zien door gezamenlijke aanbestedingen en daardoor scherpere inkoop. Een voorbeeld hiervan is de aanbesteding voor een nieuw Liemers Financieel systeem. Van een geraamde opdracht op basis van huidige lasten (Euro € 1.218.100,00) naar een aanbestedingsresultaat van Euro € 544.725,00. Een voordeel dus van € 673.375,00.

extra aandacht voor thema's als Social Return on Investment en meer kansen voor het MKB. Social return is toegepast bij alle Europese aanbestedingen (conform inkoopbeleid) en bij 3 meervoudig onderhandse aanbestedingen. Bij de onderhandse aanbestedingen is in 13 gevallen (van de 22 aanbestedingen) in ieder geval 1 of meer regionale partijen uitgenodigd.

Afgeronde aanbestedingen 2017, begeleid door RID inkoop

Gemeente	Onderwerp	Soort aanbesteding	Status	Gegund aan	Geraamde opdrachtwaarde totaal (excl. Btw)	Resultaat aanbesteding (inschrijfsom) (excl. Btw)	Verschil (over totale contractperiode)	Sociaal return toegepast?	Duurzaamheid toegepast?	Regionale partijen uitgenodigd?
D,R,W,Z	Brandblusmiddelen	Meervoudig onderhands /1 op 1	Afgerond	Coöperatie Brandbeveiliging		€ 8.743,00				ja
D,W	Schoonmaak	Europees	Afgerond	GDM		€ 429.725,24		ja	ja	nvt
Z	Schoonmaak	Meervoudig onderhands	Afgerond	Service Organisatie van Eck		€ 191.315,25		ja	ja	ja
Z	Glasbewassing	Meervoudig onderhands	Afgerond	Service Organisatie van Eck	€ 50.000,00	€ 49.446,70	€ 553,30	ja	ja	ja
D,R,W,Z	Taalscholing	Meervoudig onderhands	Afgerond	Totaaltraining		€ 42.515,00		nee	nee	nee, niet voorhanden
D,R,W,Z	Duurzame energie	Europees, 17 gemeenten	Afgerond	Groene stroom fiscaliek						nvt
D,R,W,Z	Aardgas	Europees, 17 gemeenten	Afgerond	Groene stroom fiscaliek						nvt
D,R,W,Z	Financiële applicatie	Europees	Afgerond	Centric	€ 1.219.100,00	€ 544.725,00	€ 674.375,00	ja, 2%	ja	nvt
RID	Wifi	Enkelvoudig	Afgerond	Scholten Avanter	€ 56.000,00	€ 39.887,76	€ 17.112,24			
RID	Backupstorage	Meervoudig onderhands	Afgerond	Nalta Consultancy	€ 80.000,00	€ 71.990,00	€ 8.010,00			
RID	Datacenter switches	Meervoudig onderhands	Afgerond	Scholten Avanter	€ 60.000,00	€ 51.588,66	€ 8.411,56			
RID	Citrix hardware	Enkelvoudig	Afgerond		€ 70.000,00					
Rijnvaarden	Bestemmingsplan buitengebied	Meervoudig onderhands	Afgerond	Bugel Hajema	€ 150.000,00	€ 99.500,00	€ 50.500,00			nee, niet voorhanden
Zevenaar	Brandstoffen Zevenaar	Europees	Afgerond	Van Stavoren	€ 1.200.000,00	€ 1.157.531,00	€ 42.469,00	ja, 2%	ja	nvt
Duiven	Inrichtingsonderzoek	Meervoudig onderhands	Afgerond	Bureau Bulten	€ 40.000,00	€ 24.185,00	€ 15.815,00	nvt	nvt	nee, niet voorhanden
Z,D,W, SOL	Medische ondersteuning en bedrijfsarts	Meervoudig onderhands	Afgerond	Verzuim Expertise Bureau				ja	nvt	ja
Zevenaar	Grootonderhoud wegen	Meervoudig onderhands	Afgerond	KWS Infra	€ 600.000,00	€ 585.500,00	€ 14.500,00	nee	??	ja
Duiven	Audiovisueel raadszaal	Meervoudig onderhands	Afgerond	Beleef AV	€ 100.000,00	€ 73.983,00	€ 26.017,00	nvt		ja
D,W	Wegen van wegen / onkruidbestrijding	Enkelvoudig	Afgerond	Monsdal en Van de Haar	€ 85.000,00			nvt	nvt	ja
RID	MDR	Art. meervoudig onderhands of enkelvoudig	Afgerond		€ 30.000,00					
Zevenaar	Gladheidsbestrijding, voertuigen Zevenaar	Meervoudig onderhands	Afgerond	Schuitemaker		€ 161.365,00		nee	nee	nee
Rijnvaarden	Verhangen Geldingen	Meervoudig onderhands	Afgerond	Schagen Infra	€ 600.000,00	€ 159.000,00	€ 441.000,00	ja, 2%		ja
D, R, W, Z	Onderhoud en vervanging openbare verlichting	Europees openbaar	Afgerond	Van Gelder Elburg	€ 2.000.000,00	€ 1.454.996,77	€ 545.003,23	ja, 1%	min 4 lean	nvt
Zevenaar	Woonrijp maken de Tol	Meervoudig onderhands	Afgerond	Gebr Lenz Infra	€ 300.000,00	€ 319.995,00	-€ 19.995,00	nvt		ja
Zevenaar	Woonrijp maken BEM	Meervoudig onderhands	Afgerond	NTP Infra	€ 600.000,00	€ 617.000,00	-€ 17.000,00	nvt		ja
Duiven	Herinrichting raadszaal	Meervoudig onderhands	Afgerond	Concepts & Images	€ 150.000,00	€ 147.712,00	€ 2.288,00	nvt		ja
Rijnvaarden	Transferiek fietsbrug	Meervoudig onderhands	Afgerond	De Vlamers	€ 578.000,00	€ 523.500,00	€ 54.500,00	ja, 5%		ja
Rijnvaarden	Reconstructie graaf Otto weg	Meervoudig onderhands	Afgerond	Hoonstra	€ 495.000,00	€ 457.000,00	€ 38.000,00	ja, 5%		ja
D,W	Onderhoud inspectieputten en kolken	Nationaal openbaar	Afgerond	Suez Delft	€ 136.000,00	€ 70.000,00	€ 66.000,00	nee, bespecialistisch		nvt
	* Europese aanbesteding			Verschil t.o.v raming			€ 1.976.659,23			

Sociaal return	Sociaal return is toegepast bij alle Europese aanbestedingen (conform inkoopbeleid) en bij 3 meervoudig onderhandse aanbestedingen
Duurzaamheid	Alle Europese aanbestedingen voldoen in hetergste aan de minimale eisen uit de criteriadocumenten, opgesteld door de rijksoverheid (conform inkoopbeleid)
Regionale Ondernemers	Bijna een derde van deze aanbestedingen is in 12 gevallen (van de 22 aanbestedingen) in ieder geval 1 of meer regionale partijen uitgenodigd In 4 gevallen is gemotiveerd geen regionale partij uitgenodigd (er waren geen regionale partijen voorhanden) Van 3 gevallen is het niet bekend. Het beleid omtrent regionale partijen is ook pas in april/mei ingevoerd (bij SOL in juni) dus deze kunnen van voor aangaszing beleid zijn.
Negometrix	11 aanbestedingen zijn volledig digitaal, via het platform Negometrix uitgevoerd, wat Europees

Aanbestedingsbegeleiding
In 2017 heeft RID inkoop een record aantal aanbestedingen begeleid. In het overzicht zijn de aanbestedingen opgenomen die zijn afgerond in 2017. In de meeste gevallen zijn mooie financiële resultaten behaald. In totaal is ten opzichte van de raming vooraf voor bijna 2 miljoen lager ingeschreven. Zeker zo mooi is dat tegelijkertijd bij deze aanbestedingen is voldaan aan het streven van de gemeenten om maatschappelijk verantwoord in te kopen. Een prima financieel resultaat kan dus hand in hand gaan met de inzet van social return en het inkopen van duurzame producten en diensten. Waar mogelijk zijn regionale ondernemers uitgenodigd om mee te dingen. Tenslotte werden administratieve lasten voor zowel de gemeenten als inschrijvers verlicht door waar mogelijk het aanbestedingsproces geheel digitaal te laten verlopen.

Veranderende wetgeving en inkoopbeleid
In april en mei 2017 is door de gemeenten het nieuwe Liemerse inkoopbeleid vastgesteld. Daarmee hebben de gemeenten hun beleid verankerd op gebied van social return en regionale ondernemers. Ze onderstrepen hiermee dat in elk geval bij Europese aanbestedingen inzet van social return een must is en dat waar mogelijk regionale ondernemers moeten kunnen meedingen naar opdrachten van de gemeenten. Middels interne en externe communicatie is deze beleidswijziging door RID inkoop verspreid.

Social return
In 2017 is bij minimaal 12 aanbestedingen een vorm van Social Return toegepast. Maatwerk per aanbesteding is hierin van belang. Door de samenwerking tussen RID inkoop en de medewerkers van RSD de Liemers (projectgroep Social Return) is per aanbesteding bekeken wat de beste toepassing is, voor de betreffende aanbesteding. Vanuit deze aanbestedingen zijn concrete banen, trainingen en werkervaringsplekken gecreëerd. Door ruimte te bieden voor een meer creatieve invulling is social return ook mogelijk gebleken bij inkooptrajecten met een lagere opdrachtwaarde en stelt dit MKB bedrijven in staat om maatschappelijk verantwoord te ondernemen en opdrachten bij de lokale overheid te verkrijgen. Verder speelt de projectgroep een actieve rol om de samenwerking met regiogemeenten en Provincie te bevorderen en gezamenlijk nog meer resultaten te realiseren de komende jaren.

Regionale ondernemers/inkoopapp
In 2016 is door RID inkoop een inkoopapp ingericht waarop (regionale) ondernemers zich kunnen presenteren. Na vaststelling van het inkoopbeleid in mei 2017 is in samenwerking met de MKB afdelingen binnen de Liemers deze voorziening nadrukkelijk onder de aandacht gebracht bij regionale ondernemers en gemeentelijke opdrachtgevers. Inmiddels hebben zo'n 300 ondernemers zich op de inkoopapp geregistreerd.

Pilot inkoop Westervoort
In 2017 is vervolg gegeven aan de eerder opgestarte pilot die beoogde de professionaliteit van de inkoopfunctie binnen de gemeente te onderzoeken en verbeteren. De pilot is per 1 januari 2018 afgerond.
De pilot heeft inzichtelijk gemaakt waar behoeftes en kansen zijn om vooral de inkoopactiviteiten waarbij RID inkoop niet betrokken is te professionaliseren.
Dit heeft geresulteerd in enerzijds een checklist die gemeentelijke inkopers ondersteunt bij hun inkoopactiviteiten en tegelijkertijd zorgt dat het toepassen van beleidsdoelen als social return, duurzaam inkopen en regionaal inkopen wordt bevorderd en kan worden gemonitord. Daarnaast zijn contracten van de gemeente Westervoort in beeld gebracht en geregistreerd.

Contractbeheer
RID inkoop heeft het project contractregistratie afgerond en opgeleverd. Resultaat is dat de gemeenten hun lopende contracten voor een groot deel in beeld hebben gebracht en geregistreerd. Deze fase is hiermee afgerond en overgedragen aan de gemeenten.

3.5 Wat mag het kosten

Inkoop	Realisatie 2016	Begroting VW 2017	Begroting NW 2017	Realisatie 2017	Verschil
Lasten	231.742	231.060	236.290	247.538	11.248
Baten	231.742	231.060	236.290	247.538	11.248
Saldo	-	-	-	-	-

4. Programma RSD

4.1 Wat hebben we bereikt ?

4.1.1 Missie RSD

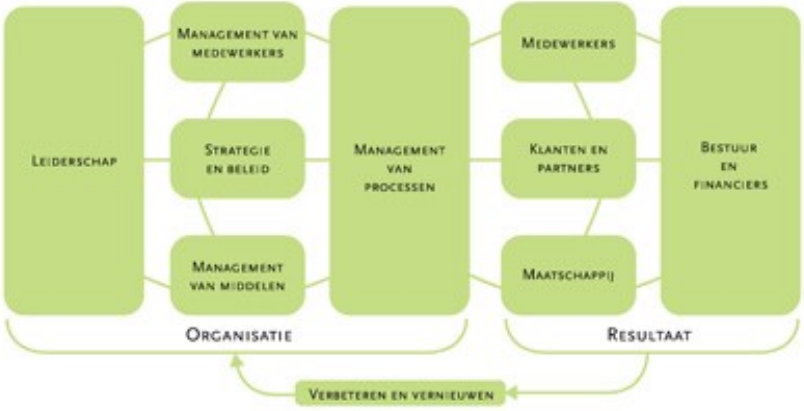
De RSD wil op het gebied van Werk en Inkomen de uitvoeringsorganisatie zijn voor de Liemerse gemeenten en zoekt daarbij naar maximale samenwerking met werkgevers in de regio en overige partners.

4.1.2 Visie / ambities RSD

We zijn gericht op het leveren van goede dienstverlening aan onze klanten. Hierbij streven we naar zelfredzaamheid en participatie van onze klanten, waarbij regulier werk voor iedereen voorop staat. Aan degenen, die geen/onvoldoende inkomen hebben, wordt eventueel tijdelijk een uitkering verstrekt. We controleren daarbij consequent op rechtmatigheid van de uitkeringsverstrekking. We werken hierbij effectief en efficiënt en streven naar maximaal resultaat.

4.1.3 A3-systematiek voor Jaarplan 2017

Werken aan een betere conditie van de organisatie lukt alleen als alle onderdelen op zichzelf en in samenhang in orde zijn. Het INK-managementmodel biedt een leidraad om aan de organisatie als geheel te werken. Dit, met het doel de prestaties te behalen die in de ogen van belanghebbenden en binnen de context van de ontwikkelingen in de maatschappij, nodig zijn. En die tevens passen bij wat de organisatie zelf als ambitie heeft neergezet en passend acht.

De activiteiten zijn overzichtelijk geordend in vijf organisatie-gebieden,de resultaten voor alle betrokkenen in vier resultaatgebieden. De verbinding tussen wat de RSD doet (de organisatiegebieden) en wat dat oplevert (de resultaatgebieden) is de basis voor ontwikkeling, verbetering en succes. Het tiende aandachtsgebied ‘Verbeteren en vernieuwen’ gaat erover hoe de RSD op basis van de ervaringen en prestaties naar nieuwe mogelijkheden zoekt om doelen te behalen. De samenhang tussen de tien aandachtsgebieden is heel belangrijk.

Het jaarplan is opgesteld middels de A3 systematiek. De A3 systematiek dient in één oogopslag zowel kwalitatieve als kwantitatieve activiteiten weer te geven, met als onderlegger het INK Management model, zowel de ‘wat’ als de ‘hoe’ activiteiten. Met het

SMART maken van deze activiteiten is het mogelijk om een beknopte Managementrapportage op te stellen en bij te houden. Deze is als bijlage toegevoegd

4.2 Wat mag het kosten

RSD excl Uitkeringen	Realisatie 2016	Begroting VW 2017	Begroting NW 2017	Realisatie 2017	Verschil
Lasten	4.009.856	3.968.908	4.798.409	4.456.654	(341.755)
Baten	4.009.856	3.968.908	4.798.409	4.456.654	(341.755)
Saldo	-	-	-	-	-

4.3 Werk, Inkomen &Dienstverlening

Duiven: Werk, Inkomen & dienstverlening	Realisatie 2015	Realisatie 2016	Begroting 2017 primaire begroting	Realisatie 2017	Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2017	Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2017
Uitkeringen Inkomensdeel	5.791.460	6.082.867	6.203.480	6.427.717	467	445
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	77.632	5.291	112.000	72.035		
Uitgaven W-deel	286.771	283.659	528.482	528.482		
Uitgaven bijz.bijst./WKO (DVO)	69.188	96.015	80.000	87.280		
Uitgaven Duiven	**6.225.051**	**6.467.832**	**6.923.962**	**7.115.514**		
Bijdrage gemeente Duiven	**6.225.052**	**6.467.832**	**6.923.962**	**7.115.514**		
verschil: bijdrage uitvoeringskosten	-1					
Rijnwaarden: Werk, Inkomen & dienstverlening	**Realisatie 2015**	**Realisatie 2016**	**Begroting 2017 primaire begroting**	**Realisatie 2017**	**Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2017**	**Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2017**
Uitkeringen Inkomensdeel	3.295.408	3.332.450	3.408.312	3.579.282	256	233
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	31.640	38.340	47.500	15.296		
Uitgaven W-deel	134.723	143.491	264.547	264.547		
Uitgaven bijz.bijstand	287.071	426.987	339.000	398.331		
Uitgaven WMO-voorzieningen	985.566	2.003.026	1.035.000	861.597		
Uitgaven Wmo-begeleiding	0	0	500.000	1.063.063		
Uitgaven Jeugdzorg	0	0	680.000	2.391.475		
Uitgaven Rijnwaarden	**4.734.408**	**5.944.293**	**6.274.359**	**8.573.592**		
Bijdrage gemeente Rijnwaarden	**4.734.407**	**5.944.293**	**6.274.359**	**8.573.592**		
verschil: bijdrage uitvoeringskosten	1					
Westervoort: Werk, Inkomen & dienstverlening	**Realisatie 2015**	**Realisatie 2016**	**Begroting 2017 primaire begroting**	**Realisatie 2017**	**Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2017**	**Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2017**
Uitkeringen Inkomensdeel	5.425.037	5.223.344	5.861.671	5.253.726	401	368
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	6.000	-57.260	65.000	22.428		
Uitgaven W-deel	246.271	237.928	346.081	346.081		
Uitgaven bijz.bijst./WKO (DVO)	61.845	79.941	55.000	118.242		
Uitgaven Westervoort	**5.739.153**	**5.483.953**	**6.327.752**	**5.740.478**		
Bijdrage gemeente Westervoort	**5.739.153**	**5.483.953**	**6.327.752**	**5.740.478**		
verschil: bijdrage uitvoeringskosten	0					
Zevenaar: Werk, Inkomen & dienstverlening	**Realisatie 2015**	**Realisatie 2016**	**Begroting 2017 primaire begroting**	**Realisatie 2017**	**Aantal uitkerings-gerechtigden per 1-1-2017**	**Aantal uitkerings-gerechtigden per 31-12-2017**
Uitkeringen Inkomensdeel	8.655.671	9.033.808	9.145.504	9.339.687	687	667
Uitkeringen Bbz gev.zelfst.	89.122	-9.481	131.000	61.582		
Uitgaven W-deel	521.452	615.398	890.783	890.783		
Uitgaven bijz.bijstand	1.256.238	910.126	1.065.000	1.174.259		
Uitgaven WMO-voorzieningen	615.799	764.220	2.901.699	2.865.667		
Uitgaven Wmo-begeleiding	0	0	1.658.060	2.052.596		
Uitgaven Jeugdzorg	0	0	5.617.320	5.734.421		
Uitgaven Zevenaar	**11.138.282**	**11.314.071**	**21.409.366**	**22.118.995**		
Bijdrage gemeente Zevenaar	**11.138.282**	**11.314.071**	**21.409.366**	**22.118.995**		

Inkomen

De uitkeringskosten voor de PW-inkomen, BBZ-starters, IOAW en IOAZ zijn, ondanks de daling van het aantal uitkeringen, voor 3 gemeenten hoger uitgevallen dan begroot. Bij de gemeente Westervoort zien we dat deze kosten fors lager zijn uitgevallen. De economische recessie is al

weer een tijdje achter de rug en het aantal uitkeringsgerechtigden in de Liemers is met 4,9% gedaald in 2017. Hierover is/wordt uitgebreid gerapporteerd in de bestuursrapportage 2017 die is/zal worden besproken met de accountmanagers en bestuurders van de 3 gemeenten.

De gemeente Westervoort heeft als enige van de 4 Liemerse gemeenten geen tekort op het budget Inkomensdeel en heeft een overschot van 5,5% op haar budget. De gemeente Rijnwaarden is met een tekort van 4,5% net onder de 5% uitgekomen en hoeft om die reden over 2017 geen beroep te doen op de Vangnetregeling. De gemeente Duiven zit met een tekort van 8,1% onder de 10%-norm. De gemeente Zevenaar zit met een tekort van 11,5% boven de norm. Voor deze laatste 2 gemeenten zal de Vangnetuitkering worden aangevraagd bij het Ministerie SZW via de toetsingscommissie.

De uitgaven voor Bbz-gevestigde zelfstandigen zijn voor alle gemeenten lager uitgevallen dan geraamd. Dit heeft o.a. te maken met het feit dat er minder aanvragen zijn toegekend dan verwacht.

Voor een onderbouwing hoeveel cliënten van de RSD duurzaam aan het werk zijn gegaan, wordt verwezen naar de bestuursrapportage 2017 van de RSD de Liemers.

Werk

De kosten voor re-integratie zullen bij benadering uitkomen op het begrote bedrag aan kosten. In de bestuursrapportage wordt uitgebreid ingegaan op hoe de budgetten zijn besteed en wat de effecten zijn geweest.

Dienstverlening (directe kosten)

Voor het programma Dienstverlening zijn een aantal bijstellingen t.o.v. de begroting 2017 opgenomen, aangezien afwijkingen in aantallen en uitgaven zijn geconstateerd. Met name bij de gemeente Rijnwaarden op de onderdelen Jeugdzorg en WMO-begeleiding. Ook waren vooraf enkele producten en/of regelingen op nacalculatie gezet. Hierover is in de eindafrekening DVO een specificatie van de realisatie opgenomen.

JAARVERSLAG

PARAGRAFEN

5.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

De GR heeft geen eigen vermogen, voorzieningen of reserves.
De exploitatielasten incl. eventueel niet begrote kosten worden volledig door de 4 deelnemende gemeenten gedragen.
Er wordt jaarlijks een begroting opgesteld die via twee tussenrapportages wordt gemonitord. Afwijkingen ten opzichte van de begroting worden dan voorgelegd aan het bestuur en aan het bestuur van de deelnemende gemeenten.

5.2 Onderhoud Kapitaalgoederen

Onder onderhoud kapitaalgoederen worden in de GR Samenwerking De Liemers het Informatie Beleidsplan opgenomen.

Het Informatie Beleidsplan is in december 2012 door de gemeenteraden van de 4 gemeentes geaccordeerd. Verder wordt jaarlijks een werkplan ICT voorgelegd aan de ICT contactpersonen, die dit na akkoord inbrengen bij de deelnemende gemeenten.

De kosten van de al lopende projecten worden aan het eind van het jaar geactiveerd. Het eerste jaar worden er alleen rente lasten berekend. Vanaf T+1 wordt er op afgeschreven. Een deel van een jaar wordt hier gelijkgesteld met een half kalenderjaar, rente wordt het eerste jaar toegerekend met een rentepercentage van 3% voor een half jaar.

Structurele onderhoudslasten voor deze kapitaalgoederen worden jaarlijks in de exploitatie opgenomen.

5.3 Financiering

Lening
Er is 1 langlopende lening afgesloten in 2012 groot € 700.000,-. De lening heeft een looptijd van 15 jaar tegen een rentepercentage van 3,15%. Het saldo van de lening bedraagt ultimo 2017
€ 501.775,90.

Kredietlimiet
Met ingang van 1 januari 2011 is met de BNG bank is een financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlegd met telkens een jaar. De kredietlimiet is € 2.500.000,=.
Tot aan de limiet wordt 1 maand-Euribor plus 30 basispunten in rekening gebracht door de BNG bank.

Schatkistbankieren
Het saldo van de BNG rekening wordt door de BNG ’s middags rond 15.00 uur afgeraamd. De volgende ochtend wordt het saldo dan door ons weer handmatig teruggeboekt.
Het drempelbedrag is 0,75% van begrotingssaldo en is vastgesteld op € 250.000,=.

Bankgarantie
Er zijn geen bankgaranties meer uitgegeven.

5.4 Bedrijfsvoering

5.4.1 Personeelsbeleid

GR Samenwerking De Liemers heeft behoefte aan eigentijdse, moderne arbeidsvoorwaarden en personeelsbeleid die passen bij een veranderende omgeving. Samenwerking De Liemers heeft immers te maken met een veranderende vraag van burgers, veranderende taken en een veranderende arbeidsmarkt.
Als uitgangspunten voor het personeelsbeleid zijn geformuleerd:
SDL werkt nadrukkelijk aan de dienstverlening, de klant- en servicegerichtheid staat centraal;
SDL gaat uit van een grote mate van flexibiliteit, die betekent maatwerk;
SDL wil een competentiegericht gestuurde organisatie zijn;
SDL wil een organisatie zijn met medewerkers die bij voorkeur flexibel en breed inzetbaar zijn;
SDL gaat uit van vakmanschap en ondernemerschap gericht op actie;
SDL is resultaatgericht.
Er is in overleg met de Ondernemingsraad een nieuw modern personeelsbeleid ontwikkeld.

5.4.2 Planning – en controlcyclus

Voor de gemeenschappelijke regeling is een Financiële verordening op grond van artikel 212 van de Gemeentewet opgesteld.
Naast de Begroting worden er 2 tussenrapportage opgesteld en het Jaarverslag inclusief Jaarrekening. De begroting voor jaar T+1 wordt in maart aan de Netwerkdirectie voorgelegd.
De 1e tussenrapportage wordt in mei aan de Netwerkdirectie voorgelegd, de 2e in september. Het jaarverslag en de jaarrekening worden in maart na afloop van het boekjaar voorgelegd aan de Netwerkdirectie. Alle stukken worden na de Netwerkdirectie voorgelegd aan het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur. Voordat de stukken in het Algemeen Bestuur komen worden ze voorgelegd aan de deelnemende gemeente met verzoek om een zienswijze.

5.4.3 Rechtmatigheid

In 2017 is het controleprotocol en het normenkader geactualiseerd en vastgesteld.
Bij de uitvoering van de Interne controle wordt gewerkt met steekproeven die door de accountant worden bepaald. Hierdoor is de onpartijdigheid gewaarborgd.
Het Interne Controleplan van de RSD is uitgevoerd en een verslag van opgemaakt.
Er heeft ook een controle op het inkoop- en aanbestedingsbeleid plaatsgevonden, hierbij zijn geen onrechtmatigheden geconstateerd.
De werkprocessen bij Debiteuren en Crediteurenadministratie zijn veelal via het systeem afgedwongen. Daar waar dat niet het geval is wordt dit via de werkprocessen geregeld.

5.5 Verbonden partijen

Met ´verbonden partijen´ worden gemeenschappelijke regelingen, stichtingen, verenigingen en vennootschappen bedoeld waarin de Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers een bestuurlijk én financieel belang heeft. Onder bestuurlijk belang wordt verstaan:
een zetel in het bestuur en/of het hebben van een stamrecht. Met financieel belang wordt bedoeld: een gemeentelijke bijdrage in de netto exploitatielasten van het

samenwerkingsverband. Het risico bestaat dat de gemeente de betaalde bijdragen kwijt is bij een faillissement en/of dat de verbonden partij financiële problemen op de gemeente kan verhalen. Bij deelname in een vennootschap is het financiële belang het in bezit hebben van aandelen en het ontvangen van dividend.

De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem. Doel van de deelneming is het ten behoeve van haar deelnemers (allen non-profit) in eigendom verwerven en/of beheren en/of exploiteren van een glasvezelinfrastructuur.
Eind 2010 is hiervoor een Intentieverklaring afgegeven. De Gemeenschappelijke Regeling Samenwerking De Liemers is sinds 2011 een van de deelnemers.
De constructie is dusdanig dat bij groei van het aantal deelnemers de gezamenlijke lasten dalen en er mogelijkheden zijn voor restitutie van trekkingsrechten en correcties op investeringen.
Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. De periodieke kosten voor 2017 zijn € 11.277,=.
Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem is statutair gevestigd te Arnhem.

5.6 Kostenverdelingsafspraken

Bestuur
De bestuurskosten en de kosten voor de Ondernemingsraad worden gelijkelijk over de vier gemeenten verdeeld.

RID
De inwoneraantallen zijn het uitgangspunt voor de kostenverdeling naar de deelnemende gemeenten.

De RID heeft naast de 4 gemeenten, nog drie klanten de RSD, het Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP MG) en de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Midden Gelderland (MGR).

De dienstverleningsovereenkomst met WSP MG en de MGR zijn contracten met vaste prijsafspraken. Deze worden conform de afspraken gefactureerd.

De afspraken inzake de toerekening van de kosten aan de RSD zijn in de 2e tussenrapportage 2013 bijgesteld.
De toerekening van de ICT kosten aan de RSD bestaat uit 2 onderdelen:
De directe kosten voor software/licenties/kapitaallasten voor de RSD en
Een doorbelasting van de exploitatiekosten RID gebaseerd op een prijs per werkplek:
Exploitatiekosten minus de post Onderhoud applicaties, Kosten ondersteuning en kapitaallasten;
Saldo wordt dan gedeeld door het totaal aantal werkplekken in beheer bij RID;
Prijs per werkplek maal het aantal bij de RSD in gebruik zijnde werkplekken.

De gefactureerde bijdrage van WSP MG, MGR en de RSD bijdrage in de RID kosten worden in mindering gebracht op de totale exploitatiekosten van de RID. Het restant wordt aan de vier gemeenten in rekening gebracht conform de afgesproken verdeelsleutel.

Gemeente	Inwoners per 01-01-2017	Aandeel RID (in %)
Duiven	25.398	30,37
Rijnwaarden	10.852	12,98
Westervoort	14.991	17,93
Zevenaar	32.379	38,72

Inkoop
De verdeelsleutel voor de exploitatiekosten van de inkoop is gebaseerd op het aantal toe te rekenen uren van de inkoopadviseur. Aan Duiven en Zevenaar wordt beiden 1/3 deel van de kosten doorbelast. Aan Rijnwaarden en Westervoort wordt 1/6 deel van de kosten doorbelast.

RSD
De kostenverdeling die voor de exploitatiekosten van de RSD wordt gebruikt is gebaseerd op: 1. 50% op basis van het aantal inwoners (Vastgesteld CBS-cijfer)
50% op basis van het aantal cliënten

Gemeente	Inwoners per 01-01-2017	Cliënten per 01-01-2017	Percentage
Duiven	25.398	467	28,08
Rijnwaarden	10.852	256	13,56
Westervoort	14.991	401	20,03
Zevenaar	32.379	687	38,33

JAARREKENING

Overzicht van baten en lasten

6. Overzicht van baten en lasten in de jaarrekening

Consolidatie op programmaniveau

Lasten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Programma 1: Bestuur	31.881	43.000	43.000	32.342	-10.658
Programma 2: RID	3.522.367	3.653.365	4.067.813	3.857.751	-210.062
Programma 3: Inkoop	231.742	231.060	236.290	247.538	11.248
Programma 4: RSD	4.009.856	3.968.908	4.798.409	4.456.654	-341.755
Eliminatie doorbelasting intern	-317.612	-344.000	-348.998	-348.331	668
Totaal lasten	**7.478.234**	**7.552.333**	**8.796.514**	**8.245.953**	**-550.560**

Baten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Programma 1: Bestuur	31.881	43.000	43.000	32.342	-10.658
Programma 2: RID	3.522.367	3.653.365	4.067.813	3.857.751	-210.062
Programma 3: Inkoop	231.742	231.060	236.290	247.538	11.248
Programma 4: RSD	4.009.856	3.968.908	4.798.409	4.456.654	-341.755
Eliminatie doorbelasting intern	-317.612	-344.000	-348.998	-348.331	667
Totaal Baten	**7.478.234**	**7.552.333**	**8.796.514**	**8.245.954**	**-550.560**

Consolidatie Exploitatiekosten op kostensoort

Lasten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Bestuurskosten	31.881	43.000	43.000	32.342	-10.658
Personele kosten	4.071.886	4.412.827	5.466.011	5.229.766	-236.245
Huisvestingskosten	374.572	380.100	450.513	412.327	-38.186
Automatiseringskosten	344.582	358.953	356.085	345.231	-10.854
Onderhoud applicaties	611.675	603.645	632.640	608.808	-23.832
Facilitaire zaken	122.947	106.686	129.251	105.074	-24.177
Advies en Controle	21.010	28.400	42.424	35.181	-7.243
Sociale recherche	179.160	194.505	240.446	241.223	777
Ondersteunende dienst	166.860	173.044	208.631	178.260	-30.371
Overige kosten	35.163	20.000	25.000	26.390	1.390
Kapitaallasten	538.115	822.154	793.494	667.892	-125.602
Project ESF	833.846	409.018	409.019	409.000	-19
Project Social Return	117.540	-	-	-	-
Project Vakmanschap	28.998	-	-	-	-
Incidenteel voordeel				-45.540	-45.540
Totaal lasten	**7.478.234**	**7.552.333**	**8.796.514**	**8.245.954**	**-550.560**

Baten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Incidentele bate					
Bijdrage Gemeente Duiven	2.100.684	2.085.212	2.420.870	2.261.490	-159.380
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	1.051.385	1.038.287	1.206.974	1.135.684	-71.290
Bijdrage Gemeente Westervoort	1.391.464	1.379.447	1.613.635	1.509.081	-104.554
Bijdrage Gemeente Zevenaar	2.828.627	2.764.878	3.279.765	3.061.706	-218.059
Bijdrage WSP MG	106.074	80.000	70.759	73.493	2.734
Bijdrage ESF		204.509	204.511	204.500	-11
Totaal Baten	**7.478.234**	**7.552.333**	**8.796.514**	**8.245.954**	**-550.560**

7. Toelichtingen op het overzicht van baten en lasten

7.1 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling

Besluit Begroting en Verantwoording
De jaarrekening is opgesteld met in achtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vindt plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden. De GR kent geen winsten of verliezen omdat per jaar het exploitatiesaldo wordt afgerekend met de deelnemende gemeenten.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

7.2 Wet normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT)

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) is in werking getreden met ingang van 1 januari 2013. De WNT regelt niet alleen de openbaarmaking van topinkomens in de publieke en semipublieke sector, maar stelt ook maxima aan de hoogte van de bezoldiging van topfunctionarissen en tevens aan de ontslagvergoedingen.

Met ingang van 1 januari 2015 is de Wet verlaging Bezoldigingsmaximum WNT (hierna WNT-2) in werking getreden. De WNT is van toepassing op gemeenten volgens art. 1.2 WNT. En bij of krachtens publiekrecht ingestelde rechtspersonen vallen onder de werkingssfeer van de WNT, zoals GR Samenwerking De Liemers.

De maximale bezoldiging mag voor een topfunctionaris in dienstverband niet meer bedragen dan € 181.000,= per jaar (algemene maximum 2017).

De WNT definieert het begrip topfunctionaris voor instellingen in de (semi)publieke sector als:
De leden van de hoogste uitvoerende en toezichthoudende organen;
De hoogste ondergeschikte of de leden van de groep hoogste ondergeschikten aan dat orgaan;

Degene of degenen belast met de dagelijkse leiding.

De leden van de netwerkdirectie, dagelijks bestuur en algemeen bestuur van GR Samenwerking De Liemers ontvangen geen bezoldiging en geen onkostenvergoeding van GR Samenwerking De Liemers.

Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel voor alle topfunctionarissen de voorgeschreven informatie opgenomen. Voor niet-topfunctionarissen is er geen informatie opgenomen omdat geen enkele medewerker boven de norm uitkomt. De in de tabel genoemde functionarissen zijn onbezoldigd bij de GR Samenwerking De Liemers.

Tabel

a	b	c	d	e	f	g	h	i
A.J. van Hout	Bestuurslid AB/DB	n.v.t.	n.v.t	0	0	0	0	0
P.Schadd de Boer	Bestuurslid AB/DB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.M. Staatsen	Bestuurslid AB/DB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
H.B.I. de Lange	Bestuurslid AB/DB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
A.M. Boone	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.P. Breunissen	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
T.Krampschreur	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
H.Sluiter	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
H.Winters	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
P.Putman	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
B.Elfrink	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.Lamers	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
T.Spaargaren	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.J.A.M. van Groningen	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.Goossen	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.G.van Norel-Hansen	Bestuurslid AB	n.v.t	14-4-2017	0	0	0	0	0
A.Albers	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
G.Hendriksen	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
S.Bijl	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t	0	0	0	0	0
T.van de Werf	Bestuurslid AB	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0

Verklaring van de letters:

a. de naam
b. de functie
c. de duur en omvang van het dienstverband
d. het jaar waarin het dienstverband is geëindigd
e. de beloning
f. door de werkgever vrijwillig betaalde sv-premies
g. de belastbare vaste en variabele onkostenvergoedingen
h. de in het boekjaar verrichte uitkeringen wegens beëindiging van het dienstverband
i. de voorzieningen ten behoeve van beloningen betaalbaar op termijn

Jaarrekening

Balans

8. Balans

Balans

Activa	31-12-2016	31-12-2017	Passiva	31-12-2016	31-12-2017
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Materiele vaste activa			Vaste schulden	543.917	501.776
- Economisch nut	3.063.833	3.791.050			
Financiele vaste activa	9.000	-			
Totale vaste activa	**3.072.833**	**3.791.050**			
			Totale vaste passiva	**543.917**	**501.776**
Vlottende activa			**Vlottende passiva**		
Uitzettingen SKB	1.043.215	1.544.591	Kasgeldlening	2.500.000	3.000.000
Overige vorderingen	4.181.861	3.106.389	Liquide middelen	5.347.146	7.792.467
Liquide middelen	5.060.204	6.084.565	Netto vlottende schulden	2.481.802	1.472.689
Overlopende passiva	90.165	760.895	Overlopende passiva	2.575.413	2.520.558
Totale vlottende activa	**10.375.445**	**11.496.440**	**Totale vlottende passiva**	**12.904.361**	**14.785.714**
Totaal	**13.448.278**	**15.287.490**	**Totaal**	**13.448.278**	**15.287.490**

8.1 Toelichting op de balans per 31-12-2017

Grondslagen

Vaste activa; overige investeringen met economisch nut
Alle materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de aanschaffings- of vervaardigingprijs verminderd met bijdragen van derden. De normale jaarlijkse afschrijvingen zijn gebaseerd op de geschatte levensduur. Over de investeringen wordt, rekening houdende met de levensduur, annuïtair afgeschreven. Er wordt afgeschreven vanaf het begrotingsjaar dat volgt op gereedkoming. Op de toetredingsbijdrage SGGA wordt lineair afgeschreven.

Activeringsbeleid
De definitie van investering: een uitgave waarvan het nut zich over enkele jaren uitstrekt. Wanneer wordt een investering geactiveerd en wat er wordt verstaan onder aanschaffings- en vervaardigingsprijs:

- Activa met een verkrijgingsprijs- of vervaardigingsprijs die hoger is dan € 10.000.
- Activa met een aanschaffings- of vervaardigingsprijs lager dan € 10.000 worden niet geactiveerd maar ten laste gebracht van de exploitatie,uitgezonderd gronden en terreinen .
- De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, die rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.
- Zowel de vlottende activa als passiva worden opgenomen tegen de nominale waarde.
- Bij debiteuren wordt rekening gehouden met oninbaarheid voor zover aanwezig**.**

Afschrijvingstermijnen
Voor de afschrijvingen hanteert de Gemeenschappelijke regeling Samenwerking De Liemers de volgende afschrijvingstermijnen:
- 3 jaar: apparatuur t.b.v. de mobiele werkplek;
- 4 jaar: overige automatiseringsapparatuur;
- 4 jaar: ICT techniek voor decentrale computerruimte;
- 4 jaar: hardware;
- 5 jaar: netwerk en bekabeling;
- 5 jaar: apparatuur t.b.v. de decentrale vaste werkplek;;
- 7 jaar: software;
- 10 jaar software kernapplicties;
- 15 jaar: kantoormeubilair;
- 15 jaar: glasvezel

Rente
Over geïnvesteerde activa wordt 3% rente berekend.

Materiele vaste activa
Deelneming SSGA
De RID heeft een deelneming in Stichting Samenwerkingsverband Glasvezelnetwerk Arnhem. Deze overeenkomst heeft een initiële looptijd van 15 jaar. De totale toetredingskosten bedroegen € 630.000,=. Naast de afschrijvingslasten, rentelasten in verband met de lening zijn de periodieke kosten voor 2017 zijn € 11.277,-.

Financiële vaste activa
De financiele vaste activa betreft een waarborgsom. In 2017 is de waarborg verrekend.

Vlottende activa
Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Er is tot op heden nog geen reden geweest om een voorziening voor oninbaarheid te vormen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa worden tegen nominale waarde opgenomen.

Vaste schulden
Vaste schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, verminderd met gedane aflossingen. De vaste schulden hebben een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vlottende passiva
De vlottende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

8.2 Niet in de balans opgenomen rechten en verplichtingen.

Sinds 1 januari 2011 is er met de BNG bank financieringsovereenkomst aangegaan voor een bepaalde tijd tot 01-01-2012, waarna deze overeenkomst stilzwijgend wordt verlegd met telkens een jaar. De kredietlimiet is € 2.500.000,=.

Leaseovereenkomsten:
RID heeft I-pads en onderdelen van het computernetwerk geleased.
De leaseovereenkomst voor de I-pads is half 2016 beëindigd en afgekocht.
In 2017 vallen leaseovereenkomsten tot een bedrag van ong. € 15.600,= vrij en
In 2018 vallen leaseovereenkomsten tot een bedrag van ong. € 41.000,= vrij.

8.3. Feiten en gebeurtenissen die na balansdatum bekend worden

Er zijn geen bijzondere gebeurtenissen te noemen.

8.4 Toelichting op de balans per 31-12-2017

Vaste activa

Omschrijving		Beginbalans	Investering	Afschrijving	Eindbalans
Economisch nut RID		2.574.245	1.238.173	626.872	3.185.546
Economisch nut RSD		69.344	178.469	20.529	227.284
Deelname SSGA		420.244		42.024	378.220
Waarborgsom		9.000		9.000	
			-		-
Totaal		**3.072.833**	**1.416.642**	**698.425**	**3.791.050**

Activa
Vlottende activa

Omschrijving		balanswaarde
Schatkistbankieren (SKB)		1.544.591
		1.544.591
Aangifte BTW		152.297
Btw comoensatiefonds RSD-RID		683.912
Te vord.. BTW RSD-RID		8.775
Debiteuren		795.539
Staat O		1.465.866
		3.106.389

Schatkistbankieren
Het drempelbedrag is 0,75% van begrotingssaldo is 0,75% en is vastgesteld op € 250.000,= (artikel 2, vierde lid, van de Wet financiering decentrale overheden)

Liquide middelen

Omschrijving		**balanswaarde**
BNG 028.51.57.795		6.084.565
		6.084.565

Overlopende activa

Omschrijving		**balanswaarde**
Terug te vord voorschotten		704.538
af te dr.BTW RSD RID		410
tussenrekening algemeen		6.714
debiteuren		5.753
voorschotten GWS		17.390
terug te vord vs (vord 90)		23.173
btw kosten onderzoek derden		2.807
inh tbv debiteuren		111
		760.895

Passiva
Vaste passiva

Omschrijving		**Beginbalans**	**Aflossing**	**Eindbalans**
Lening BNG		543.917	42.151	501.776
Totaal		**543.917**	**42.151**	**543.917**

Passiva

Vlottende passiva

Omschrijving		**balanswaarde**
Kasgeldlening		3.000.000
		3.000.000
Bng 028.51.50.332		7.792.467
		7.792.467
Betalingen onderweg		558.475
Staat N		804.608
Crediteuren		109.607
		1.472.689

Overlopende passiva

Omschrijving		**balanswaarde**
af te dr.BTW RSD-DID		-297.995
salarisadm loonbelasting		-315.376
tussenrekening SKB		1.544.591
netto betalingen uitkeringen		-1.447.519
Af te dragen premies LH		-441.529
te betalen voorschotten		-18.139
		2.520.558

9. Toelichting op het overzicht van baten en lasten in de jaarrekening 2017

9.1 Bestuur

Bestuurskosten

Lasten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Bestuurskosten	10.000	15.000	15.000	10.169	-4.831
Ondernemingsraad	21.725	23.000	23.000	22.173	-827
Onvoorzien	156	5.000	5.000	-	-5.000
Totaal lasten	**31.881**	**43.000**	**43.000**	**32.342**	**-10.658**

Baten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Bijdrage Gemeente Duiven	7.971	10.750	10.750	8.086	-2.664
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	7.970	10.750	10.750	8.085	-2.665
Bijdrage Gemeente Westervoort	7.970	10.750	10.750	8.085	-2.665
Bijdrage Gemeente Zevenaar	7.970	10.750	10.750	8.086	-2.664
Totaal Baten	**31.881**	**43.000**	**43.000**	**32.342**	**-10.658**

Bestuurskosten
De vergader frequentie is in 2016 veranderd naar 1 keer per maand. Voor 2017 is de vergader frequentie hetzelfde gebleven, inherent daaraan zijn de kosten lager uitgevallen dan begroot.

Onvoorzien
Er is in 2017 geen beroep gedaan op de post onvoorzien.

9.2 RID

RID

Lasten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Personele kosten	1.739.303	1.620.088	1.989.721	2.014.960	25.239
Huisvestingskosten	170.347	161.000	206.716	173.551	-33.165
Automatiseringskosten	187.291	221.453	203.217	201.129	-2.088
Datacomm.SSGA/Leasekst	169.216	137.500	137.500	128.736	-8.764
Onderhoud applicaties	611.675	603.645	632.640	608.808	-23.832
Overige kosten	35.163	20.000	25.000	26.390	1.390
Ondersteunende dienst	71.257	67.525	79.525	81.825	2.300
Kapitaallasten	538.115	822.154	793.494	667.892	-125.602
Incidenteel voordeel				-45.540	-45.540
Totaal lasten	**3.522.367**	**3.653.365**	**4.067.813**	**3.857.751**	**-210.062**

Baten	Rekening 2016	Begroting 2017	Begroting NW 2017	Rekening 2017	Verschil
Bijdrage Gemeente Duiven	943.038	985.509	1.113.281	1.043.598	-69.683
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	402.904	420.928	475.502	445.906	-29.596
Bijdrage Gemeente Westervoort	556.227	578.313	653.292	615.977	-37.315
Bijdrage Gemeente Zevenaar	1.196.512	1.244.615	1.405.981	1.330.446	-75.535
Bijdrage RSD	317.612	344.000	348.998	348.331	-667
Bijdrage WSP MG	106.074	80.000	61.000	50.273	-10.727
Bijdrage MGR			9.759	23.220	13.461
Totaal Baten	**3.522.367**	**3.653.365**	**4.067.813**	**3.857.751**	**-210.062**

Salariskosten ICT
Ten behoeve van de ambtelijke en bestuurlijke fusies bij de gemeenten is het noodzakelijk geweest om extra capaciteit in te huren. Dit betreft vooral projectcapaciteit, zowel in aansturing als in uitvoering. In eerdere fase hebben de gemeenten ten behoeve van de fusies elk een apart budget voor ICT kosten vastgesteld. Daar worden de kosten ten laste gebracht die specifiek voor de betreffende fusie zijn. Echter, er wordt ook generieke ondersteuning geboden. Ambtelijk is overeengekomen dat hierbij zoveel als mogelijk gebruik wordt gemaakt van de restformatie binnen de begroting van de RID, en dat overige kosten apart inzichtelijk worden gemaakt. Deze kosten worden vervolgens via de RID begroting verrekend aan de gemeenten.

Via de tweede tussenrapportage is gerapporteerd over de extra projectondersteuning, met een doorbelasting aan de gemeenten via de RID begroting van € 74.000,= en € 28.000,=.

Uiteindelijk is een overschrijding gerealiseerd. Dit is te verklaren uit de extra inzet die benodigd was ten behoeve van de ambtelijke en bestuurlijke fusies.

Centralisatie applicatiebeheer financieel systeem
De gemeenten en SDL hebben gezamenlijk besloten om één nieuwe financiële applicatie aan te schaffen en te gebruiken voor alle organisaties. De applicatie is ingericht en gereed gemaakt voor gebruik per januari 2018. De beheerorganisatie RID zal het technische

beheer van deze financiële applicatie op zich nemen. Maar om zo optimaal mogelijk gebruik te maken van het nieuwe financiële pakket/investering zal ook het functioneel applicatiebeheer en de daaraan gekoppelde procesbeheer naar een hoger niveau getild moeten worden dan dat het nu het geval is. Onderzocht is hoe dit het beste vorm gegeven kan worden. Hierbij is gebleken dat een centralisatie van het functioneel applicatiebeheer voor de nieuwe financiële applicatie bij de RID het beste aansluit. De beoogd applicatiebeheerder is in september via detachering vanuit de gemeente starten bij de RID. Dit vooruitlopend op formele besluitvorming en definitieve aanstelling bij de RID per januari 2018. Dit betekende voor 2017 een verhoging van de personele kosten met € 16.000,=. Hierover is in de tweede tussenrapportage al over gerapporteerd.

Huisvestingskosten
De kosten voor de huisvesting zijn iets lager uitgevallen. Nadere uitwerking van het huisvestingscontract met de gemeente Westervoort moet uitwijzen of hier een structurele verlaging van huisvestingskosten van toepassing is.

Automatiseringskosten
Hieronder vallen de kosten ten behoeve van audits van de uitwijkovereenkomst, inhuur van externe deskundigheid en de software van de RSD.
Geen bijzonderheden.

Lease / Datacommunicatie / SSGA
Geen bijzonderheden.

Onderhoud applicaties
Uit het merendeel van de projecten vloeien ook structurele onderhoudslasten. Bij de projecten uit het Informatie Beleidsplan zijn deze al opgenomen in de RID begroting. Voor ICT projecten en Maatwerk projecten geldt het volgende :
In het geval van ICT projecten worden de structurele lasten overgeheveld naar de RID begroting. Gezien de gezamenlijkheid binnen ICT projecten kan dit conform de normale verdeelsleutel.
In het geval van Maatwerk projecten is dit wisselend. Daar waar de RID als contractant naar de leverancier optreedt, zal de RID de betreffende onderhoudsbedragen voldoen. Afrekening met de deelnemende gemeenten vindt jaarlijks plaats op basis van de verdeelsleutel per maatwerk project.

Betreft onderhoud op software vanuit de vastgestelde Informatie Beleidsprojecten, tussentijdse gezamenlijke projecten en onderhoud op software ten behoeve van centraal gegevensbeheer en geo informatie. De posten zijn individueel beoordeeld en op enkele punten herzien. Op enkele posten is een overschrijding, dit is terug te herleiden naar:
- afgeronde projecten waardoor het onderhoud doorbelast wordt: Oracle vervanging, MijnOverheid, ISMS systeem;
- overheveling van onderhoudscontracten vanuit de gemeenten naar de RID begroting: datapool nieuw telefoniecontract;

Overige kosten
Geen bijzonderheden.

Ondersteunende dienst
Geen bijzonderheden.

Kapitaallasten
In de begroting is gerekend met een rekenrente van 3%. De werkelijke financieringslasten zijn praktisch nihil. Voor kasgeldleningen (kort geld) was de situatie in 2017 grotendeels dat we geld toe kregen bij het afsluiten van deze leningen.

Baten
Regionale Sociale Dienst de Liemers (RSD):
De bijdrage van de RSD in de exploitatiekosten van de RID bestaat uit twee componenten:
Software die gebruikt wordt door de RSD;
Bijdrage op basis van aantal werkplekken bij de RSD, afgezet tegen het totaal aan werkplekken in de Liemers. Deze verhouding wordt toegepast op de vaste exploitatie onderdelen van de RID, zoals personeelskosten, huisvestering etc.

Werkgevers Servicepunt Gelderland Midden (WSP MG):
De bijdragen van het WSP MG aan de begroting van de RID wordt gebaseerd op een afgesloten Dienstverlenings Overeenkomst (DVO). Hierbij wordt een vast bedrag per werkplek in rekening gebracht.

De exploitatielasten RID worden eerst verlaagd met de bovengenoemde baten, het restant wordt conform de verdeelsleutel toegerekend aan de deelnemende gemeenten.

MGR Inkoop Sociaal Domein:
De 12 samenwerkende gemeenten in de regio Centraal Gelderland hebben een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling opgericht. De eerste uitvoeringsorganisatie is de inkoop en het contractmanagement van de (boven)regionale zorg, die mede verantwoordelijk is voor het leveren van managementinformatie. Deze samenwerkingsmodule Inkoop is de eerste module die regionaal op of omstreeks 1 april is ingebracht bij de MGR Sociaal Domein CG. Het is de bedoeling dat in de nabije toekomst meer samenwerkingsmodules worden toegevoegd. Per 1 augustus 2017 is de RID ICT ondersteuning gaan leveren aan de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein CG. De ICT ondersteuning wordt geleverd op basis van standaard kantoor configuraties en kan binnen de bestaande formatie verricht worden.

9.3 Inkoop

Inkoop					
	Rekening	Begroting	Begroting	Rekening	Verschil
Lasten	**2016**	**2017**	**NW 2017**	**2017**	
Personele kosten	231.742	231.060	236.290	247.538	11.248
Totaal lasten	**231.742**	**231.060**	**236.290**	**247.538**	**11.248**
	Rekening	**Begroting**	**Begroting**	**Rekening**	**Verschil**
Baten	**2016**	**2017**	**NW 2017**	**2017**	
Bijdrage Gemeente Duiven	77.247	77.020	78.763	82.513	3.750
Bijdrage Gemeente Rijnwaarden	38.624	38.510	39.382	41.256	1.874
Bijdrage Gemeente Westervoort	38.624	38.510	39.382	41.256	1.874
Bijdrage Gemeente Zevenaar	77.247	77.020	78.763	82.513	3.750
Totaal Baten	**231.742**	**231.060**	**236.290**	**247.538**	**11.248**

Salariskosten Inkoop
In 2017 is een fors beroep gedaan op de capaciteit van Inkoop. Ter illustratie :
2015 13 aanbestedingen (9 Europees)
2016 18 aanbestedingen (5 Europees)
2017 50 aanbestedingen (16 Europees)

Deze toename is te verklaren uit het steeds meer vinden en gebruiken van de inkoop advisering door de gemeenten. En deels ook uit de diverse aanbestedingen die vanuit de ambtelijke en bestuurlijke fusies zijn voortgekomen.

Deze capaciteit kon niet zomaar geleverd worden. Naast een normale bezetting, met nog niet ingevulde vacatureruimte, en in combinatie met een verhoogde claim op ondersteuning, was er ook sprake van verminderde capaciteit door zwangerschap. Er is dus extra capaciteit ingehuurd. Voor een deel kon dit worden gedekt door formatie ruimte én uitkering door het UWV. Uiteindelijk is er een overschrijding van €11.248.

9.4 RSD

RSD					
Lasten	**Rekening 2016**	**Begroting 2017**	**Begroting NW 2017**	**Rekening 2017**	**Verschil**
Personele kosten	2.100.841	2.561.679	3.240.000	2.967.268	-272.732
Huisvestingskosten	204.224	219.100	243.797	238.776	-5.021
Automatiseringskosten	305.687	344.000	364.366	363.697	-669
Facilitaire zaken	122.947	106.686	129.251	105.074	-24.177
Advies en Controle	21.010	28.400	42.424	35.181	-7.243
Sociale recherche	179.160	194.505	240.446	241.223	777
Ondersteunende dienst	95.603	105.519	129.106	96.435	-32.671
Project ESF	833.846	409.019	409.019	409.000	-19
Project Social Return	117.540				-
Project Vakmanschap	28.998				-
Totaal lasten	**4.009.856**	**3.968.908**	**4.798.409**	**4.456.654**	**-341.755**

Baten		**Rekening 2016**	**Begroting 2017**	**Begroting NW 2017**	**Rekening 2017**	**Verschil**
Duiven:	bijdrage exploitatie	748.588	903.292	1.112.787	964.662	-148.125
	bijdrage projecten	275.478	56.544	56.544	113.837	57.293
	bijdrage dienstverlening	48.362	52.097	48.745	48.794	49
Rijnwaarden:	bijdrage exploitatie	361.717	434.931	535.802	466.123	-69.679
	bijdrage projecten	129.422	27.226	27.226	55.006	27.780
	bijdrage dienstverlening	110.748	105.942	118.312	119.308	996
Westervoort:	bijdrage exploitatie	551.007	672.439	828.393	710.051	-118.342
	bijdrage projecten	197.651	42.093	42.093	83.791	41.698
	bijdrage dienstverlening	39.985	37.342	39.725	49.921	10.196
Zevenaar:	bijdrage exploitatie	1.028.254	1.256.369	1.547.751	1.325.050	-222.701
	bijdrage projecten	377.833	78.646	78.646	156.366	77.720
	bijdrage dienstverlening	140.811	97.478	157.874	159.245	1.371
Bijdrage ESF subsidie			204.509	204.511	204.500	-11
Totaal Baten		**4.009.856**	**3.968.908**	**4.798.409**	**4.456.654**	**-341.755**

Toelichting:

Personele kosten:
Naar aanleiding van de 1e en 2e tussenrapportage 2017 zijn de personele losten voor een bedrag van ruim € 675.000,- opgehoogd naar € 3.240.000,-. Bij de jaarrekening blijken de daadwerkelijke salariskosten en stuk lager te liggen, aangezien een fors deel van de salariskosten en inhuur derden is doorbelast naar het ESF-project en een deel wordt gedekt uit het Participatiebudget. Ook is er voor gekozen om de nog te ontvangen opbrengsten ESF 2015/2016 van ongeveer € 53.000,- ten gunste van het exploitatieresultaat te boeken. Hierdoor ontstaat een incidenteel voordeel van ongeveer € 273.000,-.

Huisvestingskosten:

Per 1-7-2017 is de RSD verhuisd naar HAL12. Het voordeel op dit onderdeel heeft voornamelijk te maken dat de afschrijving van de inrichting vanaf 2018 wordt doorgerekend. Hierdoor ontstaat voor 2017 een incidenteel voordeel van € 5.021,-

Facilitaire kosten
Bij de 2e tussenrapportage is dit budget opgehoogd. Bij de jaarrekening bleek deze inschatting niet geheel juist, aangezien de kosten van met name verzekeringen, druk- en kopieerwerk, portkosten en kantoorbenodigdheden lager zijn uitgevallen. Per saldo een incidenteel voordeel van € 24.177,-

Advies en controle:
Het positieve resultaat is met name toe te schrijven aan de lagere accountantskosten. Hierdoor een incidenteel voordeel van € 7.243,-

Ondersteunende dienst:

De RSD heeft minder gebruik gemaakt van de diensten van facilitaire zaken en communicatie en juridische zaken. Een incidenteel voordeel van ongeveer € 32.700,-.

9.5 Dienstverlening

RSD Uitkeringen		Begroting	Rekening	Verschil
Baten		**NW 2017**	**2017**	
Duiven	**Aantal uitkeringsgerechtigden***	**486**	**445**	**-41**
	Saldo Werk	(266.150)	(543.540)	(277.390)
	Saldo Inkomen	(6.315.480)	(6.499.752)	(184.272)
	Saldo Dienstverlening	(80.000)	(87.280)	(7.280)
Rijnwaarden:	**Aantal uitkeringsgerechtigden***	**266**	**233**	**-33**
	Saldo Werk	(240.500)	(269.472)	(28.972)
	Saldo Inkomen	(3.455.812)	(3.594.578)	(138.766)
	Saldo Dienstverlening	(2.554.000)	(4.714.467)	(2.160.467)
Westervoort:	**Aantal uitkeringsgerechtigden***	**417**	**368**	**-49**
	Saldo Werk	(301.500)	(353.541)	(52.041)
	Saldo Inkomen	(5.926.671)	(5.276.154)	650.517
	Saldo Dienstverlening	(55.000)	(118.242)	(63.242)
Zevenaar:	**Aantal uitkeringsgerechtigden***	**714**	**667**	**-47**
	Saldo Werk	(504.500)	(958.371)	(453.871)
	Saldo Inkomen	(9.276.504)	(9.401.269)	(124.765)
	Saldo Dienstverlening	(11.242.079)	(11.826.943)	(584.864)
De Liemers:	**Aantal uitkeringsgerechtigden***	**417**	**368**	**-49**
	Saldo Werk	(1.312.650)	(2.124.925)	(812.275)
	Saldo Inkomen	(24.974.467)	(24.771.753)	202.714
	Saldo Dienstverlening	(13.931.079)	(16.746.932)	(2.815.853)
Totaal Baten		**(40.218.196)**	**(43.643.609)**	**(3.425.413)**

Bijlage 1: Sisa- verantwoordingsinformatie 2017

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018

SZW	G2B	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_deel openbaar lichaam 2017** **Openbaar lichaam o.g.v. Wgr (SiSa tussen medeoverheden)** **Het openbaar lichaam verantwoordt hier per gemeente over het deel van de regeling dat in (jaar T) door het openbaar lichaam is uitgevoerd.**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 01*	Besteding (jaar T) algemene bijstand Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 02*	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.1 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 03*	Besteding (jaar T) IOAW Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 04*	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 05*	Besteding (jaar T) IOAZ Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 06*
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 5.604.473	€ 257.522	€ 697.893	€ 9.122	€ 10.681
		2	060196 Gemeente Rijnwaarden	€ 3.152.311	€ 66.047	€ 292.157	€ 4.229	€ 78.356
		3	060293 Gemeente Westervoort	€ 4.821.714	€ 106.471	€ 378.738	€ 7.792	€ 12.114
		4	060299 Gemeente Zevenaar	€ 8.221.184	€ 179.121	€ 922.355	€ 6.527	€ 61.755
		5						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2B / 07*	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 08*	Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 09*	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud beginnende zelfstandigen Deel openbaar lichaam I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud beginnende zelfstandigen) (Bbz 2004) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 10*	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk) Deel openbaar lichaam I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 11*	
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 0	€ 31.933	€ 0	€ 0	
		2	060196 Gemeente Rijnwaarden	€ 0	€ 0	€ 0	€ 0	
		3	060293 Gemeente Westervoort	€ 0	€ 4.344	€ 2.687	€ 0	
		4	060299 Gemeente Zevenaar	€ 0	€ 10.843	€ 1.243	€ 0	
		5						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G2B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G2B / 12*	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 13*	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk) Deel openbaar lichaam I.7 Participatiewet (PW) *Aard controle R* *Indicatornummer: G2B / 14*			
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 82.736	€ 0			
		2	060196 Gemeente Rijnwaarden	€ 56.496	€ 0			
		3	060293 Gemeente Westervoort	€ 36.816	€ 0			
		4	060299 Gemeente Zevenaar	€ 123.551	€ 0			
		5						
SZW	G3B	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_deel openbaar lichaam 2017**	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3B / 01*	Besteding (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 02*	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 03*	Baten (jaar T) levensonderhoud gevestigde zelfstandigen (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 04*	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Bob) (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 05*	Besteding (jaar T) aan onderzoek als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 (exclusief Bob) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 06*
		1	060226 Gemeente Duiven	€ 39.661	€ 17.000	€ 757	€ 24.914	€ 15.374
		2	060196 Gemeente Rijnwaarden	€ 11.188	€ 0	€ 165	€ 10.151	€ 4.108
		3	060293 Gemeente Westervoort	€ 6.685	€ 9.654	€ 1.737	€ 24.058	€ 6.089
		4	060299 Gemeente Zevenaar	€ 42.672	€ 6.000	€ 2.224	€ 36.988	€ 12.910
		5						
			Hieronder verschijnt de gemeente(code) conform de keuzes gemaakt bij G3B / 01 In de kolommen hiernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicatornummer: G3B / 07*	Besteding (jaar T) Bob *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 08*	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk) *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 09*	Besteding (jaar T) aan uitvoeringskosten Bob als bedoeld in artikel 56 Bbz 2004 *Aard controle R* *Indicatornummer: G3B / 10*		

Bijlage 2: KPI's RsD Jaarplan 2017-Realisatie 2017

KPI's	Begroot 2017	Realisatie 2017	Opmerkingen
Uitstroom naar werk	200	228	Mede als gevolg van de gunstige economie zien we de uitstroom naar werk groeien
waarvan:			
Uitplaatsing met loonkostensubsidie (40%-80%)	40	58	Op dit moment verloopt dit conform verwachting en is de RSD in de regio relatief gezien koploper
Doorlooptijd aanvraag	< 30 dagen	30	Als gevolg van de invoering van de verplichte informatiebijeenkomsten hebben we de doorlooptijd in 2016 op 30 dagen gesteld.
% gegronde bezwaarschriften door bezwaarschriftencommissie	< 10%	5,88%	3 van de 51 bezwaarschriften zijn door de bezwaarschriftencommissie gegrond verklaard.
Ziekteverzuim	< 5%	7,89%	Het percentage is hoog als gevolg van meerdere langdurig zieken. De meldingsfrequentie is t.o.v. 2016 afgenomen
Preventiequote	45%	48%	In 2016 hebben zich naar ongeveer 1150 klanten gemeld voor een uitkering. 739 van hen zijn bij de voorlichtingsbijeenkomsten geweest. Uiteindelijk is voor 588 klanten een uitkering toegekend.
90% van trede 4/5 klanten zitten op traject	>90%	94%	Van de 360 klanten zaten in 2017- 338 klanten op een traject.
Participatiebudget 2017	€ 2.029.893	€ 2.029.893	Het Participatiebudget 2017 zal volledig benut worden.
Exploitatiekosten 2017	€ 4.798.409	€ 4.456.654	In de jaarrekening van de SDL 2017 is uitgebreid gerapporteerd over dit voordeel.
Subsidies binnenhalen t.b.v. de doelgroep	2	4	ESF, Grenzen Bewegen, POA de Liemers en project Vitaliteit (Menzis)
projecten initiëren passend bij de doelgroep en bestuurlijke opdracht	2	2	No cure less pay project, Aan het werk in de Liemers
Rechtmatigheidsscore IC	< 1%	0,00%	De rechtmatigheidscontrole over heel 2016 is op dit moment nog niet afgerond. De rapportage over het 1e haljaar 2016 laat een score zien van 0%.
Klanten op trede 2/3, zonder traject, voldoen aan tegenprestatie	80%	64%	Bij het opstellen van dit document zijn de werkelijke cijfers omtrent de tegenprestatie nog niet definitief. Vooralsnog voldoen 197 van de 308 klanten aan de tegenprestatie
Jongeren <27: 70% buiten de poort	70%	72%	54 van de 188 klanten - die de voorlichtingsbijeenkomsten hebben bijgewoond en/of een info&advies gesprek hebben gehad met de klantmanager jongerenpunt zijn ingestroomd. Dit heeft met name te maken met de verbreding van de doelgroep a.g.v. de invoering van de P-wet.

Gemeente Duiven

Politieke Avond

Dossiernummer	186
Vertrouwelijk	Nee
Vergaderdatum	29 mei 2018
Agendapunt	B.4.3
Omschrijving	- Zienswijze Gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven

Geagendeerd	Vergaderdatum
Politieke Avond	**29 mei 2018**

Toelichting
Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf Bedrijven heeft op 26 maart 2018 de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018 aangeboden aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten met het verzoek over deze stukken het gevoelen te uiten.

Onderwerp	**Zienswijze gewijzigde begroting en jaarstukken Presikhaaf Bedrijven**		
Registratienummer:	Z/18/035344	Portefeuillehouder:	Wethouder H.C.M. Knuiman Sociaal Domein
Historie	Bij het instellen van het gemeenschappelijk orgaan Presikhaaf Bedrijven is geregeld dat de deelnemende gemeenten de gelegenheid krijgen om voorafgaande aan de definitieve vaststelling van de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018 hun gevoelens te uiten over deze stukken.		
Termijn	De gevoelens van de Raad worden in een brief ingebracht in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 juli.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Op basis van bijgevoegde concepttekst uw gevoelen te formuleren over de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018 van Presikhaaf Bedrijven. In de concepttekst wordt voorgesteld om geen nadere specifieke opmerkingen mee te geven omdat de inhoud van de genoemde stukken vrijwel naadloos aansluiten bij de eerdere besluitvorming hierover in december 2017. Wel wordt aandacht gevraagd voor goed beheer van de frictiekosten en adequate begeleiding van het boventallig personeel.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel.**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Publieke ruimte	Sociaal	3 minuten.
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel. - De discussie zal gaan of de raad het eens is met de opgestelde concepttekst waarin de Gevoelen van de raad over de jaarstukken 2017 & gewijzigde begroting 2018 kenbaar worden gemaakt. - In de concepttekst wordt voorgesteld om geen nadere specifieke opmerkingen mee te geven omdat de inhoud van de genoemde stukken vrijwel naadloos aansluiten bij de eerdere besluitvorming hierover in december 2017. - Wel wordt aandacht gevraagd voor goed beheer van de frictiekosten en adequate begeleiding van het boventallig personeel. - Wij adviseren om na de ronde tafel geen debattafel te houden, maar het stuk meteen mee te nemen voor politieke besluitvorming in de Raadsvergadering.			
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*			

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

ZFB21D11D88

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Gevoelen uiten over de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018 van Presikhaaf Bedrijven

---

Zaak- & documentnr. : Z/18/035344
Portefeuillehouder : H.C.M. Knuiman

Opsteller : Lex de Hilster
Team : Sociaal Domein
Telefoonnr. 06-204 23 775

Samenvatting

Het Algemeen Bestuur van de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf Bedrijven heeft op 26 maart 2018 de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018 aangeboden aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten met het verzoek over deze stukken het gevoelen te uiten.

Beslispunten

1. Op basis van bijgevoegde concepttekst uw gevoelen te formuleren over de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018 van Presikhaaf Bedrijven.

Aanleiding

In december 2017 hebben de deelnemende gemeenten ingrijpende besluiten genomen over Presikhaaf Bedrijven. Per januari 2018 zijn de bedrijfsactiviteiten overgedragen aan het Arnhemse werkbedrijf Scalabor. De verloning van de werknemers die onder de Wet Sociale Werkvoorziening vallen blijft vooralsnog achter in de huidige gemeenschappelijke regeling. Het genomen besluit heeft behoorlijke frictiekosten tot gevolg vooral omdat een aantal personeelsleden niet zijn overgenomen door Scalabor. De ingeschatte frictiekosten voor de komende jaren zijn opgenomen in het resultaat over 2017. Beheer van deze frictiekosten en begeleiding van het boventallige personeel naar ander werk is in de huidige gemeenschappelijke regeling achtergebleven.

De nu aangeboden stukken sluiten vrijwel naadloos aan op het in december door de gemeenraden genomen besluit. Zowel qua hoogte van de frictiekosten als qua opzet van de begroting voor 2018 en de komende jaren.

Beoogd effect

Met het weergeven van uw gevoelen kunt u de besluiten van de gemeenschappelijke regeling beïnvloeden.

Argumenten

1.1 Gezien de recente besluitvorming in de gemeenteraad volstaat een beperkte reactie vanuit de raad.
De nu aangeboden stukken sluiten daar goed op aan zodat een uitgebreide reactie dan wel het benoemen van veel aandachtspunten nu niet noodzakelijk is. Wel kunt u aandacht vragen voor goed beheer van de frictiekosten en adequate begeleiding van de circa 30 boventallige ambtelijke personeelsleden naar ander werk omdat daarmee de

frictiekosten beperkt kunnen worden en de sociale gevolgen voor de betreffende personeelsleden worden verkleind.

1.2 Omdat de frictiekosten zijn opgenomen in het resultaat van 2017 is het wel van belang aandacht te vragen voor het beheer hiervan en dan met name voor de begeleiding van het boventallige ambtelijke personeel naar (ander) werk.

Kanttekeningen

1.1 In de gemeenschappelijke regeling Presikhaaf Bedrijven gaan aanzienlijke budgetten om.

Dat vraagt om zorgvuldige besluitvorming in de gemeenteraad. Omdat de zowel de jaarrekening als de gewijzigde begroting past bij de recente besluitvorming volstaat een beperkte reactie.

Financiële paragraaf

Zowel het te verwachten resultaat over 2017 (10,5 miljoen negatief) als de opzet van de gewijzigde begroting sluiten aan bij de eerdere besluiten en tussenrapportages van Presikhaaf Bedrijven en zijn zo ook vertaald in onze begroting en jaarrekening.

Van de 2270 formatieplaatsen WSW bij Presikhaaf Bedrijven worden er 75 ingevuld door Duivense inwoners. Zoals bekend zal zijn zullen we de komende 5 jaren vaste bedragen betalen voor onze inwoners die onder de WSW vallen en via Presikhaaf Bedrijven werkzaam zijn bij Scalabor. We worden dus niet langer geconfronteerd met tegenvallende resultaten. Daar staat tegenover dat de budgetten die we ontvangen van het Rijk voor de WSW niet toereikend zijn voor onze bijdrage aan Presikhaaf bedrijven.

Van het tekort over 2017 van €.10.535.000 komt 3,47 % voor rekening van de gemeente Duiven dat komt neer op een bedrag van €. 365.565- . Op basis van de gewijzigde begroting 2018 zijn we een bijdrage verschuldigd voor 2018 van €.2.160.000-. We gaan er vanuit dat we een bijdrage van het Rijk ontvangen voor de WSW van €. 1.848.802-.

Communicatie

Communicatie wordt vanuit Presikhaaf Bedrijven voor de gezamenlijke gemeenten opgepakt als dat nodig is. Omdat het hier gaat om het vertalen van eerdere beleidskeuzes in de aangeboden stukken is dat nu niet aan de orde.

Uitvoering

Uw reactie zal per brief worden ingebracht in de vergadering van het Algemeen Bestuur van 4 juli 2018 waarna er door dat bestuur op basis van de reacties van de gemeenten een definitief besluit worden genomen.

Intergemeentelijke samenwerking

Het betreft hier een gemeenschappelijke regeling van 10 gemeenten. Binnen de Liemers proberen we zoveel mogelijk gezamenlijk beleidskeuzes voor te bereiden en af te stemmen.

Bijlagen

1. 201359466 Uitgaande brief zienswijze
2. 201355328 Aanbiedingsbrief Jaarstukken 2017 en gewijzigde begroting 2018.
3. 201360406 Concept jaarrekening 2017 Presikhaaf Bedrijven
4. 201360408 Concept gewijzigde begroting 2018 Presikhaaf Bedrijven
5. 201360409 Concept begroting 2019 Presikhaaf Bedrijven
6. 201360392 Concept raadsbesluit

Duiven, 8 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J.I. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

* *

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/035344
Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp

Jaarrekening 2017 en gewijzigde begroting 2018 Presikhaaf Bedrijven.

Samenvatting

Op basis van de door het Algemeen Bestuur van Presikhaaf Bedrijven aangeboden jaarstukken en de gewijzigde begroting 2018 en de recente besluitvorming eind 2018 waar deze stukken goed op aansluiten komt de raad tot een beknopte reactie op deze stukken.

De raad besluit

Het gevoelen schriftelijk weer te geven weer te geven aan het Algemeen Bestuur van Presikhaaf Bedrijven.

de griffier,	de voorzitter,
E. (Els) Boers	drs. H.B.I. (Rik) de Lange

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Presikhaaf Bedrijven
T.a.v. het Algemeen Bestuur
Postbus 9038
6800EX ARNHEM

datum	:	12 juni 2018
zaaknummer	:	Z/18/035344 /201359466
onderwerp	:	Gevoelen gemeenteraad
contactpersoon	:	Lex de Hilster

Geacht bestuur,

Met uw brief van 26 maart 2018 verzocht u de gemeenteraad van Duiven om het gevoelen kenbaar te maken over de jaarstukken 2017 en de gewijzigde begroting 2018.

We hebben deze stukken behandeld in de vergadering van 12 juni 2018. Omdat zowel het resultaat over 2017 als de gewijzigde begroting aansluit bij onze eerdere besluitvorming in december 2017 hebben wij geen specifieke opmerkingen of aandachtspunten over de jaarstukken 2017 of de gewijzigde begroting.

Wel vragen wij u om te streven naar het maximaal beperken van de nu gereserveerde frictiekosten en om een doeltreffende aanpak van het begeleiden naar een nieuwe werkplek van het boventallige personeel.

We wensen u hierbij veel succes en worden graag op de hoogte gehouden van de voortgang.

Met vriendelijke groeten,

Namens de raad van de gemeente Duiven

Lex de Hilster
strategisch beleidsadviseur

Presikhaaf Bedrijven
Postbus 9038
6800 EX Arnhem

Bruningweg 10
6827 BM Arnhem

T 026 - 368 51 11
E info@presikhaaf.org
I www.presikhaaf.org
@PresikhaafBedr

Aan het College van Burgemeester en Wethouders
van de gemeente Duiven

Postbus 6

6920 AA DUIVEN

Betreft jaarstukken 2017, gewijzigde conceptbegroting 2018 en conceptbegroting 2019
Uw ref --
Onze ref Dir JHJ/EJ nr. 2018 – 016
Datum 15 maart 2018

Geacht College,

Graag bieden wij u de jaarstukken 2017 en de gewijzigde conceptbegroting 2018 en de conceptbegroting 2019 van Presikhaaf Bedrijven aan.
Het Algemeen Bestuur heeft deze jaarstukken en de conceptbegroting in haar vergadering van 14 maart 2018 besproken en besloten het gevoelen van de aangesloten gemeenten te vragen.

Jaarstukken 2017:
Samengevat zijn de resultaten over 2017 als volgt:

(x € 1.000)	Rekening 2017	Prognose 2017	Begroting 2017
Resultaat uit productie	940	368	0
Resultaat uit begeleiding	0	0	0
Resultaat uit verloning	1.212	1.031	0
Resultaat uit overige posten	-12.687	-13.322	0
Gerealiseerd resultaat	**-10.535**	**-11.923**	**0**
Personeelsgegevens			
SW-werknemers in fte	2.178,2	2.147,1	2.151,3
Werknemers BW in fte	42,5	39,5	46,7
Reguliere werknemers in fte	153,8	150,8	149,0
Percentage inzetbaarheidsverlof	15,8%	16,5%	15,0%
Resultaten per fte (SW) in €			
Resultaat uit productie	432	172	0
Resultaat uit begeleiding	0	0	0
Resultaat uit verloning	556	480	0
Resultaat uit overige posten	-5.825	-6.205	0
Gerealiseerd resultaat	**-4.837**	**-5.553**	**0**

Presikhaaf Bedrijven staat ingeschreven bij de KvK Centraal Gelderland te Arnhem onder nummer 09199122

Het resultaat uit productie is veel beter dan geprognosticeerd (3e kwartaal 2017) door een goede netto-opbrengst in het 4e kwartaal en lagere kosten per saldo een verbetering met € 572.000. Het resultaat uit productie is mede hierdoor € 940.000 beter dan begroot.

Het resultaat uit verloning is beter door lagere salariskosten SW per fte.

Het resultaat uit overige posten is beter doordat de bijdrage van € 600.000 voor de opbouw weerstandsvermogen wel als bate is verantwoord maar vanuit verslaggevingsvoorschriften in tegenstelling tot begroot in de werkelijke cijfers niet als last is verantwoord.

Het Algemeen Bestuur stelt voor om het lagere resultaat ten opzichte van de laatste prognose, van € 788k toe te voegen aan de algemene reserve ter dekking van frictiekosten voor zover deze niet al voorzien zijn.

Gewijzigde conceptbegroting 2018 en conceptbegroting 2019:
De bedrijfsactiviteiten zijn per 1 januari 2018 overgedragen aan Scalabor B.V.. Ten tijde van het opstellen en vaststellen van de vastgestelde begroting van 2018 was hierover nog geen besluit genomen. De vastgestelde begroting heeft daarom het uitgangspunt "voortzetting bij ongewijzigd beleid", dat wil zeggen een begrotingsopstelling die uitgaat van de op dat moment aanwezige activiteiten en organisatieomvang.
Het overdragen van de bedrijfsactiviteiten heeft een zeer grote impact op organisatie en financiën van Presikhaaf Bedrijven. Hierdoor is het noodzakelijk over te gaan tot een gewijzigde begroting. De indeling van resultaten en de hieraan ten grondslag liggende opbrengsten, bijdragen en kosten is zoveel mogelijk gelijk gebleven, om het historisch vergelijken van cijfers te vergemakkelijken.
Tevens is voorzien in een meerjarenraming 2019, 2020 en 2021 en 2022 allen afgeleid van de gewijzigde begroting 2018.
De onderverdeling is daarmee als volgt:

- Productie, vervallen per 1 januari 2018;
- Begeleiding, vervallen per 1 januari 2018;
- Verloning;
- Overig, grotendeels vervallen per 1 januari 2018.

De conceptbegrotingen 2018 en 2019 sluiten op een resultaat van nihil doordat aan de voorkant van de gemeenten een bijdrage wordt ontvangen in de diverse dienstverleningen.

Voor meer achtergronden verwijzen wij u naar bijgaande conceptbegrotingen.

Vaststellen jaarstukken 2017, gewijzigde conceptbegroting 2018 en conceptbegroting 2019
Wij willen de jaarstukken 2017, de gewijzigde conceptbegroting 2018 en de conceptbegroting 2019 in de vergadering van het Algemene Bestuur van 4 juli 2018 definitief kunnen vaststellen.

Wij vragen of u deze Jaarstukken 2017, de gewijzigde conceptbegroting 2018 en de conceptbegroting 2019 in mei of juni aan de orde wilt stellen in uw Raad met het verzoek om het gevoelen van uw gemeente voor 30 juni 2018 aan ons kenbaar te maken.

Presikhaaf Bedrijven staat ingeschreven bij de KvK Centraal Gelderland te Arnhem onder nummer 09199122

Indien u vragen en /of opmerkingen heeft of een toelichting wenst, dan kunt u hiervoor contact opnemen met de heer R.H.J. Bongers, of ondergetekende. U kunt ons bereiken via telefoonnummer 026 – 3685211.

Met vriendelijke groet,

Namens het Dagelijks Bestuur,

J.H. Janssen
Algemeen directeur

bijlagen
- deze stukken hebben wij digitaal toegezonden aan de leden van ons Algemeen Bestuur en hun ambtelijke ondersteuning.
  Tevens staan de stukken op onze site (https://www.wemige.nl/bestuursvergadering-14-maart-2018/)

in afschrift aan
- leden Algemeen Bestuur

Presikhaaf Bedrijven staat ingeschreven bij de KvK Centraal Gelderland te Arnhem onder nummer 09199122

Jaarstukken
2017

Werkvoorziening Midden-Gelderland (Presikhaaf Bedrijven) in liquidatie

Arnhem, 7 maart 2018

INHOUDSOPGAVE

Jaarverslag

1 DIRECTIEVERSLAG 4

2 SOCIALE RESULTATEN EN ONTWIKKELINGEN 5

3 FINANCIËLE RESULTATEN EN ONTWIKKELINGEN 10

3.1 Beschrijving opzet inhoudelijk per onderdeel 10

3.2 Balanspositie 12

3.3 Resultaat 13

3.4 Mutatieoverzicht liquide middelen 14

3.5 Onderhoud kapitaalgoederen 14

3.6 Financiering 14

3.7 Bedrijfsvoering 16

3.8 Verbonden partijen 16

3.9 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 18

4 BALANS 21

5 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR 22

6 WAARDERINGSGRONDSLAGEN 24

6.1 Inleiding 24

6.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva 24

6.3 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat 25

7 TOELICHTING OP DE BALANS 27

8 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN 35

9 OVERIGE GEGEVENS 44

10 BIJLAGEN 45

Jaarverslag
2017

1 DIRECTIEVERSLAG

We schrijven het jaar 2017. Het jaar van de definitieve verandering voor Presikhaaf Bedrijven. Het laatste jaar bedrijfsactiviteiten. Het jaar met verbeteringen in de bedrijfsvoering die ook financieel doortellen met een resultaat uit productie dat € 940.000 beter is dan begroot! Het jaar van een maand met het hoogste maar ook een maand met het laagste ziekteverzuim in jaren. Het jaar dat begon met grote onzekerheid maar eindigde met een unaniem besluit van de deelnemende gemeenten om over te gaan naar Scalabor B.V. Een soort van requiem schrijven is nooit fijn, behalve als een einde ook een nieuw begin kent. En dat is met dit jaarverslag gelukkig aan de orde.

Definitieve besluitvorming
Bestuurlijk gezien was 2017 een intensief jaar. Gemeenten stelden vast hoe ze de komende jaren omgaan met de participatie van hun inwoners die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben. Én hoe ze met die opgave ook duurzaam konden blijven zorgen voor passend werk voor de inwoners met een SW-dienstverband bij Presikhaaf Bedrijven. In de loop van het jaar werd duidelijk dat het aanbod van de gemeente Arnhem met de oprichting van Scalabor B.V. een aantrekkelijk alternatief is. In de zomer besloten alle gemeenten de onderhandelingen in gang te zetten en de overdracht van de bedrijfsactiviteiten voor een definitief besluit uit te werken.

Verbetertrajecten
Intern was het voor de medewerkers ook een heftig jaar. Hoewel baanzekerheid voor de SW-medewerkers nooit ter discussie heeft gestaan, was iedereen natuurlijk wel benieuwd of de huidige werkplekken gehandhaafd bleven en vooral ook of het bedrijf in een geheel overgedragen zou worden. Door de medewerkers in de staf, ondersteuning en het management is enorm hard gewerkt aan verschillende verbeterprojecten gericht op de ontwikkeling van medewerkers (Werkstap), het terugdringen verzuim en verschillende lean-projecten in de productie van Industrie.

Toekomst
Maar daar hield het niet mee op. Een groep medewerkers zich extra ingespannen om mede vorm te geven aan de businessplannen van Scalabor. Tot slot is er in de tweede helft van het jaar een reorganisatie doorgevoerd. In het kader van medezeggenschap heeft de Ondernemingsraad en medewerkers die actief zijn voor de vakbonden, intensief samengewerkt voor een goede personeelsvertegenwoordiging. Tot slot is een kleine groep medewerkers bezig geweest om de verkoop van het vastgoed te begeleiden.

Bedrijfsresultaat
In dit jaarverslag wordt vooral gerapporteerd over de bedrijfs- en sociale resultaten die bereikt zijn. De bestuurlijke gang van zaken en besluitvorming is vastgelegd in de verslagen en rapporten van de vergaderingen. Tot slot zijn de voorwaarden voor de overdracht vastgelegd in het onderhandelingsakkoord met Scalabor.

Prestatie
Ik vind dat iedereen die een bijdrage heeft geleverd in 2017 trots kan zijn op de geleverde prestaties! Of het nu gaat om een medewerker die trouw haar of zijn werk bleef doen, een werkcoach die met Werkstap heeft gewerkt aan de ontwikkeling van medewerkers, een adviseur die druk is geweest met de reorganisatie, een manager die betrokken was bij de plannen voor 2018 of een bestuurder die moeilijke keuzes moest maken en koers wist te houden. Iedereen heeft mee gewerkt aan het uitstekende resultaat van 2017.

Jan-Henk Janssen
Algemeen Directeur

2 SOCIALE RESULTATEN EN ONTWIKKELINGEN

Het jaar 2017 was een veelbewogen jaar voor Presikhaaf Bedrijven. Het is het jaar waarin de organisatie de aanzet maakte voor een totale ommekeer. Het is ook het laatste jaar dat Presikhaaf Bedrijven onder die handelsnaam heeft gefungeerd. Dat doet wat met medewerkers, die na jaren van turbulentie pas aan het einde van 2017, met de besluitvorming door het Algemeen Bestuur in december, zekerheid hadden over de veranderingen waarover in de afgelopen jaren zoveel gesproken is.

Naast de opdracht om de transitie naar een nieuwe organisatie vorm te geven, heeft het AB in de managementopdracht voor 2017 ook een aantal speerpunten meegegeven om duurzame inzetbaarheid van medewerkers aandacht te geven. Het is bijzonder fijn om te mogen constateren dat zowel de transitie als de doelstellingen die meegegeven waren, beiden tot positieve resultaten hebben geleid.

Duurzame inzetbaarheid
In de managementopdracht 2017 is “duurzame inzetbaarheid” als het centrale thema voor 2017 benoemd. Daarbij zijn drie speerpunten onderscheiden:
1. verlagen van het verzuim;
2. investeren in doorstroom en mobiliteit van alle medewerkers;
3. voldoende werk genereren tegen een gezond tarief.

Duurzame inzetbaarheid richt zich niet alleen op het beschikbaar zijn van medewerkers voor het arbeidsproces, maar vooral ook op het optimaliseren van deze beschikbaarheid voor nu en in de toekomst. Daarbij vragen wij van onze medewerkers dat zij hierin ook zelf verantwoordelijkheid nemen.

Investeren in jezelf
Doorstroom en mobiliteit zijn thema’s die wij gewoonlijk voornamelijk gebruiken voor de ontwikkeling van SW-medewerkers naar een zo regulier mogelijke arbeidsplek. Echter, met alle veranderingen in 2017/2018, zijn dit thema’s die ook voor het *begeleidend/ondersteunend* personeel actueel zijn.

Alle medewerkers met een regulier dienstverband zijn medio 2017 uitgenodigd om deel te nemen aan een trainingsprogramma in het kader van duurzame inzetbaarheid. De focus ligt daarbij op de eigen ontwikkeling en het succesvol inzetbaar blijven op de arbeidsmarkt. Begin juli is een startbijeenkomst verzorgd waarin de diverse trainingen zijn geïntroduceerd. De trainingen, gericht op solliciteren, het maken van een pakkend CV, presenteren en netwerken, zijn door eigen trainers ontwikkeld en uitgevoerd. In totaal zijn 12 trainingen van vaak meerdere dagdelen uitgevoerd voor in totaal 67 deelnemers, waarmee ongeveer de helft van het reguliere personeel gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om zich verder voor te bereiden op de toekomst; al dan niet bij de nieuwe organisatie Scalabor.

Overige trainingen regulier personeel
- Door de Stichting Rijnstad (onze bedrijfsmaatschappelijk werker) is een Sociale Kaart ontwikkeld waarmee leidinggevenden aan medewerkers gericht ondersteuning kunnen bieden bij vraagstukken die zowel de werk- als privésfeer raken. Om leidinggevenden nog beter wegwijs te maken, is een drukbezochte workshop georganiseerd.
- De Stichting Rijnstad heeft ook een training “onbegrepen gedrag op de werkvloer” verzorgd.
- Voor de introductie van Aan de Slag Personeelsdiensten (de payrollorganisatie van Presikhaaf Bedrijven) is aan diverse medewerkers een training cao/ABU/Flextrain verzorgd.
- Ook in 2017 is weer veel aandacht besteed aan verzuim en de verhoging van de inzetbaarheid van medewerkers. Hiervoor is aan alle leidinggevenden een inzetbaarheidstraining verzorgd waarmee men zowel werd bijgepraat over wet- en regelgeving als getraind werd in gespreksvaardigheden.

Werkstap
Voor SW-medewerkers wordt de investering in duurzame inzetbaarheid gecoördineerd en gemonitord vanuit de methodiek/applicatie Werkstap. Het doel van Werkstap is:
- doelgericht en integraal ontwikkelproces implementeren;
- toepassen van systemen om ontwikkelresultaten te meten en te rapporteren;
- constante feedback op het effectief toepassen van het ontwikkelproces;
- proactieve sturing op KPI’s die leiden tot, onder andere, uitstroomresultaten en
- koppeling met gemeenten en het bedrijfsleven.

De basis van Werkstap is de “diagnose” waarbij voor iedere medewerker, als start van het arbeidsontwikkelproces, een eerste diagnose over kennis, kunde en ontwikkelpotentieel wordt ingevoerd. Ruim 95% van de diagnoses is nu in Werkstap ingevoerd. Met het invoeren van de diagnoses wordt gelijk bereikt dat de medewerker weer een actuele POP heeft.

Daarnaast zijn in het kader van de transitie naar Scalabor DVO’s ontwikkeld met gemeenten. Resultaten gericht op doorstroom en detachering maken daar een belangrijk onderdeel van uit. Om dit, vanuit Werkstap, goed te kunnen monitoren is de applicatie gevuld met een zogenoemde “procesflow”. Met behulp van die “procesflow” is per medewerker te volgen:
- wie een traject doorloopt gericht op (individuele) detachering;
- wie ontwikkeld kan worden op de afdeling en
- met wie men actief in ontwikkeling is op de afdeling.

Werkcoaches kunnen op deze manier ook zelf goed de ontwikkeling van hun medewerkers managen. Daarnaast kan het management de potentiële doorstroom van de verschillende sectoren volgen en daarop inspelen. Voor het merendeel van de SW-medewerkers is deze procesflow ingevuld; een belangrijke basis om bij Scalabor de arbeidsontwikkeling en het doorstroompotentieel van medewerkers verder vorm te geven.

Ten slotte is in Werkstap een extra module ingezet, waarmee de routing/het traject van een medewerker wordt bepaald en vastgelegd. Deze module helpt trajectbegeleiders om de verschillende trajectonderdelen (trainingen, aanleren werknemers- en vakvaardigheden, inzetleerwerkplek, enz.) te bepalen en in te plannen. Voor de medewerker/kandidaat wordt hiermee de kortste route naar het einddoel vastgelegd.

Trainingen voor SW-personeel
Voor SW-medewerkers worden door het jaar heen diverse trainingen uitgevoerd. Veelal gebeurt dit door de eigen trainers dan wel door organisaties die aan Presikhaaf Bedrijven gelieerd zijn. Continu worden taaltrainingen verzorgd voor zowel autochtonen als medewerkers voor wie het Nederlands de “tweede taal” is. Hiermee stimuleren wij dat medewerkers meer taalvaardig worden. Dit vanuit de visie dat taalvaardigheid een belangrijke werknemersvaardigheid is om goed inzetbaar te zijn bij werkgevers.

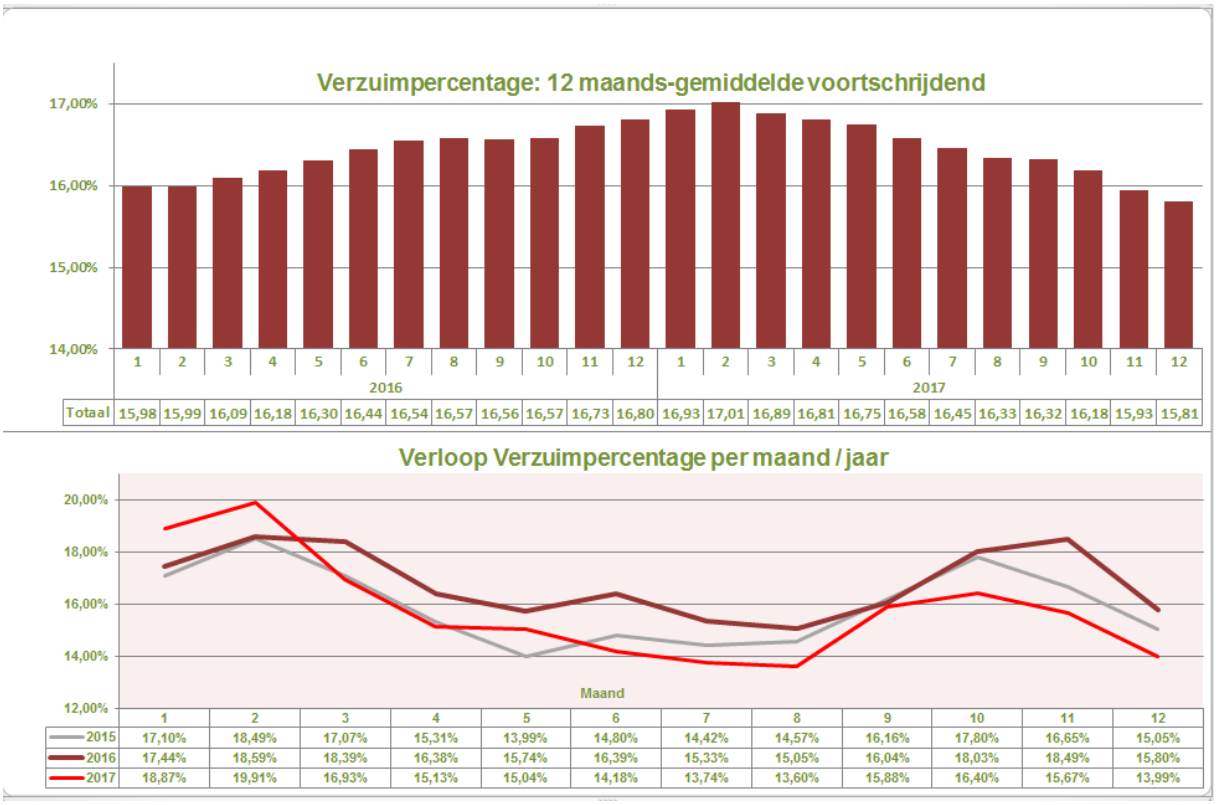
<u>Arbo en inzetbaarheid</u>
Veel tijd en aandacht is besteed aan het op orde brengen en verder professionaliseren van de interne “arbo-organisatie”. Hierdoor is voor de overgang naar Scalabor de BHV-organisatie goed ingericht en zijn de ontruimingsplannen per locatie geactualiseerd. Het preventieteam is op sterkte gebracht en met hulp en ondersteuning van de Hoger Veiligheidskundige van Veiligheid@Work op het juiste kennisniveau.

Per 1 juli 2017 is de Arbeidsomstandighedenwet gewijzigd. De Ondernemingsraad heeft hierdoor een nog belangrijker rol bij de inrichting van de Arbo-organisatie. Zij zijn direct betrokken bij de aanstelling van preventiemedewerkers en hebben de mogelijkheid tot intensiever overleg met zowel de bedrijfsartsen als het preventieteam. Daarnaast krijgen medewerkers de mogelijkheid voor het aanvragen van een *second opinion* als zij vraagtekens hebben bij de diagnose of het advies van de bedrijfsarts. Vanuit de organisatie is, vooral ter voorbereiding op de Arbo-organisatie voor Scalabor, gewerkt aan het in procedure zetten van de veranderingen.

<u>Arbeidsverzuim</u>
Verzuim door ziekte is een belangrijk aspect waar wij ook door het bestuur op aangesproken worden. Zoals ook uit eerdere rapportages mag blijken, onderkennen wij het belang van een gezonde en leefbare organisatie. Aan het terugbrengen van het verzuim wordt veel aandacht besteed.

Uit de periodieke rapportages aan het bestuur blijkt dat in de afgelopen jaren een intensief traject is ingezet om verzuimprocessen op orde te krijgen en de aanpak te richten op inzetbaarheid (*wat kan de medewerker nog wel*). Intern zijn hiervoor inzetbaarheidsadviseurs aangesteld en extern is extra dienstverlening (casemanagement, training/coaching) ingekocht. Daarnaast is het MT en het team HR-adviseurs getraind op het coachen van leidinggevenden, zijn alle leidinggevenden getraind in het voeren van inzetbaarheidsgesprekken en is extra coaching verzorgd om de vraagstelling aan de bedrijfsarts goed te formuleren. Ook in het werkoverleg en het *inzetbaarheidsoverleg* (SMT) is continu

aandacht besteed aan de oorzaken van het verzuim en de mogelijkheden om de inzetbaarheid van medewerkers te vergroten.

Medio 2017 beginnen alle maatregelen om het verzuim omlaag te krijgen hun vruchten af te werpen. Hoewel er over de maanden september en oktober, passend bij de trend, een lichte stijging van het aantal verzuimende medewerkers te zien was, heeft de verzuimdaling zich uiteindelijk in de laatste maanden van het jaar doorgezet.

Voor 2017 is de doelstelling geformuleerd om over de gehele linie verzuimreductie te bewerkstelligen met 2% zodat we op gemiddeld 14,8% uitkomen. Deze doelstelling was ambitieus en is, mede door de verzuimpiek in de eerste twee maanden van het jaar, niet gehaald. Toch is het resultaat, 15,9% gemiddeld over twaalf maanden, zeker gezien de ontwikkelingen en daarmee gepaard gaande onrust in de organisatie, een resultaat om trots op te zijn.

<u>Arbodienstverlening</u>
Met Scalabor is afgesproken dat Presikhaaf Bedrijven zou adviseren over de arbodienstverlening voor de nieuwe organisatie. Belangrijke aandachtspunten daarbij waren:
- voldoende ondersteuning voor onze leidinggevenden;
- een lagere ambitie op “eigen regie”. De ervaringen hebben uitgewezen dat volledige “eigen regie” nog niet past binnen de bedrijfscultuur;
- de inzet van een professioneel verzuimvolgsysteem.

Naast gesprekken met de huidige twee arbodienstverleners, heeft ook een oriëntatie plaatsgevonden op alternatieven. Uiteindelijk is, met instemming van de Ondernemingsraad, de keuze gevallen op een nieuwe arbodienst, Arbo Triple One. Deze arbodienst neemt de volledige zorg over het Wvp-proces over. Hiervoor zet men verzuimconsulenten in die, vanuit de “verlengde armconstructie”, namens de bedrijfsarts ook medische informatie aan medewerkers mogen vragen. Hierdoor wordt sneller en effectiever ingespeeld op het verzuim en de inzetbaarheid van de medewerker.
Daarnaast zet Arbo Triple One een verzuimvolgsysteem in dat direct communiceert met de leiding-gevenden. Leidinggevenden blijven verantwoordelijk voor de inzetbaarheid van de medewerker en blijven medewerkers aanspreken op verzuimgedrag, maar worden hiervoor intensiever ondersteund door de arbodienst. Hoewel de nieuwe arbodienst pas op 1 januari 2018 operationeel wordt, heeft de

implementatie van de inzet van deze arbodienst vanaf het vierde kwartaal 2017 veel van de inzet van Presikhaaf Bedrijven gevergd.

Ook met andere, bij Arbo-aangelegenheden betrokken specialisaties, zoals bedrijfsmaatschappelijk werk, de vertrouwenspersoon, de hogere veiligheidskundige en de leefstijlondersteuning is een overeenkomst opgesteld voor de transformatie naar Scalabor.

Bedrijfsmaatschappelijk werk
Voor bedrijfsmaatschappelijk werk wordt de begeleiding en ondersteuning door Stichting Rijnstad verzorgd. Via Rijnstad is een bedrijfsmaatschappelijk werker bij Presikhaaf Bedrijven ingezet. Zij begeleidt leidinggevenden bij het coachen van medewerkers gericht op het voorkomen/terugdringen van verzuim (door ziekte of andere redenen). Daarnaast ondersteunt zij medewerkers bij een gerichte hulpvraag. Zowel aan leidinggevenden als aan medewerkers kan de ondersteuning in de vorm van een doorverwijzing naar reguliere hulpverlening in de eigen omgeving gerealiseerd worden. Mocht het bespreekbaar maken van de problematiek en/of het verwijzen naar een externe hulpverlener niet goed verlopen, dan gaat bedrijfsmaatschappelijk werk zelf met de medewerker (en leidinggevende) in gesprek. Zo nodig wordt een traject opgestart.

Om leidinggevenden en medewerkers van een goed advies te kunnen voorzien, is door bedrijfsmaatschappelijk werk een Sociale Kaart (doorverwijskaart) opgesteld. Daarin wordt een toelichting gegeven op de taken die de gemeente uitvoert op het gebied van schuldhulpverlening en in het kader van de Wet maatschappelijke ondersteuning. Per gemeente is de contactmogelijkheid voor Wmo en schuldhulpverlening aangegeven en, als dat van toepassing is, het aanbod vanuit Stichting Rijnstad. Door het document heen worden ook verwijzingen naar webadressen gemaakt die met hyperlinks te benaderen zijn. Hiermee hebben leidinggevenden een handzaam document waarmee zij medewerkers kunnen ondersteunen bij thema's die vaak op het scheidsvlak van privé en werk liggen.

Leefstijlprogramma *Bewust Gezond*
Met het leefstijlprogramma "Bewust Gezond" wordt aan medewerkers de mogelijkheid geboden om te werken aan een gezondere manier van leven. Vanaf 2014 is hiervoor een gecombineerd programma opgezet over voeding en beweging. In dat kader zijn medewerkers ook in 2017 in de gelegenheid gesteld om, professioneel ondersteund door beweegcoaches van Formupgrade, op de locatie aan de Driepoortenweg (na werktijd) een beweegprogramma te volgen. Hiervoor is op de locatie een ruimte ingericht met fitnessapparatuur.
Ook kunnen medewerkers leefstijladvies krijgen (gericht op voeding, beweging en andere leefstijl bevorderende maatregelen) en is er intern een fysiotherapeut beschikbaar. Steeds meer medewerkers, zowel SW als regulier, melden zich voor het leefstijlprogramma aan.

Daarnaast is vanuit *Bewust gezond* gewerkt aan de kaders voor het beter neerzetten van beleid om het rookgedrag van medewerkers te beïnvloeden. In dat kader heeft een eerste groep medewerkers een cursus niet-roken gevolgd en met succes afgesloten. Ultimo 2017 is de gehele cursusgroep nog steeds rookvrij!

<u>Transitieproces en reorganisatie</u>
In juli 2017 is in de vergadering van het Algemeen Bestuur de aanzet gegeven naar de besluitvorming met betrekking tot, uiteindelijk, de liquidatie van de huidige gemeenschappelijke regeling. Daaraan voorafgaande is door alle aan de GR deelnemende gemeenten het voornemen uitgesproken om de SW-medewerkers uit hun gemeente een werkplek te geven bij Scalabor en het werkgeverschap voor deze doelgroep gezamenlijk te blijven uitoefenen. Vanaf dat moment is het proces op gang gekomen om te komen tot:
- de overdracht van de activiteiten, overeenkomsten en activa van de GR aan Scalabor B.V.;
- de overdracht van de populatie SW-medewerkers van de huidige gemeenschappelijke regeling naar een andere juridische entiteit en, nadat deze acties zijn doorgevoerd,
- liquidatie van de huidige GR.

Reorganisatie
In nauwe samenwerking met de vanuit de gemeente Arnhem geformeerde projectgroep, is mede vormgegeven aan de inrichting van en overdracht naar de nieuwe organisatie Scalabor. Ter voorbereiding op die overdracht is door Presikhaaf Bedrijven, met een reorganisatie, de transformatie naar het arbeidsontwikkelbedrijf uitgewerkt. De volgorde van de ontwikkelingen is daarmee dat er eerst

gereorganiseerd is. Hierover is nauw en intensief overleg gevoerd met zowel de Ondernemingsraad (adviesvraag) als de commissie van het Georganiseerd Overleg (arbeidsvoorwaardelijke aspecten).

De basis voor de organisatie van Scalabor is daarmee voorbereid vanuit de bestaande organisatie waardoor Scalabor direct vanuit de goede focus kan starten (efficiencyvoordeel en kostenbesparing). Voor Scalabor betekent dit dat er vanaf de start direct gewerkt kan worden aan een veranderende cultuur en aan verbeterprocessen.

Plaatsingsprocedure
Voor het reorganisatieproces is een plaatsingsprocedure opgesteld, die is vastgesteld door de commissie van het Georganiseerd Overleg. Het plaatsingsproces is begeleid en ondersteund door een extern bureau. Het bureau heeft meegewerkt aan de opzet van het functieboek voor de nieuwe organisatie (tevens de basis voor de belangstellingsregistratie) en heeft een adviesrol gehad tijdens het selectieproces. In dit selectieproces heeft iedere betrokken medewerker een talentmeting gehad waarmee zowel de intrinsieke motivatie voor een functie als de passendheid, kansen en ontwikkelmogelijkheden inzichtelijk worden gemaakt. Op 11 september is een eerste voorlichtingsbijeenkomst gehouden om het personeel over de ontwikkelingen en de plaatsingsprocedure te informeren. Direct daarna is de plaatsingsprocedure in gang gezet. Medio december zijn alle betrokken medewerkers persoonlijk geïnformeerd over het plaatsingsbesluit.

Per 4 januari, nadat de definitieve plaatsingsbesluiten waren genomen, waren er 34 boventalligen en met 8 medewerkers is het arbeidscontract inmiddels beëindigd. Van de 34 boventalligen wordt een 2-tal medewerkers voorlopig ingezet bij de afbouw van Presikhaaf. 5 medewerkers zijn inmiddels elders gedetacheerd; 1 met oog op definitief werk bij het WSP en 4 bij Scalabor tot aan hun pensioen. Met 26 personen moeten specifieke afspraken worden gemaakt over hun van werk naar werk traject (een vijftal van hen gaat binnen 2 jaar met pensioen).

Hoewel een reorganisatie en plaatsingsprocedure altijd spannend is en op individueel niveau kan leiden tot frustraties, kan gesteld worden dat het proces over het algemeen positief is verlopen. Gedurende het proces heeft een hiervoor opgestelde *auditcommissie* de verschillende processtappen gevolgd en zij constateren dat de procedure zorgvuldig is opgezet en uitgevoerd. Ook het gegeven dat er naar aanleiding van de definitieve besluiten geen bezwaren zijn ontvangen, bevestigt dat.

3 FINANCIËLE RESULTATEN EN ONTWIKKELINGEN

3.1 Beschrijving opzet inhoudelijk per onderdeel

Het resultaat van Presikhaaf bedrijven is, op basis van de begrotingsopzet 2017, verdeeld over vier bedrijfsonderdelen, namelijk:

A. Productie
B. Begeleiding
C. Verloning
D. Overige posten

A. Productie

De productiefaciliteiten zijn in het verleden opgezet om werkgelegenheid voor de doelgroep te creëren of veilig te stellen. Het is langlopend beleid om de risico's te verkleinen door productiefaciliteiten buiten de deur te zetten. In sommige gevallen zal de productiefaciliteit feitelijk niet concurrerend en dus verliesgevend zijn, maar wordt deze welbewust in stand gehouden vanuit de gedachte van werkgelegenheid. Uitgangspunten zijn:

- Maakt voor de productie in meer of mindere mate gebruik van mensen uit de doelgroep;
- Neemt de mensen in dienst of vergoedt een marktconforme detacheringsvergoeding;
- Is concurrerend en maakt dus in beginsel geen verlies;
- Wanneer de gemeenten het noodzakelijk vinden specifieke werkgelegenheid te behouden voor de doelgroep, kunnen zij enig financieel verlies bij de productie acceptabel vinden;
- Er is – op termijn – geen onderscheid meer tussen productiefaciliteiten die onder de gemeenschappelijke regeling vallen en productiefaciliteiten die door derden worden geëxploiteerd. Daarmee is een eventuele overdracht van de GR naar een ondernemer van buiten ook een vrij eenvoudig proces geworden.

B. Begeleiding

Begeleiden van SW-medewerkers in den brede zin des woords is de core business bij uitstek. Presikhaaf Bedrijven is sterk in de individuele begeleiding van mensen uit de doelgroep of het begeleiden van bedrijven bij het inrichten van bedrijfsprocessen zodanig dat de doelgroep hier goed kan functioneren.
Uitgangspunten zijn:

- Presikhaaf Bedrijven is in staat de productie te ontzorgen en mensen uit de doelgroep te voorzien van voor hen adequate begeleiding;
- Wordt betaald door de gemeente (af te nemen dienst);
- Heeft een kostprijs die afhankelijk is van het individu of van de karakteristieken van de groep, zodanig dat intensieve begeleiding meer kost dan beperkte begeleiding;
- Staat los van de werkgeversrol van Presikhaaf Bedrijven.

C. Verloning

Presikhaaf Bedrijven is een werkgever van 2.178 fte SW-medewerkers. Deze mensen hebben vrijwel zonder uitzondering een vaste aanstelling. Er is geen groei van dit onderdeel, omdat Presikhaaf Bedrijven geen mensen uit de doelgroep meer in dienst neemt.
Uitgangspunten zijn:

- Betaalt de werkgeverslasten van de SW-medewerkers;
- Gaat uit van onderlinge solidariteit tussen gemeenten. Kosten worden dus afgerekend op een norm bedrag via een deelnemingspercentage en niet op basis van werkelijke kosten per gemeente;
- Het onderdeel heeft als taak om SW personeel tegen zo min mogelijk begeleidingskosten en tegen zo groot mogelijke detacheringsopbrengst aan het werk te zetten.

D. Overige posten

Presikhaaf Bedrijven is bezig met een transitie waarbij de reguliere bedrijfsvoering wordt versterkt en ondersteund. Als gevolg van een transitie kunnen éénmalige kosten ontstaan door kosten van boventalligheid. De incidentele lasten samenhangend met de overdracht naar Scalabor B.V. zijn tevens bij de overige posten opgenomen.
Uitgangspunten zijn:

- Betaalt de transitie- en frictiekosten;

- Wordt op basis van de begroting betaald door gemeenten;
- Betaald de incidentele lasten overdracht Scalabor B.V.;
- Wordt op basis van werkelijk kosten betaald door gemeenten.

Beschrijving opzet financieel per onderdeel

Het onderscheid in drie onderdelen (productie, begeleiding en verloning) leidt tot onderstaande financiële ordening:

A. Productie
- Kent een opbrengst door verkoop van productie of dienstverlening;
- Maakt bedrijfskosten ten behoeve van realiseren van de productie;
- Maakt salariskosten voor het personeel dat in dienst is van het onderdeel om de productie te kunnen leveren;
- Betaalt een detacheringsvergoeding voor zover personeel wordt ingehuurd. Deze detacheringsvergoeding wordt niet collectief, maar per gemeente afgerekend;
- Verkrijgt door gemeenten betaalde begeleiding.

B. Begeleiding
- Heeft regulier personeel wiens expertise zit in het begeleiden van (groepen van) mensen uit de doelgroep of bedrijven voor het inrichten van hun bedrijfsprocessen;
- Dit regulier personeel wordt betaald uit opbrengsten die zij verkrijgen vanuit opdrachten door gemeenten;
- Begeleidingskosten zijn gedifferentieerd naar de zwaarte van begeleiding;
- Deze begeleiding kan geleverd worden aan productiefaciliteiten binnen Presikhaaf Bedrijven, maar ook daarbuiten;
- Het onderdeel moet zich met een positief resultaat en concurrerend op de markt kunnen begeven.

C. Verloning
- Hier worden alle werkgeverslasten betaald voor de SW-medewerkers;
- Deze worden bekostigd door de gemeenten door middel van een vast bedrag per medewerker;
- Dit onderdeel kent een jaarlijks afnemend volume.

D. Overige posten
- Hier worden alle transitie- en frictiekosten weergegeven;
- Deze worden bekostigd door de gemeenten door middel van een vast bedrag;
- Dit onderdeel zal afnemen als de transitie en de reorganisatie is afgerond.

Beschrijving gevolgen totaal Presikhaaf Bedrijven en gemeenten

De begroting van Presikhaaf Bedrijven kent in deze situatie:
- Geen tekorten op het werkgeversonderdeel nu gemeenten vooraf de loonsommen voldoen.
- Geen tekorten met uitzondering van productieonderdelen die dan gesaneerd ofwel gestopt moeten worden ofwel er wordt een expliciete politieke keus gemaakt om hier voor langere tijd publieke middelen aan toe te voegen om de werkgelegenheid te behouden.
- Geen tekorten op de begeleidingskosten nu deze door de gemeenten vooraf vergoed worden. Bij te hoge kosten prijst het onderdeel zich vanzelf uit de markt.

3.2 Balanspositie

Het balanstotaal bedraagt ultimo 2017 € 19,1 miljoen, dit is een daling van € 3,7 miljoen ten opzichte van 2016.

Tabel 1: Balanspositie

(afgerond x € 1.000)

Balanstotaal 31 december 2016		**22.800**
Verlaging:		
Desinvestering en afschrijving (im)materiële vaste activa	12.500	
Daling deelnemingen en overige verbonden partijen	200	
Daling uitzetting schatkist	3.900	
		-16.600
Verhoging:		
Stijging voorraden	1.200	
Stijging overige uitzettingen	1.900	
Stijging vordering op openbare lichamen	9.300	
Stijging overlopende activa	1.300	
		13.700
Balanstotaal 31 december 2017		**19.900**

De verlaging van het balanstotaal komt door de desinvestering van de panden met daarentegen een vordering van een deel van het resultaat op de deelnemende gemeenten. Ten op zichten van 2016 met een mutatie van € 12,3 miljoen is het balanstotaal in 2017 met € 3,8 miljoen redelijk stabiel gebleven. Ook in 2017 is er een terughoudendheid beleid geweest met betrekking tot investeringen.

Hoewel de balanspositie qua omvang nagenoeg gelijk is gebleven, is de aard, de samenstelling en het risicoprofiel van de balansposten navenant gewijzigd. De balanspositie per 31 december is zodanig samengesteld c.q. voorbereid dat een goede overdracht van activa, voorraden, personeel, rechten en verplichtingen aan Scalabor B.V. per 1 januari 2018 kan worden overgedragen en dat daarnaast de liquidatie van deze GR in de komende periode op een goede en zorgvuldige wijze kan plaatsvinden.

Na de overdracht aan Scalabor B.V. zal de omvang en samenstelling balans van de GR aanzienlijk wijzigen. Zo zal de activazijde voornamelijk bestaan uit liquide middelen en vorderingen op openbare lichamen (gemeenten) en zal de passivazijde in het bijzonder bestaan uit de post voorzieningen (vanwege de afwikkeling van de personele verplichtingen vanuit de reorganisatie en liquidatie) en kortlopende schulden.

3.3 Resultaat

In onderstaande tabel wordt het gerealiseerde resultaat vergeleken met de prognose 2017 (uit het 3e kwartaalbericht) en de begroting 2017.

Tabel 2: Gerealiseerd resultaat

(x € 1.000)	Rekening 2017	Prognose 2017	Begroting 2017
Resultaat uit productie	940	368	0
Resultaat uit begeleiding	0	0	0
Resultaat uit verloning	1.212	1.031	0
Resultaat uit overige posten	-12.687	-13.322	0
Gerealiseerd resultaat	**-10.535**	**-11.923**	**0**
Personeelsgegevens			
SW-werknemers in fte	2.178,2	2.147,1	2.151,3
Werknemers BW in fte	42,5	39,5	46,7
Reguliere werknemers in fte	153,8	150,8	149,0
Percentage inzetbaarheidsverlof	15,8%	16,5%	15,0%
Resultaten per fte (SW) in €			
Resultaat uit productie	432	172	0
Resultaat uit begeleiding	0	0	0
Resultaat uit verloning	556	480	0
Resultaat uit overige posten	-5.825	-6.205	0
Gerealiseerd resultaat	**-4.837**	**-5.553**	**0**

Het resultaat uit productie is veel beter als geprognosticeerd (3e kwartaal 2017) door een goede netto-opbrengst in het 4e kwartaal en lagere kosten per saldo een verbetering met € 572.000. Het resultaat uit productie is mede hierdoor € 940.000 beter dan begroot.

Het resultaat uit verloning is beter door lagere salariskosten SW per fte.

Het resultaat uit overige posten is beter doordat de bijdrage van € 600.000 voor de opbouw weerstandsvermogen wel als bate is verantwoord maar vanuit verslaggevingsvoorschriften in tegenstelling tot begroot in de werkelijke cijfers niet als last is verantwoord.

3.4 Mutatieoverzicht liquide middelen

De stand van de liquide middelen minus schuld aan kredietinstellingen is met € 2,7 miljoen gedaald ten opzichte van 2017. In onderstaand overzicht worden de belangrijkste wijzigingen weergegeven.

Tabel 3: Mutatieoverzicht liquide middelen

		(afgerond x € 1.000)
Stand 31 december 2016 liquide middelen minus schuld aan kredietinstellingen		**300**
Verlaging liquide middelen		
Aflossing langlopende schulden	-15.200	
Investeringen in vaste activa	-200	
Verhoging werkkapitaal	-5.600	
		-21.000
Verhoging liquide middelen		
Verkoop panden	10.400	
Aangetrokken kasgeldlening	2.700	
Exploitatieresultaat, exclusief afschrijvingskosten en dotatie voorzieningen	5.200	
		18.300
Stand 31 december 2017 liquide middelen minus schuld aan kredietinstellingen		**-2.400**

De stijging van het werkkapitaal ontstaat vooral door de vordering op openbare lichamen en de aangegane kasgeldlening. De tijdelijke kasgeldlening is aangegaan om de langlopende leningen af te lossen.

3.4.1 Kengetallen

De volgende kengetallen kunnen uit de jaarrekening worden gehaald.

Tabel 4: Kengetallen:

	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Netto schuldquote	0%	+16%	+13%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	0%	+16%	+13%
Solvabiliteitsratio	4,0%	0%	3,7%
Structurele exploitatieruimte	+1%	0%	+3%

3.5 Onderhoud kapitaalgoederen

Bij Presikhaaf Bedrijven had het onderhoud van kapitaalgoederen vooral betrekking op onderhoud van bedrijfsgebouwen, machines en installaties.

Door de verkoop van de panden in 2017 en de overdracht van de resterende materiële vaste activa aan Scalabor B.V. beschikt de GR niet meer over kapitaalgoederen vanaf 1 januari 2018.

3.6 Financiering

In deze paragraaf doen wij verslag van de zaken die in het kader van de financiering in 2017 hebben gespeeld. Waar mogelijk wordt een verklaring gegeven van de verschillen met de begroting voor het jaar 2017.

3.6.1 Liquiditeitsplanning en financieringsbehoefte

Ultimo 2017 bedroeg de stand van de liquide middelen minus schulden aan kredietinstellingen -€ 2,4 miljoen ten opzichte van begroot € 2,7 miljoen. De financieringsbehoefte wordt door de nieuwe financieringssystematiek geheel in het jaar zelf afgedekt behalve mogelijke investeringen.

3.6.2 Wet Fido

De wet Fido vormt een instrument voor het transparant maken van de financieringsfunctie, de sturing, beheersing en controle hierop.

Eén van de elementen uit de wet Fido is de zogenaamde kasgeldlimiet. Deze limiet bedraagt voor 2017 € 7,1 miljoen en is afgeleid van de begrote uitgaven.

In onderstaande tabel worden de kwartaaluitkomsten weergegeven. Wij zijn binnen de kasgeldlimiet gebleven in 2017.

Tabel 5: Kasgeldlimiet per kwartaal

(x € 1.000)	**1e kw 2017**	**2e kw 2017**	**3e kw 2017**	**4e kw 2017**
Totale begrote lasten	86.444	86.444	86.444	86.444
Vastgestelde percentage	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
Kasgeldlimiet (1)	**7.088**	**7.088**	**7.088**	**7.088**
Vlottende korte schuld				
Schuld in rekening courant financiële instellingen	0	0	0	0
Overige geldleningen	0	3.700	3.200	2.700
Schuld in rekening courant	668	268	378	878
Totaal vlottende korte schuld (2)	**668**	**3.968**	**3.578**	**3.578**
Vlottende middelen				
Contante gelden in kas	74	59	51	86
Tegoeden in rekening courant	580	440	663	343
Totaal vlottende middelen (3)	**654**	**499**	**714**	**211**
Netto vlottende schuld (2) - overschot vlottende middelen (3)	**14**	**3.469**	**2.864**	**3.367**
Ruimte tot kasgeldlimiet (1) – (2) + (3)	**7.074**	**3.619**	**4.224**	**3.721**

Een ander element uit de wet Fido is de zogenaamde renterisiconorm. De renterisiconorm houdt in dat de jaarlijkse verplichte aflossingen en renteherzieningen niet meer mogen bedragen dan 20% van het begrotingstotaal. Wij zijn binnen de renterisiconorm gebleven in 2017.

Tabel 6: Renterisico op vaste schuld

(x € 1.000)	2015	2016	2017
Betaalde aflossingen	4.814	14.617	15.178
Renterisico op vaste schuld	**4.814**	**14.617**	**15.178**
Renterisiconorm vanaf 2010			
Begrotingstotaal	94.056	94.400	86.444
Vastgestelde percentage	20%	20%	20%
Renterisiconorm	**18.811**	**18.880**	**17.289**
Ruimte	**13.997**	**4.263**	**2.111**

Rentekosten en –opbrengsten verbonden aan de financieringsfunctie
In 2017 is zowel gebruik gemaakt van rekening-courantkrediet als wel van kasgeldleningen. In de begroting is gerekend met een rentepercentage van gemiddeld 2,8% voor vaste leningen en met 0,5% voor financiering van kort geld. De vaste leningen kwamen uit op een gemiddelde rente van 4,30%.

3.7 Bedrijfsvoering

De investeringen komen voor 2017 uit op een totaalbedrag van € 0,3 miljoen ten opzichte van een begroot bedrag van € 0,1 miljoen.

3.8 Verbonden partijen

In het kader van de primaire doelstelling, het plaatsen van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt, heeft Presikhaaf Bedrijven een viertal rechtspersonen opgericht waarin activiteiten vanuit deze doelstelling zijn ondergebracht. Dit betreft Beverweerd Holding B.V., Stichting Motivaktie, Stichting Aan de Slag en Stichting Personeel Presikhaaf.

Beverweerd Holding B.V. heeft op haar beurt deelnemingen in Tuincentrum de Wuurde B.V., B.V. Tuincentra Presikhaaf en Presikhaaf Dienstverlening B.V. Het resultaat van Beverweerd Holding B.V. wordt opgenomen als resultaat verbonden partij. Beverweerd Holding B.V. is een houdstermaatschappij. In Tuincentrum de Wuurde B.V. en B.V. Tuincentra Presikhaaf zijn momenteel geen activiteiten ondergebracht. Presikhaaf Dienstverlening B.V. voert diensten uit ten behoeve van de deelnemende gemeenten.

Via Stichting Motivaktie hebben niet SW-personeel een dienstverband. Dit personeel komt veelal via de gemeenten binnen bij Presikhaaf Bedrijven.

Stichting Personeel Presikhaaf heeft tot doel het in dienst nemen van niet SW-personeel die op reguliere plekken werkzaam zijn.

In 2017 worden via Stichting Aan de Slag mensen uit de Participatiewet verloont. Stichting Aan de Slag is aangesloten bij de ABU.

Al de drie stichtingen zijn niet opgenomen in de resultaten van Presikhaaf Bedrijven aangezien er geen kapitaalbelang is en omdat consolidatie op grond van het BBV niet is toegestaan.

De notitie inzake verbonden partijen is opgesteld met hierin het beleid ten aanzien van verbonden partijen, het governancemodel ten aanzien van verbonden partijen en een opsomming van de verbonden partijen.

Tabel 7: Overzicht verbonden partijen:

	Beverweerd Holding B.V. te Arnhem	Stichting Motivaktie te Arnhem	Stichting Personeel Presikhaaf te Arnhem	Stichting Aan de Slag te Arnhem
Belang op 1-1-2017	203	0	0	0
Belang op 31-12-2017	73	0	0	0
Eigen vermogen op 1-1-2017	203	295	0	0
Eigen vermogen op 31-12-2017	73	12	0	0
Vreemd vermogen op 1-1-2017	112	238	262	0
Vreemd vermogen op 31-12-2017	330	446	321	0
Financieel resultaat 2017	-5	-282	0	0

Het negatieve resultaat over 2017 van Stichting Motivaktie komt door het treffen van een voorziening voor pensioenpremies over voorgaande jaren.

Door de overdracht van activiteiten aan Scalabor B.V. en de lopende liquidatie van de GR zal de GR in (de loop van) 2018 geen verbonden partijen meer hebben. Onderstaand per entiteit de voorgenomen positie:

Tuincentrum de Wuurde B.V., Presikhaaf Dienstverlening B.V. en Stichting aan de Slag zullen worden overgenomen (B.V.'s tegen zichtbaar eigen vermogen) respectievelijk worden overgedragen aan Scalabor B.V.

Beverweerd Holding B.V en B.V. Tuincentra Presikhaaf worden geliquideerd in 2018. Op termijn zullen ook de stichtingen Motivaktie en Stichting Personeel Presikhaaf worden geliquideerd.

VERPLICHTE PARAGRAFEN

3.9 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat in de paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing een relatie wordt gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover Presikhaaf Bedrijven beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De materiële vaste activa bevatten naar alle waarschijnlijkheid geen 'stille reserve'.

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op de volgende onderwerpen:

- weerstandscapaciteit;
- risico's;
- beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's.

3.9.1 Weerstandscapaciteit

Het gewenste eigen vermogen is in de "notitie inzake weerstandsvermogen" bepaald op 12,5% van het (gecorrigeerde) balanstotaal. Dit komt ultimo 2017 neer op een bedrag van circa € 2,3 miljoen. Ultimo 2017 is de hoogte van het eigen vermogen € 0,8 miljoen door de bestemming van het resultaat over 2017.

Het beleid is er op gericht om de komende jaren weer enige weerstandscapaciteit op te bouwen zodat geringe resultaatafwijkingen kunnen worden opgevangen. Zoals al vermeld blijven de SW-medewerkers in dienst van de (nieuwe) GR en zullen de (deelnemende) gemeenten de hiermee gepaarde gaande c.q. verwachte loonkosten dekken vanuit subsidie of gemeentelijke bijdragen. Zie hiervoor verder de in de paragraaf 3.9.2. opgenomen risico's.

3.9.2 Risico's

De grootste risicofactoren voor Presikhaaf Bedrijven worden gevormd door de risico's op het gebied van de afwikkeling van de GR en op het gebied van resultaat uit verloning. Hieronder wordt ingegaan op deze risico's.

Afwikkeling Gemeenschappelijke Regeling

Vanaf 2018 zal een aantal zaken die voortvloeien uit de bedrijfsactiviteiten en organisatiewijzigingen van voorgaande jaren afgewikkeld worden.

Afwikkeling boventalligen

Als gevolg van de personele reorganisatie ultimo 2017 zijn er medewerkers boventallig geworden. Conform het sociaal plan zullen deze medewerkers in een van-werk-naar-werk traject komen met als doel deze medewerkers naar een passende werkplek elders toe te leiden, waarna het dienstverband zal worden beëindigd. De maximale duur van deze trajecten bedraagt onder voorwaarden 4 jaar. Slaagt het traject niet, dan wordt aan het eind van deze periode het dienstverband beëindigd. Gedurende het traject blijven de rechten voortvloeiende uit de cao van de boventalligen van toepassing. De belangrijkste kostenposten die hieruit voortkomen zijn de loonlasten en de kosten van inspanningsverplichtingen. Dit zijn de afwikkelingskosten boventalligen.
In de reservering uit de frictielasten van 2017 is een aanname gedaan over de gemiddelde duur van de trajecten. Doordat de duur in de praktijk korter of langer kan zijn zullen kosten van de afwikkeling naar onder of naar boven kunnen afwijken, hetgeen zijn weerslag zal hebben in toekomstige jaarresultaten.

Afwikkeling debiteurenposities

Bij het opmaken van de jaarrekening is de omvang van de openstaande posten van debiteuren bepaald. De afwikkeling (inning) van deze posten ligt bij Presikhaaf Bedrijven. In het algemeen zal de relatie en de daarmee samenhangende dienstverlening worden voortgezet door Scalabor.

Op basis van een ouderdomsanalyse van de openstaande posten en een in inschatting van het betalingsmoraal van debiteuren is de mogelijke omvang van oninbaarheid van posten bepaald. Hiervoor is een voorziening getroffen.
De inbaarheid van posten kan in 2018 in negatieve zin afwijken doordat debiteuren het in stand houden van de dienstverlening van Presikhaaf Bedrijven niet meer als drukmiddel voor het betalen van posten ervaren. In die gevallen zal de getroffen voorziening niet toereikend blijken, hetgeen tot lasten zal leiden in het resultaat. De mogelijkheid dat de werkelijke inning van posten gunstiger uitvalt bestaat ook maar de kans hierop wordt beduidend kleiner geacht.

Afwikkelen van niet overgenomen verplichtingen
Er bestaat de mogelijkheid dat Scalabor bepaalde, door Presikhaaf Bedrijven aangegane verplichtingen niet zal overnemen of voortzetten, waar dat bij het opstellen van de jaarrekening nog niet bekend is. Indien de tegenpartij afdwingt dat Presikhaaf Bedrijven gehouden is aan het nakomen van die verplichtingen kunnen hieruit kosten ontstaan, wat zal leiden tot lasten in het resultaat.

Resultaat uit verloning
In het verloningsresultaat zijn de kosten en gemeentelijke bijdragen opgenomen van de SW dienstverbanden. Bij het bepalen van de kosten spelen aannames een rol. Hierin kunnen afwijkingen ontstaan.

In de loonkosten wordt rekening gehouden met de ontwikkeling van cao- en premieverplichtingen. In het geval deze ontwikkelingen niet ‘hard’ zijn kunnen in de kostenrealisatie afwijkingen ontstaan, hetgeen zijn weerslag zal hebben in het resultaat.

Een andere component die van invloed is op de loonkosten en de personeelsgebonden kosten SW zijn de SW dienstverbanden. Bij het begroten van de loonkosten wordt een aanname gedaan over de verwachte bezettingsaantallen, op basis van inschattingen over het verloop van de bezetting. In de realisatie kunnen hierin afwijkingen ontstaan als het werkelijke verloop afwijkt. Hierdoor kunnen de kosten gaan afwijken, waardoor het resultaat wordt beïnvloed.

Jaarrekening
2017

Arnhem, 7 maart 2018

4 BALANS

(x € 1.000)	31-12-2017		31-12-2016	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		**0**		**18**
Materiële vaste activa		**0**		**12.473**
Financiële vaste activa:				
Deelnemingen	73		203	
Overige verbonden partijen	72		142	
		145		**345**
Vlottende activa				
Voorraden	2.401		1.257	
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar:				
- Vorderingen op openbare lichamen	10.472		1.150	
- Uitzettingen in 's Rijks schatkist	0		3.925	
- Overige uitzettingen	4.803		2.889	
Liquide middelen	350		319	
Overlopende activa	1.708		470	
		19.734		**10.010**
Totaal		**19.879**		**22.846**
PASSIVA				
Vaste passiva				
Algemene reserve	851		0	
Gerealiseerd resultaat	-10.535		851	
Vordering op deelnemende gemeenten	10.472		0	
Eigen vermogen		**788**		**851**
Voorzieningen		**10.010**		**1.159**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer		**0**		**15.177**
Vlottende passiva				
Schulden aan openbare lichamen		**678**		**0**
Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar		**6.535**		**3.684**
Overlopende passiva		**1.868**		**1.975**
Totaal		**19.879**		**22.846**
Afgegeven bankgaranties		23		23

5 OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN IN DE JAARREKENING OVER HET BEGROTINGSJAAR

Presikhaaf Bedrijven

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Resultaat uit productie	940	0	1.240
Resultaat uit begeleiding	0	0	61
Resultaat uit verloning	1.212	0	563
Resultaat uit overige posten	-12.687	0	-1.013
Gerealiseerd resultaat	**-10.535**	**0**	**851**
Personeelsgegevens			
SW-werknemers in fte	2.178,2	2.151,3	2.320,2
SW-werknemers in AJ	2.268,2	2.241,7	2.416,3
Werknemers BW in fte	42,5	46,7	46,6
Werknemers BW in AJ	45,4	49,5	49,6
Reguliere werknemers in fte	153,8	149,0	146,7
Percentage inzetbaarheidsverlof	15,8%	15,0%	16,8%
Resultaten per fte (SW) in €			
Resultaat uit productie	432	0	534
Resultaat uit begeleiding	0	0	26
Resultaat uit verloning	556	0	243
Resultaat uit overige posten	-5.825	0	-437
Gerealiseerd resultaat	**-4.837**	**0**	**366**

Resultaat uit productie

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Bruto-opbrengst inclusief mutatie OHW	21.325	18.794	20.566
Materiaal verbruik + uitbesteed werk	6.691	5.412	6.020
Netto-opbrengst	**14.634**	**13.382**	**14.546**
Netto-opbrengstpercentage	*68,6%*	*71%*	*70,7%*
Overige opbrengsten	2.612	2.180	1.997
Som der bedrijfsopbrengsten	**17.246**	**15.562**	**16.543**
Lasten			
Salariskosten regulier personeel	7.684	6.993	7.054
Detacheringsvergoeding doelgroep	2.420	2.420	2.553
Overige personeelskosten	468	434	746
Afschrijvingen	454	760	704
Financiële baten en lasten	356	511	612
Overige bedrijfskosten	5.193	4.714	6.024
Totaal lasten	**16.575**	**15.831**	**17.693**
Opbrengsten - lasten	**671**	**-269**	**-1.150**
Bijdrage gemeenten instandhouding werkplekken	269	269	2.390
RESULTAAT UIT PRODUCTIE	**940**	**0**	**1.240**

Resultaat uit begeleiding

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Kosten begeleiding	2.873	2.873	2.908
Bijdrage begeleiding door gemeenten	2.873	2.873	2.969
RESULTAAT UIT BEGELEIDING	**0**	**0**	**61**

Resultaat uit verloning

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Bijdrage SW (oud)	64.750	62.327	67.404
Detacheringsvergoeding doelgroep	2.420	2.420	2.553
Salariskosten SW	63.862	62.819	67.551
Personeelsgebonden kosten SW	1.918	1.928	1.693
Wet Werk en Zekerheid	178	0	150
RESULTAAT UIT VERLONING	**1.212**	**0**	**563**

Resultaat uit overige posten

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Resultaat verbonden partijen	-5	0	32
Transitiekosten	-420	0	-600
Incidentele lasten - lopende frictiekosten	-310	0	-2.535
Incidentele lasten – als gevolg van overgang naar Scalabor	-12.552	0	0
Bijdrage gemeenten overige posten	600	600	2.090
Opbouw weerstandsvermogen	0	-600	0
RESULTAAT OVERIGE POSTEN	**-12.687**	**0**	**-1.013**

6 WAARDERINGSGRONDSLAGEN

6.1 Inleiding

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening
De jaarrekening is opgesteld met inachtneming van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV).
De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Voor zover het BBV niet anders voorschrijft, zijn baten en lasten toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben. Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Voor de uitvoering van de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen in de (semi)publieke sector (WNT) heeft de instelling zich gehouden aan de WNT en deze als normenkader bij het opmaken van deze jaarrekening gehanteerd.

Omrekening van vreemde valuta
Vorderingen, schulden en verplichtingen in vreemde valuta worden omgerekend tegen de koers per balansdatum, voor zover het koersrisico is afgedekt. In die gevallen vindt waardering plaats tegen de overeengekomen termijnkoersen. Transacties in vreemde valuta gedurende de verslagperiode zijn in de jaarrekening verwerkt tegen de koers van afwikkeling. De uit de omrekening per balansdatum voortvloeiende koersverschillen worden opgenomen in het overzicht van baten en lasten.

Programmaverantwoording
Presikhaaf Bedrijven heeft 1 programma in het kader van haar programmaverantwoording en dat betreft het ondersteunen en begeleiden van personen met een afstand tot de arbeidsmarkt en de ontwikkeling van hun arbeidsbekwaamheid en het bieden van werk aan diegenen die (blijvend) niet zelfstandig op de arbeidsmarkt kunnen functioneren o.s. in het kader van de Wsw. Hierbij heeft Presikhaaf Bedrijven gekozen voor een opzet van het overzicht van baten en lasten met vier onderdelen namelijk:

- Resultaat uit productie
- Resultaat uit begeleiding
- Resultaat uit verloning
- Resultaat uit overige posten

Liquidatiebesluit
Het algemeen bestuur van Presikhaaf Bedrijven heef in haar vergadering van 22 december 2017 besloten tot liquidatie van de gemeenschappelijke regeling Werkvoorziening Midden Gelderland.

6.2 Grondslagen voor de waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een percentage van de verkrijgingprijs, welke is gebaseerd op de verwachte economische levensduur.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgingprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een percentage van de verkrijgingprijs, welke is gebaseerd op de verwachte economische levensduur.
Bij de waardering wordt in voorkomende gevallen rekening gehouden met een bijzondere vermindering van de waarde, indien deze naar verwachting duurzaam is. Dergelijke afwaarderingen worden teruggenomen als ze niet noodzakelijk blijken.

Voor de diverse actiefposten gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

	Afschrijvingstermijn
Disagio van geldleningen	Oorspronkelijke resterende looptijd van de lening
Grond	Geen afschrijving
Terreinvoorzieningen	10 jaar
Gebouwen	Nieuwbouw 40 jaar, bestaande bouw 20 jaar
Kassen	20 jaar
Installaties	15 – 20 jaar
Machines, apparaten	4 – 10 jaar
Inventaris	5 – 10 jaar
Vervoermiddelen	4 – 8 jaar, rekening houdend met een restwaarde
Computerapparatuur	3 jaar
Software	5 jaar

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa worden opgenomen tegen verkrijgingprijs of lagere marktwaarde.

Voorraden
De voorraden worden gewaardeerd tegen historische kostprijs, de vervaardigingprijs of tegen de lagere marktwaarde. De vervaardigingprijs omvat het directe materiaalverbruik, de directe loon- en machinekosten vermeerderd met een opslag voor indirecte kosten. Voor incourante voorraden is een voorziening getroffen bepaald op een historisch gemiddelde. De onderhanden werken zijn gewaardeerd tegen de vervaardigingprijs verminderd met op de balansdatum reeds voorzienbare verliezen.

Uitzettingen, liquide middelen, voorzieningen en schulden
De vorderingen, liquide middelen, voorzieningen en schulden worden opgenomen tegen nominale waarde. Voor dubieuze vorderingen wordt een voorziening getroffen voor het risico van oninbaarheid op individuele basis.

Eigen vermogen
Het eigen vermogen bestaat uit de algemene reserve en het gerealiseerd resultaat. De algemene reserve dient als algemene buffer om toekomstige tegenvallers te kunnen opvangen.

Borg- en garantiestelling
Voor zover zekerheden door Presikhaaf Bedrijven zijn afgegeven, zijn buiten de balanstelling om, de geborgde bedragen per einde boekjaar opgenomen. De garantiestellingen zijn afgegeven voor nakoming van lopende opdrachten.

6.3 Grondslagen voor de bepaling van het resultaat

Resultaatbepaling
Het resultaat wordt bepaald door het verschil tussen de bruto-opbrengst en de kosten hiervan over het verslagjaar met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen. Winsten op transacties worden verantwoord in het jaar waarin de goederen en diensten zijn geleverd, dan wel verricht. Verliezen op transacties worden verantwoord in het boekjaar, voor zover deze voorzienbaar zijn ten tijde van het opmaken van de jaarrekening.

Bijdragen gemeenten
Dit betreft de bijdragen van de deelnemende gemeenten voor de diverse onderdelen.

Netto-opbrengst
De netto-opbrengst is de bruto-opbrengst minus de kosten van materiaalverbruik en de kosten van uitbesteed werk. De bruto-opbrengst is de opbrengst van aan derden geleverde goederen en diensten, exclusief de over de omzet geheven belastingen en onder aftrek van kortingen.

Salarissen SW- en overig personeel
Onder salariskosten wordt verstaan het bruto bedrag van de aan het boekjaar toe te rekenen salarissen, vermeerderd met het uitbetaalde vakantiegeld, de eindejaarsuitkering, pensioen- en sociale lasten.

Afschrijvingen
Dit betreft de afschrijvingskosten van de vaste activa. De afschrijvingstermijn bedraagt maximaal de economische levensduur.

7 TOELICHTING OP DE BALANS

Vaste activa

Immateriële vaste activa

Verloop immateriële vaste activa

(x € 1.000)	**Disagio van geldleningen**
Boekwaarde per 31 december 2016	18
Investeringen	0
Afschrijving	12
Afwaardering door aflossing leningen	6
Boekwaarde per 31 december 2017	**0**
Cumulatieve aanschafwaarde	374
Cumulatieve afschrijvingen	374
Boekwaarde per 31 december 2017	**0**

Door de volledige aflossing van alle langlopende lening is de boekwaarde per 31 december 2017 nihil.

Materiële vaste activa
Een overzicht van de materiële vaste activa is onderstaand opgenomen. Het betreft uitsluitend activa met een economisch nut.

Verdeling materiële vaste activa

(x € 1.000)	**31-12-2017**	**31-12-2016**
Gronden	0	2.158
Bedrijfsgebouwen	0	6.731
Machines, apparaten en installaties	0	2.624
Overige materiële vaste activa	0	960
Totaal	**0**	**12.473**

Verloop materiële vaste activa

(x € 1.000)	Gronden	Bedrijfs-gebouwen	Machines en installaties	Overige materiële vaste activa	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2016	2.158	6.731	2.624	960	12.473
Investeringen	0	0	214	66	280
Desinvesteringen	2.158	6.568	1.916	585	11.227
Duurzame waardeverminderingen	0	0	0	0	0
Afschrijvingen	0	158	134	150	442
Herrubricering naar voorraad	0	-5	-788	-291	-1.084
Boekwaarde per 31 december 2017	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

In 2017 zijn de bedrijfsgebouwen aan de Beverweerdlaan, de Bruningweg en de Driepoortenweg verkocht aan een externe partij voor een bedrag van afgerond € 10,4 miljoen. Deze verkoop heeft geresulteerd in een gering boekverlies van afgerond € 0,5 miljoen. In 2017 is tevens een langjarige leaseovereenkomst overgedragen aan een externe partij.

De bedrijfsgebouwen, behalve het gedeelte van de Bruningweg wat is verhuurd aan Presikhaaf Schoolmeubelen B.V., is langjarig terug gehuurd.

De resterende onderdelen van de materiele vaste activa (machines, installaties en overige materiële vaste activa) zijn als gevolg van de overgang naar Scalabor B.V. per 1 januari 2018 verantwoord onder de post ‘voorraden’. Deze activa worden tegen boekwaarde overgedragen per 1 januari 2018 aan Scalabor B.V. Omdat deze activa voor de GR geen toekomstige economische voordelen oplevert, is deze activa, conform het BBV, opgenomen onder de voorraden.

Voor de diverse actiefposten gelden de volgende afschrijvingstermijnen:

	Afschrijvingstermijn
Grond	Geen afschrijving
Terreinvoorzieningen	10 jaar
Gebouwen	Nieuwbouw 40 jaar, bestaande bouw 20 jaar
Kassen	20 jaar
Installaties	15 – 20 jaar
Machines, apparaten	4 – 10 jaar
Inventaris	5 – 10 jaar
Vervoermiddelen	4 – 8 jaar, rekening houdend met een restwaarde
Computerapparatuur	3 jaar
Software	5 jaar

Financiële vaste activa

Verloop financiële vaste activa

(x € 1.000)	Deelnemingen	Overige verbonden partijen	Totaal
Boekwaarde per 31 december 2016	**203**	**142**	**345**
Desinvestering	0	-21	-21
Overige mutaties	-125	-49	-174
Resultaat	-5	0	-5
Boekwaarde per 31 december 2017	**73**	**72**	**145**

Deelnemingen
De deelneming betreft de deelneming in Beverweerd Holding B.V. en is gewaardeerd tegen lagere marktwaarde, zijnde het zichtbare eigen vermogen.

Overige verbonden partijen

Specificatie overige verbonden partijen

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Deelname certificaat Intratuin Holding B.V.	5	5
Vordering op Coöperatieve Bloemenveiling Flora Holland UA	51	115
SSGA Netwerk	15	0
Participatie Coöperatieve vereniging Bergerden u.a.	1	1
Veiling Plantion B.V.	0	21
Totaal	**72**	**142**

Vlottende activa

Voorraden

Specificatie voorraden

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Grond- en hulpstoffen	361	277
Gereed product en handelsgoederen	1.024	1.031
Onderhanden werk	0	15
Bruto waardering voorraden in exploitatie	**1.385**	**1.323**
Voorziening voorraden	-68	-66
Netto waardering voorraden in exploitatie	**1.317**	**1.257**
Activa die per 1 januari worden overgedragen	1.084	0
Totaal voorraden	**2.401**	**1.257**

De voorziening incourante voorraden bedraagt 4,9% (2016: 5,0%) van de bruto waardering. De materiële vaste activa zijn als gevolg van de overgang naar Scalabor B.V. per 1 januari 2018 gerubriceerd onder de post ‘voorraden’.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Vorderingen op openbare lichamen

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Vordering in verband met uitvoering Wsw	0	525
Vordering inzake sectorplan SW	0	625
Vordering op deelnemende gemeenten	10.472	0
Totaal	**10.472**	**1.150**

Vordering op deelnemende gemeenten in verband met negatief eigen vermogen
De vordering op deelnemende gemeenten ultimo 2017 betreft de vordering in verband met het negatief eigen vermogen dat ontstaat als gevolg van het negatieve gerealiseerde resultaat 2017.

Uitzettingen in 's Rijks schatkist

Specificatie uitzettingen in 's Rijks schatkist

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Schatkistbankieren	0	3.925
Totaal	**0**	**3.925**

Sinds 2014 is Presikhaaf Bedrijven verplicht om het saldo van liquide middelen boven het drempelbedrag bij de Rijksoverheid onder te brengen.

Schatkistbankieren

(x € 1.000)		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
1 drempelbedrag	648	648	648	648	648
2 Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen		681	581	536	470
Ruimte onder het drempelbedrag		0	67	112	178
Overschrijding van het drempelbedrag		33	0	0	0

Het begrotingstotaal bedraagt € 86,444 miljoen, hiervan 0,75% bedraagt € 0,648 miljoen.
Overige uitzettingen

Specificatie overige uitzettingen

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Debiteuren	4.803	2.889
Totaal	**4.803**	**2.889**

Debiteuren

Specificatie debiteuren

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Debiteuren	4.860	2.983
Voorziening dubieuze debiteuren	-57	-94
Totaal	**4.803**	**2.889**

In 2017 is een voorziening voor een debiteur afgewikkeld waardoor de voorziening dubieuze debiteuren is gedaald. Per 1 maart 2018 staat in totaal nog een bedrag van € 0,9 miljoen open.

Liquide middelen

Specificatie liquide middelen

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Kasgelden	86	83
Banksaldi	264	236
Totaal	**350**	**319**

Banksaldi

Specificatie banksaldi

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Geld onderweg	74	62
N.V. Bank Nederlandse Gemeenten	86	28
ABN Amro Bank N.V.	105	146
Totaal	**264**	**236**

Ultimo 2017 is € 23k niet ter vrije beschikking in verband met een afgegeven bankgarantie.

Overlopende activa

Specificatie overlopende activa

(x € 1.000)	31-12-2017	31-12-2016
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen	1.708	470
Totaal	**1.708**	**470**

Onder de overige nog te ontvangen bedragen is een te vorderen bedrag in zake lage inkomensvoordeel van afgerond € 1,1 miljoen opgenomen. Tevens is hieronder de rekening-courantverhouding met Beverweerd Holding B.V. ad € 0,15 miljoen opgenomen.

Vaste passiva

Eigen vermogen

Verloop eigen vermogen

(x € 1.000)	Algemene reserve	Gerealiseerd resultaat	Totaal
Gerealiseerd resultaat over 2016	851	0	851
Gerealiseerd resultaat over 2017	0	-10.535	-10.535
Vordering op deelnemende gemeenten	0	10.472	10.472
Boekwaarde per 31 december 2017	**851**	**-63**	**788**

Voorzieningen

Specificatie voorzieningen

(x € 1.000)	**Reorganisatie-voorziening**
Saldo 31 december 2016	1.159
Dotatie aan voorziening	9.375
Onttrekking aan voorziening	-524
Saldo 31 december 2017	**10.010**

De reorganisatievoorziening is naar aanleiding diverse reorganisaties in het verleden getroffen en aangevuld met de reorganisatiekosten door de overgang naar Scalabor B.V. per 1 januari 2018.

De dotatie aan de voorziening is opgebouwd als volgt:

- Dotatie in 2017 aan de voorziening als gevolg van de overgang naar Scalabor B.V. voor een bedrag van € 12.552k;
- Onttrekking van lasten die in 2017 al zijn betaald en verantwoord aan de voorziening als gevolg van overgang Scalabor B.V. die is gevormd in 2017 voor een bedrag van € 3.177k;
- Per saldo een bedrag van € 9.375k.

De onttrekking betreft de onttrekking van verplichtingen die voor 1 januari 2017 al waren voorzien voor een bedrag van € 524k.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Binnenlandse banken en overige financiële instellingen
Alle geldleningen zijn verstrekt door de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. Er zijn geen zekerheden verstrekt voor de langlopende leningen. Na verkoop van de panden in 2017 zijn de leningen volledig afgelost.

(x € 1.000)	**Langlopend leningen**
Saldo 31 december 2017	15.177
Af: aflossingen 2017	15.177
Saldo 31 december 2017	**0**

Over 2017 bedraagt de rentelast over de vaste schulden € 364.722.

Vlottende passiva

Schulden aan openbare lichamen

(x € 1.000)	**31-12-2017**	**31-12-2016**
Schulden aan openbare lichamen	678	0
Totaal	**678**	**0**

Dit betreft een schuld aan niet deelnemende gemeenten vanuit gemaakte subsidie-afspraken voor het jaar 2017.

Netto-vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar

Specificatie netto-vlottende schulden

(x € 1.000)	**31-12-2017**	**31-12-2016**
Rekening-courant kredietinstellingen	2.700	0
Crediteuren	891	1.205
Overige schulden	2.944	2.479
Totaal	**6.535**	**3.684**

Rekening-courant kredietstellingen
Dit betreft ultimo 2017 de kasgeldlening bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten. Ultimo 2016 is er geen kasgeldlening bij de N.V. Bank Nederlandse Gemeenten.

Crediteuren
Dit betreft de schulden aan leveranciers.

Overige schulden

Specificatie overige schulden

(x € 1.000)	**31-12-2017**	**31-12-2016**
Schulden aan belastingen en sociale premies	2.944	2.479
Totaal	**2.944**	**2.479**

Dit betreft voor de af te dragen loonheffingen en omzetbelasting. Beide posten zijn in januari 2018 betaald.

Overlopende passiva

Specificatie overlopende passiva

(x € 1.000)	**31-12-2017**	**31-12-2016**
Te betalen rente	0	199
Rekening-courant Beverweerd Holding B.V.	0	18
Rekening-courant Stichting Motivaktie	447	522
Rekening-courant Stichting Aan de Slag	110	0
Rekening-courant Stichting Personeel Presikhaaf	321	259
Verplichting vakantiegeld IKB	0	345
Overig	990	632
Totaal	**1.868**	**1.975**

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In de balans zijn niet de verplichtingen tot uitdrukking gebracht met betrekking tot betaling van:

- Het opgebouwde vakantiegeld en de overlopende verlofuren bedragen ultimo 2017: € 6.479.000 en ultimo 2016: € 7.162.000. De verplichting inzake verlofuren van personeelsleden die mee zijn overgegaan naar Scalabor B.V. zijn onderdeel van de reorganisatievoorziening;
- Huur- en leaseverplichtingen ultimo 2017 € 7.049.000 en ultimo 2016 € 1.024.000. De verdeling naar categorie en naar jaar is als volgt (x € 1.000):

	2018	2019	2020	2021	>2021	**Totaal**
Huur gebouwen	983	940	935	846	2.425	**6.129**
Contracten	272	230	218	186	14	**920**
Totaal	**1.255**	**1.170**	**1.153**	**1.032**	**2.439**	**7.049**

  Door de overdracht van de activiteiten aan Scalabor B.V. resteert er aan huur- en leaseverplichtingen een bedrag van € 19.000 voor Presikhaaf Bedrijven.
- Diverse overeenkomsten, onder anderen met energieleveranciers, waarvoor de verplichtingen niet te kwantificeren zijn. Deze worden ook overgedragen aan Scalabor B.V.

Gebeurtenissen na balansdatum

Per 1 januari 2018 zijn de activiteiten van Presikhaaf Bedrijven overgedragen aan Scalabor B.V.

Vennootschapsbelasting

Presikhaaf Bedrijven valt sinds 1 januari 2016 belastingplichtig voor de vennootschapsbelasting. Wij kunnen voor 2016 en 2017 gebruik maken van de zogenaamde ‘SW vrijstelling’ waardoor wij zijn vrijgesteld van vennootschapsbelasting. De vrijstelling is van toepassing op lichamen die voor 90% of meer activiteiten verrichten die bestaan uit het bieden van passende werkzaamheden aan mensen met een lichamelijke of geestelijke beperking. Presikhaaf Bedrijven valt voor 2016 en 2017 onder deze vrijstelling.

8 TOELICHTING OP HET OVERZICHT VAN BATEN EN LASTEN

Toelichting op het resultaat uit productie

Bruto- en netto-opbrengst
In onderstaande tabel worden per bedrijfsonderdeel de bruto-opbrengst en de netto-opbrengst weergegeven in vergelijking met de begroting 2017 en het jaar 2016.

Bruto- en netto-opbrengst per bedrijfsonderdeel

	Rekening 2017		Begroting 2017		Rekening 2016	
Industrie	5.262	4.604	4.532	4.091	5.148	4.533
Groen	4.462	3.736	3.918	3.357	4.451	3.720
Diensten	3.881	2.588	3.578	2.634	4.064	2.918
Werkfit	1.436	779	766	540	870	598
Schoolmeubelen	675	675	600	600	652	652
Intratuin Arnhem	5.609	2.252	5.400	2.160	5.381	2.125
Totaal	**21.325**	**14.634**	**18.794**	**13.382**	**20.566**	**14.546**

Vrijwel over de gehele linie is de opbrengst in 2017 hoger dan begroot door een lager ziekteverzuim en hogere prijzen en is de daling van het aantal SW-ers geheel gecompenseerd.
In de kostprijs zijn de kosten voor inzet van personen uit de Participatiewet meegenomen. De werkelijk kosten voor inzet van personen uit de Participatieweg bedraagt € 2.441.000 tegen een begroot bedrag van € 1.800.000 en in 2016 € 2.319.000.
Ten opzichte van 2016 heeft een verschuiving van opbrengsten van Diensten naar Industrie plaatsgevonden, vanwege de vergelijkbaarheid zijn de cijfers 2016 aangepast.

Overige opbrengsten

Specificatie overige opbrengsten

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Doorbelasting huisvesting	232	295	431
GR-bijdrage gemeente Montferland	0	0	43
Bijdrage dienstverlening gemeente Montferland	133	0	0
Doorbelasting personeel	148	219	524
Doorbelastingen kosten module 8	1.400	1.425	383
Overeenkomst Dr. Schaepman Stichting	71	71	71
Meeropbrengsten voormalige ID-banen	146	156	165
Management fee	80	0	50
Jobcoachvergoeding	168	0	186
Verkoopopbrengsten leaseactiva	109	0	0
Overig	125	14	144
Totaal	**2.612**	**2.180**	**1.997**

De overige opbrengsten zijn hoger dan begroot door meer een verkoopopbrengst desinvesteringen en de niet begrote bijdrage dienstverlening gemeente Montferland en een hogere jobcoachvergoedingen.
Vanaf 2016 worden de kosten van de personen in ‘module 8’ doorbelast aan de deelnemende gemeenten. In 2016, conform de afspraak met deelnemende gemeenten, voor 25% van de jaarkosten.

Salariskosten regulier personeel

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Salariskosten (x € 1.000)	10.557	9.866	9.962
Gemiddeld aantal fte's	153,8	149,0	146,7
Gemiddelde salariskosten per fte (in €)	68.641	66.215	67.907

Door ziektegevallen en inzet van extra personeel t.b.v. de doelgroep is het aantal fte hoger.

De salariskosten regulier personeel zijn verdeeld over:

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2016	Rekening 2016
Resultaat uit productie	7.684	6.993	7.054
Resultaat uit begeleiding	2.873	2.873	2.908
Totaal	**10.557**	**9.866**	**9.962**

Gemiddelde salariskosten regulier personeel per fte
In vergelijking met 2016 zijn de salariskosten per fte gestegen door de cao-stijging, de stijging van de pensioenpremies en extern ingehuurd personeel.

Opbouw van het regulier personeel per fte naar dienstverbanden

	Rekening 2017	Rekening 2016
Ambtelijk dienstverband	58,9	63,1
Dienstverband bij Stichting Personeel Presikhaaf	72,8	68,8
Dienstverband bij Stichting Motivaktie	0,6	3,8
Dienstverband bij Tuincentrum de Wuurde B.V.	11,2	7,3
Extern ingehuurd personeel	10,3	3,7
Totaal	**153,8**	**146,7**

Detacheringsvergoeding doelgroep
Dit zijn de kosten voor de inzet van werknemers uit de doelgroep voor personen in Activerend Werk. Deze kostenpost komt terug als detacheringsvergoeding bij het onderdeel 'resultaat uit verloning'.

Overige personeelskosten

Specificatie overige personeelskosten

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Opleidingskosten	209	63	64
Reiskostenvergoedingen niet SW-personeel	45	33	60
Bijzondere voorzieningen	38	202	349
Overige	176	136	273
Totaal	**468**	**434**	**746**

De overige personeelskosten zijn gedaald door dat de kosten van jubilea zijn meegenomen in het resultaat uit verloning. In 2016 zijn deze lasten grotendeels t.l.v. het sectorplan gebracht.

Afschrijvingen

Specificatie afschrijvingen

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Immateriële vaste activa	12	25	25
Bedrijfsgebouwen	158	318	285
Machines en installaties	134	240	225
Overige materiële vaste activa	150	177	169
Totaal	**454**	**760**	**704**

De afschrijvingskosten zijn ten opzichte van 2016 en de begroting 2017 gedaald doordat er zeer beperkt is geïnvesteerd en omdat de gebouwen zijn verkocht per 11 september 2017.

Financiële baten en lasten

De financiële lasten zijn gedaald door de aflossing op de langlopende leningen en de lagere rentepercentages.

Overige bedrijfskosten

Specificatie overige bedrijfskosten

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Huur- en leasekosten	539	303	406
Onderhoudskosten	778	1.067	989
Energieverbruik	541	602	600
Belastingen en verzekeringen	270	340	340
Overige kosten	3.079	2.409	3.720
Subtotaal	**5.207**	**4.721**	**6.055**
Subsidie praktijkleren	-14	-7	-31
Totaal	**5.193**	**4.714**	**6.024**

De huur-en leasekosten zijn toegenomen door de huur van de gebouwen vanaf medio september. De overige kosten zijn lager dan voorgaand jaar, door maatregelen om kosten te besparen.

Een nadere uitsplitsing van de post ‘overige kosten’ is als volgt:

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Indirecte productiekosten	46	51	76
Inkoop- en expeditiekosten	66	77	69
Verkoopkosten	217	258	242
Kosten dienstverlening door derden	1.441	828	1.880
Overige algemene kosten	1.331	1.011	1.120
Diverse baten en lasten	5	184	-29
Mutatie voorzieningen	-27	0	-149
Inverdieneffect boventalligen	0	0	511
Totaal	**3.079**	**2.409**	**3.720**

De stijging van de kosten dienstverlening door derden is vooral toe te wijzen aan hogere kosten van tijdelijk personeel en ingehuurde diensten.
De stijging van de overige algemene kosten komt door hogere automatiseringskosten en hogere leasekosten.

Toelichting op het resultaat uit begeleiding
De kosten van begeleiding zijn ten opzichte van 2016 lager uitgevallen door een lagere bezetting.
Deze bijdrage is noodzakelijk om de werkplekken voor Activerend Werk te kunnen bekostigen.

Toelichting op het resultaat uit verloning
Het resultaat van verloning is positief uitgevallen door een lagere SW-bezetting voor de deelnemende gemeenten en het 'Lage-InkomensVoordeel'. De werkelijke SW-bezetting bevat ook de SW-medewerkers uit de gemeenten Montferland en Renkum die niet in de begroting zijn opgenomen.

Bijdrage SW (oud)
De bijdrage SW (oud) van € 64.750k is hoger dan begroot door de SW-medewerkers uit de gemeenten Montferland en Renkum. Het resultaat op de SW- medewerkers van Montferland is nihil.

De Bijdrage SW (oud) dekt volledig de kosten van de SW-ers.

Detacheringsvergoeding doelgroep
Dit zijn de opbrengsten van de inzet van werknemers uit de doelgroep voor personen in Activerend Werk. Deze kostenpost komt terug als detacheringsvergoeding bij het onderdeel 'resultaat uit productie'

Salariskosten SW
De belangrijkste kostenpost wordt gevormd door de post salariskosten SW-personeel. De salariskosten zijn een miljoen meer door een hogere SW bezetting. De SW-bezetting (exclusief Begeleid Werken) is 31,1 fte hoger uitgevallen dan begroot, daarnaast zijn ook de salariskosten per fte € 54 hoger uitgevallen dan begroot. De salariskosten SW zijn hiermee € 1.043k hoger dan begroot.

De salariskosten SW per fte zijn gestegen door de afgesproken salarisverhoging in de nieuwe cao voor de SW en door hogere sociale lasten.

Personeelsgebonden kosten SW
Onder deze post worden de reiskosten woon-werkverkeer en de loonkostensubsidie van Begeleid Werken.

Een specificatie van de personeelsgebonden kosten SW is als volgt:

(x € 1.000)	**Rekening 2017**	**2017**	**Rekening 2016**
Kosten woon-werk	1.015	1.019	1.082
Kosten maatvervoer	16	52	47
Kosten Begeleid Werken	517	537	564
Overige personeelsgebonden kosten	370	320	0
Totaal	**1.918**	**1.928**	**1.693**

Vanaf 2017 worden de kosten van jubilea en vakbondscontributie meegenomen onder de Personeelsgebonden kosten SW. De personeelsgebonden kosten zijn binnen de begroting gebleven.

Wet Werk en Zekerheid
Dit betreffen de kosten als gevolg van wettelijke verplichtingen voor vergoedingen aan medewerkers die ontslagen worden (bijvoorbeeld bij arbeidsongeschiktheid) en die een dienstverband van minstens twee jaar hebben.

Toelichting op het resultaat overige posten

Resultaat verbonden partijen

Dit betreft het resultaat van de verbonden partijen Beverweerd Holding B.V., Tuincentrum de Wuurde B.V. en Presikhaaf Dienstverlening B.V. en Tuincentrum Arnhem.

Specificatie aandeel verbonden partijen

(x € 1.000)	**Rekening 2017**	**Begroting 2017**	**Rekening 2016**
Beverweerd Holding B.V.	-5	0	33
Overige verbonden partijen	0	0	-1
Totaal	**-5**	**0**	**32**

Transitiekosten
Dit betreffen de kosten die ontstaan in 2017 om Presikhaaf Bedrijven de noodzakelijke transitie te laten doormaken.

Incidentele lasten

Specificatie incidentele lasten

(x € 1.000)	**2017**	**Begroting 2017**	**Rekening 2016**
Incidentele lasten – als gevolg van lopende frictiekosten	310	0	2.016
Afwaardering/verkoop bedrijfsgebouwen	0	0	519
Incidentele lasten - overgang naar Scalabor B.V.	12.552	0	0
Totaal	**12.862**	**0**	**2.535**

Specificatie incidentele lasten - overgang naar Scalabor B.V.

(x € 1.000)	**Rekening 2017**	**Begroting 2017**	**Rekening 2016**
Vastgoed	522.000	522.000	0
Financiering	2.330.000	2.330.000	0
Afkoop uitkomst DD	250.000	250.000	0
Overige posten	650.000	650.000	0
Personeel: boventalligheid	6.900.000	6.900.000	0
Personeel: compensatie hogere schalen	1.900.000	1.900.000	0
Totaal	**12.552.000**	**12.552.000**	**0**

Bijdragen gemeenten

Hieronder het overzicht van de in de exploitatie overzichten opgenomen bijdragen gemeenten.

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017
Bijdrage gemeenten instandhouding werkplekken	269	269
Bijdrage begeleiding door gemeenten	2.873	2.873
Bijdrage SW (oud)	61.466	61.466
Bijdrage gemeenten overige posten	600	600
Subtotaal bijdrage deelnemende gemeenten	**65.208**	**65.208**
Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten	424	0
Bijdrage SW (oud) op basis van werkgemeente	2.860	861
Totale bijdragen gemeenten	**68.492**	**66.069**

Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen

Vanaf 1 januari 2013 is de WNT van toepassing voor Presikhaaf Bedrijven. Conform de beleidsregels toepassing WNT hebben wij in onderstaande tabel voor alle topfunctionarissen de voorgeschreven informatie opgenomen. Voor niet-topfunctionarissen is er geen informatie opgenomen omdat geen enkele medewerker boven de norm uitkomt. De WNT-normen bedragen voor het jaar 2017 voor Presikhaaf Bedrijven is € 181.000 voor personeel in loondienst. Dit is tevens het normbedrag voor ingehuurd personeel langer dan één jaar. Het maximum jaarbedrag voor ingehuurd personeel korter dan een jaar is € 258.000.

Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking kalendermaand 1-12

Bedrage x € 1	J.H. Janssen
Functiegegevens	Algemeen directeur
Aanvang functievervulling Einde functievervulling	29-1-2016 nvt
Aantal kalendermaanden waarin functievervulling vóór 2017	11
Aantal kalendermaanden waarin functievervulling in 2017	12
Aantal uren functievervulling in 2017	1.872
Individueel WNT-maximum	181.000
Maximum uurtarief	176
Uitgekeerde bezoldiging in 2017	154.892
Bezoldiging per uur	83
-/- onverschuldigd betaald bedrag	0
Totaal bezoldiging	154.892
Verplichte motivering indien overschrijding	nvt

Ook voor 2016 bleef de directeur ruim onder de WNT norm.

Toezichthoudende topfunctionarissen

a	b	c	d	e	f	g	h	i
W.P. van Burgsteden	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
P.G.M. Lunter	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
A. Haga	Bestuurslid	6 mnd.	2017	0	0	0	0	0
M.A.R. Leisink	Bestuurslid ((plv.-) voorzitter)	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
P.J. Bollen	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
H.C.M. Knuiman	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.H.A.P. Sluiter	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
B. Ross	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
T.M.N. Vugts	Bestuurslid	10 mnd.	2017	0	0	0	0	0
R. Haverkamp	Bestuurslid	1 mnd.	n.v.t.	0	0	0	0	0
B. Elfrink	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
A. Logemann	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
J.H.J. Sluiter	Bestuurslid (voorzitter)	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0
S. Bijl	Bestuurslid	n.v.t.	n.v.t.	0	0	0	0	0

Verklaring van de letters:
a. de naam
b. de functie
c. de duur en omvang van het dienstverband (tenzij anders weergegeven zijn de personen het gehele jaar bestuurslid geweest)
d. het jaar waarin het dienstverband is beëindigd
e. de beloning in €
f. belastbare onkostenvergoeding
g. beloningen betaalbaar op termijn
h. totaal bezoldiging in 2017
i. totaal bezoldiging in 2016

De bestuursleden blijven met hun vergoeding van nihil onder de WNT-norm van € 27.150 (voorzitter) en € 18.100 (voor overige bestuursleden).

Analyse begrotingsrechtmatigheid

Resultaat uit productie

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Bruto-opbrengst inclusief mutatie OHW	21.325	18.794	20.566
Materiaal verbruik + uitbesteed werk + inzet P-wetters	6.691	5.412	6.020
Netto-opbrengst	**14.634**	**13.382**	**14.546**
Netto-opbrengstpercentage	*68,6%*	*71%*	*70,7%*
Overige opbrengsten	2.612	2.180	1.997
Som der bedrijfsopbrengsten	**17.246**	**15.562**	**16.543**
Lasten			
Salariskosten regulier personeel	7.684	6.993	7.054
Detacheringsvergoeding doelgroep	2.420	2.420	2.553
Overige personeelskosten	468	434	746
Afschrijvingen	454	760	704
Financiële baten en lasten	356	511	612
Overige bedrijfskosten	5.193	4.714	6.024
Totaal lasten	**16.575**	**15.831**	**17.693**
Opbrengsten - lasten	**671**	**-269**	**-1.150**
Bijdrage gemeenten instandhouding werkplekken	269	269	2.390
RESULTAAT UIT PRODUCTIE	**940**	**0**	**1.240**

De totale werkelijke lasten binnen dit onderdeel bedragen voor 2017 € 23.266 tegenover begroot € 21.243. Dit is een overschrijding van € 2.023. Deze overschrijding wordt in zijn geheel gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Hierdoor is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Resultaat uit begeleiding

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Kosten begeleiding	2.873	2.873	2.908
Bijdrage begeleiding door gemeenten	2.873	2.873	2.969
RESULTAAT UIT BEGELEIDING	**0**	**0**	**61**

De werkelijke lasten zijn gelijk aan de begrote lasten. Hierdoor is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Resultaat uit verloning

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Bijdrage SW (oud)	64.750	62.327	67.404
Detacheringsvergoeding doelgroep	2.420	2.420	2.553
Salariskosten SW	63.862	62.819	67.551
Personeelsgebonden kosten SW	1.918	1.928	1.693
Wet Werk en Zekerheid	178	0	150
RESULTAAT UIT VERLONING	**1.212**	**0**	**563**

De totale werkelijke lasten binnen dit onderdeel bedragen voor 2017 € 65.958 tegenover begroot € 64.746. Dit is een overschrijding van € 1.212. Deze overschrijding wordt in zijn geheel gecompenseerd door direct gerelateerde inkomsten. Hierdoor is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

Resultaat uit overige posten

(x € 1.000)	Rekening 2017	Begroting 2017	Rekening 2016
Resultaat verbonden partijen	-5	0	32
Transitiekosten	-420	0	-600
Incidentele lasten - lopende Frictie	-310	0	-2.535
Incidentele lasten - overgang naar Scalabor B.V.	-12.552	0	0
Opbouw weerstandsvermogen	0	-600	0
Bijdrage gemeenten overige posten	600	600	2.090
RESULTAAT OVERIGE POSTEN	**-12.687**	**0**	**-1.013**

De totale werkelijke lasten binnen dit onderdeel bedragen voor 2017 € 12.687 tegenover begroot € 600. Dit is een overschrijding van € 12.187. De incidentele lasten zijn vastgesteld in het Algemeen Bestuur van 22 december 2017. Hierdoor is er geen sprake van een begrotingsonrechtmatigheid.

9 OVERIGE GEGEVENS

Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

10 BIJLAGEN

Bijlage A: Specificatie van de SW-werknemers in AJ naar gemeente:

Arnhem	1.139,60
Doesburg	70,46
Duiven	74,53
Lingewaard	188,01
Overbetuwe	146,70
Rheden	250,32
Rijnwaarden	55,90
Rozendaal	0,84
Westervoort	95,84
Zevenaar	131,75
Aalten	1,25
Apeldoorn	4,18
Baarn	0,41
Barneveld	2,00
Berg & Dal	1,00
Berkelland	0,39
Beuningen	0,82
Bronckhorst	1,00
Doetinchem	3,08
Druten	1,00
Ede	5,29
Enschede	0,46
Lochem	1,00
Montferland	50,43
Neder-Betuwe	5,77
Nijmegen	9,64
Renkum	21,04
Rhenen	1,00
Soest	0,29
Tiel	0,00
Wageningen	2,13
West Maas en Waal	1,00
Zutphen	1,00
Totaal	**2.268,14**

Bijlage B: Normenkader Rechtmatigheid

Het Algemeen Bestuur heeft in haar vergadering van 22 december 2017 het normenkader ten behoeve van de financiële rechtmatigheid vastgesteld. Wetten in formele zin worden vanuit buiten opgelegd en zijn daardoor niet beïnvloedbaar door het Algemeen Bestuur. Deze vallen dus te allen tijde onder het normenkader. Onderstaand worden de belangrijkste genoemd:
Het normenkader omvat thans de volgende wet- en regelgeving:
Interne kaders:

- Regeling Werkvoorziening Midden-Gelderland;
- Treasurystatuut;
- Financiële en controle protocol;

Externe kaders:

- Grondwet;
- Wet Gemeenschappelijke Regelingen;
- Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Wet Financiering decentrale overheden (Fido);
- Participatiewet;
- Fiscale en sociale wetgeving;
- BTW-compensatiefonds;
- Regels omtrent (Europese) Aanbesteding;
- Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden (BADO);
- Houdbaarheid OverheidsFinancien (HOF);
- Wet Markt en Overheid;
- Wet Normering bezoldiging Topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT);
- Wet sociale werkvoorziening.

Presikhaaf Bedrijven (in liquidatie)

(Concept)

Gewijzigde Begroting 2018

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 3
2 BESCHRIJVING PRESIKHAAF BEDRIJVEN ONDERDELEN 5
3 PERSONEEL 6
4 RISICO'S 7
5 BEGROTING 9
5.1 PROGRAMMABEGROTING PRESIKHAAF BEDRIJVEN 9
5.2 RESULTAAT UIT PRODUCTIE 10
5.3 RESULTAAT UIT BEGELEIDING 10
5.4 RESULTAAT UIT VERLONING 11
5.5 RESULTAAT UIT OVERIGE POSTEN 13
5.6 MEERJARENRAMING 15
5.7 BALANS 18
6 VERPLICHTE PARAGRAFEN 19

1 Inleiding

De bedrijfsactiviteiten zijn per 1 januari 2018 overgedragen aan Scalabor B.V. (Scalabor). Ten tijde van het opstellen en vaststellen van de vastgestelde begroting van 2018 was hierover nog geen besluit genomen. De vastgestelde begroting heeft daarom het uitgangspunt “voortzetting bij ongewijzigd beleid”, dat wil zeggen een begrotingsopstelling die uitgaat van de op dat moment aanwezige activiteiten en organisatieomvang.

Het overdragen van de bedrijfsactiviteiten heeft een zeer grote impact op organisatie en financiën van Presikhaaf Bedrijven. Hierdoor is het noodzakelijk over te gaan tot een gewijzigde begroting. De indeling van resultaten en de hieraan ten grondslag liggende opbrengsten, bijdragen en kosten is zoveel mogelijk gelijk gebleven, om het historisch vergelijken van cijfers te vergemakkelijken.

Tevens is voorzien in een meerjarenraming 2019, 2020 en 2021, allen afgeleid van de gewijzigde begroting 2018. Over het algemeen geldt de strekking van de toelichtingen op de onderdelen van de gewijzigde begroting 2018 ook voor de jaren 2019 tot en met 2021.

De onderverdeling is daarmee als volgt:
- Productie, vervallen per 1 januari 2018;
- Begeleiding, vervallen per 1 januari 2018;
- Verloning;
- Overig, grotendeels vervallen per 1 januari 2018.

In hoofdstuk 2 en 5 zullen we deze onderdelen toelichten.

Aandachtspunten in deze begroting:

- Begrotingsresultaat
  De gewijzigde begroting 2018 is financieel sluitend. De begrote uitgaven en inkomsten zijn in evenwicht. In de begroting is geen rekening gehouden met de opbouw van het financieel weerstandsvermogen. Wel wordt het belang benadrukt om hiervoor het benodigde bedrag te reserveren en hierbij het vaststellen van de jaarrekening 2018 rekening te houden.

- Verloningsresultaat
  Presikhaaf Bedrijven heeft de dienstverbanden van alle SW-medewerkers onder haar hoede en draagt zorg voor de uitbetaling en financiering - door middel van de gemeentelijke bijdragen - van de loonlasten en hiermee samenhangende kosten. Presikhaaf Bedrijven wil de gemeenten niet achteraf confronteren met de kosten hiervan en brengt deze daarom vooraf in rekening in de vorm van de gemeentelijke bijdragen.

- Huisvesting
  Al het onroerend goed is in 2017 verkocht en hiertegen over zijn huurovereenkomsten afgestoten. De huurovereenkomsten zijn per 1 januari 2018 overdragen aan Scalabor.

- Wegvallen instroom SW
  Door het wegvallen van de SW instroom is er alleen sprake van uitstroom van SW-ers.

- Frictie- en transitiekosten
  De kosten die voorvloeien uit de overdracht van activiteiten aan Scalabor, zowel de transitiekosten als de kosten van de reorganisatie, de kosten voortvloeiend uit het afstoten van onroerend goed en de kosten van eerdere reorganisaties zijn ten laste gebracht van voorgaande boekjaren en worden daarom niet opgenomen in het resultaat van deze begroting.

- Risico’s
  Nu bekende globale risico’s worden in hoofdstuk 4 toegelicht.

- Begroting en meerjarenraming
  In hoofdstuk 5 vindt u de financiële begroting, inclusief de meerjarenraming en toelichtingen.

- Verplichte paragrafen
  In dit hoofdstuk 6 vindt u de toelichting op de weerstandscapaciteit en financiering.

2 Beschrijving Presikhaaf Bedrijven onderdelen

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de bundeling van activiteiten in de vier onderdelen, namelijk:

A. Productie
B. Begeleiding
C. Verloning
D. Overig

Zoals aangegeven is deze uit voorgaande jaren stammende indeling gehanteerd om het vergelijken met historische gegevens eenvoudig te maken. Voor de gewijzigde begroting geldt dat alleen de rubriek Verloning organisatorische en operationele betekenis heeft. De rubrieken Productie en Begeleiding zijn in de gewijzigde begroting 2018 niet meer actueel en zijn daarom op nul begroot. De rubriek Overig is op nul begroot omdat de frictie en transitiekosten ten laste gebracht zijn van voorgaande boekjaren.

Beschrijving van de onderdelen

A. Productie
De bedrijfsactiviteiten zijn overgedragen aan Scalabor. Presikhaaf Bedrijven heeft hiervoor geen eigen faciliteiten en personeel meer. Dit betekent dat alle SW-medewerkers in dienst bij Presikhaaf Bedrijven door Scalabor zoveel als mogelijk zullen worden voorzien van passend werk. De hiermee samenhangende kosten en opbrengsten zijn voor Scalabor. Presikhaaf Bedrijven ontvangt noch betaald hiervoor een vergoeding.

B. Begeleiding
Gekoppeld aan het voorzien van SW-medewerkers van passend werk is de begeleiding tijdens dit proces en op de werkplek. Ook dit is overgedragen aan Scalabor zonder dat hiervoor door Presikhaaf Bedrijven een vergoeding wordt betaald.

C. Verloning
Presikhaaf Bedrijven is verantwoordelijk voor de verloning van al haar dienstverbanden en draagt deze loonlasten. Het voeren van de personeels- en salarisadministratie en de financiële administratie conform wet- en regelgeving en de betalingen van de salarissen is uitbesteed aan Scalabor. Presikhaaf Bedrijven betaalt hiervoor een vergoeding. Dit geldt ook voor de financiële administratie.
Daarnaast zijn er voor Presikhaaf Bedrijven nog bureaukosten, dit zijn de kosten van de ondersteunende Presikhaaf organisatie voor afstemming en monitoring van de bij Scalabor uitbestede activiteiten en voor verslaglegging en bestuurlijke informatievoorziening.

D. Overig
In dit onderdeel worden eventuele de transitie- en frictiekosten verantwoord. Zoals aangegeven zijn deze op nihil begroot.
Onder de post ‘overig’ is ook de opbouw van het weerstandsvermogen opgenomen, begroot op nul. Daarnaast worden hier zaken verantwoord die niet vallen onder A, B of C.

In hoofdstuk 5 vindt u de begroting waarin het financiële resultaat per onderdeel is gepresenteerd.

3 Personeel

Eind 2017 is voor de reguliere bezetting een reorganisatie doorgevoerd. Medewerkers die niet zijn geplaatst zijn boventallig verklaard of inmiddels uit dienst. De kosten hiervan zijn opgenomen in een voorziening, waarvan de last is opgenomen in de jaarrekening 2017, en Presikhaaf Bedrijven draagt zorg voor de afwikkeling hiervan.

Alle reguliere medewerkers die bij de reorganisatie zijn geplaatst zijn begin 2018 overgegaan naar Scalabor. Alle personen afkomstig uit de Participatiewet die werkten bij Presikhaaf Bedrijven zijn overgegaan naar Scalabor. De SW-medewerkers met een dienstverband bij Presikhaaf Bedrijven zijn qua activiteiten overgegaan naar Scalabor.

Dit betekent dat alle op deze medewerkers gerichte acties met betrekking tot de inzetbaarheid, verlaging verzuim, verhoging van productiviteit en verhoging van de betrokkenheid bij de bedrijfsprocessen of andere personele activiteiten door Scalabor geraamd, gestuurd en gemonitord worden. Indien dit van invloed is op het resultaat van Presikhaaf Bedrijven zal hiervan verslag gedaan worden. In deze begroting worden geen concrete effecten voorzien.

4 Risico's

Onvoldoende weerstandvermogen
Voor onderstaande risico's geldt dat deelnemende gemeenten worden behoed voor onvoorziene kosten als de resultaten negatief beïnvloed worden door een voldoende hoog weerstandsvermogen. Presikhaaf Bedrijven heeft hiervoor geen reserve.

Medewerkers voorzien van passend werk
Het belangrijkste risico voor Presikhaaf Bedrijven vormt het welslagen van Scalabor. Alle SW-medewerkers hebben en behouden hun dienstverband bij Presikhaaf Bedrijven. Presikhaaf Bedrijven heeft geen eigen faciliteiten en organisatie om deze medewerkers van passend werk te voorzien.
Indien Scalabor daar onvoldoende in slaagt legt dit een grote druk bij Presikhaaf Bedrijven als formele werkgever en bij de deelnemende gemeenten als politiek verantwoordelijken. Acties om alsnog medewerkers van passend werk te voorzien kunnen tot grote kosten leiden.

Aanpassingen in werkgeversverplichtingen
In de begrotingsopstelling zijn de loonkosten jaar op jaar geïndexeerd. Aanpassingen op werkgeversverplichtingen kunnen hiervan afwijken en leiden tot hogere of lagere kosten dan begroot.

Afwijkingen van geraamde afname SW-bezetting
In deze begroting is rekening gehouden met een afname van de SW-dienstverbanden, op basis van inzicht in het personeelsbestand en historische gegevens. Hier zijn onzekerheden aan verbonden die maken dat de afname hoger of lager kan zijn. Hierdoor kunnen de loonlasten hoger of lager zijn waardoor het resultaat negatief of positief beïnvloed kan worden.

Claims van relaties inzake aan Scalabor overgedragen contractuele verplichtingen
Presikhaaf Bedrijven is in het verleden contractuele verplichtingen aangegaan met betrekking tot activiteiten die overgedragen zijn aan Scalabor. Als relaties Presikhaaf Bedrijven verantwoordelijk blijven houden voor het nakomen van deze verplichtingen dan kunnen hieruit kosten voortkomen. Deze kosten zullen het resultaat negatief beïnvloeden.

Overige contractuele verplichtingen
Er zijn aannames gedaan in de kosten voor verplichtingen inzake de huurovereenkomst van de huisvesting van Presikhaaf Schoolmeubelen. Als de realisatie hiervan afwijkt beïnvloedt dit het resultaat.

Onduidelijkheden in verdeling verantwoordingsgebieden tussen Presikhaaf Bedrijven en Scalabor
De overgang van bedrijfsactiviteiten, het uitbesteden van taken en het verdelen van de verantwoordingsgebieden zijn in meer of minder gedetailleerde vorm onderling overeengekomen. Er is geen ervaring opgebouwd in de samenwerking die hierbij nodig is. Er kunnen hierdoor verschillen van inzicht ontstaan over welk van de partijen verantwoordelijk is voor welk gebied. Hierdoor kunnen voor Presikhaaf Bedrijven kosten ontstaan die het resultaat negatief beïnvloeden.

Afwikkeling boventalligheid
In de opbouw van de reservering voor de kosten van boventalligheid zijn aannames gedaan, vooral met betrekking tot de gemiddelde duur van boventalligheid. Indien de werkelijke duur van boventalligheid afwijkt van deze aanname dan kan de reservering te laag of te hoog blijken. Hierdoor kan het resultaat negatief of positief worden beïnvloed.

Niet overgedragen balansposten

Op de balans is met name sprake van een post te innen vorderingen debiteuren als gevolg van bedrijfsactiviteiten in voorgaande jaren. Indien de afwikkeling van deze post afwijkt van de raming dan kan het resultaat hierdoor positief of negatief worden beïnvloed.

5 Begroting

In dit hoofdstuk wordt u geïnformeerd over begrote resultaten van Presikhaaf Bedrijven.

5.1 Programmabegroting Presikhaaf Bedrijven

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Begroting 2018	Rekening 2017
Resultaat uit productie	0	0	940
Resultaat uit begeleiding	0	0	0
Resultaat uit verloning	0	0	1.212
Resultaat uit overige posten	0	0	-12.687
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-10.535**
Personeelsgegevens			
SW-werknemers in fte	2.024,0	2.111,8	2.178,2
SW-werknemers in AJ	2.106,7	2.196,0	2.268,2
Werknemers BW in fte	40,4	42,8	42,5
Werknemers BW in AJ	43,1	45,5	45,4
Reguliere werknemers in fte	0,0	149,8	153,8
Resultaten per fte (SW) in €			
Resultaat uit productie	0	0	432
Resultaat uit begeleiding	0	0	0
Resultaat uit verloning	0	0	556
Resultaat uit overige posten	0	0	-5.825
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-4.837**

De gewijzigde begroting 2018 is financieel sluitend. De begrote uitgaven en inkomsten zijn in evenwicht.

In de volgende paragrafen wordt het resultaat per onderdeel toegelicht.

5.2 Resultaat uit productie

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Begroting 2018	Rekening 2017
Bruto-opbrengst inclusief mutatie OHW	0	21.209	21.325
Materiaal verbruik + uitbesteed werk + inzet P-wetters	0	7.119	6.691
Netto-opbrengst	**0**	**14.090**	**14.634**
Netto-opbrengstpercentage		*81%*	*68,6%*
Overige opbrengsten	0	2.270	2.612
Som der bedrijfsopbrengsten	**0**	**16.360**	**17.246**
Lasten			
Salariskosten regulier personeel	0	7.376	7.684
Detacheringsvergoeding doelgroep	0	2.340	2.420
Overige personeelskosten	0	604	468
Afschrijvingen	0	646	454
Financiële baten en lasten	0	439	356
Overige bedrijfskosten	0	4.955	5.193
Totaal lasten	**0**	**16.360**	**16.575**
Opbrengsten - lasten	**0**	**0**	**671**
Bijdrage gemeenten instandhouding werkplekken	0	0	269
RESULTAAT UIT PRODUCTIE	**0**	**0**	**940**

Zoals aangegeven zijn alle bedrijfsactiviteiten overgedragen aan Scalabor. Hierdoor zijn er geen kosten en opbrengsten te begroten in het productieresultaat en is dit resultaat hierdoor nul.

De kosten voor het uitbesteden van administratie en verplichtingen aan Scalabor en de organisatiekosten van Presikhaaf (bureaukosten) zijn opgenomen in het resultaat uit verloning.

5.3 Resultaat uit begeleiding

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Begroting 2018	Rekening 2017
Kosten begeleiding	0	2.744	2.873
Bijdrage begeleiding door gemeenten	0	2.744	2.873
RESULTAAT UIT BEGELEIDING	**0**	**0**	**0**

Voor dit resultaat geldt dat de begeleiding van SW-medewerkers naar en op een passende werkplek is overgedragen aan Scalabor. Hierdoor zijn er geen kosten en geen gemeentelijke bijdrage te begroten.

5.4 Resultaat uit verloning

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Begroting 2018	Rekening 2017
Bijdrage SW (oud)	63.590	61.117	64.750
Detacheringsvergoeding doelgroep	0	2.340	2.420
Salariskosten SW	60.184	61.579	63.862
Personeelsgebonden kosten SW	1.819	1.878	1.918
Wet Werk en Zekerheid	0	0	178
Meeropbrengsten voormalige ID-banen	-143	0	0
Bureaukosten	150	0	0
Kosten uitbesteding administratie en verplichtingen	1.580	0	0
RESULTAAT UIT VERLONING	**0**	**0**	**1.212**

Algemeen
Met als uitgangspunt de gemiddelde SW-bezetting in 2017 wordt voor de opbouw van dit resultaat uitgegaan van een jaar op jaar afname van deze medewerkers van gemiddeld 5%. Daarnaast wordt het verschil in de bezetting tussen rekening 2017 en gewijzigde begroting 2018 veroorzaakt door de overgang van het personeel uit de gemeente Montferland naar Laborijn.
De gemiddelde loonkosten per fte en de overige kostenposten zijn geïndexeerd met jaar op jaar 1,5%.

Bijdrage SW (oud)
Bij het opstellen van de gewijzigde begroting 2018 wordt uitgegaan van een gemiddelde SW-bezetting van 2.106,7 AJ. De bezetting daalt als gevolg van natuurlijk verloop en door de overgang van het personeel uit de gemeente Montferland.

De Bijdrage SW (oud) dekt volledig de kosten van de SW-ers.

Detacheringsvergoeding doelgroep
Er wordt geen detacheringsvergoeding voor het plaatsen van SW-medewerkers aan Scalabor begroot.

Salariskosten SW
De belangrijkste kostenpost wordt gevormd door de post salariskosten SW-personeel. Voor de gewijzigde begroting 2018 worden de totale uitgaven begroot op ruim € 60,2 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op een SW-bezetting voor 2018 van gemiddeld 1.983,6 fte, exclusief de SW-bezetting voor Begeleid Werken. Er is rekening gehouden met de effecten van het Lage Inkomensvoordeel. Er is ook rekening gehouden met het natuurlijk verloop en een indexatie van de kosten, zoals aangegeven.

Personeelsgebonden kosten SW
Onder deze post worden de reiskosten woon-werkverkeer, de loonkostensubsidie van Begeleid Werken en overige personeelsgebonden kosten opgenomen, dit betreffen vooral de kosten van jubilea en de kosten van de vergoeding van het lidmaatschap van de vakbond.

Een specificatie van de personeelsgebonden kosten SW is als volgt:

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Begroting 2018	Rekening 2017
Kosten woon-werk SW	957	900	1.015
Kosten maatvervoer SW	15	30	16
Kosten Begeleid Werk	498	450	517
Overige personeelsgebonden kosten	349	498	370
Totaal	**1.819**	**1.878**	**1.918**

Wet Werk en Zekerheid
Op basis van de berichtgeving over de effectuering van nieuwe wetgeving is deze post op nul begroot.

Meeropbrengsten voormalige ID-banen
Het betreft opbrengsten van een groep voormalige gemeente medewerkers met inmiddels een SW-status. Er is rekening gehouden met een afname van de omvang van deze groep op basis van natuurlijk verloop. In de begroting 2018 en de rekening 2017 is deze post opgenomen in de overige opbrengsten van het resultaat uit productie.

Bureaukosten
Dit zijn de kosten van de ondersteunende Presikhaaf organisatie voor afstemming en monitoring van de bij Scalabor uitbestede activiteiten en voor verslaglegging, bestuurlijke informatievoorziening en het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Deze kosten worden geïndexeerd.

Kosten uitbesteding administratie en verplichtingen
Het voeren van de personeels- en salarisadministratie en de financiële administratie conform wet- en regelgeving en de betalingen van de salarissen is uitbesteed aan Scalabor. Presikhaaf Bedrijven betaald hiervoor een vergoeding van € 750 per AJ. Hierbij inbegrepen is de financiële administratie. Deze kosten nemen af op basis van het natuurlijk verloop van de SW-medewerkers.

5.5 Resultaat uit overige posten

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Begroting 2018	Rekening 2017
Resultaat verbonden partijen	0	0	-5
Transitiekosten	0	0	-420
Incidentele lasten - lopende Frictie	0	0	-310
Incidentele lasten - overgang naar Scalabor B.V.	0	0	-12.552
Opbouw weerstandsvermogen	0	-600	0
Bijdrage gemeenten overige posten	0	600	600
RESULTAAT OVERIGE POSTEN	**0**	**0**	**-12.687**

Resultaat verbonden partijen
Hieronder wordt het resultaat van Beverweerd Holding B.V. gepresenteerd. Voor de gewijzigde begroting 2018 verwachten wij geen resultaat uit Beverweerd Holding B.V. Deze vennootschap zal worden geliquideerd.

Transitiekosten
Voor 2018 worden er geen transitiekosten voorzien. Transitiekosten voor de overgang van Scalabor zijn opgenomen in de jaarrekening 2017.

Frictiekosten – lopende Frictie
In voorgaande jaren is voorzien in de opbouw van deze post, een verdere opbouw wordt niet voorzien.

Incidentele lasten – overgang naar Scalabor
In 2017 is voorzien in de opbouw van deze post, een verdere opbouw wordt niet voorzien.

Opbouw weerstandsvermogen
Er zijn geen kosten voor het opbouwen van het weerstandsvermogen opgenomen Om aan de norm uit de notitie Weerstandsvermogen te voldoen wordt aanbevolen om bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 hiermee rekening te houden.

Bijdrage gemeenten overige posten
Doordat er geen kosten worden begroot is deze bijdrage nul.

Overzicht bijdragen deelnemende gemeenten:

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Begroting 2018	Rekening 2017
Bijdrage gemeenten instandhouding werkplekken	0	0	269
Bijdrage begeleiding door gemeenten	0	2.744	2.873
Bijdrage SW (oud)	63.590	61.117	64.750
Bijdrage SW (oud) op basis van werkgemeente	-1.474	-2.410	-2.860
Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten	-37	0	-424
Bijdrage gemeenten overige posten	0	600	600
Totaal	**62.079**	**62.051**	**65.208**
Verdeling naar gemeenten			
Arnhem	32.809	32.911	34.489
Doesburg	2.049	2.097	2.158
Duiven	2.160	2.122	2.237
Lingewaard	5.450	5.318	5.549
Overbetuwe	4.234	4.145	4.330
Rheden	7.108	7.198	7.623
Rozendaal	25	25	52
Westervoort	2.731	2.842	2.973
Zevenaar (inclusief Rijnwaarden)	5.513	5.393	5.797
Totaal	**62.079**	**62.051**	**65.208**

Voor de gewijzigde begroting 2018 is rekening gehouden met het werkelijke deelnamepercentage voor het jaar 2018. In de Begroting 2018 was rekening gehouden met het verwachte deelnamepercentage.

Per 1 januari 2017 is de systematiek ‘betalende gemeente (werkgemeente)’ ingevoerd. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2017 voor SW-ers die niet wonen in één van de deelnemende gemeenten een gemeente (meestal de centrumgemeente) als subsidiegemeente wordt aangewezen. Voor het jaar 2018 is dit de gemeente Arnhem.

De realisatie van de bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten zal op basis van het werkelijke salariskosten, het werkelijk aantal AJ en de werkelijke SW-bijdrage worden bepaald.

De gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn per 1 januari 2018 samengevoegd tot één gemeente: Zevenaar.
De SW-ers uit de gemeente Montferland zijn overgegaan naar Laborijn per 1 januari 2018, dit verklaart de daling van de post ‘Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten’.

De bijdrage door de deelnemende gemeenten is voor de begroting van het jaar gewijzigde begrotingsjaar 2018 lager dan voor de rekening 2017.
Dit komt door een lagere bezetting aantal SW-ers waardoor de bijdrage SW-oud is verlaagd.

5.6 Meerjarenraming

Voor de meerjarenramingen gelden dezelfde uitgangspunten als voor de gewijzigde begroting, namelijk:

- Presikhaaf Bedrijven kent geen bedrijfsactiviteiten. Alle SW-medewerkers hebben een dienstverband bij het bedrijf maar het begeleiden op en naar een passende werkplek vindt plaats door Scalabor. Om deze reden zijn de rubrieken ‘resultaat uit productie’ en ‘resultaat uit begeleiding’ niet meer opgenomen;
- Er wordt uitgegaan van een bezettingsdaling van gemiddeld 5% als gevolg van verloop;
- De met de dienstverbanden samenhangende loon- en personele kosten komen ten laste van Presikhaaf Bedrijven, deze zijn jaar op jaar met 1,5% geïndexeerd. Financiering vindt plaats vanuit de deelnemende gemeenten in de vorm van de SW-bijdrage en voor niet deelnemende gemeente in de vorm van de SW-bijdrage voor niet deelnemende gemeenten;
- Het uitvoeren van hiermee samenhangende administraties en het voldoen aan verplichtingen zijn uitbesteed aan Scalabor, waarvoor kosten zijn opgenomen;
- Er wordt voorzien in bureaukosten, kosten van de ondersteunende Presikhaaf organisatie voor afstemming en monitoring van de bij Scalabor uitbestede activiteiten en voor verslaglegging, bestuurlijke informatievoorziening en het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Deze kosten zijn jaar op jaar met 1,5% geïndexeerd.

Resultaat overzicht

(x € 1.000)	**Begroting 2018 gewijzigd**	**Raming 2019**	**Raming 2020**	**Raming 2021**
Resultaat uit verloning	0	0	0	0
Resultaat uit overige posten	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**
Personeelsgegevens				
SW-werknemers in fte	2.024,0	1.922,8	1.826,7	1.735,3
SW-werknemers in AJ	2.106,7	2.001,4	1.901,3	1.806,2
Werknemers BW in fte	40,4	38,4	36,4	34,6
Werknemers BW in AJ	43,1	41,0	38,9	37,0
Reguliere werknemers in fte	0,0	0,0	0,0	0,0
Resultaten per fte (SW) in €				
Resultaat uit productie	0	0	0	0
Resultaat uit begeleiding	0	0	0	0
Resultaat uit verloning	0	0	0	0
Resultaat uit overige posten	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat uit verloning

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Bijdrage SW (oud)	63.590	61.300	59.094	56.966
Detacheringsvergoeding doelgroep	0	0	0	0
Salariskosten SW	60.184	58.032	55.956	53.956
Personeelsgebonden kosten SW	1.819	1.754	1.692	1.631
Wet Werk en Zekerheid	0	0	0	0
Meeropbrengsten voormalige ID-banen	-143	-139	-135	-133
Bureaukosten	150	152	155	157
Kosten uitbesteding administratie en verplichtingen	1.580	1.501	1.426	1.355
RESULTAAT UIT VERLONING	**0**	**0**	**0**	**0**

Specificatie Personeelsgebonden kosten SW

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Kosten woon-werk SW	957	922	890	858
Kosten maatvervoer SW	15	15	14	14
Kosten Begeleid Werk	498	480	463	446
Overige personeelsgebonden kosten	349	337	325	313
Totaal	**1.819**	**1.754**	**1.692**	**1.631**

Resultaat uit overige posten

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Resultaat verbonden partijen	0	0	0	0
Transitiekosten	0	0	0	0
Incidentele lasten - lopende Frictie	0	0	0	0
Incidentele lasten - overgang naar Scalabor B.V.	0	0	0	0
Opbouw weerstandsvermogen	0	0	0	0
Bijdrage gemeenten overige posten	0	0	0	0
RESULTAAT OVERIGE POSTEN	**0**	**0**	**0**	**0**

Bijdrage gemeenten

Het vaststellen van de definitieve hoogte en verdeling van de bijdrage gemeenten vindt plaats op basis van gerealiseerde resultaat, de bijdrage van het Rijk voor niet deelnemende gemeenten en bezettingsaantallen.

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Raming 2019	Raming 2020	Raming 2021
Bijdrage SW (oud)	63.590	61.300	59.094	56.966
Bijdrage SW (oud) op basis van werkgemeente	-1.474	-1.371	-1.276	-1.186
Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten	-37	-40	-43	-45
Bijdrage gemeenten overige posten	0	0	0	0
Totaal	**62.079**	**59.889**	**57.775**	**55.735**
Verdeling naar gemeenten				
Arnhem	32.809	31.652	30.534	29.456
Doesburg	2.049	1.976	1.907	1.839
Duiven	2.160	2.084	2.011	1.940
Lingewaard	5.450	5.258	5.073	4.894
Overbetuwe	4.234	4.085	3.940	3.801
Rheden	7.108	6.857	6.615	6.382
Rozendaal	25	24	23	22
Westervoort	2.731	2.635	2.542	2.452
Zevenaar (inclusief Rijnwaarden)	5.513	5.318	5.130	4.949
Totaal	**62.079**	**59.889**	**57.775**	**55.735**

Voor de gewijzigde begroting 2018 is rekening gehouden met het werkelijke deelnamepercentage voor het jaar 2018. In de Begroting 2018 was rekening gehouden met het verwachte deelnamepercentage.

Per 1 januari 2017 is de systematiek ‘betalende gemeente (werkgemeente)’ ingevoerd. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2017 voor SW-ers die niet wonen in één van de deelnemende gemeenten een gemeente (meestal de centrumgemeente) als subsidiegemeente wordt aangewezen. Voor het jaar 2018 is dit de gemeente Arnhem.

De realisatie van de bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten zal op basis van het werkelijke salariskosten, het werkelijk aantal AJ en de werkelijke SW-bijdrage worden bepaald.

De gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn per 1 januari 2018 samengevoegd tot één gemeente: Zevenaar.
De SW-ers uit de gemeente Montferland zijn overgegaan naar Laborijn per 1 januari 2018, dit verklaart de daling van de post ‘Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten’.

5.7 Balans

Begrote balans Presikhaaf Bedrijven

(x € 1.000)	Rekening 31 december 2017		Begroting 31 december 2018	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		**0**		**0**
Materiële vaste activa		**0**		**0**
Financiële vaste activa		**145**		**0**
Vlottende activa				
Voorraden	2.401		0	
Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	9.684		0	
- Overige uitzettingen	4.803		0	
Liquide middelen	350		8.000	
Overlopende activa	1.708		0	
		18.946		**8.000**
Totaal		**19.091**		**8.000**
PASSIVA				
Vaste passiva				
Algemene reserve	1.451		0	
Gerealiseerd resultaat	-11.135		0	
Vordering op deelnemende gemeenten	9.684		0	
Eigen vermogen		**0**		**0**
Voorzieningen		**10.010**		**6.000**
Vaste schuldenrentetypische looptijd > 1 jaar		**0**		**0**
Vlottende passiva				
Vlottende schulden		**7.213**		**2.000**
Overlopende passiva		**1.868**		**0**
Totaal		**19.091**		**8.000**
Afgegeven bankgaranties		23		0

6 Verplichte paragrafen

Artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat in de paragraaf weerstandsvermogen een relatie wordt gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover Presikhaaf Bedrijven beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De materiële vaste activa bevat naar alle waarschijnlijkheid geen 'stille reserve'.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op de onderwerpen:

- weerstandscapaciteit;
- risico's;
- beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's.

Weerstandscapaciteit

Het gewenste eigen vermogen is in de notitie inzake weerstandsvermogen bepaald op 12,5% van het balanstotaal. Dit komt neer op een bedrag van circa € 1 miljoen. Het weerstandsvermogen is bedoeld om in moeilijke tijden eventuele exploitatieverliezen te kunnen opvangen.

Het wordt aanbevolen bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 de opbouw naar het gewenste weerstandsvermogen door te voeren of een aanzet daartoe te geven, als buffer voor tegenvallende resultaten.

Risico's

Zie hoofdstuk 4 voor risico's op hoofdlijnen.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's

Uitgaande van het resultaat over 2017 en 2018 zoals is opgenomen in de programmabegroting, is het gewenste eigen vermogen ultimo 2018 niet aanwezig. Bij de resultaatbestemming moet hier rekening mee worden gehouden.

Onderhoud kapitaalgoederen

Door het afstoten van de activa is er geen sprake meer van onderhoud van kapitaalgoederen. Maatregelen voor het onderhoud zijn daardoor niet nodig.

Financiering

Met inachtneming van wat is beschreven in het 'Treasurystatuut Presikhaaf Bedrijven', wordt in deze paragraaf de financiering vastgelegd voor 2018.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet bepaalt de maximale omvang van de netto-vlottende schuld (schulden aan kredietinstellingen – liquide middelen). Op basis van de wet Fido bedraagt voor Presikhaaf Bedrijven

de kasgeldlimiet € 5,238 miljoen, zijnde 8,2% van de totale begrotingsuitgaven voor 2018 ad € 63,878 miljoen.

De renterisiconorm is dat deel van de vaste schuld, waarover Presikhaaf Bedrijven renterisico mag lopen in casu waarvan de rente kan variëren. Op basis van de wet Fido bedraagt voor Presikhaaf Bedrijven de renterisiconorm € 12,776 miljoen, zijnde 20% van het begrotingstotaal.

Rentevisie

Voor het jaar 2018 gaan wij uit dat er voldoende liquide middelen zijn zodat er geen leningen hoeven te worden aangetrokken. De wet 'Schatkistbankieren' heeft geen invloed op onze financiering, de post liquide middelen wordt wel ondergebracht bij Schatkistbankieren.

Verbonden partijen

In het kader van de primaire doelstelling heeft Presikhaaf Bedrijven in het verleden een viertal rechtspersonen opgericht waarin activiteiten vanuit deze doelstelling zijn ondergebracht. Dit betreft Beverweerd Holding B.V., Stichting Motivaktie, Stichting Personeel Presikhaaf en Stichting Aan de Slag.

Beverweerd Holding B.V. heeft op haar beurt deelnemingen in Tuincentrum de Wuurde B.V., Presikhaaf Dienstverlening B.V. en B.V. Tuincentra Presikhaaf.

Tuincentrum de Wuurde B.V. en Presikhaaf Dienstverlening B.V. zijn per 1 januari 2018 overgedragen aan Scalabor B.V.
In 2018 zullen de vennootschappen Beverweerd Holding B.V. en B.V. Tuincentra Presikhaaf worden geliquideerd.

In het kader van het afstoten van alle bedrijfsactiviteiten zal de Stichting Motivaktie in 2018 worden geliquideerd. Stichting Personeel Presikhaaf bevat nu nog de resterende dienstverbanden van boventallig personeel. Na het afwikkelen van de boventalligheid vinden is de stichting niet meer actief en kan dan worden geliquideerd.
Stichting Aan de Slag is per 1 januari 2018 overgedragen als verbonden partij aan Scalabor B.V.

Presikhaaf Bedrijven zal de verbonden partijen adequaat financieren.

Kengetallen

De volgende kengetallen kunnen uit de begroting worden gehaald:

(x € 1.000)	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Netto schuldquote	-9,44%	-8,69%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-9,44%	-8,69%
Solvabiliteitsratio	0,00%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	0,00%	2,44%

Presikhaaf Bedrijven (in liquidatie) (concept) Begroting 2019

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 3
2 BESCHRIJVING PRESIKHAAF BEDRIJVEN ONDERDELEN 5
3 PERSONEEL 6
4 RISICO'S 7
5 BEGROTING 9
5.1 PROGRAMMABEGROTING PRESIKHAAF BEDRIJVEN 9
5.2 RESULTAAT UIT PRODUCTIE 10
5.3 RESULTAAT UIT BEGELEIDING 10
5.4 RESULTAAT UIT VERLONING 11
5.5 RESULTAAT UIT OVERIGE POSTEN 13
5.6 MEERJARENRAMING 15
5.7 BALANS 18
6 VERPLICHTE PARAGRAFEN 19

1 Inleiding

De bedrijfsactiviteiten zijn per 1 januari 2018 overgedragen aan Scalabor B.V. (Scalabor). Het overdragen van de bedrijfsactiviteiten heeft een zeer grote impact op organisatie en financiën van Presikhaaf Bedrijven. Dit komt in deze begroting tot uiting, overeenkomstig de gewijzigde begroting 2018. De indeling van resultaten en de hieraan ten grondslag liggende opbrengsten, bijdragen en kosten is zoveel mogelijk gelijk gebleven aan de gewijzigde begroting 2018 en de jaarrekening 2017, om het historisch vergelijken van cijfers te vergemakkelijken.

De begroting 2019 is afgeleid van de gewijzigde begroting 2018. Tevens is voorzien in een meerjaren raming 2020, 2021 en 2022, Feitelijk betekent dit dat in dit document opgenomen gegevens onder 'Begroting 2019' gelijk zijn aan de gegevens onder 'Raming 2019' uit de gewijzigde begroting 2018 en dat de meerjaren raming 2020 en 2021 uit deze begroting gelijk zijn aan de meerjaren raming 2020 en 2021 uit de gewijzigde begroting 2018, onder toevoeging van de raming 2022.

De onderverdeling is daarmee als volgt:
- Productie, vervallen per 1 januari 2018;
- Begeleiding, vervallen per 1 januari 2018;
- Verloning;
- Overig, grotendeels vervallen per 1 januari 2018.

In hoofdstuk 2 en 5 zullen we deze onderdelen toelichten.

Aandachtspunten in deze begroting:

- Begrotingsresultaat
  De begroting 2019 is financieel sluitend. De begrote uitgaven en inkomsten zijn in evenwicht. In de begroting is geen rekening gehouden met de opbouw van het financieel weerstandsvermogen. Wel wordt het belang benadrukt om hiervoor het benodigde bedrag te reserveren en hierbij het vaststellen van de jaarrekening 2018 rekening te houden.

- Verloningsresultaat
  Presikhaaf Bedrijven heeft de dienstverbanden van alle SW-medewerkers onder haar hoede en draagt zorg voor de uitbetaling en financiering - door middel van de gemeentelijke bijdragen - van de loonlasten en hiermee samenhangende kosten. Presikhaaf Bedrijven wil de gemeenten niet achteraf confronteren met de kosten hiervan en brengt deze daarom vooraf in rekening in de vorm van de gemeentelijke bijdragen.

- Huisvesting
  Al het onroerend goed is in 2017 verkocht en hiertegen over zijn huurovereenkomsten afgestoten. De huurovereenkomsten zijn per 1 januari 2018 overdragen aan Scalabor.

- Wegvallen instroom SW
  Door het wegvallen van de SW instroom is er alleen sprake van uitstroom van SW-ers.

- Frictie- en transitiekosten
  De kosten die voorvloeien uit de overdracht van activiteiten aan Scalabor, zowel de transitiekosten als de kosten van de reorganisatie, de kosten voortvloeiend uit het afstoten van onroerend goed en de kosten van eerdere reorganisaties zijn ten laste gebracht van voorgaande boekjaren en worden daarom niet opgenomen in het resultaat van deze begroting.

- Risico's
  Nu bekende globale risico's worden in hoofdstuk 4 toegelicht.

- Begroting en meerjarenraming
  In hoofdstuk 5 vindt u de financiële begroting, inclusief de meerjarenraming en toelichtingen.

- Verplichte paragrafen
  In dit hoofdstuk 6 vindt u de toelichting op de weerstandscapaciteit en financiering.

2 Beschrijving Presikhaaf Bedrijven onderdelen

In dit hoofdstuk vindt u een toelichting op de bundeling van activiteiten in de vier onderdelen, namelijk:

A. Productie
B. Begeleiding
C. Verloning
D. Overig

Zoals aangegeven is deze uit voorgaande jaren stammende indeling gehanteerd om het vergelijken met historische gegevens eenvoudig te maken. Voor de gewijzigde begroting geldt dat alleen de rubriek Verloning organisatorische en operationele betekenis heeft. De rubrieken Productie en Begeleiding zijn in de begroting 2019 niet meer actueel en zijn daarom op nul begroot. De rubriek Overig is op nul begroot omdat de frictie en transitiekosten ten laste gebracht zijn van voorgaande boekjaren.

Beschrijving van de onderdelen

A. Productie
De bedrijfsactiviteiten zijn overgedragen aan Scalabor. Presikhaaf Bedrijven heeft hiervoor geen eigen faciliteiten en personeel meer. Dit betekent dat alle SW-medewerkers in dienst bij Presikhaaf Bedrijven door Scalabor zoveel als mogelijk zullen worden voorzien van passend werk. De hiermee samenhangende kosten en opbrengsten zijn voor Scalabor. Presikhaaf Bedrijven ontvangt noch betaald hiervoor een vergoeding.

B. Begeleiding
Gekoppeld aan het voorzien van SW-medewerkers van passend werk is de begeleiding tijdens dit proces en op de werkplek. Ook dit is overgedragen aan Scalabor zonder dat hiervoor door Presikhaaf Bedrijven een vergoeding wordt betaald.

C. Verloning
Presikhaaf Bedrijven is verantwoordelijk voor de verloning van al haar dienstverbanden en draagt deze loonlasten. Het voeren van de personeels- en salarisadministratie en de financiële administratie conform wet- en regelgeving en de betalingen van de salarissen is uitbesteed aan Scalabor. Presikhaaf Bedrijven betaalt hiervoor een vergoeding. Dit geldt ook voor de financiële administratie.
Daarnaast zijn er voor Presikhaaf Bedrijven nog bureaukosten, dit zijn de kosten van de ondersteunende Presikhaaf organisatie voor afstemming en monitoring van de bij Scalabor uitbestede activiteiten en voor verslaglegging en bestuurlijke informatievoorziening.

D. Overig
In dit onderdeel worden eventuele de transitie- en frictiekosten verantwoord. Zoals aangegeven zijn deze op nihil begroot.
Onder de post ‘overig’ is ook de opbouw van het weerstandsvermogen opgenomen, begroot op nul. Daarnaast worden hier zaken verantwoord die niet vallen onder A, B of C.

In hoofdstuk 5 vindt u de begroting waarin het financiële resultaat per onderdeel is gepresenteerd.

3 Personeel

Eind 2017 is voor de reguliere bezetting een reorganisatie doorgevoerd. Medewerkers die niet zijn geplaatst zijn boventallig verklaard of inmiddels uit dienst. De kosten hiervan zijn opgenomen in een voorziening, waarvan de last is opgenomen in de jaarrekening 2017, en Presikhaaf Bedrijven draagt zorg voor de afwikkeling hiervan.

Alle reguliere medewerkers die bij de reorganisatie zijn geplaatst zijn begin 2018 overgegaan naar Scalabor. Alle personen afkomstig uit de Participatiewet die werkten bij Presikhaaf Bedrijven zijn overgegaan naar Scalabor. De SW-medewerkers met een dienstverband bij Presikhaaf Bedrijven zijn qua activiteiten overgegaan naar Scalabor.

Dit betekent dat alle op deze medewerkers gerichte acties met betrekking tot de inzetbaarheid, verlaging verzuim, verhoging van productiviteit en verhoging van de betrokkenheid bij de bedrijfsprocessen of andere personele activiteiten door Scalabor geraamd, gestuurd en gemonitord worden. Indien dit van invloed is op het resultaat van Presikhaaf Bedrijven zal hiervan verslag gedaan worden. In deze begroting worden geen concrete effecten voorzien.

4 Risico's

Onvoldoende weerstandvermogen
Voor onderstaande risico's geldt dat deelnemende gemeenten worden behoed voor onvoorziene kosten als de resultaten negatief beïnvloed worden door een voldoende hoog weerstandsvermogen. Presikhaaf Bedrijven heeft hiervoor geen reserve.

Medewerkers voorzien van passend werk
Het belangrijkste risico voor Presikhaaf Bedrijven vormt het welslagen van Scalabor. Alle SW-medewerkers hebben en behouden hun dienstverband bij Presikhaaf Bedrijven. Presikhaaf Bedrijven heeft geen eigen faciliteiten en organisatie om deze medewerkers van passend werk te voorzien.
Indien Scalabor daar onvoldoende in slaagt legt dit een grote druk bij Presikhaaf Bedrijven als formele werkgever en bij de deelnemende gemeenten als politiek verantwoordelijken. Acties om alsnog medewerkers van passend werk te voorzien kunnen tot grote kosten leiden.

Aanpassingen in werkgeversverplichtingen
In de begrotingsopstelling zijn de loonkosten jaar op jaar geïndexeerd. Aanpassingen op werkgeversverplichtingen kunnen hiervan afwijken en leiden tot hogere of lagere kosten dan begroot.

Afwijkingen van geraamde afname SW-bezetting
In deze begroting is rekening gehouden met een afname van de SW-dienstverbanden, op basis van inzicht in het personeelsbestand en historische gegevens. Hier zijn onzekerheden aan verbonden die maken dat de afname hoger of lager kan zijn. Hierdoor kunnen de loonlasten hoger of lager zijn waardoor het resultaat negatief of positief beïnvloed kan worden.

Claims van relaties inzake aan Scalabor overgedragen contractuele verplichtingen
Presikhaaf Bedrijven is in het verleden contractuele verplichtingen aangegaan met betrekking tot activiteiten die overgedragen zijn aan Scalabor. Als relaties Presikhaaf Bedrijven verantwoordelijk blijven houden voor het nakomen van deze verplichtingen dan kunnen hieruit kosten voortkomen. Deze kosten zullen het resultaat negatief beïnvloeden.

Overige contractuele verplichtingen
Er zijn aannames gedaan in de kosten voor verplichtingen inzake de huurovereenkomst van de huisvesting van Presikhaaf Schoolmeubelen. Als de realisatie hiervan afwijkt beïnvloedt dit het resultaat.

Onduidelijkheden in verdeling verantwoordingsgebieden tussen Presikhaaf Bedrijven en Scalabor
De overgang van bedrijfsactiviteiten, het uitbesteden van taken en het verdelen van de verantwoordingsgebieden zijn in meer of minder gedetailleerde vorm onderling overeengekomen. Er is geen ervaring opgebouwd in de samenwerking die hierbij nodig is. Er kunnen hierdoor verschillen van inzicht ontstaan over welk van de partijen verantwoordelijk is voor welk gebied. Hierdoor kunnen voor Presikhaaf Bedrijven kosten ontstaan die het resultaat negatief beïnvloeden.

Afwikkeling boventalligheid
In de opbouw van de reservering voor de kosten van boventalligheid zijn aannames gedaan, vooral met betrekking tot de gemiddelde duur van boventalligheid. Indien de werkelijke duur van boventalligheid afwijkt van deze aanname dan kan de reservering te laag of te hoog blijken. Hierdoor kan het resultaat negatief of positief worden beïnvloed.

Niet overgedragen balansposten

Op de balans is met name sprake van een post te innen vorderingen debiteuren als gevolg van bedrijfsactiviteiten in voorgaande jaren. Indien de afwikkeling van deze post afwijkt van de raming dan kan het resultaat hierdoor positief of negatief worden beïnvloed.

5 Begroting

In dit hoofdstuk wordt u geïnformeerd over begrote resultaten van Presikhaaf Bedrijven.

5.1 Programmabegroting Presikhaaf Bedrijven

(x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Resultaat uit verloning	0	0	1.212
Resultaat uit overige posten	0	0	-12.687
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-10.535**
Personeelsgegevens			
SW-werknemers in fte	1.922,8	2.024,0	2.178,2
SW-werknemers in AJ	2.001,4	2.106,7	2.268,2
Werknemers BW in fte	38,4	40,4	42,5
Werknemers BW in AJ	41,0	43,1	45,4
Reguliere werknemers in fte	0,0	0,0	153,8
Resultaten per fte (SW) in €			
Resultaat uit productie	0	0	432
Resultaat uit begeleiding	0	0	0
Resultaat uit verloning	0	0	556
Resultaat uit overige posten	0	0	-5.825
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**-4.837**

De begroting 2019 is financieel sluitend. De begrote uitgaven en inkomsten zijn in evenwicht.

In de volgende paragrafen wordt het resultaat per onderdeel toegelicht.

5.2 Resultaat uit productie

(x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Bruto-opbrengst inclusief mutatie OHW	0	0	21.325
Materiaal verbruik + uitbesteed werk + inzet P-wetters	0	0	6.691
Netto-opbrengst	**0**	**0**	**14.634**
Netto-opbrengstpercentage	*0%*	*0%*	*68,6%*
Overige opbrengsten	0	0	2.612
Som der bedrijfsopbrengsten	**0**	**0**	**17.246**
Lasten			
Salariskosten regulier personeel	0	0	7.684
Detacheringsvergoeding doelgroep	0	0	2.420
Overige personeelskosten	0	0	468
Afschrijvingen	0	0	454
Financiële baten en lasten	0	0	356
Overige bedrijfskosten	0	0	5.193
Totaal lasten	**0**	**0**	**16.575**
Opbrengsten - lasten	**0**	**0**	**671**
Bijdrage gemeenten instandhouding werkplekken	0	0	269
RESULTAAT UIT PRODUCTIE	**0**	**0**	**940**

Zoals aangegeven zijn alle bedrijfsactiviteiten overgedragen aan Scalabor. Hierdoor zijn er geen kosten en opbrengsten te begroten in het productieresultaat en is dit resultaat hierdoor nul.

De kosten voor het uitbesteden van administratie en verplichtingen aan Scalabor en de organisatiekosten van Presikhaaf (bureaukosten) zijn opgenomen in het resultaat uit verloning.

5.3 Resultaat uit begeleiding

(x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Kosten begeleiding	0	0	2.873
Bijdrage begeleiding door gemeenten	0	0	2.873
RESULTAAT UIT BEGELEIDING	**0**	**0**	**0**

Voor dit resultaat geldt dat de begeleiding van SW-medewerkers naar en op een passende werkplek is overgedragen aan Scalabor. Hierdoor zijn er geen kosten en geen gemeentelijke bijdrage te begroten.

5.4 Resultaat uit verloning

(x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Bijdrage SW (oud)	61.300	63.590	64.750
Detacheringsvergoeding doelgroep	0	0	2.420
Salariskosten SW	58.032	60.184	63.862
Personeelsgebonden kosten SW	1.754	1.819	1.918
Wet Werk en Zekerheid	0	0	178
Meeropbrengsten voormalige ID-banen	-139	-143	0
Bureaukosten	152	150	0
Kosten uitbesteding administratie en verplichtingen	1.501	1.580	0
RESULTAAT UIT VERLONING	**0**	**0**	**1.212**

Algemeen
Met als uitgangspunt de gemiddelde SW-bezetting in 2017 wordt voor de opbouw van dit resultaat uitgegaan van een jaar op jaar afname van deze medewerkers van gemiddeld 5%. Daarnaast wordt het verschil in de bezetting tussen rekening 2017 en gewijzigde begroting 2018 veroorzaakt door de overgang van het personeel uit de gemeente Montferland naar Laborijn.
De gemiddelde loonkosten per fte en de overige kostenposten zijn geïndexeerd met jaar op jaar 1,5%.

Bijdrage SW (oud)
Bij het opstellen van de begroting 2019 wordt uitgegaan van een gemiddelde SW bezetting van 2.001,4 AJ. De bezetting daalt als gevolg van natuurlijk verloop en door de overgang van het personeel uit de gemeente Montferland.

De Bijdrage SW (oud) dekt volledig de kosten van de SW-ers.

Detacheringsvergoeding doelgroep
Er wordt geen detacheringsvergoeding voor het plaatsen van SW-medewerkers aan Scalabor begroot.

Salariskosten SW
De belangrijkste kostenpost wordt gevormd door de post salariskosten SW-personeel. Voor de begroting 2019 worden de totale uitgaven begroot op ruim € 58,0 miljoen. Dit bedrag is gebaseerd op een SW-bezetting voor 2019 van gemiddeld 1.884,4 fte, exclusief de SW-bezetting voor Begeleid Werken. Er is tevens rekening gehouden met de effecten van het Lage Inkomensvoordeel. Er is tevens rekening gehouden met het natuurlijk verloop en een indexatie van de kosten, zoals aangegeven.

Personeelsgebonden kosten SW
Onder deze post worden de reiskosten woon-werkverkeer, de loonkostensubsidie van Begeleid Werken en overige personeelsgebonden kosten opgenomen, dit betreffen vooral de kosten van jubilea en de kosten van de vergoeding van het lidmaatschap van de vakbond.

Een specificatie van de personeelsgebonden kosten SW is als volgt:

(x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Kosten woon-werk SW	922	957	1.015
Kosten maatvervoer SW	15	15	16
Kosten Begeleid Werk	480	498	517
Overige personeelsgebonden kosten	337	349	370
Totaal	**1.754**	**1.819**	**1.918**

Wet Werk en Zekerheid
Op basis van de berichtgeving over de effectuering van nieuwe wetgeving is deze post op nul begroot.

Meeropbrengsten voormalige ID-banen
Het betreft opbrengsten van een groep voormalige gemeente medewerkers met inmiddels een SW-status. Er is rekening gehouden met een afname van de omvang van deze groep op basis van natuurlijk verloop. In de begroting 2018 en de rekening 2017 is deze post opgenomen in de overige opbrengsten van het resultaat uit productie.

Bureaukosten
Dit zijn de kosten van de ondersteunende Presikhaaf organisatie voor afstemming en monitoring van de bij Scalabor uitbestede activiteiten en voor verslaglegging, bestuurlijke informatievoorziening en het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Deze kosten worden geïndexeerd.

Kosten uitbesteding administratie en verplichtingen
Het voeren van de personeels- en salarisadministratie en de financiële administratie conform wet- en regelgeving en de betalingen van de salarissen is uitbesteed aan Scalabor. Presikhaaf Bedrijven betaald hiervoor een vergoeding van € 750 per AJ. Hierbij inbegrepen is de financiële administratie. Deze kosten nemen af op basis van het natuurlijk verloop van de SW-medewerkers.

5.5 Resultaat uit overige posten

(x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Resultaat verbonden partijen	0	0	-5
Transitiekosten	0	0	-420
Incidentele lasten - lopende Frictie	0	0	-310
Incidentele lasten - overgang naar Scalabor B.V.	0	0	-12.552
Opbouw weerstandsvermogen	0	0	0
Bijdrage gemeenten overige posten	0	0	600
RESULTAAT OVERIGE POSTEN	**0**	**0**	**-12.687**

Resultaat verbonden partijen
Hieronder wordt het resultaat van Beverweerd Holding B.V. gepresenteerd. Voor de begroting 2019 verwachten wij geen resultaat uit Beverweerd Holding B.V. Deze vennootschap zal worden geliquideerd.

Transitiekosten
Voor 2019 worden er geen transitiekosten voorzien. Transitiekosten voor de overgang van Scalabor zijn opgenomen in de jaarrekening 2017.

Frictiekosten – lopende Frictie
In voorgaande jaren is voorzien in de opbouw van deze post, een verdere opbouw wordt niet voorzien.

Incidentele lasten – overgang naar Scalabor
In 2017 is voorzien in de opbouw van deze post, een verdere opbouw wordt niet voorzien.

Opbouw weerstandsvermogen
Er zijn geen kosten voor het opbouwen van het weerstandsvermogen opgenomen Om aan de norm uit de notitie Weerstandsvermogen te voldoen wordt aanbevolen om bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 hiermee rekening te houden.

Bijdrage gemeenten overige posten
Doordat er geen kosten worden begroot is deze bijdrage nul.

Overzicht bijdragen deelnemende gemeenten:

(x € 1.000)	Begroting 2019	Begroting 2018 gewijzigd	Rekening 2017
Bijdrage SW (oud)	61.300	63.590	64.750
Bijdrage SW (oud) op basis van werkgemeente	-1.371	-1.474	-2.860
Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten	-40	-37	-424
Bijdrage gemeenten overige posten	0	0	600
Totaal	**59.889**	**62.079**	**65.208**
Verdeling naar gemeenten			
Arnhem	31.652	32.809	34.489
Doesburg	1.976	2.049	2.158
Duiven	2.084	2.160	2.237
Lingewaard	5.258	5.450	5.549
Overbetuwe	4.085	4.234	4.330
Rheden	6.857	7.108	7.623
Rozendaal	24	25	52
Westervoort	2.635	2.731	2.973
Zevenaar (inclusief Rijnwaarden)	5.318	5.513	5.797
Totaal	**59.889**	**62.079**	**65.208**

Voor de begroting 2019 is rekening gehouden met het deelnamepercentage voor het jaar 2018. De definitieve verdeling naar gemeenten zal worden vastgesteld op basis van het werkelijke deelnamepercentage voor het jaar 2019.

Per 1 januari 2017 is de systematiek ‘betalende gemeente (werkgemeente)’ ingevoerd. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2017 voor SW-ers die niet wonen in één van de deelnemende gemeenten een gemeente (meestal de centrumgemeente) als subsidiegemeente wordt aangewezen. Voor het jaar 2019 moet deze gemeente nog worden bepaald.

De realisatie van de bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten zal op basis van werkelijke salariskosten, het werkelijk aantal AJ en de werkelijke SW-bijdrage worden bepaald.

De gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn per 1 januari 2018 samengevoegd tot één gemeente: Zevenaar.
De SW-ers uit de gemeente Montferland zijn overgegaan naar Laborijn per 1 januari 2018, dit verklaart de daling van de post ‘Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten’.

De bijdrage door de deelnemende gemeenten is voor de begroting van het jaar gewijzigde begrotingsjaar 2018 lager dan voor de rekening 2017.
Dit komt door een lagere bezetting aantal SW-ers waardoor de bijdrage SW-oud is verlaagd.

5.6 Meerjarenraming

Voor de meerjarenramingen gelden dezelfde uitgangspunten als voor de gewijzigde begroting, namelijk:

- Presikhaaf Bedrijven kent geen bedrijfsactiviteiten. Alle SW-medewerkers hebben een dienstverband bij het bedrijf maar het begeleiden op en naar een passende werkplek vindt plaats door Scalabor. Om deze reden zijn de rubrieken ‘resultaat uit productie’ en ‘resultaat uit begeleiding’ niet meer opgenomen;
- Er wordt uitgegaan van een bezettingsdaling van gemiddeld 5% als gevolg van verloop;
- De met de dienstverbanden samenhangende loon- en personele kosten komen ten laste van Presikhaaf Bedrijven, deze zijn jaar op jaar met 1,5% geïndexeerd. Financiering vindt plaats vanuit de deelnemende gemeenten in de vorm van de SW-bijdrage en voor niet deelnemende gemeente in de vorm van de SW-bijdrage voor niet deelnemende gemeenten;
- Het uitvoeren van hiermee samenhangende administraties en het voldoen aan verplichtingen zijn uitbesteed aan Scalabor, waarvoor kosten zijn opgenomen;
- Er wordt voorzien in bureaukosten, kosten van de ondersteunende Presikhaaf organisatie voor afstemming en monitoring van de bij Scalabor uitbestede activiteiten en voor verslaglegging, bestuurlijke informatievoorziening en het voldoen aan wettelijke verplichtingen. Deze kosten zijn jaar op jaar met 1,5% geïndexeerd.

Resultaat overzicht

(x € 1.000)	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Resultaat uit productie	0	0	0	0
Resultaat uit begeleiding	0	0	0	0
Resultaat uit verloning	0	0	0	0
Resultaat uit overige posten	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**
Personeelsgegevens				
SW-werknemers in fte	1.922,8	1.826,7	1.735,3	1.648,6
SW-werknemers in AJ	2.001,4	1.901,3	1.806,2	1.715,9
Werknemers BW in fte	38,4	36,4	34,6	32,9
Werknemers BW in AJ	41,0	38,9	37,0	35,1
Reguliere werknemers in fte				
Resultaten per fte (SW) in €				
Resultaat uit productie	0	0	0	0
Resultaat uit begeleiding	0	0	0	0
Resultaat uit verloning	0	0	0	0
Resultaat uit overige posten	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**0**	**0**	**0**	**0**

Resultaat uit verloning

(x € 1.000)	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Bijdrage SW (oud)	61.300	59.094	56.966	54.926
Detacheringsvergoeding doelgroep	0	0	0	0
Salariskosten SW	58.032	55.956	53.956	52.028
Personeelsgebonden kosten SW	1.754	1.692	1.631	1.573
Wet Werk en Zekerheid	0	0	0	0
Meeropbrengsten voormalige ID-banen	-139	-135	-133	-121
Bureaukosten	152	155	157	159
Kosten uitbesteding administratie en verplichtingen	1.501	1.426	1.355	1.287
RESULTAAT UIT VERLONING	**0**	**0**	**0**	**0**

Specificatie Personeelsgebonden kosten SW

(x € 1.000)	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Kosten woon-werk SW	922	890	858	828
Kosten maatvervoer SW	15	14	14	13
Kosten Begeleid Werk	480	463	446	430
Overige personeelsgebonden kosten	337	325	313	302
Totaal	**1.754**	**1.692**	**1.631**	**1.573**

Resultaat uit overige posten

(x € 1.000)	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Resultaat verbonden partijen	0	0	0	0
Transitiekosten	0	0	0	0
Incidentele lasten - lopende Frictie	0	0	0	0
Incidentele lasten - overgang naar Scalabor B.V.	0	0	0	0
Opbouw weerstandsvermogen	0	0	0	0
Bijdrage gemeenten overige posten	0	0	0	0
RESULTAAT OVERIGE POSTEN	**0**	**0**	**0**	**0**

Bijdragen gemeenten

Het vaststellen van de definitieve hoogte en verdeling van de bijdragen gemeenten vindt plaats op basis van gerealiseerde resultaat, de bijdrage van het Rijk voor niet deelnemende gemeenten en bezettingsaantallen.

(x € 1.000)	Begroting 2019	Raming 2020	Raming 2021	Raming 2022
Bijdrage SW (oud)	61.300	59.094	56.966	54.926
Bijdrage SW (oud) op basis van werkgemeente	-1.371	-1.276	-1.186	-1.127
Bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten	-40	-43	-45	-45
Bijdrage gemeenten overige posten	0	0	0	0
Totaal	**59.889**	**57.775**	**55.735**	**53.754**
Verdeling naar gemeenten				
Arnhem	31.652	30.534	29.456	28.408
Doesburg	1.976	1.907	1.839	1.774
Duiven	2.084	2.011	1.940	1.871
Lingewaard	5.258	5.073	4.894	4.720
Overbetuwe	4.085	3.940	3.801	3.666
Rheden	6.857	6.615	6.382	6.155
Rozendaal	24	23	22	22
Westervoort	2.635	2.542	2.452	2.365
Zevenaar (inclusief Rijnwaarden)	5.318	5.130	4.949	4.773
Totaal	**59.889**	**57.775**	**55.735**	**53.754**

Voor de begroting 2019 en de meerjarenraming 2020 tot en met 2022 is rekening gehouden met het werkelijke deelnamepercentage voor het jaar 2018. De definitieve verdeling naar gemeenten zal worden vastgesteld op basis van het werkelijke deelnamepercentage voor het jaar 2019.

Per 1 januari 2017 is de systematiek ‘betalende gemeente (werkgemeente)’ ingevoerd. Dit betekent dat vanaf 1 januari 2017 voor SW-ers die niet wonen in één van de deelnemende gemeenten een gemeente (meestal de centrumgemeente) als subsidiegemeente wordt aangewezen. Voor het jaar 2019 moet deze gemeente nog worden bepaald.

De realisatie van de bijdrage SW (oud) door niet deelnemende gemeenten zal op basis van werkelijke salariskosten, het werkelijk aantal AJ en de werkelijke SW-bijdrage worden bepaald.

De gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar zijn per 1 januari 2018 samengevoegd tot één gemeente: Zevenaar.

5.7 Balans

Begrote balans Presikhaaf Bedrijven

(x € 1.000)	Begroting gwijzigd 31 december 2018		Begroting 31 december 2019	
ACTIVA				
Vaste activa				
Immateriële vaste activa		**0**		**0**
Materiële vaste activa		**0**		**0**
Financiële vaste activa		**0**		**0**
Vlottende activa				
Voorraden	0		0	
Uitzettingen rentetypische looptijd < 1 jaar				
- Vorderingen op openbare lichamen	0		0	
- Overige uitzettingen				
Liquide middelen	8.000		5.000	
Overlopende activa	0		0	
		8.000		**5.000**
Totaal		**8.000**		**5.000**
PASSIVA				
Vaste passiva				
Algemene reserve	0		0	
Gerealiseerd resultaat	0		0	
Vordering op deelnemende gemeenten	0		0	
Eigen vermogen		**0**		**0**
Voorzieningen		**6.000**		**3.100**
Vaste schuldenrentetypische looptijd > 1 jaar		**0**		**0**
Vlottende passiva				
Vlottende schulden		**2.000**		**1.900**
Overlopende passiva		**0**		**0**
Totaal		**8.000**		**5.000**
Afgegeven bankgaranties		0		0

6 Verplichte paragrafen

Artikel 11 van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) bepaalt dat in de paragraaf weerstandsvermogen een relatie wordt gelegd tussen de weerstandscapaciteit en de risico's. Onder weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover Presikhaaf Bedrijven beschikt of kan beschikken om niet begrote kosten te dekken. De materiële vaste activa bevat naar alle waarschijnlijkheid geen 'stille reserve'.

Weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen bestaat uit de relatie tussen de weerstandscapaciteit en alle risico's waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

In deze paragraaf wordt achtereenvolgens ingegaan op de onderwerpen:

- weerstandscapaciteit;
- risico's;
- beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's.

Weerstandscapaciteit

Het gewenste eigen vermogen is in de notitie inzake weerstandsvermogen bepaald op 12,5% van het balanstotaal. Dit komt neer op een bedrag van circa € 0,75 miljoen. Het weerstandsvermogen is bedoeld om in moeilijke tijden eventuele exploitatieverliezen te kunnen opvangen.

Het wordt aanbevolen bij het vaststellen van de jaarrekening 2018 de opbouw naar het gewenste weerstandsvermogen door te voeren of een aanzet daartoe te geven, als buffer voor tegenvallende resultaten.

Risico's

Zie hoofdstuk 4 voor risico's op hoofdlijnen.

Beleid omtrent weerstandscapaciteit en de risico's

Uitgaande van het resultaat over 2018 en 2019 zoals is opgenomen in de programmabegroting, is het gewenste eigen vermogen ultimo 2019 niet aanwezig. Bij de resultaatbestemming moet hier rekening mee worden gehouden.

Onderhoud kapitaalgoederen

Door het afstoten van de activa is er geen sprake meer van onderhoud van kapitaalgoederen. Maatregelen voor het onderhoud zijn daardoor niet nodig.

Financiering

Met inachtneming van wat is beschreven in het 'Treasurystatuut Presikhaaf Bedrijven', wordt in deze paragraaf de financiering vastgelegd voor 2019.

Kasgeldlimiet en renterisiconorm

De kasgeldlimiet bepaalt de maximale omvang van de netto-vlottende schuld (schulden aan kredietinstellingen – liquide middelen). Op basis van de wet Fido bedraagt voor Presikhaaf Bedrijven

de kasgeldlimiet € 5,050 miljoen, zijnde 8,2% van de totale begrotingsuitgaven voor 2019 ad € 61,580 miljoen.

De renterisiconorm is dat deel van de vaste schuld, waarover Presikhaaf Bedrijven renterisico mag lopen in casu waarvan de rente kan variëren. Op basis van de wet Fido bedraagt voor Presikhaaf Bedrijven de renterisiconorm € 12,316 miljoen, zijnde 20% van het begrotingstotaal.

Rentevisie

Voor het jaar 2019 gaan wij uit dat er voldoende liquide middelen zijn zodat er geen leningen hoeven te worden aangetrokken. De wet 'Schatkistbankieren' heeft geen invloed op onze financiering, de post liquide middelen wordt wel ondergebracht bij Schatkistbankieren.

Verbonden partijen

In het kader van de primaire doelstelling heeft Presikhaaf Bedrijven in het verleden een viertal rechtspersonen opgericht waarin activiteiten vanuit deze doelstelling zijn ondergebracht. Dit betreft Beverweerd Holding B.V., Stichting Motivaktie, Stichting Personeel Presikhaaf en Stichting Aan de Slag.

Beverweerd Holding B.V. heeft op haar beurt deelnemingen in Tuincentrum de Wuurde B.V., Presikhaaf Dienstverlening B.V. en B.V. Tuincentra Presikhaaf.

Tuincentrum de Wuurde B.V. en Presikhaaf Dienstverlening B.V. zijn per 1 januari 2018 overgedragen aan Scalabor B.V.
In 2018 zullen de vennootschappen Beverweerd Holding B.V. en B.V. Tuincentra Presikhaaf worden geliquideerd.

In het kader van het afstoten van alle bedrijfsactiviteiten zal de Stichting Motivaktie in 2018 worden geliquideerd. Stichting Personeel Presikhaaf bevat nu nog de resterende dienstverbanden van boventallig personeel. Na het afwikkelen van de boventalligheid vinden is de stichting niet meer actief en kan dan worden geliquideerd.
Stichting Aan de Slag is per 1 januari 2018 overgedragen als verbonden partij aan Scalabor B.V.

Presikhaaf Bedrijven zal de verbonden partijen adequaat financieren.

Kengetallen

De volgende kengetallen kunnen uit de begroting worden gehaald:

(x € 1.000)	**Begroting 2019**	**Begroting 2018 gewijzigd**
Netto schuldquote	-5,06%	-9,44%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor leningen	-5,06%	-9,44%
Solvabiliteitsratio	0,00%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	0,00%	0,00%

Onderwerp	**Zienswijze begroting en jaarstukken MGR (Modulaire gemeenschappelijke Regeling).**		
Registratienummer:	Z/18/034295	Portefeuillehouder:	Wethouder H.C.M. Knuiman (sociaal domein)
Historie	Bij het instellen van het gemeenschappelijk orgaan Modulaire Gemeenschappelijke Regeling is bepaald dat de deelnemende gemeenten de gelegenheid krijgen om voorafgaande aan de definitieve vaststelling een zienswijze te geven op de ontwerpbegroting 2018, het ontwerp programmabegroting 2019-2022 en een uitvoeringsprogramma voor 2019.		
Termijn	Verzocht is een zienswijze voor 25 mei kenbaar te maken. Gelet op ons bestuurlijk proces kan dit echter niet eerder dan in de raad van 12 juni 2018. Vooruitlopend op dit raadsbesluit heeft het college van B&W onder voorbehoud een voorlopige zienswijze ingediend (zie de brief van het college van B&W van 1 juni 2018).		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. In te stemmen met de ontwerp gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019 en de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 van de MGR Sociaal Domein met de genoemde kanttekeningen door het college. 2. In te stemmen met de eerder door het college verzonden reactie (Z/18/034295 /201355541). Bespreekpunt is de kanttekening vanuit het college: Het college ziet dat er, gelet op de uitkomsten van de nulmeting, extra inzet benodigd is in de samenwerkingsmodule Inkoop en zij verwachten van de MGR dat deze inzet wordt vertaald in een verbeterde dienstverlening.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde & debattafel.**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Sociaal	5 minuten
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan over het al of niet ondersteunen van de door het college ingediende voorlopige zienswijze. I.c. is men het eens met de gemaakte kanttekening dat, gelet op de nulmeting, extra inzet benodigd is in de samenwerkingsmodule Inkoop en de uitgesproken verwachting dat de MGR deze inzet vertaalt in een verbeterde dienstverlening. - Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking aan de ronde tafel kan bepaald worden of er aansluitend debat plaatsvindt. Aan de ronde tafel dient aan het einde van de behandeling te worden nagegaan of er fracties zijn die een andere mening hebben hierover. Zijn alle fracties het eens met de voorlopige zienswijze zoals ingediend door het college van B&W dan kan het voorstel direct na de ronde tafel ter besluitvorming naar de raad. In het andere geval stellen wij voor om aansluitend een debattafel te houden over dit onderwerp. **5 juni** is er een thema-avond voor Duiven & Westervoort over de			

	gemeenschappelijke regelingen waarop beide gemeenteraden ook de ruimte hebben om zienswijzen, indien gewenst, op elkaar af te stemmen.
Spreekrecht publiek	*Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

ZFA54ECE2BD

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze MGR

Zaak- & documentnr. : Z/18/034295
Portefeuillehouder : Ineke Knuiman

Opsteller: Marjet van Genugten
Team: Sociaal Domein
Telefoonnr. 3318

Samenvatting

Sinds 1 januari 2018 bestaat de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Gelderland uit 3 modules. Naast Inkoop zijn ook de modules Onderwijszaken en WSP onder de MGR gebracht.

Nu is het moment in de besluitvorming daar voor een terugblik op 2017, het jaar waarin de MGR op 1 april van start ging en waartoe de Jaarrekening voorligt, en een heroverweging op 2018. Hiertoe ligt de Gewijzigde Begroting 2018 voor. Samen met de Nulmeting van de module Inkoop en het Uitvoeringsprogramma 2019 wordt de Meerjarenbegroting 2019-2022 voorgelegd. En tenslotte is een Overdrachtsdocument opgesteld dat de nieuwe gemeenteraad en de nieuwe bestuurders informeert over de stand van zaken.
De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

Beslispunten

1. Het Dagelijks Bestuur van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland in kennis te stellen van:
   a. de zienswijzen inzake de ontwerp gewijzigde begroting 2018
   b. de zienswijzen inzake het uitvoeringsprogramma 2019
   c. de zienswijzen inzake de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022
   d. de zienswijze ten aanzien van het voornemen van het Algemeen Bestuur om bestuurscommissies in te stellen.
2. In te stemmen met de eerder door het college verzonden reactie (uit) op de hierboven genoemde onderdelen.

Aanleiding

Op 1 april 2017 is de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland van start gegaan met één module, de module inkoop. Vanaf 1 januari 2018 zijn ook de modules Onderwijszaken en WSP onder de MGR gebracht.

Dit leidt ertoe dat er over 2017 verantwoording wordt afgelegd en er een evaluatie ligt met betrekking tot de module inkoop. Daarnaast is er een overdracht document inzake de MGR beheerorganisatie opgesteld met als doel nieuwe bestuurders te informeren.
Om het belang van de inhoud van de drie modules te borgen, hebben de wethouders aan het AB bindend advies uitgebracht om per module een bestuurscommissie in te stellen, waarin zitting wordt genomen door de betreffende portefeuillehouders. Het AB neemt het advies over. Alvorens de bestuurscommissies in te stellen dient de raad geïnformeerd te worden over dit voornemen en in de gelegenheid te zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te hebben gebracht (art. 25 lid 2 Wgr).

Voor 2018 ligt er een ontwerp gewijzigde begroting, voor 2019 ligt er een uitvoeringsprogramma en een ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2019 - 2022 voor de hele MGR met drie modules die voor zienswijze aan de raden dienen te worden voorgelegd alvorens deze worden vastgesteld door het algemeen bestuur (art. 28 MGR en art. 35 Wgr).

Voorliggend voorstel ziet op het ter kennisname aan de raad aanbieden van de evaluatie van de module inkoop (0-meting), het overdrachtsdocument en de governance notitie en de jaarrekening 2017 (art. 29 lid 1 MGR).

Daarnaast nodigen wij u uit tot het indienen van uw zienswijze inzake de ontwerp gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019 en de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022.

Tot slot wordt u in de gelegenheid gesteld om uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voornemen van het AB om bestuurscommissies in te stellen (art. 35 Wgr).

Met het voorleggen van de begroting, het voorgenomen besluit ten aanzien van de instelling van bestuurscommissies en het uitvoeringsprogramma aan de raden met het verzoek zienswijzen in te brengen wordt voldaan aan de bepalingen hierover in de wet en de regeling. Dit geldt ook voor het ter kennisname toezenden van de jaarrekening aan de raden.

Planning

Het Algemeen bestuur zal in haar nieuwe samenstelling de jaarrekening en de begroting vaststellen in haar vergadering van 21 juni. Derhalve verzoeken zij de raden om voor 25 mei haar zienswijze kenbaar te maken aan het bestuur van de MGR zodat hiermee rekening gehouden kan worden. Art. 27 lid 4 geeft aan dat de raden binnen 8 weken bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren kunnen brengen.

Uw college heeft in dit verband een concept zienswijze en wensen en bedenkingen opgesteld welke onder voorbehoud van uw instemming worden gericht aan het bestuur van de MGR.

Beoogd effect

Dit voorstel heeft tot doel u te informeren over de gewijzigde ontwerp begroting 2018, het uitvoeringsplan 2019 zoals dit nu voorligt en de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 zodat u hierop uw zienswijze kunt geven, opdat het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland hiermee rekening kunnen houden.

Argumenten

a. *De gewijzigde begroting 2018*

Zoals in de ontwerp meerjarenbegroting 2018-2021 aangegeven is er een begrotingswijziging 2018 nodig. De reden voor wijziging hangt samen met:

- Toetreding van twee nieuwe modules tot de MGR met een reeds vastgestelde begroting 2018.
- De basis van de dienstverlening in 2018 ligt in de Dienstverleningsovereenkomsten die gemeenten hebben gesloten met de MGR.

- Vereisten van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) waarbij ook gemeenschappelijke regelingen vanaf 2018 de overhead op een andere manier moet worden weergegeven.
- Verwerken van de toerekening van kosten van 1 stroom voor Personeels- en Financiële diensten over de modules conform besluit van het AB van 8 december 2017.
- De module Inkoop gaat werken met het toerekenen aan kosten aan de gemeenten die deelnemen aan submodules. Hierdoor wijzigt de gemeentelijke bijdrage.
- Conclusies die getrokken zijn op basis van de evaluatie/0-meting van de module inkoop over de benodigde formatie en aanverwante kosten.
- Conclusies die getrokken zijn op basis van de evaluatie/overdrachtsdossier voor de MGR beheerorganisatie met betrekking tot benodigde formatie en andere kosten.
- Een aparte wijziging begroting 2018 voor zienswijze voor te leggen aan de raden, los van de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2019-2022.

b. Het uitvoeringsprogramma 2019

Conform art 25 van de regeling is een uitvoeringsprogramma 2019 voor de drie modules van de MGR en de MGR beheerorganisatie opgesteld. Dit is de basis voor de begroting 2019. Dit wordt op dezelfde wijze als de begroting voorgelegd aan de raden voor zienswijze. Daarna stelt het Algemeen bestuur het uitvoeringsprogramma vast.
In het najaar van 2018 wordt conform art 24 van de regeling een uitvoeringsplan vastgesteld voor vier jaar, waarop het uitvoeringsprogramma 2020 e.v. kan worden gebaseerd.

c. de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022

De meerjarenbegroting 2019 is gebaseerd op het uitvoeringsprogramma 2019. Daarbij is voortgebouwd op de gewijzigde begroting van 2018. Wat betreft de indexering in 2019 uitgegaan van de afspraken die hierover in de modules zijn gemaakt. Dit verschilt per module. Voor de MGR beheerorganisatie is uitgegaan van de werkelijke kosten in 2018 en de septembercirculaire 2017 voor wat betreft de indexeringen in 2019. Voor 2020 e.v. wordt een uniforme indexering voorgesteld te weten de septembercirculaire.

d. Wensen en bedenkingen instellen bestuurscommissies

In de regeling van de MGR is in artikel 16 de mogelijkheid van het instellen van bestuurscommissies opgenomen. De portefeuillehouders die zitting hebben in het GO sociaal domein, het bestuur van het GRO en het RPO (gerelateerd aan de modules Inkoop SD, Onderwijszaken en Werkgevers servicepunt) hebben een bindend advies aan het Algemeen Bestuur (AB) gegeven over het instellen van een bestuurscommissie voor hun samenwerkingsmodule tevens inhoudende de samenstelling, taken en bevoegdheden. Het AB volgt het bindend advies, onder voorwaarde dat de raden hierover hun wensen en bedenkingen kunnen kenbaar maken.

Kanttekeningen

Er zijn geen kanttekeningen

Financiële paragraaf

2017 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 79.876. Dit komt door lagere kosten in 2017. Het bestuur heeft echter geconstateerd dat sommige kosten in 2017 waren begroot maar die pas in 2018 worden gemaakt. Reden hiervoor zijn de latere verhuizing naar het

gemeentehuis van Westervoort, waardoor aanschaf van ICT apparatuur etc. pas in 2018 heeft plaatsgevonden. De manager inkoop start ook pas in maart 2018 waardoor overdrachtskosten ook in 2018 vallen.

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat jaarlijks wordt afgerekend op werkelijke kosten in het betreffende jaar. Dit positieve resultaat valt terug aan de gemeenten. In 2018 moet nog veel geregeld worden op het vlak van archiefbeheer, privacywetgeving en de 3de tranche van de regeling wat aandacht vraagt. Verder is in 2018 sprake van overdrachtskosten waardoor sprake is van incidentele kosten en structureel hogere kosten. De kosten voor de samenwerkingsmodule Inkoop inclusief de MGR beheerorganisatie (Overhead) en het onderdeel onvoorzien bedroegen in 2017 aanvankelijk € 58.749,-. De Bestuurscommissie heeft naar aanleiding van haar besluit over de Nulmeting besloten tot de uitwerking van de Begroting inclusief een bezuinigingsopdracht. Het gevolg is dat het bedrag voor de module Inkoop gestegen is naar € 79.489,-. De kosten voor Beheersorganisatie en onvoorzien bedragen € 18.181,- (zie bijlage 1 Programmabegroting). Dekking voor deze kosten vind plaats uit de post regionale uitvoeringskosten binnen Programma 2.

Communicatie

Voor de totstandkoming van de stukken is door de MGR met verschillende ambtelijke disciplines vanuit de deelnemende gemeenten samengewerkt.
De planvorming en begrotingen zijn door de portefeuillehouders als bestuurscommissies i.o. opgesteld en van een advies voorzien, voordat het DB het uitvoeringsprogramma en de begrotingen heeft vastgesteld.

Intergemeentelijke samenwerking

De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein is een samenwerkingsverband van 11 gemeenten in de regio Centraal Gelderland: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Renkum, Rheden, Rozendaal, Overbetuwe, Wageningen, Westervoort, Zevenaar.
Besluitvorming op grond van de Wgr over de begroting vindt jaarlijks plaats vóór 1 juli.

Bijlagen

1. *201354590 Nulmeting 2017*
2. *201354591 Overdrachtsdocument*
3. *201354592 Jaarrekening 2017*
4. *201354593 Controleverklaring*
5. *201354594 Accountantsverslag*
6. *201354595 Begroting 2018*
7. *201354596 Uitvoeringsprogramma 2019*
8. *201356169 Meerjarenprogrammabegroting 2019 -2022*
9. *201354619 Bijlagen bij overdrachtsdocument*
10. *20135541 Brief college zienswijze*

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I (Rik) de Lange
burgemeester

ZFA54ECE2BD

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze MGR

Zaak- & documentnr. : Z/18/034295
Portefeuillehouder : Ineke Knuiman

Opsteller: Marjet van Genugten
Team: Sociaal Domein
Telefoonnr. 3318

Samenvatting

Sinds 1 januari 2018 bestaat de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Gelderland uit 3 modules. Naast Inkoop zijn ook de modules Onderwijszaken en WSP onder de MGR gebracht.

Nu is het moment in de besluitvorming daar voor een terugblik op 2017, het jaar waarin de MGR op 1 april van start ging en waartoe de Jaarrekening voorligt, en een heroverweging op 2018. Hiertoe ligt de Gewijzigde Begroting 2018 voor. Samen met de Nulmeting van de module Inkoop en het Uitvoeringsprogramma 2019 wordt de Meerjarenbegroting 2019-2022 voorgelegd. En tenslotte is een Overdrachtsdocument opgesteld dat de nieuwe gemeenteraad en de nieuwe bestuurders informeert over de stand van zaken.
De gemeenteraad wordt in de gelegenheid gesteld om zienswijzen en wensen en bedenkingen naar voren te brengen.

Beslispunten

1. Het Dagelijks Bestuur van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland in kennis te stellen van:
   a. de zienswijzen inzake de ontwerp gewijzigde begroting 2018
   b. de zienswijzen inzake het uitvoeringsprogramma 2019
   c. de zienswijzen inzake de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022
   d. de zienswijze ten aanzien van het voornemen van het Algemeen Bestuur om bestuurscommissies in te stellen.
2. In te stemmen met de eerder door het college verzonden reactie (uit) op de hierboven genoemde onderdelen.

Aanleiding

Op 1 april 2017 is de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland van start gegaan met één module, de module inkoop. Vanaf 1 januari 2018 zijn ook de modules Onderwijszaken en WSP onder de MGR gebracht.

Dit leidt ertoe dat er over 2017 verantwoording wordt afgelegd en er een evaluatie ligt met betrekking tot de module inkoop. Daarnaast is er een overdracht document inzake de MGR beheerorganisatie opgesteld met als doel nieuwe bestuurders te informeren.
Om het belang van de inhoud van de drie modules te borgen, hebben de wethouders aan het AB bindend advies uitgebracht om per module een bestuurscommissie in te stellen, waarin zitting wordt genomen door de betreffende portefeuillehouders. Het AB neemt het advies over. Alvorens de bestuurscommissies in te stellen dient de raad geïnformeerd te worden over dit voornemen en in de gelegenheid te zijn gesteld hun wensen en bedenkingen ter kennis van het algemeen bestuur te hebben gebracht (art. 25 lid 2 Wgr).

Voor 2018 ligt er een ontwerp gewijzigde begroting, voor 2019 ligt er een uitvoeringsprogramma en een ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2019 - 2022 voor de hele MGR met drie modules die voor zienswijze aan de raden dienen te worden voorgelegd alvorens deze worden vastgesteld door het algemeen bestuur (art. 28 MGR en art. 35 Wgr).

Voorliggend voorstel ziet op het ter kennisname aan de raad aanbieden van de evaluatie van de module inkoop (0-meting), het overdrachtsdocument en de governance notitie en de jaarrekening 2017 (art. 29 lid 1 MGR).

Daarnaast nodigen wij u uit tot het indienen van uw zienswijze inzake de ontwerp gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019 en de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022.

Tot slot wordt u in de gelegenheid gesteld om uw wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het voornemen van het AB om bestuurscommissies in te stellen (art. 35 Wgr).

Met het voorleggen van de begroting, het voorgenomen besluit ten aanzien van de instelling van bestuurscommissies en het uitvoeringsprogramma aan de raden met het verzoek zienswijzen in te brengen wordt voldaan aan de bepalingen hierover in de wet en de regeling. Dit geldt ook voor het ter kennisname toezenden van de jaarrekening aan de raden.

Planning

Het Algemeen bestuur zal in haar nieuwe samenstelling de jaarrekening en de begroting vaststellen in haar vergadering van 21 juni. Derhalve verzoeken zij de raden om voor 25 mei haar zienswijze kenbaar te maken aan het bestuur van de MGR zodat hiermee rekening gehouden kan worden. Art. 27 lid 4 geeft aan dat de raden binnen 8 weken bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren kunnen brengen.

Uw college heeft in dit verband een concept zienswijze en wensen en bedenkingen opgesteld welke onder voorbehoud van uw instemming worden gericht aan het bestuur van de MGR.

Beoogd effect

Dit voorstel heeft tot doel u te informeren over de gewijzigde ontwerp begroting 2018, het uitvoeringsplan 2019 zoals dit nu voorligt en de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 zodat u hierop uw zienswijze kunt geven, opdat het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland hiermee rekening kunnen houden.

Argumenten

a. De gewijzigde begroting 2018

Zoals in de ontwerp meerjarenbegroting 2018-2021 aangegeven is er een begrotingswijziging 2018 nodig. De reden voor wijziging hangt samen met:

- Toetreding van twee nieuwe modules tot de MGR met een reeds vastgestelde begroting 2018.
- De basis van de dienstverlening in 2018 ligt in de Dienstverleningsovereenkomsten die gemeenten hebben gesloten met de MGR.

- Vereisten van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) waarbij ook gemeenschappelijke regelingen vanaf 2018 de overhead op een andere manier moet worden weergegeven.
- Verwerken van de toerekening van kosten van 1 stroom voor Personeels- en Financiële diensten over de modules conform besluit van het AB van 8 december 2017.
- De module Inkoop gaat werken met het toerekenen aan kosten aan de gemeenten die deelnemen aan submodules. Hierdoor wijzigt de gemeentelijke bijdrage.
- Conclusies die getrokken zijn op basis van de evaluatie/0-meting van de module inkoop over de benodigde formatie en aanverwante kosten.
- Conclusies die getrokken zijn op basis van de evaluatie/overdrachtsdossier voor de MGR beheerorganisatie met betrekking tot benodigde formatie en andere kosten.
- Een aparte wijziging begroting 2018 voor zienswijze voor te leggen aan de raden, los van de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2019-2022.

b. Het uitvoeringsprogramma 2019

Conform art 25 van de regeling is een uitvoeringsprogramma 2019 voor de drie modules van de MGR en de MGR beheerorganisatie opgesteld. Dit is de basis voor de begroting 2019. Dit wordt op dezelfde wijze als de begroting voorgelegd aan de raden voor zienswijze. Daarna stelt het Algemeen bestuur het uitvoeringsprogramma vast.
In het najaar van 2018 wordt conform art 24 van de regeling een uitvoeringsplan vastgesteld voor vier jaar, waarop het uitvoeringsprogramma 2020 e.v. kan worden gebaseerd.

c. de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022

De meerjarenbegroting 2019 is gebaseerd op het uitvoeringsprogramma 2019. Daarbij is voortgebouwd op de gewijzigde begroting van 2018. Wat betreft de indexering in 2019 uitgegaan van de afspraken die hierover in de modules zijn gemaakt. Dit verschilt per module. Voor de MGR beheerorganisatie is uitgegaan van de werkelijke kosten in 2018 en de septembercirculaire 2017 voor wat betreft de indexeringen in 2019. Voor 2020 e.v. wordt een uniforme indexering voorgesteld te weten de septembercirculaire.

d. Wensen en bedenkingen instellen bestuurscommissies

In de regeling van de MGR is in artikel 16 de mogelijkheid van het instellen van bestuurscommissies opgenomen. De portefeuillehouders die zitting hebben in het GO sociaal domein, het bestuur van het GRO en het RPO (gerelateerd aan de modules Inkoop SD, Onderwijszaken en Werkgevers servicepunt) hebben een bindend advies aan het Algemeen Bestuur (AB) gegeven over het instellen van een bestuurscommissie voor hun samenwerkingsmodule tevens inhoudende de samenstelling, taken en bevoegdheden. Het AB volgt het bindend advies, onder voorwaarde dat de raden hierover hun wensen en bedenkingen kunnen kenbaar maken.

Kanttekeningen

Er zijn geen kanttekeningen

Financiële paragraaf

2017 wordt afgesloten met een positief resultaat van € 79.876. Dit komt door lagere kosten in 2017. Het bestuur heeft echter geconstateerd dat sommige kosten in 2017 waren begroot maar die pas in 2018 worden gemaakt. Reden hiervoor zijn de latere verhuizing naar het

gemeentehuis van Westervoort, waardoor aanschaf van ICT apparatuur etc. pas in 2018 heeft plaatsgevonden. De manager inkoop start ook pas in maart 2018 waardoor overdrachtskosten ook in 2018 vallen.

In de gemeenschappelijke regeling is opgenomen dat jaarlijks wordt afgerekend op werkelijke kosten in het betreffende jaar. Dit positieve resultaat valt terug aan de gemeenten. In 2018 moet nog veel geregeld worden op het vlak van archiefbeheer, privacywetgeving en de 3de tranche van de regeling wat aandacht vraagt. Verder is in 2018 sprake van overdrachtskosten waardoor sprake is van incidentele kosten en structureel hogere kosten. De kosten voor de samenwerkingsmodule Inkoop inclusief de MGR beheerorganisatie (Overhead) en het onderdeel onvoorzien bedroegen in 2017 aanvankelijk € 58.749,-. De Bestuurscommissie heeft naar aanleiding van haar besluit over de Nulmeting besloten tot de uitwerking van de Begroting inclusief een bezuinigingsopdracht. Het gevolg is dat het bedrag voor de module Inkoop gestegen is naar € 79.489,-. De kosten voor Beheersorganisatie en onvoorzien bedragen € 18.181,- (zie bijlage 1 Programmabegroting). Dekking voor deze kosten vind plaats uit de post regionale uitvoeringskosten binnen Programma 2.

Communicatie

Voor de totstandkoming van de stukken is door de MGR met verschillende ambtelijke disciplines vanuit de deelnemende gemeenten samengewerkt.
De planvorming en begrotingen zijn door de portefeuillehouders als bestuurscommissies i.o. opgesteld en van een advies voorzien, voordat het DB het uitvoeringsprogramma en de begrotingen heeft vastgesteld.

Intergemeentelijke samenwerking

De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein is een samenwerkingsverband van 11 gemeenten in de regio Centraal Gelderland: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Renkum, Rheden, Rozendaal, Overbetuwe, Wageningen, Westervoort, Zevenaar.
Besluitvorming op grond van de Wgr over de begroting vindt jaarlijks plaats vóór 1 juli.

Bijlagen

1. *201354590 Nulmeting 2017*
2. *201354591 Overdrachtsdocument*
3. *201354592 Jaarrekening 2017*
4. *201354593 Controleverklaring*
5. *201354594 Accountantsverslag*
6. *201354595 Begroting 2018*
7. *201354596 Uitvoeringsprogramma 2019*
8. *201356169 Meerjarenprogrammabegroting 2019 -2022*
9. *201354619 Bijlagen bij overdrachtsdocument*
10. *20135541 Brief college zienswijze*

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
seccretaris

drs. H.B.I (Rik) de Lange
burgemeester

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/034295

Datum besluitvorming : 22 mei 2018

Onderwerp

Zienswijze inzake de ontwerp gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019 En de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 van de MGR Sociaal Domein; Wensen en bedenkingen ten aanzien van het voornemen van het Algemeen Bestuur om bestuurscommissies in te stellen.

Samenvatting

Overwegende dat het Algemeen Bestuur van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein regio Centraal Gelderland aan de gemeenteraad heeft gevraagd een zienswijze naar voren te brengen op de ontwerp gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019 en de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022;

Wensen en bedenkingen ten aanzien van het voornemen van het Algemeen Bestuur om bestuurscommissies in te stellen;

Gelezen het voorstel van burgemeester en wethouders van 17 april 2018;

De raad besluit

1. In te stemmen met de ontwerp gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019 en de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 van de MGR Sociaal Domein met de kanttekening
    - dat wij de waarde van een goede relatie met en het goed aangesloten zijn op de MGR benadrukken;
    - dat wij een organisatie zoals de MGR met een degelijk fundament van belang achten om in samenwerking de gestelde Transformatiedoelen te behalen;
    - dat wij gelet op de uitkomsten van de Nulmeting zien dat er in structureel opzicht extra inzet benodigd is in de samenwerkingsmodule Inkoop en wij verwachten van de MGR dat deze inzet wordt vertaald in een verbeterde dienstverlening.

2. In te stemmen met de eerder door het college verzonden reactie (Z/18/034295 /201355541) op de ontwerp gewijzigde begroting 2018, het uitvoeringsprogramma 2019 en de ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019-2022 van de MGR Sociaal Domein.

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

Regio Centraal Gelderland
Module Inkoop

Nulmeting 2017

15 februari 2018

CONCEPT

Aan : **MAG**
Van : **Ezra Hendriks**
Onderwerp : **Nulmeting Regio Centraal Gelderland, module Inkoop**
Datum : **15 februari 2018**

Inhoudsopgave

Managementsamenvatting

1. **Context**
2. **Vraagstelling**
3. **Aanpak en werkwijze nulmeting 2017**
4. **Inkoop**
5. **Relatiemanagement**
6. **Contractbeheer**
7. **Projecten**
8. **Opleiding en ontwikkeling medewerkers module Inkoop**
9. **Huidige formatie versus fictieve formatie op basis van bevindingen Nulmeting 2017**

CONCEPT

Managementsamenvatting

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG)
Binnen de regio Centraal Gelderland hebben de 11 gemeenten (Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar) de afgelopen jaren al op veel onderdelen binnen het sociaal domein nauw samengewerkt.

Dit heeft in 2017 geresulteerd in de oprichting van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG). In een modulaire gemeenschappelijke regeling bepaalt de deelnemende gemeente zelf aan welke modules en submodules wordt deelgenomen.

Start eerste samenwerkingsmodule: Inkoop
Op 1 april 2017 was de start van de eerste samenwerkingsmodule binnen de MGR: Inkoop.
Dit team organiseert de inkoop, het contractmanagement en het contractbeheer van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg op het gebied van Jeugd, Wmo en activerend werk. Daarnaast heeft dit team, op basis van de behoeften van de gemeenten, enkele projecten opgepakt in het kader van transformatie en innovatie. In de praktijk bleek dat taken, verantwoordelijkheden en bevoegdheden in de samenwerking tussen gemeenten en de module Inkoop niet (volledig) scherp waren. In november jl. is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) opgesteld, waarin de dienstverlening van module Inkoop is vastgelegd.

Derhalve is de begroting van module Inkoop in 2017 grotendeels gebaseerd op de ontwerpbegroting van 2016, waarbij de inzet van 8,4 fte (inclusief 'bovenregionaal' inkoopproces 9,4 fte) leidend was.

Aanleiding Nulmeting 2017 module Inkoop
In de zomer van 2017 is vanuit de module Inkoop bij de bestuurders aangegeven dat de formatie niet (volledig) correspondeert met:

- De huidige en verwachte regionale opgave;
- Het VNG-model gericht op de formatie;
- De vergelijking met de formatie vanuit vergelijkbare regionale Inkoopsamenwerkingen van de omliggende regio's.

Bestuurlijk is destijds aangegeven dat bovengenoemde inschatting niet voldoende aanleiding gaf voor wijziging van de formatie. Er werd toegezegd om op basis van een evaluatie en/of (nul)meting in combinatie met de dienstverleningsovereenkomst (DVO) nogmaals de actuele situatie te bekijken en zo mogelijk op basis daarvan een (ander) standpunt in te nemen.

CONCEPT

Samenvatting conclusies Nulmeting 2017:

1. **Inkoop**

Prestatie	Status	Opmerking
Inkoop- en aanbestedingsadvies	Uitgevoerd, basis staat	Doorontwikkeling, bijvoorbeeld op het gebied van de kritische prestatie indicatoren (KPI's) en de documentatie, staat begin 2018 op de agenda.
Juridisch advies	Uitgevoerd, basis staat	Doorontwikkeling staat begin 2018 op de agenda.
Strategisch advies	Uitgevoerd, basis staat	Momenteel wordt in samenspraak met gemeenten een planning gemaakt voor de komende jaren waarbij de vertaling van de (regionale) transformatie centraal staat.
Bewaken regionale inkoopplanning	Uitgevoerd	Momenteel is deze gemaakt en uitgevoerd tot en met mei 2018. De planning is wel een aandachtspunt daar grotere aanbestedingen veel afstemming en tijd vergen in onze regio ruimschoots voor de contractering.
Landelijke ontwikkelingen vertalen naar regio	Uitgevoerd	Signaleringsfunctie vanuit inkoop blijft bestaan. Rollen, taken en verantwoordelijkheden moeten vervolgens duidelijker belegd worden.
Formatie	1,0 fte	De beoogde uren vanuit de ontwerpbegroting corresponderen met het aantal ingezette uren.

2. **Relatiemanagement (RM)**

Prestatie	Status	Opmerking
Inhoudelijke ontwikkeling zorg	Uitgevoerd, verbetering mogelijk	Op dit punt kunnen in 2018 grote stappen worden gezet, in samenspraak met gemeenten en zorgaanbieders door middel van transformatietafels. Het vraagstuk is wel wie de regie pakt op regionale transformatie in relatie tot de inkoop.
Kwartaalgesprekken aanbieders	Uitgevoerd, verbetering mogelijk	Verbetering van het proces is mogelijk door meer standaardisatie en het (nog meer) aanhaken van gemeenten.
Verslaglegging kwartaalgesprekken;	Uitgevoerd, verbetering mogelijk	Hier kan winst worden behaald met betrekking tot de kwaliteit van de rapportages en de verwerking hiervan in de regionale kwartaalrapportage. Volledigheid moet in elk geval vanuit de relatiemanagers worden nagestreefd.
Advies en bemiddeling aanbieder en gemeente;	Uitgevoerd, verbetering mogelijk	Indien het proces structureler wordt ingericht wordt het adviseren bij dergelijke kwesties en/of projecten eerder geagendeerd.
Procestrekker regio en aanbieder;	Uitgevoerd, verschillende rollen	Module Inkoop streeft ernaar om de projectleidersrol te vervullen, tenzij gemeenten dit anders wensen. Andere rollen kunnen zijn: (mede)uitvoerend, faciliterend of organiserend.

CONCEPT

Voorlichting en kennisdeling aanbieders.	Uitgevoerd, verbetering mogelijk	In 2018 kan dit structureler opgepakt worden door transformatietafels en aanbiedersdagen meteen vooraf gezamenlijk vastgestelde regionale focus.
Formatie	4,0 fte	De beoogde uren vanuit de ontwerpbegroting corresponderen met het aantal ingezette uren.

3. Contractbeheer

Prestatie	Status	Eventuele toevoeging
(Eerste) toetsing inschrijving aanbieders;	Uitgevoerd verbetering mogelijk	Door vooraf vastgestelde planning kan beter worden ingespeeld op piekbelasting en deadlines m.b.t. aanbestedingen. Voorafgaande aan contractering zit doorgaans een voorbereiding van ongeveer een half jaar.
Monitoring systemen IAS, Vendorlink en MyLex;	(Deels) uitgevoerd, basis staat	Doorontwikkeling en innovatie staat begin 2018 op de agenda en zal nog meer inzicht geven in de afname van zorg maar ook een onderdeel zijn van de transformatie.
Opleveren kwartaalrapportage;	(Deels) uitgevoerd, basis staat	Hier kan winst worden behaald met betrekking tot de verwerking hiervan in de regionale kwartaalrapportage zodat deze (nog) beter aansluit bij de wensen van de gemeenten.
Voorbereiding regio en aanbieder;	(Deels) uitgevoerd	Het voeren van contractgesprekken vergt veel tijd van contractbeheer in combinatie met het primaire proces: de toetsing en de verwerking van de aanvragen van ongeveer 600 zorgaanbieders.
Voorlichting en kennisdeling gemeenten.	(Deels) uitgevoerd	Doorontwikkeling staat begin 2018 op de agenda.
Formatie	2.0 fte	De beoogde uren vanuit de ontwerpbegroting corresponderen niet met het aantal ingezette uren vertaald in ongeveer 3,0 fte.

4. Projecten Transformatie

In afstemming met de gemeenten zijn in 2017 de volgende projecten uitgevoerd met betrekking tot transformatie. Enkele projecten lopen door en/of krijgen een structurele plek in het primaire proces vanaf 2018.

Prestatie	Status	Eventuele toevoeging
Jeugd-GGZ 2018	Afgerond	Veel meer inzet dan gepland, initieel was begroot € 20.000.
Social Return	(Deels) uitgevoerd	Verdere uitwerking gezamenlijk met gemeenten in 2018.
Toezicht en controle	(Deels) uitgevoerd	Verdere uitwerking gezamenlijk met gemeenten in 2018
Ondersteuning Transformatie(agenda)	(Deels) uitgevoerd	Verdere uitwerking eventueel gezamenlijk met regionale ambtelijke overleggen in 2018.

CONCEPT

Indexering	Uitgevoerd	Naast primaire proces opgepakt, aanpassing systemen moet toekomstige moeilijkheden voorkomen.
Formatie	Eur. 20.000	In 2017 is op projectbasis EUR. 20.000 verstrekt aan de regio voor (alleen) de uitvoering van het project Jeugd GGZ 2018. Voor de Jeugd GGZ waren in totaal de kosten ongeveer EUR. 70.000. In de ontwerpbegroting is geen rekening gehouden met de inzet van de module inkoop op het gebied van projecten rondom transformatie.

5. Algemene ondersteuning (manager) inkoop, relatiemanagement, contractbeheer en projecten

Prestatie	Status	Eventuele toevoeging
Ondersteuning management (inkoop), relatiemanagement en contractbeheer	(Deels) uitgevoerd	Er is extern ondersteuning ingehuurd om het tekort qua ondersteuning op te vangen maar ook om de bereikbaarheid van de MGR te garanderen.
Formatie	0,6 fte	Aan de hand van het aantal ingezet uren is in totaal 1,0 fte ingezet.

6. Kosten opleiding- en ontwikkeling van medewerkers

Prestatie	Status	Eventuele toevoeging
Medewerkers Module Inkoop expert op het gebied van inkoop, relatiemanagement en contractbeheer	(Deels) uitgevoerd	In de ontwerpbegroting zijn geen kosten opgenomen voor opleiding- en ontwikkeling van de medewerkers. .
Ontwerpbegroting	N.v.t.	In 2017 zijn er trainingen gevolgd met betrekking tot het adviseren van gemeenten en zorgaanbieders evenals enkele trainingen op het gebied van inkoop, relatiemanagement en contractbeheer. Deze kosten zijn in totaal waren in totaal ongeveer EUR. 10.000.

CONCEPT

1. Context

Binnen de regio Centraal Gelderland hebben de 11 gemeenten (Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar) de afgelopen jaren al op veel onderdelen binnen het sociaal domein nauw samengewerkt.

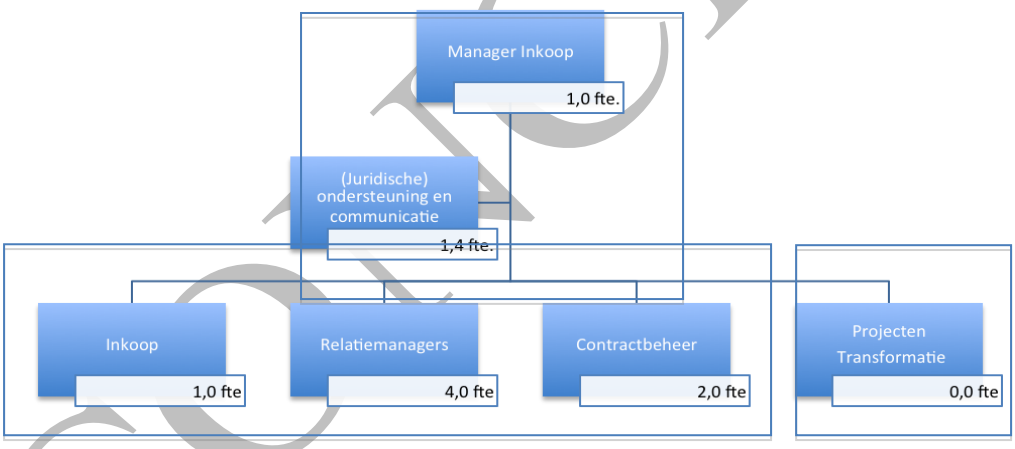
Dit heeft in 2017 geresulteerd in de oprichting van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG). Op 1 april 2017 was de start van de eerste samenwerkingsmodule binnen de MGR: Inkoop. Dit team regelt de inkoop, het contractmanagement en het contractbeheer van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg op het gebied van Jeugd, Wmo en activerend werk. In een modulaire gemeenschappelijke regeling bepaalt de deelnemende gemeente zelf aan welke modules en submodules wordt deelgenomen.

Onlangs is de dienstverlening van de Inkoop vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de gemeente en de MGR.

Organisatie module Inkoop

Momenteel is module Inkoop op de volgende manier georganiseerd* waarbij wij een onderscheid maken in:

I. **Aansturing en (juridische) ondersteuning van het primaire proces:** *Manager, communicatieadviseur en managementassistent*
II. **Primaire proces:** *Inkoop, relatiemanagement en contractbeheer*
III. **Projecten Transformatie en Innovatie**

*Volgens vastgestelde begroting oktober 2017.

CONCEPT

2. Vraagstelling

In de zomer van 2017 is vanuit de module Inkoop bij bestuurders aangegeven dat de formatie niet (volledig) correspondeert met:

- De huidige en verwachte regionale opgave;
- Het VNG-model gericht op de formatie;
- De vergelijking met de formatie vanuit vergelijkbare regionale Inkoopsamenwerkingen van de omliggende regio's.

Bestuurlijk is destijds aangegeven dat bovengenoemde inschatting niet voldoende aanleiding gaf voor wijziging van de formatie . Er werd toegezegd om op basis van een evaluatie en/of (nul)meting, in combinatie met de DVO, nogmaals de actuele situatie te bekijken en zo mogelijk op basis daarvan een (ander) standpunt in te nemen.

3. Aanpak en werkwijze nulmeting 2017

Deze nulmeting betreft een terugblik op de dienstverlening van module Inkoop in 2017. Hierbij is inzichtelijk gemaakt wat de dienstverlening inhoudt en of deze dienstverlening is uitgevoerd conform verwachtingen. We hebben deze gebaseerd op de taken uit de DVO en op de uren die door de medewerkers in 2017 zijn gemaakt.

In dit laatste overzicht is tevens inzichtelijk gemaakt wat vooraf begroot was en van welke capaciteit uiteindelijk gebruik is gemaakt. Let op, in dit overzicht is Regie & Ondersteuning (manager inkoop, communicatieadviseur en managementassistent en ondersteuning) minimaal niet meegenomen, aangezien in de DVO alleen de dienstverlening op het primaire proces is beschreven.

De input is tevens gebaseerd op gesprekken met relatiemanagement, contractbeheer en inkoop om een compleet beeld te schetsen vanuit module Inkoop:

- Nulmeting gebaseerd op DVO en begroting;
- Nulmeting met daarin de taken omschreven vanuit de DVO die de afgelopen negen maanden zijn opgepakt door de module Inkoop;
- Omschrijving van wat gerealiseerd is en wat opgepakt kan worden voor 2018 en 2019.
- Beknopt overzicht van de projecten die opgestart zijn en doorgang vinden na 1 januari 2018.

De hoofdstukken zijn verder als volgt opgebouwd:

- Tabel met daarin de omschreven 'prestatie' zoals omschreven in de DVO. Daarna volgt een overzicht van de gerealiseerde taken in 2017 en de taken die worden opgepakt in 2018.
- Tabel met daarin de procentuele inzet op de deelprojecten en extra inzet ten opzichte van wat vooraf begroot is. Indien dit meer is dan 100%, is er dus extra inzet geweest op de vooraf begrote inzet.

CONCEPT

4. Inkoop

Prestatieafspraak	Gerealiseerd?	Vooruitzicht / aanbeveling?
Bepalen en vaststellen inhoudelijke eisen, contractuele (juridische) voorwaarden en KPI's op het gebied van contractmanagement en monitoring van contractbeheer	Gebeurt (nog) niet	Voor 2018 staat dit op de agenda. Er zullen met name juridische voorwaarden vanuit inkoop geschetst worden en KPI's inzichtelijk worden gemaakt. Dit laatste wordt in samenspraak met contractmanagement (KPI's) en contractbeheer (monitoren) verder opgepakt.
Opstart, in samenspraak met de regionale contractbeheerders, contractering aanbieders.	Gebeurt deels	Bij de start van ieder aanbestedingstraject (beleid) moet inkoop worden meegenomen. Dit is niet in alle gevallen in 2017 gebeurd. In 2018 zal er een checklist worden ontwikkeld om gemeenten te begeleiden naar een aanbesteding in IAS. Deze checklist wordt het startpunt van elk traject waardoor wordt geborgd dat module Inkoop ook meegenomen wordt.
(Proces)begeleider, spin in het web, inhoudsdeskundigen tot een Programma van Eisen (PvE).	Gebeurt deels	Vooraf bij start project moet duidelijk worden wat de rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen zijn. Idealiter zou de rol van inkoop een ondersteunende rol moeten zijn, gericht op het proces en planning van een aanbesteding. Inkoop is procesbegeleider (geweest) bij de aanbesteding HbH (laatste fase) & HHT. Bij de overige aanbestedingen is deze rol door iemand anders ingevuld (Jeugd-GGZ; Bovenregionaal; Bescherm Wonen).
Bewaken regionale inkoopplanning.	Gebeurt	Regionale inkoopplanning is gemaakt t/m mei 2018. Om zicht te krijgen op grote aanbestedingen die in 2019 klaar moeten zijn, zou de planning verder uitgebreid moeten worden. Grotere aanbestedingen vergen veel afstemming binnen de 11 gemeenten en dienen tijdig voorbereid te worden.
Vertaling en eventuele implementatie landelijke ontwikkelingen naar de regio.	Gebeurt grotendeels	Signaleren van ontwikkelingen gebeurt door inkoop, echter is het niet altijd duidelijk wie dit verder behoort op te pakken.

CONCEPT

		Signaleringsfunctie vanuit inkoop blijft bestaan. Rollen, taken en verantwoordelijkheden moeten vervolgens duidelijker belegd worden.

Functies 2017	Jeugd-GGZ Inkoop 2018	Terreingebond en verblijf	Hulp bij Huishouden 1,2,3	HHT	Beschermd Wonen	Algemene advisering	Overig	Totaal
Inkoop	15%	5%	15%	10%	15%	20%	20%	100%

CONCEPT

5. Relatiemanagement

Prestatieafspraak	Gerealiseerd?	Vooruitzicht / aanbeveling?
Relatiemanagement heeft een (adviserende) rol bij het opstellen van de nieuwe contracten en contractafspraken m.b.t. de nieuwe inkooprondes.	Gebeurt	Het adviseren m.b.t. contractafspraken is tot nu toe in elk project gebeurd. De relatiemanager (RM) heeft bij verschillende aanbestedingen verschillende rollen vervult. Module Inkoop streeft ernaar om de projectleidersrol te vervullen, tenzij gemeenten dit anders wensen. Als RM zal men, afhankelijk van de vraag en/of aanbesteding, een (mede)uitvoerende, faciliterende of organiserende rol hebben.
Relatiemanagement beantwoordt vragen over en van aanbieders, contracten en/of inkoopkwesties. Soms neemt de relatiemanager een bemiddelende rol.	Gebeurt grotendeels	Vaste contactpersonen zij gekoppeld aan onderwerpen/thema's. Uitbreiding naar de volgende fase van contractmanagement zou in 2018 verder vormgegeven moeten worden. RM heeft in het proces rond Toezicht en Controle een bemiddelende rol richting de zorgaanbieder.
In totaal voert relatiemanagement minimaal drie keer per jaar contractgesprekken met de 32 grootste zorgaanbieders. Het aantal aanbieders fluctueert op basis van de vragen vanuit de gemeenten. Met de kleine(re) aanbieders worden op incidentele basis gesprekken gevoerd.	Gebeurt	Aan deze structuur is in het derde kwartaal van 2017 invulling gegeven. De gesprekken focussen op dit moment op omzetgegevens. Een analyse over het aantal aanbieders zou volgend jaar gedaan kunnen worden en uitgebreid na o.a. analyse en uitvraag over specialisaties van aanbieders. Hierbij gaat het om uitbreiding van het aantal aanbieders dat structureel wordt gesproken.
Relatiemanagement organiseert de gesprekken, is voorzitter en zorgt voor aanhaking van en terugkoppeling naar de gemeenten.	Gebeurt grotendeels	Dit gebeurt grotendeels en wordt steeds professioneler via Vendorlink (managementinformatiesysteem). Proces begint 'in te slijten' en men wordt aangesproken op verantwoordelijkheid.
In de gesprekken wordt de zorguitnutting (cijfers) besproken en wordt er doorgevraagd naar de gegevens, o.a. verklaringen voor stijging of daling, etc. De cyclus is als globaal volgt: **- Eerste trimester: jan-apr. Gesprekken mei. Rapportage in juni;** **- Tweede trimester mei-aug. Gesprekken**	Gebeurt grotendeels	In 2017 was er sprake van een kwartaalstructuur (vier keer per jaar). Voor het tweede en derde kwartaal zijn de gesprekken met de zorgaanbieders gevoerd. Vierde kwartaal volgt in jan/feb. In 2018 wordt het aantal gesprekken teruggebracht naar drie. Dit in verband met bijvoorbeeld interne planningen, vakanties en accountantscontrole. Vanuit de ervaringen in 2017 is besloten het aantal bij te stellen naar drie keer per jaar. In 2018 zal worden bekeken of de cyclus zoals omschreven de juiste blijkt te zijn en aansluit op P&C-Cyclus van gemeenten. Er wordt naar uitgebreidere analyses gestreefd, waarbij de gegevens meer op

CONCEPT

september. Rapportage in oktober; - Derde trimester sept-dec. Gesprekken januari. Rapportage (jaarrapport) februari/maart.		geaggregeerd niveau beschikbaar kunnen worden gesteld om nog beter inzicht te krijgen in de zorgdienstverlening en specifieker te kunnen rapporteren.
Alle contractgesprekken en overige relevante informatie rondom aanbieders wordt vastgelegd in Vendorlink.	Gebeurt grotendeels	Nog niet alle contractgesprekken en relevante informatie rondom zorgaanbieders worden voldoende vastgelegd in Vendorlink door de module inkoop. De input vanuit gemeenten, waaronder lokale toegang, wordt steeds beter. Hier kan winst worden behaald. Volledigheid moet in elk geval vanuit de relatiemanagers worden nagestreefd middels vastlegging van contractgesprekken en relevante informatie rondom zorgaanbieders en afstemming en communicatie met de gemeenten.
Relatiemanagement voorziet zowel gemeenten als zorgaanbieders van managementrapportages ten aanzien van zorguitnutting en zorgt voor een heldere duiding van deze gegevens.	Gebeurt	Eerste managementrapportage over het tweede kwartaal was in september 2017 gereed. De tweede management-rapportage over het derde kwartaal was in december gereed. De managementrapportage van het vierde kwartaal wordt opgeleverd in maart 2018. De managementrapportage wordt in 2018 structureel besproken in diverse overleggen waaronder RAO, MAG, BC. De rapportage wordt aangesloten op de transformatieagenda en de P&C-cyclus.
De gegevens worden maandelijks door de zorgaanbieders aangeleverd. Deze gegevens zijn voor gemeenten inzichtelijk via Vendorlink. Gegevens zijn gekoppeld aan de individuele aanbieders. Ook gespreksverslagen en relevante memo's (addenda, etc.) zijn te vinden op Vendorlink.	Gebeurt grotendeels	We zien steeds meer zorgaanbieders die de gegevens tijdig en volledig aanleveren in Vendorlink. In 2018 zou een verbetering op dit punt de volledigheid van aangeleverde informatie kunnen zijn. Het format van de opbouw en inrichting van gegevens wordt gewijzigd. Dit sluit ook meer aan bij de gemeentelijke monitoring.
Relatiemanagement adviseert en initieert regionale kwesties en/of projecten die spelen op het gebied van contractering.	Gebeurt	Zie voorbeelden als Jeugd-GGZ, Terreingebonden verblijf etc. Indien het proces structureler wordt ingericht wordt het adviseren bij dergelijke kwesties en/of projecten eerder geagendeerd.

CONCEPT

Functies 2017	Primaire proces	Jeugd-GGZ Inkoop 2018	Terreingebonden verblijf	HBH	Beschermd wonen	Toezicht en Controle	Social Return	Overig	Totaal
Relatiemanagement	50%	5%	5%	5%	5%	2,5%	2,5%	25%	100%

CONCEPT

6. Contractbeheer

Categorie/Prestatieafspraak	Gerealiseerd?	Vooruitzicht / aanbeveling?
Het wekelijks controleren en beoordelen van de inschrijvingen van de aanbieders in IAS/CTM en het beantwoorden van mailbox CTM	Dit gebeurt grotendeels	Echter was er te weinig capaciteit om dit op een constant peil te houden. Door vooraf vastgestelde planning kan beter worden ingespeeld op piekbelasting en deadlines m.b.t. aanbestedingen en door daar ook aan vast te houden geeft dit verlichting in deze taak.
Het dagelijks beantwoorden van vragen (via e-mail en telefonisch) van zorgaanbieders over de inkooptrajecten en de uitwerking daarvan voor de dagelijkse praktijk.	Gebeurt deels.	Door te weinig capaciteit heeft het beantwoorden van deze vragen vertraging opgelopen. Het idee van het dagelijks beantwoorden van vragen over inkooptrajecten wordt vanaf 1 maart 2018 ingevuld door de managementassistent die ook taken van contractbeheer gaat opnemen. Deze vragen worden ook opgenomen als meest gestelde vragen op de website.
Het maandelijks opstellen en verstrekken van de productdienstencatalogus (PDC) van alle gecontracteerde zorgaanbieders en producten voor de regiogemeenten om de front- en backofficesystemen te vullen	Dit gebeurt.	Er wordt nog gezocht naar een effectievere invulling. Een koppeling van CTM met de PDC is hierbij wellicht een optie.
Het ondersteunen van de relatiemanagers en gemeenten bij het opstellen van managementrapportages (per kwartaal) op basis van de cijfermatige informatie uit Vendorlink.	Gebeurt deels.	Er wordt bekeken of het proces van gesprekken en managementrapportages gelijk getrokken kan worden.
Ondersteuning van de relatiemanagers bij de voorbereiding, het voeren en afhandelen van de contractgesprekken met de aanbieders.	Gebeurt deels.	Het voeren van contractgesprekken vergt veel van contractbeheer. Extra capaciteit is hiervoor benodigd.
Het up-to-date houden van het contractmanagementsysteem Vendorlink.	Dit gebeurt.	Kijken naar efficiëntere werkwijze.
Daarnaast wordt er gezorgd voor het actualiseren en verbeteren van de	Gebeurt grotendeels	Kijken naar optimalisatie productieverantwoordingen.

CONCEPT

productieverantwoordingen op basis van de inkooptrajecten en de wensen vanuit de gemeenten.		
Het beheer van MY-LEX Sociaal Domein. ***Een tool waarmee de lokale toegang inzicht heeft in het regionaal gecontracteerde zorgaanbod en zo het juiste aanbod snel en effectief kan afstemmen op de vraag.***	Gebeurt deels.	Per kwartaal is er een update van MY-LEX. Door infosessies meer volledigheid creëren.
Ondersteuning bij inkooptrajecten. De ondersteuning bestaat uit het zorgdragen voor de inrichting van het IAS/CTM en de beoordeling van de nieuwe inschrijvingen in het perceel. Daarnaast meedenken met de opzet in relatie tot het proces van inkoop t/m verantwoording (bv. berichtenverkeer, facturatie, toegang etc.).	Gebeurt deels.	Inrichting en beoordeling vindt wel plaats. CB eerder betrekken bij opzet wordt aangeraden.
Het beheer en inrichting van IAS/CTM (extra taak; niet omschreven in DVO).	Gebeurt deels	IAS/CTM werkt niet optimaal en is niet gebruiksvriendelijk. Er is onvoldoende capaciteit om hier nader onderzoek naar te verrichten. Bij meer capaciteit kijken naar betere inrichting. Tevens CB scholen in de mogelijkheden van CTM.
Extra taken; niet omschreven in DVO.	Gebeurt	Uit de PDC volgen een aantal extra acties die contractbeheer nu opneemt, en niet benoemd zijn in de DVO. Voorbeelden daarvan zijn het aanleveren van de CAK-codes, landelijke gecontracteerde codes (VNG) of tariefbladen richting zorgaanbieders. CB verzorgt een faciliterende rol richting de gemeenten om een totaalpakket bij gemeenten aan te leveren. Tevens instrueert CB gemeenten over het gebruik van en vertrouwd maken met Vendorlink. Deze taken worden in 2018 voortgezet.

CONCEPT

Functies 2017	Primaire proces	Jeugd-GGZ Inkoop 2018	Terreingebonden verblijf	Hulp bij Huishouden 1,2,3	HHT	Beschermd Wonen	Kwartaalrapportage	Herbeoordelelen zorgaanbieders in CTM/IAS	Overig	Totaal
Contractbeheer	40%	25%	10%	15%	5%	10%	15%	10%	20%	150%

CONCEPT

7. Projecten Transformatie en Innovatie

Categorie/Prestatieafspraak	Gerealiseerd?	Vooruitzicht / aanbeveling
Gezamenlijke definiëring van het vraagstuk door minimaal drie gemeenten en module Inkoop, inclusief de toetsing of een regionale benadering wenselijk c.q. noodzakelijk is; *inclusief toetsing of het in het reguliere primaire proces opgepakt kan worden of dat er extra capaciteit voor nodig is?*	Gebeurt deels	De transformatieopdracht wordt met meerdere gemeenten vormgegeven vanuit een werkgroep, ondersteunend aan de aanbesteding. Voorbeelden hiervan zijn HbH en Jeugd-GGZ. Andere projecten worden opgepakt na advies en plan van aanpak bij MAG. Rollen, taken en verantwoordelijkheden moeten vooraf duidelijk worden afgestemd in de werkgroep. Module Inkoop wil daarin optreden als procesbegeleider, waarbij de inhoud vanuit de gemeenten wordt aangedragen. Door vooraf duidelijk aan te geven wat de capaciteit en verwachtingen zijn voor leden van de werkgroep kan deze werkwijze in 2018 verder voortgezet worden.
Dit vraagstuk wordt ter afstemming voorgelegd in het MAG;	Gebeurt.	Wordt altijd voorgelegd aan het MAG, al dan niet voor advies of ter kennisgeving. Opdracht moet 'officiee'l ook komen vanuit het MAG/gemeenten
Ter besluitvorming bij het GO (en AB).	Gebeurt	Na advisering van het MAG wordt het ter besluitvorming voorgelegd aan het GO en AB. Werkwijze zoals deze in 2017 is gehanteerd kan ook voor 2018 gehanteerd worden.

Functies 2017	**Jeugd-GGZ Inkoop 2018**	**Toezicht en Controle**	**Social Return**	**Indexering**	**Transformatie**	**Nulmeting**	**Overig**	**Totaal**
Projecten	40%	20%	10%	5%	5%	5%	15%	100%*

* Voor al deze projecten geldt dat deze voorheen niet begroot waren. Deze projecten zijn extra taken die door externen opgepakt zijn vanuit module Inkoop in 2017. Voor 2018 zijn deze projecten niet opgenomen in de begroting, waarmee resultaten uit pilots en uitkomsten uit verschillende aanbestedingen niet verder opgepakt worden vanuit module Inkoop.

CONCEPT

Resultaten projecten

Project	Wat?	Vooruitzicht / aanbeveling 2018
Jeugd-GGZ Inkoop 2018	Uitfasering DBC's en Inkoop Jeugd-GGZ 2018. Aanbesteding is formeel afgerond.	Uit de aanbesteding komen de volgende punten om op te pakken in 2018: - Faciliteren bijeenkomst met lokale toegang en aanbieders; - Transformatie in de Jeugd-GGZ; - Vermindering aantal addenda; - Oppakken aanbestedingsproces 2019
Indexering	Indexering 2018 doorgevoerd in bestaande tarieven 2017. Procesafspraken gemaakt.	Indexering zal een terugkerend punt op de agenda zijn. Inrichting CTM leent zich op dit moment niet voor het makkelijk doorvoeren van indexering. Analyse op andere inrichting CTM noodzakelijk.
Toezicht & Controle	Pilot Toezicht & Controle. Inventarisatie onder de twaalf gemeenten waaruit een advies is geformuleerd voor regionale aanpak Toezicht & Controle vanaf 2018.	In de pilot is een basis neergelegd waarin zaken worden neergelegd die nader onderzocht moeten worden. Deze verdere uitwerking wordt gezamenlijk met gemeenten in 2018 opgepakt.
SROI	Pilot SROI. Quickscan SROI in de regio waaruit een advies is geformuleerd voor de aanpak van regionale uitnutting SROI 2018.	In de pilot is een basis neergelegd waarin zaken worden neergelegd die nader onderzocht moeten worden. Deze verdere uitwerking wordt gezamenlijk met gemeenten in 2018 opgepakt.
Transformatie	Transformatie bevindt zich bij module inkoop in de opstartfase.	Afstemming met module inkoop is noodzakelijk voor de regionaal behoefte met betrekking tot transformatie en op te starten trajecten, waaronder de afstemming en inrichting in CTM.

CONCEPT

8. Opleiding en ontwikkeling medewerkers module Inkoop

In de ontwerpbegroting zijn geen kosten voor opleiding- en ontwikkeling van medewerkers opgenomen . In 2017 zijn er enkele groepstrainingen gevolgd met betrekking tot het adviseren van gemeenten en zorgaanbieders evenals enkele trainingen op het gebied van inkoop, relatiemanagement en contractbeheer. Deze kosten waren in totaal ongeveer EUR. 10.000.

Op dit moment zijn geen middelen beschikbaar voor de overige personeelskosten, die betrekking hebben op het (door)ontwikkelen van de medewerkers, te maken reiskosten, etc.

*Opleidingen, trainingen en overige personeelskosten etc.

9. Huidige formatie versus fictieve formatie op basis van bevindingen Nulmeting 2017

Module Inkoop	Vastgestelde begroting 2017	Inzicht na Nulmeting 2017
Manager	**1,0 fte**	**1,0 fte**
Managementassistent	**0,6 fte**	**1,0 fte**
Communicatieadviseur	**0,4 fte**	**0,4 fte**
Juridisch advies	**0,4 fte**	**0,4 fte**
Inkoper	**1,0 fte**	**1,0 fte**
Relatiemanagers	**4,0 fte**	**4,0 fte**
Contractbeheer	**2,0 fte**	**3,0 fte**
Projecten Transformatie	**0,0 fte**	**1,0 fte**
Ontwikkeling medewerkers	**Nvt**	**EUR. 10.000**
Totaal	**9,4 fte**	**11,8 fte**

CONCEPT

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Overdrachtsdossier

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG)

Maart 2018

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Voorwoord

Elf gemeenten, drie modules, één opdracht

Binnen de regio Centraal Gelderland hebben 11 gemeenten (Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar (voorheen Zevenaar en Rijnwaarden) de afgelopen jaren al op veel onderdelen binnen het sociaal domein nauw samengewerkt.

Dit heeft in 2017 geresulteerd in de oprichting van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG). Op 1 april 2017 was de start van de eerste samenwerkingsmodule binnen de MGR: Inkoop. Dit team regelt de inkoop, het contractmanagement en het contractbeheer van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg Jeugd, Wmo en activerend werk. In een modulaire gemeenschappelijke regeling bepaalt de deelnemende gemeente zelf aan welke modules en submodules wordt deelgenomen. Dat is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente en de MGR.

Per 1 januari 2018 zijn de samenwerkingsverbanden van Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP) en het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) Midden-Gelre ondergebracht bij de MGR SD CG. Daarvoor is de regeling met instemming van de raden aangepast en heeft het Algemeen Bestuur dit op 8 december 2017 bekrachtigd. Vanaf 1 januari 2018 zijn de medewerkers van de drie modules en de MGR beheerorganisatie in dienst zijn bij de MGR SD CG.

Op 21 maart jl. zijn nieuwe gemeenteraadsverkiezingen gehouden. Graag informeren wij hierbij de nieuwe verantwoordelijke bestuurders van de gemeenten in Regio Centraal Gelderland met dit overdrachtsdossier van de MGR Sociaal Domein Centraal Gelderland.

In de samenvatting leest u over de redenen van het ontstaan van de MGR , welke besluiten er zijn genomen over de inrichting binnen de MGR en wat er in 2018 nodig is voor de doorontwikkeling van de MGR. In de bijlagen vindt u achtergrondinformatie, besluiten en afspraken over de governance van de MGR.

Hermien Wiselius

Directeur MGR SD CG

Maart 2018

Inhoudsopgave

Voorwoord

Samenvatting

- Inleiding
- Besluitvorming inrichting MGR
- Samenstelling bestuur en bestuurscommissies
- Doorontwikkeling in 2018 e.v.

Bijlagen

A: Achtergrondinformatie MGR

1. Context
   1.1. Visie
   1.2. Aanleiding
2. Ontstaan MGR
   2.1. Ontstaan MGR
   2.2. MGR beheerorganisatie
   2.3. Module Inkoop
3. Ontwikkeling in 2017
   3.1. MGR beheerorganisatie
   3.2. Module Inkoop
   3.3. Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland
   3.4. Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) Midden-Gelre
4. Doorontwikkeling 2018
   4.1. Werken conform de regeling
   4.2. Werken conform de notitie Governance
   4.3. Het integraal opzetten van de bedrijfsvoering
   4.4. Randvoorwaarden
   4.5. Succesfactoren

B: Overzicht besluitenlijsten AB

C: Notitie Governance MGR SD CG

Samenvatting

Inleiding

12 gemeenten*[1] in de regio centraal Gelderland hebben in november 2015 uitgesproken dat in het sociaal domein op uitvoerend niveau samenwerking tussen gemeenten is geboden. Zo kun je meer kwaliteit van zorg bieden aan inwoners tegen lagere kosten. Gemeenten verwachten dat zij door samen te werken de transformatie van het sociaal domein effectiever en sneller kunnen realiseren.

Op basis van een aantal inrichtingsprincipes hebben de colleges zich uitgesproken voor een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling als meest passende vorm. Deze regeling is uitgewerkt en in juli 2016 voorgelegd aan de 12 colleges. Bovendien is de ambitie van de gemeenten uitgesproken om samenwerking binnen het sociaal domein in de regio Centraal Gelderland in de toekomst uit te breiden. Dan gaat het om andere taken binnen het sociaal domein waarbij regionale samenwerking van toegevoegde waarde is voor de gemeenten en haar inwoners en die dan als module aan de MGR zou kunnen worden toegevoegd.

Het toevoegen van nieuwe modules vergt telkens nieuwe besluitvorming door colleges en raden. Vervolgens neemt iedere gemeente ook een besluit of het wil deelnemen aan de betreffende module. Het kunnen onderbrengen van nieuwe modules onder de MGR is mede ingegeven door wens van gemeenten om de bestuurlijke drukte te beperken door het aantal gemeenschappelijke regelingen en andere samenwerkingsvormen terug te brengen en daarnaast een organisatie te hebben waar het werkgeverschap voor regionale activiteiten geregeld is.

Belangrijke uitgangspunten van gemeenten voor de MGR zijn:

- Borging en versterking van de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners;
- Integrale sturing op de transformaties binnen het sociaal domein;
- Ruimte voor lokaal maatwerk en keuzevrijheid;
- De mogelijkheid om de samenwerking (organisch) te intensiveren en uit te breiden.

Bij de inrichting van de MGR zijn de hierboven genoemde uitgangspunten verwerkt in de regeling en de governance van de MGR.

Op 1 april 2017 was de start van de eerste samenwerkingsmodule binnen de MGR: Inkoop.

Bij de besluitvorming om het GRO onder te brengen bij de MGR is aangegeven dat aansluiten bij de MGR als belangrijk voordeel heeft dat de gewenste bestuurlijke samenhang kan worden gerealiseerd. Daarnaast kan er ook in de uitvoering samenhang en synergie worden gecreëerd als ook andere (onderdelen van) uitvoeringsorganisaties bij de MGR worden ondergebracht. Bovendien bevat de MGR de juiste rechtspersoonlijkheid om de medewerkers van het RBL onder te kunnen brengen.

Bij de besluitvorming om het WSP onder te brengen bij de MGR is geconstateerd dat er meer coherentie kan ontstaan in het sociaal domein. Daarnaast is de MGR de juridische vorm waardoor een lappendeken van (juridische) constructen wordt voorkomen en het werkgeverschap van medewerkers mogelijk is.

Per 1 januari 2018 zijn de samenwerkingsverbanden van Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP) en het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) Midden-Gelre ondergebracht bij de MGR SD CG. Daarvoor is de

[1] Door de herindeling van de gemeenten Zevenaar en Rijnwaarden tot de nieuwe gemeente Zevenaar betreft de samenwerking in de MGR per 1 januari 2018 11 gemeenten.

regeling met instemming van de raden aangepast en heeft het Algemeen Bestuur dit op 8 december 2017 bekrachtigd.

De keuze van gemeenten om deel te nemen in modules en submodules is vastgelegd in een dienstverleningsovereenkomst tussen de gemeente en de MGR.

Vanaf 1 januari 2018 zijn de medewerkers van de drie modules en de MGR beheerorganisatie in dienst zijn bij de MGR SD CG.

Besluitvorming Inrichting MGR

Ruimte voor lokaal maatwerk en keuzevrijheid
Gemeenten hebben besloten dat de MGR een beleidsarme samenwerking is. Het samenwerkingsverband behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten binnen het sociaal domein. Zo zijn gemeenten zelf verantwoordelijk voor hun beleid, de toegang tot de zorg en de financiering van de geboden zorg.

Governance structuur (zie bijlage memo Governance)
De MGR kent een Algemeen, een Dagelijks bestuur en voor iedere module een bestuurscommissie. Het AB is het hoogste orgaan. Daarin zitten de wethouders P&O/bedrijfsvoering of financiën van alle deelnemende gemeenten. Het DB neemt uitvoeringsbesluiten. De bestuurscommissies zijn verantwoordelijk voor de inhoud van de module. In de bestuurscommissies nemen de inhoudelijk verantwoordelijke wethouders plaats.

Kosten voor gemeenten die participeren
Omdat niet alle gemeenten in alle modules en submodules deelnemen, worden kosten zoveel als mogelijk toegerekend aan de modules. Per module is vervolgens bepaald en in de regeling opgenomen hoe deze kosten verdeeld worden. Het AB bepaalt met 2/3 meerderheid van stemmen de algemene kostenverdeelsleutel van basistaken, niet zijnde te kosten van de samenwerkingsmodules. De kosten van de basistaken worden verdeeld naar het inwoneraantal. De kostenverdeling van de samenwerkingsmodules staan in de bijlagen van de regeling.

Afspraken over toetreding en uittreding
In de bijgestelde regeling per 1 januari 2018 zijn expliciet bepalingen opgenomen over het toetreden tot de MGR, modules en submodules en het uittreden uit submodules, modules en de MGR als geheel. Daarmee wordt enerzijds de flexibiliteit geboden om in en uit te treden en is anderzijds een eerlijke verdeling van risico's en kosten mogelijk tussen de deelnemende gemeenten.

Nieuwe samenwerkingsmodules
De MGR biedt de mogelijkheid om nieuwe modules toe te voegen aan de MGR. Daarbij zal het bestuur van de MGR met de potentieel nieuwe module de randvoorwaarden bespreken. Vervolgens zal de regeling gewijzigd moeten worden. Dit is mogelijk wanneer minimaal 2/3 van het aantal gemeenten na verkregen toestemming van de raden instemt met deze wijziging van de regeling en toetreding van een nieuwe module.

Advisering
De directeur/secretaris is de eerste adviseur van het Algemeen en Dagelijks bestuur. Daarnaast kent de MGR voor haar basistaken een controller.
Binnen de gemeenten is een accountmanager aangewezen als adviseur van de wethouder die zitting heeft in het algemeen bestuur. De accountmanagers zorgen dat het proces van besluitvorming in bestuurscommissies van de samenwerkingmodules, het AB en richting besluitvorming en informatie

uitwisseling naar colleges en raden wordt gestroomlijnd. Per module is er een regiosecretaris die de advisering van de bestuurscommissie richting het DB en AB coördineert.

Samenstelling bestuur en bestuurscommissies

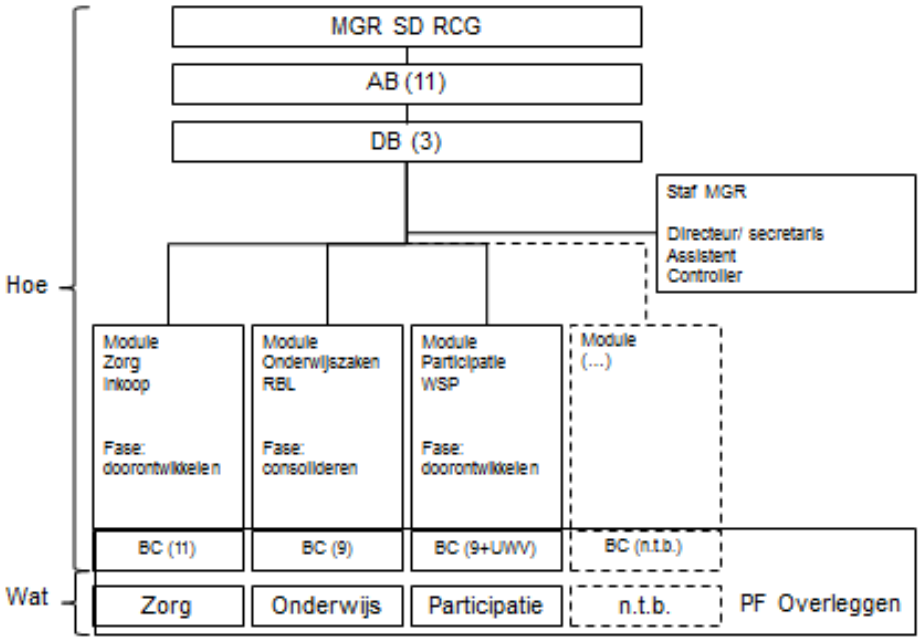
Gezien de governance van de MGR is het belangrijk dat de inhoudelijk wethouders in de betreffende bestuurscommissies zitten en hun adviezen goed onderbouwd bij het bestuur van de MGR neerleggen, zodat deze adviezen integraal worden meegenomen in de totale besluitvorming van de MGR. De Governance van de MGR adviseert dan ook om wethouders financiën, bedrijfsvoering en personele zaken in het AB zitting te laten nemen.

***Advies colleges**:*

Voor de samenstelling van de bestuurscommissies wordt geadviseerd de inhoudelijk portefeuillehouder voor te dragen.

Voor de samenstelling van het AB wordt geadviseerd portefeuillehouders voor te dragen die zich meer richten op financiën, bedrijfsvoering en personele zaken. Er wordt vanuit gegaan dat er door personele unies ook portefeuillehouders zijn met een inhoudelijke binding met de MGR in het AB en het uit hun midden gekozen DB.

Organogram
In het organogram is zichtbaar hoe de verdeling is tussen de inhoudelijk wethouders die in het portefuilleoverleg bepalen wat er regionaal zou moeten gebeuren. De inhoudelijk wethouders binnen de bestuurscommissie geven advies aan het Bestuur van de MGR hoe dit moet gebeuren in de betreffende samenwerkingsmodules. Het Dagelijks en Algemeen bestuur nemen uiteindelijk de besluiten.

Doorontwikkeling MGR in 2018 ev.

2018 is het jaar waarin de MGR vanuit drie modules werkzaamheden verricht in opdracht van 11 gemeenten. De regeling is hiervoor aangepast. De basis voor de werkzaamheden in de samenwerkingsmodules ligt vast in getekende dienstverleningsovereenkomsten tussen gemeenten en de MGR. Er zijn drie enthousiaste teams met professionals aan het werk om deze werkzaamheden voor gemeenten uit te voeren.

In het voorjaar van 2018 heeft het dagelijks bestuur besluiten genomen over de jaarrekening, het uitvoeringsprogramma, de gewijzigde begroting en de meerjarenprogrammabegroting 2019-2022. Daarbij geadviseerd vanuit de drie bestuurscommissies i.o.

De jaarrekening, uitvoeringsprogramma en begrotingswijziging 2018 en meerjarenprogrammabegroting 2019 t/m 2022 worden in juni 2018 aan het nieuwe Algemeen Bestuur voorgelegd ter vaststelling nadat de raden hun zienswijze hebben kunnen geven.

In het voorjaar van 2018 wordt door een werkgroep juristen gewerkt aan de algehele revisie van de regeling. Dit zal in juni 2018 aan het Algemeen Bestuur worden voorgelegd, zodat dit in het najaar van 2018 aan de raden kan worden voorgelegd. Ook ligt er een verzoek tot toetreding van een module Verloningsbedrijf dat om voorbereiding en besluitvorming vraagt.

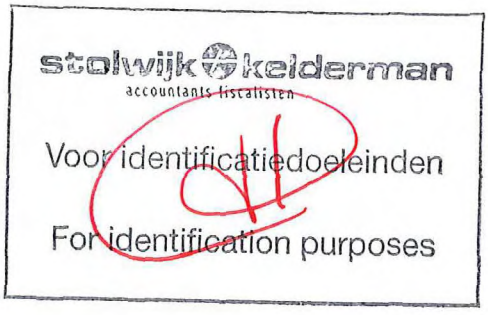
De bedrijfsvoering van de MGR wordt verder gestroomlijnd. Er wordt gewerkt aan de archiefverordening en besluit informatiebeheer en de voorwaarden om als MGR met haar drie modules te voldoen aan de privacywetgeving.

Regio
Centraal
Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Jaarstukken 2017

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG)

Vastgesteld: 8 maart 2018

INHOUD

1 Inleiding 3
2 Jaarverslag 4
2.1 Inleiding 4
2.2. Programmaverantwoording 5
2.2.1 Programma module Inkoop 5
2.2.2 Programma MGR Beheerorganisatie 9
2.2.3 Programma Onvoorzien 10
2.2.4 Overzicht algemene dekkingsmiddelen 10
2.2.5 Overzicht incidentele baten en lasten per programma 11
2.5 Paragrafen 12
2.5.1 Inleiding 12
2.5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 12
2.5.3 Financiering 13
2.5.4 Bedrijfsvoering 14
4 Jaarrekening 16
4.1 Overzicht baten en lasten 2017 16
4.2 Toelichting module inkoop 17
4.3 Toelichting MGR beheerorganisatie 20
4.4 Toelichting onvoorzien 22
4.5 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid 23
4.6 Balans 25
4.7 Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling 26
4.8 Toelichting op de balans 27
4.9 Gebeurtenissen na balansdatum 29
4.10 Wet Normering Topinkomens 30
Bijlage Verdeling totale lasten per programma per gemeente 32

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

1 Inleiding

Hierbij bieden we u het Jaarverslag en de Jaarrekening 2017 aan van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG).

In april 2017 is de MGR als nieuwe organisatie gestart als MGR beheerorganisatie met de module Inkoop. Twaalf gemeenten in de regio Centraal Gelderland werken samen op het terrein van inkoop van het sociaal domein. In 2017 is ook toegewerkt naar de verdere uitbouw van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling zodat op 1 januari 2018 drie modules werkzaam zijn binnen de MGR. Dit jaarverslag betreft een periode van negen maanden in 2017.

Arnhem, 8 maart 2018

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Dagelijks Bestuur van de MGR sociaal domein centraal Gelderland op 8 maart 2018,

De voorzitter

H. Witjes

De secretaris,

H.H. Wiselius

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

2 Jaarverslag

2.1 *Inleiding*

De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling is eind 2016 opgericht en is 11 januari 2017 gepubliceerd in de Staatscourant. De MGR kent een Algemeen bestuur en een Dagelijks Bestuur. Het Dagelijks Bestuur en de voorzitter wordt uit het Algemeen Bestuur gekozen.

Samenstelling bestuur MGR op balansdatum

Leden Algemeen Bestuur

Naam	Gemeente	Functie	Datum start	Datum einde
Anja Haga	Arnhem		03-02-2017	23-06-2017
Ine van Burgsteden	Arnhem		23-06-2017	
Peter Bollen	Doesburg		03-02-2017	
Ineke Knuiman	Duiven		03-02-2017	
Helga Witjes	Lingewaard	Voorzitter	03-02-2017	
Ron van Hoeven	Overbetuwe		03-02-2017	
Hermine van den Berg	Renkum		03-02-2017	
Tjebbe Vugts	Rheden		03-02-2017	08-12-2017
Ronald Haverkamp	Rheden		08-12-2017	
Belinda Elfrink	Rijnwaarden		03-02-2017	31-12-2017
Anton Logemann	Rozendaal		03-02-2017	
Lara De Brito	Wageningen		03-02-2017	
Arthur Boone	Westervoort		03-02-2017	
Stef Bijl	Zevenaar		03-02-2017	31-12-2017

Plaatsvervangende AB leden

Naam	Gemeente		Datum start	Datum einde
Martijn Leisink	Arnhem		03-02-2017	
Loes van der Meijs	Doesburg		03-02-2017	
Johannes Goossen	Duiven		03-02-2017	
Johan Sluiter	Lingewaard		03-02-2017	
Ben Ross	Overbetuwe		03-02-2017	
Erik Heinrich	Renkum		03-02-2017	
Constans Pos	Rheden		03-02-2017	
Jos Lamers	Rijnwaarden		03-02-2017	31-12-2017
George van Gorkum	Rozendaal		03-02-2017	
Dennis Gussen	Wageningen		03-02-2017	
Hans Sluiter	Westervoort		03-02-2017	
Tienke van der Werf	Zevenaar		03-02-2017	31-12-2017

Leden Dagelijks bestuur

Naam	Gemeente	Functie	Datum start	Datum einde
Helga Witjes	Lingewaard	Voorzitter	03-02-2017	
Anja Haga	Arnhem		03-02-2017	23-06-2017
Ine van Burgsteden	Arnhem		23-06-2017	
Belinda Elfrink	Rijnwaarden		03-02-2017	08-12-2017
Anton Logemann	Rozendaal		08-12-2017	

Directie

Vanaf 01-04-2017 tot 15-09-2017 Jan Willem Hulstein – Kwartiermaker
Vanaf 01-08-2017 tot heden Hermien Wiselius – directeur/secretaris MGR

stolwijk kalkman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

2.2. *Programmaverantwoording*

Het programma binnen de module Inkoop en de MGR Beheerorganisatie is, naast een algemene omschrijving, ingericht met de 4 W's vragen:

- Wat wilden we bereiken?
- Wat hebben we bereikt?
- Wat hebben we gedaan?
- Wat heeft het gekost?

2.2.1 Programma module Inkoop

Wat wilden we bereiken?

De Module Inkoop heeft op basis van de behoefte vanuit de gemeenten de volgende rollen opgepakt in 2017:

1. **Verbinder** voor zowel in- en externe partijen;
2. **Vraagbaak** voor zowel (zorg)aanbieders, gemeenten als overige stakeholders;
3. **Expert** op het gebied van inkoop en contractmanagement en -beheer sociaal domein.

De taken waarvan afgesproken is dat de Module Inkoop (als uitvoeringsorganisatie) deze niet oppakt zijn:

- Beleidsmatige zaken;
- Financiële verkeer tussen (zorg)aanbieders en gemeenten;
- Primair proces rondom de cliënt.

Indien gewenst adviseert de module Inkoop op de bovenstaande taken. In 2017 is gebleken dat bovenstaande lijn voor de meeste stakeholders zo goed als helder is.

Wat hebben wij bereikt?

De primaire taken van de module Inkoop zijn gekoppeld aan inkoop(advies), relatiemanagement en contractbeheer voor de volgende submodules[1]:

a) Ambulante ondersteuning
b) Verblijf
c) Ondersteuning op locatie aanbieder
d) Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf
e) Jeugdbescherming
f) Hulp bij huishouden
g) Hulpmiddelen
h) Dyslexie
i) Activerend werk
j) Centrumtaak beschermd wonen[2]
k) Bovenregionale zorg verblijf op terreinvoorzieningen en gesloten jeugdzorg

Aan deze submodules zijn ongeveer 700 regionale en landelijke contracten en ca. 500 zorgaanbieders verbonden. Het aantal hiervan fluctueert omdat iedere maand zorgaanbieders, die voldoen aan de criteria, zich zowel in- als uit kunnen schrijven.

Een deel van de jeugdhulp (specialistisch) voor onze regio heeft module Inkoop de afgelopen twee jaar gezamenlijk ingekocht met meerdere Gelderse regio's. Vanaf 2017 wordt de inkoop, het relatiemanagement en het contractbeheer door module Inkoop uitgevoerd door middel van het IAS.

[1] De centrumtaken 'vrouwenopvang' en 'maatschappelijk opvang' staan wel in de regeling, maar worden in 2017 niet ondersteund door de Module Inkoop. Deze worden uitgevoerd door de gemeente Arnhem.
[2] De ondersteuning van de centrumtaak 'beschermd wonen' is in 2017 uitgevoerd door de module Inkoop zonder (extra) financiële middelen.

stalwijk kelderman accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

De financiële afspraken over deze bovenregionale taken zijn opgenomen in de begroting, te weten:

1. Voor 2017 € 35.000 incidenteel voor de voorbereiding van inkoop voor 2018 en;
2. Voor 2017 € 60.750 (gebaseerd op 9 maanden) structureel voor contractbeheer en relatiemanagement;

Primaire proces Module Inkoop

Het primaire proces van de Module Inkoop is te vertalen in inkoop, relatiemanagement en contractbeheer waaraan de volgende activiteiten worden gekoppeld:

Inkoop(advies)

- Inkoop- en aanbestedingsadvies;
- Juridisch advies;
- Strategisch advies;
- Bewaken regionale inkoopplanning;
- Landelijke ontwikkelingen vertalen naar regio.

Relatiemanagement

- Inhoudelijke ontwikkeling zorg;
- Kwartaalgesprekken aanbieders;
- Verslaglegging kwartaalgesprekken;
- Advies en bemiddeling aanbieder en gemeente;
- Procestrekker regio en aanbieder;
- Voorlichting en kennisdeling aanbieders.

Contractbeheer

- (Eerste) toetsing inschrijving aanbieders;
- Monitoring systemen IAS, Vendorlink en MyLex;
- Opleveren kwartaalrapportage;
- Voorbereiding regio en aanbieder;
- Voorlichting en kennisdeling gemeenten.

Wat hebben we gedaan?

In 2017 is een stevige basis neergezet wanneer het gaat om het organiseren van het regionale inkoopproces. Dit wordt bevestigd door zowel gemeenten als aanbieders die ons in het afgelopen jaar steeds beter wisten te vinden voor vragen in de breedste zin van het woord rondom inkoop en contractmanagement.

Het organiseren van deze basis was het voornaamste doel voor 2017. Deze basis wordt in 2018 verder uitgebouwd.

Wanneer wij als uitgangspunt het primaire proces nemen, zijn de volgende conclusies te trekken tav de status van de prestaties eind 2017.

In de 0-meting van de module inkoop is een onderbouwing gegeven van deze prestaties in 2017 en de consequenties hiervan voor 2018 e.v. Dit is de eerste stap in de evaluatie van de module inkoop, zoals in de begroting was opgenomen.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Inkoop

Prestatie	Status
Inkoop- en aanbestedingsadvies	Uitgevoerd, basis staat
Juridisch advies	Uitgevoerd, basis staat
Strategisch advies	Uitgevoerd
Bewaken regionale inkoopplanning	Uitgevoerd
Landelijke ontwikkelingen vertalen naar regio	Uitgevoerd

Relatiemanagement (RM)

Prestatie	Status
Inhoudelijke ontwikkeling zorg	Uitgevoerd, verbetering mogelijk
Kwartaalgesprekken aanbieders	Uitgevoerd, verbetering mogelijk
Verslaglegging kwartaalgesprekken;	Uitgevoerd, verbetering mogelijk
Advies en bemiddeling aanbieder en gemeente;	Uitgevoerd, verbetering mogelijk
Procestrekker regio en aanbieder;	Uitgevoerd, verschillende rollen
Voorlichting en kennisdeling aanbieders.	Uitgevoerd, verbetering mogelijk

Contractbeheer

Prestatie	Status
(Eerste) toetsing inschrijving aanbieders;	Uitgevoerd verbetering mogelijk
Monitoring systemen IAS, Vendorlink en MyLex;	Uitgevoerd
Opleveren kwartaalrapportage;	Uitgevoerd
Voorbereiding regio en aanbieder;	(Deels) uitgevoerd
Voorlichting en kennisdeling gemeenten.	(Deels) uitgevoerd

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Projecten Transformatie
Daarnaast hebben wij in afstemming met de gemeenten in 2017 de volgende projecten uitgevoerd met betrekking tot transformatie. Enkele projecten zullen verder worden opgepakt in 2018.

Prestatie	Status
Jeugd-GGZ 2018	Afgerond
Social Return	(Deels) uitgevoerd
Toezicht en controle	(Deels) uitgevoerd
Transformatie(agenda)	(Deels) uitgevoerd
Indexering	Uitgevoerd

Een uitgebreide toelichting van de geleverde prestaties staat in de 0-meting vermeld.

Wat heeft het gekost?

	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
Module inkoop				
Baten	1.063.935	1.063.935	982.628	-81.307
Lasten	1.063.935	1.063.935	982.628	-81.307
Saldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
Saldo na mutaties reserves	0	0	0	0

Voor een nadere toelichting van de afwijking wordt verwezen naar par. 4.2.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

2.2.2 Programma MGR Beheerorganisatie

Hieronder geven we aan wat we hebben bereikt, wat er is gedaan.

De taken van de MGR Beheerorganisatie betreffen:
De algemene aansturing module(s) op hoofdlijnen en alle bestuurlijke activiteiten, voorbereiding en uitwerking van de bestuursvergaderingen (Dagelijks en Algemeen Bestuur), terugkoppeling naar colleges en gemeenteraden van deelnemende gemeenten. Daarnaast zijn de taken uitgevoerd wat betreft de bedrijfsvoering en voorbereiding van de intrede van de nieuwe modules.

Wat wilden we bereiken?
1. rechtmatige besluitvorming door Algemeen en Dagelijks Bestuur;
2. verantwoording afleggen aan het Algemeen en Dagelijks bestuur;
3. verbinding tussen MGR en deelnemende gemeenten;
4. voorbereiden entree nieuwe modules onder de MGR en de mogelijkheid dat medewerkers in dienst kunnen komen bij de MGR vanaf 1 januari 2018.

Wat hebben we daarvoor in 2017 gedaan?
1. Voorbereiden en uitwerken van 9 algemeen bestuursvergaderingen en 14 dagelijks bestuur vergaderingen;
2. Invulling geven aan BBV en P&C-cyclus, door opstellen van bijgestelde begroting 2017 en meerjarenbegroting 2018 e.v., opstarten en uitvoeren financiële administratie en financiële rapportage voor het dagelijks bestuur;
3. Leveren van een bijdrage aan intergemeentelijke bestuurs- en ambtelijke gremia; kwalitatieve en tijdige informatievoorziening voor colleges en raden.
4. De werkzaamheden bestonden uit het aanpassing van de regeling zodat de nieuwe modules kunnen toetreden, na toestemming van de raden, het HR traject om te komen tot een sociaal plan en arbeidsvoorwaardenregeling en daarop gebaseerd zorgvuldig plaatsingsproces, werving en selectie van resterende functies, ontwikkelen model voor governance voor de MGR, voorbereiden overdracht nieuwe modules naar de MGR, sluiten van DVO's met de deelnemende gemeenten en regelen huisvesting, personele en financiële dienstverlening.

Wie hebben deze werkzaamheden uitgevoerd?
Zoals afgesproken bestaat de MGR uit een *'lean & mean'* organisatie met een parttime directeur/secretaris (vanaf augustus 2017) en een parttime managementassistent (vanaf mei 2017) en vanaf 2018 een parttime controller.

Bij de start van de MGR is vanaf april 2017 een kwartiermaker aangetrokken voor de opstart van de MGR. Daarbij is versterking gezocht bij een Controller a.i., een HR-adviseur en een procesbegeleider. De kosten hiervan staan vermeld bij de transitiekosten en zijn via de verdeelsleutel uit de vastgestelde begroting 2017 toegerekend naar de module inkoop en verrekend met het Werkgeversservicepunt en de GR Onderwijszaken.

Verdeling transitiekosten

	Kwartiermaker	P&O	Controller	Procesbegeleider
MGR beheer	60%	30%	50%	0%
Module inkoop	40%	40%	30%	0%
WSP	0%	10%	10%	50%
Onderwijszaken	0%	20%	10%	50%

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Wat heeft het gekost?

	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
MGR Beheerorganisatie				
Baten	291.250	291.250	302.123	10.873*
Lasten	291.250	291.250	302.123	10.873
Saldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
Saldo na mutaties reserves	0	0	0	0

*positief bedrag betekent hogere kosten dan begroot.

De transitiekosten en de eenmalige kosten P&O diensten 2017 zijn in opdracht van de MGR beheerorganisatie gemaakt. Dit leidt tot hogere kosten dan begroot. De kosten die gemaakt zijn ten behoeve van het WSP en GRO zijn aan hen gefactureerd conform de kostenverdeelsleutel. Dit leidt tot baten voor de MGR. Van deze hogere kosten komt € 2.369 terug in de gemeentelijke bijdrage voor de MGR beheerorganisatie.
Een deel van de hogere kosten in 2017 zijn onvoorziene kosten. Deze zijn echter bij de MGR beheerorganisatie geboekt en niet bij onvoorzien.

Voor een nadere toelichting op de afwijking wordt verwezen naar paragraaf 4.3.

2.2.3 Programma Onvoorzien

De werkelijke lasten voor de post onvoorzien zijn in 2017 lager dan de begrote lasten voor een bedrag van € 9.442.

De totale lasten onvoorzien in 2017 bedragen € 11.183 en kunnen als volgt gespecificeerd worden:

Onvoorzien	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
-juridisch advies voor de MGR: Onder meer organisatiebesluit, directiestatuut, mandaatregeling			10.894	
- Representatiekosten			290	
Totaal onvoorzien	**20.625**	**20.625**	**11.183**	**-9.442***

*- betekent lagere kosten dan begroot.

Zoals hierboven aangeven zijn een aantal onvoorziene kosten, zoals hogere huisvestingskosten en hogere ICT kosten bij de MGR beheerkosten geboekt. Dit leidt tot een kleine hogere bijdragen van gemeenten voor de MGR beheerorganisatie en een lagere gemeentelijke bijdrage voor de onvoorziene kosten.

2.2.4 Overzicht algemene dekkingsmiddelen

Overzicht algemene dekkingsmiddelen	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
Lokale heffingen				
Algemene uitkering				
Dividend				
Saldo van de financieringsfunctie				
Overige algemene dekkingsmiddelen	1.375.810	1.375.810	1.295.934	-79.876

stolwijk kelderman accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

2.2.5 Overzicht incidentele baten en lasten per programma

Overzicht incidentele baten en lasten	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
Module Inkoop: Incidentele baten				
Arnhem: Overgebleven gelden samenwerking 2015	50.000	50.000	50.000	0
Arnhem: Plustaken bestuurlijk akkoord vanuit innovatiebudget	20.000	20.000	20.000	0
Eenmalige bijdrage voorbereidingskosten inkoop/IAS taken	35.000	35.000	35.000	0
MGR Beheerorganisatie: Incidentele baten				
Transitiekosten Werkgeversservicepunt	12.000	12.000	10.348	-1.652
Transitiekosten GR onderwijszaken	17.500	17.500	14.998	-2.502
Procesbegeleider instroom nieuwe modules: Werkgeversservicepunt	20.000	20.000	20.000	0
Procesbegeleider instroom nieuwe modules: GR onderwijszaken	20.000	20.000	20.000	0
Eenmalige kosten P&O diensten 2017: Werkgeversservicepunt	0	0	7.595	7.595
Eenmalige kosten P&O diensten 2017: GR onderwijszaken	0	0	13.764	13.764
MGR Beheerorganisatie: Incidentele lasten				
Transitiekosten	175.000	175.000	152.292	-22.708
Procesbegeleider instroom nieuwe modules	40.000	40.000	39.163	-837
Eenmalige kosten P&O diensten 2017	0	0	21.359	21.359

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

2.5 *Paragrafen*

2.5.1 Inleiding

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de organisatie. In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat aangegeven dat in het jaarverslag ten minste de volgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

De volgende paragrafen zijn niet van toepassing op de MGR:

- Onderhoud kapitaal goederen
- lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

De overige paragrafen staan hieronder toegelicht.

2.5.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de MGR in staat is tegenvallers op te vangen. Bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld te worden gebracht.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:
- inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- inventarisatie van de risico's
- inventarisatie van het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

Bepaling weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van de MGR kunnen slechts twee posten worden gerekend:

- Reserves
- Post onvoorzien

De MGR heeft nog geen reserves opgebouwd in het afgelopen jaar.

Bij de post 'onvoorzien' is een bedrag van € 20.625 begroot voor het jaar 2017 en € 30.000 voor de jaren 2018 tot 2021.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Inventarisatie risico's

Ten behoeve van de MGR is de 'open einde' systematiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten. Uiteraard is hier een wisselwerking met de MGR. Er wordt door het Dagelijks Bestuur gemonitord hoe het staat met de uitgaven. De bestuurscommissie Inkoop is betrokken bij de realisatie van de kosten van de module Inkoop.

Verdere risico's die binnen de MGR en de module Inkoop in 2017 hebben bestaan zijn:

- **Impact van nog in te stromen modules.** Gedurende het jaar zijn de voorbereidingen getroffen om twee modules te laten instromen. Dit heeft impact gehad op de op te zetten en uit te voeren PIOFACH-taken (o.a. financiële en personeelsadministratie), uit te voeren controltaken (o.a. afstemming/proces begroting, jaarverslag, tussenrapportages) en het toerekenen van de kosten overhead/staf naar (sub)modules (verdeelsleutel).
- **Bij het uitspreken van de wens vanuit gemeenten om als MGR extra projecten uit te voeren is gekeken naar de middelen voor deze activiteiten.** Daarbij was het altijd de vraag of het incidentele taken zijn of structurele taken worden. Het DBC project dat voor € 20.000 is begroot en waarvoor dekking is gegeven van € 20.000 blijkt lopende het jaar hogere kosten met zich mee te brengen. Daarvoor is niet tijdig extra dekking gevraagd.
- **Risico op onvoorziene budgetoverschrijdingen.** Er is gedurende 2017 een strakke monitoring geweest van de personeelskosten in combinatie met flexibiliteit in de tijdelijke invulling van de vacatures. Ook kon niet voor alle vacatures tijdig geschikte invulling worden gevonden of was pas later duidelijkheid over beschikbare middelen uit andere budgetten.
- **Beschikbaarheid gekwalificeerd personeel.** Dit is een risico geweest. Er was vanaf de start geen structurele bezetting, maar er is gewerkt met tijdelijk gedetacheerde en extern in gehuurde medewerkers. waarbij het bestuur de MGR de ruimte heeft gegeven om additioneel (extern) personeel te werven.
- **Het risico bestaat dat onvoldoende gekwalificeerd personeel structureel aangetrokken kan worden.** In 2017 kon nog niet worden overgegaan tot het structureel aantrekken van medewerkers. Dat is pas vanaf 1 januari 2018 mogelijk. Bij de overgang naar indiensttreding bij de MGR heeft een enkele gedetacheerde medewerker deze stap niet gemaakt. Ook de werving van de manager inkoop en een enkele andere rol heeft tot later invulling geleid, waardoor inhuur langer nodig is en het team niet compleet is, wat met tijdelijke inhuur wordt opgelost en extra kosten met zich mee brengt in het begin van 2018.
- **Afhankelijkheid van contractpartners sociaal domein in het nakomen van contractuele afspraken.** Om dit risico te beperken is geïnvesteerd in adequate informatiesystemen en goede contacten met contractpartners (monitoring en contractmanagement).
- **Uittreden van gemeenten brengt frictiekosten met zich mee.** In 2017 is geen sprake geweest van uittreding van een gemeente uit de MGR of uit één of meerdere modules. In de regeling zijn afspraken over uittreding en verrekening van kosten opgenomen.
- **Nieuwe ontwikkelingen in wet- en regelgeving binnen het sociaal domein.** Nieuwe ontwikkelingen zijn adequaat gevolgd, zodat snel op deze ontwikkelingen kon worden ingespeeld.

Weerstandsvermogen
Het weerstandsvermogen van de MGR is beschreven in de voorgaande paragrafen.

2.5.3 Financiering

Het financieringsvraagstuk van de MGR is van een beperkte omvang. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de meeste investeringen in de huurprijs zijn opgenomen. Alleen voor ICT en kantoorautomatisering zijn investeringen gedaan. De gemeenten betalen voorschotnota's, zodat de financieringsrisico's om die reden slechts beperkt zijn.

Renterisicobeheer
Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:

- geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido;

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

- nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- de rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

Kasgeldlimiet
Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, dus met uitzondering van de stortingen in de reserves.

De liquide middelen betreft het rekening-courant tegoed bij de BNG. Deposito's komen voort uit de financiering van het lopende bedrijf en de bestemmingsreserves. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Renterisiconorm
Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de wet Fido aangemerkt: alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd groter dan één jaar. Het renterisico wordt gedefinieerd als het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen. Het renterisico op de lange termijn wordt beperkt tot de in wet genoemde 20% van de restant hoofdsom van de rentetypische langlopende leningen. Achterliggende reden voor het gebruik van de renterisiconorm is de spreiding van het renterisico over de jaren.

Relatiebeheer
Het betalingsverkeer is in hoofdzaak geconcentreerd bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

2.5.4 Bedrijfsvoering

Waar staat de MGR voor?
De MGR is een samenwerkingsverband dat is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers binnen het sociaal domein. De MGR voert een solide financieel beleid waarbij we grote schommelingen voorkomen. Voorspelbaarheid, bestendigheid en orde op zaken voeren de boventoon.

Doelen en taken
De MGR heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van de basistaken (GR art. 6a, 1a) en de taken uit de samenwerkingsmodules (GR art. 6a, 1b)
Over het uitvoeren van taken sluit de deelnemer per module en voor zover van toepassing per submodule een afzonderlijke dienstverleningsovereenkomst af met het samenwerkingsverband.

Dienstverleningsovereenkomsten
In 2017 was er een dienstverleningsovereenkomst met de RID voor de ICT-diensten. Er zijn afspraken gemaakt over de financiële dienstverlening met de gemeente Westervoort en de opstart van de werkzaamheden voor de personele- en salarisadministratie die in 2017 uitgevoerd moeten worden.
Vanaf 2018 is hiervoor een dienstverleningsovereenkomst opgesteld met de Eenstroom, de ambtelijke fusie van de gemeenten Westervoort en Duiven.
Het betreft de volgende diensten:
- Financiële administratie;
- Personele en salarisadministratie.

Rapporteren
Aan de partners wordt per programma gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages worden halfjaarlijks opgesteld.

stolwijk breiderman
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Vennootschapsbelasting

Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. De toetsing of de MGR binnen de VPB-plicht valt, vindt plaats op basis van drie cumulatieve criteria:

- Er is sprake van een duurzame organisatie van arbeid en kapitaal
- Er is sprake van deelname aan het economisch verkeer
- Er is sprake van een winststreven al dan niet bij wettelijke fictie.

Er is binnen de MGR geen sprake van een winststreven en derhalve valt de MGR niet onder VPB-plicht.

ICT

De bedrijfsvoeringsorganisatie heeft in 2017 gebruik gemaakt van de ICT-omgeving (hardware en software) van RID De Liemers en Wifi voorziening van de Curve. Daarbij is de aangeschafte hardware eigendom van de MGR.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

4 Jaarrekening

4.1 *Overzicht baten en lasten 2017*

De werkelijke lasten zijn € 79.876 lager dan de begrote lasten.

	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
Module Inkoop				
Baten	1.063.935	1.063.935	982.628	-81.307
Lasten	1.063.935	1.063.935	982.628	-81.307
Saldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
Saldo na mutaties reserves	-0	-0	-0	-0
MGR Beheerorganisatie				
Baten	291.250	291.250	302.123	10.873
Lasten	291.250	291.250	302.123	10.873
Saldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
Saldo na mutaties reserves	0	0	0	0
Onvoorzien				
Baten	20.625	20.625	11.183	-9.442
Lasten	20.625	20.625	11.183	-9.442
Saldo	0	0	0	0
Mutaties reserves				
Saldo na mutaties reserves	0	0	0	0
Totaal				
Baten	**1.375.810**	**1.375.810**	**1.295.934**	**-79.876**
Lasten	**1.375.810**	**1.375.810**	**1.295.934**	**-79.876**
Saldo	**0**	**0**	**0**	**0**
Mutaties reserves				
Saldo na mutaties reserves	**0**	**0**	**0**	**0**

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

4.2 *Toelichting module inkoop*

De werkelijke lasten voor de module inkoop zijn in 2017 lager dan de begrote lasten voor een bedrag van € 81.307. Dit kan als volgt worden verklaard:

Specificatie module inkoop	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
Lasten				
Doorbelaste transitie kosten van MGR beheer	63.500	63.500	54.799	-8.701
Salariskosten	768.105	768.105	680.299	-87.807
ICT-lasten	113.830	113.830	95.689	-18.141
Huisvesting	22.000	22.000	34.758	12.758
Project transformatie 'invoering DBC-bekostigingssystematiek	20.000	20.000	52.020	32.020
Bovenregionale taken	60.750	60.750	40.417	-20.333
Overige lasten	15.750	15.750	24.646	8.896
Totaal lasten	**1.063.935**	**1.063.935**	**982.628**	**-81.307**
Baten				
Bovenregionaal				
Arnhem: Overgebleven gelden samenwerking 2015	50.000	50.000	50.000	0
Arnhem: Plustaken bestuurlijk akkoord vanuit Innovatiebudget	20.000	20.000	20.000	0
Verrekening met gemeenten obv inwoneraantal				
Contractmanagement en beheer boven regionale taken.	60.750	60.750	60.750	0
Eenmalige bijdrage voorbereidingskosten inkoop/IAS taken	35.000	35.000	35.000	0
Gemeentelijke bijdrage module inkoop	898.185	898.185	816.878	81.307
Subtotaal verrekening met gemeenten obv inwoneraantal	*993.935*	*993.935*	*912.628*	*81.307*
Totaal baten	**1.063.935**	**1.063.935**	**982.628**	**81.307**

Hierna wordt per afwijking een toelichting gegeven.

Transitiekosten zijn lager dan begroot (€ 8.701 voordeel)
De totale transitiekosten zijn lager voor de Kwartiermaker, de Controller en de HR-adviseur. Daarmee valt de toerekening naar de module Inkoop ook € 8.701 lager uit.

De salariskosten zijn lager dan begroot (€ 87.807 voordeel)
Er waren in 2017 geen medewerkers in dienst. Enerzijds was er sprake van detachering van medewerkers van gemeenten die geheel of deels voor de MGR werkten. Anderzijds was er sprake van inhuur vanuit diverse adviesbureaus. Door de krappe arbeidsmarkt rondom het thema (regionale) inkoop is veelal gekozen voor kwaliteit in plaats van kwantiteit waardoor sommige plekken tijdelijk niet werden ingevuld. Daarbij zijn veel wisselingen geweest, zodat niet de hele periode een volledige bezetting aanwezig is geweest. Daarnaast werd pas later in het jaar duidelijk dat er financiering was voor de werkzaamheden in het kader van inkoop en taken bovenregionaal. Deze middelen zijn daarom in 2017 niet volledig ingezet.

Stolwijk Kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

De post salariskosten voor 8,4 fte structureel en 1 fte t.b.v. bovenregionaal was dusdanig ruim begroot voor de periode van negen maanden omdat rekening gehouden werd met de combinatie van detachering vanuit de gemeente en de benodigde inhuur.

De aparte inhuur juridische inkoop is lager dan begroot (€ 6.088). De aanbestedingsjurist is meer ingezet als operationeel inkoper dan op zijn expertise. Dit door het ontbreken van een inkoper. Ook fungeerde de inkoper als allround adviseur, bijvoorbeeld bij het opstellen van adviezen en stukken.

De ICT lasten zijn lager dan begroot (€ 18.141 voordeel)
De licentiekosten van de ICT-systemen zijn lager dan begroot, omdat het de kosten betreft van een periode van negen maanden of slechts vijf maanden omdat het betreffende programma later in het jaar is aangeschaft. (€ 19.321 voordeel)

De structurele ICT-kosten zijn hoger dan begroot (€ 13.665 nadeel), omdat er sprake was van een grote groep wisselende medewerkers, waarvoor support werd geboden door de RID en de kosten van de RID hoger zijn dan eerder begroot.

De werkplekken zijn slechts gedeeltelijk voorzien van eigen ICT-voorzieningen, € 12.485 lager dan begroot. Deze investering wordt gedaan in 2018 na de verhuizing naar Westervoort. Het afgelopen jaar hebben de medewerkers in veel gevallen gebruik gemaakt van eigen middelen of middelen van de gemeenten die hen heeft gedetacheerd.

De huisvestingslasten zijn hoger dan begroot (€ 12.758 nadeel)
De post Huisvesting is beduidend hoger dan begroot omdat de module Inkoop nog niet gehuisvest kon worden bij de gemeente Westervoort en er voldoende werkplekken moesten zijn voor de wisselende groep medewerkers. Derhalve is gekozen voor een private locatie, The Curve in Arnhem, waarbij de mogelijkheid bestond om binnen een maand de huur op te zeggen.

De projectlasten zijn hoger dan begroot (€ 32.020 nadeel)
De kosten van het project Transformatie zijn hoger dan begroot en ook hoger dan de extra bijdrage voor plustaken. Het project was intensiever dan begroot en betreft (alleen) de inhuur van externe expertise.

De lasten voor de bovenregionale taken zijn lager dan begroot (€ 20.333 voordeel)
De salariskosten voor relatiebeheer en contractmanagement bovenregionaal zijn lager dan begroot, omdat dit een deel van het jaar betreft, gezien het feit dat het budget hiervoor slechts later in het jaar is toegekend aan de MGR.

De salariskosten van de voorbereiding van de inkoop voor bovenregionaal is in 2017 lager dan begroot, omdat deze werkzaamheden deels in 2017 en deels in 2018 worden uitgevoerd. Dit heeft te maken met het beëindigden van het bovenregionaal samenwerkingsverband G7 in 2018. (€ 23.715 lager dan begroot).

Stalkvijk Kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

De overige lasten zijn hoger dan begroot (€ 8.896 nadeel)
De kosten voor bijeenkomsten zijn hoger dan begroot, omdat er bewust voor gekozen is meerdere bijeenkomsten te houden met deelnemende gemeenten (roadshows en gesprekken/evaluaties) en met aanbieders (aanbiedersdag).

De baten bovenregionaal zijn gelijk aan de begroting (€ 0 voordeel)
Een deel van de baten voor de module inkoop wordt vergoed als een incidentele bijdrage van de gemeente Arnhem, conform begroting.

De gemeentelijke bijdrage module inkoop is lager dan begroot (€ 81.307)
De lagere lasten van de module inkoop worden verrekend met de bijdrage gemeenten op basis van het inwoneraantal.

Verdeling kosten Module Inkoop

			BEGROOT		REALISATIE		AFWIJKING	
gemeente	*Inwoners per 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*	
	abs.	%		per inwoner		per inwoner		per inwoner
Arnhem	153.056	34%	€ 333.709	€ 2,18	€ 306.410	€ 2,00	€ 27.298-	€ -0,18
Doesburg	11.346	2%	€ 24.737	€ 2,18	€ 22.713	€ 2,00	€ 2.024-	€ -0,18
Duiven	25.491	6%	€ 55.577	€ 2,18	€ 51.031	€ 2,00	€ 4.546-	€ -0,18
Lingewaard	45.869	10%	€ 100.009	€ 2,18	€ 91.828	€ 2,00	€ 8.181-	€ -0,18
Overbetuwe	46.918	10%	€ 102.295	€ 2,18	€ 93.927	€ 2,00	€ 8.368-	€ -0,18
Renkum	31.331	7%	€ 68.311	€ 2,18	€ 62.723	€ 2,00	€ 5.588-	€ -0,18
Rheden	43.725	10%	€ 95.333	€ 2,18	€ 87.534	€ 2,00	€ 7.799-	€ -0,18
Rozendaal	1.504	0%	€ 3.278	€ 2,18	€ 3.010	€ 2,00	€ 268-	€ -0,18
Rijnwaarden	10.912	2%	€ 23.792	€ 2,18	€ 21.845	€ 2,00	€ 1.946-	€ -0,18
Wageningen	38.458	8%	€ 83.850	€ 2,18	€ 76.991	€ 2,00	€ 6.859-	€ -0,18
Westervoort	14.997	3%	€ 32.697	€ 2,18	€ 30.022	€ 2,00	€ 2.675-	€ -0,18
Zevenaar	32.265	7%	€ 70.348	€ 2,18	€ 64.593	€ 2,00	€ 5.755-	€ -0,18
Totaal	**455.869**	**100%**	**€ 993.935**		**€ 912.628**		**€ 81.307-**	

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

4.3 *Toelichting MGR beheerorganisatie*

Voor de MGR Beheerorganisatie zijn de hogere lasten van € 10.873 ten opzichte van begroot als volgt te duiden:

Specificatie MGR Beheer	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
Lasten				
Transitie kosten van MGR beheer	215.000	215.000	191.454	-23.546
Salariskosten	40.000	40.000	46.649	6.649
Huisvesting	7.500	7.500	8.689	1.189
Kantoor en facilitaire kosten	7.500	7.500	33.371	25.871
Overige lasten	21.250	21.250	21.959	709
Totaal lasten	**291.250**	**291.250**	**302.123**	**10.873**
Baten				
Transitie kosten				
Doorbelasting aan module inkoop	63.500	63.500	54.799	-8.701
Werkgeversservicepunt	12.000	12.000	10.348	-1.652
GR onderwijszaken	17.500	17.500	14.998	-2.502
Voorbereidingskosten instroom nieuwe modules				
Werkgeversservicepunt	20.000	20.000	20.000	0
GR onderwijszaken	20.000	20.000	20.000	0
Eenmalige kosten P&O diensten 2017				
Werkgeversservicepunt	0	0	7.595	7.595
GR onderwijszaken	0	0	13.764	13.764
Verrekening met gemeenten obv inwoneraantal				
Gemeentelijke bijdrage MGR Beheer	158.250	158.250	160.619	2.369
Totaal baten	**291.250**	**291.250**	**302.123**	**10.873**

Hierna wordt per afwijking een toelichting gegeven.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Transitiekosten zijn lager dan begroot (€ 23.546 voordeel)
De transitiekosten zijn in totaliteit lager dan begroot. De kosten zijn verdeeld conform de kostentoerekening, zoals vastgelegd in de begroting. Daarmee is de toerekening naar de beheerorganisatie ook lager uitgevallen.

Salariskosten zijn hoger dan begroot (€ 6.649 nadeel)
De salariskosten zijn hoger dan begroot. Dit heeft enerzijds te maken met de ziektevervanging van de managementassistent, anderzijds met extra kosten voor de verloning via Driessen van de directeur/secretaris en vergoeding van reiskosten en overige personele kosten, die niet begroot waren. Een deel van deze kosten is te zien als onvoorzien.

Huisvestingskosten zijn hoger dan begroot (€ 1.189 nadeel)
De huisvestingskosten zijn hoger dan begroot omdat tijdelijk gehuurd is bij The Curve in Arnhem door de MGR beheer en inkooporganisatie. Deze kosten zijn hoger dan onze toekomstige huisvesting in het gemeentehuis van Westervoort. In deze kosten zit ook vergaderkosten. Deze zijn niet opgedeeld.

Kantoor en facilitaire kosten zijn hoger dan begroot (€ 25.871 nadeel)
De post kantoorkosten/facilitair is beduidend hoger dan begroot. Dit heeft te maken met investeringen en kosten voor ICT door de extra tijdelijke adviseurs. Daarnaast betreft het niet begrote kosten voor het opstarten van de financiële administratie en de opstart en invoer van personeelsdossier in de salaris- en personeelsadministratie. Deze kosten waren niet in de begroting opgenomen. De kosten zijn volledig bij de MGR beheerorganisatie geboekt. Conform de kostenverdeling zoals op 8 december 2017 vastgesteld zijn de eenmalige kosten P&O diensten 2017 toegerekend aan de module inkoop, het WSP en GR. Naar het WSP en GRO is een factuur gestuurd voor deze kosten. Deze baten zijn opgenomen in de staat van baten en lasten.

Overige kosten zijn lager dan begroot (€ 709 nadeel)
De advieskosten zijn hoger dan begroot (€ 1.209 nadeel).

De vergaderkosten zijn op nihil gesteld (€ 7.500 voordeel). Een deel van deze kosten zit bij de huisvesting. De MGR heeft in 2017 geen aparte ruimte gehuurd voor vergaderingen;

De accountantskosten zijn € 7.000 hoger dan begroot omdat de kosten van de controle over de jaarrekening 2017 in 2017 zijn opgenomen, maar waren niet begroot in 2017.

De vergoeding voor de transitiekosten is lager dan begroot (€ 12.855)
De doorbelaste transitiekosten zijn lager dan begroot omdat de werkelijke kosten ook lager zijn dan begroot.

De vergoeding voor eenmalige kosten P&O diensten 2017 is hoger dan begroot (€ 21.359)
De extra eenmalige kosten P&O diensten uit 2017 worden conform kostenverdeelsleutel volledig verhaald op de GR onderwijszaken en op het werkgeversservicepunt. De kosten staan volledig geboekt bij de MGR beheerorganisatie. De facturatie van deze kosten aan WSP en GRO leidt tot baten, waardoor de kosten voor WSP en GRO niet terugkomen in de gemeentelijke bijdragen.

Totaal wordt via de gemeentelijke bijdrage € 2.369 hoger dan begroot. Dit heeft te maken met onvoorziene kosten en het nemen van de accountantskosten in 2017. De verdeling over de gemeenten wordt hieronder weergegeven.
Bij de post onvoorzien is de gemeentelijke bijdrage € 9.442 lager dan begroot zoals weergegeven in 4.4

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

De gemeentelijke bijdrage MGR Beheer is hoger dan begroot (€ 2.369)

De gerealiseerde lasten van de module inkoop worden verrekend met de bijdrage gemeenten op basis van het inwoneraantal:

Verdeling kosten MGR Beheer

			BEGROOT		REALISATIE		AFWIJKING	
gemeente	*Inwoners per 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*	
	abs.	%		per inwoner		per inwoner		per inwoner
Arnhem	153.056	34%	€ 53.132	€ 0,35	€ 53.927	€ 0,35	€ 795	€ 0,01
Doesburg	11.346	2%	€ 3.938	€ 0,35	€ 3.997	€ 0,35	€ 59	€ 0,01
Duiven	25.491	6%	€ 8.849	€ 0,35	€ 8.981	€ 0,35	€ 132	€ 0,01
Lingewaard	45.869	10%	€ 15.923	€ 0,35	€ 16.161	€ 0,35	€ 238	€ 0,01
Overbetuwe	46.918	10%	€ 16.287	€ 0,35	€ 16.531	€ 0,35	€ 244	€ 0,01
Renkum	31.331	7%	€ 10.876	€ 0,35	€ 11.039	€ 0,35	€ 163	€ 0,01
Rheden	43.725	10%	€ 15.179	€ 0,35	€ 15.406	€ 0,35	€ 227	€ 0,01
Rozendaal	1.504	0%	€ 522	€ 0,35	€ 530	€ 0,35	€ 8	€ 0,01
Rijnwaarden	10.912	2%	€ 3.788	€ 0,35	€ 3.845	€ 0,35	€ 57	€ 0,01
Wageningen	38.458	8%	€ 13.350	€ 0,35	€ 13.550	€ 0,35	€ 200	€ 0,01
Westervoort	14.997	3%	€ 5.206	€ 0,35	€ 5.284	€ 0,35	€ 78	€ 0,01
Zevenaar	32.265	7%	€ 11.200	€ 0,35	€ 11.368	€ 0,35	€ 168	€ 0,01
Totaal	455.869	100%	€ 158.250		€ 160.619		€ 2.369	

4.4 Toelichting onvoorzien

Voor onvoorzien zijn de lagere lasten van € 9.442 ten opzichte van begroot als volgt te duiden:

Specificatie onvoorzien	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking
Lasten				
Onvoorzien	20.625	20.625	11.183	-9.442
Totaal lasten	**20.625**	**20.625**	**11.183**	**-9.442**
Baten				
Verrekening met gemeenten obv inwoneraantal				
Gemeentelijke bijdrage MGR Beheer	20.625	20.625	11.183	-9.442
Totaal baten	**20.625**	**20.625**	**11.183**	**-9.442**

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

De gemeentelijke bijdrage onvoorzien is lager dan begroot (€ 9.442)

De lagere lasten van onvoorzien worden verrekend met de bijdrage gemeenten op basis van het inwoneraantal:

Verdeling kosten onvoorzien									
			BEGROOT		REALISATIE		AFWIJKING	
gemeente	*Inwoners per 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*		*Kostenverdeling o.b.v. inwoners 1-1-2016*	
	abs.	%		per inwoner		per inwoner		per inwoner
Arnhem	153.056	34%	€ 6.925	€ 0,05	€ 3.755	€ 0,02	€ 3.170-	€ -0,02
Doesburg	11.346	2%	€ 513	€ 0,05	€ 278	€ 0,02	€ 235-	€ -0,02
Duiven	25.491	6%	€ 1.153	€ 0,05	€ 625	€ 0,02	€ 528-	€ -0,02
Lingewaard	45.869	10%	€ 2.075	€ 0,05	€ 1.125	€ 0,02	€ 950-	€ -0,02
Overbetuwe	46.918	10%	€ 2.123	€ 0,05	€ 1.151	€ 0,02	€ 972-	€ -0,02
Renkum	31.331	7%	€ 1.418	€ 0,05	€ 769	€ 0,02	€ 649-	€ -0,02
Rheden	43.725	10%	€ 1.978	€ 0,05	€ 1.073	€ 0,02	€ 906-	€ -0,02
Rozendaal	1.504	0%	€ 68	€ 0,05	€ 37	€ 0,02	€ 31-	€ -0,02
Rijnwaarden	10.912	2%	€ 494	€ 0,05	€ 268	€ 0,02	€ 226-	€ -0,02
Wageningen	38.458	8%	€ 1.740	€ 0,05	€ 943	€ 0,02	€ 797-	€ -0,02
Westervoort	14.997	3%	€ 678	€ 0,05	€ 368	€ 0,02	€ 311-	€ -0,02
Zevenaar	32.265	7%	€ 1.460	€ 0,05	€ 792	€ 0,02	€ 668-	€ -0,02
Totaal	**455.869**	**100%**	**€ 20.625**		**€ 11.183**		**€ 9.442-**	

4.5 Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Het budgetrecht is een recht dat het algemeen bestuur toekomt. Het budgetrecht van het algemeen bestuur houdt in dat het dagelijks bestuur in principe alleen uitgaven kan doen en verplichtingen kan aangaan na toestemming ofwel autorisatie van het algemeen bestuur.
Met de vaststelling van de begroting geeft het algemeen bestuur het dagelijks bestuur deze toestemming.

Begrotingsrechtmatigheid houdt in dat de uitgaven binnen de begroting dienen te passen. Begrotingsoverschrijdingen die niet bij het algemeen bestuur bekend zijn, beschouwt de accountant als onrechtmatig. Derhalve legt het dagelijks bestuur aan het algemeen bestuur daarom deze overschrijdingen voor. Na instemming van het algemeen bestuur met deze overschrijdingen is formeel geen sprake meer van "overschrijdingen" en geen begrotingsonrechtmatigheid in het kader van de controleverklaring. Formeel is het voldoende alleen de overschrijdingen aan de lastenkant te laten vaststellen om deze alsnog als rechtmatig te laten beschouwen. Deze paragraaf omvat een overzicht van alle afwijkingen in de lasten tussen de definitieve begroting en de rekening in de lasten. De belangrijkste afwijkingen toegelicht.

De afwijkingen in de lasten ten opzichte van de begroting kunnen in vier categorieën ingedeeld worden. In de toelichting wordt per overschrijding door middel van een cijfer vermeld tot welke categorie deze behoort:

1. Compensatie door direct gerelateerde opbrengsten
2. Passend binnen bestaand beleid
3. Open einde regeling
4. Overige

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Begrotingsrechtmatigheid	Begroting primitief 2017	Begroting na wijzigingen 2017	Realisatie 2017	Afwijking	nr
Lasten					
Module inkoop					
Huisvesting	22.000	22.000	34.758	12.758	1
Project transformatie 'invoering DBC-bekostigingssystematiek	20.000	20.000	52.020	32.020	2
Overige lasten	15.750	15.750	24.646	8.896	3
MGR Beheer					
Salariskosten	40.000	40.000	46.649	6.649	4
Huisvesting	7.500	7.500	8.689	1.189	5
Kantoor en facilitaire kosten	7.500	7.500	33.371	25.871	6

1. *Module inkoop: Huisvesting*

Categorie: 2. Passend binnen bestaand beleid
De overschrijding op de begrote huisvesting is een gevolg van de huur van een externe locatie in Arnhem.

2. *Module inkoop: Project transformatie 'invoering DBC-bekostigingssystematiek'*

Categorie: 2. Passend binnen bestaand beleid
De overschrijding op de begrote kosten project Transformatie door inhuur van externe expertise.

3. *Module inkoop: Overige lasten*

Categorie: 2. Passend binnen bestaand beleid
De overschrijding op de begrote overige lasten door meerdere bijeenkomsten te houden met deelnemende gemeenten (roadshows en gesprekken/evaluaties) en met aanbieders (aanbiedersdag).

4. *MGR Beheer: Salariskosten*

Categorie: 2. Passend binnen bestaand beleid
De overschrijding op de begrote salariskosten is het gevolg van de ziektevervanging van de managementassistent, de kosten van de directeur/secretaris en overige personele kosten, die niet begroot waren.

5. *MGR Beheer: Huisvesting*

Categorie: 2. Passend binnen bestaand beleid
De overschrijding op de begrote huisvesting is een gevolg van de huur van een externe locatie in Arnhem.

6. *MGR Beheer: Kantoor en facilitaire kosten*

Categorie: 1. Compensatie door direct gerelateerde opbrengsten
De overschrijding op de kantoorkosten en facilitaire kosten is een gevolg van
- kosten voor ICT door de extra tijdelijke adviseurs
- opstartkosten van de financiële administratie
- opstart en invoer van personeelsdossiers in de salaris- en personeelsadministratie.

De overschrijding wordt gefinancierd door de eenmalige bijdrage P&O diensten.

stolwijk kelderman accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

4.6 Balans

	31-12-2017	1-4-2017		31-12-2017	1-4-2017
Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan een jaar			***Eigen vermogen***		
- Vorderingen op openbare lichamen	481.928	0	- Algemene reserve	0	0
			- Bestemmingsreserves	0	0
			- Gerealiseerd resultaat	0	0
Liquide middelen					
- Bank	977.213	0	***Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan een jaar***		
			- Overige schulden	1.198.689	0
Overlopende activa					0
- Vooruitbetaalde bedragen	40.606	0			
- Overige vorderingen	86.705		***Overlopende passiva***		
			- Verplichtingen in het begr. jaar opgebouwd	387.763	0
Totaal activa	**1.586.452**	**0**	**Totaal passiva**	**1.586.452**	**0**

Borgstellingen / garantstellingen: nihil
Rentelast vaste schulden: nihil

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

4.7 *Grondslagen voor waardering en resultaatbepaling*

Inleiding
De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit Begroting en Verantwoording Provincies en Gemeenten (BBV) daarvoor geeft.
Op 3 februari 2017 heeft de oprichtingsvergadering plaats gevonden van de GR waarin met terugwerkende kracht de oprichting van de GR op 01.01.2017 is bekrachtigd. Feitelijk is de projectorganisatie tot 1 april 2017 operationeel gebleven. Hierdoor is de feitelijke startdatum van de MGR organisatie 1 april 2017.

Algemene grondslagen voor het opstellen van de jaarrekening
De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat is bepaald op basis van historische kosten. Tenzij bij het desbetreffende balanshoofd anders is vermeld, zijn de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarden.

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden verantwoord slechts op voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Met verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar wordt rekening gehouden als zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Balans

Vorderingen en overlopende activa
De vorderingen waarderen we tegen nominale waarde. Voor verwachte oninbaarheid hebben we een voorziening in mindering gebracht. De voorziening wordt statistisch bepaald op basis van de gemaakte inningskansen.

Liquide middelen en overlopende posten
Deze activa nemen we tegen nominale waarde op.

Vlottende passiva
De vlottende passiva waarderen we tegen de nominale waarde.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

4.8 *Toelichting op de balans*

Uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De uitzettingen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar worden gewaardeerd tegen nominale waarde. De vorderingen op openbare lichamen kan als volgt worden gespecificeerd:

Vorderingen op openbare lichamen			
Rheden	Voorschot 2017 (incl BTW)	€	136.113
Rijnwaarden	Voorschot 2017 (incl BTW)	€	33.968
Rozendaal	Voorschot 2017 (incl BTW)	€	4.680
Wageningen	Voorschot 2017 (incl BTW)	€	119.719
Westervoort	Voorschot 2017 (incl BTW)	€	46.683
Zevenaar	Voorschot 2017 (incl BTW)	€	100.440
Arnhem	Verrekening bijdrage 2017	€	40.325
		€	**481.928**

Overlopende activa
De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De post overlopende activa wordt onderscheiden in:

	31.12.2017	01.04.2017
Vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen		
- Kantoorkosten	5.027	0
- Licentiekosten	31.292	0
- Onderhoudskosten MY LEX sociaal domein	4.288	
Totaal vooruitbetaalde bedragen	**40.606**	**0**
Overige vorderingen		
- Werkgeversservicepunt: transitiekosten	10.348	0
- GR Onderwijszaken: transitiekosten	14.998	0
- Werkgeversservicepunt: procesbegeleider	20.000	0
- GR Onderwijszaken: procesbegeleider	20.000	0
- Werkgeversservicepunt: eenmalige kosten P&O diensten 2017	7.595	0
- GR Onderwijszaken: eenmalige kosten P&O diensten 2017	13.764	0
Totaal overige vorderingen	**86.705**	**0**
Totaal overlopende activa	**127.311**	**0**

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar
De netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd korter dan één jaar zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De overige schulden kunnen als volgt worden gespecificeerd:

Overige schulden		
Doesburg	Verrekening bijdrage	2.199
Duiven	Verrekening bijdrage	4.941
Lingewaard	Verrekening bijdrage	8.894
Overbetuwe	Verrekening bijdrage	9.095
Renkum	Verrekening bijdrage	6.075
Rheden	Verrekening bijdrage	8.477
Rozendaal	Verrekening bijdrage	290
Rijnwaarden	Verrekening bijdrage	2.115
Wageningen	Verrekening bijdrage	7.457
Westervoort	Verrekening bijdrage	2.906
Zevenaar	Verrekening bijdrage	6.256
Arnhem	Verrekening BTW	20.604
Doesburg	Verrekening BTW	1.527
Duiven	Verrekening BTW	3.431
Lingewaard	Verrekening BTW	6.175
Overbetuwe	Verrekening BTW	6.316
Renkum	Verrekening BTW	4.218
Rheden	Verrekening BTW	5.886
Rozendaal	Verrekening BTW	202
Rijnwaarden	Verrekening BTW	1.469
Wageningen	Verrekening BTW	5.177
Westervoort	Verrekening BTW	2.018
Zevenaar	Verrekening BTW	4.343
- Rekening courant Westervoort		893.694
- BTW te betalen Westervoort		184.924
		1.198.689

*de gemeente Westervoort heeft de betalingen in 2017 verricht via hun rekening. Vanaf eind 2017 heeft de MGR een eigen BNG rekening.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Overlopende passiva
De overlopende passiva zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. De post overlopende passiva wordt onderscheiden in:

	Boekwaarde 31.12.2017	Boekwaarde 01.04.2017
Verplichtingen in het begrotingsjaar opgebouwd en die volgend begrotingsjaar tot betaling komen		
- Inhuur/detachering	257.330	0
- Hardware en inrichting/ondersteuning systeem	50.090	0
- Financiële en personele diensten	37.178	0
- Accountants- en advieskosten	15.000	0
- Wervingskosten	14.850	0
- Overige	13.314	0
Totaal overlopende passiva	387.763	0

Niet in de balans opgenomen rechten/verplichtingen
Er is geen sprake van niet in de balans opgenomen rechten en/of verplichtingen waarvan de contractwaarde van aanbestedingen de Europese aanbestedingsdrempel overschrijdt en waarbij de Europese aanbestedingsregels op van toepassing zijn.

4.9 Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de jaarrekening van 2017.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

4.10 Wet Normering Topinkomens

Per 1 januari 2013 is de Wet Normering Topinkomens (WNT) ingegaan. De MGR is opgericht per 1-4-2017. De MGR heeft in 2017 geen medewerkers in dienst. De gegevens van leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking in de periode kalendermaand 1 t/m 12 zijn opgenomen in onderstaande tabel.

1b. Leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking:

Bedragen x €1,-	H.H. Wiselius
Functiegegevens	**Directeur/secretaris**
Kalenderjaar	**2017**
Periode functievervulling in het kalenderjaar (aanvang - einde)	1-8 t/m 31-12
Aantal kalendermaanden functievervulling in het kalenderjaar	5
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	
Maximum uurtarief in het kalenderjaar	€ 176
Maxima op basis van de normbedragen per maand	€ 122.500
Individueel toepasselijk maximum gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 68.640
Bezoldiging	
Werkelijk uurtarief lager dan het (gemiddeld) maximum uurtarief?	Ja
Bezoldiging in de betreffende periode	€ 26.455
Totale bezoldiging gehele periode kalendermaand 1 t/m 12	€ 26.455
(-/-) Onverschuldigd betaald bedrag	€ 0
Totale bezoldiging, exclusief BTW	**€ 26.455**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	*n.v.t.*

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

AB en DB leden ontvangen geen vergoeding van de MGR.

Naam	Functiegegevens	Aanvang en einde functievervulling in 2017
Helga Witjes	Voorzitter AB en DB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Anja Haga	Lid AB en lid DB	03-02-2017 t/m 23-06-2017
Ine van Burgsteden	Lid AB en lid DB	23-06-2017 t/m 31-12-2017
Belinda Elfrink	Lid AB en lid DB*	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Anton Logemann	Lid AB en lid DB**	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Peter Bollen	Lid AB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Ineke Knuiman	Lid AB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Ron van Hoeven	Lid AB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Hermine van den Berg	Lid AB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Ronald Haverkamp	Lid AB	08-12-2017 t/m 31-12-2017
Lara De Brito	Lid AB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Arthur Boone	Lid AB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Stef Bijl	Lid AB	03-02-2017 t/m 31-12-2017
Tjebbe Vugts	Lid AB	03-02-2017 t/m 08-12-2017

*DB lid tot 08-12-2017
**DB lid vanaf 08-12-2017

2.Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen met of zonder dienstbetrekking
Niet van toepassing.

3. Overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT
Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met dienstbetrekking die in 2017 een bezoldiging boven het individuele WNT-maximum hebben ontvangen. Er zijn in 2017 geen ontslaguitkeringen betaald aan overige functionarissen die op grond van de WNT dienen te worden vermeld, of die in eerdere jaren op grond van de WOPT of de WNT vermeld zijn of hadden moeten worden.

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Bijlage Verdeling totale lasten per programma per gemeente

De totale lasten van de MGR zijn conform artikel 28 lid 2 de regeling MGR op basis van het inwoneraantal per gemeente op 1-1-2016 verdeeld. In onderstaand overzicht zijn de bijdragen per gemeenten per programma weergegeven:

Toerekening naar gemeente	inwoners	%	module MGR beheer	module inkoop	onvoorzien	totaal
			(A)	(B)	(C)	(D = A+B+C)
Arnhem	153.056	34%	53.927	*376.409	3.755	**434.090**
Doesburg	11.346	2%	3.998	22.714	278	**26.990**
Duiven	25.491	6%	8.981	51.031	625	**60.638**
Lingewaard	45.869	10%	16.161	91.827	1.125	**109.113**
Overbetuwe	46.918	10%	16.531	93.927	1.151	**111.609**
Renkum	31.331	7%	11.039	62.723	769	**74.530**
Rheden	43.725	10%	15.406	87.535	1.073	**104.013**
Rozendaal	1.504	0%	530	3.011	37	**3.578**
Rijnwaarden	10.912	2%	3.845	21.845	268	**25.958**
Wageningen	38.458	8%	13.550	76.991	943	**91.484**
Westervoort	14.997	3%	5.284	30.023	368	**35.675**
Zevenaar	32.265	7%	11.368	64.593	792	**76.752**
WSP en onderwijszaken			**86.705		0	**86.705**
Doorbelasting naar module inkoop			54.799		0	**54.799**
	455.872	100%	**302.123**	**982.628**	**11.183**	**1.295.934**

***: Arnhem module inkoop** voor middelen die door de gemeente Arnhem beheerd zijn

Samenwerking 2015	50.000
Innovatie	20.000
Structurele kosten	274.261
Regionale taken	20.396
Bovenregionale taken	11.751
	376.409

**** WSP en onderwijszaken**

WSP: transitie kosten	10.348
WSP: procesbegeleider	20.000
WSP: P&O kosten	7.595
Onderwijszaken: transitiekosten	14.998
Onderwijszaken: procesbegeleider	20.000
Onderwijszaken: P&O kosten	13.764
	86.705

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

Toerekening naar gemeente	BTW Voorschot factuur (E)	verrekening BTW obv realisatie (F)	correctie BTW (G = F-E)
Arnhem	82.691	62.087	-20.604
Doesburg	6.130	4.602	-1.527
Duiven	13.772	10.340	-3.431
Lingewaard	24.781	18.607	-6.175
Overbetuwe	25.348	19.032	-6.316
Renkum	16.927	12.709	-4.218
Rheden	23.623	17.737	-5.886
Rozendaal	812	610	-202
Rijnwaarden	5.895	4.426	-1.469
Wageningen	20.778	15.600	-5.177
Westervoort	8.102	6.084	-2.018
Zevenaar	17.432	13.088	-4.343
WSP en onderwijszaken			
Doorbelasting naar module inkoop			
	246.290	184.924	-61.366

Toerekening naar gemeente	inwoners	Voorschot factuur (H)	nog te betalen nog te vorderen (I = D - H)	factuur eindafrekening (J = G + I)
Arnhem	153.056	393.765	40.325	19.722
Doesburg	11.346	29.189	-2.199	-3.726
Duiven	25.491	65.579	-4.941	-8.372
Lingewaard	45.869	118.007	-8.894	-15.068
Overbetuwe	46.918	120.704	-9.095	-15.411
Renkum	31.331	80.605	-6.075	-10.292
Rheden	43.725	112.490	-8.477	-14.363
Rozendaal	1.504	3.868	-290	-492
Rijnwaarden	10.912	28.073	-2.115	-3.584
Wageningen	38.458	98.941	-7.457	-12.634
Westervoort	14.997	38.581	-2.906	-4.925
Zevenaar	32.265	83.008	-6.256	-10.599
WSP en onderwijszaken			86.705	
Doorbelasting naar module inkoop			54.799	
	455.872	1.172.810	123.124	-79.746

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten
Voor identificatiedoeleinden
For identification purposes

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: het Algemeen Bestuur van de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein centraal Gelderland

A. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen jaarrekening 2017

Ons oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2017 van de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein centraal Gelderland te Arnhem gecontroleerd.

Naar ons oordeel:
- geeft de in de jaarstukken 2017 opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van zowel de baten en lasten over 2017 als van de activa en passiva van de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein centraal Gelderland op 31 december 2017 in overeenstemming met het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) en in overeenstemming is met de bepalingen van en krachtens de WNT;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2017 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder verordeningen, zoals opgenomen in Normenkader 2017 van de Modulaire gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland.

De jaarrekening bestaat uit:
1 de balans per 31 december 2017;
2 het overzicht van baten en lasten over 2017;
3 de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden, het Besluit accountantscontrole decentrale overheden, het controleprotocol dat is vastgesteld door het algemeen bestuur op 8 december 2017 (inclusief het normenkader) en het Controleprotocol Wet Normering Topinkomens 2017 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie ‘Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening’.

Wij zijn onafhankelijk van de Modulaire gemeenschappelijke regeling sociaal domein centraal Gelderland zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de Verordening gedrags- en beroepsregels accountants.

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Materialiteit

Op basis van onze professionele oordeelsvorming hebben wij de materialiteit voor de jaarrekening als geheel bepaald op € 12.500, waarbij de bij onze controle toegepaste goedkeuringstolerantie voor fouten 1% en voor onzekerheden 3% van de totale lasten bedraagt inclusief toevoegingen aan reserves, zoals voorgeschreven in artikel 2 lid 1 van het Besluit Accountantscontrole Decentrale Overheden.

Wij houden ook rekening met afwijkingen en/of mogelijke afwijkingen die naar onze mening voor de gebruikers van de jaarrekening om kwalitatieve redenen materieel zijn, zoals ook bedoeld in artikel 3 Bado. Daarbij zijn voor de controle van de in de jaarrekening opgenomen WNT-informatie de materialiteitsvoorschriften gehanteerd zoals vastgelegd in de Controleprotocol WNT 2017.

Wij zijn met het Algemeen Bestuur overeengekomen dat wij aan het Algemeen Bestuur tijdens onze controle geconstateerde afwijkingen boven de € 12.500 rapporteren alsmede kleinere afwijkingen die naar onze mening om kwalitatieve of WNT-redenen relevant zijn.

B. Verklaring over de in de jaarstukken opgenomen andere informatie

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvatten de jaarstukken andere informatie, die bestaat uit:

- de inleiding
- het jaarverslag, waaronder de programmaverantwoording en de paragrafen.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van het BBV is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Wet Gemeenschappelijke Regelingen en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het jaarverslag in overeenstemming met het BBV.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het Dagelijks Bestuur en het Algemeen Bestuur voor de jaarrekening

Het Dagelijks Bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening in overeenstemming met het BBV en in overeenstemming is met de bepalingen van en krachtens de WNT. Het Dagelijks Bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de begroting en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, waaronder gemeentelijke verordeningen, zoals opgenomen in normenkader 2017.

In dit kader is het Dagelijks Bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het Dagelijks Bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Het Algemeen Bestuur is als kaderstellend en controlerend orgaan op grond van de Gemeentewet verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de gemeenschappelijke regeling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Voor een overzicht van onze verantwoordelijkheden inzake de controle van de jaarrekening verwijzen wij naar de website van de NBA www.nba.nl (Standaardpassages in controleverklaring).

Doetinchem, 8 maart 2018

Stolwijk Kelderman

R.H. Gosselink-Wolbrink RA

stolwijk kelderman
accountants fiscalisten

Accountantsverslag

over het boekjaar 2017

MODULAIRE GEMEENSCHAPPELIJKE REGELING SOCIAAL DOMEIN CENTRAAL GELDERLAND

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Lid van:
stolwijk kennisnetwerk

Inhoud

1. Inleiding 4
1.1 Onze opdracht 4
1.2 Onze onafhankelijkheid 4
1.3 Continuïteit 4
1.4 Fraude 4
2. Ontwikkelingen 5
2.1 Algemene toelichting 5
2.2 Inrichting organisatie 5
2.3 Wet- en regelgeving 5
2.3.1 Gewijzigde regels voor begroten en verantwoorden 5
2.3.2 Wijziging publicatie WNT gegevens 5
3. Interne beheersing 6
3.1 Algemene toelichting 6
3.2 Dienstverlening door De 1stroom (Westervoort) 6
3.3 Financiële administratie 6
3.4 Betalingsorganisatie 7
3.5 Registratie verplichtingen 7
3.6 Inkoop 7
3.7 Tenaamstelling inkoopfacturen 7
3.8 Geautomatiseerde gegevensverwerking 7
4. Jaarrekening 8
4.1 Verrekening minder bestede middelen 8
4.2 Verslaggevingsvereisten 8
4.3 Rekening-courant Westervoort/De 1stroom 8
4.4 Vordering op WSP en GR Onderwijszaken 8
4.5 Koepelvrijstelling 8
5. Hoofdpunten uit de controle 9
5.1 Controleverklaring bij de jaarrekening 2017 9
5.2 Niet gecorrigeerde controleverschillen 9
6. Afsluiting 9

Aan het Algemeen Bestuur
van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland
Postbus 40
6930 AA WESTERVOORT

Doetinchem, 22 februari 2018
448701/327/105

Geacht bestuur,

Wij hebben de jaarrekening 2017 van uw organisatie gecontroleerd. In dit verslag zijn de belangrijkste resultaten van onze controle weergegeven. 2017 was het eerste jaar van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland (MGR) en tevens ons eerste controlejaar. Graag lichten wij dit verslag en de daarin opgenomen bevindingen en aanbevelingen nader aan u toe.

Dit accountantsverslag kan het beste in samenhang worden gelezen met de jaarrekening 2017. De jaarrekening is opgesteld onder verantwoordelijkheid van het Dagelijks Bestuur. Het is onze verantwoordelijkheid een controleverklaring bij de jaarrekening te verstrekken.

Het doel van dit verslag is u te informeren over onze bevindingen. Tevens hebben wij aanbevelingen opgenomen. U heeft ons voor de controle van de jaarrekening 2017 geen (bijzondere) aandachtspunten meegegeven. Wij hebben dit verslag in concept onder meer met de directeur besproken. Haar reactie is hierin – voorzover relevant - verwerkt.

Dit verslag is uitsluitend voor u bestemd en is niet bestemd om voor andere doeleinden te worden gebruikt.

Tot slot willen wij onze dank uitspreken voor de medewerking die ons gedurende de uitvoering van onze controlewerkzaamheden is verleend.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

R.H. Gosselink-Wolbrink RA

e info@stolwijkkelderman.nl
www.stolwijkkelderman.nl

Terborgseweg 25b
7001 GM Doetinchem
t 0314 36 91 11

Mercurion 3
6903 PX Zevenaar
t 0316 34 18 48

Postbus 595
7000 AN Doetinchem

kvk 09197964
btw NL0075.20.992.B.01
iban NL10ABNA0446421928

Lid van:
stolwijk kennisnetwerk

1. Inleiding

1.1 Onze opdracht

U heeft ons de opdracht verstrekt de jaarrekening 2017 van de MGR te controleren. Wij hebben onze controle uitgevoerd op basis van de controlestandaarden voor de accountantscontrole. Daarnaast hebben wij het besluit accountantscontrole decentrale overheden (het BADO), de door u vastgestelde controleverordening (ex artikel 213 van de gemeentewet), het door u vastgestelde controleprotocol én het door u vastgestelde normenkader als basis voor de controle gebruikt.

De door ons voor de controle gehanteerde goedkeuringstolerantie voor fouten bedraagt € 12.500 (1% van de lasten) en voor onzekerheden € 37.500 (3% van de lasten).

1.2 Onze onafhankelijkheid

Nederlands recht en overige beroepsregels vereisen dat wij onafhankelijk zijn ten opzichte van onze controlecliënten. Er hebben zich bij onze controle geen feiten of omstandigheden voorgedaan die een bedreiging vormen voor onze onafhankelijkheid ten opzichte van de MGR en haar bestuurders.

1.3 Continuïteit

Een belangrijk aspect bij een controleopdracht betreft de beoordeling van de continuïteit van uw organisatie. De jaarrekening is opgesteld op basis van de continuïteitsveronderstelling.

De MGR is in 2017 opgericht met als doel om meer samenhang en doelmatigheid in de samenwerking tussen de gemeenten in de regio te realiseren in het sociaal domein.
De deelnemende gemeenten in de MGR dragen er zorg voor dat binnen de MGR altijd voldoende middelen beschikbaar zijn om aan alle verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.

1.4 Fraude

De accountant is verplicht om alle ontdekte fraudegevallen te rapporteren aan het management van de organisatie. Ingeval van fraude door het Dagelijks Bestuur melden we dit aan het Algemeen Bestuur. Wij merken op dat onze controle niet specifiek is ingericht op het ontdekken van fraude. De primaire verantwoordelijkheid voor het voorkomen en ontdekken van fraude berust bij het Dagelijks Bestuur. De accountant is niet verantwoordelijk en aansprakelijk voor de preventie van fraude.

De accountant is wel verantwoordelijk voor het betrekken van frauderisico's in de planning en uitvoering van zijn controleopdracht. Voor een nadere toelichting verwijzen wij naar de opdrachtbevestiging.

Er zijn tijdens de door ons uitgevoerde reguliere controlewerkzaamheden geen materiële onjuistheden als gevolg van fraude ontdekt, noch hebben wij aanwijzingen verkregen dat er sprake is geweest van fraude.

2. Ontwikkelingen

2.1 Algemene toelichting

Bij de controle van de jaarrekening beoordelen wij de controle-omgeving van uw organisatie. Hierbij hebben wij een aantal relevante ontwikkelingen onderkend. Hieronder zijn deze kort weergegeven.

2.2 Inrichting organisatie

De MGR is formeel per 11 januari 2017 opgericht. De organisatie is vanaf 1 april 2017 operationeel.

2017 heeft in het teken gestaan van de oprichting en eerste inrichting van de organisatie. Er was sprake van een beheerorganisatie met 1 module – inkoop - waaraan de gemeenten konden deelnemen. Vanaf 2018 wordt de dienstverlening vanuit de MGR verder uitgebreid met de modules Werkgeversservicepunt en Onderwijszaken.

In 2017 was er alleen sprake van ingehuurd personeel. Vanaf 2018 komt er personeel in dienst van de MGR. Daarmee breidt de organisatie zich uit en ook de noodzakelijke administratieve organisatie en interne beheersing.

Met ingang van 5 februari 2018 is de MGR beheerorganisatie en de module inkoop gehuisvest in het gemeentehuis van Westervoort.
Wij adviseren de interne beheersingsmaatregelen in 2018 in de processen (verder) te optimaliseren en vast te leggen en deze intern te toetsen. Zoals wij hebben begrepen wordt dit in 2018 verder opgepakt, met name de rol van de interne toetsing komt bij de controller te liggen.

2.3 Wet- en regelgeving

2.3.1 Gewijzigde regels voor begroten en verantwoorden
Gemeenschappelijke Regelingen moeten met ingang van de begroting 2018 ook voldoen aan het aangepaste Besluit Begroting en Verantwoording. Wijzigingen betreffen onder meer:

- De centrale verantwoording van alle overhead;
- De verplichte beleidsindicatoren;
- De verantwoording van de baten en lasten per taakveld;
- De aanpassingen in de renteomslag;
- Het verplicht activeren van investeringen met maatschappelijk nut.

De over 2018 opgestelde begroting voldoet nog niet aan deze vereisten.
Wij adviseren u deze aan te laten passen en deze wijzigingen opnieuw door het Algemeen Bestuur te laten vaststellen. De directeur heeft aangegeven dit in 2018 op te pakken.

2.3.2 Wijziging publicatie WNT gegevens
Uw organisatie valt onder de reikwijdte van de Wet Normering Topinkomens (WNT).
De voorgeschreven verantwoording is in de jaarrekening 2017 opgenomen.
Met ingang van het kalenderjaar 2017 geldt de verplichting om de WNT gegevens digitaal te melden niet meer voor alle instellingen. De digitale meldtool van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is opgeheven.

Met ingang van de verantwoording over kalenderjaar 2017 dienen WNT-instellingen hun WNT-verantwoording uiterlijk 1 juli van het volgende kalenderjaar (dus voor 1 juli 2018) openbaar toegankelijk op internet te publiceren. De WNT-verantwoording dient voor een periode van tenminste 7 jaar gepubliceerd te zijn. De gegevens moeten vrij toegankelijk en eenvoudig te vinden zijn.

De directeur heeft aangegeven zorg te dragen voor tijdige publicatie van de WNT verantwoording.

3. Interne beheersing

3.1 Algemene toelichting

Als onderdeel van onze controlewerkzaamheden hebben wij de kwaliteit van de voor het samenstellen van de jaarrekening belangrijke processen gecontroleerd. Onze belangrijkste aanbevelingen voor wat betreft de algemene besturing en beheersing zijn in dit hoofdstuk opgenomen, alsmede de wijze waarop wij hiermee zijn omgegaan.

Wij hebben in het kader van onze controle-opdracht de administratieve organisatie en interne beheersing van de belangrijkste processen, voorzover van belang voor onze jaarrekeningcontrole, beoordeeld en getest. De hierin opgenomen sturings- en beheersingsmechanismen, alsmede het zelfcontrolerend vermogen en het managementcontrolsysteem van uw organisatie staan hierbij centraal.

De werkzaamheden hebben zich primair gericht op de onderbouwing van de controleverklaring bij de jaarrekening. Wij beoordelen in hoeverre de interne organisatie de risico's op fouten in de jaarrekening afdekt. Vervolgens bepalen wij het effect hiervan op de (omvang van de) gegevensgerichte werkzaamheden die wij tijdens de jaarrekeningcontrole uitvoeren.
Daarnaast signaleren wij vanuit de controle verbeter- c.q. adviespunten ten aanzien van verdere ontwikkeling van de interne beheersing.

3.2 Dienstverlening door De 1stroom (Westervoort)

De inkoop van de ondersteunende diensten bij Westervoort, ook wel opwaarts inbesteden genoemd, is niet Europees aanbesteed. De wet geeft geen expliciete uitkomst over de noodzaak tot het Europees Aanbesteden van deze diensten.
Wij adviseren de directie en het DB steeds goed vast te stellen of de inkoop van ondersteunende diensten bij de 1Stroom op de juiste wijze is aanbesteed, mede door rekening te houden met wijzigingen in en interpretaties van de Aanbestedingswet. De directeur heeft aangegeven dit te blijven monitoren.

3.3 Financiële administratie

De financiële administratie is in 2017 in Excel uitgevoerd. Dit brengt een standaard risico van onjuiste en onvolledige registratie met zich mee. Vanaf 2018 wordt de financiële administratie van de MGR in het financiële systeem van de GR 1stroom (in Westervoort) gevoerd.
Wij adviseren een eigen afzonderlijke financiële administratie te openen voor de MGR.
De directeur heeft aangegeven dit vanaf 2018 te hebben opgepakt zodat de MGR goed geadministreerd kan worden.

Voor de jaarrekening 2017 hebben wij de verantwoorde inkopen in het Excel bestand volledig kunnen afstemmen met de betaalde facturen, welke zijn geregistreerd via de rekening courant verhouding met De 1stroom.

3.4 Betalingsorganisatie

De gemeente Westervoort heeft in 2017 de betalingen van de facturen gedaan. Eind 2017 is door de MGR een eigen bankrekening geopend bij de BNG. In 2017 zijn hier alleen gelden op ontvangen. Vanaf 2018 zal deze bankrekening gebruikt worden voor het doen van betalingen door de MGR. De autorisatie van de betalingen is beperkt tot de functies directeur en controller en dient altijd voorzien te zijn van 2 handtekeningen. *Wij adviseren de fiattering van de betalingsvoorstellen op deze wijze te handhaven.*

3.5 Registratie verplichtingen

Binnen de MGR zijn in 2017 diverse inkoopcontracten aangegaan.
Om de volledigheid van de opgenomen schulden inzichtelijk te maken, adviseren wij de directeur een contractenregister in te richten. De directeur heeft aangegeven in 2018 te starten met het inrichten van een contractenregistratie, zodat er meer grip geeft op de verplichtingen van de MGR.

3.6 Inkoop

De inkopen in 2017 zijn voornamelijk voor de inhuur van personeel geweest. Ten behoeve van de controle op de rechtmatigheid van de besteding is de juiste autorisatie voor en controle op de levering van de prestatie van belang. In 2017 is dit met parafen gedaan door de budgethouders.

Wij adviseren de brondocumenten voor wat betreft de levering van de prestatie te bewaren en te gebruiken ter onderbouwing van de rechtmatigheid.

3.7 Tenaamstelling inkoopfacturen

In 2017 zijn – vanwege de opstart van de organisatie - enkele facturen ontvangen met een onjuiste tenaamstelling.
Wij adviseren alleen facturen te betalen die aan de MGR zijn gericht. De directeur geeft aan vanaf 2018 hier strikt op te letten.

3.8 Geautomatiseerde gegevensverwerking

Wij hebben onze controle gegevensgericht en integraal uitgevoerd aan de hand van brondocumenten. Wij hebben geen gebruik gemaakt van de geautomatiseerde gegevensverwerking en hebben in dat kader geen bevindingen.

4. Jaarrekening

Naast de beoordeling van de interne processen en controles voeren wij bij onze controle van de jaarrekening gegevensgerichte werkzaamheden uit. Deze bestaan hoofdzakelijk uit cijferbeoordelingen en specifieke controlewerkzaamheden (detailwerkzaamheden).
Tevens besteden wij aandacht aan de verslaggevingsvereisten. Hieronder lichten wij enkele aspecten en posten toe.

4.1 Verrekening minder bestede middelen

Uit de jaarrekening 2017 blijkt dat er in totaal € 79.876 minder besteed is dan begroot. In 2017 is een eenmalige bijdrage P&O diensten ontvangen van € 21.359 van de GR onderwijszaken en het samenwerkingsverband WSP. Daarnaast vloeien de niet bestede middelen op grond van de Gemeenschappelijke Regeling terug naar de deelnemende gemeenten.

4.2 Verslaggevingsvereisten

De jaarrekening is opgesteld overeenkomstig de voorschriften uit het Besluit Begroting en Verantwoording. De nieuwe vereisten naar aanleiding van de herziening BBV zijn vanaf 2018 geldig worden voor uw organisatie.

4.3 Rekening-courant Westervoort/De 1stroom

In de jaarrekening is de schuldpositie aan de gemeente Westervoort/De 1stroom uit hoofde van de betaalde facturen en de BTW als kortlopende schuld gepresenteerd. Er zijn geen afspraken gemaakt omtrent de financiering. Wij hebben een bevestiging ontvangen dat er geen rente is verschuldigd over de financiering.
Wij adviseren hierover schriftelijke afspraken te maken met De 1stroom. De directeur heeft aangegeven dit op te pakken in 2018.

4.4 Vordering op WSP en GR Onderwijszaken

In de jaarrekening 2017 zijn 2 vorderingen op de activiteiten van toekomstige modules opgenomen. Dit betreffen een vordering op het Werkgeversservicepunt, een samenwerkingsverband en een vordering op de GR Onderwijszaken. Per 31.12.2017 is door beide entiteiten een schuldpositie van gelijke hoogte opgenomen op hun eindbalans.
Begin 2018 worden deze entiteiten geïntegreerd met de MGR.
Wij adviseren de vordering van de MGR per 31.12.2017 weg te laten vallen tegen de schuld van het WSP en de GR onderwijszaken bij invoering van de beginbalans op 01.01.2018.

4.5 Koepelvrijstelling

Op grond van activiteiten van de MGR in 2017 kan de dienstverlening gekwalificeerd worden als het uitvoeren van de gezamenlijke inkoop van zorg voor burgers en de daarmee samenhangende beheerstaken. De MGR ontvangt van de deelnemende gemeenten een bijdrage op basis van het inwonertal. De deelnemers betalen daarmee alleen hun aandeel in de kosten van de samenwerking. Het doorschuiven van de BTW naar de deelnemende gemeenten leidt niet tot concurrentieverstoring.
Samengevat komt de MGR daarmee in aanmerking voor de koepelvrijstelling en kan zij de betaalde BTW doorbelasten aan de deelnemende gemeenten, die dit op hun beurt kunnen compenseren. Daarbij wijzen wij u er op dat bij de transparantiemethode is bepaald dat het doorschuiven van de voorbelasting naar de deelnemers uiterlijk in januari van het jaar volgend op het jaar waarin de omzetbelasting aan het samenwerkingsverband in rekening is gebracht plaats moet vinden.

De regelgeving en de interpretaties omtrent de koepelvrijstelling zijn gewijzigd als gevolg van jurisprudentie in september 2017.
Wij adviseren deze wijzigingen zeer goed bij te houden, zodat de fiscale positie blijvend wordt geoptimaliseerd met name ook bij het invoegen van nieuwe activiteiten.

5. Hoofdpunten uit de controle

5.1 Controleverklaring bij de jaarrekening 2017

Onze controleverklaring heeft 2 oordelen.

Wij zijn voornemens een goedkeurende controleverklaring te verstrekken over zowel de getrouwheid van de baten en de lasten over 2017 en van de financiële positie per 31 december 2017 als over de rechtmatigheid van de baten en lasten en van de balansmutaties over 2017.

Toelichting op de oordelen:

De door ons vastgestelde onzekerheden en fouten zijn lager dan de goedkeuringstolerantie van respectievelijk € 12.500 en € 37.500.

5.2 Niet gecorrigeerde controleverschillen

Met de directeur en controller ai hebben wij onze controlebevindingen besproken.
Naar aanleiding hiervan zijn aanpassingen in de jaarrekening gedaan. Deze zijn juist en volledig verwerkt. De materialiteit is gebaseerd op 1% van de lasten. Er zijn door ons geen afwijkingen groter dan € 675 geconstateerd die ongecorrigeerd zijn gebleven.

6. Afsluiting

De uitkomsten van onze werkzaamheden zijn besproken met de directeur, mevrouw Wiselius.
Dit verslag is tevens in concept met het Dagelijks Bestuur besproken. Het verslag is bestemd voor het Algemeen Bestuur.

Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn geweest en zijn graag bereid nadere informatie te verstrekken.

Met vriendelijke groet,

Stolwijk Kelderman

R.H. Gosselink-Wolbrink RA

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Ontwerp Gewijzigde begroting 2018

8 maart 2018

Deelnemende gemeenten

Inhoudsopgave

1. Verwerkte wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde Meerjarenprogrammabegroting 2018 - 2021 4

DEEL 2 BELEIDSBEGROTING 5

2. Het programmaplan 7

2.1 Samenwerkingsmodule Onderwijszaken 7

2.2 Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt 9

2.3 Samenwerkingsmodule Inkoop 12

2.4 Overhead 14

2.5 Onvoorzien 15

2.6 Beleidsindicatoren 'bestuur en organisatie' 16

3. Paragrafen 17

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 17

3.2 Financiering 18

3.3 Bedrijfsvoering 18

DEEL 3 FINANCIËLE BEGROTING 19

4. Overzicht van baten en lasten 20

5. Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld 21

6. Ontwikkeling financiële positie 22

6.1 Gehanteerde uitgangspunten voor de begrotingsramingen 22

6.2 Omzet- en vennootschapsbelasting 23

6.3 Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid 24

BIJLAGEN 25

Bijlage 1. Overzicht gemeentelijke bijdragen per samenwerkingsmodule 27

1. Verwerkte wijzigingen ten opzichte van de vastgestelde Meerjarenprogrammabegroting 2018 - 2021

Ten opzichte van de vastgestelde Meerjarenprogrammabegroting 2018 – 2021 zijn de volgende wijzigingen doorgevoerd: [1]

1. De begroting is vormgegeven conform de voorschriften Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) zoals die met ingang van 2018 gelden voor gemeenschappelijke regelingen;
2. De samenwerkingsmodules Onderwijszaken en Werkgeversservicepunt zijn toegevoegd op basis van de voor deze modules reeds eerder vastgestelde begroting 2018;
3. De realisatie en verantwoording 2017 van Onderwijszaken laat een positief resultaat zien. Besloten is om het niet bestede deel 2017 te bestemmen voor incidentele kosten 2018. Dat leidt tot een incidentele ophoging van de vastgestelde gemeentelijke bijdragen 2018 voor Onderwijszaken met een omvang gelijk aan van het afrekeningsvoordeel van de bijdragen 2017;
4. De realisatie en verantwoording 2017 van het Werkgeversservicepunt laat een positief resultaat zien. Besloten is om het niet bestede deel 2017 te bestemmen voor incidentele kosten 2018. Dat leidt tot een incidentele ophoging van de vastgestelde gemeentelijke bijdragen 2018 Werkgeversservicepunt met een omvang gelijk aan van het afrekeningsvoordeel van de bijdragen 2017.
5. De begroting voor de samenwerkingsmodule Inkoop is gewijzigd op basis van
    a. de uitkomsten van de zogenoemde 0-meting;
    b. actualisatie van de kosten van huisvesting, ICT en ondersteunende diensten op basis van de afgesloten DVO's;
6. De begroting van de beheersorganisatie is gewijzigd:
    a. op basis van het besluit van het Algemeen Bestuur, van 8 februari 2018, betreffende de uitbreiding van de formatie van de directeur/secretaris en het opnemen van enkele voorziene extra kosten in de begroting van de MGR beheerorganisatie en te dekken uit een verhoging van de gemeentelijke bijdrage 2018;
    b. In de gewijzigde begroting 2018 zijn incidentele kosten voor de beheerorganisatie opgenomen die samenhangen met de overgang van de tijdelijke situatie naar de definitieve situatie.

[1] Vastgesteld in het Algemeen Bestuur 8 december 2017

DEEL 2 BELEIDSBEGROTING

De BELEIDSBEGROTING bestaat uit vijf onderdelen:

1. Samenwerkingsmodule Onderwijszaken
2. Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt
3. Samenwerkingsmodule Inkoop
4. Overhead
5. Onvoorzien

Om de gemeenteraden op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, is een definitie van de overhead geïntroduceerd:

> *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

Overhead bestaat in elk geval uit:[2]

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting. Huisvesting die wordt gerekend tot de overhead heeft betrekking op kantoorruimten.
10. Managementondersteuning primair proces.

De samenwerkingsmodule Inkoop neemt een bijzondere positie in als gevolg van de nieuwe richtlijnen volgens de BBV die met ingang van 2018 ook voor gemeenschappelijke regelingen gelden. De MGR voert overheadtaken van de gemeente uit.

In de beleidsbegroting van de MGR wordt de samenwerkingsmodule Inkoop als programmaonderdeel gepresenteerd en niet als overhead van de MGR. Net als bij de andere programmaonderdelen worden alle kosten met de sturing en ondersteuning van het primaire proces (tot het primaire proces van de MGR rekenen we dus ook de inkoop sociaal domein ten behoeve van de deelnemende gemeenten) afzonderlijk gepresenteerd onder het overzicht Overhead.

[2] Cie BBV, Notitie Overhead Juli 2016.

2. Het programmaplan

2.1 Samenwerkingsmodule Onderwijszaken

De MGR behartigt binnen de samenwerkingsmodule Onderwijszaken de belangen van de aan de samenwerkingsmodule deelnemende gemeenten op het gebied van de Leerplichtwet 1969 en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-functie) zoals bedoeld in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), Wet op de expertisecentra (WEC) en Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO).

De samenwerkingsmodule Onderwijszaken bestaat uit de drie submodules:

1. Leerplichtwet;
2. Kwalificatieplicht;
3. RMC.

Bij deelname aan de submodule Leerplichtwet worden alle bevoegdheden die volgens de Leerplichtwet 1969 aan de colleges toekomen gemandateerd aan het samenwerkingsverband.

Bij deelname aan de submodule RMC worden alle bevoegdheden die volgens de WEB, WEC en WVO inzake de RMC-functie aan de colleges toekomen gemandateerd aan het samenwerkingsverband.

De gemeenten Arnhem, Duiven, Overbetuwe, Rheden, Rozendaal Westervoort en Zevenaar nemen deel aan alle drie submodules.

De gemeenten Lingewaard en Renkum nemen alleen deel in de submodules kwalificatieplicht en RMC (voortijdig schoolverlaten).

De submodule Leerplichtwet wordt bekostigd vanuit gemeentelijke bijdrage per inwoner. De submodules kwalificatieplicht en RMC worden bekostigd vanuit de rijksmiddelen voor kwalificatieplicht en voortijdig schoolverlaten. Deze middelen worden vanuit het Rijk toegedeeld aan RMC-regio's.[3]

Wat willen we bereiken?

In onze regio wonen ruim 50.000 kinderen en jongeren tussen de 5 en 23 jaar. Ambitie is ervoor te zorgen dat de schoolloopbaan van kinderen en jongeren in de stad soepel en liefst zonder grote breukmomenten verloopt (doorgaande leerlijn). Zo kunnen alle kinderen gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot zelfstandige en actieve, volwassen burgers.

[3] Er zijn 39 RMC-regio's. De RMC-functie heeft tot taak met de niet meer kwalificatie plichtige voortijdige schoolverlaters uit vo en mbo contact te leggen en hen zoveel mogelijk terug te begeleiden naar school of naar een combinatie van school en werk. De daarvoor beschikbare middelen worden over de RMC-regio's verdeeld volgens een verdeelsleutel die is vastgelegd in het «Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten». Het bedrag voor elke RMC-regio wordt uitgekeerd aan de RMC-contactgemeente van de regio. Voor de regio Arnhem/Nijmegen, is Nijmegen de contactgemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Met het overgrote deel van de jongeren gaat het goed. Ze ontwikkelen talenten, gaan met plezier naar school, grijpen kansen en stromen met een diploma door naar hoger onderwijs of werk. Sommigen van hen krijgen tegenslagen te verwerken of verliezen hun motivatie. Dat kan de schoolgang verstoren en het behalen van een diploma in gevaar brengen. In die gevallen staan de consulenten klaar voor leerlingen, ouders en scholen om ongeoorloofd schoolverzuim en schooluitval te voorkomen en terug te dringen.

Wat mag het kosten?

Samenwerkingsmodule Onderwijszaken

	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018
	bedragen in €	
Lasten		1.601.518
Baten		1.601.518
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**

Ten opzichte van de vastgestelde begroting 2018 is in deze begroting een incidentele toevoeging geraamd van € 58.599. Betreft het resultaat 2017 dat wordt ingezet voor

	Incidenteel 2018
incidentele personeelkosten 2018	56.854
incidentele transitiekosten 2018	1.745
	58.599

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren behorend bij deze samenwerkingsmodule zijn, per deelnemende gemeente, terug te vinden op www.Waarstaatjegemeente.nl.

2.2 Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt

Het MGR behartigt binnen de samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt de belangen van de aan de samenwerkingsmodule deelnemende gemeenten en het UWV op het gebied van de dienstverlening aan werkgevers in relatie tot het plaatsen van de doelgroepen waarvoor zij een re-integratieverantwoordelijkheid hebben. Het WSP ontzorgt werkgevers door vacatures op te halen en de match te maken met passende kandidaten. Daarnaast zijn de accountmanagers van het WSP adviseur voor werkgevers in het kader van het vinden en realiseren van begeleiding van kandidaten (job-coaching) en het vinden van subsidiemogelijkheden.

Wat willen we bereiken?

In het overzicht is op de totale doelstelling van 1.156 plaatsingen/matches de onderverdeling gemaakt naar het resultaat per uitkeringsvorm.

Taakstelling	P-wet	Baan-afspraak	WW	WIA/ WGA/ WAJONG	Totaal
Realisatie 2016	317	50	439	159	965
Realisatie 2017	442	102	565	263	1.372
SOK 1 (basisdienst-verlening)	360	0	540	0	900
Functiecreatie	0	160	0	96	256
Begroting 2018	**360**	**160**	**540**	**96**	**1.156**

Besparing op uitkeringen

Bij het vaststellen van de regionale samenwerking om te komen tot een Werkgeversservicepunt is een aantal afspraken gemaakt. Primair is de gezamenlijke verantwoordelijkheid om een professionele regionale dienstverlening naar werkgevers te organiseren. Verder is er een afspraak dat de plaatsingen financieel voldoende voor de gemeenten opleveren. De uitleg en berekening worden in de tabel weergegeven waarbij de uitgangspunten zijn gehanteerd uit het Strategisch Bedrijfsplan 2017 - 2019. Deze zijn voor wat betreft de opbrengsten (besparing) aan de voorzichtige kant. Verwacht wordt dat de feitelijke opbrengsten hoger liggen.

Gemeentelijke besparing op uitkering		Begroting 2018	
	per persoon	Aantal	Besparing
Kandidaten Participatiewet	€ 7.000	360	€ 2.520.000
Kandidaten Doelgroepregister	€ 2.800	160	€ 448.000
Totaal		**520**	**€ 2.968.000**
Kosten uit participatiebudget Geschatte kosten inzet instrumenten			**€ 400.000**
Geprognosticeerde besparing			€ 2.568.000
Kosten WSP (incl. overhead)			**€ 1.483.400**
Per saldo een besparing van:			**€ 1.084.600**

De besparing op de uitkering van WWB-kandidaten is berekend op 50% van de jaarlijkse WWB-kosten van € 14.000 (peil begroting 2018). Sommige kandidaten zullen niet fulltime gaan werken en nog een gedeeltelijke uitkering ontvangen. Als vanuit de baanafspraak een kandidaat wordt geplaatst, wordt vaak loonkostensubsidie verstrekt. Om deze redenen wordt voor een doelgroepregisterkandidaat € 2.800 berekend.

Wat gaan we er voor doen?

1. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden die behoren tot de volgende doelgroepen:
   a. Kwetsbare werkzoekenden (Participatiewet, Wet banenafspraak);
   b. WW-intensieve dienstverlening (50+ers, jongeren (actieplan jeugdwerkloosheid) en de WW-ers die vallen onder de wet Passend Werkaanbod (PAWA));
2. Opbouwen en onderhouden van kennis over onder a genoemde werkzoekenden en de eisen die doorwerkgevers aan deze werkzoekenden worden gesteld;
3. Onderzoeken van de vraag van de werkgever en –waar mogelijk- ombuigen van die vraag ten behoeve van de doelgroepen.

Het WSP is opgebouwd uit drie teams, waarin de verschillende branches/sectoren vertegenwoordigd zijn. Door branchegewijs te werken, wordt specifieke kennis opgebouwd waardoor de accountmanager een goede gesprekspartner en adviseur voor de werkgevers uit zijn branche is. Voor het begrotingsjaar wordt ervan uitgegaan dat accountmanagers van Scalabor deel uit gaan maken van de teams van het WSP.

Wat mag het kosten?

Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt

	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018
	bedragen in €	
Lasten		1.254.461
Baten		1.254.461
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**

Ten opzichte van de vastgestelde begroting 2018 is in deze begroting een incidentele toevoeging geraamd van € 278.811. Betreft het resultaat 2017 dat wordt ingezet voor:

	Incidenteel 2018
functie¬creatie (1 fte)	80.000
lokaal accountmanagement	146.000
30% financiering project APK	52.811
	278.811

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren behorend bij deze samenwerkingsmodule zijn, per deelnemende gemeente, terug te vinden op www.Waarstaatjegemeente.nl.

2.3 Samenwerkingsmodule Inkoop

De MGR behartigt binnen de samenwerkingsmodule Inkoop de belangen van de aan de samenwerkingsmodule deelnemende gemeenten op het gebied van inkoop van dienstverlening dan wel goederen binnen het sociaal domein.

De samenwerkingsmodule inkoop bestaat uit submodules, waarin zowel de inkoop als het contractbeheer en contractmanagement samenhangend met de inkoop is opgenomen:[4]

a. ambulante ondersteuning alle leeftijden;
b. verblijf;
c. ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr;
d. spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf;
e. jeugdbescherming 0-18/23jr;
f. hulp bij huishouden vanaf 18jr;
g. hulpmiddelen alle leeftijden;
h. dyslexie;
i. activerend werk;
j. centrumtaak beschermd wonen;
k. bovenregionale zorg verblijf op terreinvoorzieningen en gesloten jeugdzorg.

Wat willen we bereiken?

Doel is het behalen van

- Efficiency voordelen;
- Versnellen van de Transformatie en Innovatie.

Wat gaan we er voor doen?

Het beheren van contracten, het managen van relaties en het uitvoeren van regionale projecten in het kader van transformatie en innovatie die vele raakvlakken hebben met inkoop en contracten van de regio Centraal Gelderland.

Daarbij worden de volgende rollen vervult:

- Verbinder voor zowel in- en externe partijen;
- Vraagbaak voor zowel (zorg)aanbieders, gemeenten als overige stakeholders;
- Expert op het gebied van inkoop en contractmanagement en – beheer sociaal domein.

De agenda voor 2018 zal zich richten op een volledig ingericht primair proces waarna module Inkoop zich kan richten op doorontwikkeling tot module inkoop 2.0: een geoptimaliseerde dienstverlening.

[4] De volgende taken zijn in afstemming met de gemeenten komen te vervallen als uitvoeringstaken van de MGR en worden door (centrum)gemeente(n) opgepakt:

- Centrumtaak vrouwenopvang
- Centrumtaak maatschappelijke opvang
- Bovenregionale zorg landelijke voorzieningen (Met uitzondering van contractbeheer)

Van Vraagbaak naar Inspirator
Een kernwaarde waarbij we willen benadrukken dat we niet alleen reageren op gestelde vragen maar ook luisteren naar de stakeholders en zo de behoefte achter de vraag achterhalen, proactief relevante kennis en informatie delen en co-creatie stimuleren binnen de diverse stakeholders (gemeenten, zorgaanbieders en regio) .

Wat mag het kosten?

Samenwerkingsmodule Inkoop

	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018
bedragen in €		
Lasten	898.796	1.004.918
Baten	898.796	1.004.918
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**
Toelichting mutaties		
Lasten		
overhead		-294.052
0-meting		362.556
huisvesting, ICT en ondersteuning		37.617
totaal lastenontwikkeling		***106.122***
Baten		
gemeentelijke bijdragen		106.122
totaal batenontwikkeling		***106.122***
Totaal mutatie van saldo		**0**

De begroting 2018 is geactualiseerd:

- Kosten van de overhead van de samenwerkingsmodule Inkoop zijn, conform de voorschriften BBV, ondergebracht op het onderdeel Overhead (zie hierna);
- 0-meting leidt tot een ophoging van het budget;[5]
- De kosten voor administratieve ondersteuning, huisvesting en ICT zijn geactualiseerd op basis van de afgesloten DVO's.

[5] Conform het advies van de bestuurscommissie Inkoop i.o. is besloten dat het begrotingskader voor 2018 wordt vastgesteld gelijk aan de begroting 2019 voor de Samenwerkingsmodule Inkoop. Dat betekent dat de begroting, inclusief overhead, voor beide jaren op het bedrag van € 1.298.970 is vastgesteld.

2.4 Overhead

De overhead van de MGR bestaat uit de overhead van de beheerorganisatie en de overhead van de afzonderlijke Samenwerkingsmodules.

De taken van de MGR beheerorganisatie betreffen de algemene aansturing modules op hoofdlijnen en alle bestuurlijke activiteiten, voorbereiding en uitwerking van de bestuursvergaderingen (dagelijks en algemeen bestuur), terugkoppeling naar colleges en gemeenteraden van deelnemende gemeenten.

Wat mag het kosten?

Overhead

	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018
bedragen in €		
Lasten	**203.500**	**1.811.192**
beheerorganisatie		310.222
overhead Samenwerkingsmodule Onderwijszaken		699.168
overhead Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt		507.750
overhead Samenwerkingsmodule Inkoop		294.052
Baten	**203.500**	**1.811.192**
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**
Toelichting mutaties		
Lasten		
overhead Onderwijszaken		699.168
overhead WSP		507.750
overhead Inkoop		294.052
uitbreiding formatie directeur + voorziene extra kosten (AB 8-2-2018)		88.027
incidentele kosten 2018 - overgang van de tijdelijke situatie naar de definitieve situatie		18.695
totaal lastenontwikkeling		***1.607.692***
Baten		
gemeentelijke bijdragen		1.607.692
totaal batenontwikkeling		***1.607.692***
Totaal mutatie van saldo		**0**

De begroting 2018 is gewijzigd:

- Kosten van de overhead van de respectievelijke samenwerkingsmodules zijn, conform de voorschriften BBV, samen met de kosten van de beheerorganisatie ondergebracht op het onderdeel Overhead;
- De formatie van de directeur/secretaris is uitgebreid en er zijn een aantal overige voorziene kosten opgenomen overeenkomstig het besluit van het AB 8-2-2018;
- In de begroting zijn incidentele posten opgenomen die samenhangen met de overgang van de tijdelijke situatie naar de definitieve situatie.

2.5 Onvoorzien

Onvoorzien

	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018
bedragen in €		
Lasten	**30.375**	**30.375**
Baten	**30.375**	**30.375**
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**
Toelichting mutaties		
Lasten		
totaal lastenontwikkeling		***0***
Baten		
gemeentelijke bijdragen		
totaal batenontwikkeling		***0***
Totaal mutatie van saldo		**0**

2.6 Beleidsindicatoren ‘bestuur en organisatie’

Op basis van de nieuwe BBV worden de effecten van beleid toegelicht met behulp van een vaste set beleidsindicatoren. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl. Een aantal van deze indicatoren dient echter uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden, omdat daar geen landelijke bron voor beschikbaar is. Deze indicatoren worden niet ontsloten via waarstaatjegemeente.nl.

Het betreft:

1. *Formatie*
   Het gaat hier om de toegestane formatie in fte voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan;
2. *Bezetting*
   Het werkelijk aantal fte dat werkzaam is in eigen dienst, dus geen inhuur. In de begroting betreft dit altijd een inschatting, het jaar moet immers nog beginnen;
3. *Apparaatskosten*
   Apparaatskosten bestaan uit de kosten voor het gehele ambtelijke apparaat. Komt voor de MGR overeen met het totaal lastenniveau. MGR kent enkel organisatiekosten, geen programmakosten;
4. *Externe inhuur*
   Het betreft inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur van specialisten met specialistische vakkennis. In de begroting betreft dit altijd een inschatting, het jaar moet immers nog beginnen;
5. *Overheadkosten*
   Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

	Begroting na wijziging 2018	
Formatie (volgens vastgesteld formatieplan) in fte	**60,28**	**0,00013**
Onderwijszaken	28,60	per inwoner
Werkgeversservicepunt	18,00	
Inkoop	11,84	
Beheerorganisatie	1,84	
Bezette formatie in fte	**57,40**	**0,00012**
Onderwijszaken	28,60	per inwoner
Werkgeversservicepunt	16,80	
Inkoop	10,66	
Beheerorganisatie	1,34	
Apparaatskosten	**€ 5.427.464**	**€ 11,82** per inwoner
Externe inhuur	**€ 275.000**	**6%** totale loonsom
Overheadkosten	**€ 1.811.192**	**32%** totale lasten

3. Paragrafen

3.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de MGR in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de benodigde weerstandscapaciteit, de risico's, af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, de middelen.

De beschikbare weerstandcapaciteit

Onder beschikbare weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de MGR beschikt om risico's te kunnen dekken. De hoogte van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald door de reserves waarover de MGR beschikt en begrotingsposten voor onvoorziene uitgaven.

De MGR beschikt niet over algemene reserves die kunnen worden ingezet ter dekking van risico's.

De MGR beschikt wel over begrotingsposten voor onvoorziene uitgaven (zie § 2.5, in 2018 ruim € 30.000).

De benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang en impact van de risico's.

De MGR kent twee belangrijke risico's:

1. *Uitvoering van de begroting*. De interne beheersing is erop gericht dat binnen de beschikbare budgetten wordt gebleven. Er kunnen zich echter autonome ontwikkelingen voordoen die voor budgethouders niet te beïnvloeden zijn. Denk daarbij aan een loon- en prijsontwikkeling die afwijkt van de begrotingsramingen of aan langdurig ziekteverzuim die noopt tot vervanging en daarmee extra personeelslasten. Voor de MGR is een 'open einde' systematiek afgesproken. In de regeling is opgenomen dat in de jaarrekening de kosten, die resteren na afrekening per samenwerkingsmodule, worden na aftrek van de inkomsten verdeeld over de deelnemende gemeenten volgens de in de regeling vastgestelde kostenverdeelsleutel. Tevens is in de regeling opgenomen dat de deelnemers er zorg voor dragen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
2. *Uittreden van gemeenten uit de gemeenschappelijke regeling* brengt frictiekosten met zich mee. In de regeling is opgenomen dat beëindiging van deelname aan de samenwerkingsmodule dan wel submodule slechts mogelijk is onder de voorwaarde dat tussen het samenwerkingsverband en de deelnemer een vaststellingsovereenkomst wordt gesloten over de gevolgen van de beëindiging, waaronder de financiële gevolgen.

Praktisch gezien betekent dit dat de MGR maar zeer beperkt over eigen weerstandcapaciteit beschikt en dat alle risico's ten laste van de deelnemende gemeenten komen.

3.2 Financiering

De financieringsfunctie voorziet in de vermogens- en liquiditeitsbehoefte van de MGR. Doel is ervoor te zorgen dat er altijd voldoende geld is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

De doelstellingen van het treasury beleid zijn:

1. Het zorgdragen voor een tijdige beschikbaarheid van middelen door het verkrijgen en handhaven van toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. Het zoveel mogelijk beschermen van vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasury statuut.

3.3 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van de MGR te realiseren.

Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitvoering van het beleid, de dienstverlening aan burgers en bedrijven en de uitvoering van projecten. De kwaliteit van de uitvoering van de taken van de MGR is in grote mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. In deze paragraaf wordt informatie gegeven over de belangrijkste bedrijfsvoering processen binnen de MGR.

Organisatiestructuur

De organisatiestructuur van de MGR is een afgeleide van het zogenoemde afdelingenmodel. De organisatie staat onder algemene leiding van een algemeen directeur/secretaris van de MGR.

Binnen de MGR is de planning & control cyclus ingericht. Deze start met de begroting en uitvoeringsprogramma waarin de afspraken over het te voeren beleid, per module worden vastgelegd. Aan de partners wordt per module gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages worden halfjaarlijks opgesteld. Het jaar wordt afgesloten met de jaarrekening waarin verantwoording, per module, wordt afgelegd over het afgesloten jaar.

Informatisering en automatisering

De informatisering en automatisering heeft tot doel de dienstverlening van de MGR aan haar klanten en kandidaten te optimaliseren.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie is zodanig opgesteld dat de dagelijkse gang van zaken erop ingericht is dat de financiële verordening, de controleverordening en het mandaat van de treasury nageleefd worden. Daarbij moet er opgemerkt worden dat MGR de basis administratie uitbesteed heeft aan de gastheer. Middels het DVO zijn afspraken met de gastheer gemaakt over het binnen haar kaders uitvoeren van de taken.

DEEL 3 FINANCIËLE BEGROTING

4. Overzicht van baten en lasten

Totaaloverzicht lasten en baten

	Begroting 2018	Begroting na wijziging 2018
bedragen in €		
Onderwijszaken		
Lasten		1.601.518
Baten		1.601.518
Saldo	0	0
Werkgeversservicepunt		
Lasten		1.254.461
Baten		1.254.461
Saldo	0	0
Inkoop		
Lasten	898.796	1.004.918
Baten	898.796	1.004.918
Saldo	0	0
Overhead		
Lasten	203.500	1.811.192
Baten	203.500	1.811.192
Saldo	0	0
Onvoorzien		
Lasten	30.375	30.375
Baten	30.375	30.375
Saldo	0	0
Totaal lasten	**1.132.671**	**5.702.464**
Totaal baten	1.132.671	**5.702.464**
Saldo van baten en lasten	0	**0**

5. Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld

De begroting van de MGR is conform de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgesteld. Daarbij is rekening gehouden met de wijze waarop de deelnemende gemeenten in hun begrotingen de bijdrage aan de MGR moeten opnemen:[6]

"Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen moeten als directe lasten op de taakvelden worden geboekt. De bijdragen worden aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen verwerkt zonder afsplitsing van de overhead naar het taakveld Overhead. Aan de lastenkant bij de gemeenschappelijke regelingen vindt de afsplitsing van de overhead op het taakveld Overhead wel plaats."

"Wanneer de gemeenschappelijke regeling overheadtaken van de gemeente uitvoert, dan wordt de bijdrage voor deze gemeentelijke overheadtaken aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen wel op het taakveld Overhead begroot en verantwoord."

Deze voorschriften leiden ertoe dat:

- in de beleidsbegroting per onderdeel lasten en baten in evenwicht zijn;
- dat in het overzicht van lasten en baten per taakveld, zoals hierna opgenomen er op het taakveld *Overhead* een nadelig saldo ontstaat dat wordt gecompenseerd door batige saldo's op de taakvelden *Onderwijsbeleid en leerlingzaken* en *Arbeidsparticipatie*.
-

Taakvelden	Lasten	Baten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 Overhead	2.816.110	1.609.192	1.206.918
0.8 Overige baten en lasten	30.375	30.375	0
4. Onderwijs			
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.601.518	2.300.686	-699.168
6. Sociaal domein			
6.5 Arbeidsparticipatie	1.254.461	1.762.211	-507.750
	5.702.464	**5.702.464**	**0**

[6] Cie BBV, *Notitie Overhead*, juli 2016; Stellige uitspraak 1 en Stellige uitspraak 2, pag. 10.

6. Ontwikkeling financiële positie

6.1 Gehanteerde uitgangspunten voor de begrotingsramingen

- Uitgangspunt voor de samenstelling van de begroting is een realistische en houdbare begroting;
- De personeelskosten, voor de beheerorganisatie en de samenwerkingsmodule inkoop zijn geraamd op basis van de huidige CAO die een looptijd heeft tot 1 januari 2019;
- De overige kosten zijn geraamd op prijspeil 2018;
- Voor de samenwerkingsmodules Onderwijszaken en Werkgeversservicepunt zijn de reeds eerder samengestelde begroting 2018 ongewijzigd overgenomen;
- De begroting is vormgegeven conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Als algemene kostenverdeelsleutel voor de kosten van de basistaken wordt een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de inwoneraantallen die zijn gehanteerd in de Meerjarenprogrammabegroting 2018 – 2021;
- De kosten van de submodules inkoop worden in de verrekening uitsluitend ten laste gebracht van de aan de submodule deelnemende gemeenten naar rato van het inwonertal, zoals die zijn gehanteerd in de Meerjarenprogrammabegroting 2018 – 2021;
- De kosten van de submodules onderwijszaken worden op basis van de volgende berekeningswijze per submodule toegerekend aan een deelnemende gemeente:
  a. Leerplicht:
     1) De totale loonsom voor de verschillende functies wordt vastgesteld, uitgaande van de loonsom op 1 januari 2017;
     2) De gemeentelijke bijdragen worden, net zoals in het Bedrijfsplan voor het RBL van 2011, evenredig verdeeld op basis van leerlingenaantallen (1 fte voor 3.800 leerplichtige leerlingen) en gecorrigeerd naar VSV problematiek;
     3) De gemeentelijke bijdragen wordt telkens voor vier jaar vastgesteld; Voor het eerst weer in 2021.
     4) De gemeentelijke bijdragen worden vierjaarlijks op basis van de leerlingaantallen en de VSV problematiek per gemeente geactualiseerd;
     5) Evenredige verdeling van de kosten van de management-, beleids-, gegevensbeheer en administratieve functies tussen VSV en leerplicht;
     6) Overheadkosten van 25%.
  b. Kwalificatieplicht: wordt gefinancierd vanuit regionale middelen;
  c. RMC: wordt gefinancierd vanuit regionale middelen.
- De kosten van de module werkgeversservicepunt worden verdeeld over de deelnemende gemeenten op basis van het inwoneraantal per gemeente zoals gehanteerd in de begroting 2018 Werkgeversservicepunt.

6.2 Omzet- en vennootschapsbelasting

Omzetbelasting

De MGR kan de btw op de kosten van de beheersorganisatie en de module inkoop doorschuiven naar de deelnemende gemeenten, zodat deze btw door de deelnemende gemeenten kan worden gecompenseerd. Dit betekent dat de begroting van de MGR voor de beheerstaken en de respectievelijke modules exclusief btw wordt opgesteld.

Na afloop van het jaar wordt een opgave van de btw aan iedere deelnemer verstrekt. Gemeenten kunnen de verschuldigde btw bij het btw-compensatiefonds declareren.

Vennootschapsbelasting

Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de MGR geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald is MGR geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

6.3 Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid

De wijzigingen die zijn doorgevoerd in deze gewijzigde begroting 2018 zijn eerder toegelicht.

De doorwerking van de begrotingswijziging 2018 in meerjarig kader worden verwerkt in de Ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019 – 2022.

In de begroting 2018 zijn de volgende incidentele baten en lasten opgenomen:

Overzicht incidentele lasten en baten

	Begroting na wijziging 2018
bedragen in €	
Onderwijszaken	
Lasten	58.599
Baten	58.599
Saldo	0
Werkgeversservicepunt	
Lasten	278.811
Baten	278.811
Saldo	0
Inkoop	
Lasten	
Baten	
Saldo	0
Overhead	
Lasten	18.695
Baten	18.695
Saldo	0
Onvoorzien	
Lasten	
Baten	
Saldo	0
Totaal incidentele lasten	**356.105**
Totaal incidentele baten	**356.105**
Saldo van incidentele baten en lasten	**0**

Voor Onderwijszaken betreft het de incidentele lasten die samenhangen met incidentele personeelskosten en incidentele transitiekosten, zoals toegelicht in § 2.1.
Voor Werkgeversservicepunt betreft het de incidentele kosten die samenhangen met functie-creatie, lokaal accountmanagement en project APK, zoals toegelicht in § 2.2.
Voor Overhead (beheerorganisatie) zijn incidentele posten opgenomen die samenhangen met de overgang van de tijdelijke situatie naar de definitieve situatie, zoals toegelicht in § 2.4.

BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht gemeentelijke bijdragen per samenwerkingsmodule

Bijdragen 2018 na wijziging in absolute bedragen

	Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totalen
Inwoners	**153.056**	**11.346**	**25.491**	**45.869**	**46.918**	**31.331**	**43.725**	**1.504**	**38.458**	**14.997**	**43.177**	**455.869**
Beheerorganisatie	104.155	7.721	17.347	31.214	31.928	21.321	29.755	1.023	26.171	10.205	29.382	310.222
Onvoorzien	10.200	756	1.698	3.056	3.126	2.088	2.913	100	2.562	999	2.877	30.375
Inkoop	482.835	30.122	80.413	105.195	124.563	98.838	100.276	3.448	89.763	47.309	136.208	1.298.970
Onderwijszaken												
Leerplicht;	648.145		74.473		129.511		120.553	2.119		56.081	124.598	1.155.480
Kwalificatieplicht	340.659											340.659
Onderwijszaken RMC OCW regio budget vsv	245.948											245.948
Onderwijszaken VSV middelen gemeente Arnhem	150.000											150.000
Onderwijszaken VSV OCW reg. progr. schakelpunt	200.000											200.000
Onderwijszaken VSV OCW reg. progr. verzuim 18+	150.000											150.000
Onderwijszaken overheveling resultaat 2017	33.917		3.163		7.909		6.657	191		1.936	4.826	58.599
Werkgeversservicepunt	585.903	44.429	99.483	171.192	181.280		130.056	4.903		58.807	167.819	1.443.872
DVO functiecreatie							38.622	906				39.528
Werkgeversservicepunt overheveling resultaat 2017	109.601	8.309	18.597	33.262	33.903		31.701	1.087		10.985	31.366	278.811
Totalen	**3.061.363**	**91.337**	**295.174**	**343.919**	**512.220**	**122.247**	**460.533**	**13.777**	**118.496**	**186.322**	**497.076**	**5.702.464**

Deelname aan (sub)modules

		Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar
	Submodules inkoop											
a.	Ambulante ondersteuning alle leeftijden	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
b.	Verblijf	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
c.	Ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
d.	Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
e.	Jeugdbescherming 0-18/23jr	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
f.	Hulp bij huishouden vanaf 18jr	X		X			X				X	X
g.	Hulpmiddelen alle leeftijden	X					X					
h.	Dyslexie	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
i.	Activerend werk	X	X	X		X	X			X	X	X
j.	Centrumtaak beschermd wonen	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
k.	Bovenregionale zorg Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Submodules onderwijszaken											
a.	Leerplicht;	X		X		X		X	X		X	X
b.	Kwalificatieplicht;	X		X	X	X	X	X	X		X	X
c.	Regionale meld- en coördinatiefunctie	X		X	X	X	X	X	X		X	X
	Werkgeversservicepunt	X	X	X	X	X		X	X		X	X

De volgende taken zijn in afstemming met de gemeenten komen te vervallen als uitvoeringstaken van de MGR en worden door (centrum)gemeente(n) opgepakt:

- Centrumtaak vrouwenopvang
- Centrumtaak maatschappelijke opvang
- Bovenregionale zorg landelijke voorzieningen (Met uitzondering van contractbeheer)

Te verdelen kosten per samenwerkingsmodule

	Programma	Overhead	Totaal
Beheerorganisatie		310.222	310.222
Onvoorzien	30.375		30.375
Inkoop	1.004.918	294.052	1.298.970
Onderwijszaken	1.601.518	699.168	2.300.686
Werkgeversservicepunt	1.254.461	507.750	1.762.211
Totaal	**3.891.272**	**1.811.192**	**5.702.464**

Verdeelmodel Samenwerkingsmodule inkoop op basis van deelname aan submodules (aandeelpercentages)

Begroting 2018		Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totaal regio
	Inwoners	153.056	11.346	25.491	45.869	46.918	31.331	43.725	1.504	38.458	14.997	43.177	455.869
	Aandeel %	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%
Ambulante ondersteuning alle leeftijden	455.869	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%
Verblijf	455.869	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%
Ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr	455.869	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%
Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf	455.869	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%
Jeugdbescherming 0-18/23jr	455.869	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%
Hulp bij huishouden vanaf 18jr	268.051	57,1%		9,5%			11,7%				5,6%	16,1%	100%
Hulpmiddelen alle leeftijden													0%
Dyslexie	455.869	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%
Activerend werk	364.772	42,0%	3,1%	7,0%		12,9%	8,6%			10,5%	4,1%	11,8%	100%
Centrumtaak beschermd wonen	417.411	36,7%	2,7%	6,1%	11,0%	11,2%	7,5%	10,5%	0,4%		3,6%	10,3%	100%
Bovenregionale zorg Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd	455.869	33,6%	2,5%	5,6%	10,1%	10,3%	6,9%	9,6%	0,3%	8,4%	3,3%	9,5%	100%

Ontwikkeling bijdrage 2018 Samenwerkingsmodule Inkoop

	Begroting 2018	Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totaal regio
Bijdrage volgens begroting 2018	816.783	274.231	20.328	45.672	82.184	84.062	56.136	78.342	2.694	68.905	26.869	77.360	816.783
Bijdrage contractmanagement bovenregionaal	82.012	27.535	2.041	4.585	8.252	8.441	5.637	7.866	270	6.919	2.698	7.768	82.012
totaal bijdrage volgens begroting 2018/DVO 2018	898.795	301.766	22.369	50.257	90.436	92.503	61.773	86.208	2.964	75.824	29.567	85.128	898.795
effect verdeling op basis deelname submodules	1	33.546	-1.709	5.587	-17.647	-7.067	6.866	-16.822	-578	-14.926	3.287	9.463	1
verhoging bijdrage 2018 gewijzigde begroting 2018	400.174	147.523	9.462	24.569	32.405	39.128	30.199	30.890	1.062	28.865	14.454	41.616	400.174
bijdrage gewijzigde begroting 2018	1.298.970	482.835	30.122	80.413	105.195	124.563	98.838	100.276	3.448	89.763	47.309	136.208	1.298.970
Begroting 2018 bijdrage op basis van deelname aan submodules													
Ambulante ondersteuning alle leeftijden	201.494	67.651	5.015	11.267	20.274	20.738	13.848	19.326	665	16.998	6.628	19.084	201.494
Verblijf	87.238	29.290	2.171	4.878	8.778	8.978	5.996	8.367	288	7.360	2.870	8.263	87.238
Ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr	96.351	32.349	2.398	5.388	9.695	9.916	6.622	9.242	318	8.128	3.170	9.126	96.351
Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf	39.686	13.324	988	2.219	3.993	4.084	2.728	3.806	131	3.348	1.306	3.759	39.686
Jeugdbescherming 0-18/23jr	63.462	21.307	1.579	3.549	6.385	6.531	4.362	6.087	209	5.354	2.088	6.011	63.462
Hulp bij huishouden vanaf 18jr	99.126	56.601	0	9.426	0	0	11.586	0	0	0	5.546	15.967	99.126
Hulpmiddelen alle leeftijden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dyslexie	63.462	21.307	1.579	3.549	6.385	6.531	4.362	6.087	209	5.354	2.088	6.011	63.462
Activerend werk	85.388	35.828	2.656	5.967	0	10.983	7.334	0	0	9.003	3.510	10.107	85.388
Centrumtaak beschermd wonen	99.126	36.347	2.694	6.053	10.893	11.142	7.440	10.384	357	0	3.561	10.254	99.126
Bovenregionale zorg Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd	63.462	21.307	1.579	3.549	6.385	6.531	4.362	6.087	209	5.354	2.088	6.011	63.462
	898.796	**335.312**	**20.660**	**55.844**	**72.789**	**85.436**	**68.639**	**69.386**	**2.386**	**60.898**	**32.854**	**94.591**	**898.796**

	Begroting 2018	Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totaal regio
Gewijzigde begroting 2018 bijdrage op basis van deelname aan submodules													
Ambulante ondersteuning alle leeftijden	302.531	101.573	7.529	16.916	30.440	31.136	20.792	29.017	998	25.522	9.952	28.654	302.531
Verblijf	118.838	39.899	2.958	6.645	11.957	12.231	8.168	11.398	392	10.025	3.909	11.256	118.838
Ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr	153.526	51.545	3.821	8.585	15.448	15.801	10.552	14.725	506	12.952	5.050	14.541	153.526
Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf	58.416	19.613	1.454	3.266	5.878	6.012	4.015	5.603	193	4.928	1.922	5.533	58.416
Jeugdbescherming 0-18/23jr	88.627	29.756	2.206	4.956	8.918	9.121	6.091	8.501	292	7.477	2.916	8.394	88.627
Hulp bij huishouden vanaf 18jr	133.944	76.481	0	12.737	0	0	15.656	0	0	0	7.494	21.575	133.944
Hulpmiddelen alle leeftijden	0												
Dyslexie	88.627	29.756	2.206	4.956	8.918	9.121	6.091	8.501	292	7.477	2.916	8.394	88.627
Activerend werk	131.893	55.341	4.102	9.217	0	16.964	11.329	0	0	13.905	5.422	15.612	131.893
Centrumtaak beschermd wonen	133.944	49.114	3.641	8.180	14.719	15.055	10.054	14.031	482	0	4.812	13.855	133.944
Bovenregionale zorg Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd	88.627	29.756	2.206	4.956	8.918	9.121	6.091	8.501	292	7.477	2.916	8.394	88.627
	1.298.970	**482.835**	**30.122**	**80.413**	**105.195**	**124.563**	**98.838**	**100.276**	**3.448**	**89.763**	**47.309**	**136.208**	**1.298.970**

Ontwikkeling inwonerbijdrage 2018 beheerorganisatie

	Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totalen
Inwoners	153.056	11.346	25.491	45.869	46.918	31.331	43.725	1.504	38.458	14.997	43.177	455.869
Begroting 2018	68.324	5.065	11.379	20.476	20.944	13.986	19.519	671	17.168	6.694	19.274	203.500
Wijzigingen 2018	35.831	2.656	5.968	10.738	10.984	7.335	10.236	352	9.003	3.511	10.108	106.722
Gewijzigde begroting 2018	104.155	7.721	17.347	31.214	31.928	21.321	29.755	1.023	26.171	10.205	29.382	310.222

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Uitvoeringsprogramma 2019

Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG)

Maart 2018

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Inhoudsopgave

1. Inleiding 4
2. Start MGR 5
3. MGR Beheerorganisatie 9
4. Module Inkoop 12
5. Module Onderwijszaken 26
6. Module Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland 29

Hoofdstuk 1. Inleiding

Voor u ligt het uitvoeringsprogramma 2019 van de MGR sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG). In dit uitvoeringsprogramma wordt uiteengezet wat de doelstelling is van de MGR en op welke wijze deze doelstellingen in de drie modules van de MGR worden gerealiseerd in 2019.

Het uitvoeringsprogramma biedt een transparant uitvoeringskader voor de doorontwikkeling van de MGR aan zowel de deelnemende gemeenten, bestuur en directie als de interne organisatie. Het biedt zicht op de activiteiten en projecten die in onderlinge samenhang in het kader van de doorontwikkeling in 2019 in gang worden gezet en worden uitgevoerd.

In het uitvoeringsprogramma zijn de activiteiten, die voortvloeien uit de begroting, gebundeld en vertaald naar de concreet te behalen resultaten. De kern van het uitvoeringsprogramma zijn de SMART[1] uitgewerkte activiteiten en projecten.

Het uitvoeringsprogramma is primair een sturingsinstrument voor de directie, het Dagelijks Bestuur en de Bestuurscommissies, waarbij de acties in samenwerking worden opgepakt. Per kwartaal wordt de voortgang in kaart gebracht ten behoeve van de Bestuurscommissies en het Dagelijks Bestuur.

Het uitvoeringsprogramma is gebaseerd op de meerjarige afspraken in de afgesloten dienstverleningsovereenkomsten met de gemeenten voor de drie modules van de MGR en de taken van de MGR beheerorganisatie. De module Onderwijszaken kent een tweejarig uitvoeringsplan Onderwijszaken voor 2018 t/m 2019 dat de basis vormt voor het uitvoeringsprogramma 2019. Voor de module Inkoop is nog geen meerjarenplan gemaakt. Het WSP kent een driejarig plan, waar in de zomer van 2017 wijzigingen op zijn aangebracht. Alle modules kennen wel een meerjarenbegroting en de afspraken in de DVO die de basis vormen voor het uitvoeringsprogramma voor 2019. De ervaringen van de afgelopen jaren en de planvorming tot nu toe zijn de basis voor het uitvoeringsprogramma 2019 zoals hieronder weergegeven.

In de Regeling wordt in art. 25 het volgende gezegd over het uitvoeringsprogramma:

> Artikel 25 Uitvoeringsprogramma
>
> Het algemeen bestuur stelt voor ieder jaar een uitvoeringsprogramma vast, waarin de activiteiten van het samenwerkingsverband worden aangegeven. Het uitvoeringsprogramma bevat voorts in ieder geval een overzicht van de voor de verwezenlijking van de activiteiten benodigde financiële en personele middelen.

In het najaar van 2018 wordt een uitvoeringsplan ontwikkeld voor de periode 2020-2023. Daarmee wordt een meerjarige basis geformuleerd voor de doelen en werkzaamheden van de drie modules van de MGR en de MGR beheerorganisatie, waarop jaarlijks het uitvoeringsprogramma wordt gebaseerd.

> Art. 24 Regeling MGR: Uitvoeringsplan
>
> 1 Het algemeen bestuur stelt een uitvoeringsplan vast waarin in grote lijnen wordt aangegeven wat het algemeen bestuur van het samenwerkingsverband voornemens is uit te voeren. Het algemeen bestuur kan een of meer onderdelen van het uitvoeringsplan afzonderlijk vaststellen.
>
> 2 Het uitvoeringsplan beslaat een periode van 4 jaar. Jaarlijks kan het algemeen bestuur besluiten over bijstelling van het uitvoeringsplan.

[1] SMART: specifiek, meetbaar, acceptabel, realistisch en tijdgebonden

Hoofdstuk 2. Start MGR

In november 2015 hebben 12 gemeenten in de regio Centraal Gelderland het besluit genomen om een aantal taken binnen het sociaal domein ook na 2016 gezamenlijk uit te voeren. Eind 2016 is de gemeenteraden gevraagd in te stemmen met de oprichting van een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland (MGR SD CG).

Ambitie regionale samenwerking

Vanuit de MGR is in 2017 gestart met de regionale inkoop van zorg voor de 12 gemeenten[2]. De ambitie van de gemeenten is om de samenwerking binnen de MGR uit te breiden en te intensiveren. Vanaf 2018 bestaat de MGR uit drie modules, te weten Inkoop, Onderwijszaken en het WSP. Onderwijszaken en het WSP hebben hun werkzaamheden in 2017 uitgevoerd binnen een eigen GR en een samenwerkingsverband.

Regionale samenwerking in het sociaal domein moet leiden tot kwalitatief goede en efficiënte dienstverlening aan de inwoners van de 12 gemeenten. Daarbij is het lokale beleid leidend. De MGR is van en voor de samenwerkende gemeenten.

De doelstelling van de MGR verschilt per module. Zo willen gemeenten samenwerken binnen de inkoop van het sociaal domein:

- Samen sterker staan in de transformatie van het sociaal domein;
- Samenwerking moet leiden tot verhoging van de kwaliteit van zorg, efficiency in de uitvoering van taken, lastendrukverlaging bij aanbieders door eenduidige uitvoering en versnelling van de transformatie door bundeling van kennis en inkoopkracht.

Samenwerking bij Onderwijszaken is gericht op:

- Op eenduidige wijze uitvoeren van de Leerplichtwet;
- Uitvoering geven aan de regionale RMC-taak (regionale meld- en coördinatiefunctie) op het gebied van voortijdig schoolverlaten;

[2] Door de gemeentelijke herindeling van Zevenaar en Rijnwaarden is sinds 2018 sprake van elf gemeenten.

Vanuit de module Onderwijszaken wordt samengewerkt met scholen, samenwerkingsverbanden passend onderwijs, sociale wijkteams, jeugdzorg en het Openbaar Ministerie met als doel de ontwikkelingskansen van kinderen en jongeren te optimaliseren.

Samenwerking bij het WSP heeft als slogan: 'samen werken aan werk'.

- Er is sprake van een regionale arbeidsmarkt die voorbij de grenzen van gemeenten gaat;
- Het vanuit één servicepunt samen met UWV benaderen van werkgevers en het matchen zodat er werkplekken ontstaan voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, levert voor inwoners van gemeenten nieuwe kansen op om hun inkomenspositie en leefomstandigheden te verbeteren.

Naast de doelstelling per module zijn er ook kansen en mogelijkheden voor de modules om kennis te delen en elkaar te versterken. Zo zien we mogelijkheden op het terrein van samenwerking tussen Inkoop en het WSP rond social return afspraken met aanbieders. Ook voor Onderwijszaken liggen er relaties met Inkoop met betrekking tot Jeugd en de lokale toegang. Via het schakelpunt Onderwijs-Arbeid dat tijdelijk onderdeel uitmaakt van het RBL liggen relaties met het WSP.

Modulaire opbouw

Het concept van de MGR maakt het mogelijk dat iedere gemeenten zelf besluit aan welke modules en submodules wordt deelgenomen. Daarmee is de dienstverlening vanuit de MGR ondersteunend en faciliterend aan de uitvoering van het totale beleid in het sociaal domein van de betreffende gemeente. Door op meer gebieden binnen het sociaal domein samen te werken kan de toegevoegde waarde van de MGR richting gemeenten vergroot worden. Dat vraagt ook binnen de MGR om het delen van kennis en ervaringen, dat er zo nodig gemeenschappelijke activiteiten tot stand komen waarmee de dienstverlening aan individuele gemeenten en burgers versterkt wordt en dat er vanuit de transformatiegedachte meerwaarde ontstaat. Daarbij blijft de regie liggen bij de opdrachtgevers; de gemeenten die samen opdrachtgever zijn en samenwerken in de betreffende module of submodule.

De focus van de MGR ligt op de dienstverlening naar de modules. De MGR beheerorganisatie is daarvoor faciliterend wat betreft de randvoorwaarden voor de uitvoering en de bestuurlijke processen. Dit vraagt ook wat van de governance van de MGR.

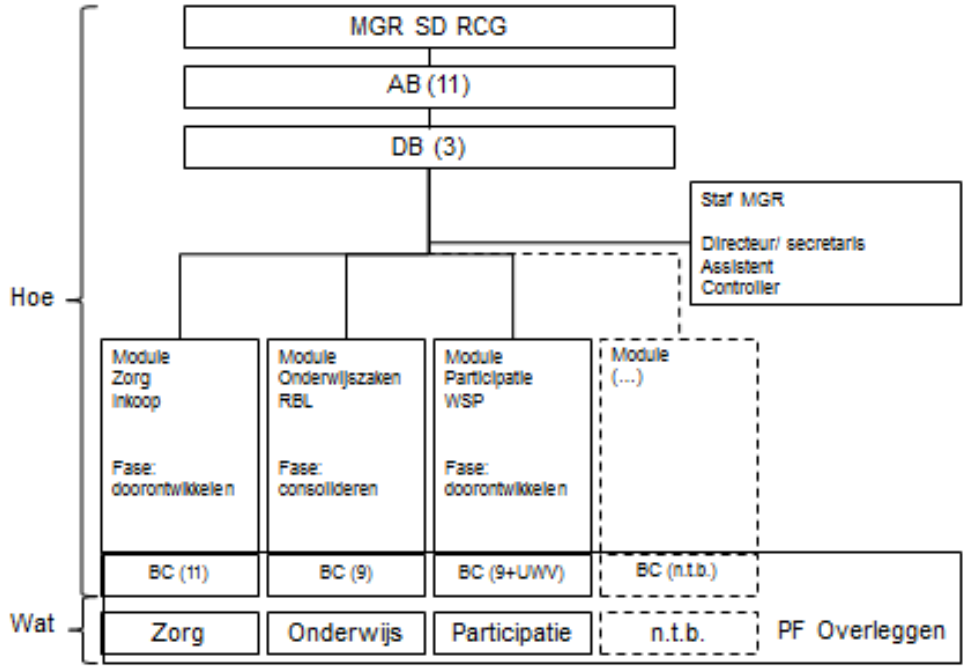
Governance MGR

De governance van de MGR is erop gericht de bestuurlijke druk te beperken en de focus van de bestuurlijke aandacht zoveel mogelijk te richten op de kwaliteit en efficiency van de dienstverlening vanuit de drie modules. Daar moeten de resultaten geleverd en de dienstverlening aan inwoners in de gemeenten ondersteund worden. Dat vraagt om coördinatie vanuit de MGR beheerorganisatie en coördinatie binnen de gemeenten door de accountmanager van de MGR in iedere gemeente.

In de notitie Governance zijn de Governance en de rollen weergegeven.

Portefeuillehoudersoverleggen

De thematische portefeuillehoudersoverleggen zullen in 2019 nog bestaan. Hier worden de vanuit het Rijk gedecentraliseerde verantwoordelijkheden binnen het sociaal domein op de terreinen van zorg, onderwijs en participatie in de regio met elkaar besproken en afgestemd.. Wellicht dat er gezocht wordt naar meer integraliteit op de thema's. Daarbij blijft het PFO zich richten op de Wat-vraag (gemeente als klant van de MGR).

Bestuurscommissies

De Hoe-vraag (gemeente als eigenaar van de MGR) komt aan de orde in de bestuurscommissie. De bestuurscommissie heeft in zijn nieuwe samenstelling ervaring opgedaan met deze rol.

Concreet betekent dit:

- Het voorbereiden van het (meerjarige) uitvoeringsplan van een module;
- Het voorbereiden van het (jaarlijkse) uitvoeringsprogramma van een module;
- Het voorbereiden van het jaarverslag van een module;
- Het vrijgeven van de voorbereide stukken voor behandeling in het Dagelijks Bestuur (DB) van de MGR.

De bestuurscommissie zal naar verwachting vier keer per jaar vergaderen, ruim voor de vergadering van het AB van de MGR. De bestuurscommissie wordt daarbij ondersteund door de secretaris van het portefeuillehoudersoverleg en de bestuurscommissie. De manager van de module is als adviseur betrokken.

Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Het DB brengt, ondersteund door de staf van de MGR, de adviezen van de bestuurscommissies voor uitvoeringsprogramma en begroting samen in één MGR uitvoeringsprogramma en MGR-begroting of jaarverslag en legt deze ter besluitvorming voor aan het AB van de MGR.

Het AB kan zich concentreren op de bedrijfsvoering van de MGR. Daarbij toetst het AB op volledigheid van de voorbereide stukken, beziet in hoeverre de MGR op specifieke onderdelen risico's loopt en of er passende beheersmaatregelen tegenover staan. In 2019 zal het AB minimaal vier keer per jaar vergaderen. Wanneer de agenda dit vraagt worden de voorzitters van de bestuurscommissies voor deze vergaderingen uitgenodigd om toelichting te geven op de adviezen.

Accountmanagers

In 2019 wordt intensief samengewerkt met de accountmanagers als centraal aanspreekpunt voor de 11 deelnemende gemeenten en als adviseur van de AB-leden. Met hen worden de AB-vergaderingen ambtelijk voorbereid. Zij organiseren binnen de gemeente de afstemming en zorgen dat colleges en raden hun rol en positie kunnen innemen.

Posities college van B&W en gemeenteraden

Door de opgedane ervaringen in 2017 en 2018 en de centrale rol van de accountmanagers komen raden en colleges van B&W beter in positie om hun respectievelijk kaderstellende, controlerende en regisserende taken in te vullen. Beleid en budgetten voor inkoop zorg blijven bij de afzonderlijke gemeenten. De MGR voert uitvoeringstaken namens de gemeenten uit en doet dat binnen de beleidskaders van die gemeenten.

Opbouw uitvoeringsprogramma

In het uitvoeringsprogramma treft u de beschrijving van de doelstelling en activiteiten van de drie modules voor het komende jaar aan. Het laatste hoofdstuk gaat over de rol van de MGR beheerorganisatie.

De MGR beheerorganisatie is faciliterend aan de drie modules. Het uitvoeringsprogramma van de beheerorganisatie is daarmee een afgeleide van de ambities en uitdagingen van de drie modules voor de komende jaren.

Hoofdstuk 3. MGR beheerorganisatie

Doelstelling

De MGR beheerorganisatie is verantwoordelijk voor de bestuurlijke inbedding en randvoorwaarden voor de modules, zodat zij hun werk kunnen doen. De focus voor 2019 is tweeledig. Enerzijds het faciliteren van het bestuurlijke proces, het verminderen van de bestuurlijke druk voor bestuurders en de afstemming met de 11 gemeenten. Anderzijds het faciliteren van de modules om hun werk op een goede manier uit te kunnen voeren. Daarbij gaat erom dat de basis op orde is, zoals goed HR-beleid zodat medewerkers hun talenten kunnen benutten en verder ontwikkelen. Beide kanten hebben in 2018 en 2019 extra aandacht nodig.

Bestuurlijk proces

Het bestuurlijk proces is erop gericht het model van governance, zoals in december 2017 is vastgesteld goed te laten werken. In het najaar van 2017 is gestart met de bestuurscommissies i.o. Na de verkiezingen in 2018 worden de nieuwe bestuurscommissies, Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur samengesteld.

In het najaar van 2017 is ook gestart met de rol van accountmanagers MGR per gemeente. De accountmanagers hebben een spilfunctie voor wat betreft de bestuurlijke besluitvorming binnen de gemeenten en de MGR. Deze rol zal zich de komende jaren verder ontwikkelen en professionaliseren. Daarbij wordt toegewerkt naar uitwisseling van kennis en ervaring en zodanige samenwerking, dat er vanuit vertrouwen gewerkt wordt en elkaars voorbereiding benut kan worden binnen de eigen gemeente, rekening houdend met de ‘couleur locale’.

In het bestuurlijke proces is een goede afstemming nodig tussen de secretarissen en voorzitters van de bestuurscommissies en de secretaris en voorzitter van de MGR. De secretaris van de MGR zal hierin het voortouw nemen. Binnen de MGR is er met het MT, bestaande uit de managers van de drie modules en de directeur/secretaris van de MGR, een gestructureerd overleg dat zich enerzijds richt op het realiseren van de beoogde doelen en kwalitatief goede dienstverlening en anderzijds het voeden van de bestuurlijke besluitvormingsprocessen.

Facilitering modules

Binnen de modules ligt de focus op kwalitatief goede dienstverlening en het realiseren van de geformuleerde ambities. Daarvoor dienen de professionals de ruimte te krijgen om hun werkzaamheden goed uit te kunnen voeren, zich kunnen blijven ontwikkelen en duurzaam inzetbaar zijn. Dit vraagt om ondersteunend HR-beleid, actieve medezeggenschap en, binnen de bestuurlijke kaders die zijn gegeven, ruimte voor de professionals.

Naast de ontwikkeling binnen de eigen module en teams is het een uitdaging voor de komende jaren om te ontdekken hoe de toegevoegde waarde van de MGR, door onderlinge kennisdeling en samenwerking, voor de deelnemende gemeenten en inwoners van die gemeenten vergroot kan worden. Daarvoor zullen per jaar een aantal module overstijgende activiteiten gestart worden, die ondersteunend zijn aan de werkzaamheden binnen de modules.

Focus MGR beheerorganisatie in 2019

Op basis van de integratie van de drie modules binnen de MGR in 2018, de integrale bedrijfsvoering, stroomlijning van rapportages, adequate HR regelingen en een functionerende OR wordt in 2019 deze ontwikkeling voortgezet.

2019 zal dan ook in het teken staan van het verder professionaliseren van de MGR beheerorganisatie op bestuurlijk en uitvoerend vlak. De drie modules werken dan gedurende een jaar samen, het model van governance is verder ingebed. Wellicht kenmerkt 2019 zich door een extra module, ‘het verloningsbedrijf’, dat om verdere inbedding vraagt.

Vanaf 2019 wordt gewerkt op basis van een vier jarig uitvoeringsplan, waardoor de bestuurscyclus kan gaan functioneren conform de regeling. Dit zal de nodige rust geven voor de kaders van de uitvoering.

In 2019 wordt er verder gebouwd aan de module overstijgende kennisuitwisseling en verbinding tussen de werkzaamheden van de drie modules, waardoor de toegevoegde waarde van de MGR als geheel voor de deelnemende gemeenten en hun inwoners verder toeneemt.

De MGR beheerorganisatie blijft 'lean & mean' in haar samenstelling. De focus ligt op het organiseren van het bestuurlijke proces en de bedrijfsvoering van de MGR waarmee de werkzaamheden van de modules gefaciliteerd worden. Het team van parttime directeur/secretaris, controller en managementassistent maakt bij haar werkzaamheden gebruik van de expertise van gemeenteambtenaren bijvoorbeeld op het terrein van juridische vraagstukken.

Activiteiten beheerorganisatie in 2019

Visie en strategie

De MGR als geheel biedt gemeenten in de regio centraal Gelderland de mogelijkheid om samen te werken op diverse terreinen in het sociaal domein. Dit biedt hen de mogelijkheid hun eigen doelstellingen beter te realiseren. De MGR denkt met gemeenten mee of nieuwe activiteiten binnen modules, van nieuwe modules of door activiteiten over de modules heen kunnen leiden tot kwalitatief betere dienstverlening tegen lagere kosten. Vanuit de MGR beheerorganisatie wordt gezocht naar meerwaarde over de grenzen van de modules heen, zodat de toegevoegde waarde van de MGR als geheel verder toeneemt.

Bestuurlijk

Voorbereiding door de beheerorganisatie van de vergaderingen van het Algemeen Bestuur en het Dagelijks Bestuur en uitvoeren van bestuursbesluiten. Faciliteren van de modules voor de advisering van de bestuurscommissies richting het Algemeen Bestuur als basis voor gedragen besluitvorming.

Verantwoording afleggen en communicatie

In 2019 wordt uitvoering gegeven aan een passende vorm van afleggen van verantwoording en communicatie met colleges en raden over de werkzaamheden binnen de MGR. Daarnaast wordt aan de interne communicatie binnen de MGR uitvoering gegeven.

HR-zaken

Randvoorwaarden voor zorgvuldig HR-beleid voor de medewerkers van de MGR in goede afstemming met de medezeggenschap.

Kennisontwikkeling en uitwisseling tussen de modules

Afstemming tussen de managers van de modules via de MT-vergaderingen;

- Twee medewerkersbijeenkomsten om externe kennis op te doen over ontwikkelingen in het sociaal domein en kennis uit te wisselen en te komen tot extra toegevoegde waarde bij de dienstverlening aan gemeenten en haar inwoners;
- Faciliteren van extra afstemming tussen de modules.

Professionele bedrijfsvoering

Voortbouwen op een professionele bedrijfsvoering en financiële administratie die in control is als basis voor de managers en als randvoorwaarde voor de medewerkers van de drie modules om hun werk te kunnen doen.

Personele bezetting

De MGR beheerorganisatie zal in 2019 bestaan uit:

Directeur/secretaris	28 uur per week *[3]
Controller	18 uur per week
Managementassistent	20 uur per week

Financiële middelen

De begroting 2018 is geactualiseerd op basis van besluitvorming AB, de afgesloten DVO voor huisvesting en ondersteunende diensten en er zijn posten toegevoegd in verband met overige personeelskosten.
Onderzocht zal worden of een deel van de overige personeelskosten MGR-breed kunnen worden doorbelast naar de samenwerkingsmodules (in lijn met eerdere afspraken in AB 8 december 2017).
De begrotingsramingen 2019 komen overeen met de gewijzigde begroting 2018, exclusief de incidentele posten, met dien verstande dat er rekening is gehouden met de verwachte loon- en prijsontwikkeling 2019.[4]

Beheerorganisatie

Omschrijving	2018	2018 gewijzigd	2019
Personeelskosten	137.687	193.192	198.004
Overige personeelskosten MGR-breed		24.400	24.742
Huisvesting en ondersteuning	10.125	17.700	17.948
ICT	10.125	6.836	6.931
Overig	45.563	49.400	50.092
Incidentele kosten 2018		*18.695*	
Totaal lasten Beheerorganisatie	**203.500**	**310.222**	**297.716**
Bijdrage deelnemende gemeenten	203.500	310.222	297.716
Saldo Beheerorganisatie	0	0	0

[3] Eind 2018 wordt de uitbreiding met 10 uur per week vanaf maart 2018 geëvalueerd.
[4] Prognose is ontleend aan de septembercirculaire 2017.

Hoofdstuk 4. Module Inkoop

Regio Centraal Gelderland
SAMEN, VOOR ELKAAR

Uitvoeringsprogramma Module Inkoop

2018: Primaire proces op orde
Voorbereidingen richting 2.0
2019: 2.0 op orde

Inkoop:
- Primaire proces
- Transformatie

Relatiemanagement:
- Primaire proces
- Transformatie

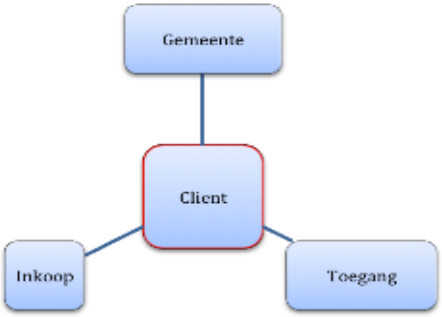
Contractbeheer:
- Systemen
- Herbeoordelen

Projecten / Transformatie:
- Rating
- Toezicht en Controle
- Social Return

Visie en ambitie

''Module Inkoop streeft ernaar de perfecte verbinding te organiseren tussen de zorgaanbieder en gemeente. Hierbij staat de zorg voor de inwoner centraal en blijven wij in deze driehoek van elkaar leren en kunnen we samen de transformatieopdracht in de regionale samenwerking realiseren.

Binnen de regio Centraal Gelderland hebben de elf gemeenten (Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar) de afgelopen jaren al op veel onderdelen binnen het sociaal domein nauw samengewerkt.

Op 1 april 2017 was de start van de eerste samenwerkingsmodule binnen de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland: Inkoop. Dit team regelt de inkoop, het relatiemanagement c.q. relatiemanagement en het contractbeheer van maatwerkvoorzieningen en specialistische zorg Jeugd, Wmo en activerend werk.

De primaire taak van de module Inkoop is het inkopen van dienstverlening, dan wel goederen, binnen het sociaal domein voor alle elf gemeenten van de regio Centraal Gelderland. Onder deze taak wordt ook verstaan het beheren van contracten, het managen van relaties en het uitvoeren van regionale projecten in het kader van transformatie en innovatie die vele raakvlakken hebben met inkoop en contracten van de regio Centraal Gelderland.

De regionale samenwerking betreft onder meer het behalen van:
- Efficiency voordelen;
- Versnellen van de Transformatie en Innovatie.

De module Inkoop vervult op basis van deze primaire taken de volgende de volgende rollen:
1. **Verbinder** voor zowel in- en externe partijen;
2. **Inspirator** voor zowel (zorg)aanbieders, gemeenten als overige stakeholders;
3. **Expert** op het gebied van inkoop en relatiemanagement en -beheer sociaal domein.

De taken waarvan is afgesproken dat de module Inkoop (als uitvoeringsorganisatie) deze **niet oppakt** zijn:
- Beleidsmatige zaken;
- Financiële verkeer tussen (zorg)aanbieders en gemeenten;
- Primair proces rondom de cliënt.

Indien gewenst adviseert de module Inkoop op de bovengenoemde taken.

In dit uitvoeringsprogramma blikken wij enerzijds kort terug op 2017, benoemen wij de agenda voor 2018 maar gebruiken wij vooral de geleerde lessen om het eerste regionale uitvoeringsprogramma Inkoop, waar wij vanaf 2019 mee werken, gezamenlijk met de gemeenten vorm te geven. In de jaren 2018 en 2019 staat de geoptimaliseerde dienstverlening van en voor gemeenten centraal.

Terugblik 2017

Voor 2017 lag de focus op het tot stand brengen van vereenvoudiging van producten en ontwikkeling van nieuwe arrangementen (transformatie). Binnen de gemeenten is vanaf 2015 gestart met de transformatie door de inzet van de lokale teams die de regie hebben over de basiszorg. Zorgaanbieders kunnen hun producten daarop blijven afstemmen, zij het met een perspectief op de transformatie en het afnemende financiële kader ten opzichte van voorgaande jaren. Van zorgaanbieders wordt verwacht dat zij zich in overleg met gemeenten conformeren aan de wijze waarop de basiszorg (jeugd/volwassenen) per gemeente is georganiseerd.

Wat hebben we gedaan?

In 2017 is de module Inkoop officieel per 1 april 2017 een juridische entiteit. In 2017 zijn er diverse bijeenkomsten geweest met en voor gemeenten om een koers voor 2017 uit te zetten. Tijdens deze bijeenkomsten is de inrichting besproken van 2017 en gezamenlijk een eerste schets gemaakt voor de jaren 2018 en 2019.

In 2017 lag de focus op het organiseren van een basis waarbij wij de volgende fasering hebben aangebracht:

- April t/m juni : 'Basis organiseren';
- Juli t/m september : 'Eerste verbeteringen doorvoeren';
- Oktober t/m december : 'Vaste contouren en processen worden zichtbaar'.

Wat waren de belangrijkste (concrete) resultaten van 2017?

Primaire proces	• Duidelijke omschrijving van taken, rollen en verantwoordelijkheden voor alle thema's: inkoop, relatiemanagement, contractbeheer en projecten. • Systemen operationeel: My-lex, Vendorlink, CTM/IAS. • Gegevensstroom vanuit de aanbieders ingevoerd in de bovenstaande systemen. • Kwartaalgesprekken gevoerd, zowel beleids- en procesmatig als financieel en kwartaalrapportages gemaakt. • Zes omvangrijke aanbestedingen afgerond.
Verbeteringen ICT en bedrijfsvoering	• Productvereenvoudiging bij aanbesteding Jeugd-GGZ. • Inzet My-Lex. • Dienstverleningsovereenkomst vastgesteld. • Kwartaalrapportages verder uitgebreid en verbeterd. • Afstemming met gemeenten in overleggen: beleid, controllers en backoffices. • Communicatieprocedures opgesteld. • Regionale samenwerking in de vorm van de projecten: 'Toezicht & Controle' en 'SROI'

Nulmeting 2017

In de Nulmeting 2017, die indirect dient als basis voor het uitvoeringsprogramma van 2019, worden naast de bovenstaande resultaten, ook de geleerde lessen en verbeterpunten genoemd. Deze hebben vooral betrekking op de inzet van de module Inkoop bij:

- Innovatie van de dienstverlening binnen contractbeheer en de systemen;
- De vertaling van gemeentelijk beleid op het gebied van transformatie en Innovatie richting inkoopprocessen;
- De voorbereidingen en ondersteuning van inkoopprocessen

Agenda 2018

De agenda voor 2018, waarbij de dienstverleningsovereenkomst leidend is, zal zich richten op een volledig ingericht primair proces waarna module Inkoop zich kan richten op doorontwikkeling tot module inkoop 2.0: een geoptimaliseerde dienstverlening. Daarnaast willen we als module Inkoop vanaf 2018 het volgende uitdragen: **Verbinder, Inspirator en Expert.**

Van Vraagbaak naar Inspirator
Een kernwaarde waarbij we willen benadrukken dat we niet alleen reageren op gestelde vragen maar ook luisteren naar de stakeholders en zo de behoefte achter de vraag achterhalen, proactief relevante kennis en informatie delen en co-creatie stimuleren binnen de diverse stakeholders (gemeenten, zorgaanbieders en regio) .

Indien we kijken naar het algehele proces zijn er vijf punten waarop we in 2018 zullen gaan focussen:

- Het verder ontwikkelen van competenties en kennis bij medewerkers waardoor inkopers, relatiemanagers en contractbeheerders themaverantwoordelijk worden;
- Het kwalitatief verbeteren van het primaire proces rondom de kwartaalgesprekken, de verslaglegging en de hieruit voortvloeiende acties;
- Samenwerking met gemeenten rondom transformatie waardoor de vertaling naar de inkoopprocessen nog beter kan plaatsvinden;
- Het op orde brengen en verder ontwikkelen van de verschillende systemen, met name Vendorlink en MyLex, met als doel vragen vanuit de gemeenten te beantwoorden met betrekking tot wachtlijsten, een (nog) scherpere beoordeling en toetsing van kwaliteit inclusief het aanbieden van alle relevante contractinformatie voor accountantscontroles, etc);
- Herbeoordeling van gekwalificeerde zorgaanbieders met het oog op kwaliteit.

In overleg met de beleidsoverleggen Jeugd en WMO stellen we de volgende inhoudelijke focuspunten voor, waarbij de module Inkoop zo goed mogelijk de vertaling zal doorvoeren richting het (inkoop)proces:

Zorgvorm/Perceel	***Focuspunten***
Algemeen	• *Neerzetten van het primaire proces (3 gespreksrondes en rapportages)* • *Uitbreiding aantal aanbieders waarmee gesproken wordt (o.b.v. input gemeenten): 32 -> 65* • *Dialoog met gemeenten over conclusies rapportages / doorontwikkelen samenwerking met gemeenten m.b.t. de managementinformatie* • *Continue afweging van de huidige methodiek inkoop versus andere routes zoals subsidiering*
WMO: begeleiding en dagactiviteit	• *Zicht op en nadere analyse van samenwerking aanbieders met verwijzers, o.a. huisartsen en lokale toegang.* • *Input van lokale toegang meenemen / oriëntatie op transformatiepunten*
Hulp bij huishouden	• *Gesprekken voeren met aanbieders, analyse van de zorg*
Activerend werk	• *Zicht op thema, oriëntatie op belangrijkste aanbieders en aantal gesprekken*
Beschermd wonen	• *Kwaliteitseisen zorgaanbieders (opleidingseisen personeel etc.)* • *Aantal plaatsen/ Vraag groeit budget krimpt.* • *Nieuwe aanbesteding.*

	• *Belangrijke rol Toezicht en controle*
Jeugd Ambulant: begeleiding, jeugdhulp en dagactiviteit	• *Zicht op en nadere analyse van samenwerking jeugdhulpaanbieders met verwijzers, o.a. huisartsen en lokale toegang.* • *Input van lokale toegang meenemen / oriëntatie op transformatiepunten*
Dyslexie	• *Transformatieplan* • *Berichtenverkeer / declaratieproces op orde*
Jeugd Verblijf	• *Oriëntatie op en analyse van de trends pleegzorg-gezinshuizen-woongroepen* • *Analyse functie logeren* • *Oriëntatie op objectief kostprijsonderzoek*
Jeugd-GGZ	• *Transformatieplan, implementatie van de transformatiepunten (via RAO en aanbieders zelf)* • *Afbouw addenda vanaf 2019* • *Analyse op inhoud, producten en tarieven J-GGz en J&O*
Jeugdbescherming	• *Transformatieplan, implementatie van de transformatiepunten (T-tafel)* • *Duidelijkheid over tarief (structureel)(obv inspanning) / uitwerken evt. bonus bij resultaten t-plan* • *Volgen van Facturatieproces Pilot Doen!*
Terreingebonden verblijf en crisis / Landelijke jeugdhulp	• *Transformatieplan, implementatie van de transformatiepunten (T-tafel)* • *Oriëntatie op objectief kostprijsonderzoek* • *Meer zicht op landelijke jeugdhulp (volgen VNG-uitvraag)*

Transformatie

Op dit moment heeft de module Inkoop vanuit verschillende kanalen als lokale toegang, zorgaanbieders maar ook gemeenten input gekregen, met daarbij het duidelijke signaal dat er in de regio behoefte is aan heldere en meetbare transformatiedoelstellingen die met zorgaanbieders en gemeenten moeten worden opgepakt.

Eind 2017 is een eerste opzet gemaakt hoe transformatie in 2018 en 2019 verder vormgegeven kan worden. Vanuit de module Inkoop bestaat de mogelijkheid om gemeenten en aanbieders te ondersteunen bij de transformatie door middel van een vertaling te maken naar het inkoopproces. Daarin zien we de volgende mogelijkheden:

- Ondersteunen bij de Transformatietafels (bijvoorbeeld Jeugdbescherming en Verblijf op proces, o.a. monitoring van doelen en leerpunten voor de inkoop ophalen);
- Vertalen van de op te stellen regionale transformatieagenda WMO en Jeugd in het inkoopproces;
- Ondersteunen in het uitdragen van de transformatie, projecten en nieuws, bijv. via de website en regionale events.

Agenda 2018, 2019 en verder…

Indien we binnen de module Inkoop kijken naar 2019 en onze rollen daarin:

1. **Verbinder** voor zowel in- en externe partijen;
2. **Inspirator** voor zowel (zorg)aanbieders, gemeenten als overige stakeholders;
3. **Expert** op het gebied van inkoop en relatiemanagement en -beheer sociaal domein.

De visie van de module Inkoop is als volgt: module Inkoop is 2.0, ofwel een verbeterde dienstverlening voor zowel gemeenten als zorgaanbieders.

Concreet houdt 2.0. voor ons het volgende in:

- Doorontwikkeling communicatie en berichtenverkeer tussen alle betrokken partijen;
- Kwaliteit, toezicht en controle is in afstemming met elkaar regionaal belegd op het proces;
- Modules van de MGR maar ook op ontschotting tussen Jeugd, Wmo en Participatie wordt gestuurd;
- Kwartaalgesprekken en –rapportages zijn een doorlopend proces en (nog) meer gericht op kwaliteit en transformatie;
- Systemen sluiten nog beter aan op de vraag vanuit gemeenten en zorgaanbieders. Waar mogelijk worden koppelingen gelegd tussen de verschillende systemen in onze regio.
- Voortdurend sturen op verbetering van kwaliteit door innovatie van inkoopproces en inzet.
- Inzet op verzamelen van(kwalitatieve) data en het gebruik daarvan t.b.v. gemeentes en zorgaanbieders.

Inkoop

Inkoop is het adviseren, begeleiden, vakinhoudelijk bijdragen aan het proces van inkoop en aanbesteding en het daadwerkelijk inkopen, met als doelstelling het contracteren van leveranciers op basis van doel- en rechtmatige afspraken.

Vanuit de DVO die eind 2017 is opgesteld, zijn de volgende taken voor inkoop omschreven. Daarin is aangegeven wat gerealiseerd is in 2017 en wat het vooruitzicht voor 2018 gaat zijn. Voor 2019 staan al deze punten ook op de agenda, waarbij de insteek de doorontwikkeling 2.0 is.

Onderwerp	Hoe gaan we dat realiseren?
Juridische en contractuele zaken	Bepalen en vaststellen inhoudelijke eisen, contractuele (juridische) voorwaarden en KPI's op het gebied van relatiemanagement en monitoring van contractbeheer**.**
	Er zullen juridische voorwaarden vanuit inkoop geschetst worden en KPI's inzichtelijk worden gemaakt. Dit laatste wordt in samenspraak met relatiemanagement (KPI's) en contractbeheer (monitoren) verder opgepakt.
Procesmatig	Opstart, in samenspraak met de gemeente, regionale contractbeheerders, contractering aanbieders in de vorm van een project met daarin regie, planning en meetbare afspraken.
	Aan de hand van een uniform werkproces begeleiden wij gemeenten voor, tijdens en na een aanbesteding in IAS. Dit proces wordt het startpunt van elk traject waardoor wordt geborgd dat module Inkoop ook meegenomen wordt.
	Vooraf bij start project moet duidelijk worden wat de rollen, taken en verantwoordelijkheden van betrokkenen zijn. Idealiter zou de rol van inkoop een

	ondersteunende rol moeten zijn, gericht op het proces en planning van een aanbesteding.
	Om zicht te krijgen op grote aanbestedingen die in 2019 en wellicht later gereed moeten zijn, zou de planning verder uitgebreid moeten worden. Grotere aanbestedingen vergen immers veel afstemming binnen de 11 gemeenten en dienen tijdig voorbereid te worden.
Inkoopplanning	Bewaken regionale inkoopplanning. *Regionale inkoopplanning is momenteel gemaakt t/m mei 2018.*
Innovatie inkoop	Vertaling en eventuele implementatie landelijke ontwikkelingen naar de regio.
	Signaleringsfunctie vanuit inkoop blijft bestaan. Rollen, taken en verantwoordelijkheden moeten vervolgens duidelijker belegd worden.

Relatiemanagement

Relatiemanagement is het aangaan en het onderhouden van een professionele relatie met contractpartners en het toezien op de voortgang van de contractafspraken.

Vanuit de DVO die eind 2017 is opgesteld zijn de volgende taken voor relatiemanagement omschreven. Daarin is aangegeven wat gerealiseerd is in 2017 en wat het vooruitzicht voor 2018 gaat zijn. Voor 2019 staan al deze punten ook op de agenda, waarbij de insteek de doorontwikkeling 2.0 is.

Wat is de ambitie?	Hoe gaan we dat realiseren?
Regie Relatiemanagement	Module Inkoop streeft ernaar om de projectleidersrol te vervullen, tenzij gemeenten dit anders wensen. In overleg met de gemeenten. De relatiemanager kan bij verschillende aanbestedingen verschillende rollen vervullen. RM is sowieso adviseur bij het opstellen van de nieuwe contracten en contractafspraken m.b.t. de nieuwe inkooprondes, maar kan ook projectleider zijn.
	Relatiemanagement organiseert de gesprekken, is voorzitter en zorgt voor aanhaking van en terugkoppeling naar de gemeenten
	Relatiemanagement adviseert en initieert regionale kwesties en/of projecten die spelen op het gebied van contractering.
Vraagbaak zorgaanbieders	Relatiemanagement beantwoordt vragen over en van aanbieders, contracten en/of inkoopkwesties. Soms neemt de relatiemanager een bemiddelende rol. Relatiemanager kent de ins en outs van de contracten en spreekt de aanbieder periodiek.
	In 2017 lag de basis op de omzetgegevens. De analyses worden uitgebreid na o.a. analyse en uitvraag over specialisaties van aanbieders. Hierbij gaat het om uitbreiding van het aantal aanbieders dat structureel wordt gesproken: van 32 naar 65.
Kwartaalgesprekken	In totaal voert relatiemanagement minimaal drie keer per jaar contractgesprekken

	met de 32 grootste zorgaanbieders. Het aantal aanbieders fluctueert op basis van de vragen vanuit de gemeenten. Met de kleine(re) aanbieders worden op incidentele basis gesprekken gevoerd.
	In 2018 zal worden bekeken of de cyclus zoals omschreven de juiste blijkt te zijn en aansluit op P&C-Cyclus van gemeenten. Er wordt naar uitgebreidere analyses gestreefd, waarbij de gegevens meer op geaggregeerd niveau beschikbaar kunnen worden gesteld om nog beter inzicht te krijgen in de zorgdienstverlening en specifieker te kunnen rapporteren.
Procesregisseur	Verbetering proces en aanhaken gemeenten. In 2017 was er sprake van een kwartaalstructuur (vier keer per jaar). Voor het tweede en derde kwartaal zijn de gesprekken met de zorgaanbieders gevoerd. Vierde kwartaal volgt in jan/feb. In 2018
Rapportages	De managementrapportages worden in 2019 structureel besproken in diverse overleggen waaronder RAO, MAG, Businesscontrol. De rapportage wordt aangesloten op de transformatieagenda's van Beleid en de P&C-cyclus.
	De gegevens worden maandelijks door de zorgaanbieders aangeleverd. Deze gegevens zijn voor gemeenten inzichtelijk via Vendorlink. Gegevens zijn gekoppeld aan de individuele aanbieders. Ook gespreksverslagen en relevante memo's (addenda, etc.) zijn te vinden op Vendorlink.

Contractbeheer

Contractbeheer is het beheren van alle contracten binnen de regio en het eenduidig (laten) vastleggen daarvan, het registreren en archiveren van (data uit) contracten en het bewaken en signaleren van expiratiedata van contracten. Daarnaast het bewaken van contractvoorwaarden, kwaliteitseisen en het verstrekken van managementinformatie aan de gemeenten.

Vanuit de DVO die eind 2017 is opgesteld zijn de volgende taken voor contractbeheer omschreven. Daarin is aangegeven wat gerealiseerd is in 2017 en wat het vooruitzicht voor 2018 gaat zijn. De taken met een * zijn extra taken die contractbeheer dit jaar heeft uitgevoerd en niet als zodanig zijn opgenomen bij contractbeheer in de DVO. Voor 2019 staan al deze punten ook op de agenda, waarbij de insteek de doorontwikkeling 2.0 is.

Onderwerp	Hoe gaan we dat realiseren?
Toetsing kwaliteit aanbieders	Het wekelijks controleren en beoordelen van de inschrijvingen van de aanbieders in IAS/CTM.
•	Door vooraf vastgestelde planning kan beter worden ingespeeld op piekbelasting en deadlines m.b.t. aanbestedingen en door daar ook aan vast te houden geeft dit verlichting in deze taak.
•	Ondersteuning bij inkooptrajecten. De ondersteuning bestaat uit het zorgdragen voor de inrichting van het IAS/CTM en de beoordeling van de nieuwe inschrijvingen in het perceel. Daarnaast meedenken met de opzet in relatie tot het proces van inkoop t/m verantwoording (bv. berichtenverkeer, facturatie, toegang etc.).

•	Het idee van het dagelijks beantwoorden van vragen over inkooptrajecten wordt vanaf 1 maart 2018 ingevuld door de managementassistent die ook taken van contractbeheer gaat opnemen. Deze vragen worden ook opgenomen als meest gestelde vragen op de website.
Communicatie aanbieders	Het dagelijks beantwoorden van vragen (via e-mail en telefonisch) van zorgaanbieders over de inkooptrajecten en de uitwerking daarvan voor de dagelijkse praktijk.
•	Het creëren van een (nog) effectievere invulling door een koppeling van CTM en de PDC te onderzoeken. Zo mogelijk ook een koppeling van het proces rondom de managementrapportages.
Rapportages	Het maandelijks opstellen en verstrekken van de productdienstencatalogus (PDC) van alle gecontracteerde zorgaanbieders en producten voor de regiogemeenten om de front- en backofficesystemen te vullen.
•	Actualiseren en verbeteren van de productieverantwoordingen op basis van de inkooptrajecten en de wensen vanuit de gemeenten.
•	Het ondersteunen van de relatiemanagers en gemeenten bij het opstellen van managementrapportages (per kwartaal) op basis van de cijfermatige informatie uit Vendorlink.
ICT	Het up-to-date houden inclusief de herinrichting van het relatiemanagementsysteem Vendorlink, IAS en CTM.
	Het optimaliseren van de productieverantwoordingen.
	Met betrekking tot de PDC: • Aanleveren van de CAK-codes • Landelijke gecontracteerde codes (VNG) • Tariefbladen richting zorgaanbieders. CB verzorgt een faciliterende rol richting de gemeenten om een totaalpakket bij gemeenten aan te leveren. Tevens instrueert CB gemeenten over het gebruik van en vertrouwd maken met Vendorlink.

Kwaliteit en Controle

Hiieronder een inhoudelijke uiteenzetting van de projecten:

Thema	Omschrijving	Beoogd resultaat
Jeugd Transformatie-agenda	Verdere vertaling transformatieagenda	Aanscherping en concretisering agenda
Jeugd-GGZ	Resultaten aanbesteding Jeugd-GGZ verder vertalen	• Vermindering/geen addenda 2019 en 2020 • Samenwerking verbeteren tussen lokale toegang & zorgaanbieders
Wmo Transformatie-	Vertalen	Vormgeven en ondersteuning in concretisering agenda

agenda	transformatieagenda	
Integrale regionale aanpak Toezicht & Controle	Processturing Toezicht & Controle	Regionale aanpak Toezicht en Controle
Social Return	Adviseren in uitrol Social Return (vooralsnog tot en met mei '18)	• Integraal werken met Werkgeversservicepunt • Invulling verplichtingen a EUR. 750.000
Innovatie met aanbieders Rating/KPI's aanbieders	Adviseren in opzet evaluatie zorgaanbieders	Advies en plan van aanpak voor uitvoeren van evaluatie zorgaanbieders.
Innovatie in aansluiting Vendorlink en MyLex	Adviseren in aansluiting	Inventarisatie werking Vendorlink en MyLex inclusief advisering inrichting aansluiting systemen.

Rapportages

De module Inkoop levert trimesterrapportages, die in ieder geval informatie over de:

Algemene voortgang van de module Inkoop met betrekking tot de bovengenoemde prestaties inkoop, relatiemanagement en contractbeheer op halfjaarlijkse basis;
Productiecijfers Jeugd en Wmo, inclusief waar mogelijk de duiding van deze cijfers op kwartaalbasis;

De informatie uit de kwartaalrapportages is op dit moment gebaseerd op de productverantwoordingen die de 32- 40 grootste zorgaanbieders uit de regio aanleveren in Vendorlink. Zij representeren zo'n 85% van de totale omzet. In 2018 hebben we als één van de focuspunten benoemd om het berichtenverkeer bij zowel gemeenten als zorgaanbieders volledig op orde te krijgen zodat dit in principe volledig automatisch verloopt. In 2018 worden naast de 32- 40 grootste aanbeiders ook nog 40 kleinere aanbieders geconsulteerd. Dit zal telefonisch of anderszins georganiseerd worden. De focuspunten voor 2019 met betrekking tot de kwartaalrapportage zijn als volgt:

- Uitbreiding van analyses op gegevens om cijfers beter te kunnen duiden;
- Trimesterrapportage laten aansluiten op de transformatieagenda's;
- Verkennen of het mogelijk is een koppeling te maken tussen het berichtenverkeer en vendorlink zodat aanbieders geen productieverantwoordingen meer hoeven aan te leveren en het beeld gevoed wordt met de overige 15% van de totale omzet om zo een totaalbeeld te creëren.

In afstemming met de gemeente een waar mogelijke koppeling van de in b. genoemde productiecijfers aan de van de gemeente afkomstige (financiele) cijfers en beleidsinformatie op trimesterbasis;
Beoogde planning van de komende zes maanden in afstemming met MAG;
Financiële uitnutting van de module Inkoop op kwartaalbasis.

Ontwikkeling medewerkers

In de ontwerpbegroting zijn geen kosten voor opleiding- en ontwikkeling van medewerkers opgenomen . In 2017 zijn er enkele groepstrainingen gevolgd met betrekking tot het adviseren van gemeenten en zorgaanbieders evenals enkele trainingen op het gebied van inkoop, relatiemanagement en contractbeheer.

Voor 2018 zijn er door de medewerkers diverse wensen geuit om opleidingen en/of cursussen te gaan volgen op het gebied van Toezicht en Controle en/of specifieke inkoopopleidingen. Dit geldt vooralsnog ook voor het jaar 2019 waarbij de ontwikkeling van medewerkers een plek moet blijven krijgen in het resultaat.

Regiomarketing en communicatie

Zoals eerder aangegeven zijn diverse stakeholders betrokken bij de modulair gemeenschappelijke regeling. In de communicatiediscipline onderscheiden we regiomarketing, interne en externe communicatie. Communicatie is in deze visie zowel een strategisch, tactisch als operationeel instrument, waarbij ook zaken als reputatie, merkbeleving en ambassadeurschap centraal staan: *wij zijn van en voor de regio*!

Regiomarketing

Als we er in slagen om in gezamenlijkheid een aantal regionale transformatiedoelstellingen te bepalen, de drie decentralisaties te overstijgen en een integrale visie hebben op de thema's die spelen bij de inwoners en aantoonbaar resultaten kunnen behalen, dan heeft Regio Centraal Gelderland bestuurlijk een sterke troef in handen.

Maar ook op het gebied van innovatie en in co-creatie met de verschillende modules proposities ontwikkelen voor de inwoners van de gemeenten in regio Centraal Gelderland. Denk bijvoorbeeld aan een samenwerking tussen WSP en module Inkoop op het gebied van SROI. Daarmee laat de MGR zien ook over innovatiekracht te beschikken en de gemeenten actief te kunnen ondersteunen op het gebied van transformatie.

Interne communicatie

De communicatie omtrent interne kwesties zoals aanbestedingen, transformatie en andere ontwikkelingen worden gedaan op basis van verschillende journalen en/of nieuwsbrieven. Hiermee houden we de stakeholders binnen de gemeenten op de hoogte van de voortgang. Voorstel is, om de communicatie van deze journalen via het MAG te laten lopen en hen te laten zorgdragen voor interne verspreiding naar bestuurlijke en ambtelijke collega's. Het voorstel is om deze één keer per twee weken rond te zenden.

Communicatiemiddelen

- Nieuwsbrief ten behoeve van medewerkers en betrokkenen vanuit de gemeenten;
- Aanbestedingsjournaal (vertrouwelijk document naar MAG ter verspreiding in eigen gemeente);
- Roadshows

Aandachtspunten

- Hoe wordt lokale toegang van de diverse gemeenten betrokken?
- Hoe worden geautoriseerde derde verwijzers als huisartsen, medisch specialisten en gecertificeerde instellingen betrokken?
- Hoe worden de andere modules (WSP en RBL) betrokken?
- Hoe kunnen we intern kennisdelen en co-creatie creëren?

Externe communicatie

Naast de gemeenten, zijn ook zorgaanbieders een belangrijke speler. Uit de kwartaalgesprekken blijkt, dat zorgaanbieders behoefte hebben aan eenduidige communicatiekanalen richting en vanuit de regio. Hiervoor zijn kortgeleden de mogelijkheden uitgebreid door telefonisch bereikbaarheid te faciliteren en een FAQ te faciliteren. Verder zou in 2018 bekeken moeten worden hoe de website gebruiksvriendelijker gemaakt kan worden voor zorgaanbieders, verwijzers en interne medewerkers van gemeenten. Zoals het vermelden van de meest gestelde vragen en het communiceren van informatie m.b.t. lokale toegang en contactpersonen bij gemeenten voor financiële afhandeling van zorgdienstverlening.

Daarnaast behoort ook crisiscommunicatie en perscontacten tot de communicatiefunctie. Bijvoorbeeld in die gevallen dat de kwaliteit van de dienstverlening bij een zorgaanbieder ter discussie staat en al dan niet bestuurlijk geëscaleerd dient te worden. In overleg met de communicatieadviseurs uit de betrokken gemeenten dient al dan niet proactief een woordvoeringslijn bepaald te worden t.b.v. de pers.

Uitgangspunten voor de externe communicatie:

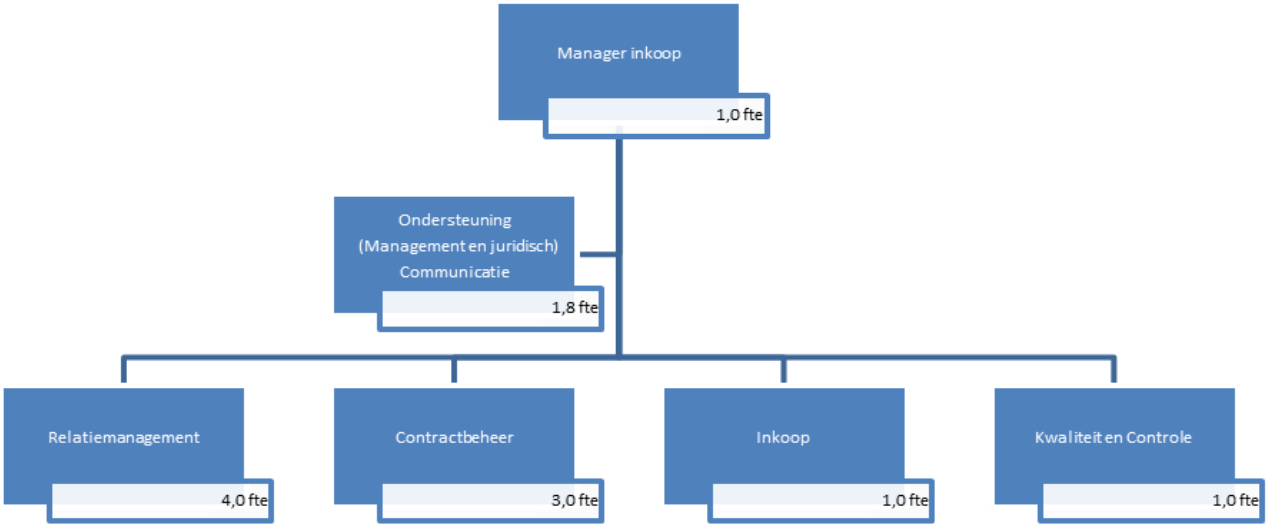
- Het luisteren naar de wensen, behoeften en belangen van de diverse stakeholders staat centraal zodat met co-creatie tot innovatie en transformatie kan worden gekomen.
- Draagvlak creëren voor de regionale samenwerking op het gebied van inkoop, WSP en onderwijszaken.
- Uitdragen kernwaarden ('waar staan wij voor'): Verbinder, Inspirator en Expert in houding, gedrag en uitingen.

Communicatiemiddelen

- Nieuwsbrief naar zorgaanbieders (identiek aan nieuwsbrief naar gemeenten)
- Website www.regiocentraalgelderland.nl
- Aanbiedersdag
- Transformatietafels (overlegtafels gemeenten, zorgaanbieders en regio)

Personele bezetting

Om voornoemde ambities te realiseren is de volgende formatie nodig waarbij de verschillen met de ontwerpbegroting 2016 liggen op het contractbeheer, ondersteuning en de inzet van de module Inkoop op het gebied van Transformatie en Innovatie.

Planning 2019

2019	Module Inkoop	Aanbieders	Regionale events	Doorlopend
Q1: Analyseren en evalueren				
Januari **Februari** **Maart**	• Evaluatie 2018 • Op basis van evaluatie uitwerken aanbestedingsstrategie • Managementrapportage Jeugd en Wmo	Gesprekken Trimester 3 - 2018	Aanbiedersdag I: Kwaliteit en Transformatie	Transformatie, innovatie en projecten Focuspunten 2018
Q2: Organiseren				
April **Mei** **Juni**	• Organiseren aanbestedingstrajecten • Consulteren zorgaanbieders • (Gedeeltelijke) gezamenlijke uitwerking aanbestedingen • Managementrapportage Jeugd en Wmo	Gesprekken Trimester 1 - 2019		Transformatie, innovatie en projecten Focuspunten 2018
Q3: Optimaliseren & Aanbesteden				
Juli **Augustus** **September**	• Verdere uitwerken projecten • Managementrapportage Jeugd en Wmo	Gesprekken Trimester 2 - 2019		Transformatie, innovatie en projecten Focuspunten 2018
Q4: Contractering en inrichting				
Oktober **November** **December**	• Verdere uitwerken projecten • Evaluatie • Managementrapportage Jeugd en Wmo	Gesprekken Trimester 2 - 2019	Aanbiedersdag II: Kwaliteit en Transformatie	Transformatie, innovatie en projecten Focuspunten 2018

Financiële middelen

De begroting 2018 is geactualiseerd, op basis van de uitkomsten van de nulmeting, de afgesloten DVO voor huisvesting en ondersteunende diensten en er zijn posten toegevoegd in verband met overige personeelskosten (de begroting bevatte tot nu toe enkel de directe salariskosten) :

- 0-meting leidt tot een ophoging van het budget, uitbreiding van de toegestane formatie met 2,4 fte en actualisatie van overige personeelskosten;
- De kosten voor administratieve ondersteuning, huisvesting en ICT zijn geactualiseerd op basis van de afgesloten DVO's.

De begrotingsramingen 2019 komen overeen met de gewijzigde begroting 2018. waarbij in 2018 is uitgegaan van de verwachte loon- en prijsontwikkeling 2019.[5] De ruimte die hierdoor in 2018 ontstaat is nodig voor overgangskosten in 2018.

Samenwerkingsmodule Inkoop

Omschrijving	2018	2018 gewijzigd	2019
Personeelskosten	765.364	1.125.526	1.125.526
Huisvesting en ondersteuning	26.431	45.934	45.934
ICT	88.776	109.030	109.030
Overig	18.225	18.480	18.480
Totaal lasten Samenwerkingsmodule Inkoop	**898.796**	**1.298.970**	**1.298.970**
Inkoop Bijdrage deelnemende gemeenten	**898.796**	**1.298.970**	**1.298.970**
Saldo Samenwerkingsmodule Inkoop	0	0	0

[5] Prognose is ontleend aan de septembercirculaire 2017.

Hoofdstuk 5. Module Onderwijszaken

Doel

Het doel van het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) is een optimale schoolloopbaan voor alle jongeren! Iedere jongere verdient een sterke basis voor de toekomst. Ook jongeren die opgroeien in minder optimale omstandigheden. Zij krijgen soms tegenslagen te verwerken, lopen tegen verschillende problemen aan of verliezen hun motivatie om naar school te gaan of hun opleiding af te maken. In alle gevallen staan wij klaar om hen weer plezier en zin in leren te laten krijgen. Dat doen we uiteraard samen met ouders en professionals uit onderwijs en hulpverlening.

Wat doen wij?

De module Onderwijszaken bestaat uit het Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL). De kerntaken van het RBL:
A. Toezicht op de naleving van de leerplichtwet (5-16 jaar);
B. Toezicht op de naleving van de kwalificatieplicht (16-18 jaar);
C. Uitvoering geven aan de RMC-taken ten aanzien van voortijdig schoolverlaters (18-23 jaar).

De opdrachtgever kan in aanvulling op de basisdienstverlening extra diensten van het RBL afnemen middels een contract waarin de dienst en de financiering zijn beschreven.

Uitgangspunten

Voor 2018 en 2019 geldt dezelfde formatieruimte voor leerplicht, kwalificatieplicht en RMC als in 2017;

- De regionale benadering blijft voorop staan;
- Daarnaast wordt ingezet op een intensievere benadering van individuele gemeenten en hun specifieke behoeften;
- Het RBL is ketenpartner in het werkveld Onderwijs, Zorg en Arbeid.

Leerplicht

1. In behandeling nemen van alle verzuimmeldingen (absoluut en relatief);
2. In behandeling nemen van vrijstellingsaanvragen;
3. Aanwezig op schoollocaties van het voortgezet onderwijs voor preventieve verzuimgesprekken;
4. Deelnemen aan ketenoverleggen;
5. Opmaken procesverbaal of opleggen HALT-maatregel bij voortdurend ongeoorloofd verzuim.

Kwalificatieplicht

Kwalificatieplicht is een specifiek onderdeel van de leerplichtwet en geldt voor jongeren van 16 en 17 jaar die nog niet in het bezit zijn van een startkwalificatie[5]. De focus ligt hierbij op het MBO en niet zozeer op scholen voor voortgezet onderwijs. De taken die wij uitvoeren zijn dezelfde als voor leerplicht.

RMC

RMC is er voor jongeren van 18 tot 23 jaar. De kerntaak is het ondersteunen en begeleiden van jongeren zonder startkwalificatie naar school of doorverwijzen naar ketenpartners van zorg en arbeid. Daarnaast voert het RBL taken uit in het kader van het regionaal programma VSV. Dit zijn de programmalijnen Verzuim 18+, het Schakelpunt onderwijs-werk en participatie in de Sluitende Keten. Onderdeel van Verzuim 18+ is het jaarlijks uitvoeren van de oud-vsv-actie waarin alle jongeren van wie niet bekend is of zij een startkwalificatie hebben behaald, worden benaderd.

6 Startkwalificatie: Een havo ,vwo of minimaal MBO-2 diploma.

Op basis van de begroting 2018 worden voor 2018 en 2019 verder de volgende uitgangspunten gehanteerd. De focus ligt in 2018 op:

- De doorontwikkeling van het team (o.a. doorgaande lijn 5-23 jaar);
- De implementatie van de landelijk ontwikkelde Methodische Aanpak Schoolverzuim (MAS);
- Het actualiseren van de ambtsinstructie;
- Het aanpassen van de website.

De focus in 2019 ligt in ieder geval (maar niet uitsluitend) op:

- Het houden van een klanttevredenheidsonderzoek RBL;
- Het ontwikkelen van een protocol voor vrijstellingen.

Resultaten

Voor leerplicht geldt dat zij een sluitend systeem hebben, waardoor geen enkele absoluut verzuimer onopgemerkt blijft. Bij RMC is het streven dat het regionaal VSV-cijfer gelijk is aan het landelijk gemiddelde.

Rapportages

Het RBL verzorgt kwartaalrapportages voor gemeenten. Een kwartaalrapportage bevat in ieder geval informatie over:

a. Het aantal schoolverzuimers per gemeente;
b. Het aantal VSV'ers per gemeente.

Het RBL levert jaarlijks een jaarverslag met (een duiding van) de leerplicht- en rmc-cijfers.

Personele bezetting

Functie	**fte**
Manager RBL	1,00
Beleidsmedewerkers LP en RMC	1,00
Leerplichtconsulenten	9,90
Kwalificatieplichtconsulenten	3,60
RMC consulenten	4,20
Consulenten Schakelpunt	2,50
Verzuimconsulenten 18+	2,00
Gegevensbeheer	1,00
Administratieve ondersteuning	4,00
Totaal	**29,20**

Financiële middelen

De begroting voor het Regionaal Bureau Leerlingzaken wordt opgesteld voor de uitvoering van de leerplichttaken van de zeven deelnemende gemeenten en voor de regionale uitvoering van de kwalificatieplicht in het MBO en taken van Team VSV voor de negen deelnemende gemeenten. Deze begroting is opgesteld op basis van het bestaande Bedrijfsplan Regionaal Bureau Leerplicht (RBL) en VSV regio Arnhem 2011, het addendum 'startmodel RBL' en het uitvoeringsplan 2018-2019. Daarbij zijn in de meerjarenbegroting vier uitgangspunten gehanteerd.
Voor leerplicht:

- De bijdragen van de deelnemende gemeenten zijn gebaseerd op de nieuwe financiële verdeling, waarbij voor alle gemeenten dezelfde uitgangspunten gelden (vastgesteld in de AB- vergadering juli 2016);

- De formatie voor de uitvoerende functies stemt overeen met het bedrijfsplan en het addendum ‘startmodel RBL’;
- De uitvoeringskosten zijn niet hoger dan 25% van de loonsom.

Voor RMC:

- De RMC-middelen zijn bestemd voor de taken van Team VSV en voor de uitvoering van de kwalificatie- en leerplicht op het MBO;
- De uitvoeringskosten zijn niet hoger dan 25% van de loonsom.

Voor 2019 is een indexering doorgevoerd van 1,25%.

	2018	2019
Bijdragen gemeenten	1.155.480	1.169.923
RMC OCW regio budget kwalificatieplicht	340.659	349.232
RMC reserve regio Arnhem		
Loonkostensubsidie	p.m.	p.m.
Subtotaal Leerplicht	***1.496.139***	***1.519.155***
RMC OCW regio budget vsv	245.948	246.439
VSV OCW reg. progr. schakelpunt	200.000	200.000
VSV OCW reg. progr. verzuim 18+	150.000	180.000
VSV OCW reg. progr. sluitende keten		
VSV OCW reg. progr. onderwijs		
VSV middelen gemeente Arnhem	150.000	149.473
Loopbaanadvisering gemeente Arnhem	p.m.	p.m.
Subtotaal VSV	***745.948***	***775.912***
TOTAAL INKOMSTEN	**2.242.087**	**2.295.067**
Personele kosten leerplicht	1.182.840	1.197.626
Personele kosten VSV	589.229	462.253
Personele kosten Schakelpunt		160.000
Uitvoeringskosten	443.018	454.970
Registratiesysteem	27.000	17.719
Testen		2.500
Ontwikkelopdrachten RBL Schakelpunt		
TOTAAL UITGAVEN	**2.242.087**	**2.295.067**
Incidentele toevoeging 2018 (resultaat 2017)	58.599	
TOTAAL UITGAVEN INCLUSIEF INCIDENTEEL	**2.300.686**	

Hoofdstuk 6. Module Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP)

Doel

Het hoofddoel van het WSP is werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening, in het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten zoals hierna onder A wordt beschreven.

A. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden die behoren tot de volgende doelgroepen:
   - Kwetsbare werkzoekenden (Participatiewet, Wet banenafspraak);
   - WW-intensieve dienstverlening (met name gericht op oudere dan wel jonge kandidaten);
   - De WW-ers die vallen onder de wet Passend Werkaanbod (PAWA).

B. Opbouwen en onderhouden van kennis over onder A genoemde werkzoekenden en de eisen die door werkgevers aan deze werkzoekenden worden gesteld.

C. Onderzoeken van de vraag van de werkgever en, waar mogelijk, ombuigen van die vraag ten behoeve van de doelgroepen.

D. Het WSP richt zich op alle cliënten van de deelnemende partners. De bij A genoemde groepen krijgen binnen die opdracht bijzondere aandacht.

E. Advisering aan ondernemers op gebied van personeelsvoorziening is een doelstelling op zichzelf.

F. Werkgevers die, in het kader van de baanafspraken, kandidaten willen plaatsen die behoren tot het doelgroepregister (met een verdienvermogen tussen 40 en 80% van de loonwaarde) worden ondersteund door het analyseren van bedrijfsprocessen en het geven van advies.

Opdrachtgever kan in aanvulling op de basisdienstverlening extra diensten van WSP-MG afnemen middels een contract waarin de dienst en de financiering zijn beschreven.

Uitgangspunten

In de Wet SUWI is onder meer geregeld dat per arbeidsmarktregio één aanspreekpunt is ingericht waar werkgevers terecht kunnen voor informatie, advies en specialistische expertise, waaronder het duurzaam plaatsen van kandidaten op vacatures die werkgevers aanleveren. Het WSP heeft deze rol en taak en wil deze verder optimaliseren door ook met arbeidsontwikkelbedrijven (zoals Scalabor) hierover nadere afspraken te maken.

Opdrachtgever en opdrachtnemer hechten waarde aan de volgende uitgangspunten:

- Dat het WSP zodra zij kennis heeft van passende vacatures, deze zo spoedig mogelijk kenbaar maakt aan de sociale diensten van de aangesloten gemeenten en UWV;
- Dat deze partijen verantwoordelijk zijn voor het aanleveren van geschikte kandidaten voor deze vacatures aan het WSP;
- Dat het WSP de regie heeft in het samen met de gemeenten en UWV uiteindelijk matchen van vraag en aanbod, waarbij het WSP primair de belangen van de werkgevers behartigt.

Verder worden op basis van de begroting 2018 voor 2019 de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Resultaten

De opdrachtnemer is verantwoordelijk voor in totaal 1156 vervulde vacatures in de regio Midden Gelderland voor 2019.

De plaatsingsdoelstelling voor 2019 is gebaseerd op de begroting 2018. In het overzicht is op de totale doelstelling van 1.156 plaatsingen/matches de onderverdeling gemaakt naar het resultaat per uitkeringsvorm.

Taakstelling	P-wet	Baanafspraak	WW	WIA/ WGA/ WAJONG	Totaal
Realisatie 2016	317	50	439	159	965
Realisatie 2017	442	102	565	263	1.372
Begroting 2018	364	156	540	96	1.156
Begroting 2019	364	156	540	96	1.156

De tevredenheid van werkgevers met betrekking tot de WSP-dienstverlening wordt jaarlijks gemeten door een extern bureau, de ambitie voor 2019 is een 8,0. De terugkoppeling vindt plaats middels een rapportage naar het RPO.

Focus activiteiten/resultaten in 2019

De visie op de dienstverlening van het WSP blijft ongewijzigd gericht op het ondersteunen van werkgevers bij hun arbeidsmarktvraagstukken. Daarvoor is het WSP ingericht met professionals die bij werkgevers vacatures ophalen en hen verder 'ontzorgen' door te adviseren op over de inzet van arbeidsmarktinstrumenten als loonkostensubsidie, proefplaatsingen, jobcoaching, werkplekaanpassingen, de noriskpolis en nieuw beschut werk.

Verder ligt de focus voor 2019 op de volgende activiteiten en resultaten:

- #### Samenwerking

  Optimale dienstverlening kan alleen tot stand komen door een goede en intensieve samenwerking met de regiopartners in de keten. De belangrijkste partners zijn de aan de MGR deelnemende gemeenten en UWV, waarmee dienstverleningsovereenkomsten respectievelijk een samenwerkingsovereenkomst is afgesloten. Verder is het uitbouwen en bestendigen van samenwerking met arbeidsontwikkelbedrijven (met name Scalabor) van belang. In het begrotingsjaar moet een uniforme werkwijze gerealiseerd zijn waardoor werkgevers slechts met één contact-/contractpartner (accountmanager) te maken krijgen voor alle vacatures.

- #### Communicatie

  Samenwerking kan alleen goed ingericht worden door gestructureerde communicatie en overleg. Uitgangspunt daarbij is dat kennis en ervaringen met elkaar gedeeld worden en er transparantie is over ontwikkelingen en resultaten. Hiervoor is met het management van de partners een vaste overlegstructuur opgezet en worden periodiek themabijeenkomsten georganiseerd.

  Voor gemeenten is contact dichtbij van belang. Daarop is ingespeeld met de inrichting van lokaal accountmanagement en periodiek overleg over de voortgang van de DVO's.

- #### Leerwerktrajecten

  Het WSP participeert in het Leerwerkloket en zet leerwerktrajecten in om een brug te slaan tussen kandidaten en (toekomstige) vacatures. In de marktbewerkingsplannen van de branches wordt hier aandacht aan geschonken. De inschatting is dat het aantal leerwerktrajecten in het begrotingsjaar verder toe zal nemen.

- Van aanbod naar werk/Jobhunting

In het reguliere werkproces van het WSP wordt een bij een werkgever geworven vacature uitgezet onder onze regionale partners en worden geselecteerde kandidaten via de binnendienst van het WSP aan de werkgever aangeboden. Bij Van aanbod naar werk worden gericht vacatures gezocht die passen bij de competenties van werkfitte kandidaten (jobhunting). Door jobhunting aan te bieden vanuit het WSP, blijft enerzijds de dienstverlening naar werkgevers in één hand en wordt anderzijds maximaal aangesloten bij de kwaliteiten van het kandidatenbestand.

- Oriëntatie op kansrijke beroepen

Het WSP heeft als basistaak werkgevers te ondersteunen in en adviseren bij hun personeelsvoorziening. In het kader van werkfit-trajecten voor specifieke doelgroepen kan het WSP haar deskundigheid en marktkennis inzetten door te participeren in trainingen en toeleidingsprogramma's. Daardoor neemt de oriëntatie op werk in kansrijke beroepen en sectoren sterkt toe. Dit vergroot de effectiviteit van de inzet van het WSP en haar partners.

- Werkbegeleiding statushouders

In nauwe samenwerking met de klantmanagers van gemeenten kan het WSP dienstverlening aanbieden gericht op het ondersteunen van statushouders bij de volledige integratie in de maatschappij.

Aan gemeenten kan hiervoor dienstverlening aangeboden worden in de vorm van acquisitie specifiek voor werkervaringsplekken, stages, proefplaatsingen en reguliere banen;

Aan werkgevers richt deze dienstverlening zich op het geven van voorlichting, begeleiden van de werkgever, het opzetten van leerwerktrajecten en het informeren over en toepassen van financiële stimuleringsmaatregelen.

- Van werk naar werk

De Participatiewet biedt de mogelijkheid om afspraken te maken over de inzet van instrumenten uit de Pwet tijdens de WW-periode. Het WSP kan in dat kader begeleiding aanbieden aan kandidaten die (met loonkostensubisidie) geplaatst zijn met een tijdelijk dienstverband, maar van wie deze periode van werkervaring niet leidt tot een vervolg arbeidscontract c.q. een duurzame plaatsing. Vanuit deze begeleiding brengt het WSP deze kandidaten zo snel mogelijk in contact met vacatures die aansluiten bij competenties en mogelijkheden. Hiermee wordt de werkervaring van deze kandidaten gecontinueerd, vergroot de duurzaamheid van de arbeidsparticipatie en valt men niet terug in een uitkeringssituatie.

- Ambulante trajectcoach voor proefplaatsing

Bij trajectcoaching wordt de kandidaat tijdens een proefplaatsing of werkervaringsplaats extra begeleid door een coach van het WSP. De begeleiding richt zich vooral op het opdoen/optimaliseren van werknemersvaardigheden (werkritme, samenwerken, aanbrengen van structuur, enz.). De coach fungeert in dit geval als spil tussen werkgever en kandidaat en ziet erop toe dat de kandidaat zich zodanig ontwikkelt dat een duurzame plaatsing gerealiseerd kan worden.

Lokaal accountmanagement

Vanaf het begrotingsjaar 2018 is lokaal accountmanagement ingericht als onderdeel van de basisdienstverlening. Met deze dienstverlening is het WSP lokaal meer zichtbaar en nog beter benaderbaar voor zowel de regiopartners/gemeenten als voor lokale werkgevers. Voor Iedere gemeente is voor ten minste vier dagdelen per week lokaal accountmanagement beschikbaar.

De lokaal accountmanager is de ambassadeur namens het WSP in de gemeente en is binnen de gemeente het gezicht van het WSP richting het MKB. Daarvoor bezoekt hij werkgevers en werkgeversplatforms zoals

winkeliers- en ondernemersverenigingen en zorgt hij ervoor dat hij als eerste aanspreekpunt ook binnen de gemeente zichtbaar is. Lokaal accountmanagement is beschikbaar om vragen aan te stellen. Voor de uitwerking van deze vragen worden deze daarna doorgezet naar de betreffende uitvoerder binnen het WSP:

- Vragen over banenafspraak worden doorgezet naar het team Functiecreatie;
- Reguliere vragen gaan naar de accountmanager van de betreffende branche.

Gemeenten kunnen met het WSP specifieke afspraken maken over extra diensten. Deze worden vastgelegd in een aanvullende dienstverleningsovereenkomst. Het jaar 2018 is vooral bedoeld om op basis van opgedane ervaring te komen tot een werkvorm die voor werkgevers, gemeenten en WSP constructief is. Voor het jaar 2019 wordt het lokaal accountmanagement als belangrijk speerpunt gezien om tot een nog intensievere benadering van de lokale werkgevers te kunnen komen en de contacten met de betreffende gemeenten te kunnen optimaliseren. Dit moet leiden tot extra vacatures en matches met kandidaten; liefst uit de eigen gemeente.

Rapportages

Het WSP verzorgt kwartaalrapportages voor gemeenten. Een kwartaalrapportage bevat in ieder geval informatie over de plaatsingen van de volgende doelgroepen:

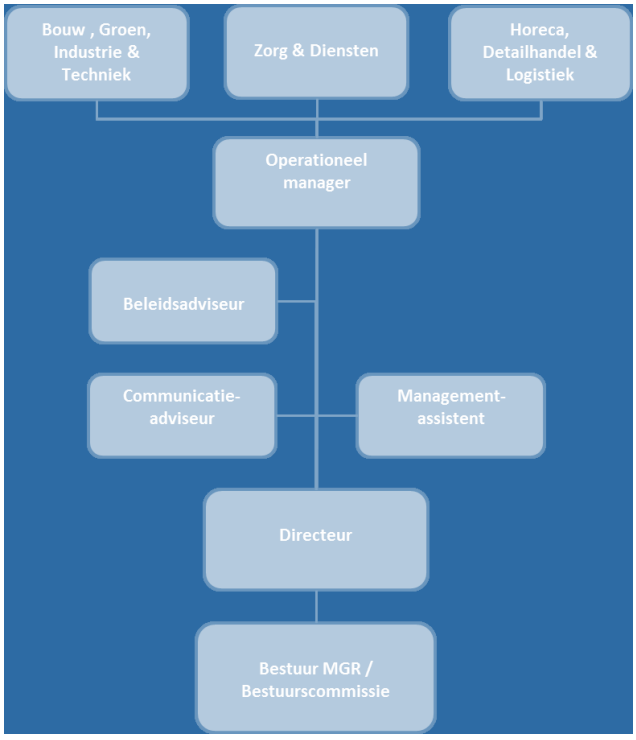
a. Reguliere kandidaten van de gemeenten WWB, WSW, NUG;
b. Kandidaten banenafspraak van de gemeenten;
c. Kandidaten met een Wajong, WGA of WAZ-uitkering;
d. Kandidaten met een WW-uitkering.

Daarnaast verstrekt WSP aan de gemeenten in ieder geval per de volgende informatie:
Informatie over de bestandsopbouw, zoals vastgelegd in het handboek WSP. Werkfitte kandidaten met complete profielen, kandidaten Landelijk Doelgroep Register, analyse over arbeidsinzetmogelijkheden kandidaten. Voor het bestand wordt minimaal twee keer per jaar een geactualiseerd overzicht verstrekt.

Personele bezetting

Het WSP is opgebouwd uit drie teams, waarin de verschillende branches/sectoren vertegenwoordigd zijn. Door branchegewijs te werken, wordt specifieke kennis opgebouwd waardoor de accountmanager een goede gesprekspartner en adviseur voor de werkgevers uit zijn branche is. Voor het begrotingsjaar wordt ervan uitgegaan dat accountmanagers van Scalabor deel uit gaan maken van de teams van het WSP. Over de wijze waarop dit gerealiseerd kan worden, zijn begin 2018 de gesprekken tussen WSP en Scalabor opgestart.

Naast het branchegewijs werken, wordt steeds meer lokaal aangesloten op netwerken en initiatieven. Daarom is er in 2018 voor gekozen om lokaal accountmanagement in te zetten. Daarmee wordt voldaan aan de wens om lokaal meer zichtbaar te zijn richting het MKB en wordt tevens voor bedrijven (en werkzoekenden) het regionale netwerk van mogelijkheden ontsloten.

Formatie op basis van de basisdienstverlening

Operationele bezetting

De operationele bezetting van het WSP is de resultante van het aantal plaatsingen dat het WSP moet realiseren en de inspanning/productiviteit die daarvoor van de medewerkers verwacht wordt.
Binnen het WSP is hiervoor 28 fte ingezet op de functie accountmanager:

- gericht op de buitendienst, met als voornaamste taken het contact met werkgevers, het binnenhalen van vacatures en het onderhouden van contact met de regiopartners.
  Tevens is hier het lokaal accountmanagement belegd;
- gericht op de binnendienst, met als voornaamste taken de werving en selectie van kandidaten en
- gericht op functiecreatie, met als doel kandidaten vanuit de Banenafspraak te plaatsen.

Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen medewerkers van de gemeenten (ondergebracht bij de MGR) en UWV.

Bezetting leidinggevenden en overhead

Deze bezetting voor leidinggevenden en andere overhead bestaat uit:

- de directeur
- de operationeel manager (geleverd vanuit UWV)
- de managementassistent
- de stafmedewerker Beleid & Kwaliteit
- de communicatieadviseur

Financiële middelen

In 2019 wordt vooralsnog uitgegaan van dezelfde doelstelling en formatie als in 2018. Dat betekent dat voor 2019 dezelfde kosten worden begroot, gecorrigeerd met een voorlopige loon-/prijsindex van 2,5%. Binnen de MGR is afgesproken voor iedere module hetzelfde percentage te hanteren; de definitieve indexatie moet nog worden vastgesteld. Vooralsnog is geen reservering opgenomen voor onvoorziene tegenvallers. Waar nodig zullen deze binnen de bestaande begroting opgevangen worden. Als dat niet lukt, dan zal een beargumenteerde aanpassing aan de begroting worden voorgesteld.

Door kritisch te zijn op de uitgaven, is de realisatie 2017 met € 278.811 onder de begroting gebleven.
In 2018 zal dit bedrag worden besteed aan de volgende incidentele activiteiten:

- Door het wegvallen van 1fte functiecreatie vanuit het Werkbedrijf in 2017, is de ambitie van het team functiecreatie bijgesteld. Door vanuit de overblijvende gelden van 2017 1 fte accountmanager (€ 80.000) voor functiecreatie te financieren, kan de toenemende vraag aan deze activiteiten gefaciliteerd worden.
- In 2018 starten we, vanuit de basisdienstverlening, met de inzet van lokaal accountmanagement. Bij lokaal accountmanagement zijn accountmanagers meer zichtbaar binnen de gemeente bij zowel het MKB als bij W&I en EZ van de gemeente. Het opstarten en goed inregelen van deze vorm van dienstverlening vraagt om extra inspanningen. Hiervoor willen we € 146.000 inzetten.
- In 2017 is een Ondersteuningsaanvraag Matchen op Werk ingediend bij SZW om een Arbeidsmarkt Periodieke Ketenanalyse (APK) uit te kunnen voeren. Gisteren (14 februari) is duidelijk geworden dat de financieringsaanvraag door SZW voor 70% gehonoreerd wordt. Uit de vrijkomende gelden 2017 willen we de overige 30%, zijnde € 52.500 financieren.

Uitgaven	Begroting 2018	Begroting 2019
Personeelskosten	1.239.650	1.270.642
ICT	105.000	107.625
Huisvesting en ondersteuning	89.000	90.989
Overig	49.750	64.555
Totaal uitgaven	**1.483.400**	**1.533.811**
Overheveling resultaat 2017	278.811	
Totaal uitgaven inclusief incidenteel	**1.762.211**	

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Ontwerp Meerjarenprogrammabegroting 2019 – 2022

8 maart 2018

Deelnemende gemeenten

Inhoudsopgave

DEEL 1 HOOFDLIJNEN VAN BELEID 5

1. Bestuurlijke hoofdlijnen van beleid 7

1.1 Samenwerken in het sociaal domein van de regio Centraal Gelderland 7

1.2 Eigenaar en opdrachtgever 8

1.3 Elk jaar financieel afrekenen 9

1.4 Dienstverleningsovereenkomst 9

2. Ontwikkelingen in het financiële kader 10

2.1 Mutaties ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018 10

2.2 Ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen 10

DEEL 2 BELEIDSBEGROTING 11

3. Het programmaplan 13

3.1 Samenwerkingsmodule Onderwijszaken 13

3.2 Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt 15

3.3 Samenwerkingsmodule Inkoop 18

3.4 Overhead 20

3.5 Onvoorzien 21

3.6 Beleidsindicatoren ‘bestuur en organisatie’ 22

4. Paragrafen 23

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 23

4.2 Financiering 24

4.3 Bedrijfsvoering 24

DEEL 3 FINANCIËLE BEGROTING 25

5. Overzicht van baten en lasten 26

6. Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld 27

7. Ontwikkeling financiële positie 28

7.1 Gehanteerde uitgangspunten voor de begrotingsramingen 28

7.2 Omzet- en vennootschapsbelasting 29

7.3 Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid 29

7.4 Geprognotiseerde begin- en eindbalans 2019 30

7.5 Ontwikkeling EMU-saldo 31

BIJLAGEN 33

Bijlage 1. Overzicht gemeentelijke bijdragen per samenwerkingsmodule 34

Bijlage 2. Geprognotiseerde balans meerjarig 39

4

DEEL 1 HOOFDLIJNEN VAN BELEID

1. Bestuurlijke hoofdlijnen van beleid

1.1 Samenwerken in het sociaal domein van de regio Centraal Gelderland

In november 2015 hebben alle 12 colleges van de regio Centraal Gelderland het besluit genomen om een aantal taken binnen het sociale domein ook na 2016 gezamenlijk uit te voeren.[1] De, met ingang van 2018, 11 gemeenten zijn ervan overtuigd dat zij daardoor meer kwaliteit van zorg kunnen bieden aan inwoners tegen lagere kosten en de transformatie van het sociaal domein kunnen versnellen. Behalve dat dit goed is voor inwoners en gemeenten, is het ook positief voor aanbieders die zich door de regionale samenwerking op inkoop met minder administratieve lastendruk geconfronteerd zien.

Vanuit die wens tot meer gezamenlijkheid hebben de colleges ook de intentie uitgesproken om deze uitvoeringstaken in een steviger construct vorm te geven dan de toenmalige netwerkorganisatie, namelijk in een modulaire gemeenschappelijke regeling. Zij gaan voor een duurzaam samenwerkingsverband, waarin er wel vrijwillig maar niet vrijblijvend wordt samengewerkt en gemeenten zich duurzaam committeren aan de gemaakte samenwerkingskeuzes.

Voor de inrichting van de regionale samenwerkingsvorm hebben de colleges in november 2015 een aantal inrichtingsprincipes vastgesteld die bij de inrichting van de MGR zijn meegenomen. Het gaat om de volgende inrichtingsprincipes:

- een samenwerkingsvorm die het flexibel kunnen toe-en uittreden mogelijk maakt en met een zo beperkt mogelijke uittredingssanctie;
- een samenwerkingsvorm waarin het publiekrechtelijk toezicht optimaal geborgd is, met oog voor en ruimte aan de positie voor de raden en de colleges;
- daarnaast is het streven om de bestuurlijke drukte te beperken waar dat kan zodat tempo en daadkracht aan de dag gelegd kan worden;
- een ondersteuningsstructuur die ‘mean’ en ‘lean’ is: niet meer personele inzet dan nodig voor een goede regionale procesgang en uitvoering van taken;
- een besluitvormingsprocedure die uitgaat van gelijkwaardigheid en consensus waarbij een kwalitatieve meerderheid van stemmen bepalend is als consensus niet mogelijk blijkt.

Het is de ambitie van de gemeenten om de samenwerking binnen het sociaal domein in de regio Centraal Gelderland uit te breiden binnen de MGR. De MGR is in 2017 gestart met de module Inkoop. In 2018 zijn daaraan toegevoegd de modules Onderwijszaken en Participatie.

Het toevoegen van nieuwe samenwerkingsmodules aan de regeling vergt telkens nieuwe besluitvorming, door colleges én raden en daarmee hebben de raden ook een rol bij de discussie over en de voorbereiding op het toevoegen van nieuwe samenwerkingsmodules aan de MGR. Het toevoegen van nieuwe samenwerkingsmodules aan de MGR betekent niet

[1] Per 1-1-2018 zijn de gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar samengegaan in de nieuwe gemeente Zevenaar.

automatisch dat de gemeente daaraan moet deelnemen. Elke gemeente neemt daarover een apart besluit.

De regio wil keuzevrijheid en flexibiliteit in de samenwerking maar wil daarnaast ook samenhang in het sociaal domein zonder een lappendeken aan samenwerkingsvormen. Het modulaire karakter van deze GR Sociaal Domein maakt het mogelijk dat gemeenten per taak - onder te brengen in een samenwerkingsmodule - kunnen kiezen voor regionale samenwerking of zelf doen. Daarmee houden de gemeenten bij deelname aan de MGR beleidsvrijheid in het maken van keuzes. Gemeenten betalen binnen de MGR alleen de kosten voor die samenwerkingsmodule(s) waaraan zij deelnemen plus de basiskosten van de MGR.

De MGR heeft één algemeen bestuur (AB), één dagelijks bestuur (DB) en één financiële cyclus. Het AB heeft de nadrukkelijke taak te zorgen voor samenwerking en afstemming tussen de MGR en de gemeenten en tussen de verschillende samenwerkingsmodules zodra die er zijn. Het DB heeft de taak de MGR te vertegenwoordigen ten aanzien van de taken die in de regeling zijn ondergebracht.

De Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) levert de gewenste slagkracht op doordat de uitvoeringsorganisatie het benodigde mandaat biedt om werkzaamheden eigenstandig en direct uit te voeren. Dit gebeurt binnen vooraf gestelde (uitvoering)kaders en binnen de kaders die de raden stellen. Daarnaast biedt deze vorm rechtspersoonlijkheid zodat het zelfstandig kan optreden in het maatschappelijk verkeer. Het modulaire karakter biedt de mogelijkheid om binnen een-en-dezelfde regeling verschillende modules onder te brengen waarin de 11 gemeenten ieder hun eigen keuzes kunnen maken in de modules waar zij wel of niet aan deelnemen. Daarmee wordt de wenselijke flexibiliteit gerealiseerd in inhoud, kleinere (tijdelijke) coalities en flexibele toe- en uittreding.

De MGR ontvangt haar opdrachten van de 11 deelnemende gemeenten. Deelnemende gemeenten zijn beleidsverantwoordelijk. Immers de MGR is een collegeregeling, waarbij de raadsbevoegdheden de verantwoordelijkheid blijft van de deelnemende gemeenten. De invulling van werkzaamheden en taakverdeling vindt in nauwe samenspraak met de gemeenten plaats. Met deze opzet kunnen de raden invulling geven aan hun kaderstellende en controlerende rol.

De samenwerkingsorganisatie heeft het streefbeeld om tegen geringe uitvoeringskosten een hoogwaardige dienstverlening vorm te geven met meerwaarde voor de deelnemende gemeenten.

1.2 Eigenaar en opdrachtgever

De gemeenten vervullen twee rollen richting de MGR: de rol van opdrachtgever en van eigenaar:

- In de eigenaarsrol beslissen de gemeenten over de oprichting, de missie, de taken, bevoegdheden en verantwoordelijkheden van de MGR. Het gemeentebestuur is mede eigenaar van de MGR en draagt bestuurlijke verantwoordelijkheid (de gemeenten nemen deel aan het bestuur). De eigenaarsrol richt zich vooral op de continuïteit en de levensvatbaarheid van de (samenwerking)organisatie.

- De gemeenten zijn daarnaast ook afnemer/opdrachtgever van de MGR. De MGR levert diensten/producten, is uitvoerder van gemeentelijk beleid.

Het financieel belang is gekoppeld aan beide rollen. Als opdrachtgever hebben de gemeenten belang bij een zo goed mogelijke prijs/kwaliteitsverhouding voor de afgesproken dienstverlening en deze moet passen binnen de kaders van de respectievelijke gemeentebegrotingen. Als eigenaar draagt de gemeente het 'ondernemersrisico' van de samenwerking. Als de financiële resultaten tegenvallen, zullen de gemeenten de tekorten moeten aanvullen.

1.3 Elk jaar financieel afrekenen

De inrichting van de MGR is erop gebaseerd dat ieder jaar met gemeenten financieel wordt afgerekend. Dat betekent dat de kosten die resteren na afrekening per samenwerkingsmodule c.q. submodule en de MGR beheerorganisatie worden verdeeld over de deelnemende gemeenten.

De kosten die gepaard gaan met de basistaken van de MGR (niet vallend onder een module) worden verrekend naar rato van het inwonertal. Naast de kosten van de basistaken zijn er per module kosten die samenhangen met de uitvoering van taken in een specifieke samenwerkingsmodule. Deze worden voor elke samenwerkingsmodule afzonderlijk bepaald en ook de verdeelsleutel van die kosten wordt per module bepaald. Dat hoeft niet altijd naar rato van inwonertal zijn. Kosten van een submodule die slechts door één (of twee) gemeente(n) wordt afgenomen wordt in de verrekening uitsluitend ten laste gebracht van die specifieke gemeente(n).

(Uit)betaling van het verschil tussen het voorschot en het werkelijk verschuldigde bedrag vindt plaats meteen na de mededeling van de vaststelling van de jaarrekening.

1.4 Dienstverleningsovereenkomst

Per samenwerkingsmodule zijn met de deelnemende gemeenten afspraken gemaakt over de uitvoering en aansturing van taken door de MGR. Die afspraken worden vastgelegd in een Dienstverleningsovereenkomst (DVO) tussen de MGR en de individuele gemeenten. Hierin staan o.a. afspraken over:

- de taken die vanuit de MGR worden uitgevoerd;
- hoe de aansturing plaatsvindt;
- welke werkzaamheden gemeenten zelf nog moeten doen;
- welk maatwerk er eventueel geleverd wordt door de MGR aan de betreffende gemeente.

Kortom, de DVO is van belang om duidelijkheid te scheppen in wat er wel en niet verwacht kan worden van de MGR. Dit kan en zal per module verschillen.

2. Ontwikkelingen in het financiële kader

2.1 Mutaties ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018

Ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018 zijn de volgende mutaties verwerkt:

1. De begroting is geschoond voor de incidentele lasten en baten 2018;
2. De lasten en baten zijn bijgesteld op basis van de verwachte loon- en prijsontwikkeling;[2]
3. Voor de beheerorganisatie is een indexering toegepast conform de ramingen uit de septembercirculaire (loonontwikkeling + 2,4% en prijsontwikkeling + 1,4%);
4. Voor de Samenwerkingsmodule Inkoop is geen indexering toegepast. Dat hangt samen met het besluit, naar aanleiding van de zogenoemde 0-meting, om het begrotingskader voor de Samenwerkingsmodule Inkoop in 2018 en 2019 aan elkaar gelijk te stellen;
5. Voor de Samenwerkingsmodule Onderwijszaken is conform de meerjarige afspraken een indexering toegepast van 1,25% en zijn de beschikbare regionale budgetten OCW geactualiseerd;
6. Voor de Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt is een index toegepast van 2,5%.

2.2 Ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen

De ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen wordt bepaald door de ontwikkeling van de kosten van de modules waarin de afzonderlijke gemeenten deelnemen en de ontwikkeling van de kostenverdeelsleutel.

Voor de verdeling worden de inwoneraantallen per 1-1-2017 gebruikt zoals gepubliceerd door het CBS.

In bijlage 1 is een uitsplitsing gegeven van de ontwikkeling van de gemeentelijke bijdragen.

[2] In de begroting 2019 kent iedere module een eigen methodiek van indexering. In sommige gevallen is dat vastgelegd in de regeling. Voornemen is om vanaf de begroting 2020 te werken met een uniforme wijze van indexering, gebaseerd op de ramingen van de loon- en prijsontwikkeling zoals die worden opgenomen in de septembercirculaire van het Gemeentefonds.

DEEL 2 BELEIDSBEGROTING

De BELEIDSBEGROTING bestaat uit vijf onderdelen:

1. Samenwerkingsmodule Onderwijszaken
2. Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt
3. Samenwerkingsmodule Inkoop
4. Overhead
5. Onvoorzien

Om de gemeenteraden op eenvoudige wijze meer inzicht te geven in de totale kosten van de overhead voor de gehele organisatie en ook meer zeggenschap over die kosten te geven, wordt in het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) voorgeschreven dat in het programmaplan een apart overzicht moet worden opgenomen van de kosten van de overhead. In de programma's moeten dan de kosten worden opgenomen die betrekking hebben op het primaire proces.

Om te kunnen vaststellen welke kosten verband houden met de sturing en ondersteuning van het primaire proces en zodoende gerekend kunnen worden tot de overhead, is een definitie van de overhead geïntroduceerd:

> *alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.*

Overhead bestaat in elk geval uit:[3]

1. Leidinggevenden primair proces (hiërarchisch).
2. Financiën, toezicht en controle gericht op de eigen organisatie.
3. P&O / HRM.
4. Inkoop (incl. aanbesteding en contractmanagement).
5. Interne en externe communicatie m.u.v. klantcommunicatie (KCC).
6. Juridische zaken.
7. Bestuurszaken en bestuursondersteuning.
8. Informatievoorziening en automatisering (ICT).
9. Facilitaire zaken en Huisvesting. Huisvesting die wordt gerekend tot de overhead heeft betrekking op kantoorruimten.
10. Managementondersteuning primair proces.

De samenwerkingsmodule Inkoop neemt een bijzondere positie in als gevolg van de nieuwe richtlijnen volgens de BBV die met ingang van 2018 ook voor gemeenschappelijke regelingen gelden. De MGR voert overheadtaken van de gemeente uit.

In de beleidsbegroting van de MGR wordt de samenwerkingsmodule Inkoop als programmaonderdeel gepresenteerd en niet als overhead van de MGR. Net als bij de andere programmaonderdelen worden alle kosten met de sturing en ondersteuning van het primaire proces (tot het primaire proces van de MGR rekenen we dus ook de inkoop sociaal domein ten behoeve van de deelnemende gemeenten) afzonderlijk gepresenteerd onder het overzicht Overhead.

[3] Cie BBV, Notitie Overhead Juli 2016.

3. Het programmaplan

3.1 Samenwerkingsmodule Onderwijszaken

De MGR behartigt binnen de samenwerkingsmodule Onderwijszaken de belangen van de aan de samenwerkingsmodule deelnemende gemeenten op het gebied van de Leerplichtwet 1969 en de Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC-functie) zoals bedoeld in de Wet Educatie en Beroepsonderwijs (WEB), Wet op de expertisecentra (WEC) en Wet op het Voortgezet Onderwijs (WVO).

De samenwerkingsmodule Onderwijszaken bestaat uit de drie submodules:

1. Leerplichtwet;
2. Kwalificatieplicht;
3. RMC.

Bij deelname aan de submodule Leerplichtwet worden alle bevoegdheden die volgens de Leerplichtwet 1969 aan de colleges toekomen gemandateerd aan het samenwerkingsverband.

Bij deelname aan de submodule RMC worden alle bevoegdheden die volgens de WEB, WEC en WVO inzake de RMC-functie aan de colleges toekomen gemandateerd aan het samenwerkingsverband.

De gemeenten Arnhem, Duiven, Overbetuwe, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar nemen deel aan alle drie submodules.

De gemeenten Lingewaard en Renkum nemen alleen deel in de submodules kwalificatieplicht en RMC (voortijdig schoolverlaten).

De submodule Leerplichtwet wordt bekostigd vanuit gemeentelijke bijdrage per inwoner. De submodules kwalificatieplicht en RMC worden bekostigd vanuit de rijksmiddelen voor kwalificatieplicht en voortijdig schoolverlaten. Deze middelen worden vanuit het Rijk toegedeeld aan RMC-regio's.[4]

Wat willen we bereiken?

In onze regio wonen ruim 50.000 kinderen en jongeren tussen de 5 en 23 jaar. Ambitie is ervoor te zorgen dat de schoolloopbaan van kinderen en jongeren in de stad soepel en liefst zonder grote breukmomenten verloopt (doorgaande leerlijn). Zo kunnen alle kinderen gezond en veilig opgroeien en zich ontwikkelen tot zelfstandige en actieve, volwassen burgers.

[4] Er zijn 39 RMC-regio's. De RMC-functie heeft tot taak met de niet meer kwalificatie plichtige voortijdige schoolverlaters uit vo en mbo contact te leggen en hen zoveel mogelijk terug te begeleiden naar school of naar een combinatie van school en werk. De daarvoor beschikbare middelen worden over de RMC-regio's verdeeld volgens een verdeelsleutel die is vastgelegd in het «Besluit regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten». Het bedrag voor elke RMC-regio wordt uitgekeerd aan de RMC-contactgemeente van de regio. Voor de regio Arnhem/Nijmegen, is Nijmegen de contactgemeente.

Wat gaan we er voor doen?

Met het overgrote deel van de jongeren gaat het goed. Ze ontwikkelen talenten, gaan met plezier naar school, grijpen kansen en stromen met een diploma door naar hoger onderwijs of werk. Sommigen van hen krijgen tegenslagen te verwerken of verliezen hun motivatie. Dat kan de schoolgang verstoren en het behalen van een diploma in gevaar brengen. In die gevallen staan de consulenten klaar voor leerlingen, ouders en scholen om ongeoorloofd schoolverzuim en schooluitval te voorkomen en terug te dringen.

Wat mag het kosten?

Samenwerkingsmodule Onderwijszaken

	Rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bedragen in €						
Lasten		1.601.518	**1.583.948**	1.583.948	1.583.948	1.583.948
Baten		1.601.518	**1.583.948**	1.583.948	1.583.948	1.583.948
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toelichting mutaties voorgaand jaar						
Lasten						
incidentele lasten 2018			**-58.599**			
indexering en actualisatie OCW middelen			**41.029**			
totaal lastenontwikkeling			***-17.570***	*0*	*0*	*0*
Baten						
gemeentelijke bijdragen			**-17.570**			
totaal batenontwikkeling			***-17.570***	*0*	*0*	*0*
Totaal mutatie van saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren behorend bij deze samenwerkingsmodule zijn, per deelnemende gemeente, terug te vinden op www.Waarstaatjegemeente.nl.

3.2 Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt

Het MGR behartigt binnen de samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt de belangen van de aan de samenwerkingsmodule deelnemende gemeenten en het UWV op het gebied van de dienstverlening aan werkgevers in relatie tot het plaatsen van de doelgroepen waarvoor zij een re-integratieverantwoordelijkheid hebben. Het WSP ontzorgt werkgevers door vacatures op te halen en de match te maken met passende kandidaten. Daarnaast zijn de accountmanagers van het WSP adviseur voor werkgevers in het kader van het vinden en realiseren van begeleiding van kandidaten (job-coaching) en het vinden van subsidiemogelijkheden.

Wat willen we bereiken?

De plaatsingsdoelstelling voor 2019 is gebaseerd op de begroting 2018. In het overzicht is op de totale doelstelling van 1.156 plaatsingen/matches de onderverdeling gemaakt naar het resultaat per uitkeringsvorm.

Taakstelling	P-wet	Baan-afspraak	WW	WIA/ WGA/ WAJONG	Totaal
Realisatie 2016	317	50	439	159	965
Realisatie 2017	442	102	565	263	1.372
Begroting 2018	364	156	540	96	1.156
Begroting 2019	**380**	**160**	**496**	**120**	**1.156**

Besparing op uitkeringen

Bij het vaststellen van de regionale samenwerking om te komen tot een WerkgeversServicepunt is een aantal afspraken gemaakt. Primair is de gezamenlijke verantwoordelijkheid om een professionele regionale dienstverlening naar werkgevers te organiseren. Verder is er een afspraak dat de plaatsingen financieel voldoende voor de gemeenten opleveren. De uitleg en berekening worden in de tabel weergegeven waarbij de uitgangspunten zijn gehanteerd uit het Strategisch Bedrijfsplan 2017 - 2019. Deze zijn voor wat betreft de opbrengsten (besparing) aan de voorzichtige kant. Verwacht wordt dat de feitelijke opbrengsten hoger liggen.

Gemeentelijke besparing op uitkering		Begroting 2019	
	per persoon	Aantal	Besparing
Kandidaten Participatiewet	€ 7.000	360	€ 2.520.000
Kandidaten Doelgroepregister	€ 2.800	160	€ 448.000
Totaal		**520**	**€ 2.968.000**
Kosten uit participatiebudget Geschatte kosten inzet instrumenten			**€ 400.000**
Geprognosticeerde besparing			€ 2.568.000
Kosten WSP (incl. overhead)			**€ 1.533.811**
Per saldo een besparing van:			**€ 1.034.189**

De besparing op de uitkering van WWB-kandidaten is berekend op 50% van de jaarlijkse WWB-kosten van € 14.000 (peil begroting 2018). Sommige kandidaten zullen niet fulltime gaan werken en nog een gedeeltelijke uitkering ontvangen. Als vanuit de baanafspraak een kandidaat wordt geplaatst, wordt vaak loonkostensubsidie verstrekt. Om deze redenen wordt voor een doelgroepregisterkandidaat € 2.800 berekend.

Wat gaan we er voor doen?

1. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden die behoren tot de volgende doelgroepen:
   a. Kwetsbare werkzoekenden (Participatiewet, Wet banenafspraak);
   b. WW-intensieve dienstverlening (50+ers, jongeren (actieplan jeugdwerkloosheid) en de WW-ers die vallen onder de wet Passend Werkaanbod (PAWA));
2. Opbouwen en onderhouden van kennis over onder a genoemde werkzoekenden en de eisen die doorwerkgevers aan deze werkzoekenden worden gesteld;
3. Onderzoeken van de vraag van de werkgever en –waar mogelijk- ombuigen van die vraag ten behoeve van de doelgroepen.

Het WSP is opgebouwd uit drie teams, waarin de verschillende branches/sectoren vertegenwoordigd zijn. Door branchegewijs te werken, wordt specifieke kennis opgebouwd waardoor de accountmanager een goede gesprekspartner en adviseur voor de werkgevers uit zijn branche is. Voor het begrotingsjaar wordt ervan uitgegaan dat accountmanagers van Scalabor deel uit maken van de teams van het WSP.

Wat mag het kosten?

Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt

	Rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bedragen in €						
Lasten		1.254.461	**1.000.042**	1.000.042	1.000.042	1.000.042
Baten		1.254.461	**1.000.042**	1.000.042	1.000.042	1.000.042
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toelichting mutaties voorgaand jaar						
Lasten						
incidentele lasten 2018			**-278.811**			
indexering			**24.392**			
totaal lastenontwikkeling			**-254.420**	*0*	*0*	*0*
Baten						
gemeentelijke bijdragen			**-254.420**			
totaal batenontwikkeling			**-254.420**	*0*	*0*	*0*
Totaal mutatie van saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

Beleidsindicatoren

De beleidsindicatoren behorend bij deze samenwerkingsmodule zijn, per deelnemende gemeente, terug te vinden op www.Waarstaatjegemeente.nl.

3.3 Samenwerkingsmodule Inkoop

De MGR behartigt binnen de samenwerkingsmodule Inkoop de belangen van de aan de samenwerkingsmodule deelnemende gemeenten op het gebied van inkoop van dienstverlening dan wel goederen binnen het sociaal domein.

De samenwerkingsmodule inkoop bestaat uit submodules, waarin zowel de inkoop als het contractbeheer en contractmanagement samenhangend met de inkoop is opgenomen:[5]

a. ambulante ondersteuning alle leeftijden;
b. verblijf;
c. ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr;
d. spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf;
e. jeugdbescherming 0-18/23jr;
f. hulp bij huishouden vanaf 18jr;
g. hulpmiddelen alle leeftijden;
h. dyslexie;
i. activerend werk;
j. centrumtaak beschermd wonen;
k. bovenregionale zorg verblijf op terreinvoorzieningen en gesloten jeugdzorg.

Wat willen we bereiken?

Doel is het behalen van

- Efficiency voordelen;
- Versnellen van de Transformatie en Innovatie.

Wat gaan we er voor doen?

Het beheren van contracten, het managen van relaties en het uitvoeren van regionale projecten in het kader van transformatie en innovatie die vele raakvlakken hebben met inkoop en contracten van de regio Centraal Gelderland.

Daarbij worden de volgende rollen vervult:

- Verbinder voor zowel in- en externe partijen;
- Vraagbaak voor zowel (zorg)aanbieders, gemeenten als overige stakeholders;
- Expert op het gebied van inkoop en contractmanagement en – beheer sociaal domein.

[5] De volgende taken zijn in afstemming met de gemeenten komen te vervallen als uitvoeringstaken van de MGR en worden door (centrum)gemeente(n) opgepakt:

- Centrumtaak vrouwenopvang
- Centrumtaak maatschappelijke opvang
- Bovenregionale zorg landelijke voorzieningen (Met uitzondering van contractbeheer)

Van Vraagbaak naar Inspirator
Een kernwaarde waarbij we willen benadrukken dat we niet alleen reageren op gestelde vragen maar ook luisteren naar de stakeholders en zo de behoefte achter de vraag achterhalen, proactief relevante kennis en informatie delen en co-creatie stimuleren binnen de diverse stakeholders (gemeenten, zorgaanbieders en regio) .

Wat mag het kosten?

Samenwerkingsmodule Inkoop

	Rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bedragen in €						
Lasten		1.004.918	**1.004.918**	1.004.918	1.004.918	1.004.918
Baten		1.004.918	**1.004.918**	1.004.918	1.004.918	1.004.918
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toelichting mutaties voorgaand jaar						
Lasten						
indexering[6]			**0**			
totaal lastenontwikkeling			***0***	*0*	*0*	*0*
Baten						
- gemeentelijke bijdragen			**0**			
totaal batenontwikkeling			***0***	*0*	*0*	*0*
Totaal mutatie van saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

[6] Conform het advies van de bestuurscommissie Inkoop i.o. is besloten dat het begrotingskader voor 2018 wordt vastgesteld gelijk aan de begroting 2019 voor de Samenwerkingsmodule Inkoop. Dat betekent dat de begroting, inclusief overhead, voor beide jaren op het bedrag van € 1.298.970 is vastgesteld. Dat leidt ertoe dat er voor de Samenwerkingsmodule Inkoop geen effect van indexering zichtbaar is.

3.4 Overhead

De overhead van de MGR bestaat uit de overhead van de beheerorganisatie en de overhead van de afzonderlijke Samenwerkingsmodules.

De taken van de MGR beheerorganisatie betreffen de algemene aansturing modules op hoofdlijnen en alle bestuurlijke activiteiten, voorbereiding en uitwerking van de bestuursvergaderingen (dagelijks en algemeen bestuur), terugkoppeling naar colleges en gemeenteraden van deelnemende gemeenten.

Wat mag het kosten?

Overhead

	Rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bedragen in €						
Lasten		1.811.192	**1.836.656**	1.836.656	1.836.656	1.836.656
Beheerorganisatie		310.222	**297.716**			
Samenwerkingsmodule Onderwijszaken		699.168	**711.119**			
Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt		507.750	**533.770**			
Samenwerkingsmodule Inkoop		294.052	**294.052**			
Baten		1.811.192	**1.836.656**	1.836.656	1.836.656	1.836.656
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toelichting mutaties voorgaand jaar						
Lasten						
incidentele lasten 2018 - beheerorganisatie			**-18.695**			
actualisatie uitvoeringkosten samenwerkingsmodule onderwijszaken			**11.951**			
actualisatie uitvoeringkosten samenwerkingsmodule werkgeversservicepunt			**26.020**			
indexering beheerorganisatie			**6.188**			
totaal lastenontwikkeling			***25.464***	*0*	*0*	*0*
Baten						
- gemeentelijke bijdragen			**25.464**			
totaal batenontwikkeling			***25.464***	*0*	*0*	*0*
Totaal mutatie van saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

3.5 Onvoorzien

Onvoorzien

	Rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bedragen in €						
Lasten		30.375	**31.028**	31.028	31.028	31.028
Baten		30.375	**31.028**	31.028	31.028	31.028
Saldo van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Toelichting mutaties voorgaand jaar						
Lasten						
indexering			**653**			
totaal lastenontwikkeling			***653***	*0*	*0*	*0*
Baten						
gemeentelijke bijdragen			**653**			
totaal batenontwikkeling			***653***	*0*	*0*	*0*
Totaal mutatie van saldo			**0**	**0**	**0**	**0**

3.6 Beleidsindicatoren ‘bestuur en organisatie’

Op basis van de nieuwe BBV worden de effecten van beleid toegelicht met behulp van een vaste set beleidsindicatoren. De meeste van deze indicatoren zijn te vinden op www.waarstaatjegemeente.nl. Een aantal van deze indicatoren dient echter uit de eigen gegevens of de eigen begroting overgenomen te worden, omdat daar geen landelijke bron voor beschikbaar is. Deze indicatoren worden niet ontsloten via waarstaatjegemeente.nl.

Het betreft:

1. *Formatie*
   Het gaat hier om de toegestane formatie in fte voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. Uitgangspunt is het vastgestelde formatieplan;
2. *Bezetting*
   Het werkelijk aantal fte dat werkzaam is in eigen dienst, dus geen inhuur. In de begroting betreft dit altijd een inschatting, het jaar moet immers nog beginnen;
3. *Apparaatskosten*
   Apparaatskosten bestaan uit de kosten voor het gehele ambtelijke apparaat. Komt voor de MGR overeen met het totaal lastenniveau. MGR kent enkel organisatiekosten, geen programmakosten;
4. *Externe inhuur*
   Het betreft inhuur voor tijdelijke vervanging of voor inhuur van specialisten met specialistische vakkennis;
5. *Overheadkosten*
   Overheadkosten: alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces.

	Begroting 2019	
Formatie (volgens vastgesteld formatieplan) in fte	**59,08**	**0,00013**
Onderwijszaken	28,60	per inwoner
Werkgeversservicepunt	16,80	
Inkoop	11,84	
Beheerorganisatie	1,84	
Bezette formatie in fte	**57,40**	**0,00012**
Onderwijszaken	28,60	per inwoner
Werkgeversservicepunt	16,80	
Inkoop	10,66	
Beheerorganisatie	1,34	
Apparaatskosten	**€ 5.181.592**	**€ 11,28** per inwoner
Externe inhuur	**€ 275.000**	**6%** totale loonsom
Overheadkosten	**€ 1.836.656**	**34%** totale lasten

4. Paragrafen

4.1 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in hoeverre de MGR in staat is om financiële en budgettaire tegenvallers op te vangen. Het weerstandsvermogen wordt berekend door de benodigde weerstandscapaciteit, de risico's, af te zetten tegen de beschikbare weerstandscapaciteit, de middelen.

De beschikbare weerstandcapaciteit

Onder beschikbare weerstandscapaciteit wordt verstaan de middelen en mogelijkheden waarover de MGR beschikt om risico's te kunnen dekken. De hoogte van de beschikbare weerstandscapaciteit wordt bepaald door de reserves waarover de MGR beschikt en begrotingsposten voor onvoorziene uitgaven.

De MGR beschikt niet over algemene reserves die kunnen worden ingezet ter dekking van risico's.

De MGR beschikt wel over begrotingsposten voor onvoorziene uitgaven (zie § 3.5, in 2019 ruim € 30.000).

De benodigde weerstandscapaciteit

De benodigde weerstandscapaciteit wordt bepaald door de omvang en impact van de risico's.

De MGR kent twee belangrijke risico's:

1. *Uitvoering van de begroting*. De interne beheersing is erop gericht dat binnen de beschikbare budgetten wordt gebleven. Er kunnen zich echter autonome ontwikkelingen voordoen die voor budgethouders niet te beïnvloeden zijn. Denk daarbij aan een loon- en prijsontwikkeling die afwijkt van de begrotingsramingen of aan langdurig ziekteverzuim die noopt tot vervanging en daarmee extra personeelslasten. Voor de MGR is een 'open einde' systematiek afgesproken. In de regeling is opgenomen dat in de jaarrekening de kosten, die resteren na afrekening per samenwerkingsmodule, worden na aftrek van de inkomsten verdeeld over de deelnemende gemeenten volgens de in de regeling vastgestelde kostenverdeelsleutel. Tevens is in de regeling opgenomen dat de deelnemers er zorg voor dragen dat het samenwerkingsverband te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen.
2. *Uittreden van gemeenten uit de gemeenschappelijke regeling* brengt frictiekosten met zich mee. In de regeling is opgenomen dat beëindiging van deelname aan de samenwerkingsmodule dan wel submodule slechts mogelijk is onder de voorwaarde dat tussen het samenwerkingsverband en de deelnemer een vaststellingsovereenkomst wordt gesloten over de gevolgen van de beëindiging, waaronder de financiële gevolgen.

Praktisch gezien betekent dit dat de MGR maar zeer beperkt over eigen weerstandcapaciteit beschikt en dat alle risico's ten laste van de deelnemende gemeenten komen.

4.2 Financiering

De financieringsfunctie voorziet in de vermogens- en liquiditeitsbehoefte van de MGR. Doel is ervoor te zorgen dat er altijd voldoende geld is om aan de verplichtingen te kunnen voldoen.

De doelstellingen van het treasury beleid zijn:

1. Het zorgdragen voor een tijdige beschikbaarheid van middelen door het verkrijgen en handhaven van toegang tot financiële markten tegen acceptabele condities;
2. Het zoveel mogelijk beschermen van vermogens- en renteresultaten tegen ongewenste financiële risico's zoals renterisico's, kredietrisico's en liquiditeitsrisico's;
3. Het minimaliseren van de interne verwerkingskosten en externe kosten bij het beheren van de geldstromen en financiële posities;
4. Het optimaliseren van de renteresultaten binnen de kaders van de Wet fido respectievelijk de limieten en richtlijnen van het treasury statuut.

4.3 Bedrijfsvoering

Bedrijfsvoering betreft de sturing en beheersing van de primaire en ondersteunende processen om het voorgenomen beleid en de daarmee samenhangende doelstellingen van de MGR te realiseren.

Een goede bedrijfsvoering is een voorwaarde voor het uitvoering van het beleid, de dienstverlening aan burgers en bedrijven en de uitvoering van projecten. De kwaliteit van de uitvoering van de taken van de MGR is in grote mate afhankelijk van de kwaliteit van de bedrijfsvoering. In deze paragraaf wordt informatie gegeven over de belangrijkste bedrijfsvoering processen binnen de MGR.

Organisatiestructuur

De organisatiestructuur van de MGR is een afgeleide van het zogenoemde afdelingenmodel. De organisatie staat onder algemene leiding van een algemeen directeur/secretaris van de MGR.

Binnen de MGR is de planning & control cyclus ingericht. Deze start met de begroting en uitvoeringsprogramma waarin de afspraken over het te voeren beleid, per module worden vastgelegd. Aan de partners wordt per module gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages worden halfjaarlijks opgesteld. Het jaar wordt afgesloten met de jaarrekening waarin verantwoording, per module, wordt afgelegd over het afgesloten jaar.

Informatisering en automatisering

De informatisering en automatisering heeft tot doel de dienstverlening van de MGR aan haar klanten en kandidaten te optimaliseren.

Administratieve organisatie

De administratieve organisatie is zodanig opgesteld dat de dagelijkse gang van zaken erop ingericht is dat de financiële verordening, de controleverordening en het mandaat van de treasury nageleefd worden. Daarbij moet er opgemerkt worden dat MGR de basis administratie uitbesteed heeft aan de gastheer. Middels het DVO zijn afspraken met de gastheer gemaakt over het binnen haar kaders uitvoeren van de taken.

DEEL 3 FINANCIËLE BEGROTING

5. Overzicht van baten en lasten

Totaaloverzicht lasten en baten

	Rekening	Begroting na wijziging	Begroting	Meerjarenbegroting		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
bedragen in €						
Onderwijszaken						
Lasten		1.601.518	1.583.948	1.583.948	1.583.948	1.583.948
Baten		1.601.518	1.583.948	1.583.948	1.583.948	1.583.948
Saldo		0	0	0	0	0
Werkgeversservicepunt						
Lasten		1.254.461	1.000.042	1.000.042	1.000.042	1.000.042
Baten		1.254.461	1.000.042	1.000.042	1.000.042	1.000.042
Saldo		0	0	0	0	0
Inkoop						
Lasten		1.004.918	1.004.918	1.004.918	1.004.918	1.004.918
Baten		1.004.918	1.004.918	1.004.918	1.004.918	1.004.918
Saldo		0	0	0	0	0
Overhead						
Lasten		1.811.192	1.836.656	1.836.656	1.836.656	1.836.656
Baten		1.811.192	1.836.656	1.836.656	1.836.656	1.836.656
Saldo		0	0	0	0	0
Onvoorzien						
Lasten		30.375	31.028	31.028	31.028	31.028
Baten		30.375	31.028	31.028	31.028	31.028
Saldo		0	0	0	0	0
Totaal lasten		5.702.464	**5.456.592**	5.456.592	5.456.592	5.456.592
Totaal baten		5.702.464	**5.456.592**	5.456.592	5.456.592	5.456.592
Saldo van baten en lasten		0	**0**	0	0	0

6. Overzicht geraamde lasten en baten per taakveld

De begroting van de MGR is conform de voorschriften van het Besluit begroting en verantwoording (BBV) opgesteld. Daarbij is rekening gehouden met de wijze waarop de deelnemende gemeenten in hun begrotingen de bijdrage aan de MGR moeten opnemen:[7]

"Bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen moeten als directe lasten op de taakvelden worden geboekt. De bijdragen worden aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen verwerkt zonder afsplitsing van de overhead naar het taakveld Overhead. Aan de lastenkant bij de gemeenschappelijke regelingen vindt de afsplitsing van de overhead op het taakveld Overhead wel plaats."

"Wanneer de gemeenschappelijke regeling overheadtaken van de gemeente uitvoert, dan wordt de bijdrage voor deze gemeentelijke overheadtaken aan de lastenkant bij gemeenten en batenkant bij gemeenschappelijke regelingen wel op het taakveld Overhead begroot en verantwoord."

Deze voorschriften leiden ertoe dat:

- in de beleidsbegroting per onderdeel lasten en baten in evenwicht zijn;
- dat in het overzicht van lasten en baten per taakveld, zoals hierna opgenomen er op het taakveld *Overhead* een nadelig saldo ontstaat dat wordt gecompenseerd door batige saldo's op de taakvelden *Onderwijsbeleid en leerlingzaken* en *Arbeidsparticipatie*.

Taakvelden	Lasten	Baten	Saldo
0. Bestuur en ondersteuning			
0.4 Overhead	2.841.575	1.596.686	1.244.889
0.8 Overige baten en lasten	31.028	31.028	0
4. Onderwijs			
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1.583.948	2.295.067	-711.119
6. Sociaal domein			
6.5 Arbeidsparticipatie	1.000.042	1.533.811	-533.770
	5.456.592	**5.456.592**	**0**

[7] Cie BBV, *Notitie Overhead*, juli 2016; Stellige uitspraak 1 en Stellige uitspraak 2, pag. 10.

7. Ontwikkeling financiële positie

7.1 Gehanteerde uitgangspunten voor de begrotingsramingen

- Uitgangspunt voor de begroting is een realistische en houdbare begroting;
- De personeelskosten zijn geraamd op basis van de huidige CAO die een looptijd heeft tot 1 januari 2019;
- De overige kosten zijn geraamd op prijspeil 2018;
- Voor de loon- en prijsontwikkeling 2018/2019 wordt uitgegaan van de ramingen van het Centraal Planbureau zoals opgenomen in de septembercirculaire 2017. Dat wil zeggen de loongevoelige uitgaven 2019 zijn verhoogd met 2,4% en de prijsgevoelige uitgaven zijn verhoogd met 1,4%.

Prijsontwikkeling overheidsconsumptie

	2017	2018
overheidsconsumptie		
- netto materiële consumptie	1,40%	1,40%
- lonen en salarissen	3,60%	2,40%

Bron: Septembercirculaire 2017 (MEV 2018)

- Voor de Samenwerkingsmodule Onderwijszaken is conform de meerjarige afspraken een indexering toegepast van 1,25% en zijn de beschikbare regionale budgetten OCW geactualiseerd;
- Voor de Samenwerkingsmodule Werkgeversservicepunt is een index toegepast van 2,5%.
- Voor de Samenwerkingsmodule Inkoop is geen indexering toegepast voor 2019. Dat hangt samen met het besluit, naar aanleiding van de zogenoemde 0-meting, dat het begrotingskader voor 2018 wordt vastgesteld gelijk aan de begroting 2019 voor de Samenwerkingsmodule Inkoop.
- Vanaf de begroting 2020 zal met één uniforme methodiek voor het ramen van de loon- en prijsontwikkeling worden gewerkt op basis van de ramingen zoals opgenomen in de septembercirculaire van het Gemeentefonds.
- De begroting is vormgegeven conform de voorschriften van het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV);
- Als algemene kostenverdeelsleutel voor de kosten van de basistaken wordt een kostenverdeling naar rato van het inwonertal van de deelnemende gemeenten op basis van de meest recente CBS-cijfers zoals bekend op 1 januari gebruikt;
- De kosten van de submodules inkoop worden in de verrekening uitsluitend ten laste gebracht van de aan de submodule deelnemende gemeenten naar rato van het inwonertal, zoals bekend op 1 januari op basis van de meest recente CBS-cijfers.
- De kosten van de submodules onderwijszaken worden op basis van de volgende berekeningswijze per submodule toegerekend aan een deelnemende gemeente:
  a. Leerplicht:
     1) De totale loonsom voor de verschillende functies wordt vastgesteld, uitgaande van de loonsom op 1 januari 2017;

2) De gemeentelijke bijdragen worden, net zoals in het Bedrijfsplan voor het RBL van 2011, evenredig verdeeld op basis van leerlingenaantallen (1 fte voor 3.800 leerplichtige leerlingen) en gecorrigeerd naar VSV problematiek;
3) De gemeentelijke bijdragen wordt telkens voor vier jaar vastgesteld; Voor het eerst weer in 2021.
4) De gemeentelijke bijdragen worden vierjaarlijks op basis van de leerlingaantallen en de VSV problematiek per gemeente geactualiseerd;
5) Evenredige verdeling van de kosten van de management-, beleids-, gegevensbeheer en administratieve functies tussen VSV en leerplicht;
6) Overheadkosten van 25%.

b. Kwalificatieplicht: wordt gefinancierd vanuit regionale middelen;
c. RMC: wordt gefinancierd vanuit regionale middelen.

- De kosten van de module werkgeversservicepunt worden verdeeld over de deelnemende gemeenten op basis van het inwoneraantal per gemeente zoals bekend op 1 januari aan de hand van de meest recente CBS-cijfers.

7.2 Omzet- en vennootschapsbelasting

Omzetbelasting

De MGR kan de btw op de kosten van de beheersorganisatie en de module inkoop doorschuiven naar de deelnemende gemeenten, zodat deze btw door de deelnemende gemeenten kan worden gecompenseerd. Dit betekent dat de begroting van de MGR voor de beheerstaken en de respectievelijke modules exclusief btw wordt opgesteld.

Na afloop van het jaar wordt een opgave van de btw aan iedere deelnemer verstrekt. Gemeenten kunnen de verschuldigde btw bij het btw-compensatiefonds declareren.

Vennootschapsbelasting

Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werking getreden. Aangezien de MGR geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald is MGR geen vennootschapsbelasting verschuldigd.

7.3 Financiële gevolgen van het bestaande en nieuw beleid

Voor het begrotingsjaar 2019 heeft er enkel een bijstelling van de geraamde bedragen plaatsgevonden op basis van de verwachte loon- en prijsontwikkeling. Verder zijn er ten opzichte van de gewijzigde begroting 2018 geen wijzigingen doorgevoerd.

In meerjarig kader zijn er evenmin wijzigingen doorgevoerd. De meerjarenramingen blijven op het niveau 2019.

In de begroting 2019 zijn geen incidentele baten en lasten opgenomen.

7.4 Geprognotiseerde begin- en eindbalans 2019

bedragen x € 1.000

Activa	1-1-2019	31-12-2019	Passiva	1-1-2019	31-12-2019
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Materiële vaste activa			**Eigen vermogen**		
Financiële vaste activa			Algemene reserves		
Immateriële vaste activa			Bestemmingsreserves		
			Totaal eigen vermogen		
			Voorzieningen		
			Langlopende schulden		
Totaal vaste activa	0	0	**Totaal vaste passiva**	0	0
Vlottende activa			**Vlotten passiva**		
Onderhanden werk					
Voorraden					
Kortlopende vorderingen	67	67	Kortlopende schulden	146	146
Liquide middelen	83	83			
Overlopende activa	127	127	Overlopende passiva	131	131
Totaal vlottende activa	277	277	**Totaal vlottende passiva**	277	277
TOTAAL	277	277	TOTAAL	277	277

Kengetallen

bedragen x € 1.000

	Jaarrekening	Begroting		Meerjarenraming		
	2017	2018	2019	2020	2021	2022
a vaste schulden						
b netto vlottende schuld	1.224	146	146	146	146	146
c overlopende passiva	388	131	131	131	131	131
d financiële activa						
e uitzettingen < 1 jaar	508	67	67	67	67	67
f liquide middelen	977	83	83	83	83	83
g overlopende activa	127	127	127	127	127	127
h totale baten	1.296	5.702	5.457	5.457	5.457	5.457
netto schuldquote (a+b+c-d-e-f-g)/h	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
A Eigen vermogen						
B Balanstotaal	1.612	277	277	277	277	277
solvabiliteitsratio (A/B)	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
structurele exploitatieruimte		0%	0%	0%	0%	0%

7.5 Ontwikkeling EMU-saldo

Binnen de Europese Unie zijn het EMU-saldo en de EMU-schuld de belangrijkste indicatoren voor de gezondheid van de overheidsfinanciën.[8]

Het EMU-saldo is het verschil van inkomsten en uitgaven van de overheid. Inkomsten en uitgaven worden daarbij geboekt in het jaar dat economische waarde gecreëerd wordt of wanneer een recht dan wel verplichting ontstaat.

De begroting van de MGR is opgesteld conform een stelsel van baten en lasten.

Het EMU saldo gaat niet uit van baten en lasten, maar gaat uit van ontvangsten en uitgaven van de MGR, berekend op transactiebasis en overeenkomstig de voorschriften van het Europese systeem van nationale en regionale rekeningen in de Europese Unie.

Als gevolg van Europese regelgeving mogen EU-lidstaten een begrotingstekort (EMU-saldo) hebben van maximaal 3% van het bruto binnenlands product (BBP). Aan dit maximale tekort van 3% hebben, naast de Rijksoverheid, ook de decentrale overheden een aandeel.

Investeringen tellen bijvoorbeeld niet mee in het stelsel van baten en lasten, daarbij wordt uitgegaan van de kapitaallasten van de investeringen. Investeringen in een jaar tellen echter wel volledig mee in het EMU-saldo. Bij een sluitende begroting kunnen de lagere overheden daardoor toch een negatief EMU-saldo hebben. Voor de MGR gaat dit niet op, omdat de MGR geen investeringen kent.

Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort.

Op de volgende pagina wordt het EMU-saldo op basis van een voorgeschreven format.

Voor de MGR is het berekend EMU saldo 0. Het exploitatiesaldo is nul. Alle overige velden blijven ook leeg, die posten komen niet voor in de begroting of op de balans.

[8] EMU staat voor Europees Monetaire Unie.

	Omschrijving	2018 x € 1000,- Volgens begroting na wijziging	2019 x € 1000,- Volgens begroting	2020 x € 1000,- Volgens begroting
1	Exploitatiesaldo **vóór** toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)			
2	Afschrijvingen ten laste van de exploitatie			
3	Bruto dotaties aan de post voorzieningen ten laste van de exploitatie minus de vrijval van de voorzieningen ten bate van de exploitatie			
4	Investeringen in (im)materiële vaste activa die op de balans worden geactiveerd			
5	Baten uit bijdragen van andere overheden, de Europese Unie en overigen, die niet op de exploitatie zijn verantwoord en niet al in mindering zijn gebracht bij post 4			
6	Desinvesteringen in (im)materiële vaste activa: Baten uit desinvesteringen in (im)materiële vaste activa (tegen verkoopprijs), **voor zover niet op exploitatie verantwoord**			
7	Aankoop van grond en de uitgaven aan bouw-, woonrijp maken e.d. (alleen transacties met derden die niet op de exploitatie staan)			
8	Baten bouwgrondexploitatie: Baten voorzover transacties niet op exploitatie verantwoord			
9	Lasten op balanspost Voorzieningen voorzover deze transacties met derden betreffen			
10	Lasten ivm transacties met derden, die niet via de onder post 1 genoemde exploitatie lopen, maar rechtstreeks ten laste van de reserves (inclusief fondsen en dergelijke) worden gebracht en die nog niet vallen onder één van bovenstaande posten			
11	Verkoop van effecten:	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee	○ ja ◉ nee
a	Gaat u effecten verkopen? (ja/nee)			
b	Zo ja wat is bij verkoop de verwachte			
	Berekend EMU-saldo			

BIJLAGEN

Bijlage 1. Overzicht gemeentelijke bijdragen per samenwerkingsmodule

Bijdragen 2019

	Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totalen
Inwoners	**155.699**	**11.341**	**25.398**	**46.182**	**47.394**	**31.391**	**43.645**	**1.498**	**38.458**	**14.991**	**43.231**	**459.228**
Beheerorganisatie	100.939	7.352	16.465	29.940	30.725	20.351	28.295	971	24.932	9.719	28.027	297.716
Onvoorzien	10.521	766	1.716	3.120	3.202	2.121	2.949	101	2.598	1.013	2.921	31.028
Inkoop	487.299	29.880	79.489	105.128	124.869	98.246	99.352	3.410	89.077	46.918	135.302	1.298.970
Onderwijszaken												0
Leerplicht;	656.247		75.404		131.130		122.060	2.145		56.782	126.154	1.169.923
Kwalificatieplicht	349.232											349.232
Onderwijszaken RMC OCW regio budget vsv	246.439											246.439
Onderwijszaken VSV middelen gemeente Arnhem	180.000											180.000
Onderwijszaken VSV OCW reg. progr. schakelpunt	200.000											200.000
Onderwijszaken VSV OCW reg. progr. verzuim 18+	149.473											149.473
Werkgeversservicepunt												
DVO Basisdiensverlening	597.511	43.522	97.468	177.228	181.879		167.492	5.749		57.530	165.904	1.494.283
DVO functiecreatie*							38.622	906				39.528
Totalen	**2.977.661**	**81.520**	**270.542**	**315.416**	**471.806**	**120.718**	**458.771**	**13.282**	**116.607**	**171.962**	**458.308**	**5.456.592**

* Wanneer deelnemende gemeenten functiecreatie met een specifieke outputdoelstelling afnemen, worden daarvoor aanvullende dienstverleningsovereenkomsten opgesteld. De DVO functiecreatie is een DVO voor aanvullende diensten, met een looptijd van 1 jaar en een stilzwijgende verlenging, tenzij deze door de opdrachtgever of opdrachtnemer met inachtneming van een opzegtermijn van drie maanden voor afloop van het jaar wordt opgezegd. De DVO voor aanvullende diensten zal ook eindigen op het moment dat de DVO basisdienstverlening wordt beëindigd.

Deelname aan (sub)modules

		Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar
	Submodules inkoop											
a.	Ambulante ondersteuning alle leeftijden	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
b.	Verblijf	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
c.	Ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
d.	Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
e.	Jeugdbescherming 0-18/23jr	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
f.	Hulp bij huishouden vanaf 18jr	X		X			X				X	X
g.	Hulpmiddelen alle leeftijden	X					X					
h.	Dyslexie	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
i.	Activerend werk	X	X	X		X	X			X	X	X
j.	Centrumtaak beschermd wonen	X	X	X	X	X	X	X	X		X	X
k.	Bovenregionale zorg Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X	X
	Submodules onderwijszaken											
a.	Leerplicht;	X		X		X		X	X		X	X
b.	Kwalificatieplicht;	X		X	X	X	X	X	X		X	X
c.	Regionale meld- en coördinatiefunctie	X		X	X	X	X	X	X		X	X
	Werkgeversservicepunt	X	X	X	X	X		X	X		X	X

De volgende taken zijn in afstemming met de gemeenten komen te vervallen als uitvoeringstaken van de MGR en worden door (centrum)gemeente(n) opgepakt:

- Centrumtaak vrouwenopvang
- Centrumtaak maatschappelijke opvang
- Bovenregionale zorg landelijke voorzieningen (Met uitzondering van contractbeheer)

Te verdelen kosten per samenwerkingsmodule

	Programma	Overhead	Totaal
Beheerorganisatie		297.716	297.716
Onvoorzien	31.028		31.028
Inkoop	1.004.918	294.052	1.298.970
Onderwijszaken	1.583.948	711.119	2.295.067
Werkgeversservicepunt	1.000.042	533.770	1.533.811
Totaal	**3.619.936**	**1.836.656**	**5.456.592**

Verdeelmodel Samenwerkingsmodule inkoop op basis van deelname aan submodules (aandeelpercentages)

Begroting 2019		Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totaal regio
	Inwoners	155.699	11.341	25.398	46.182	47.394	31.391	43.645	1.498	38.458	14.991	43.231	459.228
	Aandeel %	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%
Ambulante ondersteuning alle leeftijden	459.228	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%
Verblijf	459.228	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%
Ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr	459.228	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%
Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf	459.228	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%
Jeugdbescherming 0-18/23jr	459.228	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%
Hulp bij huishouden vanaf 18jr	270.710	57,5%		9,4%			11,6%				5,5%	16,0%	100%
Hulpmiddelen alle leeftijden													0%
Dyslexie	459.228	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%
Activerend werk	367.903	42,3%	3,1%	6,9%		12,9%	8,5%			10,5%	4,1%	11,8%	100%
Centrumtaak beschermd wonen	420.770	37,0%	2,7%	6,0%	11,0%	11,3%	7,5%	10,4%	0,4%		3,6%	10,3%	100%
Bovenregionale zorg Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd	459.228	33,9%	2,5%	5,5%	10,1%	10,3%	6,8%	9,5%	0,3%	8,4%	3,3%	9,4%	100%

Bijdrage 2019 Samenwerkingsmodule Inkoop

	Begroting 2019	Arnhem	Doesburg	Duiven	Lingewaard	Overbetuwe	Renkum	Rheden	Rozendaal	Wageningen	Westervoort	Zevenaar	Totaal regio
Bijdrage volgens gewijzigde begroting 2018	1.298.970	482.835	30.122	80.413	105.195	124.563	98.838	100.276	3.448	89.763	47.309	136.208	1.298.970
Bijdrage volgens gewijzigde begroting 2019	1.298.970	487.299	29.880	79.489	105.128	124.869	98.246	99.352	3.410	89.077	46.918	135.302	1.298.970
mutatie bijdrage	0	4.463	-241	-924	-67	306	-592	-924	-38	-686	-391	-906	0
begroting 2019 bijdrage op basis van deelname aan submodules													
Ambulante ondersteuning alle leeftijden	302.478	102.554	7.470	16.729	30.419	31.217	20.676	28.748	987	25.331	9.874	28.475	302.478
Verblijf	118.889	40.309	2.936	6.575	11.956	12.270	8.127	11.299	388	9.956	3.881	11.192	118.889
Ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr	153.425	52.018	3.789	8.485	15.429	15.834	10.488	14.581	500	12.849	5.008	14.443	153.425
Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf	58.395	19.799	1.442	3.230	5.872	6.027	3.992	5.550	190	4.890	1.906	5.497	58.395
Jeugdbescherming 0-18/23jr	88.642	30.054	2.189	4.902	8.914	9.148	6.059	8.425	289	7.423	2.894	8.345	88.642
Hulp bij huishouden vanaf 18jr	134.013	77.078	0	12.573	0	0	15.540	0	0	0	7.421	21.401	134.013
Hulpmiddelen alle leeftijden	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Dyslexie	88.642	30.054	2.189	4.902	8.914	9.148	6.059	8.425	289	7.423	2.894	8.345	88.642
Activerend werk	131.831	55.792	4.064	9.101	0	16.983	11.248	0	0	13.781	5.372	15.491	131.831
Centrumtaak beschermd wonen	134.013	49.589	3.612	8.089	14.709	15.095	9.998	13.901	477	0	4.775	13.769	134.013
Bovenregionale zorg Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd	88.642	30.054	2.189	4.902	8.914	9.148	6.059	8.425	289	7.423	2.894	8.345	88.642
	1.298.970	**487.299**	**29.880**	**79.489**	**105.128**	**124.869**	**98.246**	**99.352**	**3.410**	**89.077**	**46.918**	**135.302**	**1.298.970**

Bijlage 2. Geprognotiseerde balans meerjarig

bedragen x € 1.000

Activa per 31-12	Begin balans 2018	2018	2019	2020	2021	2022	Passiva per 31-12	Begin balans 2018	2018	2019	2020	2021	2022
Vaste activa							**Vaste passiva**						
Materiële vaste activa							**Eigen vermogen**						
Financiële vaste activa							Algemene reserves						
Immateriële vaste activa							Bestemmingsreserves						
							Totaal eigen vermogen	0	0	0	0	0	0
							Voorzieningen						
							Langlopende schulden						
Totaal vaste activa	0	0	0	0	0	0	**Totaal vaste passiva**	0	0	0	0	0	0
Vlottende activa							**Vlotten passiva**						
Onderhanden werk													
Voorraden													
Kortlopende vorderingen	508	67	67	67	67	67	Kortlopende schulden	1.224	146	146	146	146	146
Liquide middelen	977	83	83	83	83	83							
Overlopende activa	127	127	127	127	127	127	Overlopende passiva	388	131	131	131	131	131
Totaal vlottende activa	1.612	277	277	277	277	277	**Totaal vlottende passiva**	1.612	277	277	277	277	277
TOTAAL	1.612	277	277	277	277	277	TOTAAL	1.612	277	277	277	277	277

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Bijlagen overdrachtsdossier MGR SD CG

Inhoudsopgave pag.nr.

Bijlage A: Achtergrondinformatie oprichting, start en doorontwikkeling MGR 2

Bijlage B: Besluitenlijsten Algemeen Bestuur MGR 2017 21

Bijlage C: Notitie Covernance MGR 29

Regio Centraal Gelderland

SAMEN, VOOR ELKAAR

Bijlage A: Achtergrondinformatie oprichting, start en doorontwikkeling MGR

Hoofdstuk 1. Context

In dit document krijgt u inzicht in de ontstaansgeschiedenis van de MGR SD CG, de wijze waarop deze MGR zich heeft ontwikkeld in 2017 en de doorontwikkeling in 2018.

Visie en ambitie

Gemeenten hebben in november 2015 uitgesproken dat je door taken samen uit te voeren meer kwaliteit van zorg kunt bieden aan inwoners tegen lagere kosten. Ook is een belangrijke meerwaarde van samenwerking, dat er in een grote verband innovaties bij (boven) regionaal werkende partners tot stand gebracht kan worden die je als individuele gemeente niet of met veel meer moeite, capaciteit en financiën tot stand van kan brengen. Gemeenten verwachten dat zij door samen te werken de transformatie van het sociaal domein effectiever en sneller kunnen realiseren.

Daarbij hebben de gemeenten zich ook uitgesproken over de vorm waarin de samenwerking zou moeten plaatsvinden. Zij gaan voor een duurzaam samenwerkingsverband, waarin er wel vrijwillig maar niet vrijblijvend wordt samengewerkt en gemeenten zich duurzaam committeren aan de gemaakte samenwerkingskeuzes. Door het samenwerkingsverband een juridische entiteit te geven zorg je ervoor dat het samenwerkingsverband ook toegerust is om de taken zelfstandig en met slagkracht uit te voeren.

Op basis van een aantal inrichtingsprincipes hebben de colleges zich in november 2015 uitgesproken voor een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling als meest passende vorm. Deze regeling is uitgewerkt en in juli 2016 voorgelegd aan de 12 colleges. Bovendien is de ambitie van de gemeenten uitgesproken om samenwerking binnen het sociaal domein in de regio Centraal Gelderland in de toekomst uit te breiden. Dan gaat het om andere taken binnen het sociaal domein waarbij regionale samenwerking van toegevoegde waarde is voor de gemeenten en haar inwoners en die dan als module aan de MGR zou kunnen worden toegevoegd. Het toevoegen van nieuwe modules vergt telkens nieuwe besluitvorming door colleges en raden. Vervolgens neemt iedere gemeente ook een besluit of het wil deelnemen aan de betreffende module.

Belangrijke uitgangspunten van gemeenten voor de MGR zijn:

- Borging en versterking van de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners;
- Integrale sturing op de transformaties binnen het sociaal domein;
- Ruimte voor lokaal maatwerk en keuzevrijheid;
- De mogelijkheid om de samenwerking (organisch) te intensiveren en uit te breiden.

In 2017 is gestart met de eerste module onder de MGR, de module Inkoop.

Ter illustratie, hierbij twee interviews die eerder zijn verschenen op de website van Regio Centraal Gelderland met respectievelijk Helga Witjes, voorzitter van het Algemeen Bestuur (AB) van de MGR,

en Arthur Boone, voorzitter van het GO Sociaal Domein en voorzitter van de bestuurscommissie inkoop i.o.

Helga Witjes, wethouder Lingewaard en voorzitter Algemeen Bestuur MGR SD CG:

"Alles voor een optimale dienstverlening naar de inwoners"

Regio Centraal Gelderland is een samenwerkingsverband tussen 12 gemeenten gericht op activiteiten in het sociaal domein. Een gemeenschappelijke regeling als deze, is een vertrouwd fenomeen. Wat de samenwerking uniek maakt is de modulaire opbouw van het samenwerkingsverband. Helga Witjes, wethouder Financiën, Jeugd, Onderwijs, Dienstverlening van de gemeente Lingewaard is voorzitter van deze Modulair Gemeenschappelijke Regeling (MGR) en licht de visie en doelstellingen van de MGR verder toe.

Samenwerken en ontzorgen

"Als regio staan we met zorgaanbieders en gemeenten gezamenlijk voor de opgave om de transformatie in het sociaal domein zo goed mogelijk vorm te geven met als doel optimale dienstverlening voor de inwoners. We hebben al laten zien dat er grote voordelen te behalen zijn in de regionale samenwerking op een onderwerp als inkoop en als gemeenten willen wij hiermee doorgaan", aldus Witjes.

"De modulaire aanpak, ofwel een aanpak waarvoor wij kiezen voor maatwerk per thema, krijgt vooralsnog vorm in modules gericht op onderwijs, participatie en inkoop."

(bron: www.regiocentraalgelderland.nl, mei 2017)

Arthur Boone, wethouder Westervoort en voorzitter GO Sociaal Domein:

"De MGR is van en voor de regio."

Het sociaal domein is de laatste jaren enorm veranderd. In het kader van de participatiesamenleving, en kostenbesparing, heeft de overheid in 2015 drie grote taakgebieden onder verantwoordelijkheid van de gemeenten gebracht. Onderdeel van die decentralisaties vormt ten eerste de overheveling van de begeleiding, ondersteuning en verzorging uit de AWBZ naar de 'Wet maatschappelijke ondersteuning' (Wmo). Verder ligt de uitvoering van de 'Participatiewet' inmiddels bij gemeenten en zijn gemeenten nu verantwoordelijk voor de jeugdzorg, de jeugdbescherming en –reclassering, de Jeugd GGZ en de zorg voor licht verstandelijk gehandicapte jeugd. Alles met het doel om de zorg voor de burger zo dichtbij mogelijk te organiseren.

De meerwaarde zit in de samenwerking." Want dat is wat noodzakelijk is om echt te transformeren. "Als gemeente heb je de verantwoordelijkheid gekregen, dat de zorg op een goed niveau is en voorhanden is indien nodig. Daarvoor is ketensamenwerking belangrijk en marktwerking." Er is behoefte aan goede kwaliteit met een gezonde prijs/kwaliteitverhouding.

"Ik heb vanaf het begin geloofd, dat we samen goede resultaten kunnen behalen. Dat betekent dat je naar elkaar luistert, dingen samen goed moet regelen; een stevige organisatie opzetten met een

deskundig en betrokken inkoopteam dat zich niet alleen bezighoudt met de prijs, maar ook met de kwaliteit van de dienstverlening."

Bestuurlijke opgave

Het gaat erom de verbinding te kunnen maken, in de haarvaten van de samenleving te zitten en zo snel achter de voordeur te kunnen kijken. Zowel binnen onze eigen gemeente als in de regionale samenwerking willen we dat iedereen toegang heeft tot de juiste zorg, zowel ten aanzien van Jeugd, zorg als Wmo. Dat wordt ook de bestuurlijke opgave voor de komende jaren, om op deze manier daadwerkelijk invulling te kunnen geven aan de transformatie."

(bron: www.regiocentraalgelderland.nl, juni 2017)

1.1. Aanleiding

Aanleiding voor deze terugblik en vooruitblik is de afspraak met het Algemeen Bestuur (AB) dat is vastgelegd in de begrotingswijziging 2017 en meerjarenbegroting 2018 e.v.. Daarbij is aangegeven dat bij de MGR is uitgegaan van een opbouwjaar in 2017 met het toewerken naar een MGR met drie modules. De toevoeging van de nieuwe samenwerkingsmodules in 2018 houdt in dat de begroting voor 2018 moet worden gewijzigd.

"Ervaring wordt opgedaan, processen worden verbeterd en inzichten worden bijgesteld. De regio en de MGR verkeren op dit dossier nog steeds in een opbouwfase. Aan sommige taken is al uitvoering gegeven en daarin worden de processen geoptimaliseerd. Andere taken zijn nog niet opgepakt en moeten nog van de bodem worden opgebouwd. De verdere inrichting en uitbreiding van de MGR is een complex bestuurlijk-politiek proces dat vraagt om ruime flexibiliteit. En dat geldt ook voor de (personele) opbouw en samenstelling van de organisatie.

In dit licht bezien is het onverstandig om een indicatie te geven over de exacte invulling van de organisatie. Dat zal een schijnzekerheid creëren, mede omdat er factoren zijn, zoals o.a. de noodzakelijke politieke besluitvorming omtrent de mogelijk in te stromen modules die nog kunnen wijzigen en die van invloed zijn op de taken en de capaciteit van de MGR-organisatie.

In het eerste kwartaal van 2018 zal een evaluatie plaatsvinden op basis van de feitelijke situatie, taken en werkzaamheden."

(bron: meerjarenbegroting 2018 MGR)

Het AB heeft op 8 december 2017 aangegeven dat het voor een evaluatie op dit moment te vroeg is. Daarvoor moet er meer ervaring zijn opgedaan met het werken met drie modules binnen de MGR op de wijze zoals beschreven in de notitie Governance van de MGR. Wel kan een beeld worden geschetst van de ontwikkeling tot nu toe en de opgaven die er liggen om te gaan werken op deze manier. Dat wordt in dit overdrachtsdossier gedaan.

Hoofdstuk 2. Ontstaan MGR

In dit hoofdstuk wordt de ontstaansgeschiedenis van de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling sociaal domein centraal Gelderland toegelicht aan de hand van diverse documenten. Hierbij wordt o.a. gerefereerd aan informatie, die in mei 2016 middels een brief is verstrekt aan de raden.

2.1. Ontstaan MGR

In november 2015 hebben alle colleges op basis van de gezamenlijk opgestelde notitie het besluit genomen om een aantal taken binnen het sociale domein gezamenlijk uit te voeren. Daarbij hebben alle colleges ook unaniem de intentie uitgesproken om deze uitvoeringstaken in een steviger construct vorm te geven dan de huidige netwerkorganisatie, te weten in een modulaire gemeenschappelijke regeling.

In de bestuurlijke overleggen is steeds weer de wens tot een minder vrijblijvende samenwerking uitgesproken: vrijwillig, en mét optimale lokale beleidsvrijheid maar graag minder vrijblijvend zodat er meer tempo en efficiency in de uitvoering van taken wordt gerealiseerd. Behalve dat dit goed is voor gemeenten en hun inwoners, is het ook positief voor aanbieders die zich hierdoor met minder lastendruk geconfronteerd zien.

De colleges hebben ervoor gekozen om deze uitvoeringstaken onder te brengen in een Modulaire Gemeenschappelijke Regeling. Dit is een openbaar lichaam waaraan bevoegdheden worden gemandateerd of gedelegeerd. De samenwerkingstaken uitvoeren vanuit een modulaire Gemeenschappelijke Regeling levert slagkracht op doordat dit de uitvoeringsorganisatie het benodigde mandaat biedt om werkzaamheden eigenstandig en direct uit te voeren. Binnen vooraf gestelde uitvoeringskaders. Daarnaast biedt het openbaar lichaam van de GR rechtspersoonlijkheid zodat het zelfstandig kan optreden in het maatschappelijk verkeer. Het modulaire karakter betekent dat colleges keuzes kunnen maken aan welke modules zij wel of niet deelnemen. Hiermee realiseren we de wenselijk geachte flexibiliteit in inhoud, kleinere (tijdelijke) coalities en flexibele toe- en uittreding.

De beleidstaken voor de zorg gaan niet over naar de MGR maar blijven bij de gemeente. Datzelfde geldt voor de budgetten van de zorg: deze blijven bij de afzonderlijke gemeenten.

Kaderstellende en controlerende rol van de gemeenteraad

Door te kiezen voor een MGR is het publiek rechtelijk toezicht op de samenwerking geborgd. De wet gemeenschappelijke regeling (Wgr) is van toepassing. Daarmee kan de gemeenteraad invulling geven aan haar kaderstellende en controlerende rol. De MGR oefent taken uit die tot de bevoegdheid van het college behoren. Er gaan geen taken over die tot de bevoegdheid van de gemeenteraad behoren. Voor de start van de MGR was daarom toestemming van de gemeenteraden nodig. Deze kan alleen onthouden worden, wanneer sprake is van strijd met het recht of het algemeen belang (art. 1 , tweede lid van de Wgr).

Vervolgens wordt de gemeenteraad betrokken bij de volgende onderwerpen:

- Toestemming van de raad is nodig bij het wijziging van de regeling, zoals het toevoegen van nieuwe samenwerkingsmodules, uittreden uit, toetreden tot of opheffen van de regeling;
- Zienswijze van de raad is nodig bij liquidatieplan;
- Zienswijze van de raad is nodig bij jaarrekening en begroting;
- Verantwoording van de AB leden aan de eigen raad.

Juridische afspraken

Voor de oprichting van de MGR werd een regeling opgestart, die eind 2016 is vastgesteld nadat de 12 gemeenteraden hiermee hebben ingestemd. In deze regeling was de module Inkoop als enige module van de MGR opgenomen. Deze regeling is eind 2016 in de Staatscourant gepubliceerd. In de regeling zijn de uitgangspunten en afspraken zoals deze waren gemaakt in het voortraject met betrekking tot de basistaken van de MGR beheerorganisatie en de module Inkoop vastgelegd. Deze staan hieronder nader uitgewerkt.

2.2. MGR beheerorganisatie

De gemeentesecretarissen zijn in 2016 belast met de aansturing van de uitwerking van de MGR. Gezien de focus op het starten van de module Inkoop is de oprichting, organisatieplan en juridische regeling van de MGR en het organiseren van de basistaken in de MGR beheerorganisatie direct verbonden met de besluitvorming over de module Inkoop.

Met betrekking tot de inrichting van de MGR:

- De MGR is een collegeregeling – daarbij wordt uitgegaan van uitvoerende taken;
- De budgetten blijven bij de afzonderlijke gemeenten blijven. De uitbetaling blijft taak van de lokale gemeente;
- We starten met een MGR waarbij er in elk geval één module is, te weten 'inkoop sociaal domein'. Onder die module komen de percelen te hangen waar gemeenten individueel al of niet op intekenen.

2.3. Module Inkoop

De 12 gemeenten die in 2015 en 2016 gezamenlijk op regionaal niveau jeugdhulp en Wmo hebben ingekocht, hebben de intentie uitgesproken om dat ook voor 2017 en volgende jaren gezamenlijk te doen.

Er was begin 2016 een grote druk ontstaan om besluiten te nemen voor een methodiek van gezamenlijke inkoop: De termijn voor de regionale contracten van Jeugd en Wmo zouden op 31 december 2016 verstrijken. In het Georganiseerde Overleg Sociaal Domein (GO) van 4 maart 2016 is unaniem ingestemd met het voorstel om deze inkoop vorm te geven volgens het gezamenlijk te ontwikkelen Interactief Aankoopsysteem (I.A.S.). Dit model biedt de regio meer en betere

mogelijkheden om de transformatie van het sociale domein in de komende jaren samen met aanbieders én inwoners/cliëntvertegenwoordigers te realiseren. Met oog voor een hoge kwaliteit en doelmatigheid.

De 12 gemeenten hebben in vervolg op dit regionale besluit een marktconsultatie georganiseerd. Daarbij zijn zij in samenspraak met de markt (aanbieders) en cliëntvertegenwoordigers gekomen tot een nieuwe indeling van de percelen. Gemeenten is gevraagd een definitief besluit te nemen over de percelen waarin zij willen participeren.

In april 2016 wordt er in de raden een besluit genomen tot het inzetten van een interactief aankoop systeem (IAS) ten behoeve het gezamenlijk inkopen van ondersteuningsaanbod voor inwoners van de regio Centraal Gelderland in co- creatie met aanbieders en inwoners.

Bij de gemaakte afspraken over I.A.S. zijn de volgende vertrekpunten gehanteerd:

- Uittreden uit het I.A.S. kan tegen de dan geldende uittredingsvoorwaarden;
- Toetreding tot perceel op elk moment mogelijk, tegen dan geldende perceelvoorwaarden;
- De gemeente behoudt beleidsruimte en lokaal maatwerk-mogelijkheden binnen het I.A.S.;
- Deelnemen aan I.A.S. betekent minimaal gezamenlijk inkopen, gezamenlijk contractmanagement en contractbeheer met betrekking tot regionale percelen;
- Innovatie maakt deel uit van I.A.S.;
- Percelen maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, veilig thuis en beschermd wonen maken medio 2016 geen deel uit van perceelkeuze;

Het betreft de volgende percelen:
1) ambulante ondersteuning alle leeftijden
2) verblijf
3) ondersteuning op locatie aanbieder 0-18/23jr
4) Spoedeisende zorg en crisishulp zonder verblijf
5) jeugdbescherming 0-18/23jr
6) hulp bij huishouden vanaf 18jr
7) hulpmiddelen alle leeftijden
8) dyslexie
9) activerend werk

Met het regionaal gezamenlijk inkopen van jeugd, Wmo, Centrumtaken (nu alleen Beschermd Wonen) en activerend werk realiseert de gemeente de volgende doelen:

- Vergroten van inkoopkracht;
- Versterken van de kwaliteit van zorg en de keuzevrijheid voor inwoners;
- Lokale en subregionale sturingsmogelijkheden binnen regionale samenwerking in contractering;
- Het beste van verschillende inkoopmodellen met elkaar verbinden;
- Efficiency winst door minder en gedeelde administratieve last in de contractering;
- Gezamenlijk leren en ontwikkelen in het sociaal domein.

“Inkoop is een middel en geen doel op zich. (…) Alle ogen waren op ons gericht; het welslagen van de Module Inkoop straalde ook af op het succes van de MGR als geheel.”

(bron: interview Pieter-Bas Kimmel, adviseur inkoop en toegang bij gemeente Westervoort en Coördinator contractmanagement bij Module Inkoop tot 1 juli 2017)

Argumenten

- *Kostenefficiënte invulling van de inkoop in het sociaal domein*
  Door gezamenlijk in te kopen worden efficiencyvoordelen behaald doordat inkoop- en contractmanagementtaken eenduidig en voor 12 gemeenten gezamenlijk worden gedaan vanuit een
  gezamenlijke structuur. Daardoor hoeft de gemeente zelf structureel minder menskracht en middelen in te zetten voor inkoop en aanbesteding, monitoring en contractmanagement.
  De financiële voordelen kunnen nog toenemen als gemeenten in de samenwerking ook taken met
  betrekking tot de backoffice (steeds meer) gezamenlijk gaan uitvoeren.
- *Sterke positie tegenover (grote) marktpartijen*
  12 Gemeenten die gezamenlijk zorg inkopen voor 500.000 inwoners hebben een stevige inkooppositie richting marktpartijen.
- *Continue transformatie van het sociaal domein*
  Door het open, interactieve karakter van dit aankoopsysteem krijgen goede transformatieproducten
  meer kans. Het is immers niet afhankelijk van jaarcycli in de aanbesteding maar dergelijke producten
  kunnen op elk moment, ook door eventueel nieuw toetredende aanbieders, een kans krijgen.
  Ervaringen met wat wel en niet werkt, komen daarmee in een hoger tempo beschikbaar aan de regio
  en de gemeente.
- *Het I.A.S. biedt ruimte voor lokaal maatwerk binnen de regionale inkoop*
  Om te beginnen is de gemeente vrij om binnen het perceel waar zij aan deelneemt, producten wel of
  niet af te nemen. Op de tweede plaats kunnen lokale zorgpartners toetreden tot het I.A.S. en is de
  gemeente daarmee verzekerd van lokaal aanbod indien gewenst. Op de derde plaats biedt het I.A.S.
  de ruimte om eigen pilots uit te voeren, waar andere gemeenten bij gebleken succes ook gebruik van kunnen maken. Bijvoorbeeld een pilot op het gebied van resultaatgestuurde financiering binnen één of meerdere percelen of een nieuw zorgarrangement.
- *Minder hoge regeldruk voor marktpartijen*
  De eenduidige inkoop door 12 gemeenten, die in co-creatie met aanbieders plaatsvindt in combinatie met de kans op langdurige afspraken zullen voor aanbieders gaan leiden tot minder regeldruk en minder administratieve lasten.
- *Juridisch geen noemenswaardig risico*
  Het I.A.S. is een combinatie van twee aanbestedingsmodellen, die als DAS zijn beschreven in de nieuwe aanbestedingsrichtlijn. Hierdoor worden geen noemenswaardige juridische risico's gezien.

Uitvoering en evaluatie

Drie jaar na deze aankoopprocedure wordt een evaluatie gehouden en daarna iedere twee jaar. De opgedane lessen worden met de regio gedeeld.

Op diverse manier is invulling gegeven aan deze evaluatie. Allereerst een 0-meting, in lijn met afspraken die met het Algemeen Bestuur en het GO zijn gemaakt. Daarnaast zijn er roadshows en evaluatiegesprekken geweest in 2017 en begin 2018 in de regio.

Michiel Noordanus, senior bestuursadviseur, gemeente Arnhem:

"Ten aanzien van de beoogde drie decentralisaties was 2014 een jaar waarin we dachten dat we onze zaakjes goed voor elkaar hadden en best wel tevreden waren. 2015 Was een jaar van chaos, onduidelijkheid en verbijstering. In 2016 Was dit omgeslagen in wanhoop: "Komen we hier ooit uit?". Maar ziedaar, in 2017 hebben we weer hoop gekregen, er is weer lijn gekomen in de regionale aanpak, vertrouwen overheerst. Dank aan het team van Module Inkoop, voor de duidelijkheid die jullie het afgelopen jaar hebben gecreëerd, de rapportages, dat iedereen elkaar weer weet te vinden. Ik ben superblij dat er weer ruimte ontstaat om met de inhoud aan de slag te gaan. Voor mij 'Joepie'!"

Hoofdstuk 3. Ontwikkeling in 2017

In hoofdstuk 2 heeft u kunnen lezen hoe de MGR SD CG tot stand is gekomen. In 2017 ging de MGR daadwerkelijk van start. Dit begon met de vorming van het bestuur, de start van de inkooporganisatie en de bedrijfsvoering van de MGR als geheel en gelijktijdig de voorbereiding van de komst van twee andere modules per 1 januari 2018: WSP en RBL.

3.1. MGR beheerorganisatie

De gemeentesecretarissen kregen de opdracht op basis van de regeling van de MGR de voorbereiding van de werkzaamheden van de MGR in gang te zetten. Daarvoor werd een Kwartiermaker aangesteld. Daarbij was duidelijk dat alles vanaf scratch af aan opgebouwd moest worden. Dit heeft bestuurlijk en ambtelijk veel tijd en energie gekost.

Een van de eerste acties was het samenstellen van een bestuur van de MGR op basis van voordracht door de 12 gemeenten. Op 3 februari 2017 is de opstartvergadering van de MGR geweest. Daarin zijn de AB leden en de plaatsvervangende leden benoemd. Daarbij is uit hun midden een DB gekozen. Bij de keuze van de samenstelling van het DB is aangegeven dat er een DB lid komt uit de gemeente Arnhem, een DB lid uit de middelgrote gemeenten en een DB lid uit de kleine gemeenten.

De tweede actie van de Kwartiermaker was het voorbereiden van de start van een team voor de module Inkoop per 1 april 2017, tot 1 april 2017 heeft de projectorganisatie haar werk gedaan. Vanaf 1 april moest een nieuw team klaar staan om de werkzaamheden over te nemen. Vanaf die datum zijn er ambtenaren gedetacheerd geweest vanuit de deelnemende gemeenten en zijn adviseurs extern ingehuurd om de werkzaamheden over te nemen en een nieuw team Inkoop te gaan formeren. Gelijktijdig moest er ingespeeld worden op nieuwe ontwikkelingen.

Het derde actiepunt was het opstarten van de bedrijfsvoering van de MGR als geheel. Alles moest vanuit het niets worden opgezet of omgebouwd worden naar de nieuwe situatie van de MGR. Van inschrijving Kamer van koophandel, zoeken huisvesting en ICT voorzieningen voor medewerkers module Inkoop en MGR beheer, voorbereiding HR-zaken om medewerkers in dienst te kunnen nemen en opstellen begroting en financiële administratie. Ter ondersteuning van de Kwartiermaker werden hiervoor een HR-adviseur, een controller a.i. en een managementassistent aangetrokken.

In de zomer van 2017 is een procesbegeleider aangetrokken om het proces van toetreding van WSP en RBL als module van de MGR voor te bereiden. Er werd in 2016 ook gesproken over de module verloningsbedrijf van de GR Presikhaaf om aan de MGR toe te voegen. In het najaar van 2017 is besloten dat een eventuele toetreding van deze module op zijn vroegst per 1 januari 2019 zou kunnen plaatsvinden.

In 2017 zijn diverse trajecten opgestart om per 1 januari 2018 een MGR te hebben met drie modules met medewerkers in dienst van de MGR:

- **Aanpassing van de regeling**. Samen met een werkgroep van juristen uit de deelnemende gemeenten werd hier hard aan gewerkt. Uiteindelijk kon hierover in september 2017 een afgewogen besluit worden genomen in het AB en kon de gewijzigde regeling voor zienswijze aan de raden worden aangeboden. Op 8 december 2017 heeft het AB de gewijzigde regeling

vastgesteld op basis van toestemming van alle 12 de raden en is deze 11 januari 2017 gepubliceerd in de Staatscourant.

- **HR-traject** om te komen tot een sociaal plan en een arbeidsvoorwaardenregeling. Dit vroeg om afstemming met de 12 gemeenten, mandaat van het AB om te onderhandelen namens de 12 gemeenten met de vakbonden en te komen tot een resultaat dat paste bij de gemeentelijke regelingen en de overgang van medewerkers naar de MGR uit gemeenten mogelijk te maken.

  Dit sociaal plan en arbeidsvoorwaardenregeling is van toepassing op de medewerkers van de modules Inkoop, WSP en RBL. Daarbij moesten afspraken gemaakt worden met het Rijn en IJssel college. Het tijdpad voor dit traject was kort. Het is echter gelukt om het sociaal plan en arbeidsvoorwaardenregeling in oktober vastgesteld te krijgen aan de zijde van de vakbonden en het AB en vervolgens een zorgvuldig plaatsingsproces in gang te zetten, zodat per 1 januari 2018 medewerkers in dienst van de MGR genomen konden worden.

  In het voorjaar van 2017 is een werving en selectieproces gestart voor zowel een directeur/secretaris als een manager Inkoop. De directeur/secretaris is in augustus 2017 begonnen en heeft het werk van de Kwartiermaker overgenomen, die in september is gestopt. De eerste ronde voor de werving van de manager Inkoop heeft geen geschikte kandidaat opgeleverd. Tussentijds is gewerkt met een manager a.i. die het team heeft opgebouwd. In het najaar is een tweede procedure voor de werving van een manager Inkoop gestart en daarnaast de werving van een controller. De manager Inkoop is 1 maart 2018 gestart en de controller is medio januari 2018 begonnen.

- **Begroting.** In 2016 was een projectbegroting vastgesteld voor de module Inkoop en een beheerorganisatie. Deze was echter als project begroot en niet als zelfstandige organisatie en zeker niet als organisatie in ontwikkeling, toegroeiend naar een MGR met meerdere modules. Daarom moest de begroting 2017 aangepast worden en verder moest de meerjarenbegroting vanaf 2018 ontwikkeld worden.

  Dit heeft geleid in de periode september tot en met november tot een verzoek aan de raden om hun zienswijze te geven, waarna het AB de begroting - rekening houdend met de reactienota op de zienswijze - op 8 december 2017 heeft vastgesteld. Daarbij zijn afspraken gemaakt over het toerekenen van transitiekosten aan de drie modules en de evaluatie van de module Inkoop en MGR beheerorganisatie begin 2018 om te komen tot een begrotingswijziging voor 2018 op basis van een MGR met drie modules en een passende begroting voor de module Inkoop en de MGR beheerorganisatie.

- **Governance.** Bij het opstellen van de gewijzigde regeling op basis van een MGR met drie modules werd steeds duidelijker dat er afspraken moesten komen over de governance van de organisatie. Dit betreft de bestuurlijke en ambtelijke lijnen voor advies en besluitvorming. Deze opdracht is bij de gemeentesecretarissen neergelegd. De werkgroep heeft een model uitgewerkt en met alle partijen besproken en gedeeld. De uitkomsten hierbij zijn op 8 december 2017 door het AB vastgesteld. De notitie is als bijlage toegevoegd. Daarmee zijn de

uitgangspunten geformuleerd om in 2018 op basis van dit governance model te gaan werken.

- **Overdracht WSP en RBL naar de MGR.** Naast de formele juridische zaken zoals het wijzigen van de MGR en de HR-zaken moesten er allerlei andere voorbereidingen worden getroffen, zoals de beëdiging van de leerplichtambtenaren, de DVO's met de gemeenten waar de RBL en WSP gehuisvest zijn en diensten afnemen. Ondertussen liep het reguliere proces van begrotingsbehandeling ook gewoon door als zelfstandige organisatie of samenwerkingsverband, rekening houdend met de toerekening van de transitiekosten.

- **DVO's.** Naast het vaststellen van de begroting en regeling moesten er voor de drie modules DVO's worden opgesteld en met de 12 gemeenten overeen worden gekomen. Deze DVO's zijn medio december 2017 allemaal getekend en zijn ingegaan in op 1 januari 2018.

- **Huisvesting, P- en F-dienstverlening.** Het AB heeft besloten voor de module Inkoop en de MGR beheerorganisatie te zoeken naar een gemeente waar naast huisvesting ook P- en F-diensten geboden kunnen worden. Dit levert duidelijk voordeel voor de MGR op ten opzichte van losse dienstverlening voor de MGR. Bij navraag in het AB bleek slechts één gemeente dit te kunnen bieden: gemeente Westervoort. Daarover zijn vervolgens afspraken gemaakt. Omdat het gereedmaken van de huisvesting enige tijd kost, is er tijdelijke huisvesting gezocht en gevonden in bedrijfsverzamelgebouw The Curve op bedrijventerrein IJsseloord II in Arnhem. De verhuizing is derhalve verschoven van 2017 naar februari 2018. De F-diensten en P-diensten zijn in de loop van 2017 al wel opgestart. Hetzelfde geldt voor de ICT-voorzieningen, die gezien de randvoorwaarden van het AB ook in de regio zijn afgenomen bij de RID.

Rol DB en AB

Bij de start van de MGR was er grote verwevenheid en betrokkenheid van het DB en het AB met het werk van de module Inkoop. Op aangeven van de Kwartiermaker en de adviseurs besprak het DB vraagstukken over de bedrijfsvoering en randvoorwaarden voor het team Inkoop om hun werkzaamheden naar behoren te kunnen uitvoeren. Deze rol wijzigde in de zomer van 2017: Hoe meer het bestuur zich ging richten op een MGR met meerdere modules, hoe meer taken werden verschoven naar het GO of bestuurscommissie i.o. om adviezen te geven aan DB en AB over besluiten die de module Inkoop aangingen.

Het DB en AB gingen zich daarmee al meer richten op de werkwijze zoals in de nieuwe regeling omschreven was en later in de nota governance werd aangegeven. Zo werd er lopende het jaar een steeds beter onderscheid gemaakt tussen de rol van DB/AB en de rol van het GO/bestuurscommissie i.o.. Op deze wijze zijn in de tweede helft van 2017 ook het RPO, namens het WSP, en het GRO, namens de module RBL, betrokken bij te nemen besluiten van het DB en AB betreffende zaken als de DVO's etc.

Er is een reglement van Orde opgesteld ten behoeve van het DB en het AB. Ook is een instellingsbesluit voor de bestuurscommissie opgesteld en onder voorwaarde van de wensen en bedenkingen van de gemeenteraden vastgesteld, zodat deze adviesrol van bestuurscommissies

zoveel mogelijk ingevuld kan worden. Dit is nodig om een goed onderscheid te maken tussen de gemeente als opdrachtgever en de gemeente als eigenaar en de rol van de gemeenteraden in dit verband.

3.2. Module Inkoop

Regio Centraal Gelderland koopt haar zorg voor 2017 en verder gezamenlijk in. De regio bestaat uit: Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rijnwaarden (per 1 januari 2018 gefuseerd met Zevenaar), Rozendaal, Wageningen, Westervoort en Zevenaar.

Vanaf begin 2017 is toegewerkt naar de start van een module Inkoop vanuit de MGR. Tot 1 april 2017 werd de inkoop vanuit een projectorganisatie geregeld, onder leiding van Viola Zevenhuizen. Deze projectorganisatie werd per 1 april 2017 ontbonden. De module Inkoop is formeel op 1 april 2017 van start gegaan. Daarvoor moest een nieuw team samengesteld worden. Toen het niet bleek te lukken om op korte termijn een manager Inkoop te werven, is er een selectie gedaan bij bureaus en is er een manager a.i. aangetrokken die het werk van inkoop, bekend is met regionale samenwerkingsverbanden en de regio goed kent. Daarnaast is gemeenten gevraagd medewerkers te detacheren en zijn medewerkers ingehuurd om de werkzaamheden van de projectorganisatie per 1 april direct over te kunnen nemen en ontwikkeling in gang te zetten.

Er werd tijdelijke huisvesting gevonden in The Curve in Arnhem, totdat naar het gemeentehuis van Westervoort verhuist kon worden. Dit is uiteindelijk per 5 februari 2018 geëffectueerd. De relatie met de gemeenten werd opgepakt en via roadshows bij de gemeenten werd opgehaald wat er nodig is voor een optimale samenwerking. De ambtelijke afstemming met het MAG werd voortgezet en de bestuurlijke lijn met het GO. Nieuwe ontwikkelingen rond de DBC werden samen met gemeenten opgepakt en in projectvorm uitgevoerd.

De begroting voor de inkooporganisatie was gebaseerd op een projectbegroting en paste niet goed bij de situatie van een module in ontwikkeling. Er was ook lang onduidelijkheid over taakverdeling en bijbehorende budgetten voor de module inkoop. Dit is in de begrotingswijziging 2017, zoals op 14 september 2017 naar de raden verzonden en op 8 december 2017 vastgesteld door het AB tot meer helderheid gekomen.

De voorbereiding van de DVO is ambtelijk en bestuurlijk goed verlopen. Daarin staan de werkzaamheden concreet verwoord, evenals de vormen van rapportage en wat partijen van elkaar verwachten en welke kosten daar tegenover staan.

3.3. Module Werkgeversservicepunt Midden-Gelderland (WSP)

In 2015 is een samenwerking gestart tussen 10 gemeenten in de regio en het UWV.
Het WSP voert taken uit voor de gemeenten Arnhem, Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar (voorheen Zevenaar en Rijnwaarden). De sturing van het WSP verloopt via het RPO waarin vertegenwoordigers van deze gemeenten en het UWV zitting hebben. In de loop van 2017 hebben deze leden ook de bestuurscommissie i.o. gevormd ten behoeve van advisering aan het DB en AB.

"Zonder werkgevers is er geen werk. Werkgevers zijn dan ook de belangrijkste partners om werkzoekenden aan een baan te helpen. Het is daarbij noodzakelijk dat zij op een zo goed mogelijke manier ondersteund worden bij het vervullen van hun personeelsbehoefte. Gemeenten hebben daarin een rol te vervullen, zeker met het aanleveren van geschikte kandidaten met "een afstand tot de arbeidsmarkt".

Dit is de openingstekst van het Strategisch Bedrijfsplan Werkgevers Servicepunt Midden-Gelderland (WSP) uit 2016. Daarnaast is ook een Operationeel Bedrijfsplan vastgesteld, waarin de doorontwikkeling van het WSP verder is uitgewerkt op gebied van doelstelling, personeel, organisatie en financiën.

Het Werkgeversservicepunt is sinds de oprichting in 2015 sterk in ontwikkeling. Het jaar 2017 is een 'roerig' jaar geweest waarin, na veel discussie over de begroting 2018 en daarmee samenhangend de omvang van de basisopdracht en de formatie van het WSP, uiteindelijk de taakstelling gehaald is. De gezamenlijke aanpap vanuit het WSP werpt zijn vruchten af. Een prestatie die vertrouwen geeft voor de toekomst en het behalen van de resultaten/begroting 2018.

Het jaar 2018 is het eerste jaar waarin het WSP onderdeel is van de MGR en, vanuit de MGR, met alle regio-partners afspraken zijn vastgelegd in dienstverleningsovereenkomsten. In eerste instantie is hiermee de basisdienstverlening (regulier accountmanagement en functiecreatie) geconcretiseerd; voor een aantal partners is tevens aanvullende dienstverlening afgesloten.

Het hoofddoel van het WSP is werkgevers te ondersteunen bij hun personeelsvoorziening, in het bijzonder door vacatures te vervullen met kandidaten zoals hierna onder A wordt beschreven. Daarnaast worden onderstaand de overige vormen van dienstverlening nader toegelicht.

A. Het plaatsen bij werkgevers van werkzoekenden die behoren tot de volgende doelgroepen:
- Kwetsbare werkzoekenden (Participatiewet, Wet banenafspraak);
- WW-intensieve dienstverlening (50+ers, jongeren (actieplan jeugdwerkloosheid);
- De WW-ers die vallen onder de wet Passend Werkaanbod (PAWA).

B. Opbouwen en onderhouden van kennis over onder A genoemde werkzoekenden en de eisen die door werkgevers aan deze werkzoekenden worden gesteld.
C. Onderzoeken van de vraag van de werkgever en, waar mogelijk, ombuigen van die vraag ten behoeve van de doelgroepen.
D. Het WSP richt zich op alle cliënten van de deelnemende partners. De bij A genoemde groepen krijgen binnen die opdracht bijzondere aandacht.
E. Advisering aan ondernemers op gebied van personeelsvoorziening is een doelstelling op zichzelf.
F. Werkgevers die, in het kader van de baanafspraken, kandidaten willen plaatsen die behoren tot het doelgroepregister (met een verdienvermogen tussen 40 en 80% van de loonwaarde) worden ondersteund door het analyseren van bedrijfsprocessen en het geven van advies.

3.4. Module Onderwijszaken - Regionaal Bureau Leerlingzaken (RBL) Midden-Gelre

In de regio Arnhem zijn sinds 2013 de leerplichttaken (met uitzondering van die van de gemeenten Renkum en Lingewaard) regionaal georganiseerd in het Regionaal Bureau Leerlingzaken Midden-Gelre (RBL). Sinds 2014 zijn ook de RMC-taken van Team VSV bij het RBL ondergebracht. Voor de

regionale uitvoering van deze taken binnen het RBL werd een pilotperiode van vier jaar vastgesteld (2013-2017).

Het RBL is de uitvoeringsorganisatie voor de volgende taken:

- Leerplichttaken voor 5-16 jarigen (geregionaliseerd per augustus 2013 m.u.v. Renkum en Lingewaard;
- Taken op gebied van kwalificatieplicht voor jongeren van 16 tot 18 jaar zonder startkwalificatie[1];
- RMC-taken voor jongeren van 18-23 jaar zonder startkwalificatie ((Team Voortijdige schoolverlaters (VSV) is ondergebracht in het RBL per oktober 2014).

Daarbij is besloten dat het RBL taken uitvoert voor de gemeenten Arnhem, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Westervoort en Zevenaar (voorheen Zevenaar en Rijnwaarden). De sturing van het RBL verloopt via de Gemeenschappelijke Regeling Onderwijszaken (GRO). Het betreft de onderdelen leerplicht en RMC van deze regeling.

De GRO is in eerste instantie opgericht om samen te kunnen werken op het beleidsveld Volwasseneneducatie. In 2011 is de GRO uitgebreid met de percelen leerplicht en Regionale Meld- en Coördinatiefunctie (RMC) voor voortijdig schoolverlaten (VSV).

In 2017 hebben de colleges van de deelnemende gemeenten een besluit genomen over het continueren van het RBL en een intentiebesluit over het onderbrengen van de Gemeenschappelijke Regeling Onderwijszaken (GRO) als module Onderwijszaken bij de Modulair Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein (MGR). Zij waren van mening dat de MGR een passende regeling en werkgever voor het RBL is. Bovendien heeft het AB GRO op 7 juni 2016 uitgesproken dat het onderbrengen van de GRO bij de MGR het voorkeursscenario is voor het continueren van het RBL.

In de regeling is opgenomen dat het bestuur van de MGR bestuurscommissies kan instellen. Het AB GRO heeft aangegeven dat het een voorwaarde is bij het onderbrengen van de GRO bij de MGR, dat de wethouders Onderwijs de module Onderwijszaken (blijven) aansturen. De enige manier om dit juridisch te regelen is het instellen van een bestuurscommissie.

De module Onderwijszaken is opgebouwd uit submodules. Op dit moment doen binnen de GRO negen gemeenten mee met de submodules Kwalificatieplicht en RMC en zeven gemeenten met de submodule Leerplicht.

[1] Startkwalificatie: een havo, vwo of minimaal MBO-2 diploma.

Hoofdstuk 4. Doorontwikkeling 2018

De taken van de MGR beheerorganisatie betreffen:

- De algemene aansturing module(s) op hoofdlijnen en alle bestuurlijke activiteiten;
- Voorbereiding en uitwerking van de bestuursvergaderingen (dagelijks en algemeen bestuur);
- Terugkoppeling naar colleges en gemeenteraden van deelnemende gemeenten;
- Ondersteunen van de bedrijfsvoering en integraal HR beleid.

Daarmee richten we ons op:

1. Rechtmatige besluitvorming door algemeen en dagelijks bestuur;
2. Verantwoording afleggen aan het algemeen en dagelijks bestuur;
3. Verbinding tussen MGR en deelnemende gemeenten;
4. Verbinding binnen de modules van de MGR organisatie.

Op basis van de ontwikkelingen in 2017 gaat de MGR beheerorganisatie verder met de doorontwikkeling. Dit betreft:

- Werken conform de regeling;
- Werken conform de notitie Governance;
- Werken aan integrale bedrijfsvoering.

4.1. Werken conform de regeling

De regeling is eind 2017 vastgesteld. Daarin is een duidelijk werkwijze neergelegd van de cyclus van uitvoeringsplan, uitvoeringsprogramma, meerjarenbegroting en jaarrekening. Ook andere afspraken betreffende het mandaat en archief zijn daarin vastgelegd, die in 2018 vragen om aandacht van de MGR beheerorganisatie. Het betreft de volgende werkzaamheden:

- Omdat de MGR op 1 april 2017 is gestart als beginnende organisatie is er nog geen meerjaren uitvoeringsplan voor de module Inkoop en de MGR beheerorganisatie. Vanaf 1 januari 2018 zijn twee modules toegevoegd aan de MGR, waarvan de RBL een tweejarig uitvoeringsplan heeft en de WSP haar driejarig plan medio 2017 heeft moeten wijzigen.
- Dit betekent concreet dat er een inhaalslag gemaakt moet worden wat betreft het ontwikkelen van een uitvoeringsprogramma voor alle modules voor 2019 en een uitvoeringsplan voor de periode 2020 t/m 2023. Daarmee heeft het AB besloten voor 2018 geen integraal uitvoeringsprogramma meer te ontwikkelen voor de hele MGR, maar te werken op basis van de begroting en de afgesloten DVO's;
- De begroting voor 2018 is begin 2018 wel gewijzigd, omdat de modules RBL en WSP een eigen begroting hebben laten vaststellen in 2017. Verder is besloten dat er door de MGR beheerorganisatie en de module Inkoop begin 2018 wordt geëvalueerd. Het AB heeft in 2017 besloten die te doen in de vorm van dit overdrachtsdossier (voor wat betreft de MGR beheerorganisatie) en een 0-meting voor de module Inkoop,.
- Eind 2017 / begin 2018 zijn in de gemeenten op basis van de DVO's mandaat- en volmachtbesluiten opgesteld.

- Begin 2018 heeft het DB een organisatiebesluit, directiebesluit, mandaat- en volmachtregelingen en ondermandaatregeling opgesteld;
- Voorjaar 2018 wordt verder gewerkt aan de kaders voor het archiefafspraken conform de regeling en privacyafspraken voor de gehele MGR met haar drie modules.

4.2. Werken conform de notitie Governance

Bestuurlijk

- AB en DB
- Bestuurscommisssies

In de notitie Governance (zie bijlage) is een beeld geschetst van de samenstelling van het AB en DB en de bestuurscommissies. Het AB, DB en de bestuurscommissie krijgen na 21 maart 2018 een nieuwe samenstelling. Daarbij kan meteen aangesloten worden bij de lijn die hiervoor in de notitie Governance MGR is weergegeven.

Met de instelling van drie bestuurscommissies wil het AB invulling geven aan de notitie Governance. Na de verkiezingen zullen de nieuwe raden worden gevraagd hun wensen en bedenkingen kenbaar te maken over het instellen van deze bestuurscommissies. Daarna kunnen zijn conform het instellingsbesluit formeel aan de slag in de nieuwe samenstelling.

***Advies colleges**:*

Voor de samenstelling van de bestuurscommissies wordt geadviseerd de inhoudelijk portefeuillehouder voor te dragen.

Voor de samenstelling van het AB wordt geadviseerd portefeuillehouders voor te dragen die zich meer richten op financiën, bedrijfsvoering en personele zaken. Er wordt vanuit gegaan dat er door personele unies ook portefeuillehouders zijn met een inhoudelijke binding met de MGR in het AB en het uit hun midden gekozen DB.

Werken conform de notitie Governance vraagt goede ambtelijke voorbereiding en afstemming met accountmanagers, controllers, juristen en ambtelijk op de drie terreinen (Inkoop, WSP en Onderwijs).

Ambtelijk

De notitie Governance geeft aan hoe ambtelijk gewerkt zou moeten. Daarbij is een essentiële rol weggelegd voor de accountmanager die per gemeente wordt aangesteld als aanspreekpunt voor de MGR, adviseur van het AB-lid. Een belangrijke rol is het zorgdragen voor tijdige besluitvorming door college en gemeenteraad. Ten behoeve van deze rol neemt de accountmanager deel aan het voorbereidend ambtelijk overleg voorafgaand aan de AB- vergaderingen. Daarnaast stemt het in de eigen gemeente af op inhoudelijke, juridische en financiële aspecten.

4.3. Werken aan een integrale bedrijfsvoering

De bedrijfsvoering van de MGR en haar drie modules vraagt in 2018 aandacht. Dit betreft het gemeenschappelijke HR-beleid dat grotendeels nog ontwikkeld moet worden, de financiële organisatie, waarbij de controller zijn rol gaat innemen ten opzichte van de drie modules, de AOIC-cyclus en het inkoopbeleid dat ontwikkeld moet worden en de realiteit dat de drie modules op drie verschillende plekken gehuisvest zijn.

Daarnaast zijn hierboven zaken genoemd als archiefwerkzaamheden, maar ook de nieuwe privacywetgeving vraagt om extra tijd en aandacht. Daarbij wordt een beroep gedaan op kennis en kunde vanuit de deelnemende gemeenten.

Naast de formele zaken zoals in de regeling overeengekomen, heeft de MGR vanaf 1 januari 2018 te maken met 70 medewerkers verdeeld over de drie modules en de MGR beheerorganisatie. Daarbij moet een groot aantal HR-regelingen nog gemaakt worden. Dit kan pas nadat er een OR is gevormd. Ook moeten er zaken met het BGO worden afgestemd.

“Wat zou het mooi zijn als de MGR sociaal domein centraal Gelderland het vooroord is voor andere regio’s in den lande. We zijn een van de eerste modulaire gemeenschappelijke regelingen, ik denk ook de meest uitgebreide. Ik ken alleen maar Nijmegen en Noord-Limburg. Je kunt als voorbeeld dienen.

Je doet het goed als uitvoeringsorganisatie als je je doelstellingen en taken behaald en een goede klanttevredenheid hebt, vanuit de gemeenten en de burgers waar je het voor doet.”

(bron: interview Jan-Willem Hulstein, Kwartiermaker MGR SD CG van 1 januari 2017 tot 1 september 2017)

Naast de hierboven genoemde werkzaamheden bestaan de overall taken van de MGR beheerorganisatie uit :

- Het voorbereiden en uitwerken van bestuursvergaderingen van het AB en DB;
- De afstemming qua inhoud en planning met de secretarissen van de bestuurscommissies en managers van de modules;
- Invulling geven aan BBV en P&C-cyclus;
- Zorgdragen voor uitvoering van de DVO’s door de modules;
- Leveren van een bijdrage aan intergemeentelijke bestuurs- en ambtelijke gremia; kwalitatieve en tijdige informatievoorziening via deelname of bijdrage aan diverse overlegsituaties en gerichte communicatie;
- Het zorgdragen voor integraal beleid binnen de MGR op terrein van HR en het zoeken met elkaar naar de inhoudelijke verbinding van de drie modules, zodat de dienstverlening van de MGR richting de deelnemende gemeenten en haar inwoners verder kan worden geïntensiveerd.

4.4 Randvoorwaarden

Na 21 maart is het belangrijk snel zicht te hebben op de samenstelling van het nieuwe AB die een nieuw DB uit haar midden vormt. Ook de samenstelling van de bestuurscommissies vraagt aandacht. De nieuwe raden krijgen te maken met verzoeken om hun zienswijze. De medewerkers van de MGR zijn natuurlijk bereid om, samen met bestuurders en accountmanagers, hen desgewenst van aanvullende informatie te voorzien.

Om bovenstaande taken uit te kunnen voeren is een samenspel met de accountmanagers van de gemeenten essentieel. In de eerste helft van 2018 gaan we deze werkwijze verder ervaren en uitbouwen. Vanuit Governance is hiervoor een projectleider beschikbaar om ons hierbij te ondersteunen.

De managers en medewerkers van de drie modules geven invulling aan de overeengekomen diensten en innovatie. Daarvoor zijn ambtelijke afstemming en bestuurlijke kaders essentieel.

Ook de MGR beheerorganisatie staat voor een grote uitdaging om bovenstaande te realiseren.. Er is bij de start van de MGR gekozen voor een lean en mean organisatie met een directeur-secretaris voor 18 uur en een management assistent voor 20 uur. Op 8 februari 2018 heeft het Algemeen bestuur op grond van de evaluatie van werkzaamheden in 2017 en planning van werkzaamheden in 2018 geconstateerd dat de bezetting van een directeur/secretaris van 18 uur per week onvoldoende is. Het Algemeen bestuur heeft ingestemd met het voorstel om voor 2018 de uren met 10 uur per week uit te breiden en dit zo te verwerken in de begroting. Eind 2018 wordt deze uitbreiding van uren geëvalueerd.

Voor het uitvoeren van de planning & control cyclus (begroting, rapportages en jaarrekening) is er in het jaar 2017 een controller ingehuurd. Ten behoeve van de werkzaamheden vanaf 2018 wordt uitgegaan van een onafhankelijke controller van 0,5 fte voor de beheerorganisatie met een onafhankelijke financiële functie richting het DB. Daarbij wordt ervan uitgegaan dat iedere module zijn eigen financiële functie heeft ten behoeve van begroting , rapportages en input voor de jaarrekening ten behoeve van de bestuurscommissies en de beheerorganisatie.

4.5. Succesfactoren

Regionale samenwerking is succesvol wanneer er sprake is van:

- Gezamenlijke missie/ambitie (inhoud);
- Eigenaarschap bij deelnemers/gemeenten;
- Ruimte voor lokale belangen/ ‘couleur locale’;
- Aandacht voor vertrouwen en informele ontmoetingen;
- Kennis delen en vieren van (deel)successen;
- Realisatie transformatie doelstellingen (niet alleen nadruk op kosten);
- Duidelijke rollen (eigenaar/opdrachtgever, voorzitter, DB, AB, ambtelijk overleg en bestuurscommissie;
- Verkleinen afstand gemeenten – MGR Sociaal Domein.

Bovenstaande succesfactoren, zoals geformuleerd in de notitie Governance, worden onderschreven in het onderzoeksrapport Institute for Management Research, Radboud Universiteit ‘Samen werken

aan effectieve regionale samenwerking' (Onderzoek uitgevoerd in opdracht van het programma Sterk Bestuur van de Provincie, juni 2017):

"Vertrouwen is een van de factoren die betrekking heeft op de relaties tussen gemeenten. Deze factor blijkt de effectiviteit van regionale samenwerking direct te beïnvloeden en heeft ook een zelfversterkend effect."

In dit rapport doen we verslag van een onderzoek naar de vraag wat de effectiviteit van regionale samenwerking verklaart. Het doel is om op basis hiervan handreikingen te bieden voor effectieve regionale samenwerking. We hebben ons hierbij gericht op één specifiek domein, namelijk de sinds januari 2015 gedecentraliseerde taken op het terrein van de jeugdzorg en de Wmo. De hoofdvraag die we beantwoorden is: Welke factoren verklaren de mate waarin de (gemeenten binnen de) zeven regionale samenwerkingsverbanden in Gelderland effectief samenwerken op het terrein van de jeugdzorg en Wmo?

Om deze vraag te beantwoorden hebben we in de zeven regionale samenwerkingsverbanden allereerst interviews gehouden met bestuurders; daarnaast een vragenlijstonderzoek uitgezet onder de overige bestuurders, gemeentesecretarissen, ambtenaren die betrokken zijn bij de regionale samenwerking op het terrein van de Wmo en jeugdzorg en onder raadsgriffiers; en ten slotte een groepsmodelbouwsessie gehouden.

We constateren op basis van deze dataverzameling en een vergelijkende analyse dat de effectiviteit van regionale samenwerking in dit domein in alle regio's overwegend positief wordt beoordeeld. In drie van de zeven regio's valt deze beoordeling echter duidelijk positiever uit. In die regio's zijn de ervaren baten van de regionale samenwerking in termen van het behalen van gemeentelijke doelstellingen, goede dienstverlening aan burgers en een goed aanbod van voorzieningen, – zeker op het terrein van jeugdhulp – hoger en worden de kosten, voornamelijk coördinatiekosten, als lager ervaren. Dit verschil in effectiviteit kan worden verklaard door een aantal factoren. Dat zijn allereerst contextfactoren: een gedeeld belang en gevoelde urgentie beïnvloeden de effectiviteit van regionale samenwerking direct, terwijl transparantie en politieke stabiliteit de effectiviteit indirect beïnvloeden via vertrouwen.

Vertrouwen is een van de factoren die betrekking heeft op de relaties tussen gemeenten. Deze factor blijkt de effectiviteit van regionale samenwerking direct te beïnvloeden en heeft ook een zelfversterkend effect. Vertrouwen wordt niet alleen beïnvloed door de eerder genoemde contextfactoren, maar ook door andere factoren die betrekking hebben op de onderlinge relaties, zoals de effectiviteit van andere onderlinge samenwerkingsverbanden (ook in het verleden), gelijkwaardigheid tussen de gemeenten (zowel feitelijk als in houding) en faciliterend leiderschap.

Aanbevelingen

- *Verlies het gedeelde belang niet uit het oog*
- *Bouw aan onderlinge relaties om vertrouwen te creëren*
- *Organiseer betrokkenheid van alle organen binnen de gemeente*
- *Geef ruimte voor inbreng vanuit alle gemeenten*
- *Kies niet automatisch voor congruentie met andere samenwerkingen*

Dit is een mooie uitdaging voor de komende periode waarin we met elkaar zullen doorbouwen aan een succesvolle regionale samenwerking!

Bijlage B: Besluitenlijsten Algemeen Bestuur MGR 2017

BESLUITENLIJST **Algemeen Bestuur MGR Sociaal Domein CG 3 februari 2017**		
Nr.	**Datum AB MGR**	**Besluit**
B001	030217	De dames mw. **Anja Haga** (AB lid namens het college van BenW Arnhem) en mw. **Helga Witjes**, (AB lid namens het college van BenW Lingewaard) en mw. . **Belinda Elfrink**, (AB lid namens het college van BenW Rijnwaarden) aan te wijzen als leden van het Dagelijks Bestuur MGR Sociaal Domein CG
B002	030217	Mw. **Helga Witjes a**an te wijzen als voorzitter en mw. **Anja Haga** als plv. Voorzitter van het Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur MGR Sociaal Domein CG
B003	030217	De kwartiermaker **Jan-Willem Hulstein** aan te wijzen als waarnemend secretaris MGR Sociaal Domein CG tot op het moment dat de directeur en daarmee de secretaries in functie treedt.

BESLUITENLIJST **Algemeen Bestuur MGR Sociaal Domein CG 7 april 2017**		
Nr.	**Datum AB MGR**	**Besluit**
B004	070417	In te stemmen met voorgestelde 2 sporenbeleid, bestaande uit (voorlopige) startformatie per 1 april 2017 en definitieve plaatsing uiterlijk per 1 januari 2018
B005	070417	De functies directeur/secretaris en manager inkoop aan te merken als sleutelfuncties en deze structureel werven
B006	070417	In te stemmen met de voorgestelde wijze en tijdlijn werving & selectieproces
B007	070417	Wethouder Arthur Boone als AB-lid aanwijzen in de selectiecommissie voor de structurele positie van Directeur-secretaris van de MGR SDCG.
B008	070417	De MGR gaat werken volgens een cyclus van planning en control, de jaaragenda's van het dagelijks bestuur en algemeen bestuur worden daarop afgestemd en het 'besluit planning en control MGR SDCG wordt vastgesteld door het bestuur (DB en AB).

B009	070417	Voor het AB van 2 juni 2017 wordt de ontwerp begroting 2018 voor vaststelling geagendeerd en zal daarna voor zienswijze(n) naar de gemeenteraden worden gestuurd (artikel 28 van de GR).
B010	070417	Opstellen van toepassing zijnde protocollen en verordeningen en agenderen voor bestuurlijke besluitvorming in mei 2017 Aldus vastgesteld in de vergadering van 7 april 2017 van het Bestuur (AB/DB) van de Modulaire gemeenschappelijke regeling Sociaal domein centraal Gelderland (MGR SDCG)

BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR SDCG 2 juni 2017		
	Datum AB	Besluit
B011	020617 nr. 6	**Memo HR, uitgangspunten arbeidsvoorwaarden Sociaal plan MGR** Het AB stemt in met de uitgangspunten voor de arbeidsvoorwaarden Het AB stemt in met de uitgangspunten van het Sociaal Plan Het AB gaat akkoord met het verlenen van mandaat aan de HR-projectleider om op basis van deze uitgangspunten met de vakbonden technisch overleg te voeren. Daarbij dient hij het DB en AB steeds op de hoogte te houden van de vorderingen.
B012	020617 nr 7	**Memo Controller MGR, begrotingsplanning** Het AB besluit niet in te stemmen met 3 fte extra voor de Module Inkoop. Het AB wil een goede onderbouwing krijgen, voor het eventueel toekennen van extra fte.

BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR Sociaal Domein CG 23 juni 2017		
Nr.	**Datum AB MGR**	**Besluit**
B013	230617, pnt 2	**Besluit AB en DB lid** Het AB stemt in met de voordracht van Ine van Burgsteden als AB lid namens de gemeente Arnhem. Het AB besluit Ine van Burgsteden te benoemen als DB lid.
B014	230617, pnt 4 en 7	**Memo Module Onderwijs:** De AB leden zijn akkoord met de inhoud van de regeling, met de toevoeging dat het juridische gedeelte (uittreding, aansprakelijkheid, indiensttreding, risicodragen) nog zal moeten worden aangepast

		voordat daadwerkelijk formeel ook akkoord kan worden gegeven. Deze zal nog verder worden uitgewerkt in overleg met het DB en de concept college- en raadvoorstellen zullen dan worden verspreid onder de gemeentes met het verzoek deze op te stellen en ter besluitvorming intern door te geleiden aan de colleges en raden.
B015	230617, pnt 5	**Concept B&W-voorstel Mandaatverlening DB MGR SDCG incl. bijlage mandaatbesluit:** besloten wordt de formulering iets aan te passen en deze ter besluitvorming door colleges door te leiden.
B016	230617, pnt 6	**Herziene Reglement van orde MGR SDCG** Het AB stemt in met het herziene Reglement van Orde MGR SDCG
B017	230617, pnt 7	**Stand van zaken wijziging regeling samenwerkingsmodule WSP** Het AB besluit dat ook wat betreft de module WSP tempo wordt gemaakt om de regeling te wijzigen en ter besluitvorming voor te leggen aan colleges en raden. De AB leden zijn akkoord met de inhoud van de regeling, met de toevoeging dat het juridische gedeelte (uittreding, aansprakelijkheid, indiensttreding, risicodragen) nog zal moeten worden aangepast voordat daadwerkelijk formeel ook akkoord kan worden gegeven. Deze zal nog verder worden uitgewerkt in overleg met het DB en de concept college- en raadvoorstellen zullen dan worden verspreid onder de gemeentes met het verzoek deze op te stellen en ter besluitvorming intern door te geleiden aan de colleges en raden.
B018	230617, pnt 8	**Vaststellen extra AB vergadering** Tijdens de extra AB vergadering op 13 juli 2017 wordt het AB gevraagd kaders aan te geven voor het aanpassen van de regeling (wo uittreding, verrekening). Tevens zal de conceptbegroting worden besproken

BESLUITENLIJST **Algemeen Bestuur MGR Sociaal Domein CG 13 juli 2017**		
Nr.	**Datum AB MGR**	**Besluit**
B019	130717	Het AB besluit wat betreft toerekening van kosten optie A verder uit te werken in de regeling. *Optie A) is om deze kosten zoveel mogelijk door te rekenen naar de samenwerkingsmodules, zodat alle gemeenten een bijdrage betalen die aansluit bij hun afname van een samenwerkingsmodules. Dit betekent dat een gemeente niet betaalt voor kosten voortvloeiend uit een samenwerkingsmodule waaraan niet wordt deelgenomen.* Het AB besluit wat betreft het deelnemen aan een bestaande samenwerkingsmodule optie a verder uit te werken

		Optie a) is dat de toetredende gemeente deze kosten moet dragen.
B020	130717	Wat betreft het aspect in de regeling van de duur van aansprakelijkheid bij uittreding is de grote meerderheid van het AB voor een periode van 5 jaar. Verzoek is om dit verder uit te werken in de regeling die 1 september voor ligt voor besluitvorming.
B021	130717	Het AB stemt in met het opnemen van de kosten van een controller in de begroting van de MGR

BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR SDCG 1 september 2017		
Nr	Datum AB	Besluit
B022	010917 nr. 4	**Aanpassing regeling MGR SD CG** Het AB is inhoudelijk akkoord met de wijzigingen in de regeling en het voorstel van Marcel en geeft mandaat aan de juristen om tot een juridisch sluitende regeling te komen. Deze zal definitief bekrachtigd worden via de mail, als dat niet mogelijk is zal er een extra AB worden ingepland rond 15 september as. Op verzoek van Hermine van den Berg wordt dit laatste nog even gecheckt
B023	01092017 nr 5	**Ontwerp meerjarenprogrammabegroting MGR** Het AB stelt de ontwerp meerjarenprogrammabegroting MGR voor de Module Inkoop vast op basis van het advies van de bestuurscommissie inkoop i.o. met de volgende aanpassingen. ○ De indexatie voor 2018 blijft 1,25%. Vanaf 2019 wordt de indexatie gebaseerd op onderbouwde wijzigingen in de kosten. ○ In het algemeen geldt dat als (centrum)taken overgaan naar de MGR er ook menskracht of budget mee over moet gaan naar de MGR. De bestuurscommissie concludeert dat dit nu voor de centrumtaak beschermd wonen niet wordt gedaan gezien de beperkte omvang van het bedrag. Vanaf volgend jaar zal dit wel worden gedaan zoals eerder besproken. ○ Er worden nog wat tekstuele verbeteringen aangebracht. •Blz 19, 5e regel ‘inkoop’ vervangen door ‘onderwijszaken •Blz. 13, 15 21 en 25 ‘plustaken bestuurlijk akkoord uit innovatiebudget’ Het AB stelt de begroting van de beheerorganisatie vast rekening houdend met een kleine tekstuele wijziging betreffende de controlfunctie en de omvang van de directeur/secretaris (18 uur) en managementassistent (20 uur) op pag 16. Ook zal de passage over de transitiekosten en wijze van doorbelasting aan WSP en Onderwijs extra verduidelijkt worden. Verder geldt ook voor de indexatie van de MGR beheerorganisatie dat de indexatie voor 2018 blijft 1,25%. Vanaf 2019 wordt de indexatie gebaseerd op onderbouwde wijzigingen in de kosten.

BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR SDCG 14 september 2017		
Nr.	Datum AB	Besluit
B024	140917	Het AB stemt in met de gewijzigde regeling met de volgende aanpassing: ***Bijlage module Inkoop - Artikel 8 Financiële bijdragen*** *De kosten van een submodule worden in de verrekening uitsluitend ten laste gebracht van de aan de submodule deelnemende gemeenten naar rato van het inwonertal, zoals bekend op 1 januari op basis van de meest recente CBS-cijfers.* *Toelichting:* ***Artikel 8 Financiële bijdragen*** *Indien er restkosten ontstaan bij het verrekenen van de submodules dan worden deze verrekend over de aan de module deelnemende gemeenten naar rato van het inwonertal, zoals bekend op 1 januari op basis van de meest recente CBS cijfers.*
B025	140917	Het AB stemt in met de ontwerpbegroting. Het AB besluit de begroting nu niet aan te passen op de wijziging van artikel 8 bijlage module inkoop (zie punt 3). Dat gaat in per 1-1-2018 en wordt verwerkt in de herziene begroting die medio 2018 wordt voorgelegd.
B026	140917	Het AB stelt de reglement BGO vast

BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR SDCG 27 oktober 2017		
Nr.	Datum AB	Besluit
B027	27-10- 2017	Het AB besluit op grond van art. 8 lid 3 van de huidige regeling expliciet om, in lijn met het besluit in de begroting taken bovenregionaal, de submodule met als perceelnaam 'Terreingebonden verblijf en Crisishulp jeugd' toe te voegen.
B028	27-10-2017	Het AB neemt de volgende besluiten: • Het AB stelt de functie-formatielijst MGR vast als zijnde de functies van de MGR en de modules Inkoop, WSP en Onderwijs, met de daarbij behorende toegestane formatie • Het AB stelt het overzicht HR 21, de functieprofielen HR 21, het overzicht HR 21-functie met bijbehorende waarderingsscores als algemeen verbinden voorschrift vast • Het AB stemt in met de conversietabel HR 21 en legt deze ter instemming voor aan het GO Het AB neemt kennis van de reactie van de vakbonden en neemt de volgende besluiten: • Het AB stemt in met het bereikte onderhandelaarsakkoord arbeidsvoorwaarden MGR (ongewijzigd).

		• Het AB stemt in met het bereikte onderhandelaarsakkoord sociaalplan MGR met de voorgestelde toevoeging van artikel 4.8 • Het AB stemt in met het bereikte onderhandelaarsakkoord protocol overgang ROC-MGR met dien verstande dat het voorbeeld in de tekst verwijderd wordt.
B029	27-10-2017	Het AB neemt de volgende besluiten: • Het AB stemt in met de huisvesting van de MGR beheerorganisatie en de module Inkoop in het gemeentehuis van Westervoort op basis van een huurovereenkomst van 6 jaar waarbij de all-in huurprijs van € 33.000 op jaarbasis past in de meerjarenbegroting van de MGR. • Het AB stemt ermee in dat de meerkosten van verblijf van de MGR beheerorganisatie en module inkoop voor de maand januari 2018 wordt bekostigd uit de post onvoorzien. Dit gaat om ca. € 3.500,00. • Het AB geeft het DB het mandaat om voor twee jaar een DVO te sluiten met 1 stroom voor de dienstverlening op het terrein van P&O en Financiën betreffende de gehele MGR, te weten beheerorganisatie en drie modules af te sluiten. De kosten bedragen € 20.000 voor de financiële administratie en € 66.000 inclusief licentiekosten voor de salarisverwerking en P&O administratie en advisering. Alle modules hebben voor deze kosten een bedrag opgenomen in hun begroting voor 2018. • Het AB neemt een besluit over de verdeling van deze kosten over de modules bij de ontwerpbegroting 2019 en de gewijzigde begroting voor 2018. • Het AB stemt ermee in om de eenmalige kosten voor het inregelen van de financiën van € 6.800,00 in 2017 ten laste te brengen van de MGR beheerorganisatie. Dit past in de begroting. • Het AB stemt ermee de opdracht te geven aan 1stroom de salarisverwerking en opzet van personeelsdossiers in gang te gaan zetten zodat dit voor 1 januari 2018 gereed is. De kosten worden begroot op € 21.000. Het AB stemt ermee in op 8 december 2017 een besluit te nemen over de verdeling van deze eenmalige kosten over de verschillende modules, nadat er met de modules is afgestemd.
B030	27-10-2017	AB stemt in met selectie accountant.

BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR SDCG 8 december 2017		
B031	8-12-2017	Het AB besluit Ronald Haverkamp, wethouder van de gemeente Rheden met ingang van 8 december 2017 als lid van het AB aan te wijzen in verband met het aftreden van Tjebbe Vughts en Tjebbe Vughts op 8 december 2017 als lid van het AB te ontslaan.
B032	8-12-2017	Het AB stemt in met het opnemen van een bestemmingsreserve in de jaarrekening 2017 MGR voor het positieve resultaat mits duidelijk omschreven wordt waarvoor het bestemd is.
B033	8-12-2017	Het AB benoemt Anton Logemann met ingang van 8 december 2018 als DB lid en ontslaat op haar eigen verzoek per die datum Belinda Elfrink als DB lid.

B034	8-12-2017	Het Algemeen Bestuur stelt vast dat de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland is gewijzigd op basis van de besluiten van alle deelnemende gemeenten om de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling Sociaal Domein Centraal Gelderland te wijzigen na toestemming van de raden van deze gemeenten.
B035	8-12-2017	Het Algemeen Bestuur stelt de meerjarenbegroting ongewijzigd vast met in achtneming van de reactienota op de zienswijze van de gemeenten
B036	8-12-2017	Het AB stelt de notitie Governance MGR vast onder de voorwaarde dat gekeken wordt naar de formele rolverdeling tussen bestuurscommissies en AB en de borging hiervan.
B037	8-12-2017	Het AB besluit dat zij drie bestuurscommissies gaat instellen conform het instellingsbesluit onder de voorwaarde dat de raden hun wensen en bedenkingen kenbaar kunnen maken. Het voorstel van het DB over het moment wordt hierin gevolgd.
B038	8-12-2017	Het AB stemt in met het voorstel voor de kostenverdeelsleutel P&O en Financiële dienstverlening tussen de MGR beheerorganisatie en de 3 modules.
B039	8-12-2017	Het AB stemt in met de financiële verordening, de controleverordening en het controleprotocol.
B040	8-12-2017	Het AB stemt in met het voorstel voor een overdrachtsdocument dat door het AB zal worden vastgesteld.

BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR SDCG 8 februari 2018		
Nr.	Datum AB	Besluit
B01	08-02-2018	Het AB besluit op basis van Governance Belinda Elfrink aan te wijzen als AB-lid vanuit de gemeente Zevenaar per 8 februari 2018 en Anita van Loon aan te wijzen als plaatsvervangend lid van de gemeente Zevenaar.
B02	08-02-2018	Het AB stelt het treasurystatuut vast met de daarbij gemaakte opmerkingen.
B03	08-02-2018	Het AB stemt in met het toerekenen van de extra uren voor de directeur aan de basistaken, onder voorwaarde dat bij extra modules wordt gekeken wat het effect daarvan is.
B04	08-02-2018	Het is aan de MGR om percentages mee te geven voor indexatie en niet aan de modules. AB geeft aan de meest actuele informatie van de september circulaire mee te nemen in de begroting en niet te krap te gaan zitten.

Concept BESLUITENLIJST Algemeen Bestuur MGR SDCG 15 maart 2018		
B05	15-03-2018	Het AB verzoekt een voorstel te doen voor wijziging van de regeling zodat het voor de gehele MGR op uniforme wijze mogelijk is een bestemmingsreserve op te nemen voor overlopende kosten.

B06	15-03-2018	Het AB stelt het overdrachtsdossier vast met het verzoek om nog expliciet de deelnemende gemeenten per module toe te voegen.
B07	15-03-2018	Het AB besluit dat vanaf de begroting 2020 een uniforme indexering wordt gehanteerd voor de MGR met haar modules gebaseerd op de septembercirculaire en verzoekt dit mee te nemen bij het voorstel tot wijziging van de regeling.
B08	15-03-2018	Het AB geeft de directeur de opdracht de besluitvorming over de onderbrenging van een module verloning voor te bereiden, waaronder aanwijzingen voor besluitvorming over de inrichting van de module ten behoeve van de benodigde wijziging van de regeling. Dit alles in nauwe samenwerking met de directeur Presikhaaf Bedrijven en hierbij goed te kijkend naar elkaars rollen vanuit ieders bestuur. Daarbij is de focus van de voorbereiding en besluitvorming van het AB, colleges en raden die hiervoor nodig is erop gericht dat de module per 1 januari 2019 van start kan gaan. De kosten die binnen de MGR worden gemaakt voor deze voorbereiding komen ten laste van Presikhaaf. De kosten en risico's van deze nieuwe module komen ten laste van de deelnemende gemeenten in die module.
B09	15-03-2018	Het AB besluit om medio mei een extra AB te plannen om uit haar midden een (tijdelijk) DB aan te wijzen.

Bijlage C: Notitie Governance MGR

Naar een werkbare governance

MGR Sociaal domein

Regio centraal Gelderland

Zoals vastgesteld in het AB van 8 december 2017

Inhoudsopgave

1 INLEIDING 31

2 FOTO VAN DE UITGANGSSITUATIE 32

2.1 Wat en waarom van de MGR 32
2.2 Positie van de gemeenten 32
2.3 Doorontwikkeling van de MGR 33

3 NAAR EEN WERKBARE GOVERNANCE VAN DE MGR 35

3.1 Invulling van de opdracht 35
3.2 Praatplaat en reflecties 37

4 ADVIES IMPLEMENTATIE 43

5 BIJLAGEN 45

5.2 Profielen regionale secretarissen PFO's en BC's 45

1 Inleiding

De 12 gemeenten[2] van de regio Centraal Gelderland werken al jaren nauw samen op de diverse onderdelen van het sociaal domein. Vanuit de gezamenlijke overtuiging dat verdere doorontwikkeling en uitbouw van deze regionale samenwerking van toegevoegde waarde is voor (i) de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners en (ii) de innovatiekracht van het (boven)regionale netwerk van uitvoeringspartners op het terrein van o.a. zorg, onderwijs en participatie, hebben de gemeenten eind 2016 besloten om de Modulaire Gemeenschappelijke Regeling (MGR) Sociaal Domein Regio Centraal Gelderland op te zetten en in te richten.

Dit bleek geen sinecure. Hoewel met de gezamenlijk georganiseerde, regionale inkoop van de specialistische zorg, jeugdzorg en maatwerkvoorzieningen enorme stappen zijn gezet om integraler te sturen op de transformaties binnen het sociaal domein en de kwaliteit van zorg aan onze inwoners te borgen en te versterken, heeft het bestuur van de MGR in het tweede kwartaal van 2017 ook moeten vaststellen dat het een hele uitdaging bleek om andere samenwerkingsmodules onder te brengen. De ambtelijke voorbereiding en politieke besluitvorming rondom de MGR was onvoldoende gestroomlijnd en er werd (ambtelijk) onvoldoende scherp geacteerd op de verschillende gemeentelijke rollen richting MGR. Dit zette de gewenste flexibiliteit van samenwerking onder druk.

In het licht hiervan heeft het bestuur van de MGR, parallel aan de inzet om de inrichting van de MGR door te ontwikkelen, aan het Overleg van Gemeentesecretarissen van de 12 samenwerkende gemeenten verzocht om mee te denken over verbetering van de governance. Concrete vraag luidt om:

- Te komen tot een breed gedragen en toekomstbestendige visie op de inrichting van de governancestructuur van de MGR;
- Een advies uit te werken hoe te komen tot een concrete vormgeving en inrichting van een heldere en werkbare governance.

De voorliggende notitie is dit advies.

[2] Door de gemeentelijke herindeling van de gemeente Zevenaar en Rijnwaarden nemen vanaf 1 januari 2018 11 gemeenten deel aan de MGR.

2 Foto van de uitgangssituatie

2.1 Wat en waarom van de MGR

Een MGR is een reguliere gemeenschappelijke regeling met dat verschil dat er onder een MGR verschillende modules kunnen worden gebracht waaraan gemeenten in wisselende coalities kunnen deelnemen. De MGR is een openbaar lichaam met een Algemeen Bestuur (AB), Dagelijks Bestuur (DB), een voorzitter en eventuele advies- of bestuurscommissies, waaraan bevoegdheden worden gemandateerd of gedelegeerd door de deelnemende gemeenten. Een openbaar lichaam heeft een rechtspersoonlijkheid, zodat het zelfstandig kan optreden in het maatschappelijk verkeer.

De keuze van de gemeenten in de regio Centraal Gelderland voor een MGR, is een bewuste keuze:

1. De taken waarop de gemeenten willen samenwerken, lenen zich niet voor op afstand zetten van de overheid. Vandaar dat een publiekrechtelijk model de voorkeur heeft gekregen.
2. De regiogemeenten hebben de ambitie om op basis van gelijkwaardigheid binnen het sociaal domein nauw met elkaar samen te werken om kwaliteit en integraliteit binnen het sociaal domein te realiseren; een GR is de meest geëigende vorm om dit mogelijk te maken.
3. Binnen de samenwerking moet er ruimte zijn voor lokaal maatwerk en moeten gemeenten individueel hun keuzes kunnen maken op welke taken zij wel en op welke taken zij niet willen samenwerken; het modulaire karakter van de GR zorgt ervoor dat colleges en raden die keuzevrijheid steeds hebben.

Gemeenten maken dus per samenwerkingsmodule de afweging of ze eraan deelnemen of niet.

De regio Centraal Gelderland is in de MGR gestart met een samenwerkingsmodule waarover al overeenstemming bestond: het gezamenlijk uitvoeren van de inkoop, het contractmanagement en het contractbeheer van maatwerkvoorzieningen, specialistische zorg, jeugdzorg, WMO en activerend werk.

Conform de ambitie van de gemeenten wordt de samenwerking binnen het sociaal domein in de regio Centraal Gelderland nu uitgebreid binnen de MGR.

2.2 Positie van de gemeenten

De MGR is een zogenaamde collegeregeling. Dit wil zeggen dat de samenwerking gericht is op de uitvoering van de (wettelijke) verantwoordelijkheden van het college van B&W.

Echter, op grond van artikel 1-lid 2 van de Wet Gemeenschappelijke Regelingen, gaat het college niet over tot het treffen van een regeling dan na verkregen toestemming van de gemeenteraad. Vandaar dat de raad altijd om toestemming of instemming moet worden gevraagd voor het oprichten van een (modulaire) GR.

Ook bij elke wijziging van de regeling is besluitvorming van de colleges en raden van de gemeenten nodig. Dit betekent dat het initiatief voor toevoeging van nieuwe modules aan de MGR bij colleges

ligt en er altijd om toestemming zal worden gevraagd aan de raden. Als het daarbij zou gaan om overdracht van taken die tot bevoegdheid van de raden behoren (zoals budgetten en verordeningen), dan moeten de raden om instemming worden gevraagd in plaats van toestemming.

Met de huidige opzet van de MGR, blijven de raden en colleges hun resp. kaderstellende, controlerende en regisserende taken behouden. Beleid en budgetten blijven immers bij de afzonderlijke gemeenten. De MGR voert uitvoeringstaken namens de gemeenten uit, en doet dat binnen de beleidskaders van die gemeenten.

2.3 Doorontwikkeling van de MGR

Belangrijke uitgangspunten van gemeenten voor de MGR zijn zoals gezegd:

- borging en versterking van de kwaliteit van dienstverlening aan inwoners;
- integrale sturing op de transformaties binnen het sociaal domein;
- ruimte voor lokaal maatwerk en keuzevrijheid;
- en de mogelijkheid om de samenwerking (organisch) te intensiveren en uit te breiden.

In het licht hiervan hebben de gemeenten een aantal inrichtingsprincipes afgesproken voor de MGR. De MGR is een samenwerkingsvorm:

- die door te werken met modules en submodules flexibele deelname mogelijk maakt;
- waarin het publiekrechtelijke toezicht (en invloed van de raden en colleges van de deelnemende gemeenten) optimaal geborgd is;
- waarmee bestuurlijke (en ambtelijke) drukte wordt beperkt opdat de vele uitdagingen binnen het sociaal domein met tempo en daadkracht kunnen worden opgepakt;
- waarvan de ondersteuning 'lean and mean' is georganiseerd;
- met een besluitvormingsprocedure die uitgaat van gelijkwaardigheid en consensus en waarbij een kwalitatieve meerderheid bepalend is als consensus niet mogelijk is.

Nadat het bestuur van de MGR vanaf de start begin 2017 zich allereerst richtte op het neerzetten van een gezamenlijke organisatie voor de regionale inkoop van jaarlijks ca. € 175 mio aan specialistische zorg, jeugdzorg, maatwerkvoorzieningen, Wmo en activerend werk, ontstond in het tweede kwartaal van 2017 de urgentie om versneld (en met kracht) in te zetten op doorontwikkeling van de MGR. De gewenste toevoeging van nieuwe samenwerkingsmodules maakte de behoefte groot om helderheid te scheppen in de ambtelijke en bestuurlijke inrichting binnen en buiten de MGR. De flexibiliteit van samenwerking stond onder druk.

In het licht hiervan zette het bestuur de volgende stappen:

- De directeur/ secretarisfunctie werd ingevuld en de MGR werd tijdelijk additioneel (met een procesregisseur) bemenst om de inhanging van de nieuwe samenwerkingsmodules Onderwijszaken/ Regionaal Bureau Leerplicht en Participatie/ Werkgeversservicepunt voor te bereiden.
- Er werd een concept-bijgestelde regeling MGR opgesteld, waarbinnen op basis van de overeengekomen toe- en uittredingsregels en kostenverdeelsleutels een goede balans is

gevonden tussen (i) enerzijds de kansen en anderzijds de risico's van regionale samenwerking en (ii) de belangen van individuele gemeenten ('what's in it for me') en het collectief ('what's in it for us'). De bijgestelde regeling maakt het mogelijk om nieuwe samenwerkingsmodules toe te voegen en bestuurscommissies in te stellen.

- Er werd een concept-meerjarenbegroting MGR opgesteld, die een splitsing aanbrengt tussen een algemeen MGR-deel en een specifiek Module-deel waarmee het voor alle deelnemende gemeenten duidelijk is wat zij waarvoor betalen. De gekozen opzet biedt voor nu en de toekomst inzicht in de wijze waarop het bestuur van de MGR invulling geeft aan de eerder genoemde inrichtingsprincipes. De opzet straalt flexibiliteit uit; biedt houvast voor gemeentelijk toezicht (en invloed); en bevestigt dat de ondersteuning inderdaad 'lean and mean' is georganiseerd.
- Er werd een concept-model voor dienstverleningsovereenkomsten MGR opgesteld, op basis waarvan gemeenten passende afspraken kunnen maken met de MGR over de te leveren prestaties van de samenwerkingsmodules waaraan zij deelnemen.

3 Naar een werkbare governance van de MGR

3.1 Invulling van de opdracht

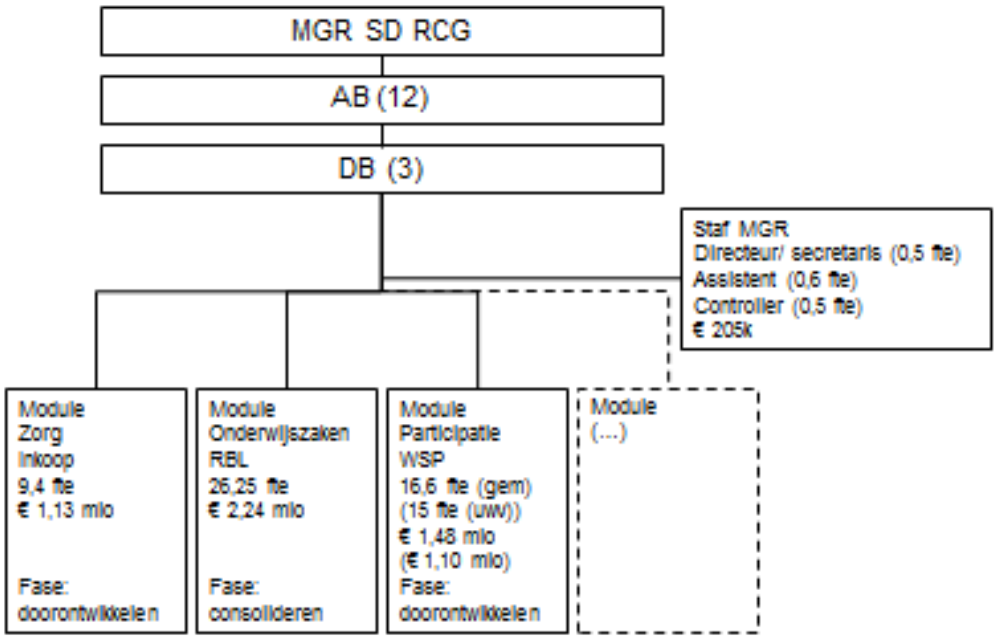
Het bestuur van de MGR heeft ons Overleg van Gemeentesecretarissen van de samenwerkende gemeenten vlak voor de zomer verzocht om mee te denken over verbetering van de governance. Concrete vraag luidt om:

- Te komen tot een breed gedragen en toekomstbestendige visie op de inrichting van de governancestructuur van de MGR;
- Een advies uit te werken hoe te komen tot een concrete vormgeving en inrichting van een heldere en werkbare governance.

Wij hebben een kleine werkgroep bestaande uit de gemeentesecretarissen van Lingewaard, Overbetuwe en Arnhem en ambtelijke ondersteuning ingesteld om deze vraag te beantwoorden.

3.1.1 Werksessie

De eerste sessie van deze werkgroep voor de zomer richtte zich op 'het gevoel krijgen voor de bal'. In deze sessie is de uitgangssituatie verkend en hebben wij, op basis van de onderstaande doorkijk op de inhoudelijke en organisatorische scope van de MGR, een globale denkrichting geformuleerd.

Wij hebben vastgesteld dat de ingezette doorontwikkeling van de MGR en de wens van de bestuurders van de diverse deelnemende gemeenten om het ervaren discomfort rondom de bestuurlijke en ambtelijke regie met gezond pragmatisme om te buigen, een goede basis bieden voor een werkbare en toekomstbestendige governance van de MGR. De verbeteringen moeten naar onze mening niet gezocht worden in bijstelling van de formeel-juridische governancestructuur, maar in:

1. het scherper organiseren op de rolverantwoordelijkheden van gemeenten naar de MGR;
2. het stroomlijnen van de regionale bestuurlijke overleggen;
3. en het zodanig opschonen van de ambtelijke inrichting dat het de bestuurlijke inrichting volgt en dienend is aan de doelen.

3.1.2 Draagvlaktour

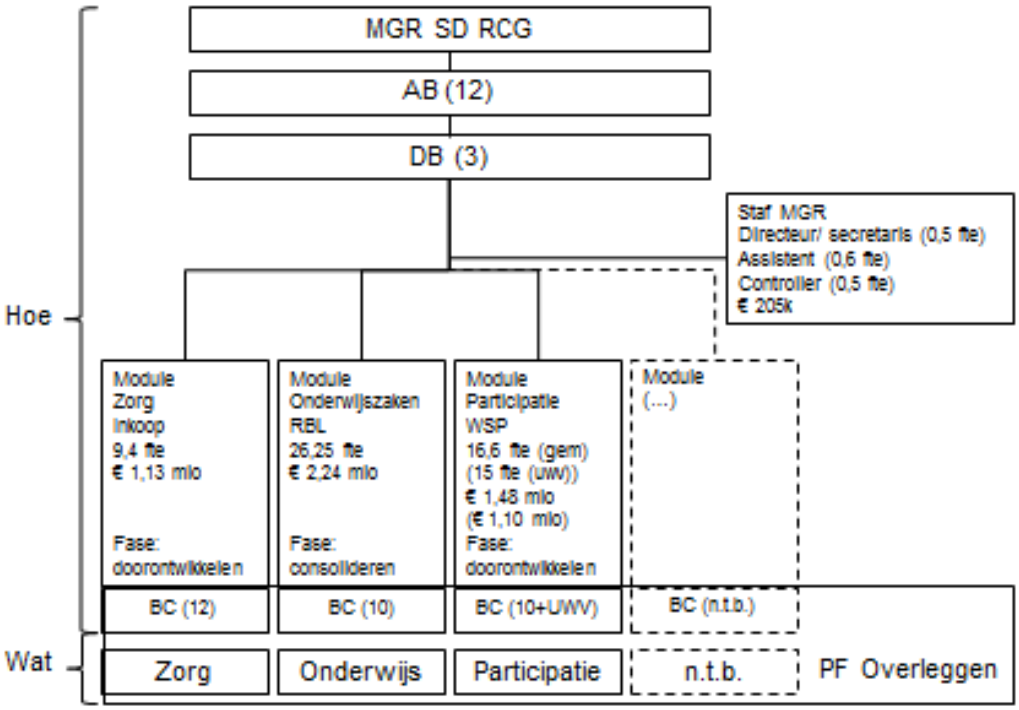
In lijn met deze aanpak hebben wij als werkgroep de maanden september en oktober een 'draagvlaktour' gehouden waarin wij de globale denkrichting en vervolgstappen aan de hand van een sheet-presentatie (zie bijlage) hebben besproken met bestuurlijke en ambtelijke betrokkenen: gemeentesecretarissen; voorzitters van de portefeuillehoudersoverleggen; Georganiseerd Overleg Sociaal Domein; Dagelijks Bestuur GR Onderwijszaken; Regionaal Portefeuillehoudersoverleg Participatie; enkele portefeuillehouders bedrijfsvoering; Dagelijks Bestuur MGR; directeur en kwartiermakers MGR; Management Adviesgroep Sociaal Domein; Regionaal ambtelijk overleg Onderwijs; Regionaal ambtelijk overleg Participatie; Regionaal controllersoverleg MGR; interne ambtelijke overleggen in enkele gemeenten.

De tour heeft onze inzichten verrijkt en bevestigt ook dat wij met de denkrichting op het goede spoor zitten. Het gegeven dat sommige inzichten in de loop van onze tour al geleid hebben tot effectieve interventies, duidt er op dat er draagvlak voor is.

3.2 Praatplaat en reflecties

3.2.1 Praatplaat

Onderstaande praatplaat geeft een schets van onze denkrichting.

Portefeuillehoudersoverleggen

Om de vanuit het Rijk gedecentraliseerde verantwoordelijkheden binnen het sociaal domein op de terreinen van zorg, onderwijs en participatie in de regio met elkaar te bespreken en af te stemmen zoeken de betrokken bestuurders elkaar op in portefeuillehoudersoverleggen (PFO). Regionale afstemming op deze thema's zal de volgende bestuursperiodes ook nog van belang zijn. Het ligt daarmee dus voor de hand om deze thematische PFO's vast te houden.

Ons advies om scherper te organiseren op de rolverantwoordelijkheden van gemeenten naar de MGR heeft betrekking op het onderscheid tussen (i) de gemeente als klant van de MGR, waarbinnen de beantwoording van de wat-vraag centraal staat en (ii) de gemeente als eigenaar van de MGR, waarbinnen de beantwoording van de hoe-vraag centraal staat.

In een PFO staat de beantwoording van de wat-vraag centraal. De inhoudelijke portefeuillehouders van individuele gemeenten bepalen welke ambities zij hebben op het terrein van zorg, onderwijs en participatie, formuleren de doelen, schetsen de gewenste maatschappelijke effecten en stemmen dit op de relevante onderdelen van de genoemde beleidsterreinen met elkaar af. Zo wordt in het PFO

Zorg bijvoorbeeld afstemming gezocht over de aanstaande decentralisatie van beschermd wonen, de consequenties die dat heeft voor de afzonderlijke gemeenten en de mate waarin samenwerking van toegevoegde waarde is. In het PFO Participatie gaat het over slim gezamenlijk arbeidsmarktbeleid en worden afspraken gemaakt over welke positie vertegenwoordigers van gemeenten in het Werkbedrijf Midden Gelderland (het arbeidsregionale, bestuurlijke overleg met de sociale partners) innemen.

In PFO-verband stemmen gemeenten ook hun kwalitatieve en kwantitatieve beantwoording van de wat-vraag rondom de drie samenwerkingsmodules (i) Zorg/ Regionale Inkoop, (ii) Onderwijs/ Regionaal Bureau Leerplicht & RMC en (iii) Participatie/ Werkgeversservicepunt met elkaar af.

Bestuurscommissies

Deze afgestemde, kwalitatieve en kwantitatieve beantwoording van de wat-vraag vereist een vertaalslag naar het hoe. De MGR richt zich op de beantwoording van deze hoe-vraag.

Wij adviseren het bestuur van de MGR om per samenwerkingsmodule een bestuurscommissie (BC) in te stellen, bestaande uit dezelfde inhoudelijke portefeuillehouders als de eerder genoemde PFO's Zorg, Onderwijs en Participatie.

Binnen de context van een BC neemt de modulemanager van een samenwerkingsmodule het initiatief om samen met de inhoudelijk portefeuillehouders de beantwoording van de hoe-vraag in te vullen. Concreet betekent dit:

- het voorbereiden van het (meerjarige) Uitvoeringsplan van een module;
- het voorbereiden van het (jaarlijkse) Uitvoeringsprogramma van een module;
- het voorbereiden van het jaarverslag van een module;
- en het vrijgeven van de voorbereide stukken voor behandeling in het Dagelijks Bestuur (DB) van de MGR.

Omwille van het beperken van de bestuurlijke drukte adviseren wij om het vergadermoment van PFO en BC te combineren. De jaarlijkse vergaderfrequentie van een PFO is naar behoefte. Vier keer per jaar staat, ruim voor de vergadering van het AB van de MGR, het agendapunt 'bestuurcommissiezaken' geagendeerd waarin bovenstaande deliverables worden voorbereid.

Onderstaand een voorbeeldagenda van de PFO/ BC:

1. Punten ter regionale afstemming
2. Regionale gemeentelijke vertegenwoordiging in andere overleggen
3. Pauze (voor rolwisseling van gemeente als klant naar gemeente als eigenaar; van wat naar hoe)
4. Bestuurscommissiezaken
    a. Voorbereiden uitvoeringsplan module
    b. Voorbereiden uitvoeringsprogramma module
    c. Voorbereiden jaarverslag module
    d. Vaststellen en vrijgeven van voorbereide stukken

Rol secretaris Portefeuillehoudersoverleg en Bestuurscommissie

Voor een adequate voorbereiding van de PFO's en BC's adviseren wij om per PFO (en dus BC) een ambtelijk secretaris aan te stellen. Hij of zij organiseert het PFO, coördineert de voorbereiding van het PFO en trekt de ambtelijke voorbereiding van het PFO.

Daarnaast organiseert hij of zij in samenwerking met de modulemanager van een samenwerkingsmodule de BC. Hij of zij bereidt in samenwerking met de modulemanager de BC voor; ziet in samenwerking met de modulemanager (die verantwoordelijk is voor de inhoud) toe op de 'rijpheid' van de eerder genoemde stukken voor het DB; faciliteert de rolduidelijkheid voor de bestuurders (PFO = gemeente als klant; BC = gemeente als eigenaar); en trekt in samenwerking met de modulemanager de ambtelijke voorbereiding van de BC.

Algemeen Bestuur en Dagelijks Bestuur

Daar waar de BC van een samenwerkingsmodule zich richt op de inhoudelijke en financiële voorbereiding van de jaarstukken, brengt het DB, ondersteund door de staf van de MGR, deze stukken samen in één MGR-begroting of -verslag en legt deze ter besluitvorming voor aan het AB van de MGR.

De keuze om een adequate voorbereiding van het wat en hoe van de samenwerkingsmodules bij de BC's te beleggen, betekent dat het AB zich kan concentreren op de bedrijfsvoeringsaangelegenheden van de MGR. Het AB toetst op volledigheid en voldragenheid van de voorbereide stukken en beziet in hoeverre de MGR op specifieke onderdelen risico's loopt en of er passende beheersmaatregelen tegenover staan.

In het licht van deze focus van het AB adviseren wij om het AB te bemensen met portefeuillehouders Bedrijfsvoering (P&O en/ of Financiën) van de twaalf samenwerkende gemeenten. Het DB wordt uit het midden van het AB geworven.

AB en DB vergaderen, evenals de BC's, vier keer per jaar.

Relatie Bestuurscommissie - Algemeen Bestuur

Omdat een BC zich richt op de inhoudelijk en financiële voorbereiding van de jaarstukken van een samenwerkingsmodule en het AB zich focust op bedrijfsvoeringsaangelegenheden van de MGR is het van groot belang dat er een goede verbinding is tussen de BC's en het AB.

Wij adviseren om de voorzitter van een BC in de positie te brengen om voor die verbinding te zorgen. Op het moment dat het AB de voorbereide stukken bespreekt kan het AB de voorzitter van een BC uitnodigen om de stukken (o.a. risico's en beheersmaatregelen) toe te lichten.

Relatie MGR - gemeenten

De staf van de MGR bereidt de jaarstukken voor het DB en het AB voor. Hiertoe wordt afstemming gezocht met de modulemanagers van de samenwerkingsmodules en de secretarissen van de BC's. Daarnaast bestaat de behoefte om ook bij de 12 deelnemende gemeenten centrale aanspreekpunten te hebben. Voor de MGR is het dus van belang dat gemeenten naast adviseurs op de afzonderlijke inhoudelijke velden ook beschikken over een accountmanager voor de MGR:

- hij of zij is het centrale aanspreekpunt van een gemeente voor de MGR;
- hij of zij adviseert het AB-/ DB-lid;
- hij of zij neemt deel aan de voorbereidende ambtelijke overleggen die de staf van de MGR organiseert ten behoeve van de AB-vergaderingen (de noodzaak van een voorbereidend ambtelijk DB-overleg wordt nog bezien).
- hij of zij organiseert binnen de gemeente de afstemming op inhoudelijke, financiële, organisatorische en juridische aspecten.

Posities college van B&W en gemeenteraden

Door scherper te sturen op de rolverantwoordelijkheden van gemeenten naar de MGR en de regionale bestuurlijke (en ambtelijke) overleggen te stroomlijnen komen raden en colleges van B&W nog beter in positie om hun resp. kader stellende, controlerende en regisserende taken in te vullen. Beleid en budgetten blijven bij de afzonderlijke gemeenten. De MGR voert uitvoeringstaken namens de gemeenten uit, en doet dat binnen de beleidskaders van die gemeenten. Onderstaande jaarcyclus geeft inzicht in de momenten waarop raden en colleges de uitvoering sturen en controleren:

- De colleges van B&W bereiden veelal in de periode juni-september de gemeentelijke meerjarenbegroting voor. De conceptbegroting wordt veelal in oktober ter besluitvorming aan de raden voorgelegd. Dit om het tijdig (voor 15 november) ten behoeve van provinciaal toezicht bij Gedeputeerde Staten aan te kunnen leveren.
- De tweede jaarschijf van de vastgestelde meerjarenbegroting van gemeenten vormt voor de MGR het vertrekpunt voor de voorbereiding van de MGR-begroting (in praktijk zal dit ervaren worden als dat de MGR vooruitloopt op de begroting).
- In de periode december-februari stellen de modulemanagers de ontwerpbegroting van hun samenwerkingsmodule op. In PFO-verband hebben de portefeuillehouders op basis van de kaders van hun gemeentelijke meerjarenbegroting in het algemeen, en die van de tweede jaarschijf in het bijzonder, hun kwalitatieve en kwantitatieve beantwoording van de wat-vraag afgestemd. Deze wordt in BC-verband samen met de modulemanager vertaald in het hoe. Parallel worden de dienstverleningsovereenkomsten (DVO's) tussen de (afzonderlijke) gemeenten en (de verschillende samenwerkingsmodules van) de MGR voorbereid.
- Conform de Regeling leveren de BC's hun ontwerpbegrotingen van de samenwerkingsmodules voor 1 maart aan bij het AB. De staf van de MGR vormt de deelbegrotingen van de samenwerkingsmodules om tot de ontwerpbegroting van de MGR met daarin een splitsing tussen een algemeen MGR-deel en een specifiek Module-deel. Op deze manier is voor alle deelnemende gemeenten helder wat zij waarvoor betalen. De opzet van de ontwerpbegroting straalt flexibiliteit uit; biedt houvast voor gemeentelijk invloed en toezicht; en bevestigt dat de ondersteuning inderdaad 'lean en mean' is georganiseerd.
- Conform de Regeling levert het AB de ontwerpbegroting van de MGR voor 1 april bij de deelnemende gemeenten aan. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld om binnen 8 weken hun zienswijze op de ontwerpbegroting te formuleren.
- Het AB van de MGR stelt rond half juli de begroting vast opdat deze (tijdig) voor 1 augustus kan worden aangeleverd bij Gedeputeerde Staten.

Voor de jaarrekening van de MGR geldt een vergelijkbaar proces:

- De modulemanagers stellen in de periode januari-februari de concept-jaarrekening van hun samenwerkingsmodule op. Deze concept-jaarrekening wordt voor 1 maart vastgesteld door de BC van een samenwerkingsmodule, waarna het wordt aangeleverd aan het AB en als deelrekening wordt meegenomen in de overall concept-jaarrekening van de MGR.
- Conform de Regeling levert het AB de concept-jaarrekening van de MGR voor 1 april bij de deelnemende gemeenten aan. De gemeenteraden worden in de gelegenheid gesteld om binnen 8 weken hun zienswijze op de concept-jaarrekening te formuleren.
- Het AB van de MGR stelt rond 1 juli de jaarrekening vast opdat deze (tijdig) voor 15 juli kan worden aangeleverd bij Gedeputeerde Staten.

3.2.2 Reflecties

Tijdens de genoemde draagvlaktour is bovenstaande praatplaat en toelichting uitgebreid besproken met bestuurlijke en ambtelijke betrokkenen en belanghebbenden. Onderstaand de belangrijkste reflecties op ons verhaal:

- Het aanscherpen van de splitsing tussen wat en hoe en tussen inhoud (PFO's en BC's) en bedrijfsvoering (AB en DB) krijgt veel bijval. Echter, omdat een BC zich richt op de inhoudelijk en financiële voorbereiding van de jaarstukken van een samenwerkingsmodule en het AB zich focust op bedrijfsvoeringsaangelegenheden van de MGR, wordt nadrukkelijk gepleit voor een goede verbinding tussen het AB en de BC's van de MGR. Dit is onderwerp voor de evaluatie.
- De mogelijkheid van het AB om de voorzitter van een BC uit te nodigen om een toelichting te geven op de voorbereide jaarstukken van een samenwerkingsmodule biedt passende aanknopingspunten om te kunnen escaleren als bijvoorbeeld het AB, vanuit zijn bedrijfsvoeringsverantwoordelijkheid, organisatorische en financiële kanttekeningen plaatst bij de inhoudelijke en financiële ambities van een BC.

- Daarnaast is het ook belangrijk om invulling te geven aan de platformfunctie van de MGR, waarbinnen mogelijkheden voor verbreding of verdieping van de gemeentelijke samenwerking binnen het brede sociaal domein thematische worden verkend. Ook hiervoor is de verbinding tussen AB, BC's en PFO's van belang. Wellicht is het denkbaar dat op initiatief van de MGR jaarlijks (bij wijze van een symposium) een terugblik- en doorkijk-moment gericht op de mogelijke doorontwikkeling van de regionale samenwerking wordt georganiseerd .
- Vanwege de rolzuiverheid ten aanzien van de gemeente als klant en de gemeente als eigenaar wordt geadviseerd om het AB van de MGR te bemensen met portefeuillehouders bedrijfsvoering (financiën, P&O, regionale samenwerking) van de deelnemende gemeenten. Om dezelfde reden zou dit eigenlijk ook voor de bemensing van BC's moeten gelden. Wij hebben er bewust voor gekozen om dit niet te doen. Dit is dus een actieve afwijking van de zuivere redenatie. Door de BC's nu met inhoudelijke portefeuillehouders te bemensen blijven we dichter bij de huidige praktijk van het vanuit gemeentelijk perspectief sturen, controleren en doorontwikkelen van de regionale samenwerking. Dit kan ook op draagvlak rekenen.
- Vanuit het perspectief van een MGR ligt het voor de hand om de verantwoordelijkheid voor de invulling van de secretarisrol van de BC's bij de MGR te beleggen en deze rol te verbinden aan de rol van modulemanager. Wij hebben er bewust voor gekozen om dit niet te doen. Door de secretarisrol van de BC's te verbinden met die van de PFO's wordt de koppeling tussen beleid en uitvoering vanuit het perspectief van gemeenten versterkt en zijn er meer aanknopingspunten voor het uitbouwen en verdiepen van integrale, regionale samenwerking.
- Het scherper organiseren op rolverantwoordelijkheid en het stroomlijnen van de regionale overleggen vraagt ook om aanpassing van de ambtelijke relaties met de MGR. Ook hier geldt opschoning/ herinrichting van de overleggen en is het van belang voortdurend te oefenen met of scherp te zijn op rolduidelijkheid. De gemeente als klant van de MGR kan soms botsen met de gemeente als eigenaar van de MGR. De 'lean-and-mean' inrichting van de staf van de MGR betekent dat de MGR met enige regelmaat (in de vorm van (tijdelijke) expertgroepen) een beroep doet op de (inhoudelijke, financiële en juridische) expertise van gemeenten. In dergelijke situaties is het cruciaal dat niet vanuit het individuele klantbelang van gemeenten wordt tegengedacht, maar vanuit het collectieve eigenaarsbelang van de MGR wordt meegedacht.
- Vanwege de gewenste warme overdracht van aangescherpte rolverantwoordelijkheid en de gestroomlijnde overlegstructuur naar de nieuwe bestuursperiode, is het van belang dat de gemeentesecretarissen van de deelnemende gemeenten de verantwoordelijkheid nemen voor het goed functioneren van de bestuurlijke en ambtelijke relaties met de MGR.

4 Advies implementatie

De bestuurlijke en ambtelijke inrichting zoals beschreven is niet zomaar een feit. We hebben te maken met:

- een snel (scheef) gegroeide situatie rond de MGR;
- een beperkt bewustzijn van rollen rond het nieuwe orgaan;
- een veelheid aan overleggen die nog geen recht doen aan de nieuw gewenste situatie.

Wij adviseren voor de komende tijd te werken met een implementatieplan waarbij twee organen en voor hen personen verantwoordelijk zijn voor de totstandkoming van de gewenste ambtelijke en bestuurlijke inrichting. Namelijk:

- het DB van de MGR (en met name de directeur/ secretaris MGR);
- het G12 overleg van gemeentesecretarissen, werkend via een stuurgroep en met een (nog te benoemen) tijdelijke begeleider/ projectleider van de verandering.

Wij zien dat de directeur/secretaris van de MGR op dit moment hard bezig is acties uit te zetten die bijdragen aan de gewenste werkwijze. Zoals voorbereidende overleggen voor het AB, een jaarplanning, instelling van de bestuurscommissies, de functie van de modulemanager hierin, enzovoorts. Wij focussen ons nu vooral op de acties in het implementatieplan waarbij de gemeenten primair aan zet zijn, eventueel in samenspraak met de MGR (directeur/ secretaris).

Wanneer	**Wat**	**Wie**
november 2017	Stuurgroep vanuit de gemeentesecretarissen voor het jaar 2018	G12 overleg
	Zoeken van een begeleider / sparringpartner voor de inrichting en verandering aan gemeentezijde	G12 overleg
	Akkoord op de werving en dekking van de regionaal secretarissen	G12 overleg
	Akkoord op het organiseren en dekken van secretariële ondersteuning voor de regionaal secretarissen	G12 overleg
	Per gemeente beleggen: • Accountmanager, met daar omheen businesscontrol en jurist • Verantwoordelijke per inhoudelijke kolom die deel gaat nemen in regionaal ambtelijk overleg	Elke gemeentesecretaris
december 2017	• Arrangeren in eigen huis van gesprekken	Elke gemeentesecretaris

januari 2017	over de nieuwe werkwijze, scherp stellen van rollen en verwachtingen.	
januari 2018	Secretaris onderwijs is geselecteerd Selectie secretaris wmo-jeugd Selectie secretaris participatie	ambtelijk overleg onderwijs ambtelijk overleg wmo - jeugd ambtelijk overleg participatie
	• Inrichten 1 centraal ambtelijk overleg voor wmo - jeugd • Bepalen welke andere ambtelijke overleggen noodzakelijk / wenselijk zijn op het inhoudelijk domein • Stoppen met de overleggen die niet meer in het beeld passen	vanuit het MAG
	Uniform hernoemen alle portefeuillehoudersoverleggen en regionale ambtelijke overleggen	regionaal secretarissen
	Samen met de MGR bepalen of een afzonderlijk controllersoverleg op AB niveau gewenst is.	secretaris MGR - begeleider gemeenten
	In overleg kijken naar rol controllersoverleg inkoop zorg. Optioneel expertgroep inrichten. • functioneel ten behoeve van de cyclische producten van de module of • gericht op de administratieve verwerking	secretaris MGR - begeleider gemeenten
maart 2018	Bij nieuwe colleges zorgdragen voor benoeming van bestuurders in AB en BC's conform de gewenste inrichting.	elke gemeentesecretaris
tot juni 2018	Actief aanspreken op gewenste werkwijze (en eventuele ongewenste zaken / rolverwarringen)	secretaris MGR - begeleider gemeenten
juni 2018	Afronding en evaluatie	G12 overleg, DB MGR, secretaris MGR, begeleider gemeenten

5 Bijlagen

5.1 Profielen regionale secretarissen PFO's en BC's

Eén van de belangrijke succesfactoren is een goede invulling van de rol van secretaris van de PFO's en BC's. Daarom volgt hieronder een beschrijving van de profielen van deze rol.

5.1.1 Regionaal secretaris WMO-Jeugd

De regio Centraal Gelderland zoekt een spil in het web voor haar bestuurlijke en ambtelijke overleggen op het gebied van WMO - Jeugd. Het gaat om:

- het regionaal portefeuillehoudersoverleg WMO - Jeugd (secretaris)
- de bestuurscommissie(s) voor de uitvoeringsorganisatie Inkoop Zorg die als module in de MGR Sociaal Domein is ondergebracht (secretaris, met nadruk op proces)
- het regionaal ambtelijk overleg WMO - Jeugd (secretaris / coördinator)

Kenmerkend voor de overleggen is dat hier thema's aan de orde zijn die een regionaal karakter hebben, dus het lokale proces overstijgen.

Persoonlijk profiel

Voor de rol van regionaal secretaris zoeken wij iemand met lef en visie, die een verbindende factor kán en wíl zijn en daarbij alle partijen weet in te sluiten op basis van vertrouwen en verbinding. Daarbij is het goed kunnen omgaan met diverse belangen en onder tijdsdruk werken een vereiste.

De regionaal secretaris is het aanspreekpunt voor interne en externe partners. Kan daarin zelfstandig

handelen en zorgt voor adequate informatievoorziening. De gevraagde competenties zijn resultaatgericht handelen, een sterk rolbewustzijn, onafhankelijkheid, innovatief en samenwerken. Bekendheid met de regio is fijn. Van de regionaal secretaris wordt verwacht dat deze affiniteit heeft met de inhoud van het werkveld.

Functieomschrijving / Opdracht

- Zorgdragen voor een optimale ondersteuning van de bestuurlijke overleggen als secretaris: agenda opstellen, zorgdragen voor verslagleggen, bewaken voortgang actiepunten, signaleren en adviseren t.a.v. bestuurlijk-ambtelijk besluitvormingsproces .
- Initiëren en coördineren en of trekken van acties in voorbereiding op of voortkomend uit het portefeuillehoudersoverleg en het ambtelijk overleg.
- Balans weten te vinden tussen zelf trekken en creëren van 'eigenaarschap' bij de betrokken partijen.
- Het maken van een jaarplanning voor jeugd - wmo, met daarbij aandacht voor dwarsverbanden naar participatie en onderwijs.
- In voorkomende gevallen organiseren van regionale bijeenkomsten, bijvoorbeeld voor raadsleden.
- Initiëren en bewaken van de harmonisatie van afspraken tussen gemeenten

- Het volgen van ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor agendering in het bestuurlijk en ambtelijk overleg.
- Het hebben van overzicht en kennis van de relevante regionale overleggen.
- Samen met de modulemanager, die inhoudelijk verantwoordelijk is, zorgen voor het voorbereiden van de bestuurscommissie.
- Het maximaal ondersteunen van bestuurders en ambtenaren in hun verschillende rollen (portefeuillehoudersoverleg - bestuurscommissie, klant - eigenaar).
- Het deelnemen / mede organiseren van een halfjaarlijks overleg tussen de secretarissen voor WMO - Jeugd, Participatie en Onderwijs.

Randvoorwaarde

De regionaal secretaris heeft secretariële ondersteuning, minimaal voor afspraken, informatie doorzetten van derden, organiseren van ruimten e.d. Overweging is dit fulltime te organiseren voor de drie inhoudelijke kolommen.

Inzet

Verwachte tijdsinzet 2 - 2,5 dagen in de week. Inschatting is dat de invulling van deze rol plaatsvindt door een adviseur in functieschaal 11-12.

5.1.2 Regionaal secretaris Onderwijs (reeds ingevuld)

De regio Centraal Gelderland zoekt een spil in het web voor haar bestuurlijke en ambtelijke overleggen op het gebied van Onderwijs. Het gaat om:

- het regionaal portefeuillehoudersoverleg Onderwijs (secretaris)
- de bestuurscommissie(s) voor de uitvoeringsorganisatie RBL / RMC die als module in de MGR Sociaal Domein is ondergebracht (secretaris, met nadruk op proces)
- het regionaal ambtelijk overleg Onderwijs (secretaris / coördinator)

Kenmerkend voor de overleggen is dat hier thema's aan de orde zijn die een regionaal karakter hebben, dus het lokale proces overstijgen.

Persoonlijk profiel

Voor de rol van regionaal secretaris zoeken wij iemand met lef en visie, die een verbindende factor kán en wíl zijn en daarbij alle partijen weet in te sluiten op basis van vertrouwen en verbinding. Daarbij is het goed kunnen omgaan met diverse belangen en onder tijdsdruk werken een vereiste.

De regionaal secretaris is het aanspreekpunt voor interne en externe partners. Kan daarin zelfstandig handelen en zorgt voor adequate informatievoorziening. De gevraagde competenties zijn resultaatgericht handelen, een sterk rolbewustzijn, onafhankelijkheid, innovatief en samenwerken. Bekendheid met de regio is fijn. Van de regionaal secretaris wordt verwacht dat deze affiniteit heeft met de inhoud van het werkveld.

Functieomschrijving / Opdracht

- Zorgdragen voor een optimale ondersteuning van de bestuurlijke overleggen als secretaris: agenda opstellen, zorgdragen voor verslagleggen, bewaken voortgang actiepunten, signaleren en adviseren t.a.v. bestuurlijk-ambtelijk besluitvormingsproces .
- Initiëren en coördineren en of trekken van acties in voorbereiding op of voortkomend uit het portefeuillehoudersoverleg en het ambtelijk overleg.
- Balans weten te vinden tussen zelf trekken en creëren van 'eigenaarschap' bij de betrokken partijen.
- Het maken van een jaarplanning voor onderwijs, met daarbij aandacht voor dwarsverbanden naar participatie en wmo-jeugd.
- In voorkomende gevallen organiseren van regionale bijeenkomsten, bijvoorbeeld voor raadsleden.
- Initiëren en bewaken van de harmonisatie van afspraken tussen gemeenten
- Het volgen van ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor agendering in het bestuurlijk en ambtelijk overleg.
- Het hebben van overzicht en kennis van de relevante regionale overleggen.
- Samen met de modulemanager, die inhoudelijk verantwoordelijk is, zorgen voor het voorbereiden van de bestuurscommissie.
- Het maximaal ondersteunen van bestuurders en ambtenaren in hun verschillende rollen (portefeuillehoudersoverleg - bestuurscommissie, klant - eigenaar).
- Het deelnemen / mede organiseren van een halfjaarlijks overleg tussen de secretarissen voor WMO - Jeugd, Participatie en Onderwijs.

Randvoorwaarde

De regionaal secretaris heeft secretariële ondersteuning, minimaal voor afspraken, informatie doorzetten van derden, organiseren van ruimten e.d. Overweging is dit fulltime te organiseren voor de drie inhoudelijke kolommen.

Inzet

Verwachte tijdsinzet 2 - 2,5 dagen in de week. Inschatting is dat de invulling van deze rol plaatsvindt door een adviseur in functieschaal 11-12.

5.1.3 Regionaal secretaris Participatie

De regio Centraal Gelderland (Arbeidsmarktregio Midden Gelderland) zoekt een spil in het web voor haar bestuurlijke en ambtelijke overleggen op het gebied van Participatie. Het gaat om:

- het regionaal portefeuillehoudersoverleg Participatie (secretaris)
- de bestuurscommissie(s) voor de uitvoeringsorganisatie Werkgeversservicepunt die als module in de MGR Sociaal Domein is ondergebracht (secretaris, met nadruk op proces)
- het regionaal ambtelijk overleg Participatie (secretaris / coördinator)
- het bestuurlijk multipartijen overleg Regionaal Werkbedrijf (secretaris)
- het partneroverleg Regionaal Werkbedrijf (secretaris / coördinator)

Kenmerkend voor de overleggen is dat hier thema's aan de orde zijn die een regionaal karakter hebben, dus het lokale proces overstijgen. Specifiek voor het domein Participatie geldt dat in meerdere overleggen samenwerkingspartners betrokken zijn. Dit ziet er als volgt uit:

- Bestuurscommissie: UWV
- Regionaal Werkbedrijf en partneroverleg: UWV, vakbonden, werkgevers (vertegenwoordigd door VNO-NCW), (speciaal) onderwijs.

Persoonlijk profiel

Voor de rol van regionaal secretaris zoeken wij iemand met lef en visie, die een verbindende factor kán en wíl zijn en daarbij alle partijen weet in te sluiten op basis van vertrouwen en verbinding. Daarbij is het goed kunnen omgaan met diverse belangen en onder tijdsdruk werken een vereiste.

De regionaal secretaris is het aanspreekpunt voor interne en externe partners. Kan daarin zelfstandig

handelen en zorgt voor adequate informatievoorziening. Specifiek wordt van de regionaal secretaris Participatie gevraagd zich goed in te kunnen leven in de niet-overheidspartners, hun belangen en achterbannen. Het spreken van de 'taal' van de verschillende partijen is essentieel. Het kunnen schakelen in rollen en het stevig staan als onafhankelijk persoon is hier met nadruk aan de orde. De verder gevraagde competenties zijn resultaatgericht handelen, een sterk rolbewustzijn, onafhankelijkheid, innovatief en samenwerken. Bekendheid met de regio is fijn. Van de regionaal secretaris wordt verwacht dat deze affiniteit heeft met de inhoud van het werkveld.

Functieomschrijving / Opdracht

- Zorgdragen voor een optimale ondersteuning van de bestuurlijke overleggen als secretaris: agenda opstellen, zorgdragen voor verslagleggen, bewaken voortgang actiepunten, signaleren en adviseren t.a.v. bestuurlijk-ambtelijk besluitvormingsproces .
- Initiëren en coördineren en of trekken van acties in voorbereiding op of voortkomend uit het portefeuillehoudersoverleg en het ambtelijk overleg.
- Balans weten te vinden tussen zelf trekken en creëren van 'eigenaarschap' bij de betrokken partijen.
- Het maken van een jaarplanning voor participatie, met daarbij aandacht voor dwarsverbanden naar wmo - jeugd en onderwijs.
- In voorkomende gevallen organiseren van regionale bijeenkomsten, bijvoorbeeld voor raadsleden.
- Initiëren en bewaken van de harmonisatie van afspraken tussen gemeenten
- Het volgen van ontwikkelingen die van belang kunnen zijn voor agendering in het bestuurlijk en ambtelijk overleg.
- Het hebben van overzicht en kennis van de relevante regionale overleggen.
- Samen met de modulemanager, die inhoudelijk verantwoordelijk is, zorgen voor het voorbereiden van de bestuurscommissie.
- Het maximaal ondersteunen van bestuurders en ambtenaren in hun verschillende rollen (portefeuillehoudersoverleg - bestuurscommissie, klant - eigenaar).
- Het deelnemen / mede organiseren van een halfjaarlijks overleg tussen de secretarissen voor WMO - Jeugd, Participatie en Onderwijs.

Randvoorwaarde

De regionaal secretaris heeft secretariële ondersteuning, minimaal voor afspraken, informatie doorzetten van derden, organiseren van ruimten e.d. Overweging is dit fulltime te organiseren voor de drie inhoudelijke kolommen.

Inzet

Verwachte tijdsinzet 3,5 - 4 dagen in de week. Inschatting is dat de invulling van deze rol plaatsvindt door een adviseur in functieschaal 11-12. (NB. inzet is hoger dan voor andere secretarisrollen vanwege ondersteuning Regionaal Werkbedrijf)

*ZFA596C9
CD1*

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

MGR Sociaal Domein
Regio Centraal Gelderland
t.a.v. mevrouw H. Wiselius
Dorpsplein 1
6931 CZ WESTERVOORT

datum : 1 juni 2018
zaaknummer : Z/18/034295 /201355541
onderwerp : Zienswijze Duiven Begroting en Uitvoeringsprogramma MGR
contactpersoon : Marjet van Genugten

Geachte mevrouw Wiselius,

Procedureel is het voor ons niet mogelijk om voor begin juni 2018 een zienswijze van onze gemeenteraad in te dienen op de ontwerp Programmabegroting 2019-2022, de ontwerp Gewijzigde Begroting 2018 en het Uitvoeringsprogramma 2019 van de MGR Sociaal Domein regio Centraal Gelderland. De gemeenteraad van Duiven vergadert op 12 juni 2018.

Wij reageren daarom als college op de toegezonden stukken. Mocht de gemeenteraad later afwijkend oordelen, dan laten wij u dat weten.

Wij hebben ingestemd met de ontwerp Programmabegroting 2019-2022, de ontwerp Gewijzigde Begroting 2018 en het Uitvoeringsprogramma 2019 met de kanttekening

- dat wij de waarde van een goede relatie met en het goed aangesloten zijn op de MGR benadrukken;
- dat wij een organisatie zoals de MGR met een degelijk fundament van belang achten om in samenwerking de gestelde Transformatiedoelen te behalen.
- dat wij gelet op de uitkomsten van de Nulmeting zien dat er in structureel opzicht extra inzet benodigd is in de samenwerkingsmodule Inkoop en wij verwachten van de MGR dat deze inzet wordt vertaalt in een verbeterde dienstverlening.

Met vriendelijke groet,

burgemeester en wethouders van Duiven

Chris Papjes
gemeentesecretaris

Rik de Lange
burgemeester

Onderwerp	**Zienswijze begroting en Jaarstukken VGGM**		
Registratienummer:	Z/18/036288	Portefeuillehouder(s):	Burgemeester H.B.I. de Lange & wethouder H.C.M. Knuiman
Historie	Bij het instellen van het gemeenschappelijk orgaan Regio Arnhem Nijmegen is geregeld dat de deelnemende gemeenten de gelegenheid krijgen om voorafgaande aan de definitieve vaststelling van de voorlopige jaarrekening en de ontwerpbegroting een zienswijze kunnen indienen.		
Termijn	Verzocht is een zienswijze voor 1 juni kenbaar te maken. Gelet op ons bestuurlijk proces kan dit echter niet eerder dan in de raad van 12 juni 2018. Vooruitlopend op dit raadsbesluit heeft het college van B&W onder voorbehoud een voorlopige zienswijze ingediend (zie de brief van het college van B&W van 1 mei 2018).		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	1. Aan te geven dat u kunt instemmen met de concept jaarrekening, inclusief de verdeling ervan over de gemeenten, met een kanttekening ten aanzien van de voorgestelde reserveringen. 2. Aan te geven dat u kunt instemmen met de ontwerpbegroting 2019 VGGM. 3. In te stemmen met de door het college verzonden voorlopige zienswijze en de genoemde kanttekeningen. Bespreekpunten zijn de kanttekeningen van het college: Het college is van mening dat de reservering van het resultaat (€600.000-) via de begroting inzichtelijk gemaakt had moeten t.b.v. een integrale afweging. Daarnaast stelt het college de vraag waarom deze uitgaven niet binnen het budgettaire kader plaats hadden kunnen vinden. Verder pleitten zij voor een adequate voorziening in de begroting op basis van een concrete calculatie i.p.v. een reserve.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel / Debat tafel**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Veiligheid/sociaal domein	5 Minuten
Behandeladvies	- Zie voor uw meningsvorming ook het ingezonden stuk van Gemeente Zevenaar (zie: 'ingekomen stukken' op IBABS bij de Raadsvergadering van 22 mei C3). - Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan over het al dan niet ondersteunen van de door het college ingediende voorlopige zienswijze. I.c. is men het eens met de gemaakte kanttekeningen wat betreft de reservering van 600.000 en het pleitten voor een adequate voorziening in de begroting i.p.v. een reserve? - Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking aan de ronde tafel kan bepaald worden of er aansluitend debat plaatsvindt. Aan de ronde tafel dient aan het einde van de behandeling te worden nagegaan of er fracties zijn die een andere mening hebben hierover. Zijn alle fracties het eens met de voorlopige zienswijze zoals ingediend door het college van B&W dan kan het voorstel direct na de ronde tafel ter besluitvorming naar de raad. In het andere geval stellen wij voor om aansluitend een debattafel te houden over dit onderwerp.			

	5 juni is er een thema-avond voor Duiven & Westervoort over de gemeenschappelijke regelingen waarop beide gemeenteraden ook de ruimte hebben om zienswijzen, indien gewenst, op elkaar af te stemmen. -
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

ZFB17F1CCC5

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Zienswijze Jaarverslag 2017 en Begroting 2019 VGGM

Zaak- & documentnr. : Z/18/036288 **Opsteller** : Renzo Willemsen

Portefeuillehouder : Burgemeester / Wethouder Knuiman **Team** : Advies

Telefoonnr. : 088-695 34 63

Samenvatting

De gemeenteraad van Duiven wordt in de gelegenheid gesteld om voor 1 juni 2018 een zienswijze te geven op de conceptjaarrekening en de ontwerpbegroting van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Vanwege de termijn heeft ons college alvast een reactie verzonden, waarin wij instemmen met beide documenten. Wij stellen u voor ook in te stemmen met beide documenten en met de door ons verstuurde reactie.

Beslispunten

1. Aan het DB van VGGM aan te geven dat u kunt instemmen met de conceptjaarrekening 2017 VGGM, inclusief de verdeling ervan over de gemeenten, met een kanttekening ten aanzien van de voorgestelde reserveringen.
2. Aan het DB van VGGM aan te geven dat u kunt instemmen met de ontwerpbegroting 2019 VGGM.
3. De eerder door het college verzonden reactie op de jaarstukken van VGGM vast te stellen als zienswijze van de gemeenteraad.

Aanleiding

Het dagelijks bestuur van een gemeenschappelijke regeling moet de voorlopige jaarrekening en de ontwerpbegroting aan de gemeenteraden van de deelnemende gemeenten aanbieden. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen bij het dagelijks bestuur.

Planning

Op 5 juni 2018 is er een themabijeenkomst voor de gemeenteraden van Duiven en Westervoort samen over de gemeenschappelijke regelingen en de zienswijze daarop. Op 12 juni volgt raadsbehandeling. Op 4 juli 2018 vergadert het Algemeen Bestuur van de VGGM over de jaarstukken.

VGGM verzoekt voor 1 juni 2018 een zienswijze in te dienen. Daarom hebben wij als college alvast een voorlopige reactie toegezonden.

Beoogd effect

Met de mogelijkheid van het geven van een zienswijze heeft de gemeenteraad de gelegenheid om invloed te blijven houden op de financiën en de taken en te behalen

doelstellingen van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Argumenten

1.1 De conceptjaarrekening sluit met een aanzienlijk positief resultaat
Het 'nog te bestemmen resultaat' over 2017 komt uit op € 2.875.983.
Het positieve saldo 2017 heeft voor een belangrijk deel een incidenteel karakter. In het oog springende posten zijn het renteresultaat, investeringsprogramma brandweer, verkoop materieel, vergoeding vrijwilligers en indirecte kosten JGZ. De overschrijdingen op de budgetten opleiden & oefenen en ICT zijn hoger dan verwacht.

1.2 De verdeling van het resultaat over de gemeenten vindt plaats naar rato van het ingebracht budget voor het brandweerdeel en naar rato van de inwoneraantallen voor het GGD/JGZ-deel
Aan het Algemeen Bestuur zal worden voorgesteld om aan de deelnemende gemeenten in totaal € 2.275.000 terug te storten. Dat gebeurt naar rato van het aandeel in de brandweerkosten en naar rato van de inwoneraantallen voor het GGD/JGZ-deel.
Voor Duiven leidt de voorgestelde verdeling van het resultaat tot een teruggave van € 84.943 (€ 77.300 voor GGD/JGZ en € 7.600 voor Brandweer).

2.1 De ontwerpbegroting 2019 is opgemaakt conform de keuzes die door het Algemeen Bestuur zijn gemaakt
De ontwerpbegroting 2019 is conform de door het algemeen bestuur vastgestelde kaderbrief opgesteld. De ontwerpbegroting is beleidsarm. De inwonerbijdrage stijgt daardoor alleen met de loon-/prijscompensatie. De bijdrage GGD/GHOR voor 2019 komt uit op € 13,63 per inwoner, de bijdrage Basisaanbod JGZ 0-4 jarigen wordt € 56,80 per inwoner van 0-18 jaar. De brandweerbijdrage van Duiven gaat omhoog met € 18.000 naar € 800.000.

3.1 Vanwege de termijnen moesten wij als college alvast een reactie versturen
Het Dagelijks Bestuur van VGGM heeft gevraagd de zienswijze uiterlijk 1 juni 2018 in te dienen. Voor die datum is er echter geen raadsvergadering. Wij hebben als college de vrijheid genomen om alvast een zienswijze in te dienen, die gebaseerd is op dit raadsvoorstel. Onze brief is als bijlage bijgevoegd.

Kanttekeningen

1.1 Een deel van het resultaat wordt gereserveerd.
Het dagelijks bestuur stelt voor om van het resultaat € 600.000,- te reserveren voor het gebruikersonderhoud aan de consultatiebureaus in de komende 10 jaar (à € 250.000) en voor het beheer van ICT-werkplekken en informatiebeveiliging (à € 350.000). Wij begrijpen deze reserveringen, maar zijn van mening dat deze via de begroting inzichtelijk gemaakt hadden moeten worden ten behoeve van een integrale afweging. Tevens hebben wij de vraag gesteld waarom deze uitgaven niet binnen het bestaande budgettaire kader plaats kunnen vinden. Verder bepleiten wij de vorming van een adequate voorziening op basis van een concrete calculatie in plaats van een reserve. Wij zien een omzetting van reserve naar voorziening graag in de begroting terug.

2.1 Er is nog geen of onvoldoende zicht op het beleid van het Rijk en op nieuwe beleidsinitiatieven van gemeenten.

De eventuele consequenties voor VGGM van het beleid van het nieuwe kabinet en van de nieuwe colleges van B&W konden niet in de ontwerpbegroting voor 2019 worden verwerkt. De college-akkoorden voor de periode 2018-2022 van de nieuwe gemeentebesturen bieden de gelegenheid het beleid van gemeenten te vertalen naar VGGM. VGGM zal daartoe na de zomerperiode in nauwe samenspraak met beleidsambtenaren een meerjarig perspectief schetsen. Het kan zijn dat dat leidt tot aanpassingen in de begroting voor 2019. Een eventuele wijziging van de begroting kan in oktober 2018 worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

3.1 Mochten uit de raadsbehandeling afwijkende of aanvullende zaken naar voren komen, dan geven wij die zo spoedig mogelijk door aan VGGM.

Financiële paragraaf

Uit het positieve resultaat 2017 van VGGM ontvangt Duiven een bedrag van € 84.943.
Dit incidentele voordeel zullen wij meenemen in de najaarsnota 2018.

Communicatie

Geen bijzonderheden.

Intergemeentelijke samenwerking

De gemeente Duiven heeft samen met 14 andere gemeenten taken op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, publieke gezondheidszorg, ambulancezorg alsmede rampenbestrijding en crisisbeheersing ondergebracht in de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM).

Bijlagen

1. 201358160 – jaarverslag en begroting VGGM
2. 201358310 – reeds verzonden brief college

Duiven, 1 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I (Rik) de Lange
burgemeester

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/036288

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp

Zienswijze Jaarverslag 2017 en Begroting 2019 VGGM.

Samenvatting

De gemeenteraad van Duiven wordt in de gelegenheid gesteld om een zienswijze te geven op de conceptjaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019 van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

De raad besluit

1. Aan het DB van VGGM aan te geven dat hij kan instemmen met de conceptjaarrekening 2017 VGGM, inclusief de verdeling ervan over de gemeenten, met een kanttekening ten aanzien van de voorgestelde reserveringen.
2. Aan het DB van VGGM aan te geven dat hij kan instemmen met de ontwerpbegroting 2019 VGGM.
3. De eerder door het college verzonden reactie op de jaarstukken van VGGM vast te stellen als zienswijze van de gemeenteraad.

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Jaarstukken
(jaarverslag & jaarrekening)
2017

Versie: 29 maart 2018 voor consultatie raden deelnemende gemeenten

Inhoudsopgave jaarverslag 2017

1. Jaarverslag ... 3
1.1 Voorwoord ... 3
1.2 Beslispunten en proces besluitvorming ... 4
1.3 Directiejaarverslag ... 5
1.3.1. Wettelijke ontwikkelingen ... 5
1.3.2. Multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing ... 5
1.3.3. Brandweer ... 8
1.3.4. Publieke Gezondheid ... 15
1.3.5. Regionale ambulancevoorziening (RAV) ... 25
1.3.6. Inspecties van het rijk ... 27
1.4 Analyse financiële positie en resultaat 2017 ... 28
1.5 Investeringsoverzicht 2017 ... 29
1.6 Weerstandsvermogen & risicobeheersing ... 31
1.7 Treasuryparagraaf ... 33
1.8 Onderhoud kapitaalgoederen ... 36
1.9 Verbonden partijen ... 36
1.10 Melding integriteitschendingen ... 36
2. Jaarrekening ... 38
2.1 Financiële resultaten ... 40
2.2 Voorstel resultaatbestemming / inwonersbijdrage ... 40
2.3 Waarderingsgrondslagen en bepaling resultaat ... 42
2.4 Balans (voor verwerking resultaatbestemming) ... 45
2.5 Overzicht van Baten en Lasten in de jaarrekening 2017 ... 47
2.6 Toelichting van de activa op de balans ... 48
2.7 Toelichting van de passiva op de balans ... 50
2.8 Investeringsoverzicht ... 57
2.9 Niet uit de balans blijkende verplichtingen ... 58
2.10 Toelichting op het Overzicht Baten en Lasten ... 59
2.11 Normering topinkomens ... 64
2.12 SISA en specifieke verantwoordingen ... 66
2.13 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant ... 67
3. Specifieke Verslagen ... 69
3.1 Bedrijfsvoering paragraaf ... 71
3.2 Sociaal jaarverslag ... 72
3.3 Kwaliteitsbeleid ... 74
3.4 Klachtenjaarverslag ... 74
3.5 Van de ondernemingsraad ... 78
4. Bijlagen ... 83
4.1 Bestuurssamenstelling ... 85
4.2 Artikel 31/32/33/35 Gemeenschappelijke Regeling VGGM ... 88
4.3 Regionale inwoners- en brandweerbijdrage 2017 ... 90
4.4 Specificaties ten bate van de nacalculaties Ambulancezorg ... 92
4.5 Afkortingenlijst ... 97

1. Jaarverslag

1.1 Voorwoord

De VGGM-organisatie is in de afgelopen jaren door de regionalisering van de brandweer en de overgang van de jeugdgezondheidzorg voor 0-4 jarigen in omvang fors toegenomen. In 2017 is de stichting Veilig Thuis onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM gebracht. Al met al organisatorische ontwikkeling die veel energie vragen. De directie heeft er voor gekozen in 2017 een aantal zaken af te ronden voordat nieuwe ontwikkelingen kunnen worden opgepakt. Deze keuze past ook bij het aantreden van de nieuwe directie aan het einde van 2017.
Wij stippen een aantal punten aan:

- Na 4 jaar is het project doorontwikkeling repressieve organisatie beëindigd als project; een aantal deelprojecten die nog niet zijn afgerond en worden voortgezet vanuit de lijn;
- De evaluatie regionalisering is afgerond met een rapportage Eindbalans aan de onderdeelcommissie brandweer. Verbeterpunten zijn afgerond of onderdeel van een regulier werkproces geworden en een aantal zijn ondergebracht bij organisatie brede projecten;
- In 2017 is veel energie in de inhoudelijke en organisatorische doorontwikkeling van de jeugdgezondheidszorg. Dit proces is nog niet gereed en vraagt dus ook de komende jaren veel aandacht;
- In 2016 zijn ketenpartners vanuit zorg – veiligheid – gemeenten, regionaal een proces gestart om tot een meer sluitende ketenaanpak van personen met verward gedrag te komen. In 2017 zijn de plannen geconcretiseerd in drie aandachtsgebieden voor VGGM: triage op de meldkamer, adequate interventies door de ambulancedienst en het geïntegreerde meldpunt;
- De aanvullende publieke gezondheidszorg aan statushouders was in 2017 een speerpunt;
- Het vindpercentage positieve SOA was in 2017 opnieuw hoog. Landelijk gezien kent de regio Oost de hoogste vindpercentages;
- Het percentage op tijd verreden A1-inzetten (bedreiging vitale functies) is licht gedaald naar 94,50% en het totaal aantal verreden is met 1,6% gestegen;
- In 2017 is veel energie gestoken in ICT trajecten: verbindingen met kazernes en consultatiebureaus, harmoniseren software en data verzameling JGZ 0-4 met JGZ 0-18 en implementeren nieuwe software op aantal taakvelden.

1.2 Beslispunten en proces besluitvorming

Beslispunten

In het kader van de vaststelling van de jaarrekening in het Algemeen Bestuur worden de navolgende beslispunten voorgelegd:

a. De resultaatbestemming (paragraaf 2.2)
b. De inwonerbijdrage (paragraaf 2.2)
c. Het jaarverslag 2017
d. De jaarrekening 2017 en de toelichting daarop.

Het verloop van het bestuurlijke besluitvormingsproces

Wanneer	**Wat**	**Datum**
Week 11	*Verzending aan Financiële Commissie*	*13 maart 2018*
Week 12	Financiële Commissie	21 maart 2018
Week 12	*Verzending aan DB*	*22 maart 2018*
Week 13	Dagelijks Bestuur	29 maart 2018
Week 14	*Verzending aan gemeenten*	*2 april 2018*
Week 14 t/m 20	Reactietijd B&W gemeenten	
Week 23	Financiële Commissie (bespreken reacties gemeenten)	6 juni 2018
Week 23	*Verzending nota van bemerkingen/wijzigingen*	*6 juni 2018*
Week 25	Dagelijks Bestuur	20 juni 2018
Week 27	Algemeen Bestuur	4 juli 2018
Week 27	Aanbieding aan Gedeputeerde Staten	6 juli 2018

1.3 Directiejaarverslag

In deze inleiding geven wij u een korte terugblik op de belangrijkste gebeurtenissen en ontwikkelingen in 2017 die van invloed zijn geweest op onze producten en dienstverlening.

1.3.1. Wettelijke ontwikkelingen

Landelijke Meldkamer
Er is nog geen wetsvoorstel LMO naar de Tweede Kamer gegaan. Eind 2017 was een wettekst in voorbereiding, in 2018 wordt deze in consultatie gebracht. De concept tekst gaat uit van 10 meldkamers voor ambulance, brandweer en politie en zal handreikingen geven voor governance, financiën, beheer meldkamer en intake.

Omgevingswet
De Omgevingswet wil een fundament bieden voor de bundeling van omgevingsrecht. De Omgevingswet integreert daartoe de gebiedsgerichte onderdelen van de huidige wetten in één wet met één samenhangend stelsel van planning, besluitvorming en procedures. Hiermee is er een betere
aansluiting op Europese wet- en regelgeving. De uitvoeringsregelgeving staat niet in de wet zelf maar in vier AMvB's. Bij de AMVB's gaat het om algemene, procedurele en materiele regels.
De implementatie van de Omgevingswet zal zowel voor gemeenten, omgevingsdiensten als VGGM impact hebben op de werkzaamheden. In 2017 heeft VGGM de impact en consequenties van de Omgevingswet voor de organisatie globaal in beeld gebracht. In 2018 wordt daar een verdere concrete invulling gegeven met het oog op de implementatie van de wet vanaf 2019 (grotendeels per 2021). VGGM participeert in diverse pilotprojecten van verschillende gemeenten en de provincie gericht op de totstandkoming van onder meer omgevingsvisies en omgevingsplannen. Ook is samengewerkt met externe partners zoals omgevingsdiensten, waterschappen en Rijkswaterstaat.

AMvB Brandveilig gebruik overige plaatsen
De AMvB "Besluit brandveilig gebruik en basishulpverlening overige plaatsen" is per 1 januari 2018 in werking getreden. De AMvB geeft landelijk uniforme regels voor het brandveilig gebruik van ruimtelijk begrensde plaatsen die in georganiseerd verband worden gebruikt voor zover het geen bouwwerken zijn (zoals evenemententerreinen, tenten, tribunes e.d.). Deze plaatsen worden aangeduid met de verzamelnaam "overige plaatsen". Tot de invoering van de AMvB was dit geregeld in de gemeentelijke Brandbeveiligingsverordeningen. Met de gemeenten en omgevingsdiensten is afgestemd wat de invoering van de AMvB betekend voor de advies- en toezichtsrol van de brandweer. Het Algemeen Bestuur is in december 2017 nader geïnformeerd over de implicaties van de AMvB. De VNG heeft eveneens in december 2017 de gemeenten via een ledenbrief geïnformeerd over de consequenties van de AMvB voor de gemeentelijke brandbeveiligingsverordening.

1.3.2. Multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing

Landelijke meldkamerontwikkeling Oost Nederland
De ontwikkeling van de LMO en dus ook die van LMO Oost Nederland wordt ontwikkeld via twee lijnen:
1.De samenvoeging van regionale meldkamers op de nieuwe meldkamerlocaties. Dit gebeurt onder verantwoordelijkheid van de veiligheidsregio's.
2.De landelijke ontwikkeling van multidisciplinaire samenwerking en taakuitvoering. De veiligheidsregio's blijven verantwoordelijk voor going concern totdat de meldkamers zijn samengevoegd.

Voor LMO in 2017 zijn de volgende landelijke ontwikkelingen belangrijk om te melden:
1.De vernieuwing van C2000 is opnieuw vertraagd. De overgang van het huidige naar het nieuwe C2000-systeem blijkt niet eerder dan in 2018 te kunnen plaatsvinden. Het huidige systeem blijft in gebruik totdat het nieuwe operationeel is.
2.Voor multi-intake (= intake die wordt uitgevoerd voor alle disciplines: politie, brandweer, ambulancezorg en Marechaussee) is in 2016 een pilot geweest. Bedoeling van deze pilot was om de reikwijdte van de multi-intake te bepalen. Overleg in de landelijke regiegroep heeft in 2017 (nog) niet geleid tot overeenstemming tussen alle disciplines over de reikwijdte. Uitstel levert onduidelijkheid op voor invulling van de (werk)processen in de nieuwe meldkamer. De verwachting is dat de meldkamer Oost Nederland start zonder multi-intake, wat inhoudt: intake en uitgifte door de eigen discipline. Het vervolg van besluitvorming over multi-intake is op dit moment nog niet bekend.
De planning is erop gericht dat de LMO Oost Nederland in 2020 operationeel is: samenwonen en samenwerken vanuit de nieuwe meldkamer in Apeldoorn. Inmiddels is het samenvoegingsplan opgesteld en hebben de besturen van de 5 veiligheidsregio's hiermee ingestemd. Ook is de ontwikkelovereenkomst door de verschillende partijen ondertekend.

In het najaar zijn twee themasessies georganiseerd voor de 5 Veiligheidsregio's en de 4 meldkamers. De eerste brede sessie was voor de brandweer om zich voor te bereiden op deze verandering aan de hand van ervaringsverhalen uit het land en inhoudelijke workshops. In de vervolgsessie zijn concrete onderwerpen verder uitgediept zowel qua inhoud als prioriteit voor de komende jaren. Een organisatieplan voor samenwerking tussen de 5 veiligheidsregio's is ontwikkeld. Het doel van de samenwerking is om uitvoering te geven aan de noodzakelijke harmonisatie tussen 5 veiligheidsregio's, om voeding geven aan de landelijke meldkamerorganisatie die de meldkamer ontwikkelt en om te gaan voldoen aan landelijke kaders voor de meldkamer. Het organisatieplan vormt de basis voor de projectorganisatie waar de 5 veiligheidsregio's in participeren. Afgesproken is dat de brandweer zich naast de brandweeronderwerpen ook ontfermt over het onderwerp multi-opschaling in de nieuwe meldkamer.
De ontwikkeling van de LMO is aanleiding voor de regio's om intensiever te gaan samenwerken ook op andere terreinen.

Verbinding met gemeenten
Naar aanleiding van aanbevelingen van een visitatieonderzoek in 2016 is in 2017 nadere uitwerking gegeven aan de (verdere) verbetering van de samenwerking in het veiligheidsbureau, de doorontwikkeling van de bevolkingszorg en de verbondenheid van gemeenten en veiligheidsregio. De eerste twee onderdelen hebben een interne uitwerking. Ten aanzien van het derde onderdeel is advies uitgebracht door zowel de gemeentesecretarissen (in 2016) en griffiers (in 2017). Dit advies wordt in 2018 geïmplementeerd.

Roze (brand) risicoprofiel
De 'witte tak' en de 'rode' tak van VGGM, dat wil zeggen Volksgezondheid respectievelijk de Brandweer, hebben een informatieproject opgezet. Het streven is om met gegevens van beide takken een 'roze' risicoprofiel op te stellen, waarbij gezondheidsrisico's en het brandrisico aan elkaar gelinked zijn. Hiermee krijgen gemeenten beeld om te (kunnen) interveniëren bij groepen waar beide risico's samenkomen. Het opstellen van een brandrisicoprofiel dient binnen de kaders te gebeuren van deelproject Gebiedsgerichte opkomsttijden en brandrisicoprofielen (onderdeel project RemBrand).De producten van dit deelproject zitten nog in conceptfase. Ook dient er nog aanvullend onderzoek gedaan te worden.

Omgevingswet
De nieuwe omgevingswet overstijgt het domein van de ruimtelijke ordening. Integraliteit en participatie zijn nieuwe kernbegrippen. De wet introduceert een andere manier van denken, werken

en (bestuurlijk) afwegen. Het is een operatie met grote impact op de werkwijze van gemeenten en advisering door brandweer en GGD. Gezondheid is in de wet expliciet benoemd. Dit jaar is verkend hoe ons voor te bereiden op de implementatie van de omgevingswet. Daar waar mogelijk sluiten we aan bij gemeenten die al aan de slag zijn met het opstellen van een omgevingsvisie.

Vanuit VGGM vindt integrale advisering over een gezonde en veilige leefomgeving plaats. Deze 'multi-advisering' samen met Brandweer, GHOR en Politie aan gemeenten die een omgevingsadvies aanvragen neemt sterk toe ten opzichte van 2016.
Drie specifieke projecten in relatie tot de nieuwe omgevingswet worden hieronder kort toegelicht:
-Project 'Aan de slag met de omgevingswet- Roadmap' samen met de gemeente Ede. Met dit project worden handvatten ontwikkeld voor besluitvorming rondom fysieke leefomgeving: gezondheid en veiligheid op alle cruciale momenten;
-Project 'Doorontwikkeling en training Gelderse Gezondheidswijzer'. Dit project heeft als doel om de Gezondheidswijzer bekend te maken bij gemeenten en omgevingsdiensten. Daarnaast betreft het een verdere doorontwikkeling van het instrument zelf.
-Project 'Leefomgeving in beeld'. Dit project heeft als doel om een landelijke website te ontwikkelen met kwantitatieve informatie op gemeentelijk niveau die beschrijft hoe gezond of ongezond een omgeving is. In het voorjaar van 2017 heeft GGD Gelderland Midden subsidie gekregen van de academische werkplaats Milieu & gezondheid voor het eerste deel van het project: behoeftenonderzoek.

Multidisciplinaire rampenbestrijding en crisisbeheersing
In het jaar 2017 is 9 keer een GRIP gemaakt. De volgende tabel laat een onderscheid per gemeente zien:

	2014	2015	2016	2017
Arnhem	GRIP 1	GRIP 2	3 x GRIP 1	3 x GRIP 1 en 1 x GRIP 2
Barneveld	2 x GRIP 1 en 1 x GRIP 2	0	3 x GRIP 1	GRIP 1
Doesburg	0	0	0	0
Duiven	0	0	GRIP 1	0
Ede	2 x GRIP 2	3 x GRIP 1	GRIP 1	GRIP 2
Lingewaard	0	0	0	GRIP 1
Nijkerk	0	0	0	0
Overbetuwe	0	GRIP 1	0	0
Renkum	0	GRIP 1	GRIP 1	0
Rheden	GRIP 1	0	GRIP 1	0
Rijnwaarden	0	0	0	0
Rozendaal	0	0	0	0
Scherpenzeel	0	0	0	0
Wageningen	0	GRIP 1	0	0
Westervoort	0	0	0	0
Zevenaar	0	2 x GRIP 1	GRIP 1	GRIP 1 en GRIP 2
Totaal	**7**	**9**	**11**	**9**

De volgende incidenten hebben zich voorgedaan:
GRIP 1, 24-01-17: spuitbus geëxplodeerd bij BRZO-bedrijf Denka in Barneveld.
GRIP 1, 11-03-17: personen te water in Huissen (ongeval roeiboot).
GRIP 1, 11-04-17: lekkage gevaarlijke stof bij Akzo Nobel in Arnhem.
GRIP 1, 18-04-17: brand Akzo Nobel Arnhem.
GRIP 1, 09-05-17: groot incident A12 Zevenaar.

GRIP 1, 06-12-17: illegaal vuurwerk Arnhem.
GRIP 2, 07-01-17: verstoring gasvoorziening Ede.
GRIP 2, 19-02-17: verstoring watervoorziening Liemers.
GRIP 2, 03-05-17: gijzeling Arnhem.

1.3.3. Brandweer

Doorlichting repressieve brandweerorganisatie
De inspectie van Justitie en Veiligheid heeft in 2017 een landelijk onderzoek uitgevoerd naar de inrichting van de repressieve brandweerorganisatie. Dit onderzoek spitste zich toe op de volgende onderwerpen:

- Opkomsttijden
- Samenstelling basisbrandweereenheden
- Beschikbaarheid brandweerpersoneel

Dit levert een landelijk beeld op en 25 regiobeelden. Het concept regiobeeld voor Gelderland-Midden is in mei besproken met de waarnemend voorzitter VGGM en de directeur brandweer. De definitieve resultaten worden verwacht in het eerste kwartaal van 2018.

Belevingsonderzoek Brandweer
In opdracht van het Veiligheidsberaad is dit jaar een belevingsonderzoek gehouden onder brandweermedewerkers. In totaal hebben bijna 9000 mensen hier medewerking aan verleend (39%). In oktober is het landelijke en het regionale beeld per veiligheidsregio gepresenteerd. Per regio is door directie en medezeggenschap een duiding van de resultaten opgesteld voor het Veiligheidsberaad.
In samenspraak met de OC brandweer heeft de directie bekeken of er verbeterpunten aan de orde zijn die nog niet aan bod zijn gekomen bij het eigen uitgebreide evaluatieproces dat is gehouden en dit jaar is afgerond. Dit resulteert in een aantal concrete actiepunten voor 2018.
De regionale duidingen worden door het Veiligheidsberaad samengevoegd tot een duiding op landelijk niveau. Naar verwachting zal deze landelijke duiding in het voorjaar 2018 bekend zijn.

Doorontwikkeling repressieve organisatie
Eind van het jaar is het project “doorontwikkeling repressieve organisatie” als project beëindigd. Een groot deel van de projecten is inmiddels afgerond en geïmplementeerd. In 2017 gaat het hierbij om de volgende projecten:

- Dekkingsplan is bestuurlijk vastgesteld na een uitvoerig en zorgvuldig traject in overleg en afstemming met de posten en ingevoerd op 1 september. Aandachtspunt is nog de afstemming met omliggende regio’s over optreden over en weer.
- Criteria buiten dienst stellen van posten. Het gaat hierbij om criteria voor voorziene buiten dienststelling op verzoek van de post (richtlijn: 72 uur per jaar), bijvoorbeeld voor wedstrijden of teambuilding. Daarbij zijn ook posten en taken bepaald die nooit buiten dienst mogen.
- Incidentbestrijding gevaarlijke stoffen (IBGS): Bestuur heeft de visie en een voorstel voor implementatie vastgesteld.
- FRB+: het vooronderzoek is afgerond met een voorstel voor een pilot. De pilot is in voorbereiding. Hiervoor is veel animo bij de posten.
- Uitruk op maat: per 1 februari is deze nieuwe procedure, die kaders biedt om de uitruk op een veilige manier mogelijk te maken, ingevoerd. Gebleken is dat deze werkwijze helpt om paraatheid met name in de dagsituatie en vakantieperiode op peil te houden.

- Project herverdeling materieel: project is inhoudelijk afgerond en er is uitvoering aan gegeven. Voor een deel van de posten zijn MIB's (multi inzetbare brandweervoertuigen) besteld die in de eerste helft van 2018 geleverd worden.
- Betuweroute: Handboek Betuweroute inclusief aangepaste procedures is goedgekeurd en ingevoerd.
- Arbeidshygiëne: Activiteiten project worden begin 2018 afgerond. Evaluatie en vervolg vallen onder reguliere werkzaamheden.
- BOT-team: inmiddels wordt structureel invulling gegeven aan het CBOT (collegiaal bedrijfsopvangteam) door middel van bijscholing en bijeenkomsten voor mensen die deel uitmaken van deze teams.
- Vaartuigen en oppervlaktereddingsteams: het inkooptraject van de brandweerhulpboten is afgerond en de eerste boot wordt in januari 2018 geleverd aan post Lobith.

In december zijn de laatste bijeenkomsten geweest van de klankbordgroep DRO. Een aantal vertegenwoordigers vond dit jammer omdat er in de klankbordgroep een duidelijke voortgang van projecten gegeven werd waarop ook input geleverd kon worden. De lijnen werden hierbij als kort ervaren, ook door deelnemers die geen ploegcommandant zijn. De laatste tijd liep het aantal deelnemers aan de klankbordgroepavonden terug naar ongeveer de helft van het aantal posten.

Alarmeringen brandweer
In het jaar 2017 is Brandweer Gelderland-Midden 5.163 keer gealarmeerd. In onderstaande tabel staat de verdeling per gemeente volgens de landelijke meldingsclassificaties:

Aantal alarmeringen brandweer										
	Brand	**Alarm: Brand OMS**	**Alarm: PAC**	**Dienst-verlening**	**Leef-milieu**	**Ongeval**	**Gezondheid**	**Verkeer**	**Overig**	**TOTAAL**
Arnhem	382	225	30	224	154	104	223	7	20	**1.369**
Barneveld	135	43	5	49	71	67	78	1	1	**450**
Doesburg	13	11	1	14	15	1	20	0	1	**76**
Duiven	27	13	2	18	19	13	27	0	1	**120**
Ede	274	100	16	134	164	88	158	4	7	**945**
Lingewaard	62	9	2	27	40	24	51	0	4	**219**
Nijkerk	68	27	0	28	45	21	54	0	3	**246**
Overbetuwe	69	17	8	32	28	41	40	1	4	**240**
Renkum	48	89	4	30	67	20	57	1	3	**319**
Rheden	71	41	4	57	77	17	75	1	3	**346**
Rijnwaarden	20	7	2	9	7	3	24	0	0	**72**
Rozendaal	5	1	0	1	0	0	1	0	0	**8**
Scherpenzeel	6	7	3	6	5	4	14	0	3	**48**
Wageningen	40	23	7	34	43	11	44	0	3	**205**
Westervoort	15	20	1	7	4	3	19	0	4	**73**
Zevenaar	44	30	3	34	24	16	40	1	0	**192**
Buurgemeenten	*76*	*5*	*4*	*15*	*19*	*41*	*21*	*0*	*12*	**193**
Gemeente onbekend[1]	*1*	*19*	*0*	*6*	*1*	*1*	*1*	*0*	*13*	**42**
TOTAAL	**1.356**	**687**	**92**	**725**	**783**	**475**	**947**	**16**	**82**	**5.163**

[1] Tijdens de beginfase van de implementatie van het nieuwe registratieprogramma stonden de gemeenten bij de plaatsen Velp (GE), Rozendaal (GE) en Scherpenzeel (GE) niet correct geregistreerd. Hierdoor zijn de alarmeringen niet onder een gemeente terug te vinden.

Korte omschrijving van de verschillende categorieën:
- Brand: alle alarmeringen voor (verdenking van) brand
- Brand OMS: alle automatische brandmeldingen gekoppeld aan een OMS-installatie
- Alarm PAC: meldingen die binnenkomen via een particuliere alarmcentrale
- Dienstverlening: liftopsluiting, dier in problemen, meting, buitensluiting, dienst aan derden
- Leefmilieu: wateroverlast, weeroverlast, stormschade, gladheid
- Ongeval: verkeersongevallen en ongevallen met gevaarlijke stoffen
- Gezondheid: reanimatie, onwel/ziekte, tilassistentie
- Verkeer: vervuild wegdek, wegversperringen
- Overig: alle zaken die onder een van de andere categorieën vallen.

Ook voor bovenstaande tabel geldt dat de meldingsclassificaties aan veranderingen onderhevig zijn, waardoor de getallen in een categorie ten opzichte van voorgaande jaren kunnen afwijken. Daarnaast is specifiek een onderscheid gemaakt tussen de OMS- en PAC-meldingen.

Het totaal aantal alarmeringen is ten opzichte van het jaar 2016 met circa 3% gedaald. Hiermee zet de dalende trend zich voort, aangezien in het jaar 2016 (ten opzichte van 2015) al sprake was van een daling van 5%. De belangrijkste reden hiervan is de significante daling van het aantal alarmeringen voor automatische brandmeldingen.

In het afgelopen kalenderjaar zijn op het gebied van alarmeringen een aantal opvallende pieken terug te zien. Zo was er een duidelijke stijging van het aantal buitenbranden in de dagen rond de jaarwisseling. Ook valt het hoge aantal alarmeringen tijdens slecht weer (stormschade of wateroverlast) op. Zo is de brandweer voor een storm halverwege de maand januari op één dag 59 keer gealarmeerd. Eind februari was gedurende twee dagen opnieuw sprake van stormachtig weer. Hiervoor is de brandweer 148 keer gealarmeerd. Ook in het najaar zijn pieken in het aantal alarmeringen voor slecht weer terug te zien.

In 2017 kregen autobranden veel aandacht in de regionale media. In totaal is de brandweer 249 keer gealarmeerd voor een autobrand. De afgelopen jaren varieerde het aantal autobranden van 183 tot 256. De verdeling over de gemeenten is als volgt:

Aantal alarmeringen voor autobrand				
Gemeente	Aantal alarmeringen 2017	Aantal alarmeringen 2016	Aantal alarmeringen 2015	Aantal alarmeringen 2014
Arnhem	97	86	59	67
Barneveld	23	18	19	25
Doesburg	3	5	4	2
Duiven	9	8	10	4
Ede	36	54	31	37
Lingewaard	8	5	7	10
Nijkerk	16	11	4	6
Overbetuwe	19	14	16	18
Renkum	7	16	11	6
Rheden	9	17	8	19
Rijnwaarden	5	2	2	1
Rozendaal	0	1	0	0
Scherpenzeel	1	2	1	0
Wageningen	2	3	2	4
Westervoort	3	1	0	2
Zevenaar	11	13	9	5
TOTAAL	249[2]	256	183	206

Opkomsttijd Prio 1 en behaalde norm

Uit het totaal van de kolommen Brand, Alarm: Brand OMS en Alarm: PAC zijn 704 brandmeldingen geselecteerd waarvoor een wettelijke opkomsttijd geldt van 5, 6, 8 of 10 minuten.
Omdat het bestuur op 24 juni 2015 heeft besloten om de normtijd van 5 en 6 minuten op te hogen naar 8 minuten wordt in onderstaande tabel aangegeven hoe vaak de opkomsttijd van 8 en 10 minuten wordt behaald en met welk percentage om ze daarmee ook onderling vergelijkbaar te maken.
Van deze meldingen staan in onderstaande tabel: het totaal aantal meldingen waarvoor een wettelijke opkomsttijd geldt, het aantal incidenten binnen de norm en het percentage dat de norm behaald is. Deze getallen zijn over een drietal jaren met elkaar vergeleken en op dezelfde manier bepaald. Het onderstaand overzicht laat zien dat er regionaal in 2017 een opkomstpercentage is behaald van 59%.
De gemiddelde verwerkingstijd van de meldkamer is gestegen omdat halverwege het jaar 2017 de verificatie tijd van OMS meldingen aangepast is naar 1 plus 2 minuten (gelijkgesteld binnen Oost 5 regio's).

	2015	2016	2017
Totaal aantal meldingen wettelijke opkomst	1009	967	704
Aantal binnen de norm van 8 en 10 minuten	657	585	414
Percentage	65%	60%	59%
Regionale gemiddelde opkomsttijd[3] waarin de gemiddelde verwerkingstijd Meldkamer zit van	8:07 1:04	8:03 1:04	7:56 1:14

[2] In de media wordt een lager aantal genoemd voor 2017 (172). Dit is gebaseerd op de website alarmeringen.nl

[3] De regionale gemiddelde opkomsttijd is de totale tijdsduur vanaf de melding door een burger totdat de eerste brandweereenheid ter plaatse is.

FRB
Bij de FRB-meldingen en uitrukken zien we dat het aantal FRB uitrukken voor de brandweer redelijk stabiel is. FRB is in 2017 ruim 450 keer mee gealarmeerd.
Ervaringen uit eerdere jaren laten zien dat in circa 50% van alle reanimaties waarbij FRB als 1e ter plaatse komt een positief resultaat opleveren. Dat wil zeggen dat iemand met een herstelde hartcirculatie naar het ziekenhuis vervoerd wordt.

In- en uitstroom vrijwilligers
Per saldo blijft het aantal vrijwilligers bij Brandweer Gelderland-Midden ongeveer gelijk. Het is wel zo dat het aantal vrijwilligers dat vertrekt de laatste jaren hoger wordt en dat er dus ook meer nieuwe vrijwilligers geworven moeten worden. De redenen van vertrek zijn ook heel divers:

Reden van uittreden repressieve vrijwilliger				
	2014	**2015**	**2016**	**2017**
Leeftijd (FLO)	5	18	10	6
Verhuizing	6	8	10	8
Baan elders	0	2	1	3
Onvoldoende beschikbaar	n.b.	n.b.	n.b.	7
Functioneren/ontslag	8	7	3	5
Combinatie werk	2	6	5	9
Combinatie privé	2	5	11	9
Onvrede beleid	0	4	4	2
Reden onbekend	2	3	1	1
Gezondheid[4]	4	10	8	10
Anders	2	9	6	9
Totaal	**31**	**72**	**59**	**69**

Check uitvoeren met P&O

Het lukt nog steeds om vrijwilligers te werven maar er moeten wel steeds meer inspanningen voor verricht worden. Daarnaast brengt een groot aantal nieuwe vrijwilligers ook een hoge opleidingsbelasting met zich mee. In april dit jaar is gestart met de eerste manschap-opleiding nieuwe-stijl, die volledig via de Elektronische Leer Omgeving (ELO) is ingericht. De eerste ervaringen zijn heel positief, zowel bij de cursisten als bij de instructeurs.

Arbeidshygiëne
Brandweer Gelderland-Midden volgt de landelijke lijn met betrekking tot schoon werken om de besmetting met rook en roetdeeltjes zoveel mogelijk te beperken. Een implementatieplan is opgesteld vooruitlopend op de resultaten van Nederlands onderzoek om een aantal quick wins te realiseren. Uitgangspunt hierbij is dat de manschappencabines en de remises schoon zijn en blijven. Concreet is dit ingevuld door te gaan werken met een systeem van wissel bluspakken in plaats van

[4] Onder deze categorie kan zowel een PPMO-afkeur als het niet meer kunnen uitoefenen van de repressieve taak als gevolg van medische klachten worden verstaan.

eigen bluspakken. Er is een logistiek concept ontwikkeld waarbij een voertuig schoon van de uitrukstelling vertrekt en er schoon naar terugkeert; er is een vervoers- en omkleed procedure bedacht en er is in alle clusters een was- en drooggelegenheid gerealiseerd. In de loop van 2017 zijn de arbeidshygiënebussen geleverd; deze worden begin 2018 in gebruik genomen. Hiermee denken we een wezenlijke bijdrage te leveren aan het gezond houden van ons repressief personeel.
De OC Brandweer is betrokken bij het hele traject: in overleg met de OC is een plan opgesteld en de OC heeft instemmingsrecht gehad.

Risicobeheersing: advisering en toezicht
VGGM adviseert bij ruimtelijke vraagstukken. Dit is vaak het geval bij omgevingsvisies, (ontwerp)bestemmingsplannen, complexe vraagstukken bij vervoer over weg, water, spoor en ten aanzien van buisleidingen. Deze adviezen worden integraal opgesteld doordat brandweer, GGD (Volksgezondheid) en de politie. Zo ontstaat een integraal afgewogen advies (met inachtneming van de mens en de omgeving die beschermd moeten worden, de risico-veroorzaker en de economische belangen), waarmee een bijdrage geleverd wordt aan een veilige omgeving. In 2017 zijn 36 van deze complexe, integrale adviezen opgesteld. Tevens zijn 15 adviezen opgesteld met betrekking tot externe veiligheid (EV). Daarnaast adviseert de brandweer op reguliere onderwerpen, zoals vergunningen, milieu en brandveilig gebruik van gebouwen. In 2017 zijn in dit kader ruim 2000 adviezen afgegeven. Het toezichtsplan meldingen en vergunningen brandveilig gebruik is volledig uitgevoerd. Dit komt neer op ruim 3700 controles in 2017. Het aantal controles wijkt af ten opzichte van het voorgaande jaar (ruim 3500). Dit heeft te maken met de controlefrequentie van het type gebouw; sommige gebouwen worden jaarlijks gecontroleerd, andere gebouwen kennen een lagere controlefrequentie.

Brandonderzoek
Binnen de regio wordt onderzoek uitgevoerd naar bepaalde type branden. Brandonderzoek draagt bij aan het leren binnen de organisatie. Dit geldt met name voor de afdelingen Risicobeheersing en Incidentbestrijding. Tevens vindt binnen de Nederlandse brandweer en met de verzekeringsmaatschappijen uitwisseling van de onderzoeksresultaten plaats. Het doel hiervan is om de brandveiligheid binnen de maatschappij te verhogen. In 2017 is 65 keer een brandonderzoek uitgevoerd.

Brandveilig Leven
Sinds enkele jaren wordt binnen de regio uitvoering gegeven aan het programma Brandveilig Leven (BVL). Het doel hiervan is om onder meer burgers, bedrijven en instellingen bewust te maken van de brandrisico's om zodoende de brandveiligheid te vergroten. In het kader van dit programma zijn in 2017 o.a. de volgende (voorlichtings)activiteiten ontplooid.

Tijdens de Nationale Brandpreventie Weken hebben de gezamenlijke veiligheidsregio's in Oost Nederland (Oost-5) uitvoering gegeven aan de landelijke campagne "Hé, doe de deur dicht!", gericht op de doelgroep jonge ouders. In vrijwel alle gemeenten in de regio zijn in de maand oktober geboortekoffertjes en -tasjes uitgereikt aan ouders die geboorteaangifte kwamen doen. Daarin zaten voorlichtingsmateriaal en enkele ludieke gadgets op het gebied van brandveiligheid, bedoeld om de kersverse ouders vanuit hun nieuwe verantwoordelijkheid op de brandveiligheid in de eigen woonomgeving te wijzen. Daarnaast beschikten ook de consultatiebureaus over voorlichtingsmateriaal.

Er is zes keer een bijeenkomst "Voorlichting na brand" georganiseerd ten behoeve van omwonenden. Tijdens deze bijeenkomsten wordt naar aanleiding van een brand die nadrukkelijk impact heeft op de omgeving uitleg gegeven over het optreden van de brandweer en het brandonderzoek. Tevens wordt voorlichting gegeven inzake brandpreventie. Uit de reacties blijkt dat dit zeer gewaardeerd wordt.

Verder zijn er bij diverse andere gelegenheden voorlichtingsactiviteiten gericht op brandveiligheid uitgevoerd. Het gaat dan om voorlichting tijdens open dagen van brandweerposten en tijdens de Dag van de veiligheid voor gemeenten VGGM en om voorlichting aan woningcorporaties, (verminderd zelfredzame) jongeren, basisscholen, beveiligers ROC Arnhem, studenten in de gezondheidszorg en ouderen.

Een van de speerpunten van Brandveilig Leven is dat veiligheidsregio's contacten leggen met organisaties/instellingen die invloed kunnen hebben op brandveiligheid. In dit kader is Brandweer Gelderland-Midden een project gestart gericht op intensievere samenwerking met de woningcorporaties binnen de regio (ruim 30) die gezamenlijk een woningvoorraad hebben van 100.000 woningen. Er is een onderzoek uitgevoerd naar de rol en inzichten van de woningcorporaties ten aanzien van brandveiligheid van de verhuurbare eenheden. Hieruit is gebleken dat er grote verschillen zijn tussen de woningcorporaties. In het vervolg van het project wordt getracht om met de corporaties nadere afspraken te maken over brandveilige woningen en wooncomplexen. Inmiddels hebben zes woningcorporaties een intentieverklaring ondertekend om op een gestructureerde manier de brandveiligheid te vergroten. Dit betreft een meerjarenprogramma van 7 jaar.

Natuurbrandbestrijding
In navolging van de eerdere harmonisatie van werkwijze en organisatie van natuurbrandbestrijding in 2016, hebben de veiligheidsregio's Gelderland-Midden en Noord- en Oost-Gelderland het Operationeel Plan Natuurbrandbestrijding (OPN) voor beide regio's vastgesteld. Met het OPN is een structuur neergezet en zijn concrete afspraken gemaakt over hoe beide regio's samen een natuurbrand bestrijden. De afspraken hebben niet alleen te maken met alarmering, inzet van mensen en materieel, maar betreffen ook de samenwerking met andere partners, overheid en particulieren. Voor beide regio's betekent het op onderdelen een andere manier van werken. Ook de inzetvoorstellen moeten aangepast worden. In de eerste helft van 2018 wordt het plan uitgerold en gaan de diverse operationele teams ermee aan de (oefen)slag.

Naar aanleiding van de grote brand op de Hoge Veluwe in 2014 hebben de veiligheidsregio's Gelderland-Midden, Noord- en Oost Gelderland en de Provincie Gelderland eind augustus 2017 de Intentieverklaring Gebiedsgerichte aanpak natuurbrandbeheersing ondertekend. Deze intentieverklaring ziet op het treffen van risicobeheersingsmaatregelen ter verkleining van de kans op (onbeheersbare) natuurbranden en het verminderen van de effecten ervan. In een gebied waar natuurbranden kunnen optreden zijn veel partijen uit dit gebied op een of andere manier betrokken bij het voorkomen of bestrijden van zo'n brand. Om een stap te zetten in het verkleinen van de kans op (onbeheersbare) natuurbranden in het gebied is het van belang gezamenlijk op te trekken en maatregelen te nemen. Dit noemen we een gebiedsgerichte aanpak.

Inhaalslag planvorming Brzo bedrijven
In 2016 en 2017 is een inhaalslag uitgevoerd ten aanzien van de planvorming van de 16 Brzo-bedrijven in Gelderland-Midden. Deze bedrijven werken met (grote) hoeveelheden gevaarlijke stoffen. In 2016 zijn voor 7 hogedrempel inrichtingen actuele plannen opgesteld, deze zijn maart 2017 formeel door het bestuur vastgesteld. Hiermee wordt weer voldaan aan de wettelijke verplichting zoals opgenomen in de Wet veiligheidsregio's. Voor de overige 9 bedrijven, waarvoor geen wettelijke verplichting geldt, zijn eind 2017actuele plannen opgesteld. Hiermee is de inhaalslag afgerond.

Afstand tot de arbeidsmarkt
Werkgevers en werknemers hebben op landelijk niveau de afspraak gemaakt om voor mensen voor wie het lastig is om een plek op de arbeidsmarkt te bemachtigen, werkplekken te creëren.

Tegen de achtergrond van deze afspraken heeft de brandweer het aantal parttime medewerkers uit deze doelgroep uitgebreid van 3 naar 5.

1.3.4. Publieke Gezondheid

Het domein publieke gezondheid geeft gemeenten belangrijke aanknopingspunten om mensen gezond te houden en in staat te stellen eigen regie te voeren. Hiermee bevordert publieke gezondheid de zelfredzaamheid en samenredzaamheid in de samenleving. Gezondheid wordt steeds vaker in termen van functioneren en participatie gezien, in plaats van alleen in somatische (lichamelijk) of psychische (geestelijk) zin. In deze nieuwe kijk op gezondheid ligt de nadruk op veerkracht, eigen regie en welbevinden. Veelal wordt gesproken van 'positieve gezondheid'. Door positieve gezondheid als gemeenschappelijk vertrekpunt te nemen, komt er een meer vanzelfsprekende verbinding tussen welzijn en zorg. De meeste voorwaarden voor gezondheid worden immers buiten het domein van de zorg gecreëerd. Denk hierbij aan sociaal domein, fysieke leefomgeving, werk & inkomen, onderwijs en veiligheid.
In het online magazine voor portefeuillehouders en raadsleden 'Gezondheid Actueel' worden gemeenten geïnformeerd over actuele ontwikkelingen op het gebied van publieke gezondheid en wordt de verbindingen gelegd met aanverwante beleidsterreinen. Gezondheid Actueel verschijnt drie keer per jaar.

Betrouwbare publieke gezondheid
In een al in 2014 verschenen kamerbrief 'Publieke Gezondheid Borgen) zijn de vier pijlers van de GGD geïntroduceerd. De pijlers vormen de taken die het fundament van elke GGD zijn. Deze pijlers zijn: monitoring/ signalering/advies, gezondheidsbescherming, crisisbeheersing en toezicht. In het verlengde van de kamerbrief hebben in 2016 een aantal onderzoeken door de Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) plaatsgevonden naar de wijze waarop de GGD-en hun taken uitvoeren: een onderzoek naar de aansturing van de organisatie (governance), onderzoek naar de kwaliteit van de infectieziektebestrijding en onderzoek in het kader van de Jeugdgezondheidszorg. Dit laatste onderzoek heeft in februari 2017 plaatsgevonden. Het rapport over dit onderzoek is in juni verschenen. De inspectie concludeert dat de zorg die VGGM biedt op bijna alle punten aan de normen en beoordelingsaspecten die de inspectie hanteert voldoet.

Onderzoek, Informatie en Advies
Vanuit Onderzoek, Informatie en Advies (OIA) realiseert de GGD een aantal bestaande en nieuwe producten en activiteiten die bijdragen aan de GGD pijler 'monitoring, signalering en advies'. De integrale verbinding tussen publieke gezondheid, sociale veiligheid en het sociaal domein én de zoektocht naar het beschikbaar maken van informatie op wijkniveau vormen het kader, steeds in dialoog met de gemeenten. De werkzaamheden zijn te verdelen in vier kerntaken die in samenhang worden uitgevoerd:
Uitvoeren van de gemeentelijke taak om de gezondheid te monitoren
De monitor Volwassenen en Ouderen is in 2017 regionaal gerapporteerd en de Kindermonitor is uitgevraagd. In de rapportages en vragenlijsten wordt zoveel mogelijk aangesloten op de Regionale Visie publieke gezondheid. Begin 2018 zijn de gemeenterapportages op basis van de monitor Volwassen en Ouderen beschikbaar voor gemeenten. De verzamelde gegevens vanuit de monitor is daarbij verrijkt met landelijke bronnen. Op basis van dit onderzoek worden er thematische factsheets gemaakt. De monitorresultaten worden gebruikt om met organisaties en gemeenten van gedachten te wisselen over de manier waarop de preventieve ouderengezondheidszorg vormgegeven wordt of kan worden. In steeds meer gemeenten vinden individuele gesprekken en activiteiten plaats over de monitoring en het gebruik van monitorgegevens. De GGD werkt hierin zo lokaal mogelijk om recht te

doen aan de gemeentelijke vraag, maar zoekt wel steeds naar een regionale basis om efficiënt te werken.

Ondersteunen van gemeenten bij de ontwikkeling, onderbouwing en evaluatie van regionaal en lokaal gezondheidsbeleid
In alle gemeenten vigeert de Regionale Visie op publieke gezondheidszorg. De meeste gemeenten hebben inmiddels ook een lokale vertaling van de visie gemaakt. Soms als een op zichzelf staande notitie maar meestal als onderdeel van het brede sociale beleid. De GGD is actief betrokken bij de lokale vertaling van deze visie naar concreet beleid. Binnen de lokale vertaling ligt overal het accent op integraal beleid. De lokale behoefte van gemeenten varieert sterk. Daarom is ervoor gekozen om zoveel mogelijk aan te sluiten bij lokale initiatieven in plaats van het organiseren van regionale activiteiten.
De GGD participeert in diverse onderzoeken en onderzoeksaanvragen (via de Academische Werkplaatsen Integraal Gezondheidsbeleid en Milieu en Gezondheid). Deze onderzoeken hebben allemaal betrekking op het vinden van handvatten waarmee gemeenten hun lokale beleid Publieke Gezondheid vorm kunnen geven.
Ontwikkelen van een regionaal risicoprofiel Publieke Gezondheid, afgestemd op het risicoprofiel voor de veiligheidsregio en ondersteunend voor gemeenten voor het maken van beleidskeuzes.
Om gemeenten te ondersteunen bij het maken van beleidskeuzes worden in monitorrapportages steeds de gezondheidsrisico's in beeld gebracht en wordt aangesloten op de regionale visie. Het doorontwikkelen van gemeentelijke risicoprofielen concentreert zich op het verbinden van monitorgegevens aan brandweergegevens. In 2017 is een onderzoek uitgevoerd naar de haalbaarheid en de haken en ogen van deze methodiek. Op basis van de inzichten hebben GGD en brandweer een gezamenlijke pilot uitgevoerd. De resultaten worden in 2018 verder uitgebouwd. Het is een innovatief project en het is niet goed mogelijk om in te schatten wanneer de definitieve resultaten zichtbaar zijn.
Ondersteunen van gemeenten bij de monitoring van het Sociaal Domein, vanuit het perspectief van de publieke gezondheid en de (sociale) veiligheid.
Het concept van de positieve gezondheid heeft een prominente plek in de regionale visie gekregen en daarmee ook in het werk van de GGD. De uitdaging is om voort te bouwen op positieve factoren, de eigen kracht van een individu en het netwerk te benutten en tegelijkertijd ook de kwetsbare groepen, voor wie eigen kracht een brug te ver is, in beeld te houden.
Ook in 2017 is de integrale jeugdrapportage opgeleverd. Hierin worden diverse in- en externe bronnen aan elkaar verbonden en gezamenlijk geduid. De GGD ondersteunt gemeenten in de verdere vertaling naar lokaal beleid en komt ook in 2018 met een update.

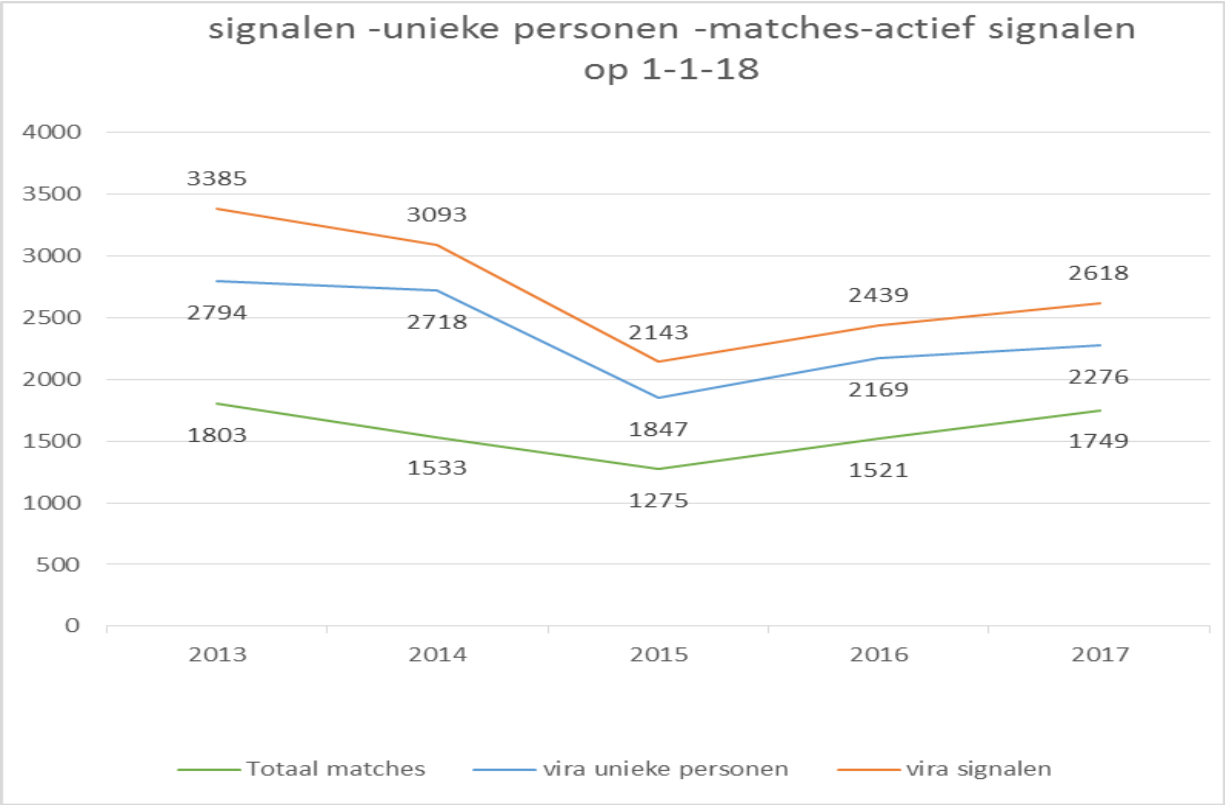
Veilig Thuis
Per 1 april 2017 is Veilig Thuis ondergebracht in een stichting onder bestuurlijke aansturing van VGGM. Het eerste kwartaal van 2017 stond in het teken van het voorbereiden van een zorgvuldige overdracht en het borgen van de continuïteit. Vanaf het tweede kwartaal is geïnvesteerd in het leggen van verbindingen tussen Veilig Thuis en VGGM t.b.v. de bedrijfsvoering en het neerzetten van een basis voor de verdere professionalisering van Veilig Thuis. Omdat Veilig Thuis is ondergebracht is in een zelfstandige stichting, beschikt het over een eigen jaarverslag.

Verwarde personen
In de samenleving is toenemende aandacht voor de opvang, zorg en ondersteuning voor mensen die verward gedrag vertonen. De politie geeft signalen af dat zij meer capaciteit inzet voor incidenten rond deze groep. In regio Gelderland-Midden is een goed werkende netwerkstructuur tot stand gekomen waaraan partijen uit veiligheid, zorg en gemeenten deelnemen. Gemeenten en regionale partijen hebben gezamenlijk stappen ondernomen om tot een meer sluitende aanpak personen met verward gedrag te komen. Na een fase van elkaar (beter) leren kennen en het delen van beelden t.a.v. de problematiek zijn gezamenlijk oplossingsrichtingen verkend en projecten opgestart. Er zijn

subsidies binnengehaald voor projecten omtrent monitoring, telefonische triage en het opzetten van een ketenbreed meldpunt.

Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
De OGGZ richt zich met name op (dreigend) dak- en thuislozen, (dreigend) dakloze gezinnen, zwerfjongeren en zorgwekkende zorgmijders. Het zorgdragen voor diverse meldpunten (het Centraal Meldpunt, het Meldpunt Ontruimingen en het Meldpunt Dreigende Waterafsluitingen) draagt bij aan het in beeld hebben en houden van deze doelgroep. In 2017 zijn er twee meldpunten bijgekomen. In de regio Arnhem betreft dit het meldpunt Vroegsignalering/Vroeg Eropaf voor inwoners met risicovolle schulden. Op de schaal van Gelderland-Midden heeft het meldpunt Onverzekerdenzorg vorm gekregen. Vanaf 1 maart 2017 kunnen (medische) zorgaanbieders hun kosten voor geleverde zorg aan een onverzekerde declareren. OGGZ ontvangt deze meldingen en belegt ze vervolgens in lijn met de per gemeente gemaakte werkafspraken.
Verder is er in 2017 intensief contact geweest met gemeenten over de ontwikkelingen rondom verwarde personen en de rol die het Centraal meldpunt en/of een ketenbreed meldpunt zou kunnen hebben. Hierbij is er aandacht voor het lokaal borgen van de noodzakelijke uitwisseling van gegevens tussen samenwerkingspartners, heldere (keten)processen en voorkomen dat burgers tussen wal en schip vallen.
De OGGZ is actief aangesloten bij diverse externe netwerken en overlegstructuren met als doel de regie op de keten te houden of te stimuleren. De centrumgemeenten Arnhem en Ede ontvangen factsheets waarin de OGGZ-doelgroep in beeld wordt gebracht en knelpunten benoemd worden.

Verwijsindex regio Arnhem
De VGGM voert het convenant van de Verwijsindex uit voor twaalf gemeenten te weten Arnhem Doesburg, Duiven, Lingewaard, Overbetuwe, Renkum, Rheden, Rozendaal, Rijnwaarden, Westervoort, Wageningen en Zevenaar. Na een terugval in het aantal signalen en matches in 2015 (inzet transitie) zagen we in 2016 weer een toename en die heeft zich in 2017 voortgezet. In 2017 is veel aandacht besteed aan het aansluiten van grote partijen zoals Veilig Thuis, Pactum en Iriszorg en de wijkteams van de twaalf gemeenten. De resultaten zullen in 2018 zichtbaar worden.
In 2017 is meer samenwerking gezocht met omliggende regio's wat geresulteerd heeft in een hechtere samenwerking met de Regio Nijmegen (gebruik van dezelfde organisatieprofielen en vergelijkbare presentatie van de jaarcijfers).

Forensische geneeskunde

Het totaal aantal activiteiten binnen de forensische geneeskunde is gestegen ten opzichte van 2015 en 2016. De stijging wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van arrestantenzorg (medische zorg op het politiebureau), lijkschouw bij een vermoeden van niet-natuurlijk overlijden en euthanasie. Tevens is er een toename van het aantal verrichtingen 'bloedafname'. Deze stijging vloeit voort uit de in werking getreden wet Middelenonderzoek bij geweldplegers. Vanaf 1 januari 2017 laat de politie testen of geweldplegers alcohol en/of drugs hebben gebruikt.

	2015	2016	2017
Arrestantenzorg	2291	2404	2503
Lijkschouw	307	324	362
Euthanasie	177	191	212
Zedenonderzoeken en letselbeschrijvingen	52	55	58
Bloedproeven, urineonderzoeken en DNA tests	105	78	131
Collegiaal overleg	142	175	202

Met enige regelmaat treffen de forensisch artsen personen aan die behoren tot de doelgroep van de OGGZ, bijv. omdat ze dakloos zijn of zorgwekkend/zorg mijdend gedrag vertonen. Ook verrichten zij soms een lijkschouw in een vervuilde woning. In dergelijke situaties wordt sinds vanaf juni 2017 een melding bij het centraal meldpunt en/of meldpunt woonhygiëne van de OGGZ gedaan.

Binnen regio Oost heeft GGD Gelderland-Midden een belangrijke rol gespeeld bij het opzetten van regionale scholingsdagen. Dit levert een grote bijdrage aan de kwaliteit van het forensisch medisch handelen en aan de samenwerking met de Forensische opsporing. Tevens is scholing en deskundigheidsbevordering gegeven aan huisartsen, verpleeghuisartsen en de arrestantenverzorging.

De Commissie Hoes heeft in september 2017 advies uitgebracht aan de Minister van V&J over de wijze waarop de politie kan beschikken over kwalitatief goed en financieel betaalbare dienstverlening op het gebied van forensisch medisch onderzoek en arrestantenzorg. De commissie adviseert beide taken te scheiden en het forensisch medisch onderzoek robuuster te organiseren en meer in gezamenlijkheid met de lijkschouw. Deze 'knip' sluit niet uit dat beide taken nog steeds door forensisch artsen uitgevoerd kunnen worden. In 2018 worden meer richtinggevende adviezen verwacht; de ontwikkelingen op dit gebied zullen worden gevolgd.

GHOR

De GHOR Gelderland Midden is onderdeel van VGGM. De GHOR is, conform de Wet Veiligheidsregio's gepositioneerd onder de verantwoordelijkheid van de DPG. De GHOR maakt, naast de RAV, GGD, JGZ, MZ en Veilig Thuis, deel uit van het onderdeel Publieke Gezondheid.
De GHOR taken worden uitgevoerd door een team van 8 medewerkers, een afdelingsondersteuner en een hoofd. In verband met de aanstaande pensionering van het hoofd GHOR is in het voorjaar 2017 een profiel opgesteld voor een nieuw hoofd en heeft in de zomer van 2017 een selectieproces plaatsgevonden. Het nieuwe hoofd is per 14 augustus 2017 aangesteld.
In het najaar van 2017 is een begin gemaakt met het in beeld brengen van de stand van zaken met betrekking tot bestaande werkwijzen, overlegstructuren en in- en externe samenwerkingsverbanden. Aan de hand van het gezamenlijk opgesteld jaarplan 2018 zal het komend jaar invulling gegeven worden aan de verdere groei en ontwikkeling van zowel de GHOR als team als van de individuele medewerkers. Tevens zullen op diverse onderdelen ontwikkelingen opgepakt worden die moeten bijdragen aan een toekomst bestendige GHOR.

Wetgeving
Per 1-12-2017 zijn de wijzigingen van het Besluit veiligheidsregio's en van het Besluit personeel veiligheidsregio's in het kader van de tweede tranche in werking getreden. Dit betekent voor een aantal GHOR-functies dat deze nog wel steeds onderdeel zijn van de geneeskundige hulpverlening, maar onder de verantwoordelijkheid van de instelling vallen waar de betreffende functies van nature thuishoren. Daarnaast zijn er GHOR-functies vervallen, van naam verandert en nieuwe GHOR-functies benoemd.

Operationele Inzet
In 2017 waren er 9 formele GRIP incidenten, waarvan zesmaal een GRIP 1 en driemaal een GRIP 2. De GHOR is ook betrokken bij diverse incidenten met maatschappelijke onrust, vanuit de rol als GGD crisiscoördinator. Dit betroffen ongeveer 35 incidenten. De Officier van Dienst Geneeskundig is 193 maal ingezet bij opgeschaalde situaties.

Evaluatie uitval drinkwatervoorziening Liemers
In februari gaf de drinkwatervoorziening in de Liemers enkele dagen problemen door een breuk in een watertransportleiding. De veiligheidsregio schaalde daarbij op naar GRIP 2. Na het incident heeft de GHOR betrokken zorgaanbieders door een enquête gevraagd naar hun ervaringen met de GHOR. De zorginstellingen benoemen allen de meerwaarde van de GHOR tijdens dit soort incidenten. Ketenpartners gaven aan dat de GHOR verbindingen kan maken op de domeinen veiligheid, gezondheid en openbaar bestuur. Stakeholders hebben behoefte aan een bredere toelichting/ aspect van het geheel bij incidenten.

Ketenpartners
De GHOR beschikt over actuele afspraken namens het bestuur van de veiligheidsregio met haar ketenpartners (WvR). Het relatiebeheer van de GHOR richt zich erop dat er van te voren afspraken zijn gemaakt over wat te doen ten tijde van incidenten/ risico's en rampen. Gedurende het jaar

vinden diverse oefeningen plaats. In 2017 lieten diverse evaluaties van incidenten zien, dat de afspraken over bereikbaarheid tijdens incidenten goed functioneren.

OTO
Het OTO-programma 2017 van de GHOR is gericht op de vakbekwaamheid van operationele GHOR-functionarissen. De uitbreiding van het GHOR domein met het stuk opgeschaalde publieke gezondheid heeft in 2017 een grote mate van aandacht in het OTO-traject gekregen.

Jodiumprofylaxe
In de tweede helft van 2017 vond de verstrekking van jodiumprofylaxe plaats door VWS. Jodiumprofylaxe is het preventief slikken van jodium(tabletten) om de opslag van radioactief jodium in de schildklier zoveel mogelijk te voorkomen. De minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport (VWS) stelt voor alle doelgroepen die er baat bij hebben jodiumtabletten beschikbaar. Dit gebeurde door middel van predistributie en nooddistributie.

Incidenten maatschappelijke onrust
De GHOR kan vanuit de rol als GGD-crisiscoördinator gemeenten adviseren en ondersteunen bij schokkende gebeurtenissen die maatschappelijke onrust (kunnen) veroorzaken. De expertise van de GHOR in relatie tot veiligheid en gezondheid zorgt dat de GHOR gemeenten deskundig kan adviseren. Ook kan de GGD crisiscoördinator diverse onderdelen van de GGD (jeugdgezondheidszorg, medische milieukunde, infectieziekten, openbare geestelijke gezondheidszorg) en ander partijen in het zorgveld inschakelen. In 2017 heeft deze advies- en coördinatierol steeds meer zijn meerwaarde kunnen laten zien. De GHOR heeft geïnvesteerd in het verder bekend maken en borgen van deze rol samen met de gemeenten. Een vervolg volgt in 2018.

Evenementenveiligheid
De digitale tool live events, is bij alle gemeenten in de veiligheidsregio geïmplementeerd. Het gebruik hiervan bevordert de samenwerking tussen hulpverleningsdiensten en gemeenten op het gebied van evenementenveiligheid.

Jeugdgezondheidszorg

N.a.v. de komst van de JGZ 0-4 binnen VGGM (met de overgang van Nijkerk per 01-10-2017 als laatste) en de transitie van het jeugdstelsel, vindt binnen de JGZ een inhoudelijke en bedrijfsmatige doorontwikkeling plaats. Deze meer-jaren doorontwikkeling is gericht op een integrale, doelmatige en flexibele JGZ voor jeugdigen van 0-18, die bijdraagt aan de transformatiedoelstellingen en goed aansluit bij de ontwikkelingen in het lokale sociale domein. In 2017 is een belangrijke basis gerealiseerd voor het nieuwe werken van de JGZ. Hierbij zijn de volgende hoofdthema's te onderscheiden:
JGZ teams 0-18
In 2017 is met de volgende resultaten de basis gelegd voor JGZ-teams, waarin 0-4 en 4-18 zijn geïntegreerd:

- Bepalen en uitdragen van samenwerkingsmodel met vijf leidende principes;
- Bepalen en invoeren van nieuwe teamindeling;
- Bepalen en invoeren van nieuwe overlegstructuur.

Deze resultaten vormen de basis voor een verder organisch groeiproces, waarin de teams meebouwen aan de nieuwe manier van samenwerking vanuit de ervaring in de praktijk en in aansluiting op het lokaal vormgegeven jeugdbeleid.
Flexibilisering
In 2017 is een extra impuls gegeven aan een flexibelere werkwijze, waarin de JGZ zorg op maat biedt in aansluiting op de zorgbehoefte en vragen van jeugdigen/ouders. Daarbij wordt ruimte gecreëerd voor het geven van extra aandacht aan jeugdigen/ouders die dat nodig hebben. In juli heeft een

werkgroep advies uitgebracht over het meer gedifferentieerd aanbieden van contactmomenten naar vorm, aantal/moment en locatie, waaronder verdere digitalisering. Vanaf de 2e helft van 2017 vindt uitwerking en implementatie hiervan plaats.

Taakherschikking JGZ 0-4

Dit betreft het herschikken van taken van de jeugdarts naar de jeugdverpleegkundige, waarbij de professionals in samenspraak met ouders de zorg afstemmen op de behoefte van het kind/ouders. De implementatie is afgerond. Vanaf maart 2017 werken alle consultatiebureaus volgens de taakherschikking.

Harmonisering JGZ 0-4

In oktober is de JGZ 0-4 overgegaan naar een geharmoniseerde werkwijze in het primair proces. Dit hield ook een herinrichting van de digitale dossiers JGZ in. Vanuit twee uitvoeringspraktijken (Oost en West regio) is een eenduidige werkwijze en uniforme registratie tot stand gekomen met als uiteindelijke doel:

1. Efficiënte en prettig werkbare uitvoering van de JGZ;
2. Betrouwbare rapportages voor stakeholders;
3. Breed inzetbare medewerkers.

Extra contactmoment 15/16 jarigen

Dit door ons ontwikkelde contactmoment is in 2017 door nog eens vijf andere JGZ-organisaties overgenomen. Er is een gezamenlijke gebruikersgroep gevormd voor beheer en doorontwikkeling. Deze groep maakt het contactmoment geschikt voor gebruik in de onderbouw van het voortgezet onderwijs. Verder nemen wij deel aan het landelijke onderzoek naar de verschillende hoofdvarianten van het extra contactmoment. Het Trimbos/Erasmus MC voert dit onderzoek uit in het kader van het ZonMW-programma 'Versterking Uitvoeringspraktijk JGZ'.

Bedrijfsvoering

Er lopen verschillende projecten op het gebied van bedrijfsvoering gericht op de continuïteit en efficiency van de ondersteuning van de JGZ 0-18. Naast het efficiënter inrichten van ondersteunende werkprocessen richten de projecten zich op het faciliteren van:

- Ouders en jongeren in hun eigen regievoering en keuzemogelijkheden;
- Professionals bij het flexibel kunnen uitvoeren en eigenstandig kunnen prioriteren van hun preventieve taken in het lokale werkgebied.

Informatievoorziening en beleidsadvisering

Evenals voorgaande jaren was dit thema in 2017 een belangrijk aandachtspunt, mede als onderdeel van alle andere thema's. Zo is in het verlengde van de harmonisering 0-4 in 2017 een werkgroep gestart met het ontsluiten van data uit de nieuw vormgegeven digitale dossiers JGZ tot rapportages.

Leidraad gemeentelijk aanbod

In 2017 is deze leidraad formeel vastgesteld. In de leidraad is overeenstemming bereikt met gemeenten over het JGZ aanbod in alle gemeenten, waarbij onderscheid is gemaakt tussen:

- Regionaal aanbod, dat in alle gemeenten eenduidig wordt aangeboden;
- Lokaal aanbod, dat gemeenten extra kunnen afnemen afgestemd op hun lokale populatie en jeugdbeleid.

Normatieve uitgangspunten

De leidraad gemeentelijk aanbod vormde input voor de normatieve uitgangspunten. Hierin zijn voor ieder onderdeel uit het regionaal JGZ aanbod standaard tijdsduur en kosten berekend. De normatieve uitgangspunten vormen de basis voor de benodigde formatie.

Bekostigingssystematiek

In 2017 is de bekostigingssystematiek voor het regionaal aanbod, voor alle gemeenten in de regio Gelderland-Midden gelijk getrokken en geaccordeerd voor een periode van drie jaar (t/m 2020). In 2020 vindt evaluatie plaats.

JGZ voor asielzoekers en statushouders
In de eerste helft van 2017 zagen we landelijk, door het proces van gezinshereniging, nog een behoorlijke toestroom van vluchtelingen. Dit was ook het geval in de regio Gelderland-Midden. Dit vertaalde zich in een toename van instromende statushouders in de gemeenten. In de tweede helft van 2017 zagen we hierin een geleidelijke afname, met in het bijzonder concentraties in de grotere gemeenten.

In 2017 heeft de JGZ op de Proces opvanglocaties (POL) in Arnhem, Wageningen en het AZC in Arnhem, conform het contract PGA, kinderen gezien. Deze kinderen hebben dus JGZ ontvangen in het kader van de wettelijke contact momenten JGZ. Op de POL-locaties was voor een groot deel in 2017 sprake van een zeer snelle doorstroom van bewoners naar andere opvanglocaties. In afstemming met GGD-GHOR Nederland is op deze locaties alleen JGZ 0-4 geleverd. Met ingang van 2018 wordt ook op deze locaties volledige JGZ 0-18 geleverd. Daar waar van toepassing, is voor specifieke groepen voorlichting en advisering door de GGD aangeboden en uitgevoerd.
De JGZ heeft in 2017 voor de groep statushouders in gemeenten, de intakeprocedure in de vorm van een huisbezoek, ontwikkeld. In 2017 is dit door de jeugdverpleegkundige als zodanig voor alle statushouders in de gemeenten aangeboden en uitgevoerd. Het doel van de intake is om inzicht te krijgen in de gezondheidssituatie en gezondheidsgeschiedenis van de statushouders (0 tot 18 jaar) bij binnenkomst, die niet eerder gezien zijn door de JGZ. In 2017 is dit contactmoment mogelijk gemaakt middels Rijksgelden (Bestuursakkoord) welke alle gemeenten hebben ontvangen.
In 2017 is toegewerkt naar borging van dit contactmoment middels het lokaal aanbod per gemeente. Het 'labelen' van de kinderen van statushouders maakt het mogelijk hen voor langere tijd te volgen op diverse indicaties.

Gezondheidsbescherming

De GGD is uitvoerder van gezondheidsbeschermende taken zoals infectieziektebestrijding, tuberculosebestrijding, medische milieukunde, SOA, technische hygiënezorg en reizigersvaccinatie & -advisering. Deze uitvoerende taken leveren mede input voor de pijler monitoring/signalering/advies; het in staat zijn gemeenten te informeren en adviseren over de gezondheid van haar inwoners. Deze uitvoeringstaken vormen ook een basis voor de pijler publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crisis en het 24/7 garanderen van opgeschaalde GGD-zorg.

Infectieziekten
Infectieziektebestrijding in de openbare gezondheidszorg richt zich op infectieziekten zoals o.a. griep, voedselinfecties, kinkhoest, legionella, hepatitis A, B en C. GGD Gelderland-Midden is 24 uur per dag voorbereid zijn op uitbraken van infectieziekten en direct inzetbaar voor bestrijding en behandeling. De activiteiten zijn op hoofdlijnen als volgt te classificeren en kwantificeren:

	2013	2014	2015	2016	2017
Meldingsplichtige meldingen				673	498
Groep A, B1, B2, C	493	589	583	*550*	*362*
Art 26 meldingen				*123*	*136*
Algemene meldingen	433	359	361	401	370
Telefonische vragen	841	495	496	613	682

Het registratie systeem HP Zone is in 2015 in gebruik genomen. De cijfers van 2013-2015 zijn daarom niet goed vergelijkbaar met 2016-2017. Opvallend is de daling van het aantal meldingsplichtige

infecties (550 naar 362). Dit verschil kan vrijwel volledig verklaard worden door een daling in het aantal kinkhoest meldingen.

Antibioticaresistentie (ABR)
De laatste decennia is er een toename van resistentie van bacteriën, terwijl er bijna geen nieuwe antibiotica meer worden ontwikkeld. Daarmee is antibioticaresistentie een bedreiging voor de volksgezondheid geworden. Vanuit het ministerie van VWS is er een landelijke structuur ingericht voor de aanpak van ABR: 10 regionale zorgnetwerken. Het zorgnetwerk in de regio Oost (GAIN) is officieel opgestart en heeft in maart 2017 een eerste drukbezochte ketennetwerk bijeenkomst georganiseerd. GGD Gelderland-Midden is vertegenwoordigd in het Regionaal Coördinatie Team (RCT) en in twee werkgroepen. Daarnaast zijn we gestart met een risico-inventarisatie bij verpleeg- en verzorgingshuizen.
Een RIVM regioproject 'Antibiotica resistentie in de thuiszorg' is in 2017 uitgevoerd, in samenwerking met GGD Gelderland-Zuid en de academische werkplaats AMPHI. De resultaten worden begin 2018 bekend gemaakt.

Infectiepreventie
Infectiepreventie blijft een belangrijk thema binnen de infectieziektebestrijding, waarbij er met name aandacht is voor de kwetsbare groepen. Zo heeft de inspectie beoordeeld dat de infectiepreventie in verpleeg- en verzorgingshuizen onder de maat is. Het verhogen van de kwaliteit van infectiepreventie in onder andere de ouderenzorg vraagt om extra aandacht. Vanaf februari 2017 is er een Deskundige Infectiepreventie (DI) bij de GGD in dienst en is een start gemaakt het verstevigen van de relatie met verpleeghuizen.

Zoönosen
GGD Gelderland-Midden is een regio met veel dieren en intensieve veehouderij. Dit brengt een risico op zoönosen (een infectieziekte die kan worden overgedragen van dieren op mensen) met zich mee. Ook hiervoor blijft aandacht nodig. In de regio Oost is eerder een start gemaakt met de oprichting van een 'one-health' kennisnetwerk (OZON), wat toenemend aandacht krijgt.

Reizigersvaccinatie
Het afgelopen jaar zagen we onder reizigers de trend dat zij meer contact willen maken met de lokale bevolking en dat ze meer gaan rondreizen in risicovolle landen. De GGD heeft hierin een belangrijke taak: het geven van een reisadvies op maat. In 2017 zijn er 11.767 mondelinge adviezen gegeven aan onze klanten. De adviezen rondom het veranderende malariaprotocol en het zikavirus waren de koplopers. Met betrekking tot rabiës zijn in totaal 1962 rabiës adviezen gegeven en 40 rabiës vaccinaties gezet. Vanwege deze behoefte is oktober 2017 het rabiës spreekuur herstart.

	2015	2016 (april-dec)	2017
Aantal vaccinaties	8017	8268	12352
Aantal consulten	Niet bekend	5452	8546
Aantal verkochte artikelen (DEET, Klamboe, first-aid kit, tekenlepel en ORS)	427	524	1102
Vaccinatie dagen voor mediterrane reizigers (voorjaar)/ Hadj spreekuur (najaar)	104	86	108

Vanwege de economische groei gaan meer mensen reizen. We zien dan ook een forse stijging van de consulten. Om te kunnen voldoen aan deze vraag, is de spreekuurtijd ingekort. Zodoende kunnen we zonder formatie-uitbreiding meer reizigers adviseren. Mei 2017 is gestart met een telefonisch spreekuur gedurende 1 uur per dag. Omdat er veel gebruik van wordt gemaakt, zal het in 2018

worden uitgebreid. In de voorlichting hebben we ons o.a. op jongeren gericht. Zo hebben we voorlichting gegeven aan studenten van het voortgezet onderwijs en zijn we in het voorjaar 2017 een voorlichtingscampagne gestart voor jongeren van 18-23 jaar. M.b.v. een goodiebag vragen we zowel aandacht voor veilig reizen als seksuele gezondheid. In 2017 (tot zomer 2018) is er een klantentevredenheidsonderzoek gestart om de tevredenheid te meten van ons nieuwe online boekingssysteem en de landelijke website www.ggdreisvaccinaties.nl

Seksuele gezondheid
Seksueel overdraagbare aandoeningen (soa) zijn infectieziekten die gewoonlijk worden overgedragen door seksueel contact. GGD Gelderland- Midden voert diverse taken uit, voor de uitvoering hiervan zijn risicogroepen in kaart gebracht. Bevordering van seksuele gezondheid is met name op deze groepen gericht.

	2014	2015	2016	2017
SOA consulten	2891	2865	3164	2966
Sense Consulten (jongeren)	248	299	256	243
Hepatitis B vaccinaties	553	562	598	577

Het aantal SOA consulten blijft redelijk constant. Dat is nodig omdat er sprake is van een plafond in de financiering van de Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg die de GGD biedt. Het aantal aanvragen voor testen neemt onverminderd toe. Regelmatig verwijzen we mensen door naar andere testlocaties. Dit is een landelijk verschijnsel.

Met 19,2% blijft het vindpercentage positieve SOA hoog. Dit betekent niet dat het probleem groter wordt, maar dat er in verhouding tot de consulten meer soa wordt gevonden. Een hoog vindpercentage geldt niet alleen voor GGD Gelderland-Midden, maar geldt voor alle GGD-en in de regio Oost. De triage wordt steeds strenger: alleen de mensen die echt risico hebben gelopen mogen op het spreekuur komen. Deze strengere triagering is mogelijk de verklaring van het hoge vindpercentage.

TBC
In 2017 is tuberculose (tbc) wereldwijd helaas weer de belangrijkste infectieziekte waaraan mensen overlijden. Wereldwijd sterven 3000 mensen per dag aan tuberculose. In Nederland is de verspreiding van tuberculose onder controle dankzij een goedwerkend systeem van tbc-opsporing en –behandeling. 2017 laat een dalende trend zien wat betreft de bestrijding van actieve tuberculose. Zowel het aantal meldingen uit de ziekenhuizen als de meldingen die worden gevonden door onze GGD, zijn lager dan voorgaande jaren. Daardoor is het aantal contactonderzoeken ook lager. Dit kan toe te schrijven zijn aan de verminderde instroom van asielzoekers in 2016 en 2017. Het jaarlijks grote aantal X-thoraxen is toe te schrijven aan de hoeveelheid screenings onder immigranten zoals o.a. studenten van de HAN en Wageningen Universiteit.

	2012	2013	2014	2015	2016	2017
Behandelingen actieve tuberculose	39	37	30	35	36	25
Consulten arts	261	254	217	219	269	198
Consulten en huisbezoeken verpleegkundigen	542	868	1002	808	1290	1051
X-thorax	2231	2748	2249	2282	2725	2424

Doordat in Nederland sprake is van een dalende incidentie neemt de expertise bij professionals af. Daarnaast neemt de complexiteit van de behandeling van tuberculosepatiënten toe door o.a. antibioticaresistentie/co-morbiditeit. Om de problemen het hoofd te bieden, de kwaliteit te

behouden en doelmatig en kosteneffectief te werken is opschaling nodig. De vorming en inrichting van vier regionale expertise centra (REC) in Nederland per 1-1-2015 draagt hieraan bij. In 2018 zullen per REC pilots uitgevoerd worden, waarvan de resultaten worden meegenomen in de beeldvorming over de tbc-bestrijding van de toekomst.

Milieu en gezondheid
Met de komst van de omgevingswet zijn gemeenten zich aan het voorbereiden op een integrale benadering van het omgevingsbeleid (inclusief gezondheid en veiligheid) met brede en vroegtijdige participatie. Omdat de rol van de GGD en de Veiligheidsregio wijzigt anticiperen wij hierop in onze samenwerking met gemeenten. We hebben dit o.a. vormgegeven in een project samen met de gemeente Ede in het kader van 'Aan de slag met de omgevingswet'. In het licht van positieve gezondheid werken we aan regie en veerkracht van mensen door verbinding te leggen met het sociale domein. In de regiovisie Publieke Gezondheidszorg Gelderland-Midden is aangegeven dat milieufactoren voor 5% bijdragen aan de ziektelast. Evenveel als overgewicht. De inrichting van de omgeving kan een positief effect hebben op gezondheid. Niet alleen doordat de inrichting op zichzelf bijdraagt, maar ook doordat de inrichting mensen kan uitnodigen tot gezond gedrag zoals lopen en fietsen.
In onderstaande worden enkele andere actuele thema's waarop we gemeenten, professionals en inwoners geadviseerd hebben, kort belicht.

Houtrook
Steeds meer gemeenten in onze regio zien de gezondheidsnadelen van het stoken van houtkachels en open haarden en willen via voorlichting werken aan bewustwording. Landelijk zijn we actief aangesloten op het Platform Houtrook en Gezondheid die oplossingen heeft geïnventariseerd en deze samenbrengt in een aanbeveling aan de staatssecretaris.

Veehouderij
Wonen in de buurt van een veehouderij kent gezondheidsrisico's. Het probleem is de uitstoot en verspreiding van (een combinatie van) fijnstof, endotoxinen en ziekteverwekkende en antibioticaresistente micro-organismen. De GGD ondersteunt gemeenten bij het verkennen van de mogelijkheden om (extra) maatregelen te treffen. Voor de Regiegroep Manifestpartners Gezonde leefomgeving veehouderij in de regio FoodValley brengen we de bronbijdrage van diverse bronnen in kaart om te bezien wat het (gezondheids)effect is van de fijnstof reductie op het totaal.

Lucht op de kaart
Eind september hebben de Gelderse GGD-en in opdracht van de Provincie een update uitgebracht van het rapport Lucht op de Kaart, nu met de data van 2015. De luchtkwaliteit in Gelderland is verbeterd en daarmee zijn de gezondheidseffecten gerelateerd aan luchtverontreiniging ook afgenomen. Toch leven Gelderlanders gemiddeld nog ruim een jaar korter en in minder goede gezondheid door luchtvervuiling. Maatregelen om de luchtkwaliteit en daarmee de gezondheid van de inwoners van Gelderland te verbeteren zijn nog steeds van belang. GGD Gelderland-Midden en de Provincie hebben de Gelderse gemeenten zowel ambtelijk als bestuurlijk geïnformeerd.

1.3.5. Regionale ambulancevoorziening (RAV)

Tijdelijke wet ambulancezorg
Op 30 mei 2017 heeft de Tweede Kamer besloten de Tijdelijke wet ambulancezorg (Twaz) te verlengen met drie jaar tot en met 2020. Daarmee houdt het kabinet de bestaande verantwoordelijkheden nog even in stand. Dit zorgt voor rust in de ambulancesector en geeft de mogelijkheid om op basis van de uitkomsten van de lopende discussies te bepalen wat het beste is

voor de toekomst van de ambulancezorg in Nederland. Het ministerie van VWS houdt koers richting aanbesteding, overige partijen zien meer in langdurige verlenging TWAZ.

Belangrijkste aandacht vanuit de RAV gaat uit naar het sectoraal voorbereiden op nieuwe wetgeving en de gevolgen daarvan voor de vergunningen van de huidige RAV's. Om de performance van de ambulancezorg te verbeteren en daarmee ook beter voorbereid te zijn op een eventuele aanbesteding wordt gewerkt aan de snelheid en kwaliteit van zorg in de acute keten. VGGM doet dit in verbinding met ketenpartners in de acute zorg (SEH-en, HAP-en en crisisdiensten GGZ).

LMO
In oktober 2013 is het Transitieakkoord 'Meldkamer van de Toekomst' gesloten, waarin partijen de gezamenlijke meldkamerambities hebben onderschreven. Er komt een LMO met 10 locaties, congruent met de politieregio's. De meldkamer Oost Nederland wordt in Apeldoorn gerealiseerd. Binnen Oost 5 is gewerkt aan het voorbereiden van de inrichting van deze meldkamer. Vanuit de betrokken disciplines is input gegeven aan benodigde faciliteiten. Zo heeft Ambulancezorg G-M, samen met de andere ambulancediensten, scenario's ontwikkeld voor het aantal benodigde meldtafels op basis van voor ambulancezorg relevante uitgangspunten. De vraag is nu of de backoffice ook in Apeldoorn georganiseerd moet worden, of dat er een regionaal zorgcoördinatiecentrum wordt opgericht. Ambulancezorg G-M is op alle niveaus actief betrokken en levert haar bijdrage aan de voorbereidingen. Hierbij wordt ook nadrukkelijk het belang van ambulancezorg binnen de keten van acute zorg op het niveau van G-M in de gaten gehouden.

Prestatie en productie
In 2017 heeft de Ambulancezorg Gelderland-Midden in totaal 39.598 ritten verreden en dit vormt een stijging van 1.6% ten opzichte van het aantal verreden ritten in 2016. In 2017 was bij 94.5% van het aantal A1-ritten binnen 15 minuten een ambulance aanwezig bij de patiënt. Dit is een afname van 0.3% ten opzichte van de prestatie van A1-ritten in 2016. Bij de Ambulancezorg G-M ging de prestatie voor A2-ritten, waarbij een ambulance binnen 30 minuten bij de patiënt ter plaatse moet zijn, van 96.1% in 2016 naar 94.8% in 2017.

In 2017 is deelgenomen aan diverse interregionale overleggen om de patiënt nog sneller te kunnen voorzien van een ambulance. Er wordt gewerkt aan een voorstel om de post in Oosterhout te verplaatsen naar Elst (Gld.) nabij de A325. We blijven nauw betrokken in overleg met de projectontwikkelaar, maar we zijn nog in afwachting van een geschikte locatie. Op de langere termijn zal de A15 vanaf knooppunt Ressen aansluiten op de A12. Vanwege deze infrastructurele verandering zal de locatie van post Zevenaar tegen het licht worden gehouden.

Springplankprojecten
De zorg is volop in beweging, zowel aan de kant van zorgvragers als aan de zijde van zorgaanbieders. Dit alles vergroot de druk op de acute zorg. Zowel ambulancezorg als huisartsenposten (HAP-en) hebben hier in volle omvang mee te maken. Samen willen ze stappen maken om tot hoogwaardige, patiëntgerichte, efficiënte en doelmatige inzet van acute zorg te komen. Dit gebeurt binnen de zogenoemde springplankprojecten. Hierbij worden krachten gebundeld met andere regio's en vindt ondersteuning vanuit landelijke koepels plaats om het proces van verdere samenwerking te versnellen. Het gezamenlijke thema binnen deze projecten is "coördinatie". De RAV Gelderland-Midden werkt aan het optimaliseren van zorginzet op basis van inhoudelijk onderzoek. In de periode juni-juli en augustus 2017 is data verzameld van huisartsverwijzingen naar de ambulancedienst met de reden van verwijzing, diagnose ambulancedienst en ingesteld beleid van de ambulanceverpleegkundige.
De genoemde data bestaat inmiddels uit twee sets; een met gegevens vanuit de HAP. De tweede set is de data vanuit VGGM. Binnen VGGM zijn in drie maanden tijd 520 verwijzingen vanuit de HAP ontvangen. Na selectie o.b.v. de inclusiecriteria zijn er vanuit VGGM 53 ritten geïncludeerd die nader

geanalyseerd gaan worden aan de hand van de onderzoeksvragen. Binnen de HAP wordt nog gewerkt aan de data-analyse, mogelijk dat dit eind februari gereed is. Belangrijk voor nu is dat deze twee sets (vanuit HAP en VGGM) aan elkaar gekoppeld gaan worden. Op die manier kan antwoord gegeven worden op de onderzoeksvragen die gaan over ICPC code en beleid van de HAP na terug verwijzing door VGGM. Om deze data te anonimiseren gaan we (mogelijk) gebruik maken van een onafhankelijke derde partij, namelijk IQ Healthcare. Gesprekken met hen lopen momenteel.

1.3.6. Inspecties van het rijk

Staat van de rampenbestrijding
Op 15 maart 2017 heeft het AB een besluit genomen over de implementatie van verbetertrajecten naar aanleiding van de aanbevelingen die door de inspectie december 2016 zijn gedaan in de derde Staat van de rampenbestrijding.

Jeugdgezondheidszorg
In 2016 en 2017 heeft de Inspectie Gezondheidszorg en Jeugd (IGJ) in 5 rondes alle JGZ instellingen in Nederland bezocht. De instellingen zijn bevraagd over 5 centrale thema's: Bereik, Zicht op kwaliteit van zorg, Samenwerking in sociaal domein, Kindermishandeling en Het verbeterplan n.a.v. vorig toezicht. Daarnaast stond er in ieder onderzoek een extra 'lichamelijk' thema én een extra psychosociaal thema op de agenda. Alle bezochte instellingen hebben naar aanleiding van dit bezoek een eigen rapportage ontvangen. In december 2017 is de eindrapportage van de inspectie gepubliceerd. De inspectie concludeert dat JGZ organisaties over het algemeen verantwoorde zorg leveren en steeds meer inzicht hebben in de kwaliteit van de geleverde zorg. Op onderdelen is verbetering wenselijk, maar het merendeel van de gestelde normen is als voldoende beoordeeld. De inspectie noemt in haar rapport vier belangrijke onderwerpen die aandacht van de JGZ vragen. Van de 41 bezochte organisaties in Nederland waren er tien instellingen, waaronder drie GGD' en, waar de IGJ geen tekortkomingen heeft vastgesteld. VGGM was één van deze drie GGD' en.

Ambulancezorg
Op 22 juni heeft de Inspectie SZW een bezoek gebracht aan de ambulanceposten in Arnhem en Zevenaar en de meldkamer. De arbeidsomstandigheden zijn op een viertal punten geïnspecteerd. Door VGGM is schriftelijk is gereageerd op wijze van implementatie van verbetervoorstellen.

Repressieve brandweerzorg
De inspectie Justitie en Veiligheid heeft in 2017 onderzoek gedaan naar de inrichting van de repressieve brandweerzorg. De resultaten van het onderzoek zullen zijn: een landelijk beeld, 25 regiobeelden en de landelijke uitkomsten van een personeel enquête. Het onderzoek richtte zich op 3 onderwerpen (opkomsttijden, samenstelling basisbrandweereenheden en beschikbaarheid brandweerpersoneel) op basis van in totaal 19 toetspunten. Het concept-beeld dat de inspectie schetst van brandweer Gelderland-Midden is overwegend positief. Het eindrapport is nog niet openbaar beschikbaar. In het voorjaar van 2018 zal in het Algemeen Bestuur een voorstel worden gedaan over de opvolging van de aanbevelingen uit het regiorapport.

1.4 Analyse financiële positie en resultaat 2017

Voor een analyse van de financiële positie van de organisatie richten wij ons op drie zaken; de solvabiliteit, de liquiditeit en de bedrijfseconomische kwaliteit van het resultaat.

Solvabiliteit
Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Het streven is het eigen vermogen te consolideren op het in 2013 vastgestelde niveau van € 1.453.000. De solvabiliteit is in cijfermatig opzicht dan ook laag. Om drie redenen is voor een beperkt eigen vermogen gekozen:
-VGGM valt bij financiële problemen terug op de deelnemende gemeenten. Om te voorkomen dat dat bij de eerste de beste tegenvaller moet gebeuren, is in een relatief klein weerstandsvermogen voorzien.
-Als er sprake is van een grote ramp of crisis (bijvoorbeeld een overstroming of een grote uitbraak van een infectieziekte) wordt een beroep gedaan op faciliteiten op landelijk niveau.
-Geld 'oppotten' bij de gemeenschappelijke regeling wordt ongewenst geacht. Dat is 'dood geld' in de ogen van veel van de VGGM-bestuurders.
Bij het bepalen van de weerstandscapaciteit houden wij naast het eigen vermogen ook rekening met een latente ruimte in de budgetten van maximaal 1% van het begrotingstotaal.

Liquiditeit
Ten aanzien van de liquiditeitspositie kan kortheidshalve worden verwezen naar de treasury-paragraaf 1.7 en het opgenomen kasstroomoverzicht.
De liquiditeitspositie van VGGM is in 2017 stabiel gebleven. De langlopende schuld aan de bank daalt en in 2017 is geen kortlopende geld van de bank aangetrokken.

Bedrijfseconomische kwaliteit van het resultaat
2017 sluit met een positief saldo van € 2.875.983 mln. positief. Dit is 3 % van het begrotingstotaal. Dit saldo heeft voor een belangrijk deel een incidenteel karakter.

Realisatie 2017	**X 1.000**	**Toelichting**
Concern rentevoordeel totaal	680	voordeel valt weg in 2018
ICT + facilitaire projecten (inhuur)	-423	incidenteel
ICT projecten (uitvoeringskosten)	-370	incidenteel
Facilitaire dienstverlening stichting Veilig Thuis	72	verwerkt in structureel kader 2018
Gepande ingroei investeringsprogramma brandweer	560	tekort vanaf 2023
Temporiseren investeringen brandweer	590	tekort vanaf 2023
Opleiden & Oefenen brandweer	-725	schommelt jaarlijks
ICT verbindingskosten kazernes + toegangsbeveiliging	-298	inhaalslag
Tijdelijk vergroten beleidscapaciteit brandweer	-144	incidenteel
Inzet gereserveerde BDUR-middelen	427	
Verkoop materieel	439	afschrijven naar 90%
Extra afschrijving logistiek brandweer	-303	incidenteel
Vergoeding vrijwilligers	176	schommelt
Kazerne kleding	-153	incidenteel
Lagere kosten oefenen GHOR	112	incidenteel
Aandeel politie in kosten meldkamer	92	tot 2020

TOOM applicatie	-81	externe verplichtingen
Logistiek brandweer	77	besparing reeds ingeboekt
Kosten doorontwikkeling brandweer	-75	project afgerond
JGZ indirecte kosten structurele besparing JGZ (0-4)	315	besparing reeds ingeboekt
Huisvestingskosten (JGZ 0-4)	164	verwerkt in bekostigingssystematiek
JGZ ICT kosten temporiseren innovatie (JGZ 0-4)	317	uitgestelde investeringen
JGZ maatwerkopbrengsten (lokaal aanbod aan gemeenten)	200	toerekening van kosten aan maatwerk
JGZ opbrengsten (aanvullende opbrengsten)	590	Incidentele specifieke geldstroom statushouders in 2016 en 2017
Opbrengsten maatschappelijke zorg	244	ontwikkelingen in de markt
Incidentele kosten GGD afrekeningen subsidies	337	incidenteel
Inzet reservering logopedie voor aanvullende inzet JGZ	270	incidenteel
Laboratoriumkosten	-61	als gevolg van extra klanten polikliniek
Inhuur vervanging management GGD	-59	incidenteel
Loonkostenstijging en netto saldo extra personele capaciteit		structureel
in relatie tot specifieke vergoedingen	-94	
exploitatieresultaat	**2.876**	

1.5 Investeringsoverzicht 2017

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen weer (in €).

Omschrijving	Boekwaarde	Investering	Afschrijving	Cumm.afschr. en incid.lst.	Boekwaarde
	01-01-2017	(+/+)	(-/-)	(-/-)	31-12-2017
Grond	1.450.737	-	-	-	1.450.737
Gebouwen	8.322.145	474.570	413.869	1.272.572	7.110.274
Vervoermiddelen	13.800.569	5.568.860	2.299.282	303.107	16.767.040
Machines/Apparaten en Installaties	8.301.790	3.137.760	2.451.865	178.986	8.808.699
	31.875.241	**9.181.190**	**5.165.016**	**1.754.665**	**34.136.750**

Grond

Betreft de grond van de brandweerkazernes Dieren, Pannerden, Bemmel en Valburg en de grond van de hoofdstandplaats ambulancezorg IJsselloord Arnhem.

Gebouwen
In 2017 is het hoofdgebouw is samenspraak met de verhuurder aan de Eusebiusbuitensingel 43 verbouwd (448k). De kazerne in Doorwerth is halverwege het jaar conform de afspraak bij de start van de Regionalisering tegen boekwaarde terug verkocht aan de gemeente Renkum.

Vervoermiddelen
In 2017 zijn onder andere vier hoogwerkers (2.773k), drie haakarmvoertuigen (544k), tien ambulances (1.261) wegens vervangen. Daarnaast zijn er vijf sprinterbussen als nieuwe investering aangekocht (472k).

Machines / Apparaten en Installaties
In 2017 zijn de grote vervangingen die van de brancards (261k), een groot deel van het meubilair (450k), blusslangen (231k), bepakkingen (324k), bluskleding (122k), ICT-middelen (557k), presentatiemiddelen (95k), mobilofoons (82k). Overige diverse vervangingen kennen een investeringsbedrag van kleiner dan 75k per project.

Afwijkingen in het investeringsprogramma
In relatie tot de doorontwikkeling repressieve organisatie en de samenvoeging van regionaal brandweermaterieel is het investeringsprogramma van de brandweer geactualiseerd.
Deze actualisatie is echter nog niet volledig in het investeringsplan verwerkt.

- *Niet geplande investeringen*

Er waren geen niet geplande investeringen.

- *Vervallen investeringen*

Er zijn geen voorziene investeringen vervallen.

- *Uitgestelde investeringen*

In het meerjareninvesteringsprogramma wordt op basis van vastgestelde afschrijvingstermijnen de vervanging van bedrijfsmiddelen opgenomen. In praktijk blijkt dat enerzijds door gebrek aan voldoende capaciteit (veelal bij de vervanging van brandweermaterieel met specifieke eisen) anderzijds door de goede staat van de bedrijfsmiddelen gekozen wordt voor uitstel van de investering. Uitgestelde investeringen zijn onder andere het C2000 en andere ICT-vervangingen.

- *Extra afschrijvingen*

Vooruitlopend op de invoering van de nieuwe werkplekomgeving ICT en uniformering van het hoogwerkerspark, zijn er bestaande activa versneld afgeschreven.

1.6 Weerstandsvermogen & risicobeheersing

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde "kans x effect" methode wordt jaarlijks een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico's en een kwantificering daarvan. Bij deze benadering wordt er een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstands-capaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen en de eventueel aanwezige stille reserves).
Het eigen vermogen van VGGM is beperkt. Het streven is de algemene reserve op het in 2013 vastgestelde niveau van € 1.453.000 te consolideren.

Kengetallen	Verslag t-1	Begroting t	Verslag t
	2016	2017	2017
Netto schuldquote	29,27		25,97
Solvabiliteitsratio	9,00		9,95
Structurele Exploitatieruimte	5,73		2,63
Grondexploitatie	nvt	nvt	nvt
Belastingcapaciteit	nvt	nvt	nvt

Toelichting op de kengetallen:

- Netto schuldquote is relatief laag omdat VGGM geen onroerend goed aan wil houden en dus ook geen vreemd vermogen daarvoor heeft aangetrokken. De vaste schuld voor de overname van brandweermaterieel in 2014 is in 2017 afgenomen omdat de schuld aan de bank wordt afgelost en daarnaast is de omvang van de overlopende passiva is in 2017 in vergelijking met 2016 afgenomen.
- De solvabiliteitsratio is relatief laag. Het is een bewuste keuze binnen de gemeenschappelijke regeling een beperkt eigen vermogen aan te houden.
- De structurele exploitatieruimte is afgenomen omdat structurele besparingen in het budgettair kader voor 2017 zijn verwerkt.

Risico's

Bezuinigingen door het rijk
Het kabinet trekt extra geld uit voor veiligheid. Een belangrijk gedeelte daarvan gaat naar de politie. In het financieel perspectief van de veiligheidsregio's en daarmee brandweerkorpsen is voor 2018 niet veranderd.
De minister van VWS heeft in 2017 extra beschikbaar gesteld voor de spreiding en beschikbaarheid van ambulances.
Voor de periode na 2018 wachten wij de plannen van een nieuw kabinet af.

Bezuinigingen door gemeenten
De meeste van aan de VGGM deelnemende gemeenten zijn in de collegeperiode 2014-2018 genoodzaakt geweest om te buigen. VGGM heeft daaraan een bijdrage geleverd door na de regionalisering van de brandweer besparingen te realiseren. Voor de periode na 2018 wachten wij de plannen voor de collegeperiode 2018-2022 af.
Bij daling van de specifieke omzet uit maatwerk voor een individuele gemeente is afgesproken dat de spelregels van de gemeenschappelijke regeling voor afbouw in vier jaar gelden. Het risico van hoge frictiekosten neemt daarmee af omdat de directie van VGGM middels herschikking van capaciteit het probleem van boventalligheid van personeel weg kan nemen.

Toekomst ambulancedienst ongewis
In 2017 zijn door het Zorginstituut kwalitatieve kader geschetst voor de toekomst van de ambulancezorg in een Kwaliteitskader Spoedzorg. Het kader biedt een basis voor de feitelijke organisatie van de regionale spoedzorgketen door aan te reiken welke afspraken regionaal gemaakt moeten worden.
Nog niet duidelijk is welke rol zorgverzekeraars in de acute zorgketen krijgen toegewezen om de samenhang en de samenwerking tussen ketenpartners in de acute zorgketen te optimaliseren. Vanzelfsprekend is dit nauw gelieerd aan het vraagstuk van de mate van invloed van verzekeraars op de keuze van de partijen die in de regio's ambulancezorg mogen aanbieden.
VGGM mag de ambulancezorg verzorgen tot 1 januari 2020. De minister van VWS heeft zich nog niet uitgesproken over de inrichting van het aanbestedingsproces voor een nieuwe concessieperiode. Mocht VGGM onverhoopt de vergunning verliezen dan ontstaan achterlatingskosten in het VGGM-concern.

Beroepsveiligheid brandweer
De komende jaren vindt diepgaand onderzoek plaats naar de relatie tussen brandbestrijding en de kans op kanker. De brandweerkorpsen in Nederland nemen vooruitlopend daarop preventieve maatregelen ter voorkoming van de ontwikkeling van kanker ten gevolge van brandbestrijding. De medewerkers van de korpsen zijn daar zelf zeer nadrukkelijk bij betrokken geweest. Een concrete maatregel is bijvoorbeeld het veel vaker wassen van brandweerkleding.
Risico's in termen van bijvoorbeeld een afnemende animo voor vrijwilligheid of claims in het kader van beroepsziekten zijn niet te kwantificeren.

Groot onderhoud brandweerkazernes
In 2012 is in de regionalisering van de brandweer de bestuurlijke keuze gemaakt de kazernes niet over te dragen aan de veiligheidsregio en in eigendom te laten van de gemeenten. Drie argumenten speelden daarbij een rol:
-Voor gemeenten vertegenwoordigen de kazernes een maatschappelijk en/of economische belang;
-VGGM wil zich te beperken tot het uitvoeren van de kerntaken en daar valt het beheer van onroerend goed niet onder. Liever maakt VGGM gebruik van de vastgoedkennis die bij gemeenten aanwezig is;
-De ontvlechting van de kazernes is niet eenvoudig omdat er op veel plaatsen sprake is van complicerende factoren zoals gedeeld gebruik met andere gemeentelijke diensten en/of nog af te wikkelen investeringen in nieuw- en verbouw.
In de lijn van bovenstaande keuze is het budget voor de kapitaallasten en het groot onderhoud bij de gemeente achtergebleven. In het budget voor de brandweer zijn de gebruikerslasten opgenomen (denk aan schoonmaakkosten, energie, klein onderhoud, etc.).
In 2016 is vastgesteld dat alle gemeenten het meerjarig onderhoudsplan voor de kazernes hebben vertaald naar het gemeentelijk budgettair kader. VGGM heeft in de jaarrekening 2016 een onderhoudsfonds gevormd voor het onderhoud dat door de gebruiker moet worden uitgevoerd.

Rechtspositie vrijwilligers brandweer
Per 1/1/2020 wordt de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (Wnra) ingevoerd.
De ambtenarenstatus zal voor de meeste ambtenaren vervallen. Als de wet 1 op 1 van kracht wordt voor de vrijwilligers van de brandweer dan heeft dat grote financiële consequenties. Denk hierbij aan het opbouwen van pensioenrecht, doorbetaling bij ziekte, contract van minimaal 4 uur/week, ontslagrecht, WW verplichting bij ontslag, enz. Globaal wordt geschat dat de kosten voor de verloning vrijwilligers dan ongeveer 30-40% gaat stijgen.
In de brandweerkamer wordt samen met de Ministers de mogelijkheid verkend de vrijwilligers uit de Wnra te houden.

Uitplaatsen meldkamer
Er komt één zelfstandige landelijke meldkamerorganisatie met maximaal 10 locaties: voor Oost Nederland in Apeldoorn. De eerste contouren van de feitelijk invulling van de meldkamer in Oost Nederland tekenen zich af. De financiële risico's voor VGGM zijn niet volledig in te schatten.

Projecten Medische Milieukunde
VGGM participeert in de Europese projecten en de projecten in de Academische Werkplaats. Voor deze projecten vindt afrekening aan het einde van de looptijd plaats. Dat betekent dat tussentijds geen financieel resultaat in de exploitatie zichtbaar wordt. Tussentijds wordt binnen VGGM vastgesteld of kosten die zijn gemaakt ook subsidiabel zijn. Dat is een toets op de rechtmatigheid. Bij afronding van een project kan het wel zo zijn dat VGGM hogere kosten heeft moeten maken door in het bijzonder meer capaciteit voor een project in te zetten. Dat is een vraagstuk van doelmatigheid.

Veilig Thuis
In 2017 is de stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden opgericht. Deze stichting wordt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM gebracht. Er zal geen sprake zijn van financiële verwevenheid tussen de stichting en de gemeenschappelijke regeling. De financieringsstromen en vermogensbestanddelen blijven in de toekomst strikt gescheiden. Dit beperkt de risico's voor de gemeenschappelijke regeling.

Nacalculatie ambulancezorg
De formele afwikkeling van de nacalculaties van de ambulancezorg over 2017 heeft nog niet plaatsgevonden.

1.7 Treasuryparagraaf

Het Algemeen Bestuur heeft op 15 december 2010 een aangepast treasury-statuut vastgesteld. Het treasury-statuut voldoet nu aan de Wet RUDDO.

Renterisicobeheer

In onderstaand overzicht wordt de werkelijke omvang van de kasgeldlimiet getoetst aan de wettelijke norm uit hoofde van Wet fido.

	Bedragen in euro's per kwartaal * € 1.000			
	kwr 1	kwr 2	kwr 3	kwr 4
Omvang begroting 2017	89.168	89.168	89.168	89.168
(=grondslag)				
Toegestane kasgeldlimiet				
In procenten	8,20%	8,20%	8,20%	8,20%
In bedrag	7.312	7.312	7.312	7.312
Omvang vlottende korte schuld	-20.067	-9.240	-15.402	-24.569
Omvang vlottende middelen	19.574	8.966	15.996	25.133
Toets kasgeldlimiet				
Omvang vlottende korte schuld -/- omvang vlottende middelen	-39.641	-18.206	-31.398	-49.701
Toegestane kasgeldlimiet	7.312	7.312	7.312	7.312
Ruimte ten opzichte van overschrijding	46.952	25.518	38.710	57.013

Ten aanzien van de financiering van de kapitaalbehoefte van VGGM wordt gebruik gemaakt van de faciliteiten van de BNG. Op grond van de kapitaalbehoefte heeft VGGM een lange termijn portefeuille afgesloten. Deze lange termijn invulling kent een gespreide looptijd welke aansluit bij de brandweerkazernes welke zijn overgenomen in het kader van de regionalisering. Deze kazernes worden overigens weer teruggekocht door de gemeenten.

Liquiditeitenbeheer

Onderstaand kasstroomoverzicht geeft inzicht in de in- en uitgaande kasstromen, de financiering en de liquiditeit van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland Midden.
Daar waar een positief bedrag wordt weergegeven spreekt men van een herkomst (positieve kasstroom), daarentegen is er sprake van een besteding (nadelige kasstroom) waar een negatief bedrag wordt weergegeven.

Kasstroomoverzicht Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Bedragen x € 1.000	**Realisatie**	**Realisatie**
Kasstroom uit operationele activiteiten	**2017**	**2016**
Exploitatiesaldo	2.876	3.278
Aanpassen voor:		
Afschrijvingen materiële vaste activa	6.920	5.327
Mutatie reserves	-87	1.155
Mutatie voorzieningen	716	59
Mutatie vaste passiva	0	0
Bruto kasstroom uit operationele activiteiten	***10.425***	***9.819***
Mutatie in voorraden	16	6
Mutatie in vorderingen	-969	1.637
Mutatie in vlottende activa	-449	-218
Mutatie in vlottende passiva	4.865	2.297
Netto kasstroom uit operationele activiteiten	***3.463***	***3.722***
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
Investeringen in materiële vaste activa	8.713	4.907
Desinvesteringen in materiële vaste activa	0	0
Investeringen in financiële vaste activa	5	3
Desinvesteringen in financiële vaste activa	0	0
Kasstroom uit investeringactiviteiten	***8.718***	***4.910***
Kasstroom uit financieringsactiviteiten		
Ontvangsten uit langlopende schulden	0	0
Aflossing uit langlopende schulden	3.432	2.171
Kasstroom uit financieringsactiviteiten	***3.432***	***2.171***
Mutatie liquide middelen	**-5.187**	**-983**
Liquide middelen op 01-01	10.305	11.288
Liquide middelen op 31-12	5.118	10.305
Mutatie liquide middelen	**-5.187**	**-983**

1.8 Onderhoud kapitaalgoederen

De belangrijkste kapitaalgoederen zijn de gebouwen.
Eind 2013 zijn de kazernes Bemmel, Dieren, Harskamp, Doorwerth, Pannerden en Valburg van gemeenten overgenomen door VGGM. Per augustus 2017 is de kazerne Doorwerth weer terug verkocht aan de gemeente Renkum. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over onderhoud.

Voor het pand Groningensingel 1249 heeft de gemeente Arnhem het juridisch eigendom terwijl het economische eigendom bij VGGM berust.

De kazerne aan de Rietgrachtstraat in Arnhem is begin 2016 officieel in gebruik genomen Het groot onderhoud hiervan ligt bij de gemeente Arnhem.

Aan diverse panden zijn in 2017 kleine onderhoudswerkzaamheden uitgevoerd.

Beleid is dat het onderhoud ten behoeve van het rijdend brandweermaterieel in belangrijke mate in eigen beheer wordt uitgevoerd. Daarnaast is het onderhoud van de ambulances uitbesteed middels langdurige contracten. Dit geschiedt conform eigen onderhoudsplanning.

1.9 Verbonden partijen

Conform het BBV dient bij een verbonden partij sprake te zijn van een bestuurlijk én financieel belang.
VGGM kent de Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden als verbonden partij met een begrotingstotaal van € 7.0 mln.
Per 1 april 2017 behoort ook de Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden met een begrotingstotaal van € 2.9 mln. tot de verbonden partijen.

1.10 Melding integriteitschendingen

Op grond van de Ambtenarenwet artikel 125quater, onderdeel d legt de directie van VGGM verantwoording af over het gevoerde integriteitbeleid en de naleving van de gedragscode.
In 2017 is de verkoop van een brandweervoertuig als ongebruikelijke transactie aangemeld bij het FIU in het kader van de Wwft (Wet ter voorkoming van witwassen en financieren).

2. Jaarrekening

Opgesteld door het Dagelijks Bestuur, d.d. 29 maart 2018

2.1 Financiële resultaten

Het saldo van baten en lasten is € 2.827.956 positief. Het saldo van incidentele baten & lasten en financiële baten & lasten is € - 38.226. Er ontstaat als gevolg daarvan een gerealiseerd totaalsaldo van baten en lasten van € 2.788.956 positief.

De verwerking van het resultaat en de effecten daarvan op de financiële huishouding zijn weergegeven in de navolgende paragrafen. Beslispunten hierbij zijn de definitieve vaststelling van de inwonersbijdrage en het voorstel ten aanzien van de bestemming van het resultaat 2017.

2.2 Voorstel resultaatbestemming / inwonersbijdrage

Definitieve vaststelling inwonersbijdrage 2017

Op 28 juni 2017 heeft het Algemeen Bestuur de gewijzigde Begroting 2017 vastgesteld. De hierin opgenomen inwonersbijdrage is € 12,84 per inwoner, deze is conform het Jaarverslag 2017.
Voorgesteld wordt de bijdrage conform vast te stellen.

Voorstel resultaatbestemming

Het resultaat met inachtneming van de incidentele baten & lasten en financiële baten & lasten bedraagt € 2.788.956 positief.
Voorgesteld wordt dit resultaat conform onderstaande beslispunten te bestemmen:

Resultaat 2017 voor resultaatbestemming	€	2.788.956
Reeds besloten reservemutaties:		
BIJ: Informatietechnologie	€	50.000
BIJ: Arbeidshygiëne/ innovatie	€	28.442
BIJ: Onderhoud kazernes brandweer-gebruikersdeel	€	8.585
Saldo te bestemmen resultaat	€	2.875.983

Informatietechnologie
De aanschaf van de TOOM-app is voor € 50.000 ten laste van deze reserve gebracht.

Arbeidshygiëne brandweer /innovatie
Het algemeen bestuur heeft bij de bespreking van de halfjaarrapportage 2015 besloten € 300.000 beschikbaar te stellen voor innovatieve initiatieven voor het vergroten van de arbeidshygiëne bij de brandweer. In 2017 wordt € 28.442 onttrokken aan deze reserve zijnde kosten samenhangend met 287598verbetering arbeidshygiëne.

Onderhoud kazernes brandweer-gebruikersdeel
Na inventarisatie en op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-jarig meerjarig onderhoudsplan over de diverse brandweerkazernes wordt € 980.340 bestemd voor gebruikersonderhoud aan de kazernes in de komende 10 jaren. In 2017 is € 14.864 onttrokken, daarnaast is het restant saldo van de huisvestingskosten kazernes, € 6.279 toegevoegd aan deze reserve.

De voorstellen voor de resultaatsbestemming luiden als volgt:

Te bestemmen resultaat 2017	€ 2.875.983
a. Bestemming tgv reserve onderhoud consultatiebureaus-gebruikersdeel	€ 250.000
b. Bestemming tgv reserve nieuwe werkplekomgeving ICT	€ 350.000
c. resultaat veiligheid verdelen naar rato van het ingebracht budget 2017 voor de brandweer per gemeente	€ 371.540
d. resultaat GGD (exclusief 0-4 jr) + Facza verdelen naar rato van de inwoneraantallen	€ 1.285.445
e. resultaat GGD 0-4 jaar verdelen naar rato van inbreng	€ 618.998

Reserve onderhoud consultatiebureaus-gebruikersdeel
Op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-meerjarig onderhoudsplan over de diverse consultatiebureaus wordt voorgesteld € 250.000 te bestemmen voor het gebruikersonderhoud aan de consultatiebureaus in de komende 10 jaren.

Reserve nieuwe werkplekomgeving ICT
VGGM moet de ICT-werkplekken voor medewerkers wijzigen omdat hogere eisen worden gesteld aan het beheer van de werkplekken. Door de groei van de organisatie is het aantal werkplekken toegenomen en dat doet een beroep op de beheersorganisatie. Daarnaast stelt informatiebeveiliging in de huidige tijd nieuwe eisen. In 2018 is er sprake van meerkosten als gevolg van versneld afschrijven van hulpmiddelen en tijdelijk aanvullende capaciteit voor de systeembeheer.

Herbestemming reservering 2016

In de bestemming van het resultaat JGZ 0-4 jaar 2016 is budgettaire ruimte opgebouwd voor het overdragen van de medewerkers JGZ 0-4 jaar uit de stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden naar VGGM en de doorontwikkeling van de JGZ € 884.329.
De overdracht van de medewerkers zal via natuurlijk verloop plaats gaan vinden en dat brengt geen aanvullende kosten met zich mee. De doorontwikkeling van de JGZ blijft wel actueel.
De voorgestelde nieuwe bestemming luidt als volgt:

Herbestemming reservering 2016 uit resultaat JGZ 0-4 jaar	€ 884.329
Herbestemming vindt in drie richtingen plaats, te weten: -aanvullende publieke gezondheidszorg aan statushouders; -extra capaciteitsbeslag jeugdverpleegkundigen omdat nieuw instromend personeel eerst moet worden opgeleid in taakherschikt werken; -intensivering veranderopgave JGZ. De omvang van de aanvullende kosten is bij het opstellen van de jaarrekening nog niet eenduidig vast te stellen. De uitwerking van bovenstaande posten wordt aangeboden aan het Algemeen Bestuur in de vergadering van 4 juli 2018. Naar verwachting is het bedrag van € 884.329 niet toereikend voor bovenstaande opdrachten. Dit zal blijken uit de exploitatie 2018.	

2.3 Waarderingsgrondslagen en bepaling resultaat

De jaarrekening is samengesteld op basis van het "Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten“ (BBV). In de jaarrekening zijn tevens overzichten opgenomen welke aansluiten bij de ingevoerde systematiek van de toedeling van kosten en opbrengsten in financieringsstromen. Als vergelijkende cijfers zijn de begroting over 2017 en de rekeningcijfers 2017 opgenomen.

Grondslagen voor waardering

Algemene grondslagen

De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico’s die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop zijn betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidsonkosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume, worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt.

Vaste activa

Algemeen
Binnen de vaste activa worden de rubrieken financiële vaste activa en materiële vaste activa onderkend. Tenzij anders vermeld worden de vaste activa gewaardeerd tegen historische kostprijs, verminderd met cumulatieve afschrijvingen die gebaseerd zijn op de verwachte economische levensduur. Bij de waardering is rekening gehouden met een vermindering van hun waarde indien deze vermindering naar verwachting duurzaam is.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn onderverdeeld in de categorieën: Gebouwen, Verbouwingen, Vervoermiddelen en Duurzame bedrijfsmiddelen. Waardering vindt plaats tegen historische kostprijs. Voor de verschillende categorieën van materiële vaste activa gelden verschillende afschrijvingstermijnen. Deze zijn afhankelijk van de te verwachten economische levensduur of externe voorschriften. De eventuele restwaarden worden conform BBV verwerkt.

De zes kazernes die aan het einde van 2013 van gemeenten door VGGM zijn overgenomen zijn gewaardeerd tegen de overnameprijs en de kapitaallasten zijn afgeleid van de financieringsafspraak met de bank. Met gemeenten zijn afspraken gemaakt over onderhoud, inmiddels is er één kazerne teruggenomen door de betreffende gemeente.

Financiële vaste activa
De financiële vaste activa betreffen waarborgsommen in verband met aangegane verplichtingen en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Vlottende activa

Voorraden
De voorraden zijn gewaardeerd tegen historische kostprijs.

Vorderingen
De vorderingen worden opgenomen tegen nominale waarde onder aftrek van een noodzakelijke geachte voorziening voor het risico van oninbaarheid. De voorziening per ultimo is dynamisch bepaald aan de hand van een percentage van het openstaande saldo ouder dan negentig dagen.

Liquide middelen
De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Passiva

Voorzieningen
De voorzieningen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde en gebaseerd op de algemeen geldende opvattingen ter zake en het bepaalde in het BBV. De aard van de voorzieningen is toegelicht.

Voorziening personeelsaangelegenheden - de voorziening is bepaald door inschatting van de totaal toekomstig te verwachten kosten op gebied van wachtgeld en ww-uitkeringen.

Voorziening boventalligheid brandweer - de voorziening is bepaald door inschatting van de totaal toekomstig te verwachten boventalligheid bij de Brandweer na de regionalisering

Voorziening onderhoud huisvesting - de voorziening is gebaseerd op een meerjarenonderhoudsplan en gezien de nieuwbouw van de kazerne in Arnhem Noord vinden geen dotaties meer plaats.

Voorziening Persoonlijk levensfasebudget RAV - deze voorziening volgt uit de cao-RAV ten behoeve van het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van de werknemer gedurende zijn loopbaan.

Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar en langer
De onderhandse leningen zijn opgenomen tegen nominale waarden verminderd met de eventueel gedane aflossingen.

Vlottende passiva
De vlottende passiva bestaan uit kortlopende schulden, vooruit ontvangen bedragen en overlopende passiva met een resterende looptijd van minder dan een jaar en zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Boekjaar
Het boekjaar loopt parallel aan het begrotingsjaar en beslaat de periode van 1 januari tot en met 31 december.

Toerekeningbeginsel
Bij het opstellen van de resultatenrekening is het toerekeningbeginsel gehanteerd:
- De baten en lasten, worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben.
- Op grond van het voorzichtigheidsbeginsel worden verliezen genomen zodra zij voorzienbaar zijn.
- Op grond van het realisatiebeginsel worden (positieve) resultaten pas verantwoord indien deze gerealiseerd zijn.

- Op grond van het matchingbeginsel worden de kosten van een bepaalde activiteit genomen in de periode waarin de opbrengsten van deze activiteit worden verantwoord. Kosten gemaakt voor een opbrengst die pas in een volgende periode wordt gerealiseerd, zijn per balansdatum geactiveerd.

Afschrijving op vaste activa
Op investeringen wordt, in het jaar van gereedmelding afgeschreven. De 1e afschrijvingstermijn is afhankelijk van het moment van gereedmelding 100%, 75%, 50%, 25% of 0%.

Kostentoerekening
Evenals in de begroting is in de overzichten per geldstroom een kostentoerekening aan de diverse producten toegepast. De grondslagen voor de verdeling van de indirecte kosten zijn gebaseerd op feitelijk gebruik. Op basis van de nacalculatie van de werkelijke indirecte kosten vindt herrekening plaats.

2.4 Balans (voor verwerking resultaatbestemming)

ACTIVA	Ultimo 2017		Ultimo 2016	
	€	€	€	€
Vaste activa				
Materiële vaste activa		34.136.750		31.875.241
Grond	1.450.737		1.450.737	
Gebouwen	7.110.274		8.322.145	
Vervoermiddelen	16.767.040		13.800.569	
Machines/Apparaten en Installaties	8.808.699		8.301.790	
Financiële vaste activa		13.986		9.191
Waarborgsommen	13.986		9.191	
Totaal vaste activa		**34.150.736**		**31.884.432**
Vlottende activa				
Voorraden		48.458		32.351
Voorraden reizigersvaccins	48.458		32.351	
Uitzettingen met een rentetypische				
looptijd < 1 jaar		9.445.301		17.247.157
Vorderingen openbaar lichaam	-		-	
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	4.769.720		11.259.654	
Rekening-courant Stichting PG	131.175		470.186	
Overige vorderingen	4.544.406		5.517.317	
Liquide middelen		348.368		18.453
Banksaldi	335.576		9.129	
Kassaldi	12.792		9.324	
Overlopende activa		1.282.215		1.731.154
Vooruitbetaalde posten	298.890		880.647	
Overige transitoria	983.324		850.507	
Totaal vlottende activa		**11.124.342**		**19.029.115**
TOTAAL		**45.275.078**		**50.913.547**

PASSIVA	Ultimo 2017		Ultimo 2016	
	€	€	€	€
Vaste passiva				
Eigen vermogen		8.239.483		5.450.527
Algemene reserves	1.453.000		1.453.000	
Bestemde reserves	3.026.171		3.113.198	
Nog te bestemmen resultaat 2016	884.329		884.329	
Nog te bestemmen resultaat 2017	2.875.983		-	
Voorzieningen		2.065.174		1.349.571
Voorzieningen	2.065.174		1.349.571	
Schulden met een rentetypische				
looptijd van één jaar of langer		12.181.325		15.613.146
Onderhandse leningen	12.181.325		15.613.146	
Overige langlopende transitoria	-		-	
Totaal vaste passiva		**22.485.982**		**22.413.244**
Vlottende passiva				
Netto vlottende schulden met een				
rentetypische looptijd < 1 jaar		11.739.910		12.310.625
Banksaldi	43		973.583	
Overige schulden				
Kortlopende schulden overheid	3.916.649		6.081.359	
Kortlopende schulden privaat	2.593.815		-	
Nog te verrekenen Ambulancezorg	5.229.403		5.255.683	
Rekening-courant Stichting PG	-		-	
Overlopende passiva		11.049.186		16.189.677
Overige transitoria	11.049.186		16.189.677	
Totaal vlottende passiva		**22.789.096**		**28.500.302**
TOTAAL		**45.275.078**		**50.913.547**

2.5 Overzicht van Baten en Lasten in de jaarrekening 2017

Programmarekening VGGM	Jaarrekening 2017	Begroting 2017	Begroting 2017 geactualiseerd	Jaarrekening 2016
Baten				
Opbrengsten gemeenten regionaal	8.662.633	8.615.128	8.662.633	8.480.932
Opbrengsten gemeenten individueel	49.986.873	49.806.060	50.070.737	49.401.475
Opbrengsten van het Rijk	7.221.371	6.997.600	6.929.602	6.295.318
Directe opbrengsten inclusief NZA	27.239.132	22.639.394	22.800.614	25.258.833
Overige opbrengsten	141.708	1.015.074	704.651	81.945
Totaal baten	**93.251.717**	**89.073.256**	**89.168.237**	**89.518.503**
Lasten				
Salariskosten	60.170.406	58.662.376	59.905.455	56.621.303
Overige personeelskosten	3.886.826	2.660.095	2.763.561	3.481.781
Totaal personeelslasten	***64.057.232***	***61.322.472***	***62.669.016***	***60.103.084***
Huisvestingskosten	5.321.678	4.981.695	5.228.847	5.144.100
Overige organisatielasten	0	0	0	0
Totaal organisatiekosten	***5.321.678***	***4.981.694***	***5.228.847***	***5.144.100***
Directe kosten m.b.t. output	8.250.976	8.807.887	7.467.340	7.235.674
Overige indirecte kosten	7.134.872	6.269.240	6.269.193	6.510.104
Afschrijvingen	5.659.777	5.940.081	6.567.931	5.327.447
Totaal materiële lasten	***21.045.625***	***21.017.207***	***20.304.464***	***19.073.225***
Totaal lasten	**90.424.535**	**87.321.374**	**88.202.328**	**84.320.409**
Saldo van baten en lasten	**2.827.182**	**1.751.882**	**965.909**	**5.198.094**
Saldo incidentele baten en lasten	203.718	-888.566	-44.699	-482.831
Saldo financiële baten en lasten	-241.944	-863.315	-921.207	-282.400
Gerealiseerd totaal saldo baten en lasten	**2.788.956**	**0**	**0**	**4.432.863**
Reeds besloten resultaatmutaties				
Res.onderhoud kazernes brandweer-gebruiker	8.585			-980.340
Reserve Arbeidshygiëne / innovatie	28.442			36.614
Reserve Informatietechnologie	50.000			
Reserve Aanvaardbare kosten RAV				-237.964
Doorontwikkeling JGZ / integratie 0-4				26.509
Gerealiseerd resultaat	**2.875.983**	**0**	**0**	**3.277.682**
Nog te besluiten resultaatmutaties				
Reserve gebruikersonderhoud CB's	-250.000			
Reserve nieuwe werkplekomgeving ICT	-350.000			
JGZ 0-4 jaar Oost				-578.861
JGZ 0-4 jaar West				-305.468
Nog te besluiten:terugstorten naar gemeenten	-2.275.983			-2.393.353
	0	**0**	**0**	**0**

2.6 Toelichting van de activa op de balans

Vaste activa

Materiële vaste activa

Het verloop van de materiële vaste activa is als volgt:

	31-12-2017	31-12-2016
Boekwaarde per 1 januari	31.875.241	32.295.052
Investeringen	9.181.190	4.907.635
	41.056.432	37.202.688
AF: Afschrijvingen	5.165.016	5.327.447
AF: Extra afschrijvingen	494.762	
AF: Extra afschrijvingen-terugverkoop kazerne	1.259.904	
Boekwaarde per 31 december	**34.136.750**	**31.875.241**

Voor een nadere specificatie van materiële vaste activa wordt verwezen naar het investeringsoverzicht.

Grond

Betreft de grond van de brandweerkazernes Dieren, Pannerden, Bemmel en Valburg en de grond van de hoofdstandplaats ambulancezorg IJsselloord Arnhem.

Gebouwen

In 2017 heeft er een verbouwing plaatsgevonden aan de Eusebiusbuitensingel 43 (450k).

Vervoermiddelen

In 2016 zijn 21 oefenaanhangers (101k), vijf ambulances (625), vier piketvoertuigen voor de GHOR (191k) en vier brandweervoertuigen (140k) wegens vervanging aangeschaft.

Vervoermiddelen

In 2017 zijn tien ambulances (1.260k) vervangen. Tevens zijn voor de brandweer vier hoogwerkers (2.775k), drie haakarmvoertuigen (545k), vijf arbeidshygiënebussen (470k) en elf overige brandweervoertuigen (450k) vervangen.

Machines / Apparaten en Installaties

In 2017 is ademluchtapparatuur vervangen (125k), is redgereedschap en andere brandweerinventaris vervangen conform de nieuwe standaard (750k), is een deel van de uitrukkleding en helmen vervangen (215k), is de werkplaatsinrichting van diverse locaties gemoderniseerd en gestandaardiseerd (110k) en zijn er brancards (262k) vervangen. Tevens is het meubilair aan de Eusebiusbuitensingel 43 (430k) en zijn er ICT-middelen (625k) vervangen.

Financiële vaste activa

Waarborgsommen

De financiële vaste activa bestaat uit vijf gestorte waarborgsommen, in totaliteit € 13.986.

Vlottende activa

Voorraden

De totale vaccinvoorraad voor de reizigersspreekuren bedraagt € 48.458 (jaar 2016: € 32.351)

Vorderingen

	31-12-2017	31-12-2016
Uitzettingen in 's Rijks schatkist	4.769.720	11.259.654
Debiteuren RAV	3.112.286	4.390.752
Debiteuren overig	1.432.120	1.131.565
Nog in tarieven te verrekenen RAV/CPA	0	0
AF: voorziening dubieuze debiteuren	0	5.000
Rekening-courant Stichting PG	131.175	470.185
	9.445.301	**17.247.156**

Per december 2013 is VGGM verplicht te schatkistbankieren bij het Rijk. Het drempelbedrag bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal zijnde dan € 668.762, hieraan wordt voldaan.

Van de openstaande debiteuren staat per 09-02-2018 € 946.963 nog open. Hiervan is € 197.531 ouder dan 60 dagen.

De voorziening debiteuren ambulancehulpzorg was in 2017 uitgenut door een andere manier van ritregistratie waarbij alle ook niet te declareren ritten worden geregistreerd. Denk bijvoorbeeld aan ritten waarbij het adres van de patiënt onbekend is. Deze niet te innen facturen zijn in 2015 voor het eerst ten laste van de voorziening gebracht. Met de zorgverzekeraars wordt onderhandeld over een voldoende dekkend budget om de voorziening op het juist peil te krijgen en te houden. In 2017 is de voorziening met het saldo van de afgeboekte bedragen aangevuld vanuit het RAV-budget.

Liquide middelen
Betreffen de saldi van de bank en kas per balansdatum. De banksaldi zijn direct opeisbaar.
De afzonderlijke debet- en creditposities zijn hierbij in de balans gehandhaafd.

Overlopende activa (vooruitbetaalde posten)

	31-12-2017	31-12-2016
Diverse, vooruitbetaalde inkoopfacturen	117.817	880.647
Diverse overige kosten	0	0
Nog te verdelen activa	181.073	0
	298.890	**880.647**

Overige transitoria

	31-12-2017	31-12-2016
Nog te ontvangen bedragen (zie specificatie)	928.034	815.905
Kruisposten	-527	0
Nog te factureren bedragen (zie specificatie)	47.504	0
Diverse personeelsleden VGGM - Saldo Fietsplan	4.259	29.635
Nog te verrekenen salariscompenenten	4.054	4.967
	983.324	**850.507**

Conform de BBV-regeling wordt er hieronder een verloopoverzicht opgenomen van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen bedragen:

Specificatie Nog te ontvangen bedragen	01-01	Toevoeging	Ontvangen	31-12
Min. VWS, FLO Overgangsregeling	77.309	118.314	0	195.623
Min. IenM, 25 Kv voorziening	21.000	0	0	21.000
Diverse gemeenten, Maatw erk 2015	1.538	0	1.538	0
Diverse gemeenten, Maatw erk 2016	295.273	0	295.273	0
Maatw erk NtO 2017	0	29.401	0	29.401
Diverse gemeenten, nto FLO	263.260	308.481	263.260	308.481
Belastingdienst, BPM/Motorrijtuigenbelasting	32.415	88.290	32.415	88.290
Veiligheidsregio Tw ente, project Omgevingsveiligheid	65.744	108.000	65.744	108.000
RIVM, vaccinatieprogramma Hep.B	16.366	0	16.366	0
Promeetec, TBC gelden	40.000	43.800	0	83.800
Promeetec, IZ gelden	3.000	4.000	0	7.000
Lab.onderz. via Promeetec	0	162	0	162
Diversen, deelnemersbijdrage forensische studiedagen	0	3.010	0	3.010
ZonMw inz. RAV Vervoer Verw arde Personen	0	23.947	0	23.947
Diversen, nog te ontvangen VGZ	0	59.319	0	59.319
	815.905	**786.724**	**674.596**	**928.034**

2.7 Toelichting van de passiva op de balans

Vaste passiva

Eigen Vermogen

	01-01-2017	Mutaties	31-12-2017
Algemene Bedrijfsreserve	*1.453.000*	*0*	1.453.000
Reserve aanvaardbare kosten RAV	645.583	*0*	645.583
Reserve aanvaardbare kosten CPA	31.278	*0*	31.278
Reserve onderhoud kazernes-gebruikersdeel	980.340	*-8.585*	971.755
Reserve Activa	929.816	*0*	929.816
Diverse bestemde reserves	526.181	*-78.442*	447.739
Bestemde reserves	*3.113.198*	*-87.027*	*3.026.171*
Nog te bestemmen resultaat 2016	*884.329*	*0*	*884.329*
Nog te bestemmen resultaat 2017	*0*	*2.875.983*	*2.875.983*
Totaal reserves en fondsen	**5.450.527**	**2.788.956**	**8.239.483**

Specificatie reserves

Algemene bedrijfsreserve
De algemene bedrijfsreserve wordt gebruikt om exploitatieverschotten en verliezen te compenseren en de risicoparagraaf af te dekken.

		2017	2016
Stand per 1 januari		1.453.000	1.453.000
Resultaatbestemming		0	0
Stand per 31 december 2017		**1.453.000**	**1.453.000**

Reserve Aanvaardbare Kosten RAV/CPA
De financiering van het ambulancevervoer en de CPA geschiedt op basis van aanvaardbare kosten. Overschrijdingen en onderscheidingen in enig jaar dienen te worden afgewikkeld via deze reserve.

	CPA	RAV	Totaal
Stand per 1 januari	31.278	645.583	676.861
Resultaatbestemming	0	0	0
Stand per 31 december 2017	**31.278**	**645.583**	**676.861**

De Reserve Aanvaardbare kosten muteert niet in 2017.

Reserve onderhoud kazernes – gebruikersdeel
Na inventarisatie en op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-jarig meerjarig onderhoudsplan over de diverse brandweerkazernes wordt € 980.340 bestemd voor toekomstig onderhoud door de gebruiker aan de kazernes.

		2017	2016
Stand per 1 januari		980.340	0
Resultaatbestemming		-8.585	980.340
Stand per 31 december 2017		**971.755**	**980.340**

In 2017 is € 14.864 onttrokken, daarnaast is het restant saldo van de huisvestingskosten kazernes, € 6.279 toegevoegd aan deze reserve.

Reserve activa brandweer Ede
Gelijktijdig met de overname van activa in december 2013 van de gemeente Ede is de bestemmingsreserve activa meegekomen.

		2017	2016
Stand per 1 januari		929.816	929.816
Resultaatbestemming		0	0
Stand per 31 december 2017		**929.816**	**929.816**

Diverse bestemde reserves

	01-01-2017	Mutaties	31-12-2017
Reserve informatietechnologie rampenbestrijding	89.304	-50.000	39.304
Reserve Doorontwikkeling JGZ/Integratie 0-4 met	173.491	0	173.491
Reserve Arbeidshygiene/Innovatie	263.386	-28.442	234.944
Stand per 31 december 2017	**526.181**	**-78.442**	**447.739**

Reserve informatietechnologie rampenbestrijding
In 2006 is € 89.304 vrijgevallen vanuit de voorziening project colocatie. Het budget is bestemd voor het crisis managementsysteem. Dit systeem kon in de afgelopen jaren met specifieke budgetten worden ontwikkeld. Voor de toekomstige ontwikkelingen wordt de reserve aangesproken. In 2017 is de aanschaf van de TOOM-app is voor € 50.000 ten laste van deze reserve gebracht.

Reserve Doorontwikkeling JGZ
De jeugdgezondheidszorg staat voor een grote veranderopgave, zowel inhoudelijk als in de bedrijfsvoering. Er moet geïnvesteerd worden om de JGZ effectiever en efficiënter te maken. Op verzoek van portefeuillehouders is budget gereserveerd.

Reserve Arbeidshygiëne Brandweer
Bij de bespreking van de halfjaarrapportage 2015 is door het algemeen bestuur besloten een budget vrij te maken voor innovatie gericht op het vergroten van de arbeidshygiëne omdat er naast reguliere activiteiten (zoals bijvoorbeeld sneller vervangen van brandweerkleding) ook geëxperimenteerd moet kunnen worden in de repressieve handelswijze. In 2016 is € 28.442 onttrokken aan deze reserve zijnde kosten samenhangend met verbetering van de arbeidshygiëne.

Voorzieningen
De organisatie beschikt over de navolgende voorzieningen.

	01-01-2017	Mutaties	31-12-2017
Voorziening personeelsaangelegenheden	688.521	257.835	946.356
Voorziening boventalligheid brandweer	0	0	0
Voorziening PLB - RAV	495.000	468.629	963.629
Voorziening onderhoud gebouwen	99.001	0	99.001
Voorziening Kring Oostelijke Directeuren	67.049	-10.861	56.188
Totaal voorzieningen VGGM	**1.349.571**	**715.603**	**2.065.174**

Voorziening personeelsaangelegenheden
Deze voorziening is gevormd om verwachte personeelsaangelegenheden in de komende jaren te kunnen opvangen. Denk hierbij aan werk-naar-werk trajecten, outplacementafspraken en ww-verplichtingen. Per 2017 is deze voorziening geactualiseerd.

		2017	2016
Stand per 1 januari		688.521	678.553
AF: Onttrekking		154.461	209.067
AF: Vrijval		534.059	0
BIJ: Dotatie		946.355	219.035
Stand per 31 december 2017		**946.356**	**688.521**

Voorziening Persoonlijk levensfasebudget - RAV
Deze voorziening volgt uit de CAO-RAV ten behoeve van het bevorderen van de duurzame inzetbaarheid van de werknemer gedurende zijn loopbaan. In 2017 is € 468.629 gedoteerd om op het niveau van de verplichting te brengen.

		31-12-2017	2016
Stand per 1 januari		495.000	290.000
AF: Onttrekking		0	0
BIJ: Dotatie		468.629	205.000
Stand per 31 december 2017		**963.629**	**495.000**

Voorziening gebouwen
Deze voorziening is gevormd om het geplande onderhoud van de dienstgebouwen te kunnen uitvoeren.

		31-12-2017	2016
Stand per 1 januari		99.001	99.001
AF: Onttrekking		0	0
BIJ: Dotatie		0	0
Stand per 31 december 2017		**99.001**	**99.001**

Voorziening Kring Oostelijke Directeuren/MOA
In 2009 heeft de Kring oostelijke directeuren het beheer van KOD-gelden overgedragen aan VGGM. Conform afspraken zijn de gelden afgewikkeld met de betreffende GGD-en en wordt het restant gebruikt als frictiekosten bij het opheffen van MOA en PGA en benut in de afwikkeling van de implementatiekosten van de PGA. De voorziening is in 2017 gemuteerd met € 10.861.

		31-12-2017	2016
Stand per 1 januari		67.049	67.049
AF: Onttrekking		10.861	0
BIJ: Dotatie		0	0
Stand per 31 december 2017		**56.188**	**67.049**

Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

Onderhandse leningen
Per december 2013 zijn diverse leningen aangetrokken bij de BNG met verschillende looptijden ter financiering van de overgenomen activa. In 2016 hebben de regulieren periodieke aflossing plaatsgevonden en is één lening volledig afgelost na terug verkoop van de kazerne Doorwerth door de gemeente Renkum.

		31-12-2017	31-12-2016
Stand per 1 januari		15.613.146	17.784.212
BIJ: Aangegane leningen		0	0
AF: Aflossingen		3.431.821	2.171.066
Stand per 31 december 2017		**12.181.325**	**15.613.146**

De bijbehorende rentelast bedraagt € 240.846.

Vlottende passiva

Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar

		31-12-2017	31-12-2016
Liquide middelen		43	973.583
Kortlopende schulden		11.739.867	11.337.042
Totaal kortlopende schulden		**11.739.910**	**12.310.625**

Specificatie kortlopende schulden
Per balansdatum zijn de volgende kortlopende schulden opgenomen:

		31-12-2017	31-12-2016
Kortlopende schulden overheid		3.916.649	6.081.359
Kortlopende schulden privaat		2.593.815	0
Nog te verrekenen ambulancezorg		5.229.403	5.255.683
Rekening-courant Stichting PG		0	0
Totaal kortlopende schulden		**11.739.867**	**11.337.042**

De kortlopende schulden overheid en privaat betreffen de reguliere crediteuren per balansdatum.

Specificatie Nog te verrekenen ambulancezorg (voorheen nog in tarieven te verrekenen)
Vanaf 2016 kent de ambulancezorg één totaal budget. De tarieven in het gehele land zijn uniform. De vaststelling van het definitieve budget geschiedt op nacalculatiebasis. Teneinde de jaarlijkse exploitatie te egaliseren is met betrekking tot nog te verrekenen tariefopbrengsten deze balanspost gecreëerd. Ultimo 2017 is deze post € 5.229.403 groot en zal conform NZA-beschikkingen worden verrekend met de zorgverzekeraars. Tot en met het jaar 2015 is beschikt.

	Vastgesteld	Voorlopig	Totaal
Stand per 1 januari	5.255.683	0	5.255.683
Mutatie	-26.280	0	-26.280
Stand per 31 december 2017	**5.229.403**	**0**	**5.229.403**

Overlopende passiva

Per balansdatum zijn onder de overlopende passiva de volgende overige transitoria opgenomen:

		31-12-2017	31-12-2016
Nog te besteden middelen (zie specificatie)		8.887.914	10.891.695
Nog te betalen kosten (zie specificatie)		2.130.079	5.284.732
Vooruitontvangen middelen gemeenten/Rijk		-1.922	
Nog te betalen kosten - salarissen, oa loonbelasting		36.993	13.251
Betaling onderweg		-3.877	0
Totaal overlopende passiva		**11.049.186**	**16.189.677**

Conform de BBV-regeling wordt hieronder een verloopoverzicht weergegeven van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen vooruit ontvangen bedragen:

Specificatie Nog te besteden middelen
(zie overzicht op volgende pagina)

Specificatie Nog te besteden middelen	01-01	Toevoeging	Besteed	31-12
Ministerie van VenJ, nog te besteden BDUR *)	1.530.775	155.000	302.942	1.382.833
Ministerie van VenJ, project natuurbrand	87.126	0	87.126	0
Min.van VenJ, bijdr VR, Infovoorziening bevelvoerc	91.936	0	36.800	55.136
Ministerie van VWS, Zorgopleidingen 2e tranche	17.426	17.426	30.600	4.252
Gemeente Arnhem, (huisvesting en FLO tot 2023)	5.086.312	313.217	511.389	4.888.140
Diverse gemeenten, CJG 2014	47.251	0	47.251	0
Diverse gemeenten, vooruitontvangen 2017	341.788	23.750	338.478	27.060
Gemeenten, onderhoud kazernes - Ede	230.818	30.760	23.919	237.659
ZonMw , Project Academische w erkplaats, kortlope	17.171	0	14.911	2.260
KOD, afloop MOA	52.965	0	52.965	0
Curatieve poli	54.806	0	0	54.806
Doorontw ikkeling JGZ	407.600	0	226.586	181.014
Afbouw BMI	1.767.100	0	267.302	1.499.798
Logopedie	270.499	0	270.499	0
Project MMK-Koersontw ikk.	42.558	0	42.558	0
MMK-Acquisitie	32.623	0	0	32.623
MMK-Projectensaldo	126.783	0	28.722	98.061
MMK - Helix	27.813	5.020	32.833	0
MMK - AWPG 2017	0	74.047	0	74.047
Scholing infectieziekten	783	0	0	783
Overbrugging AWMG	56.987	0	15.000	41.987
MMK, Heat-Shield	26.922	5.258	4.338	27.842
GGD GHOR Nederland, Projectbureau PGVN Zielhu	20.000	0	0	20.000
RAV, standplaatsen	45.316	75.883	4.108	117.091
Diverse, Vrienden vd Dalkozen	929	2.447	1.603	1.773
AWPG MMK 2016	68.248	0	16.842	51.406
ZonMw , Groen in de steden	29.950	29.950	6.768	53.132
Eenmalige kst. Eusebiusbuitensingel 43	200.000	0	200.000	0
Afw ikkeling frictiekosten VeiligThuis	209.211	0	173.000	36.211
	10.891.696	**732.758**	**2.736.540**	**8.887.914**

*) Specificatie Nog te besteden BDUR

	01-01	Toevoeging	Besteed	31-12
BDUR, Bijdrage VR (BTW)	1.231.432	155.000	105.211	1.281.221
BDUR, Gem. processen	106.475	0	53.815	52.660
BDUR, Implementatie ICT	88.234	0	88.234	0
BDUR, versterking GROP	30.103	0	30.103	0
BDUR, Watervoorziening Veluw e	2.999	0	2.999	0
BDUR, Opleidingen OVDG en vervanging	71.533	0	22.580	48.953
	1.530.776	**155.000**	**302.942**	**1.382.833**

Specificatie Nog te betalen kosten

Specificatie Nog te betalen kosten	01-01	Toevoeging	Besteed	31-12
Diversen gemeenten, maatwerk 2014	30.789	0	30.789	0
Diversen gemeenten, maatwerk 2015	1.721	0	0	1.721
Diversen gemeenten, maatwerk 2016	56.103	0	50.985	5.118
Diversen gemeenten, maatwerk 2017	0	100.000	0	100.000
Diverse gemeenten, specifieke brandweerafreken	143.570	16.500	143.570	16.500
Deelnemende gemeenten, resultaat 2016	2.393.353	0	2.393.353	0
Gem. Arnhem, huur Rietgrachtstraat	102.802	0	0	102.802
Belastingdienst, raming vpb	25.000	25.000	0	50.000
Belastingdienst, BPM	0	180.410	0	180.410
Personeel VGGM, salariskosten 4e kw .2017	854.429	854.992	854.429	854.992
Personeel VGGM, VT-reservering	1.000.978	0	1.000.978	-
RAV, diverse posten	0	35.532	0	35.532
Nationale Politie, Beekstraat (NtB)	145.009	247.858	145.009	247.858
BNG, rentekosten leningen	101.603	82.447	101.603	82.447
Diversen ICT	46.683	0	46.683	0
ICT doorontwikkeling	118.755	0	107.496	11.259
Accountantskosten, Deloitte	25.449	32.250	25.449	32.250
Diverse facturen VGZ	71.101	82.832	38.224	115.709
Centraal Beheer, verzekeringen	10.500	0	10.500	0
ntb jgz 0-4	136.913	0	89.450	47.463
Diverse Projecten Facza	19.977	45.495	19.977	45.495
Icare - Huisvesting CB's Barneveld	0	99.002	0	99.002
ABP	0	1.520	0	1.520
Veilig Thuis, huisvesting en ICT	0	100.000	0	100.000
	5.284.733	**1.903.836**	**5.058.493**	**2.130.079**

2.8 Investeringsoverzicht

Onderstaand overzicht geeft het verloop van de boekwaarde van de investeringen weer (in €).

Omschrijving	Boekwaarde	Investering	Afschrijving	Cumm.afschr. en incid.Ist.	Boekwaarde
	01-01-2017	(+/+)	(-/-)	(-/-)	31-12-2017
Grond	1.450.737	-	-	-	1.450.737
Gebouwen	8.322.145	474.570	413.869	1.272.572	7.110.274
Vervoermiddelen	13.800.569	5.568.860	2.299.282	303.107	16.767.040
Machines/Apparaten en Installaties	8.301.790	3.137.760	2.451.865	178.986	8.808.699
	31.875.241	**9.181.190**	**5.165.016**	**1.754.665**	**34.136.750**

Afschrijftermijnen - Gebouwen worden in 40 jaar afgeschreven, renovaties in 25 jaar, semipermanente nieuwbouw in 15 jaar en de inrichtingskosten in 10 jaar. Afhankelijk van het soort vervoermiddel bedraagt de afschrijvingstermijn 20, 15, 7, 6 of 5 jaar. Inventaris wordt afhankelijk van betreffende item afgeschreven tussen de 2 (bijvoorbeeld deel-ICT) en 10 jaar (bijvoorbeeld ademlucht apparatuur).

Uniformering van de nieuwe werkplekken ICT, standaardisering van ademluchtapparatuur in de regio en helmen bij de brandweer leiden er toe dat de boekwaardes van de bestaande activa versneld worden afgeschreven.

2.9 Niet uit de balans blijkende verplichtingen

VGGM breed

Ten aanzien van de opgebouwde verlofuren is, met uitzondering van de verlofuren bij de ambulancedienst, in de balans is geen post opgenomen voor de vordering van de werknemer op de werkgever. De uren worden niet gekapitaliseerd. Ten behoeve van de verlofuren kan maximaal 80 uur per persoon worden meegenomen naar het volgende kalenderjaar. In totaal is hier een bedrag mee gemoeid van maximaal € 1.900.000.

Specifiek

Ten behoeve van de bedrijfsvoering zijn circa 100 meerjarige overeenkomsten gesloten ten behoeve van de ondersteuning van de verschillende activiteiten welke de dienst uitoefent. Dit betreffen contracten op het gebied van inhuur personeel, huur gebouwen, onderhoud gebouwen en materiaal. De grote contracten zijn:

1. De verplichtingen voortvloeiend uit de exploitatie van de gemeenschappelijke meldkamer met de politie tot een bedrag van circa € 650.000 per jaar.
2. Huurovereenkomst met de Eusebiusburg bv ten behoeve van het GGD pand Eusebiusbuiten-singel 43 met een looptijd tot 30 juni 2027 en een huurbedrag van circa € 400.000 per jaar. Met betrekking tot deze overeenkomst is door de BNG op verzoek een bankgarantie afgegeven van € 98.488 zijnde één kwartaal huur.
3. Huurovereenkomst met de gemeenten Arnhem ten behoeve van het (nieuwe) brandweerpand Rietgrachtstraat 74 met een looptijd tot 2056 tot een bedrag van circa € 1.286.500 per jaar.

2.10 Toelichting op het Overzicht Baten en Lasten

Algemeen

Na jaren van economisch crisis draait de Nederlandse economie in 2017 goed. Dat betekent voor VGGM extra budgettaire ruimte door specifieke aanvullende bijdragen van het rijk, de gemeenten, verscheidene subsidiegevers en klanten. Met die inkomsten kan VGGM extra activiteiten uitvoeren. Het lukt niet altijd direct eigen personeel daarvoor in huis te halen en dan wordt extern personeel ingezet. Voor de toekomst is krapte op de arbeidsmarkt en in het bijzonder de beschikbaarheid van medisch personeel een aandachtspunt.
Na jaren van loonmatiging stijgen de loonkosten. In 2017 springt de stijging van de pensioenlasten in het oog.
Het jaar 2017 was het jaar van de consolidatie. VGGM was de jaren daarvoor in omvang fors toegenomen: 2014 regionalisering van de brandweer, 2015 overdracht JGZ 0-4 jaar van STMG en 2016 overdracht JGZ 0-4 jaar van Icare. Het integreren van nieuwe onderdelen gaat niet vanzelf en het inregelen van de bedrijfsvoering vraagt veel extra inspanning. Dat wordt met name zichtbaar in de ICT-uitgaven.
Het financiële beeld van VGGM wordt gekleurd door incidentele geldstromen die ontstaan in specifieke financieringsstromen wordt gespaard voor toekomstige grote uitgaven. VGGM kent een groot aantal specifieke financieringsstromen. Naast de reguliere bijdrage van deelnemende gemeenten en het rijk komen er specifieke bijdragen binnen van gemeenten, rijk, provincie, Europese unie, het RIVM en onderzoeksinstituten. Tot slot ontvangt VGGM via de verkoop van diensten geld van burgers en bedrijven. Als specifieke budgetten niet volledig zijn besteed worden met de geldverstrekker concrete afspraken gemaakt om de middelen als nog in de jaren daarna tot besteding te laten komen.

Baten

Opbrengsten gemeenten regionaal	
Begroting	8.662.633
Jaarrekening	8.662.633
Verschil	**0**

De ontvangen inwonerbijdrage 2017 is conform de geactualiseerde begroting 2017.

Opbrengsten gemeenten individueel	
Begroting	50.070.737
Jaarrekening	49.986.873
Verschil	**83.864 N**

De opbrengsten gemeenten individueel zijn lager door:
- Specifieke afspraken met individuele gemeenten (FLO/brandkranen) brandweer € 12.725 v
- Lagere opbrengst JGZ 0-4, € 110.364 n
- Vergoeding afbouw CJG/OGGZ, € 28.950 n
- Meer maatwerk forensische geneeskunde, € 27.634 v
- Saldo diversen € 15.091 v

Opbrengsten van het Rijk

Begroting	6.929.602
Jaarrekening	7.221.371
Verschil	**291.769 V**

De opbrengsten van het Rijk zijn hoger doordat onder andere gereserveerde 'nog te bestemmen middelen rijksbijdrage rampenbestrijding en crisisbeheersing ' vanuit voorgaande jaren worden ingezet:

- Inzet balansposten reservering BDUR-middelen en rijkssubsidie voorgaande jaren € 426.868 v
- Meer inkomsten BDUR, subsidie 25kW Betuwelijn € 19.901 v
- Reservering t.b.v. afdekken toekomstige BTW-lasten € 155.000 n

Directe opbrengsten inclusief bijdrage zorgverzekeraars

Begroting	22.800.614
Jaarrekening	27.239.132
Verschil	**4.438.518 V**

De opbrengsten van derden zijn hoger door:

- Aanvullende opbrengsten jeugdgezondheidszorg (opleidingssubsidies, rijksvaccinatieprogramma, statushouders, Publieke Gezondheid Asielzoekers) € 590.973 v
- Overnemen uitvoering JGZ 0-4 jaar in Nijkerk en aanvulling maatwerk JGZ € 510.204 v waar hogere uitvoeringskosten tegenover staan
- Aanvullende inkomsten WIA en ZW-uitkeringen en detacheringen € 441.808 v
- Inzet reservering logopedie voor activiteiten JGZ statushouders en laaggeletterdheid € 270.499 v
- Aanvullende subsidies projecten medische milieukunde € 131.425 v
- Verrekening aandeel politie in kosten meldkamer Arnhem € 92.389 v
- Vergoeding facilitaire ondersteuning aan stichting Veilig Thuis € 87.716 v
- Hogere opbrengsten technische hygiënezorg € 81.492 v
- Hogere opbrengsten infectieziektebestrijding € 71.678 v
- Hogere opbrengsten reizigersvaccinaties € 55.262 v
- Hogere opbrengsten forensische geneeskunde € 36.243 v
- Lagere vergoeding cameratoezicht € 15.000 n
- Verhoging bijdrage uit macrobudget (S&B middelen) ambulancedienst € 382.201 v
- Verhoging bijdrage initiële opleidingen voor ambulancedienst € 315.042 v
- Hogere afrekening Nederlandse Zorgautoriteit meldkamer ambulancedienst € 83.988 v
- Hogere bijdrage VWS ouderenbeleid/duurzame inzetbaarheid/FLO ambulancedienst € 387.947 v
- Administratieve verschuiving met de categorie overige opbrengsten € 914.651 v in verband met aansluiting rekenstaat Nederlandse Zorgautoriteit

Overige opbrengsten

Begroting	704.651
Jaarrekening	141.708
Verschil	**562.943 N**

Het resultaat overige opbrengsten ontstaat door:

- Extra inkomsten uit onderhuur € 50.400 v
- Voordeel externe opleidingen en opleidingssubsidies ambulancedienst € 301.308 v

- Administratieve verschuiving met de categorie directe opbrengsten € 914.651 n in verband met aansluiting rekenstaat Nederlandse Zorgautoriteit

Lasten

Salariskosten	
Begroting	59.905.455
Jaarrekening	60.170.406
Verschil	**264.951 N**

Het tekort op de salarislasten ontstaat door:
- Door de stijging van de loonkosten en in het bijzonder de pensioenlasten. Het ABP heeft de pensioenpremie met 2,3 procentpunt naar 21,1%. De indexeringssystematiek van VGGM brengt met zich mee dat de lastenstijging niet direct in het uitvoeringsjaar wordt gecompenseerd, circa € 625.000 n
- Hogere structurele uitbreiding personele inzet ambulancedienst in het kader van de uitbreiding van de paraatheid en versterking bedrijfsbureau JGZ € 626.450 n
- Hogere aanvullende inzet personeel JGZ (o.a. JGZ Nijkerk 0-4) € 346.956 n
- Lagere vrijwilligerskosten € 178.468 v
- Afbouw personele capaciteit CJG, € 59.399 v
- FLO-brandweer € 50.545 v
- FLO kosten Ambulancedienst € 34.960
- Niet c.q. later invullen van structurele vacatures en projectformatie bij de ambulancedienst de brandweer, de JGZ en in ICT-projecten geeft een voordeel op de salarislasten € 1.008.000 v en daar staat voor een deel externe inhuur tegenover. Zie overige personeelskosten.

Overige personeelskosten	
Begroting	2.763.561
Jaarrekening	3.886.826
Verschil	**1.123.265 N**

De overige personeelskosten laten een overschrijding zien door:
- Inzet uitzend- en inleenkrachten ter extra ondersteuning en invulling vacatures, vervanging bij ziekte en opleidingen € 624.938 n
- Inhuur externe deskundigheid + inleenkrachten ICT € 498.325 n

Afschrijvingen	
Begroting	6.567.931
Jaarrekening	5.659.777
Verschil	**908.154 V**

De afschrijvingslasten zijn lager door:
- Versnelde afschrijvingen € 454.615 n (werkplekken ICT € 152.014 n, Logistiek & Beheer € 302.601 n)
- Vertraagde investeringen ICT, brandweer, ambulancedienst en JGZ € 802.387 v
- Geplande ingroei investeringsschema brandweer € 560.382 v

Huisvestingskosten

Begroting	5.228.847
Jaarrekening	5.321.678
Verschil	**92.831 N**

De directe huisvestingslasten nemen toe:

- Lagere huisvestingskosten JGZ 0-4 door inhuizen bedrijfsbureau in pand GGD € 164.136 v
- BTW-kosten gemeenten kazernes, dekking middels reservering BDUR, € 105.211 n
- Eenmalige huisvestingskosten bij verbouwing pand GGD € 58.925 n

Directe kosten m.b.t. output

Begroting	7.467.340
Jaarrekening	8.250.976
Verschil	**783.636 N**

De directe uitvoeringskosten zijn hoger door:

- Meer kosten Opleiden & Oefenen brandweer € 784.492 n
- Lagere kosten multi oefenen € 60.445 v
- Lagere kosten oefenen GHOR € 112.090 v
- Hogere kosten medicamenten ambulancedienst € 108.002 n
- Hogere laboratoriumkosten maatschappelijke zorg € 61.491 n

Overige indirecte kosten

Begroting	6.269.193
Jaarrekening	7.134.872
Verschil	**865.679 N**

De indirecte lasten zijn hoger door:

- Aansluiting consultatiebureaus op ICT-voorzieningen + harmoniseren software € 80.253 n
- Lagere ICT kosten JGZ door vertraging innovatie € 317.006 v
- ICT- verbindingen (vertraagde uitrol nieuw goedkoper contract na EU-aanbesteding) en toegangssystemen kazernes € 297.849 n
- Uitrol informatiesysteem TBC, € 38.216 n
- Externe begeleiding projecten zoals EU-aanbestedingen, sociale premie controle, NEN-certificering € 118.996 n
- Btw op de huisvestingskosten kazernes tgv gemeenten € 102.159 n
- Software aanpassingen € 152.965 n
- Software TOOM applicatie € 81.319 n
- Doorontwikkeling repressieve brandweerorganisatie € 72.038 n
- Inhuur vervanging management GGD € 59.039 n
- Hogere kosten evaluaties/visitatie € 33.252 n
- Overige meer/minder kosten € 109.563 n

Incidentele baten en lasten

Begroting	-44.699
Jaarrekening	203.718
Verschil	**248.417 N**

	Realisatie 2016	Begroting 2017 geact.	Realisatie 2017
Incidentele activatransacties			
extra afschrijvingen / verkoop	-169.835	0	-546.107
Nog herschikken naar kostensoorten:			
stelpost activa	0	241.439	0
Taakstellingen:			
saldoegalisaties	147.981	699.979	-109.643
afbouw CJG	0	49.340	0
Diversen:			
Veilig Thuis	209.211	0	0
Mutaties reserves en voorzieningen:			
huisvesting / FLO	-69.678	-512.467	-198.172
saldo ambulancevervoer	0	-126.141	0
personeelsvoorzieningen	205.000	0	880.926
brandmeldinstallaties	0	-292.775	-267.301
tijdelijke financiering bevolkingszorg	0	-53.815	0
Structurele mutaties reserves en voorzieningen:			
voorziening KOD	0	-10.861	-13.420
voorziening dubieuze debiteuren	160.152	50.000	50.000
	482.831	44.699	-203.717

Financiële baten en lasten

Begroting	-921.207
Jaarrekening	-241.944
Verschil	**679.263 V**

De lagere geldbehoefte en de lagere rente leidt tot een aanzienlijk voordeel van € 679.263.

2.11 Normering topinkomens

Verwijzend naar de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) treft u hieronder de bijbehorende specificatie voor VGGM aan:

bedragen x € 1	P.P.A. Joosten	P.P.A. Joosten	Y. Schat	Y. Schat	A. Slofstra	**J. Pierik**
Functiegegevens	Directeur Brandweer	Directeur Brandweer	Directeur Publieke Gezondheid	Directeur Publieke Gezondheid	Directeur Brandweer	Directeur Publieke Gezondheid
Aanvang[5] en einde functievervulling in 2017	[01/01] – [30/11]	[01/12] – [31/12]	[01/01] – [30/11]	[01/12] – [31/12]	[01/12] – [31/12]	[01/12] – [31/12]
Deeltijdfactor in fte[6]	1	1	1	1	1	1
Gewezen topfunctionaris?[7]	nee	ja	nee	ja	nee	nee
(Fictieve) dienstbetrekking?[8]	nee	nee	nee	nee	nee	nee
Bezoldiging						
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen[9]	133.589		118.089	9.537	10.033	11.404
Beloningen betaalbaar op termijn[9]	15.871		6.699	0	1.417	1.417
Subtotaal	*149.459*		*124.788*	*9.537*	*11.450*	*12.821*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum[10]	165.627		165.627	0	15.373	15.373
-/- Onverschuldigd betaald bedrag[11]	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	149.459		124.788	9.537	11.450	12.821
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.		N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016[12]						
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12		01/01 - 31/12		-	-
Deeltijdfactor 2016 in fte	1		1		-	-
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	128.280		132.146		-	-
Beloningen betaalbaar op termijn	14.936		15.032		-	-
Totale bezoldiging 2016	143.216		147.178		-	**-**

bedragen x € 1	**C. van der Knaap**	**P.M. van Wingerden-Boers**	**A. Marcouch**	**B. Staal**	**G. Ligtelijn**	**R. Verhulst**	**J.W.A. van Dijk**	**M.H.F. Schuurmans**
Functiegegevens[2]	Voorzitter	Voorzitter	Voorzitter	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
Aanvang en einde functievervulling in 2017	01/01 – 30/08	30/08 – 11/10	11/10 – 31/12	01/01 – 31/08	31/08 – 08/09	08/09 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Bezoldiging								
Bezoldiging[3]	0	0	0	0	0	0	0	0
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum[4]	27.150	27.150	27.150	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100
-/- Onverschuldigd betaald bedrag[5]	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
Gegevens 2016								
Aanvang en einde functievervulling in 2016	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	-	01/10 - 31/12	-	-	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	0	0	-	0	-	-	0	0
Beloningen betaalbaar op termijn	0	0	-	0	-	-	0	0
Totale bezoldiging 2016	**0**	**0**	**-**	**0**	**-**	**-**	**0**	**0**

L.W.C.M. van der Meijs	R. de Lange	A.S.F. van Asseldonk	G.D. Renkema	H.L.M. Bloemen	A.M.J. Schaap	J.H. Molekamp	B. Visser	C. van Rhee
Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid	Lid
01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12	01/01 – 12/05	12/05 – 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 21/11	21/11 - 31/12
0	0	0	0	0	0	0	0	0
18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100	18.100
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
0	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	19/04 - 31/12	-	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	-
0	0	0	0	0	-	0	0	-
0	0	0	0	0	-	0	0	-
0	**0**	**0**	**0**	**0**	**-**	**0**	**0**	**-**

P. Schadd	G.J.M. van Rumund	A.J. van Hout	J.M. Staatsen
Lid	Lid	Lid	Lid
01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12
0	0	0	0
18.100	18.100	18.100	18.100
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
0	**0**	**0**	**0**
N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.	N.v.t.
01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/01 - 31/12	01/09 - 31/12
0	0	0	0
0	0	0	0
0	**0**	**0**	**0**

2.12 SISA en specifieke verantwoordingen

SISA

De jaarrekening dient een SISA-bijlage te bevatten (single information single audit). Met deze door het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties vastgestelde bijlage worden specifieke uitkeringen verantwoord aan de verstrekkers.
De van het Rijk ontvangen bijdrage Besluit Doel Uitkering Rampenbestrijding (BDUR) komt hiervoor in aanmerking.

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2017 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 10 januari 2018				
JenV	A2	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding (BDUR) Besluit veiligheidsregio's artikelen 8.1, 8.2 en 8.3 Veiligheidsregio's	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicatornummer: A2 / 01* € 7.221.371	

BDUR-beschikking 2017	€	6.621.402
Ministerie Infrastructuur en Milieu, 25 kV	€	328.102
	€	6.959.504
Uitgestelde bestemmingen, naar balans	€	-155.000
Bestedingen BDUR voorgaande jaren, van balans	€	302.942
Bestedingen JenV voorgaande jaren, van balans	€	123.926
	€	7.221.371

2.13 Controleverklaring van de onafhankelijke accountant

Reservering 1

Deloitte reservering blad 2

3. Specifieke Verslagen

3.1 Bedrijfsvoering paragraaf

Inleiding
Aan overheden worden kritische eisen gesteld. Burgers, bedrijven, instellingen, opdrachtgevers en toezichthouders verwachten van de gemeenschappelijke regeling dat deze rechtmatig handelt en betrouwbaar, transparant, doelmatig, doeltreffend en responsief is. De bedrijfsvoering wordt ingestoken van 'buiten naar binnen'. Dit betekent aandacht voor onze kernwaarden: ontsluiten voor gemeenten & verbinden met gemeenten, co-creatief met partners & samenhangend in visie en beleid, effectief & efficiënt, en regionaal verbonden & lokaal verankerd.
In hoofdstuk 1 (paragraaf 1.4 + 1.8) en in hoofdstuk 3 komen de ontwikkelingen en speerpunten in de bedrijfsvoering aan bod. Met een goed functionerende bedrijfsvoering kan de dienstverlening efficiënt worden georganiseerd en wordt de realisatie van beleidsinhoudelijke doelstellingen goed ondersteund.

In deze inleidende paragraaf treft u de belangrijkste zaken aan.

Speerpunten bedrijfsvoering
- Medewerkers aanspreken op 'eigenaarschap' en daarmee verantwoordelijkheid voor de resultaten van het werk bij hen neerleggen en leidinggevenden sluiten daarbij aan met een coachend leidinggevende stijl;
- Gerichte wervingsacties voor vrijwilligers uitvoeren;
- Vergroten werving en opleiding ambulanceverpleegkundigen
- In het kader van Arbo-beleid is arbeidshygiëne bij de brandweer topprioriteit;
- In het kader van preventie op ziekteverzuim ook periodiek medisch onderzoek voor kantoorpersoneel;
- Integreren voormalig JGZ uitvoeringsorganisaties in VGGM-organisatie;
- Performance van de ICT-omgeving op constant hoog niveau brengen en daarvoor onder andere een nieuw werkplekconcept implementeren;
- ICT-innovatie faciliteren;

3.2 Sociaal jaarverslag

Personeel VGGM in één oogopslag

31 december 2017	Eind 2015	eind 2016	eind 2017
Totaal aantal personeelsleden (vast en tijdelijk dienstverband)	722	754	792
Toename / afname personeelsleden t.o.v. voorgaand jaar	-1,0%	4,4%	5,0%
Totaal aantal FTE (vast en tijdelijk dienstverband)	629,3	651,4	681,6
Toename / afname FTE t.o.v. voorgaand jaar	0,32%	3,51%	4,64%
Aantal personeelsleden dat is uitgestroomd	52	39	66
Percentage mannen van het totaal aantal personeelsleden	58,2%	58,9%	59,4%
Percentage vrouwen van het totaal aantal personeelsleden	41,8%	41,1%	40,6%
Percentage FTE dat door mannen wordt bezet	63,14%	58,62%	63,87%
Percentage FTE dat door vrouwen wordt bezet	36,86%	41,38%	36,13%
Percentage personeelsleden jonger dan 35 jaar (exclusief vrijwilligers)	15,05%	14,71%	14,47%
Percentage personeelsleden 55 jaar en ouder (excl. FLO en vrijwilligers)	20,38%	22,53%	25,60%
Ziekteverzuimpercentage (excl. zwangerschap)	3,42%	4,46%	3,70%

31 december 2017	BRW	VGZ	Facza	Directie	VGGM	Extra informatie
Dienstverbanden (vast en tijdelijk)	307	414	82	3	**806**	Binnen VGGM zijn er een aantal medewerkers met dubbele dienstverbanden. Dat verklaart het verschil tussen het aantal dienstverbanden en het aantal werkzame medewerkers. Daarnaast kan het vrijwillige dienstverband ook een 2e dienstverband zijn naast een vast of tijdelijk dienstverband.
FTE (vast en tijdelijk)	283	325	70,6	3	**681,6**	
Vrijwilligers	842	4	0	0	**846**	
Externen	7	30	8	0	**45**	
Stagiaires	2	3	3	0	**8**	
Totaal actieve dienstverbanden					**1705**	

31 december 2017	BRW	VGZ	Facza	Directie	VGGM
Medewerkers (vast en tijdelijk)	305	403	81	3	**792**

Op 31 december 2017 zijn er 792 medewerkers in vaste en tijdelijke dienst. T.o.v. 31 december 2016 een verschil van 38 medewerkers. Binnen de 3 sectoren is de instroom groter dan de uitstroom. Het betreft een toename van 30,2 FTE. Te verklaren bij de sector VGZ door de uitbreiding van de capaciteit van de ambulancedienst en het aanstellen van JGZ-medewerkers bij VGGM in plaats van de stichting Publieke Gezondheid. Bij de brandweer is voor projecten capaciteit aangetrokken. Tot slot bij Facza is ict-personeel ingestroomd.

Aantal vacatures 2017	BRW	VGZ	Facza	VGGM
Opengesteld	22	51	9	**82**
Intern opgevuld	9	5	2	**16**
Extern opgevuld	9	37	4	**50**
Openstaand	3	8	3	**14**

Aantal vacatures vrijwilligers/extra taken	BRW (vrijw.)	BRW (extra taak)	VGZ (extra taak)	VGGM
Opengesteld	19	1	2	**22**
Intern opgevuld	12	1	2	**15**
Extern opgevuld	0	0	0	**0**
Openstaand	6	0	0	**6**

De interne doorstroommogelijkheden blijven zichtbaar binnen de sector brandweer, in 2017 is weer een groot aantal vacatures intern opgevuld.
Zowel binnen de sector volksgezondheid als brandweer is 1 vacature ingetrokken.
De opengestelde vrijwilligersvacatures bij de brandweer betreffen doorstroomplaatsen van bevelvoerders en ploegchefs en een vacature voor PPMO-vrijwilliger. De extra taak binnen de betrof een vrijwillig OvD functie in Cluster zuid.
Binnen volksgezondheid gaat het bij de extra taken om vacatures voor een LOC op de Meldkamer Ambulancezorg en een aandacht functionaris calamiteiten.

In- en uitstroom 2017 (aantal)	BRW	VGZ	Facza	VGGM
Instroom	29	65	10	**104**
Uitstroom	20	41	5	**66**
Verschil	**9**	**24**	**5**	**38**

In- en uitstroom 2017 (FTE)	BRW	VGZ	Facza	VGGM
Instroom	24,43	43,36	9,56	**77,35**
Uitstroom	14,77	28,27	4,78	**47,82**
Verschil	**9,66**	**15,09**	**4,78**	**29,53**

Fout! Ongeldige koppeling. Het ziekteverzuimbeleid is vanaf eind 2013 aangescherpt. De regie op het voorkomen van ziekteverzuim ligt bij het management. Zij worden hierin ondersteund door een verzuimconsulent. Er worden vroegtijdig acties ondernomen om (langdurig) uitval te voorkomen. De eerste effecten van dit aangescherpte beleid is zichtbaar in een daling van het ziekteverzuimpercentage van 4,9% in 2012 naar 3,3% in 2014. In 2015 is weer een lichte stijging waarneembaar naar 3,42% die in 2016 verder stijgt naar 4,5%. Dit was te verklaren door een hogere verzuimpercentage binnen de sector brandweer en volksgezondheid. In 2017 zien we weer een daling naar 3,7%, toe te schrijven aan de sectoren brandweer en VGZ. Binnen de sector Facza is een lichte stijging zichtbaar van 2,8 naar 3%.

Bedrijfsarts
De bedrijfsarts wordt ingezet voor medische consultatie en advies. Gemiddeld houdt de bedrijfsarts een dagdeel per week spreekuur bij VGGM. De bedrijfsarts wordt sinds 1 januari 2015 ook ingezet voor het personeel van de Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden en sinds 1 april 2017 ook voor het personeel van de Stichting Veilig Thuis.
In het afgelopen jaar heeft de bedrijfsarts 245 afspraken gehad met medewerkers, leidinggevenden en de verzuimconsulent. Een daling ten opzichte van 2016, verklaarbaar door het dalende ziekteverzuimpercentage. .

Arbocommissie
De arbocommissie heeft een coördinerende en controlerende functie op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn van de medewerkers. De commissie is samengesteld uit leden van de organisatie, elke sector is vertegenwoordigd. Ook de OR heeft een afvaardiging in de commissie, de Arbocommissie is het adviesorgaan van de directie en OR.
Sinds 2016 is er naast de Arbocommissie ook een Arbowerkgroep, deze groep doet voorbereidende werkzaamheden ten behoeve van de Arbocommissie. De Arbocommissie is 4 x bij elkaar geweest in 2017, de Arbowerkgroep 4 x, en 1 er was 1 brede bijeenkomst met zowel de commissie als de werkgroep.

GO
In 2017 is het georganiseerd overleg (GO) 1 keer bij elkaar geweest en heeft ook 1 keer een technisch beraad gehouden.

Vertrouwenspersoon
De hulp van de vertrouwenspersoon is in 2017 is 2 keer telefonisch ingeroepen. Het waren vragen met een informatief karakter en de vertrouwenspersoon heeft de vragenstellers naar de juiste instantie doorverwezen.

Bezwarencommissie
In 2017 is 1 bezwaarschrift binnen gekomen die zonder tussenkomst van de bezwaarschriftencommissie kon worden afgehandeld. De bezwaarschriftencommissie heeft 1 bezwaarschrift behandeld in 2017 welke in 2016 was ingediend.

3.3 Kwaliteitsbeleid

Binnen VGGM wordt kwaliteitszorg integraal geïmplementeerd. De directie en afdelingen borgen kwaliteit vanuit de integrale managementverantwoordelijkheid. In 2017 zijn ondermeer de volgende kwaliteitsactiviteiten ontplooid:

- In 2017 is de follow-up van de visitatie van Veiligheidsregio Gelderland-Midden afgerond.
- De externe audit in het kader van de HKZ-certificering van GGD, RAV en GHOR 2017 is uitgesteld naar januari 2018. Hierbij zal certificering conform de laatste 2015-HKZ-normen plaatsvinden. Voor de RAV wordt dit gecombineerd met de NEN7510-certificering op informatiebeveiliging.
- Per 1-1-17 is het nieuwe VIM-proces (veilig incident melden) ingevoerd bij de GGD. De afdelingen dragen zelf verantwoordelijkheid voor het melden, analyseren en leren van incidenten. Er vindt centrale toetsing en advisering plaats. Eind 2017 is het proces geëvalueerd.
- Per 1-6-17 is het herziene klachtenproces ingevoerd, mede als gevolg van de Wkkgz (Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg). Dit proces wordt in 2018 geëvalueerd.

3.4 Klachtenjaarverslag

Inleiding
Op 1 juni 2017 is het herziene klachtenproces binnen VGGM van start gegaan. De herziening vond plaats als gevolg van de Wet kwaliteit, klachten en geschillen zorg (Wkkgz). Op basis van nieuwe wettelijke eisen is het VGGM-klachtenproces aangevuld zodat het voldoet aan de Wkkgz. Er is ondermeer een onafhankelijke klachtenfunctionaris benoemd en VGGM is aangesloten bij de Geschillencommissie Zorg. De klachtencommissie VGGM is opgeheven.
Daarnaast voldoet het ook nog steeds aan de Algemene wet bestuursrecht (Awb) voor wat betreft niet-zorggerelateerde klachten.

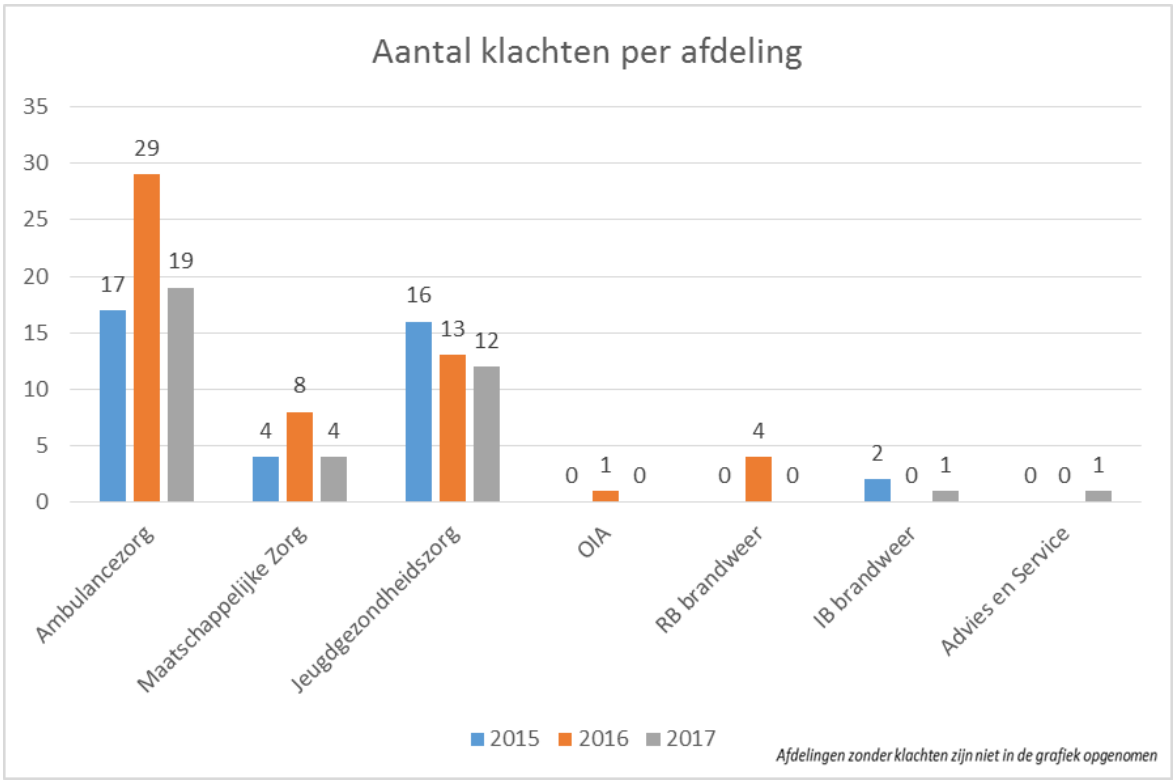
Doel klachtenproces:
VGGM voorziet met haar klachtenregeling en deze procedure in een voorziening voor cliënten/klanten die klachten hebben over gedragingen door medewerkers.

- De afdelingen en de klachtenfunctionaris richten zich bij het verrichten van hun werkzaamheden op het bereiken van een zo bevredigend mogelijke oplossing voor de klacht.
- Tevens wil VGGM op deze wijze inzicht krijgen in (structurele) tekortkomingen in de zorg/dienstverlening en deze in de toekomst terugdringen dan wel voorkomen door het nemen van corrigerende en preventieve maatregelen.

Doel van deze rapportage is om objectieve informatie te geven over het klachtenproces, waardoor ook een bijdrage geleverd wordt aan het lerend vermogen van de organisatie.

Aantal klachten
2017 laat een daling van het aantal klachten zien ten opzichte van 2016. Het aantal klachten dat VGGM in 2017 heeft ontvangen is 37 (in 2016: 55).

De klachten hadden betrekking op de dienstverlening van de volgende organisatieonderdelen:

Aantal klachten per afdeling
35
30
25
20
15
10
5
0
17
29
19
4
8
4
16
13
12
0
1
0
0
4
0
2
0
1
0
0
1
Ambulancezorg
Maatschappelijke Zorg
Jeugdgezondheidszorg
OIA
RB brandweer
IB brandweer
Advies en Service
2015
2016
2017
Afdelingen zonder klachten zijn niet in de grafiek opgenomen

Soort en aard klachten
De afhandeling van klachten gebeurt op 2 verschillende manieren:

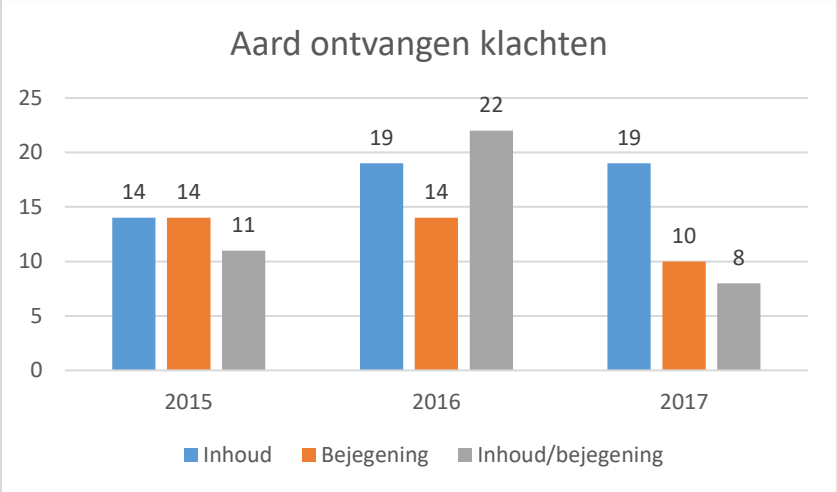
- Zorg-klachten vallen onder Wkkgz, deze worden behandeld door de afdeling en hier is de klachtenfunctionaris bij betrokken.
- Niet-zorg-klachten vallen onder Awb en deze worden volledig door de afdeling behandeld.

De meeste klachten zijn zorg-klachten: 30 van de in totaal 37 klachten.

Bij klachten wordt onderscheid gemaakt in de aard van klachten:

- *Inhoud*: deze klachten hebben betrekking op de inhoudelijke dienst/zorgverlening.
- *Bejegening:* deze klachten gaan over de houding en het gedrag van medewerkers tijdens de dienstverlening.
- *Inhoud+bejegening*: deze klachten zijn een combinatie van bovengenoemde twee.

In 2017 waren er 19 inhoudelijke, 10 bejegenings- en 8 gecombineerde klachten. De meeste klachten gaan over de inhoud van de dienstverlening van VGGM. Zie onderstaand overzicht.

Afhandeling klachten
Zodra een klacht is ingediend, gaat deze naar de afdeling voor behandeling:

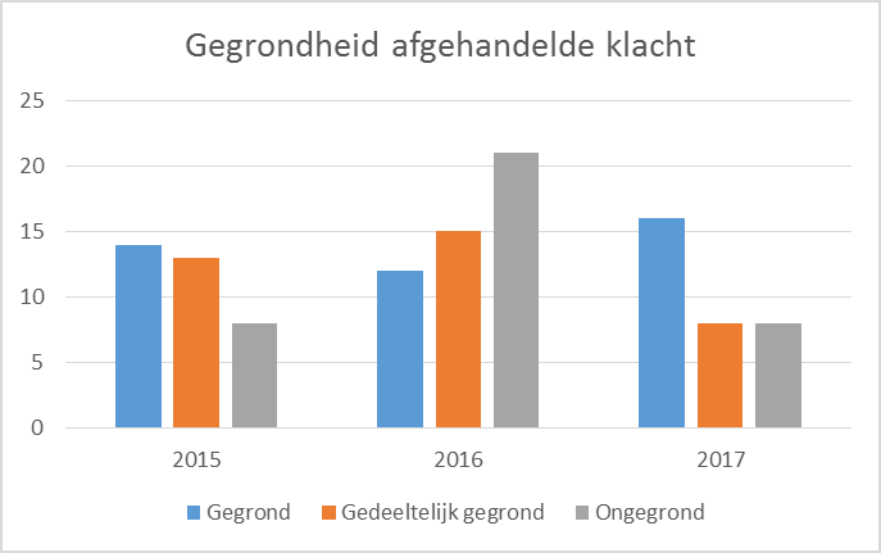
- Onderzoeken klacht: dossieronderzoek en horen betrokkenen.
- Opstellen afhandelbrief, met daarin situatieschets, oordeel t.a.v. gegrondheid en maatregelen.
- Vastleggen klachtenbehandeling in formulier klachtenoverdracht.

Bij zorg-klachten vindt er op de eerste twee punten nog een toets plaats door de klachtenfunctionaris. Waar nodig/gevraagd ondersteunt de onafhankelijke externe klachtenfunctionaris.

De gemiddelde afhandeltijd van klachten bedraagt in 2017 41 dagen. De norm is 6 weken (42 dagen). Er waren van de 32 afgehandelde klachten 20 klachten die binnen deze normtijd zijn afgehandeld.

Afhandeltijd klachten (in dagen)	**2015**	**2016**	**2017**
Gemiddelde afhandeltijd	31	31	41

Oordeel klachten
Bij elke klacht wordt de gegrondheid bepaald. In onderstaand overzicht staat de gegrondheid van de 32 afgehandelde klachten

Inzet klachtenfunctionaris
Het is mogelijk dat de onafhankelijke klachtenfunctionaris in adviserende en/of ondersteunende zin betrokken is bij de klacht, in geval van zorg-klachten. Dit gebeurt dan op aangeven van de klager en/of de afdeling.

VGGM heeft de visie dat klachten zoveel mogelijk door de eigen afdeling worden afgehandeld. Dit gebeurde bij het overgrote deel van de klachten. De interne klachtenfunctionaris is 2 keer ingezet, de externe klachtenfunctionaris 1 keer.
Er zijn geen klachten bij de Geschillencommissie Zorg ingediend.

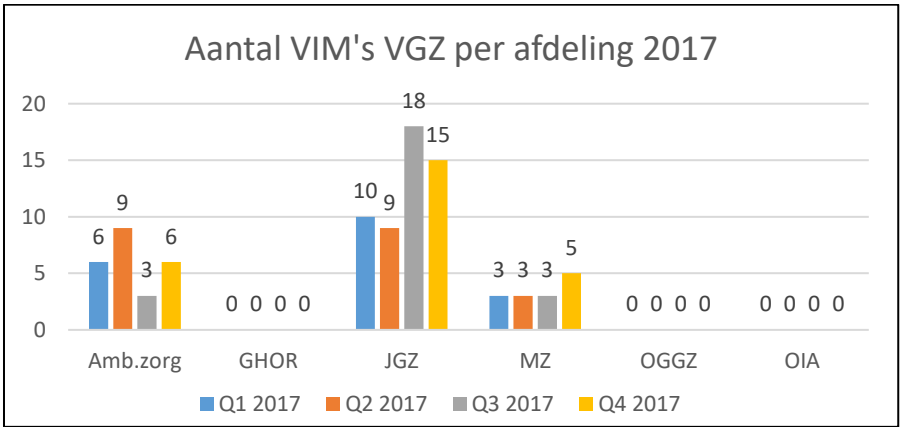
Verbeteren
Indien klachten (deels) gegrond zijn dan leiden deze veelal tot individuele verbeteracties gericht op de betreffende medewerker(s) en daarnaast tot verschillende organisatorische verbeteracties. Deze laatste categorie gaat dan veelal om aandacht voor de uitvoering van het proces en eventuele bijstellingen daarin. Dit betekent dat klachten gebruikt worden om te reflecteren op het primaire proces. Een enkele klacht gaat ook over bredere problematiek, die vraagt om meer beleidsmatige afwegingen/keuzes.

Incidentmeldingen
Er zijn 90 VIM-incidenten (veilig incident melden, incidenten waarbij nadelige gevolgen voor de cliënt zijn of hadden kunnen optreden) geweest in 2017 voor VGZ.

- 24 VIM's ambulancezorg (waarvan 1 calamiteit) (in 2016: 49)
- 52 VIM's JGZ (in 2016: 25)
- 14 VIM's MZ (in 2016: 22)
- 0 VIM's voor GHOR, OIA en OGGZ (in 2016: 0)

Noot: Bij de ambulancezorg zijn er naast VIM ook 3 andere meldformulieren en –routes, die gericht zijn op melden en leren. In 2017 betrof dit 119 materiaal-, 170 wagenpark- en 138 ketenpartner-meldingen.

De meeste incidenten hebben een menselijke basisoorzaak. Het risico van de incidenten was over het algemeen klein. Er waren een paar VIM's met een gemiddeld, groot of extreem risico.

3.5 Van de ondernemingsraad

Inleiding
De ondernemingsraad is vanaf maart 2017 actief in de huidige samenstelling. Na een kleine wisseling van OR-leden waren verkiezingen niet nodig. Een enkele zetel kon nog niet ingevuld worden. Hetzelfde geldt voor de OC brandweer. De nieuwsbrief (het OROC) is regelmatig uitgebracht. Net als dat er maandelijks een overleg met de directie heeft plaatsgevonden.
Kenmerkend voor 2017 was het aantreden van de nieuwe directie. Waarbij de ondernemingsraad en de onderdeelcommissie brandweer ieder een afgevaardigde heeft mogen laten aansluiten bij de sollicitatiegesprekken.

Overleggen en bijeenkomsten

Ondernemingsraad
De ondernemingsraad vergaderde in 2017 elf keer in onderlinge setting en vergaderde tien keer met de directie. In november was er de studie tweedaagse die in het teken stond van duurzame inzetbaarheid en kennismaking met de nieuwe directeuren.

OC brandweer
De OC vergaderde in 2016 twaalf keer onderling en daarnaast tien keer met de directeur brandweer. Eind oktober was er de jaarlijks terugkerende studie tweedaagse. Waarbij een inspirerend spreker de grondbeginselen van medezeggenschap duidelijk maakte, net als de mate en wijze waarop invloed kan worden uitgeoefend.

Landelijk
Voor zowel de ondernemingsraden van veiligheidsregio's, brandweer en ambulance zijn er landelijke bijeenkomsten. De OR en OC zijn hierbij aangesloten. De bijeenkomsten zijn bedoeld om ervaring en onderwerpen uit te wisselen. Daarnaast zijn er bijeenkomsten voor de landelijke, en regionale, meldkamers. In 2020 wordt gaat één meldkamer in Apeldoorn fungeren voor vijf veiligheidsregio's, waaronder die van Gelderland-Midden.

Zetels
Ondernemingsraad

In 2017 werden verkiezingen gehouden. Verkiezingen waren niet nodig, er bleven twee zetels vacant. Er werd enige aandacht aan besteedt maar helaas werden de zetels voor de kiesgroepen brandweer en volksgezondheid niet ingevuld.

OC brandweer
Ook voor de OC brandweer waren verkiezingen niet nodig en bleven er twee zetels vacant. Een OC-lid besloot na lange afwezigheid afstand te doen van de OC zetel. Deze plek werd als snel ingevuld door een brandweervrijwilliger die ook bij VGGM in vaste dienst is.

Studie
Voor de nieuwe OR leden was er een introductie voor het OR werk welke intern werd georganiseerd. Daarnaast waren er de eerder vermelde studiedagen, waarbij met behulp van ingehuurde trainers specifiek werd ingegaan op de onderwerpen: 'kennismaken met de nieuwe directie' en 'duurzame inzetbaarheid'.
Het dagelijks bestuur van de OR heeft een studie gevolgd om te trainen op een effectieve relatie van de OR en het dagelijks bestuur. Hierna volgt nog een training 'on the job' in 2018.

Communicatie
Samen met de OR van de stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden wordt maandelijks de nieuwsbrief *OROC Nieuws* uitgebracht. In de nieuwsbrief staan de laatste ontwikkelingen in en rond de OR- en OC-onderwerpen. Daarnaast worden de verslagen gepubliceerd op intranet en ontvangen de vrijwillige brandweermensen de OC-verslagen via hun leidinggevenden of (privé)mailadres.

Via de e-mail van de OR (or@vggm.nl) en OC (ocbrandweer@vggm.nl) komen met regelmaat vragen en opmerkingen binnen. Indien van toepassing wordt de eventueel meegestuurde reactie van de leidinggevenden is bestudeerd en feiten zijn achterhaald, wordt een onderwerp al dan niet in de OR of OC behandeld. In 2017 zijn 13 vragen uitgezocht, behandeld en beantwoord. Er zijn rond de 30 opmerkingen verwerkt in de mening, vragen en reacties van de OR en OC aan de directie.

Onderwerpen

Ondernemingsraad
- Nieuwe directie
  Begin 2017 zijn de sollicitatiegesprekken gehouden voor de twee nieuwe directeuren. De OR en de OC brandweer hebben de voorzitters afgevaardigd naar de adviescommissie. Na een aantal goede gesprekken werden Jan Pierik en Anton Slofstra unaniem gekozen.
  In november hebben de OR en de OC kennis gemaakt met hun bestuurders. Met een kleine terugblik naar het verleden maar vooral de wens uitgesproken over verwachtingen voor de toekomst, wederzijds vertrouwen en plezierige samenwerking.
- Integrale jeugdgezondheidszorg
  De jeugdgezondheidszorg 0-4 en 4-18 jaar werkt steeds verder aan een integrale jeugdgezondheidszorg. Dat betekend dat de Ondernemingsraad van de stichting Publieke gezondheidszorg Gelderland-Midden en de Ondernemingsraad van VGGM gedeelde agendaonderwerpen behandelden. Hiervoor wordt actief de samenwerking gezocht. In 2017 op het niveau van de dagelijks besturen. In 2018 wordt daar verder vorm aan gegeven.
- Veilig Thuis
  Nadat de stichting Veilig Thuis eind 2017 bij VGGM onder zelfde directievoering is gekomen, werd bekend dat zij een eigen Ondernemingsraad krijgen. De samenwerking wordt in 2018 gezocht. Mede omdat deze stichting actief wordt betrokken bij de bedrijfsvoering van VGGM, zowel op facilitair als inhoudelijk niveau.

- Communicatie
  Een terugkerend onderwerp is de communicatie over veranderingen en afspraken binnen de organisatie. In een aantal gevallen waren de berichten hierover onvoldoende en zorgden voor ruis. De OR heeft hier continu aandacht voor gevraagd. Reactief werd hierop geacteerd.
- Doorontwikkeling volksgezondheid
  De veranderingen die in 2015 werden ingezet kregen steeds meer vorm in 2017. Dit resulteerde onder andere in het afscheid van een afdelingshoofd en teamleider. Dit zorgde voor behoorlijk wat onrust binnen de organisatie, waarbij de OR actief werd benaderd en er enkele overleggen met de directie werden gevoerd over het proces.
  Op het gebied van communicatie heeft de OR benadrukt de collega's van informatie te voorzien over het proces en de gevolgen. Dit betreft ook het coachend leidinggeven wat steeds meer voeten in aarde krijgt en waarover de OR actief werd geïnformeerd.
- CO-meters op specifieke brandweervoertuigen. In navolging van de ambulance werd binnen de Arbocommissie vergaderd over het nut en de noodzaak van specifieke meters op de First responder voertuigen van de brandweer (FRB). Deze voertuigen worden ingezet bij een reanimatie in het verzorgingsgebied van de brandweer, omdat zij vaak eerder ter plaatse kunnen zijn dan de ambulance.
  Nadat de OR ook inbreng heeft geleverd werd het advies van de Arbocommissie overgenomen en zijn de meters aangeschaft.
- Financiën
  Op verzoek kreeg de OR de halfjaarrapportage 2017 en volgde een gesprek met de controller. Zij gaf een afvaardiging van de OR en OC een uitgebreide uitleg over de financiële ontwikkelingen welke als verhelderend en begrijpelijk is ervaren. De OR heeft begrepen dat de financiën de komende jaren positief blijven maar wel afnemen ten opzichte van de huidige situatie, en zijn blij dat er nog geen sprake is van bezuinigingen.
- Landelijke meldkamer organisatie.
  Nadat in 2015 bekend werd dat de landelijke meldkamer ambitieus was ingezet wordt er ingezet op een regionale uitwerking van een gezamenlijke meldkamers voor de vijf oostelijke veiligheidsregio´s (Oost5) met de vier bestaande meldkamer. De OR wordt op de hoogte gehouden van de vorderingen en was aangesloten bij een regionale bijeenkomst voor deze gezamenlijke meldkamer. Hieruit werd duidelijk dat er een discussie wordt gevoerd over de mate waarop processen van de ambulance en andere zorgaanbieders worden samengevoegd. Daarnaast worden voor de brandweer de processen geharmoniseerd. Vervolgens wordt gewerkt aan de huisvesting, opleiding van personeel en een sociaal plan. Duidelijk is al wel dat er niet voor al het personeel plaats is en daar is aandacht voor.
- ICT
  In 2017 werd bekend dat er voor de werkplekken naar een nieuw ICT concept wordt gekeken. Daarvoor werd een projectgroep en een pilot in het leven geroepen. De OR is aangesloten bij de projectgroep. Voor de pilot was geen projectplan voor handen maar krijgt e.e.a. vorm in 2018. De OR heeft benadrukt dat er behoefte is aan het delen van informatie onder de werknemers.
- Samenwerking Gelderland-Zuid
  Op het gebied van de ambulancezorg werken Gelderland-Zuid en Gelderland-Midden al een aantal jaren samen voor wat betreft de opleidingen en aankoop van materiaal.
  In 2017 was er aandacht voor het samenwerken van de meldkamers als back-up mogelijkheid. Daarbij is benadrukt dat er van samenvoeging nu geen sprake is maar er wel wordt gewerkt aan de meldkamer in Apeldoorn, voor de oostelijke vijf veiligheidsregio's. Mocht er toch van een verdere samenwerking sprake zijn heeft de OR aangegeven hiervoor een convenant te willen zien.
- Vitaliteitsbeleid
  Via de cao Ambulancezorg heeft de OR aandacht gevraagd voor nachtdiensten die door

oudere werknemers worden ingevuld. Samen met andere activiteiten worden er maatregelen aangeboden om vitaal op het werk te kunnen presteren. De OR en de OC brandweer zien een bredere integrale benadering voor diverse maatregelen, beleidsstukken, praktische invullingen en heeft verzocht dit organisatiebreed, ongeacht de cao, op te pakken. De duurzame inzetbaarheid waaronder het vitaliteitsbeleid worden verder uitgewerkt.

- WKKGZ
  De OR stemde in met de procedurebeschrijving voor het behandelen van klachten. Volgens de wet kwaliteit klachten en geschillen zorg moeten deze klachten volgens een procedure worden behandeld. De OR heeft hierbij nadruk gelegd op het bijstaan van de betreffende collega tijdens dit proces.
- In 2017 verleende de OR instemming met de gewijzigde werktijdenregeling. Een berekening voor het uren bij ziekte veranderde net als een eenvoudigere registratie en een aantal technische onderdelen in het beleid.
- De OR vroeg naar de registratie van urgente spoedritten door brandweer en ambulance. Deze registratie in een zogenoemde Black Box kan door de politie na een ongeval achteraf worden ingezien. De organisatie heeft hier bewust geen beleid voor geschreven.
- De OR heeft meermaals aangegeven het belang te zien van een organisatiebreed medewerkerstevredenheid onderzoek. De bestuurder heeft besloten dit niet in te willigen gezien de open- en veilige meldcultuur binnen VGGM die door hen wordt ervaren.
- Er werd instemming verleend voor een gewijzigd vaccinatiebeleid. In het gewijzigde beleid voor het vaccineren van eigen personeel werd het advies van de gezondheidsraad verwerkt. De registratie van vaccinaties bij het personeel was nog niet geheel op orde, in 2017 werd aan een registratiesysteem gewerkt door het team P&O.
- De OR is op de hoogte gebracht van de wetswijziging normalisering ambtenarenrecht, die vanaf 2020 in werking treedt. Behalve voor de brandweervrijwilligers zijn er vooralsnog geen grote veranderingen in beeld.

4. Bijlagen

4.1 Bestuurssamenstelling

Bestuurssamenstelling
per 31 december 2017

Voorzitter Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
Per 11 oktober is de heer A. Marcouch aangesteld als voorzitter van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. De functie werd in 2017 tot deze datum waargenomen door de hieronder genoemde plaatsvervangend voorzitters.

Samenstelling algemeen bestuur Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Eerste plaatsvervangend voorzitter:

de heer C. van der Knaap (tot 30-8)	burgemeester van Ede
mevrouw P.M. van Wingerden-Boers (tot 11-10)	burgemeester van Rheden
de heer R. Verhulst (per 11-10)	burgemeester van Ede

Tweede plaatsvervangend voorzitter:

mevrouw P.M. van Wingerden-Boers (11-10 en 19-12)	burgemeester van Rheden
de heer A.J. van Hout (tussen 1-9 en 11-10 en tussen 19-12 en 31-12)	burgemeester van Westervoort

Leden:

de heer A. Marcouch (1-1 t/m 31-8: B. Staal)	burgemeester van Arnhem
de heer R. Verhulst (vanaf 8-9; 1-1 t/m 30-8: C. van der Knaap)	burgemeester van Ede
(In tussenliggende periode is de functie waargenomen door mevrouw G. Ligtelijn)	
de heer J.W.A. van Dijk	burgemeester van Barneveld
mevrouw M.H.F. Schuurmans	burgemeester van Lingewaard
mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
de heer R. de Lange	burgemeester van Duiven
de heer A.S.F. van Asseldonk	burgemeester van Overbetuwe
de heer G.D. Renkema	burgemeester van Nijkerk
mevrouw A.M.J. Schaap (tot 12-5 de heer H.L.M. Bloemen)	burgemeester van Renkum
de heer J. H. Klein Molekamp	burgemeester van Rozendaal
mevrouw C. van Rhee (tot 21-11 de heer B. Visser)	burgemeester van Scherpenzeel
mevrouw P. Schadd	burgemeester van Rijnwaarden
de heer G.J.M. van Rumund	burgemeester van Wageningen
de heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
de heer J.M. Staatsen	burgemeester van Zevenaar

Adviseurs:

1-1 t/m 1-12 de heer P.P.A. Joosten (v.a. 1-12 de heer A. Slofstra)	directeur brandweer
1-1 t/m 1-12 de heer Y. Schat (v.a. 1-12 de heer J. Pierik)	directeur publieke gezondheid

Samenstelling bestuurscommissie veiligheid en gezondheid

voorzitter:

de heer A. Marcouch (vanaf 11-10)	burgemeester van Arnhem

Eerste plaatsvervangend voorzitter:

de heer C. van der Knaap (tot 30-8)	burgemeester van Ede
mevrouw P.M. van Wingerden-Boers (tot 11-10)	burgemeester van Rheden
de heer R. Verhulst (per 11-10)	burgemeester van Ede

Tweede plaatsvervangend voorzitter:

mevrouw P.M. van Wingerden-Boers (11-10 en 19-12)	burgemeester van Rheden
de heer A.J. van Hout (tussen 1-9 en 11-10 en tussen 19-12 en 31-12)	burgemeester van Westervoort

Leden:

de heer A. Marcouch (1-1 t/m 31-8: B. Staal)	burgemeester van Arnhem
de heer M. Leisink (tot 19-6 Mevrouw A. Haga)	wethouder van Arnhem
de heer J.W.A. van Dijk	burgemeester van Barneveld
de heer P.J.T van Daalen	wethouder van Barneveld
mevrouw M.H.F. Schuurmans	burgemeester van Lingewaard
de heer J. Th. Sluiter	wethouder van Lingewaard
mevrouw P.M. van Wingerden-Boers	burgemeester van Rheden
de heer T. Vugts (tot 27-10)	wethouder van Rheden
mevrouw L.W.C.M. van der Meijs	burgemeester van Doesburg
de heer P.J. Bollen	wethouder van Doesburg
de heer R. de Lange	burgemeester van Duiven
mevrouw H.C.M. Knuiman	wethouder van Duiven
de heer R. Verhulst (vanaf 8-9; 1-1 t/m 30-8: C. van der Knaap)	burgemeester van Ede
(In tussenliggende periode is de functie waargenomen door mevrouw G. Ligtelijn)	
mevrouw G. Ligtelijn-Bruins	wethouder van Ede
de heer A.S.F. van Asseldonk	burgemeester van Overbetuwe
de heer R. van Hoeven	wethouder van Overbetuwe
de heer G.D. Renkema	burgemeester van Nijkerk
mevrouw M.L.C. Klein	wethouder van Nijkerk
mevrouw A.M.J. Schaap (tot 12-5 de heer H.L.M. Bloemen)	burgemeester van Renkum
mevrouw H. J. van den Berg – van Zijl	wethouder van Renkum
de heer J. H. Klein Molekamp	burgemeester van Rozendaal
de heer A. Logemann	wethouder van Rozendaal
mevrouw C. van Rhee (tot 21-11 de heer B. Visser)	burgemeester van Scherpenzeel
de heer H.J.C. Vreeswijk	wethouder van Scherpenzeel
mevrouw P. Schadd	burgemeester van Rijnwaarden
mevrouw B. Elfrink	wethouder van Rijnwaarden
de heer G.J.M. van Rumund	burgemeester van Wageningen
mevrouw L.D. de Brito	wethouder van Wageningen
de heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
de heer A. Boone	wethouder van Westervoort
de heer J.M. Staatsen	burgemeester van Zevenaar
de heer S.H. Bijl	wethouder van Zevenaar

Adviseurs:

1-1 t/m 1-12 de heer P.P.A. Joosten (v.a. 1-12 de heer A. Slofstra) directeur brandweer
1-1 t/m 1-12 de heer Y. Schat (v.a. 1-12 de heer J. Pierik) directeur publieke gezondheid

Samenstelling Dagelijks bestuur

voorzitter:

de heer A. Marcouch (per 11-10)	burgemeester van Arnhem

Eerste plaatsvervangend voorzitter:

de heer C. van der Knaap (tot 30-8)	burgemeester van Ede
mevrouw P.M. van Wingerden-Boers (tot 11-10)	burgemeester van Rheden
de heer R. Verhulst (per 11-10)	burgemeester van Ede

Tweede plaatsvervangend voorzitter:

mevrouw P.M. van Wingerden-Boers (11-10 en 19-12)	burgemeester van Rheden
de heer A.J. van Hout (tussen 1-9 en 11-10 en tussen 19-12 en 31-12)	burgemeester van Westervoort

Leden:

de heer A. Marcouch (tot 11-10: de heer B. Staal)	burgemeester van Arnhem
de heer M. Leisink (tot 19-6 Mevrouw A. Haga)	wethouder van Arnhem
namens de Veluwezoom	
mevrouw P.M. van Wingerden-Boers	burgemeester van Rheden
namens de Liemers	
de heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort
namens de West-Veluwe/Vallei	
de heer P.J.T. van Daalen	wethouder van Barneveld
namens Over-Betuwe	
de heer A.S.F. van Asseldonk	burgemeester van Overbetuwe

Financiële commissie

Voorzitter:

de heer A.J. van Hout	burgemeester van Westervoort

Leden:

de heer H.J.C. Vreeswijk	wethouder van Scherpenzeel
de heer A.S.F. van Asseldonk	burgemeester van Overbetuwe
de heer J.H. Klein Molekamp	burgemeester van Rozendaal

4.2 Artikel 31/32/33/35 Gemeenschappelijke Regeling VGGM

Artikel 31 Begroting

1. Met inachtneming van de artikelen 34, 34a, 34b en 35 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen en – voor zover van toepassing – het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
   a. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 1 april de ontwerpbegroting en de ontwerp-meerjarenraming van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten;
   b. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten acht weken na toezending gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en meerjarenraming naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, en eventueel een nota van wijzigingen, bij de ontwerpbegroting en de meerjarenraming, zoals deze aan het algemeen bestuur worden aangeboden;
   c. stelt het algemeen bestuur de begroting en de meerjarenraming vast vóór 1 juli van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen;
   d. stuurt het algemeen bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming toe aan de raden van de deelnemende gemeenten, die de in deze begroting voor de gemeente als bijdrage in de kosten van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geraamde bedragen in de gemeentebegroting voor het betreffende jaar opnemen;
   e. zendt het dagelijks bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan gedeputeerde staten. In het geval de begroting niet in evenwicht is en het niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een evenwicht wordt bereikt, verzoekt het dagelijks bestuur daarbij om goedkeuring van gedeputeerde staten. Van de goedkeuring doet het dagelijks bestuur mededeling aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten.
2. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 32 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke deelnemende gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. De berekening van deze bijdragen vindt plaats op basis van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is, vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.
2. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage, genoemd in lid 1. Bij niet tijdige betaling is de wettelijke interest verschuldigd.
3. De deelnemende gemeenten betalen de bijdragen, bedoeld in lid 1, op basis van facturen, die de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden hen daartoe zal toezenden.
4. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Artikel 33 Jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur legt aan het algemeen bestuur over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde beleid, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. Het dagelijks bestuur voegt daarbij de stukken, bedoeld in artikel 30, derde lid.
2. De jaarstukken, genoemd in lid 1, voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, voor zover van toepassing.
3. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
4. De in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn overgelegd, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.
5. Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken vast voor 1 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben. Het dagelijks bestuur zendt de door het algemeen bestuur vastgestelde jaarstukken binnen twee weken aan gedeputeerde staten.
6. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

Artikel 35 Toetreding en uittreding

1. Toetreding en uittreding van gemeenten is mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's volgens de bijlage bij artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.
2. Het algemeen bestuur regelt de procedure en alle gevolgen van de toetreding of de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding of uittreding. Bij uittreding geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden.

4.3 Regionale inwoners- en brandweerbijdrage 2017

Inwonersbijdrage per gemeente

Deelnemende gemeenten	gefactureerd 2017 Per inwoner	Inwoners	Bijdrage	2017 Inwoners	Bijdrage	te verrekenen Bijdrage
Arnhem	€ 12,84	152.293	€ 1.955.373	153.818	€ 1.974.953	€ 19.580
Barneveld	€ 12,84	54.703	€ 702.362	55.441	€ 711.837	€ 9.475
Doesburg	€ 12,84	11.355	€ 145.793	11.336	€ 145.549	€ 244-
Duiven	€ 12,84	25.548	€ 328.025	25.433	€ 326.548	€ 1.477-
Ede	€ 12,84	111.575	€ 1.432.572	112.427	€ 1.443.511	€ 10.939
Lingewaard	€ 12,84	45.788	€ 587.897	45.950	€ 589.977	€ 2.080
Nijkerk	€ 12,84	40.870	€ 524.752	41.199	€ 528.976	€ 4.224
Overbetuwe	€ 12,84	46.833	€ 601.314	47.002	€ 603.484	€ 2.170
Renkum	€ 12,84	31.408	€ 403.264	31.254	€ 401.287	€ 1.977-
Rheden	€ 12,84	43.625	€ 560.125	43.824	€ 562.680	€ 2.555
Rozendaal	€ 12,84	1.509	€ 19.375	1.498	€ 19.234	€ 141-
Rijnwaarden	€ 12,84	10.912	€ 140.105	10.866	€ 139.514	€ 591-
Scherpenzeel	€ 12,84	9.522	€ 122.258	9.529	€ 122.348	€ 90
Wageningen	€ 12,84	37.786	€ 485.155	37.837	€ 485.810	€ 655
Westervoort	€ 12,84	14.992	€ 192.490	15.001	€ 192.606	€ 116
Zevenaar	€ 12,84	32.265	€ 414.268	32.269	€ 414.319	€ 51
		670.984	**€ 8.615.128**	**674.684**	**€ 8.662.633**	**€ 47.505**
peildatum inwoners		01-01-15		01-01-16		

Brandweerbijdrage per gemeente

	Bijdrage 2017	Specifiek	Brandweer 2017
Arnhem	€ 10.907.943		€ 10.907.943
Barneveld	€ 3.386.622		€ 3.386.622
Doesburg	€ 665.642		€ 665.642
Duiven	€ 777.730		€ 777.730
Ede	€ 6.098.017	€ 12.725	€ 6.110.742
Lingewaard	€ 1.852.222		€ 1.852.222
Nijkerk	€ 2.627.237	€ 180.110	€ 2.807.347
Overbetuwe	€ 2.067.205		€ 2.067.205
Renkum	€ 1.755.164	€ 68.513	€ 1.823.677
Rheden	€ 2.552.920		€ 2.552.920
Rozendaal	€ 74.631		€ 74.631
Rijnwaarden	€ 674.657		€ 674.657
Scherpenzeel	€ 453.151		€ 453.151
Wageningen	€ 1.514.901		€ 1.514.901
Westervoort	€ 781.148		€ 781.148
Zevenaar	€ 1.565.768		€ 1.565.768
	€ 37.754.959	€ 261.348	€ 38.016.307

De specifieke aanpassingen hebben betrekking op de afrekening van de FLO kosten (Ede, Nijkerk en Renkum), specifieke huisvestingskosten (Renkum) en afrekening brandkranen (Ede).

Afrekening resultaat 2017

	Veiligheid obv inbreng	**GGD-Facza** obv inwoners	**JGZ 0-4 jr** obv inbreng	**Totaal**
Arnhem	€ 107.394-	€ 293.063-	€ 148.641-	€ 549.098-
Barneveld	€ 33.343-	€ 105.629-	€ 55.466-	€ 194.438-
Doesburg	€ 6.554-	€ 21.598-	€ 13.194-	€ 41.346-
Duiven	€ 7.657-	€ 48.456-	€ 28.830-	€ 84.943-
Ede	€ 60.163-	€ 214.202-	€ 115.658-	€ 390.023-
Lingewaard	€ 18.236-	€ 87.546-	€ 46.165-	€ 151.947-
Nijkerk	€ 25.866-	€ 78.495-	€ -	€ 104.361-
Overbetuwe	€ 20.353-	€ 89.551-	€ 47.689-	€ 157.593-
Renkum	€ 16.979-	€ 59.547-	€ 27.893-	€ 104.419-
Rheden	€ 25.135-	€ 83.496-	€ 39.673-	€ 148.303-
Rozendaal	€ 735-	€ 2.854-	€ 1.818-	€ 5.406-
Rijnwaarden	€ 6.642-	€ 20.702-	€ 11.490-	€ 38.835-
Scherpenzeel	€ 4.461-	€ 18.155-	€ 11.808-	€ 34.425-
Wageningen	€ 14.915-	€ 72.089-	€ 24.818-	€ 111.822-
Westervoort	€ 7.691-	€ 28.581-	€ 14.155-	€ 50.427-
Zevenaar	€ 15.416-	€ 61.481-	€ 31.702-	€ 108.598-
	€ 371.540-	**€ 1.285.445-**	**€ 618.998-**	**€ 2.275.983-**

4.4 Specificaties ten bate van de nacalculaties Ambulancezorg

Rekenstaat Ambulancezorg

De exploitatie van de ambulancezorg is gebaseerd op de budgetafspraken met verzekeraars die zijn vastgelegd in één rekenstaat voor zowel de Ambulancehulpverlening als de meldkamertaak. Op basis van de rekenstaat wordt het nacalculatieformulier ingevuld. In deze nacalculatie zijn onder andere de definitieve loon- en prijsindexen verwerkt.

Hieronder is de voorlopige opbrengstverrekening 2017 opgenomen. Deze verrekening is gebaseerd op de gemeenschappelijke met verzekeraars afgesproken afspraak voor het budget 2017. Dit budget is vooraf vastgesteld op € 17.985.000 voor het vervoer en de meldkamer tezamen.

Nederlandse Zorgautoriteit

Voorlopige opbrengstverrekening

	Geschat totaal budget	Geschatte opbrengsten	Geschat opbrengstverschil	Correct ingevuld?
Schattingen	17.985.000,00	19.500.000,00	1.515.000,00	Ja
	Overeengekomen opbrengstverschil	**Aantal maanden**	**Maandelijkse vereffening**	**Maandelijkse verrekening**
Overeengekomen	1.500.000,00	12	125.000,00	-125.000,00

Ondertekening

Ondertekening voorlopige opbrengst verrekening	Bestuursverklaring ondertekening VO 2017 RAV-GM.pdf bestuursverkl.pdf

In overleg met verzekeraars zal het werkelijke budget 2017 worden vastgesteld. Vooralsnog wordt er vanuit gegaan dat dit budget iets lager zal worden dan afgesproken en uitkomt op € 17.919.333. Deze opbrengsten zijn als volgt verantwoord:

Cluster RAV	€ 16.467.944
Cluster MKA	€ 1.451.389
	€ 17.919.333

Specificatie Nog te verrekenen ambulancezorg (voorheen nog in tarieven te verrekenen)
Vanaf 2015 kent de ambulancezorg één totaal budget. De tarieven in het gehele land zijn uniform. De vaststelling van het definitieve budget geschiedt op nacalculatiebasis. Teneinde de jaarlijkse exploitatie te egaliseren is met betrekking tot nog te verrekenen tariefopbrengsten deze balanspost gecreëerd.

Totaal budget RAV conform raming	€ 17.919.333
Opbrengst exploitatie RAV, ritten	€ 20.228.599
Opbrengstverschil, teveel inkomsten	€ 2.309.266

In 2017 is de afwikkeling van het jaar 2015 definitief vastgesteld en vrijwel afgewikkeld met verzekeraars. Het teveel aan inkomsten in 2017 is toegevoegd. Ultimo 2017 is het saldo € 5.229.403 en dit zal conform NZA-beschikkingen rechtstreeks worden verrekend met de zorgverzekeraars.

	Vastgesteld	Voorlopig	Totaal
Stand per 1 januari	5.255.683	0	5.255.683
Mutatie	-26.280	0	-26.280
Stand per 31 december 2017	**5.229.403**	**0**	**5.229.403**

Exploitatie Ambulancevervoer

Cluster RAV

	Realisatie 2017 (A)	Begroting 2017 (B)	Realisatie 2016 (C)
Opbrengsten			
Opbrengsten gemeenten regionaal (uniform)	0	0	0
Opbrengsten gemeenten individueel (maatwerk)	0	0	0
Opbrengsten van het rijk	61.000	61.000	61.000
Directe opbrengsten van derden m.b.t. output	16.467.944	15.836.368	15.710.377
Overige opbrengsten	1.288.619	601.744	1.175.856
Totaal opbrengsten	17.817.563	16.499.112	16.947.233
Kosten			
Personele kosten			
Salarissen (incl. sociale lasten etc.)	11.877.473	11.216.064	11.164.079
Overige personeelskosten	434.972	363.216	387.653
Totaal personeelskosten	12.312.445	11.579.280	11.551.732
Materiele kosten			
Directe kosten m.b.t. output	1.360.752	1.252.750	1.361.082
Overige indirecte kosten	765.119	554.050	534.133
Afschrijvingen	946.872	1.144.258	908.533
Totaal overige kosten	3.072.743	2.951.058	2.803.748
Organisatiekosten			
Huisvestingskosten direct	393.258	314.250	342.466
Huisvestingskosten doorbelast	25.653	25.653	25.653
Informatie- en automatiseringskosten	232.252	218.634	264.292
Overige organisatiekosten	34.787	34.787	39.260
Totaal organisatiekosten	685.950	593.325	671.671
Totale kosten	16.071.139	15.123.662	15.027.151
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	1.746.424	1.375.450	1.920.082
Incidentele baten en lasten	415.681	-76.141	324.153
Doorbelast inkomsten	0	0	0
Doorbelast kosten	963.779	963.779	932.547
Financiele baten en lasten	30.073	136.556	39.032
Resultaat	336.892 V	351.256 V	624.351 V

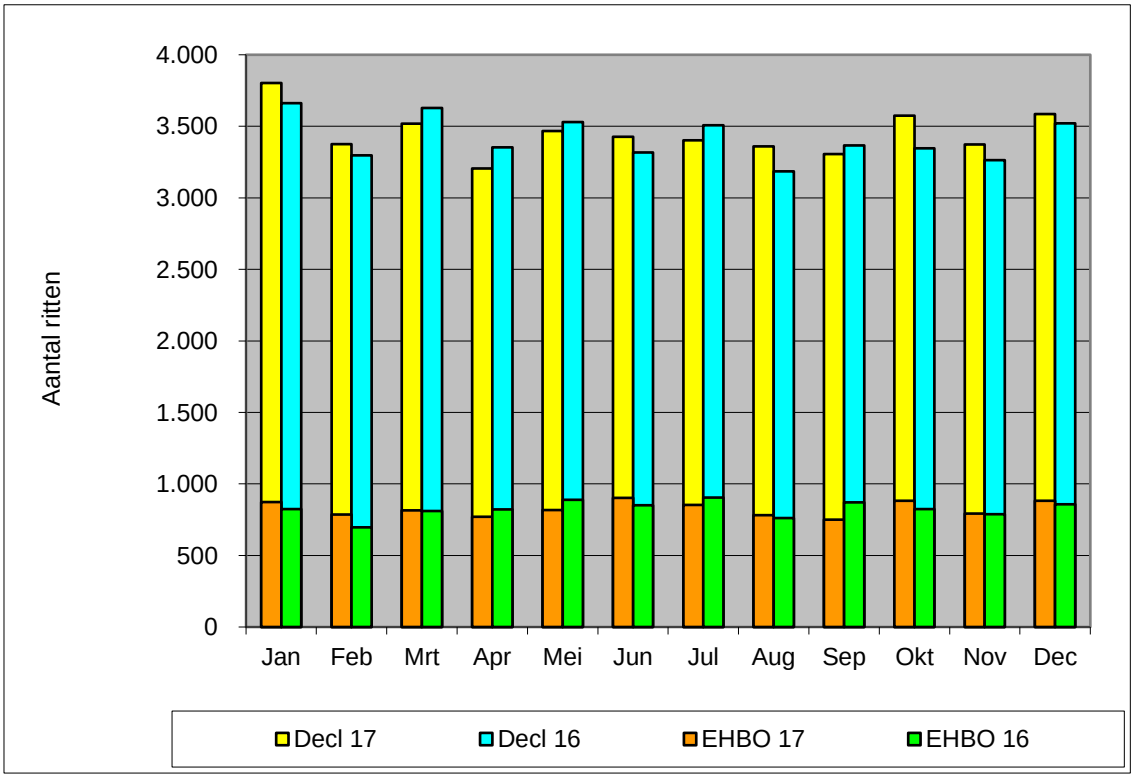
Exploitatie Meldkamer

Cluster MKA

	Realisatie 2017 (A)	Begroting 2017 (B)	Realisatie 2016 (C)
Opbrengsten			
Opbrengsten gemeenten regionaal (uniform)	133.558	133.558	133.558
Opbrengsten gemeenten individueel (maatwerk)	0	0	0
Opbrengsten van het rijk	111.250	111.250	111.250
Directe opbrengsten van derden m.b.t. output	1.451.389	1.367.400	1.439.623
Overige opbrengsten	55.718	11.600	14.135
Totaal opbrengsten	1.751.915	1.623.808	1.698.566
Kosten			
Personele kosten			
Salarissen (incl. sociale lasten etc.)	1.561.381	1.461.580	1.540.800
Overige personeelskosten	120.405	113.700	128.929
Totaal personeelskosten	1.681.786	1.575.280	1.669.729
Materiele kosten			
Directe kosten m.b.t. output	115.703	103.000	135.225
Overige indirecte kosten	59.340	73.800	53.281
Afschrijvingen	2.520	2.520	5.441
Totaal overige kosten	177.563	179.320	193.948
Organisatiekosten			
Huisvestingskosten direct	80.685	75.300	75.352
Huisvestingskosten doorbelast	0	0	0
Informatie- en automatiseringskosten	22.443	18.835	19.950
Overige organisatiekosten	0	0	0
Totaal organisatiekosten	103.128	94.135	95.302
Totale kosten	1.962.477	1.848.734	1.958.978
Resultaat uit gewone bedrijfsuitoefening	-210.563	-224.926	-260.413
Incidentele baten en lasten	0	0	0
Doorbelast inkomsten	0	0	0
Doorbelast kosten	126.203	126.203	125.767
Financiele baten en lasten	126	126	208
Resultaat	336.892 N	351.255 N	386.387 N

Productieoverzicht Ambulancevervoer 2017

Maand	Decl 17	EHBO 17	Decl 16	EHBO 16
Jan	2.928	874	2.837	825
Feb	2.589	786	2.600	696
Mrt	2.703	816	2.818	811
Apr	2.436	770	2.529	823
Mei	2.648	818	2.640	889
Jun	2.525	902	2.465	852
Jul	2.548	854	2.603	905
Aug	2.577	782	2.424	762
Sep	2.555	750	2.494	872
Okt	2.692	882	2.522	824
Nov	2.580	794	2.476	788
Dec	2.703	882	2.664	857
Totaal	**31.484**	**9.910**	**31.072**	**9.904**

Zoals gebruikelijk fluctueert het aantal ritten per maand behoorlijk. De totale declarabele productie is toegenomen met 1,3% ten opzichte van 2016.
De productie vertaald zich in facturatie conform de richtlijnen van het NZA bij de diverse ziektekostenverzekeraars in Nederland. De opbouw van de inkomsten in 2017 is als volgt:

JAAR 2017	Aantal Ritten	Aantal Patiënten	Tarief	Omzet Rit	Km	Tarief	Omzet Km	Totaal omzet
A (100%)	22.791	22.791	682,29	15.550.071,39	331.092	3,90	1.291.258,80	16.841.330,19
A (75%)	66	132	511,72	67.547,04	1.866	2,93	5.467,38	73.014,42
A (50%)	5	15	341,15	5.117,25	126	1,95	245,70	5.362,95
B (100%)	8.621	8.621	302,69	2.609.490,49	179.074	3,90	698.388,60	3.307.879,09
B (75%)	1	2	227,02	454,04	50	2,93	146,50	600,54
Subtotaal	***31.484***	***31.561***		***18.232.680,21***	***512.208***		***1.995.506,98***	***20.228.187,19***

De hier verantwoorde inkomsten zijn iets lager dan hierboven benoemd, doordat er nog één rit uit 2016 extra is verrekend.

4.5 Afkortingenlijst

ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
ABW	Algemene Bijstandswet
ACIR	Adviescommissie Coördinatie ICT Rampenbestrijding
ADR	algemene doorlichting rampenbestrijding
AeO	Arnhem en omstreken
AGS	Adviseur gevaarlijke stoffen
AGZ	Algemene Gezondheidszorg
AHV	Ambulance Hulpverlening
AIDS	Acquired Immune Deficiency Syndrome
AK	Acellulair Kinkhoest
AMW	Algemeen Maatschappelijk Werk
ANS	Ambulance Nieuwe Stijl
AO	Arbeidsongeschiktheid
Arbi	Verzamelpunt waar allerlei telefoonlijnen op binnen komen zoals bijvoorbeeld de 1-1-2 lijnen
ARBO	Arbeidsomstandigheden
AVLS/GIS	Automatisch voertuig locatie systeem/gemeenschappelijk informatiesysteem
AWBZ	Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten
AZN	Ambulance Zorg Nederland
ABR	Algemene Bedrijfsreserve
B&W	Burgemeester en Wethouders
BaO	Basisonderwijs
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording gemeente en politie
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BCG	Bacille Calmette Guerin
BEVI	Besluit Externe Veiligheid Inrichtingen
BHV	Bedrijfshulpverlening
BIG	Beroepen in de Gezondheidszorg
BK	Borstkanker
BMI	Brandmeldinstallatie
BMR	Bof, Mazelen, Rode Hond
BO	Buitengewone Omstandigheden
BOGO	Brandweer Opleiding Gelderland Overijssel
BRI	Besluit Rampbestrijdingsplan Inrichtingen
Brw	Brandweer
BRZO	Besluit Risico Zware Ongevallen
BuCo	Bureau Communicatie en PR
BZK	Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties
C2000	Communicatie 2000
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CAR/UWO	CAO voor gemeentelijk personeel
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CC	Compagniescommandant
CJG	Centra voor Jeugd en Gezin
CIE	Compagnie
CITA	Centrale Informatie Technologie Afdeling
COA	Centraal Orgaan Asielzoekers
COBA	Coördinatieplan ongevalbestrijding autosnelwegen
COBA/CORI	Plan voor incidenten op snelwegen (COBA) en spoorwegen (CORI)

COPI	commandoterrein plaats incident
CORI	Coördinatieplan (complexe) railincidenten
CoRT	Commando Rampterrein
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
Crib	Centraal registratie en informatie bureau
CTG	College Tarieven Gezondheidszorg
CTPI	Coördinatie Team Plaats Incident
CvD	Commandant van Dienst
CVI	Centrale Commissie Voor Indicatiestelling SO
DB	Dagelijks Bestuur
Decocontainer	Decontaminatiecontainer
DOT	Direct Observed Therapy
DTP	Difteri Tetanus Polio
EHBO	Eerste Hulp bij Ongelukken
EKD	Elektronisch Kind Dossier
EPD	Elektronisch Patiënten Dossier
Emovo	Electronische Monitor Voortgezet Onderwijs
EU	Europese Unie
FIDO	Wet Financiële Informatievoorziening Decentrale Overheden
FLO	Functioneel Leeftijd Ontslag
fpu	Flexibele pensioen uitkering
fte	Formatieve eenheid
Fuwa	Functiewaardering
GAGS	Geneeskundig adviseur gevaarlijke stoffen
GBA	Gemeentelijke basisadministratie
GBT	Gemeentelijk beleidsteam
GCC	Gemeentelijk Coördinatie Centrum
GCV	Gelders Centrum voor Verslavingszorg
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GIS	Geografisch Informatie Systeem
GMS	Gemeenschappelijk Meldkamer Systeem
GMT	Gemeentelijk management team
GO	Georganiseerd Overleg
GOT	Gemeentelijk operationeel team
GRIP	Gecoördineerde regionale inzetbestrijdingsprocedure
GSO	Grootschalig Optreden
GVO	Gezondheidsvoorlichting en Opvoeding
GZ	Gehandicaptenzorg
GZB	Gezondheidsbevordering
HACCP	Hazard Analysis Critical Control Points
HBO	Hoger Beroeps Onderwijs
VGGM	Hulpverlening Gelderland Midden
HIB	Haemophylis Influenza B
HIV	Human Immune Deficiency Virus
HKZ	Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector

HOC	Hulpverlening bij Ongevallen en Calamiteiten
HS	Hoofd sectie
HTT	Helicopter traumateam
IBS	In Bewaring Stelling
IKB	Individueel Keuze Budget
IGZ	Inspectie gezondheidszorg
I&D	In- en Doorstroom (banen)
IKO	Integraal Kankercentrum Oost
IMS	Automatiseringssysteem materieel brandweer
IND	Immigratie en Naturalisatie Dienst
INK	Instituut Nederlandse Kwaliteit
IO	Indicatieorgaan
IOOV	Inspectie Openbare Orde en Veiligheid
IPO	Interprovinciaal Overleg
ISO	International Standard of Organisation
IVMBO	Individueel Voortgezet middelbaar beroepsonderwijs
IZ	(unit) Infectieziektebestrijding
IZA	Ziektekostenverzekeringsmaatschappij IZA
IZM	Infectieziektebestrijding en Medische milieukunde
JGZ	(unit) Jeugdgezondheidszorg
JIP	Jongeren Informatie Punt
KIVPA	Korte Indicatieve Vragenlijst Psychosociale problematiek Adolescenten
KON	Kring Oost Nederland, samenwerking van GGD-en
KWV	Kruiswerk West-Veluwe
LCI	Landelijk coördinatiecentrum infectieziekten
LCIG	Landelijk Centrum Indicatiestelling Gehandicaptenzorg
LCR	Landelijk Coördinatiecentrum Reizigersadvisering
LFAZ	Landelijke Federatie Ambulancezorg
LHV	Landelijke Huisartsenvereniging
LPG	Gas/ brandstof
LvGGD	Landelijke Vereniging van GGD'en
LVIO	Landelijke Vereniging Indicatieorganen
LVT	Landelijke Vereniging Thuiszorg
MBO	Middelbaar Beroepsonderwijs
MDO	Multidisciplinair overleg
MEV	Macro Economische Verkenning
MKA	Meldkamer ambulancevervoer
MMK	Medische milieukunde
MMT	Medisch Mobiel Team
MO	Maatschappelijke Ontwikkeling
MOB	Medische Ondersteuning Brandweer
NAI	Nederlands Ambulance Instituut
NBC	Nucleair, biologisch, chemisch (dreigingen)
NIBRA	Nederlands Instituut voor Brandweer en Rampenbestrijding
NIFV	Nederlands Instituut voor fysieke veiligheid (vm NIBRA)
NIGZ	Nederlands Instituut voor Gezondheidszorg en Welzijn

NVBR	Nederlandse Vereniging Brandweer
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit (vm CTG)
O.T.	Operationeel team
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OGS	Ongevalbestrijding Gevaarlijke Stoffen
OGS/WVD	Officier Gevaarlijke Stoffen/Waarschuwings- en Verkenningsdienst
OGZ	Openbare gezondheidszorg
OMS	Openbaar Meldsysteem
OSP	Ondersteuningspeloton
OT	Operationeel Team
OTO	Opleiden, trainen, oefenen
OvD	Officier van Dienst
OvD-G	Officier van Dienst Geneeskundig
OvD HBM	Officier van Dienst Hoofdbrandmeester
OvD P	Officier van Dienst Politie
OVG	Onderwijs voorrangsgebied
P2000	Paging 2000
PBZO	Preventiebeleid Zware Ongevallen
PC	Pelotonscommandant
PCL	Permanente Commissie leerlingzorg
PGO	Preventief Gezondheidsonderzoek
PINCHE	Policy Interpretation Network on Children's Health and Environment
POG	Preventieve Openbare Gezondheidszorg
Pop	Persoonlijk ontwikkelingsplan
PPP	Preventie, Preparatie en Proactie
PR	Public Relations
PSHOR	Psychosociale Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
RAW	Repressie Arnhem Westervoort
RAC	Regionale (brandweer) Alarm Centrale
RAK	reserve aanvaardbare kosten
RAP	Regionaal Ambulance Plan
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RBP BRZO	Rampbestrijdingsplan besluit rampen en zware ongevallen
RBP LPG	Rampbestrijdingsplan LPG
RBP NH3	Rampbestrijdingsplan NH3 (=ammoniak)
RBR	Regionaal Beleidsplan Rampenbeheersing
RBS	Radio bediensysteem
RCC	Regionaal Coördinatie Centrum
RCH	Regionaal College Hulpverlening
REA	Reïntegratie Arbeidsgehandicapten
REC	Regionale Expertisecentra
Regio GZ	Regio Gelderland Zuid
Regio NOG	Regio Noord Oost Gelderland
REP	Repressie
REVI	Regeling Externe Veiligheid Inrichtingen
RGF	Regionaal Geneeskundig Functionaris
RGO	Rampenbestrijding en Grootschalig Optreden
RHV	Regionale Huisartsen Vereniging
RI&E	Risico Inventarisatie en Evaluaties
RIBW	Regionaal Instituut Beschermd Wonen

RIO	Regionaal Indicatie Orgaan
RIVM	Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu
RJZ	Regeling Jaarverslaglegging Zorginstellingen
RO	Ruimtelijke Ordening
ROBO	Regionaal opleiden van bevelvoerders en officieren
ROGS	Regionaal Officier Gevaarlijke Stoffen
ROT	Regionaal operationeel team
Rvp	Rijksvaccinatieprogramma
RZ	Risicozorg
SARS	Severe Accute Respiratory Syndrome
SB	Dienst Stadsbeheer gemeente Arnhem
SbaO	speciaal basisonderwijs
SEC	Secretariaat VGZ
SenO	Samenwerking en Opschaling
Sherpa	Project om multidisciplinaire informatievoorziening op elkaar af te stemmen
SVGGM	Samenwerking hulpverlening Gelderland Midden
SIGMA	Snel inzetbare groepen ter medische assistentie
SIMAP	Spaanse vakbond voor artsen
SMA	Sociaal Medische Advisering
SO	Speciaal onderwijs
SO	Dienst Stadsontwikkeling gemeente Arnhem
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoeningen
STMG	Stichting Thuiszorg Midden Gelderland
SVO	Stuurgroep Vermindering (drugs)Overlast
SVOKON	Stichting Vroege Opsporing Kanker Oost-Nederland
SWOA	Stichting Welzijn Ouderen Arnhem
SWOT	Strenghts Weaknesses Opportunities Threats
TBC	Tuberculose
TRV	Tijdelijke Regeling Vroegsignalering
TS	Tankautospuit
TZ	Thuiszorg
UWV	Uitvoering werknemersverzekeringen
VGZ	(sector) Volksgezondheid
VMBO	Voorbereidend Middelbaar Beroepsonderwijs
Vnet	Veiligheidsnet, systeem om geografische en administratieve informatie uit te wisselen tbv rampenbestrijding
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Voortgezet Onderwijs
VROM	ministerie Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieu
VSO	Voortgezet Speciaal Onderwijs
VV	Verzorging en verpleging
VWS	Volksgezondheid Welzijn en Sport
WAV	Wet Ambulancevervoer
WBK	Wet Basisvoorziening Kinderopvang
WCPV	Wet Collectieve Preventie Volksgezondheid
WetVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WHO	World Health Organization
Wkr	Wet kwaliteitsbevordering rampenbestrijding
WSNS	Weer samen naar school

WVD	Waarschuwing- en Verkenningsdiensten
WVG	Wet Voorzieningen Gehandicapten
WVP	Wet Verbetering Poortwachter
WVV	West-Veluwe/Vallei

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

De Gemeenteraad en het College van B&W
van deelnemende gemeenten in de regio Gelderland-Midden

Datum 29 maart 2018
Ons kenmerk 180329-0042
Contactpersoon Eric van Neerrijnen
E-mailadres eric.van.neerrijnen@vggm.nl

Onderwerp Ter consultatie: concept jaarstukken 2017 en ontwerp begroting 2019

Geachte leden van de Raad, leden van het College,

Jaarlijks wordt rond 1 april de ontwerpbegroting voor het komende kalenderjaar en de conceptjaarrekening van het afgelopen kalenderjaar aangeboden aan het gemeentebestuur van de deelnemende gemeenten van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Per 1 januari 2015 is de Wet Gemeenschappelijke Regelingen gewijzigd en is onder meer de wettelijke reactietermijn van gemeenteraden voor het geven van een reactie op de ontwerpbegroting met twee weken verlengd van zes naar acht weken. Ook nieuw is dat de "algemene, financiële en beleidsmatige kaders" worden aangeboden aan de raad (artikel 34b). Om die reden is in december 2017 de vastgestelde kaderbrief voor de begroting 2019 aan u toegestuurd.

Op grond van artikel 35 Wet Gemeenschappelijke Regelingen worden de raden van de deelnemende gemeenten uitgenodigd hun zienswijze over de ontwerpbegroting naar voren brengen bij het Dagelijks Bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden. Het Dagelijks Bestuur voegt deze zienswijze bij de ontwerpbegroting, zoals deze door het Dagelijks Bestuur op 20 juni a.s. ter vaststelling wordt aangeboden aan het Algemeen Bestuur. Hoewel dit wettelijk niet is vereist, geven wij u ook de gelegenheid een zienswijze uit te brengen over de concept-jaarrekening. Ook deze zienswijze wordt op gelijkvormige wijze betrokken bij de finale besluitvorming over de jaarrekening en begroting door het Algemeen Bestuur op 4 juli 2018.

In deze brief maken wij van de gelegenheid gebruik een korte toelichting op de stukken te geven. De achterliggende documentatie is openbaar toegankelijk via de volgende link:
http://www.vggm.nl/vggm/over_vggm/bestuur/jaarrekening_en_begroting

Jaarrekening 2017
2017 sluit met een positief saldo van € 2.875.983 mln. positief. Dit is 3% van het begrotingstotaal. Dit saldo heeft voor een belangrijk deel een incidenteel karakter.

Bezoekadres
Eusebiusbuitensingel 43
6828 HZ Arnhem

Postadres
Postbus 5364
6802 EJ Arnhem

Telefoon 0800 8446000
www.vggm.nl

Het Dagelijks Bestuur stelt de volgende bestemming van het resultaat voor:

Te bestemmen resultaat 2017	€ 2.875.983
Bestemming tgv reserve onderhoud consultatiebureaus-gebruikersdeel	€ 250.000
Bestemming tgv reserve nieuwe werkplekomgeving ICT	€ 350.000
Resultaat veiligheid verdelen naar rato van het ingebracht budget 2017 voor de brandweer per gemeente	€ 371.540
Resultaat GGD (exclusief 0-4 jr) + Facza verdelen naar rato van de inwoneraantallen	€ 1.285.445
Resultaat GGD 0-4 jaar verdelen naar rato van inbreng	€ 618.998

Reserve onderhoud consultatiebureaus-gebruikersdeel
Op basis van een door een gespecialiseerd bureau uitgebracht 10-meerjarig onderhoudsplan over de diverse consultatiebureaus wordt voorgesteld € 250.000 te bestemmen voor het gebruikersonderhoud aan de consultatiebureaus in de komende 10 jaren.

Reserve nieuwe werkplekomgeving ICT
VGGM moet de ICT-werkplekken voor medewerkers wijzigen omdat hogere eisen worden gesteld aan het beheer van de werkplekken. Door de groei van de organisatie is het aantal werkplekken toegenomen en dat doet een beroep op de beheersorganisatie. Daarnaast stelt informatiebeveiliging in de huidige tijd nieuwe eisen. In 2018 is er sprake van meerkosten als gevolg van versneld afschrijven van hulpmiddelen en tijdelijk aanvullende capaciteit voor de systeembeheer.

Accountantsverslag
Na definitieve afstemming met de accountant wordt het accountantsverslag toegevoegd. Aan de Financiële Commissie heeft de accountant medegedeeld dat een goedkeurende verklaring voor getrouwheid en rechtmatigheid zal worden afgegeven. Bij verzending van deze brief is de verklaring nog niet beschikbaar. Zie paragraaf 2.13.

Begroting 2019

De begroting 2019 is conform de kaderbrief voor de begroting opgemaakt.
Er is nog geen of onvoldoende zicht op het beleid van het Rijk en op nieuwe beleidsinitiatieven van gemeenten. De eventuele consequenties hiervan voor VGGM kunnen niet in de ontwerpbegroting voor 2019 worden verwerkt. De college-akkoorden voor de periode 2018-2022 van de nieuwe gemeentebesturen bieden de gelegenheid het beleid van gemeenten te vertalen naar VGGM. VGGM zal daartoe na de zomerperiode in nauwe samenspraak met beleidsambtenaren een meerjarig perspectief schetsen. Het kan zijn dat dat leidt tot aanpassingen in de begroting voor 2019. Een eventuele wijziging van de begroting kan in oktober 2018 worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.
Graag verzoeken wij u uw reactie uiterlijk 1 juni 2018 te sturen aan het Dagelijks Bestuur van Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

Met vriendelijke groet,
Namens het Dagelijks Bestuur van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden,

Anton Slofstra,
Directie

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

Begroting 2019

Versie: 29 maart 2018 voor consultatie raden van deelnemende gemeenten

Voorwoord

De begroting van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voor het jaar 2019 bestaat uit programmabegrotingen voor de veiligheidsregio (brandweer en GHOR), de GGD, de ambulancedienst en de sector facilitaire zaken. Met het splitsen van de begroting in vier programma's wordt invulling gegeven aan de in de Wet publieke gezondheid opgenomen eisen ten aanzien van de transparantie van de financiering van de GGD.

In de voor begroting 2019 zijn geen beleidsmaatregelen opgenomen. Alleen de compensatie van de loon- en prijsstijging is conform de vastgestelde methodiek verwerkt.
Bij het opstellen van de begroting voor 2019 is er geen of onvoldoende zicht op het beleid van het Rijk en op nieuwe beleidsinitiatieven van gemeenten. In maart 2018 vinden de gemeenteraadsverkiezingen plaats. Dat zal leiden tot collegeakkoorden voor de periode 2018-2022. De collegeakkoorden van de nieuwe gemeentebesturen bieden de gelegenheid het beleid van gemeenten te vertalen naar VGGM. VGGM zal daartoe na de zomerperiode van 2018 in nauwe samenspraak met beleidsambtenaren een meerjarig perspectief schetsen. Het kan zijn dat dat leidt tot aanpassingen in de begroting voor 2019. Een eventuele wijziging van de begroting kan in oktober 2018 worden voorgelegd aan het Algemeen Bestuur.

Inhoudsopgave

1. Aanbieding 5

2. Ontwikkelingen vertaald naar prioriteiten 6
2.1 Analyse van de omgeving 6
2.2 Vertaling van ontwikkelingen naar de begroting 2019 8
2.3 Overzichten bijdrage per gemeente 12

3. Begroting 2019 14
3.1 Exploitatieoverzicht, geconsolideerde begroting 14
3.2 Exploitatieoverzicht, begroting per sector 15
3.3 Inwonerbijdrage naar cluster 21
3.4 Gemeentelijke bijdragen aan brandweertaken 21
3.5 Gecomprimeerde balansstaten 22
3.6 Reserves en voorzieningen 22
3.7 Risicoparagraaf 23
3.8 Onderhoud kapitaalgoederen 25
3.9 Verbonden partijen 25

4. Meerjarenbegroting 26
4.1. Financiële ontwikkelingen in periode 2018– 2022 26

5. Bijlagen 28
Bijlage 5.1. Artikel 31/32/33/35 Gemeenschappelijke regeling VGGM 28
Bijlage 5.2. Afkortingenlijst 30

1. Aanbieding

De begroting 2019 is een weergave van inhoud en financiën voor Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden in 2019. In deze begroting wordt weergegeven op welke wijze de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden inspeelt op landelijke ontwikkelingen en welke regionale accenten in de uitvoering van het beleid zijn gelegd.

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt bij het vaststellen van de begroting 2019 tevens de eerste actualisatie van de begroting 2018 aan het bestuur voorgelegd. De bijstelling is van administratief technische aard en vraagt als gevolg daarvan niet om besluitvorming zoals bedoeld in artikel 36 lid 8 van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden

De begroting 2019 is beleidsmatig gebaseerd op de navolgende stukken:
- Geactualiseerde begroting 2018
- Concept jaarverslag 2017
- Kaderbrief 2019

Het verloop van het bestuurlijke besluitvormingsproces

Wanneer	**Wat**	**Datum**
Week 11	*Verzending aan Financiële Commissie*	*13 maart 2018*
Week 12	Financiële Commissie	21 maart 2018
Week 12	*Verzending aan DB*	*22 maart 2018*
Week 13	Dagelijks Bestuur	29 maart 2018
Week 14	*Verzending aan gemeenten*	*2 april 2018*
Week 14 t/m 20	Reactietijd B&W gemeenten	
Week 23	Financiële Commissie (bespreken reacties gemeenten)	6 juni 2018
Week 23	*Verzending nota van bemerkingen/wijzigingen*	*6 juni 2018*
Week 25	Dagelijks Bestuur	20 juni 2018
Week 27	Algemeen Bestuur	4 juli 2018
Week 27	Aanbieding aan Gedeputeerde Staten	6 juli 2018

2. Ontwikkelingen vertaald naar prioriteiten

2.1 Analyse van de omgeving

Veiligheidsregio (brandweer + GHOR + bevolkingszorg)

Omgevingswet
De totstandkoming van de omgevingswet wordt wel vergeleken met de grootste wetgevingsoperatie sinds de invoering van de Grondwet in 1848. De Omgevingswet vervangt tientallen wetten en honderden ministeriële regelingen en AMvB's over ruimte, wonen, infrastructuur, milieu, natuur en water, die relevant zijn voor de leefomgeving. Veel gemeenten, provincies en waterschappen experimenteren al met de nieuwe mogelijkheden die de wet biedt. Naar verwachting wordt vanaf 2019 de huidige wet- en regelgeving vervangen door de Omgevingswet. De invoering van de wet zal implicaties hebben voor de adviserende en controlerende rol van de brandweer en de GGD op het gebied van bouwen, milieu en ruimtelijke ordening.

AMvB Brandveilig Gebruik Overige Plaatsen
De AMvB Brandveilig Gebruik Overige Plaatsen is per 1 januari 2018 in werking getreden. De preventieve werkzaamheden met betrekking tot inrichtingen zijn hierdoor toegenomen. De toename heeft voornamelijk te maken met de noodzaak toezicht te houden op o.a. campings en anders besloten terreinen (>150 mensen).

Landelijke meldkamerorganisatie
Er komt een meldkamerorganisatie op 10 locaties. Voor het realiseren van de nieuwe landelijke meldkamerorganisatie is op onderdelen aanpassing van de wetgeving noodzakelijk. De verwachting is dat de aanpassingen vanaf 2020 in gaan.

Arbeidshygiëne brandweer
In de afgelopen decennia is er veel aandacht besteed aan persoonlijke beschermingsmiddelen voor brandweermensen. De aandacht ging hier vooral naar adembescherming ter voorkoming van inhalatie van gevaarlijke stoffen en beschermende kleding ter voorkoming van brandwonden. Uit onderzoek is gebleken dat meer aandacht besteed moet worden aan problematiek rond de opname van kankerverwekkende stoffen via de huid en de gevolgen van hittestress. Dit thema is landelijk opgepakt en ook in Gelderland-Midden staat dit onderwerp hoog op de agenda. Het plan van aanpak ‘schoon werken bij brand’ is in 2016 geïmplementeerd. De komende jaren worden aanvullende maatregelen getroffen.

Belevingsonderzoek repressief brandweerpersoneel
Tegen de achtergrond van de beleids- en vakmatig in ontwikkeling zijnde brandweerorganisatie speelt de vraag over de toekomstige personeelsopbouw van de brandweerorganisatie: wat is het toekomstige profiel van de brandweerman of – vrouw? In hoeverre weet de brandweer mensen te binden en te boeien? Slaagt de brandweer erin een aantrekkelijke werkgever te zijn en te blijven, ook voor vrijwilligers?
Het Veiligheidsberaad heeft opdracht gegeven de beleving van repressieve brandweermensen ten aanzien van ontwikkelingen in hun werk en in de brandweerorganisatie te onderzoeken. In 2017 is het onderzoeksrapport opgeleverd .De directie heeft in samenspraak met de medezeggenschap het proces van een nadere duiding in gang gezet. Als er verbeterpunten aan de orde zijn komen die aan bod voor het werkplan van 2018 en 2019.

GGD

Wettelijke ontwikkelingen
Sinds 1 januari 2015 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de jeugdwet, Wmo en participatiewet. In de jeugdwet is de nieuwe organisatie van de jeugdhulp vastgelegd. Per 1 januari 2015 is tevens de wijziging van het Besluit Publieke Gezondheid in werking getreden, waarmee het nieuwe Basis Aanbod JGZ is geformaliseerd.

Branche ontwikkelingen
De nota Volksgezondheid Toekomst Verkenning (VTV) van het RIVM dient als basis voor de speerpunten in het nationaal en lokaal gezondheidsbeleid en daarmee voor de prioriteiten in 2016 en verder. De nadruk in het landelijke gezondheidsbeleid 2016-2019 en de VTV ligt op de verbinding tussen gezondheidsbeleid en de doelstellingen in het sociaal domein: participatie, zelfregie en zelfredzaamheid.

Preventieakkoord
Het kabinet Rutte III gaat een nationaal preventieakkoord sluiten met patiëntenorganisaties, zorgaanbieders, zorgverzekeraars, gemeenten, sportverenigingen en -bonden, bedrijven en maatschappelijke organisaties. De focus komt te liggen op de aanpak van roken, overgewicht en alcoholmisbruik. Tevens zet het kabinet in op de preventie van en ondersteuning bij onbedoelde (tiener)zwangerschappen. Ouders kunnen rekenen op ondersteuning via zwangerschapscursussen, consultatiebureaus, jeugdgezondheidszorg en scholen. Er moet laagdrempelige hulp en ondersteuning beschikbaar zijn, uitgaande van de eigen kracht van gezinnen. Tot slot staat in het regeerakkoord dat er een wettelijke grondslag voor lokale intakegesprekken komt, die als doel hebben vanuit de GGD zicht te houden op prostituees teneinde misstanden te voorkomen.

1e 1000 dagen
In de eerste duizend dagen van het leven van een kind vindt de meeste ontwikkeling plaats. Uit onderzoek van TNO is gebleken dat kinderen voor zeven tot tien procent gevormd worden door de eerste jaren van hun leven. Al de vlakken (fysiek, mentaal, emotioneel, sociaal) zijn met elkaar verbonden en versterken elkaar. Vooral de eerste duizend dagen zijn belangrijk. Het gaat dan om de eerste maand van de zwangerschap tot dat een kind twee jaar is.
Het kabinet Rutte III zet in op vroege interventies om toekomstige zorgkosten te besparen.

Regionale ontwikkelingen
In 2015 is door gemeenten gezamenlijk een regionale visie op het gezondheidsbeleid ontwikkeld. Deze visie wordt elke vier jaar geactualiseerd. Het beleid is nadrukkelijk in samenhang gebracht met de ontwikkelingen in het sociaal domein. Daarnaast is het in lijn met de nieuwe kijk op gezondheid (positieve gezondheid): niet de ziekte of de beperking staat centraal maar het vermogen en de eigen (veer)kracht van mensen om hiermee om te gaan en te kunnen participeren.

Prioriteiten op het vlak van publieke gezondheid
- Publieke gezondheid, sociale veiligheid en het sociaal domein zijn in toenemende mate met elkaar verbonden. Als gevolg van het wijkgericht werken moet informatie op wijkniveau beschikbaar komen. VGGM ondersteunt gemeenten bij het versterken van hun informatiepositie en ontwikkelt hiertoe een aantal nieuwe producten en activiteiten;
- Ontwikkelingen rond personen met verward gedrag, vluchtelingen en extramuralisering van de GGZ vereisen dat er vanuit publieke verantwoordelijkheid zicht is op de omvang en aard van de hiermee samenhangende problematiek. En dat vanuit publieke verantwoordelijkheid sturing wordt gegeven op de toeleiding naar zorg. VGGM zal in toenemende mate door gemeenten hierop bevraagd worden;
- De decentralisatie van de jeugdhulpverlening naar gemeenten leidt tot een fundamentele transformatie in de aanpak van jeugd- en gezinsproblematiek. De JGZ richt haar organisatie zodanig in, dat deze goed aansluit op het lokale jeugdstelsel om daarmee een optimale bijdrage te leveren aan hulpverlening binnen de jeugdketen. En om daarmee zo lokaal mogelijk (in verbinding met het sociaal domein) te adviseren en ondersteunen t.a.v. de zorg voor jeugd en kwetsbaren;
- Op het gebied van infectieziekten doen zich belangrijke (inter)nationale ontwikkelingen voor: toename aantal (ernstige) infectieziekten, zoönosen en antibioticaresistente. Het outbreakmanagement t.a.v. infectieziekten is goed op orde. De komende jaren zal echter meer geïnvesteerd moeten worden in de proactieve taken als preventie, surveillance, monitoring en regionale netwerkvorming. Ook en het onderzoek naar nieuwe ziektes en innovaties komt onvoldoende van de grond. Hiermee maken we de beweging van nazorg naar voorzorg.

- **Schaalgrootte** Op het gebied van TBC wordt gekeken welke schaalgrootte passend is gezien de afname van de incidentie van TBC-gevallen, zonder dat dit ten koste gaat van de expertise en de regionale verantwoordelijkheden. Ook voor Forensische geneeskunde speelt er landelijk een discussie over de schaalgrootte. Deze wordt in 2018 verder invulling gegeven.

Ambulancezorg

Wettelijke – en brancheontwikkelingen
De tijdelijke Wet Ambulancezorg is per 1 januari 2013 in werking getreden. VGGM heeft het recht gekregen de ambulancezorg in de regio te verrichten. Op basis van de tijdelijke Wet ambulancezorg mag VGGM de ambulancezorg verzorgen tot 1 januari 2018. De werking van de tijdelijke Wet is verlengd tot en met 2020. Het nieuwe kabinet moet zich nog uitspreken over het marktordeningsmodel voor de ambulancezorg in Nederland. Zo is nog niet duidelijk welke rol zorgverzekeraars gaan spelen in de acute zorgketen. Het kan zijn dat het vergunningenstelsel wordt omgezet naar een aanbestedingsstelsel. VGGM kan er dus niet zonder meer vanuit gaan dat de tijdelijke vergunning, die zij nu heeft tot en met 2020 voor het leveren van ambulancezorg in de regio Gelderland-Midden, omgezet wordt naar een definitieve vergunning. Daarom blijft VGGM zich voorbereiden op een eventuele aanbestedingsprocedure in 2020.

2.2 Vertaling van ontwikkelingen naar de begroting 2019

Budgettair kader voor de veiligheidsregio; bevolkingszorg, brandweer en GHOR

Bevolkingszorg
De bevolkingszorg Gelderland-Midden is in ontwikkeling. Het streven is bij het vaststellen van de begroting voor 2019 in de vergadering van het algemeen bestuur in juni 2018, concrete voorstellen aan te bieden.

Impact omgevingsrecht en visie risicogerichtheid
Het omgevingsrecht ondergaat momenteel grote wijzigingen, met de komst van de Omgevingswet, de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen en bijbehorende uitvoeringsbesluiten (AMvB's). Door deze wetswijzigingen en de door de Raad van directeuren Veiligheidsregio's, Raad van Regionaal Brandweercommandanten en Raad van directeuren Publieke Gezondheid vastgestelde visie 'De beweging van risicobeheersing naar risicogerichtheid in 2020: Samen zorgen voor échte coproductie!', veranderen de advies- en toezichtrol van de veiligheidsregio's, op het gebied van een gezonde en (brand)veilige leefomgeving. Deze operatie vergt een andere werkwijze / competenties van de medewerkers, en er moet worden aangesloten op een ander digitaal-stelsel en informatiehuizen.
Het vraagt nader onderzoek om de effecten van bovenstaande ontwikkeling op het budgettair kader van VGGM in te schatten.

Uitname budget voor de meldkamer van de brandweer
In Oost Nederland gaan de vijf regio's volgens planning vanaf 2020 in locatie Apeldoorn samenwerken.
De door de rijksoverheid geplande uitname uit het gemeentefonds i.v.m. de overdracht van brandweerbudgetten aan de Landelijke Meldkamerorganisatie ad € 42 mln. is -als wij de signalen van het nieuwe kabinet goed begrijpen- van de baan. Uitgangspunt hierbij is dat het brandweerpersoneel op de meldkamer niet over gaat naar de LMO-organisatie (c.q. de politieorganisatie). Het nieuwe idee is dat het departement Justitie & Veiligheid de brandweervergoeding voor de beheerskosten voor de meldkamer rechtstreeks beschikbaar stelt aan de politie en daar tegenover een korting doorvoert in de brede doeluitkering rampenbestrijding en crisisbeheersing. Het is nog niet bekend hoe groot die korting voor Gelderland-Midden zal zijn.

Budgettair kader voor de brandweer

De deelnemende gemeenten dragen bij aan de kosten van de regionale brandweer op basis van hun oorspronkelijke gemeentelijke budget voor het brandweerkorps.

Afbouw aansluitingen openbaar brandmeldsysteem
Al een aantal jaren daalt het aantal aansluitingen op het brandmeldsysteem en nemen de opbrengsten af. VGGM anticipeert op lagere inkomsten door voorzieningen te treffen en via het verder terugdringen van nodeloze meldingen lagere kosten te maken waarmee een deel van het budgettaire probleem getackeld kan worden.

FLO
De Brandweerkamer van de VNG en de vakbonden hebben in 2017 het Akkoord Reparatie FLO-overgangsrecht afgesloten. De aanpaste regeling is van kracht per 1 januari 2018. Een aantal onderdelen wordt in de loop van 2018 uitgewerkt. De financiële consequenties zijn nog niet volledig in beeld.
De flo-regeling is van toepassing op brandweerkorpsen met beroepspersoneel in bezwarende functies. Dat zijn vooral de grotere gemeenten. In onze regio kennen Arnhem, Ede, Renkum en Nijkerk een flo-regeling. Het budget voor flo-kosten is niet geregionaliseerd maar is de verantwoordelijkheid gebleven van de vier afzonderlijke gemeenten.

Budgettair kader voor de GGD

De inwonerbijdrage voor GGD-taken is relatief laag omdat in onze regio is gekozen voor een zo groot mogelijke beleidsvrijheid op lokaal niveau. Het collectieve pakket is relatief beperkt. Naast de inwonerbijdrage worden wettelijke taken en bovenwettelijke taken via het invullen van maatwerk per gemeente uitgevoerd.

Een stevige basis voor de GGD: de vier pijlers
Voor een goede borging van de publieke gezondheid is het belangrijk dat duidelijker is wat het Rijk en de gemeenten minimaal van de GGD mogen verwachten. Vier taken zijn voor het fundament van de publieke gezondheid van zo essentieel belang dat zij op uniforme wijze in Nederland moeten worden geborgd. Deze taken vormen de vier pijlers van iedere GGD.
Rijk en gemeenten moeten, vanuit ieders verantwoordelijkheid, de kwaliteit van deze pijlers gezamenlijk verankeren.
Pijler 1: Monitoren, signaleren en adviseren
Pijler 2: Uitvoerende taken gezondheidsbescherming
Pijler 3: Publieke gezondheid bij incidenten, rampen en crises
Pijler 4: Toezicht houden
In de begroting 2018 is structureel extra capaciteit vrijgemaakt voor het inkleuren van de pijlers.

Doorontwikkeling Jeugdgezondheidszorg (JGZ) : transitie en fusie
De doorontwikkeling van de JGZ is zowel inhoudelijk als bedrijfsmatig een grote opgave. De inhoudelijke opgave vloeit voort uit de transitie-opdracht in het Sociaal Domein. Dat vraagt om het herdefiniëren van professionele werkwijzen. De bedrijfsmatige opdracht bestaat uit de integratie van drie uitvoeringsorganisaties. In de jaarrekening 2017 informeren wij u over de budgettaire consequenties.

Nieuwe bekostigingssystematiek JGZ
Na de overdracht van de JGZ voor 0-4 jarigen van de thuiszorgorganisaties STMG en Icare naar VGGM was het gewenst een nieuw financieringssysteem voor de JGZ te ontwerpen. Vanaf 2018 wordt de JGZ 0-4 jarige op een uniforme manier bekostigd. De systematiek is voor drie jaar vastgesteld en wordt in 2020 geëvalueerd.

Overdracht middelen Rijksvaccinatieprogramma naar Gemeentefonds
Per 1 januari 2019 zijn gemeenten verantwoordelijk voor de uitvoering van het Rijksvaccinatieprogramma (RVP).Vanaf 1 januari 2019 hevelt het rijk het macrobudget voor de RVP-taken over van de Rijksbegroting naar de gemeenten. De overheveling van het macrobudget voor de uitvoering van het deel van het RVP waar gemeenten verantwoordelijk voor zijn, vindt plaats via een storting in algemene uitkering van het gemeentefonds. Aan het einde van 2018 zijn de financiële consequenties voor de individuele gemeente duidelijk.

Verwarde personen
Het thema personen met verward gedrag staat hoog op de politiek bestuurlijke en ambtelijke agenda. VGGM voert op meerdere terreinen (o.a. openbare geestelijke gezondheidszorg, meldkamer en ambulancezorg) activiteiten uit. De financiering loopt via specifieke subsidies en de bijdrage van zorgverzekeraars.

Invulling arrestantenzorg en forensisch medisch onderzoek
De Commissie-Hoes (onder voorzitterschap van dhr. Onno Hoes) heeft in oktober 2017 het rapport over de toekomst van de forensische geneeskunde aangeboden aan de Minister van Veiligheid en Justitie. De Commissie heeft onderzocht hoe de politie kan blijven beschikken over kwalitatief goede en financieel beheersbare dienstverlening van medische arrestantenzorg en forensisch medisch onderzoek. De commissie adviseert de dienstverlening van forensisch medisch onderzoek robuuster en los van medische arrestantenzorg te organiseren. Vanwege de raakvlakken met het werkgebied van lijkschouw zou medisch forensisch onderzoek meer verbonden moeten worden met deze sector. Medische arrestantenzorg kan dan volgens de Commissie als aparte discipline georganiseerd worden. De beleidsreactie van het kabinet wordt voorjaar 2018 naar de Tweede Kamer gestuurd.
Voor VGGM kan deze ontwikkeling betekenen dat VGGM stopt met het verlenen van arrestantenzorg.

TBC
In Oost Nederland werken de GGD-en samen in de bestrijding van TBC. De expertise van TBC-artsen en verpleegkundigen komt onder druk te staan door dalende incidentie in het werkgebied. Daarnaast is de uitstroom van specialistische artsen groot en de instroom beperkt. De vraag is of de GGD-en de specialistische kennis aan zich kunnen blijven binnen. Wellicht moet daarom centralisatie van dit taakveld naar landelijk niveau plaatsvinden. De vervolgvraag is dan wat dat betekent voor de bestuurlijke verantwoordelijkheid op lokaal niveau.
Voor VGGM kan deze ontwikkeling betekenen dat VGGM de eigen medewerkers TBC overdraagt.

Seksuele gezondheid
De subsidieregeling Aanvullende Seksuele Gezondheidszorg (ASG) is in 2015 geëvalueerd en deze evaluatie wordt in 2018 opnieuw uitgevoerd. Het aanvullende aanbod van de GGD'en dat op grond van de ASG-regeling wordt geboden, is gericht op doelgroepen die via de reguliere zorg (vooralsnog) moeilijk bereikt worden en die een verhoogd risico op soa of problemen in bredere zin rondom seksualiteit hebben. Het kabinet Rutte II wilde het aanvullende aanbod van de GGD'en beperken. Wij wachten de plannen van het nieuwe kabinet Rutte III af.

Stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden en Stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden
De stichting Publieke Gezondheid Gelderland-Midden (uitvoering JGZ 0-4 jarigen) is in bestuurlijke, beleidsinhoudelijke en financiële zin nauw verbonden aan VGGM. VGGM en de stichting zijn een fiscale eenheid en dat betekent dat de kosten en de opbrengsten vanaf 2016 in de begroting en van VGGM zijn opgenomen.
De stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden is onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM gebracht maar heeft een onafhankelijke financiële positie en als gevolg daarvan eigen jaarstukken.

Budgettair kader voor de ambulancedienst

Forse stijging van het aantal ritten in Gelderland-Midden
Sinds enkele jaren groeit het volume ambulancezorg fors in de regio Gelderland-Midden. Deze groei laat zich zien in de absolute toename van het aantal inzetten en de relatief grote stijging van het aandeel spoedinzetten (over de laatste 3 jaren een groei van 20% spoedritten).
Ambulancezorg wordt -binnen een jaarlijks door de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) bepaald macrobudget- gefinancierd uit verzekeringsgeld door de zorgverzekeraars. Minister Schippers heeft in 2017 het macrobudget

verhoogd en de verzekeraars de opdracht heeft gegeven er voor te zorgen dat alle ambulancediensten gaan voldoen aan de prestatienormen m.b.t. het spoedvervoer. In dit kader hebben de ambulancediensten per 2017 en 2018 toegang gekregen tot extra, structurele gelden waarmee zij meer mensen kunnen opleiden en meer mensen kunnen inzetten voor het uitbreiden van de paraatheid. Dit geldt vanaf 2017 gedeeltelijk en vanaf 2018 volledig ook voor onze dienst.
Ambulancezorg Gelderland-Midden is in 2017 gestart met het uitvoeren van een intensiever wervings-opleidingsprogramma voor ambulancepersoneel. Daarnaast hebben wij op basis van een analyse van onze prestaties in de regio bepaald op welke momenten in de week de paraatheid moet worden uitgebreid. Vanaf 2018 maken wij een start met de gefaseerde uitbreiding van de paraatheid. Dat moet er toe leiden dat wij de prestatienormen halen. Met de zorgverzekeraars zijn afspraken gemaakt over de financiering.

Loon- en prijsontwikkeling

Indexering
VGGM hanteert de door het Algemeen Bestuur vastgestelde systematiek voor loon- en prijscompensatie bestaande uit een voorcalculatie voor 2019 en nacalculatie over 2017.

- In de voorcalculatie voor de begroting 2019 gaan wij uit van de raming van het CPB in de Macro Economische Verkenning 2018. In de MEV (september 2017) wordt voor de collectieve sector rekening gehouden met een loonkostenstijging in 2018 van 2,7% en een prijsstijging in 2018 voor het materieel deel van 1,4%. Cijfers voor 2019 zijn niet beschikbaar omdat in het MEV geen doorkijk wordt gegeven naar de middellange termijn.
  Dat vertaalt zich naar een verhoging van de inwonerbijdrage 2019 voor GGD-GHOR taken en het in te brengen budget 2019 voor de brandweer.
  Bij het doorrekenen van deze percentages wordt de inwonerbijdrage voor GGD-taken verhoogd met € 0,25 voor lonen en € 0,06 voor prijzen. Per saldo dus een verhoging van € 0,31.
  De doorrekening op de brandweerbijdragen leidt tot een verhoging met € 717.574 (loonkosten) en € 159.461 (prijzen).
- In de nacalculatie wordt de werkelijke loonkostenontwikkeling in 2017 (het zogenaamde inhaaleffect) vastgesteld op basis van het Centraal Economisch Plan 2018 (CPB maart 2018). In de begroting 2017 is rekening gehouden met een loonkostenontwikkeling van 2,3% en 0,9% voor de prijsontwikkeling.

BTW verhoging
Het nieuwe kabinet is voornemens het btw-tarief van 6% te verhogen naar 9%. Voor VGGM leidt dat bij de inkoop van medicamenten tot een prijsstijging.

Herindeling Rijnwaarden-Zevenaar
De herindeling van de gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar heeft geen financiële consequenties voor de VGGM. De maatwerkafspraken die met Rijnwaarden en Zevenaar afzonderlijk zijn gemaakt worden gecontinueerd.

Financieel technische zaken

Vennootschapsbelasting
Met ingang van 1 januari 2016 is er sprake van vennootschapsbelastingplicht voor overheidsbedrijven. Publiekrechtelijke rechtspersonen zijn dan belastingplichtig, indien en voor zover zij een onderneming drijven, tenzij er sprake is van een vrijstelling. Een belangrijk deel van de activiteiten van VGGM zal buiten de belastingplicht op grond van de regeling vallen. Sommige activiteiten vallen mogelijk wel onder de belastingplicht. De koepelorganisaties Brandweer Nederland, GGD GHOR Nederland en Ambulancezorg Nederland hebben in 2016 in kaart gebracht welke activiteiten wel of niet belastingplichtig zijn. Op landelijk niveau vindt hierover overleg met de fiscus plaats. Bij het opmaken van de kaderbrief voor begroting 2019 is dat nog niet duidelijk. Vervolgens zal VGGM concrete afspraken met de eigen inspecteur maken. Vanaf boekjaar 2018 maken wij voor zover nodig naast de reguliere jaarrekening ook een fiscale jaarrekening op.

Inwonerbijdrage 2018 - 2019

Inwonerbijdrage 2018 t.b.v. GGD + GHOR	**€ 13,32**
Autonome ontwikkelingen:	
Loon-/prijscompensatie 2019	€ 0,31
Loon-/prijscompensatie inhaaleffect 2017 (o.b.v CEP maart 2018)	PM
Bijdrage 2019	**€ 13,63**

Bijdrage t.b.v. bevolkingszorg	
Verevening op nacalculatiebasis (afhankelijk van de feitelijke inzet)	
Inzet bevolkingszorg	**€ 0,13**
Loon-/prijscompensatie 2019	€ 0,02
	€ 0,15

Inwonerbijdrage 2018 (op basis van inwoners 0-18) t.b.v. basisaanbod JGZ 0-4 jarige	**€ 55,51**
Autonome ontwikkelingen:	
Loon-/prijscompensatie 2019	€ 1,29
Bijdrage 2019	**€ 56,80**

2.3 Overzichten bijdrage per gemeente

brandweertaken 2018- 2019

	Bijdrage 2018 (cf begr 2018)	Looncomp. 2,70%	Prijscomp. 1,40%	Bijdrage 2019	Specifiek 2018	Bijdrage 2019
Arnhem	€ 10.970.089	€ 207.335	€ 46.074	€ 11.223.498		€ 11.223.498
Barneveld	€ 3.405.124	€ 64.357	€ 14.302	€ 3.483.782		€ 3.483.782
Doesburg	€ 669.476	€ 12.653	€ 2.812	€ 684.940		€ 684.940
Duiven	€ 782.199	€ 14.784	€ 3.285	€ 800.268		€ 800.268
Ede	€ 6.131.808	€ 115.891	€ 25.754	€ 6.273.453		€ 6.273.453
Lingewaard	€ 1.862.602	€ 35.203	€ 7.823	€ 1.905.628		€ 1.905.628
Nijkerk	€ 2.641.760	€ 49.929	€ 11.095	€ 2.702.784		€ 2.702.784
Overbetuwe	€ 2.078.680	€ 39.287	€ 8.730	€ 2.126.697		€ 2.126.697
Renkum	€ 1.765.172	€ 33.362	€ 7.414	€ 1.805.948	€ 88.380-	€ 1.717.567
Rheden	€ 2.567.327	€ 48.522	€ 10.783	€ 2.626.633		€ 2.626.633
Rozendaal	€ 75.045	€ 1.418	€ 315	€ 76.778		€ 76.778
Rijnwaarden	€ 678.343	€ 12.821	€ 2.849	€ 694.013		€ 694.013
Scherpenzeel	€ 455.625	€ 8.611	€ 1.914	€ 466.150		€ 466.150
Wageningen	€ 1.523.566	€ 28.795	€ 6.399	€ 1.558.760		€ 1.558.760
Westervoort	€ 785.483	€ 14.846	€ 3.299	€ 803.628		€ 803.628
Zevenaar	€ 1.574.588	€ 29.760	€ 6.613	€ 1.610.961		€ 1.610.961
	€ 37.966.886	€ 717.574	€ 159.461	€ 38.843.921	€ 88.380-	€ 38.755.541

De bijdrage van Renkum is specifiek verlaagd in verband met de terug verkoop van de brandweerkazerne in Doorwerth.
Op verzoek van de gemeente Zevenaar is de bijdrage van Rijnwaarden nog apart opgenomen.

Inwonerbijdragen 2019

Inwoneraantallen per 1 januari 2017, op basis van CBS-gegevens. In de actualisatie 2018 worden de inwoneraantallen per 1-1-2018 opgenomen. Deze zijn naar verwachting medio september 2018 bekend.

	2018			2019		
Deelnemende gemeenten	**Inwoners**	**Per inwoner**	**Bijdrage**	**Inwoners**	**Per inwoner**	**Bijdrage**
Arnhem	155.699	€ 13,32	€ 2.073.840	155.699	€ 13,63	€ 2.122.106
Barneveld	56.376	€ 13,32	€ 750.903	56.376	€ 13,63	€ 768.379
Doesburg	11.341	€ 13,32	€ 151.057	11.341	€ 13,63	€ 154.573
Duiven	25.398	€ 13,32	€ 338.290	25.398	€ 13,63	€ 346.163
Ede	113.421	€ 13,32	€ 1.510.716	113.421	€ 13,63	€ 1.545.876
Lingewaard	46.182	€ 13,32	€ 615.123	46.182	€ 13,63	€ 629.440
Nijkerk	41.775	€ 13,32	€ 556.424	41.775	€ 13,63	€ 569.374
Overbetuwe	47.394	€ 13,32	€ 631.266	47.394	€ 13,63	€ 645.959
Renkum	31.391	€ 13,32	€ 418.114	31.391	€ 13,63	€ 427.845
Rheden	43.645	€ 13,32	€ 581.331	43.645	€ 13,63	€ 594.861
Rozendaal	1.498	€ 13,32	€ 19.953	1.498	€ 13,63	€ 20.417
Rijnwaarden	10.852	€ 13,32	€ 144.544	10.852	€ 13,63	€ 147.908
Scherpenzeel	9.704	€ 13,32	€ 129.253	9.704	€ 13,63	€ 132.261
Wageningen	38.458	€ 13,32	€ 512.243	38.458	€ 13,63	€ 524.165
Westervoort	14.991	€ 13,32	€ 199.673	14.991	€ 13,63	€ 204.320
Zevenaar	32.379	€ 13,32	€ 431.273	32.379	€ 13,63	€ 441.311
	680.504		**€ 9.064.003**	**680.504**		**€ 9.274.958**

Op verzoek van de gemeente Zevenaar is de bijdrage van Rijnwaarden nog apart opgenomen.

Bijdrage jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar 2018- 2019

De nieuwe bekostigingssystematiek JGZ is in 2017 vastgelegd. De bijdrage van de JGZ 0-4 is gebaseerd op het aantal inwoners 0-18 jaar. Zie onderstaand overzicht.

	Inw 0-18 2018	**Bijdrage 0-18 € 55,51**	**Bijdrage 2018 0-18**	**Inw 0-18 2018**	**Bijdrage 0-18 € 56,80**	**Bijdrage 2019 0-18**
Arnhem	30.284	€ 55,51	€ 1.681.065	30.284	€ 56,80	€ 1.720.131
Barneveld	14.581	€ 55,51	€ 809.391	14.581	€ 56,80	€ 828.201
Doesburg	2.173	€ 55,51	€ 120.623	2.173	€ 56,80	€ 123.426
Duiven	5.417	€ 55,51	€ 300.698	5.417	€ 56,80	€ 307.686
Ede	25.415	€ 55,51	€ 1.410.787	25.415	€ 56,80	€ 1.443.572
Lingewaard	9.854	€ 55,51	€ 546.996	9.854	€ 56,80	€ 559.707
Nijkerk	9.606	€ 55,51	€ 533.229	9.606	€ 56,80	€ 545.621
Overbetuwe	10.832	€ 55,51	€ 601.284	10.832	€ 56,80	€ 615.258
Renkum	5.821	€ 55,51	€ 323.124	5.821	€ 56,80	€ 330.633
Rheden	7.850	€ 55,51	€ 435.754	7.850	€ 56,80	€ 445.880
Rozendaal	319	€ 55,51	€ 17.708	319	€ 56,80	€ 18.119
Rijnwaarden	2.120	€ 55,51	€ 117.681	2.120	€ 56,80	€ 120.416
Scherpenzeel	2.360	€ 55,51	€ 131.004	2.360	€ 56,80	€ 134.048
Wageningen	5.907	€ 55,51	€ 327.898	5.907	€ 56,80	€ 335.518
Westervoort	2.872	€ 55,51	€ 159.425	2.872	€ 56,80	€ 163.130
Zevenaar	6.048	€ 55,51	€ 335.724	6.048	€ 56,80	€ 343.526
	141.459		€ 7.852.389	141.459		€ 8.034.871

3. Begroting 2019

3.1 Exploitatieoverzicht, geconsolideerde begroting

	Begroting 2017 geact.	Realisatie 2017	Begroting 2018best	Begroting 2018 geact.	Begroting 2019
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	8.662.633	8.662.633	8.986.483	9.064.003	9.274.958
Opbrengsten gemeenten individueel	50.070.737	49.986.873	50.282.379	50.892.923	51.924.940
Opbrengsten van het rijk	6.929.602	7.221.371	6.929.602	6.945.805	6.945.805
Directe opbrengsten incl NZA	22.800.614	25.894.795	23.005.220	25.560.972	25.560.972
Overige opbrengsten	704.651	1.486.044	1.216.940	878.908	878.908
Totaal baten	**89.168.237**	**93.251.716**	**90.420.624**	**93.342.611**	**94.585.583**
Lasten					
Salarislasten	59.905.455	60.170.404	61.125.711	63.856.685	64.894.332
Overige personeelskosten	2.763.561	3.886.823	2.760.508	2.871.703	2.871.703
Totaal personeelslasten	**62.669.016**	**64.057.227**	**63.886.219**	**66.728.388**	**67.766.035**
Huisvestingslasten	5.228.847	5.321.678	5.228.847	5.414.757	5.414.757
Totaal organisatielasten	**5.228.847**	**5.321.678**	**5.228.847**	**5.414.757**	**5.414.757**
Directe lasten m.b.t. output	7.467.340	8.250.972	7.467.340	7.463.653	7.463.653
Overige indirecte lasten	6.269.193	7.134.874	6.269.193	6.130.581	6.130.581
Afschrijvingen	6.567.931	5.659.777	6.616.986	6.703.747	6.703.747
Totaal materiële lasten	**20.304.464**	**21.045.623**	**20.353.520**	**20.297.981**	**20.297.981**
Totaal lasten	**88.202.328**	**90.424.527**	**89.468.586**	**92.441.126**	**93.478.773**
Saldo van baten en lasten	**965.912**	**2.827.188**	**952.038**	**901.485**	**1.106.808**
Saldo incidentele baten en lasten	44.699	-203.718	652.556	643.943	849.268
Saldo financiële baten en lasten	921.209	241.944	299.482	257.542	257.540
Resultaat VGGM	**0**	**1.832.465**	**0**	**0**	**0**
Resultaat JGZ 0-4 Oost	**0**	**605.659**	**0**	**0**	**0**
Resultaat JGZ 0-4 West	**0**	**350.839**	**0**	**0**	**0**

3.2 Exploitatieoverzicht, begroting per sector

Begroting 2019					
Programmabegroting Facilitaire zaken en overige Overhead					
	Begroting 2017 geact.	**Realisatie 2017**	**Begroting 2018best**	**Begroting 2018 geact.**	**Begroting 2019**
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	0	0	0	0	0
Opbrengsten gemeenten individueel	0	0	0	0	0
Opbrengsten van het rijk	45.076	133.310	45.076	45.076	45.076
Directe opbrengsten incl NZA	0	193.989	0	163.000	163.000
Overige opbrengsten	88.907	54.400	88.907	88.907	88.907
Totaal baten	**133.983**	**381.699**	**133.983**	**296.983**	**296.983**
Lasten					
Salarislasten	5.483.320	4.978.668	6.539.467	7.229.036	7.229.036
Overige personeelskosten	559.744	1.136.477	578.133	574.843	574.843
Totaal personeelslasten	**6.043.063**	**6.115.145**	**7.117.601**	**7.803.879**	**7.803.879**
Huisvestingslasten	-298.271	-227.486	-258.141	-160.056	-160.056
Informatie- en automatiseringslasten	-2.680.278	-2.807.629	-2.659.218	-2.798.494	-2.798.494
Overige organisatielasten	0	0	0	0	0
Totaal organisatielasten	**-2.978.549**	**-3.035.116**	**-2.917.359**	**-2.958.551**	**-2.958.551**
Directe lasten m.b.t. output	272.903	193.836	272.903	250.750	250.750
Overige indirecte lasten	2.613.599	3.297.513	2.613.599	2.604.537	2.604.537
Afschrijvingen	1.429.253	1.422.673	1.526.349	1.929.797	1.929.797
Totaal materiële lasten	**4.315.755**	**4.914.022**	**4.412.851**	**4.785.084**	**4.785.084**
Totaal lasten	**7.380.269**	**7.994.050**	**8.613.094**	**9.630.412**	**9.630.412**
Saldo van baten en lasten	**-7.246.286**	**-7.612.351**	**-8.479.111**	**-9.333.429**	**-9.333.429**
Saldo incidentele baten en lasten	323.357	407.957	214.637	-561.319	-561.319
Saldo inter- en intersectorale financiering	-7.757.303	-7.757.304	-8.814.829	-8.879.912	-8.879.912
Saldo financiële baten en lasten	187.660	-327.707	121.081	107.801	107.801
Resultaat voor bestemming	**0**	**64.704**	**0**	**0**	**0**

FACILITAIRE ZAKEN

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM) is één dienst die als wettelijk aangewezen hulpverleningsorganisatie op het terrein van brandweer, publieke gezondheid, rampen en crises fungeert. Tevens wordt de ambulancezorg in de regio Gelderland-Midden verleend.
De organisatie VGGM kent vier sectoren: brandweer, volksgezondheid, ambulancedienst en facilitaire zaken. De sector facilitaire zaken ondersteunt de inhoudelijke sectoren.

Begroting 2019					
Programmabegroting Veiligheidsregio: Brandweer en GHOR					
	Begroting 2017 geact.	**Realisatie 2017**	**Begroting 2018best**	**Begroting 2018 geact.**	**Begroting 2019**
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	594.448	594.448	602.121	587.121	587.121
Opbrengsten gemeenten individueel	37.754.959	37.767.684	37.966.601	37.880.329	37.880.329
Opbrengsten van het rijk	6.602.276	6.818.677	6.602.276	6.648.479	6.648.479
Directe opbrengsten incl NZA	1.466.135	1.661.677	1.471.991	1.426.918	1.426.918
Overige opbrengsten	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400
Totaal baten	**46.420.218**	**46.844.886**	**46.645.389**	**46.545.247**	**46.545.247**
Lasten					
Salarislasten	25.330.658	24.748.068	25.036.141	25.029.661	25.029.661
Overige personeelskosten	859.897	1.072.818	847.058	958.283	958.283
Totaal personeelslasten	**26.190.555**	**25.820.886**	**25.883.198**	**25.987.943**	**25.987.943**
Huisvestingslasten	3.202.470	3.310.112	3.175.700	3.099.872	3.099.872
Informatie- en automatiseringslasten	1.350.808	1.480.966	1.340.008	1.414.780	1.414.780
Overige organisatielasten	121.870	121.870	121.870	109.414	109.414
Totaal organisatielasten	**4.675.148**	**4.912.948**	**4.637.578**	**4.624.067**	**4.624.067**
Directe lasten m.b.t. output	5.039.276	5.664.152	5.039.276	4.996.946	4.996.946
Overige indirecte lasten	1.971.216	2.246.892	1.971.216	2.033.416	2.033.416
Afschrijvingen	3.837.784	3.211.148	3.835.571	3.499.616	3.499.616
Totaal materiële lasten	**10.848.277**	**11.122.192**	**10.846.064**	**10.529.979**	**10.529.979**
Totaal lasten	**41.713.980**	**41.856.026**	**41.366.840**	**41.141.989**	**41.141.989**
Saldo van baten en lasten	**4.706.238**	**4.988.860**	**5.278.549**	**5.403.258**	**5.403.258**
Saldo incidentele baten en lasten	-774.488	-904.293	-315.403	-139.884	-139.884
Saldo inter- en intersectorale financiering	4.891.796	4.891.795	5.447.634	5.425.157	5.425.157
Saldo financiële baten en lasten	588.928	533.257	146.315	117.982	117.982
Resultaat voor bestemming	**0**	**468.098**	**0**	**0**	**0**

BRANDWEER + GHOR

De brandweerorganisatie voert de taken uit op het gebied van brandweerzorg, rampenbestrijding en crisisbeheersing zoals omschreven in de Wet Veiligheidsregio's. De brandweer voert daarnaast de multidisciplinaire coördinatie uit in de voorbereiding van de rampenbestrijding en crisisbeheersing.
De brandweer kent drie afdelingen: incidentbestrijding, operationele voorbereiding en risicobeheersing.

- Incidentbestrijding is het bestrijden van brand en het beperken en bestrijden van gevaar voor mensen en dieren bij ongevallen anders dan brand.
- Operationele voorbereiding betreft alle activiteiten ter voorbereiding op het daadwerkelijke operationele optreden.
- Bij risicobeheersing staat advisering over brandveiligheid centraal.

De GHOR-organisatie richt zich op het coördineren, regisseren en sturen van de geneeskundige hulp bij ongevallen en rampen.

Begroting 2019					
Programmabegroting GGD					
	Begroting 2017 geact.	**Realisatie 2017**	**Begroting 2018best**	**Begroting 2018 geact.**	**Begroting 2019**
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	7.934.627	7.934.627	8.250.804	8.343.324	8.343.324
Opbrengsten gemeenten individueel	12.315.778	12.219.189	12.315.778	13.012.594	13.012.594
Opbrengsten van het rijk	110.000	97.134	110.000	80.000	80.000
Directe opbrengsten incl NZA	4.130.711	6.119.796	4.154.640	4.504.277	4.504.277
Overige opbrengsten	0	84.908	0	66.631	66.631
Totaal baten	**24.491.116**	**26.455.653**	**24.831.222**	**26.006.826**	**26.006.826**
Lasten					
Salarislasten	16.413.834	17.004.813	16.281.091	18.160.560	18.160.560
Overige personeelskosten	867.005	1.122.151	860.569	860.771	860.771
Totaal personeelslasten	**17.280.839**	**18.126.964**	**17.141.660**	**19.021.331**	**19.021.331**
Huisvestingslasten	1.909.445	1.739.457	1.896.670	2.015.373	2.015.373
Informatie- en automatiseringslasten	1.092.001	1.071.968	1.084.441	1.142.559	1.142.559
Overige organisatielasten	-156.657	-156.657	-156.657	-157.923	-157.923
Totaal organisatielasten	**2.844.789**	**2.654.767**	**2.824.454**	**3.000.009**	**3.000.009**
Directe lasten m.b.t. output	799.411	916.529	799.411	836.707	836.707
Overige indirecte lasten	1.056.528	766.010	1.056.528	853.828	853.828
Afschrijvingen	154.116	76.564	157.483	164.536	164.536
Totaal materiële lasten	**2.010.055**	**1.759.104**	**2.013.422**	**1.855.071**	**1.855.071**
Totaal lasten	**22.135.682**	**22.540.835**	**21.979.537**	**23.876.410**	**23.876.410**
Saldo van baten en lasten	**2.355.434**	**3.914.818**	**2.851.685**	**2.130.416**	**2.130.416**
Saldo incidentele baten en lasten	571.971	-123.063	700.670	-56.590	-56.590
Saldo inter- en intersectorale financiering	1.775.531	1.775.527	2.149.335	2.185.325	2.185.325
Saldo financiële baten en lasten	7.933	6.193	1.682	1.683	1.683
Resultaat voor bestemming	**0**	**2.256.162**	**0**	**0**	**0**
Resultaat JGZ 0-4 Oost	**0**	**605.659**	**0**	**0**	**0**
Resultaat JGZ 0-4 West	**0**	**350.839**	**0**	**0**	**0**

GGD

De GGD voert de in de Wet Publieke Gezondheid omschreven taken uit. Centraal daarbij staat de opdracht de gezondheid van alle inwoners in Gelderland-Midden te bewaken, beschermen en bevorderen, in het bijzonder die van de meest kwetsbaren.

Om de hoofddoelstelling te realiseren voert GGD Gelderland-Midden een aantal taken uit. Deze taken zijn:

- Ondersteuning van gemeenten bij de ontwikkeling en uitvoering van het lokaal gezondheidsbeleid.
- Uitvoeren van taken die wettelijk aan GGD zijn opgedragen, zoals infectieziektebestrijding, medische milieukunde en technische hygiënezorg;
- Uitvoeren van overige taken die door een of meer gemeenten aan GGD zijn opgedragen zoals openbaar geestelijke gezondheidszorg en toezicht WMO;
- Uitvoering van jeugdgezondheidszorg van -9 maanden tot 18 jaar;
- Uitvoeren van taken voor derden, zoals politie en justitie en reizigers.

Begroting 2019					
Programmabegroting Ambulancezorg Gelderland Midden					
	Begroting 2017 geact.	**Realisatie 2017**	**Begroting 2018best**	**Begroting 2018 geact.**	**Begroting 2019**
Baten					
Opbrengsten gemeenten regionaal	133.558	133.558	133.558	133.558	133.558
Opbrengsten gemeenten individueel	0	0	0	0	0
Opbrengsten van het rijk	172.250	172.250	172.250	172.250	172.250
Directe opbrengsten incl NZA	17.203.768	17.919.333	17.378.589	19.466.777	19.466.777
Overige opbrengsten	613.344	1.344.336	1.125.633	720.970	720.970
Totaal baten	**18.122.920**	**19.569.477**	**18.810.030**	**20.493.555**	**20.493.555**
Lasten					
Salarislasten	12.677.643	13.438.855	13.269.012	13.437.429	13.437.429
Overige personeelskosten	476.916	555.377	474.748	477.806	477.806
Totaal personeelslasten	**13.154.560**	**13.994.232**	**13.743.760**	**13.915.235**	**13.915.235**
Huisvestingslasten	415.203	499.596	414.617	459.569	459.569
Informatie- en automatiseringslasten	237.469	254.696	234.769	241.155	241.155
Overige organisatielasten	34.787	34.787	34.787	48.509	48.509
Totaal organisatielasten	**687.459**	**789.079**	**684.173**	**749.233**	**749.233**
Directe lasten m.b.t. output	1.355.750	1.476.454	1.355.750	1.379.250	1.379.250
Overige indirecte lasten	627.850	824.459	627.850	638.800	638.800
Afschrijvingen	1.146.778	949.392	1.097.583	1.109.797	1.109.797
Totaal materiële lasten	**3.130.378**	**3.250.306**	**3.081.183**	**3.127.847**	**3.127.847**
Totaal lasten	**16.972.397**	**18.033.616**	**17.509.116**	**17.792.315**	**17.792.315**
Saldo van baten en lasten	**1.150.523**	**1.535.861**	**1.300.914**	**2.701.240**	**2.701.240**
Saldo incidentele baten en lasten	-76.141	415.681	52.652	1.401.733	1.401.733
Saldo inter- en intersectorale financiering	1.089.983	1.089.983	1.217.860	1.269.434	1.269.434
Saldo financiële baten en lasten	136.682	30.199	30.402	30.073	30.073
Resultaat voor bestemming	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Ambulancezorg

De ambulancevoorziening Gelderland-Midden biedt acute zorgverlening en besteld ambulancevervoer.

Toelichting mutaties op geconsolideerd niveau

In het kader van de begrotingsrechtmatigheid wordt bij het vaststellen van de begroting 2019 tevens de eerste actualisatie van de begroting 2018 aan het bestuur voorgelegd. Eventueel vindt naar aanleiding van de halfjaarrapportage over 2018 een tweede actualisatie plaats.

<u>In de actualisatie van de begroting 2018 zijn de navolgende posten opgenomen:</u>

Opbrengsten gemeenten regionaal
In de aangepaste begroting voor 2018 is de aanpassing van het aantal inwoners verwerkt (€ 77k).

Opbrengsten gemeenten individueel
De individuele bijdragen worden op basis van afstemming met individuele gemeenten bijgesteld. Zo leidt de terug verkoop van de kazerne in Doorwerth tot een verlaging van de brandweerbijdrage van de gemeente Renkum (€ 86k). De gemeente Renkum zal de structurele kosten van de kazerne binnen de gemeentelijke begroting realiseren.
De afbouw van het gemeentelijk maatwerk ten behoeve van het CJG vindt gefaseerd in vier jaar plaats. In 2018 is de bijdrage lager (€ 88k). In het maatwerk zijn extra taken in het kader van toezicht Wet maatschappelijk opvang opgenomen die leiden tot een verhoging van de gemeentelijke bijdragen (€ 141k).
Extra maatwerk bij de THZ en hogere tarieven in de forensische geneeskunde leiden tot een toename van inkomsten (€ 114k).
De uitbreiding met gedragswetenschappers bij de JGZ ten behoeve dienstverlening aan individuele gemeenten leidt tot meer inkomsten bij het maatwerk (€ 257k). Ook het feit dat de gemeente Nijkerk de 0-4 jarigen zorg heeft ondergebracht bij VGGM leidt tot meer inkomsten (€ 588k.)
Tenslotte zorgt de realisatie van de besparingsopdracht bij de JGZ (tot in totaal structureel € 675k) tot een verlaging van de gemeentelijke bijdragen in 2018 (€ 309k). De eerste tranche van de besparing is in 2017 reeds ingevuld.

Opbrengsten rijk
De bijdrage van het rijk muteert n.a.v. de lager dan geraamde in 2017 vastgestelde indexering.

Opbrengsten derden
De opbrengsten van derden muteren voornamelijk door het fors toegenomen budget voor het ambulance vervoer. Naar aanleiding van de landelijk beschikbaar gestelde extra middelen voor initiële opleidingen en extra inzet op basis van het landelijke macrobudget (S&B-middelen) wordt het budget voor de ambulancedienst met ruim € 2 mln. verhoogd.
De dienstverlening aan de stichting Veilig Thuis leidt voor VGGM tot extra inkomsten en daartegenover staan de kosten van de facilitaire ondersteuning (€ 143k).
Overige uitbreiding van specifieke activiteiten en indexering leiden tot de resterende stijging van inkomsten.

Overige opbrengsten
Door de lager geraamde FLO-kosten bij de ambulancedienst in 2018 dalen ook de specifieke voor dit doel toegewezen inkomsten (€ 338k).

Salarislasten
De invulling van de aanvullende middelen voor het ambulancevervoer bestaat voor een deel uit al ingevulde toename personele capaciteit en dat leidt tot hogere salariskosten (€ 655k). Het werven en opleiden van personeel is in 2018 topprioriteit. De FLO-kosten dalen (€ 338k).
De salarislasten bij de brandweer stijgen in 2017 conform de in begroting 2018 vastgelegde afspraak dat materiele budgetten worden ingezet voor aanvullende personele capaciteit.
De extra inzet bij de JGZ (o.a. Nijkerk JGZ 0-4, gedragsdeskundigen, implementatie doorontwikkeling, aanvullende inzet statushouders, opleiding taak herschikt werken door verpleegkundigen) leiden tot forse

meerkosten (€ 1.556k). Hetzelfde geldt voor de extra inzet bij het WMO toezicht, Technische Hygiënezorg en ander maatwerk voor gemeenten (€ 280k).
Tenslotte wordt een deel van de personeelskosten uit een voorziening gefinancierd (€ 430k). Het betreft het opvangen van personele knelpunten middels werk-naar-werk trajecten, outplacementtrajecten en ww-verplichtingen.

Overige personeelskosten
Bij de directe lasten is sprake van enkele kleine mutaties naar aanleiding van de gerealiseerde kosten.

Huisvestingslasten
De directe huisvestingslasten nemen toe voornamelijk door de toevoeging van de kosten voor de consultatiebureaus in het budgettair kader van de GGD en aanpassing van ambulanceposten.

Directe lasten m.b.t. de output
Bij de directe lasten is sprake van enkele kleine mutaties naar aanleiding van de gerealiseerde kosten.

Overige indirecte lasten
De indirecte kosten muteren voornamelijk door herschikking naar directe personeelskosten.

Afschrijvingen
Uit de actualisatie van het investeringsprogramma volgt een toename van de afschrijvingslasten. Met name de implementatie van de nieuwe ICT werkplekken leidt tot een stijging van de afschrijvingslasten.
De vervangingsinvesteringen van de brandweer zijn in 2018 lager. De ruimte in het budget voor afschrijvingslasten bij de brandweer (945k) wordt in 2018 incidenteel ingezet voor de afronding van projecten in het kader van afronden regionalisering, impuls natuurbrandbestrijding en voorbereiding omgevingswet.

Incidentele baten en lasten
Onder de incidentele baten en lasten zijn de navolgende posten opgenomen:

	Begroting 2017 geact.	Realisatie 2017	Begroting 2018best	Begroting 2018 geact.	Begroting 2019
Incidentele activatransacties					
extra afschrijvingen / verkoop	0	-546.107	0	0	0
Nog herschikken naar kostensoorten:					
stelpost activa	241.439	0	631.480	947.470	945.940
tijdelijke inzet stelpost activa				-189.663	-188.133
vier pijlers	0	0	181.166	0	0
Taakstellingen:					
saldoegalisaties	699.979	-109.643	540.466	41.770	221.183
afbouw CJG	49.340	0	48.422	27.500	0
Mutaties reserves en voorzieningen:					
huisvesting / FLO	-512.467	-198.172	-444.179	-538.033	-538.033
saldo ambulancevervoer	-126.141	0	2.652	1.351.734	1.351.734
personeelsvoorzieningen	0	880.926	0	-561.319	-561.319
brandmeldinstallaties	-292.775	-267.301	-292.775	-292.775	-292.775
tijdelijke financiering bevolkingszorg	-53.815	-53.815	-53.815	-53.413	0
projecten	0	-50.000	0	-130.000	-130.000
Structurele mutaties reserves en voorzieningen:					
voorziening KOD	-10.861	-13.420	-10.861	-10.861	-10.861
voorziening dubieuze debiteuren	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
	44.699	-307.532	652.556	642.410	847.736

Begroting 2019

De begroting 2019 zijn de mutaties uit de kaderbrief verwerkt. Alleen de autonome ontwikkelingen, in het bijzonder de stijging van de loonkosten en de prijzen, zijn verwerkt.

3.3 Inwonerbijdrage naar cluster

cluster	2018 Bestuur	2018 Actueel	2019 Bestuur
Loon/prijs	€ -	€ -	€ 0,31
GHOR	€ 0,86	€ 0,86	€ 0,86
JGZ	€ 7,52	€ 7,52	€ 7,52
Gezondheidsbew aking	€ 1,21	€ 1,21	€ 1,21
Epidemiologie			
Medisch Milieukunde	€ 0,61	€ 0,61	€ 0,61
Infectieziektenbestrijding	€ 2,79	€ 2,79	€ 2,79
Meldkamer	€ 0,20	€ 0,20	€ 0,20
Totaal	**€ 13,32**	**€ 13,32**	**€ 13,63**

De loon- en prijscompensatie wordt in de bestuursbegroting nog niet toegewezen aan de clusters. Dat vindt in de eerste actualisatie van de begroting plaats.

3.4 Gemeentelijke bijdragen aan brandweertaken

In het algemeen bestuur is de financieringsstructuur van de brandweer vastgesteld. De basis vormen de oorspronkelijk ingebrachte budgetten, waarbij de totale kosten worden verdeeld over de deelnemende gemeenten naar rato van de inbreng.
De in te brengen budgetten zijn in detail afgestemd met de gemeenten. Alleen door gemeenten geaccordeerde mutaties worden doorgevoerd . Dat zijn bijvoorbeeld hogere afschrijvingslasten voortvloeiend uit het investeringsprogramma.

3.5 Gecomprimeerde balansstaten

ACTIVA	31-12-17	31-12-16	PASSIVA	31-12-17	31-12-16
	€	€		€	€
Vaste activa			**Vaste passiva**		
Materiële vaste activa	34.136.750	31.875.241	***Eigen vermogen***	8.239.483	5.450.527
Financiële vaste activa	13.986	9.191	***Voorzieningen***	2.065.174	1.349.571
Totaal vaste activa	**34.150.736**	**31.884.432**	***Schulden met een rentetypische looptijd van één jaar of langer***	12.181.325	15.613.146
Vlottende activa			**Totaal vaste passiva**	**22.485.982**	**22.413.244**
Voorraden	48.458	32.351			
			Vlottende passiva		
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	9.445.301	17.247.157	***Netto vlottende schulden met een rentetypische looptijd < 1 jaar***	11.739.910	12.310.625
Liquide middelen	348.368	18.453			
			Overlopende passiva	11.049.186	16.189.677
Overlopende activa	1.282.215	1.731.154			
			Totaal vlottende passiva	**22.789.096**	**28.500.302**
Totaal vlottende activa	**11.124.342**	**19.029.116**			
TOTAAL	**45.275.078**	**50.913.548**	**TOTAAL**	**45.275.078**	**50.913.547**

De balanswaarden zijn gebaseerd op historische prijzen.

3.6 Reserves en voorzieningen

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden beschikt over de navolgende reserves:

	01-01-2017	Mutaties	31-12-2017
Algemene Bedrijfsreserve	*1.453.000*	*0*	1.453.000
Reserve aanvaardbare kosten RAV	645.583	*0*	645.583
Reserve aanvaardbare kosten CPA	31.278	*0*	31.278
Reserve onderhoud kazernes-gebruikersdeel	980.340	*-8.585*	971.755
Reserve Activa	929.816	*0*	929.816
Diverse bestemde reserves	526.181	*-78.442*	447.739
Bestemde reserves	*3.113.198*	*-87.027*	*3.026.171*
Nog te bestemmen resultaat 2016	*884.329*	*0*	*884.329*
Nog te bestemmen resultaat 2017	*0*	*2.875.983*	*2.875.983*
Totaal reserves en fondsen	**5.450.527**	**2.788.956**	**8.239.483**

Voorzieningen
De organisatie beschikt over de navolgende voorzieningen.

	01-01-2017	Mutaties	31-12-2017
Voorziening personeelsaangelegenheden	688.521	257.835	946.356
Voorziening boventalligheid brandweer	0	0	0
Voorziening PLB - RAV	495.000	468.629	963.629
Voorziening onderhoud gebouwen	99.001	0	99.001
Voorziening Kring Oostelijke Directeuren	67.049	-10.861	56.188
Totaal voorzieningen VGGM	**1.349.571**	**715.603**	**2.065.174**

3.7 Risicoparagraaf

Weerstandsvermogen

Aan de hand van de zogenaamde “kans x effect“ methode wordt jaarlijks in samenspraak met Deloitte een onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke risico’s en een kwantificering daarvan. Bij deze benadering wordt er een indicatie gegeven van het voor de organisatie benodigde weerstandsvermogen. Dit weerstandsvermogen wordt gevormd door de totale impact van de gekwantificeerde risico's te relateren aan de weerstandscapaciteit (zijnde het beschikbare eigen vermogen en de eventueel aanwezige stille reserves).
Eind 2013 is vastgesteld dat een weerstandsvermogen van € 1.453.000 toereikend is.

Risico’s

Bezuinigingen door het rijk
Het kabinet trekt extra geld uit voor veiligheid. Een belangrijk gedeelte daarvan gaat naar de politie. In het financieel perspectief van de veiligheidsregio’s en daarmee brandweerkorpsen is voor 2018 niet veranderd. De minister van VWS heeft in 2017 extra beschikbaar gesteld voor de spreiding en beschikbaarheid van ambulances.
Voor de periode na 2018 wachten wij de plannen van een nieuw kabinet af.

Bezuinigingen door gemeenten
De meeste van aan de VGGM deelnemende gemeenten zijn in de collegeperiode 2014-2018 genoodzaakt geweest om te buigen. VGGM heeft daaraan een bijdrage geleverd door na de regionalisering van de brandweer besparingen te realiseren. Voor de periode na 2018 wachten wij de plannen voor de collegeperiode 2018-2022 af.
Bij daling van de specifieke omzet uit maatwerk voor een individuele gemeente is afgesproken dat de spelregels van de gemeenschappelijke regeling voor afbouw in vier jaar gelden. Het risico van hoge frictiekosten neemt daarmee af omdat de directie van VGGM middels herschikking van capaciteit het probleem van boventalligheid van personeel weg kan nemen.

Toekomst ambulancedienst ongewis
In 2017 zijn door het Zorginstituut kwalitatieve kader geschetst voor de toekomst van de ambulancezorg in een Kwaliteitskader Spoedzorg. Het kader biedt een basis voor de feitelijke organisatie van de regionale spoedzorgketen door aan te reiken welke afspraken regionaal gemaakt moeten worden.
Nog niet duidelijk is welke rol zorgverzekeraars in de acute zorgketen krijgen toegewezen om de samenhang en de samenwerking tussen ketenpartners in de acute zorgketen te optimaliseren. Vanzelfsprekend is dit nauw gelieerd aan het vraagstuk van de mate van invloed van verzekeraars op de keuze van de partijen die in de regio’s ambulancezorg mogen aanbieden.

VGGM mag de ambulancezorg verzorgen tot 1 januari 2020. De minister van VWS heeft zich nog niet uitgesproken over de inrichting van het aanbestedingsproces voor een nieuwe concessieperiode. Mocht VGGM onverhoopt de vergunning verliezen dan ontstaan achterlatingskosten in het VGGM-concern.

Beroepsveiligheid brandweer
De komende jaren vindt diepgaand onderzoek plaats naar de relatie tussen brandbestrijding en de kans op kanker. De brandweerkorpsen in Nederland nemen vooruitlopend daarop preventieve maatregelen ter voorkoming van de ontwikkeling van kanker ten gevolge van brandbestrijding. De medewerkers van de korpsen zijn daar zelf zeer nadrukkelijk bij betrokken geweest. Een concrete maatregel is bijvoorbeeld het veel vaker wassen van brandweerkleding.
Risico's in termen van bijvoorbeeld een afnemende animo voor vrijwilligheid of claims in het kader van beroepsziekten zijn niet te kwantificeren.

Groot onderhoud brandweerkazernes
In 2012 is in de regionalisering van de brandweer de bestuurlijke keuze gemaakt de kazernes niet over te dragen aan de veiligheidsregio en in eigendom te laten van de gemeenten. Drie argumenten speelden daarbij een rol:
-Voor gemeenten vertegenwoordigen de kazernes een maatschappelijk en/of economische belang;
-VGGM wil zich te beperken tot het uitvoeren van de kerntaken en daar valt het beheer van onroerend goed niet onder. Liever maakt VGGM gebruik van de vastgoedkennis die bij gemeenten aanwezig is;
-De ontvlechting van de kazernes is niet eenvoudig omdat er op veel plaatsen sprake is van complicerende factoren zoals gedeeld gebruik met andere gemeentelijke diensten en/of nog af te wikkelen investeringen in nieuw- en verbouw.
In de lijn van bovenstaande keuze is het budget voor de kapitaallasten en het groot onderhoud bij de gemeente achtergebleven. In het budget voor de brandweer zijn de gebruikerslasten opgenomen (denk aan schoonmaakkosten, energie, klein onderhoud, etc.).
In 2016 is vastgesteld dat alle gemeenten het meerjarig onderhoudsplan voor de kazernes hebben vertaald naar het gemeentelijk budgettair kader. VGGM heeft in de jaarrekening 2016 een onderhoudsfonds gevormd voor het onderhoud dat door de gebruiker moet worden uitgevoerd.

Rechtspositie vrijwilligers brandweer
Per 1/1/2020 wordt de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren (Wnra) ingevoerd.
De ambtenarenstatus zal voor de meeste ambtenaren vervallen. Als de wet 1 op 1 van kracht wordt voor de vrijwilligers dan heeft dat grote financiële consequenties. Denk hierbij aan het opbouwen van pensioenrecht, doorbetaling bij ziekte, contract van minimaal 4 uur/week, ontslagrecht, WW verplichting bij ontslag, enz. Globaal wordt geschat dat de kosten voor de verloning vrijwilligers dan bij gelijkblijvende basisvergoeding ongeveer 30-40% gaat stijgen.
In de brandweerkamer wordt samen met de Ministers de mogelijkheid verkend de vrijwilligers uit de Wnra te houden.

Uitplaatsen meldkamer
Er komt één zelfstandige landelijke meldkamerorganisatie met maximaal 10 locaties: voor Oost Nederland in Apeldoorn. De eerste contouren van de feitelijk invulling van de meldkamer in Oost Nederland tekenen zich af. De financiële risico's voor VGGM zijn niet volledig in te schatten.

Projecten Medische Milieukunde
VGGM participeert in de Europese projecten en de projecten in de Academische Werkplaats. Voor deze projecten vindt afrekening aan het einde van de looptijd plaats. Dat betekent dat tussentijds geen financieel resultaat in de exploitatie zichtbaar wordt. Tussentijds wordt binnen VGGM vastgesteld of kosten die zijn gemaakt ook subsidiabel zijn. Dat is een toets op de rechtmatigheid. Bij afronding van een project kan het wel zo zijn dat VGGM hogere kosten heeft moeten maken door in het bijzonder meer capaciteit voor een project in te zetten. Dat is een vraagstuk van doelmatigheid.

Veilig Thuis
In 2017 is de stichting Veilig Thuis Gelderland-Midden opgericht. Deze stichting wordt onder de bestuurlijke verantwoordelijkheid van VGGM gebracht. Er zal geen sprake zijn van financiële verwevenheid tussen de stichting en de gemeenschappelijke regeling. De financieringsstromen en vermogensbestanddelen blijven in de toekomst strikt gescheiden. Dit beperkt de risico's voor de gemeenschappelijke regeling.

Nacalculatie ambulancezorg
De formele afwikkeling van de nacalculaties van de ambulancezorg over 2017 heeft nog niet plaatsgevonden.

3.8 Onderhoud kapitaalgoederen

Het groot onderhoud aan brandweerkazernes en de overige VGGM panden vindt door de eigenaar plaats. Het onderhoud van het brandweermaterieel vindt voor een groot deel in eigen beheer plaats.

3.9 Verbonden partijen

Conform het BBV dient bij een verbonden partij sprake te zijn van een bestuurlijk én financieel belang. VGGM kent geen verbonden partijen.

4. Meerjarenbegroting

4.1. Financiële ontwikkelingen in periode 2018– 2022

Het maken van een meerjarenraming heeft voor Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden niet zo veel toegevoegde waarde. Dat komt omdat het budgettair kader in de verschillende financieringsstromen op jaarbasis wordt vastgesteld. Het verloop van de kosten in de verschillende domeinen wordt vervolgens op het budgettair kader afgestemd. Het is natuurlijk wel van belang waar mogelijk te anticiperen op de meerjarige ontwikkelingen.

De navolgende ontwikkelingen in de financieringsstromen zijn in meerjarig perspectief van belang:

- Voor 2015 heeft de herijking van de landelijke verdeelsystematiek van de rijksbijdrage voor rampenbestrijding & crisisbeheersing en de btw-compensatie plaatsgehad. Het is niet de verwachting dat binnen afzienbare tijd opnieuw een herijking plaats gaat vinden. Er wordt in het kader van de financiering van de beheerskosten van de landelijke meldkamerorganisatie wel nagedacht over een korting op de rijksbijdrage vanaf 2020. Daar staat tegenover dat de beheerskosten van de meldkamer van VGGM wegvallen. Uitgangspunt is dat dit een budgettair neutrale operatie betreft.
- De gemeentelijke bijdrage voor de brandweer is in 2017 – drie jaar na de regionalisering- herijkt. De structurele budgettaire ruimte maakt het mogelijk de knelpunten uit de regionalisering van de brandweer op te vangen.
  In meerjarig perspectief vanaf 2023 tekent zich een tekort in het investeringsprogramma van de brandweer af. Het budget voor afschrijvingslasten van € 4,5 mln. wordt vanaf 2013 met € 300.000 overschreden. Dit komt omdat een aantal materiele voorzieningen fors in prijs stijgen en de btw-lasten niet langer kunnen worden verrekend. Er is gelukkig tijd voor heroverweging van de aard en de omvang van de materiele voorzieningen in de regio.
- De inwonerbijdrage voor de GGD is in Gelderland-Midden relatief laag omdat gemeenten via het aanvullen van het regionaal aanbod met maatwerk vanuit de GGD een lokale inkleuring geven aan hun gezondheidsbeleid. De verwachting is dat het inwoneraantal in onze regio licht blijft stijgen. Gelderland-Midden is geen krimpregio maar is er naar verwachting geen sprake van een forse inwonergroei.
- Het bekostigingssysteem voor de jeugdgezondheidszorg wordt in 2020 geëvalueerd. Vanaf 2021 kan een nieuwe systematiek gaan gelden.
- De financiële betekenis voor VGGM van het GGD maatwerk voor individuele gemeenten is groot. Het inzicht in de ontwikkeling van het maatwerk in de periode 2018 t/m 2022 is in onvoldoende mate aanwezig omdat er geen meerjarige afspraken met gemeenten worden gemaakt. Voor de meerjarenbegroting is het uitgangspunt consolidatie van het niveau van 2018.
  Er tekenen zich twee ontwikkelingen af die op termijn van invloed zijn op het aanbod vanuit de GGD aan gemeenten. In de eerste plaats is er in een aantal gemeenten sprake van ontgroening en vergrijzing. Dat beïnvloedt het lokaal aanbod van de jeugdgezondheidszorg. In de tweede plaats vragen gemeenten steeds meer naar een specifiek op de problematiek in hun wijken toegesneden dienstverleningspakket. De GGD moet investeren in de differentiatie van dat aanbod.
- Het budget voor de ambulancedienst is de resultante van de onderhandelingen met de zorgverzekeraars in de regio. De uitkomsten van die onderhandelingen zijn vertaald naar de geactualiseerde begroting 2018 en de begroting 2019. Vooralsnog gaan we er van uit dat het vastgestelde niveau wordt gecontinueerd.
  De opdracht voor de komende jaren is het werven en vasthouden van medisch personeel. Het kan zijn dat deze opdracht door het kabinet Rutte III wordt vertaald in extra middelen.
- In alle taakvelden van de VGGM is de ontwikkeling van de loonkosten de komende jaren een aandachtspunt. De krapte op de arbeidsmarkt wordt in het bijzonder zichtbaar bij het aantrekken en vasthouden van medisch personeel. Dat zal de kosten omhoog stuwen. Daarnaast is het aannemelijk dat de economisch groei in Nederland zichtbaar wordt in hogere cao-lonen. Tot slot kan de Wet Normalisering Rechtspositie Ambtenaren gevolgen hebben voor de rechtspositie van de vrijwilligers bij de brandweer.

5. Bijlagen

Bijlage 5.1. Artikel 31/32/33/35 Gemeenschappelijke regeling VGGM

Artikel 31 Begroting

1. Met inachtneming van de artikelen 34, 34a, 34b en 35 van de Wet Gemeenschappelijke regelingen en – voor zover van toepassing – het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten
   a. zendt het dagelijks bestuur jaarlijks vóór 1 april de ontwerpbegroting en de ontwerp-meerjarenraming van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden voor het komende kalenderjaar, vergezeld van een behoorlijke toelichting, toe aan de raden van de deelnemende gemeenten;
   b. geeft het dagelijks bestuur de raden van de deelnemende gemeenten acht weken na toezending gelegenheid om bij het dagelijks bestuur hun zienswijze over de ontwerpbegroting en meerjarenraming naar voren te brengen. Het dagelijks bestuur voegt de commentaren, waarin deze zienswijzen zijn vervat, en eventueel een nota van wijzigingen, bij de ontwerpbegroting en de meerjarenraming, zoals deze aan het algemeen bestuur worden aangeboden;
   c. stelt het algemeen bestuur de begroting en de meerjarenraming vast vóór 1 juli van het jaar, voorafgaande aan het jaar waarvoor de begroting moet dienen;
   d. stuurt het algemeen bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming toe aan de raden van de deelnemende gemeenten, die de in deze begroting voor de gemeente als bijdrage in de kosten van de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden geraamde bedragen in de gemeentebegroting voor het betreffende jaar opnemen;
   e. zendt het dagelijks bestuur de vastgestelde begroting en de meerjarenraming binnen twee weken na de vaststelling doch in ieder geval vóór 15 juli aan gedeputeerde staten. In het geval de begroting niet in evenwicht is en het niet aannemelijk is dat in de eerstvolgende jaren een evenwicht wordt bereikt, verzoekt het dagelijks bestuur daarbij om goedkeuring van gedeputeerde staten. Van de goedkeuring doet het dagelijks bestuur mededeling aan het algemeen bestuur en de deelnemende gemeenten.
2. Het bepaalde in dit artikel is van overeenkomstige toepassing op besluiten tot wijziging van de begroting.

Artikel 32 Bijdragen van de gemeenten

1. In de begroting wordt aangegeven welke bijdrage elke deelnemende gemeente verschuldigd is voor het jaar waarop de begroting betrekking heeft. De berekening van deze bijdragen vindt plaats op basis van het inwonertal op 1 januari van het jaar, voorafgaand aan dat waarvoor de bijdrage verschuldigd is, vastgesteld door het Centraal Bureau voor de Statistiek.
2. De deelnemende gemeenten betalen bij wijze van voorschot jaarlijks voor 16 januari en 16 juli telkens de helft van de verschuldigde bijdrage, genoemd in lid 1. Bij niet tijdige betaling is de wettelijke interest verschuldigd.
3. De deelnemende gemeenten betalen de bijdragen, bedoeld in lid 1, op basis van facturen, die de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden hen daartoe zal toezenden.
4. De deelnemende gemeenten dragen er zorg voor dat de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden te allen tijde over voldoende middelen beschikt om aan zijn verplichtingen te kunnen voldoen.

Artikel 33 Jaarstukken

1. Het dagelijks bestuur legt aan het algemeen bestuur over elk begrotingsjaar verantwoording af over het door hem gevoerde beleid, onder overlegging van de jaarrekening en het jaarverslag. Het dagelijks bestuur voegt daarbij de stukken, bedoeld in artikel 30, derde lid.
2. De jaarstukken, genoemd in lid 1, voldoen aan het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten, voor zover van toepassing.
3. In de jaarrekening wordt het door elk van de deelnemende gemeenten over het desbetreffende jaar werkelijk verschuldigde bedrag opgenomen.
4. De in het eerste lid bedoelde stukken liggen, zodra zij aan het algemeen bestuur zijn overgelegd, voor een ieder ter inzage en zijn algemeen verkrijgbaar. Van de terinzagelegging en de verkrijgbaar stelling wordt openbaar kennisgegeven. Het algemeen bestuur beraadslaagt over de jaarrekening en het jaarverslag niet eerder dan twee weken na de openbare kennisgeving.
5. Het algemeen bestuur stelt de jaarstukken vast voor 1 juli volgende op het jaar waarop deze betrekking hebben. Het dagelijks bestuur zendt de door het algemeen bestuur vastgestelde jaarstukken binnen twee weken aan gedeputeerde staten.
6. Vaststelling van de jaarrekening strekt het dagelijks bestuur tot décharge, behoudens later in rechte gebleken valsheid in geschrifte of andere onregelmatigheden.

Artikel 35 Toetreding en uittreding

1. Toetreding en uittreding van gemeenten is mogelijk na wijziging van de indeling van gemeenten in regio's volgens de bijlage bij artikel 8 van de Wet veiligheidsregio's.
2. Het algemeen bestuur regelt de procedure en alle gevolgen van de toetreding of de uittreding en kan voorwaarden verbinden aan de toetreding of uittreding. Bij uittreding geldt als uitgangspunt dat de uittredende gemeente de kosten draagt die het rechtstreekse gevolg zijn van de uittreding en dat de overige gemeenten geen financieel nadeel van de uittreding ondervinden.

Bijlage 5.2. Afkortingenlijst

AMvB	Algemene Maatregel van Bestuur
AOV	Ambtenaar Openbare Veiligheid
B&W	Burgemeester en Wethouders
BDUR	Brede Doeluitkering Rampenbestrijding
BMI	Brandmeldinstallatie
CAO	Collectieve Arbeidsovereenkomst
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COA	Centraal Orgaan Opvang Asielzoekers
CPA	Centrale Post Ambulancevervoer
DB	Dagelijks Bestuur (van de gemeenschappelijke regeling)
DRO	Doorontwikkeling Repressieve Organisatie
IKB	Individueel Keuzebudget
FLO	Functioneel Leeftijd Ontslag
fte	Formatieve eenheid
GGD	Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke Gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
IFV	Instituut voor Fysieke Veiligheid
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KOD	Kring Oost Directeuren
LCMS	Landelijk Crisis Management Systeem
LMO	Landelijke Meldkamer Organisatie
NZA	Nederlandse Zorgautoriteit
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
PLB	Persoonlijke Levensfase Budget
RAK	reserve aanvaardbare kosten
RAV	Regionale Ambulance Voorziening
RIVM	Rijksinstituut Volksgezondheid en Milieu
SOA	Seksueel Overdraagbare Aandoeningen
St. PG	Stichting Publieke Gezondheid
VGGM	Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden
VGZ	(sector) Volksgezondheid
VNG	Vereniging Nederlandse Gemeenten
VTV	Volksgezondheid Toekomst Verkenning
VVT	(cao) Verpleging, Verzorging en Thuiszorg

VWS	(Ministerie van) Volksgezondheid Welzijn en Sport
V&J	(Ministerie van) Veiligheid en Justitie
WMO	Wet Maatschappelijke Ontwikkeling

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
T.a.v. dagelijks bestuur
Postbus 5364
6802EJ ARNHEM

datum	:	1 mei 2018
uw brief van	:	29 maart 2018
zaaknummer	:	Z/18/036288
onderwerp	:	Zienswijze jaarstukken VGGM

Geacht bestuur,

U heeft ons gevraagd om voor 1 juni 2018 een reactie te geven op de conceptjaarstukken 2017 en de ontwerpbegroting 2019 van VGGM. Procedureel is het voor de gemeente Duiven niet mogelijk om voor 1 juni 2018 een zienswijze van de gemeenteraad in te dienen. De gemeenteraad van Duiven vergadert op 12 juni 2018.

Wij reageren daarom alvast als college op de toegezonden stukken.
Mocht de gemeenteraad later afwijkend oordelen, dan laten wij u dat weten.

Conceptjaarrekening 2017
Met genoegen hebben wij kennis genomen van het forse positieve resultaat.
Wij begrijpen de reserveringen voor bij elkaar € 600.000,-, maar zijn van mening dat deze via de begroting inzichtelijk gemaakt hadden moeten worden ten behoeve van een integrale afweging. Tevens vragen wij ons af waarom deze uitgaven niet binnen het bestaande budgettaire kader plaats kunnen vinden. Verder bepleiten wij de vorming van een adequate voorziening op basis van een concrete calculatie in plaats van een reserve. Wij zien een omzetting van reserve naar voorziening graag in de begroting terug.

Ontwerpbegroting 2019
Wij stemmen in met de ontwerpbegroting 2019.

Met vriendelijke groet,

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes
secretaris

drs. H.B.I. (Rik) de Lange
burgemeester

GEMEENTE ZEVENAAR

Gemeente Duiven
t.a.v college van burgemeester en wethouders
Postbus 6 6920 AA Duiven

datum	26 april 2018
zaaknummer	Z/18/302537 /UIT/18/834544
onderwerp	Conceptbesluit Zevenaar omtrent conceptjaarstukken 2017 en ontwerpbegroting 2019 Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
bijlage	Z/18/302537INT/18/832335
contactpersoon	Thijs Barten

Geacht College,

Op 29 maart jl. hebben we vanuit de VGGM het verzoek gekregen een zienswijze van de raad over de conceptjaarrekening 2017 en ontwerpbegroting 2019 kenbaar te maken. Dit moet voor 1 juni 2018 bij de VGGM bekend zijn.
In tegenstelling tot de afgelopen jaren zijn we voornemens onze raad voor te leggen in de zienswijze niet in te stemmen met de conceptjaarrekening 2017 en beleidsneutrale ontwerpbegroting 2019. We stellen voor in de zienswijze de volgende voorwaarden op te nemen:

a. het jaarrekeningresultaat niet wordt bestemd maar in zijn geheel terugvloeit naar de gemeenten; de VGGM op te dragen de taken die gekoppeld waren aan de inzet van (een deel van) het jaarrekeningresultaat binnen de voorgelegde begroting 2019 opnemen zonder de begrotingsruimte te vergroten.
b. wanneer er aanpassingen volgen in de begroting van 2019 (vermoedelijk in het najaar van 2018), deze in eerste plaats gedekt worden binnen de huidige begroting, gezien de incidentele voordelige resultaten van de afgelopen jaren van de budgetten brandweer en GGD.

In bijgevoegd raadsvoorstel kunt u de motivering van onze voorgestelde zienswijze vinden. Wij willen u oproepen kennis te nemen van onze zienswijze en hopen dat u de deze zienswijze wilt steunen. Het staat u vrij gebruik te maken van ons raadsvoorstel en voorgestelde zienswijze.

Met hartelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Michel Tromp

De burgemeester
Ella Schadd-de Boer

i.a.a. Griffie

Z0209393F7D

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

Z/18/302537 INT/18/832335

onderwerp	Raadsvoorstel Conceptjaarstukken 2017 en ontwerpbegroting 2019 Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
zaaknummer	Z/18/302537
documentnummer	INT/18/832335
datum raadsvergadering	30 mei 2018
portefeuillehouder	mr. P. Schadd-de Boer
datum B&W	24 april 2018
nummer B&W advies	Z/18/302537/ADV/18/831332
behandelend ambtenaar	Thijs Barten en Astrid Peters
telefoon	0316-595580
behandeling in raadscommissie	Commissie Middelen

1. Samenvatting

De gemeente Zevenaar heeft samen met 14 andere gemeenten taken op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, publieke gezondheidszorg, ambulancezorg alsmede rampenbestrijding en crisisbeheersing ondergebracht in de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). Jaarlijks stelt de VGGM financiële stukken op (begroting en jaarrekening) waar de raad zijn zienswijze over kan geven. Wij stellen de raad voor om onder voorwaarden in te stemmen met de financiële stukken.

2. Raadsvoorstel

Wij adviseren u om:

1. Niet in te stemmen met de conceptjaarrekening 2017 VGGM inclusief de bijbehorende verdeling en bestemming van het voordelige resultaat;
2. Niet in te stemmen met de beleidsneutrale ontwerpbegroting 2019 VGGM
3. Aanvullende voorwaarden stellen dat:
    a. het jaarrekeningresultaat niet wordt bestemd maar in zijn geheel terugvloeit naar de gemeenten; de VGGM op te dragen de taken die gekoppeld waren aan de inzet van (een deel van) het jaarrekeningresultaat binnen de voorgelegde begroting 2019 opnemen zonder de begrotingsruimte te vergroten.
    b. wanneer er aanpassingen volgen in de begroting van 2019 (vermoedelijk in het najaar van 2018), deze in eerste plaats gedekt worden binnen de huidige begroting, gezien de incidentele voordelige resultaten van de afgelopen jaren van de budgetten brandweer en GGD.
    c. de VGGM aandacht heeft voor de beschikbaarheid, bereikbaarheid en aanrijdtijden van hulpdiensten voor afgelegen kernen en het buitengebied;
4. Deze zienswijze aan de VGGM kenbaar te maken.

3. Waarom naar de raad

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt waaraan gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen, onder andere met betrekking tot de procedure voor de begroting en jaarrekening van het openbaar lichaam. Als gevolg van artikel 35 Wgr zendt de VGGM de ontwerpbegroting 2019 aan de deelnemende gemeenten acht weken voor vaststelling door het algemeen bestuur van de VGGM. De gemeenteraad kan zijn zienswijze over de conceptjaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019 naar voren brengen voordat deze in het algemeen bestuur van de VGGM van 4 juli 2018 worden behandeld. Het

algemeen bestuur zal, gehoord de zienswijzen van de gemeenteraden, op 4 juli 2018 de jaarrekening 2017 en begroting 2019 definitief vaststellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Wij willen uw raad in de gelegenheid stellen om uw zienswijze te geven over de ontwerpbegroting en conceptjaarrekening om invloed te houden op de taken, te behalen doelstellingen en financiën van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Het positief behaalde resultaat moet in zijn geheel terugvloeien naar de gemeente

Het totale resultaat over 2017 bedraagt € 2.876.000. Het betreft door de VGGM omschreven incidentele voordelen. Positieve posten in het resultaat zijn onder meer het renteresultaat, investeringsprogramma brandweer, verkoop materieel, vergoeding vrijwilligers en indirecte kosten JGZ.
De voorgestelde resultaatbestemming is als volgt:

Te bestemmen resultaat 2017	€ 2.875.983
a. Bestemming tgv reserve onderhoud consultatiebureaus-gebruikersdeel	€ 250.000
b. Bestemming tgv reserve nieuwe werkplekomgeving ICT	€ 350.000
c. resultaat veiligheid verdelen naar rato van het ingebracht budget 2017 voor de brandweer per gemeente	€ 371.540
d. resultaat GGD (exclusief 0-4 jr) + Facza verdelen naar rato van de inwoneraantallen	€ 1.285.445
e. resultaat GGD 0-4 jaar verdelen naar rato van inbreng	€ 618.998

In het voorstel vindt de verdeling van het resultaat over de gemeenten plaats naar rato van het ingebracht budget voor het brandweer-deel en naar rato van de inwoneraantallen voor het GGD-deel.
De verantwoording van het terug te ontvangen bedrag (Zevenaar en Rijnwaarden samen € 147.433) vindt plaats in de 2e voortgangsrapportage 2018. Dit zijn de bedragen die genoemd zijn onder c., d. en e. in de bovenstaande tabel.
Wij willen uw raad voorstellen om ook de bedragen die nu nog genoemd staan als gereserveerde bestemmingen (onder a. en b.) uit te keren aan de gemeenten naar rato van inwoners. Een totaalbedrag van €600.000,-.
De afgelopen jaren hebben we op de budgetten brandweer en GGD elk jaar een teruggave mogen ontvangen. Deze worden ieder jaar aangemerkt als incidentele teruggave. Wij zien geen noodzaak dat de VGGM deze reservering op pot. Richting de toekomst zijn er structurele besparingen mogelijk op de budgetten van de brandweer en de GGD. We willen de VGGM aansporen om in de toekomst een sluitende begroting voor te leggen aan de gemeenten.

Afrekening resultaat 2017

	Veiligheid obv inbreng	GGD-Facza obv inwoners	JGZ 0-4 jr obv inbreng	Totaal
Arnhem	€ 107.394-	€ 293.063-	€ 148.641-	€ 549.098-
Barneveld	€ 33.343-	€ 105.629-	€ 55.466-	€ 194.438-
Doesburg	€ 6.554-	€ 21.598-	€ 13.194-	€ 41.346-
Duiven	€ 7.657-	€ 48.456-	€ 28.830-	€ 84.943-
Ede	€ 60.163-	€ 214.202-	€ 115.658-	€ 390.023-
Lingewaard	€ 18.236-	€ 87.546-	€ 46.165-	€ 151.947-
Nijkerk	€ 25.866-	€ 78.495-	€ -	€ 104.361-
Overbetuwe	€ 20.353-	€ 89.551-	€ 47.689-	€ 157.593-
Renkum	€ 16.979-	€ 59.547-	€ 27.893-	€ 104.419-
Rheden	€ 25.135-	€ 83.496-	€ 39.673-	€ 148.303-
Rozendaal	€ 735-	€ 2.854-	€ 1.818-	€ 5.406-
Rijnwaarden	€ 6.642-	€ 20.702-	€ 11.490-	€ 38.835-
Scherpenzeel	€ 4.461-	€ 18.155-	€ 11.808-	€ 34.425-
Wageningen	€ 14.915-	€ 72.089-	€ 24.818-	€ 111.822-
Westervoort	€ 7.691-	€ 28.581-	€ 14.155-	€ 50.427-
Zevenaar	€ 15.416-	€ 61.481-	€ 31.702-	€ 108.598-
	€ 371.540-	**€ 1.285.445-**	**€ 618.998-**	**€ 2.275.983-**

2.1 Conceptbegroting 2019 is beleidsarm
Voor 2019 is een beleidsneutrale ontwerpbegroting opgesteld, met alleen een verhoging voor loon- en prijsindex. De reden van de VGGM hiervoor is dat er geen of onvoldoende zicht op het beleid van het Rijk en op nieuwe beleidsinitiatieven van gemeenten, gelet op de nieuwe colleges. De VGGM zal daartoe na de zomerperiode van 2018 in nauwe samenspraak met beleidsambtenaren een meerjarig perspectief schetsen. Het kan zijn dat dat leidt tot aanpassingen in de begroting voor 2019. Een eventuele wijziging van de begroting wordt in het najaar 2018 voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Wanneer deze wijziging in het najaar van 2018 wordt voorgelegd is er geen gelegenheid meer om deze wijzigingen op te nemen in de gemeentelijke begroting van 2019. Een eventuele verhoging c.q. wijziging wordt meegenomen in de 2e voortgangsrapportage 2018. De eerstvolgende integrale financiële en beleidsmatige afweging is dan pas in het voorjaar 2019 bij de kadernota te maken. Dit is ons inziens niet wenselijk.
Voorstellen voor nieuw beleid van de VGGM in het najaar van 2018 moeten naar onze mening in eerste instantie bekostigd worden via een herschikking van de bestaande begroting, dan wel uit de eerder opgebouwde reserves.

De inwonerbijdragen 2019 ten opzichte van 2018 stijgen met de loon-/prijscompensatie, het gaat om afgerond ± 2%. De bijdrage GGD/GHOR komt uit op € 13,63 per inwoner, de bijdrage Basisaanbod JGZ 0-4 jarigen wordt € 56,80 per inwoner 0-18 jaar. De brandweerbijdrage van Zevenaar stijgt naar totaal € 2.304.974. De financiële gevolgen, dat wil zeggen verhoging van ± 2%, zijn in de kadernota als autonome verhoging verwerkt. Aan deze verplichting zullen we voldoen.

3.1 Aandachtspunten VGGM in 2019
In de beleidsneutrale ontwerpbegroting zijn wel enkele aandachtspunten binnen VGGM beschreven. Deze willen we onder uw aandacht brengen.

Volksgezondheid
In het kader van Volksgezondheid zijn er een tweetal ontwikkelingen waar de VGGM het aankomende jaar aandacht voor heeft:

Verwarde personen
Het thema personen met verward gedrag staat hoog op de politiek bestuurlijke en ambtelijke agenda. VGGM voert op meerdere terreinen (o.a. openbare geestelijke gezondheidszorg, meldkamer en ambulancezorg) activiteiten uit. De financiering loopt via specifieke subsidies en de bijdrage van zorgverzekeraars. Zevenaar is aangehaakt bij deze regionale overleggen en probeert de inrichting van de interne organisatie aan te laten sluiten op deze regionale ontwikkelingen.

Spoedritten ambulance
In de afgelopen jaren groeit het volume ambulancezorg fors in de regio Gelderland-Midden. Deze groei laat zich zien in de absolute toename van het aantal inzetten en de relatief grote stijging van het aandeel spoedinzetten (over de laatste 3 jaren een groei van 20% spoedritten).
Ambulancezorg wordt -binnen een jaarlijks door de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) bepaald macrobudget- gefinancierd uit verzekeringsgeld door de zorgverzekeraars. Minister Schippers heeft in 2017 het macrobudget verhoogd en de verzekeraars de opdracht heeft gegeven er voor te zorgen dat alle ambulancediensten gaan voldoen aan de prestatienormen m.b.t. het spoedvervoer. In dit kader hebben de ambulancediensten per 2017 en 2018 toegang gekregen tot extra, structurele gelden waarmee zij meer mensen kunnen opleiden en meer mensen kunnen inzetten voor het uitbreiden van de paraatheid. Dit geldt vanaf 2017 gedeeltelijk en vanaf 2018 volledig ook voor onze dienst.

<u>Brandweer</u>
Voor de brandweer staan er geen specifieke aandachtpunten benoemd in de begroting. Er worden wel enkele landelijke ontwikkelingen genoemd waar ook binnen de VGGM aandacht voor is. Het gaat om:

- De omgevingswet: De invoering van de wet zal implicaties hebben voor de adviserende en controlerende rol van de brandweer en de GGD op het gebied van bouwen, milieu en ruimtelijke ordening
- Landelijke meldkamerorganisatie: Er komt een meldkamerorganisatie op 10 locaties. Voor het realiseren van de nieuwe landelijke meldkamerorganisatie is op onderdelen aanpassing van de wetgeving noodzakelijk. De meldkamer, nu gevestigd in Arnhem verhuist naar Apeldoorn.
- Arbeidshygiëne brandweer: Dit thema is landelijk opgepakt en ook binnen VGGM staat dit onderwerp hoog op de agenda. Het plan van aanpak 'schoon werken bij brand' is in 2016 geïmplementeerd. De komende jaren worden aanvullende maatregelen getroffen.

<u>Bevolkingszorg</u>
Bevolkingszorg binnen de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden is in ontwikkeling. Het streven is bij het vaststellen van de begroting voor 2019 in de vergadering van het algemeen bestuur in juli 2018, concrete voorstellen aan te bieden. Doelstelling is een eigentijdse en professionele bevolkingszorg, die inspeelt op de behoefte van inwoners voor, tijdens en na een incident. Het motto dat daaraan gekoppeld is regionaal als het kan, lokaal als het moet. Hiermee onderstrepen we het uitgangspunt dat we meer taken regionaal willen organiseren. Deze ontwikkeling is nog niet meegenomen in voorliggende begroting, echter in de kadernota van de gemeente Zevenaar is voorgesteld voor het onderwerp bevolkingszorg € 20.000 beschikbaar te stellen, zodat de te verwachten extra kosten opgevangen kunnen worden.

Alternatieven

1.1 Instemmen met de jaarrekening
De VGGM heeft over 2017 een positieve resultaat behaald van € € 2.876.000. Wanneer we instemmen met de jaarrekening 2017 wordt daarvan €2.276.000,verdeeld naar rato van de inwonersbijdrage, voor Zevenaar en Rijnwaarden samen € 147.433. Dit betekent dat er €600.000,- naar de reserves van VGGM gaat. Wij zijn van mening dat VGGM hier een onnodige reserve mee opbouwt en dit bedrage eveneens moet uitkeren aan de deelnemende gemeenten.

2.1 Instemmen met de beleidsneutrale ontwerpbegroting 2019
Voor 2019 is een beleidsneutrale ontwerpbegroting opgesteld. Wanneer we niet instemmen met de begroting 2019 betekent dit dat structureel nieuw beleid zoals verwacht voorgesteld wordt in het najaar van 2018 nu ingevuld gaat worden met incidentele middelen. Echter wordt jaarlijks het jaarrekeningresultaat (deels) direct bestemd. Dat betekent dat er feitelijk nog ruimte in de begroting zit om de gevraagde activiteiten uit te voeren binnen de begroting.

3.1 Uitruktijden Regionale Ambulancevoorziening Gelderland Midden
Het aantal spoedritten van de Ambulancezorg in Gelderland-Midden zijn de afgelopen jaren gestegen. Daarnaast is er extra financiering ter beschikking gekomen zodat alle ambulancediensten gaan voldoen aan de prestatienormen m.b.t. het spoedvervoer. Onderzoek van de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) liet zien dat de norm van opkomsttijden voornamelijk in de voormalige gemeente Rijnwaarden in 2017 onder het regionale en landelijk gemiddelde ligt. Vanuit de gemeente vragen we aandacht voor de aanrijtijden op 'het Gelders Eiland'. Er moet extra aandacht zijn voor de normtijden in dat gebied van de regio zodat de normtijden vaker behaald worden.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Door middel van een brief zal de zienswijze van uw raad aan de VGGM kenbaar worden gemaakt. Evaluatie is niet van toepassing.

7. Communicatie
Communicatie over de conceptjaarrekening en de ontwerpbegroting ligt bij de VGGM.

8. Kosten, baten en dekking
Wanneer het volledige positieve resultaat wordt uitgekeerd zoals wordt voorgesteld ontvangt de gemeente Zevenaar bovenop de voorgestelde uitkering van € 147.433 (voor de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar samen), een uitkering naar rato van de inwonersbijdrage van de totale €600.000.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Michel Tromp	Ella Schadd-de Boer

GEMEENTE ZEVENAAR

Gemeente Duiven
t.a.v griffie
Postbus 6 6920 AA Duiven

datum	26 april 2018
zaaknummer	Z/18/302537 /UIT/18/834544
onderwerp	Conceptbesluit Zevenaar omtrent conceptjaarstukken 2017 en ontwerpbegroting 2019 Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
bijlage	Z/18/302537INT/18/832335
contactpersoon	Thijs Barten

Geacht College,

Op 29 maart jl. hebben we vanuit de VGGM het verzoek gekregen een zienswijze van de raad over de conceptjaarrekening 2017 en ontwerpbegroting 2019 kenbaar te maken. Dit moet voor 1 juni 2018 bij de VGGM bekend zijn.
In tegenstelling tot de afgelopen jaren zijn we voornemens onze raad voor te leggen in de zienswijze niet in te stemmen met de conceptjaarrekening 2017 en beleidsneutrale ontwerpbegroting 2019. We stellen voor in de zienswijze de volgende voorwaarden op te nemen:

a. het jaarrekeningresultaat niet wordt bestemd maar in zijn geheel terugvloeit naar de gemeenten; de VGGM op te dragen de taken die gekoppeld waren aan de inzet van (een deel van) het jaarrekeningresultaat binnen de voorgelegde begroting 2019 opnemen zonder de begrotingsruimte te vergroten.
b. wanneer er aanpassingen volgen in de begroting van 2019 (vermoedelijk in het najaar van 2018), deze in eerste plaats gedekt worden binnen de huidige begroting, gezien de incidentele voordelige resultaten van de afgelopen jaren van de budgetten brandweer en GGD.

In bijgevoegd raadsvoorstel kunt u de motivering van onze voorgestelde zienswijze vinden. Wij willen u oproepen kennis te nemen van onze zienswijze en hopen dat u de deze zienswijze wilt steunen. Het staat u vrij gebruik te maken van ons raadsvoorstel en voorgestelde zienswijze.

Met hartelijke groet,
Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris	De burgemeester
Michel Tromp	Ella Schadd-de Boer

i.a.a. Griffie

Z0209393F7D

GEMEENTE ZEVENAAR

Raadsvoorstel

Z/18/302537 INT/18/832335

onderwerp	Raadsvoorstel Conceptjaarstukken 2017 en ontwerpbegroting 2019 Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM)
zaaknummer	Z/18/302537
documentnummer	INT/18/832335
datum raadsvergadering	30 mei 2018
portefeuillehouder	mr. P. Schadd-de Boer
datum B&W	24 april 2018
nummer B&W advies	Z/18/302537/ADV/18/831332
behandelend ambtenaar	Thijs Barten en Astrid Peters
telefoon	0316-595580
behandeling in raadscommissie	Commissie Middelen

1. Samenvatting

De gemeente Zevenaar heeft samen met 14 andere gemeenten taken op het gebied van brandweerzorg, geneeskundige hulpverlening, publieke gezondheidszorg, ambulancezorg alsmede rampenbestrijding en crisisbeheersing ondergebracht in de Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden (VGGM). Jaarlijks stelt de VGGM financiële stukken op (begroting en jaarrekening) waar de raad zijn zienswijze over kan geven. Wij stellen de raad voor om onder voorwaarden in te stemmen met de financiële stukken.

2. Raadsvoorstel

Wij adviseren u om:

1. Niet in te stemmen met de conceptjaarrekening 2017 VGGM inclusief de bijbehorende verdeling en bestemming van het voordelige resultaat;
2. Niet in te stemmen met de beleidsneutrale ontwerpbegroting 2019 VGGM
3. Aanvullende voorwaarden stellen dat:
    a. het jaarrekeningresultaat niet wordt bestemd maar in zijn geheel terugvloeit naar de gemeenten; de VGGM op te dragen de taken die gekoppeld waren aan de inzet van (een deel van) het jaarrekeningresultaat binnen de voorgelegde begroting 2019 opnemen zonder de begrotingsruimte te vergroten.
    b. wanneer er aanpassingen volgen in de begroting van 2019 (vermoedelijk in het najaar van 2018), deze in eerste plaats gedekt worden binnen de huidige begroting, gezien de incidentele voordelige resultaten van de afgelopen jaren van de budgetten brandweer en GGD.
    c. de VGGM aandacht heeft voor de beschikbaarheid, bereikbaarheid en aanrijdtijden van hulpdiensten voor afgelegen kernen en het buitengebied;
4. Deze zienswijze aan de VGGM kenbaar te maken.

3. Waarom naar de raad

De Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) bepaalt waaraan gemeenschappelijke regelingen moeten voldoen, onder andere met betrekking tot de procedure voor de begroting en jaarrekening van het openbaar lichaam. Als gevolg van artikel 35 Wgr zendt de VGGM de ontwerpbegroting 2019 aan de deelnemende gemeenten acht weken voor vaststelling door het algemeen bestuur van de VGGM. De gemeenteraad kan zijn zienswijze over de conceptjaarrekening 2017 en de ontwerpbegroting 2019 naar voren brengen voordat deze in het algemeen bestuur van de VGGM van 4 juli 2018 worden behandeld. Het

algemeen bestuur zal, gehoord de zienswijzen van de gemeenteraden, op 4 juli 2018 de jaarrekening 2017 en begroting 2019 definitief vaststellen.

4. Doelstelling en beoogd resultaat

Wij willen uw raad in de gelegenheid stellen om uw zienswijze te geven over de ontwerpbegroting en conceptjaarrekening om invloed te houden op de taken, te behalen doelstellingen en financiën van de gemeenschappelijke regeling Veiligheids- en Gezondheidsregio Gelderland-Midden.

5. Argumenten en alternatieven

Argumenten

1.1 Het positief behaalde resultaat moet in zijn geheel terugvloeien naar de gemeente

Het totale resultaat over 2017 bedraagt € 2.876.000. Het betreft door de VGGM omschreven incidentele voordelen. Positieve posten in het resultaat zijn onder meer het renteresultaat, investeringsprogramma brandweer, verkoop materieel, vergoeding vrijwilligers en indirecte kosten JGZ.
De voorgestelde resultaatbestemming is als volgt:

Te bestemmen resultaat 2017	€ 2.875.983
a. Bestemming tgv reserve onderhoud consultatiebureaus-gebruikersdeel	€ 250.000
b. Bestemming tgv reserve nieuwe werkplekomgeving ICT	€ 350.000
c. resultaat veiligheid verdelen naar rato van het ingebracht budget 2017 voor de brandweer per gemeente	€ 371.540
d. resultaat GGD (exclusief 0-4 jr) + Facza verdelen naar rato van de inwoneraantallen	€ 1.285.445
e. resultaat GGD 0-4 jaar verdelen naar rato van inbreng	€ 618.998

In het voorstel vindt de verdeling van het resultaat over de gemeenten plaats naar rato van het ingebracht budget voor het brandweer-deel en naar rato van de inwoneraantallen voor het GGD-deel.
De verantwoording van het terug te ontvangen bedrag (Zevenaar en Rijnwaarden samen € 147.433) vindt plaats in de 2e voortgangsrapportage 2018. Dit zijn de bedragen die genoemd zijn onder c., d. en e. in de bovenstaande tabel.
Wij willen uw raad voorstellen om ook de bedragen die nu nog genoemd staan als gereserveerde bestemmingen (onder a. en b.) uit te keren aan de gemeenten naar rato van inwoners. Een totaalbedrag van €600.000,-.
De afgelopen jaren hebben we op de budgetten brandweer en GGD elk jaar een teruggave mogen ontvangen. Deze worden ieder jaar aangemerkt als incidentele teruggave. Wij zien geen noodzaak dat de VGGM deze reservering op pot. Richting de toekomst zijn er structurele besparingen mogelijk op de budgetten van de brandweer en de GGD. We willen de VGGM aansporen om in de toekomst een sluitende begroting voor te leggen aan de gemeenten.

Afrekening resultaat 2017

	Veiligheid obv inbreng	GGD-Facza obv inw oners	JGZ 0-4 jr obv inbreng	Totaal
Arnhem	€ 107.394-	€ 293.063-	€ 148.641-	€ 549.098-
Barneveld	€ 33.343-	€ 105.629-	€ 55.466-	€ 194.438-
Doesburg	€ 6.554-	€ 21.598-	€ 13.194-	€ 41.346-
Duiven	€ 7.657-	€ 48.456-	€ 28.830-	€ 84.943-
Ede	€ 60.163-	€ 214.202-	€ 115.658-	€ 390.023-
Lingew aard	€ 18.236-	€ 87.546-	€ 46.165-	€ 151.947-
Nijkerk	€ 25.866-	€ 78.495-	€ -	€ 104.361-
Overbetuw e	€ 20.353-	€ 89.551-	€ 47.689-	€ 157.593-
Renkum	€ 16.979-	€ 59.547-	€ 27.893-	€ 104.419-
Rheden	€ 25.135-	€ 83.496-	€ 39.673-	€ 148.303-
Rozendaal	€ 735-	€ 2.854-	€ 1.818-	€ 5.406-
Rijnw aarden	€ 6.642-	€ 20.702-	€ 11.490-	€ 38.835-
Scherpenzeel	€ 4.461-	€ 18.155-	€ 11.808-	€ 34.425-
Wageningen	€ 14.915-	€ 72.089-	€ 24.818-	€ 111.822-
Westervoort	€ 7.691-	€ 28.581-	€ 14.155-	€ 50.427-
Zevenaar	€ 15.416-	€ 61.481-	€ 31.702-	€ 108.598-
	€ 371.540-	**€ 1.285.445-**	**€ 618.998-**	**€ 2.275.983-**

2.1 Conceptbegroting 2019 is beleidsarm
Voor 2019 is een beleidsneutrale ontwerpbegroting opgesteld, met alleen een verhoging voor loon- en prijsindex. De reden van de VGGM hiervoor is dat er geen of onvoldoende zicht op het beleid van het Rijk en op nieuwe beleidsinitiatieven van gemeenten, gelet op de nieuwe colleges. De VGGM zal daartoe na de zomerperiode van 2018 in nauwe samenspraak met beleidsambtenaren een meerjarig perspectief schetsen. Het kan zijn dat dat leidt tot aanpassingen in de begroting voor 2019. Een eventuele wijziging van de begroting wordt in het najaar 2018 voorgelegd aan het Algemeen Bestuur. Wanneer deze wijziging in het najaar van 2018 wordt voorgelegd is er geen gelegenheid meer om deze wijzigingen op te nemen in de gemeentelijke begroting van 2019. Een eventuele verhoging c.q. wijziging wordt meegenomen in de 2e voortgangsrapportage 2018. De eerstvolgende integrale financiële en beleidsmatige afweging is dan pas in het voorjaar 2019 bij de kadernota te maken. Dit is ons inziens niet wenselijk.
Voorstellen voor nieuw beleid van de VGGM in het najaar van 2018 moeten naar onze mening in eerste instantie bekostigd worden via een herschikking van de bestaande begroting, dan wel uit de eerder opgebouwde reserves.

De inwonerbijdragen 2019 ten opzichte van 2018 stijgen met de loon-/prijscompensatie, het gaat om afgerond ± 2%. De bijdrage GGD/GHOR komt uit op € 13,63 per inwoner, de bijdrage Basisaanbod JGZ 0-4 jarigen wordt € 56,80 per inwoner 0-18 jaar. De brandweerbijdrage van Zevenaar stijgt naar totaal € 2.304.974. De financiële gevolgen, dat wil zeggen verhoging van ± 2%, zijn in de kadernota als autonome verhoging verwerkt. Aan deze verplichting zullen we voldoen.

3.1 Aandachtspunten VGGM in 2019
In de beleidsneutrale ontwerpbegroting zijn wel enkele aandachtspunten binnen VGGM beschreven. Deze willen we onder uw aandacht brengen.

Volksgezondheid
In het kader van Volksgezondheid zijn er een tweetal ontwikkelingen waar de VGGM het aankomende jaar aandacht voor heeft:

Verwarde personen
Het thema personen met verward gedrag staat hoog op de politiek bestuurlijke en ambtelijke agenda. VGGM voert op meerdere terreinen (o.a. openbare geestelijke gezondheidszorg, meldkamer en ambulancezorg) activiteiten uit. De financiering loopt via specifieke subsidies en de bijdrage van zorgverzekeraars. Zevenaar is aangehaakt bij deze regionale overleggen en probeert de inrichting van de interne organisatie aan te laten sluiten op deze regionale ontwikkelingen.

Spoedritten ambulance
In de afgelopen jaren groeit het volume ambulancezorg fors in de regio Gelderland-Midden. Deze groei laat zich zien in de absolute toename van het aantal inzetten en de relatief grote stijging van het aandeel spoedinzetten (over de laatste 3 jaren een groei van 20% spoedritten).
Ambulancezorg wordt -binnen een jaarlijks door de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) bepaald macrobudget- gefinancierd uit verzekeringsgeld door de zorgverzekeraars. Minister Schippers heeft in 2017 het macrobudget verhoogd en de verzekeraars de opdracht heeft gegeven er voor te zorgen dat alle ambulancediensten gaan voldoen aan de prestatienormen m.b.t. het spoedvervoer. In dit kader hebben de ambulancediensten per 2017 en 2018 toegang gekregen tot extra, structurele gelden waarmee zij meer mensen kunnen opleiden en meer mensen kunnen inzetten voor het uitbreiden van de paraatheid. Dit geldt vanaf 2017 gedeeltelijk en vanaf 2018 volledig ook voor onze dienst.

<u>Brandweer</u>
Voor de brandweer staan er geen specifieke aandachtpunten benoemd in de begroting. Er worden wel enkele landelijke ontwikkelingen genoemd waar ook binnen de VGGM aandacht voor is. Het gaat om:

- De omgevingswet: De invoering van de wet zal implicaties hebben voor de adviserende en controlerende rol van de brandweer en de GGD op het gebied van bouwen, milieu en ruimtelijke ordening
- Landelijke meldkamerorganisatie: Er komt een meldkamerorganisatie op 10 locaties. Voor het realiseren van de nieuwe landelijke meldkamerorganisatie is op onderdelen aanpassing van de wetgeving noodzakelijk. De meldkamer, nu gevestigd in Arnhem verhuist naar Apeldoorn.
- Arbeidshygiëne brandweer: Dit thema is landelijk opgepakt en ook binnen VGGM staat dit onderwerp hoog op de agenda. Het plan van aanpak 'schoon werken bij brand' is in 2016 geïmplementeerd. De komende jaren worden aanvullende maatregelen getroffen.

<u>Bevolkingszorg</u>
Bevolkingszorg binnen de Veiligheids- en gezondheidsregio Gelderland-Midden is in ontwikkeling. Het streven is bij het vaststellen van de begroting voor 2019 in de vergadering van het algemeen bestuur in juli 2018, concrete voorstellen aan te bieden. Doelstelling is een eigentijdse en professionele bevolkingszorg, die inspeelt op de behoefte van inwoners voor, tijdens en na een incident. Het motto dat daaraan gekoppeld is regionaal als het kan, lokaal als het moet. Hiermee onderstrepen we het uitgangspunt dat we meer taken regionaal willen organiseren. Deze ontwikkeling is nog niet meegenomen in voorliggende begroting, echter in de kadernota van de gemeente Zevenaar is voorgesteld voor het onderwerp bevolkingszorg € 20.000 beschikbaar te stellen, zodat de te verwachten extra kosten opgevangen kunnen worden.

Alternatieven

1.1 Instemmen met de jaarrekening
De VGGM heeft over 2017 een positieve resultaat behaald van € € 2.876.000. Wanneer we instemmen met de jaarrekening 2017 wordt daarvan €2.276.000,verdeeld naar rato van de inwonersbijdrage, voor Zevenaar en Rijnwaarden samen € 147.433. Dit betekent dat er €600.000,- naar de reserves van VGGM gaat. Wij zijn van mening dat VGGM hier een onnodige reserve mee opbouwt en dit bedrage eveneens moet uitkeren aan de deelnemende gemeenten.

2.1 Instemmen met de beleidsneutrale ontwerpbegroting 2019
Voor 2019 is een beleidsneutrale ontwerpbegroting opgesteld. Wanneer we niet instemmen met de begroting 2019 betekent dit dat structureel nieuw beleid zoals verwacht voorgesteld wordt in het najaar van 2018 nu ingevuld gaat worden met incidentele middelen. Echter wordt jaarlijks het jaarrekeningresultaat (deels) direct bestemd. Dat betekent dat er feitelijk nog ruimte in de begroting zit om de gevraagde activiteiten uit te voeren binnen de begroting.

3.1 Uitruktijden Regionale Ambulancevoorziening Gelderland Midden
Het aantal spoedritten van de Ambulancezorg in Gelderland-Midden zijn de afgelopen jaren gestegen. Daarnaast is er extra financiering ter beschikking gekomen zodat alle ambulancediensten gaan voldoen aan de prestatienormen m.b.t. het spoedvervoer. Onderzoek van de Nederlandse Zorg Autoriteit (NZA) liet zien dat de norm van opkomsttijden voornamelijk in de voormalige gemeente Rijnwaarden in 2017 onder het regionale en landelijk gemiddelde ligt. Vanuit de gemeente vragen we aandacht voor de aanrijtijden op 'het Gelders Eiland'. Er moet extra aandacht zijn voor de normtijden in dat gebied van de regio zodat de normtijden vaker behaald worden.

6. Hoe gaan we dat bereiken en is evaluatie nodig?
Door middel van een brief zal de zienswijze van uw raad aan de VGGM kenbaar worden gemaakt. Evaluatie is niet van toepassing.

7. Communicatie
Communicatie over de conceptjaarrekening en de ontwerpbegroting ligt bij de VGGM.

8. Kosten, baten en dekking
Wanneer het volledige positieve resultaat wordt uitgekeerd zoals wordt voorgesteld ontvangt de gemeente Zevenaar bovenop de voorgestelde uitkering van € 147.433 (voor de voormalige gemeenten Rijnwaarden en Zevenaar samen), een uitkering naar rato van de inwonersbijdrage van de totale €600.000.

Burgemeester en wethouders van Zevenaar

De secretaris
Michel Tromp

De burgemeester
Ella Schadd-de Boer

Onderwerp	**Zienswijze Meerjarenbegroting 2018-2022 BVO DRAN (Vervoersorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen)**		
Registratienummer:	Z/18/036196	Portefeuillehouder:	Wethouder H.C.M. Knuiman Sociaal Domein
Historie	Bij het instellen van het gemeenschappelijk orgaan BVO DRAN is geregeld dat de deelnemende gemeenten de gelegenheid krijgen om voorafgaande aan de definitieve vaststelling van de Ontwerp Meerjarenbegroting een zienswijze kunnen indienen.		
Termijn	De begroting is geagendeerd voor de bestuursvergadering van BVO DRAN op 28 juni. Als de zienswijze direct na de raadsvergadering kan worden verzonden kan deze nog betrokken worden bij de bestuursvergadering.		
Belangrijkste bespreek- en/of beslispunten	De volgende zienswijze in te dienen bij het bestuur van BVO DRAN: - De raad van Duiven maakt zich zorgen over de kostenontwikkeling met betrekking tot het doelgroepenvervoer en constateert dat verwachte schaalvoordelen (nog) niet zijn behaald. - Het voor de zomer van 2018 op te stellen plan van aanpak dient concrete beheersmaatregelen te bevatten. Deze beheersmaatregelen dienen te leiden tot kostenreductie in 2019 t.o.v. de nu voorgelegde begroting 2019.		

Politieke Avond	**29-05-2018**		**Ronde Tafel / Debattafel**	
Voorzitter	Griffie	Zaal	Domein	Duur
P. Dijkstra	E.N. Bosscha	Publieksruimte	Sociaal Domein	10 Minuten
Behandeladvies	- Betreft beantwoording van eventuele vragen n.a.v. het raadsvoorstel - De discussie zal gaan of men het eens is met de voorgestelde tekst en inhoud voor de zienswijze vanuit de Gemeenteraad. - Afhankelijk van de uitkomst van de bespreking aan de ronde tafel kan bepaald worden of er aansluitend debat plaatsvindt. Aan de ronde tafel dient aan het einde van de behandeling te worden nagegaan of er fracties zijn die een andere mening hebben hierover. Zijn alle fracties het eens met de voorlopige zienswijze zoals ingediend door het college van B&W dan kan het voorstel direct na de ronde tafel ter besluitvorming naar de raad. In het andere geval stellen wij voor om aansluitend meteen een debattafel te houden over dit onderwerp. **5 juni** is er een thema-avond voor Duiven & Westervoort over de gemeenschappelijke regelingen waarop beide gemeenteraden ook de ruimte hebben om zienswijzen, indien gewenst, op elkaar af te stemmen.			
Spreekrecht publiek	- *Men kan meepraten aan tafel, aanmelden via griffie@duiven.nl. Zie voor meer informatie https://www.duiven.nl/meedoen*			

Opbrengst van de tafel	
Raadsvergadering	

ZFB16E91686

Gemeente Duiven

RAADSVOORSTEL

Onderwerp : Raadsvoorstel indienen zienswijze met betrekking tot Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022

Zaak- & documentnr. : Z/18/036196
Opsteller : Tonny Jansen
Portefeuillehouder : wethouder Knuiman
Team : Sociaal Domein

Samenvatting

De Ontwerp Meerjarenbegroting Vervoersorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) 2018-2022 is door het bestuur van BVO DRAN voor het geven van een zienswijze aangeboden.

Beslispunten

De volgende zienswijze op de ontwerp meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022 in te dienen bij het bestuur van de BVO DRAN:

- De raad van Duiven maakt zich zorgen over de kostenontwikkeling met betrekking tot het doelgroepen vervoer en constateert dat verwachte schaalvoordelen (nog) niet zijn behaald.
- Het voor de zomer van 2018 op te stellen plan van aanpak dient concrete beheersmaatregelen te bevatten. Deze beheersmaatregelen dienen te leiden tot kostenreductie in 2019 t.o.v. de nu voorgelegde begroting 2019.

Aanleiding

Via de kennisgeving aan de raad van 18 april 2018 bent u geïnformeerd over de stand van zaken Doelgroepenvervoer. De raad wordt nu gevraagd haar zienswijze te geven met betrekking tot de meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022.

Planning

De periode voor het indienen van de zienswijze is gestart op 15 april 2018 en loopt tot en met 8 juni 2018. De begroting 2018 en 2019 zal voor vaststelling worden geagendeerd voor de bestuursvergadering van BVO DRAN van 28 juni 2018. De raadsvergadering vindt plaats op 12 juni 2018. In meerdere gemeenten vindt de raadsvergadering plaats in de week van 12 juni 2018. Door het direct verzenden van de zienswijze na de raadsvergadering kan de zienswijze nog betrokken worden in de bestuursvergadering van 28 juni 2018.

Beoogd effect

Door het geven van de zienswijze kan het bestuur van BVO DRAN overgaan tot het vaststellen van de meerjarenbegroting 2018-2022, jaarschijven 2018 en 2019.

Argumenten

De nu voorliggende meerjarenbegroting 2018-2022 leidt voor Duiven en meerdere gemeenten tot een aanzienlijke kostenstijging. Het totaal van de kosten blijft weliswaar gelijk, echter de herverdeeleffecten van de nieuwe verdeelsleutel zijn aanzienlijk.
Los van de herverdeeleffecten van de nieuwe verdeelsleutel zijn de kosten in de achter ons liggende periode gestegen. In de bijgevoegde notitie "Analyse kostenontwikkeling AVAN" worden de oorzaken hiervan benoemd.
Uit de analyses blijkt in algemene zin dat:

- De ontvangen subsidie in de pré-AVAN periode hoger was dan de huidige situatie;
- De ontwikkelingen in de markt leiden tot een kostenstijging van circa 15%;
- Bij sommige gemeenten de ontvangen klantbijdrage lager is dan in de pré-AVAN periode.

Nieuwe verdeelsleutel
Medio mei/juni 2017 is afgesproken om te komen tot een verdeelsleutel waarbij de kosten van het vraagafhankelijk vervoer en die van het routevervoer apart worden verdeeld. Uit de eerder uitgewerkte verdeelsleutels bleek dat de toerekening van de kosten aan het routevervoer en het vraagafhankelijk vervoer leidt tot exceptionele - en onverklaarbare verschillen ten opzichte van de situatie voor de start van de regiecentrale.
Dat is dan ook de reden geweest om te kijken naar een compleet andere verdeelsystematiek. Uit navraag bij een aantal vergelijkbare regio's in Nederland die net als bij BVO DRAN met een regiecentrale werken, bleek in die regio's ook gewerkt te worden met een systematiek waarbij de kosten van het vraagafhankelijk vervoer en die van het routevervoer apart worden verdeeld. Voor verdere toelichting verwijzen wij u naar de bij dit raadsvoorstel gevoegde notitie "evaluatie verdeelsleutel'.
In de bestuursvergadering BVO DRAN d.d. 15 maart jl. is het voorstel aangenomen om de nieuwe verdeelsleutel toe te passen voor de begrotingsjaren 2018-2019. Op basis van deze nieuwe verdeelsleutel is de ontwerp begroting gepresenteerd en vervolgens aangenomen.
Voorts is gesproken over het toepassen van de nieuwe verdeelsleutel over 2016 en 2017 en zijn de volgende besluiten genomen:

- 2016 geen toepassing van de nieuwe verdeelsleutel en geen verrekening;
- 2017 toepassing van de nieuwe verdeelsleutel.

Solidariteitsprincipe
In de bestuursvergadering van 15 maart 2018 is uitgebreid ingegaan op de effecten van de nieuwe verdeelsleutel. Duidelijk is dat de nieuwe verdeelsleutel geen effect heeft op de totale kosten van de begroting. Die kosten blijven gelijk.
De verdeelsleutel heeft wel effect op de verdeling van kosten. Eén van die effecten is dat kosten voor het routevervoer toenemen en voor het vraagafhankelijke vervoer afnemen. Een ander effect is dat door het toepassen van de nieuwe verdeelsleutel voor – en nadeelgemeenten ontstaan. Naar aanleiding daarvan is afgesproken om een solidariteitsfonds in te stellen waarbij de voordeelgemeenten de nadeelgemeenten in een afbouwend scenario compenseren over een periode van 3 jaar, te weten 2017, 2018 en 2019.

Aan de BVO DRAN is gevraagd daarvoor een voorstel nader uit te werken. In het bestuurlijk overleg van 17 mei zal daar een besluit over worden genomen. Op het moment van schrijven van deze begroting is dat voorstel nog niet voorhanden.

Kanttekeningen
De kostenontwikkeling baart zorgen. De verwachte schaalvoordelen zijn tot op heden (nog) niet behaald. Om te komen tot beheersing van de kosten is regionaal afgesproken om voor de zomer van 2018 te komen met een plan van aanpak. In dit plan van aanpak zal worden aangegeven aan welke knoppen - regionaal dan wel lokaal - gedraaid kan worden om tot betere beheersing van de kosten te komen.

Voorgesteld wordt deze afspraak te concretiseren door hierop aan te vullen dat de uitwerking van het plan van aanpak leidt tot kostenreductie in 2019 t.o.v. de nu voorgelegde begroting 2019.

Financiële paragraaf

Onderstaand een schematisch overzicht 'financiële gevolgen van de vaststelling van de nieuwe verdeelsleutel ten opzichte van de oude verdeelsleutel'. Dit betreft een doorrekening op jaarbasis met als uitgangspunten de uitgaven september 2017.

Kostensoort:	**Uitgaven op basis van nieuwe verdeelsleutel:**	**Uitgaven op basis van oude verdeelsleutel**
WMO	€ 225.831,38	€ 264.573,43
Jeugdwet	28.167,40	59.916,72
Dagbesteding*	46.698,59	22.328,58
Leerlingenvervoer	463.279,62	352.379,99
Totaal	*€ 763.976.99*	*€ 699.198,73*

*De kosten voor het instellingenvervoer werden voorheen (grotendeels) door de zorgaanbieders betaald. Nu Avan de taak heeft overgenomen, komen ze volledig voor rekening van de gemeente (op jaarbasis € 47.000).

Op basis van bovenstaand overzicht komt een bedrag van (afgerond) € 64.000 (€ 764.000 - € 699.000) in aanmerking voor compensatie via het solidariteitsbeginsel. Over de hoogte van hiervan vindt nog overleg plaats.

In onderstaand overzicht treft u aan wat hiervan de consequenties zijn voor de begroting van Duiven voor 2018 en 2019 (afgeronde bedragen). Deze bedragen wijken af van de tabel hierboven. Oorzaak hiervan is dat in de tabel hierboven (vergelijk uitwerking oude versus nieuwe verdeelsleutel uitgegaan is van de uitgaven september 2017, geëxtrapoleerd naar 12 maanden).

	2018	**2019**
Ramingen in conceptbegroting BVO DRAN 2018/2019:		
Vraagafhankelijk vervoer	€ 181.662	€ 206.187
Routevervoer	€ 554.782	€ 565.700
Overhead	€ 17.165	€ 16.967
	€ 753.609	***€ 788.854***
Beschikbare budgetten begroting Duiven 2018/2019:	*€ 599.180	*€ 611.844
	- € 154.429	**- € 177.010**

* exclusief direct aan ouders te betalen vervoerskosten leerlingenvervoer.

De financiële consequenties worden – in meerjarenperspectief – verwerkt in de voorjaarsnota 2018.

Communicatie

Na behandeling van het raadsvoorstel in de raad het bestuur van de BVO DRAN schriftelijk op de hoogte brengen van de zienswijze.

Intergemeentelijke samenwerking

Er is sprake van samenwerking tussen 18 gemeenten in de regio Arnhem / Nijmegen.

Bijlagen

1. 201357881 Ontwerp Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022
2. 201359000 Kennisgeving aan gemeenteraad inzake stand van zaken doelgroepenvervoer
3. 201359001 Notitie analyse kostenontwikkeling AVAN
4. 201357976 Notitie 'evaluatie verdeelsleutel 2017'
5. 201359183 Raadsbesluit Zienswijze met betrekking tot Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022
6. 201358374 Brief Zienswijze gemeenteraad Duiven inzake Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022

Duiven, 1 mei 2018.

Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I. (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester

Gemeente Duiven

RAADSBESLUIT

Zaak- & documentnr. : Z/18/036196

Datum besluitvorming : 12 juni 2018

Onderwerp

Indienen zienswijze met betrekking tot meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022.

Samenvatting

Met betrekking tot de meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022 wordt de raad in staat gesteld haar zienswijze kenbaar te maken .

De raad besluit

De volgende zienswijze te communiceren richting BVO DRAN:

- De raad van Duiven maakt zich zorgen over de kostenontwikkeling met betrekking tot het doelgroepen vervoer en constateert dat verwachte schaalvoordelen (nog) niet zijn behaald.
- Het voor de zomer van 2018 op te stellen plan van aanpak dient concrete beheersmaatregelen te bevatten. Deze beheersmaatregelen dienen te leiden tot kostenreductie in 2019 t.o.v. de nu voorgelegde begroting 2019.

de griffier, de voorzitter,

E. (Els) Boers drs. H.B.I (Rik) de Lange

ONTWERP MEERJARENPROGRAMMABEGROTING BVO DRAN 2018-2022

Versie: Bestuur 15 maart 2018

Inhoudsopgave

1.0 Inleiding 3
1.1 Uitgangspunten meerjarenprogrammabegroting 2018-2022 5
1.2 Procedure begroting 6

BELEIDSBEGROTING 7
De beleidsbegroting bestaat uit 2 delen (art 7 lid 2 BBV): 7
2.0 Programmaplan 7
2.1 Programma Vraagafhankelijk vervoer 9
2.2 Programma Routevervoer 11
2.3 Programma Bestedingsplan 13
2.4 Overzicht Overhead 15
2.5 Overzicht Onvoorzien 15
3.0 Verplichte paragrafen 16
3.1 Inleiding 16
3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 16
3.2.1 Bepaling weerstandscapaciteit 16
3.2.2 Risico's 16
3.3 Financiering 17
3.4 Bedrijfsvoering 18

FINANCIËLE BEGROTING 19
4.0 Overzicht van Baten en Lasten naar categorie 2018-2022 19
4.1 Toelichting op het overzicht van Baten en Lasten naar categorie 20
4.2 Overzicht van baten en lasten naar taakveld 2018-2022 22
4.3 Bestemmingsreserve 22

1.0 Inleiding

Hierbij treft u de ontwerp meerjarenprogrammabegroting 2018-2021 van Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) aan. Deze begroting ziet er (in opbouw) wat anders uit dan de begroting 2017. De begroting 2018 is namelijk de eerste begroting die is gebaseerd op het nieuwe Besluit Begroting en Verantwoording 2017.

Nieuwe verdeelsleutel
Voor de begroting 2018 en 2019 wordt gebruik gemaakt van een nieuwe verdeelsleutel voor de verdeling van de vervoerkosten over de deelnemende gemeenten. Hiervoor heeft een ambtelijke werkgroep samen met de BVO een evaluatie uitgevoerd. De resultaten van de evaluatie zijn vastgelegd in de notitie 'evaluatie verdeelsleutel 2017'.

In de bestuursvergadering BVO DRAN d.d. 15 maart jl. is het voorstel aangenomen om de nieuwe verdeelsleutel toe te passen voor de begrotingsjaren 2018-2019. Op basis van deze nieuwe verdeelsleutel is de ontwerp begroting gepresenteerd en vervolgens aangenomen.

Voorts is gesproken over het toepassen van de nieuwe verdeelsleutel over 2016 en 2017 en zijn de volgende besluiten genomen:
- 2016 geen toepassing van de nieuwe verdeelsleutel en geen verrekening;
- 2017 toepassing van de nieuwe verdeelsleutel

Solidariteitsprincipe
In de bestuursvergadering van 15 maart 2018 is uitgebreid ingegaan op de effecten van de nieuwe verdeelsleutel. Duidelijk is dat de nieuwe verdeelsleutel geen effect heeft op de totale kosten van de begroting. Die kosten blijven gelijk.
De verdeelsleutel heeft wel effect op de verdeling van kosten. Eén van die effecten is dat kosten voor het routevervoer toenemen en voor het vraagafhankelijke vervoer afnemen. Een ander effect is dat door het toepassen van de nieuwe verdeelsleutel voor – en nadeelgemeenten ontstaan. Naar aanleiding daarvan is afgesproken om een solidariteitsfonds in te stellen waarbij de voordeelgemeenten de nadeelgemeenten in een afbouwend scenario compenseren over een periode van 3 jaar, te weten 2017, 2018 en 2019.

Aan de bedrijfvoeringsorganisatie (BVO DRAN) is gevraagd daarvoor een voorstel nader uit te werken. In het bestuurlijk overleg van 17 mei zal een daar een besluit over worden genomen. Op het moment van schrijven van deze begroting is dat voorstel nog niet voor handen.

BTW
De kosten voor het vraagafhankelijk WMO-vervoer worden in de begroting 2018 verantwoord exclusief btw. Deze btw is aftrekbaar bij de gemeenten.Dit in tegenstelling tot de begroting 2017 waar deze kosten inclusief btw zijn opgenomen.
Het routegebonden leerlingenvervoer wordt verantwoord inclusief btw. De btw is compensabel noch aftrekbaar en derhalve kostenverhogend voor de gemeenten. In de begroting 2017 is dit ook zo opgenomen.

Hieronder een nadere toelichting.

Besluit Begroting en Verantwoording
Voor Gemeenschappelijke Regelingen gelden de wijzigingen van 5 maart 2016 van het BBV vanaf het boekjaar 2018. De wijzigingen betreffen met name de invoering van taakvelden en de wijze waarop met overhead moet worden omgegaan.

Opzet begroting 2018
In de basis bestaat de begroting 2018 uit 2 onderdelen (art 7 lid 1 BBV):
- de beleidsbegroting en
- de financiële begroting

De beleidsbegroting bestaat op zijn beurt weer uit 2 onderdelen(art 7 lid 2 BBV):
het programmaplan en (Hoofdstuk 2)
de paragrafen (Hoofdstuk 3).

- De financiële begroting bestaat uit (art 7 lid 3 BBV)(Hoofdstuk 4):
- een overzicht van baten en lasten (inclusief toelichting),
- een bijlage met overzicht geraamde baten en lasten per taakveld en
- een uiteenzetting van de financiële positie

Taakvelden
Naast de indeling van de begroting naar programma's moet de begroting ook worden ingedeeld naar taakvelden. De taakvelden zijn gepubliceerd in de Staatscourant van 25 april 2016. Daarnaast schrijft het BBV 2017 verplicht voor dat een totaaloverzicht van lasten en baten per taakveld opgenomen moet worden (paragraaf 4.2 van deze begroting).

Taakvelden en beleidsindicatoren
Op grond van de vraag en antwoordrubriek BBV 2016-155 is de opname van de beleidsindicatoren ook voor gemeenschappelijke regelingen verplicht. Het ministerie van BZK heeft daarbij aangegeven dat gemeenschappelijke regelingen alleen die indicatoren hoeven op te nemen die behoren bij de taakvelden waarbinnen de gemeenschappelijke regeling activiteiten uitvoert. Beleidsindicatoren die buiten de taakvelden van de GR vallen, kunnen worden weggelaten. De GR moet derhalve de beleidsindicatoren van de gemeenten waarvoor zij de taken uitvoert downloaden en hieruit de voor haar relevante beleidsindicatoren filteren. Voor deze begroting levert deze 'filtering' **geen** beleidsindicatoren op.

Overhead
Op de programma's mogen alleen de direct toe te rekenen lasten worden geboekt. Het is niet toegestaan om de overheadkosten en de stelpost onvoorzien in een programma te ramen en te boeken. Overheadkosten en de stelpost onvoorzien moeten op aparte overzichten worden gepresenteerd.

Dit heeft tot gevolg dat alle kosten van de Bedrijfsvoeringsorganisatie (BVO) in de begroting 2018 als 'Overhead' moeten worden gelabeld. Het voormalige programma 3 'BVO', zoals openomen in de begroting 2017, komt daarmee in de begroting 2018 te vervallen. De overzichten van 'Overhead' en 'Onvoorzien zijn opgenomen in paragraaf 2.4 en 2.5 van deze begroting.

BTW
Op verzoek van de BVO heeft de BTW-adviesgroep van Baker Tilly Berk (accountant) onderzoek uitgevoerd naar de btw-aspecten van de vervoersdiensten en daaraan gerelateerde diensten voor de deelnemers aan de Regeling Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem-Nijmegen. Concreet heeft de BVO gevraagd of de btw op een juiste manier in de begroting is verantwoord.

Op 22 februari heeft de BTW-adviesgroep van Baker Tilly Berk haar advies uitgebracht. Zij zijn daarbij ingegaan op zowel de btw-positie van de DRAN als die van gemeenten ten aanzien van de vervoersactiviteiten en de gevolgen voor de begroting.

Zij hebben daarbij de volgende aanbevelingen gedaan voor voor de begroting 2018:

a) *De kosten voor het vraagafhankelijk WMO-vervoer worden in de begroting 2018 verantwoord exclusief btw. Deze btw is aftrekbaar bij de gemeenten. De reizigersbijdragen (opbrengsten voor de gemeenten) moeten eveneens exclusief 6% btw worden verantwoord, omdat de gemeenten de btw uit de eigen bijdragen moeten voldoen aan de Belastingdienst. Dit in tegenstelling tot de begroting 2017 waar deze kosten inclusief btw zijn opgenomen.*

b) *Het routegebonden leerlingenvervoer wordt verantwoord inclusief btw. De btw is compensabel noch aftrekbaar en derhalve kostenverhogend voor de gemeenten.*

Indien hiervoor eigen bijdragen van de reizigers worden ontvangen, blijven deze eigen bijdragen buiten de btw-heffing. In de begroting 2017 is dit ook zo opgenomen.

c) *De kosten Regie en de Kosten BVO worden verantwoord exclusief btw. Wij achten het verdedigbaar dat de gemeenten de btw op deze kosten via het BCF compenseren. In de begroting 2017 is dit ook zo opgenomen.*

De aanbevelingen 'a', 'b' en 'c' zijn door de BVO overgenomen en in deze begroting opgenomen.

'open einde' systematiek
De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee voor de partijen die vervoer inbrengen.
Door periodiek inzicht te hebben in het volume van het aantal ritten worden de gevolgen van verwachtte toenames van ritten tijdig gecommuniceerd met de gemeenten en provincie Gelderland. De gemeenten streven daarbij naar het versterken van eigen kracht van de reiziger en een toename van het gebruik van algemene voorzieningen in combinatie met een afname van het doelgroepenvervoer. Bijv. gebruik openbaar vervoer, vrijwilligers.
Daarnaast stuurt de regiecentrale op efficiency. Bijv. afstemmen van verschillende vervoersvormen en slim koppelen van verschillende vervoersstromen.

1.1 Uitgangspunten meerjarenprogrammabegroting 2018-2022

De volgende uitgangspunten zijn van toepassing:
- BVO > inwoneraantallen per 1-1-2016;
- Kosten regie vraagafhankelijk > ritten vraagafhankelijk vervoer september 2017 opgehoogd naar jaartotaal (maal 12 maanden);
- Kosten regie routegebonden > aantallen clienten die gebruik maken van Avan september 2017 opgehoogd met 10%;
- Kosten vraagafhankelijk vervoer >
  - Ritten september 2017 maal 12 maanden.
  - Totale kosten categorie 1 vervoer minus de berekende kosten van het routevervoer van categorie 1.
- Kosten routegebonden vervoer >
  - Jeugdwet en dagbestding: routes september 2017 maal 12 maanden;
  - Leerlingenvervoer: routes september 2017 opgehoogd naar jaartotaal op basis van 200 dagen.
  - Routevervoer categorie 2: berekenen van de beladen tijd en de onbeladen tijd van het routevervoer (conform bestek). Dezelfde berekeningssystematiek ook toepassen voor de kilometers. Totale kosten berekenen op basis van offerte tarieven per basispunt.
  - Routevervoer categorie 1: berekenen van de beladen tijd van de routes. Berekenen/ramen van de onbeladen tijd van de routes op basis van de gegevens van het categorie 2 routevervoer (verhouding beladen versus onbeladen tijd). Beladen en onbeladen tijd bij elkaar tellen voor totaal tijd. Dezelfde berekeningssystematiek toepassen voor de kilometers. Totale kosten berekenen op basis van de tarieven per basispunt waarbij ook rekening wordt gehouden met inzet van rolstoelvoertuig (hoger tarief). Tarieven conform offertes.
  - Totale kosten routevervoer worden bepaald door de kosten routevervoer categorie 2 en kosten routevervoer categorie 1 bij elkaar op te tellen.
- Indexering kosten vervoer (vraagafhankelijk en routegebonden) per jaar 2%.
- Indexering te ontvangen klantbijdrage per jaar 2%.
- Indexering subsidie per jaar 2,4% (overeenkomstig samenwerkingsovereenkomst met prvoncie Gelderland.

Ambtelijke voorbereiding
Samen met de werkgroep begroting en het voorbereidend ambtelijk overleg is deze begroting tot stand gekomen.

1.2 Procedure begroting

Voor de aanbieding en vaststelling van de ontwerpbegroting geldt de volgende procedure.

1. Het bestuur stelt de ontwerp begroting vast in het bestuurlijk overleg van 15 maart 2018.
2. Het Bestuur zendt de ontwerpbegroting binnen twee weken aan de raden van de gemeenten toe.
3. De gemeenteraden kunnen hun zienswijze omtrent het ontwerp van de begroting binnen acht weken na de verzending ervan aan het Bestuur kenbaar maken.
4. Het bestuur stelt de begroting vast in het bestuurlijk overleg van juni 2018.
5. Het Bestuur zendt de vastgestelde begroting onder bijvoeging van de zienswijzen van de gemeenteraden, zijn commentaar daarop en zo nodig een nota van wijziging binnen twee weken na vaststelling aan de gemeenteraden.

BELEIDSBEGROTING

De beleidsbegroting bestaat uit 2 delen (art 7 lid 2 BBV):

1. Het programmaplan
2. De verplichte paragrafen

2.0 Programmaplan

Hierna wordt per programma aangegeven wat onze uitgangspunten zijn bij de uitvoering van onze taken.

Uit te voeren taken
Door de deelnemers is de sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer bij de vervoersorganisatie neergelegd. Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de vervoersorganisatieeen samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland waarin wordt overeengekomen dat de vervoersorganisatiede taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

Beleidskaders
Bij de uitvoering van de taken op het gebied van doelgroepenvervoer gelden, naast wat wettelijk is voorgeschreven, de beleids- en/of toetsingskaders die worden aangegeven door de deelnemende gemeenten voor wat betreft het doelgroepenvervoer en provincie Gelderland voor wat betreft het aanvullend vervoer.

Ontwikkelingen
Het is van belang om tijdig in te spelen op veranderingen voor onszelf maar ook voor de deelnemers en provincie. Het kan gaan om veranderende wet- en regelgeving voor gemeenten of provincie, maar ook voor de gecontracteerde marktpartijen. Het betreft ook beleidsaanpassingen bij gemeenten in het kader van bijvoorbeeld de kantelingsgedachte of krimpende budgetten. Daarnaast is de instroom van nieuw vervoer waarvoor gemeenten nog definitief de keuze moeten maken een belangrijke factor die invloed heeft op de omvang van de werkzaamheden van de vervoersorganisatie.

Indeling en opzet programma's
De programma's zijn, naast een algemene omschrijving, ingericht met de 3 W's vragen (art 8 lid 3 BBV):

- Wat willen we bereiken?
- Wat gaan we er voor doen?
- Wat mag het kosten?

Onder "wat willen we bereiken" wordt bij vervoer naast een algemene beschrijving van wat we willen bereiken ook ingegaan op specifieke prestatie indicatoren voor uitvoering van Avan. Bij "wat mag het kosten" zijn naast de lasten ook de bijdragen van de deelnemers/provincie geraamd.

Het programmaplan bestaat uit de volgende programma's:

1. Vraagafhankelijk vervoer
2. Routevervoer
3. Bestedingsplan

En de overzichten

4. Overhead
5. Onvoorzien

De indeling van de programma's in de begroting beoogt de financiële inzichtelijkheid van het totale takenpakket zo goed mogelijk in beeld te brengen, te kunnen ramen en later in de jaarrekening te kunnen verantwoorden.

De provincie Gelderland neemt conform de samenwerkingsovereenkomst voor de jaren 2018 en 2019 deel aan de programma's Vraagafhankelijk vervoer. Over 2020 en 2021 bestaat nog geen duidelijkheid omdat de samenwerkingsovereenkomst eind 2019 afloopt.

Vanaf 2018 gaat het programma bestedingsplan van start. Hierin worden projecten uitgevoerd binnen de regio die worden gefinancierd uit het positieve saldo uit het voorafgaande jaar van de OV bijdrage provincie Gelderland minus kosten regie en vervoer voor het vraagafhankelijke OV deel van Avan. In principe kunnen er projecten in de hele regio worden uitgevoerd en nemen alle gemeenten hieraan deel.

2.1 Programma Vraagafhankelijk vervoer

Wat willen we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het vraagafhankelijke vervoer met Avan door de regiecentrale en vervoerders.
  Hierbij streven wij bij de onderstaande prestatie indicatoren naar de aangeven norm:
  - stiptheidpercentage rituitvoering per maand > 95%.
  - gemiddelde wachttijd ritreservering per maand < 30 seconden;
  - aantal klachten per rit per maand < 0,2%;
  - afhandelingstermijn klachten < 10 werkdagen;
  - vereiste certificaten chauffeurs is 100%.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van uitvoering van het vraagafhankelijke vervoer met Avan.

Wat gaan we er voor doen?

- Afspraken omtrent het vraagafhankelijk vervoer zijn vastgelegd in het contract met de regiepartij (DVG) en de contracten met de vervoerders. Met behulp van systeemgerichte contractbeheersing wordt naleving van de contracten en daarmee de kwaliteit van de uitvoering geborgd.
- Jaarlijks wordt door de BVO een audit uitgevoerd bij de regiepartij op hun processen en systemen.
- Analyseren van de (realtime indien noodzakelijk) rittenbakken, managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie en op basis daarvan (bij)sturen uitvoering Avan. Hierbij zijn de prestatie indicatoren zoals hierboven beschreven de leidraad.
- Structureel (tenminste één keer per maand) overleg en afstemming met regiecentrale over onder andere de uitvoering van het vervoer, gedelegeerd opdrachtgeverschap en doorontwikkeling Avan. In het kader van de uitvoering spelen de prestatie indicatoren een grote rol. De uitvoering van het gedelegeerd opdrachtgeverschap van regiepartij richting vervoerders zullen we ook toetsen bij vervoerders.
- Structureel (tenminste ieder kwartaal) overleg tussen regiecentrale en vervoerders om de dagelijkse uitvoering af te stemmen. Indien nodig is opdrachtgever hierbij aanwezig.
- Voorafgaand aan ieder bestuurlijk overleg is er minimaal één voorbereidend ambtelijk overleg om de onderwerpen van het bestuurlijk overleg voor te bespreken.
- Structureel (4 keer per jaar) overleg en afstemming met gemeenten over Wmo-vervoer gerelateerde zaken via het overleg contactambtenaren Avan.
- Structureel aanwezig bij overleg Regionale Adviesraad doelgroepenvervoer om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering.
- Goede communicatie over de uitvoering met betrokken partijen en gebruikers Avan.

Wat mag het kosten?

Programma 1: Vraagafhankelijk vervoer	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Vervoer vraagafhankelijk	11.070.124	11.291.526	11.517.357	11.747.704	11.982.658
Regie vraagafhankelijk	689.473	689.473	689.473	689.473	689.473
Totaal lasten	11.759.597	11.980.999	12.206.830	12.437.177	12.672.131
Baten					
Arnhem	1.727.359	2.057.017	2.106.763	2.157.504	2.209.260
Berg en Dal	295.602	342.473	350.386	358.457	366.690
Beuningen	187.657	212.397	217.131	221.959	226.884
Doesburg	51.145	54.709	55.785	56.883	58.002
Druten	400.063	441.235	450.899	460.756	470.810
Duiven	181.662	206.187	210.794	215.493	220.286
Heumen	73.185	80.722	82.461	84.235	86.044
Lingewaard	579.964	647.722	662.182	676.931	691.975
Montferland	520.145	580.864	593.817	607.029	620.505
Mook en Middelaar	81.054	92.002	93.990	96.018	98.087
Nijmegen	585.589	699.463	716.292	733.458	750.967
Overbetuwe	443.788	491.225	502.045	513.082	524.339
Renkum	541.518	616.962	631.052	645.423	660.082
Rheden	522.604	601.161	615.036	629.189	643.624
Rozendaal	9.462	9.838	9.921	10.006	10.093
Westervoort	126.266	146.216	149.523	152.896	156.337
Wijchen	361.240	409.092	418.329	427.751	437.361
Zevenaar	418.156	471.792	482.524	493.471	504.637
Provincie Gelderland bijdrage OV	737.464	751.178	765.166	779.434	793.987
Eigen bijdrage	1.175.894	1.199.412	1.223.401	1.247.869	1.272.826
Subsidie provincie Wmo	2.739.778	1.869.333	1.869.333	1.869.333	1.869.333
Totaal baten	11.759.597	11.980.999	12.206.830	12.437.177	12.672.131
Mutaties reserves					
Ontrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

2.2 Programma Routevervoer

Wat willen we bereiken?

- Een kwalitatief goede uitvoering van het routevervoer met Avan door de regiecentrale en vervoerders.
  Hierbij streven wij bij de onderstaande prestatie indicatoren naar de aangeven norm:
  - aantal routes met vaste chauffeur(s) > 99%
  - aantal ritten binnen maximale reisduur per maand > 95%.
  - aantal klachten per rit per maand < 0,2%;
  - afhandelingstermijn klachten < 10 werkdagen;
  - vereiste certificaten chauffeurs is 100%.
- Een goede sturing en (financiële) beheersing van uitvoering van het routevervoer met Avan.

Wat gaan we er voor doen?

- Afspraken omtrent het vraagafhankelijk vervoer zijn vastgelegd in het contract met de regiepartij (DVG) en de contracten met de vervoerders. Met behulp van systeemgerichte contractbeheersing wordt naleving van de contracten en daarmee de kwaliteit van de uitvoering geborgd.
- Jaarlijks wordt door de BVO een audit uitgevoerd bij de regiepartij op hun processen en systemen.
- Analyseren van de (realtime indien noodzakelijk) rittenbakken, managementinformatie en andere uitvoeringsinformatie en op basis daarvan (bij)sturen uitvoering Avan. Hierbij zijn de prestatie indicatoren zoals hierboven beschreven de leidraad.
- Structureel (tenminste één keer per maand) overleg en afstemming met regiecentrale over onder andere de uitvoering van het vervoer, gedelegeerd opdrachtgeverschap en doorontwikkeling Avan. In het kader van de uitvoering spelen de prestatie indicatoren een grote rol. De uitvoering van het gedelegeerd opdrachtgeverschap van regiepartij richting vervoerders zullen we ook toetsen bij vervoerders.
- Structureel (tenminste ieder kwartaal) overleg tussen regiecentrale en vervoerders, indien nodig is opdrachtgever hierbij aanwezig. Vaste onderwerpen in dit overleg zijn de kwaliteitseisen gesteld aan chauffeurs zoals vaste chauffeur bij leerlingenvervoer en kennismaking chauffeur met de leerlingen/ouderskinderen).
- Voorafgaand aan ieder bestuurlijk overleg is er minimaal één voorbereidend ambtelijk overleg om de onderwerpen van het bestuurlijk overleg voor te bespreken
- Structureel (4 keer per jaar) overleg en afstemming met gemeenten die routevervoer hebben ingebracht over routevervoer gerelateerde zaken al dan niet via het overleg contactambtenaren Avan.
- Structureel aanwezig bij overleg Regionale Adviesraad doelgroepenvervoer om ervaringen van gebruikers mee te nemen in de (bij)sturing van de uitvoering.
- Goede communicatie over de uitvoering met betrokken partijen en gebruikers Avan.

Wat mag het kosten?

Programma 2: Routevervoer	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Vervoer routevervoer	7.543.837	7.694.714	7.848.608	8.005.580	8.165.692
Regie routevervoer	123.475	123.475	123.475	123.475	123.475
Totaal lasten	7.667.312	7.818.189	7.972.083	8.129.055	8.289.167
Baten					
Arnhem	2.607.335	2.658.791	2.711.277	2.764.812	2.819.417
Berg en Dal	649.412	662.239	675.323	688.668	702.280
Beuningen	13.391	13.611	13.835	14.064	14.298
Doesburg	365.863	373.066	380.414	387.908	395.553
Druten	295.629	301.451	307.390	313.448	319.626
Duiven	554.782	565.700	576.836	588.194	599.780
Heumen	267.513	272.768	278.129	283.597	289.175
Lingewaard	93.340	95.132	96.959	98.823	100.724
Montferland	3.879	3.910	3.942	3.975	4.008
Mook en Middelaar	74.466	75.899	77.361	78.852	80.373
Nijmegen	-	-	-	-	-
Overbetuwe	106.204	108.247	110.331	112.456	114.624
Renkum	95.204	97.027	98.886	100.783	102.717
Rheden	1.154.562	1.177.342	1.200.577	1.224.277	1.248.451
Rozendaal	11.075	11.248	11.425	11.604	11.788
Westervoort	419.301	427.530	435.924	444.485	453.218
Wijchen	-	-	-	-	-
Zevenaar	955.355	974.226	993.475	1.013.109	1.033.136
Totaal baten	7.667.312	7.818.189	7.972.083	8.129.055	8.289.167
Mutaties reserves					
Ontrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

2.3 Programma Bestedingsplan

Wat willen we bereiken?

- Het realiseren van nieuwe projecten op het raakvlak tussen doelgroepenvervoer en openbaar vervoer die de basismobiliteit op een alternatieve wijze faciliteren.

Wat gaan we er voor doen?

- Structureel overleg voeren met gemeenten en provincie Gelderland via een in te stellen ontwikkeltteam basismobiliteit.
- Opstellen projectplannen als onderdeel van het bestedingsplan.

Wat mag het kosten?

Programma 3: Projecten bestedingsplan	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
Projecten	131.623	117.909	103.921	89.653	75.100
Totaal lasten	131.623	117.909	103.921	89.653	75.100
Baten					
Saldo bijdrage provincie en werkelijke kosten vraagafhankelijk OV vervoer	131.623	117.909	103.921	89.653	75.100
Totaal baten	131.623	117.909	103.921	89.653	75.100
Mutaties reserves					
Ontrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

2.4 Overzicht Overhead

Overzicht Overhead	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten					
BVO	699.000	699.000	699.000	699.000	699.000
Totaal lasten	699.000	699.000	699.000	699.000	699.000
Baten					
Arnhem	78.572	77.377	76.154	74.901	73.618
Berg en Dal	21.537	21.268	20.993	20.712	20.424
Beuningen	17.096	16.899	16.698	16.492	16.281
Doesburg	10.422	10.334	10.244	10.152	10.057
Druten	13.804	13.661	13.515	13.365	13.211
Duiven	17.165	16.967	16.765	16.558	16.346
Heumen	12.825	12.698	12.568	12.435	12.298
Lingewaard	26.978	26.621	26.256	25.882	25.498
Montferland	21.823	21.550	21.270	20.984	20.691
Mook en Middelaar	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Nijmegen	87.299	85.963	84.594	83.193	81.758
Overbetuwe	27.481	27.116	26.742	26.360	25.968
Renkum	19.949	19.706	19.458	19.203	18.942
Rheden	25.961	25.621	25.272	24.915	24.550
Rozendaal	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Westervoort	12.175	12.059	11.939	11.817	11.692
Wijchen	24.522	24.205	23.880	23.548	23.207
Zevenaar	25.632	25.297	24.954	24.602	24.243
Provincie Gelderland	245.760	251.658	257.698	263.883	270.216
Totaal baten	699.000	699.000	699.000	699.000	699.000
Mutaties reserves					
Ontrekking bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Dotatie bestemmingsreserve	0	0	0	0	0
Saldo	0	0	0	0	0

2.5 Overzicht Onvoorzien

Overzicht Onvoorzien	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Onvoorzien	13.980	13.980	13.980	13.980	13.980

3.0 Verplichte paragrafen

3.1 Inleiding

In de paragrafen wordt ingegaan op het beleid met betrekking tot de beheersmatige aspecten van de organisatie. In het besluit Begroting en Verantwoording (BBV) staat aangegeven dat in de begroting ten minste de volgende paragrafen opgenomen moeten zijn:

- Weerstandsvermogen en risicobeheersing
- Onderhoud kapitaalgoederen
- Financiering
- Bedrijfsvoering
- Lokale heffingen
- Verbonden partijen
- Grondbeleid

De paragrafen "onderhoud kapitaal goederen", "lokale heffingen", "verbonden partijen" en "grondbeleid" zijn niet op de vervoersorganisatie regio Arnhem Nijmegen (BVO DRAN) van toepassing. De overige paragrafen staan hieronder toegelicht.

3.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Het weerstandsvermogen geeft aan in welke mate de vervoersorganisatie in staat is tegenvallers op te vangen. Bij het opstellen van de begroting en de jaarrekening dienen de voorzienbare en kwantificeerbare risico's zo goed mogelijk in beeld te worden gebracht.

In de paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing dient ten minste te worden opgenomen:
- inventarisatie van de weerstandscapaciteit
- inventarisatie van de risico's
- inventarisatie van het beleid omtrent de weerstandscapaciteit en de risico's

3.2.1 Bepaling weerstandscapaciteit

De weerstandscapaciteit bestaat uit de middelen en mogelijkheden om niet begrote kosten, die onverwachts en substantieel zijn, op te kunnen vangen. Tot de aanwezige weerstandscapaciteit van de vervoersorganisatie kunnen slechts twee posten worden gerekend:
- Reserves
- Post onvoorzien

In de begroting van de vervoersorganisatie is geen post reserve opgenomen.

Bij de post 'onvoorzien' is voor zowel 2018 en 2019 een bedrage van 13.980 euro ten behoeve van de vervoersorganisatie opgenomen.

Ten behoeve van het vervoer en de regie is de 'open einde' systemathiek van toepassing waarbij bij een tekort de deelnemende gemeenten bij moeten betalen en bij een overschot geld terug krijgen. Het risico hiervoor ligt dus bij de deelnemende gemeenten.

3.2.2 Risico's

De inrichting van het vervoer is gebaseerd op een 'open einde' systematiek. Dit betekent dat de kosten oplopen wanneer een gemeente meer inbrengt of dat er in een periode meer ritten hebben plaatsgevonden dan begroot. Dit brengt een financieel risico met zich mee. Zodoende moet er periodiek inzicht zijn in het volume van het aantal ritten en moeten de gevolgen van verwachtte toenames van ritten tijdig worden gecommuniceerd met de klant (gemeente). Hiervoor worden door de vervoersorganisatie periodiek managementrapportages verstrekt.

De gemeenten streven daarbij naar het versterken van eigen kracht van de reiziger en een toename van het gebruik van algemene voorzieningen in combinatie met een afname van het doelgroepenvervoer. Bijv. gebruik openbaar vervoer, vrijwilligers.

Daarnaast stuurt de regiecentrale op efficiency. Bijv. afstemmen van verschillende vervoersvormen en slim koppelen van verschillende vervoersstromen.

Hierdoor bestaat tijdens de exploitatieperiode de mogelijkheid dat schommelingen in het vervoervolume en/of veranderingen in de wijze van planning leiden tot structurele veranderingen in het aantal inzeturen.
De regiecentrale monitort maandelijks de langere termijn ontwikkelingen in het vervoervolume. Indien zich hierin veranderingen voordoen die leiden tot structurele vermindering of vermeerdering van het aantal inzeturen treedt zij tijdig in overleg met de gecontracteerde vervoerders (12 weken van te voren aangeven zodat de vervoerder kan afschalen).

Op dit moment is het nog niet mogelijk aan het risico een concreet bedrag te koppelen.

In de begroting is voor 2020 uitgegaan van dezelfde provinciale subsidie voor Wmo vervoer en bijdrage beheerkosten als voor 2019 (conform afspraak overleg financiele werkgroep). De samenwerkingsovereenkomst loopt formeel t/m 2019. Vanaf 2020 vormt dit een financieel risico van €1.869.333 op jaarbasis.

3.3 Financiering

De financieringsparagraaf in de begroting is, in samenhang met de financiële verordening, een belangrijk instrument voor het transparant maken en daarmee voor het sturen, beheersen en controleren van de financieringsfunctie.

Het financieringsvraagstuk van vervoersorganisatie is van een beperkte omvang. Dit heeft vooral te maken met het feit dat de meeste bedrijfsvoeringsonderdelen worden afgenomen van de gemeente Arnhem en het grootste deel van de begroting bestaat uit personeelslasten of daaraan gerelateerde kosten. De financieringsrisico's zullen om die reden slechts beperkt zijn.

Renterisicobeheer
Algemene uitgangspunten met betrekking tot het renterisicobeheer zijn:
- geen overschrijding van de renterisiconorm conform de Wet Fido;
- nieuwe leningen/uitzettingen worden afgestemd op de bestaande financiële positie en de liquiditeitsplanning;
- de rentetypische looptijd en het renteniveau van de betreffende lening/uitzetting wordt zo veel mogelijk afgestemd op de actuele rentestand en de rentevisie.

Kasgeldlimiet
Met de kasgeldlimiet is in de wet Fido een norm gesteld voor het maximum bedrag waarop de organisatie haar financiële bedrijfsvoering met kortlopende middelen (looptijd < 1 jaar) mag financieren. Deze norm bedraagt 8,2% van het begrotingstotaal aan lasten voor bestemming, dus met uitzondering van de stortingen in de reserves.
De liquide middelen betreffen rekening-courant tegoeden. Deposito’s komen voort uit de financiering van het lopende bedrijf en de bestemmingsreserves. De huidige financiële positie geeft geen aanleiding om op de korte termijn maatregelen voor te stellen.

Renterisiconorm
Het renterisico op de lange financiering wordt wettelijk begrensd door de renterisiconorm. Als lange financiering wordt volgens de wet Fido aangemerkt: alle financieringsvormen met een rentetypische looptijd groter dan één jaar. Het renterisico wordt gedefinieerd als het minimum van de netto nieuw aangetrokken schuld en de betaalde aflossingen, vermeerderd met het saldo van de contractuele renteherzieningen op de opgenomen en uitgezette geldleningen. Het renterisico op de lange termijn wordt beperkt tot de in wet genoemde 20% van de restant hoofdsom van de rentetypische langlopende leningen. Achterliggende reden

voor het gebruik van de renterisiconorm is de spreiding van het renterisico over de jaren.

Relatiebeheer
Het betalingsverkeer zal in hoofdzaak geconcentreerd worden bij de Bank Nederlandse Gemeenten.

3.4 Bedrijfsvoering

Waar staat de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen voor?
De vervoersorganisatie is ingesteld ter gemeenschappelijke behartiging van de belangen van de deelnemers met betrekking tot het tot stand brengen, ontwikkelen en in stand houden van een kwalitatief hoogwaardig, herkenbaar, efficiënt en eenvoudig te gebruiken doelgroepenvervoer. Hierbij wordt rekening gehouden met de mogelijkheden van reizigers en hun sociale netwerk en wordt erop toegezien dat het aanvullend vervoer ook in het buitengebied en de kleine kernen voldoende gewaarborgd is en dat het vervoer een optimale aansluiting heeft op het openbaar-vervoer-netwerk.

Doelen en taken
De vervoersorganisatie heeft tot doel de gezamenlijke sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer voor de deelnemers.
De sturing en (financiële) beheersing van uitvoeringstaken en uitvoering van ondersteunende processen op het gebied van doelgroepenvervoer en aanvullend vervoer worden overgedragen aan de vervoersorganisatie.

Samenwerkingsovereenkomst provincie Gelderland
Voor het uitvoeren van de taak aanvullend vervoer is de vervoersorganisatie (BVO DRAN) een samenwerkingsovereenkomst aangegaan met de provincie Gelderland. In deze overeenkomst komen de provincie Gelderland en de vervoersorganisatie overeen dat de vervoersorganisatie de taak van het aanvullend vervoer (basismobiliteit) uitvoert voor de provincie Gelderland.

Regiemodel
Het vervoer is ingericht volgens het 'regiemodel'. In het nieuwe regiemodel worden de regie en het vervoer gescheiden in de markt gezet en is niet langer sprake van één zonetarief. De marktpartijen krijgen een vergoeding voor hun taak binnen het totale systeem. De vergoeding voor de regiecentrale is een vaste vergoeding per maand en vervoerders krijgen een maandelijkse vergoeding voor de gereden kilometers en de tijd dat zij een auto met chauffeur beschikbaar stellen. De nieuwe manier van organiseren leidt in principe niet tot andere totaalkosten omdat dezelfde taken worden uitgevoerd. De vergoeding richting contractpartijen gebeurd in het nieuwe vervoersysteem dus niet meer op basis van zones. Ook de verdeling van kosten over de deelnemende gemeenten en provincie zal niet meer plaatsvinden op basis van zones, maar conform de in het bestuurlijk overleg van 14 september vastgestelde verdeelsleutels.

Rapporteren
Aan de partners wordt per programma gerapporteerd. Het is een overzicht van de geleverde prestaties. De rapportages (inclusief financiën) worden halfjaarlijks opgesteld.

Vennootschapsbelasting
Het kabinet heeft eind 2014 wetgeving vastgesteld, die erop is gericht dat overheidsbedrijven, die economische activiteiten uitoefenen, op dezelfde wijze als private bedrijven aan vennootschapsbelasting zullen worden onderworpen. Deze wetswijziging is per 1 januari 2016 in werkinggetreden. Aangezien DRAN geen winstoogmerk heeft en in de GR is bepaald dat positieve rekeningresultaten aan de deelnemers worden terugbetaald heeft DRAN geen last van vpb.

FINANCIËLE BEGROTING

4.0 Overzicht van Baten en Lasten naar categorie 2018-2022

Onderstaand is de financiële meerjarenbegroting van de vervoersorganisatie weergegeven. Per onderdeel zal een toelichting worden gegeven.

	Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Lasten partners (BVO, regie en vervoer)					
BVO					
Salariskosten	437.862	437.862	437.862	437.862	437.862
Inhuur derden (aanbesteding)	50.000	50.000	50.000	50.000	50.000
Opleidingskosten	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Beheerkosten (onderzoek kwaliteit)	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Beheerkosten (klachtenmeldpunt)	23.000	23.000	23.000	23.000	23.000
Beheerkosten (drukkosten)	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Beheerkosten (website +banner OV9292)	8.000	8.000	8.000	8.000	8.000
Beheerkosten (telefoonnummers)	1000	1000	1000	1000	1000
Beheerkosten (interne kosten)	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Huisvesting (gastheer)	34.000	34.000	34.000	34.000	34.000
Ondersteunende taken (gastheer)	48.805	48.805	48.805	48.805	48.805
ICT (overig)	15.000	15.000	15.000	15.000	15.000
Klachtcommissie	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000
Consumentenadvies en inspraak	10.000	10.000	10.000	10.000	10.000
Accountant en financieel advies	20.000	20.000	20.000	20.000	20.000
Incidenteel inrichting organisatie	3.333	3.333	3.333	3.333	3.333
Regie					
Vraagafhankelijk WMO	637.705	637.705	637.705	637.705	637.705
Vraagafhankelijk OV	51768	51768	51768	51768	51768
Routegebonden volume afhankelijk	87.227	87.227	87.227	87.227	87.227
Routegebonden vaste bijdrage gemeente	36.248	36.248	36.248	36.248	36.248
Vervoer					
Vraagafhankelijk WMO	10.159.052	10.362.233	10.569.478	10.780.868	10.996.485
Vraagafhankelijk OV	911071	929.293	947.878	966.836	986.173
Routegebonden	7.543.837	7.694.714	7.848.608	8.005.580	8.165.692
Bestedingsplan					
Projecten besteding saldo OV bijdrage provincie	131623	117.909	103.921	89.653	75.100
Onvoorzien					
Onvoorzien	13.980	13.980	13.980	13.980	13.980
Overige					
Eenmalig aanschaf OV pas	0	0	0	0	0
Lasten	20.271512	20.630.077	20.995.814	21368.865	21749.378
Baten partners (BVO, regie en vervoer)					
BVO					
Vraagafhankelijk WMO en routegebonden	453.240	447.342	441302	435.118	428.784
Vraagafhankelijk OV (subsidie provincie)	245.760	251658	257.698	263.883	270.216
Regie					
Vraagafhankelijk WMO	637.705	637.705	637.705	637.705	637.705
Vraagafhankelijk OV (bijdrage provincie)	51768	51768	51768	51768	51768
Routegebonden volume afhankelijk	87.227	87.227	87.227	87.227	87.227
Routegebonden vaste bijdrage gemeente	36.248	36.248	36.248	36.248	36.248
Vervoer					
Vraagafhankelijk WMO	6.468.755	7.523.371	7.711225	7.902.836	8.098.280
Vraagafhankelijk WMO (subsidie prov.)	2.739.778	1869.333	1869.333	1869.333	1869.333
Vraagafhankelijk OV (bijdrage provincie)	817.319	817.319	817.319	817.319	817.319
Routegebonden	7.543.837	7.694.714	7.848.608	8.005.580	8.165.692
Reizigersbijdrage					
Reizigersbijdrage WMO (regie en vervoer)	950.519	969.529	988.920	1008.698	1028.872
Reizigersbijdrage OV (regie en vervoer)	225.375	229.883	234.481	239.170	243.954
Onvoorzien					
Onvoorzien	13.980	13.980	13.980	13.980	13.980
Baten	20.271512	20.630.077	20.995.814	21368.865	21749.378
Dotatie aan bestemmingsreserve (bestedingsplan 2018, programma 4 begroting)					
Geraamd resultaat	0	0	0	0	0

4.1 Toelichting op het overzicht van Baten en Lasten naar categorie

Lasten

Lasten

BVO

Salariskosten
Voor salariskosten is uitgegeaan van de loonsommen 2017 behorende bij de (voorlopige) functieschalen en inschatting kosten aanvullende arbeidsvoorwaarden.

Inhuur derden
De kosten inhuur derden zijn gebaseerd op kosten inhuur voorbereidingsperiode en eerdere aanbesteding.

Beheerkosten
Beheerkosten zijn gebaseerd op ervaringen vanuit het voorgaande jaar.

Huisvesting, ondersteunende taken gastheer
De kosten voor huisvesting en ondersteunende taken zijn gebaseerd op gemaakte afspraken met gastheer gemeente Arnhem en ondertekende huurovereenkomst met de gemeente Arnhem.

Klachtencommissie (geschillencommissie)
Kosten zijn gebaseerd op te maken nieuwe afspraken en 6 bijeenkomsten.

Consumentenadvies
Kosten zijn gebaseerd op nieuwe afspraken en inschatting aantal bijeenkomsten.

Accountant
Kosten inschatting op basis van marktonderzoek.

Incidenteel inrichting organisatie
Kosten gebaseerd op inschatting.

Regie

Vraagafhankelijk WMO/OV
Kosten zijn gebaseerd op geoffreerde tarieven aanbesteding.

Routegbonden
Kosten zijn gebaseerd op geoffreerde tarieven aanbesteding.

Vervoer

Vraagafhankelijk WMO/OV
De kosten vraagafhankelijk vervoer zijn gebaseerd op de totale kosten categorie 1 vervoer minus de berekende kosten van het routevervoer van categorie 1.

Hierbij is nog geen rekening gehouden met eventuele besparingen uit extra bundeling of maatregelen die gemeenten realiseren in het kader van de 4 andere sporen uit het onderzoek van Cissonius. Beide zijn nu nog erg lastig in te schatten.

Routegebonden volume afhankelijk
Deze kosten zijn gebaseerd op:

- Routevervoer categorie 2: berekenen van de beladen tijd en de onbeladen tijd van het routevervoer (conform bestek). Dezelfde berekeningssystematiek ook toepassen voor de kilometers. Totale kosten berekenen op basis van offerte tarieven per basispunt.

- Routevervoer categorie 1: berekenen van de beladen tijd van de routes. Berekenen/ramen van de onbeladen tijd van de routes op basis van de gegevens van het categorie 2 routevervoer (verhouding beladen versus onbeladen tijd). Beladen en onbeladen tijd bij elkaar tellen voor totaal tijd. Dezelfde berekeningssystematiek toepassen voor de kilometers. Totale kosten berekenen op basis van de tarieven per basispunt waarbij ook rekening wordt gehouden met inzet van rolstoelvoertuig (hoger tarief). Tarieven conform offertes.
- Totale kosten routevervoer worden bepaald door de kosten routevervoer categorie 2 en kosten routevervoer categorie 1 bij elkaar op te tellen.

Baten

Algemeen
De baten zijn verdeeld over de onderdelen BVO, regie, vervoer, reizigersbijdragen en subsidie provincie Gelderland. Voor de jaren 2018-2021 is de subsidie van de provincie opgenomen onder BVO, regie vraagafhankelijk Wmo en vraagafhankelijk vervoer Wmo.

Subsidie en bijdrage provincie Gelderland
De subsidie van de provincie voor Wmo vervoer is voor de jaren 2018 en 2019 conform de afbouwregeling uit de Samenwerkingsovereenkomst opgenomen. De verdeling is conform de afspraken uit de Samenwerkingsovereenkomst Basismobiliteit, met dit verschil dat nu niet gereisde zones maar reiseenheden op basis van gereisde kilometers zijn gebruikt.
De bijdrage van de provincie voor het uitvoeren van de OV taak is opgenomen onder BVO vraagafhankelijk OV, regie vraagafhankelijk OV en vraagafhankelijk vervoer OV.
Voor 2020 en 2021 wordt uitgegaan van dezelfde afspraken als in 2019, het laatste jaar van de huidige samenwerkingsovereenkomst.

4.2 Overzicht van baten en lasten naar taakveld 2018-2022

Overzicht lasten en baten per taakveld BBV 2018			Begroting 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Programmaplan	**Taakveld**						
P1 Vraagafhankelijk vervoer	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	10.159.052	10.362.233	10.569.478	10.780.868	10.996.485
		Baten	10.159.052	10.362.233	10.569.478	10.780.868	10.996.485
	Taakveld 6.1 collectief aanvullend vervoer (OV)	Lasten	911.071	929.293	947.878	966.836	986.173
		Baten	911.071	929.293	947.878	966.836	986.173
	Taakveld 6.2 toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	689.473	689.473	689.473	689.473	689.473
		Baten	689.473	689.473	689.473	689.473	689.473
	Totaal	Lasten	11.759.597	11.980.999	12.206.830	12.437.177	12.672.131
		Baten	11.759.597	11.980.999	12.206.830	12.437.177	12.672.131
		Saldo	0	0	0	0	0
P2 Routevervoer	Taakveld 4.3 leerlingenvervoer	Lasten	5.954.321	6.073.407	6.194.876	6.318.773	6.445.149
		Baten	5.954.321	6.073.407	6.194.876	6.318.773	6.445.149
	Taakveld 6.4 begeleide participatie (Wmo)	Lasten	1.083.511	1.105.181	1.127.285	1.149.831	1.172.827
		Baten	1.083.511	1.105.181	1.127.285	1.149.831	1.172.827
	Taakveld 6.72 vervoer jeugdhulp 18-	Lasten	506.005	516.125	526.448	536.977	547.716
		Baten	506.005	516.125	526.448	536.977	547.716
	Taakveld 6.2 toegang tot 1e en 2e lijnsvoorzieningen (Regie)	Lasten	123.475	123.475	123.475	123.475	123.475
		Baten	123.475	123.475	123.475	123.475	123.475
	Totaal	Lasten	7.667.313	7.818.190	7.972.084	8.129.056	8.289.168
		Baten	7.667.313	7.818.190	7.972.084	8.129.056	8.289.168
		Saldo	0	0	0	0	0
P3 Bedrijfsvoeringsorganisatie		Lasten					
		Baten					
		Saldo					
P3 Bestedingsplan	PM	Lasten	131.623	117.909	103.921	89.653	75.100
		Baten	131.623	117.909	103.921	89.653	75.100
Dotatie bestemmingsreserve							
		Saldo	0	0	0	0	0
Overzichten							
Overhead	0.4 Overhead ondersteuning organisatie	Lasten	699.000	699.000	699.000	699.000	699.000
		Baten	699.000	699.000	699.000	699.000	699.000
		Saldo	0	0	0	0	0
Bedrag onvoorzien	0.8 Algemene baten en lasten	Lasten	13.980	13.980	13.980	13.980	13.980
		Baten	13.980	13.980	13.980	13.980	13.980
		Saldo	0	0	0	0	0
		Saldo	0	0	0	0	0
Geraamde saldo van baten en lasten			0	0	0	0	0

4.3 Bestemmingsreserve

De bijdrage voor het OV-deel is een vaste bijdrage gebaseerd op de aantallen OV zones 2013. In de samenwerkingsovereenkomst met de Provincie is vastgelegd dat indien de kosten van het OV-deel AVAN lager zijn dan de bijdrage, voor het resterende bedrag een bestedingsplan opgesteld moet worden. In de begroting van 2018 is het resterende bedrag 131.623 euro en 2019 117.909 euro.

Aldus vastgesteld in de vergadering van het Bestuur van de Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen van 15 maart 2018,

de secretaris, de voorzitter,

G. Mulder A.M. Boone

Gemeente Duiven

Kennisgeving aan de gemeenteraad

Documentnummer: Zaaknummer: Z/18/035354

Portefeuillehouder(s): wethouder Ineke Knuiman

Voor vragen

Naam: Tonny Jansen
Telefoon: 088 - 6953313
E-mail: t.jansen@1stroom.nl

Onderwerp: Stand van zaken doelgroepenvervoer.

Aanleiding voor deze kennisgeving
Recente ontwikkelingen met betrekking tot de voorlopige vaststelling van de meerjarenprogrammabegroting van de Bedrijfsvoeringsorganisatie Doelgroepenvervoer Regio Arnhem Nijmegen (BVO-DRAN)) 2018-2022.

Relevant beleidskader
Doelgroepenvervoer

Inhoud van mededeling
Bij de vaststelling van de programmabegroting 2018-2021, onderdeel 'verbonden partijen', is bij BVO-DRAN gewezen op de financiële risico's als verschillende gemeenten vervoer niet zouden inbrengen.

In de achter ons liggende periode heeft er intensief bestuurlijk overleg plaatsgevonden over het vaststellen van de nieuwe verdeelsleutel en daaraan gekoppeld de voorlopige vaststelling van de begrotingen 2018 en 2019.

In de vergadering van BVO-DRAN van december 2017 is afgesproken om met het oog op de nieuwe verdeelsleutel en de begrotingen 2018 en 2019 een analyse te maken van de kosten pré-AVAN (Aanvullend Vervoer Arnhem Nijmegen) versus huidige AVAN kosten. Afgesproken is om de nieuwe verdeelsleutel, analyse van de verschillen en de begrotingen 2018 en 2019 aan de orde te hebben in de vergadering van BVO-DRAN van 15 maart 2018.

Uit de analyses blijkt in algemene zin dat:

- de ontvangen subsidie in de pré-Avan periode hoger was dan de huidige subsidie;
- de ontwikkelingen in de markt leiden tot een kostenstijging van ca. 15%;
- bij sommige gemeenten de ontvangen klantbijdrage lager is dan in de pré-Avan periode.

In de periode tussen de 2 vergaderingen van BVO-DRAN hebben diverse gemeenten besloten het leerlingenvervoer niet te gaan inbrengen. Uiteenlopende redenen (waaronder onduidelijke financiële situatie) liggen hieraan ten grondslag.

Voorafgaand aan de vergadering van 15 maart 2018 is er overleg geweest tussen de 'nadeelgemeenten van de nieuwe verdeelsleutel'. Dit met het doel om – gelet op de gewijzigde situatie – niet tot de vaststelling van de nieuwe verdeelsleutel te komen en in het verlengde daarvan de begrotingen 2018 en 2019 vast te stellen op basis van de oude verdeelsleutel.

In de vergadering van 15 maart jl. kregen de gemeenten hiervoor de handen niet op elkaar. Alvorens tot deze stemming over de gaan is door de voorzitter ingebracht te komen tot de invoering van een solidariteitsbeginsel voor de jaren 2017 t/m 2019. De gemeenten die nadeel hebben van de nieuwe verdeelsleutel worden gedurende deze periode 'gecompenseerd' door de gemeenten die voordeel hebben van de nieuwe verdeelsleutel. Dit voorstel werd met ruime meerderheid aangenomen. Een uitwerking van het solidariteitsbeginsel zal in de volgende vergadering van BVO-DRAN aan de orde komen.

Afgesproken is om voor de zomer van 2018 te komen met een plan van aanpak. In dit plan van aanpak zal worden aangegeven aan welke knoppen – regionaal dan wel lokaal gedraaid kan worden – om tot betere beheersing van de kosten te komen.

Onderstaand treft u schematisch aan wat de financiële gevolgen zijn van de vaststelling van de nieuwe verdeelsleutel ten opzichte van de oude verdeelsleutel. Dit betreft een doorrekening op jaarbasis met als uitgangspunten de uitgaven september 2017.

Kostensoort:	**Uitgaven op basis van nieuwe verdeelsleutel:**	**Uitgaven op basis van oude verdeelsleutel**
WMO	€ 225.831,38	€ 264.573,43
Jeugdwet	€ 28.167,40	€ 59.916,72
Dagbesteding*	€ 46.698,59	€ 22.328,58
Leerlingenvervoer	€ 463.279,62	€ 352.379,99
Totaal	*€ 763.976.99*	*€ 699.198,73*

*De kosten voor het instellingenvervoer werden voorheen (grotendeels) door de zorgaanbieders betaald. Nu AVAN de taak heeft overgenomen, komen ze volledig voor rekening van de gemeente (op jaarbasis € 47.000,-).

Op basis van bovenstaand overzicht komt een bedrag van (afgerond) € 64.000,- (€ 764.000 - € 699.000) in aanmerking voor compensatie via het solidariteitsbeginsel. Over de hoogte van hiervan vindt nog overleg plaats.

In onderstaand overzicht treft u aan wat hiervan de consequenties zijn voor de begroting van Duiven voor 2018 en 2019 (afgeronde bedragen).

	2018	**2019**
Ramingen in conceptbegroting BVO DRAN 2018/2019:		
Vraagafhankelijk vervoer	€ 181.662	€ 206.187
Routevervoer	€ 554.782	€ 565.700
Overhead	€ 17.165	€ 16.967
	€ 753.609	***€ 788.854***
Beschikbare budgetten begroting Duiven 2018/2019:	*€ 599.180	*€ 611.844
	€ 154.429	***€ 177.010***

* exclusief direct aan ouders te betalen vervoerskosten leerlingenvervoer.

Binnenkort zal de begroting 2018 en 2019 van AVAN worden ontvangen en aan uw Raad voor een zienswijze worden voorgelegd. Voor wat betreft de financiële gevolgen zullen wij uw Raad bij de behandeling van de voorjaarsnota voorstellen doen.

Bijgaand treft u de op 8 februari 2018 verzonden kennisgeving aan met als onderwerp: Kennisgeving aan de gemeenteraad inzake Klanttevredenheidsonderzoek AVAN 2017. Tevens de daarbij behorende bijlagen.
Toezending van deze stukken vindt plaats om de nieuwe raadsleden te informeren over de ervaringen van onze inwoners met AVAN en hiermee een beeld te schetsen over de wijze waarop de uitvoering van het doelgroepenvervoer is georganiseerd.

Duiven, 10 april 2018

Burgemeester en wethouders van Duiven

secretaris, burgemeester,

Bijlagen:

201351001: Kennisgeving aan de gemeenteraad inzake Klanttevredenheidsonderzoek AVAN 2017

201350938: De gebruiker aan het woord – publicatie rapport

201350942: Presentatie rapport 'de gebruiker aan het woord'

201350940: Presentatie enquêteresultaten Duiven

NOTITIE

Onderwerp: Toelichting kosten AVAN

Datum: 15 februari 2018

Afzender: H. van Amsterdam/C. Wolfhagen

Inleiding

In het bestuurlijk overleg van de maand december 2017 is de begroting 2018 inclusief meerjarenbegroting aan de orde geweest. Naar aanleiding van dat overleg werd afgesproken om de begroting 2018 en de begroting 2019 inclusief meerjarenperspectief opnieuw op de agenda van het bestuurlijk overleg van maart 2018 te zetten. Verder werd afgesproken om per gemeente een analyse te maken van de kosten pre-Avan versus huidige Avan kosten en deze analyse met de individuele gemeenten te bespreken. Om die laatste afspraak uit te kunnen voeren is aan de individuele gemeenten gevraagd om onderliggende vervoersgegevens uit de pre-Avan periode aan de vervoersorganisatie aan te leveren. Na aanlevering van de betreffende gegevens is per gemeente een afspraak ingepland. In de maand januari hebben de betreffende gesprekken met de verschillende gemeenten plaatsgevonden. Daarbij is in elk overleg uitgebreid ingegaan op de gemaakte analyse en tevens is aangegeven welke factoren er nu voor zorgen dat de kosten van Avan zijn zoals ze zijn en hoe een en ander in de pre-Avan periode werkte. Naar aanleiding van de overleggen is afgesproken om voor het bestuurlijk overleg van maart 2018 een notitie te maken waarin kort aangegeven wordt wat de uitkomst van de analyse is. Tevens is afgesproken om ook in te zoomen op de “knoppen” waaraan gedraaid kan worden om kosten te reduceren. Onderstaand is kort op de uitkomsten van de analyse ingegaan. Tevens zijn aanbevelingen gedaan inzake mogelijke kostenbeperkende maatregelen/acties.

Analyse

Zoals reeds is aangegeven hebben de gemeenten verschillende gegevens uit de pre-Avan periode aangeleverd. Het betreft daarbij de regiotaxigegevens over de maand maart 2016 en voor een aantal gemeenten de gegevens van het leerlingenvervoer van de maand maart 2016. Op basis van die gegevens is per gemeente een analyse uitgevoerd. Daarbij is getracht om vanuit de pré-Avan gegevens aansluiting te vinden bij de huidige Avan gegevens van de begroting 2018. Uit de analyses blijkt in algemene zin dat:

- de ontvangen subsidie in de pré-Avan periode hoger was dan de huidige subsidie;
- de ontwikkelingen in de markt leiden tot een kostenstijging van ca 15%;
- bij sommige gemeenten de ontvangen klantbijdrage lager is dan in de pré-Avan periode.

Naast de bovenstaande kostenverhogende aspecten was er ook nog zoiets als wat in de toelichting het Avan effect genoemd is. Onderstaand een korte opsomming van de punten die er mede voor zorgen dat kosten zijn zoals ze zijn:

- andere inkooptechniek
    - inkoop van productie uren en kilometers in plaats van zones in het vraagafhankelijke vervoer;
    - inkoop van productie uren en kilometers in plaats van beladen uren/kilometers in het routevervoer;
    - inkoop op voertuigniveau en niet op indicatieniveau. In de pré-Avan periode werd gewerkt met een toeslag per zone voor een bepaalde indicatie;

    - onbekendheid van partijen met deze vorm van aanbesteden.
- hogere tarieven ten opzichte van de pré-Avan periode
    - de normale kostenontwikkeling in de markt (reeds benoemd);
    - inkoop duurzame voertuigen;
    - maximaal aantal toe te wijzen baspoints per inschrijver;
    - inkoop voertuigen op basis van beschikbaarheid. Daardoor dedicated voor Avan.
- Inkoop rolstoelcapaciteit
    - inkoop rolstoelcapaciteit ten opzichte van hetgeen nodig is, te hoog. Voertuigen zijn wel nodig maar niet voor rolstoelvervoer;
    - uitgevraagde rolstoelvoertuigen geschikt voor 2 rolstoelen;
    - voor inzet rolstoelvoertuig geldt opslag van 15%;
    - vergoeding rolstoelvoertuigen ongeacht de vraag naar rolstoelvoertuigen.
- afrekensystematiek vervoer
    - vergoeding gebaseerd op inzeturen;
    - vergoeding van en naar basepoints;
    - pauzes worden doorbetaald;
    - kilometers en tijd noodzakelijke tankingen worden doorbetaald.
- ureninzet
    - er wordt een minimaal aantal uren betaald ongeacht de inzet van het voertuig;
    - betalen voor beschikbaarheid;
    - inroosteren door regiecentrale;
- aannames in de planning ten behoeve van het bestek
    - toewijzing/bepaling baspoints is gebeurd op basis van gecombineerde planning. In de realiteit wordt vraagafhankelijk vervoer en routevervoer apart gepland;
    - mogelijk sommige baspoints verkeerd;
    - het niet juist meenemen van de eis van een vaste chauffeur
    - efficiënte theoretische planning vraagafhankelijk vervoer t.b.v. bestek leidt tot hoog aantal ritten per uur. In de praktijk veel minder ritten per uur.

De effecten van hetgeen bovenstaand is aangegeven is enerzijds dat er veel inzeturen gemaakt worden en dat er ook veel lege inzeturen zijn. Elk inzetuur moet echter betaald worden. Daarnaast zijn er allerlei prijsopdrijvende effecten. Dat gecombineerd met het feit dat een groot deel van de exploitatie risico's die de vervoerder in de pré-Avan periode voor zijn rekening kreeg, met de nieuwe aanbesteding bij de opdrachtgevers terecht zijn gekomen, zorgt ervoor dat de kosten substantieel hoger zijn dan bij de oude systematiek.
Daarbij valt het op dat voor die extra kostenstijging niet echt één oorzaak aan te wijzen is. Het is eigenlijk een samenspel van oorzaken die er voor zorgen dat inzeturen hoger zijn dan gedacht en een gemiddeld tarief per inzetuur hoger is dan geraamd. Bovenstaand zijn heel veel van die factoren genoemd en al die factoren dragen in meer of mindere mate bij aan de hoogte van de werkelijke kosten. Het lijkt er daarbij op dat alles één kant op gaat. En veel kleine beetjes vormen samen een groot geheel. Uiteindelijk leidt dat tot een substantiële kostenstijging ten opzichte van de oude situatie.
Geconcludeerd kan verder worden dat veel van de in het voorgaande genoemde punten ook een structurele doorwerking hebben en niet van vandaag op morgen te herstellen zijn. Een aantal punten, zoals bijvoorbeeld de inkooptechniek, de andere afrekensystematiek of de keuze voor duurzame voertuigen, maar ook bijvoorbeeld de

keuze dat een inschrijver slechts een beperkt aantal baspoints gegund kon krijgen, zijn punten die niet meer beïnvloedbaar zijn. Dat betekent dan ook dat de eventuele effecten daarvan op de kosten structureel doorwerken. Andere punten zijn mogelijk wel beïnvloedbaar. Denk bijvoorbeeld aan de lege inzeturen, de keuze om een route aan een bepaald basepoint te koppelen of de uitgevraagde capaciteit beter aan laten sluiten bij de vraag naar vervoer.
Op basis van het voorgaande zijn onderstaand enkele aanbevelingen gedaan.

Aanbevelingen

Aanbevelingen zijn in principe knoppen waaraan gedraaid zou kunnen worden waarmee naar onze mening kosten efficiency behaald kan worden. Daarbij hebben we de aanbevelingen opgesplitst in knoppen waar men aan kan draaien binnen de huidige inrichting van het systeem en knoppen waarvoor een aanpassing van de inrichting van het systeem nodig is. Onderstaand zijn ze gegroepeerd kort weergegeven.

Binnen de huidige inrichting van het systeem zijn de aanbevelingen:

- Het terugdringen van de onbenutte uren met name door vraag aan vervoer beter af te stemmen op het aanbod aan diensten. Hierbij ook kijken of een grotere rol van de vervoerders bij het maken van de diensten zinvol is;
- Meer gebruik maken van de kennis van vervoerders en historische gegevens voor het bepalen van de benodigde capaciteit;
- Het tegen het licht houden van toewijzing van routes aan de basepoints. Hierdoor kan mogelijk de onbenutte tijd worden teruggedrongen;
- Op het moment dat de keuze gemaakt wordt om extra capaciteit in te kopen, moet men goed nagaan welk type voertuig men gaat inkopen;
- Nadenken over maatregelen waarmee de pieken in het vervoer afgevlakt kunnen worden. Mogelijkheden zijn bijvoorbeeld het toepassen van tariefdifferentiatie of het toepassen van het principe “vol is vol”;
- Onderzoeken onder welke voorwaarden het routegebonden vervoer en het vraagafhankelijke vervoer wel volgtijdelijk gecombineerd kan worden;
- Het vermijden en terugdringen van indicaties die nadelig zijn voor de efficiency van het vervoer. Daarbij gaat het vooral om de indicaties “individueel vervoer”, “verplicht taxi” en “voorin”;
- De mogelijkheden onderzoeken of de automatische planner meer rekening kan houden met “herkomst” van de chauffeur. Chauffeurs moeten nu kennis hebben van de hele regio en de verwachting is dat als een chauffeur binnen een beperkter gebied blijft deze “sneller” werkt en daardoor een hogere ritproductie per uur kan realiseren;
- De focus leggen op de voorkant en daarmee de instroom van het vervoer. Geen vervoer is altijd voordeliger als efficiënt vervoer;
- Onderzoeken of cliënten op standaardtijden vervoerd kunnen worden en niet op diverse verschillende tijden;
- Onderzoeken of concentreren van het vervoer van cliënten naar de dagbesteding (bijv: niet 2 mensen op maandag en 2 op dinsdag, maar 4 op maandag of 4 op dinsdag) mogelijk is;
- Onderzoeken of er mogelijkheden zijn de maximale verblijfstijd te vergroten;
- Onderzoeken of er mogelijkheden zijn om de maximale omrijtijd in het vraagafhankelijke vervoer te verhogen (bijv. 30 minuten voor een rit van max 8 km en 45 minuten voor een rit van meer dan 8 km);

- OV advies voor Wmo.

Aanbevelingen waarvoor aanpassingen of nieuwe afspraken met partijen noodzakelijk zijn:

- In overleg met de vervoerders nagaan of het aantal in te zetten voertuigen per type dan wel de inzet van andere type voertuigen tot de mogelijkheden behoort;
- De positionering van de basepoints respectievelijk het aantal basepoints voor het routegebonden vervoer onder de loep nemen;
- De mogelijkheden onderzoeken om op “last-minute” basis extra capaciteit in te kopen;
- De zogenaamde drie uur systematiek aanpakken en afspraken maken om de lege tijd terug te dringen;
- De mogelijkheden onderzoeken op welke wijze vervoerders en regiecentrale beter gebruik kunnen maken van elkaars restcapaciteit.

Natuurlijk zijn er ook nog andere opties zoals bijvoorbeeld het verhogen van het reizigerstarief of het aanpassen van de openingstijden maar dat zijn beide punten die niet als eerste aan de orde zouden moeten komen als het gaat om het beperken van de kosten. Zoals reeds aangegeven is het veel belangrijker om de focus te leggen op de voorkant en de instroom van het vervoer. Een en ander in samenspraak en samenwerking met de regiocoördinator doelgroepenvervoer.

NOTITIE

regio arnhem nijmegen VERVOERSORGANISATIE

Onderwerp: Verdeelsleutel

Datum: 28 november 2017

Afzender: BVO

Algemeen

In het kader van de evaluatie van de verdeelsleutel van de vervoerskosten kosten van AVAN is in mei/juni een voorstel aan het bestuurlijk overleg voorgelegd. In dat voorstel werd de huidige verdeelsystematiek ontleed en werd aangegeven op welke punten die verdeelsystematiek aangepast zou moeten worden om tot een redelijke verdeling van de vervoerskosten over de deelnemende gemeenten, te komen.
Op basis van de voorgestelde, nieuwe verdeelsystematiek werden vervolgens de vervoerskosten zoals die in de begroting 2018 waren opgenomen, verdeeld. Uit die verdeling bleek echter dat met name het routevervoer extreem zwaar werd belast. Besloten is toen om de begroting 2018 opnieuw te maken en daarbij uit te gaan van de wijze waarop ook in de praktijk de vervoerskosten etc. werden berekend. Tevens is afgesproken om de verdeelsystematiek in het kader van die begroting nogmaals tegen het licht te houden. Onderstaand zal kort ingegaan worden op de bevindingen ten aanzien van de verdeelsleutel.

Verdeelsystematieken

Huidige systematiek

De thans nog toegepaste verdeelsleutel gaat er van uit dat alle kosten, van routevervoer en van het vraagafhankelijke vervoer van alle basispunten, bij elkaar worden opgeteld en dat die totale kosten op basis van reiseenheden worden verdeeld over de gemeenten. Daarbij wordt van elke rit het aantal reiseenheden uitgerekend op basis van een afgesproken formule. Die formule is:
(Opstap + reiskm) x combinatiefactor x (1 + toeslag rolstoel+voorin+taxi+individueel+kamer/kamer-opstapplaats)

Systematiek conform voorstel juni 2017

In het kader van de evaluatie van die verdeelsleutel werd voorgesteld om die formule en een aantal eenheden van die formule aan te passen. De voorgestelde formule was:
Opstap + (reiskm x wegingsfactor) x factor individueel vervoer x (1 + toeslag rolstoel/liggend+voorin+taxi)
Nog steeds echter worden in die methodiek de totale kosten van al het vervoer bij elkaar geteld en verdeeld over de gemeenten.

Nieuwe verdeelsystematiek

Probleem bij de beide methoden is echter dat in de praktijk blijkt dat de toerekening van de kosten aan het routevervoer en het vraagafhankelijk vervoer op basis van de beide bovengenoemde verdeelsleutels leidt tot exceptionele en onverklaarbare verschillen ten opzichte van de situatie voor de start van de regiecentrale
Dat is dan ook de reden geweest om te kijken naar een compleet andere verdeelsystematiek. Een systematiek waarbij de kosten van het routevervoer op een andere manier worden verdeeld dan de kosten van het vraagafhankelijke vervoer. Uit navraag bij een aantal vergelijkbare regio's in Nederland die net als bij AVAN met

een regiecentrale werken, bleek in die regio's ook gewerkt te worden met een systematiek waarbij de kosten van het vraagafhankelijk vervoer en die van het routevervoer apart worden verdeeld.
Daarmee rekening houdende is onderstaand een nieuwe verdeelsystematiek uitgewerkt.

Uitwerking nieuw voorstel verdeelsystematiek

Uitgangspunt verdeelsleutel:

- Kosten routevervoer apart verdelen.
- Kosten vraagafhankelijk vervoer apart verdelen.

Kosten routevervoer:

- Routevervoer categorie 2: berekenen van de beladen tijd en de onbeladen tijd van het routevervoer (conform bestek). Dezelfde berekeningssystematiek ook toepassen voor de kilometers. Totale kosten berekenen op basis van offerte tarieven per basispunt.
- Routevervoer categorie 1: berekenen van de beladen tijd van de routes. Berekenen/ramen van de onbeladen tijd van de routes op basis van de gegevens van het categorie 2 routevervoer (verhouding beladen versus onbeladen tijd). Beladen en onbeladen tijd bij elkaar tellen voor totaal tijd. Dezelfde berekeningssystematiek toepassen voor de kilometers. Totale kosten berekenen op basis van de tarieven per basispunt waarbij ook rekening wordt gehouden met inzet van rolstoelvoertuig (hoger tarief). Tarieven conform offertes.
- Totale kosten routevervoer worden bepaald door de kosten routevervoer categorie 2 en kosten routevervoer categorie 1 bij elkaar op te tellen.

Verdeling kosten routevervoer:

- Verdeling kosten **per route** op basis van de directe reistijd per leerling/cliënt van huisadres/ophaaladres naar bestemmingsadres (instelling routeplanner: snelste tijd). Elke leerling/cliënt is via pasnummer gekoppeld aan een gemeente en aan een vervoersoort (dagbesteding, leerlingenvervoer, jeugdwet).

Kosten vraagafhankelijk vervoer:

- Totale kosten categorie 1 vervoer minus de berekende kosten van het routevervoer van categorie 1.

Verdeling kosten vraagafhankelijk vervoer:

- Basis voor de verdeling zijn reiseenheden.
- Reiseenheden worden per ritregel berekend waarbij bij ritten met meerdere personen voor elke persoon in die ritregel de reiseenheden worden berekend (is de huidige situatie ook al het geval).
- Formule voor de berekening van de reiseenheden is:
  Opstap + ((reiskm * (1 + toeslagen))
- De te hanteren opstap is afhankelijk van het type reiziger en is:
  - Loper 0,8
  - Roller/scootmobiel/liggend 1,4
  - Kamer tot kamer vervoer 6
  - Roller/scoot/liggend in combinatie met kamer tot kamer 7,4
- De te hanteren toeslagen zijn:

- Rolstoel/liggend/scootmobiel 0,2
- Voorin 0,1
- Taxi 0,1
- Individueel 0,2

Toeslagen worden cumulatief toegepast.

Conclusie

Bij bovenstaande verdeelsystematiek worden de kosten van het routevervoer op de goede manier verdeeld over de gemeenten. Die systematiek wordt ook bij conventionele aanbestedingen waarbij meerdere gemeenten gezamenlijk het leerlingenvervoer aanbesteden, gehanteerd en leidt tot een faire en evenwichtige verdeling van de kosten. Proven technology dus!
Door de kosten van het routevervoer in categorie 1 te berekenen op basis van de gegevens van categorie 2 ontstaat een situatie waarbij die kosten aansluiten bij de gangbare methodiek bij routevervoer. Daarmee ontstaat een situatie die vergelijkbaar is met de situatie van een stand alone aanbesteding van het routevervoer. Daarbij moet dan wel nog opgemerkt worden dat het tarief in categorie 1 natuurlijk mede gebaseerd is op een totaal pakket aan vervoer en dat vervoer efficiënt ingepland kan worden.

De geschetste systematiek houdt wel in dat er in verhouding mogelijk iets meer lege tijd wordt toegerekend aan het vraagafhankelijke vervoer. Op zich is dat niet verkeerd omdat in dat type vervoer, vanwege de onvoorspelbaarheid van dat vervoer, nu eenmaal meer lege tijd zit dan in het routevervoer.

Tabel 1: Effecten verdeelsleutels (basis maand maart 2017)

Soort vervoer	Kosten huidige verdeelsleutel	Kosten voorstel juni 2017	Kosten nieuw voorstel		
Vraagafhankelijk	953.701,48	786.177,46	857.070,14		
Route	230.922,39	398.446,41	327.553,73		
Totaal	1.184.623,87	1.184.623,87	1.184.623,87		

Kosten Avan

In de ambtelijke werkgroep begroting, het voorbereidend ambtelijk overleg en het overleg met de wethouders die in 'de kopgroep' ziten is bovenstaande methodiek aan de orde geweest. Daarbij werd ingestemd met het uitwerken van de concept begroting op basis van de bovenstaande verdeelsystematiek. Tevens werd aangegeven om in het kort in te gaan op de huidige kosten van Avan en daarbij kort aan te geven wat de mogelijke oorzaken kunnen zijn voor het verschil in kosten met de kosten voor de Avan periode.

Waarom zijn de kosten van Avan zoals ze zijn en waardoor worden de verschillen veroorzaakt met de kosten van de periode voor Avan?

Om die vraag echt te beantwoorden is een diepgaand onderzoek nodig en dat onderzoek kost tijd. Maar het uitvoeren van een dergelijk onderzoek is absoluut noodzakelijk gelet op de vele opmerkingen over de hoogte van

de kosten. Overigens zijn dat vragen die niet alleen voor Avan gelden maar, zoals blijkt, speelt de vraag over de hoogte van de kosten bij veel vergelijkbare projecten.

Waar worden verschillen of kunnen verschillen door veroorzaakt worden?

- Allereerst is de manier waarop Avan is aanbesteed, compleet nieuw en dat betekent voor alle partijen onduidelijkheid en onzekerheid. Is die systematiek per definitie duurder? Dat kan zijn weerslag hebben op de tarieven etc.
- Verder is inmiddels wel duidelijk dat er te veel rolstoelcapaciteit is uitgevraagd in de aanbesteding. Rekening houdende met het feit dat voor de inzet van een rolstoelvoertuig een hoger tarief geldt, leidt dat in elk geval al tot hogere kosten.
- Ook de zogenaamde 3-uur systematiek waarbij een minimale diensttijd van drie uur wordt gegarandeerd heeft invloed op de hoogte van de kosten.
- Aannames uit het bestek met betrekking tot o.a. de in te zetten capaciteit en de keuze van de basispunten zijn mogelijk niet juist?
- Er is sprake van een andere afrekensystematiek. In de voor-Avan periode werd afgerekend op basis van OV zones. Nu gebeurt dat op basis van uren en kilometers. Ook al zouden de huidige kosten identiek zijn aan de kosten uit de voor-Avan periode, dan nog zal er sprake zijn van herverdeeleffecten.
- Daarnaast spelen de ontwikkelingen in de taximarkt natuurlijk ook een belangrijke rol. Hogere tarieven dus dan onder de oude aanbesteding(en).

Zomaar een aantal punten die van invloed zijn of kunnen zijn op de hoogte van de kosten. Duidelijkheid over die problematiek zal er eerst zijn nadat het reeds gememoreerde onderzoek is uitgevoerd.

Voorstel

Ondanks het feit dat duidelijkheid over de huidige kosten van Avan in relatie tot de kosten in de voor-Avan periode op dit moment nog ontbreekt, is het zinnig om een standpunt in te nemen met betrekking tot de te hanteren verdeelsleutel.
De in deze notitie beschreven systematiek is helder en leidt tot een faire berekening en verdeling van de kosten van het routevervoer over de deelnemende gemeenten. Ook de verdeling van de kosten van het vraagafhankelijke vervoer geschiedt op een manier die recht doet aan de eerder gemaakte afspraken.
Voorgesteld wordt dan ook om de verdeelsleutel vast te stellen overeenkomstig hetgeen in deze notitie is beschreven.

Gemeente Duiven

Gemeente Duiven
Koning Willem-Alexanderplein 1
Postbus 6
6920 AA Duiven

(0316) 279 111
gemeente@duiven.nl
www.duiven.nl

Vervoersorganisatie Regio Arnhem Nijmegen

datum	:	12 juni 2018
zaaknummer	:	Z/18/036196 /201358374
onderwerp	:	Zienswijze gemeenteraad Duiven inzake Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022
contactpersoon	:	Tonny Jansen

Beste heer Van den Beucken,

Op 13 april jl. ontvingen wij uw brief en de daarbij behorende Meerjarenbegroting BVO DRAN 2018-2022. In de vergadering van onze gemeenteraad 12 juni 2018 is de Meerjarenbegroting aan de orde geweest.

Onze raad maakt zich ernstig zorgen over de (financiële) ontwikkelingen met betrekking tot de Vervoersorganisatie. Met betrekking tot de voorliggende begrotingen 2018 en 2019 geef onze raad de volgende zienswijze:

- De raad van Duiven maakt zich zorgen over de kostenontwikkeling met betrekking tot het doelgroepen vervoer en constateert dat verwachte schaalvoordelen (nog) niet zijn behaald.
- Het voor de zomer van 2018 op te stellen plan van aanpak dient concrete beheersmaatregelen te bevatten. Deze beheersmaatregelen dienen te leiden tot kostenreductie in 2019 t.o.v. de nu voorgelegde begroting 2019.

Wij vertrouwen erop dat u bovenstaande betrekt bij de definitieve vaststelling van de Meerjarenbegroting.

Met vriendelijke groeten,
Burgemeester en wethouders van Duiven,

ing. C.J. (Chris) Papjes	drs. H.B.I (Rik) de Lange
secretaris	burgemeester